ספר
העיטור

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ח

חלק ראשון

בלי יקר מפז וכל סגולה.

לרב חין ערכו אך דומיה תהלה

מעשה ידי פוסק גדול קדמון.

משנתו קב ונקי כבן אבישלום ואדמון

רבינו **יצחק** זצלה"ה

אשר היה חי באמצע המאה האחרונה לאלף החמישי בדור תרמב"ם. זה שבע מאות שנה בעיר מרסיליא במלכות צרפת.

והחלק הזה נדפס בבר שלשה פעמים,

ועתה הנה נדפס פעם רביעית בתוספות טובה נקרא בשם **שער החדש**.

לזקקו ולצרפו מכל התרולים והקמשונים שעלו בזה, גם לברוח וללבנו בליבון חלבה, גם לבאר את מקורו.

ב"ז חובר ע"י הצעיר בעמו **מאיר יונה** באאמו"ר הרב הג' המפורסם מו"ה **שמואל** זצלה"ה אשר היה אב"ד בבמה קהלות.

ומעשי בזה והחלק במעשי אשר עשיתי בהל"ב הנדפס בווילנא שנת **תרל"ד** לפ"ק

ווארשא

בדפוס מו"ה **יוסף אונטערהענדלער** נ"י, ברחוב פס' יאַרסקיע № 24

שנת **בא ספר העיטור** לפ"ק

בס"ד

ספר זה נסרק ונעבד ע"י
"יודאיקה אימג' אוצרות התורה בע"מ".
ניתנת רשות ל"היברא בוקס" שע"י חיים רוזנברג"
להכניסו לאתר ולהפיצו לצורך שימוש אישי בלבד.
<u>וזאת למודעי</u>
אין רשות לאף אחד להדפיסו או להעתיקו
בכל אופן שהוא או בכל אמצעי שהוא
בין בחינם בין בשכר בין ליחיד בין לרבים

ניתן להשיג עותק מספר זה ועוד ספרים
וכן התוכנה אוצרות התורה המשולבת
(בשילוב אוצר הפוסקים)
אצל:
בית ספריית מורגנשטרן
רחוב רבא 14 ת.ד. 3620 אשדוד
טלפון 08-866-0821 פקס 08-866-5059

OTZROT HATORAH
THE MORGENSTERN LIBRARY
14 RAVAH STREET
P.O.B.3620 ASDOD, ISRAEL
Email- kidosheypolin@bezeqint.net

This sefer has been provided by
Judaica Image OTZROT HATORAH for individual use only.
All rights reserved by Judaica Image OTZROT HATORAH.
Permission is only granted to Hebrew Books Org.
No Permission is granted (in any form to distribute these books)
to anyone else even if they don't sell them.

הקדמה

בשם אל אדיר באדירים. אתחיל ואמיים עיטור סופרים:

תורת ה' תמימה משיבת נפש. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי. פקודי ה' ישרים משמחי לב. מצות ה' ברה מאירת עינים. יראת ה' טהורה עומדת לעד. משפטי ה' אמת צדקו יחדיו. (א) בשלשה ספרים. ספר ספור וספר. נהיבות פליאות חכמה. אורחות ההבונה והטזמה. דרכי הדעת *תערמה* (ב) *מסילה העולה בית אל תפונה לשכם* מעלות תקודש מסילות שערי האמת ופתחי הצדק אמרות ה' אמרות טהורות המבשרות צבא רב (ג) בם חקק וצרף ווקק וברא כל (ד) בעשר ספירות. (ה) לכונן מיסד ארץ והליכות. חוג שמים וכל צבאם. ויצר את האדם לעבדו ולברכו ולהודו. ברוך שמו וברוך בבודו. וימלא אותו רוח חכמה מותר מן הבהמה. *לחשוב מחשבות לעשות מלאכת החול ומלאכת הקודש. והשם למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר תושיה ויתן חכמה דעת* והבונה להבין לב נמהרים ולהחכים פתאים ונפתלים. ומציא תן ותמר לדברי. (ו) ואל יכשלו בי הבורי. לאמר דבר שלא כשורה. (ז) ועל טוב ועל רע תמורה. ונקיתי כפשע רב. יהיו לרצון אמרי פי (ח) יסוד מדברי ומכריע (ט) מאזני צדק וכריע. *יצליקוני לשובה*. (י) *ליוצא ולבא. כי אני לא באתי להתגדר* במלאכתי ולעשות עטרה ונזר לראשי כי נפשי עלובה איך משיבה ומוספת על הגאונים הראשונים. והלא בין דורותינו לדורם כבין קדשי הקדשים לקלים. (יא) ובינם לחולי חולין. וכוהב לעופרת. (יב) באשר אמרו רבותינו רבינו הקדוש זר' ישמעאל בר' יוסי על אביו זצוק"ל. בדם זבוד אותו האיש למוב. והגשיא רב ששת שמו שאל מפני לפרש פרק התבלת (יג) ועל פיו פירוש פירשתי: הלכות הכלת וציצית. ובהיותי בן שבע עשרה שנה חיברתי הלכות שחיטה ופריפות כמצות הרב אדוני אבי זצ"ל. (יד) והיום במעלה ששית (טו) אמרתי שלשה משטה רברים הצריכים להתלמד לחכמים ולתלמיריהם פירשתי. ואפרש כתב ומילה וברכת התנים (טז) שיריס שחסרו מהם והיה הספר אחר (יז) ומיוסר על דברי רבא ויש אומרים. דאמר רבא ת"ח צריך שילמוד שלשה דברים. כתב, שחיטה, ומילה. ויש אומרים אף קשר של תפילין. וברכת התנים וציצית. ועליו יסדתי ששה שעריס בנגד אלו ששה דברים הן והלכותיהן. *מטה שהראוני כן השמים בהם*. (יה) ואע"פ שאמרו רבותינו כי על פי הדברים האלה וגו'. דברים שבעל פה אי אתה כותב והנא דבי ר' *ישמעאל אלה אתה כותב ואי אתה* כותב הלכות (יט) הא גרסינן בהמורה רבנן אגרמיהו מסכי. האידנא כיון דאיכא שר של שבחה בתבין ומחתין. דאי *משתכחה תורה מנהון מעייני בבתבי המשנה והברייתות ה'* חונן הדעת יתן לי כח ועצמה *להשלים* בדרך תמימת. בשמחה ובשלום:

שער החדש

(א) **בשלשה** ספריס בספר וספר וסיפור נמיבות פליאות חכמה בנ"ל וזוע לקוח מספר יצירה מפנה לתשובה: (ב) מסילה המעולה בית אל הפונה לשכם מעלות כו'. מליצתו זאת לקוח מהפסוק (תפסיס כ"ה י"ט) וביצוע סיבבה לכוונתו הרוממה וביח אל יבוא אל בית *המלכים והכוונה הוא עולם העליון מאד בסיבת החכמה העליונה מגישין* שד בית מלכים ביזוע. וכן מע"כ הפונה לשכם מעלות כו' הסב הכוונה *מבשם בסיס* שם עיר למלת שכם מאד סחדונה חלק כמו שכם אחד (בראשית מ"ח כ"ב) או מלמון כתף כמו ויש שכמו (שם מ"ם י"ו) וה"ם דרכי הדעת והעבמה מאד היא מסילה המעולה בית מלכים וזוע הפונה למלת כל מעמנות כו'. או שהיא כתף וסמיכה למעלות הקודש כו'. והענין מובן: (ג) בם חקק וכתף וזקק וברא כו'. זה הלמון לקוח *קנת* ג"כ מספר יצירה יעו"ש: (ד) בעשר ספירות. עיו"ש בם' יצירה פ"ת מ"ש (ונזכר ג"כ במ"ל בתמבל פי"ד) וכוונ"ק מלת מזח ומודם ידוע ליודעי חן: (ה) לכונן מוסד מרן. והליכות חוג שמים כו' כנ"ל: (ו) ואל יכשלו בי תבירי למאר כו'. הנה בזה מנגד ר' נחוניא בן הקנה להתפלל קודם ניחתו (ברכות כ"ח ב') ועיין תו"ח סי' ק"י סעיף מ': (ז) ועל טוב ועל רע תמורה. יוחר נכתה שנ"ל ועל טוב ניש *תמורה* - ור"ל שלא יאמר טוב נרע וזוע *מלמון המקרא* (ויקרא כ"ז י'). או ה"ק שלא יאמר כן על טוב תמורתם. והיא היא ר"ל שלא יאמר טוב נרע ורע בטוב: (ח) יסוד *מדברי ומכריע כו'. לתמוכה תימו מוזן. ומולי נ"ל וכתוכה לפעמים יסוד* מדברי ומכריע. ר"ל מי שהוא לסמוך על דבריו ולפעמים בין הדיעות המולקים. ח"י נ"ל שכן כוונתו שמבקש מהי"ת שיהיו לרצון אמריו *ויתקבלו דבריו על החכמים לפעמים יסוד מדבריו ולהיותו מכריע ומ"ש* להגיה: (ט) למאזני לדק יכריע ויליריקני לפוכה כו' כנ"ל וכ"ל לפי' הת' שנתות הקדוש. פ"ק שכל המחזיק אם דבריו לסמוך עליו יזיעתו לכף זכות ואל יזיעתו לחובה ולרעות רוחו כמה בממוג לפעמים על הקולמים נו. ולפי' האני שנתות הקדוש. לפומת הבוי"ת יפפלל שנעשנו זה יכריע כף המחזיק לזכותו שם הדין. (י) ליוצא ולבא. יזוע כי רבינו פעם *אחת בהקדמה לאחר שחיבר כי שחיטה וכו' חמלין וכו' ציצית וקודם שחיבר* על כתב ומילה וברכת התנים וכמ"כ לקמן בתוח י"ד. וע"ז אחר שיצדיקתו למוכח בין על הספר שחיבר כבר ובין על העתיד שעתיד לחבר וע"ז אחר ליוצא, הוא כעבר. ולבא, הוא העתיד לחבר: (יא) ובינם לחולי חולין. ר"ל לפ זו בים חילוק ניכרים כמו בין קדשי קדשים לקדשים קלים. שנם *הקדשים קלים יש בהם לאחות קדושה קלה. אלא לף זו שאחרחק ניכרים* כמו בין קדשי קדשים לחולי חולין: (יב) כאשר אחרו רבותינו רבינו הקדוש זר' ישמעאל בר' יוסי כו'. לקוח מהירושלמי גיטין פ"ו ה"ג ישו"ת ושם בבי' וכשם שבין זהב לעופרת כו'. לאחת גי' רבינו היה בבין זהב לעופרת: (יג) ועל פיו פירשתי הלכות תפילין וציצית כו' כנ"ל ועיין לקמן אות פ"ו: (יד) והיום במעלה ששית חיברתי כו'. חולי כוונתו שאז היה לאחר שכלו לו התשים שנה לבני חיין והיה בין ממנים לשנים שנה וכל עבר שנים נחשב למעלה בידוע. וחולי נ"ל דכוונתו על המעלות המחשבים כפ"ה לאחות מכ"ם וביינו דהיה יותר מבן עשריה (דרך משיב התם בן ה' למקרא. בן יו"ד למשנה. בן י"ג למצות. בן י"ח למלמוד. בן י"ח לחופה. בן עשרים לנדוף). והיא במעלה הששית: (טו) אחרתי שלשה משטה דברים הצריכים כו' עיין חולין (ס' ח'). והשלשה דברים הם. שחיטה, ומקר של תפילין וציצית. ומבלן לחיה למה שהנהתי בחוח י"ג: (טז) שיריס שחסרו מהם. כי חלו ג' דברים הנוהגים מדיין לא פי' לחופה. והם שיריס שחסרו מהשלשה דברים: (יז) ומיוסר על דברי רבא ויש חומרים. לפעמים כתב חולין שם אחר כך יהודה אחר ת"ח צריך שילמוד ג' דברים אחר שחיטה ומילה ובדכ אחרי מנוי בר שלמיה- משמי' דרב אחר אף קשר של תפילין וברכת התנים וציצית. ואולי כי רבינו היה בך כמו שהביא הוא ופיין בשוף ס' ציצית שבחב רבינו ז"ל וסליקו להו שאה שעריס שלשה דברי רבא ושלשה דברי ים חומרים עכ"ל. ומיין בח"ב כ"ב ח' שאה כתב כחוחאת שלנו רק בחוקוס אחר פ"ל כ' אחר ח"ם ח' כו' יעו"ש היטב: (יח) ואע"פ שאמרו רבותינו כי עפ"י הדברים האלה כו' גיטין (ס' ב') חמורה (י"ל ב'): (יט) הא גרסינן בחמורה רבנן אגרמיהו חמכי כו' לפרש זה האחס ופיין בחו"ו בפי' ח"ב בחות ל"ח שהביא ב"ב בך חלמה דבי שלשה היה בך:

הקדמה

שער הראשון (ג) **כתב**, ופירש רבינו יעקב שטרות. ועל פיו סדרתי תיקון שטרות והלכותיהן. ונתתי אותיות סימן בהם למען ירוץ הקורא בעניניהן: **תשק"ה בגו"ע הכמ"ה**. ובהן תמצא כל השטרות. (כא) **ת** תנאי ממון וגט ממון ובתובה ותמורה. **ש** שובר הנקרא סימפון שיתוף שלישית ממון וגט ושיטוש ושכירות ושומא וענייניהן שהן פתיחה וטרפא (כב) ואדרכתא והכרזה. **ק** קיום הנקרא אשרתא והנפק. וקבלת עדים (כג) וקבלנות בשלשה דרכים. (כד) **ה** פוטרופוס פסיקתא פסק דין פותיקי פשרה פרוזבל: **בגו"ע ב** ביורין ביקורת והיא הכריה. ביטול מודעי. **ג** גט אשה (כה) וגט חליצה גט חירות גט מיאון. **ז** זיכוי: **ע** עיסקא (כו) ערב וערב קבלן. **חכמ"ה ח** חוב חלוקת קרקע חלוקת שותפין. **כ** כתובת בתולה וכתובת אלמנה וגרושה וכתובה דמירכסא (כז) וכתובת יבם ושטר כיס. (כח) **ם** מתנת בריא. ומתנת שכיב מרע ומצוה מחמת מיתה. מבירת קרקעות ושטרות מודעא ומחילה מחאה מרד. **ה** הודאה, המחאה הרשאה הטפסת שטר והקדמתי בו עשרה מאמרות. ידים ואזנים לשטרות מאמר הראשון זמן שני קנין שלישי אגב. רביעי אחריות חמישי נאמנות ששי שמות. שביעי כתיבת גיטין וטופסין. שמיני קיום טופסין וחתימתן. תשיעי על המצרנים. עשירי שטרות היוצאין: (כט) **השער ב' שחיטה** הנהלק לשלשה חלקים. (ל) החלק הראשון שוחט אדם (לא) השני שוחט סכין. (לב) השלישי בנשחט (לג) הוא סדור לשלשה סדרים. הראשון הכשר השחיטה והב' הכשר הבשר (לד) מאיסור דם וחלב ובשר בחלב. (לה) הג' מחוסר זמן (לו) שאינו ראוי לשחיטה. הג' על הטריפות שאינן נשחטות. (לז) החמישי סימני חיות ועופות הנשחטין. (לח) הששי על כיסוי הדם. **השער הג'** מילה חלקיה לארבעה חלקים. (לט) ראשון מכשירי מילה (מ) הב' על המילה (מא) הג' על הנימול (מב) הד' על **שער הא'** תפילין נחלק לעשרה חלקים. (מג) הא' על הקלף. (מד) הב' על הכתובה. (מה) הג' על הנחתן בבתים ובתפיריהן. (מו) הד' על הרצועות וקשירתן. (מז) חמישי על (מח) מקום הנחתן והליצתן. (מט) ז' הפטור והחיוב. (נ) שמיני הברכה. (נא) הט' על שיוריהן. (נב) עשירי מתן שכרן: **שער הב'** ברכת חתנים נחלק לד' חלקים (נג) א' קידושין, (נד) ב' כניסתן לחופה. (נה) ג' בתובה. (נו) ד' שבע ברכות: **שער הג'** ציצית ונחלק לשלשה שערים. ציצית, טלית, ואדם, וציצית הוא נחלק לארבעה חלקים, (נז) א' מהו נקרא ציצית ודבר הנעשה בו. (נח) ב' משפט עשייתו. (נט) ג' מקום הנחתו. (ס) ד' משפט סופו: **שער ב'** משפט טלית נחלק לג' חלקים. א' (סא) פטור וחיוב. ב' (סב) במה החייבת נפטרת. (סג) הג' על עטיפתו: **השער הג'** אדם ונחלק לג' חלקים (סד) א' פטור והיוב וזמן חיובו. (סה) ב' חברכות שהוא חייב לברך. (סו) ג' מתן שכרן. והרי אנו מפרשין: **שער הראשון** במאמרות ושטרות על פי הסדר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון:

החדש

(כ) כתב ופיכם לניגו יעקב בברכות. עיין בח"ב כ"ג ס' מות קל"ס יעו"ש: (כא) תנאי, ממון, וגט, ועבד, וכתובה, ותמורה כל"ל ומגלי כ"ל דיני המגלים ומסס ולילך קחתיב מופסי הבמלות: (כב) ואדרכתא ומכרזה ושומא כל"ל: (בג) וקבלנות בשלשה דרכים וקילופין כל"ל ומעפ"י שהוא כמוב בסוף ההלק מ"מ מקומו כאן כמבואר בניס ס' קידושין וכ"ה בשפתמות הספל יעו"ש: (כד) ה פוטיקי, פסיקתא, פקדון, פשרה, פרוזבול, פשבוטים, פסק דין כל"ל: (כה) וגט מליצה, וגט מיאון, וחירות כל"ל: (כו) ע, ערב וערב קבלן, עיסקא כל"ל: (כז) וכתובת יבמין, כיס כל"ל: (כח) ם, מודעא, ממתה, ממילה, מחנת בריא, ממנת שכ"מ, מכירת קרקעות, מכירת עבדים, מכירת שטרות, מרד כל"ל: (כט) השער ב' שחיטה. מכאן ואילך מחמיל המשפמות והציונים של מ"ב: (ל) החלק הראשון שוחט אדם. מ"ב י"ט ב': (לא) הכני שוחט סכין. שם כ"ג ב': (לב) השלישי בנשחט. שם כ"ה ס': (לג) הוא סדור לשמה סדרים הרמשון כו' כל"ל וכ"ה שם ושם י"ט ב': (לד) מאיסור דם וחלב וניד ובשר בחלב כו' כל"ל: (לה) ה"ג מהוסר זמן שאינו ראוי כו' שם כ"ז ע"ב: (לו) שאינו ראוי לשחיטה. הד' על הטריפות שאינם ראויים לשחיטה הטריפי כו' כל"ל שם כ"ט ע"ד:

(לז) החמישי סימני חיות ועופות כו' שם מ"ג ס': (לח) הששי על כיסוי הדם. שם פ"ה ד': (לט) ראשון מכשירי מילה. שם מ"ח ס': (מ) הב' על המילה. שם כ"ס ס': (מא) הג' על הנימול, שם כ"ח ס': (מב) הד' על המנחך. שם כ"ג ד': (מג) הא' על הקלף. שם כ"ד ס': (מד) הב' על הכתיבה כל"ל. שם ל"ו ס': (מה) הג' על הנחתן בבתיהם כו' כ"ז ב': (מו) הד' על הלצועות כו' שם כ"ח ב': (מז) החמישי על מקום הנחתן כו' שם כ"ם ד': (מח) מקום הנחתן. השער זמן הנחתן ומליצתן כל"ל שם ס' ע"ב: (מט) ז' הפטור והחיוב. שם ס"ח כ': (נ) שמיני הברכה שם ס"ת ד': (נא) הט' על שיוריהן. שם ס"ב כ': (נב) העשירי מתן שכרן. שם ס"ב ס': (נג) ס' קידושין. שם ס"ב ב': (נד) ב' כניסתן לחופה. שם ס"ב ס': (נה) ג' כתובה. שם ס"ד ס': (נו) ד' ברכות. שם ס"ד ב': (נז) ס' מהו נקרא ציצית כו'. שם ס"ו ס': (נח) שני משפט עשייתו. שם ס"ז ג': (נט) ג' מקום הנחתו. שם ס"ם ד': (ס) ד' משפט סופו. שם ע' ב': (סא) פטור וחיוב. שם ע"ב ב': (סב) במה החייבת נפטרת. שם ע"ד ס': (סג) הג' על עטיפתו. שם ע"ה ס': (סד) פטור וחיוב וזמן כו'. שם ע"ס ג': (סה) ב' הברכות שהוא חייב כו' שם ע"ם ד': (סו) ג' מתן שכרן. שם ע"ז ג':

תם ביאור הקדמת רבינו המחבר

פתח השער

אברך את ה' אשר יעצני . יומם אשקוט לא נתעני . ולילות כליותי יסרוני . כן ספר זה קדמון קדוש רם ונשא מאד למה יהי נגפל אצל מזה שמם . רואה דרכיו כי עממו . ומעריו נגעלו . לא עדה בסם ליש . ועוד מעט ואיה בלא היה . ויהיה נטבע במעולות הנעשים . ולא תהה בן חורין להבטל ממנה . ואולי לכך נוצרת . ואל תפחד ממראה עיניך . ואל תביט אל קולר חכמתך ובינתך . כי אין מעצור לה' להושיע . כי רוח היא בחמוש ונשמת שדי יהי' בעזרך . ומוכן מהקים יהי בשעתך . כי הוא את דבר . ומפיו יתן חכמה להכין לב נמהרים ולהחכים פתאים ופתאים (לקוח מהקדמת רבינו) והנה כמה עמלו ויגעו רבותינו הקדושים להכין לנו שולחן ערוך בכל מיני מטעמים . כמאמרם (בירושלמי פ"ב דשקלים ה"ח) הרשמוניה מרבו וזרעו ניכבו ניסמו עדרו קלינו עמרו דשו זרו בררו טחנו הרקידו לבנו קיטפו ואפו כו' . והנה בעוה"ר נהקיים בנו חזות קשה אשר מרחוק שנאמר ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר (ישעיה כ"ט י"ד) אשר הכוונה לדעתי העמיה כי בשתי אלה הוכתנו . אשר כמה ספרים יקרים מרבותינו הגדולים הקדמונים אשר היו בשפל טמון לא ראו אור ולא יצאו על פני הבל כלל . ויש אשר הופיע אורם על פני תבל ותולות רק כי חשכת העלטה כיסתה פניהם מחמת אשר עלו בולם קמטונים והיו כלא היו . והנה על תלוקה הרשמוניה אשר ואבדה חכמת חכמיו . ר"ל שנאבד לגמרי . ועל התלוקה השניה אשר ובינת נבוניו תסתתר . לומר שחע"פ שיצאו לאור עולם עכ"ז נסתרה כוונתם ועומק דבריהם ישן בלא יבינו דבריהם ויהיו בספר החתום . (והוא לדמיונו יומלץ על תופן אחר והוא כי ידוע הכבדל שבין נשמה למכס . כי הכס הוא הלומד ומבין מה שהוא לומד אבל אין בו כח לחדש דבר משא"כ הנשמה וכמש"כ רש"י בהומש (שמות ל"א ג') והנה המחברים הגדולים נקראו בשם נבונים והבונים דבריהם נקראים בשם מבינים והנה מהידוע כמה מהחכמה ניחוסף ע"י המיבורים הקדושים לכל הכונה שם וע"ז אמר ואבדה חכמת חכמיו . ומפרש מה טעם מעום ובינת נבוניו תסתתר ועי"ז נחמעט החכמה מהלומדי' החכמים . ישן כי דברי המחברים הרשמונים נעלמו מהם ומעין כל חי לו מפתח שנתנו דברי המחברים מעובשים מסריס ומבולבלים . ועוד ים נלחוב מלין בזה אבל אין כאן מקום להאריך בזה) . והנה ב"ה בימינו עלתה בהפידה וקץ הושם למושך . לאמר להחזירים נאלו שהיו נטמנים בבתי לוגרות בספרים ולא עליהם נגה אור בדפום) ולאחר בחושך בגלו (אלו שהופיעו על פני תבל רק שהיה עליהם עב הענן וחשכת העלטה) כי בימינו אלה נדפסו הרבה מחיבורי הרשמונים כמו ס' לו"ז הגדול וס' החשבול להרמב"ד וס' רי"ף גיטות וכן ח"כ מספר העיטור . לכן מי לזאת קמתי ונחעוררתי להסיר בדיליו ולנרף את סיגיו . ובמה אקף ואקדם את פני ה' במה אשיבנו לגומיל לאור עולם ח"ב מספר הזה בשנת תרל"ד בדפום יפה לפ נעים . ובעז"ה רואה החמים ויבלוהו . נבונים ויחחרוהו . וגדולי הדור שמחו לקראתו . כי בעז"ה שמחי העקוב למישור וסלותי המסילה לפניהם . ויאמרו ברוך ה' אשר לא השבית גואל לזקן ולנרף את דברי רבינו . והנה בחחלה דמיתי כי חלק הרחמנן אשר ינא לאור עולם מכבר ומלפם בווילנא בשנת שם"ח ובוורשא שנת תקס"ח והובא ג"כ בהחרוניס (לח כחלק הב') ובודאי ינא לנורך כלי . לחמם כאשר נמרתי חלק הב' והחילותי לעיין בח"ח ורחיתי כי כל המנרעות אשר בשני כ"כ ברחמנן ג"כ לא נפל לפ דבר מ' . מי לזאת אמרתי לחנם מחני להגיהו ולבחרו וכ"ה הגומר עלי אבטח כי לא ירפני ולא יטשני ויהלא עזרתו מקודם ויחמוך ביד ימיני . ובמ"ה ילחה בידי להגיהו ולבחרו כיד כ' הטובה עלי . וכמשפט החכמה להמלא לדורותיה ומזו הסיבה מחחר בחלק הזה לבא אחר נושל לזקן ולנרף את דברי רבינו . והנה בחחלה דמיתי כי חלק הרחמנן אשר ינא לאור עולם מכבר ומלפם בווילנא בשנת שם"ח ובוורשא שנת תקס"ח והובא ג"כ בהחרוניס (לח כחלק הב') ובודאי ינא לנורך כלי . לחמם כאשר נמרתי חלק הב' והחילותי לעיין בח"ח ורחיתי כי כל המנרעות אשר בשני כ"כ ברחמנן ג"כ לא נפל לפ דבר מ' . מי לזאת אמרתי לחנם מחני להגיהו ולבחרו וכ"ה הגומר עלי אבטח כי לא ירפני ולא יטשני ויהלא עזרתו מקודם ויחמוך ביד ימיני . ובמ"ה ילחה בידי להגיהו ולבחרו כיד כ' הטובה עלי . וכמשפט החכמה להמלא לדורותיה ומזו הסיבה מחחר בחלק הזה לבא אחר

מחיו בעזר (נוסף על מ"ב בהקדמתי לחלק הכוונ) :

והנה בכר יועדתי בהקדמתי בגלנת בפחח בשער שם לנמור מה שהחילותי שם . מרבינו המחבר זלוק"ל . כי שם הניפותי ידי לבאר זמן רבינו מחי היה ובאיזה זמן כי' ומי היו רבותינו הגדולים אשר ארחו לחבר עמו עדותו . אבל עתה אדבר מיהושו ומנזע מפחחתו הרמה . ומה שם אביו כי תדע . והנה בפחח בשער בגלפם בק"ק לבוב בחוב בחלק הרחמנן גם בשני . רבי' יחק בן רבי' אבא מארי וכן בגבתי על פחח בשער בחלק שהוגלחתי לאור . וכן בהחי בהקדמתי שם בשם סדר הדורות בשם שנשלח בקבלה יעו"ש וכ"ה בם' כל בו ברמזתי עליו שם בב' חנוכה אות י"ח יעו"ש היטיב . והנה מה שחמוהר מדבריהם שהיה שם אביו אבא מארי ואולי הוא רבינו אבא מארי בר יוסף שהובא בחי' הרשב"ץ מסכת שבה קכ"ח ע' יעו"ש היטיב . אבל לבי בקרבי מפקפק ע"ז . כי עיין בח"ח מחמר י"ד אות מ"ט וכה' מחחה אות תרל"ג וכח"ב כ"ד ע"ב אות ל"ח . ע"ב ע"ב אות י"ב . דבמקומות אלו קורח אותו בשם אבא מארי ולא נזכר שם כלל שהוא אביו ואילו היה שם אביו אבא מארי בודאי היה לחמר להזכירו בשמו העלמי . הן אמת כ"ח היה שם אביו שם אחר זולת אבא מארי אחי שפיר מה שקורחהו בשם אבא מארי כחמוהר ביו"ד סי' ר"מ סע"ב . ובשחר מקומו' אלח אלה שהיחחי בכ"מ שהוא מזכירו הוא קורח אותו אדוניו אביו . ועיין בם' שם הגדולים בח"ח אות ח' סי' ל"ג יעו"ש שאחר נמי בשם אביו אבא מארי לקרותו בשם זה ואיך יחכן דבכל המקומות שמזכירו בשם אבא מארי לא יזכיר שם שהיה אביו . לכן לבי אומר לי כי שם אביו לא היה שמו אבא מארי ולכן קורחו בשם זה אבא מארי שהוא כמו בלה"ק אבי מורי . ושם הטעם שם אביו היה אברהם . וסעד לדבר כי בח"ח כ' מכירת קרקעות הוא קכ"ו מכיח פי' בשם אביו ואותו הפי' מוכר בדברי הימים' דכ"ב כ' ח' בד"ה ואברהם כו' בשם ר' אברהם . ומלח שמו של רבינו הוא רבינו יחחק בן רבינו אברהם והוא הריב"ח שהוזכר בהקדמתי שם . ואביו הי' ג"כ מגדולי הדור כי הוא נמנה בס"ף בחלקים מניינים גדולים ומופלחים . וגרמה שהיה מגדולי היראה בדורו ומלח כי רבינו הגדול מחלבתו היה מחלבת קודש (אבל לא אחליט דעתי בשם אביו כי בכל בו מבואר שלח כדברי וגם בם' חניח רבתי מבואר כדבריו יעו"ש היטיב)

וע"ע בחי' הרחמב"ן לשבת דף ל"ד ב' :

גם מניח רבינו בספרו קדושים וחסידים מקרובינו . הנה

בח"ת מספרו במאמר ג' לות כ"ג כתב וז"ל ופי' הרב קרובנו ז"ל כו' ובמאמר יו"ד לות מ"ב כ' וכ' הרב המסיד קרובנו כו' ובכ' פקדון לות קכ"ז כ' לשון הרב המסיד קרובנו ז"ל כו' ושם בלות ר"ב כ' ורבינו המסיד ז"ל כו' ונראה כי ט"ס הוא וכ"ל וקרובנו המסיד ז"ל ובכ' פשרה לות י"ג כ"ל ובחמשות קרובנו הקדום ז"ל כו' ובכ' פרוזבול בלות קכ"ב כ' וז"ל ועל כרס רבני שהלהי לרב קרובנו המסיד כו' (ובכ' ערב לות ד' כ' וכ' הרב המסיד ז"ל ובלות מ"ג שם לי' והרב הקדום ז"ל ולא ידעתי שם הוא קרובנו הכ"ל או לא וע"ש בכ' בתוף לות כ"ג שכ' שם וז"ל וכ' הרב המסיד טעמא כו' ושם בלות כ"ז כ' וז"ל וכ' הרב קרובנו כו') ובכ' מלוה בשטר לות ל"ט כ' וכ' הרב קרובנו ז"ל ושם בלות ק"ד ובחמשת הרב קרובנו ז"ל ובכ' מהאי לות תרכ"ז לי' ג"כ והרב קרובנו כו' ובכ' מתנת בריא לות ס"ח כ' ומ"כ הרב קרובנו ז"ל כו' ובכ' הולאה לות ה' כ' והרב המסיד ז"ל כתריך כו' ובמ"ב י"ח ד' לות קמ"ז כ' וקרובנו הקדום אמר כו' ושם ע"ב ח' לות קל"ט כ' שם והרב הקדום רבינו כ' כו' ובולאי ט"ס הוא ול"ל והרב הקדום קרובנו כו' ויביד עליו ריבו שם פ"ה כ' לות י"ב שכ' שם וז"ל והרב קרובנו מלקו עם שטר בתות הלדיקים כו' ושם ל"ח ג' לות י"ח כתב והרב המסיד קרובנו כו' מכל זה נראה מבואר שהיה לו קרוב רב קדום ותסיד . ושם נאמר כי שניס היו קדום לבד ותסיד לבד (אי שלשה היו ונאמר כי במקום אחר כ' הרב קרובנו בלי תואר קדום אי המסיד היה שליחי בפ"ע) על ח' כמה וכמה שהיה עץ חוטר מגזע עוקר עץ עבות מקדומים ותסידים ורבנים גדולים :

עוד היה לו דוד רב גדול ומובהק שכן כ' בח"ת שכ' קיום לות כ' וז"ל וכן פסק הרב הביבי ז"ל בספרו כו' ובכ' מלוקת קרקע לות קס"ו כ' וז"ל וסברת הרב מביבי דוקא כו' ובכ' מחאה לות תי"ב כ' ומביבי כ' שיטת רחבו טפח כו' מכל הלין מצותר היטב כי דודו הי' ג"כ מגדולי הדור והיה בעל הוראה מפורסם כי מביבי הוא דודי (עיין ב"מ ע"ו ב' ב"ב מ"ח ב' ובדוכתי טובי בש"ס) :

וחוץ ממה שמודע לי ימוסו מספרו . נודע לי ג"כ שם שמעתיב שהיה קרובו של רבינו כי כ' בח"ת שכ' גט (ק"ו ח') וז"ל וקרובי הרב רבינו י' יצחק ממרשיליא כתב בשיטור סופרים כו' וכן שם ק"ח ח' שפי קרובי הרב י' יצחק נ"ע כו' והוא הי' שכת בחלוקים שכרי הובא בשרדכי ובסור ובח' רשב"ח ושוד ברלשונים כי זשנו היה ס"ד לשלח השטי ושם"ב שם (ח' ע"ב) ואני בכיותי בטוליטול הטיר הגדול לשלחי בשנת שטים ותרנט לפרט היליבה כו' (ושם"ב שם על פתח השטר ז"ל אשר אי אשר חי ס"ד שניס קודם שלח השטי הוא וודאי ט"ם ול"ל ס"ד שניס בתחלת שלח השטי) ומשלח שמשפחת רבינו היה משפחה מיוחסת בישראל מאד וכמה מגדולי ישראל יהיו שה מלוחן הידועים לי ומי יודע כמה היו מלוחן בשיחים עודעים לי :

רבינו שם"פ מביא בשם הרב המחבר או בשם המחבר והשה בשר רמזתי בח"ב בשטר המחבם בדף ל"ט ע"א לות י"ט כי הוא הרב שלמה מלברגלוני ישו"ם וכתב בח"ה הוה בכל מקום שמובא בשם זה תעיין בשעטח"ד ותמלא שהוא הרב י' יהודה מלברגלוני (והוא שהזכירו בשה"ד ד"ו ל"ד ב' וז"ל ר' יהודה (הרב השניע) בר בחיאל לברגלוני שפריוויגלי וחכו שברגלוני המזכר בפוסקים שבר ס' יחוס בשר וס' הניחי' מובא בחוס' פ"ק דברכות (ט"ס ול"ל בפ"ב דברכות י"ז ב' ד"ה תרי זימני כו' ישו"ם) ותיקון שטרות כו' לחרן השעות דרשות עכ"ל :

כזה שבחבתי בשקדמתי שרלשוגה כי בכ"מ שמזכיר רבינו בשבלי כוונתו על הרמב"ם בשו"ת שיבא מילחא ושכשטא פתגמא שאמר שיין המעיין בכל הח"ת ושם כ' כי במאמר הרלשון מח"ת מביאו בשמו . שוב ל"ל כי מה שהביא שם בלות ל"ד וה"ל מאה לאמר כו' כוונתו ג"כ על הרמב"ם ישו"ם בשעטח"ד . ודע כי שם בחובה דמיבכמא בדין השטי לות פ' שם הזכירו בשם הרמב"ם ישו"ם היטב . ואולי הוא תוספת והג"ה מלחזה לאמר (ומש"כ שם לוחות לות ד') :

והנה מהרשב דברים שהושילוני רבינו בספרו ואון מה שהושיל לכל יודעי דת ודין ואון מה שביאר לנו כמה סוגיות בש"ס בבלי וירושלמי ושוד גילה לנו כמה קושות מהגלוחים הקדמונים והרגיל בספרו בח"ת ימלא זה הרשב ויאריך לי להביא כל זה רק המבין דבר למשמעו יבין זה מעלמו ועיין עוד בח"ב ק"ג ד' לות מ"ב כ' וז"ל ויוסי בן יוסי דתיקון להשלה מלשי לאמר בשמ"ך ויכי ובלות ל' כ' ימלוך ובלות אין לא הביט לון עכ"ל וכמה בברים דנרל לאמרי דיכי לשבר גילה לנו שם שהמחבר דהפיוט להשלה מלקי (וזה הפיוט של יום ב' דר"ה למלכיות זכרונות ושופרות) לשבר זולתו לא ידעתו מה שם שהחברו וע"ש בפיוט ותבין היט' כוונתו . וכהנה וכהנ' רבו התועלות לשבר יולאות ממנו למכש ומבין מדעתו . וזה לשבר ביאתי להקדים טרם הכנסי לביאור ה"ת :

ובצאתי לשם כפי מה שכ' הרועה לותי מעודי . הוא ירלה פעלי ומעבדי . וכשם שזכיתי לרחות זה"ב יגלה כליל ביפיו כן יזכני ויחכני לרחות גם חלק הא' יגלה ממקבם הלפוס וייכנו רבים לאורו . ויזכנו לרחות בלור חדש לשבר יאיר על עמו ומחלתו בעתירת הכותב עלב נזכה בעיניו יראה וחבר מאיר ונה בשב"ג מו"ה שמואל זללה"ה כו"ח ביום ה' י"ג לחודש השמיני שנת תרל"ו לפ"ק :

כי יפגשך איש ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ואת מי תבקש
ענהו . כי את אחי הצעיר אנכי מבקש . אני והוא מצור אחד חוצבנו . ומסקבת בור אחד נוקרנו . והוא חקדימני להתהלך בארץ ולשוט בסרחבי תבל . ולשכון בבוד באהלי יעקב ובמשכנו ישראל ובבתי החכמי והנבוני . ואני ארוץ אחריו לחפשו ולהדבק אתו בברית אחים . ואקוה כי בל אשר פתח דלתי ביתו אל מול אחי לאספהו אליו . כן כמו נגיר יקרבני גם אותי . וגם אותי יאספני אליו כי לא נופל אני מאחי הצעיר :

מפתחות מחלק הראשון

מכל הנמצא כתוב בספר וסימניהן תשקיף בגו"ע חכמ"ה.

זמן, גו יבואר כל דיני קדימה ואיחור מצטרפות ומניפין. ודין אם לא נכתב זמן בלל ודין אם נאמרין העדים לומר ע"ז מאמנו וע"ז לא. ודין שאל שאמנו כאומר בשבת או בשבתי ודין דאין העדים יכולים לעשות שפר אחר:

קנין. גו יבואר חיזה דבר נקנה בחליפין. ודין קנין ברבית, ודין שחקנה דבר שאין בו ממש. ודין דבר שלא בא לעולם. ומי שמקנה דבר שאין מועיל בו קנין וכיוצא מכאן ע"ז. ודין קנין דבריה. וכמה דינים מדיני מצמצמת. ודין חיזה דבר שאתה חליפין וחיזה לא. ודין דאין מעות קונות ואימתי הן קונות. ודין מיני ומצבא נעשים חליפין. ודין דבעינן עלי שלא קונה. ודין המחליף סרה בחמור ומת ר' מהם. ודין קנין לימתי מוחל:

אגב. קרקעות במה הן נקנין. ודיני מחזה. ודין אם בעינן למחזה וחליפין שאל נמי. ודין דחוב בשאר ודין מוחל בחוב. ודין קנה קרקע ומבדים. נתינה בע"כ. ודין קניית מטלטלי לגבי קרקע. ודין קנה קרקע ומבדים. ומבדים ומטלטלין. ודין אם החזק בא מהצדוק אם קנה מלן. ודין מי שאמן מקנה מעות זעייל ונפיק לאחוי. ומי שאין לו קרקע אם יוכל להקנות לע"ק. ודין מעבוד מטלטלי לע"ק:

אחריות. חיזה גבי מטבעבי ואיזה מכ"ח, אם קדם בע"ח מחומר ונבה. בע"ח שאחר מכר שפ"ח אם בוחבין לו אחר. לחייוה ס"ם. השלית שקנה בלא אחריות. חילוק בין אחריות דיני לדשלמא. והמוכר שדהו בעדים. וחילוק בין בא בע"ח ואפשר לשלמא אחיזה שלו. ודין הגבי' בעידים וביוונים וביובלים. ודין המוכר שלא באחריות אם יכול המוכר לחשבני דיוקא עם הקונה. ואם יש עליו עסיקין אימא יכול לחזור בו. והמוכר ונשתעבד שאינו שלו מהו דין המעות והמבה. ודין בע"ח בגבייתם המבה וכן דין הנוגה מהימומים. ואם כ' דאקנה אם משתעבד. ובע"ח מחיצה גבי. ואין נפרעין מהמשועבדים במקום שיש ב"ח. ודין מי שחייב חלף זוז והיה לו ב' בתים או שדות שווה כ"א ח"ק זוז. מלוה על היתומים לפרוע חוב מהבית, והגוזה ממשועבדים לריך שבועה:

נאמנות. כל דיני נאמנות לבע"ח ולחשה בכסומחה וכל דיניהן. אם הלוה עומד שלא לוה לקחוב נאמנות. ואם העדים מיתנים שלא חתמו על הנאמנות;

שמות בעלים. לריך לכתוב בגיטין ושטרות השמות. ואם כותבין פוסקי גיטין ושטרות. ואם שינה שמו ושמה בגט. *ומי שיש לו ב' שמות אין יכתוב בגט. היו שני שמות שוין בעיר אחת אין דיניהם.* והטועה שם ח"ת בלי שם המלוה. ושאר נקנה בחסילה. ואם נפלג טובר על שם ר'. וכן האומר שם ח"ת בידי פרוע סוף;

כתיבת גיטין. בחיזו דיו כותבין ועל חיזה דבר. לין בוחבין על המחובר. ומקיקה בגט. ומי שאר לכתוב הגט. ב' שנשלחו ב' גיטין ונשתנו. הלכה גיטין שנכתבו על קלף ר'. נוסח הגט ודקדוקיו. ואם שינה בכסא. מחיקת העדים. משנין לגרשין. אם יש שטות בגט אם בשיש שעדים לכתוב אחר. בחיזה חומן בשתים העדים לכתוב גט ולישן. *ואימתי מיידין כולם להחזיר. ואימתי לריכין כולם לחיות בשעת כתיבתו.* ומי שנוה לכתוב גט ואמרו קולדייקוס. ודין מכר. וגט ישן. ומטירת מודעת בגט;

כתיבת השטרות. מי משלם שכר הכתיבה. אם לא היה בשל השטר שעת הכתיבה. ובשטר מירוסין אם בשיון דעת שניהם. ואם כ' לשון שטום בשטר. והכל הולך אחר השתתון. ויל שהשע"ם על השתעוה. מה שלריך ליזהר בכתיבת השטר. ולריך לכתוב כל היסוריין בשטר;

קיום שוטרין וחותמין. מקום שחיתם העדים. ודין שריר וקייס. ולריך לחזור ולקיימו על שטר בשיטה שלוה. ואם הלחיק העדים משטר. ושטר שבא עם עדיו בשיטה ר'. וקיום מחקק ותלויות. ע"ח נכתב ונ"ח בע"ח. גם שלין עליו ע"ח או ע"ח. עד טוסי. שטרות השולין בשרבוות. מלן דשהדר חזיפי;

מצרנין. השוכר שם הבית אם מכר השדרים שלו. מלן דשכר בית בגוילה. דין לשלרים. חזרת ידייני. והשורר על השדה וחשוט עליו בעד;

שטרות היוצאין, ב' שטרות שיולחין ביום ר'. שלשלין בא"י אם יש בשן דין קדימה, בע"ח וכשוטה מי קודם. מלוה בשטר שאוכרת ומלוה ע"ח שוקדמת. טוליאה ב' כשוטה. *מי שים לו שט"ח על שלה וחוזק לשטות ב' שחשטים שחשים או לשיאך.* ב' כיוני עדים שהכחישים זו שם זו. ב' שדוקין בשטר וכ"ח שומר שמני נפל. היה שחלוקת בין הלוה והשלוה בשעין שך השטות. השלוה שע"ח בשוק אם יחזיר. ודין שוחזק בשעין חיזה שוחזק. שלה גם חשה אם יחזיר. ואין שריזין לשלה שעת בעלה שלא בפני שוכיל. לוה שומר שרשתי שחלה והעדים שומרים שטרא הכל, שלשה בע"ח שחוטחים אין שיין שך שולקין וכן ב' נפים בשטוטיהן:

תנאי. נחלק לי"ד דיוים. הא' שיהא השנאי בדבר שיהיה ואם שפגה ע"מ שכשוב בשוטה או בדשנן. הב' כל דין חנאי בפול. הג' דלא יהא מעשה בשחלמו. הד' שיהא שפשר לקיימו בשעתו. הה' שיהא בן קודם ללאי. הו' שיהא השנאי בד"ת ומעשה בדבר שחר, הז' שיהא שפשר לקיימו ע"י שלית. הח' שיהא דוקא בדבר שבא לעולם. הט' דבעינן דבר שיש בו ממש. הי' שלא יהיה פעותי מילי. הי"א כל דיני שפשכתא. הי"ב שלא תהא קשילה לעולם. הי"ג דלא יהא שיור בגם ואם כתוב השנאי בגט. הי"ד חנאי בגט אם מתי ודין השומרים אם מתנים;

תמורה. השליף דבר על דבר. מי שהחליף בית בבית ונמלא פוחין:

שובר. כותבין שובר שפילו שכולו. ובשעון שחר מעב"ד. אם יש חילוק בין כשוכה לשוטפת. ודין לימת גובין מיטומים קשיטים. שובר היולא מיד השלוה. ושטר יחומים דניקין עליו שובר;

שיתוף. לימת חולקין לפי השעות ולימת לפי שטעון השותפים. ובמה שנתנו שותפין. ושותפות בדבר שלא בא לעולם. ושותף שנחפה. בן שותף שהרויח. שנועת השותפים. אם יכול להשניע שאת השותף. שותפים דנים להו דינא עם ר'. שותפין שלוו. ואם נשבעו שומרי שכר זה לזה. ואם שכר ר' בלי דעת חבילו;

שלישות ממון. השלים נאמן שנשיהם. אם השלים קרוב. שכר זמן השלישות. מי שהשלים שפיו. שלית שעיקה שוסיפו לשליה. השלים שעות לבחו. השוסף לבע"ח:

שלישות גט. השים עושה שליח. השומר חנו גם זה לשחרי. השלית לריך שיאמר בפני נכתב וכפני נחתם. ביטול השלימות והשבה. שליח שי נשאה עד. חולה שחלה גם לשחרו, השוכה גם במקום יבא. שליח שחלה. שי יש לוחש בגיטין. השליח לא יצא השגושבה. שי שבר לשימות. ודין שליח לקבלה. אם השוחה השליח להשבל. בשל חומר לשקדון והשלים חומר לגילוחין. השאה שחמרה שבר ניתי. הבעל שאמר נילשחי אם שאשי. נעלה השחולשה מי שקבל גיטה. אמר לשליח שיתן לה במקום פלוני, אחי חוחרת להנשא לאחר הגט. שימות:

שטירות. בחה נקנה השטירות. זמן השטירות. אם יכול להגיעו לעשות. השזל של מי. שטירת השאה אם קוסה. חודם השיבור לשי אם חולקין בשטען. אם הולקין בזמן השטירות. אם נפל בניה השוחבר. *בחה שחחתם השוכר. הלר בחלר שנילו שלא שדעתו:*

שומא. דיני שומת ב"ד. ואם שחלקו השמחין. מי שרולה לבשל השומת ואחר ליחו שחביני וליטומו. שומת הדרא. ות"ד שחעו בשומת. ודיני שחיחת. ודיני שלכלכת, ודיני שחלשחת, ודיני הכלזה:

קיום. קיום השטר בז' לכלים. השדים שרולים לבשל השטר. שודה בשטר שכתבו אם לריך לקיימו. שחיזה דבר שקיימין השטר. אם השלוה בעלמו שבשל השטר. אם קרע שרשר על ר' שדייני הקיום. אם שת ר' שדייני השיום. אם נאמן להשיד בגדלו שה שכתב בקטנו. לריך דידעי לקלוסו:

קבלת העדות. השטר ר"ל לשמוד בשלמה לפני ב"ד. שדים וכן בבע"ד-בגמ"ד בשמידה. שורבת שלבון העודה להשיד. שדים שכפרו שדותן בב"ד או חון לב"ד. לימתי שקבלין שדות שלא בפני בע"ד. בשה דיוים לריך בקבלת שדות. אם שקבלים שדות בכתב. עד שיהו זוכר שדותו. כל השטולין לשדות שטות שליו שטולין וקרוצין. כיצד בודקין השדים. שדות שיוחדת בברה אף שלא רשו בחחד ולא השידו בחחד. בת ר' שחכחים ר' לחבילו. ב' כיוני עדים שחכחישין זח"ז בשדות אחת. דיוני שחוטות ודיוני בשים ר"ל דו"ח. ע"ח בחלחה. חיש שאין לבם טוף. ע"ח בקשה. אם הדיוינים קרובים לשדים. לימתי קשן שוכר בקשי שניו. השטולים לשדות שחת נוגעת. השוכר עידי שקר. והכותב שדותו. ושטעיד לנכרי:

קבלנות. קבלנות קרקע. וקבלנות בשה. וקבלת עיסקא. ולריך ליתן לו שכר. אם השקבל לא עשה:

פותיקי. חילוק בין פותיקי שאם לשוכרת. אם שכר השטותיקי. עשה שבדו שפותיקי. שלוחו ודר בחניהו. חילוק שחשכחת בין שחרת השלוחי חו לא. לי שרי לאכול בנכייחה. שלוחו על שדהו ואחר אם לא שברת השדה שלי. אם קם השחכחת בחוך הזמן. שלוה חומר ג'. ולוה חומר ה'. שלוה חומר ה'. ולוה חומר ג':

פסיקתא. השוסק לחן בת שחתו. השוסק לבנו בעת שיטומין. השוסק לחקנו ואח. כשה לריך השים לשסוק כנגד שה שהכניסה לו שאשו. שם שאחוייב לשסוק לבשו. בעל שאשה להכניסה ערומה. אחי חיבדה הבח שרבחה. כל דיני פוטר נכסי. שלשלי לא שחשעבדי לכחובה. השוסק שעות להחנו וחזר בו:

פקדון . ג' מרגלות בגשותן . דין שטחה ב"ח . הכופר בפקדון והמפקיד
חסום . שלם השומר ולא רצה ליתנם . אם יכול לחזור בו . נשבע
ומ"ב שלם . הכופר בפקדון . הסומן אצלו בנק בפקדון . לא ידעתי
היכן הנחתיו . היו חלוקים בשווי הפקדון . שומר שטבח לשומר . שומר
שטבח . חתלתו בשפיעה ושופו בחוגה . לימו יודע מי הפקיד אצלו . אם
שפקדון הולך לאיבוד . המפקיד חבית וכשברה . שמירת כשפים . המפקיד
מעות לצורכין . הסולח יד בפקדון . אם שליחות יד נריכה תשלום . שבח
גזילה למי . השומר שאמר טול את שלך . המעביד חבית ממקום למקום
וכשברה . נתקל לי הוי פושע . המפקיד שכרות אצל חבירו והשפקד תפשה
למשכון . אם את הנפקד והמפקיד תובע הפקדון . אם הנפקד פושע
לא ידעתי מה הפקדת . המפקיד אצלו זהב ואמר שהוא כסף . המניל
עלמו בממון חבירו . דין מוסר . אם הנפקד שם הפקדון לעלמו . אמת
אתם שהפקידה . השומר חמו מתחים דינרים לביהכ"נ או לעניים . יד
הגבאים כיד עניים :

פשרה . כמה דינים שהן שע"י פשרה . שפשרה נריכה קנין . מתי יכול
לבטל . פשרה בפשוט :

פרוזבול . שמיטת כספים בזה"ז . מלוה בשטר . אם אומר פרוזבול
היה לי ואבד . אינה חוב מעמד . פרוזבול המוקדם
והמאוחר . נוסח הפרוזבול . על מה כותבין פרוזבול . אם משכנתא
מעמד . אם לא כלה זמן המלוה . המתנה שלא תשמטו שמיטה . המשכון
השמיטות והיובלות :

אפטרופוס . חילוק בין מינוהו ב"ד למיטהו חני יחומים . אינה
מנוה רשאי האפטרופוס לעשות בשביל היתומים . אם
האפטרופוס רשאי לדון בשביל היתומים . מהו רשאי למכור משל יתומים .
אם נריך להלוות משכון מה"כ . אם מפסיד נכסי היתומים . מתי יכול
להשתלם . אם ממנין קרוב לאפטרופוס :

פסק דין . דיני ממונות בשלשה ומומחה אפי' יחיד . מהו מומחה .
דין מרומה . דיין שטעה ויש בזה כמה בצדות . לימתי
הרואים סותר הדין . מתי דנין . נתמנות הדיין :

בירורין . זה בורר לו ג' וכן זה . הולכין אחר רוב . אם אחד אומר
לינו יודע . אם ג' יכול לשטול דיין מבירו . מי הולך אחר
מי . אם יכול לשטון בכתב . אם נריך לכשוב מפיהה שטה דמו . המקבל
קרוב לדיין . מי כשר לדון . לדון בב"ד כשר . מזקקין לתובע אחלה :

ביקורת . דיני הכרזה . מתי מזקקין לנכסי יתומים קטנים :

גט . חזוק גט לאשתו מי מגורשת . גט בידה ומניחה בידו . הוחלף
הגט בשובר . נתן לה נייר חלק . אם האחבא מזוזה במקום גט .
הנותן ס"ת לאשתו . גט על גבי אם אוסל לביהונה . ניסול מודעי בגט .
יצא קול שגיבשה :

גט חליצה . כמה דיינין נריך . מי הכשר לדיין . חיזה מעשל כשר .
בעיון כותב לחליצה . דין הרקיקה . אם כותבין אגרת שבד על
קנן ונקנה . חליצה מועטת . נריך להכירן . דין הנידמת .
יבמה . כמה נריכה להמתין . האחדש שוברת יבמה :

גט מיאון . האומה שמיאנה . כמה דיינים לריך . לימתי נריכה מיאון .
ואיזה קנאה שנריכה מיאון . אם נתקדשה לאחר בלא
מיאון . מתי האחדת מוחרת בקרוביו . לימתי מלמדין אותה שאחתן .
לא מיאנה והגדילה וניאדת . עד מתי מאחנת . כ' שעהות ובדיקתן .
קטנה שנתקדשה בלא לדעת אביה . ובאה שנתקדשה בלא לדעתו . דין
כשובת ממתנת . נוסח גט מיאון :

גט חירות . נוסח הגט . כמה קונה עלמו . הכרעה שליחת חינה
מכרעת . כמה שוה לגט אחד . שני עבדים בגט אחד .
הכושב נכסיו לעבדו . עבד שנכרת . המפקיד עבדו . עבד שנשא בתו
מנשו בן מי . ושפוכר עבדו לנכרי . שבולת עבד :

זיכוי . מי שמוכה לאדם בלא נשיו . אם מוכה ע"י קטן . שמוכה
לשובר . אם שתק מוכה ולבסוף עוות . אם מן והילך והילך זכו :

ערב . אין נפרעין מן הערב מחלה . בחיזה לשון אחר שאינה קבלן .
ערב של יתומים שפרע . אם את לוה בחיי מלוה . ערב
דכשובה . ערב לאחר אחן מעות . אם יש מעות ביתומים לבן
ערב : עיסקא .

חוב . מלוה בשטר נוסח מן היותרים . מי שפוחן ערבתי על שט"ח .
השולח לפרוע חובו פ"י שלית ולא נפל בשליח אח השטר . שטרא
שפרעי . שלוה שטר מכיכה על המלוה . שנים שהוליאו שט"ה זע"ז . אם
לא נכתב שם המקום . אם יש מחלוקת ביניהם בעיון שפרעה . הוליא
בח"י . אם יש בו נאמנת ולא סוחק בב"ד . שטשר ואומר אין זה חח"י .
שהה בחת"י ואומר לא לויתי . כח"י שחתומין אלל עדים . מיהי קנין .
שטובא שטרו . שנפרע מן היתומים . יתומים שנפרעים . שטובא שטרו
ומת . והנפרע שלא בפניו . מי שלוה מן הנכרי ברבית ע"י ערב ישראל .
יתומים בונין מיבורים . קרקע ושפרים שחזה בובה . ודין בתובה .
ודין שכיר . שכעון במקלת . שעבודת דב"נ :

מלוה ע"פ . מי שבא לפרוע פיתומים אין לריכין היתומים שבועה .
שטח הלוחה ל' יום . הקובע זמן למביכו . התובע מנה
ויש עדים על ג' . האומר הילך . שיעור הפעמה והחזרתה . בעבו בחפין
והודה בשטרים . הכופר בכל . ומי הודה במקלת חח"כ . מי בלו עדים
חח"כ . מי אמר לא תשבע עד שתשבע העדים . אם הכחבע חומר יש לי
בידך . היפוך שבועה . מיחת לנכסיו . חשוד על השבועה . דיני תפיסה .
חיבו יכול ליחבע משלש . מי משביעין חשת חיש . האומר אל תפרעני
אלא בעדים . מנה לי בידך ואלה אומר מיני יודע . הלייאך פרעתיך
בפני פלוני ופלוני מי לריך לבבר . הסומן קנקנים ומנן ואומר לו
בקנקנים . פעמת חש"ו . גדול הבא בפעמת חבירו . מפנת לאב"י קב
ונקי לנו בכל דוכתי . על מה מין משבעין . גלגול שבועה . המלוה היכן
ניתבע ליחבע . אם הוסיפו על המחבע או שפלוה . פלוותא יו"ח . אם
היתומין מוחזקין לא היית לנו חבירו כלום . מי שהוח נחבע וגופל
ושכנגדו אומר אין לי :

מלוה על המשכון . המלוה על המשכון ואבד ויש בניסים פחנות
בשיווי המשכון ח"כ בפך המלוחה . ג"כ
למין בניסים פחנות . אסור ליפול משכון בעלמו . מהו דבר שאין מתפרנסין .
אימתי נאמן לומר משכון הוא בידי במיגו דלקוח . משכון על גב בית
ישרפל וכן להיפך . המחזיק בנכסי הגר הרי הן כמשועבדין :

חלוקת קרקעות . היזק לשיה שמיה היזק . לית בזה מזקה .
כיצד שבין חלקות שנפרץ . בוצין כמנהג
המדינה . אם נפל הכותל החנים למי . אם חזיה מסני בחלר . אם ג'
רוצה לבחור הכותל . כופין למשים בית שער ודלת . כמה שיעור החלר
להיות בו דין חלוקה . ד"ח בהלר . דין דנוד או לינוד . אם רוצה ג'
ליקח אחד מיללא . ג' אחין שחלקו ובא להם עוד אח . האח שפח מה
דינו בשבח . כיולד לאחר שדה חבירו שלא בלשות . ג"ל עדיים על חלוקה
השותפין , ה' שותפין שאין ג' מהם בשעת חלוקה . אחין שחלקו ובא
שע"ח ונפל חלקו של ג' מהן . האחין שחלקו אם שתין הבנדים . האחין
שהלקו אין להם דרך ולא סולמות ולא חלונות זע"ז . יתומין שבאו לחלוק
מעמידין להם אפוטרופוס . אם שמו בחלוקה . הלכה דיש בריכה . האחד
בנים גדולים וקטנים היאך דינם . ג' מהאחים שנחחנה נחלי . האח
מהאחין שהלך ללמוד מוכה או חולנות . אין לפוחת האחין :

חלוקת השותפין . שותף שחלק בלא דעת חבירו . שייבת שהיפה
מהלכת ונפל עליה ביים . חרי דעבדי פיקחא
וכולה ג' לחלק כאוך זמנו . שוקף שעבר ע"ד מבירו :

כתובה . דין התוספת וכמה נתחייב . כתובה חינה נובה מהלוי .
מי שחת והיה לו שקדון ביד אחרים והיה עליו בע"ח
וכתובה . מי יש לה כתובה כ' ומי ק' ומי אין לה כלל . היה אומרת
בתולה נשאתני והוא אומר . לא כתב לה כתובה . בחיזה מעות נובה
כתובתה . סך הנרייה כפי המנהג . המוליא הולאות על נכסי אחתו .
בעל שהוליד אחיהן החחין . בעל שמכר קרקע לפיהות . ג"ל חייב
בחחייתן . מי שבאתה לבעלה לפות ופלים ואחה . המנהג אחתו והחזירה :

כתובה דמירבסא . מי שנאבד כתובתה מאיה זמן כותבין לה .
מוחלת כתובתה . אחרת אין לה כתובה .
מיגבת אחיות נכיס . אבור לשהות עם אשתו בלא כתובה . כל
האומר אכתובה , על אינת נכיס כתובה . יתומים מן היתומים
בכתובה . הוליאה גם ואין לה כתובה . ב' ניסין וב' כתובות , קנין
שהניחו אביו . אכלה שוה ב' בשנה או להיפך . האידנא נמנעו מלהשניאה .
דין נדר בכיסים ועל דעת לכיסים , אינת נכיס בלא שבועה . שוה לכתוב
לה לי לריך לשמלוכי ניה :

דין השני . לא כתב לה אחריות , אין לריך לכתוב האחריות :

דין השלישי . נשבעת חייב לשלומה . דין סיולשים בשדיון . נשבעת
ויש שנקנסין ויאבד שדמיה או יאבד שכומכתה :

דין הרביעי . כתובת בנין דכרין . והאיך הוא בזה"ז :

דין החמישי . מזון האשה והכנסת . אלוסה אי יש לה מזונות . דין
האחנת . בת יבמה ובת אלוסה ובת שנייה . בת
בחיי אביה . הניח נכסים גדולות וקטנות . חילוק בין נכסים שרוצין
למוכרין , בת הניזונית מעשה ידיה למי . בן הניזון מעשה ידיו שלו . דין
שלשלין בזה"ז :

דין הששי . מזון האשה . בא שני' בניה אביה , יש לה שדור בניה .
יבמה אין לה מזונות . שחחבבת בכל הכלים שלו ,
שלמנה שרשאה ליזון בניה אביה . יתומים שמכרו האדור . שחדור שנפל .
בחובתה . מוחלת בחובתה . מכרה או שכנה או עשתה שפוחיקי . היו
היורשין ניזן בחובתה . אם אמין מה שעליה . ייחד לה שרעה למזונות .
שלמנה שעשתה . שלמנה שעשתה ב' ו' שנים ולא שבעה מזונות . שלמנה
המוכרת מנכסי בעלה , ובאה מוכרת . אם לריכה ב"ד . מי שהלך
למדינת הים וסיה תובעת מזונות . יכולה לומר מיני מזונים ואיני עושה .
מי שהלך למדינת הים ועמד ג' ופירנם את אשתו . הפורע חוב חבירו
שלא

שלח מדעתו . הנתפס על מכירו . מי שמת והניח שלמה וכת . מי שהלך למדה"י עם משמו ובשה ומכרה מת בעלי . לו בירשני . התשה שמכרה נכסיה הבעל מוציא מיד הלקוחות , מילוק בין הידועים לבעל או לא . נפלו לה בפיפים או פירות . מהו קרקע ומהו פירי . גרושה שלא נפרעה כתובתה אם מזונות . ספק מגורשת אם הבעל יורשה . גרושה מעוברת . הבעל שבא ממדה"י והמר הנחתי לה מזונות . אם פוסקין מזונות לבניו ובנותיו . שטניי' אם יש לה מזונות . רפואת שלמה . אין קדימה למזונות :

בתובת יבמין . היצד ליך לקדם מתחלה קודם הבילה . בשובתה . על נכסי בעלה הרשטון . אם אין לו יש לה משני . בא עלי' בשוגג . בא עלי' ולא קידשה . דין המאמר אם קושי . מצוה על הגדול . יבום קטן עדיף מחליצת גדול . מצות יבום קודם . אם ראוי שמחלצ אין כופין אותה לייבם אפשר אחיו שלא היה בעולמו . אחים מן האם . אח מ"ש זוקק . בן מ"א פוטר . הבא על שפחתו . הכרת טיבה . היוצר בין היבור ערוה לחיבור תלוה וחיבור קידשה . אם מבטיחין על הניסת יבמה קטנה :

בים והוא עיסקא . שפר בים חיוצא על יחומין . בשר שבחוב בו פלגה בחצר ופלגה בהפסד . שיתוף פלגא מלוה ופלגא פקדון . כמה דיני עיסקא . מתן דמעין לה הוא דוחה ומאי דיהבית לך הוא על קרנא . הלוואת שתה בשתה :

מודעא . בשני כתה יחסור . על מי כותבין . ביחוד מודעי . הלוקח מהיקריקון :

מזהאה . חזקה קרקעות . חזקה מטי למשלו אם בחצלה בא לידו שלא בהניה . ישראל הבא מחמת עכו"ם . בחזיק בנכסי עכו"ם . חזקה הבודרות . דיני ממשה והזקה שלא בפניה . אין מחזיקין בשל קטן . מי שאין לפה חזקה . חזקה מפלפלין . דיני תיבו . לקח מן שתים וחזר ולקח מן השתה . דין קומרא וביהכ"ם . חזקה בחזקין . המוכר לחתנו . המתן לה . ג' חן שתחין שהיו חומות ושטרות יוצאות על שמו . נכסי שבוי . עידי חזקה זוממין . אם הכהיבו זה שם זה . תיוק בחקף בעבדיו . הבא לידון בשטר וחזקה . דין כניסה בחלר המופקין . חזקה שמרגיל ושמזחילה . חזקה סולם . וחזקה חלון . כמה יכחיק חן החלונות חזקה הזיז . לא יפחח חלון ופתח לחלר שמופקים . ריבוי הדרך . לא יפנה הפתח . גג בגד גג . חזקת כשרי והוכדי . על מי להכחיק עלמו . אם מוציאין חומן במבוי . הכחקת סולם משמוך . פי' הסוגיא דחילון הסמוך לביוצר והכדל . פי' הסוגיא דחילון הסמוך לביוצר :

מחילה . מחילה ס"ל קנין . מי שמכר שדה ומחלו . אם מכני מחילה במכטון . המוהל שדה ומחלו כמה לריך לשלם . דיני נכסי :

מתנה . אם אמר לחחד שיכתוב אם רצוני שליח לומר לחחר שיכתוב . מתנה ע"מ להחזיר . קני ע"מ להקנות . הנותן שהשנה ביוכל לחזור בו . מתנה ממירחת . מתנת קטן במשלטלין . ובקרקעות . מתנה ליח בה מבוס בר מינרא . לריך שיהיה המתנה בבהוב הנותן . בחמירה לא נקנה המתנה . המקבל לומר שלא נתן לו והנותן חמר שנתן . אם החזיר השטר לנותן . המקבל בחזיר נתון מבטל המתנה . מצא בשר מתנה בשוק לימתי יחזיר :

מתנת שכ"מ . הכוונה לעקור יכולת המוחה . שם אמר בלשון מתנה . מכ"ד כדבור דמי . כתב כל נכסיו לאשתו ויצא עליו וכן לבנו . כתב פירות נכסיו לאשתו . כתב כל נכסיו לאשתו ויצא עליו שם"מ . הלך בנו למדינת הים ושמע שמת וכתב נכסיו לאחר . התומר על בן אחד שהוא בכור . התומר תטול אשתי כמ' מן הבניה . כ' לאשתו קרקע כל שהוא . אם צייר את דיקלא . חלמנה ניזונית מנכסי המקבל . נכסי לך ואחריך לפלוני . אין לעבודי אשתפחת . מי שמת ונמלא דייתיקי קבורה על יכיכו . מיחזו דייתיקי ואיחזו מחנה . שכ"מ שאמר כתבו ואתו זמנו של שטר מוכיח . הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו . שכ"מ שאמר כך לפלוני וכך לפלוני וכך לפלוני . תנו כך לפלוני בע"ח . ש"מ שאמר יש לו מגה אצל פלוני . התומר אם ילדה אשתי זכר יטול כך . קני את ואמות . התומר לאשתו נכסי לך ולבניך . האמר לעוביה ואשי לא עוביה . אמר הבו כך לפלוני ולנסוב בדמי . ש"מ הוזר בחחנתו . אם שייר מקלת . אם נקנה במתנת שכ"מ . נתן שכ"ח אין היורש יכול לחזול . שכ"מ שאמר לאשתו מצטוה . מזכה במקלת . ש"מ שהקדיש נכסיו או חלק לעניים . מהו לחזור מחנה ומהו לחזור יוחנה . ש"מ שהודה . המחזיר הוב ליורשי הבר . כמה הוא השיור . האמר מעלליו או נכסיו לפלוני . מצוה לקייס דברי האב . מצוה מהאת מיתה . שכ"מ שניתק מהולי לחולי . שכ"מ שנתן בקנין סוח חומר שכ"מ היה והמקבל חומר בריח היה . שמר שכתוב בו שמיים ובמות . שמר שכ"מ שלא נכתב בו שנפטר מחוך החולי . שכ"מ שהקדיש כל נכסיו והאמר מנה לפלוני בידי . שכ"מ שאמר מנה לפלוני בידי . הין אדם מפשה בשעת מיתה :

מכירת קרקעות . קנין דיומי מוכר . זיכוי ושומא . מוכר בעין יפה . שני בתים זו לפנים זו . כמה רוחב הדרך . לו מלו הפנימים לעבוד על החיצון בשומא זיזין . קנה קרקע ולא נתן לה מקנה המעות . דברים שבלב . מתן דזבין אדעתא למיסק לא"י ולא סליק . חוכחא דלא מסיק אדעתא . דינא דבר מילתא . הין לקרקעות חוכחה . המוכר לעכו"ם . האמר ע"מ שהדיוטה העליונה שלי . חלי שדי חלי מוכר . המוכר מקום לבנות בית . זה חומר בחנה וזה חומר בחחים :

מכירת עבדים . עבד כנעני בחם נקנה . חוסח שפשל מכירה ;

מכירת שטרות . נחתן בשל המקבל חומר למי מכר :

מרך . דין המוכיח והמוכיחת . ממה הוו מוכיח ומוכיחת . דינא דמחיבחא :

השער הראשון . המיש שתין להן לא כחובה ולא חוספת . דיני שטעות במוליש . וביטול הסוגיא דטעות שטה לחת כשתי נשים :

השער השני . נשים שתין להן כחובה אבל יש להן חוספת ;

השער השלישי . נשים שיש להן כחובה ואין להן חוספת :

השער הרביעי . שיש לה כחובה ואין לה חוספת :

הודאה . המודה לריך שיאמר לחת עידי . דין טענת שבטלה . הפה שאסר הוא הפה שהחיר . האומר לא לויתי . הודה בפני שלשה ולא קנו מידו . לימתי כותבין השודה ולימתי לא . לא חיישינן לב"ד שוטין . הודאה בפני ג"י המודה בדבר שתין הייב . לודיעה סיכן מהני :

המהאה . מעמד שלשתן מכני במלוה ופקדון . לריך בדין שם היה בטעות . שם יכול המומחה לחזור על הממחה . שם שמחה העני לו בשתנע . שם מהני מעמ"ש בגוי ;

הרשאה . על שם מהני הרשאה . שליח שעשאו בעדים . שם משלחין מעות בדיוקי . נוטה בהרשאה . שם הנשבע מלי לעשות מוכשה . בעל בנכסי לשתו , לי חבד המוכשה הש"ח . קנוני המוכשה שם יכולין להעיד :

הטפחה . מי שמחק עושין לו הטפחה . מי שרוצה להוליך ש"ח למקום לחת ויכל שמת יחבד בדרך :

קידושין ; **ה"א** . כיצד שתקדשת בכסף . נחנה היא ולחת הוא . בשיחה לשון חומר לה . נתן לה כחם . המקדש במלוה . ושם שקדש בפקדון . נתן לה ע"מ להחזיר . תן שנה לפלוני ותקדש לך . או סילך ותקדש לפלוני . או תן לפלוני ותקדש לו . שילחי ג"י עומת . המקדשי לי בחנה ונתן לה דיבר . המקדשי בחנה ונמלא דיבר של נחשת . תן לתבח ולפניך . או תן ע"ג סלע . חנהו לעני . או לבלב . שתיקה דלחחר שתן שעות . קידשה בגזל דידה או בגזל דשלשת . המקדש בשבעת שטולה . כחה שיעור הכסף . המקדש בדבר שתין בו ש"פ . אם בעל חת"כ . המקדש בכחה חמרות . שלח שבלוטות . המקבל בשיטורי הגחה . המקדש בשטר . המקדש בביאה . חופה או קונה :

ה"ב . השיש מקדש ע"י שלוחו . אסור לקדש עד שידענה . שליח נעשה עד . הבעה שפיגו לבעה היכא מקודשת . קידשה בבוס . או יש חוכח בקידושין . קידושין לשיבועין נתנו . קבן שקידשו חלוחו וקדיש . כופי שקידש . חומר ובן חומר . חומר בניהם . המקדש בשטרי עדות . עכו"ם שקידש . המקדש בע"ג . שליח שקידש ושת ות"י למי . קידושין שתין מסורין לביחה . מי שיש לו ב' כיתי בנות . השה נשחות שליח לחבירתה במקום שנעשות לה נרה . קרוב נעשה שליח . שם יש הפחשה בין הבעל להשפה בעיני הקידושין . השליח שקידשה לעלמו . שהומר הרי שת מקודשת לי לשחר שלשים יום . יכולה לבטל השליח דידה . הרי שת מקודשת ע"מ שהמני ב' זוז , הרי שת מקודשת לי לשחר שתשנייר , האומר שם ילדה שתשך נקבה מקודשת לי ע"ת שתדבר עליך לשלמין . קידש ג' מחשפה בשיש וב"ג חומות חותי קידש . המקודשת שהמירה והשרוש מוצע הקידושין משלוח :

ה"ג . השפה מחקדשת ע"י שלוחה . שסור לקדש בתו הקטנה . קטנה שמקדשה שלא לדעת הבית , קידשה שליח בדרך וקידשה עלמה בעיר . יצא שמה בעיר מקודשת :

המפתחות הללו כתבתי בתוכן קלת . לבקשת גדולים וטובים שאר בקשו ממני על ככה . יען מדרך רגיעו בגדול לגדול על שפתיו דבר שאר לא יעלה על לב אדם לחפשו שם . לכן בקשו ממני לחטות בחרט חנות כל דין היש מקום מוצאו ברגיעו . למען יהי נקל על המחפש דבר לחטות . ואף כי לא נעלם ממני כי לא העליתי כולם . כי כבד הדבר ממני ובטה הוטשתו דיוקים רבים . למנע בזחת שאר מחותם שפרפתים יכול שים לחטות גם חותם שהמחפים . והמהלה לחל הי שאר עזלני עד כה :

עיין בתוס' זבחים יוסף סימן י"ח מה שכתב להקשות על התוס' דמגילה (ל"ב ע') ד"ה הלומות כו'. שכ' דלמאן לימבעיא לכו בגייז ומדי והא לפרש"י הא דקאמר דגייז ומדי קאי על הבריימתא וזה מלינו לימבעיא ליה כאן יעו"ש היטיב. והגלפע"ד כי התוס' מילתו בפרש"י מה שפי' בהא דקאמר כי קאמינא לי שלא מעלה כו' דמירי בנמחק הכתב והתוס' לא ניחא להו כאן כיון דנמחק הכתב פקעה קדושתו לענין מקום הכתב דקדים טפי ס"ל דמהני מק"ו לענין הגלויות לכן מפרש ע"כ דהא דקאמר שלא מעלה ושלא כו' מירי בלא נמחק הכתב וע"ז פריך הש"ס מ"כ מאי קאמינא ליה והיפוך ליה דמילתין מפני הכתב ועל"ז מהני דמירי דגייז ומדי הגלויות ממקום הכתב ולכן קאמינא ליה. כגלפע"ד והו"ק:

בערוך ערך פסיק פסק דפסיק היסיר בדבר דלא ניהא ליה שרי (עיין תוס' שבת ק"ג ע' ד"ה לא גזיכת כו') . וכבית רחיה מהא דשבת קל"ב ע' ישו"ב. וביין בתוס' יומא ל"ה ע' וברש"ם פי"ב דשבת סו' ע' דשמיגו עלי' דהתם חלא הסוגיא תליגא דאביי קולם שהודה לרבא דפסיק היסיר אסור יעו"ש היטב. וכדי דלא ליתווי' מתורן של ירחל לטוטב. כ"ל דהערוך מפרש דקאי ע"כ תליגא דרבא ג"כ דהם נימא דקאי תליגא דאביי דוקא דהא מצי תליגא דאביי בתומר אבי בהן לקוץ בסרת גמו קא מיכוין. והו"ל להקשות למה מתירין כ"כ בליכא אחר לא הו"ל למיסרי רק בהיכו תומר דלקוץ בסרת גמו קא מכוין והו"ל להתיר בשותק ולא אמר מידי דזה מהשיב לאביי היכו מכוין. ול"ו דמאי דקא מקשה סיכו תליכא דרבא דלמוסר אפי' בשותק ולא אמר מידי תלמא בשיכא אמר שרי. כ"ל כוונתו ס"ד בקרבן נתנאל שכתב בשופן אמר והשותר יבמר:

בבא בתרא (קט"ו ב') . קרא עליו שמקרא זה אלא בני שעיר החורי כו' . עיין ברשב"ם ובתוס' שם שנדחקו בזה. וע"ע בפסחים (כ"ד ע') שהקשו מכאן לדשתם . וג"ל דשברית הלדוקים היתה שלכן בת הבן יורשת משום דבני בנים הרי הן כבנים ולכן דרשו ק"ו מכ"ם שאחו עדיפא . אבל שברית חכמים דלאו מטעם דבני בנים כבנים רק דלמיין מזכות אביהן והוו כבן . והנה רחיית הלדוקים היה מהכתוב היה דבני בנים הרי הן כבנים . אבל ר"י בן זכאי פריך עלה מטעם שנכתב התוס' בפסחים דמ"כ ליחשב היה ג"כ מבני שעיר . ולכן היית אלא מלמד כו' ולא מטעם שבני בנים הרי הן כבנים . והלדוקי הסיב לו אף שמפסוק הזה לימו מוכרח שבני בנים הרי הן כבנים מ"מ י"ל שהחמת מבחוץ שבת גמו יורשת מטעם שבני בנים הרי הן כבנים ומ"כ כ"ם בתו . וע"ז הסיב לו ריב"ז שאם היה הטעם שבני בנים הרי הן כבנים מ"ו לא היתה יורשת במקום אחין דהוי כבת בין הבנים מ"ו דאחיות מבת אבוה והוי כבן בין הבנים ומ"כ בתו ליתה יורשת עמה. והו"ק:

עיין מ"ש סי' רס"ו ס"ק יו"ד שכ' וז"ל שפלג המנחה והוא משלך ד"ה קודם תחלת השקיעה (תורת האדם) ובמ"כ כ' שם"ס הוא ול"ל ד' מאות אמה בקירוב. ובאמת הוא אלא עשרים מן השעה ואילו אלא כדי מהלך של"ג אמה ושליש עכ"ל. וטעמו כי הנ"מ הוא בשלשה מיוט ולפי החשבון שמיל הוא י"ה מיוט ומ"כ תשעה מיוט הוא אלף אמה וג' מיוט הוא של"ג אמה ושליש אמה. ולפע"ד כי ט"ס הל וקטן ודל בתב"ה וזה פשוטה. וזה לשון התורת האדם (כ"ג ע"ד) והיינו דאמרינן במסכת ברכות ר' יהודה אומר עד פלג המנחה והוא זמן קרוב לתחלת שקיעת החמה מון היסים אלא מהלך של ארבע אמות בקרוב עכ"ל וג"ל ברור דהיה כתוב של"ד אמות בקרוב והיינו של"ג אמות ושליש וטעה הסופר וכתב של ארבע אמות וכן:

ספר העיטור

עם פירוש הנקרא בשם

שער החדש

מאמר ראשון זמן

(א) **ניסן** בפרק קמא דראש השנה. ארבעה ראשי שנים הן. באחד בניסן ר"ה למלכים. ואמרינן למלכי' למאי הולכתא לשטרות. כדתנן שטרי חוב חמוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין (ב) וא"ר חסדא לא שנו אלא למלכי ישראל אבל למלכי או"ה מתשרי מנינן:

תשובת רבינו משולם בר קלונימוס. לשטרות. להודיע שטר מוקדם ושטר מאוחר. כיצד מלך שעמד בכ"ט באדר כיון שהגיע אחד בניסן עלתה לו שנה. ומניסן אתה מונה שנה שניה. ומניסן הבא אחריו אתה מונה שנה שלישי'. וכ' בשטר בשנה שניה למלך (ג) אם ניסן ר"ה למלכי' שטר מוקדם הוא ופסול. ואם הוא תשרי בזמנו כתוב וכשר. וכן מלך שעמד באחד בניסן אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר. ואם לוה בתשרי בשנה ראשונה למלך וכתוב בשטר בשנה שניה למלך. אם ניסן ראש השנה למלך שטר מאוחר הוא. (ד) ואינו יכול לגבות עד שיבוא תשרי הבא אחריו. ואם תשרי ר"ה בזמנו כתוב וגובה מאותו תשרי. (ה) והר"ש פירש פי' אחר (ו) והא דאיתיתי עלה כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו לא איצטריך דאפי' מלוה בהדי עדים לא חשו לדלקדק על הזמן (ז) כדאמרינן לקמן בשטרי חוב חמוקדמין. שיכולין לומר על זה התמנו. ועל זה לא התמנו (ח) והיא דכותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו הא אוקמינא בריש גטרא דבבא מציעא בשטרי הקנאה. ואי בשטרי הקנאה הא שיעבד נפשיה ואי בשטרי דלאו הקנאה ליכא למיחש דכי ליכא לוה לא כתבינן (ט) ואיכא לפרושי נמי כדאיתא בירושלמי בין מאן דאמר מניסן מנינן. בין מאן דאמר מתשרי מנינן. כה ביניהון. אמר ר' מונא שטרות היוצאין ביניהן לוה מלוה באייר. וכתב בו באייר בשנה שניה. ומכר סכר במרחשון. וכתב בו במרחשון בשנה שניה. מאן דאמר מניסן מנינן. מלוה קדמה. מ"ד מתשרי. מכר קדם. (י) נרסינן בגיטין כתב לשם מלכות שאינה הונגת. לשם מלכות פרי. לשם מלכות יון. לבנין הבית. לחורבן הבית. תצא מזה ומזה. וכל הדרכים האלו בה (יא) אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"מ. אבל חכמים אומרים אפי' לא כתב אלא לשם פלוני שבעיר הרי זו מגורשת. ופי' רבינו יעקב אפי' לכתחלה מתגרשת בו. והאידנא דלא כתבינן לשם מלכות ומנינן לבריאת עולם. לר' מאיר הוולד ממזר ואדרבנן קמכרינן. דקאמרינן דאפי' לא כתב אלא לשם פלוני מגורשת. וכל שכן לבריאת עולם (יב) והא דאמר רב הונא זו דברי רבי מאיר דאמר כל המשנה מסטבע שטבעו חכמים בגיטין הוולד ממזר. אבל חכמים אומרים הוולד כשר. אסיפא דמתניתין דהיה במזרה וכתב במערב קאי. וכי פריך נמי גבי שלשה גיטין. והא איכא שלום מלכות. רישא דמתני' נקט. ומסיפא קא פריך. דהתם לרבנן הוולד כשר (יג) ואם נישאת תצא. אבל לשלום מלכות אפי' קאי אסיפא (יד) ומסתברא לן דאפי' לר' מאיר כשר לכתחלה דעד כאן לא פסיל רבי מאיר אלא היכא דקא מדכר שבחא דמלכות אחרינא. כגון מלכות שאינה הונגת (טו) ובנין הבית. למלכות שלמה. וחורבן הבית. למלכות טיטוס. אבל לבריאת עולם למלכו של עולם כשר. ומשום דרובא דספרי לא בקיאי למלכות יון. מנין לבריאת עולם (טז) דהא שלשה גיטין ואחד מהן אין בו זמן. מוקמינן לה כרבי מאיר. ואם נישאת הולד כשר. והתם מאי שלום מלכות איכא. אלא כיון דלית בה זמן כלל לא קפדינן

סיהו

בעזרת יוצר המאורות. אחל לבאר עשרה מאמרות.

שער החדש

(א) **נרסינן** בפ"ק דר"ה מלבעה למאי אמרת ניסן כו' כ"ה כ' מ' (וע"ל למאי הלכתא מ"ר מסדא למתניתין כו') : (ב) ומלמ"ש למ"ם מלא למלכי יכתיב בס ג' מ' מ' : (ג) מס ניסן כ"ה למלכים כו' זה הפי' מימת במתני' ובגמ' מס ודלא כמת"כ התם' מס ובגמ' י"ג מ' דהם"ם נקיט זה מימת לגלא יעשה הסופר כיוס מ' יעו"ם מכל לפי"ז לא נקט מעמת כלל רק דעיקר דינא קמ"ל כמ"ם הכ"ן מס יעו"ם היכב ועיין מס במי' הלכב"ג : (ד) ומיהו יכול לגבות עד שיבא תשרי כו' כ"ה בע"ז יו"ד מ' וכמו"מ סי' מ"ג סעי' י"ב ובמהב"י סי' קכ"מ סעי' מ' : (ה) וכר"ם פי' פי' מחר. כוונתו על דמ"י ז"ל דהב"ם נותן מעם למה לא תיקנו לכל מלך מיום שעמד בו יעו"ם היכיב וכ' דמ"י מכוס דילמא לא ידעי ב"ד מתי עמד המלך מס בין כסלו לתמוז או בין תמוז לכסלו יעו"ם היכיב והקשה הרב"ם דמ"ב ז"ל לדהוקי עלא' כי' הכתיבה ביום הסלוקה הא תפילו מס כי' הכתיבה ביום ההלוקה יב כ"מ דלא ידעי מס לגבות או לא יעו"ם היכיב וכבר קדמו בזה הכוס' בב"מ מס יו"ב מ' בד"ה מביו כו' יעו"ם ועיי' לקמן מות מ' : (ו) והא דמייתי עלה כותבין כו' פוגמו על דמ"י ז"ל ודעת הב"י במקום שמין כותבין ללוה מס אין מלוה עמו בעיון דווקא בילמו העדים נחוצ המעות עיי' בב"מ יב"ג מ' ובמ"ך סי' ל"ע ס"ק מ. ודעמו ז"ל כדעת הגמ"י פ"ה דכ"מ הובא בב"י סי' מ"ב סעי' מ' ומס במ"ך ס"ק כ"ו יעו"ם היכיב וכיבו מזיל לשיטתו לקמן מות פ"ת יעו"ם : (ז) דדמסרינן לקמן בשמ"ם המוקדמין מיכולין לומר כו' עיי' לקמן מות פ"ת ומות קמ"ז : (ח) והכי דכותבין שמר ללוה לעשי שמין מלוה עמו מס מוקימנא כו' וכן הקשו התום' בב"מ ובב"ב מס ובר"ן פ"ק דב"ם יעו"ם : (ט) ומיכא לפרושי נמי כדלקי' בירושלמי כו' עיי"ם בתום' בב"מ בירושלמי מילתא מסחיפי ולא אמי לפרושי מ"ם קבעי זמן ב"ה יעו"ם והייבו לשיטתם דפ"ת מיסכמו כל הטולא מפי פמד המלך יעו"ם מכל לעיבו לא משם. לזה מ"ש ז"ל שנדעיבו כ' זה לשיטת רש"י דמיהו ס"ל מוכמן לזה מ"ש ז"ל למשכומי נוונת מחכיבת הו"ל למכוני בשטיות וכמו שהקשו התום' בב"ב ובכת"ם מס בב"ב וכמו שנכתב בתום ה' (ועיי' בבעל התכומות כיש שער ל"ו שהניח הירושלמי הזה יעו"ם היכיב) : (י) נרסינן בגיטין כתב למס מלכות שאינה הונגת. לשם מלכות פרי. לשם מלכות יון. לבנין הבית. לחורבן הבית. תצא מזה ומזה. וכל הדרכים האלו בה. ופי' רבינו יעקב אפי' לכתחלה מתגרשת בו. והאידנא דלא כתבינן לשם מלכות ומנינן לבריאת עולם. לר' מאיר הוולד ממזר ואדרבנן קמכרינן. דקאמרינן דאפי' לא כתב אלא לשם פלוני מגורשת. וכל שכן לבריאת עולם (יב) והא דאמר רב הונא זו דברי רבי מאיר דאמר כל המשנה מסטבע שטבעו חכמים בגיטין הוולד ממזר. אבל חכמים אומרים הוולד כשר. אסיפא דמתניתין דהיה במזרה וכתב במערב קאי. וכי פריך נמי גבי שלשה גיטין. והא איכא שלום מלכות. רישא דמתני' נקט. ומסיפא קא פריך. דהתם לרבנן הוולד כשר (יג) ואם נישאת תצא. אבל לשלום מלכות אפי' קאי אסיפא (יד) ומסתברא לן דאפי' לר' מאיר כשר לכתחלה דעד כאן לא פסיל רבי מאיר אלא היכא דקא מדכר שבחא דמלכות אחרינא. כגון מלכות שאינה הונגת (טו) ובנין הבית. למלכות שלמה. וחורבן הבית. למלכות טיטוס. אבל לבריאת עולם למלכו של עולם כשר. ומשום דרובא דספרי לא בקיאי למלכות יון. מנין לבריאת עולם (טז) דהא שלשה גיטין ואחד מהן אין בו זמן. מוקמינן לה כרבי מאיר. ואם נישאת הולד כשר. והתם מאי שלום מלכות איכא. אלא כיון דלית בה זמן כלל לא קפדינן

סיהו

(יז) מיהו לכתחלה פסלינן ליה משום בת אחותו. או משום פירי. אבל לבריאת עולם דליכא לטיגור. כשר לכתחלה. אפי' לר' מאיר. (יח) והא דתניא ובגולה אין מונין אלא למלכות יון (יט) איכא למאן דאמר למעוטי שאר מלכיות דקפדי ואיכא למאן דאמר למעוטי יציאת מצרים. אבל לבריאת עולם מונין. וחשבון מלכות יון כשנשלמו (כ) לבריאת עולם ד' אלפים נשלמו למלכות יון תתקנ"ב שנה. והיום אנו מונין תתקל"ש לבריאת עולם שהוא למלכות יון אלף ותצ"א. (כא) שהוא לבנין הבית אלף ותתקל"ח. ואלף וקי"א לחורבן שיבנה במהרה בימינו וליציאת מצרים שני אלפים ותצ"א. (כב) בדגרסינן אטר רב פפא אי טעי תנא ולא ידע כמה בפרטי. לישיוליה לטפרא כמה חשיב וליטפי עליה פ"ח שנים ומשכח ליה להומרי'. וטימן ארבעים ושמונה עיר ואי טעי ספרא לישיוליה לתנא וכו': (כג) גרסינן פרק ב' דגיטין נכתב ביום ונחתם בלילה. בלילה ונחתם ביום כשר. נכתב ביום כשר. נכתב ביום ונחתם בלילה פסול. ר' שמעון מכשיר. שהית ר' שמעון אומר כל הגיטין שנכתבין ביום ונחתמין בלילה פסולין. הוץ מגיטי נשים. (כד) ואיתמר מפני מה תיקנו זמן בגיטין. ר' יוחנן אמר משום בת אחותו. (כה) בדגרסינן בירושלמי. מעשה באחד שהיה נשוי לבת אחותו וזינתה. עד שהיא אשתו. וגירשה. והקדים זמן הגט. יאמר מוטב תידון בפנויה ואל תידון באשת איש. אבל משום פירות ליכא. קסבר יש לבעל פירות עד שעת נתינה. וריש לקיש אמר משום פירות קסבר אין לבעל פירות משעת כתיבה. והא איפכא שמעינן להו. דאיתמר מאיסתי מוציאין פירות. ר' יוחנן אמר משעת כתיבה. וריש לקיש אמר משעת נתינה. איפוך. (כו) ומפרשי רבוותא איפוך בתריתא ואיכא פלוגתא ביניהו. שבעל מתיבות פסק כריש לקיש דא' משעת כתיבה. וזמן משום פירות. ורב אלפס פסק כר' יוחנן. וזמן משום בת אחותו. ור"ח כתב פלוגתא דרבוות' ולא אכרע בחד מיניהו. ואנן מסוגיא דשמעתא לא סלקא לן (כז) הילכותיה דשמעתא אליבא דתרוויהו אזלא. (כח) ור"ש פירש דכולהי קשוייתא אליבא דתרוויהו הוי. (כט) ומסתברא. מדגרסינן בירושלמי. ר' יוחנן אמר משום אכילת פירות. שמע מינה דקמייתא מפכינן. ור' יוחנן וריש לקיש קיימא לן כרבי יוחנן. (ל) ומדגרסינן בבבא מציעא בפרק שנים אוחזין. בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה. וליחוש שמא כתב ליתן בניסן ולא נתן עד תשרי. ואזיל בעל ובעין פירי מניסן עד תשרי ולא קא פריך ליחוש משום בת אחותו. ש"מ זנות לא שביחא. (לא) ואף ע"ג דאיכא למימר התם ליכא למיחש משום בת אחותו. דאפי' לא יחזיר לא קטלינן לה. דספק נפשות להקל. (לב) אבתי אוקא למוכח מהיא דפרק כל הגט ומקום הזמן קא פסיק ותני לא שנא מן האירוסין ולא שנא מן הנישואין. ואסיקנא דעולא סבירא ליה משום תקנת וולד. ולא משום בת אחותו. (לג) ולפירוש רבוותא רמי בר חמא נמי הכי

הבירא

שעיר החדש

דמפרשים שכ' זמן המילוסין) וכן העלה הר"ן שם לסלקא כר"י דאמר משום בת אחותו ויש לנעל פירות עד שעת נתינה ושעת כתיבה ושעת חתימה ושעת מסירה. כתב מהר"ם בהגהות פ"ק מה' גירושין הכ"ד ושעת חתימה ושעת מסירה בהאי ע"ז סי' קכ"ז ס"ק ח' (וים לעיין קצת על מש"כ סתום' בניטין י"ז ב' בד"ה אמת לא כו' דהיינו בעדים והמחלה לא מכרת והא כ' הסתום' שם י"ח ח' בד"ה הנהו כו' דאמרי' ליכא למיחש לבניו ועוד אמת ונמסח ויחזירנה ושו"ם ות"כ קשה לר"ל דלא חיים לזה והשם לף בלא המיחש ועדים ים לחום ול"ל כשבכת הרמ"ם שם בסי' ד' דאיך נעמי שם קק לשעד לשעת המיחוי ושו"ם ות"כ ל"ל דל"ח לעיקר השעת המיחוי לכן לא חיים ג"כ להשתמים דשום שעד) ואמרמי להעתיק בזה מה שהשבתי להכס ח' בזה. וז"ל מה שהשיב כ"ת על הש"ז בהאי ע"ז סי' קל"ב ס"ק ח' (שהעלה הש"ז דאם כ' למרוסתו גם וכ' שם זמן הכתיבה וכשם מת"כ ושוב נימשם בנע זה דים לנעל פירות עד זמן הכתיבה וכשם הש"ז) שם בזה מקום עיון והשם מה שהקשה רומע"ל מהר"ן בחי' לניטין כ"ו ב' יפה הקשה דשם מנוסר דאין לו פירות משעת חתימה וכ"כ הכמה"ן בחי' יעו"ש וכ"כ בחי' הריטב"א. אבל מה שהקשה רומע"ל דה"כ הדק"ל קושיית התום' (בניטין כ"ז ב' בד"ה ח"ב נזיפה כו') תני תומר מדכתב לפי"ז אין מקום לקושייתם כלל דלמאי ניחום לה כיון דנכתב זמן מלוסה וכיון תבית לאי' שנחתם הגט קודם הנשואין מ"מ לא כי' לנעל פירות משעה שנכתב דאפי' קא מיפיג קא מיפלא ובחתם הגט ומסר כל הנלחנוים הנ"ל כתבו בחתם לחתן דלא חיקנו מפעם פירות וע"ז כתבו מה שכתבו. אלא ים לעיין קצת בזה דהא פניעת דחם מחתים עדים בנעדה מלוסה אוב אין לו פירות וכתם"כ הנלחנוים ז"ל הכ"ל אלא שם ממחים עדים ימים ובנע כתוב זמן האירוסין נפסל ומעשה פירי דמעשה שכתכה עד זמן שהחתים עדים אז זכה בפירות אך הדין ודוק בלשון הר"ן שב' דלא מחתים עדים בזמן האירוסין ושוב כשהם וכ"כ הרמב"ן והריטב"א. ואין להקשות דלמא ימצא הגט הזה אחר הנשואין ויחתום עליו עדים וזה ים להום שפיר שעד שעת מעשה שלא כדין ע"ז אי' הרמב"ן דליכא למיחש לזה דהא העדים ידעו שהוא מוקדם ולא יחתומו לו ול"ח לך שעת יחתמו בשעת עדיין חלוסה לו ביום הנשואין עלמו דווקא וזה כיון הר"ן בחי' ג"כ למעיין היטיב וכ"כ הריטב"א ושו"ם ות"כ ליכא למיחש כלל משום פירות. אמנם התום' הקשו ג"כ מיך יחתומו העדים ומי' דלמא יהומו כיון שכ' שם שהיא מלוסה ושו"ם ות"כ ים לחום שפיר דהוא שחתום אח העדים אחר הנשואין ואת בוודאי ים לו פירי עד זמן החתימה דהוא נחיצת הגט ח"כ זה ג"ם לדיוק אי הש"ז דכאן לא שייך לומר חין לו פירות משעת החתימה דהכא מיירי דהחתימה הי' בזמן הנילוסין וכי נמצינו שהקדים זמנו הספיד זכותו כיון דלא החתים כך אחר הנשואין וזה נכון אף לשטתו לא משמע כן והוא מסורס אחר אבל לדיוק נכונים הדברים אלו אחר וזה ילדק ב"כ דברי הדבירה והכ"ח שכתב הכונו שחתום' בניטין ב' בד"ה אמת לא כו' דאי' בגמ' פירי מעשה שחתום אלא כדין והכא לכחחלה הוא נגד כל הכלחנוים הללו שכתבו שחוכחת כדין אחתם לפי מש"כ הוא בחת היטיב ועי"ש בחי' הרמב"ן ודוק היטיב (והא דכתים פירות לנעל עד שעת נתינה חין לחום דבר עיי' בחום' י"ז ב' ד"ה עד שעת כו'). והכא לפלוגה ים לעיין מש"כ החכל בביחים הרלחנוים ז"ל ותמצא בחולם לומר דחשעת חתימה ליח לי' לנעל פירות דלכחורה הוא נגד

סבירא ליה כריש לקיש ואישתבה דעולא ורמי בר חמא וריש לקיש קיימי בחדא שיטתא . הילכך רבי יוחנן יחידאה הוא לגביהן . ולית הילכתא כוותיה . ועוד דר' שמעון דמתני' הכי סבירא ליה דמשום פירות הוא . וכן הילכתא . (לד) דכולי עלמא היכא דכתב בו שנה , חודש . שבת . שבוע . (לה) אי נמי גזייה לזמן ויהביה ניהליה (לו) וכתביה ואותביה בביסיה . (לו) וניטין הבאים ממדינת הים (לח) כולהו פשיטא לן דכשירין נינהו ותינשא בהן לכתחילה . דהא בכולהו אמר כשר . לפי שלא חידשו תקנה בגיטין משאר שטרות אלא לעשותן כשאר שטרות . (לט) אמר שמואל כתובה כמעשה בית דין דמיא . מה מעשה בית דין נכתבין ביום ונחתמין בלילה אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה . וליתא . (מ) אלא אי עסוקין באותו ענין כשר . ואי לא לא . וכן בכל שטרות . כדתניא . אמר רבי אלעזר בר צדוק לא שנו אלא שאין עסוקין באותו ענין וכו' . כדאיתא בפרק המביא בתרא . (מא) איתמר אמר לעשרה כתבו גט לאשתי . אמר ר' יוחנן שנים משום עדים וכולן משום תנאי . וריש לקיש אמר כולן משום עדים . (מב) מה בינייהו . דחתים בתרי מינייהו ביומיה . ואינך מכאן עד עשרה יומי . אי נמי בגון שנמצא אחד מהן קרוב או פסול לר"י דאמר משום תנאי כשר לריש לקיש פסול . ורב אלפס פסק כר"י . ור"ח ובעל מתיבות לא פסקי כלל . ומסתבר כריש לקיש דהא בההיא עובדא דאתא לקמיה דר' יהושע בן לוי אמר בההוא כריש לקיש סבירא לי . (מג) ש"מ דהכי הילכתא שלא בשעת הדחק ובשעת הדחק . ואמר רבי האי דאיכא פלוגתא ביני רבוותא איכא ס"ד מדאמר כדי הוא לסמוך עליו בשעת הדחק ש"מ דהלכת' כוותי' . ואיכא מאן דאמר דמשום דחתים בתרי מינייהו ביומיה הוא דקאמר הא לאו הכי לא (מד) ומסתבר דהילכתא כריש לקיש בשעת הדחק . ונכתב ביום ונחתם בלילה כשר ואפילו מכאן עד עשרה יומי נמי כשר . כר' יוחנן . דהא ר' יהושע בן לוי קאי כוותיה דאמר כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק . ופ' כגון שהלך למקום רחוק . והוא הדין לר' אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי ותתני סהדי . ונכתב ביום ונחתם בלילה פסול . דכיון דאיכא עידי חתימה לא סמכי אעידי מסירה אבל היכא דליכא עידי חתימה ונכתב ביום ונסמר בלילה . ואפילו יש בו הקדמה כשר . דאין בו זמן והקדמה . חד דינא אית להו . (מה) מדפרכינן גבי שלשה גיטין פסולין . ותו ליכא . והא איכא גט ישן . (מו) ולא פרכינן מנכתב ביום ונחתם בלילה . ש"מ דחד דינא אית להו . ומראמרינן נמי מניינא דרישא . למעוטי מאי . למעוטי הני דאמרינן ומניינא דסיפא למעוטי בפני נכתב ובפני נחתם . ולא אמר למעוטי הקדמה . ש"מ הקדמה ואין בו זמן חדא הוא . ואין בו זמן . הא קתני במתני' . ובי היכא דאין זמן בו כשר הבי נמי בהקדמה . וכל היכא דאיכא למיחש לזונות ולפירות . שיילינן להדדי . אימת ממא ניטא לידה . (מז) בדאמרינן לקמן אני היום גרשתיך ואפילו היכא דאיכא למיחש לזיוף . לא חיישינן . (מח) דתנן אין כותבין לא על הנייר מחוק ולא על הדיפתרא וכו' (מט) ומאן חכמים . רבי אלעזר . ש"מ דאעדים סמכינן לגמרי הילכך אפי' מוקדם לא פסיל (נ) ולכתחלה אינו נותנו לה אלא בעדים וזמן לר' אלעזר . אבל נותנו לה בעדים כשירין . (נא) דתנן ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים (נב) אלא שנתנו לה בפני עדים . שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם . (נג) וזמן מפני תיקון העולם נמי הוא . ואם נתנו לה

שער החדש

פסק הרי"ף והרמ"ם סס דפסקו כר"י דס"ל דעד שעת נתינה יש לבעל פיכות ופ"ב המוכ סי' קכ"ז הן לשמת דסרמב"ן י"ל דס"ל דאין לבעל פיכות משעת כתיבה ועי"ש י"ז ב' מש"ב בזה מאמר סרמב"ם והביאב"ש והכ"ן כתב כפסקו כשעת הכי"ף דיש לו עד שעת נתינה מאי מיכא למימר . והכי ס"ל לומר דע"כ לא פסקו כך לק נגי נשומה דכיון דכבר זכה בפירות לא משכיד זכותו רק משעת נתינה מבל בשאומה שאני כיון דלא זכה מעולם בפירותיו ממש מדברי הכ"ן במי' בפ"ב בסוגיא דסס למדתי הי' שאר דס"י ס"ל דבליכא זמן יש לו פירות עד שעת נתינה מבל בשידוא דמיבא זמן שה"ב זמן בכתוב בגם יעו"ש בשפ"ב בפי' בסוגיא דלא מקדים מיום פורעניותא לנפשי' יעו"ש היטיב מ"ב מ"ש בשפתות שפי דלמאר שמיקנו זמן בניטין מש"ב דלב"ע משעת משעת שהתימה (והא דב' בסוד דיש לו עד שעת נתינה מיכה היינו בשם שלא כתב בו זמן) וביון שבן דבשקום שלין בו זמן יש לו עד שעת נתינה מ"ש תי' שם"ז כמין מומר דשה קוביים שהום כמן דשוי שלין בו זמן דביון דשזמן מזויף ממוכו הוי כמו שלין בו זמן בלל מ"ב יש לו עד שעת נתינה ומומר לגבם בו למ"ד משום פירי כן הי' נשה לבשורה . אבל זה בשמת בורשת דע"ב לא ס"ל דיש לו פירות על שעת נתינה מלא לר"י אבל לר"ל דאות לי' משום פירי ולדידי' תמיד אין לו משעת שתימה ומ"ב מ"ש בשפתות דברי הרמבו"ם ז"ל ולפי"ז אין משום לשם"ב ביסוד דברי שם"ז הי"ל . ולכן כ"ל דבר שאר ביסוד דברי שם"ז כי הכא שם י"ש מ' אי' בתבי' ומכאי' בביסבי' דאי פיסא שפיים שלאי בו' וב' שם השום' בשם בש"י דהפילבא קאי על שלן דס"ל משום פירי ב"ב אף דאין לו משעת שתימה מ"ש הכא מודה ר"ל דיש לו עד שעת נתינה ומשם הרמב"ן ומהביכ"ש לא ב"ב דק דהקושיא קאי אליבא דר' אבל אליבא דר"ל לק"ש דבאמת משכיד משעת שתימה יעו"ש היטיב וס"ל להש"ז דה"ב דמיא להשם כיון דבבשה שב"ב אף"ב הוה כמו דשם מפיסה שפיים יום לו בי"ום עד שעת נתינה משעת השום' אבל אינהו הרמבו"ם לא ס"ל כן ומש"ז ב' זה אליבא דשום' (אבל גם זה לא יתכן דהא מבואר שם בשום' דגם הש ז"ל לא השביבו לרש"י ז"ל) שוב נתייבבתי בשב"ב בדרך השני דלמדתי מדברי הר"ן דעבבו דתיקנו זמן גם לר"י לין לו פירות משעת שתימה ולאיתי כי לין זה מוכרח די"ל דש"ק הר"ן דלא מקדים מיום פורעניותא לנפשי' דלף שים לו פירות עד זמן נתינה מ"מ לא ניהא לי' לגבשה בגם זה שזמנו מוקדם לשכתי יש הקול שבגבשה אז ויכו' מוכרח לשהש לומר שדים שיודעים זמן הנתינה וב"ב הרמב"ן בתי' להדיא וי"ל כי גם הר"ן כוונתו כן ויש לעיין בזה . יומר לא לניתי להאריך בזה . ע"ל בשהוכתי : (לד) ד"ש סיכת דב' בו שם בו' בניטין י"ז ב' ובאהע"ז סי' קכ"ז סעי' ז' ולקמן מאמר ז' מ"ת לות קמ"ח : (לה) מ"ב נזיר' לזמן ויסבי' ניהלה כ"ל בו' שם : (לו) וכתבי' ואותבי' בביסבי' בו' שם י"ת ופי' לקמן לות נ"ם : (לז) וניטין הבאין ממדינת הים בו' שם עי"ש בשם"ם ותום' : (לח) כולהו פשיטא לן דכשרים נינהו ומשמע בו' ב"ה דעת

לה כשר . ותינשא לכתחלה (נד) כראמרינן על היד של עבד ונותן לה את העבד . (נה) ואוקימנא כר' אלעזר ש"מ לכתחלה כר' אלעזר מבשרינן להינשא (נו) וכן פירש רבינו שמואל (נז) ואפילו לרבינו אפרים ורבינו אבן מגש דאמר דלא פליג ר' אלעזר דאין בו זמן . ונכתב ביום ונמסר בלילה כשר לדברי הכל (נח) מההוא דשדר גיטא לדביתהו ואמר ליה לא תיתביה ניהלה עד ל' יום ומכמה דובתי . והוא הדין לרבי אלעזר . נכתב ביום ונמסר בלילה כשר . דכתיבא לחודה לר' אלעזר בכתיבה ותתימה לרבנן דמיא . ולזנות ולפירות שבין כתיבה למסירה לא גזרו רבנן . כראמרינן כתביה ואותביה בביסתיה ואמר (נט) אי מפיימנא תיפוק . מיהו לא מקדים איניש פורענותא לנפשיה . אלמא מילתא דלא שכיח הוא . ולא גזרו ביה רבנן . דמכתמא ביום הכתיבה דעתו למוסרו . ולא חשו חכמים אלא על איחור שבין כתיבה לחתימה . ולעשותן כשאר שטרות . (ס) ירושלמי אמר ר' יוחנן לא אמר ר"ש אלא בלילה אבל למחר לא . (סא) ריש לקיש אמר אפי' למחר . (סב) וקשי' דר' יוחנן אדר' יוחנן ודריש לקיש אדר' לקיש לא כן אמר ר' אבא בשם ר' זעירא אתיא דר"ש בר"א כמה דאמר ר"א אע"פ שאין עליו עדים כשר כן א"ר שמעון אע"פ שאין עליו עדים כשר . אמר שמואל אחוה דר' ברכיה (סג) כאן כשרוצה לחתמו . וכאן שאין רוצה לחתמו . ש"ם (סד) גט שנכתב ולא נחתם כשר בלילה בעידי כסירה . ומעשה בא לידי (סה) והכשרתי בעדי כסירה לחורייתו להינשא לכתחילה . וחזרו והודו לדברי . ואפי' לרבנן אם כתוב ביומא ואחתום בלילה . (סו) ומקמי חתימה כתבין הכין . הדין גיטא איכתוב ביום פלן ולא איספיק למיחתמיה עד השתא והתימי סהדי כשר . דהא ליכא חשש לזנות ולפירות (סז) והוא הדין לשטרי חוב המוקדמין אבל בתר דחתימי סהדי לא . (סה) מההוא דאיחתום בתרי מינייהו ביומיה . ואינך עד עשרה יומי . (סט) וכן בקידושין אמר לה התקדשי לי בשטר שאין עליו עדים . מקודשת בעידי כסירה לרבי אלעזר . והוא הדין היא סברא דילן . (ע) גרסינן בפרק ד' אחין מפני מה לא תיקנו זמן בקידושין ואסיקנא משום דלא אפשר . היכי נעביד ניחויה גבי דידה . מחקה ליה . ניחויה גביה דידיה . זימנין דבת אחותו ומחפה עליה . ניחויה גבי עדים . אי דדכירי ליתו לסהדי . אי דחזו מכתבא ואתו מסהדי . רחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם . היכך לא אפשר . אבל בגירושין ביון דלהצלה דידה קא אתי לאסהודי דלאו אשת איש היא לא מחקא ליה . (עא) ופי' רבינו אלפס כי אמרינן מפיהם ולא מפי כתבם , כי איתיה לשטרא תותי ידייהו דסהדי ואי מדכרי לסהדותייהו ומסהדי ליה על פה הויא ליה עדות ואי לא לא אבל שטרא דנפק מתותי ידא דבעל דין . לא אמרינן ביה מפיהם ולא מפי כתבם . דכמי שנחתך עדותן בבית דין דמיא . ומהאי טעמא מקיימינן לשטרא בחתימ' ידייהו דסהדי ולא איכפת לן אי מדכרי לה לסהדותא או לא . והא דגרסינן בכתובות כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה לאחר כמה שנים ואמר רב הונא והוא שזוכרה מעצמו כגון עדות דאיתיה תותי ידיה דסהר' כדכתב בהלכות רב אלפס (עב) שני הא דרב הונא הא דרבי יוחנן מאי שני (עג) ועוד שטר קידושין נינהיה גבי שליש . ולא הותי ידא דסהדא . דהא ליכא למיטר מפיהן ולא מפי כתבם . וכסתבירא (עד) מדגרסינן בגמרא דבני מערבא זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי צריך לצרף עמהן אחר דברי ר' וחב"א אין צריך א"ר זעירא דברי ר' כמעיד על השטר ודברי חכמים כמעיד על המלוה תני כותב אדם עדותו ומעידה לאחר כמה שנים והוא שיהא זוכר עדותו ור' יוחנן אמר (עה) אע"פ שאינו זוכר עדותו ואתיא דרב כר' יוחנן ודר' יוחנן כרבנן . ש"מ דאפי' איתיה בידיה דבעל דין פליגי דרב הונא סבר עד אחד הוא שמעיד על כתב ידו כר' ואינו נאמן . והוה ליה מנה שבשטר מפי כתבם ור' יוחנן סבר לה כרבנן דאמרי על מנה שבשטר הוא מעיד . וכפיהם קרינא ביה הילכך כל שטרי דארעו לקטן (עו) דמקיימי בחתימת ידייהו דסהדי כשר . אע"ג דלא דכירי כלל ובין למאן דאמר על כתב ידם הן מעידין (עז) ובין למ"ד על מנה שבשטר הן מעידין מפיהן קרינא ביה ול"ש דנפקי מידא דבעל"ד ול"ש דנפקי מידא דסהדי מגבינן מינייהו (עח) דעדים החתומין על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בבית דין (עט) מדאורייתא בלא קיום . ומדרבנן בקיום ודני

מילי

שער החדש

יעו"ם סיטיב וכד"מ חות כ' ועיי' בב"מ שם ס"ק ח' יעו"ם סיטיב (והכא בר"ן מבואר שם דדינו כאין בו זמן יעו"ם ומ"כ לכאורה לא משמע כן . הגל לדבריו מבואר לכאורה מנחת בו בעידי מסירה לחוד) : (סו) ומקמי מתימה כתבין הכין כו' כוכא בב"י סי' קכ"ז שם ובשו"ע סעי' ג' יעו"ם ועיי' בגיסין פ"ז ב' ובמי' חוכא גיטין שם : (סז) וה"ה לשם"ח המוקדמים עיי' חו"מ סי' מ"ג סעי' יו"ד ולקמן חות קל"ב ועיי' לקמן חות קנ"ז : (סח) מההוא דאתחתום בי תרי מיניייהו ביומי' ואיכך כו' כל"ל ניסין י"מ ב' ועיי' לעיל חות מ"ב . וכ"ל דלמי כשר בכתי הו"ל לאיכתוב ממש המתימות דלא לאתחתום השטר כך אח"כ ה"ו דלא מצני אמר המתימות דחייסינן לגייר לה ויש לעיי' אמאי לא תיכוי מהשטנה עלמה אמאי פשוט בכשר כיוב ואחתם בלילה הא תיכוי לאקן בכה"ג תיכחוב ממש המתימות דלא נאתחתום השטר רק ביום ול"ל דלמי מיכוי לאיכתוב ממש המתימות דחייסינן לגייר לה ויש לעיי' אמאי לא תיכוי מהשטנה עלמה אמאי פשוט בכשר כיוב ואחתם בלילה הא תיכוי לאקן בכה"ג תיכחוב ממש המתימות דלא נאתחתום השטר רק ביום ול"ל דלמי כשר בכתי הו"ל

מילי בעיקר השטר הא דארבעה אחין דבעינן דכירי דווקא אזמן הוא דקאמרינן אע"ג דקייטא לן על מנה שבשטר הן מעידין דווקא אמנה שבשטר אע"ג דלא דכירי כמי שנחקרה עדותן הוא אבל אזמן נהי דבסתמא כשר . ולא מצי למיפסליה משום מוקדם . דכיון דאיתחזק לא מחזקינן ריעותא . (פ) כהזהיא דע"א (פא) דשית שנין יתירתא . דבשטר שזמנו קבוע בשבת . או בעשרה בתשרי . (פב) ובההוא מעשה דגט פשוט דטובי' ואחי כדאיתא לקמן . מיהו אצטרבינן (פג) לברורי זמנא אפום' דסהדי דשטרא כגון דאיכא סהדי אחריני דפסלי ליה בעינן דדכירי ואי לא דכירי מפי כתבם הוא דסהדי גופיהו אי מקדמי או מאחרי זימנא . מהימנן להו . ולא אמרינן נחקרה עדותן בב"ד . והכי נמי אי דייקינן בהני סהדי ואמרי מוקדם הוא . מהימני ולא קטלינן להּ . השתא נמי לא קטלינן . (פד) והכי גרסינן בירושלמי שטרי חוב המוקדמין ובתנאי היו דברינו . דיבולין לומר על זה חתמנו ועל זה לא חתמנו . והיכא דאיכא ערעור לא אמרינן אכולה מילתא קא מסהיד אלא אוקים ממונא בחזקת מריה . (פה) וגבי מעלין משטרות ליוחסין הוא דקא מבעיא לן אבל בעלמא לא מפקינן ממונא . ודיוקא נמי (פו) מהא דגרסינן בירושלמי בס"ק נמרא דכתובות . לא סוף דבר עשאה סימן לאחר . אלא אפילו אחר עשאה סימן לאחר . והוא חתם עליה עד . אבד את זכותו משעמא דהוא חתום . (פז) הא לאו . לא אבד את זכותו . דלא אמרינן אכולה מילתא קא מסהדי . והא דגרסינן כותב אדם עדותו על השטר . (פח) בשטר שבידּ פלוה דאמר (פט) והכי מוכח בירושלמי . (צ) ובכתובות ברירנא לה בע"ה . (צא) ואית לן סברא אחרינא . וכי אמרינן מפיהם ולא מפי כתבם . ובעינן דדכירי דווקא דאיתנהו לסהדי קמן וחזו מכתבא . דכיון דאינו יכול להגיד . הרי הוא כחרש ואילם . והגדת הכתב אינה הגדה . ואע"ג דכתב ידו יוצא ממקום אחר . (צב) וליכא למימר ליהוו בקמנים היינו . פסולי עדות היינו . דאינן נאמנין . הכי נמי ניחא דאין נאמנין . דוודאי דכירי ואמרי לא דכירי . דאין אדם משים עצמו רשע לכבוש עדותו אבל ליתנהו לקמן מקיימי אחריני לחתימות ידיהו דסהדותא (צג) כיון דרמיא עליה דאינש אפי' שובא מדבר . הילכך הגדת הכתב כאילו מפיהן היא . ובה"ג אמרינן עדים החתומין על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד . (צד) והר' משה אמר דכיון דכתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנין . אף ע"ג (צה) דאמרינן דלא דכירי . דעל מה שבשטר הן מעידין ולא על כתב ידם . ובירושלמי ליתּ ליה האי סברא . משום דאמנה שבשטר וכן אמר ר' יוחנן אע"פ שאינו זוכר עדותו ואמר כל מי שאינו דן

השטר

שער החדש

כ"ם ס' : (פ) כהזהוא דע"ז דסיס סנין כו' ע"ז יו"ד ס' : (פא) דסיס סנין יסיעסת וכן הסיס דסמר מזמנו קטוע בסמת כו' כ"ל יכוסר מ'"ס לקמן סוס ק"ל : (פב) וכהסיס מעסה דנ"ס דמוגי' ומסי כדסיסת לקמן . עיי' לקמן סוס ק"ס : (פג) לברורי זמנא מפומא דסהדי דסמר כיון דמיכא סהדי כו' כ"ל וכ"ל סס מיכא סהדי ממכיני דמכמנו לי' לזמן בהם לא סמכיע מסמרת ולימא דכמחקרה עדותן בב"ד דמיע : (פד) וה"ג בירושלמי שם"ח המוקדמין ובמאחרי מי' דברינו . לקמן מי"ס יכוסר זה בסוס קמ"ו ועיי' מו"ם סי' מ"נ סעי' מ' יעו"ם וכפול ועיי' לעיל סוס ו' ולקמן מסמר סי' סוס ס"ד ובכ' קיום סוס כ"ג : (פה) וגבי מעלין מסמרות ליוחסין הוא דקמיעסת לן כו' כסוגיות כ"ד ב' ועיי' לקמן סוס ק"נ : (פו) מהא דגרסי' בירושלמי בסוף גמרא דכתובות כו' ירושלמי פ"ג דכתובות ה"ו : (פז) כא לגו דלגו הכי לא מיבד סס זכותו דלא ממיקין מכולה מילתא כו' כ"ל וכ"ל מסי' מי לא סמוס בעד ניחא דהני סהדי גופייהו דמחיתי על הסמר מעידים ע"ז נ"ב ס"ו דלא ועיי' בחי' כריענב"ס בכתובות שם ענגע בגמי' זו יעו"ם היסיב ובמב"ב ע"ז בסס מוכו וזכו נכלל הכל בדברי רבינו יעו"ם היסיב ועי' לקמן סוס קל"ה ובסוף מסמר ס' סוס כ"ל יעו"ם היסיב : (פח) בסמר שביד פלוס קאמר כו' וכ"ל לסמוני דמס הכי"ף מהניא למלה בסוס ע"ס : (פט) והכי מוכח בירושלמי . כ"ל בירושלמי שהוגע לעיל סוס ע"ל דאמרי לה בפלוגתא דר' וכבר פלמא למייני בשטר שם"ו המלוס דומיא דממלוקת ר' וכבנן : (צ) ובכתובות בריונא לה בע"ה . מבואר מזה דרבינו עשה מיכוי על שם כתובות ושם בירנא זה בחוץ : (צא) ואית לן סברא לאמיני דכי אמרינן מפיהם כו' כ"ל (ועיי' לקמן סוס כ"ה שהגיע לרבינו על זה) : (צב) ולימא למימר ליהוי כקמנים היינו פסולי עדות כו' כתובות י"ח כ' דאם כתב יוצא ממקום אחר אין נאמנין לססול השטר עיי' לקמן סוס ק"ם : (צג) כיון דרמיא עלי' דאיכא שמי' מוגע כו' כתובות כ' ב' : (צד) וה"ר משה אמר דכיון דכתב ידם מה' עדות כ"ד והוגע נמו"ם סי' מ"ו סעי' יו"ד : (צה) דאמרי לה דכירי ואמר כל מי

השטר על התחתונה . ולשנויי משאר שטרות . (קט) ודכוותיה בגון שכתב בשבת ולא כתב יום (קי) ובגון שית מאה ווחא דגט פשוט (קיא) ובגון שדי מכורה לך ושרותי מכורין לך ודומיהן שהשטר כשר . אלא שיש בו ספק במשמעות . (קיב) אבל לפסול השטר ולשנוייה משאר שטרי . דכל ישראל בחזקת כשרין . (קיג) וחזקה דאין עדים הותמין על השטר אא"כ נעשה בגדול (קיד) כדאמרינן בההיא אודיתא דלא הוה כתיב בה ואמר לן כותבו וחתומו והבו ליה דאין ב"ד חותמין בשטרא אא"כ נעשה בהלכה (קטו) ובההיא אוריכתא דלא הוה כתיב בה ואישתמודענא בהו בניכסיא אלין . דמיתנא אינון . (קטז) דאי לאו דאמר ר' דבהא רבה בר שילא טעו הוה אמרינן טעות סופר הוא . (קיז) ומחזקינן ליה לשקרא . (קיח) ומסתברא דאי אמר ליה אישתבע לי . מישתבע ליה . אבל לא נתקיים השטר על בעה"שט להביא ראיה . ואמרינן ליה קיים שטרך וחות לדינא (קיט) אליבא דרבוותא דפסקי דמודה בשטר שכתבו (קכ) צריך לקיימו . ובשטר קיום סברא דילן ואף ע"ג דליכא ערער ועדים מצויין טעינן ליה אנן . (קכא) כדאיתא בקיום . (קכב) תנן התם שטרי חוב המוקדמין פסולין . והמאוחרין בשירין . ופי' מוקדמין (קכג) לאביי דאמר עדיו בחיתומיו זכין לו כגון שכתיבתו וחתימתו בתשרי . והקדים הזמן בניסן . לרב אסי דמוקים לה בשטרי אקנייתא . הכא בשטרא דלאו אקנייתא . והעידו עדים שכתבו וחתמו בניסן ולא לוה עד תשרי אי נמי כתבו וחתמו בתשרי והקדים הזמן ההוא מניסן . (קכד) ור' משה בן מיימון דהק עצמו ופירש מוקדמין . שטר שלוה בו וחזר ולוה בו וליתא דההוא מכללא נפקא . (קכה) כדתנינא בפרק שנים אוחזין . שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו איסת אילימא למחר ולימא אותיבי . תיפוק ליה דהוה ליה מוקדם ותנן שטרי חוב המוקדמין פסולין . ואם איתא לימא ליה תנינא שטרי חוב המוקדמין פסולין ולא הול"ל תיפוק לי' . (קכו) ואסיקנא באיזהו נשך . דטעמא דלא גבי מזמן שני . ר' יוחנן אסר גזירה שמא תגבה מזמן ראשון (קכז) הילכך כמלוה על פה דמי . ולא נבי ממשעבדי . (קכח) ואמר רב הונא ל"ש אלא בשטרי הלואה אבל בשטרי מקח וממכר אפילו מאוחרין פסולין . מאי טעמא זכנין דזבין ליה ארעא בניסן וכתב ליה לשטרא בתשרי . ומתרכי ליה זוזי ביני וביני וזבין לה מיניה . וכי מטו תשרי מפיק ליה לשטרא ואמר הדרית וזבינתה מינך . אי הכי שטר הלואה נמי (קכט) ואסיקנא בתר דאמר להו לספרי כי כתיבתו שנויי מאוחר כתובו הכי . שטרא דנן לא בזמנוה כתבנוהו אלא איחרנוהו וכתבנוהו אסר ליה רב אשי לרב כהנא (קל) והאידנא דלא כתבינן הכי דאמר להו רב לספרי כי כתיבתו הני תברי אי ידעיתו יומא דשטרא כתובו ואי לא כתובו סתמא כל אימת דנפיק ומרע ליה כו' . אמר ליה רבינא לרב אשי והאידנא דלא עבדינן הכי אמר ליה רבנן תקוני תקון מאן דעבד הכי עבד ומאן דלא עבד (קלא) איהו דאפסיד אנפשיה ומסתמא דתקנת' בשטרי הלואה הוה והוא הדין בשטרי מקח ומכר אי כתב ביה איחרנוהו וכתבנוהו כשר . (קלב) ובשטרי המוקדמין נמי אי כתביה מקמי חתימה שטרא דנן איכתוב ביום פלן ולא איחתום עד יום פלן כשר . (קלג) ירושלמי . יהיב רשותא לכתובה דיכתוב ולחתיטה דיהתמון צריכין לכתוב המלוה הזאת מאחד בניסן היא ואנן איחרנו את זמנה . (קלד) ובפרק שנים אוחזין נכתב אונו בא' בניסן וניתן הכסף בי' בניסן צריכין לכתוב אע"פ שכתבנו הכתב הזה באחד בניסן כך נגמר הדין שינתן הכסף (ביוד בניסן) (קלה) אמר להו רב לספרי כי יתיבתו בשילי כתובו בשילי אף על גב דמסרי לכו מילין בהיני וכי קיימיתו בהיני כתובו בהיני אע"ג דמסרי לכו מילי בשילי וכתבי הכי סהדותא איתמסר לנא בשילי ואיהרנו וכתבנו בהיני ביום פלוני ואי לא מתחזי כשקרא (קלו) אמר להו רבה בר שילא להנהו דכתבי שטרי אקנייתא אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה כתיבו . ואי לא מיתחזי כשיקרא ומסתברא (קלז) כיון דקי"ל בעלמא למחזי כשיקרא לא חיישינן (קלח) כתבו יומא דבריר להו . וכתבי ואיחרנו . (קלט) וכתב ר"ח שמע מינה שטרא דכתב ביה בההוא יומא דקנו מיניה ובתר כמה יומי אסהידו עליה הנהו סהדי קמאי שפיר דמי מדקאמר אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה כתובו ואע"ג דחתימו עליה האידנא דלא אשכחן נכתב ביום ונחתם בלילה פסול אלא בגט אשה וכן הילכתא . (קמ) ותמיהא לן דאפילו ר' שמעון דמכשר בגיטין בשאר שטרות פסול כדתנן שהיה ר' שמעון אומר

שער החדש

ומודי כו' ע' נב"ב קס"ז מ' והנה מה שהביא דמודי ומהו כו' וכן הוכח לעיל מות פ"ב . הך דמודי לא ידעתי כוונתו לדפנינו ליתא : (קט) ודכוותי' כגון שכתב בשבת ולא כ' בחיסא יום כו' כל"ל וכוונתו על הך דנ"ב קפ"ח מ' לעיל מות ק"ח : (קי) וכגון שית מאה וזוזא דנ"פ כו' שם נב"ב קס"ו ב' ובמו"מ סי' מ"ב סעי' ס"ו וכוונת רבינו לומר דדווקא היכא שהשטר לא נפסל לגמרי מ"מ תמיהני יד בשהב"ש על התתמוה אבל לא היכא שנפסל לגמרי וכמו שמבואר במו"מ סי' מ"ב סעי' ס' וט' בבעל המלוות שטר ל"ו מ"ח שם מייתי דברי רבינו מלה וכל"ל דווקא כגון שית מאה וחזי כו' וט' לקמן מסמר ז' מ"ב מות מ"ם ובס' מפתח סב"ח מות קנ"ס : (קיא) וכגון שדי מכורה לך ושדותי מכורין לך כו' כוונתו על הת דנ"ב ס"ת ב' ובמו"מ סי' רי"ח סעי' כ"ב וסעי' כ"ד : (קיב) לפסול השטר ולשנויו משאר שטרי דכל ישראל כו' כל"ל : (קיג) וחזקה דאין עדים חותמין על השטר כו' כמבואר ר"ח ב"ב פ"ק ס"ת ב' : (קיד) כדאמרינן בההיא אודיתא כו' שם נבהדלין : (קטו) ובההיא דאוריכתא דלא הוה כתיב בה ואישתמודענא בהו כו' כל"ל כמבואר ק"ח ב' מו"מ סי' ק"ם סעי' ב' : (קטז) דאי לאו דאמר רבה כו' כל"ל : (קיח) ומסתברא דאי אמר לא מחתם לי כו' קאי על הך דנ"ב שהובא בחות ק"ח וט' חוב סי' מ"ב סעי' ס"ז ובמו"ע שם סעי' י"ד וט' לקמן בה' מחתה חות תכ"ז ולקמן במחמר יו"ד חות כ"ם : (קיט) מליבא דבעומת דפסקי דמודה בשטר כו' ט' שבת ע"ה ב' כחובות י"ם ח' ב"מ ז' ח' ע"ב ב' ב"ב קנ"ד ח' ק"ע ח' יעו"ש וט' בשביעית כ"י ה"ב דמחמר דבמקוייס כ"ע מודו דכשר ולא נחלקו רק בשאין מקויים ומשום הכי זיוף יעו"ש : (קכ) לעיל לקיים ובשטר קיום סברת דילן כו' כל"ל ב' בה' קיום היכא : (קכא) כדאיתא בקיום . כ"ל בה' קיום יעו"ש חות ב' יעו"ש היכא : (קכב) תנן התם שט"ח המוקדמים פסולים כו' שביעית פ"י מ"ח והוכח בב"ב ב' ח' ב"מ ב"ז ח' ע"ב ב' ב"ב קנ"ז ב' קמ"ח ב' סנהדרין ל"ב ב' : (קכג) לאביי דאמר עדיו בחתומיו כו' ע' ב"מ י"ג ח' ות"ג וט' לקמן חות קמ"ד : (קכד) ורבינו משה בר מיימון דחק עצמו ופי' כו' יעו"ש בשביעית פ"י מ"ח בפי' המשניות להרמב"ם : (קכה) כדתנן בפ' שנים אוחזין בשט שלוה בו כו' ע' ב"מ י"ז ח' וט' ב"ק ס"ו : (קכו) ואסיקנא באיזהו נשך דטעמא דלא גבי ממשעבדי . מפשט מזה דמב"ח מיהת נבי וט' חות ל"ה ב' ח' ולא נבי ממשעבדי . מפשט מזה דמב"ח מיהת נבי וט' חות ל"ה ב' ח' וכן"מי

אומר כל גט שנכתב ונחתם בלילה פסול חוץ מגיטי נשים . (קמא) ותו כתיבתיה דחייא איכתוב ביממא ואיחתום בלילא משום דעסקין באותו ענין הוו הא לא"ה פסול ומסתברא בשטרא דלאו אקנייתא כולהו פסולי היכא דאין עסוקין באותו ענין והא דרבה בר שילא בשטרא אקנייתא דהא שיעבד נפשיה (קמב) כדנרסינן בשנים אוחזין אלא הא דתנן כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו ניחוש שמא כתב ללוות בניסן ולא לוה עד תשרי ואתי למישרף לקוחות שלא כדין . ואסיקנא בשטרי אקנייתא שבע מינה דהתם ליכא חששא . (קכג) אבל בשטרי דלאו אקנייתא אפילו אביי דאמר עדיו בחיתומיו זכין לו מוקדמין פסולין (קמד) כגון שבששת חתימה הקדימו הזמן (קמה) והשתא דפסקי רבוותא ליה הלכתא כאביי (קמו) כולהו פסולי על פי עדים או בהודעת שניהם וכגון שטר שלוה בו ופרעו וחזר ולוה בו ביום שלאחריו . קמז) ירושלמי בפרק בתרא דשביעית שטרי חוב המוקדמין פסולין שהוא מייפה את כוחו והמאוחרין כשרין שהוא מוריע את כוחו סי מודיע שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן התחומין בשטר לא כן אמר ריש לקיש עשו דברי התחומין כמי שנחקרה עדותן בב"ד . תבן בשאמרו לא תחתמנו על עיקר ברם הכא יכולין לומר על זה התמנו ועל זה לא תחתמנו ומסתברא דלא אמרינן כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד . (קמח) אלא דעקר לה להגדה (קמט) כגון דאמרו אנוסים היינו וקטנים היינו וכגון אמנה היה דברינו אבל היכא דאיתא לחגדת (קנ) דניתן לכתוב אטרי ע"מ כן תתמנו כגון הקדמת זמן ותנאי היו דברינו דנאמנים (קנא) כדאיתא בשטר קיום . ואפילו בת"י יוצא ממקום אחר . (קנב) והתם איתינן גמרא אחרת דירושלמי דקאמר על זה התמנו (קנג) ותיובתו דגרסינן בפרק ד' אחין . אי דחזי משטרא רחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם . דלא אמרינן נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד . אלא בעיקר השטר . אבל זמן שאינו מעיקר השטר לא כדפי' לעיל והיכא דאיכא ערער לא אמרינן אכולה מילתא קא מסהדי ואמרינן אוקים בחזקת מריה (קנד) וגבי מעלין משטרות ליוחסין הא מבעיא לן אי אכולה מילתא קא מסהדי או אמנה שבשטר אבל דעלמא לא מפקינן ממונא היכא דאיכא ערער (קנה) ודייקינן מדגרס בגמרא דבני מערבא בסוף גמרא דכתובות . לא סוף דבר עשאה כיומן לאחר אלא אפילו אחר לאחר והוא חתום עליה עד איבד את זכותו . שמע מינה טעמא דחתום עליה . הא לאו הכי לא איבד את זכותו ולא אמרינן סהדי אכולה מילתא קא מסהדי (קנו) ושטרא לא מרעיין ליה (קנז) ופי' הרב בגון שכתב בשטר קבלנו עדות זה בשנה פלונית . וצונו להקדים זמן שיעבודו או שהעדים באו לב"ד והעידו בכך וקשיא ליה כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד (קנח) וי"פ שהמלוה מודה בכך בפני ב"ד שהקדים לו זמן שיעבודו (קנט) ואיכא מאן דאמר בשאין כתב ידם יוצא

שער החדש

(קנו) ומטרפת לה מדע לי' כו' כל"ל ר"ל אם לה מתוך עמו נעד ויכול לעדער עליו ומטרפת לה קמדע ליה מידי : (קנז) ופי' הרב כגון בכ' בסיון קיבלנו עדות זה בשנה פלונית וכגון להקדים כו' ל"ע הא בלומן זה כסיון כדאי' לעיל מום ס"ז ומום קל"ב יפו"ם היפוך שוב מצאתי בשעה"מ שטר כ"ו שמתה כן ע"ז יפו"ם היפוך בדים הפוכים : (קנח) ויש לפרש שהמלוה מודה בכך לפני הב"ד כו' וע' בל"י בסי' מ"ג סעי' ח' וכשו"ע שם סעי' ח' ממ"ח כו' זו היפוך מיעת הרמב"ן בדין דיש ב"ה וע"ם כשו סעי' ח' ופם בשו"ע ובמחברים שם יפו"ם היפוך : (קס) נגרסי' בפ' מי שהי' נשוי הגהו מהי שמעי כו' כתובות ל"ד ב' תו"מ סי' מ"ג סעי' כ"ג : (קסא) דלמיחול שטר שים לו משמעות דע"ם הוא כו' וע' בסי' מ"ג סעי' ט' דלא משמע כן ול"ל דה"ק שם ע"י ע"ם מוכח שהוא מחוסר שזה מודה ר"י דכשר וכהאומיא דתי' לעיל מום ק"ח : (קסב) לא נחלקו אלא בשטר שהוא מחוסר בידו שהוא מחוסר בידום וכל שטר כו' כל"ל ר"ל שאינו מוכח מתוך הספר כלל שהוא מחוסר לק יזוע בלא"ה שהוא מחוסר : (קסג) וכל שטר מחוסר אם כתבו עדיס מיהכרוהו וכהכרוהו כו' ע' לעיל מום ק"ב ומום קכ"ע ול"ל דהכא כ' כן מליכא דרבי יוסי מכל לדידן בלא"ה כשר כמבואר למעלה שם : (קסד) נגרסי' שם' ג"פ גט שים עליו עדיס ואין בו זמן כו' ב"ב קע"ב ב' ועי' לעיל מום מ"ז : (קסה) אלא מסוס שאם היו' בו מגמי כו' ע' מום' ב"ב שם ד"ה עידי מסירה כו' יעו"ש : (קסו) ורבינו שמואל כתב הכי דמליך מבא כו' כל"ל שם בהכב"ם ועי"ש בתוספות שהביאו עליו : (קסז) ורבינו אבן מיגש"ם ורבינו מפרים שבכי כו' ע' לעיל מום כ"ו ועי"ש בהרמב"ן שם ב"ב : (קסח) ולימא כלל דאי חיישינן לגניבה ה"ג ליתום כו' כל"ל ועי' לקמן מממר ו' מום כ"ג :

וכן

כל"ם שם (וע' ב"י סי' ל"ם מחו' י"ג וסי' מ"ג סעי' י"ד) : (קמא) ותו כתובתי דחייא מכתוב ביממא כו' ע' לעיל מום מ' : (קמב) כדגרסי' בשמים מוחזין מלוה הא תתן כו' ב"מ י"ג ס' : (קמג) מכל בשמעי דלמו מקנייתא לא . מפי' מכאי כו' כל"ל : (קמד) כגון שבששת חתימה הקדימו הזמן כו' וכ"ל מפ"ג דהלוותה נעשה בשעת הכתיבה ובמותו זמן שנכתב וע' לעיל מום קכ"ג : (קמה) והשתא דפסקי רבוותא ליה הלכתא כאביי כו' כל"ל וע' סי' ל"ם סעי' י"ג וכסי' מ"ג סעי' י"ח : (קמו) כולהו פסולי מפ"ב עפ"י עדיס לו בהודעת שניהם כו' כל"ל לכתוב ע"ש דכתן מבואר דתין נותן בו מפי' מב"ח ולעיל מום קכ"ז ממשמ דדווקא מפשעבדי לימו נובה מכל מב"ח נבינן בי' שפיר ומולי ל"ל כן . ליה הלכתא כאביי וכולהו פסולי לגבות מן המשועבדים וים שפוסלים מפי' לגבות ג"ה מפ"ב עפ"י עדיס לו בהודעת שניהם וכגון שטר שלוה בו כו' דזה בשמעל שעבודו לימו גובה מפי' מב"ח ע' ב"ך סי' מ"ג ס"ק ס"ו וכסי' מ"ם ס"ק ב' יעו"ש היפוך ועי' בכ"י בסי' מ"ג סעי' ח' בשם הריב"ם יעו"ש היפוך ועי' בש"ך שם ס"ק ל"ב יעו"ש : (קמז) ירושלמי בפ' מהחת דשביעית שם"ם המוקדמין פסולין שהוא מייפה כו' פ"י דשביעית ה"ג ועי' לעיל מום ז' ומום פ"ד : (קמח) מלא היכא דעקר לה להגדה כן' כל"ל : (קמט) כגון דאמרי מנוסים היינו וקטנים היינו כו' ע' לעיל מום כ"ז ועי' לקמן ה' קיום מום י"ח : (קנ) דניתן לכתוב ואחרי ע"מ כן מתמנו כו' כל"ל : (קנא) כדאי' בשטר קיום כו' כל"ל ע' לקמן ה' קיום מום כ"ב : (קנב) והתם מיתינן גמרא דירושלמי כו' וע"ש בה' קיום מום כ"ה : (קנג) והיינו דגרסי' בפ' ד' אחין כו' ע' לעיל מום ע' : (קנד) וגבי מעלין מפטרות ליוחסין הא מבעיא לן אי אכולה מילתא קא מסהדי בגמרא דבני מערבא בסוף גמרא כו' ע' לעיל מום פ"ו : (קנה) ודייקינן מדגרס בגמרא כו' ע' לעיל מום פ"ז :

ליה מספיקא אפילו למאן דאמר עידי חתימה כרתי וכל שכן לר' אלעזר דשיולינן לעידי מסירה. (קסט) וכן הלכה. (קע) גרסינן בפרק כל הגט. הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן (קעא) ואסיקנא אפילו לב"ד תקנת זמן משום פירות כן האירוסין. בעינן זמן משום תקנת הולד. דתניא האומר כתבו גט לארוסתי. לכשאכניסנה אגרשנה. אינו גט. ואמר עולא גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה. הכא נמי גזירה וכו'. (קעב) וקשיא לרבינו נסים. הא דגרסינן בפרק רבן גמליאל אמר ללבלר כתוב גט לארוסתי לכשאכניסנה אגרשנה הרי זה גט. אבל לאשה אחרת לעלמא לא הוי גט. יבמתו מאי וכו' וניחא ליה הא דגרסינן חכא אינו גט לאו משום דגט פסול הוא. אלא משום גזירה הוא דאינו גט והא דקתני התם הרי זה גט דיעבד. דקאמר שאם נתגרשה מגורשת היא. (קעג) ואפילו לבית הלל דאמרי אין אדם פוטר אשתו בגט ישן משום שמא יאמרו גיטה קודם לבנה הא אמר אם נתגרשה תינשא לכתחלה (קעד) הכא נמי מגורשת דיעבד ומסתמא הא דאמר התם הרי זה גט אפילו לכתחלה (קעה) והכי פי' אמר ללבלר כתוב גט לארוסתי לכשאכניסנה אגרשנה באותו גט (קעו) ובאותו זמן שכתוב בו. וכתב. צוה לכתוב זמן. זמן בניסתה ונתנו לה ביום הזמן הרי זה גט דכיון דבידו לגרשנה דלשמה הוא. אבל לאשה דעלמא צוה לכתוב וכן הגט וכתב ונתנו לה באותו הזמן אינו גט. שהרי הוא כאלו נכתב שלא לשמה ופסול וכן הלכתא וליכא מאן דפליג (קעז) וגבי יבמתו בתיקו (קעח) ולהומרא. סברא דילן משום פירות ארוסה שנתגרשה בגט שאין בו זמן. דינו כגט ישן. דתרוויהו גזירה משום שמא יאמרו גיטה קודם לבנה הוא (קעט) ותינשא לכתחילה. (קפ) ואסיקנא אמר רב אדא בר אהבה אמר רב הלכה כר' אלעזר דמכשיר בשטרות. ולטיהזי כשיקרא לא חיישינן. (קפא) וכתב גאון שמע מינה אם כתב סופר כתובה באחד מימי השבוע. וכתב בה בד' בשבוע או בה' בשבוע. אע"ג דיום הכתיבה לא ד' ולא ה' הוא. למיחזי כשיקרא לא חיישינן. וכי אמרינן רצריך לחניח מקום הזמן (קפב) דלא ידע מאן דבעי ליה למטרא אבל אי ידע לית לן בה:

מאמר שני קנין

(א) **גרסינן** בפרק קמא דקידושין עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה. (ב) תנא אף בחליפין. ותנא דידן מילתא דליתא במטלטלין קתני. מילתא דאיתא אף במטלטלין לא קתני. (ג) שמע מינה כל מילי מקנו בחליפין. אבל מטבע לא. (ד) אפילו מטבע יהב לא מקנו כדלקמן. ורב פפא דאמר אקנויי מקני בחליפין הדר ביה (ה) ובמאמר שלישי נפרש אי בעינן דמים אי לא. וכתב רבינו האי מצאתי לאחד מן הגאונים בלשון תשובת שאילה. (ו) דשטר מקני בחליפין ולא איברר גבן. ורבינו ברוך אמר כיון דלאו גופייהו ממון. (ז) לא מקנו בחליפין אלא אגב ארעא. ושובת הנאה מסתבר דלא מקני לא בחליפין ולא באגב (ח) והא דגרסינן בפרק א' דבבא מציעא רבן שמעון בן גמליאל אומר ממלטלי אגב מקרקעי אקני ליה. (ט) ליתא דהא רבי אבא לא קיבלה ורב פפא נמי אמר שפיר עבד דלא קיבלה כדמפרש התם דשובת הנאה אינה ממון דמקניא בחליפין ואגב והא דאמר ולא והיא מתנות מתנה כתיבא בהו וכו' שינויא דמאן דקיבלה זהו וסוגיין כרב פפא דאמר דעת אחרת מקנה אותן שאני ושינויא דממלטלין אגב בקרקעי ליתא. וקנין ברבית לא מהני (י) כדאמרינן בפרק שנים אוחזין בטלית. אלא מעתה מותר ללוות סאה בסאה במקום שקנו מידו. (יא) ורב יהודאי ובעל הלכות כתבו גבי סאה בסאה והא אמרי רבנן קנין ברבית לא מהני מהתם ממכי (יב) מיהו מההוא דכתבו התם דאמר לוין על שער שבשוק חיינו מאה בסאה (יג) ורב אלפס נמי סמיך עלייהו ולא דייק לן (יד) ולהגדיל תורה נכתוב במשכון גבי ריבית (טו) וכתב רבינו האיי דדבר שאין בו ממש כגון אויר ודירה ואבילת פירות בלא גוף בכולהו לא מהני קנין ואנוילו אגב ארעא ואנן דייקינן לה (טו) מהא דגרסינן בפרק טי שמת אמר רבא אמר רב נחמן שכיב מרע דאמר ידור פלוני בבית הזה ויאכל פירות דקל זה לא אמר כלום עד שיאמר תנו בית זה לפלוני וידור בו תנו דקל זה לפלוני ויאכל פירותיו. ופרשי רבוותא דדבר שאין לו גוף הוא ואיכא למישמע מינה (יז) דאפילו

שער החדש

(קסט) וכן הלכה. וע' בב"מ בפ"ע סי' קכ"ז ס"ק י"ב ושו"ת הריטב"ן בב"ב סי': (ד) לפי' מצטע זהב לא מיקרי כדלקמן. ע' לוח פ"ח: (ה) וכמאמר שלישי נפרש בעינן דמים אי לא. ע"ש בלוח י"ח והלאה: (ו) דשטר מיקני בחליפין ולא לגבוכי לן. ע' תוס' ב"ק י"ד ב' ותוס' ד"ה עבדים ותמהוה כו' ורב' ב"ב ע"ז ג' ד"ה אמר למימר כו' ועי' תו"מ סי' ס"ו סעי' ב' ובפ"ך ס"ק י"ד יעו"ש היטיב (וע' ב"י סי' קנ"ה ממו' ה') ועי' לקמן ס' שליחות ממון לוח פ"ו ועי' בפ' מקח וממכר שער י"ב ובפ' ב"מ בינתים סי' קי"ח: (ז) לא מיקנו בחליפין אלא אגב מדעת כו' ע' רמ"ח פ"ק דב"מ סי' מ"ו ועי' תו"מ בס סעי' ג' יעו"ש היטיב ועי' לקמן במאמר ג' לוח ע"ה: (ח) והא דגרסינן בפ"ק דב"מ כ"ג ממלטלי אגב מקרקעי מקנה לקן כו' כ"ל ב"מ י"ל ב': (ט) ליתא דסח ב' אגב לא קיבלה כו'. בס ועי' לקמן בס' שכירות בס ב' דבינו להיכך יעו"ש בלוח ז' ועי' בפ"ך סי' ס"ק ל' יעו"ש היטיב (וע' בממון אליבו בתיקו

יורש אינו יורש מאויר בלא גוף כדגרסינן גבי הלואות לפלוני שאני התם הואיל ויורש יורשה. שמע מינה דדירת אויר ופירות יורש אינו יורשה. אבל רבינו נחשון פי' (יח) מפני שלא אמר ידור בו בין כך ובין כך ידור בו שעה אחת משמע. (יט) והרב אדוני אבי פי' לה בהאי טעמא. (ב) מיהו דייקינן לה מהא דגרסינן בירושלמי אמר רבי אבהו אמר ריש לקיש. המוכר מעשה שדה לחבירו לא עשה ולא כלום. וולדי שפחתו לחבירו לא עשה ולא כלום. אויר חורבתו לחבירו לא עשה ולא כלום. אבל מוכר לו שדה ומשייר מעשה שדה. מוכר שפחה ומשייר וולדות. מוכר חורבה ומשייר אוירה (כא) והיינו דגרסינן בגמרא בפרק המוכר את הבית בן לוי שמכר שדה לישראל ואמר לו על מנת שמעשר ראשון שלי מעשר ראשון שלו. ואמר ריש לקיש זאת אומרת המוכר בית לתבירו ואמר לו על מנת שדיוטא העליונה שלו דיוטא העליונה שלו (כב) ודיוטא הוא האויר שעל גבה. והיינו דקאמר עלה (כג) בשלמא לרב זביד היינו דקאמר זאת. אלא לרב פפא מאי זאת אומרת. ויש לישנא אחרינא וזה עיקר וכן פירש הרב אדוני אבי בפירוש. ושמע מינה רבר שאין בו ממש לא מקני ורבר שיש בו ממש נמי דוקא דאיתיה בעיניה וברשותיה. (כד) אבל פירות דקל דליהנהו ואי נמי איתנהו ולהתנהו ברשותו (כה) כגון מה שתעלה מצורתי ומה שאירש מאבא. שהוא ביר אחר (כו) וכגון שדה זו לכשאקנה מטך קנויה לך. (כז) וכגון שיש לו מלוה ביר אחר אע"כ שאינו מטבע דכולהו הני בכלל שאינו שלו וברשות אחר ניהנו וקיימא לן כר' יוחנן דאמר (כח) גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהן אינן יכולים לחקדיש זה לפי שאינו ברשותו (כט) ובמלוה בעינן מעמד שלשתן (ל) והודאה דאיכור לא מהני דא"ב הא דגרסינן בפרק מי שטת למימרא דסבר רב נחמן מילתא דאיתא בבריא איתא בשביב מרע מילתא בבריא ליתיה בשביב מרע ומקשה ליה מהא שביב מרע שאמר הלואתי לפלוני וכו' אדשני ליה בבריא איתיה במעמד שלשתן (לא) לשני ליה איתיה בהודאה דאיכור. אלא לאו שמע מינה לא מקני וזוב בהודאה אלא במעמד שלשתן: תשובה לרב פלטוי מאן דכתי' בשטרא יהבית לבריא או לאינתי כל דאית לי וכל דהוי לי (לב) לא קני אלא מאי דהוה ליה

שער התרדש

מתנת שכ"מ תום ליל"ת יעו"ש: (יח) מפני שלא למד ידור בו כך וכך וילוך בו שנה ת' ממעמ כו' כל"ל ע"ש בהגהת מרדכי מי' מגע"ת מסכת דבלי לבינו וע' בסגמ"י פ"י מה' זכיי' ומתמה שם מייתי ג"כ דבלי לבינו. ומבואר מכאן דשם למד מהו בית אין זה לפלוני כי כוונתו לעולם וכמ"ש שם ס"ך שם ס"ק ג' ודלא כמ"ש בהגהות הו"ם על הכוך יעו"ש היטיב: (יט) וכלא מהוני מכי פי' לה בהאי טעמא. כ"ל גם הבין הלב פי' מבוש טעמא דבר אחסון ת"ל אין לחוכית מזה דאין הקנין חל על דבר שאין בו ממש: (ב) מיהו דייקינן לה מהא דגרסינן בירושלמי ת"ל המוכר מעשה שדה לחבירו כו' ע' דמלי פ"ו ב"ב ופ"ק דקדושין ה"ד ופ"ג דב"ב ה"ח ולפנינו וכו' מעשרות שדהו וכן גרסה ממלי הליבשית שם בדמלי ובקדושין המוכר מעשרות שדהו לחבירו ושייר לו' מכאן ממלי הליבשית גם ני' בינו ים ליישב להכי פשיט כשם שמעשה שדהו אינו כלום כך מעשרות שדהו אינו כלום (ובאומר תלוש בחוברה ע"מ שתקנה מוכיח ע' בק"ע בקדושין שם דמהני אבל הפני מעשה כי שם דלא מהני ועי' בסגהת סגל"ח שם בדמלי נמי מעמד דמהני וכ"ה בחי' הרשב"ם בגיטין מ"ב כ' ועי' בש"ק שם בקדושין ועו"ש היטיב ומיהו קופייתו שם לק"מ דיל"ל כעי' הפני מעשה יעו"ש היטיב): (בא) וסיומו דגרסי' בפ' המוכר שדה בן לוי שמכר כו' ב"ב ס"ג ת': (כב) ודיוטא הוא העויר בע"ב כו' ע' בה' מכירה קרקעות תום קפ"ו: (כג) בשלמא לרב זביד היינו דקאמר זאת תומרת שלא לפ"ה כו' כל"ל שם ס"ג ב' וע"ש קמ"ח ת' וע"ש בתו' ס"ד ת' ד"ה ומי ס"ד כו' ובגמ"ש שם סי' ז' יעו"ש היטיב וע' סי' כ"ד כעי' ת' ובגב"ת שם יעו"ש: (כד) אבל פירות דקל דליתנהו כו' זה בשום ומבואר בכמה דוכתי יבמות ל"ג ת' קדושין ס"ג ת' גיטין י"ב ב' מ"ב ב' ב"ת ל"ג ב' ס"ו ב' ב"ב ע"ם ב' קכ"ז ב' ק"ל ת' קמ"ת ב' קנ"ז ב' וע' סי' ל"ם סעי' ד': (כה) כגון מה שתעלה מצורתי ומה שתירש מאבא כו' ב"מ ס"ו ת' וסי' כ"ם סעי' ה' וסי' כ"ו סעי' ת' (וע' כ"י סי' קכ"ה מהו' י"ח) קעויי לך כו' כל"ל: (כו) וכגון שדה זו לכשאקנה כו' ב"מ ס"ב וסי' כ"ת סעי' ת' וע' לקמן מאמר ד' תום ק"פ: (כז) וכגון שיש לו מלוה ביד אחר כו' ע' סי' קכ"ו ס"ק ל"ת וסי' כ"ג סעי' ת' וסי' כ"ת סעי' ז' (וכ"ל שעי' שתירו בשטר כו' דמטבע בלא"ה לא נקנה במליתן ע' לעיל תום ד'): (כח) גזל ולא נתייאשו הבעלים כו' קדושין כ"ב ת' ב"מ ז' ת' ק"ם ב' ע' ת' יו"ד סי' כ"ח סעי' ז' ומ"מ סי' ל"ד סעי' ו' וע' לקמן ריש ה' הרשב"ם יעו"ש: (כט) וכמלוה בעינן

במעמד שלשתן. ע' גיטין י"ב ב' י"ד ת' קידושין מ"ת ת' כ"ב קמ"ד ת' קמ"ת ת' ועי' תו"ת סי' קכ"ו ולקמן בסי' שמהשה יעו"ש: (ל) וסודשה לאיכור לא מהני כו' ע' לקמן בסי' סודשה תום ל"ת (וע' בסי' מיימוני לס' מפפטים סי' ל"ת יעו"ש): (לא) ניתני לי' דאיתי בסודשה לאיכור כו' יעו"ש בב"ב קמ"ת ת' ועי' תו' שם ד"ה ס"מ שמאמר כן' דלא מצמע כן ועי"ש בהגמ"ת סי' כ"ה יעו"ש היטיב ועי' במו' ב"ק ק"ד ב' ד"ה מגב כו' ובתוכות כ"ד ב' וב"ב מ"ד ב' ועי' סי' מ' ס"ק ד' וסי' פ"ת סעי' כ' יעו"ש בש"ך סי' ס"ק נ"ב: (לב) לא קני מלוה מה דהוה לי' בהיות בעמת. ע' סי' ס' סעי' ו' וסי' קי"ב סעי' ב' ג' וסי' רי"ת סעי' ו' וסי' כ"ג סעי' כו ובמתנוסים שם יעו"ש ועי' בב"י סי' כ"מ סעי' ו' דמייתי דבני רבינו ועי' בהגמ"י פכ"ב מה' מכירה תום ות"ו ועי' לקמן כ' מתנה תום מ"ה וע' ת' הרי"ף סי' ג': (לג) ומה דקתני להו לכתובת מסת דגרסי' בפ' מי שהיה נשוי גבעל דזכין לכתובתה כו' כתובות ל"ת כ' ועי' בתו' שם ד"ה דזכנה לכתובתה כו' ובכל"ם שם סי' ות"ו ועי' בדין ת' מדיני תנאי תום ו': (לד) ומה דגרסי' במי שמת שהו בקשה בד"מ כו' כל"ל ב"ב קל"מ ת' ועי' בתו' שם: (להּ) פסק רבינו הלי' דתלמי קתי כו' עיי"ם בתו' ב"ב הל"ל ועי' בהכותבות שם ועי' בב"י בסי' כ"ת סעי' ת' בתו' ד"ה הל"ל ועי' בכל"ם שם ועי' בסי' כ"ת סעי' ת' ובתו' ד"ה ומי ס"ד כו' ובכל"ם שם סי' כ"ת סעי' ת' ועי' מתנה ד' תום קפ"ת ודין ת' מדיני התנאי תום ד': (לו) ומקו נמי ביון דזכין ליה וכתיב לי' שטרא ומסר ליה שפרא כמאן דתפיס דמי ומכתייע ליה כו' כל"ל ועי' בהגמ"י פכ"ב מה' מכירה תום ו' וב"י סי' כ"ח סעי' ת' ועי' בד"מ סי' כ"ם תום ד' ועי' בתו' ד"ה ומי ס"ד כו' כ"ם סעי' ד' ועי' בתוכות המתפפס מס"כ בזה דלא מהני דק כמכירה שפר יעו"ש היטיב ועפ"ק בזה: (לח) ומודינא דמי שפיים ומכיל כו' יבמות ל"ג ת' וב"מ ס"ו ב' וע' מו"מ סי' כ"ם סעי' ד': (לט) וגמון מוקמי בנוסחת דומית כו' קתי על הך דכתובות תלות ל"ג ועל הך דכ"ב דלות ל"ד: (מ) וכ' מהה בר מרון אמר דכתובה אין בכלל כו' קתי על הך דכתובות דלות ל"ג: (מא) הל דאמרינן מרשע ודיקלי מי אית כו' ב"ב ס"ע ב' ועי' בה' מכירה קרקעות תום קס"ם: (מב) פי' רבינו אלפס דהא דאמר זבין ליה תרי דיקלי יעו"ש בש"ך סי' כ"ד ס"ק ת' ות"ם סי' ו"ב וסי' רס"ז סעי' ה': (מג) ובסוף מכירת קרקעות סברא אחרינא לרבינו ניסים. ומיהו סברא דכוותה רבוותא

דאין

ההיא שעתא ואינך לא. (לג) והא דקשיא להו לרבוותא מהא דגרסינן בפרק מי שהיה נשוי. ההוא גברא דזבין לכתובתא דאימיה בטובת הנאה ואמר אי אתיא אימיה וכו' (לד) והא דגרסינן בגט פשוט זהו שקשה בדיני מכונות אבוה מזבין ואיהו מפיק אלמא האב לא מפיק (להּ) פסק רבינו האיי דארמי קאמר. ובנו מוציא מיד הלקוחות בלא דמי שאין ללוקח לחזור עליו מן האחריות. והבא נמי אי אתיא אימיה וקא מערערא לא מהדרינא לך אדמי קאמר. ואמר רבא אחריות נפשיה קביל עליה ומהדר דמי. אבל קרקע לא קניא. דמה שאירש מאבא הוא כו'. (לו) ואע"ג דקיימא לן דחזר ולקח מבעלים הראשונים כרב דאמר מה מכר ראשון לשני כל זכות שיתבוא לידו התם מכא דעתיה דמרח אבתריה כי היכי דלא ליקדייה נולנא אבל הכא ירושה ממילא ולא מרח אבתרה כדאיתא התם ולא מכא דעתיה ורב אלפס כתב בהלכות דבי אמר אין אדם מקנה דבר שלא יצא לעולם ברשותו היכא דלא תפיס לההוא מידי דאקני ליה וקא תבע ליה אבל אי תפיס תפיס. (לז) והאי נמי כיון דזבין וכתיב ליה שטרו מכר ליה שטרא כמאן דמי ומסתייע ליה. דהא רב נחמן אמר אף משבאו לעולם יכול לחזור בו. (לח) ומודינא דאי שמיט ואביל לא מפקינן מיניה. (לט) וגאון אוקימה בגוסטת דומיא דמה שאירש מאבא היום מבור לך אי נמי בכדי חייו דומיא דמה שתעלה במצורתי היום (מ) ור' משה בר' חנוך אמר כתובה אין בכלל הירושות שאין האשה מהזקת בה עד שתשבע וברשות היתומים היא. ולפיכך יכול למוכרה אבל ירושה אחרת מכר שאינו ברשותו אינו יכול למכור ואי קשיא לך (מא) הא דאמרינן ארעא ודיקלי אי אית ליה דיקלי יהיב ליה דיקלי. ואי לית ליה יהיב תרי דיקלי. דמשמע אף ע"ג דליתיה לההיא מידי ברשותיה ושכיח למיזבן ומיחייב למיתן ליה. (מב) פירש רבינו אלפס דהא דאמר זבין ליה תרי דיקלי. לאו חיובי מחייבא למיזבן ליה. דהא דבר שלא בא לעולם הוא. אלא רשות יהבינן ליה למיזבן. ואי אמר ליה זבינא לך לא מצי אידך למימר לא שקילנא. אלא ארעא דאית בה תרי דיקלי. אלא כי זבין ליה תרי דיקלי. מיחייב לקבולי מיניה. (מג) ובסוף מכירת קרקעות סברא אחרינא לרבינו ניסים. ומיהו סברא דכולהו רבוותא

לקבץ

דאין אדם מקנה דבר שאינו ברשותו (מד) אלא בפסיקתא . ותנאי כתובה ובהרשאת קנין . טעמא כדפרישי רבוותא (מה) וכסברא דילן דכתב בהרשאה (מו) ואפי' איתי ליה נכסי מובא כיון דבעידנא דזבין לא אמר לא כלום הוא (מז) מהתוא דגרסינן בפ' קמא דקידושין ההוא דזבנן אסתא בפרוטי אותיבו נסכא עילוה אתו לקמיה דרב אמי אמר להו פרוטי אין כאן נסכא אין כאן ואשכחן בתשו' לרבינו אלפס (מח) מי שאמר נתתי כך וכך זהובין לך בקניין וכתבתי לך בשיעבוד על כל נכסי שתגבה מהן אלו זהובין שאין המתנה כלום דאין מטבע נקנה בחליפין . והשיעבוד אינו מועיל . (מט) ואייתי ראיה מהתיא אסתא . ורבינו אבן מגש נמי דייק מינה (נ) דמאן דאודי בטקצת ואנח לה משכון לאו הילך הוא . משום האי טעמא דמנה אין כאן משכון אין כאן . (נא) ולא דייק לן כראיתא בחוב ומסתברא דלא דמי . דהתם אשה ואסתא דווקא . דקניינן בכסף . והתם ליכא כסף ושוה כסף שיהא הקנין קיום אבל האומר לחבירו מאתים זוז אני נותן לך במתנה והילך משכון עליהם . יחזיק במשכון ער שיקיים הנאו שאין הכסף קונה שום דבר דלימא מנה אין כאן משכון אין כאן (נב) אלא מתנה הוא דיהב ליה הילכך זכה במשכונו . ומסתברא נמי דהתם נותן ונושא ברברים הוה . דבעידנא דזבינו לא אותיבו הנסבא . אלא בתר שעתא הוא דקאמר . אבל אי בעידנא דזבינו האסתא אותיבו הנסבא . זביניהו זבינו . ובקידושין נמי אי הניח משכון עליה אינה מקודשה . (נג) כדאמר ר' אלעזר . אי אמר תתקדשי לי במנה . והרי לך משכון . אינה מקודשת . וכדאותיבנא ליה קדשה במשכון מקודשת . (נד) ולא שני ליה כגון שאמר לה הרי לך משכון . משום דהתוא לא איצטריך ליה דפשיטא היא . הילכך איצטריך לאוקמי במשכון דאחרים . וכדרבי יצחק . והילכך אי אמר שעבידית לך כל מה דאית לי ער דיהיבנא לך כך וכך זוזי . אע"ג דליתנהו בידיה לא שנא מכר ולא שנא מתנה קני . דכל כולי דמשעבר בקנין ומתני ליה אפי' במידי דלא מיחייב מהני ליה קנין . (נה) כדתנן מתנה שומר חנם להיות כשואל . ואמרינן במאי ואמר שמואל בשקנו טידו , (נו) וגרסינן בניטין פרק קמא בהנהו גינאי דפש איסתרי גבי הד טיניהו . ועוד דהא קנו מינך . ואי לאו דקנין בטעות הוה קני אף ע"ג דמטעב לא מקני בחליפין . כיון דשיעבד נפשיה קני . ודוקא דמקני ליה טידי דלא הוה ליה מעיקרא . אבל היכא דלא מקני ליה . אלא שלא יחזרו בדבר שביניהן קנין דברים בעלמא הוא . (נז) כדאמרינן ברים ב"ב וכי רצו מאי הוי קנין דברים בעלמא הוא דלא מקנה ליה מידי אלא דברים הן שביניהן שיש עליהן לעשות היום ולמחר . ובנון תגרי דאתנו אהדדי בקנין . כי זבינא לההוא מידי ליהוי בשותפתא בינא . ואזל אידך וזבן ליה לאידך למיבעי ליה מידי . דקנין דברים הוא . והכין שדרו גאוני מתא מחסיא בהיובתא . (נח) ורבוותא פירשו כל מי שאמר אעשה לך ואתן לך כך וכך בלשון הזה קנין דברים הוא . ולא נהירא לן . (נט) ורב אלפס נמי אייתי ראיה מהתיא אסתא ואמר דברים ומשכון לא קאי באבל אמרו עד דאיכא מעות בהדייהו . מדקאמר להו ר' אמי פרוטי אין כאן משכון אין כאן שמע מינה אע"ג דיהבי נסכא במשכון מצו למיהדר בהו בלא מי שפרע . (ס) ואיכא למימר אי בעידנא דזבנו יהבי משכון . הוה ליה כמעות ואיכא מי שפרע אבל הכא כיון דבתר הכי יהבי משכון כדפרישית לעיל ליכא מי שפרע . ואיכא מאן דאמר דהכי קאמר פרוטי אין כאן . דלהוי כעבר בעני שנקנה בכסף . ולא למהדר ביה כלל . נסכא אין כאן . דמשכון לאו בנתינת מעות הוא דליקני לגמרי ויכול לחזור בו . (סא) ולעולם איכא מי שפרע כיון דברים ומשכון . מיהו היכא שנתן משכון בתורת עירבון . לא קאי באבל אמרו . (סב) כדגרסינן בירושלמי בפסבת שביעית . ר' זעירא אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן . הנותן טבעת לחבירו ורוצה להזור בו חזור ואינו מקבל מי שפרע . ר' זעירא בעי קומי ר' אבהו זהוב אמר ליה טבעת אמר ליה . מה בין זהוב לטבעת . אמר ליה זהוב עשוי להשתנות טבעת בעיניה הוא . ומסתברא דקנין דאפסבתא דאף ע"ג דלא אמר מעכשו קני . (סג) כדגרסינן בנדרים . הילבתא אפסבתא קניא . והוא דלא אניס . והוא דקנו מיניה בב"ד חשוב . וכן כתב רבינו ברוך זצ"ל וז"ל אמר ברוך (סד) ראינו שכתב הגאון זצ"ל . הא דאמרינן והילבתא אפסבתא קניא כו' . גבי ההוא גברא דאתפיש זכותיה בבי דינא איתמר . ולית על דברי גאון ראיה . ומבירא לן שדבר נוהג בכל היא . (סה) ור"ש פירש באיזהו נשך . ואמר רב חמא האי דיהב ליה זוזי לחבריה למיזבן ליה חמרא וכו' . ואמר רב אשי וכו' . אפסבתא היא . וכיון דלא קנו מידו לאו בלום . עד כאן מיורש רבינו שלמה . ורבוותא דאמרי (סו) האי פיסקא דנדרים (ליתא) תמיהא לן טובא . (סז) דהא אפילו בפיסקא אחרינא דלא קניא היה לן לאקשויי הילבתא אהילבתא . השתא דלא אשכחן היכי דחיינן לה (סח) אלא שמע מינה פלוגתא דר' יוסי ורבנן באפסבתא בלא קנין . דרבנן סברי קני . מידי דהוה אכולהו תנאי דמסונא דקיימא

שער החדש

לקמן בה' מכירת קרקעות מוס קל"ב סב' בסס רבינו נסים שמוייב דווקא לקנות יפו"ם ודלא כסברי"ף יפו"ם סימיב : (סד) מלא בפסיקתא ובתנאי כתובה ובהרשאת קנין . ע' בסגמיי פב"ב מה' מכירה מוס ד' זבב"י סי' ל"ם סעי' ו' יפו"ם סימיב ועי' בסו' מכירה מוס ג"ם ד"ה מפפ"י כו' ועי' לקמן ה' פסיקתא מוס ס"ו : (סה) וכסברא דילן דכתב בהרשאה . ע' לקמן ה' פסיקתא מוס י"ג : (סו) ואפי' איתי ליה נכסי מובא כיון דבעידנא דזבין לא אמר לא כלום הוא מהתוא ידעתי דמאי קאי . ואולי מסר כאן וכ"ל ומאן דזבין מילתא ולא יהיב זוזי כך הניח מבטון על המעות לא קנה כלום ואפי' איתי ליה נכסי מובא . כ"ל הלוקח ים לו נכסים הרבה וחל השעבוד עליהן מ"מ לא קנה כלום (ויש לעיין בזה) מ"ב קאי על המוכר דבר בלא בא לעולם אע"ב דיש לו נכסי מובא להמוכר פ' מי' ס' סעי' ו' : (סז) מהתוא דגר מי' נפ"ק דקידושין ההוא דזבין ממתא בפייסוי כו' כל"ל קידושין מ' כ' והובא כל זה בת' מיימוני לפ' משפטים סי' ס"ז : (סח) מי שאמר נתתי לך וכך זהובים כו' מו"ם סי' ס' סעי' ו' ועי' בב"י בסי' ק"ל ממרי"ף וכי כ"ג ב"י בשי' ג' וסי' כ"ו ס"ק ו' : (סט) ואייתי ראיה מהתיא אסתא ואמר דברים ומשכון לא קאי באבל אמרו עד דאיכא מעות בהדייהו . מדקאמר להו ר' אמי פרוטי אין כאן משכון אין כאן שמע מינה אע"ג דיהבי נסכא במשכון מצו למיהדר בהו בלא מי שפרע . (ס) ואיכא למימר אי בעידנא דזבנו יהבי משכון . הוה ליה כמעות ואיכא מי שפרע אבל הכא כיון דבתר הכי יהבי משכון כדפרישית לעיל ליכא מי שפרע . ואיכא מאן דאמר דהכי קאמר פרוטי אין כאן . דלהוי כעבר בעני שנקנה בכסף . ולא למהדר ביה כלל . נסכא אין כאן . דמשכון לאו בנתינת מעות הוא דליקני לגמרי ויכול לחזור בו . (סא) ולעולם איכא מי שפרע כיון דברים ומשכון . מיהו היכא שנתן משכון בתורת עירבון . לא קאי באבל אמרו . (סב) כדגרסינן בירושלמי בפסבת שביעית . ר' זעירא אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן . הנותן טבעת לחבירו ורוצה להזור בו חזור ואינו מקבל מי שפרע . ר' זעירא בעי קומי ר' אבהו זהוב אמר ליה טבעת אמר ליה . מה בין זהוב לטבעת . אמר ליה זהוב עשוי להשתנות טבעת בעיניה הוא . ומסתברא דקנין דאפסבתא דאף ע"ג דלא אמר מעכשו קני . (סג) כדגרסינן בנדרים . הילבתא אפסבתא קניא . והוא דלא אניס . והוא דקנו מיניה בב"ד חשוב . וכן כתב רבינו ברוך זצ"ל וז"ל אמר ברוך (סד) ראינו שכתב הגאון זצ"ל . הא דאמרינן והילבתא אפסבתא קניא כו' . גבי ההוא גברא דאתפיש זכותיה בבי דינא איתמר . ולית על דברי גאון ראיה . ומבירא לן שדבר נוהג בכל היא . (סה) ור"ש פירש באיזהו נשך . ואמר רב חמא האי דיהב ליה זוזי לחבריה למיזבן ליה חמרא וכו' . ואמר רב אשי וכו' . אפסבתא היא . וכיון דלא קנו מידו לאו בלום . עד כאן מיורש רבינו שלמה . ורבוותא דאמרי (סו) האי פיסקא דנדרים (ליתא) תמיהא לן טובא . (סז) דהא אפילו בפיסקא אחרינא דלא קניא היה לן לאקשויי הילבתא אהילבתא . השתא דלא אשכחן היכי דחיינן לה (סח) אלא שמע מינה פלוגתא דר' יוסי ורבנן באפסבתא בלא קנין . דרבנן סברי קני . מידי דהוה אכולהו תנאי דמסונא דקיימא

(נד) ולא שני ליה כגון שאמר לה הרי לך משכון מקודשת וכדאותיבנא ליה כ"ל : (נה) כדתנן מתנה שומר חנם להיות כשואל . ואמרינן במאי ואמר שמואל בשקנו טידו , (נו) וגרסינן בניטין פרק קמא בהנהו גינאי דפש איסתרי גבי הד טיניהו . ועוד דהא קנו מינך . ואי לאו דקנין בטעות הוה קני אף ע"ג דמטעב לא מקני בחליפין . כיון דשיעבד נפשיה קני . ודוקא דמקני ליה טידי דלא הוה ליה מעיקרא . אבל היכא דלא מקני ליה . אלא שלא יחזרו בדבר שביניהן קנין דברים בעלמא הוא . (נז) כדאמרינן ברים ב"ב וכי רצו מאי הוי קנין דברים בעלמא הוא דלא מקנה ליה מידי אלא דברים הן שביניהן שיש עליהן לעשות היום ולמחר . ובנון תגרי דאתנו אהדדי בקנין . כי זבינא לההוא מידי ליהוי בשותפתא בינא . ואזל אידך וזבן ליה לאידך למיבעי ליה מידי . דקנין דברים הוא . והכין שדרו גאוני מתא מחסיא בהיובתא . (נח) ורבוותא פירשו כל מי שאמר אעשה לך ואתן לך כך וכך בלשון הזה קנין דברים הוא . ולא נהירא לן . (נט) ורב אלפס נמי אייתי ראיה מהתיא אסתא ואמר דברים ומשכון לא קאי באבל אמרו עד דאיכא מעות בהדייהו . מדקאמר להו ר' אמי פרוטי אין כאן משכון אין כאן שמע מינה אע"ג דיהבי נסכא במשכון מצו למיהדר בהו בלא מי שפרע . (ס) ואיכא למימר אי בעידנא דזבנו יהבי משכון . הוה ליה כמעות ואיכא מי שפרע אבל הכא כיון דבתר הכי יהבי משכון כדפרישית לעיל ליכא מי שפרע . ואיכא מאן דאמר דהכי קאמר פרוטי אין כאן . דלהוי כעבר בעני שנקנה בכסף . ולא למהדר ביה כלל . נסכא אין כאן . דמשכון לאו בנתינת מעות הוא דליקני לגמרי ויכול לחזור בו . (סא) ולעולם איכא מי שפרע כיון דברים ומשכון . מיהו היכא שנתן משכון בתורת עירבון . לא קאי באבל אמרו . (סב) כדגרסינן בירושלמי בפסבת שביעית . ר' זעירא אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן . הנותן טבעת לחבירו ורוצה להזור בו חזור ואינו מקבל מי שפרע . ר' זעירא בעי קומי ר' אבהו זהוב אמר ליה טבעת אמר ליה . מה בין זהוב לטבעת . אמר ליה זהוב עשוי להשתנות טבעת בעיניה הוא . ומסתברא דקנין דאפסבתא דאף ע"ג דלא אמר מעכשו קני . (סג) כדגרסינן בנדרים . הילבתא אפסבתא קניא . והוא דלא אניס . והוא דקנו מיניה בב"ד חשוב . וכן כתב רבינו ברוך זצ"ל וז"ל אמר ברוך (סד) ראינו שכתב הגאון זצ"ל . הא דאמרינן והילבתא אפסבתא קניא כו' . גבי ההוא גברא דאתפיש זכותיה בבי דינא איתמר . ולית על דברי גאון ראיה . ומבירא לן שדבר נוהג בכל היא . (סה) ור"ש פירש באיזהו נשך . ואמר רב חמא האי דיהב ליה זוזי לחבריה למיזבן ליה חמרא וכו' . ואמר רב אשי וכו' . אפסבתא היא . וכיון דלא קנו מידו לאו בלום . עד כאן מיורש רבינו שלמה . ורבוותא דאמרי (סו) האי פיסקא דנדרים (ליתא) תמיהא לן טובא . (סז) דהא אפילו בפיסקא אחרינא דלא קניא היה לן לאקשויי הילבתא אהילבתא . השתא דלא אשכחן היכי דחיינן לה (סח) אלא שמע מינה פלוגתא דר' יוסי ורבנן באפסבתא בלא קנין . דרבנן סברי קני . מידי דהוה אכולהו תנאי דמסונא דקיימא

דקיימא לן דלא בעי קנין (סמ) כראיתא בפיסקי. וז' יוסי סבר כיון דבלשון אסמכתא היא לא קני בלא קנין והבי מסתברא. (ע) מדגרסינן מתנה שומר חנם (עא) להיות כשואל ואמר ר' יוחנן חנוא שקנו מידו ושמואל אמר אפילו תימא כשלא קנו מידו בהנוא דקא מהימן ליה נמר ומשעבר נפשיה אלמא היכא דאיכא למימר נמר ומשעבר נפשיה בהנוא הנאה (עב) משתעבר בלא קנין בתנאה בעלמא בקנין ערב נמי דההיא הנאה אסמכתא בלא קנין משתעבר בההיא הנאה דקא מהימן ליה. כדאמרינן בנט פשוט דאסמכתא בעלמא בקנין דערב דבעי קנין לגבות ממשעבדי קאמר דאי סלקא דעתא פלוגתא דרבי יוסי ורבנן בקנין אסמכתא לר' יוסי מאי מעמא לא משתעבד בקנין כי היכי דמודי בערב דמשתעבד בההיא הנאה. אלא לאו כולהו בקנין משתעבדי. (עג) גרסינן בפרק היתב קונה את הבסף. והבסף אינו קונה את הזהב. (עד) ובפרשי רבוותא בסתמא דמתני' דההבא לגבי בספא פירא הוי. אבל לגבי פירי ומטלטלי אוקימי דההבא טיבעא הוה ולא מקנו ברחבא ולא עביד חליפין ולא מקני בחליפין (עה) ורב אלפס איתי ראיה מסתניתין דמעשר שני. דבין לר"ל ובין לר"י תרוייהו

שער החדש

כנ"ל: (סמ) כדמ' בפיסקי מגמי וכ' יהודה סבר כיון דבלשון אסמכתא כו' כנ"ל: (ע) מדגרסי' מתנה ס"מ לחיות כו' ע' לעיל חומ כ"ה: (עא) להיות כשואל ואמר שומר חנם וכוא שקנו מידו וכ' יוחנן אמר אפי' תימא שלא קנו מידו בהיא דקא מהימן כו' כנ"ל ומייתי לפי' מדר"י דהלכתא כוותי' לגבי' דשמואל ס"ס שם הרי"ף ורמ"ם סי' י"ז וכ"ה בסי' נ"ל סעי' כ"ז יעו"ש ופ' לקמן בדיני מגמי דין י"ד חומ מ"ש: (עב) משתעבד בלא קנין בתנאה בעלמא ובמרב נמי בההיא הנאה דמהימן ליה משתעבד אף דהוי כאסמכתא בעלמא בלא קנין ובפרט דבעי קנין לגבות ממשעבדי קאמר כדפרישית בערב ובפרט ס"ד פלוגתא דר' יהודה ור' יוסי בקנין באסמכתא לר' יהודה מ"ש לא משתעבד בקנין כי היכי דמודה בערב כו' כנ"ל ע' כ"ב קע"ב ב' יעו"ש היטיב וע' לקמן ה' ערב לוח נ"ד יעו"ש: (עג) גרסי' בפ' היתב קונה את הכסף כו' כנ"ל ב"מ מ"ד ח': (עד) ומפרשי רבוותא דמתניתין דההבא לגבי כו' כנ"ל: (עה) ורב אלפס מייתי ראי' ממתניתין דמעשר יעו"ש היטיב בב"מ מ"ד ב' ומ"ה ח' בסוגיא דממלגין סלעים על דינרין ובריי"ף שם ובמז שם"ס ופוסק הרא"ש מכו' כ"ג סעי' ז' ותמהני להפסיק כאן דבר ר' ממי' לב"מ. מ"ה ח', גמרא. תיובתא דיוקי של כסף בדיוקי זהב ולב"ם ומ"ה ח' ובוא דמשני הס"ם דמייתי בדיוקי זהב ולב"ם ומ"ה ח' תיובתא דיוקי של כסף לגבי נפשי' מי תיכא למ"ד כו' ובוא למ"ד דלגבי נפשי' לא הוי מיבעא מ"ו תמריך דלב"ם דס"ל דזהב הוי פירא לגבי כספא ולכן לגבי נפשיה נמי הוי פירא ומ"ה ס"ל דלב"ה כיון דכסף הוי פירא לגבי זהב ס"ל לגבי נפשי' הוי, נמי פירא. ומכח צעל המאור ז"ל כופיא מכאן דבמקום בין ב"ם בין ב"ה כולהו ס"ל כמתניתין דידן דזהב הוי פירא לגבי כסף ובוא דב"ה מתירין להלן סלעים על דינרין משום דס"ל הכסף ניקח ובוא דהוי מיבעא לגבי מע"ם ומ"ה כיון דמרוייהו הוי מיבעא לגבי מע"ם לכן מלוין בתר מציומת ומתלוין כסף על זהב ממש לשתר מילי מקני זהב פירא וכסיפא הכ"מ בשם לב בתי גאון בשום ד"ה שתי כו' יעו"ש היטיב ומשום זה הטיב על הכי"ף ז"ל שלמד דהכא מקני מיבעא לגבי פירי ומטלטלי מהא דמע"ם יעו"ש היטיב. ויש לעיי' קשה ע"ז מ"ש לוף קתמר בכים הסוגיא דלעיל דינרין ד"ה מתלוין מ"ש מידי דהוה מכסף לב"ה כו' ולדבכרין תין דומה זה לזה כלל דבטלמת בסיות על כסף לב"ה כיון דלכל מילי מיקני מיבעא ס"ג וכ"ש כיון דמרוייהו הוי מיבעא לגבי מע"ם לכן מלוין בתר מציומת ומתלוין כסף על זהב ממש לשתר מילי מקני זהב פירא וכסיפא הכ"מ בשם לב בתי גאון בשום ד"ה שתי כו' דמע"כ שם דהכתת מייתי בדיוק כסף ז"ל דבשל כסף ס"ל לב"ע דהוי מיבעא ס"ו תמריך דלב"ם דס"ל דזהב הוי פירא לגבי כספא ולכן לגבי נפשיה נמי הוי פירא ומ"ה ס"ל דלב"ה כיון דכסף הוי פירא לגבי זהב ס"ל לגבי נפשי' הוי, נמי פירא. והנה בעל המאור ז"ל כופיא מכאן דבמקום בין ב"ם בין ב"ה כולהו ס"ל כמתניתין דידן דזהב הוי פירא לגבי כסף ובוא דב"ה מתירין להלן סלעים על דינרין משום דס"ל הכסף ניקח ובוא דה

אית להו דבין לבית שמאי ולבית הלל (עו) דרהבא וכספא תרוויהו טיבעא הוי ולא מקני בדהבא. (עז) ומסתברא מדקתני שאני הלואה כיון דלגבי מקח ומכר דברי הכל הוא. ומתניתין דהזהב ליכא מאן דפליג עלה. וליכא למימר מתמא דלא כב"ה. (עח) דלא פליגי ב"ה אלא גבי חילול דאסור. ור' יוחנן דאמר אסור ללוות דינר בדינר אפילו לב"ה קאמר (עט) וגבי הלואה נמי כדקא סלקא דעתין מעיקרא. אבל לגבי מקח פירי הוי לכל מילי ואפילו לגבי פירא. (פ) דאי לא הול"ל כיון דלגבי כספא פירי הוי ש"מ לגבי חילול בלחוד הוא דהוי טיבעא לגבי פירא. אבל בעלמא לא. מיהו הני מילי ברוכתא דלא שכיחי דזבני בהו. אבל ברוכתא דשכיחי דזבני בהו איכא למיגזר ולמימר בהו נשרפו חיטיך בעלייה וטיבעא הוא והכין האי סברא לרבינו האיי דפירא הוא לכל מילי. מיהו אע"ג דשוויה רבנן כפירא. הני מילי לענין מיקנא. (פא) אבל לענין חליפין מיבעא הוי וכי היכי דאין נעשה חליפין דמטבע הוא. הכי נמי אין נקנה בחליפין. דדעת קונה ומקנה אצורתא וצורתא עבידא דבטלה. וכן פסק רבינו ביוד דיכא למיחש לגאון דאסר מטבע זהב נקנה בחליפין. ויש לבעל הדין לחלוק. דכילדותיה מסתברא. ומתם מתניתין הכסף קונה את הזהב גרסי' וכן תמצא בירושלמי בהגדה במשנה. הכסף קונה הזהב וכן כתב במשניות מדוייקות שלנו. (פב) כתב רבינו אלפס לאו כל דינר הוי טיבעא לגבי פירי אלא דינרין דסגיין בההוא אתרא ומובני בהו אינשי הוא דהוי טיבעא (פג) אבל דינרין דסיפסלי ולא זבני ומתני בהו אינשי אלא מאן דזבין בהו אזיל לגבי טיבעא. אי נמי אזיל לדוכתא אחריתי דסגיין ביה או דמזבין להו למאן דאזיל להתם בגון אלו לא הוי טיבעא כלל אלא פירי גינהו לכל מילי. והכי דינא נמי בטבעא דכספא בארהא דלא סגיין. (פד) כדתנן כל המטלטלין קונין זה את זה ואמר ריש לקיש אפילו כיס מלא מעות בכיס מלא מעות. ותירגמא ר' אבא בדינרא מיניקא ואנגרא. אחד שפסלתו מלכות ואחד שפסלתו מדינה. דכיון דלא סגי הוו להו פירי (פה) ומקנו בחליפין. ע"כ הירושלמי. זה הכלל כל היורד מחבירו קונה את חבירו. (פו) איתמר רב ולוי. חד אמר מטבע נעשה חליפין וחד אמר אין מטבע נעשה חליפין. (פז) וכן אמר עולא אין מטבע נעשה חליפין. (פח) והילכתא אין מטבע נעשה חליפין ואין נקנה בחליפין. (פט) ואמר רב הונא מכור לי באלו קנה. לימא רב הונא סבר מטבע נעשה חליפין. לא. רב הונא סבר לה כרבי יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה שמא יאמרו לו וכו'. מילתא דשכיח גזרו בהו רבנן. ומילתא דלא שכיח לא גזרו בהו רבנן. (צ) ומסתברא נמי דרוקא במילתא דשכיח בהו דליקה. אבל מכר לו חטים שבבית כיון דלא שכיח בהו דליקה מעות קונות. (צא) והכי גרסינן בירושלמי גבי נשרפו חיטיך בעלייה. חד בר נש דיהב לחבריה י' דינר ואמר ליה (צב) אית לי גבך מאה גרבין חמרא מן אהן ביהוא שרי מן אהן כרמא אסור מה בין כרם לבית בית אינו מצוי ליפול כרם עשוי לשרוף. ואמר ר' יוסי שמע מינה בר נש דיהב לחבריה עשרה דינרין על מנת תקום לי בהון מאה גרבין כיון ששלח ירו בהן (צג) צריך להעמיד לו מקחו ולא מעות קונות לא גזרו ש"מ דבבל כי האי גוונא ששלה בהן יד ליכא נשרפו חיטיך בעלייה. דמילתא דחוקא היא וכן הילכתא. בכל מילתא דלא שכיח (צד) במה קונין. רב אמר בכליו של קונה ולוי אמר בכליו של מקנה (צה) תנא קונין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה (צו) אמר רב נחמן לא שנו אלא בכלי. אבל פירות לא. ורב ששת אמר אפילו פירות. ואמר רב שישא בריה דרב אידי כמאן כתבינן האידנא במנא דכשר למיקניא ביה במנא (צז) לאפוקי מדרב ששת. דאמר פירי עבדין חליפין. דכשר לאפוקי ממאן דאמר נעל דווקא. למיקניא לאפוקי מדלוי דאמר בכליו של מקנה. למיקנא ולא לאקנויי. (צח) ביה רב פפא אמר לאפוקי מטבע (צט) רב זביד אמר למעוטי איסורי הנאה דמטבע בכלל מגא הוא ש"מ דכל דבר הנעשה בידי אדם בכלל נעל וכל דבר הנעשה בידי שמים בכלל פירי הוא. (ק) והיינו דאצטריך ליה למיתר ופירי נמי עבדי חליפין דלא תימא מטבע עבדי חליפין משום דבידי אדם פירי לא (קא) קמ"ל ופירי נמי עבדי חליפין דנעל לאו דווקא. ומיהו כולהו הני הילכתא נינהו הילכך מטבע לא עבדי חליפין (קב) דדעתיה אצורתא ופירי לא עבדי חליפין דנעל דווקא ובעינן נמי כליו של קונה (קג) והכי גרסינן בירושלמי בההיא אסתא. דאתרינן התם ולא היא אלא משום דהוה ליה כבליו של מקנה ש"מ בכליו של מקנה לא קני כלל וכתב רבינו האיי ורבינו אפרים וצ"ל (קד) נהוג עלמא למיקני בכלי שאינו של קונה ואמר רב עמרם השתא תקינו רבנן במתיבתא דקני שליח ב"ד או עדים דעבדי שליחותא דקונה ומקנה וכתב גאון (קה) כיון דאי תפיש להו מקני לחליפין לא מפקינן מיניה וחזו ב"ד דאתו לאינצויי תקינו למקני בכליו שאינו לא של קונה ולא של מקנה דלא חציף אינש למיתפס כלי שאינו של קונה ולמיפסקיה (קו) וההוא טעמא דניחא ליה לקונה דליהוי מקנה איתיה נמי בכליו שאינו של קונה דקיימא לן זבין לאדם שלא בפניו. וכל

שכן

שער החדש

כו' יעו"ם ועיין במע"מ סי' ס' נפ"ד דכ"מ פוס ב' : (צא) וס"ב כיוצ' בגי כפרשו מיתך בעליי' כו' עיי' פ"ד דכ"מ ס"ב : (צב) מיתם לי גבך מאה גרגין חמרא מן מהן ביתם שרי כו' עיי' יומלמי גי' מחיונא מכל גי' רבינו היא ממווכא יומא ועיי' לקמן ס' מכירתי קרקעות פוס קל"ד ועיי' במ"ס שם שמנה כזה יעו"ם ועיי"ש במי' מכתי שם שעל המדלכי יעו"ם היטב ומכאן למי' לרמ"ו בב"מ ס"ד ב' ובפוס' ד"ה ולא יפכור מן ועיי' לקמן ס' מפוזיקי פוס ל"ח : (צג) לריך להעמיד לו מקחו והא מעות מיון קומות מהן מלחא דלא שכיחא לא גזרו ם"מ דבכל כה"ב ליכא למימר כשרפו חיטיך בעליי' דמילחא דלא שכיחא פוס וכן הלכחא בכל מידי דלא שכיחא כל"ל וכ"ם בהגהות מרדכי הל"ל מהכי נפוס ל' : (צד) במה קונין רב אמר בכליו כו' ב"מ מ"ז ח' (ועיין בבהגה"ל פרקים מנא בעניו ייבום דבריש תמוסיס יעו"ם) : (צה) מנא קונין בכלי מעכ"י שמין בו ש"ם . שם ובקדושין י"ב ח' וסי' קל"ם סעיף ב' : (צו) מכ"ב ל"ם מלא בכלי כו' שם בב"מ : (צז) למפוקי מדרב ששם דאמר פירי עבדי כי' שם . (ומש"ב רבינו דבשר למפוקי ממ"ד נעל דוקא . לפניו מ' למפוקי מדשמואל דאמר קונין במכוקא יעו"ם) : (צח) כיה ל"ם אמר למעוטי מטבע כו' שם ע"ב : (צט) ל"ז אמר למעוטי איסורי הנאה דמטבע בכלל מגא הוא . ל"ל דקאי אפ"ם דלכן ממטבע מטבע בי"ם ולא מהיטם מל"ח ועיי' בפוס' ד"ה מין מטבע כו' יעו"ם היטב ועיי"ש בהגהות מרדכי סי' תמ"ט : (ק) ומיהו דאסתריך ליה למיתר ופירי נמי עבדי חליפין כו' כל"ל (ומיהא ע"ב הוא ל"ח עד כאן . ל"ל עד כאן דבני הבי"ף) שם בירושלמי פ"ד ה"ח ועיין סי' ל"ב סעיף מ' ועיי"ש בש"ך יעו"ם היטב : (קא) מיתמר לב ולוי אד אמר מטבע כו' ב"מ מ"ם כ' : (קב) ודעמי' מאוסתא כו' שם מ"ם כ' : (קג) והכי גרסינן בהגהות מרדכי סי' ס' . שם בניסין ל"ם ב' ועיין פוס' כ"מ מ"ז ב' בד"ה לאפוקי מדלוי כו' : (קד) נהוג עלמא למיקני בכלי שאינו כו' עיין פוס' קידושין כ"ו ב' בד"ה מלא ה"ג וכבה"ם שם סי' ל"ה ועיי' בב"י סימן קל"ה סעיף ו' וכמו"ש שם סעיף ב' ועיין בה' זכיו פוס י"ב : (קה) כיון דמי מפיס לפו מקנה לחליפין כו' כל"ל : (קו) והכוח מעמא דניחא ליה לקונה דליהוי מקנה קונה מיתמ נמי בכליה כו' כל"ל וכ"ה

בב"י

שכן בפניו (קז) ואפילו אמר ליה מקנה קנו מיניה דלאו שלוחו של קונה הוא קני ואיבא דקשיא ליה (קח) אסאי לא גזרינן בחליפין שמא נשרפו חיטיך בעלייה (קט) וניחא להו כיון דחליפין הפסר סועט הוא דלוקח . דהא לא חסר ממונא לא גזרינן ביה. ומוכר נמי כיון דזווי אכתי גבי לוקח ניהו טרח ומציל :

שאלה לרבינו הופני

(קי) **בין** דקיימא לן דבעינן מקנה מלוקח . ראובן דזבן ארעא משמעון על שם לוי . ולוי לא הרשהו וכתב השטר על שם לוי שהיה במרמה וכיון שראה שמעון שלא בא לוי חזר בו מפני שלא הקנה לו בלום מהו . (קיא) והשיב שאינו יכול לחזור בו כדמוכח מהא דאמרינן הלוקח שדה בשם חבירו אין כופין אותו לסכור ומההיא מוכחא דאין שמעון יכול לחזור בו אע"פ שלא הרשהו ולא עשאו שליח. ואם בא לוי ואמר כי במעותיו קנה הדין ביניהן (קיב) וההיא שמעתתא דפרש רב אלפס בכל הנעשה דמים באחר דקאמר ופירי נמי עבדי חליפין כיצד המחליף בשר שור בפרה (קיג) לא נהירא לן דהא שור גופיה פירא איקרי ולאו נעל הוא ובבולחו נוסחי לא גרסינן בשר שור (קיד) דבשר לאו דבר מסויים הוא (קטו) ושינויא בתרא דיש דמים שהן כחליפין מוקמינן לה דלאו כהלכתא דקתני ברישא מטבע שנתן בתורת חליפין (קטז) והא ליתא דכיון דפירי לא עבדי חליפין . מטבע נמי לא עבדי חליפין (קיז) ושינויא קמא דכל הנישום ליתא דהא נעל דווקא אלא הכי פירש . דקתני רישא כל הנישום בדמים באחר דהיינו מטלטלין (קיח) כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין וקאמר נמי (קיט) ויש דמים שהם קונין בחליפין של כלי כיצד וכו' והכי אוקמא שמעתתא אליבא דהלכתא (קכ) ורבינו שלמה פירש חדא קתני כל הנישום בתורת דמים ומחליפן באחר נתחייב בחליפין (קכא) זה לא מן המשנה ולא בירושלמי . ותמיהא לן מאי דוחקיה דקאמר הכי (קכב) דשינויא דקאמר ופירי נמי עבדי חליפין כל הנישום ממטלטלין קאמר (קכג) ותו כיון דהשתא קא סלקא דעתין דתרתי קתני הוה ליה למיתר חדא קתני. (קכד) ויש דמים גרסינן ו"ו סופף הוא והלכך חליפין סתם שור בפרה או חמור בשור . פירי נינהו ולא קנה עד שיטשוך כל אחד ואחד שלו (קכה) ואם עשאן דמים והחליפן שנקנין בבשיכה אחת . אבל סתמא לא קני דנעל דווקא (קכו) והא דתניא בתוספתא בקידושין . החליף קרקע בקרקע מטלטלין במטלטלין קרקע במטלטלין מטלטלין בקרקע בין שזכה זה נתחייב זה בחליפין כגון שעשאן דמים וכן הילכתא. (קכז) והא דתנן כל המטלטלין קונין זה את זה אם עשאן דמים . והא דתרגמא ר' אבא (קכח) בדינר מנייקא ואניגרא כגון שעשאן דמים . אבל רבינו ברוך אמר לא שנא בתורת דמים ולא שנא בתורת חליפין עבדי חליפין בין שדה בשדה בין כלי בכלי בין בהמה בבהמה ובנוסחא דיליה בשר שור כנוסחא דרב אלפס . (קכט) ואיבא דאפקה מהילכתא דקשיא ליה הא פירי לא עבדי חליפין . והילכתא לכל מילי אם עשאן דמים נקנין בחליפין (קל) לבר ממטבע דלא שייך ביה דמים וחליפין סתם (קלא) אינן אלא בכלי דומיא דנעל וכי עשאן דמים נמי דווקא ששניהן עומדין ושמין אותן באחד הא לאו הכי אינן ניקנין (קלב) בדגרסינן בירושלמי מכר לו פרה בדמים דחקה אמר ליה הב לי אינון פריטיא . אמר ליה ומה את בעי מינהון . אמר ליה ליקח בהן חמור . אמר ליה הרי חמורי לפניך משך בעל הפרה את החמור לא ניקנית הפרה החמור מהו שתקנה רב אמר נקנה ר' יוסי אמר אינו נקנה סבר ר' אבא דאינון חליפין וליתי אינון חליפין ר' יונה בשם ר' יוסי פעמים שתחלת המקח לזה ותחילת המקח לזה היכ' עבידי' מכר לו פרה בדמי' (קלג) סמכי' גביה עד פויניא למחר אתא אשבחי' קאי' תמן . אמר לי' מה את עביד הכא אמר ליה בעינ' אינון פריטיא . אמר ליה ומה את בעי למיעבד בהון אמר ליקח בהן חמור .

אמר

שער החדש

בב"י כם : (קז) ומפי' למר להו מקנה קנו מיומי דלמו שלומו כו' כ"ל : (קח) ומימא למאי ל"ג בחליפין הפסד מועט כו' עיין תוס' ב"מ מ"ו מ' ד"ה ס"מ מעטא כו' : (קי) כיון דצריך להקנות מלוקח רחוקן כו' כ"ל עיין בהנהות מרדכי בב"מ סי' ת"ג ובב"י סי' קפ"ד מחו' ה' : (קיא) והשיב שא"י לחזור בו כו' יעו"ש בב"י בפי' קפ"ד בשמו ובסי' קפ"ה סוף מחו' ה' ושם בשו"ע סי' קפ"ד בשמו בהג"ה יעו"ש ועיי"ש בב"מ ודבריו נכונים (ועיי"ש בגיליון הגר"א ופ"ע ועיי' בהשמטות) : (קיב) והיינו מעמתא דפי' רב חלפא בכל הנעשה דמים כו' עיי' ב"מ מ"ו ב' ובברי"ף ורא"ש שם פי' ה' : (קיג) לא נהירא לן דהא שור גופיה פירא איקרי כו' יעו"ש בתוס' ד"ה פירי נמי כו' ובקדושין כ"ה א' ד"ה ס"ק כו' ועיין לעיל תוס' ל"ש כ"ב רבינו לכל דבר שבידי דמים מיקרי פירא יעו"ש ועיין סי' קל"ה סעיף ב' : (קיד) דבבר לאו דבר מסויים הוא כו' יעו"ש מ"ז פ"ק למאן דס"ל פירי עבדי חליפין מ"מ בעינן דבר המסויים דוקא : (קטו) ומינויא בתרא דים דמים שהן כחליפין מוקמינן לה דלאו כהלכתא כו' ור"ל דזה מעמי חליבא דמ"ד מטבע נעשה חליפין אבל למאי דמסקינן דמטבע לא עבדי חליפין פ"ב ליכא לפרושי הכי כמש"כ הרי"ף ועיי"ש ברי"ף ובא"ם שהקשו בזה וכ' דלמ"ג דהמי מוקימתא לאו חליבא דהלכתא מ"מ הילכתא היא דים דמים שהן כחליפין יעו"ש היטב : (קטז) והא ליתא דכיון דפירי לא עבדי חליפין מטבע נמי לא כו' לא ידעתי מאי לוקך לזה הא בלמ"ה מוכח דהלכה דמטבע לא עבדי חליפין מהא דלעיל תוס ק"ב ולא מטעמא דפירי לא עבדי חליפין דפירי טעמא מחריפא משום דכתי כלי וכמו שנתבאר למעלה תוס ל"ו ותוספ' ס"ם הוא ול"ל והא ליתא דהא מטבע לא עבדי חליפין . ומוכח מזה דמ"ל דם"ל לרבינו דמ"ד דכפירי לא כ"ם דמטבע לא עבדי חליפין אין מטבע כו' ומ"ו ב' ד"ה פירי נמי כו' יעו"ש היטב : (קיז) ומיהו קמת דכל הנישום ליתא כו' ר"ל דמטעמא כל המטלטלין אפי' אין כלי קונים בחליפין וזה ליתא דבעינן כלי דווקא ועיין בב"מ בב"ק וקידושין שם כ"ח ב' : (קיח) כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין וקאמר כו' כ"ל ור"ל לא מטעם חליפין רק כיון שזכה זה שמשך המטלטל שקנה מחוייב לשלם דמיו ואין יכול לחזור בו (ולפ"ז צ"ל דל"ג ז"ה הסמי וה"ג כיון שזכה זה נתחייב בחליפין עיי' תוס' קידושין כ"מ א' ד"ה כל המעשה כו' ובב"מ מ"ו א' ד"ה כל המעשה כו' יעו"ש היטב ובתי' הרשב"ץ בקדושין שם ועיי' לקמן תוס קכ"ח : (קיט) ויש דמים שהן קונין כחליפין של כלי כו' כ"ל ומפרש כרש"י דהמי ויש דמים קתי בין לם"ד דמטבע נעשה חליפין וכין למסקנת דכל הנישום קאמר מתרן דסיפא מיירי בשעשאן דמים : (קכ) שלמה פי' דמדא קתני כל הנישום יעו"ש ברש"י בב"מ ובקדושין (ויש קצת סתירה שם מדבקדושין מפרש דקתי כל המעשה דמיס בחמר על המעשה דמטבע יעו"ש ובכ"מ מדכ' כל המעשה דמיס יחמר כל המעשה דמטבע יחמר ולמ"ל דמטבע לא עבדי חליפין ועיין לקמן תוס ק"ל : (קכא) זה לא מן המשנה ולא בירושלמי . לפ' ידעתי למאי קאי ולולי מין כאן מקומו וכלפי מש"כ לעיל בתוס קי"ח דלא"ג מיבא ז"ס הבני וקאמר דמיבא ז"ס לא נמלא במשנה ולא בירושלמי (ועיי' בירושלמי לפנינו מיבא יעו"ש) : (קכב) דמיומיא דקאמר ופירי נמי עבדי חליפין לאו כל הנישום ממטלטלין קאמר כל"ל וכ"ל הא כי תיכן ופירי נמי עבדי חליפין לא קאי על הנישום ממטלטלי רק כל המעשה הייט מטבע ומ"ש מי דמקו לומר דהמעמא חזר נו ומפרש דכל הנישום קאמר כיון דקאי נמי למאי דס"ד דמטבע נעשה חליפין מ"ש כל המעשה דמיס יחמר הייט מטבע ולאו כל הנישום קאמר מ"ש המעמא נמי כי מתרן דים דמיס יו' מ"ש הנישא יכול להיות דמייתי במטבע ג"כ וכדס"ד מעיקרא וכמ"ש הרי"ף : (קכג) ותו כיון דעד המעמא ר"ל דמרמי קתני הול"ל חדא קתני כו' כל"ל וכ"ל דעד המעמא ר"ל דמרמי קתני בניחא דלא לפרש דמטבע נעשה חליפין ודלא קאמר ופירי נמי עבדי חליפין . וצ"ע למאי דמסקינן דכל הנישום קאמר והייט מטלטלין וצ"ע לפי' דמפרש דמטלטלין קונין בתורת חליפין וצ"ע לפי' דניחא בתוס קי"ח דלאו מטעם הליפין וסיפא מייתי בחליפין מ"ש מי מזה מזה ופי' דמדא קתני הול"ל לפרושי בהדיא ועיי' בסיפא מקושטא מש"כ בשם תוס' הרא"ש להקשות כן על רש"י יעו"ש : (קכד) ויש דמיס גרסינן ו"ו מוסף הוא . כ"ל עוד קונים הוא דמקאמר ויש דמים בוא"ו מוסף על ענין לשמן מבואר מזה דמרי מילי הוא ולא כרש"י שפי' מדא קתני . ודע כי לפניס הגי' יש דמים שהן כחליפין ולא ויש דמיס כו' יעו"ש בקדושין וכ"מ מהל' נרי"ף הגי' ויש דמיס הגי' יעו"ש היטב : (קכה) ואם עשאן דמיס וכחליפין נקנין במסיכה אחת כנ"ל כ"ל אם מסך ד"ח נקנה הכני למכנגדו : (קכו) והא דתניא בתוספתא בקדושין החליף קרקע בקרקע כו' תוספתא ס"ח דקדושין והוכח בב"ן שם בקדושין כ"ה ח' וכנ"מ ס"ח דב"ב סי' ב' יעו"ש : (קכז) והא דתנן כל המטלטלים קונים זה את זה כו' עיין לעיל תוס ל"ד : (קכח) נדיינ מנייקא ומניגרא כגון שעשאן דמיס כו' ים לפניס הגי' יש דמיס שהן כחליפין ולא ויש דמיס כו' יעו"ש בקדושין וכ"מ מהל' נרי"ף הגי' ויש דמיס הגי' יעו"ש היטב : (קכט) ואיבא דאפקה מהילכתא דקשיא ליה הא פירי לא עבדי חליפין והילכתא לכל מילי אם עשאן דמיס נקנין בחליפין (קל) לבר ממטבע דלא שייך ביה דמיס וחליפין סתם (קלא) אינן אלא בכלי דומיא דנעל וכי עשאן דמיס נמי דווקא ששניהן עומדין ושמין אותן באחד הא לאו הכי אינן ניקנין (קלב) בדגרסינן בירושלמי מכר לו פרה בדמיס דחקה אמר ליה הב לי אינון פריטיא . אמר ליה ומה את בעי מינהון . אמר ליה ליקח בהן חמור . אמר ליה הרי חמורי לפניך משך בעל הפרה את החמור לא ניקנית הפרה החמור מהו שתקנה רב אמר נקנה ר' יוסי אמר אינו נקנה סבר ר' אבא דאינון חליפין וליתי אינון חליפין ר' יונה בשם ר' יוסי פעמים שתחלת המקח לזה ותחילת המקח לזה היכ' עבידי' מכר לו פרה בדמי' (קלג) סמכי' גביה עד פויניא למחר אתא אשבחי' קאי' תמן . אמר לי' מה את עביד הכא אמר ליה בעינ' אינון פריטיא . אמר ליה ומה את בעי למיעבד בהון אמר ליקח בהן חמור .

הילופלמי

אמר ליה הרי חמורי לפניך משך זה לא קנה זה אלא זה קנה לעצמו וזה קנה לעצמו. (קלד) נרסינן בפרק המדיר המחליף פרה בחמור משך בעל החמור את הפרה. ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת חמורו על בעל החמור להביא ראיה מאי מעמא כל שנולד מפק ברשותו עליו הראיה הכין לישנא דרב אלפס. וברשות בעל החמור נולד הספק ולא מסתברא לן האי פירוי מדקאמר לא תציתו להני כללי דמשמע דבעיקר דינא פליגי ולא במעמא דמלתא. ופי' רבי' שלמה. דשליחי אהדדי וברשות בעל הפרה נולד הספק. ועל בעל הפרה להביא ראיה והיא נמי לא נהירא] לן דלא הוה ליה למיסר כל שנולד הספק ברשותו. אלא המוציא מחבירו עליו הראיה ותנא תונא לא איצטריך ומסתברא כהדין פירוי דשמואל מבירא לי' לא אסרינן המוציא מחבירו עליו הראיה בחליפין. אלא מי שתופש צריך להביא ראי' האיך קנאה שהרי ידוע דשל חבירו הוה. ואתי רב יהודה משמיה דשמואל ואמר (קלה) אינו מביא ראיה לא מאן דתפוש ולא כל התופש אלא כל מי שנולד הספק ברשותו. עליו להביא ראיה. (קלו) ורואין אם מת חמורו ברשות בעל החמור. על בעל הפרה להביא ראיה. (קלז) ותנא תונא כלה בבית אביה שנולד ספק ברשות על האב להביא ראיה ובבית חמיה על הבעל להביא ראיה שנולד וכו'. (קלח) ירושלמי על בעל החמור להביא ראיה. שהיה חמורו קיים בשעת משיכת פרה שמע"ה חוץ מחליפין. ומאן דלא סבר הא מילתא לא סבר בנזיקין כלום. ואמר ר' יעירא ואנא לאו אנא סבר לה ומסתברא דהלכה כרב יהודי משמיה דשמואל. דהא כלה מסייעא ליה. (קלט) ירושלמי בראשונה היו קונין בשליפת מנעל הא הוא דכתיב וזאת לפנים בישראל וכו' חזרו להיות קונין בקציצה שהיה אדם טובר שדה אחוזתו היו קרובין מביאין חביות וממלאין קליות ואגוזים ושוברין אותן לפני התינוקות וכו' חזרו להיות קונין בכסף ובחזקה ובשטר. והאידנא נהוג עלמא למיקני כל מילי בקנין (קמ) וכלהו שטרי אקנייתא מיקרו והילכך כל מידי דמשעבד נפשיה בקנין ומקני לחבריה קני (קמא) אויבא מאן דאמר בשליחות נמי מהני קנין (קמב) וליתא כדמפ' לקמן. (קמג) נרסינן בירושלמי בריש גמרא דבבא מציעא. אמר רב אשי הילכך האי סודרא כיון דתפש ביה שלש על שלש כמאן דמסיק דמי מאי מעמא נתינה בעינן והא איכא הילכך אע"ג דלא מסק ליה קנין הוא (קמד). ולא מצי חבריה למיפסק ליה דסתם חליפין על מנת להחזיר הוא (קמה) דראסרינן בקדושין בפרק קמא סתנה על מנת להחזיר בכולהו קני לבר מאשה שאין האשה נקנית בחליפין (קמו) ומסתברא דווקא שלש על שלש ואי לא לאו כלום הוא הלכך בעינן סודרי לעיוני אי תפיש בכדי תפיסה כי היכי דלא מצי מעין אידך לא תפיסנא ואי מעין מעינתיה טענה: (קמז) גרסי' בפ' חזקת הבתים קנין בפני שנים ואין צריך לומר כתובו. ובפני שנים לאו דווקא דאפי' קנין קמי חד (קמח) אי נמי שניהם מודים סני בראסרינן לא איברי סודרי אלא לשיקרי (קמט) וכדאסרינן בבבא מציעא היה עומד בגורן. ופריך ליקני ליה מעות אגב סודר. ואם איתא דעדים בעינן לישני ליה דלית ליה (קנ) ובפרק קמא דסנהדרין אסיק פשרה צריכה קנין בפני עדים. ואסיקנא התם דמאן דאמר בפני שנים הוא הדין אפי' בפני חד אלא כי היכי דליהוו סהדי ובכל מילי מהני הודאה לבר מאשה. כדאסרינן (קנא) המקדש בעד אחד אין תרשישין לקדושין ואפילו שניהם מודים. ועובדא דנדרי' (קנב) דקני על מנת להקנות כתבתי בטהרת בריא. (קנג) וגרסינן בפרק יש נוחלין קנין איפתי חתר רבה אמר כל זמן שיושבין רב יוסף אמר כל זמן שעוסקין באותו ענין אמ' רב יוסף כוותא דידי מסתברא דאמר רב יהודה שלשה שנכנסו לבקר את החולה רצו כותבין רצו עושין דין והא ודאי מתנת שכיב מרע במקצת היא דבעינן קנין ראי בבולה דלא בעינן קנין הא קי"ל אם עמד תוזר ומדלא הויא מתנה עד דמיית אפי סליקו מעניינא לענינא אין עשין דין אלא ודאי במקצת היא ובקנין ואי סלקא דעתא כל זמן שיושבין ניחוש דילמא הדר ביה היכי נמר דינא במילתא דלא פסיקא לן וקי"ל כרב יוסף (קנד) ש"מ דבי דינא לא חתכי דינא עד דאיתברר להון אי הדדי אי לא הדרי ומסתברא דפלוגתא דרב יוסף ורבה (קנה) כנון מתנת בריא תוזרין ושכיב מרע ווולתן אבל דיינין המקובלין לדין ולפשרה בקנין אין חוזרין אלא תוך כדי דיבור ואיכא למימר דלא פליגי אלא בשכיב מרע דכל שעת' מידק דייק עד דסליקו מעינן לענין אבל בהקנאה אחריתי לא מצי למיהדר אלא תוך כדי דיבור ולא גרע קנין ממשיכה ופסיקא וחזקה (קנו) וגבי משיכה אסרינן פרקן והכנסן לתוך ביתו עד שלא מדד שניהן יכולין להזור בהן. מדד שניהן אין יכולין לחזור בהן (קנז) וגרסינן נמי משנתמלאת המידה ללוקח ואע"פ שעוסקין באותו עניין קאמר ללוקח וגבי הקדש (קנח) דקי"ל אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. (קנט) וכי קאמר הרי זו תמורת עולה ונמלך לאחר כ"ד ואמר הרי זו תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה. ותנ ס"ש הבא דקאמר גבי שכיב מרע לישמעינן בעלמא גבי הקנאות ותו היכא קאי דקאמר הכי קנין איפתי חוזר בו הוה לי' למימר קנין רבה אמר כל זמן שיושבין חוזר בו (ס) והרב המחבר כתב איכא מאן דאמר בכל קנין קאמר ואיכא מאן דאמר בקנין דשכיב מרע קאמר אבל בבריא תוך כדי דיבור הוא ודעתו נוחה בכל קנין (סא) פר"ש זצ"ל ודווקא שנכנסו לבקר את החולה שלא נכנסו אלא לראות בעלמא. אבל אם נכנסו לשם עדות אין יכולין לדון דאין עד

שער החדש

היכולמי הזה יע"ם היסב ועיי' בליפב"ל בקדושין פם יע"ם היסב: (קלד) גרסי' בפ' המדיר המחליף פרה בחמור כו' כתובות פ"ו ל"ו כ' ועיי"ם גרע"ם סימן ס"ז שהגיה בדברי הרי"ף ועיי"ם בה"ן ובמאור: (קלה) תימה מניין לחיה לפ מתן דמופס ולפ כל המוכח מלפ כל מי שנולד כו' בל"ל (ונ"ל ומתי למי בל יחזקאל משמי' דשמואל ומקמר תימה מניין כו'): (קלו) וכומתן אם מת חמורו ברשות בעל החמור על בעל החמור להביא ראיה ואם ברשות בעל הפרה על בעל הפרה להביא ראיה ומפ' כו' בל"ל ועיי"ם בחמור כו' ועיין בחו"מ בסי' רכ"ד סעיף ל' שהחמור בפסק בכנגינו וז שיטת הרי"ף והרב בפר בכל"ם ובכל"י יע"ם (ועיין בפ"י שם טוף סעיף ל' שכ' דזיכינו לדינו של הכל"ם בשומדם בסימפ ובתנם יע"ם והם להכל"ם אפי' בשומדם בנים בעל חמור על בעל הפרה להביא ראיה) וע"ש בה"ג ס' כיסוי הדם שפסק ג"כ בהכי"ף יע"ם: (קלז) ותנא תונא כלה בבית חמיה שנולד הספק ברשות הפת על הפת להביא ראיה. ואם בבית חמיה על הבעל כו' בל"ל: (קלח) ירושלמי על בעל החמור להביא כו' כ"ם בקדושין פ"ק הל' ו' ובכ"מ פ"ד ה"ל יפו"ם מילופי גרסתם יע"ם בפי' ק"ש (קלם) ירושלמי ברסתם היו קונין בשליפת מנעל כו' ס"ב דכתוב ה"ם ופ"ק דקדושין ה"ם ועיי' במדרש רות בפסוק וזאת לפנים בישראל כו': (קם) וכולהו שפרי מקנייתא מיקרו. ועיי' סי' ק"ל שפי' ג' ובפ"י שם מתו' ג' ובסי' קל"ב בתוב סעיף ג' ובפ' קל"ד ב"י סעיף ל' ומימן בל"ב בתוב סעיף ל"ל ועיין לקמן ליש מתמר ג' תום ב': (קמא) מיכא מ"ד בשלימות גמי מהני קנין. ל"ל מפ מפס ל' לשלים בקנין ל"י לבעל מפ השלים דהוי כמו שבבר ומפס מפס ועיי' לקמן ה' בהמלה תום מ"ג (קמב) וליתא דמפרש לקמן. עיין לקמן נה' שלימות נמ תום ל"ם ובה' קדושין מ"ב תום פ"ל: (קמג) גרסי' בנים בגמרא דב"מ תמר רב תפי הלכך הפי סודרא כו' בל"ל ב"מ ז' ל': (קמד) ולפ מצי חבריי למיפסק ליה כו' עיי' ב"י סימן קל"ה בסעיף ה'

ובמו"מ מם סעיף ד': (קמה) בדלמרי בקדושין פ"ק מתנה ע"מ להחזיר כו' קדושין ו' כ' ועיין לקמן במאמר ג' תום כ"ו ובה' קדושין מ"ל תום מ"ה: (קמו) ומסתברא דוקא שלפ על שלפ כו' עיי' בסימן קל"ה בסעיף ד' ועיי' בשמעי מצוכה סי' מ"מ ועיי' ב"ב קע"ב ב' תום ד"ה מוצרי כו' יע"ם: (קמז) גרסי' בפ' מזקת הבתים קנין בפני שנים כו' ב"ב מ' מ': (קמח) מ"ב שניהם מודים שבי כו' עיי"ם בתום בדה קנין בפני כו' ועיי' לקמן תום קמ"ד: (קמט) וכדלמרי בב"מ היה עומד בגורן כו' ב"מ מ"ג מ' ועיי' סנהדרין ו' מ' תום' ד"ה והלכתא שבתב כו' וקדושין ס"ה ב' ד"ה לפ מיבעי כו' ושם בתום' בב"ב ד"ה קנין בפני כו': (קנ) ובפ"ק דסנהדרין מסיק שבתב לגיכה קנין כו' עיי' שבהדין ומ"ו מ' ועיין לקמן שבתב תום מ': (קנא) המקדש בעד אחד מוסכין כו' קדושין ס"ה מ' ועיין לקמן בה' קדושין מ"ב תום מ"ו: (קנב) דקני ע"מ להקנות כהבתי בטהרת בריא. יע"ם בתום מ': (קנג) וגרסי' בפי"ב קנין לימפי חוזר כו' ב"ב קי"ד מ': (קנד) ש"מ שב"ד לפ מתכי דינא כו' עיי"ם בתום' ד"ה וגיתום שתם כו' ושם בתו' הרתכ"ן: (קנה) כנון מתנת בריא דמין תוזרין ושב"מ בתקנת וזולתן שבב"ב כו' בל"ל ועיין לקמן קל"ה שפי' מ': (קנו) ובגי משיכה לתרינן פרקן והכנסן לתוך כו' ב"ב פ"ו מ': (קנז) וגרסינן נמי משנתמלאת המדה כו' שם ס"ה מ': (קנח) דקי"ל לתירתו לגבוה כתסירתו כו' ב"ב קל"ב ב' וש"ב ועיי' בה' קדושין מ"ב תום י"ב: (קנט) וכי קאמר ס"ה תמורה עולה כו' ב"ק פ"ו: כ' וש"ב ועיי' בתיבורי על הרתב"ם פפ"ו תה' תטה"ק ה"ח תב"ב כיה: (קם) והרב המחבר כתב איכא כו' עיי' ב"י סי' קל"ה תמו' ד' ועיין בתו"ט שם סעיף ו' ז' ועיין תום' בתובות ל"ג מ' תום' ד"ה מליתתם טוי: (קמא) פר"ש זצ"ל ודווקא שנכנסו לבקר כו' שם פילבב"ם בב"ב

עד נעשה דיין ומסתברא דלא אמרינן אין עד נעשה דיין כשיודע העדות (קסב) אלא כשהעיד כדלקמן (קסג) וכתב נאון דווקא סתם אבל פירש בשעת קניין בלא הזרה אינו חוזר כלל ודווקא שלא כתבו שטר אבל כתבו שטר אע"פ שעסוקין באותו ענין אינו חוזר (קסד) ובהודאה כתבינן מה שכתב רבינו אלפס:

מאמר שלישי אוב

(א) **גרסינן** בפרק קמא דקדושין נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ואמר רבא לא שנו אלא במקום שאין כותבין את השטר ואי פריש פריש אימא מאן דאמר שטרי ראיה ניתנו ולא שטרי הקנאה דהא לא כתבינן שדי מכורה לך וכמקום שאין כותבין שטר דמי (ב) ולא היא דאין לך שטר הקנאה גדול ממנו. (ג) מדגרסי' בפרק חזקה הבתים ולא לאשה בנכסי בעלה. הא ראייה יש ליטא לגלויי זוזי הוא דבעי הב"ע בשטר מהנה וכו' דל זוזי מהבא ותיקני לי' בשטר מי לא תנן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ואם איתא לישני ליה התם בשטרי הקנאה דכתב בי' שדי מכורה לך הבא בשטר ראיה אלא לאו שמע מינה לא שנא ואי פריש ואמר (ד) אי בעינא בכספא איקני ואי בעינא בשטר איקני (ה) ובשטרא אמר שמואל לא שנו אלא בשטר מהנה אבל בשטר מכר לא קנה עד שיתן דמים (ו) ירושלמי בשטר על מנת שלא ליתן הכסף אבל על מנת ליתן בכסף לא קנה עד שיתן הכסף (ז) ש"מ דמים זה הכסף והא דתניא בשטר כיצד כתב לו על הנייר או על הדרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה שדי מכורה לך שדי כתובה לך הרי זו מכורה ונתונה התם במוכר שדהו מפני רעהה (ח) רב אשי אמר במתנה ביקש ליתנה לו ולמה כתב בלשון מכר כדי לייפות את כותבו. (ט) ובחזקה גרסינן בפרק חזקת הבתים במה דברים אמורים בחזקה שיש עמה טענה בגון מוכר אמר לא מכרתי ולוקח אומר לקחתי. אבל בחזקה שאין עמה טענה כגון נותן מתנה ואחין שחלקו (י) ומחזיק בנכסי הגר דלמיקנא בעלמא קני נעל גדר ופרץ כל שהו הרי זה חזקה (יא) ובפניו לא צריך למימר ליה חזק וקני שלא בפניו צריך למימר ליה לך חזק וקני (יב) ואסיקנא דהוא הדין למתנה (יג) והוא הדין במשיכה שלא בפניו צריך למימר ליה משוך וקני בפניו לא צריך (יד) וכמה כל שהוא כדשמואל דאמר שמואל גדר גדר והשלים לעשרה פרץ פרצה כדי שוכנס ויצא בה הרי זו חזקה ומסיקנא גדר דמעיקרא עייל בה ברווחא והשתא עייל בה בדוחקא פירצה דמעיקרא עייל בה בדוחקא והשתא עייל בה ברווחא (טו) והילוך לא קני אלא בשביל של כרמים וענין חזקה התם מפרש (טז) והא דאמר שמואל נכסי הגר הרי הן כמדבר כל המחזיק בהן זכה בהן והא דשלח רב הונא בר אבין לישראל שלקח שדה מגוי (יז) ובא ישראל והחזיק בה אין מוציאין אותה מידו (יח) ליתא אלא כעובדא דדורא דרעוותא דאסיקנא באגי דמיטמרי הוו דאינהו גופייהו לא הוו יהבי מסקא ומלכא אמר מאן דיהיב מסקא ליכול ארעא אבל שדה ידועה לגוי קיימא לן כשמואל דאמר דינא דמלכותא דינא ומלכא אמר לא ליקני אינש ארעא אלא בכספא ואגרתא ולא איטהלק ליה גוי עד דכתב ליה שטרא ולעניין חזקה וחליפין איכא פלוגתא בוני (יט) רבוותא איכא מ"ד חזקה וחליפין בשטר' דלא קנו אלא במתנה דהא מהיכא דנפקא לן חזקה וחליפין מתנה היא אבל במכר לא קני עד שיתן דמים דשטר בלא קנין בקנין לחודיה דמי דסתם קנין לכתיבה עומד וכי היכי דבשטר לא קנה עד שיתן דמים הכי נמי בקנין לחודיה או בשטר בקנין דאי אמרת אין לאחר קנין כלום הכי נמי אין לאחר שטר כלום ואיכא מאן דאמר אין לאחר קנין וחזקה כלום ובלא דמים נמי קנה והדמים אצלו חוב וכן דעת חכמי צרפת דהא לא מפליג בחזקה בין במקום שכותבין שטר למקום שאין כותבין ולא מפליג בין נתן ללא נתן ודווקא בסתם אבל אי פריש ואמר על מנת שתתן לי הדמים עד זמן פלוני הכל לפי התנאי והרב המחבר כתב צריך עיונא (כ) ובפסקא קמא משמע דהא מהיכא דנפקא לן מתנה היא (כא) ועוד מדגרסינן בבבא מציעא הרי שמכר שדהו באלף זוז ונתן לו חמש מאות זוז כלמדין אותו שלא יחזרו כיצד כותב לו אני פלוני קניתי שדה פלוני' מפלו' והריני נושה בו וכו' ואי ס"ד כל חד מינייהו קני ליקנינהו ניהליה בקנין או בחזקה והו לא מצי הדר בהו (כב) והו גרסי' בחזקת הבתים במה דברים אמורים בחזקה שיש עמה טענה כגון לוקח אומר לקחתי ומוכר אומר לא מכרתי אבל בחזקה שאין עמה טענה כגון נותן מתנה ואחים שחלקו ומחזיק בנכסי הגר נעל ונגר הרי זו חזקה שטע מינה הזקה במכר לא קני בלא דמים (כג) וגרסינן נמי במסכת קידושין מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן בד"א שנתן לו דמי כולן וכו' ש"מ אחר הדמים בעינן חזקה (כד) וגרסי' נמי גבי שתי שטרות הן אם קדם טוכר וכתב לו את השטר בגון אותה ששנינו כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה לו שטר בבל מקום שהוא ואוקימנא למתניתין בשטרי אקנייתא (כה) ורבינו שלמה פירש בגון דקנו

שער החדש

ס' קנה כנגד מעותיו וע"כ מייתי כדלא כ' מומו דמס כ' מומו מומו קונה כלל ומפי' מקמו ומ"ב דמס מייתי בעייל ונפיק מזוזי מ"מ ס"ה בלא עייל ונפיק מזוזי וכמ"ש הר"ן בפ"ק דקידושין כ"ו ס' ועיי' ב"י סי' ק"ע ס"ה ומ"ש בשם הרא"ש ז' ועיי' לקמן מאמר ד' מומ קי"ח: (טו) והא דאמר שמואל נכסי מכרו"ם כו' כל"ל ב"ב ד"ד ב' ועיי' ס' מחמה מומ קנ"ג: (יז) ובא ישראל אחר והחזיק בה כן כו' כל"ל: (יח) ליתא אלא כעובדא דדורא דרעוותא כו' שם. ובסי' ק"ל (ועיי"ם בהגב"ם ישו"ע סימן ס"ב): (יט) מיכא מ"ל מזקה ומליפין בסמכא דלא קנו כו' כל"ל ועיי' בסי' הרא"ש בקידושין שם ובסי' הרא"ש בב"ב שם ובה"ן שם ובסי' הרא"ש סימן כ"ג: (כ) ובפסקא קמא משמע דהא מהיכא דנפקא לן מזקה מתנה היא כל"ל וכמ"ש למעלה בומ' י"ס ועיי' לקמן מומ מ"ח: (כא) ועוד מדגרסי' בב"מ הרי שמכר שדהו כו' ב"מ ע"ז ב' ועיי"ם בסי' הרא"ש בקדושין ועיי' לקמן מומ מ"ס: (כב) והו גרסי' במזקה הבתים בד"ה כו' עיי' לעיל מומ מ' ועיי' לקמן מומ נ'. (כג) וגרסי' נמי בקדושין מכר לו עשר שדות כו' קדושין כ"ז ח' ועיי"ם בהמ"ם סי' ל"ו בלא כ"ש ישו"ם ועיי"ם בסי' הרא"ש בקידושין וסס בה"ן ועיי' מומ ק"ב: (בד) וגרסי' בסי גבי אחי שמכרום הן כו' קדושין כ"ז ח' ב"ב ע"ז ח' ק"נ ב' ישו"ם ועיי' לקמן מומ נ"ח ונ"ב: (בה) וכתבו בלמה פי' כגון דקנו מהמת

בב"ב קי"ג ב': (קסב) בלא כספיד כדלקמן. עיי' לקמן ס' קיום מומ נ"ו: (קסג) וכ' גאון דווקא סתם בלא פירש כו' עיי' ב"י סי' ק"ס ממו' ד' וכפו"ע שם סעי' ח': (קסד) ובהודאה כתבינן מה שכ' בסי' כגיטו בלאפם. עיי' לקמן בה' טודאה מס"כ בשם רבינו בלאפם ובשם רבינו מהרים בדין קנין בפני ח' מו שמיהם מודיע יפו"ם היעיב בחומ ל"ם וקמי זה על מס"כ לעיל בחומ קמ"ח:

(א) **גרסינן** בפ"ק דקידושין נכסים שיש להן אחריות כו' קדושין כ"ו ח': (ב) ולא היא דאין לך שטר הקנאה גדול כו' עיי' לעיל מאמר ב' מומ ק"מ: (ג) מדגרסי' בחזקת הבתים ולא לאשה בנכסי בעלה הא לחי' כו' ב"ב ל"ח ב' ועיי' בחי' לשב"ב בקדושין שם ובה"ן שם; (ד) אי בעינא בכספא איקני ואי בעינא בשטרא איקני פרים. ובשטר מהנה כו' כל"ל: (ה) ובשטר מכר שמואל ל"ם אלא בשטר מתנה כו' בקדושין שם וב"ב שם ועי' קל"ח שעי' ב'. (ו) ירושלמי בשטר ע"מ שלא ליתן את הכסף בקדושין פ"ק ה"ס: (ז) ש"מ דמים זה הכסף. לא ידעתי וכי לכתוב לזו לחי' דמים היינו כסף ועיי"ם בירושלמי דחי' התם וח"ל בשטר כ' ידעי' שכר מיתר בשטר ע"מ שלא ליתן הכסף אבל בשטר ע"מ ליתן כסף לא קנה עד שיתן כסף כ' יוסה וכ' יוסה סריסון מתרין תפילו לא נתן כסף קנה ממיתת מסייעתא לכ' יוסה ולכ' יוסה מכר לו בשטר שדות בלחת כיון שהחזיק בחלת מהן המחזיק בכולם אבל הם לא נתן לו אלא לחי' חלת או שלא כתב לו מומו אלא על חלת מהן לא קנה אלא חלת זו בלבד וכי יש מומו בלא כסף מין פיטר שנתן לו דמי כולם מהן קיימין לא אמר אלא לחי' חלת דמי מהן אלא אי הדמ אי הדמ עכ"ל ובלחת לכולהו שמוה מאד ודילמא ס"ק שם נתן דמי כולם ולא נכסב מומו אלא על מ' מהן לו לסיפוק דשם כתב לומו על כולן ולא נתן רק דמי מ' מהן לא קנה רק נגד מעותיו ודבכי סק"ע ובשני שמה סימן מוכנים לי עיי"ם בס"ק ודמוק. יפו"ם היפר ובלחת"ד לפי שם כ' הר"ן בס"ק דקידושין בשקום שכותבין שטר ונותן שקנין לא קנו כלום אף כשנ שעתיו ישו"ם היעיב ועיי' סי' ק"נ סעי' פ"ו בכב"ה ישו"ם וס"ב שפיר שקבה הא דמים הכא שם נתן מעות כנגד

דקנו מהשתא או כאביו דאמר עדיו בהיתומיו זכין לו אי ס"ד בקנין לחודיה קני בין שהקרקע קנוי לו בקנין גרידא היכי קאמר שהחזיק בקרקע נקנה שטר בכל מקום שהוא הרי קנויה לו מעיקרא ש"מ קנין לא מהני במכר בלא דמים (כו) והא דגרסינן ברוש גמרא דמכבת קדושין בבולהו קני לבר מאשה לפי שאין אשה נקנית בחליפין דמשמע דמכר נקנה בחליפין (בז) הכא לאו דחליפי גופיה קאמר אלא מעבד לא עביד חליפין אלא מעות ניגהו דמי לחליפין (בח) ובנוסחא ספרדית דגרסי גזירה שמא יאמרו אשה נקנית בחליפין ובמכר לא גזרינן ביה דמעות גופיה ויקנה (בט) לרב אחא בפסיק' דבהר סיני וחזקה נטי לא מהניא אלא במתנה (ל) והובתא דרגולי דמחזק לא קני אע"ג דיהיב כספא וכתב שטרא עד דמחזק (לא) ובתשובות לרבי' האי משמע דהכי סבירא ליה דקאמר היכא דאודי שמעון דובנה לארעא לראובן (לב) וקבויל מיניה זוזי אע"ג דליכא מהדי ולאו במקום שכותבין את השטר קמו לתו זבוני והי מיניהו דאתי למיהדר לאו כל כמיניה וכן בחזקת הבתים אם טען ראובן דיהב ליה לשמעון להא ארעא במתנה ואיהזיק בה בימירית ובהורמניה ואודי שמעון בהכי לאו כל כמיניה למיהדר וכן שטר דכתב ליה על הנייר שדי מבורה לך שדי נתונה לך (לג) וקא מודי השתא דכתב ידו היא ומסורה ומסרייה ניהליה למיקניא ביה וקא אתי למיהדר ביה לאו כל כמיניה דקיימא לן דלא איברי סהדי אלא לשקרי ומדלא איירי אלא במתנה ש"מ דסבירא ליה במכר לא קני (לד) ור' שמעון הידא איירי בכולהו נמי במתנה ובקנין איירי בין במכר ובין במתנה (לה) אבל ר"ש פירש על הגאולה זו מכירה שמכר לו בדמים ולא קיבל מעות ובא לקבל מכירתו ע"י קניין (לו) ורבינו ברוך פירש מכירה ממש בדמים והכי ניקנו דכסף שהן כסף או פרוטות הניקרין מעות במקום שאין כותבין את השטר אי נמי פריש במקום שכותבין ושניהן מודים קנה ואפי' במקום שכותבין. או בחזקה או בחליפין נמי קני בין במכר ובין בכסף דקנה דווקא שנתן לו הדמים מעכשיו אבל בחוב שהוא חייב לו לא קנה דקיימא לן מלוה להוצאה ניתנה (לז) כדמוכח בפרק שני דקידושין ושוין במכר שזה קנה ואי מלוה להוצאה ניתנה בבאי קנה ש"מ לא קנה ושטר דווקא שמודה לו או שכתב בכתב ידו (לח) או שמסר לו בעדים אע"פ שאין עדים אליבא דר' אלעזר אי נמי בעדי התימה לרבנן דומיא דשטר קידושין שאם בשטר שאין עליו עדים לרבנן אינה מקודשת (לט) כדאיתא בגמרא התקדשי לי בתמרה (מ) ואע"ג לרבנן אם לא מסר לו בעדים לא קנה עד שיגיע השטר לידו כדכתיב וכתוב בספר וחתום והעד עדים וכתב ואקח את ספר המקנה (מא) ואפי' לאביי דאמר עדיו בחיתוטיו זכין לו ודווקא דמטא שטרא לידו אבל לא מטא שטרא לידיה לא כדאמר בפרק קמא דבבא מציעא. (מב) ומסתברא אפי' לר' אלעזר דאמר עדיו מסירה כרתי היכא דמטא שטרא לידיה זכין לו הותמיו משעת התימתו לגבות ממשעבדי וכי פליגי ר' אלעזר ורבנן לענין מאי דבעי למיקני בשטר הוא כדאמרינן בפרק מי שהיה נשוי דלא קני אלא או בחתימה או במסירה הוא דפליגי ואביי אליבא דדברי הכל קאמר (מג) דאי בר' מאיר סבירא ליה הוה ליה למימר התם הא מני ר' מאיר היא ודווקא בשטר שאין בו קנין (מד) אבל בקנין לא בעי מסירה. *ומשעת קנין זכה ואם הוא שטר מכר או שטר מתנה באחריות* משעת הקנין זוכה וגובה מנכסים משועבדין (מה) והכין כתב רבינו האיי זצ"ל התם דאקניתה בגו זימניה כשטר דמיא וגובה מנכסים משועבדין והא דגרסינן התם שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתנם (מו) בשטר דלאו אקניתא קאמר. (הנהה לעיל) מיהו מסתברא כחכמי צרפת (מז) דהחזקה וקנין לחודיהו קנין בכל מקום בלא דמי' אפי' במקום שכותבין את השטר (מח) מהיכא דנפקא לן חזקה לאו מתנה הוא. שהרי כמה כספים הוציאו ישראל בביבוש ארץ ישראל (מט) והא דאמר מלמדין אותן שלא יחזרו בתורת ערבון נתן לו הדמים כדמוכח בפרק השוכר ונצרך לדמים כדנפיק ועאיל אזוזי (נ) והא דאמרינן בחזקה הבתים כגון נותן מתנה הוא הדין למכר. ותנא רישא מתנה וה"ה למכר (נא) ותנא סיפא מכר וה"ה מתנה כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שטר כו' ער כאן. גרסינן

שער החדש

לו כדמכי כו' כן פי' סס בקדושין וזה מלוי בפלוגתה דרב אסי ורבי בב"מ י"ג מ' וכבר נתבאר זה בתחלת לחמנו חום קכ"ב ועי' בתי' הרמב"ם בקדושין פ"ב ה"ט (כו) ופסק כרבי' ברים בתחלת דתם' קידושין בכולהו קני לבר מפסק כו' עיי' לעיל מחלת ב' חום קמ"ח: (כז) הכא לאו חליפין ניהו ופסק' בקידושין ו' ב' חום' ד"ה לבר מפסק כו' יעו"ש: (כח) ונתחתם ספרדית דגרסי גזירה שמא יאמרו מפסק כו' עיי' בתי' הרמב"ן ובתי' הרשב"ם ובר"ן סס בקידושין יעו"ש היטיב כו' ע"ל מבל זה לא מיקרי חליפין. (כט) לרב אחא בפסיקתא דבהר סיני כו' עיי' בחחלת ובא לקבל מכירתו ע"י קניין (לו) ורבינו ברוך פירש מכירה ממש בדמים והכי ניקנו דכסף שהן כסף או פרוטות הניקרין מעות במקום שאין כותבין את השטר אי נמי פריש במקום שכותבין ושניהן מודים קנה ואפי' במקום שכותבין. או בחזקה או בחליפין נמי קני בין במכר ובין בכסף דקנה דווקא שנתן לו הדמים מעכשיו אבל בחוב שהוא חייב לו לא קנה דקיימא לן מלוה להוצאה ניתנה (לז) כדמוכח בפרק שני דקידושין ושוין במכר שזה קנה ואי מלוה להוצאה ניתנה בבאי קנה ש"מ לא קנה ושטר דווקא שמודה לו או שכתב בכתב ידו (לח) או שמסר לו בעדים אע"פ שאין עדים אליבא דר' אלעזר אי נמי בעדי התימה לרבנן דומיא דשטר קידושין שאם בשטר שאין עליו עדים לרבנן אינה מקודשת (לט) כדאיתא בגמרא התקדשי לי בתמרה (מ) ואע"ג לרבנן אם לא מסר לו בעדים לא קנה עד שיגיע השטר לידו כדכתיב וכתוב בספר וחתום והעד עדים וכתב ואקח את ספר המקנה (מא) ואפי' לאביי דאמר עדיו בחיתוטיו זכין לו ודווקא דמטא שטרא לידו אבל לא מטא שטרא לידיה לא כדאמר בפרק קמא דבבא מציעא. (מב) ומסתברא אפי' לר' אלעזר דאמר עדיו מסירה כרתי היכא דמטא שטרא לידיה זכין לו הותמיו משעת התימתו לגבות ממשעבדי וכי פליגי ר' אלעזר ורבנן לענין מאי דבעי למיקני בשטר הוא כדאמרינן בפרק מי שהיה נשוי דלא קני אלא או בחתימה או במסירה הוא דפליגי ואביי אליבא דדברי הכל קאמר (מג) דאי בר' מאיר סבירא ליה הוה ליה למימר התם הא מני ר' מאיר היא ודווקא בשטר שאין בו קנין (מד) אבל בקנין לא בעי מסירה. *ומשעת קנין זכה ואם הוא שטר מכר או שטר מתנה באחריות* משעת הקנין זוכה וגובה מנכסים משועבדין (מה) והכין כתב רבינו האיי זצ"ל התם דאקניתה בגו זימניה כשטר דמיא וגובה מנכסים משועבדין והא דגרסינן התם שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתנם (מו) בשטר דלאו אקניתא קאמר. (הנהה לעיל) מיהו מסתברא כחכמי צרפת (מז) דהחזקה וקנין לחודיהו קנין בכל מקום בלא דמי' אפי' במקום שכותבין את השטר (מח) מהיכא דנפקא לן חזקה לאו מתנה הוא. שהרי כמה כספים הוציאו ישראל בביבוש ארץ ישראל (מט) והא דאמר מלמדין אותן שלא יחזרו בתורת ערבון נתן לו הדמים כדמוכח בפרק השוכר ונצרך לדמים כדנפיק ועאיל אזוזי (נ) והא דאמרינן בחזקה הבתים כגון נותן מתנה הוא הדין למכר. ותנא רישא מתנה וה"ה למכר (נא) ותנא סיפא מכר וה"ה מתנה כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שטר כו' ער כאן.

(לט) כדאיתא בגמרא התקדשי לי בתמרה כו' ר"ל בסוגיא דקני מתנה דהתקדשי לי בתמרה כו' קידושין מ"ו מ' והגמרא הוא שם מ"ח מ' עיי"ש: (מ) ומפי' לרבנן דלא בעינן מכר לו בעדים לא קנה עד שיגיע המסר לידו כו' כ"ל: (מא) ומפי' למאי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו דווקא דמטי המסר כו' כ"ל ב"מ י"ג מ': (מב) ומסתברא אפי' לר"ה דאמר ע"מ כדמי כו' וכ"כ התוס' בב"מ כ' מ' ד"ה מוכר כו' וכתבו ד"ה ואם כתב לחמר כו' וכ"כ ל"ה מ' ד"ה ומתוך לחמר כו' יעו"ש: (מג) דאי כר"מ ס"ל הוה ליה למימר התם הא מני כ' אלעזר היא ודווקא בשטר כו' כ"ל וכ"ל דהוי למיגוי בב"מ י"ג מ' דהא דתימיטן בחמת כחובים היו וגמלך עליהן בלא קנין ואפי' לר"ת דאמר בכ"מ בלא דבי מסירה ועי"ש ב"ב קס"ט מ' וכהום' שם ד"ה אמר אביי כו' (ועיי' בתי' הרמב"ן ב"ב שם ס"ק ב' ונתחתם שם יעו"ש היטיב): (מד) אבל בקנין לא בעי מסירה. ועיי' בתי' הרמב"ן לקדושין כ"ו מ' ועיי' בחי"מ ס"ח דבמתנה שם קל"ם ב' יעו"ש ובב"ק לי"ח ב' ובתי' רמ"ב ס"ק ל"ו ועי' ר"ן ס"ק ד' ועיי' ב"ב ס"ק כ"ב: (מה) והכין כ' בעיטור הא ז"ל בתם דאקניתה בגו זימניה כו' מוכי כ' זה על הא דב"ב קע"ב מ' (ועיי' לעיל מאמר מ' חום קל"ו) ועיי"ם בחל"מ סי' ס"ד ס"ק ד' יעו"ש היטיב (וע"ע בתי' הרמב"ן בב"ב שם): (מו) בשמר דלאו אקניתא קאמר. עיי' סי' ס"ה סעי' י"ד ובמ"ך שם: (מז) דחזקה וקנין למודייהו קנין בכל מקום כו' כ"ל ועיי' בח' מ"ז מ'. מבל ל"ו מתי למן מבל דוקא כיון שר' שמעון קיילא פי' ג"כ כך דקנין קני בלא כסף לפי שב"ב בחום הקדוש ויש לעיי' בזה: (לו) וכבינו ברוך פי' מכירה ממש בדמים ובסני דוקא בכסף שהן כסף או בפרוטות הניקרין מעות ובמקום שאין כותבין שם המסר ס"ב מייתי דפרים ומייתי מודים דפרים וקנה חפי' במקום שכותבין ובחזקה ובחליפין נמי קנה בין במכר ובין במתנה ובכסף דקנה דווקא בעמן לו כו' כ"ל: (לז) כדמוכח בפ' שני דקידושין ושוין במכר שזה כו' קידושין ס"ו מ' (ועיי' בחום' ד"ה ואי) ופסק' בקידושין ו' ב' חום' ד"ה לבר מפסק כו' יעו"ש היטיב כו' (ועיי' בחי"מ ס"ח דבמתנה שם קל"ם ב' יעו"ש ובב"ק לי"ח ב' ובתי' רמ"ב ס"ק ל"ו ועי' ר"ן ס"ק ד' ועיי' ב"ב ס"ק כ"ב: (מה) והכין כ' בעיטור הא ז"ל בתם דאקניתה בגו זימניה כשטר דמיא וגובה מנכסים משועבדין והא דגרסינן התם שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתנם (מו) בשטר דלאו אקניתא קאמר. (הנהה לעיל) מיהו מסתברא כחכמי צרפת (מז) דהחזקה וקנין לחודיהו קנין בכל מקום בלא דמי' אפי' במקום שכותבין את השטר (מח) מהיכא דנפקא לן חזקה לאו מתנה הוא. שהרי כמה כספים הוציאו ישראל בביבוש ארץ ישראל (מט) והא דאמר מלמדין אותן שלא יחזרו בתורת ערבון נתן לו הדמים כדמוכח בפרק השוכר ונצרך לדמים כדנפיק ועאיל אזוזי (נ) והא דאמרינן בחזקה הבתים כגון נותן מתנה הוא הדין למכר. ותנא רישא מתנה וה"ה למכר (נא) ותנא סיפא מכר וה"ה מתנה כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שטר כו' ער כאן.

(נב) גרסינן התם שני שטרות הן זכו בשדה זו לפלוני וכתבו לו השטר חזר בשטר ואינו חוזר בשדה ע"מ שתכתבו לו את השטר חוזר בין בשטר בין בשדה וקשיא להו לרבוותא (נג) והא קי"ל כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי . ואמאי חזר ופי' הרב קרובנו זצ"ל דכיון דאמר על מנת כמאן דאמר לא תקנה אלא בשטר ומסתברא (נד) דלא אמרינן כאומר מעכשיו דמי אלא בגיטין וקידושין ופי' כל האומר ע"מ כאלו אמר מעכשיו תהא מגורשת ע"מ שתתקיים התנאי וכשנתקיים התנאי אינלאי מילתא דמההיא שעתא איגרשא לה ואי פשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר (נה) ונתקרע הגט או שאבד הרי זו מגורשת . לחומרא כדאמרינן בע"מ שתהני לי מאתים זוז . ואמרינן עלה והיא תתן אבל במסונא אפי' התקיים התנאי לא אמרי' אינלאי מילתא דמעיקרא סבר הוא ואי הדרי ביני וביני לאו כלום הוא אלא בכל זמן שלא נגמר המכר חוזר ואפי' בגיטין וקידושין אי אמר לה ע"מ שתתני לי מאתים זוז יכול בעל התנאי לומר אינני רוצה ואינה מגורשת (נו) מדגרסינן התם אמר רבא מתקנתו של הלל נשמע אמר לאשתו הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז ונתנה לו מרעתו מגורשת בעל כרחו אינה מגורשת דאע"ג דקי"ל כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי דווקא בשיתקיים התנאי מדעתו (נז) ותמיהא לן היכי לא אמרי' רבינו אלפס מתקנתו של הלל כדרבא (נח) ורבינו האיי פסק כלישנא בתרא דרבא (נט) וגרסינן בתוספתא האומר לאשה הרי את מגורשת ע"מ שתתני לי מאתים זוז וחזר ואמר לה הרי את מגורשת מעכשיו לא אמר כלום כיצד יעשה נוטלו הימנה וחוזר ואומר לה הרי זה גיטיך מעכשיו ונותנו לה (ס) והא דאמרינן בקידושין התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלם מאי טעמא כיון דאמר לה מנה ויהב לה דינר כמאן דאמר לה מעכשיו דמי ומקודשת ואינה יכולה לחזור בה (סא) אבל בעל התנאי יכול לחזור בו בכל זמן שלא השלים הבא נמי יכול לחזור בו ולומר איני רוצה שתכתבו לי השטר (סב) והא דגרסינן התם אמר לה בפני שנים הרי זה גיטיך ע"מ שתשמשי את אבא שלש שנים וחזר ואמר לה בפני שנים הרי זה גיטיך ע"מ שתהני לי מאתים זוז (סג) ואוקים לה ר"ש בשלא נתן לה מתחלה הגט (סד) ולסברא דילן אפילו נתן לה הגט חוזר כל זמן שלא השלי' תנאי ובשטת (סה) התנאי' תשובה לרבי אלפס כשהגיע גט לידה אינו יכול לבטל הגט שנתן לה על תנאי (סו) בע"מ ומעכשיו . והיכא דקנה נכסים שיש להן אחריות . דאמר קרא ויתן להם אביהם מתנות כו' . ואיבעיא לן בעי' ציבורין או לא בעי' (סז) ואסיקנא ציבורין לא בעי' אגב וקני בעי' קני לך האי ארעא בחד מהנך אקנייתא (סז) ואגבן קני לך נכסים דאית לי בדוך פלן ומדקני לה לארעא בשטר מתנה בקנין או בחליפין קני להו למטלטלין (סח) ואפי' שדה במכר ומטלטלין במתנה וכי מקני ליה ארעא לא בעי ליה למיתבה ניהליה במתנה (סט) אלא אפי' בשבירות (ע) ואי נמי בשאלה ואי מזכי ליה ע"י אחר לא (עא) כיון דקני לה בחליפין כדאי' בזיכוי (עב) ודוקא שדה ומטלטלין לאחר לא וכל המטלטלי' מקנו באגב ואפי' מטבע דלא מקני בחליפין נקנו באגב ארעא (עג) כדגרסינן בהמוכר את הספינה דרב ספרא הוו ליה תריסר אלפי זוזי בי רוזאי אקנינהו נהלי לרב שמואל בר אבא אגב אסיפא דביתא (עד) ובעובדא דאיסור גרסי' אי אגב ארעא לית ליה ארעא ומסתברא נמי (עה) אותיות דלא מקנו בחליפין אגב ארעא מקנו בהמוכר את הספינה אלא דאמר אותיות לקנות במסירה מהא דגרסי' התם אי קדם סופר וכתב לו את השטר כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה השטר בכל מקום שהוא והוו ששנינו נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות (עו) ומשנינן אגב שאני ש"מ אותיות נמי ניקנות באגב לא כתיבה ומסירה . דומיא דמטבע דקנה באגב לחודיה (עז) ור"ח כתב דאגב כמסירה לחודה היא ולא מקנו אלא בשטר ולא נהירא לן (עח) והא דגרסי' בסוף גמרא רשנים אוחזין בששטר בתובה יוצא מהחת ירה (עט) אלמא אותיות לא מקנו לא באגב ולא בקניין אלא במסירה . דאם איתא ניחוש לאגב וכתב נאון איהתא שאני דלית לה קרקע דהא קיימא לן מה שקנתה אשה קנה בעלה . (פ) ופשוט מינה מיהא

דבקנין

שער החדש

ולמ"ד מאמר מכוח דכתי לשטר דכלה שפר לה קני ויכול למיפדה כי' דזה וודאי מינו דהא במתנה ודאי קני במקח לחודיה ועי' לעיל לוח כ"ד : (נב) גלסי' השם שני שטרות הן כו' עיי' לעיל לוח כ"ד : (נג) והא קי"ל כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי כו' גיטין ע"ד ל' מ' ס"ה ב' ע"ז מ' קידושין מ' מ' ס' ב' מ"ז ל"ז ב' ועי' במי' בשב"מ נקידושין כ"ז מ' ובמי' למ"ן שם (ועי' לקמן בה' קידושין מ"ב לוח ל"ד) ולקמן בדיני מגלי דין השני לוח י"מ ועיין בשע"ת ס"ה דש"ב סי' ה' ופי' כ"ז ממו' מ' : (נד) דלמ"ד למעיקן כאומר מעכשיו דמי מלמ גיטין וקידושין כו' עיי' בשי' למ"ח שעו' י"מ ובאומר שם ועוד בדוכתי סיבי דאמן פשקיכן בכל מילי כן דע"מ כאומר מעכשיו . וגם כוונם רבינו לל"ד לגיטין וקידושין ולא במילי אחריני מלמ כוונתו לדמסיק דאפי למ מיב בו קודם קיום התנאי אחריני דנשקייס למפרע . אבל מצוף למנו למ מפמע כן: (נה) ונתקרע הגט מו שאבד ס"ז מקודשת לאומרה כדלמריכן בע"מ כו' כל"ל בגיטין פ"ד מ' ובקידושין ס' ב' : (נו) מדגרסי' התם אמר רבא מתקנתו של הלל כו' גיטין ע"ד ב' : (נז) ואפילה לן היכי למ מיימי רבינו אלפס כו' עיי' שאי' הרשב"ם שם בגיטין שגם הוא הנגים בזה קנת ולא ייצב כלום : (נח) ורבינו האי שפר כלישנא בתרא דרבא כו' יע"ש שאי' הרשב"ם ובגר"ש סי' ז' וכ"כ ר"ן שם ועיין בשטע"ז סי' קמ"ג סעיף ד' יע"ש היטיב ועיין שאי' שם בגי' ק"כ סעיף מ' ובשו"ע שם ובסי' ל"ז שאי' שם בגי' ק"כ סעיף מ' ומשו' נ' ומשו' י"ב : (נט) ובגרסינן בתוספתא האומר למאה הרי את כו' תוספתא פ"ה בגיטין ופ"ש בשטע"ז סעיף ה' ופ' בגיטין ע"ד ב' ובשי' הרשב"ם שם ופ' בר"ן בשטום פ"ז רמז סי' יע"ש היטיב : (ס) והא דאמרי' בקידושין המקדשי לי במאה כו' קדושין מ' מ' ועי' בה' קדושין מ"ח לוח כ"ז : (סא) אבל בעל התנאי יכול לחזור כו' כ"ל הבעל יכול לחזור בו ולא ישלים ואפילה אינה מקודשת ופ' בשטע"ז סי' כ"ם סעיף מ"ז יע"ש וכ"ל דהוה דוקא יכול לבעל ולא היה משום דהוה השגה וכזה מצלא הרשב"ם על רבינו שם בגיטין ע"ז מ' יע"ש ודו"ק (ונ"ל מיני כולה שמכאן לן השמר כו') : (סב) והא דגרסי' התם אמר לה בפני שנים כו' גיטין ע"ו מ' ועי' בשטע"ז סי' קמ"ג סעיף יו"ד : (סג) ואוקי לה כ"ש בשלא נתן לה כו' כיוצא בה כ"כ יפו"ש היטיב : (סד) ולסברא דילן אפי' נתן לה הגט מוחר כו' ע' נמי' הרשב"ם בגיטין שם ע"ו מ' שכתבו דבני רבינו והטיב שלחם היטיב וע"ש בר"ן שם בפ"ז מקמ"ל יע"ש ופ"ע בחום' גיטין י"ח ב' ד"ה שמע שיים כו' דמבואר שם שם נתן לה גם ואמר מעכשיו דמ"י לבעל יפו"ש היטיב (מבואר דבעל מעכשיו לח) וע"ע בחי' הרשב"ן בגיטין שם ושם ועיין לקמן

דבקנין לא קני (פא) וליתא דהתם בשנתגרשה עסקינן (פב) ורבוותא פסקי דבעינן באותיות (פג) כתיבה ומסירה וממתמא דכולי האי לא תיישינן דלקוחות לא הוו בהכי (פד) ולקמן כתבינן סברא דילן . (פה) גרסי' בפרק קמא דבבא קמא מבר לו עבדים וקרקעות ומטלטלין החזיק בקרקעות קנה מטלטלין (פו) במטלטלי' לא קנה קרקעות . אבל מטלטלין דלא אפשר בחזקה דמטלטלין לא קנה אלא במשיכה ולא דמי (נ"א ואף מטלטלין לא קני דמטלטלין לא קני בחזקה אלא במשיכה ודמי) (פז) להא דגר' בגיטין החזיק בעציץ אף עציץ לא קנה דהתם חזקה איכא משיכה ליכא . עבדים ומטלטלין החזיק בעבדים לא קנה מטלטלין מטלטלין לא קנה עבדים והתניא החזיק בעבדים קנ מטלטלין ואסיקנא דכ"ע עבדא כמטלטלי דמי (פח) והא דתניא קנה בכפות ועודן עליו והא דתניא (פט) החזיק בקרקעות קנה עבדים בעומדים בתוכה ואע"ג דקיימא לן דלא בעינן צבורין (צ) מטלטלי דנידי שאני וכן הילכתא דעבדא כמטלטלי דמי לענין אגב . (צא) ולענין גוביינא כדפסיקנא הלכה אין גובה מן העבדים ולכל (צב) מילי דכתיבי בקראי קיימא לן כמקרקעי דמי בגון לקנותן בששר ובחזקה ולשבועה ואונאה (צג) ובגון גזילה דפסק רב הלכה כר' מאיר דאמר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך וכן הילכתא והדין סברא דרבינו יעקב (צד) ולא כהגהה שהגיה בפ' הגוזל ולית הילכתא כר"מ דאמר עבדא כמקרקעי דמי דקי"ל עבדא כמטלטלי

שער החדש

מיפסוף מיפסף דבקנין לא קנה : (פא) וליתא דהתם בשנתגרשה עסקינן כ"ל ומ"ש מיפ לה מכרעא מיפ דבפגם לא מיקני וכפ"ש בחום ע"ש : (פב) וכבוותא דפסקו דבעינן באותיות כתיבה ומסירה ע"ל וכבוותא דפסקו דבעינן באותיות כתיבה ומסירה . וכ"ל ומגב לא מהני לה במקום מסירה ולא כל"ה בחום ע"ז : (פג) כתיבה ומסירה ומסתברא דכולי האי לא מיישינן לקולות לה הוו סמכי דעתייהו בכלי כ"ל כ"ל מכאן לא נשמע כלום די"ל מ"ש דמטלטלין לא קני בחזקה אלא במשיכה ודמי לא מיישינן לזה לקולות לה הוו סמכי דעתייהו לקנות בכך ע' בר"ח ב"מ סי' מ"ח סם : (פד) ולקמן כתבינן סברת דילן . עי' לקמן במאמר ו' חום ס"ע : (פה) גרסי' בפ"ק דב"ק מכר לו בקרקעות ומטלטלין כו' ב"ק י"ב ע"ב ותוספתא ב"ב פ"ב : (פו) במטלטלים לה קנה קרקעות ומ"ש מטלטלים לא קנה במטלטלין לה קני בחזקה אלא במשיכה ודמי כמ"ש עיקר הגי' והא דהזקה לה קני במטלטלין מבואר בקדושין ב"ב ב' ובבכורות י"ג ישו"ם היסיב ועי' ב"מ ל"ם ב' ובסיפה מקובצת סם : (פז) להא דגרסי' בגיטין החזיק בעציץ אף כו' ניתין ב"ב ג' מו"מ סי' י"ב סעיף י"ב : (פח) והא דמיית קנה בכפות ועודן עליו . עי' מו"מ סם סי' כ"ב סעיף ק' : (פט) החזיק בקרקעות קנה עבדים בעומדים בתוכה . ע"ם סעיף ח' וצ"ע בה' מכירת עבדים חום ח' : (צ) מטלטלי דנידי שמעי כו' (והוי יודע דמה שמסיק דהא דהחזיק בעבדים לא קנה מטלטלין משום דבעינן דומיא דערים מלוכות דלא נידי הייגו דוקא למאן דס"ל בחזקקעי דמו ממש למאן דס"ל כמטלטלי דמי בלא"ה ב"ב דלא קני וכמו שמבואר בש"ם ופ"ק ק' על הסמ"ע בכ' בסי' כ"ב ס"ק י"ז וז"ל החזיק בעבדים לא קנה מטלטלין דדוקא דומיא דערים מלוכות בעינן שהוא קרקע דלא נידי עכ"ל וע"ע הא הוא כ' בעצמו בס"ק ס"ו דקי"ל כר"י דבבדי כמטלטלי דמי וכפ"ם שם ממ"ש המחבר בסעי' פ' כל' החזיק בעבדים לא קנה מטלטלי חת"כ המטלטלים ע"ג הבבל והייגו כמ"ד כמטלטלי דמו כמו שמבואר בש"ם ופ"ב לית כ' הסמ"ע דכר שבגבדו ע"ז ויש לעי' בזה : (צא) ולענין נוביינא כדפסיקנא הלכה אין גובה כו' שם בב"ק י"ב ע' וב"ב קכ"ח ע' ועי' יהולמלי קידושין פ"ח ס"ג : (צב) ולכל מילי דכתיבי בקראי קי"ל דבבדא כמקרקעי כו' ע' תוס' ב"ק שם בד"ה מאן מקיימא כו' ובבא"ם שם סי' י"ד ופ"ח כמי' הכשב"ם בב"ק שם ופ' בב' מתני' כו' ב"ק ל"ו ב ופ"ח בחום ע"ז : (צג) וכגון גזילה דפסק רב הל' כל"מ כו' ב"ק ל"ו ב' ופ"ח בחת"ם פ"ח סי' ו' ישו"ם היסיב ופ' בסי' שם ס"ג סעי' ג' : (צד) ולא כהגי"פ שהגיה בפ' הגוזל כו' כוותו על הכי"ף ישו"ם ובהרא"ם ותמהני להעתיק כאן מיזה הערות והידושים שכ' נמי לב"ק בסוגיא זו בימי מלפי. שם בתוס' ד"ה מכר לו עבדים כו' כ' וז"ל נקנין מגב מיידי דאי מעשם מגר אמאי מפלגי בהחזיק בקרקע בין עבדים למטלטלין דמי מתמרת לדעתו בתרוייהו קני ואי בתין מתמרת לדעתו בתרוייהו לא קנה עכ"ל וכתבתי ע"ז ולכאורה הה בפסיקים הו"ל להוכיח כן דלא מיידי מעשם מגר אמאי הכא דאת מסיקנא דמיידי בשלא היו עומדין בתוכה ולכן אם החזיק בקרקע לא קנה עבדים ואם מיידי מעשם מגר ע"כ מוכרח להיות עומדים בתוכה דוקא וא"כ מיך אפ"ל דמיידי התם מעשם קנין מגר . וע"כ מוכרח לומר דכוונתם דבאמת זה הוקשה להם דלמה לו לקנות למכן כאן בעומדין בתוכה וכאן למין עומדין בתוכה ליתני למייתי מידי ומידי בעומדין בתוכה והא דתניא לא קנה עבדים מיידי בחוכה מתמרת לדעתו והא דקתני קנה מיידי בתמרת לדעתו והייגו דתניא והא דתניא קנה בחזקה לדוקא וא"כ מיך אפ"ל דמיידי התם מעשם מגר ע"כ מוכרח לומר דכוונתם דבאמת זה הוקשה להם דלמה לו לקנות למכן כאן בעומדין בתוכה וכאן למין עומדין בתוכה ליתני למייתי מידי ומידי בעומדין בתוכה והא דתניא לא קנה עבדים ואם מיידי מעשם מגר ע"כ מוכרח להיות עומדים בתוכה דוקא וא"כ מיך אפ"ל דמיידי התם מעשם קנין מגר . וע"כ מוכרח לומר דכוונתם דבאמת זה הוקשה להם דלמה לו לקנות למכן כאן בעומדין בתוכה וכאן למין עומדין בתוכה ליתני למייתי מידי ומידי בעומדין בתוכה והא דתניא לא קנה עבדים ואם מיידי בתמרת לדעתו והא דקתני קנה מיידי בתמרת לדעתו והייגו דתניא והא דתניא קנה בחזקה לד

כמטלטלי דמי . (צה) ואמר רבא לא שנו אלא שנתן דמי בולן . אבל לא נתן דמי כולן לא קנה אלא בנגד מעותו (צו) ופירשו רבוותא בשנתן לו דמי כל המטלטלין נקנין באגב אבל לא נתן דמי כל המטלטלין אינן נקנין באגב אלא כנגד מעותיו . (צז) ואית דמפרשי אירישא דמתניתין . דקתני בכסף . ולית ותניא נמי הכי יפה כח הכסף מכח השטר . וכח הזקה מכח שניהם כח הזקה שאם מכר לו ר' שדות בי' מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן . בד"א כשנתן לו דמי כולן . אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו. (צח) ועשר שדות שאין ממכרות זו לזו כמטלטלין הניקנין באגב דמי . ואם לא נתן דמי כולן (צט) לא קנה אלא כנגד מעותיו ל"ש עייל ונפיק אזוזי . ול"ש לא עייל ונפיק אזוזי . ודווקא בעשר מדינות שאינן ממכרות זו לזו (ק) אבל שדה אחת ונתן בתורת פירעון קנה הכל במקצת דמים . ל"ש עייל ונפיק . ול"ש לא עייל ונפיק אזוזי (קא) הוא הדין בחזקה ובקניין (קב) והיינו דתנן בכסף ובשטר ובחזקה (קג) אבל בתורת ערבון אפילו בפרק המוכר נתן מקצת דמים קנה הכל ודעייל ונפיק אזוזי קנה והכל ואי לא לא קנה כלום (קד) אבל רבי חנגאל סבירא ליה

שער החדש

חגב ל"ל עומדין בחוכה הם לא בעינן לצורן אלא מאי איכא לך למימר הכא מטלטלי דמיידי כו' וכ"ל כי מטלטלי דמיידי לא מיקנו בחגב כלל מכאן מעשים מעשים מזקה וכדשמואל . והכא מלבד שזה דומה גדול מכאן מעשים בוודאי המוס' לא כיוונו לזה דמ"ש מאי מסקי במילתייהו שב' דאלא אלא"ה פריך שפיר יע"ש ומ' פרשנו כך מ"ש זהו הקושיא בעצמה (והף שים לדמוק ולומר בזה קלא לא רציתי להאריך) ושוב ל"ל לדמוק הם ע"ב בד"ה הכא מטלטלי כו' הם כאן לא מיקנו בחגב ומעשים דכאן מקרקעי דמי ומולי מפשר לדחוק דהכי מפרשים להוס' להסוגיא בשלמא למ"ד כמטלטלי דמי סיינו דאי עומדים בחוכה אין כו' ומעשים הכי אלא להך ליכא דאמרת כמקרקעי מי מ"ש מעשים הכי לא קני דהא אין קרקע נקנית בחגב כמ"ש הם בד"ה ל"ל כו' דאפילו אי אמר קני קרקע מעשים הכי לא קני דהא כו' ובבבא הקמא מעלייתא כו' אם אי' יקנה מעשים הכי ע"ש דלא קני מעשים חגב ג"כ וכמ"ש הרשב"ם בבא' כמו' וכמ"ש בד"ה כמו' וכמ"ש הם על הא דאין קרקע נקנית בחגב ומעשים דקנין חגב ילפינן מעבדים מעכורים ובב דווקא מטלטלין נקטו בגמרייהו ולא קרקעי וכ"כ בקנין חגב כתיב בהו מטלטלי ולא קרקע . מ"ו הא דקני בעומדין לחוכה הוא מעשים שחובר וכדשמואל מ"ש ל"ל עומדין בחוכה (וכלוחמו בזה ג"כ דלא חיקבי מאי מקשה הם"ם אי אמר שמואל כו' ולכאורה קשה דילמא מיירי בלא נתן מעות דמי כולה ולהכי לא קנה . למאם למ"ש יתיישב היטב דלמא מפני מאי קנה הא מעשים חגב לא יקנה מ"ו מיירי מעשים חחובר ומ"ש מיירי ע"כ דנתן דמיהם ומ"ש כ"ל עומדין בחוכה) ופריך ולימעמיך להך ליטעמ' דאמר כמטלטלי דמי מ"ש הך בבייתא דלא קני מיירי מעשים חגב וכמ"ש החוס' בד"ה מכר כו'. מ"ש אמאי לא קנה הא לא בעינן לצורים מ"ו מוכרת אמה לחלק ולומר בין מטלטלי דלא מיירי דמיקנו מעשים חגב מ"ש מיקנו שפיר הף בחוכה לצורים מטמ"ש מטלטלי דמיידי דמיקנו מעשים חגב ומ"ש בעינן דוקא בעומדין בחוכה . ומלא מבקשת הם"ם לפ"ז הף אי כמטלטלי דמי מ"מ לא מיקנו רק מעשים חגב ולא מעשים חגב . למאם גם פי' זה לא יתכן ודוחק כי הדחוקים בדברי הרמבן יפגם ג"כ זה ודוחק כי כך הו"ל להקשות ולטעמיך כו' הא גם אם כמטלטלי דמי לא קנו מעשים חגב רק מעשים חזקה כי אין קרקע נקנה בחגב כי הא דאין קרקע נקנית בחגב הוא מה"ת וה"ל עבדים ג"כ לא נקנו מעשים חגב כי בכל מילי דהוכייתא דיוק בקרקע וה"ל להאריך הא בעינן לצורים והף אי אלא דהוה כיוונו התוספות בחם"ד למ"ד נמי כמטלטלי דמי הו"ל למיפרך דהא לא הוצ כמטלטלי כו' ועוד דבנוף הדין דקרקע לא נקנה בחגב עדיין אינו מוכרח מכאן ומעשים חגב ומעשים חזקה כן נראה לי . ומ"ש בד"ה כל מקום ל"ל כו' לא מעשים כן כתב דבדי רבינו חגב"ח ז"ל ע"ש . עם בתוספות ד"ה בעומדין לחוכה כו' הלא בעינן לצורים במטלטלי הלא מיידי . ים לעי' ה"ג אמאי לא מיקנים בעינן אי בעינן לצורים אי לא בקדושין כ"ו ב' מתוך בבייתא לכן כ"ל דמתוך בבייתא ליכא למוכוחי מידי ולכאורה י"ל דהבבייתא דקרקעות ומטלטלי מיירי בישנים בחוכה וממעשים חגב והחזקה בעבדים לא קנה מטלטלין היינו נמי מעשים חגב ומיירי דהעבד לא היה כפות והחזקה בעבדים קנה מטלטלין מיירי דכי העבד כפות . מאם זה ליתא דכבר כ' החוס' בד"ה מכר לו כו' דהבבייתא מיירי ע"כ הכל מעשים קנין חגב ולא מעשים קנין חגב לכן כ"ל כך דאתמת כל מיקלה אחי לאשמעינן קנין חגב וכמ"ש החוס' ומיירי הכל בלצורין לחוכה ומ"מ החזיק בקרקעות לא קנה עבדים מיירי דלא נתן דמיהם ובלא נתן דמיהם לא קנה מעשים חזקה וכמ"ש החוס' בד"ה כ"ל כו' רק מעשים חגב קנה אף דלא נתן המעות חבל קרקע לא נקנה בחגב לכן לא נקנו העבדים דהיכן בקרקע כ"ש אלא נתן המעות (והא דתניא בתוירא בבייתא קנה עבדים מיירי מעשים חזקה ובנתן המעות וכמו שמתרץ הם"ם בשמת לשיטת החוס' דכל עיקר הטעם לדידהו מעשים חזקה ולא מעשים חגב) ומעשים חגב נמי לא קנה העבדים דמיירי בתין מתמהר לדעתו . קרקעות ומטלטלין קנה שפיר המטלטלין מטום קנין חגב ובצורין לחוכה חזקה ואף בחוכה מתמהר לדעתו דלא קנה מעשים חגב קנה מעשים חגב והא דמניא החזיק בעבדים דמיירי בלא כפות ומעשים קנין חגב לא קני העבד כפות כייב אי מטום דעבד כמטלטלי דמי והא דמטלטלין דמיירי בחמת בלא כי' מכר כו' נחוכה הוה מיירי לפי החמת דמסקינן הם בקדושין בלא נצורין ולפ"ז שפיר מוכחא הם"ם להקשות הא קי"ל בלא בעינן לצורים

ליה בתורת עירבון ועאיל ונפיק אווזי קנה כנגד מעותיו ובתורת פירעון לא קנה כלום ומנהגא דתגרי בתורת פירעון קנה הכל (קה) ובתורת עירבון לא קנה ובופל בסנהג (קו) ובדברי רבינו האיי חזקה וקנין לא מהני היכא דעאיל ונפיק אווזי וצריך עיון (קו) דמשמע כסף בתורת פירעון וכולהו בתורת קנייה קנה הכל עאיל ונפיק אווזי בעינא כתיב כדאיתא התם רשב"ג אומר מלמדין אותן שלא יחזרו ביצד בותב אני פלוני בן פלוני מכרתי שדה פלונית לפלוני וגפרעתי מהן חמש מאות זוז והרינו נושה בה חמש מאות זוז. ומסתברא דבהכי מיתרצא קושיא דרבוותא דקשיא לן התם ופרישנא לה בהוכחא אחריתי ואין זה מקום להאריך (קח) גרסינן התם ר' עקיבא אומר קרקע כל שהוא חייב בפיאה ובביכורים ולקנות עמה נכסים שאין להן אחריות ש"מ כל ארבע אמות דכתבי בשטרא (קט) לאו דווקא ורבא נמי הא אקני ליה אגב אסיפא דביהא ש"מ פרוזבול ואגב חד דינא אית להו וכי היכי (קי) דאמרינן בפרוזבול מוכה לו שרתו ואמרינן נמי שהשאיל לו מקום לתנור ולבירים כותב עליו פרוזבול (קיא) חבי נמי לעניו אגב בשאלה (קיב) או בשכירה סגי. והוא. ובתשובות לרבינו אלפס אין סומכין על קרקע ארץ ישראל אלא בהרשאות כשום תקנת שלא ישתקע מסון בני אדם אצל המופקר ולא על דרך עיקר. תשובה לרבינו שמואל אבן תפני נהגו לכתוב בהרשאות (קיג) ד' אמות מהלך המורשה שבארץ ישראל שלא יהזיק האפוטרופוס בו ולא יקנה כ"א מקומו ידוע ולא ממיצר במצרים והאפוטרופוס אינו קונה קרקע הניתן לו ולא המטלטלין שעל גביו והרי הוא שלוח וע"כ אמרינן בגמרא כי אתא נפיק לאפיה עד הוך ואמרי רבוותא רב פפא יצא לקראת רב שמואל בר אחא שלא יבוא ויהזיק בקרקע שנתנו לו בסתנה שאם יחזיק בו יש לו להחזיק במטלטלין וצריך למוענו שלא יחזיק בקרקע שנתנו לו ולא בריר לן האי טעמא (קיד) והאי דנפק לאפיה ששמח בהבאת הסעות והרב המחבר כתב (קטו) יש שסומכין על ד' אמות של קבורה. ויש אומר והוא שיש לו וחבי מסתברא מדרסינן בפ' חזקת הבתים גבי מכר לו פרה מכר לו טלית וליחוש דילמא מטלטלי אגב מקרקעי אקני ליה כגון דאמר ירענא ביה דלא הוה ליה קרקע מעולם (קטז) וגרסינן נמי בפ' הזהב ולוקנינה אגב ארעא דלית ליה ש"מ והוא דאית ליה

שער החדש

(קיז) וקמאי מוקמי ליה בגר (קיח) אי נמי בישראל שאביו קיים דלית ליה בארץ ישראל ולותא ומסתברא נמי (קיט) דבעינן מקום מסוים בדאמרינן צפונו לפלוני ועמו מאה צאן ומאה חביות וכו' ואי לא לא קני (קכ) מדגרסינן המוכר נבכיו לעבדו יצא לחירות שיור קרקע כל שהוא לא יצא לחירות (קכא) דכיון דלא קנה קרקע דלא יצא לברורי עצמו נמי לא קנה דלא כ"ג דיבור' אלמא אמר קרקע ולא פירש לא קנה קרקע הכא נמי לא שנא (קכב) הילכך בעי למיכתב ד' אמות בצפון חצרי. (קכג) גרסי' בפרק חזקת הבתים אקני ליה מטלטלי אגב מקרקעי. נבי מקרקעי נמי מטלטלי והוא דכתב ליה דלא כאסמכתא ודלא בטופסא דשטרי ודוקא דאמר ליה אגב הא לאו הכי לא גבי. (קכד) ירושלמי בפ' שבועת העדות על מנת שיש לי רשות לגבות מן המטלטלין לא גבי אמר ר' מונא אין כתב ומר אע"ג דלית ביה דינא יהב גבי (קכה) ושמא לקמן באות תנאי (קכו) ובתב ר"ת אם כתב ללוה המלוה אע"ג דלית ביה דינא גבי מטלטלי ויהבי למלוה כלומר אע"פ שאינו מן הדין נתרציתי לך כדי שתגבה הלואה זו גבי מטלטלין (קכז) והנקרעין כותבין בכתובות לאית בהון אחריות ואגבן דלית להון אחריות כדי שתגבה מטלטלין שמכר בעלה:

מאמר רביעי אחריות

(א) **גרסינן** בפרק גט פשוט המלוה את חברו בשטר גובה מנכסים משועבדים (ב) ואפילו לוה משועבד לבעל חוב מדר' נתן (ג) דתניא ר' נתן אומר מניין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו מנין שמוציאין מזה ונותנין לזה שנאמר וגתן לאשר אשם לו (ד) וחני מילי מחיים אבל לאחר מיתה מטלטלין גינהו ולא משעברי אלא בתקנתא דבתראי למר רב בהן צדק (ה) ואפי' חתים בעל חוב בשטר זביני לא איבר את זכותו. ומשתבע ושקיל ואטיקנא (ו) אמר רב פפא הילכתא מלוה על פה גובה מן היורשים שלא תנעול דלת לפני לוים ואינו גובה מן הלקוחות משום דלית לה קלא ומסתברא (ז) דהא דגרסי' בקידושין אמר רב פפא הילכתא מלוה על פה גובה מן היורשין מאי מעמא שיעבודא דאוריתא

בטלוה

קל"ה ב': (קכב) מדגרסי' הכותב נכסיו לעבדו יצא לחירות כו' כ"ל נימין מ' ב' מ"כ ח' ג"כ קמ"ט ג': (קכא) דכיון דלא קנה קרקע דלא יצא לברורי עצמו נמי לא קנה דלא כ"ל כיון דלא ביכר מלך הקרקע ח"כ לא קנה הקרקע לכן מף עמהן לא קנה דלא מצינן דמוכח: (קכב) הלכך צפי למיכתב ד"ח בנסון כו' ע' כו' כ"ב סמוך ז' דלא מסקינן כן ע' בפדסם בליקוטים ח"ח ח': (קכג) גרסי' בפ' חזקת הבתים מקני ליה מטלטלי אגב מקרקעי כו' ב"ב מ"ד ב' וכ"ה הגי' בכי"ף ובמ"ם סימן מ"ב יומ"ם וט' כו' ס' סמוך ח' וכו' קי"ב סמוך ח': (קכד) יכומלמי בפ' שבועת הדיינים פ"ח ניים לי דמוכח כו' כל"ל פ"ו דשבועות ה"ו וע' לקמן ס' מחילה הוא י"ב: (קכה) ובעמח לקמן בחזה מנחי. יומ"ם בדין מ' חזה ב' ומיי"ם בדין ח' חזה י"ח: (קכו) וכ' כ"מ שם כ' הלוה למלוה אע"ג דלית ביה כו' כל"ל ומיי' רמב"ם פ"ח מה' מלוה ולוה סי"ח ובפמ"ז מה' מלוה ה"א ובמור חו"מ סי' ק"ז סעי' י"ד ובב"י שם ובסמ' קי"ו כ"י סעי' ג' יעי"ש ומיין לקמן בה' פסוקתא חזה פ"ה: (קכו) והנקדנין כותבין בכתובות כו' מיי' בהלוה"ו סי' ק' סעיף ח':

(א) **גרסינן** בפ' ג"פ המלוה חח מחבירו בשטר כו' ב"ב קע"ה ח' ומ"ב ח' וקי"ז ח' ומיין לקמן ה' מלוה בשטר חזה ח' ומלוה פ"ה חזה ח': (ב) ופפי' לוה דידי' (כ"ל לוה על הלוה) מפועבד לגמ"ח כו' כ"ל: (ג) דתניא כ"כ חומר מניין לנוסף כו' פסחים ל"ה ח' כמוהם י"ם ח' ב"ב ח' גיטין ל"ז ח' קידושין ס"ו ח' ב"ק מ' ב' ומגומר מרמי לין זה בפי' ע"ו יעי"ש: (ד) וס"מ מפיים מכל למחר מיחה כו' וכ"כ דחינו לקמן בסוף ה' מלוה בשטר יעי"ש היטיב בחזה קע"ב. ופ"ק הא לא גבו קרקע גוכח מהן הדין במגומר בפ' בשמחים ל"ח ח' כמוהם ל"ב ח' וקי"ו ח' וב"ב קכ"ה ב'. ול"ל דמיירי שגבו מטלטלין ומשכחת לה דהלוה הפני ים לו מטלטלין והיוכחים מיהם יולים לומר מקרקעי. חו דחכ"מ לעניו לפ שגבין בפ' מגומות בית פ' הלוה פ"ק ח' כמוהם ל"ב ח' וקי"ו ח' ובפ' ב' ח'

(ח) במלה דכתב באוריתא קאמר כגון האשה שהביאה חטאתה ומתה. דההיא כמאן דכתב בשטר דמיא ודווקא הלואה אבל מכר אפי' ע"י עדים גובה מנכסים משועבדים (ט) כדאי' בפחז"ה אמר רב המוכר שדהו בעדים (י) גובה מנכסים משועבדים ומלוה הוא דעביד אינש דיזוק בצינעה אבל מאן דזבן ארעא בפרהסיא זבין כי היכי דתיפוק עליה קלא ואפי' בעדים גובה מנכסים משועבדים. ירושלמי בפרק מי שחיה נשוי ד' נשים הראשונה קודמת לשניה והשניה לשלישית ושלישית לרביעית הראשונה נשבעת לשניה וכו' אמר בן ננס וכי מפני שהיא אחרונה נשברה אלא אף היא לא תיפרע אלא בשבועה (יא) ואסיק רב נחמן דכולי עלמא בעל חוב מאוחר מה שקדם וגבה לא גבה והכא חיישינן שמא יכסיף קא מיפלגי (יב) ופירש רב אלפס תנא קמא כבר חיישינן שמא תכסיף ובן ננס סבר לשמא תכסיף לא חיישינן (יג) ולא נהירא לן. ופסק כרב נחמן ואמר מה שגבה לא גבה (יד) והא דגרסינן בערכין מה שגבה גבה איתמר משכיח דגאון דווקא הקדש. דאין הקדש מוציא מידי חקדש אבל הדיוט מוציא ואיכא מאן דמוקים לה במטלטלין דדווקא דמקרקעי אבל מטלטלין מה שגבה גבה דלית בהו דין קדיוב' דלית להו קלא (טו) כדאמר רבא עשה עבדו אפותיקי לאחר וכברו אין בעל חוב גובה ממנו עשה שדהו אפותיקי לאחר וכברו בעל חוב גובה היכנו (טז) מאי טעמא האי אית ליה קלא. אשכחן לרב צמח ולרב נחשון ורבוותא קמאי דפסקי מה שגבה גבה. כדאשכחן בערכין (יז) ובריש פירקין לאוכא דאמרי אמר דכולי עלמא מה שגבה גבה (יח) ואיכא דמקשו מהא דתנן השנייה מוציאה מיד הלקוחות והראשונה מיד השנייה דמשמע דבעל חוב שקדם וגבה, מה שגבה לא גבה. ור"ח אייתי ליה סייעתא בינה. וש"מ מה שגבה לא גבה ואיתשיל גבי רב צמח גאון האי קושיא ולא איתברר ליה. ומסתברא דאי איתא להאי קושיא לא הוה שתיק מינה הגמרא מלאקשויי עלה ש"מ בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה ש"מ דהתם ליכא קדימה דגובינא דכי מפקא שנייה מלקוחות אכתי לא נחתא ליה ולא תפשה מידי וקרקע בחזקת מריה קאי ואכתי שיעבודא דתרווייהו רמיא עליהו וכי מפקי כתובתייהו בבי דינא קמייתא זביו ולא שייך גובינא בקרקע (יט) אלא היכא דתפיש פירות המחוברין בקרקע אי נמי זוזי בזביני (כ) אי נמי גובינא בבי דינא הא לאו הכי לאו תפישא היא ובמטלטלין דכולי עלמא מה שגבה גבה דלית בהו דין קדימה וכי פליגי בקרקע פליגי וכדפרי' והא דגרסינן המלוה את חבירו גובה מנכסים משועבדין (כא) דאייתי מינה רבינו האיי ראיה דמה שגבה לא גבה לא דמי ללוקח דלוקח תחת הבעלים הוא ואחריות בעל חוב עליהו ואיהו נמי אדעתא דהכי נחית תדע דאם איתא דפשטינן מינה אם כן למאן דאמר מה שגבה גבה מתני' דקתני שטר שיש בו אחריות גובה מנכסים משועבדין היכי מתרצין לה. אלא לאו ש"מ דלא דמיא כלל. (כב) והילכתא באוכא דאמרי דריש גמ' בפ' מי שחיה נשוי (כג) ומה שגבה גבה, דפסקא דקאמי' ובפ' המניח את הבד. וגרסי' קדמו בעלי חובות וכו' ש"מ בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה (כד) ודחינן לא לעולם מה שגבה גבה (כה) והתם בבקרקעי כדגרסי' התם כיון דנגח קלא אית ליה ותורא ננחנא קי"ל ליה וכמאן דעשאו אפותיקי דמי (כו) והא דרב נחמן דחיישיתא היא. ואמר רב צמח בר פלטוי (כז) היכא דתפש אותן תכשיטין דעבד לה בעלה מחיים תפישה היא ובעל חוב מוקדם לא מפיק דבעל חוב מאוחר שגבה מה שגבה גבה אבל שאר בגדים ותכשיטין ופרקמטיא וכל שכן קרקע אינן תפושין לה אלא (כח) כל הקודם שטרו זכה בשטרי דרב יוסף וכן הלכה ומה שאמר רב שר שלום דכיון דבל נכסיו אהראין לכתובתה (כט) כמאן דתפיש להון דמי ואע"ג דבעל חוב קדם לאותה זכיה (ל) והא דאמרי' לא ניתנה בתובה לגבות מחיי (לא) הני מילי בשומא אי נמי דאתפש' בעל מקצת כתובתה ובעיא לאישתלומי מינה. אין מושבין את הרב לאחר מיתה אלא כך קבלנו מרבותינו הגאונים וכן אנו נהוגין (לב) בכתובה אשה ובעל חוב במו שפירש"י. (לג) גרסינן בפרק גט פשוט מי שבא ואמר אבד שטר חובי אע"פ שאמרו עדים אנו כתבנו והתחמנו לו. אין כותבין ונותנין לו. בד"א בשטרי הלואה (לד) אבל בשטרי מקח וממכר כותבין ונותנין ובן היה רשב"ג אומר חנוהן מתנה לחבירו כו' (לה) במתנת בריא אמר מר חוץ מאחריות שבו מאי טעמא לפי שאין כותבין שני שטרות על שדה אחת מאי טעמא דילמא אתי בעל חוב וטריף ואמר ליה לבעל חוב שוף לי ארעא דאיקום בה והדר תא וטרפה מינאי והדר אזיל וטריף לבולהו (לו) ואסיקנא לא צריכא דאתי מכח אבהתיה. אמר מר חוץ מאחריות שבו. היכי כתבינן (לז) רב נחמן אמר דכתבי הכי שטרא דנן דכתבינהו לא למגבי ביה לא מבני חרי ולא ממשעבדי אלא כי היכי דתיקום ארעא בידא דלוקח

שער החדש

הלכתא כו' קידושין י"ב ע"ב: (ח) במלה דכתיבא באוריתא קאמר כו' כ"ב הסופ' סם ובפ. ועיי' בחי' הרמב"ן בקדושין סם קלח מהיפא דבריס בזה ובב"ב סם ועוי"ם היטיב ועיי"ם בחי' הרמב"ם בקדושין סם ועוי"ם היטיב ובריטב"א סם בקדושין ועי"ש בשי"ך בו' ל"ם ס"ק ג' ודבריו תמוהים קלת וכבר הרגיכו תמהכוחים בזה ועיי' בגמוד הגר"א יו"ד סי' ס"ה ס"ק למ"ד ועוי"ם היטיב ועיי' לקמן ס' מלוה בסמך מות קמ"ה: (ט) כדאי' בפ' מחזק הנפים חמר רב המוכר כו' ב"ב מ"ת ג' ועיי' סי' קפ"ז סעי' ה' וכב"י כי' קע"ה ממו' ס' ובמוד סי' ל"ח סעי' ו' ועיין לקמן בחמר זה מות מ"ת: (י) נוהג מנכסים משועבדים. נפרק מי שהי' נשוי ד' נשים כו' כ"ל כחובות ל"ג ב': (יא) ואסיק כ"ג דכ"ע בע"מ כו' סם ל"ד ה': (יב) ופי' רב מלפס דה"ק סבר חיישינן שמא כו' לפניהו בני"ף לא נחלת זה: (יג) ולא נהירא לן כו' מלא כהכי"ם סם יעו"ם היטיב. ועיי' בע' גחוני קחתי סי' כ"ג בחפרש בכסיף לפון נוסף וכזיון כ"ל בהלחמות יחביהו: (יד) והא דגרסי' בערכין מה שנבה גבה כו' יעו"ם ז' ב' ועיי' ברי"ף ורמ"ם בכחובות פ"י סי' י"ל ובחום' כחובות ל' ה' ד"ה ס"מ כו' ועיי' בלח"מ פ"ג מה' מכרין ומכיון כי"ם ודבריו תמוהים יעו"ם ועיי' ת' נחוני קחתי סי' כ"ג: (טו) כדחמר רבח עשה עבדו חפותיקי לחמר ומכרו בע"ח נוהג היחנו עשה שדהו חפותיקי ומכרו בע"ח נוהג חין בע"ח גוהג היחנו כ"ל ב"ק י"ל ל"ב ב' ב"ב מ"ד ב' יעו"ם וכ"ה בסי' קי"ז סעיף ג' ו' יעו"ם ועיי' לקמן בחמר זה חום קי"ב ובה' קכלת עדות חום שמ"ג: (טז) מ"ש חפי חית לי' קלח ושפי ליח לי' קלח חשכחן לרב צמח כו' כ"ל: (יז) ובריש פרקין לחיכח דחמרי דחמר כו' כחובות ל"ו ח' ועיי' לקמן חום כ"ב: (יח) ואיכא דמקשו מהא דתנן השנוי מוציחה כו' שם בכחובות ל"ה ח' ועיי"ם בחי' הרמב"ם מה"ב בשם הרמב"ד: (יט) חלח היכח דחפיש פירות המחוברין בקרקע. ל"ל ומלמן ומכלן: (כ) ח"ל זוזי בזביני. ל"ל מכלו המדה לגבות מהן לבע"ח ובח בע"ח מחמר ותפש המעות: (כא) דחייתי מינה רבינו. חמי רחמי'. דם"ל דהלוחה הוח בע"ח מחמר ומ"מ חהי בע"ח מוקדם לו ובובה ממנו ועיי' ב"ב קנ"ז ב' יעו"ש היטיב: (כב) והחמרי דחיים נחוי נפיק ובפ. ועיי' בחי' הרמב"ן בקדושין שם קלח מהיפא דבריס בזה ובב"ב סם ועוי"ם היטיב ועיי"ם בחי' הרמב"ם מה"ב בשם הרמב"ד: (כג) ומה שנבה גבה דפסקא דקחמר ובפ' חמניח חת הבד סם בב"ק ל"ד ח': (כה) והתם בחקדקעי כדגרסי' כו' כ"ל ועיי' בחום' כחובות ל' ח' ד"ה ס"מ כו' ועיי' בחי' רחי"ח ס"ק ל"ב ובחי' חגר"ח סי' ס"ה ס"ק למ"ד ועוי"ם היטיב ועיי' לקמן ס' מלוה בסמך חום. היינו ל"ל דכחובות ל"ד ח' המוכח לעיל בחום ר"ח ועיי' בי' ק"ד סעי' ח' דחפקינן דמה שנבה לח נבה יעו"ם: (בו) היכח דחפקה מוחן מכחיחין דעבד לה בעלה כו' לקמוחי מה מחילה בין זה לזה ל"ש דסח מפלגיה ליה כהו דין קדימה וכ"ל דס"ל כדעת כ"ת בחום' כחובות ל' ח' דס"ל דחפי' בחפלגין מה שנבה לח נבה יעו"ם היטיב ועיי' בריב"ף וכ"ם פ"ב מהלכות סי' י"ח ובחסג"ז סי' ק"ב סעי' ב' יעו"ם היטיב: (בח) כל הקודם בחחו זכה כפחי דבי יוסף כו' כ"ל עיי' בחובות ל"ד ב' וכ"ל דווקח דחוכח מפחכח מי חות הקודם: (בט) כחחן דחפיפה להון דחיח ומע"ג דבע"ח קדם לה היסי זכיה וחח דחמרינן כו' כ"ל וכ"ל דחייתי בחפלגין ופיון שכן היוה כחי בקדמה ותפפה מקודם כגלע"ד בזה. ועיי' לקמן בה' בחובות בדין הבני חמריות חות ה' יעו"ם: (ל) וחח דחמרינן לח ניתנה בחובה לגבות בחובות ס"ח ח': (לא) ה"ח בשומת ח"ל דחתפפה בעל מקלת בחובתה ובעיח להגבויי מינה. חלו הדבריס לח יחעתי להן ביחור ופיכוח. וכ"ל לפגיה בע"ל ה"ח בשומת יבם ח"ל בחפפה מבעל בחובתה ובעיח לחגבויי מינה חין כו': (לב) בכתובת חשה ובע"ח כמו שפירשי' בחי' כ"ל: (לג) גרסי' בפ' ב"ו מי שבח ואמר חבד שח"ח כו', ב"ב קס"ח ב' ועיי' לעיל מחמר ה' חות ק': (לד) חבל בשטרי מקח וממכר כותבין ונותנין בשב"ג חומר לך בשטרי מקח וממכר חין כותבין ונותנין וכן היה בשבו"ג חשתן כו' כ"ל ועיין לקמן מחמר בשי חות ל"ח: (לה) במתנת בריח. ל"ל לקמן בה' מתנת בריח חי"ח יבותר זה יעו"ם בחות ל"ה: (לו) ואסיקנא ל"ל דחתי חכח חבחתי פו' ל"ל שם בב"ב קס"ח ח': (לז) ר"נ חמר דכתבי הכי בשטרח דין כו' שם קס"ח ב' ועיין

דלוקח . וטעמא דכתב ליה הכי . הא לא כתב ליה הכי גבי (לח) דקיימא לן אחריות טעות סופר הוא בין בששר הלואה בין בששר מקח ומכר עד דאמר ליה בפי' על מנת שאין לך עלי אחריות (לט) כי ההוא עובדא דהתיא איתתא דיהב ליה זוזי להוא גברא (מ) למיזבן ליה ארעא אזל זבן להּ שלא באחריות אתא לקמיה דרב נחמן . אמר ליה זיל זבין מיניה שלא באחריות והדר זבנה ניהליה באחריות וכתב ר"ח (מא) דהלכה היא שנתחייב השליח למוכרה ואתמר משמיה דרב האיי אע"פ שלא אמר המשלה לשליח הזהר שלא תקנה אלא באחריות חייב השליח (מב) בדגרסי' בפרק הכותב לענין שנומי שליה מאי . אמר רב אשי הזיגן אי אמר ליה הב זוזי ושקול שטרא לא משלם שקול שטרא והב זוזי משלם ולא היא בין כך ובין כך משלם דאמר ליה לתקוני שדרתיך ולא לעוותי (מג) וכתב רבינו יוסף אבן מגש דמצי שליה למימר ליה אי ניחא לך בלא אחריות להוי . ואי לא שקול זוך ותסתלק מההיא ארעא ואנא מקבילנא לה בלא אחריות ואי זבנה שלא באחריות בפירוש נהי דאחריות דעלמא לא קביל עליה כגון ערער דעלמא אחריות דנפשיה כגון בעל חוב דידיה מקבל (מד) כדגרסי' בפ' מי שהיה נשוי . אמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות . ואתא בעל חוב דיעקב וקא טריף לה מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה מאי טעמא בעל חוב דיעקב כבעל חוב דעלמא דמי (מה) לרב האי אחריות דעלמא מחזיר ליה מה שנטל ממנו ואין על המוכר להוסיף בדמיו וליתן בכל מה שתבע ממנו המערער כדי להעמיד השדה ביד הלוקח אלא מה שנטל מחזיר (מו) אבל אם כתב לו אחריות בין בדאתי בחסרתיה בין דלא אתי מחסרתיה עליו להעמיד הקרקע בידו והכל לפי תנאו (מז) ואמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה וכו' . (מח) גרסי' בפרק הזקת הבתים . אמר רב המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדין . אם בא בעל חוב ומרפה גובה הלוקח מנכסים משועבדין דלקוחות גופייהו אפסידו אנפשייהו דהוו להו למידק אם מכר שדה אחר כן אם לאו . ודווקא (מט) דלא היה לית ללוה ארעא אחרינא בעידן הלוואה אלא האי ארעא דזבין ואתא בעל חוב ומרפה לההיא ארעא דבתר הלואה הוה ליה ולא כתב ליה למלוה דאיקני הא לאו הכי לא מצי בעל חוב למיטרף מהאי לוקה (נ) דמצי אמר ליה הנחתי לך מקום לגבות חימנו ורבינו אפרים פירש (נא) גובה המוכר מבירתו מנכסים משועבדין דלוקח מאי טעמא דלקוחות אפסדו אנפשיהו (נב) ראי ונעי להו למידק אי פרעינהו לזוזי או לאו (נג) ובשם רבי' האי אשכחן דאמר הילכתא מאן דזבין קרקע ולית ליה ראיה דיהב דמיה בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן והוא הדין לנעל ופרץ וגדר כל שהוא . והני מילי תוך ג' אבל אחר ג' מיגו דאי בעי אמר במתנה יהבה ניהלי כי אמר ובינתה ופרעתינהו לכולהו זוזי מהימן ומסתברא דבקום השטר כגי (נד) כמו ששנינו בפ' מי שמת במשנה בר קפרא הרי שהיה אוכל שדה בחזקת שלו עד אם יש עדים הלך אחר העדים ואם לאו הלך אחר השטר וגרסי' התם ברם נראין דברי רב יוסף דאמר זו דברי חכמים דאמר הלך אחר השטר אבל ר' מאיר אומר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ועד כאן לא פליגי אלא בשאינו מקוים אבל במקוים לא פליגי והילכתא אי לית ליה ראיה דיהב זוזי מקיים ליה לשטרא ותו לא ואפילו בשאינו מקויים נמי הילכתא כבר קפרא דאין צריך לקיימו (נה) כדאיתא בקיום דיד בעל השטר על העליונה (נו) וגרסינן התם אמר רב פפא אע"ג דאמור רבנן שדהו שלא באחריות ובא בעל חוב ושדף אינו חוזר עליו נמצא שאינה שלו חוזר עליו ורב זביד אמר אינו חוזר (נז) והילכתא כרב זביד דאמר להכי ובני שלא באחריות ואי קבול עלי' כל אונסא דמיתילד לא מקבל עליה אלא אונסא דשביחא (נח) אבל אונסא דלא שביחא לא כדגרסי' בפ' מי שאחזו ואמר רבין בר שמואל משמיה דשמואל (נט) המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עלי' וכו' (ס) גרסי' בבבא קמא בפרק קמא אין לו אלא עידית כולן גובין מן העידית בינונית וזיבורית נוקין ובעל חוב בבינונית ובתובת אשה בזיבורית כו' קשיין אהדדי ואמר רבינא ברעולא קא מיפלגי (סא) ופי' רבינו אלפס וו"ש מד"א בעל חוב ובתובת אשה בזיבורית . ליה לי' דעולא . מאן דאמר נוקין וב"ח בבינונית אית ליה דעולא ופיר"ש אע"ג דאית לי' עידית ובינונית וזבורית (סב) ומסתברא מד"א ב"ח וכתו' אשה בזיבורי' אית לי' דעולא דאמר דבר הורה בזיבורי' והיכא דלית לי' אלא בינונית וזיבורית ליכא נעולת דלת ואוקמינן ליה אדאורייתא וגבי מזיבורית . ומאן דאמר בעל חוב בבינונית לית ליה דעולא (סג) וקיימא לן בעולא

והבא

שער החדש

ועי' סי' מ"ח סעי' נ' וסי' ל"ע סעי' ס' : (להּ) דקי"ל להכיות ט"ס הוא כיון דמעמד כו' ב"מ מ"ו ב' ועי' בב"ב בס ועיין לקמן סוף קל"ד : (לט) כי הסוף עובדא דסיפא מיתתא כו' ב"ב קס"ע ב' ועי' סוף ע"מ סי' קפ"ב ועי' ל"ח סי' ו' : (מ) דהלכה היא מגחמייב שליח למוכרה כו' וע"ל סי' כ"ב סוף : (מא) דהלכה למעשה כו' ועי' ש"ך סי' קל"ג מה' מ"ו ב' וסי' ל"ח מהו' ב' ועי' בשו"ת מהר"ם מינץ סי' ס"ג : (מב) כדגרסי' בפ' הכותב לענין שנומי שליה מאי כו' כתובות פ"ח ה' : (מג) וכ' רבינו יוסף מגן בעמ"ס פ"י דב"ב סי' כ"ו ועי"ש בהו"מ בב"ב : (מד) כדגרסי' פ' מי שהיה נשוי אמר רמי בר חמא ראובן שמכר לשמעון וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות ואתא בעל חוב דיעקב וקא טריף לה מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה מאי טעמא בעל חוב דיעקב כבעל חוב דעלמא דמי כו' לרב האי אחריות דעלמא מחזיר ליה מה שנטל ממנו ואין על המוכר להוסיף בדמיו וליתן בכל מה שתבע ממנו המערער כדי להעמיד השדה ביד הלוקח אלא מה שנטל מחזיר (מו) אבל אם כתב לו אחריות בין בדאתי בחסרתיה בין דלא אתי מחסרתיה עליו להעמיד הקרקע בידו והכל לפי תנאו (מז) ואמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה וכו' . (מח) גרסי' בפרק הזקת הבתים . אמר רב המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדין . אם בא בעל חוב ומרפה גובה הלוקח מנכסים משועבדין דלקוחות גופייהו אפסידו אנפשייהו דהוו להו למידק אם מכר שדה אחר כן אם לאו . ודווקא (מט) דלא היה לית ללוה ארעא אחרינא בעידן הלוואה אלא האי ארעא דזבין ואתא בעל חוב ומרפה לההיא ארעא דבתר הלואה הוה ליה ולא כתב ליה למלוה דאיקני הא לאו הכי לא מצי בעל חוב למיטרף מהאי לוקה

(נ) דמצי אמר ליה הנחתי לך מקום לגבות חימנו ורבינו אפרים פירש (נא) גובה המוכר מבירתו מנכסים משועבדין דלקוחות מאי טעמא דלקוחות אפסדו אנפשיהו (נב) ראי ונעי להו למידק אי פרעינהו לזוזי או לאו (נג) ובשם רבי' האי אשכחן דאמר הילכתא מאן דזבין קרקע ולית ליה ראיה דיהב דמיה בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן והוא הדין לנעל ופרץ וגדר כל שהוא . והני מילי תוך ג' אבל אחר ג' מיגו דאי בעי אמר במתנה יהבה ניהלי כי אמר ובינתה ופרעתינהו לכולהו זוזי מהימן ומסתברא דבקום השטר כגי (נד) כמו ששנינו בפ' מי שמת במשנה בר קפרא הרי שהיה אוכל שדה בחזקת שלו עד אם יש עדים הלך אחר העדים ואם לאו הלך אחר השטר וגרסי' התם ברם נראין דברי רב יוסף דאמר זו דברי חכמים דאמר הלך אחר השטר אבל ר' מאיר אומר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ועד כאן לא פליגי אלא בשאינו מקוים אבל במקוים לא פליגי והילכתא אי לית ליה ראיה דיהב זוזי מקיים ליה לשטרא ותו לא ואפילו בשאינו מקויים נמי הילכתא כבר קפרא דאין צריך לקיימו (נה) כדאיתא בקיום דיד בעל השטר על העליונה (נו) וגרסינן התם אמר רב פפא אע"ג דאמור רבנן שדהו שלא באחריות ובא בעל חוב ושדף אינו חוזר עליו נמצא שאינה שלו חוזר עליו ורב זביד אמר אינו חוזר (נז) והילכתא כרב זביד דאמר להכי ובני שלא באחריות ואי קבול עלי' כל אונסא דמיתילד לא מקבל עליה אלא אונסא דשביחא (נח) אבל אונסא דלא שביחא לא כדגרסי' בפ' מי שאחזו ואמר רבין בר שמואל משמיה דשמואל (נט) המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עלי' וכו' (ס) גרסי' בבבא קמא בפרק קמא אין לו אלא עידית כולן גובין מן העידית בינונית וזיבורית נוקין ובעל חוב בבינונית ובתובת אשה בזיבורית כו' קשיין אהדדי ואמר רבינא ברעולא קא מיפלגי (סא) ופי' רבינו אלפס וו"ש מד"א בעל חוב ובתובת אשה בזיבורית . ליה לי' דעולא . מאן דאמר נוקין וב"ח בבינונית אית ליה דעולא ופיר"ש אע"ג דאית לי' עידית ובינונית וזבורית (סב) ומסתברא מד"א ב"ח וכתו' אשה בזיבורי' אית לי' דעולא דאמר דבר הורה בזיבורי' והיכא דלית לי' אלא בינונית וזיבורית ליכא נעולת דלת ואוקמינן ליה אדאורייתא וגבי מזיבורית . ומאן דאמר בעל חוב בבינונית לית ליה דעולא (סג) וקיימא לן בעולא

והבא

ועי' סי' מ"ח סעי' נ' וסי' ל"ע סעי' ס' : (להּ) דקי"ל להכיות ט"ס הוא כיון דמעמד כו' ב"מ מ"ו ב' ועי' בב"ב בס ועיין לקמן סוף קל"ד : (לט) כי הסוף עובדא דסיפא מיתתא כו' ב"ב קס"ע ב' ועי' סוף ע"מ סי' קפ"ב ועי"ש בהו"מ בב"ב : (מ) דהלכה למעשה כו' ועי' ב"מ מ"ו ב' וסי' ל"ח מהו' ב' ועי' בשו"ת מהר"ם מינץ סי' ס"ג : (מא) דהלכה היא מגחמייב שליח למוכרה כו' וע"ל סי' כ"ב סוף : (מב) בדגרסי' בפ' הכותב לענין שנומי שליה מאי כו' כתובות פ"ח ה' : (מג) וכ' רבינו יוסף מגן בעמ"ס פ"י דב"ב סי' כ"ו ועי"ש בהו"מ בב"ב : (מד) כדגרסי' פ' מי שהיה נשוי אמר רמי בר חמא ראובן שמכר לשמעון וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות ואתא בעל חוב דיעקב וקא טריף לה מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה מאי טעמא בעל חוב דיעקב כבעל חוב דעלמא דמי כו' לרב האי אחריות דעלמא מחזיר ליה מה שנטל ממנו ואין על המוכר להוסיף בדמיו וליתן בכל מה שתבע ממנו המערער כדי להעמיד השדה ביד הלוקח אלא מה שנטל מחזיר (מו) אבל אם כתב לו אחריות בין בדאתי בחסרתיה בין דלא אתי מחסרתיה עליו להעמיד הקרקע בידו והכל לפי תנאו (מז) ואמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה וכו' . (מח) גרסי' בפרק הזקת הבתים . אמר רב המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדין . אם בא בעל חוב ומרפה גובה הלוקח מנכסים משועבדין דלקוחות גופייהו אפסידו אנפשייהו דהוו להו למידק אם מכר שדה אחר כן אם לאו . ודווקא (מט) דלא היה לית ללוה ארעא אחרינא בעידן הלוואה אלא האי ארעא דזבין ואתא בעל חוב ומרפה לההיא ארעא דבתר הלואה הוה ליה ולא כתב ליה למלוה דאיקני הא לאו הכי לא מצי בעל חוב למיטרף מהאי לוקה

(נ) דמצי אמר ליה הנחתי לך מקום לגבות חימנו ורבינו אפרים פירש (נא) גובה המוכר מבירתו מנכסים משועבדין דלקוחות מאי טעמא דלקוחות אפסדו אנפשיהו (נב) ראי ונעי להו למידק אי פרעינהו לזוזי או לאו (נג) ובשם רבי' האי אשכחן דאמר הילכתא מאן דזבין קרקע ולית ליה ראיה דיהב דמיה בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן והוא הדין לנעל ופרץ וגדר כל שהוא . והני מילי תוך ג' אבל אחר ג' מיגו דאי בעי אמר במתנה יהבה ניהלי כי אמר ובינתה ופרעתינהו לכולהו זוזי מהימן ומסתברא דבקום השטר כגי (נד) כמו ששנינו בפ' מי שמת במשנה בר קפרא הרי שהיה אוכל שדה בחזקת שלו עד אם יש עדים הלך אחר העדים ואם לאו הלך אחר השטר וגרסי' התם ברם נראין דברי רב יוסף דאמר זו דברי חכמים דאמר הלך אחר השטר אבל ר' מאיר אומר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ועד כאן לא פליגי אלא בשאינו מקוים אבל במקוים לא פליגי והילכתא אי לית ליה ראיה דיהב זוזי מקיים ליה לשטרא ותו לא ואפילו בשאינו מקויים נמי הילכתא כבר קפרא דאין צריך לקיימו (נה) כדאיתא בקיום דיד בעל השטר על העליונה (נו) וגרסינן התם אמר רב פפא אע"ג דאמור רבנן שדהו שלא באחריות ובא בעל חוב ושדף אינו חוזר עליו נמצא שאינה שלו חוזר עליו ורב זביד אמר אינו חוזר (נז) והילכתא כרב זביד דאמר להכי ובני שלא באחריות ואי קבול עלי' כל אונסא דמיתילד לא מקבל עליה אלא אונסא דשביחא (נח) אבל אונסא דלא שביחא לא כדגרסי' בפ' מי שאחזו ואמר רבין בר שמואל משמיה דשמואל (נט) המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עלי' וכו' (ס) גרסי' בבבא קמא בפרק קמא אין לו אלא עידית כולן גובין מן העידית בינונית וזיבורית נוקין ובעל חוב בבינונית ובתובת אשה בזיבורית כו' קשיין אהדדי ואמר רבינא ברעולא קא מיפלגי (סא) ופי' רבינו אלפס וו"ש מד"א בעל חוב ובתובת אשה בזיבורית . ליה לי' דעולא . מאן דאמר נוקין וב"ח בבינונית אית ליה דעולא ופיר"ש אע"ג דאית לי' עידית ובינונית וזבורית (סב) ומסתברא מד"א ב"ח וכתו' אשה בזיבורי' אית לי' דעולא דאמר דבר הורה בזיבורי' והיכא דלית לי' אלא בינונית וזיבורית ליכא נעולת דלת ואוקמינן ליה אדאורייתא וגבי מזיבורית . ומאן דאמר בעל חוב בבינונית לית ליה דעולא (סג) וקיימא לן בעולא

(סד) והכא לא איפשיט אי בשלו הן שמין או בשל עולם
(סה) ופלוגתא דרב נחמן ורב ששת היא בפרק בתרא דכתובו׳
קיימא לן בשלו הן שמין דאיתמר שנים שהוציאו שטר חוב
זה על זה. רב נחמן אמר זה גובה וזה גובה. ואסיקנ׳ דכולי
עלמא אי כהדדי נינהו אפוכי מטרתא למה לי. זה עומד
בשלו. וזה עומד בשלו. והוא הדין נמי היכא דאית ליה
לחד בינונית. ולחד זיבורית. ואפילו למאן דאמר בשלו הן
שמין. דינא הוא דלא ליפסוד בעל בינונית לא אמרי׳ דאתי
בעל זיבורית ברישא ומפסדה ליה אלא אתי בעל בינונית
ברישא וגבי זיבורית מיני׳ והשתא דאית ליה בינונית וזיבורית
נעשה בינונית שלו עידית וזיבורית בינונית ויחזיר לו זיבורית
(סו) והילכך לכולי עלמא טפרתא היא. כי פריגי דאית ליה
לחד עידית ובינונית. ולחד זיבורית. דרב נחמן סבר בשלו
הן שמין. ואי אתי בעל זיבורית ברישא וגבי בינונית מחבריה
נעשה בינונית עידית וזיבורית בינונית ומגבה ליה זיבורית.
ואי אתי בעל בינונית ברישא וגבי זיבורית. הכי נמי מפסיד
דהדר מגבי ליה דהא אית ליה עידית ובינונית וזיבורית.
ורב ששת סבר בשל עולם הן שמין ועבדי ביה דינא כי היכי
דלא ליפסיד בעל בינונית ואתי בעל זיבורית וגבי בינונית
ומהדר ליה וקיימא לן כרב נחמן בדיני ובפלוגתא דאדמון
ורבנן תירגומא רב נחמן אליבא דרב ששת. בגון שלוה זה
לעשר שנים וזה לחמש שני׳ ואפי׳ ביומא דמישלם חמש וקיימא
לן כרבנן. דאמר מר עביד אינש דיזוף ליומיה. (סז) ורבינו
אפרים אייתי דבכולן הן שמין (סח) מההוא דגרסינן באיזהו
נשך בההוא דאמר ליה (סט) אי טרפי ליה מינאי מגבית לי
מעידית דאית לך וכו׳ עד כי אמר ליה מעידית הוה קיימא
עידי עדית השתא דאזלא קיימא ליה עידית במקום עידי עידית
וחזינא ליה פירושא דלא סלקא כלל (ע) ואפיש בה טובא
ואקשינן כמה קושיי ופריק פירוקי ואסיקא הילכתא (עא) כרב
ששת דרב נחמן ורב ששת היא בשל עולם הן שמין ורב נחמן
אמר בשל עולם הן שמין. ולא בריר לן (עב) והיא סוכחא
ראייתי מאיהו נשך לאו סייעתא היא ודחינן לכולי עלמא
בשלו הן שמין (עג) דהא אתני ליה עידית דאית לך לא
מגבינא לך עידית דאית לי מגבינא לך ולהכי פרישנה לה.
ובהשוובה לרבינו ששת בר׳ מנות גאון זצ״ל. יתומין שבאו
ליפרוע כתובה (עד) ואין להן אלא עידית. אין יכולין לקנות
זיבורית ולפרוע (עה) שכך מצינו בתוספתא אין לו אלא עידית
כולן גובין מן העידית (עו) ואפי׳ יש להן במקומן עידית
וזיבורית במקום אחר אין יכולין ליגבם לזיבורית של מקום
אחר אלא מגבין לה מעידית של מקומן. והכי שדר רב נטרונאי
כדאשכחן בתשובה בעל חוב שבא לגבות עידית שבמקום
קרוב וזיבורית במקום רחוק גובה עידית במקום קרוב וכן
הילכתא (עז) ובתשובה לרבי׳ אלפס זיבורית דקאמרי׳ שדה
שעושה פירות ולא ארץ גזירה שאינה עושה פירות. (עח) ת״ר
מכרן לאחד או לשלשה בני אדם כאחד כולן נכנסו תחת
הבעלים. בזה אחר זה כולן גובה מן האחרון. ואסיק׳ מכרן
לאחד בזה אחר זה וכגון שלקח עידית באחרונה והיינו טעמא
דלא גבו כולהו מעידית משום דאמר ליה טעמא מאי אמור
רבנן (עט) משום תקנתא דידי אלא בהאי תקנתא לא ניחא
לי. ומסתברא דווקא בדיתמי דלאו בני פירעון נינהו כדגרסי׳
(פ) אלא הכא בדיתמי עסיקי׳ אבל אשה ובעל חוב איכא
מאן דאמר נזקין ובעל חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית
משום דאמר ליה אי שתקיתו שתקיתו ואי לא סהדרנא ליה
ששרא למריה ואוליתו כולהו (פא) ושקליתו מזיבורית אצל
נזקין ובעל חוב בזיבורית ליכא למיסר אי לא סהדרנא ששרא
למריה. מדלא פריך בגמרא אי הכי נזקין ובעל חוב נמי ש״מ
(פב) דליכא למיסר אי שתקיתו אלא היכא דקא מפסיד ליה
(פג) ולא נהירא לן וכי פריך מנזקין הוא הדין לבעל חוב
דאי

שער החדש

דממן דמים לי׳ כעולה נוכח ביומים וממן דלים לי׳ דעולה נוכח מן
הזיבורית (ולפ״ז פ״ם מה׳ מלוה ולוה ה״ח עסה ח״ע כתילו לה ידע
מם יוסף יעו״ם היסיב) וכמי המלכתי קנם בזה וע״ע ביכוסלמי פ״ה
דניסין ס״ח ועיי׳ בפ״ב בב״ק ופסק ג״כ דמקון וכפ״ח בביומים יעו״ם:
(סד) וכתב לה מיפמים מי בשלו הן שמין כו׳ דמוקימתא דכ״ע ים
לפרש דס״ל דבשלו הן שמין ומיהו דהיה לו עידים ומכרה וכמ״ש הממ״י
בשם סרמ״ם והרשב״ח בשם הרמב״ד וכ״כ לעיל מום ס״כ בשם סב״י
וכ״מ וע״ע בסיפה מקובצת בשם גי׳ המום׳ דמוקימתא דרבינא ניחא
בין למ״ד בשל עולם הן שמין דמ״ה נוכח מן הזיבורים משום דל״ל
מקנתא דעולה ומ״ם בביומים משום דמים לי׳ מקנתא דעולה. ואפילו
למ״ד בשלו הן שמין מ״מ למ״ד דנוכח מזיבורים ניחא ולמ״ד דנוכח
ביומים משום דמי מבני מזיבורים הו״ל כעולה דלא יעו״ם היסיב יהי׳ לוך
סיפי׳ דבני רבינו יכולים לתלן לפשום מזה היך ס״ל: (פה) ופלוגתא
דר״ל וכב בשם היא בפרק הכתובות כו׳ בכתובת ק״י מ׳ יעו״ם
היסיב וכפי׳ ס״ה סעי׳ ג׳: (סו) והלכך לכ״ע הפוכי מפרתא היא
כו׳ כנ״ל: (סז) וכבינו הפלים כתב דבשל עולם הן שמין כו׳ כנ״ל
ועיין בסיפה מקובצת מ׳ ב׳ יעו״ם היסיב מם״כ בזה: (פח) מפהוא
דגרסי׳ בפ״ק כו׳ ב״מ ס״ו ב׳ ועיין בדיני מגלי דין י״ח לוה
מ׳: (סט) מי מכפי לי׳ מינאי מגבית לי מעידי עידים דמים לך וכו׳
עד כו׳ כנ״ל ומולי הפשר פשם דכבינו הפרים כיון דהו״ל עידי עידים
מ״כ כעידים מהשבון מלנו כבינונים וכיון שכ׳ דלגבי לך מעידים דמים
לי הוינו מ״כ מעידי עידים שלי דמלנו הם מהשבון כעידים וה״כ מהייב
לו בעידי עידים שלו ומ״כ מיך קאמר כי מהמייבמי לך בעידים היכא
דקיימת עידי עידים יעו״ם הם מהמייב בפיר בעידי עידים מבל דעת
רבינו לעולם בשלו הן שמין ומ״מ לה מהמייב בעידי עידים כיון דמחני
בהדיה מעידי עידים לה מגבינא לך מלה מעידים דהיינו בינונים שלו
דמהשבון לכ״ע בעידים וכולי הפי ומולי. ועיין בבעה״מ פשר ד׳ מלק
מ׳ שהביא מבאן דבשלו הן שמין יעו״ם היסיב: (ע) ואפיש בה טובא
ומקבי כמה קושיי ופריק פירוקי ואסיק הלכתא כרב פשם כו׳ כנ״ל:
(עא) ללב פשם הוא דס״ל דבשלו הן שמין כו׳ לה זכינו לפירושו של
רבינו אפרים ולה ידעינן לו המיך הוא מפרש וה׳ יאיר עיינו. רק הא
דכ׳ דהלכתא כרב פשם דבשלו הן שמין ס״ע דלך פשם ניחא דלה ס״ל
והלכה כר״י מבל ס״ל כמה דמק ס״ע לעיל מחות ס״ח בהניח
דאיזהו נשך לפרש דס״ל דבשל עולם הן שמין דלה כהלכתא. ואולי הוא
ס״ם ונ״ל להיפך דר״ם ס״ל דבשל עולם הן שמין ור״י ס״ל דבשלו הן שמין:
(עב) והניח מוכחת דאיזהו נשך כו׳ כנ״ל: (עג) דהא אתני
לי׳ עידי עידים דאית לי׳ לה מגבינא לך עידים דמים לי מגבינא לך כו׳
כנ״ל וכמו שפיבשמי למעלה בחות ס״ח ועיי׳ ס״ך סוף סי׳ ק״ב שכ׳
דלומק הוא לומר כאן משום דסיכם בהדיה מעידי עידים לה מגבינא

(פר) דאי לא תיסא הכי כתובת אשה לגבי עידית ובינונית הא ליכא למיסר אי שתקיתו הילכך כולהו גבי זיבורית אפי' היכא דלקח עידית באחרונה משום דאסר ליה אי שתקיתו (פה) ואפי' למאן דאסר שטר חוב היוצא על היתומים שכתוב בו שבח גובה מן העידית הכא שאני. דהא מצי מדחי ליה משום האי טעמא דאי שתקיתו. (פו) ור"ח אסר ש"מ דההיא דדחינן למעמא קמא דאי שתקיתו לאו למיסרא דאי איתיה למוכר וקא מדחי להו לוקח באי שתקיתו דמסלקי להו לנזקין מעידית ולבעל חוב מבינונית בהאי דחייתא קלישתא אלא דחויי קא מדחינן (פו) מלמיהוי טעמא. דתניא הכי (פח) ולא בריר לן ודאי ברישתי דווקא (פט) דאם איתא הוה ליה למיסר אלא הכא היינו טעמא משום דאסר ליה משא"כ מאי אסר רבנן משום תקנתא וכו' (צ) ומעמא דאי שתקיתו מעמא דבההיא כדאסר בפלוגתא דאדמון ורבנן נמי שאבדה לו ודרך שדהו כדאיתא התם דרבנן סברי אי ציותת ציית ואי לא מהדרנא שטרא למריהו ולא מצית לאישתעויי דינא בהדיהו (צא) ושמעתי שהגיה הרב אלפס בהלכות אלמא כרב נחמן סבירא לן וכאביי הילכך מיתמי או מלקוחות אפי' נזקין בעידית

שער החדש

בעלים הרמשונים וה"כ אין הכגה מסתם על בימת רב"י (ועיי' בש"ך סי' ק"ח ס"ק ב' שהקשה על הסמ"ע שכ' שם בש"ך ס' דלא מצי למימען מי שתקת כוי משום דאין לו לזה ביום בחזירתו והקשה הש"ך מהא דכ' הרב שם בשני' ס' דיכול לומר מי שתקת ואפ"ג דשם ג"כ אין לו ביום בחזירתו יעו"ש ולכאורה שם יש לו ביום בחזירתו כיון דקנה ממנו במעות וא"כ אם יחזיר לו יוקח ממנו משוחין משא"כ שם בשני' ס' דלא נתן לו מעות רק מכף ממנו ואם יחזיר לו שמדה לא יחזיר לו כלום וזה נכון ופ"ד זה לפימי הפ"ז שם שכ' ג"כ בשבתי רק דבריו שם מגומגמין במה שהקשה על הסמ"ע יעו"ש היטב וכמש"כ המגיה שם. סוב מלתי בעז"ה בזמומים כדבריי יעו"ש היטב): (פר) דמלש"ה כתובת אשה לגבי עידית ובינונית כו' לפי מש"כ תוס ס"ב ס"ב דלא לתיית רבינו ויעין בגמ"י פ"ד דיבמות שכ' דה"ם לתי שהקת הוא מהעשה דמה מכר לחמון לבני כל זכות שהגת לידו יעו"ש היטיב ושמיעת דלק"מ מלשמה בכתובתה יעו"ש היטב ועיי' בשה"מ ס"ש י"ם מס' מוכן ונעשן המבואר שם לתי שהקת כו' ומה מכר לחמון לבני כו' שם ב' שכבות נפלדות יעו"ש היטב: (פה) ואפי' למ"ד שה"ת היוצא על היתומים כו' ניעין כ' ת' יעו"ש: (פו) וכ"מ שמר ש"מ דלא דלתינן לטעמא קמא כו' דבני הר"ח הלה הוגה כמלשמות בב"ק שם יעו"ש היטיב ועיי"ש בפ"ד דיבמות בגמ"י שם יעו"ש היטיב: (פז) מלמטי מעמא דמגה שכי כו' כל"ל: (פח) ולפ"ז כריך לן וודאי בדיעבד דווקא כו' כ"ל בביאו מביא שכה"מ וכ' דדוקא בימתי מייתי מכל בלא יתמי שם"ב דגם בש"ת שקיל זיבורית מש"ם וש"ס בניזקין יעו"ש בהש"ם היטיב ועיי' בפי' קי"ם סעי' ס' סוגת שם בני דיעות בזה יעו"ש היטיב ועיי' לקמן במתמר שני חות כ"ת דבביאו פוסק כהכ"ג דמזכה מהמוכר יעו"ש ותזיל לשיטתו משא"כ להה"ת דם"ל דלריך לסקנות לו ממדם וכי שבקינן לי' וכמש"כ הגמ"י פ"ד דיבמות יעו"ש וע"ש בהש"ם פי"ם מה' מלוה ולוה ה"ו יעו"ש ובתמת להמולקים י"ל דה"ם הכא דשם בתי למיזבן לי' זיבורית למוכר מי לא שבקינן ליה מו שם בתי למיתן לי' מהנה משא"כ בשאר דוהי מזיק שעבודו של מביאו יעו"ש בהש"ם בכ"ק ובשור שם ועיי' לקמן במתמר ו' חות ה"ו: (פט) דשם תיתא הוי"ל למימר הלא הכא ה"ם מסוס דש"ל כו' כ"ל שם תיתא דשמא דמהדרנא לי' לפריה לתו שמא הוא כלל הוי"ל הלא הכא היינו שמא ולתו מסוס שמא קמא. ובש"ם הגיהכא הלא מסוס דשמר להו שמא תתי כו' מבואר מזה דשמא קמא שמא הוא הוי"ל הלא שם המוכר קיים רק מסוס דהכא תיתי בתתי לכן הוגרך שמא תתיעא. ת"ל כלל לביאו ל"ל כלל לתרן דהכא בתתי עסקינן והוי"ל תיקי ת"ל בזקין נתי לימא הכי הלא הכא ה"ם כו' ועיי' בשיטה מקובצת בשם המלירי שכתב בשמא שסוא גורם כך: (צ) ומעמא דתי שתקיתו מעמא דבה הוא כדשמר בפלוגתא דאדמון ולכאן בתי שתבדה לו כו' כ"ל עיי' יבמות ל"ז ב' וכתובות ק"ם ב'. תמהני מי שמא לא תיית דשתם לא מצינו ב' שתעם דשי שתקיתו והשם כ' דשתוין מניתן לו דרך יעו"ש ועיי' בהמ"ש בשה"מ שם ס' מוכן ונעשן הי"ת שכ' בהדיא השעם משום דשה קנה שני מדאשתן שם בה"ם דשה מכר לחמון לבני כו' וכן מי שתקיתו הוא ב' דבריס בפרדיס יעו"ש וכמ"ש בשות פ"ב ועיי"ש בתה"ש. ודע דבמ"ך סי' ק"ח ס"ק כ' על מה שתקשה שם בשתמ"ע שהבאתי לעיל בשות פ"ב כ' הש"ך וז"ל הלא שתי הכא דמיכולו בת מכח הלוה עכ"ל ובלתי שם בתיבות השמש ס"ק ת' שביאר כוונתו וז"ל דשיקר השעם דתי שתקת כו' כי הר"ן פ' המולן דהוה מכח שה מכר לחמון לבני כו' וכיון דמדאשתן לא יוכל לגבות גם מהשני שלקח זכותו ת"י לגבות וזה שייך במוכר מדשתם שמכר זכותו תשא"כ הכא שמורך בע"ב מהלוקח מכח הלוה לא שייך שה מכר לחמון לבני דהא הלוקח לא מכר לו כלל ולתו בת מכתו עכ"ל. ולתי לומר בתחילה מכנותו שם לזה כיון הש"ך ת"כ תין מקום לתיכולו של הש"ך כלל דהרי תיקר קושיית הסמ"ע מהמוכר על המביר והסוד ש"כ לא ס"ל הא דהסמ"י דלשסוד סופנין לי שתקת כו' לף בלא זה דמה מכר לחמון לבני כו' כתנותה בסי' ק"ח ובדשת הש"ם (ומש"כ הגיהכוו עוד ו"ל ומש"כ הש"ך על הסמ"ע לק"ת דש"ה בסי' ק"ח כו' יעו"ש לא ידעתי מהו שת הש"ך לא הקשה כלל מסי' ק"ח רק מכאי זה נופיס ומולי בשפלגו סי' כתוב מסי' ק"ח) (ודע דהלח"מ כ' בפ"ם מהלי מלוה ולוה ה"ו ו"ל הלא שיש לי מקום עיון על ההלכות ולביאו שכ' דמעמת מסוס

בעידית (צב) פשיטא מכר לוקח בינונית ושייר עידית אזלו כולהו וגבו מעידית דהא אחרונה היא מכר עידית ושייר בינונית וזיבורית לפניו סבר אביי למימר אתו כולהו לגבי מעידית אמר ליה רבא מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו וכן הילכתא (צג) אמר רבא ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון ואזיל שמעון ומכר (צד) שדה אחת ללוי ובא בעל חוב ושרפה רצה מזה נובה רצה מזה נובה ולא אמרן אלא רובן בינונית אבל עידית וזיבורית אמר ליה להכי טרחי וזבני ארעא דלא חזיא לך. (צה) ופרשי רבוותא דווקא שמכר בבת אחת דאי בזה אחר זה ולקח זיבורית באחרונה לא מצי בעל חוב למינבא מבינונית

שער החדש

סוס מהדר מיפקל קא מקיל מעידית וכ"כ הממור לייתב דברי הרי"ף בב"ק יעו"ש היטב וע"ז כ' רבינו דמתא דמזר בו הרי"ף והגיה דהלכה כר"י וכתבי בניתן סס ומ"ש מקיל מזיבורית ומ"ש ס"ל הכא דאי כוה המוכר מי מה"ג דמקיל מזיבורית ועי"ש במלחמות שכ' כן ועי"ש בהמ"מ כי' ג' ובפ"ה דגיטין סי' כ' יעו"ש היטב ועיין בכורי ק"מ בסי' י"ח יעו"ש היטב ועיין לקמן סוס קפ"ח ולקמן ס' מלוה בשבל סוס קכ"ט:

(צב) פשיטא מכר לוקח בינונית וזיבורית ושייר כו' ב"ק מ' ב' וסימן ק"פ סעי' ו'. וכ' הגמ"י דמיירי בתת המוכר וכ"כ הממ"ע בשם ק"מ ע"ש יעו"ש היטב. ולכאורה נלתה כוונתו פשוט דתל"ש מתני גבו כולהו מעידיות הס לוקח לשמון יתמר מי שתקת ות"ש היה דינו תלוי בזיבורית ות"ש יגבו נמי עשרו מלוקח ב' בזיבורית לתמס לפי מס"ש הרמ"ם בסי' ד' דתס מכר לוקח הרשמון בינונית וזיבורית יכול ב"ש הטע"ם לגבות ממנו הטידית מטעם דיתמר לו הרי תתה לקמת מעבודי יעו"ש ות"ש ס"ג יכול לגבות מן העידיות קף דלת מת המוכר. וכן יש לכתורה לעיין בס"ם דמיירי בלקח עידיות בתחרונה ותת לפי דעת הרמ"ם תפי' תס לת לקח עידיות בתחרונה מ"ת יש לו לגבות מן העידיות מלוקח לשמון ומטעם הנ"ל. ותפ"ל דתל"ש לת מיר

(צו) מבינונית דלוי וזיבורית דגבי שמעון משתעברא ליה (צז) ובעידנא דזבין שמעון בינונית וזיבורית הוה ליה בת תרין ומה מכר לו שמעון ללוי כל זבות שתבא לידו. וכיון דשמעון אית ליה רשות לאגבויי זיבורית (צח) לוי מדחי ליה גבי זיבורית אית ליה רשותא לאגבויי זיבורית וכן הילכתא.

(צט) אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ואתא בעל חוב דראובן (ק) וקא טריף ליה מיניה עלי' דידי' הדר ואפי' שלא באחריות נמי (קא) דאמר ליה וכו' לא ניהא לי דלהוי ליה לשמעון תרעומת עילואי. (קב) איבא דמפרשי לה בשבח דקיימ"ל דהיכא דלא מסיק ביה אלא שיעור ארעא שקיל לה בולה ויהיב ליה ללוקה דמי שבחא בראמרן שלש' שמין להן את השבה ומעלין אותן בדמים ואי אזיל ראובן ואמר ליה אנא פרענא לך חובך מהאי ארעא ולא תשקול שבחא דינא הוא דלימא הבי ולא מצי למימר ליה בעל חוב לראובן לאו בעל דברים דידי את ואיכא מאן דאמר משום דקיימא לן דלוקח (קג) לא מצי לסלוקי ליה בזוזי היכא דא"ל לא יהא לך פירעון אלא מזה ואי אמר ליה ראובן אנא שקילנא זוזי מלוקח והיבנא לך בחובך לא יכול בעל חוב למימר לאו בעל דברים דידי את ואית נוסחא דגרסינן ואתי בעל חוב דראובן וקא טריף ליה מיניה (קד) דינא הוא עלי' דשמעון לאישתעויי דינא בהדיה כלומר לסלוקיה לכל טענה דמצי לסלוקי' (קה) כגון בזוזי אי נמי בההוא דתני קיני ולא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את. ונסחא דווקא היא. (קו) ובנוסחא עתיקא דילן ואזיל שמעון וקא מישתעי דינא בהדיה לא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את. (קז) ואמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליה עסיקין עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו. מאימת הוי חזקה. מבי דייש אמצרי. איכא דאמרי אפילו באחריות נמי דאמר ליה אחוי טירפך ואשלם לך (קח) לרבינו אלפס ודוקא דאית ליה ניכסי לאישתלומי מיניה. פי' גאון אע"ג דקיימא לן קרקע בבסף בלא חזקה (קט) והכא אצריך רבנן חזקה משום פסידא דלקוחות (קי) דכיון דשלא באחריות הוא לא מפסדינן להו לזוזיה דיהב. אבל לכל מילי קנה בכסף ושטר בלא חזקה. וכן פי' רבינו האיי ורבינו אפרים שקנאה בכסף ושטר או בחליפין או בחזקה שנדר ופרץ (קיא) ומצי למימר ליה טרפא קבילית עלאי עיסקא

שער החדש

(צו) מבינונית דלוי וזיבורית דגבי שמעון כו' כל"ל: (צז) ובעידנא דזבין שמעון כינונית. זיבורית הו"ל בת תרין כו' כל"ל: (צח) לוי מדחי ליה גבי זיבורית ואית לי' כשותא למידחי גבי זיבורית כו' כל"ל ועיי' בסוף הלוה וכ"כ בהדיה בכתובות ל"ב ב' בד"ה אבל אבל שבק כו' כתובות ל"ב ב' ק"ם מ' ב' כ"מ י"ד מ': (ק) וקא טריף ליה מיני' דשמעון דינא הוא דמחיל לראובן ומשתעי דינא בהדיה ולא מצי מ"ל למר בע"ד דידי את דמ"ל לי מפקת מיניה עלי הדר ואיכא דאמרי מפילו אלא באחריות נמי כו' כל"ל: (קא) דאמר לי' לא ניחא לי דתחוי כו' כל"ל: (קב) איכא דמפרשי לה בשבח כו' עיי' בב"ק בחי' שכשב"מ ובפ"ק דב"מ כלה"מ חי' ל"ח ועיי' מ"ך סי' קמ"ו ס"ק כ"ו ועי"ש ומ"מ כו' כפ"ו ס"ק ב': (קג) דלא מצי לסלוקי בזוזי היכא דמ"ל כו' ועי"ש בלה"מ בב"מ ובחי' הרשב"א בב"ק שם. ושם בש"ך ס"ק כ"ח ועו"ש: (קד) דינא הוא עליו דשמעון כו' והא דקאמר דמ"ל מי מפקת כו' ו"ל דמ"ה יכול שמעון לאשתעי דינא בהדי מכוח דמ"ל לחזון מי מפקת מאמעון עלי הדר לכן מעשה בעל דינך. והא דלא קאמר מכוח מה מכר לחזון לבני כו' מכוח דמכוי לה פ"ל כך מילתא כדמוכח לעיל שם בב"ק: (קה) כגון בזוזי פ"ק דמכר קפיני ולא מצי למימר לי' כו' כל"ל ל"ל לא מיבעיא דמצי למלק לי' בזוזי ומיירי בדלא עשאו לפומיקי מפורש אלא אפי' דמצי למימר מי לימא להחזיק בחלי עשיר ומי לא מסלקינא לך מכולה ומהאי טעמא דהכי קאמרי בכתובות ל"ח ב' ועו"ש היכא ועיי' בב"י ק"ל מעי' ג' ועו"ש היכא ועיי' לקמן תום קנ"ו (ועיי' בתום' כתובות ל"ח ב' ד"ה מאי פסידא כו' דכ' תיכף לאפי' למ"ד לא מצי לסלוקי בזוזי כמה גבי חבי קפיני אחני ועו"ש וי"ל דמ"ב כוונת רבינו): (קו) ובנוסחא עתיקא דילן ואזיל שמעון וקא מתעני דינא בהדי' כו' והיינו כפי המוסחא דווקנא שהביא רבינו בתום ק"נ: (קז) ואמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות כו' כתובות ל"ג ב' ק"ם מ' ב' ב"מ י"ד מ': (קח) לרבינו אלפסי ודווקא דאית לי' נכסי מעות וכ"כ ר"ת עיי' תום' כתובות שם בד"ה עד שלא כו' ודלא כמ"ש הסמ"ק והמוסכ' כתובות שם ועיי' בב"י ק"ל מעי' ג' ב"ק מ' ב' ב"מ י"ד מ': (קט) והכא אצריך לטעם חזקה משום פסידא דלקוחות כו' מבואר דמיירי בנתן מעות וכ"כ ר"ת עיי' תום' כתובות שם בד"ה עד שלא כו' ודלא כמ"ש הסמ"ק והמוסכ' כתובות שם ועיי' בב"י ק"ל מעי' ג' ב"ק מ' ב' ב"מ י"ד מ': (קי) דכיון דשלא באחריות הוא לא מפסדינן כו' משמע דאם באחריות אפ"נ יכול לחזור בו ובנמחא הוא מדברי הגמ"י שהבאתי לעיל אות ל"ח משמע דיכול למעון אי אפשר לך בחזקה אף על גב שלא החזיק בו ובמחא הוא מדברי הסמ"ע שהביא לעיל אות ל"ט משמע דאם באחריות אפ"נ דאין יכול לחזור בו אף על גב שלא החזיק בו ולחיכא דאמרי דבאחריות לאחי ליעבד באחריות ומשהחזיק בה אין יכול לחזור בו ולחיכא דאמרי אפילו באחריות ומשהחזיק בה אין יכול לחזור אבל דיעבד דאחריות עדיף ואפי' בלא החזיק בה אין יכול לחזור זה לא שמענו כלל. והנה על קושית הרשב"ם ז"ל דאם"ק כיון דמייירי הכא בלא אחריות לאבל באחריות בכל ענין אפי למיהדר ביה ולכן כיון דמייירי בלא אחריות לכן הקילו משום פסידא דלקוחות לומר דכל שלא החזיק בה דיוכל לחזור בו. ולחיכא דאמרי נמי כיון דבלא באחריות נמי אפי למיהדר ביה משום פסידא דלקוחות כל כמה דלא החזיק ביה ולכן כ"ם בשקיבל עליו באחריות דיוכל לחזור בו ומשהחזיק בה ביה ולא בלא אחריות ולכן כל שלא החזיק בה אפי' אחריות יותר מבלא קיבל עליו אחריות בזה לא אחריות מקומבא בב"ק מש"ך בזה יעו"ש היטב: (קיא) ואפי למימר סיבזת קבילית עלאי עסיקין לא קבילת כו' כל"ל דסלוקא מומר למוכר ואפי דקניתי בלא באחריות היינו לענין אם יסבוף הבע"ח ממני מבל לא לענין

עיסקא לא מבילית עלאי (קיב) ומסתברא דחזקה דעלמא אם הלך בשדה לארכה ולרחבה (קיג) ורבוותא פרשי אם אחר שיצאו עלי עסיקין לא החזיק לא ניחא ליה ומקח טעות הוא (קיד) ומסתברא אפי' שהה כדי שיעמוד עליהן אם יש שם ממש ואם לאו. ולא שייך הכא כדי שיראה לתגר או לקרובו כלל (קטו) אבר החזיק את"כ וצרפה עם שדותיו גלי אדעתיה דניחא ליה. (קטז) ואם יצאו עליה עסיקין אחר שהחזיק בה אינו יכול לחזור בו. וקי"ל כאביי דאמר אפי' באחריות אינו חוזר. (קיז) והא דקי"ל דהלבה ברב זביד דאמ' המוכר שדה לחבירו שלא באחריות ואפי' נמצאת שדה שאינ' שלו אינו חוזר עליו (קיח) כגון דאמר ליה בפי' ע"מ שאין לך עלי אחריות (קיט) אי נמי בתר דאחזיק הוא. (קכ) ודווקא שלא באחריות סתם. דלא פירש מצי למימר ליה טרפא דבעל חוב קבליה. אבל אמר לי' הטרפא ובל עירעור. תנאי סמון הוא וקיים. (קכא) וגרסי' התם עשה שורו אפותיקי ומכרו אין בעל חוב גובה היכנו עבדו אפותיקי ומכרו בעל חוב גובה היכנו. מאי מעמא האי אית ליה קלא. והאי לית ליה קלא (קכב) ומסתברא דאפילו ידע לוקח דאפותיקי הוא לא גבי בעל חוב מניה דלוקח דבין דלית ליה קלא לא סמכא דעתיה עליה. (קכג) גרסי' בפרק קמא דבבא מציעא איתמר המוכר שדה לחבירו ונמצאת שאינה שלו. אמר רב יש לו מעות ויש לו שבח (קכד) ושמואל אמר מעות יש לו שבח אין לו. ואע"פ שלא פירש לו את השבח הכיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו (קכה) ואחריות ט"ס הוא. בין בשטרי הלואה בין בשטרי מקח ומכר. באחריות שכותבין יהודי וארמאי איכא מאן דאמר דצריך ליכלך. ואיכא מאן דאמר דלא צריך (קכו) דכל דמקבל קנין אדעתא דמנהגא מקבל ומנהגא למיכתב יהודי וארמאי (קכז) ומחמתי ושלא מחמתי (קכח) והא דאמרי' שבח אין לו משום דקיימא לן מעות בעלמא הוזרין (קכט) דאדם יודע דקרקע אין לו. וגמר ונתן לשם כך וכך. וכן המקדיש אחותו וכתב ר"ח ש"מ (קל) דלא מפקי' ממונא מחזקת מריה אפי' ליתיה בידי' באומדנא עד דמבריר (קלא) דמחלי' או דיהבי' במתנה והא דלא טעין ההוא דאותיה. מסתברא דומיא דגזלן בהדי לוקח ואחותו שנתן לה בתורת קירושין דלא טעין כלום אלא באומדנא בעלמא דאמר שמואל מעות מתנה ולית

שער החדש

עסיקין. ועסיקין היינו שדה שמיכה שלו ולכן יכול להחזר בו אף שקנה בקנין גמור ועיין בכ"י ממו' ס' ובסוף שם והנמת הרב שם: (קיב) ומסתברא דחזקה לא קנה וכבוותא פירשו כו' כל"ל וכ"ל דהסי' מסהחזיק בה לגלות מיכרה שהחזיק בה בהילוך וזו לא הוי חזקה לענין לקנות בה דבסילוק למודע לא קנה וכמו שמצאתי למעלה בסמוך ג' חום ס"ו יעו"ש לכן כתב מייבי מסהחזיק בה בהילוך וזו לא הוי חזקה לענין לקנות בה דבסילוק למודע לא קנה וכמו שמצאתי למעלה בסמוך ג' חום ס"ו יעו"ש לכן כתב מייבי ש

ולית הלכתא כוותיה (קלב) ופירש רב אלפס הא דאמר רבא שבח אין לו לאו שבח דאתי מחמת הוצאה הוא אלא שבחא דאתי ממילא כגון שלקחה באלף זוז והוקרה לכיון שהביר בה שאינה שלו ולקחה הוו זוזי גבי מוכר במלוה ואי שקיל מינה שבחא השתא הוה ליה כנוטל שכר טעותו אי נמי משום דמבר ליה כרב דאמר אדם יודע דקרקע אין לו וגמר ונתן לשם פקדון אבל שבח דאתי מחמת הוצאה שקיל ליה מנגזל (קלג) והא דקאמר טעמא משום רבית ליתא דאם כן דלא הביר בה נמי אלא טעמא דשבח אין לו דמבר לה כרב ומסתברא אפי' שבח דאתי מחמת הוצאה לא שקיל והא דאיתיה סייעתא מהא דאמר רבא בפ' הגזל גזל והשביח ומכר וגזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר מה שהשביח הוריש ובעי רבא השביח לוקח מהו וכו' דמשמע דשבחא שקיל מנגזל (קלד) הני מילי בממלטלין דקנינהו בשינוי . אבל הכא קרקע אינה נגזלת (קלה) ואפילו שבחא דאתי מחמת הוצאה לית ליה כלל דמעות פקדון נינהו וכן דעת רבי' אפרים והיכא דלא הביר בה לאו בפקדון דמי ולא כמלוה דמי ויש לו מעות ויש לו שבח (קלו) ומסתברא דשבח דאתי מחמת הוצאה הוא דשקיל אבל שבחא דאתי ממילא לא (קלז) אלא המעות שיתן לו יחזיר (קלח) ורח"פ יש לו שבח שבחא דאשבח ארעא ממילא כגון שלקח קרקע בק' דינרין והוקרה (קלט) ועמדה על מאתים ואע"פ שפירש לו את השבח והכיר בה שאינו שלו שבח אין לו (קמ) אבל אם נטע והשביח בין הלוקח בין הגזלן לוקח שיעור שבח מן הנגזל (קמא) ואיכא מאן דאמר דהיכא דהכיר בה שאינה שלו ופריש לו את השבח (קמב) ויש לו קרקע או קנו מידו יש לו שבח (קמג) ולאו מילתא הוא דגבי הכיר בה שאינה שלו לא מבעיא לן פירש לו את השבח מהו דהא טעמא כוותיה (קלב) ופירש רב אלפס הא דאמר רבא שבח אין לו לאו שבח דאתי מחמת הוצאה הוא אלא שבחא דאתי ממילא כגון שלקחה באלף זוז והוקרה לכיון שהביר בה שאינה שלו ולקחה הוו זוזי גבי מוכר במלוה ואי שקיל מינה שבחא השתא הוה ליה כנוטל שכר טעותו אי נמי משום דמבר ליה כרב דאמר אדם יודע דקרקע אין לו וגמר ונתן לשם פקדון אבל שבח דאתי מחמת הוצאה שקיל ליה מנגזל (קלג) והא דקאמר טעמא משום רבית ליתא דאם כן דלא הביר בה נמי אלא טעמא דשבח אין לו דמבר לה כרב ומסתברא אפי' שבח דאתי מחמת הוצאה לא שקיל והא דאיתיה סייעתא מהא דאמר רבא בפ' הגזל גזל והשביח ומכר וגזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר מה שהשביח הוריש ובעי רבא השביח לוקח מהו וכו' דמשמע דשבחא שקיל מנגזל (קלד) הני מילי בממלטלין דקנינהו בשינוי . אבל הכא קרקע אינה נגזלת (קלה) ואפילו שבחא דאתי מחמת הוצאה לית ליה כלל דמעות פקדון נינהו וכן דעת רבי' אפרים והיכא דלא הביר בה לאו בפקדון דמי ולא כמלוה דמי ויש לו מעות ויש לו שבח (קלו) ומסתברא דשבח דאתי מחמת הוצאה הוא דשקיל אבל שבחא דאתי ממילא לא (קלז) אלא המעות שיתן לו יחזיר (קלח) ורח"פ יש לו שבח שבחא דאשבח ארעא ממילא כגון שלקח קרקע בק' דינרין והוקרה (קלט) ועמדה על מאתים ואע"פ שפירש לו את השבח והכיר בה שאינו שלו שבח אין לו (קמ) אבל אם נטע והשביח בין הלוקח בין הגזלן לוקח שיעור שבח מן הנגזל (קמא) ואיכא מאן דאמר דהיכא דהכיר בה שאינה שלו ופריש לו את השבח (קמב) ויש לו קרקע או קנו מידו יש לו שבח (קמג) ולאו מילתא הוא דגבי הכיר בה שאינה שלו לא מבעיא לן פירש לו את השבח (קמד) מהו דהא טעמא משום דפקדון ניהו ונקטינן דינא דלוקח מגזלן היכא דזבן לוקח ארעא מגזלן ולא הכיר בה שאינה שלו ואשבחה ואתי נגזל לאפוקה מיניה דלוקח דינא הוא דשקיל נגזל ארעא ושבחא דאית בה בין דאיתא סמלא בין דאיתא מחמת הוצאה בין מחמת עסלא וחזינן לשבחא אי הוי יותר על ההוצאה (קמה) שקיל לה להוצאה מנגזל (קמה) דגבי נגזל הוא ומשפוינא שקיל על השבח איכא מאן דאמר אין לו אלא הוצאה שיעור שבח מנגזל ושאר אפסיד (קמו) כי היכי דמפסיד לוקח דעלמא דהוצאה יתירה על השבח דהא איכא פסידא גביה מעיקרא . ואיכא מאן דאמר אע"ג דגבי בעל חוב מפסיד . התם לוקח הוא דאפסיד אנפשיה דהוה ליה לאסוקי אדעתי' דילמ' איכא עליה חוב . אבל לוקח מגזלן לא הוה ליה לאסוקי אדעתיה דגזלן הוא והילכך (קמו) גזלן גרים האי פסידא (ומשלם) הוצאה כד שיימי בתלתא ובשבועה . והדין סברא לרבינו אפרים . ואע"ג דכי אקשי' לשמואל (קמח) מהא דתניא אין לו אלא הוצאה . שיעור שבח מבעל חוב . ומוקמי לה בלוקח מגזלן . אלמא לוקח מגזלן ליתי ליה הוצאה היתירה על השבח (קמט) ההיא אליבא דשמואל היא דסבר לוקח מגזלן ליתי לי' שבחא וכל שכן הוצאה יתירה על השבח . ודווקא בשלא הכיר . אבל הכיר בה שאינה שלו ולקחה (קנ) אפי' יש לו קרקע לגזלן או קנו מידו (קנא) אין לו אלא הוצאה מנגזל בלבד (קנב) ורפייש שבחא פסידא ליה כדרבנן דאמר הכיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו אלא הוצאת שבח מנגזל . הדין הוא דינא דלוקח מגזלן . ודינא דבעל חוב בהדי לוקח (קנג) היכא דמסיק ביה בעל חוב שיעור ארעא . ושבחא ולית ליה זוזי . לא שנא שויא ניהליה אפותיקי . (קנד) ולא שנא לא שויא ניהליה אפותיקי . ואית ליה נמי

ארעא

שער החדש

מידי דק ממש מומנת כולה לזכות לה מפקיע ממלויה קמח מב כסק ו' תמוהים ועיין לקמן מות קמ"ט : (קמג) ולאו מילתא היא דגבי הכיר כו' וכן הלח"ם שם הגיב עליו בזה ועיי"ש בזו"ע בהג"ה חלפס דמת המוב' בב"מ פ"ו ב' ד"ה מעות יש כו' כהרז"ה דכל שפיכם לו שמלי יעו"ש היטב וכ"ה בב"ק ג"ה ב' ד"ה דילמא בלוקח כו' יעו"ש והמע"ש בסק ו' כ' דמם יש לו קרקע נם הרמ"ם מודה יעו"ש וזה ודלמי ליתא יעו"ש בהמ"ם ובמור . ולהמולקים ום"ל דלא מהני פי' לו שבח ג"ל דם"ל דלא קי"ל כהך סוגיא דב"ק ומוקמינן לה בדלא ידע דגזלה היא וכמ"ש המלחמות בב"מ דלא קי"ל כסהוא דב"ק (ודע דהמכו"ס בי"ף שם בב"מ מקשה על המוס' דשם דכא קי"ל מחריות ס"ם ומילק בין הכיר בה לבלא הכיר בה יעו"ש היטב ומבואר דשם קיבל מחריות ים לו שבח אבל בסור מבואר בשם הרמ"ם דבפי' מיקבל בפיהום מחריות שבח אבל שם קיבל עליו מחריות שחמת אין מועיל לשבח יעו"ש וכן הוא כוונת המוס' בפסיקות . גם י"ל דכוונת המוס' דאפ"ג דשם קיבל עליו מחריות שחמת ים לו שבח ומ"מ בעיק דיקבל עליו מחריות לענין מינבת שבחא . אבל בשחם לבא קיבל עליו מחריות אע"ג דמשחמת ים לו מחריות היינו על הקרן ולא על השבח ופשום בעיני (ועיין כרלב"ד שכ' בב"מ שם נזילה דבלא הכיר בה שחינה שלו דים לו שבח בעיון שיהח דיקבל מחריות ל"ל מיקבל דהקרן וכמ"ש הרב המגיד ומ"ש בב"י דהרמ"ם מולק יעו"ש בסי' שע"ג לימו מוכרח די"ל דהרמ"ם מייירי דלא קיבל עליו מחריות דשבח יעו"ש בסי' ל"ח וכפי' ל"ם מבואר לפימו כן וכ"ה בסור מבואר בלא הכיר בה שאינה שלו ופשו' ל"ח בסי' ס"ג ומ"ש בשם הרמ"ם בהדיא דם"ם הוא מפי' לח כ' כלל יעו"ש היינו לענין מריפת בע"מ ולא לענין שדה נזולה וים לעיין בזה קנם) : (קמד) שקיל לה להוצאה מנגזל כו' עיין לעיל מות קל"ד ועיין לקמן מות ק"נ : (קמה) דגבי נגזל הוא ומוטיינא דשבח שקיל מגזלן ואם בהוצאה יתירה על השבח לוקח מ"ד כו' כ"ל והוא דשח סרי"ף קע"ק דכ"מ רמ"ז רם"נ יעו"ש וכ"ה בסום"ע סי' ע"ג סעיף ל' : (קמו) כי היכי דמפסיד לוקח דעלמא בהוצאה יתירה על השבח כו' כ"ל וכ"ל אם בע"מ מוקף מלוקח דמפסיד הלוקח בהוצאה היתירה על השבח כמבואר בב"מ פ"ו ל' ועיין לקמן מות קמ"ח : (קמז) גזלן גרים האי פסידא דמוטל היא דם"ל לוקח כו' וכ"ל וכיון דכוותא כמו אל לוקח בלא קנו מידו ל"נ לים ליה קרקע לכן אפי' נקנו מידו אל לים ליה קרקע ג"כ כותא כמו דמפסיד ההואלה היתירה על השבח אמנם ל"נ דמיפה כח הלוקח מגזלן דחים ליה שבחא ס"ה דמיפה כמו לענין דנוכה ג"כ ההואלה היתירה מן השבח : (קנ) אפי' ים לו קרקע לגזלן או קנו מידו כו' עיין לעיל מות קמ"ח : (קנא) אין לו אלא הואלה מנגזל בלבד כו' עיין לעיל מות קל"ד ומות קל"ם ובנ"ך סי' שע"ג ס"ק ז' מייתי דבני רבינו : (קנב) ורפייש שבחא פסידא ליה כדרבנן דאמר הכיר בה כו' כ"ל : (קנג) היכא דמסיק ביה בע"ח בעוד מרעא ושבחא ולים ליה זוזי כו' כ"ל : (קנד) ול"ג לא שנא נהלי' מפותיקי ולים ליה נמי זוזי ושויא

נהלי'

מידי דק ממש מומנת כולה לזכות לה מפקיע ממלויה קמח מב כסק ו' תמוהים ועיין לקמן מות קמ"ט : (קמג) ולאו מילתא היא דגבי הכיר כו' וכן הלח"ם שם הגיב עליו בזה ועיי"ש בזו"ע בהג"ה חלפס דמת המוב' בב"מ פ"ו ב' ד"ה מעות יש כו' כהרז"ה דכל שפיכם לו שמלי יעו"ש היטב וכ"ה בב"ק ג"ה ב' ד"ה דילמא בלוקח כו' יעו"ש והמע"ש בסק ו' כ' דמם יש לו קרקע נם הרמ"ם מודה יעו"ש וזה ודלמי ליתא יעו"ש בהמ"ם ובמור . ולהמולקים ום"ל דלא מהני פי' לו שבח ג"ל דם"ל דלא קי"ל כהך סוגיא דב"ק ומוקמינן לה בדלא ידע דגזלה היא וכמ"ש המלחמות בב"מ דלא קי"ל כסהוא דב"ק (ודע דהמכו"ס בי"ף שם בב"מ מקשה על המוס' דשם דכא קי"ל מחריות ס"ם ומילק בין הכיר בה לבלא הכיר בה יעו"ש היטב וכ"ה בב"ק ג"ה

ארע' ושויא ניהליה אפותיקי טריף לה לכולה ארע' ושבחא (קנה) בין ממילא בין מחמת הוצאה. (קנו) לא שנא שבח המגיע לכתפי'. (קנז) ואי אית ליה זוזי מסלק ליה בזווי היכא דלא שויא ניהליה אפותיקי אבל שויא ניהליה אפותיקי ואית ליה זוזי ללוקח. (לא) מצי מסלק ליה לבע"ח כדאית' בפ' מי שהיה נשוי בהדיא גבר' דהוו מסקי ביה זוזי הו"ל תרי קמיני וכו'. (קנח) וכי טריף הדר לוקח עליה דכוכ' ושקיל מיניה שבחא כוליה וגובה את הקרן מנכסים משועבדין. ואת השבח מנכסי' בני חורין. (קנט) ואם הוצאה יתירה על השבח לא גבי לה מיתמי. אלא הוצאה שיעור שבח (קס) והווקא שבח אבל פירות לא כדאמ'

שער

נהלי' מפותיקי כו' כנ"ל ועיין בריב"ף ורמ"ם פ"ק דכ"מ סי' ל"ם ועו"ש ריסב ועיין לקמן סוף קס"ב: (קנה) בין ממילא בין מחמת הוצאה ומינו ונתן ללוקח כלום ועיין בסימן קמ"ו ס"ך ס"ק יו"ד: (קנו) ל"ם שנא המגיע לכתפים. ב"מ פ"ו ב' ועי"ש בפי' קמ"ו סעיף ג': (קנז) ואי אית ליה זוזי מסלק ליה בזווי היכא דלא שויא ניהליה אפותיקי אבל שויא ניהליה אפותיקי ואית ליה זוזי ללוקח (לא) מצי מסלק ליה לבע"ח וכי טריף הדר לוקח עלי' דמוכר כו' כנ"ל וכ"ה בב"מ שם ובסי' קמ"ו סעיף ג': (קנח) וכי טריף הדר לוקח עלי' דמוכר כו' ב"מ י"ד ב' ס"ו ג' יעו"ש ריסב ובסי' הנ"ל סעיף ג': (קנט) ואם הוצאה יתירה על השבח לא גבי לה מיתמי. אלא הוצאה שיעור שבח (קס) והווקא שבח אבל פירות לא כדאמ' בפ' מי שהיה נשוי בהדיא גבר' דהוו מסקי ביה זוזי הו"ל תרי קמיני וכו' (קסא) ואי אית ליה זוזי מסלק ליה בזווי היכא דלא שויא ניהליה אפותיקי אבל שויא ניהליה אפותיקי ואית ליה זוזי ללוקח. (לא) מצי מסלק ליה לבע"ח וכי טריף הדר לוקח עלי' דמוכר כו' כנ"ל וכ"ה בב"מ שם ובסי' קמ"ו סעיף ג': (קסב) ואי אית ליה זוזי מסלק ליה לבע"ח וכי טריף הדר לוקח עלי' דמוכר כו' ב"מ י"ד ב' ס"ו ג' יעו"ש ריסב ובסי' הנ"ל סעיף ג': (קסג) ואי שויא ניהליה אפותיקי ולית ליה זוזי (קסד) גבי לה לכולה ארעא. ומאי דפיש בשבחא אע"ג דלוקח קבעי לה וחזיא ליה שקיל לה בעל חוב ומעלה אותן בדמים (קסה) והווקא דניחא ליה לבעל חוב ולא ניחא ליה וחזיא ללוקח שקיל לה לוקח (קסו) ואי

השער החדש

אסר שמואל בעל חוב נובה את השבח שבח אין פירי לא והיכא דלא מסיק ביה אלא שיעור ארעא ולית ליה זוזי ולא שויא ניהליה אפותיקי (קסא) לית לבעל חוב למיגבא מההיא ארעא. אלא כשיעור מאי דמסיק ביה ושארא שקיל לוקח מינה גריוא דארעא אי קבעי לה (קסב) ואי לא בעי לא שקיל לדמי מבעל חוב ומעלה אותה בדמים. (קסג) ואי שויא ניהליה אפותיקי ולית ליה זוזי (קסד) גבי לה לכולה ארעא. ומאי דפיש בשבחא אע"ג דלוקח קבעי לה וחזיא ליה שקיל לה בעל חוב ומעלה אותן בדמים (קסה) והווקא דניחא ליה לבעל חוב ולא ניחא ליה וחזיא ללוקח שקיל לה לוקח (קסו) ואי

לא

מיך גובה שבח מהמוכר הם מיחזי כרבים וכמו בלוקח מגזלן לשמואל יעו"ש היסב במחכ"ת מסתפקים ליה מס"כ המוס' כנ"מ ס"ו כ' נד"ה כגון דמוויתי כו' שהקנו זה ומירן בשני מילוגים יעו"ש היסב: (קסא) ליה ליה לבע"ת למיגבא מההי לחיבת מלא כשיעור מאי דמסיק ביה כו' כנ"ל שם נב"מ ס"ו ב': (קסב) ומי לא בעי שקיל לדמי מבע"ת ומעלה לוותו בדמים כו' כנ"ל וכ"ל מי לא בעי לוקח למיסב הוי גריוות דלרעת' שיעור שבחת דמי מהדר השבח כולו להבע"ח והבע"ח מסלקו בדמים כמבואר בב"ק ל"ם ב' וב"מ ק"י ב': (קסג) ואי שויא ניהליה אפותיקי מע"ג דליתים ליה זוזי גבי לה לכולה ארעא כו' כנ"ל ועיין לעיל אות קנ"ג: (קסד) גבי לה לכולה ארעא ומאי דפיש בשבחא אע"ג דלוקח קבעי לה וחזיא ליה שקיל לה בעל חוב ומעלה אותן בדמים (קסה) והווקא דניחא ליה לבע"ח ולא ניחא ליה וחזיא ללוקח שקיל לה לוקח (קסו) ואי לא מסיק ביה אלא שיעור ארעא ולית ליה זוזי ולא שויא ניהליה אפותיקי (קסא) לית לבעל חוב למיגבא מההיא ארעא. אלא כשיעור מאי דמסיק ביה ושארא שקיל לוקח מינה גריוא דארעא אי קבעי לה (קסב) ואי לא בעי לא שקיל לדמי מבעל חוב ומעלה אותה בדמים. (קסג) ואי שויא ניהליה אפותיקי ולית ליה זוזי (קסד) גבי לה לכולה ארעא. ומאי דפיש בשבחא אע"ג דלוקח קבעי לה וחזיא ליה שקיל לה בעל חוב ומעלה אותן בדמים (קסה) והווקא דניחא ליה לבעל חוב ולא ניחא ליה וחזיא ללוקח שקיל לה לוקח (קסו) ואי

לא חויא ליה יהיב ליה דמי וחזינן אי השבח יתר על התוצאה שקיל לוקח הוצא' סיני' דבעל חוב (קסז) ומאי דפיש משבחא שקיל מיניה דמוכר (קסח) שכך כותב לו אנא איקו' ואשפי וכו' .

שער

פסק המחבר נופיה דמומין להלוקח מ"ו דין לזה ולוקח מכל תדע דמין כוסין לקבלו פחות מכשיעור והא דכ' דאין חוסמין לפסידא לזה (וס"ה להס"מ בסם הרמב"ם לפסידא דלוקח) היינו לענין המשכיחין מכל לא לענין שיעול פחות מכשיעור וזה נלפע"ד ברור וזה מבואר מלשונו שכ' ועו"ק על המחבר ממש"כ הס"מ גבי בע"מ המוכר מלוקח ואין מניע למלוה כמובן כו' ועוד יותר מבואר כן מלשונו שכ' הח"כ ור"ל וכן משמע בסה"מ שכתב ולמדו מכלן דכיכא שהחוב כנגד מועט כו' דמשמע שר"ל שלמדו מכלן כי היכי דכלן חסנו להפסידו אל זה אלא שהחר לו כשיעור ולא לחרינן קרקע כל שהוא דבר חשוב הוא ה"ה לויפסח מכ"ל הס"ך הנלך לעניינינו הרי ברור בדעת הס"ך כמו שכתבתי (וכן יש להעתים נ"כ בכוונת השיעורת הם גופיה בדבריו שם דכל"ל כיון דהלוקח חליש כמו מלוה כמש"כ המחבר יעו"ש היטב) . עוד חבחר ד"ת והוא נכ"י בסימן קס"ו ממו' כ' הניה בסם בעה"ת דהם הסדה חויה שוה כל המוב והלוקח חו היחומים רוחים לסלק להבע"ח בדמי שוויס של הסדה והבע"ח חומר לידי שוה כל דמי הוצו דאין הבע"ח יכול לומר כן ומסלק הלוקח להבע"ח בדמי שוויו והניה בחיה מכיוסל' ומכחובות ל"ה ס' וכחב עוד וז"ל והה דחמרינן בעיני דמ"י לעשון חלת עד כדי דמיהן (ב"מ קע"ו ס' ופ"ב) לח בח להסמיעטו חלת שחינו מעלם מן הטעליים קך בסם הרחב"ד והרמב"ן כחב דיכול הבע"ח להעלוחו בדמים יעו"ש היטב . ולכחוחה יש לעיין הח דכ' דהה דמ' בעיני דיכול לעשון עד כדי דמיהן הינו רק דמ"ל לסלם מן הטעליים ולכחוחה הוח חומר דבריו דמשמע דמ"ל ליחן לו יותר מעליים עד כדי סכיזק לפל הטעיס מ"ל ליחן עד שיסלם לו כל מה שחבע ממנו וחכו היפוך דבריו הקודמים דפסק דיכול לסלקו בדמי שוויס . והיה נרחה לכחוחה להניה בדבריו דדברים חלו מייניים חח"כ שהניה דברי הרחב"ד ושם דברי הרחב"ד לומר שיכול להעלוחם יותר מדמי שוויו ומ"כ דהינו יכול לעשון רק עד כדי דמיהם היינו לעניין זה שם"ל לסלם מן הטעליים עד כדי שכיזק לפל הטעיס מ"ל ליחן עד שיסלם לו כל מה שחבע ממנו וחכו היפוך דבריו הקודמים דפסק דיכול לסלקו בדמי שוויס . והיה נרחה לכחוחה להניה בדבריו דדברים חלו מייניים חח"כ שהניה דברי הרחב"ד ושם דברי הרחב"ד לומר שיכול להעלוחם יותר מדמי שוויו ומ"כ דהינו יכול לעשון רק עד כדי דמיהם וכשמלק לו דמי שוויס מ"י לעשון יותר ומחויב להחזיכם לו . וכך דחה שלרך ליחן יותר משוויס קבי לה מן הטעליה ולעניין דיעה כ' הב"י בפי' פ"ל שהחוב בפק כרחמב"ן והרחב"ד חבל הוח לח הכריע כלום וכן הניה דבריס חלו בפי' ק"ז ממו' ה' יעו"ש ובפי' ע"ב פפי' ע"ז הניע הב"י על החוב שפסק כרחב"ד ורחמב"ן יעו"ש וכ"פ בפ"ו בשו"ע פפי' כ' . ושם הפ דהכריע הסוב בפי' ע"ב כרחב"ד הוח מפחם מינו וכמ"ש החוב שם ובב"י הביאו וח"כ לכחורה שפיר קחה חחיחת הגידולי חלוחה על הב"י שכחבת בפ"ך סי' קפ"ו ס"ק כ' ומה שחחה עליו הס"ך שם לח יכדחי לסוף דעתו . ומולי חח"ל דכוחת הס"ך הוח לפי חח"כ פפי' ע"ב ס"ק ק"כ דהמינו שכ' בחוב הוח כך שיכולו למינו דהי כשי חחר לקוחים שם בידי נחתן כך נחתן לומר לחייב לו יותר מכדי למינן יעו"ש היטב הח בב"י לח ס"ל כן דח"כ לח היה מקשה מידי על החוב בפי' ע"ב ולפי דעת הב"י שפיר הקשה הני"ם ס"כ חיך כ' כחן דהבע"ח יכול לסלוחו הח ליח ליה מיגו דלקוח (ועוד יש לעיין בזה על פחר דבריו ולפי פחן שיקר מקומו כחן לקחתי) ועיין עוד ס' חלוה על המבחן לוח כ"ה ובפ' מחחה לוח קע"ם : (קסו) ומחי דפיים בשבחא שקיל מיניה דמוכר כו' כ"ה היעם הרי"ף שם ועיי"ם בסך ס"ק כ"ו מש"ב בזה ופיי"ם בהש"ם דהוח גורם שם בס"ם הח דמסיק ביה שיעול חרעה ושבחה הח דלח מסיק ביה שיעול חרעה ושבחה . חלח ר"ל דמסיק ביה בשיעול חרעה ושבחה היפר על הסוחה וכ"ה הגירסח לקחן ק"י כ' יעו"ש היטב חבל בב"ק ע"ו ח' חי' כמו שהוח לפנינו בב"מ ע"ו כ' ועיין במחר ובמלחמות מש"ם בזה (ופיי"ם בחוס' ע"ו כ' בד"ה הח דלח כו' ומש"ב בהגהות מנ"ח בש"ם ע"ז בכר קדמו המלחמות ועי"ש בסך ס"ק כ"ו מש"ב פ"ז) ועיין בסך ס"ק כ"ז מש"ב בשעתו חפוחיקי ומסיק ביה שיעול חרעה ושבחה דנוהה לגמרי בלי שיעום היכחה יעו"ש . לפהוהה יש לעיין ח"כ מחי מקשה הש"ם בב"ב קי"ז ב' חמחי נוהה כל השבח ליבני לק חחי שבח ומשני חה"ג יעו"ש ליחכן דמיירי בשעתו חפוחיקי ולכן נוהה כל השבח והגה לפי מש"כ לעיל בחוח קי"ם בשם הס"ך דח"כ נוהה פיירי יעו"ש ח"כ ח"ש דח"כ כיון דמיירי בשעתו חפוחיקי ח"כ יבחה פיירי ומש"כ שם חמנם כבר כחבתי שם לליחח להה . ובשחת חין מוכרח מהלמ"ם ומשור דש"ל הכי דנוהה כל השבח ד"ל דחינו נוהה רק כפי השבח כמו בלח עשתו חפוחיקי ואין נ"ם בן עשתו חפוחיקי חו לח רק לענין חם לח מסיק ביה דמי חרעה ושבחה דבשתוחיקי נוהה נ"כ חפי

ואם הוצאה יתירה על השבח לא שקיל לוקח אלא שיעור הוצאה סבעל חוב והא דאמר שמואל שבח אין פירא לא פירש רבינו אפרים (קסט) דאביל לזהו לוקח . אי נמי פירות דתליתי . אגבל פירי

החדש

שבח רק דלריך ליתן הוחה וכמסיק ביה חרעה ושבחה נוהה חפי הסבח בלי שום שילום הוחה וכן משמע ממ"כ הרח"ם ור"ל בלחה דמילחה פיכח דמסיק ביה שיעור חרעה ושבחה ול"ל זוזי לזוקח לסלוקי לבע"ח ח"כ חיח ליה זוזי לזוקח ושויח הסיח חרעה חפוחיקי לבע"ח דווקח הוח דבריף בע"ח הסיח חרעה כולה והדר לוקח עליו דמוכר וכו' ע"ל ובלח שיעח חפוחיקי רק דמסיק ביה שיעור חרעה ושבחה וודחי דחינו נוהה רק חפי הסבח וה"כ בשבח עשתו חפוחיקי דבחדא חחם נגיה בדבריו חם נגיה בדבריו חם דכל"ל כיון דהלוקח חליש כמו מלוה כמש"כ המחבר יעו"ש היטב) . עוד חבחר ד"ת והוא נכ"י בסימן קס"ו ממו' כ' הניה בסם בעה"ת דהם הסדה חויה שוה כל המוב והלוקח חו היחומים רוחים לסלק להבע"ח בדמי שוויס של הסדה והבע"ח חומר לידי שוה כל דמי הוצו דאין הבע"ח יכול לומר כן ומסלק הלוקח להבע"ח בדמי שוויו והניה בחיה מכיוסל' ומכחובות ל"ה ס' וכחב עוד וז"ל והה דחמרינן בעיני דמ"י לעשון חלת עד כדי דמיהן (ב"מ קע"ו ס' ופ"ב) לח בח להסמיעטו חלת שחינו מעלם מן הטעליים קך בסם הרחב"ד והרמב"ן כחב דיכול הבע"ח להעלוחו בדמים יעו"ש היטב . ולכחוחה יש לעיין הח דכ' דהה דמ' בעיני דיכול לעשון עד כדי דמיהן הינו רק דמ"ל לסלם מן הטעליים ולכחוחה הוח חומר דבריו דמשמע דמ"ל ליחן לו יותר מעליים עד כדי סכיזק לפל הטעיס מ"ל ליחן עד שיסלם לו כל מה שחבע ממנו וחכו היפוך דבריו הקודמים דפסק דיכול לסלקו בדמי שוויס . והיה נרחה לכחוחה להניה בדבריו דדברים חלו מייניים חח"כ שהניה דברי הרחב"ד ושם דברי הרחב"ד לומר שיכול להעלוחם יותר מדמי שוויו ומ"כ דהינו יכול לעשון רק עד כדי דמיהם היינו לענין זה שם"ל לסלם מן הטעליים עד כדי שכיזק לפל הטעיס מ"ל ליחן עד שיסלם לו כל מה שחבע ממנו וחכו היפוך דבריו הקודמים דפסק דיכול לסלקו בדמי שוויס . והיה נרחה לכחוחה להניה בדבריו דדברים חלו מייניים חח"כ שהניה דברי הרחב"ד ושם דברי הרחב"ד לומר שיכול להעלוחם יותר מדמי שוויו ומ"כ דהינו יכול לעשון רק עד כדי דמיהם וכשמלק לו דמי שוויס מ"י לעשון יותר ומחויב להחזיכם לו . וכך דחה שלרך ליחן יותר משוויס קבי לה מן הטעליה ולעניין דיעה כ' הב"י בפי' פ"ל שהחוב בפק כרחמב"ן והרחב"ד חבל הוח לח הכריע כלום וכן הניה דבריס חלו בפי' ק"ז ממו' ה' יעו"ש ובפי' ע"ב פפי' ע"ז הניע הב"י על החוב שפסק כרחב"ד ורחמב"ן יעו"ש וכ"פ בפ"ו בשו"ע פפי' כ' . ושם הפ דהכריע הסוב בפי' ע"ב כרחב"ד הוח מפחם מינו וכמ"ש החוב שם ובב"י הביאו וח"כ לכחורה שפיר קחה חחיחת הגידולי חלוחה על הב"י שכחבת בפ"ך סי' קפ"ו ס"ק כ' ומה שחחה עליו הס"ך שם לח יכדחי לסוף דעתו . ומולי חח"ל דכוחת הס"ך הוח לפי חח"כ פפי' ע"ב ס"ק ק"כ דהמינו שכ' בחוב הוח כך שיכולו למינו דהי כשי חחר לקוחים שם בידי נחתן כך נחתן לומר לחייב לו יותר מכדי למינן יעו"ש היטב הח בב"י לח ס"ל כן דח"כ לח היה מקשה מידי על החוב בפי' ע"ב ולפי דעת הב"י שפיר הקשה הני"ם ס"כ חיך כ' כחן דהבע"ח יכול לסלוחו הח ליח ליה מיגו דלקוח (ועוד יש לעיין בזה על פחר דבריו ולפי פחן שיקר מקומו כחן לקחתי) ועיין עוד ס' חלוה על המבחן לוח כ"ה ובפ' מחחה לוח קע"ם : (קסו) ומחי דפיים בשבחא שקיל מיניה דמוכר כו' כ"ה היעם הרי"ף שם ועיי"ם בסך ס"ק כ"ו מש"ב בזה ופיי"ם בהש"ם דהוח גורם שם בס"ם הח דמסיק ביה שיעול חרעה ושבחה . חלח ר"ל דמסיק ביה בשיעול חרעה ושבחה היפר על הסוחה וכ"ה הגירסח לקחן ק"י כ' יעו"ש היטב חבל בב"ק ע"ו ח' חי' כמו שהוח לפנינו בב"מ ע"ו כ' ועיין במחר ובמלחמות מש"ם בזה (ופיי"ם בחוס' ע"ו כ' בד"ה הח דלח כו' ומש"ב בהגהות מנ"ח בש"ם ע"ז בכר קדמו המלחמות ועי"ש בסך ס"ק כ"ו מש"ב פ"ז) ועיין בסך ס"ק כ"ז מש"ב בשעתו חפוחיקי ומסיק ביה שיעול חרעה ושבחה דנוהה לגמרי בלי שיעום היכחה יעו"ש . לפהוהה יש לעיין ח"כ מחי מקשה הש"ם בב"ב קי"ז ב' חמחי נוהה כל השבח ליבני לק חחי שבח ומשני חה"ג יעו"ש ליחכן דמיירי בשעתו חפוחיקי ולכן נוהה כל השבח והגה לפי מש"כ לעיל בחוח קי"ם בשם הס"ך דח"כ נוהה פיירי יעו"ש ח"כ ח"ש דח"כ כיון דמיירי בשעתו חפוחיקי ח"כ יבחה פיירי ומש"כ שם חמנם כבר כחבתי שם לליחח להה . ובשחת חין מוכרח מהלמ"ם ומשור דש"ל הכי דנוהה כל השבח ד"ל דחינו נוהה רק כפי השבח כמו בלח עשתו חפוחיקי ולכן נוהה כל הש

פירי דאיתנהו מחוברין בארעא גבה להו בעל חוב והיינו דקאמ' והא מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' שבח המגיע לכתפים והן פירות שהגיעו לבצור ולינטל על הכתף. (קע) ומסתברא דצריכי לארעא. מדאסרינן (קעא) בפרק נערה שנתפתתה בהתיא איתתא דאמר להו זילו הבו לה כתמרי דעל בודיא ואמר ליה אביי לרב יוסף ואילו בעל חוב כי האי גוונא מי הוה שקיל כו' עד דצריכי לדיקלא קאמינא. ש"מ דאי לא צריכי לדיקלא בעל חוב לא גבי מיניהו (קעב) וכן פר"ש שבח המגיע לכתפים ענבים העומדות ליבצר. (קעג) ורבינו יעקב פירש ארעא ואסקא שרטון דיקלא ואלים שאין מגיע לכתפים. שלא עמל בו. (קעד) כדאיתא בבבא בתרא הא שאר שבחא הוא שבח המגיע לכתפים או נטע בו אילנות.

שער התחדש

(קע) ומסתברא דלצריכי לארעא כו' עיי' מ"ך סי' קע"ו ס"ק י"ח:
(קעא) בפ' נערה שנתפתתה בהתיא דיתמת כו' כתובות כ' ב' ועיין בח"מ פ"ק דב"מ סי' ל"ט ועו"ש היטב: (קעב) וכן פי' ר"ח שבח המגיע לכתפים כו' עיין בב"ק ל"ה ב' ובב"מ פ"ו ב' ומס ק"י ב' ועו"ש היטב ועיין בתוס' בב"ק שם ובב"ב מ"ב ב' בד"ה שבח המגיע כו' ועו"ש היטב:
(קעג) ורבינו יעקב פי' מרעה ואסקה טיטמון כו' עיי"ש בתוס' ב"ק שם ובתוס' ב"ב שם: (קעד) כדאי' בב"ב. כוונתו על מה דאי' שם קל"ה ב' יעו"ש היטב ועיי"ש בתוס' מ"ב ב' ועו"ש היטב: (קעה) גבאי' בפ' המקבל יתומים תומרי' תנו בשבחו כו' ב"מ ק"י ב' וסי' קס"ו סעי' ס' ועיין לקמן ס' פוסקים הוה קל"ח: (קעו) וה"ה לוקח סומר מהי שבשתי כו' עיין ב"ך כו' קס"ו ס"ק ל"ג מש"כ בזה יעו"ש היטב: (קעז) לוקח מייתי לה היה ומוכל כדינא דלוקח כדפרי' לעיל כ"ל (ג"ל ובוויק ויכלי' לפוסקי דכתבן דקני ליה כו'):
(קעח) אבל לא טויח לפוסקים לית להו דמשקל שבחא ושבח דיתמי ומקבל מחנם שבח היטב על היוצאה. והכא בדומק קלח יש לייחב דהא הכתב"ן כאן במלחמות ובר"ן פרק המקבל לקמן ק"י פי' הא דמקשה בכתובות ולא התשה בכתובתה מיני ותימה מאמר שמואל בב"מ נוהג כוסי' וכיון פסיק ותני לן גוונין את מיילי בלקוחות ס"ל ס"ם דמיילי נמי בשבחא דממתא טולאה אבל הא דקתני בסיפא וכולן לין טולין בשבח כו' עיקלא דמילתא משום כבוד וכתובה מיפתיך אבל משום בעות במזונותיהן לא מצטריכא דהא בריפא ע"כ נמי מיילי בשבחא דממילא ובזה ניח מחורן מה שנדחק הש"ך בס"ק ל"ב בד"ה אך עדיין כו' שהקשה על הכתב"ן והגמ"י כיון דס"ל דשבח דממילא מניח יוצאה ס"ל מי דמקון שבח דממילא מניח יוצאה לפרש

יתמי או לוקח ויהיב ליה גריוא דארעא כשיעור שבחא. בעא מיניה שמואל מרב. (קעמ) חור ולקחה מבעלים הראשונים מהו. (קם) פר"ח בשלא הכיר בה שאינה שלו ולקחה. ובא הנגזל והוציאה בדין מיד הלוקח ואתר כן חזר ולקחה מבעלים הראשונים. ואמר ליה מה טבר ראשון לשני כל זכות שיתבוא לידו וכוציאה מיד הנזלן והילכתא כוותיה דרב בהא והא

שער החדש

(קפא) **והא דאמרי' שוה** וז"ל לכשאקרבנה ממך קנויה לך קנה. ליתא לשעמא משום דהכא מסכא דעתיה והכא לא מסכא דעתיה. (קפב) נרסינן בפ' סי שפת דאקנה מהו. ת"ש וחכמים אומ' זה הוה פקח שסכר לו את השדה ואסיק' מינה אפי' בגליא דעל כתפיה. כי קא מיבעיא לי דאקני קנה וחזיש. וממקנא אם תמצי לומר משתעבר לזה ולזה וחזר וקנה מאי. לקמא משתעבר או לבתרא משתעבר ואמר רב פפא הא מילתא אימעיא לן. ושלחו מתם השתין קנה. רב הונא אמר יחלוקו (קפג) והילכתא יחלוקו. והלכך הא דאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח הא לא אמר ליה לא קני ולא גבי שבחא כדמוכח ליה דאקנה הא לא אמר ליה לא קני עליה ואקשו ליה ופריק והילכתא דהתם. ופרמ"ה הלכה יחלוקו בלוה ולוה וחזר וקנה ש"מ דאקני קנה והיש משתעבר ולחבי כתבינן בשטרי דאקני

(קפא) **וקבינא ואע"ג דקיימא לן אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם (קפה) דני מילי מסכר ומתנה אבל בשיעבוד חובו או בשיעבוד מלוגתו משיעבד אפי' דבר שלא בא לעולם.** (קפו) **ואפי' בשטר בלא קניין גובה אפי' מן היורשין וכן הילכתא (קפז) ואיבא מאן דאמר דבמתנה לא מהני קנין דאקני ולא דייק לן (קפה) והילכך צריך לימלך על אחריות והאי דנהגינן למכתב לאיתפרעא מכל שפר ארג ונכסין מפרכתא דתינח בששי שבתיב בו שבח (קפו) דנרסינן בפרק הניזקין אמר מר יורש ביה דרב נחמן שפר חוב והוצא על ההתומין אע"פ שכותב בו שבח אינו גובה אלא מן החובותיה ורבא פליג עליה ואקשו ליה ופריק והילכתא כוותיה וכן פסק ר"ב והבין שדר רב נטרונאי כרבא דהא פריק קאי ודקשקי ליה והו (קצ) דקיימא לן בר' יהודה**

שער החדש

כ' וז"ל בשיעל מיניה שמוחל מכל הלוקח מזה מהבירו ומהלוקח מלוקח מלוקח מהו מכיון מכל מקום מתו קונים תב"ע דמיהו כלל ס' לחמלוה דתקנה וס"ה הכי דכיון דכלשעל מם ס"ד כ' ומוד מכמם קלת דמם שמוחל לאצטיל ליה ומם היכו ס"ל דכהכיל נה כמחות מתנם ועי' כמי מם"ד כשיף כ' כתב"ה ועיש כי במלוה ס"ם מה' נגילה ישו"ם ועיין שיטם בע"ג בגילמוי פיבו"ת סק"ו. ועיין ע"כ ס"ו דמהומות מ"ל: (קפא) (ומ' דמתב מזה ז' לכמלמנה קנויי לך כו' כ"ל ועיין לעיל מלמב כ' מות ב"ו ודין כ' מדיני תגלי מות ב': (קפב) נרסינן בפ' מי מנם דלקוחה מכו כו' ב"ם קנ"ג ה': (קפג) וכלכתא יחלוקו. עם פ"ב ועיין שיטם ק"ל כשיף ס' ו': (קפד) מולקין המלוה בלוקח ודוקא דלמב כו' ועיין סו' קס"ו כשיף מ' ומם שמקפק בלמ"ם פס"ה מה' מלוה פ"ה ב"ב לפי מהני פב"ב עם שמלוקח ישכי דמיהו דלת כ' לגוקח דלקוח ולמלוה כ' דלקוח ועוד מקפה כה פכם"ם פ"ל דלמכיות דלקוח נ"ב מנמכבד ישו"ם כיפה והנה לישב קושיי מפגי' מוכמין מכו לומר ממ"ב הכה"ם ולת כ' לגוקח דלקוח ע"ב מוסכו מב' בהדיא דלת ומכבד דלקוח ומפ"ב כפם"ם בפי' קס"ו ס"ה ב' ישו"ם פ"ב נ"ב מיוב קושיי כדלמוכח דלמיב לחב"ם לגוקמה בכה"ג דמיהו ד' ו' בהדיא דלת דלקוח (ומת דב' פפם"ם בפי' קי"ג ב"ק ד' דכהכ"ם פ"ל דנמב"ח למכיות דלקוח מיו פ"ם ישו"ם כיש דוקא בנמ"ם ולת בלוקח ישו"ם ובפ"ק נ' ובפכי ניחמ מם פמחם המ"ח בה"ח ס"ב ח"ם מלי פפלוקח ישו"ם כיפב) ובלמ"ם לק"ם כיון דהבריחמ"ת בזמם קמ"ל דלקוח מפמעבד ח"ב מלי פפלוק דמיהו ד' למלוה ולת כ' לגוקח לכן מקבה פפיר מחם וממני מה"ב דנוכה מחלה ומפ דלמב פמוחל דב"ב נוכה לבמה לת מהי דק לחמיון דנפעוך דמלוה חל מבמה נד"ל ון דלקוח ופמחים מוכל כוש ובפחים נוכל מהי ומיוכב נמה מפ"ב הכבב"ש כם כב"ב דלת קי"ל כמחוכל דהכל ישו"ם כיפב ובמה מיוכב נמי מה ניש לחבהום בלמוהות ב"ב ס' דאניך נבי מפה ישו"ם ומלי קונים ונחל בלת כ' לה דלקוח ולכן לת נמחה לם הנמת מהל לפי הב"ל לק"ל (ומיין לעיל מות קפ"ו מב"ב כיפב) (ומ"ב הה"ם דהם הקדקה פוה ק' אנוכים והבבה מעבה זהוכים יכול הלוקח עפרה מלכי הבבה ישו"ם ככב הניע עליו הב"י נפי קפ"ו ס"ב עם"ך פ"ק מ') ומשמת דמילמת דמיש נוכה לק מלי ב' הב"ן נמי מפוס דהבבה דלקוח היו כלילו קלפו המוכב ומכבי לגוקח דלקוח דפכי המניתו בלוקח למפקח מיוכב דמוכב מלמכיות קדם מכב מוסב הב"ן נמי ומפמעבד דלמ"ם ומ"ב ומכה מין לחפיים מכב מלוה ב"ב לפי מפוס דלקוח ישו

דכל דבר שבממון תנאו קיים (קצא) והילבתא כתובת אשה גובה מן העידית ואפי' מיתמי (קצב) אלא דרבינו אלפס אמר איבא מאן דאמר דהלכה כרב נחמן (קצג) ומסתברא דווקא מיתמי אבל לגבי לקוחות היכא דאיכא בני חרי אפי' זיבורית לא גבי אלא זיבורית כי היכי דנאמנות לא מהני לגבי לקוחות הכי נמי לא מהניא. (קצד) גרסינן בפרשת כל שעה. אתמר בעל חוב אביי אמר למפרע הוא גובה ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה. וקיימא לן כרבא והילכך לא מבעיא אי זבין לוה דלכולי עלמא אתי מלוה ושריף אלא אפי' זבין מלוה לאו כלום הוא דהשתא הוא דקני (קצה) וכתב ר"ח ש"מ דמאן דקבע זימנא לחברא ומטי זימניה לא אזיל לגבי לוה ב"ד זמן דאי יהבי ליה זמן היכי אמרי כיון דמטא זימניה ולא פרעיה אינלי מילתא למפרע דברשותיה הוה קאי ורבא אמר השתא הוא דקני אלא ש"מ דלא יהבינן זמן למאן דקבע זמן. וכתב דאביי ורבא בדאיתא לארעא בכשכנתא בידא דבעל חוב עסיקי' ואי ליתא בידיה לא אמר רבא השתא הוא דקני. ואביי לא אמר שפיר אקדיש ושפיר זבין (קצו) דהיכא דאשכחן דקני ליה בעל חוב לנכסי דלוה כי ליתנהו בידיה לזבוני ולמגבא בלא תפישת בית דין אלא לאו ש"מ דאיתנהו בידיה והרב המחבר אמר כי בעינן שומא במקום שרוצה להחזיקו לעצמו ולאכול פירות בלא רבית. והתקינו שומא שיאכל בהיתר אבל דינא מבי מטי זימנא ולא פרעיה מזבין (קצז) מיהו האידנא אינו מוכר אלא בשומת בית דין (קצח) וגרסי' התם אין נפרעין מנכסים משועבדין בסקום (קצט) שיש נכסים בני חורין ול"ש מתנה כדתניא ש"מ שאמר תנו כאתים זוז לפלו' וכו' כדאסיקנא התם ואע"ג דקמא בינונית. ובתרא זיבורית. מזבורית גבי מבינונית לא גבי ש"מ במתנה נמי עביד רבנן תקנתא וכן הילכתא (ר) ובפרק מי שהיה נשוי אסיקנא הילכתא אשתדוף בני חרי מריף ממשעבדי ודווקא אשתדוף ממילא. אבל לוה מן האחד ומכר נכסיו לשנים וכתב בעל חוב ללוקח שני דין ודברים אין לי בנכסיך (רא) אין לו על הלוקח ראשון כלום דהתם הוא דאפסיד אנפשיה (רב) והוא הדין היכא דכתב לראשון ולא חתמה לו. לשני וחתמה לו. דאבדה כתובתה לגמרי (רג) וההיא שינויא דקאמר מאי אבד' משני ליתי' ולא גרסינן בספרי (רד) אין נפרעי' מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית. ואין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסי משועבדין מפני תיקון העולם. (רה) ירושלמי בפ' הניזקין ראובן גזל שדה משמעון ומכרה ללוי. ובא שמעון ושרפה. (רו) אין גובה שמעון אכילת פירות מלוי אלא מבני חרי (רז) ראובן גזל שדה משמעון ומכרה ללוי ולוי נתנה במתנה ליהודה ובא שמעון ושרפה מיהודה יהודה לא אזיל לגבי לוי (רח) דהוא מתנה לו אבל לגבי ראובן דהיא מכורה ולא מתנה יהיבת יכול הוא מיכר בעי הוינא שיתין ליה וישלם לי מיבו (פי' נתתי לו ליהודה כי היכא דיעשה לי טובה ועכשיו לא יעשה לי): (רט) גרסינן בבבא בתרא איתמר שני אחין שחלקו ובא בעל חוב (ר') ונטל חלקו של אחד מהן וכו' בחלוקת השותפין (ריא) גרסינן בפרק מי שהיה נשוי ההוא גבריא דהוו מסקי ביה אלפא זוזי והוו ליה תרי אפדני זבנינהו חדא בחמש מאה וחדא בחמש מאה אתא בעל חוב (ריב) טריד חדא מיניהו כלומר טרפה וההיא שעתא לא הוו ליה זוזי למלוקי בהו דאי הוו ליה זוזי למלוקי הא ק"ל (ריג) דמצי מסלק ליה לבע"ח בזוזי טרפא בכמה כתבינן רבינא אמ' באלפא (ריד) ורב עוירא אמר בחמש מאה. (רטו) ההוא נברא דהוו בסקי בי' מאה זוזי שביב ושבק קמינא דארעא דהוה שויא המשין זוזי אתא ב"ח ובקא טריף בו' אתא לקמיה דאביי אמר ליה (רטז) מצוה על היתומים לפרוע חוב אביהן חמשין קמאי מצוה קא עבדיתו ואידך כי טריף כדין קא טריף ואי אמרי ליתי הני חמשין דמי קטינא מלקוה. ר"ח ופרשי רבוותא דמצוה על היתומים לפרוע חוב אביהן ממטלטלי דאבוהון קאמר (ריז) והכי מוכח בפ' כל הגט דאיכא מטלטלי דאבוהון עסיקין

שער החדש

ועיין לקמן בדיני מגלח דין למטן: (קצא) והלכתא בתובת אשה גובה מן העידית כו' ס"ם מסוס דכותבין ספר מכר בכסף עיין במהע"ז סי' ס"ו ב"ם ס"ק י"ד וסי' ק' ס"ק י"ח (ויותר נכלה בע"ל וסילוק בתובת אשה כו') : (קצב) מלא דרבינו מלפס אמר מיתמי מ"ד כו' עיין לעיל סוס ל' : (קצג) ומסתברא דווקא מיתמי מכל מלקוחות כו' עיין במ"ש פ"ק דב"ק סימן ג' ועיין לעיל סוס ל"ח והכא לפי מה שדימה זה לגמלוה מ"ש מפי' מ"ש מפי' כיון דמדין מיגבה מלקוחות מעידית לא מסני מסמ"ש ביובסים מס הסמה בהדיא מיגבה מעידית מסני במכואר סי' ק"ח סעיף י"ח ועיין מ"ש בסוס כ' : (קצד) גרסינן בפ' כל בעש מממר בע"מ מבני כו' (פסחים ל' ב') : (קצה) וכ' ל"ח ס"ם מן מקן דקבע זימנא כו' עיין ב"י סי' ק' סעיף ב' ובב"י שם מה שהביא זה בשם הגמ"י ובשם שלר סומקים עיין מ' הרי"ף סי' קמ"ח ומי' לע"ז (ולבני מפקפק ע"ז הכאיה דילמא ס"ק למחר שמשלם זמן ב"ד מיגלמי מילתא כו') : (קצו) דהיכא משכחן דקני ליה בע"ח כו' כ"ל ועיין בי' ק"ד בסעיף ד' ועיין בבעה"ם בשר ב"ב סוף ח"ב ועיין בסמ"ע ס"ק ל"ב ובש"ך בסעיף ו' ובשוב שם בסעיף י"ב והב"י לא הבינה מקורו ומקורו הוא מכתן ומ"ש בבעה"ם ועיין לקמן כ' מפוסיקי בכתב סוס ו"ח : (קצח) וגרסינן התם מין נפרעין מנכסים משועבדין כו' ניעין מ"ח כ' בכוכות ל"ה מ' ב"ק ה' כ' כ"ל ניעין (קצט) שיש נכסים ב"ח ל"ה מכר ול"ח מתנה כדתניא כו' כ"ל ניעין כ' ב' ועיין סי' ק"ח סעיף מ' ועיין לקמן סוס ל"ד סוף ד"ה ואי ומ' סוסק כו' ועיין מ"ש ב"ח ס"ק ה' כ' : (ר) ובפי' מי שכו' כתוב לסיקמ מסמדיף כו' כתוכות ל"ה ה' ועיין סי' ק"ח בסעיף י"ב ועיין ס' מסלה סוס ס"ז : (רא) מין לו על הלוקח בסטן כלום כו' שם ומס : (רב) והכ"ם היכא דכ' לסטן ולא הסמה לו לפני ומסמה לו דמכדם כתובתה כו' כ"ל שם ע"ח ועיין סו"ח סי' ק"ח סעיף מ' ומסע"ז סי' ק' סעיף ג' ועש"ע סי' ק' סעיף ג' ועיין סו"ח סי' ק"ח ס"ק ה' : (רג) ומסי שיוויית דקסמר מסי מכדם מבני ליתי' ול"ב בספרים. וע' בפ' להרמב"ן סימן ע"ח בשם רבינו בכ' דל"ב הסם כוס דסקסיד מנכסיה בידים יעו"ש וכן נכון יותר (ועיין בהקדמתי לס"ב) ועיין בכל"ש שם ס"י סי' י"ז יעו"ש היטיב ועיין ס' מהלה סוס ס"ח : (רד) מין נפרעין מנכסי יתומים מלא מן הזיבורית. ניעין מ"ח ב' וכ' ק"ח סעיף י"ח וכ"ה וסי' מ"ח סעיף ג' : (רה) יובלמי בפ' הגזלן לסובן גזל שדה מסמעון כו'. ניעין פ"ח ס"ב : (רו) מין גובה ממעון כו' מכלה פירות מלוי אלא מבני חרי ראובן גזל שדה משמעון ומכרה ללוי ולוי נתנה במתנה ליהודה ובא שמעון ושרפה מיהודה יהודה לא אזיל לגבי לוי דהוא מתנה לו אבל לגבי ראובן דהיא מכורה ולא מתנה יהיבת יכול הוא מיכר בעי הוינא שיתין ליה וישלם לי מיבו (פי' נתתי לו ליהודה כי היכא דיעשה לי טובה ועכשיו לא יעשה לי): (רט) גרסינן בבבא בתרא איתמר שני אחין שחלקו ובא בעל חוב (ר') ונטל חלקו של אחד מהן וכו' בחלוקת השותפין (ריא) גרסינן בפרק מי שהיה נשוי ההוא גבריא דהוו מסקי ביה אלפא זוזי והוו ליה תרי אפדני זבנינהו חדא בחמש מאה וחדא בחמש מאה אתא בעל חוב (ריב) טריד חדא מיניהו כלומר טרפה וההיא שעתא לא הוו ליה זוזי למלוקי בהו דאי הוו ליה זוזי למלוקי הא ק"ל (ריג) דמצי מסלק ליה לבע"ח בזוזי טרפא בכמה כתבינן רבינא אמ' באלפא (ריד) ורב עוירא אמר בחמש מאה. (רטו) ההוא נברא דהוו בסקי בי' מאה זוזי שביב ושבק קמינא דארעא דהוה שויא המשין זוזי אתא ב"ח ובקא טריף בו' אתא לקמיה דאביי אמר ליה (רטז) מצוה על היתומים לפרוע חוב אביהן חמשין קמאי מצוה קא עבדיתו ואידך כי טריף כדין קא טריף ואי אמרי ליתי הני חמשין דמי קטינא מלקוה. ר"ח ופרשי רבוותא דמצוה על היתומים לפרוע חוב אביהן ממטלטלי דאבוהון קאמר (ריז) והכי מוכח בפ' כל הגט דאיכא מטלטלי דאבוהון

עסיקי ובדליכא אפי' מצוה ליכא (ריה) והא דאמר בד"א במצות לא תעשה אבל במצות עשה מבין אותו מכה מרדות עד שתצא נפשו ליתא בכי האי מצוה דמשום כיבוד אביהן הוא דמיחייבי. אבל ב"ד אין יכולין לכופן. דלא דמיא האי מצוה למצות לולב וסוכה (ריט) והכי פר"ש בבתובות. (רכ) גרסינן בפ' גט פשוט מנכסים משועבדין לא יפרע אלא בשבועה (רבא) ואמרי רבוותא לא שנא מכר ולא שנא מתנה לא מריש מלוה עד דמישתבע ליה דלית ליה נכסי כלל. לרבינו האיי שמר דנפיק בגו זמניה (רכב) לא גבי מנכסים משועבדין אלא בשבועה (רכג) דהא היכא דאודי בשעת מיתה דלא פרעיה למלוה גבי מיתתי בלא שבועה. ואפי' הכי אינו נפרע כמשעבדי אלא בשבועה הכא נמי לא שנא:

מאמר חמישי נאמנות

(א) **גרסינן** בפרק הכותב כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך אינו יכול להשביעה. אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים מכוחה. נדר ושבועה אין לי לא עליך ולא על יורשיך ולא על הבאים ברשותך. אינו יכול להשביעה לא היא ולא יורשי' ולא הבאין ברשותה אבל יורשיו משביעין אותה. נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא לבאים ברשותי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותך אינו יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאים ברשותו לא אותה ולא את יורשיה ולא הבאים ברשותה. (ב) תוספות אלו הן הבאים ברשותה כל שכברה להן או שנתנ' להן במתנה. (ג) ירושלמי יורשין שנתן להן רשות שיהיו בניה אפוטרופין וכן המשאיל שנתן רשות להשאול ולהשכיר יש לו להשביע מי ששאל ומי ששכר מן השואל ואפי' התנה עמו שיהא פטור משבוע' אבל יכול להשביע אותו ששאל ממנו אע"כ פטורו הוא והבא מכוחו והכי איתא התם כתב לה נדר ושבועה וכו' (ד) שבועה מאי עבידתא אמר רב יהודה אמר רב על אפוטרופסה שנעשית בחיי בעלה ורב נחמן אמר אפוגמת כתובתה דהיא גרמה אנפש' וכ"ש על אפוטרופ' (נ"י ומרמיא אנפשה תבעה פטור כל שבועות) (ה) והילכתא פטרה אפי' שבועה דעד אחד שאינה אלא כדי להפיס ואיכא מאן דאמר שבועה דעד אחד לא (ו) אמר רב נחמן אמר שמואל משום אבא שאול בן אימא מרים. בין דלא שבועה בין נקי נדר בין מנכסאי בין מנכסיא אילין בין הוא בין יורשיו אין משביעין אותה. אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כאבא שאול בן אימא מרים. (ז) לריש מתיבא דווקא שפטרה בשעת קידושין אבל פטרה בשעת מותו גובה הכל בלא שבועה בין להבא בין לשעבר אע"פ שהיא בבית בעלה. (ה) וכתב רבינו אלפס הני מילי דכתב לה דלא נדר דלא שבועה או נמי נקי נדר ונקי שבועה בלחוד ולא כתב לה בין מכנו בין מיורשיו אבל אי כתב לה בין מכני ובין מיורשי גובה בלא שבועה ואפילו היא פוגמת כתבה מתניתין דקתני נדר ושבועה אין לי ולא ליורשיי לא לך ולא לבאים ברשותך וכו' ואמרינן שבועה מאי עיבידתה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אפוגמת כתובתה וכסתברא דכי קאמר בין מנכסיי בין מנכסיא אילין כמ"ד כמני ומיורשיי דמי (ט) דאפי' בן זכאי דאמר מנכסיי הוא אינו יכול להשביעה אבל יורשין משביעין אותה. היכא דאמר מנכסיא אילין כמאן דאמר כמני ומיורשי דמי ובין הוא ובין יורשיו אין משביעין אותה ואתא אבא שאול למימר דנקי נדר ונקי שבועה כמ"ד מנכסי אילין דמי ובין הוא ובין יורשיו אין משביעין אותה. אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה ש"מ אפילו מנכסיא האילין דהיינו מיורשיו לא יפרע אלא בשבועה לא בן היורשין ולא מן הלקוחות. אלמא נאמנות לא מהני לדעת דאבא שאול ומתני' דקתני נדר ושבועה אין לי ולא ליורשיו ולא לבאים מכחי רבנן הוא דפליגי עליה דאבא שאול (י) כדמסיק בגמרא דבל זמן שתובעת בתובתה ולית הילכתא כתהוא מתמא אלא כאבא שאול ומיהו דוקא שלא פטרה משבועת הבא ליפרע מנכסי יתומין וכשנפרעת בתובתה בן היורשין נשבעת על הפוגמת ועל האפוטרו' על ידי גלגול והיינו דקאמר אבל מה אעשה כלו' אע"פ שפטרה בן השבועה הרי יש עליה שבועה על פריעת כתובתה ונשבעת על הכל בגלגול אבל פטרה משבועה הבא ליפרע בפירוש כגון דכתב לה מהימנת לי כל אימת דאמרת לי לא פרעה או נמי הגבה כתובתה בלא שבועה בין נקי נדר בין נקי שבועה בין מנכסיי בין מנכסיא האילין גובה שלא בשבועה (יא) וקרובים דבריו לדברי ר"ח. וכן כתב הא דשלח ר' זבאי לפר עוקבא. והא דאמר רב נחמן אמר שמואל לית הילכתא כוותי' אלא כי האי מתני' אבא שאול בן אימא מרים אומר בין נקי נדר בין נקי שבועה בין מנכסיי בין מנכסיא אילין בין הוא בין יורשיו אין משביעין אותה (יב) בכל הני דמפרשי במתני' כגון שנעשה אפוטרופס וכיוצא בה מיהו למיגבא כתיבתה לא מהני הנ"מ עד דמפרשי' להימנה למיגבא (יג) ועלה קתני אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה. אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כאבא שאול (יד) קבלתי מרבותינו דהא דאמר אבא שאול בשלא קנו מידו שהאמינה ופטרה משבועה (טו) אלא בכתיבה שהיא כאמירה דמשנתינו דאוקימנא מאי בותב אומר הכל קנו מידו מפטור שבועה גובה בלא שבועה אפי' מן היתומין ומפורש בירושלמי בהא דאמר רבי עקיבא ינתנו ליורשיו שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה (טז) הגע עצמך שפטרום מן השבועה זו תורה וזה אינה תורה ש"מ שאם פטר הלוה למלוה לגבות שלא בשבועה גובה

כו' ניסין ל' ב' ועיי' בהל' מלוה בשטר לוה קכ"ח: (ריח) והא דאמר בד"א במצות לא תעשה אבל במצות עשה מבין אותו מכה מרדות עד שתצא נפשו ליתא בכי האי מצוה דמשום כיבוד אביהן הוא דמיחייבי. אבל ב"ד אין יכולין לכופן. דלא דמיא האי מצוה למצות לולב וסוכה (ריט) והכי פר"ש בבתובות. (רכ) גרסינן בפ' גט פשוט מנכסים משועבדין לא יפרע אלא בשבועה (רבא) ואמרי רבוותא לא שנא מכר ולא שנא מתנה לא מריש מלוה עד דמישתבע ליה דלית ליה נכסי כלל. לרבינו האיי שמר דנפיק בגו זמניה (רכב) לא גבי מנכסים משועבדין אלא בשבועה (רכג) דהא היכא דאודי בשעת מיתה דלא פרעיה למלוה גבי מיתתי בלא שבועה. ואפי' הכי אינו נפרע כמשעבדי אלא בשבועה הכא נמי לא שנא:

(א) **גרסינן** בפ' הכותב כתב לה נדר ושבועה כו' כתובות פ"ו ב' ויבי' נמו"ת סי' ע"ח סעי' י"ז ובהע"ז סי' ל"ח יעו"ש היכא ועיי' לקמן כה' מחילה מוס כ"ו: (ב) תוספתא אלו הן הבאים ברשותה כו' כ"ל שם כתוספתא פ"ס והובאה ברי"ף וברמ"ם שם סימן י"ח ועיי' לקמן מוס י"ח: (ג) ירושלמי שנתן רשות וכו' פ"ק דכתובות ה"ה והובא בהג' נדר ושבועה כו' ועיין ברמ"ם סי' כ"ט ועיי' לקמן כה' סימן מוס ס"נ: (ד) שבועה מאי עבידתה תרי"ף מ"ב מל מפטרופסות כו' שם בכתובות פ"ו ב' (ונ"ל ומרמיא אנפשה למשבוע דעד אחד כמלוה ל"ח כו' כתובות פ"ו ח' מוהן קל"ב ב': (ריט) והכ"פ ר"ש בכתובות נ"מ ב' ועו"ש ועיי"ש בתוס' פ"ו ח' ד"ה פריעה ב"ח כו' ועיי"ש בגרמ"ה סימן י"ד בהגהות מיי' פ"ח מהל' מלוה ולוה סי' ל"ב: (רכ) נכסיהן משועבדים מכתובה לא יפרע כו' כ"ל בתוכות פ"ז ח' ועו"ש היטב ובתוס' מ"ב ב' ומ"ה ח' ועיין בי"מ סעי' ס' ובח' קי"ח סעי' ז' וסי' קי"ד סעיף ד' ועו"ש: (רכא) תמהי דבתובתה ל"ש מכר ול"ש מתנה כו' למדו ממתי דמי לעיל מוס קל"ח: (רכב) לא גבי מנכסים משועבדים אלא בשבועה כו' עיי' בגרמ"ה פ"ק דב"ב סי' ס' ועיי' בסי' ע"ח סעיף ג' ובסי' קי"ד סעי' ד' ועו"ש בתוס' ד"ה פריעה כו' ועיי' בהל' מלוה ולוה פ"ד ה"ב ובמה שכתבתי שם ומיהו אלא יליף לפרעי כו' כ"ל ולפי מה שכתב בגרמ"ה שם בתוס' ד"ה פריעה מיהו אלא יליף לפרעי כו' כ"ל כמו בתוך דעלמא אם הודה הלוה בפניהם

גובה מן היתומין שלא בשבועה (יז) וכתב נמי סנבסים משועבדין ומנכסי יתומין לא תיפרע אלא בשבועה יש מי שאומר שאם פטרה מן השבועה לגבות בפירוש גובה מן היתומין ומן המשועבדין וכל שכן אם קנו מידו דהנן כתב לה נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא לבאים ברשותי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותך אין משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאים ברשותה (יח) גרסינן בתיספתא אלו הן הבאין ברשותה כל שמכרה או שנתנה להן במתנה ויש אומרים האב אינו יכול להפקיע שבועת הלקוחות ומעשים בכל יום ראין נפרעין מן המשועבדין אע"פ שיש בהן נאמנות אלא בשבועה ומן היתומין שלא בשבועה אלו דברי ר"ח ומסתבר דלגבי יתומין מהני נאמנות ולגבי לקוחות לא דמעמא דנכסים משום דחיישינן לקינוניא הוא (יט) כדגרסינן בפ' שבועות הדיינין להקדש ליפרע מנכסי הקדש. תנינא מנבסים משועבדים לא תפרע אלא בשבועה מה לי משועבדין להדיוט ומה לי משועבדין להקדש מהו דתימא הדיוט הוא דאדם עושה קינוניא על הדיוט אבל הקדש לא קמ"ל וביון דמשום קנוניא הוא אפילו כתב בו נאמנות איבא למיחש למרעון ולקינוניא והא דתניא בתוספתא אלו הן הבאים ברשותה כל שמכרה או שנתנה להם במתנה דוקא הבאין ברשותה דליבא למיטר שמינתה אפוטרופוס דאם כן היינו יורשיה כדאיתא בירושלמי אבל הבאין ברשותו לא שמכר ונתן במתנה אלא יורשין יורשיו טפש והבאין ברשות אפוטרופא שמינ' הבעל מאליו ואע"ג דקים"ל כל תנאי ממון תנאו קיים ה"מ דלא קא מחייב לאחריני אבל הכא דקא מחייב לאחריני לא ומראמר ר"ח מעשים בכל יום דלא מהניא נאמנות בנכסים משועבדים (כ) כותיה עבדינן (כא) ואיבא מאן דאמר שטר קלא אית ליה ולקוחות אינהו דאפסדי אנפשייהו (כב) ורב אלפס אויתי ראיה מדגרסינן בפ' האשה שנתארמלה האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן דקאמר מאן בו' לעולם דקאמר מלוה וכגון שהוא חב לאחרים וכ' נתן אלמא כל חיבא דמחייב לאחריני וליבא גביה מחיבא דפרע אין הוראתו הוראה והא נמי דכוותיה ולא דמי דהתם בההיא שעתא דקאמר מיחייב לוה לאחרים אבל הבא לא (כג) כרפרשי' בקיום וכתב נמי דיתומין שבאו לפרוע מן הלוה בשטר שיש בו נאמנות כגון מלוה דכתב ללוה (כד) כל איסת דאמרית פרענא ליה להאי שטרא כי אסר ליה פרענא מהימן דקיימא לן דתנאי שבממון קיים ואפי' מת מלוה ונפל שטרא קמי יתמי ואסר להו פרענא לאבוכון מהימן (כה) ואע"ג דלא כתב עליה מהימנ' עלאי ועל יראתאי בתראי מאי מעמא דשטר מיעקר עקיר דהא לא מצי למיטר ליה הוה לך למיקריה אי נמי למכתב תברא דאסר ליה אנא אהימנותא דמכי הילכך מהימן. מיהו נאמן בשבועה דכיון דלא כתב ליה מהימנת לי אפי' בלא שבועה לא פטרי' ליה דילמ' הכי קאמר ליה מהימנ' עלי לבטולי שטרא דידי (כו) והוי כמלוה על פה דאפילו מעיקרא כי אמ' שטרא פריעא הוא לאו כל כמיניה. ואי אמר ליה אישתבע לי. דינא הוא דמישתבע ושקיל. ולא מצי אידו אישתבועי ואיפטורי. אבל השתא דכתב ליה מהימנת עלאי ולא פטריה משבועה איבא למימר לבטולי שטרא כתב ליה אבל מידי שבועה לא מיפטר כדכתב בהלכות (כז) הלכה מקבר בעלה לבית אביה או שחזרה לבית חמיה ולא נעשית אפוטרופיא אין היורשין משביעין אותה. ואם נעשית אפוטרופיא היורשין משביעין אותה לעתיד לבוא. ואין משביעין אותה לשעבר (כח) ואסיקנא על אפוטרופיא שנעשית בחיי בעלה ומסתברא דהא מתני' דלא כאבא שאול (כט) דאמר מינהו אבי יתומין לא ישבע (ל) כדמוכח בגמרא הילכתא ליתא דהא קיימא לן כאבא שאול (לא) ורישא דמתניתין קאמרה המושיב את אשתו תנונית או שמינתה אפוטרופוס הרי זה משביעין אותה כל זמן שירצה ליהא לא כתנא קמא ולא כרבי אלעזר (לב) כפסקא דגאון אלא דרבינו אלפס הלך עליו והילכתא מסתברא כרבי שמעון דאמר כל זמן שתובעת כתובתה יורשין משביעין אותה (לג) כרב פפא דאמר לאפוקי מדרבי אלעזר ומחלוקתו (לד) וכן פסק רבינו האי בתשובה הלכה כרבי שמעון דכולהו מעמא מוקים רבי שמעון אליבא דהילכתא (לה) בב"ק בחנין (לו) בתנייתא באבא שאול (לז) בתלי'תא באבא שאול בן אימא מרים ובכולהו הילכתא כוותיהו (לח) וברביעתא נמי (לט) דקא מפיק מרבי אלעזר ומחלוקתו הילכתא כוותיה ולא מחיבינן שבועה לאשה בטענת שמא אפי' הושיבה תנונית. (מ) וקי"ל כרב מתנה דאמר דאפי' בין מיתה לקבורה לא משביעין לה (מא) ומסתברא מתני' אפטור שבועה קאי (מב) והכי איתא בתוספתא וחזינן בחיבור הרב (מג) תשובה לרבינו אלפס דאיתשיל מקמיה אם היתומין משביעין את האלמנה על מה שנשאה ונתנה בחיי בעלה אם מת ולא השביעה והשיב חלוקה היא בין בעלי תוראה איבא מאן דאמר הלכה כסתם משנה המושיב את אשתו תנונית או שמינה אפוטרופוס משביעין אותה כל זמן שירצה ואיבא מאן דפסיק הלכה כרבי שמעון דאמר תובעת כתובתה יורשין משביעין אותה אינה תובעת כתובתה אין היורשין משביעין אותה ורעתינו נוטה שהלכה כסתם משנה שאם מת ולא השביעה גלי אדעתיה שמחל לה ומשום הכי יורשין משביעין אותה לעתיד ואין משביעין אותה לשעבר ומשום דבעלה כבר מחל לה. (מר) ולא ס"ל. (מה) ומסתברא דפלוגתא דתנין ובני כהנים גדולים היא. ושתגבה כתובתה תשבע על הכל. (מו) גרסי' בשבועות בפ' שבועת הדיינים ההוא דאמר ליה לחבריה מהימנת לי כל אימת דאמרת לי לא פרענא אזל פרעיה באפי בי תרי אביי ורבא דאמרי תרוויהו הא היכניה מתקוף לה רב פפא נהי דהימניה מפי מנפשיה מפי מסהדי מי היכניה וקי"ל

שער החדש

מעמך שמעתם מן המנוסה כו' כיוצולמי פרק מ' דמכותם הלכה כ' ויפי"ם בגמ"ם סימן ב' ועיי' כמוס' ב"ב קכ"ב ב' ד"ה ומין הכוכר כו' ולמ"ם פ"ם דנכסותם סי' י"ל יפו"ם כמוס' שם: (יז) וכ' נמי מנכסי מסועבדין ומנכסי יתומים כו' ל"ל דקאי על כר"ח שכ' כן כמו שמסיק דבינו: (יח) גרסינן בתוספתא אלו הן הבאין ברשותה כל שמכרה כו' וכ"ל מ"ש מס"ש הבאין ברשותו סיימו ג"כ לקוחות ומקבלי מתנה אלמא דנאמנות מפורש מהני לגבי לקוחות ועיי' לעיל אות כ' ועיי' בס"ם סימן כ"ב ומי כ"ם (ונ"ל דשמעתא דנכסים משועבדים משום כו') : (יט) כדגרסי' בפ' שבועת הדיינין להקדש ליפרע מנכסי הקדש כו' שבועת מ"ב כ' : (כ) כותיה עבדינן. עיי' תו"ם סי' ע"ם ספי' י"ם ובתס"ז סימן ל"ח ספי' ז' ועיי' לעיל מאמר ד' אות קל"ב ומין בתי' הרא"ש כלל ע"ב סי' ח' : (כא) ואיבא מ"ד שטר קלא אית ליה כו' עיין בתור תו"ם סי' ע"ח ספי' ל"ח ובתס"ז סי' ל"ח : (כב) ולא אלפס מייתי לתיא מדגרסינן כה' יפו"ם סימן ס"ב ובתס"ז סי' כ"ב ועיי' בה סימן ס"ד : (כב) כדגרסינן בפ' שבועת הדיינין. ר"ל בה' קיום יפו"ם בתום י"ם. אלא שם כ' מפשמת מחייבת ולא מפשם שכ' כאן. לכן כ"ל לתניא שכ"ל ג"כ כדמייתים בקיום. ול"ל לו מפשמת דהכא לו מפשמת דהתם: (כד) כל אימת דאמרת פרענא לאסי מהימנת עלאי כי אמר ליה פרענא מהימן כי כ"ל כ"ה בניי"ף ותס"ז סי' כ"ח ובתו"ם סי' י"ח יפו"ם סימן ס"ב ועיין בתי' סי' ל"ח ועיין לקמן ס' סימן מום י"ח: (כה) ואפ"ג דלא כתב ליה מהימנת עלאי ועל כו' כ"ל : (כו) והוי כמלוה ע"פ דאילו מעיקרא כי אמר שטרא כו' כ"ל ועיין לקמן מום ס"ם : (כז) הלכה מקבר בעלה לבית אביה כו' שם פ"ז ג' ועיי' לקמן מום ל"ם : (כח) דאמר מינהו אבי יתומים לא ישבע כדמוכח בגמרא כו' שם בכתובות פ"ו ב' : (ל) כדמוכח בגמרא ובהכתא ליתא דהא קי"ל כאבא שאול כו' כ"ל וכ"ל דלית הלכתא כמתניתין קמייתא דהלכה כתרא כמוס' : (לא) ודיתא דמתניתין קאמרה כמושיב את אשתו כו' כמוכח פ"ו ב' : (לב) דפסקא דגאון מלא שרב אלפס מולק עליו כו' עיי"ם בכי"ף ע"ו כ' ובכת"ם סימן כ"ז ועיי' בתשב"ז סימן ל"ז ועיין לקמן ס' סימן מום י"ח : (לג) כר"ם דאמר לאפוקי כ"ם ומחלוקתו כו' שם פ"ח ב' : (לד) וכ"ם דגימו הא גם הלכה כר"ם כו' עיי"ם פ"ח ב' מום ד"ה לאפוקי כו' ובכת"ם שם סי' כ"ו : (לה) כב"ק כמגן כ"ל כ"ל שם מוקימתא דר' ירמי' שם פ"ח ב': (לו) בתלי'תא כתבא שאול. שם ב' מוקימתא דרב שפת : (לז) בתלי'תא כתבא שאול בן אימא מרים. שם מוקימתא דמני : (לח) ובברביעתא נמי דקא מפיק כו' שם מוקימתא דר"ם ועיי"ם בתום' ובכת"ם סימן כ"ח ובתס"ז סי' ל"ז שבי' ב' : (לט) דקא מפיק מר"ח ומחלוקתו הלכתא כוותיה ולא מחייבינן כו' כ"ל כ"ל הלכתא כר"ב. : (מ) וקי"ל כרב מתנה דאמר דאפי' בין מיתה לקבורה שם ר"ם ומי' ל"ח שבי' ה' : (מא) ומסתברא מתניתין אפטור שבועה קאי. כ"ל הא דאי' שם פ"ו ב' דאין היורשים משביעין אותה לשעבר דקאי כל אימת דוקא שיכא שבועה אבל אין שבועה אין משביעין אותה שם ב' ובכי"ף ובתו"ם שם ס"ק ל"ח ובתשב"ז סי' ל"ז ועיין בתוספתא פ"ה. : (מב) ובכי אתא בתוספתא. יפו"ם ס"ם ובמוזה שם בכת"י ועיי' בתס"ם סי' י"ח יפו"ם סימן ובתס"ז סי' ל"ח ב' ובתו"ם סי' ל"ח שבי' ד' יפו"ם סימן : (מג) שמוטב לרבינו אלפס דאסתיל מקמי' כו' ודעת הרי"ף כדעת רב שלי שמוטב בתס"ם סי' י"ח : (מד) וגם ס"ל. שם דבני רבינו מעמו שמגיע על הרי"ף וכעת"כ בתות פ"ם : (מה) ומסתברא לן דפלוגתא דמנן ובני כהנים גדולים כו' שם בכתובות פ"ם ב' ושם ק"ם ס' ועיי' לקמן ס' סימן מום ל"ם : (מו) גרסי' בפ' שבועת

וקי"ל כרב פפא. (סז) ההוא דאמר ליה מהימנת לי כבי תרי. אזל ופרעיה באפי תלתא, אמר רב פפא כתלתא לא היימנה מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע תרי כמאה. ומאה בתרי. אבל אמר לה באפי תלתא (סח) ואזיל פרעיה באפי ארבעה כיון דנחת לדיעות נחת (סט) ואיכא דקשי' ליה ליסא תרי ותרי נינהו והוי לה ערות מוכחשה ומסתברא לא מבעיא היכא דאיכא שטר ד"ל מאי חזית דסכסכת אהני סמוך אהני דהתם אשטרא כמבנין ואוקים שטרא אחזקתיה אלא אפי' ליכא שטרא לא אברינן אוקים סמונא בחזקת מריה ואדידיה סמכין דהא היימניה כבי תרי (ג) ומהיימניה כבי תרי לא מתבחשי ומסתדרותא כותיה פסקינן והני דאמרי פרעי' הוא דמתבחשי וכמאן דפסלינהו רבי (נא) הדק' דמסהדי דפרעיה ניהליהו באפיהו. (נב) אבל אסהידו דאודי קמייהו דפרעיה מהימני וכ"ב האלפס בתשו' דכי מסהדו דפרעיה הוה ליה כהכחשה דתרוייהו בחדא מילתא קא מסהדי ומכחשי אהדדי אבל הודאה מילתא אתריתי היא ועליה דידיה קא מסהדי (נג) והוה ליה בהזמה ומכי אמרי דאודי נבייהו לא מצי למימר ליה לא אמרית להו כידי (נד) ובתשובה לרבינו האי הנאה דהם סתם והדרת הראש לא מהני בנאמנות ואין חבירו יכול לעכב תרם סתם ולומר הוציאני מן הכלל שלא האמינו לזיול ואי לא גזל אין עליה חרם וכי מחרים סתם (נה) ליכא כל מאן דאית ליה גזילה בידיה ולא מהדר לה הכי והכי תיהוי (נו) והוו יודעין שאין אנחנו ולא אבותי' רגילין ליתן רשות בל מי ש.וא ויאמר (נז) כתבו פיתקא דלטותא ומורשית להחרים סתם בציבור אלא כך אני אומר אם אתה תובע אדם ירוע הרי הדין ביניכם ואם לאו (נח) מסור אתה בביתך דין על נוולך וקלל אתה ברצונך אבל יתומין שבאו בטענה הן או אפוטרופיהן (נט) אין אנו יודעין אצל מי למורישנו יש להן פיתקא דלטותא. תשובה לרבינו קלונימום (ס) שטר בנאמנות ואמר הלה לא הלוותני יכול להחרים סתם כל מי שלא הלווהו כו' לרבי משולם בר קלונימום שטר דכתב בו נאמנות בשני עדים. (סא) ואישתכח דכפר ואמר לא קבילית עיסקא פלונית מינך. ואסהידו סהדי דקביל בטלה ההוא נאמנות דאיתרע ליה. מאי טעמא דאמרי כל ישראל אחזקת נאמנים קיימי והשתא הוחזק כפרן וסחייב בשבועה. ושטר שיש בו נאמנות ועידי השטר אינן וסנהג המקום שסופרין כותבין נאמנות לשופרא דשטרא והלה טוען שלא ברשותו נכתב אם כתב בו וקנינא סיניה על כל סה דכתב ומפורש לעיל אינו יכול לבטלן לאחר שנתקיים בחותמיו שכל הבא לפסול השטר. עליו להביא ראיה. (סב) כמו שפסקנו במאמר ראשון (סג) אבל אם העדי' אומרי' לפי שבשאר השטרות כתבנו כך אע"פ שכתב בו בכל סה דכתוב ומפרש לעיל. אין סומכין על הנאמנות דאין בזה כיון שהגיד שוב אינו תמה ומגיד. דאיכא למימר אשאר מילי הוא דאמר. (סר) כדאמרינן לעיל יכולין לומר על זה תתמנו ועל זה לא תתמנו. אבל אם כתבו בפירוש וקנינא מיניה על הנאמנות ואחר כן אמרו לא אמר לנו או טעינו וכתבנוהו. אמרינן כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד והילכך אין לסופר לכתוב נאמנות ושאר שופרא דשטרא אלא אם כן נסלבין בבעלים. דלא אמרי' טעות סופר אלא באתריות. וכן אתריות במתנה אין כותבין אלא ברשות הבעלים. ואי פירש בו אחריות כותבין (סה) כדגרסי' ואי אית ביה אחריות אית בה משום דינא דבר מצרא ומאן דמפיק שטרא דאית ביה נאמנות (סו) ואין כתב ידם יוצא ממקום אחר כתבינן באות. מאי דסבירא לן (סז) לרבינו האי מאן דמקבל למיכתב בכל לשון דזכותא ולא ידע ספרא לאחזוקי בראוי כיון דכתב ביה ואחריות שטרא דנן קבילה עלי כחומר כל שטרא דנהיגין בישראל דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי (סח) קיים לכל כללי דהחות ענייניה אבל תנאין בנון נאמנות בהלואה אי נמי ביטול מודעי במתנה לא מיחשבא ביה עד דמיפרשן ושטר מעליא הוא לכל מילי דהוו בנו שטרא (סט) והיכא דלא כתב לאו כל כמינה למיסר (ע) שטרא פרוע הוא והכא דכתב ג"ח מהימנת עלאי וירתך בתרך עלאי ועל ירתיי. כל איסת דאסרת לאו פריעא הוא. וא"נ יתמי למינבא ביה מיניה ואמר (עא) אנא פרענא לאבוכון. אפשר דהוא פקיד דפריעא הוא. צ"ע. אי מישתבע ליה שבועת היורשין או לא. מי אמרינן כיון דאיהו הא מית ולא קאמר לא פרענא היאך מהימן (עב) וכי היימניה ליתיה בתריה ליכא דטעין פרעו' ליתמי. אבל אי טעין פרענא לאבוכון לא מהימנוי. או דילמא לא שנא. ומסתברא יד בעל השטר על התחתונה. ושמעתי מנהג נרבונא דלא מהניא נאמנות ביתומין מן היתומין היכא דמית לוה בחיי מלוה ופטור. (עג) ולא נתגלה לי טעמא ונאמנות בשבועות היורשין לא מהניא אלא היכא דפשר משבועת היורשין בפירוש ובעי למכתב בין שמת לוה בחיי מלוה. ובין מלוה בחיי לוה. יהא רשות למלוה ולורשיו לגבות היכנו ומן יורשיו בלא שום שבועה בעולם. ואפילו שבועת היורשין ואפילו על ידי גילגול. ואי לא כתב הכי אמרינן יד בעל השטר על התחתונה וכי כתב הכי מהני תנאה. (עד) ובתשובה לרבינו אלפס מי שהוציא שטר חוב על חבירו בנאמנות וקבע לו זמן עד שיפרעהו אע"פ שעבר הזמן עדיין הנאמנות קיים וכל איסת דנפיק שטרא מידיה מהימן בלא שבועה. ואפכיכו רבוותא שטרי בנאמנות (עה) יכול להשביעו נתגלגל לו שבועה ממקום אחר וכו' ונהגו לכתוב אפי' על ידי גילגול (עו) מסתברא אי פקח הוא פורע לו חוב אותו השטר בפני עדים וגושל שטרו ומשביעו על מה שפרע לו (עז) כדאמרינן יהיב לה כתובה באפי סהדא ומוקים להו לקמאי בהלואה. (עח) לרבינו האי מאן דמקבל למיכתב שטרא בכל לישנא דזכותא אע"ג דלא ידע ספרא לאחזוקי כראוי כיון דכתב ביה אחריות שטרא דנן הבל בתוב למעלה:

נרסינן

שער התחדש

שטעם הדיינים הסום דאמר ליה למכרי' כו' שטוטח מ"ב ה' מו"מ סי' ע"ח סעי' ה': (סז) ההוא דאמר ליה מהימנת לי כבי תרי כו' סם וסם: (סח) ואזיל פרעי' באפי תלתא כו' סם וסם: (סט) והיכא דקשיא ליה ליימ מרי ומרי כו' קאי על היכא דסיימי כבי תרי ואזיל ופרעי' באפי תלתא דלעיל הום מ"ו ועיי' בש"ך ס"ק כ' שהביא זה בשם הבעה"ת: (ג) ומדהיימני כבי תרי לא מיתבחשי ליהו ומסתדרותא כוותי' פסקינן כו' כ"ל ועיי' לקמן ה' תוב בשמר הום ס"ח: (נא) ודוקא דתמהדי דפרעי' ניהלי' באפייהו כו' כ"ל: (נב) אבל אסהידו דאודי קמייהו דפרעי' כו' יעו"ש בשמעי' ג' ובשור שם יעו"ש היטב: (נג) וכו"ל כהזמה ומכי אמרי אודי כו' כ"ל וע"ל דאודי קמסהדי ולא אמעשה שהיה ועיי' בת' פאר הדור סי' קס"ו: (נד) ובתשובה לרבינו האי מגאה דמרם סתם ומדלת כו' עיי' ת' הכי"ף סי' קל"ח ומפי' ע"ח סעי' ו' ולקמן ה' מלוה ע"ח הום ק"ב ועיי' בח' מהדש גנוזה סי' קס"ה: (נה) ליתא כל מאן דאית ליה כו' סם סעי' ז': (נו) והוו יודעין שאין אנחנו ולא אבותינו רגילים ליתן רשות כו' סם סעי' ח': (נז) כתבו לי פיתקא דלטותא וחנו לי לשום להחריס בציבור כו' כ"ל וכ"ה בשור סעי' י"ז: (נח) הסור מסר בביתך דין על נוולך כו' ועיי' בשור סעי' י"ז מילוף גי' בזה יעו"ש היטב וגי' זו נכונה יותר מכולם וכ"ה בממדה נמוזה שם יעו"ש: (נט) אין אנו יודעים אצל מי ים למוריסנו כלום כותבין פיתקא כו' כ"ל וכ"ה בשור שם: (ס) שטר בנאמנות ואמר הלה לא הלוימני כו' בח להוסיף על מאי שכתוב בשום ס"ד שטובה דרבינו האי מגאה בשטעת פילמון ומילו הכל מיילי בשטעת הלוחה נופל: (סא) ואשתכח דכפר ואמר כו' שם בשטעי' י"ג ועיי' שם בש"ך ס"ק ל' יעו"ש וכאן מצוטר בהדיא כך: (סב) כמו שפסקנו במאמר הלחון. יעו"ש בשום ס"ד: (סג) אבל אם העדים אומרים לפי שרגילו בשטר השטעות כשוב כך לכן כתבנו כך

שטעם הדיינים הסום דאמר ליה למכרי' כו' שטוטח מ"ב ה' מו"מ סי' ע"ח סעי' ה': (סז) ההוא דאמר ליה מהימנת לי כבי תרי כו' סם וסם: (סח) ואזיל פרעי' באפי תלתא כו' סם וסם: (סט) והיכא דקשיא ליה ליימ מרי ומרי כו' קאי על היכא דסיימי כבי תרי ואזיל ופרעי' באפי תלתא דלעיל הום מ"ו ועיי' בש"ך ס"ק כ' שהביא זה בשם הבעה"ת: (ג) ומדהיימני כבי תרי לא מיתבחשי ליהו ומסתדרותא כוותי' פסקינן כו' כ"ל ועיי' לקמן ה' תוב בשמר הום ס"ח: (נא) ודוקא דתמהדי דפרעי' ניהלי' באפייהו כו' כ"ל: (נב) אבל אסהידו דאודי קמייהו דפרעי' כו' יעו"ש בשמעי' ג' ובשור שם יעו"ש היטב: (נג) וכו"ל כהזמה ומכי אמרי אודי כו' כ"ל וע"ל דאודי קמסהדי ולא אמעשה שהיה ועיי' בת' פאר הדור סי' קס"ו: (נד) ובתשובה לרבינו האי מגאה דמרם סתם והדרת כו' עיי' ת' הכי"ף סי' קל"ח ומפי' ע"ח סעי' ו' ולקמן ה' מלוה ע"ח הום ק"ב ועיי' בח' מהדש גנוזה סי' קס"ה: (נה) ליתא כל מאן דאית ליה כו' סם סעי' ז': (נו) והוו יודעין שאין אנחנו ולא אבותינו רגילים ליתן רשות כו' סם סעי' ח': (נז) כתבו לי פיתקא דלטותא וחנו לי לשום להחריס בציבור כו' כ"ל וכ"ה בשור סעי' י"ז: (נח) הסור מסר בביתך דין על נוולך כו' ועיי' בשור סעי' י"ז מילוף גי' בזה יעו"ש היטב וגי' זו נכונה יותר מכולם וכ"ה בממדה נמוזה שם יעו"ש: (נט) אין אנו יודעים אצל מי ים למוריסנו כלום כותבין פיתקא כו' כ"ל וכ"ה בשור שם: (ס) שטר בנאמנות ואמר הלה לא הלוימני כו' בח להוסיף על מאי שכתוב בשום ס"ד שטובה דרבינו האי מגאה בשטעת פילמון ומילו הכל מיילי בשטעת הלוחה נופל: (סא) ואשתכח דכפר ואמר כו' שם בשטעי' י"ג ועיי' שם בש"ך ס"ק ל' יעו"ש וכאן מצוטר בהדיא כך: (סב) כמו שפסקנו במאמר הלחון. יעו"ש בשום ס"ד: (סג) אבל אם העדים אומרים לפי שרגילו בשטר השטעות כשוב כך לכן כתבנו כך

מאמר ששי בשמות בעלים

(א) **גרסינן** בפ' כל הגט גט שנכתב שלא לשם אשה פסול. כיצד היה עובר בשוק ושמע קול כופרין מקרין איש פלוני במקום פלוני מגרש פלונית ממקום פלוני. ואמר זה שמי וזה שם אשתי פסול לגרש בו. יותר מיכן כתב לגרש את אשתו ונפלך ומצאו בן עירו. ואמר לו שמי כשמך. שם אשתי כשם אשתך פסול לגרש בו. יתר מיכן יש לו שתי נשים ושמותיהן שוות כתב לגרש את הגדולה ובו'. (ב) רישא במאי. אמר רב ספרא בסופרין העשוין להתלמד עסיקינן (ג) ופסק רבינו אלפס כולם אין פוסלין בבהונה. חוץ מן האחרון כולו כדבת' בהלכות. (ד) ומסתברא מילתיה דר' יוחנן גבי גט ליתא. (ה) והא דאמר ר' יוחנן מחזירין ביובל ליתא דתד' טעמא נינהו משום דאין בירה (ו) כמו שפירשתי באות ח'. (ז) ותו גרסינן הכותב טופסי גיטין צריך שיניה מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן. (ח) שטר מכר צריך שיניה מקום המוכר ומקום הלוקח שטרי מלוה צריך שיניה מקום הלוה ומקום השלוה ומקום המעות. ומקום הזמן. ר' יהודה פוסל בכולן ר"א מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים שנא' וכתב לה. (ט) אמר ר' זירא אמר רבה בר שילא אמר רב הלכה כר"א קרי רב עליה דר' אלעזר טובינא דהכיכי. (י) והלכך גורינן טופס אטו תורף. (יא) ואין כותבין טופס אלא בשאר שטרות. (יב) ודווקא לכתחילה אבל דיעבד כשר. כדאמרינן גבה מהובר משום גזירה הוא אבל רבינו שלמה פירש ר"א אפי' דיעבד קאמר והכי מסתברא דרבי אליעזר אדר' יהודה קאי. (יג) ירושלמי רבי ירמיה בשם רבי זירא ספסולו את למר הכשירו אילו כתב כולו לשמה ושם האיש ושם האשה שלא לשמה פסול ה"נ אם כתב בולו שלא לשמה ושם האיש והאשה לשמה כשר (יד) מפני התקנה. ירושלמי. אמר רבי בון מפני תקנת הלבלר כדי שיהו חייו מצויין לו. (טו) והא דתנן כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו. ואין כותבין שטר ללוקח עד שיהא מוכר עמו בתורף הוא דקאמר הא טופס כתבי וכתב המחבר (טז) לא דמי הא להא דגיטין. והא פירוש דאין כותבין שטר ללוקח (יז) לא חזינן מידי לרבוותא. ומילתא דצריכא עיונא רבה הוא. (יח) גרסינן בפרק השולח גט בראשונה היה משנה שמו ושמה ושם עירו ושם עירה תתקין רבן גמליאל שיהא כותב איש פלוני ובל שום שיש לו מפני תיקון העולם. (יט) איבא מאן דאמר הוא הדין לשם עירו וכל שום שיש לה מדנקט ברישא שינוי שם עירו ועירה. ולהכי כתבי בגיטא וכל שום דאית ליכי ולאבהתיכי ולאתראיכי ולאתרא דאבהתיכי (כ) ואוכא מאן דאמר דלא צריך. (כא) א"ר אשי והוא דאיתחזק בתרי שמי (כב) ומסתברא למאן דבעי שם עירו וכל שם שיש לה הוא הדין דאיתחזק בתרי דוכתי. הא לא איתחזק לא בעי למיכתב. ודווקא שני שמות במקום אחד (כג) ורוצה לגרש אשתו שבמקום אחר. כדאיתא בירושלמי. ומגי בבל שום שיש לה. (כד) וכל שום שיש לו. ואיצטריך למיכתב שני שמות. (כה) כגון ההיא דתנו קרו לה רובא מרים ופורתא שרה אסרי נהרדעי מרים וכל שום שיש לה ולא שרה וכל שום שיש לה. דאם איתא דמרים ושרה קא מדכר מה לי הכי ומה לי הכי. אבל שני שמות בשני מקומות צריך לפרש לכל השמות (כו) דגרסינן בבריירתא עד שיגרש אשתו שביהודה ושם דגליל עמו. ואשתו שבגליל ושם דביהודה עמו ואם יצא לו שם אחר (כז) צריך להזכיר שלשתן בראיתא בירושלמי. והני מילי שהיה ביהודה וכתב לגרש בגליל או בגליל וכתב לגרש ביהודה. (כח) אבל היה ביהודה וכתב לגרש ביהודה או בגליל וכתב לגרש בגליל הרי זו מגורשת. והכי איתא בירושלמי. ירושלמי איש פלוני וכל שום שיש לו (כט) הגע עצמך שהיה שמו ראובן ואסיק שמיה שמעון. אלא אני פלוני וכל שום שיש לי. (ל) ירושלמי מתני' דקתני וכל שום שיש לי במגרש על בורחו. או במגרש במקום אחר. ור"ח אייתי ליה ש"מ המגרש באותה העיר אינו צריך כלל. (לא) ואיבא מאן דמפרש וכל שום שיש לה שצריך להזכיר השמות כולן (לב) כי ההיא דקאמ' אבא בר חייא דמיתכרי אבא בר מרי (לג) וקשיא לן בההוא עובדא דמרים ושרה

גרסינן

שער החדש

(א) **גרסינן** בפרק כל הגט גם מכתב שלא כו' ניסין כ"ד מ': (ב) ופסק רבינו אלפס כולם אין פוסלין כו' שם בגי"ף ובהג"מ כי' מ' ועיי' בהסגי"ל סי' קל"ח סעי' מ' כ' ג' ד': (ד) ומסתברא מילתיה דר' יוחנן גבי גט ליתא. כ"ל מאי דאמר כ"י שם כ"ה מ' דאף המחלון אינו פוסל: (ה) והא דאמר ר' יוחנן מחזירין ביובל כגוונות ג"כ ור"ת ובהגמ"ם פסק בפי"ח מה' מכירה ויובל ה"ב בכ"י מי"ב מה' ועיי' בכ"מ וקל"ח ס"ק ד' ועיי' בתוי' כאן בתו"מ סי' ס"ק מ' ור' יוחנן ס"ל: (ו) כמו שפיכסחי בחום ת'. היינו בה' תלוקח קלקע יוחנ"ם בחום ק"ם: (ז) ומו גרסי' הכותב טופסי גיטין מקום הלוקח מקום המוכר מקום המעות מקום הסדה ומקום הזמן שמעי מלוה כו' כל"ל: (ט) תר"ו שמר רבה בר שילא הלכה בר"ח קרא כו' כל"ל שם ע"ב ובשמר' מ' חום ק"ם: (י) והלכך נזהי' טופס אטו תורף. כ"ל בגיטי כשים ועיי' בב"ם סי' קל"ח ס"ק ב' יפו"ם: (יא) ואין כותבין טופס אלא בשאר שטרות. עיי' הו"מ סי' מ"ח סעי' מ': (יב) ודווקא לכתחלה אבל דיעבד כשר מהוהר למר הכשירו אילו כתב כולו לשמה ושם האיש ושם האשה שלא לשמה פסול ה"נ אם כתב כולו שלא לשמה ושם האיש והאשה לשמה כשר (יד) מפני התקנה. ירושלמי. אמר רבי בון מפני תקנת הלבלר כדי שיהו חייו מצויין לו. (טו) והא דתנן כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו. ואין כותבין שטר ללוקח עד שיהא מוכר עמו בתורף הוא דקאמר הא טופס כתבי וכתב המחבר (טז) לא דמי הא להא דגיטין. והא פירוש דאין כותבין שטר ללוקח (יז) לא חזינן מידי לרבוותא. ומילתא דצריכא עיונא רבה הוא. (יח) גרסינן בפרק השולח גט בראשונה היה משנה שמו ושמה ושם עירו ושם עירה תתקין רבן גמליאל שיהא כותב איש פלוני ובל שום שיש לו מפני תיקון העולם. (יט) איבא מאן דאמר הוא הדין לשם עירו וכל שום שיש לה מדנקט ברישא שינוי שם עירו ועירה. ולהכי כתבי בגיטא וכל שום דאית ליכי ולאבהתיכי ולאתראיכי ולאתרא דאבהתיכי (כ) ואוכא מאן דאמר דלא צריך. (כא) א"ר אשי והוא דאיתחזק בתרי שמי (כב) ומסתברא למאן דבעי שם עירו וכל שם שיש לה הוא הדין דאיתחזק בתרי דוכתי. הא לא איתחזק לא בעי למיכתב. ודווקא שני שמות במקום אחד (כג) ורוצה לגרש אשתו שבמקום אחר. כדאיתא בירושלמי. ומגי בבל שום שיש לה. (כד) וכל שום שיש לו. ואיצטריך למיכתב שני שמות. (כה) כגון ההיא דתנו קרו לה רובא מרים ופורתא שרה אסרי נהרדעי מרים וכל שום שיש לה ולא שרה וכל שום שיש לה. דאם איתא דמרים ושרה קא מדכר מה לי הכי ומה לי הכי. אבל שני שמות בשני מקומות צריך לפרש לכל השמות (כו) דגרסינן בבריירתא עד שיגרש אשתו שביהודה ושם דגליל עמו. ואשתו שבגליל ושם דביהודה עמו ואם יצא לו שם אחר (כז) צריך להזכיר שלשתן בראיתא בירושלמי. והני מילי שהיה ביהודה וכתב לגרש בגליל או בגליל וכתב לגרש ביהודה. (כח) אבל היה ביהודה וכתב לגרש ביהודה או בגליל וכתב לגרש בגליל הרי זו מגורשת. והכי איתא בירושלמי. ירושלמי איש פלוני וכל שום שיש לו (כט) הגע עצמך שהיה שמו ראובן ואסיק שמיה שמעון. אלא אני פלוני וכל שום שיש לי. (ל) ירושלמי מתני' דקתני וכל שום שיש לי במגרש על בורחו. או במגרש במקום אחר. ור"ח אייתי ליה ש"מ המגרש באותה העיר אינו צריך כלל. (לא) ואיבא מאן דמפרש וכל שום שיש לה שצריך להזכיר השמות כולן (לב) כי ההיא דקאמ' אבא בר חייא דמיתכרי אבא בר מרי (לג) וקשיא לן בההוא עובדא דמרים ושרה

ז' וכר"ן שם מליכא דנכיס בזה: (כד) וכל שום שיש לו ולא מצמיך לכמוב שמי כו' כל"ל: (כה) כגון ההיא דמו הובא לה בובא מרים כו' שם בם"ם ל"ד כ': (כו) דגרסי' בבריירתא עד שיגרש אשתו שבגליל כו' שם בם"ם: (כז) צריך להזכיר שלשתן כדאי' בירושלמי כו' שם ה"ב והובא שם בר"ן יעו"ם: (כח) מבל היה ביהודה וכ' לגרש ביהודה כו' עיי"ם בשוש ור"ן שמביאים הירושלמי הזה יעו"ם ובהג' דמי' בגליל ובי' ביהודה ות' בגליל ובי' ביהודה ות' בגליל וכו' שמות ת' בגליל וכו' שביהודה בשמו שביהודה ולא בשמו שבגליל בשמו שבגליל הוא יעו"ם היפב דמסתמא מזה דלפי' במקום ת' הוא מגורשת מלמי בחי' בהגמ"ן דה"ב קאמר דמי שמעת מינה שמעת מחד במקום אחר שולח גם בשמו הקדומה במקום שהיה והוא נשאר עם השמו שהניח במקומה. וה"ק שם בירם לשמו בשמו שביהודה. היינו שהות דר בגליל עם השמו שהניח ושולח גם מגליל לשמו שביהודה וכן להיפך היה לו שעם מגליל ולקח מח"כ שעם מיהודה ונשאר ביהודה ושולח גם לשמו שבגליל יעו"ם היפב וכ"ה ג"כ בחי' הרשב"ם שי' בהגמ"ם יעו"ם: (כט) הגע עצמך שהיה שמו ראובן ואסיק שמיה שמעון. אלא אני פלוני וכל שום שיש לי. כ"ל ומה מהני ליה בכותב וכל שום שיש לו וכ"ל לשמעון כיון דסעומד בשניהו הוא שמו בשמם לחוכן ובגם כחוב שמעון וכל שום שיש לי ליה לשמעון מבל כל שום שיש לי לחוכן זה לא נזכר בלל בגם ולכן משני דהכי כותב מגח שמעון וכל שום שיש לי (היינו מדכר בשעה) וכועל בזה שום לחוכן ג"כ עיי' בק"ע קכוב לזה. שוב מצאתי בהגרי' בח' הרשב"ם בלל ס"ו בי' ד' ממש בהגרי' והנאתי יעו"ם היטב והובא בשם בעלות הגר"ם סי' קכ"ם ובחי' הרמב"ן מלחמי שם ה"ב דמחלה בחום שם לי והיינו בשיפם ל"ם ומחן למגנה שמו ממש מבדין ובדאי דשמו שלמיני יעלים ולא יניב ות"ב מלי מועיל דיכחוב כל השמות חת שמו למיני בודאי יעלים ומשני דת"ל לכחוב כל השמות בשיכות רק יכחוב וכל שום שיש לי וממילא נכלל בזה שמו המחיי ג"ב יעו"ם היטב (ולפנינו הגי' למפיק ובחי' הרמב"ן וכר"ן מי' למיך יעו"ם). ומלבינו מסתמא דמפרש לה בהרמב"ן ולכן מייתי הירושלמי לגלוי דמין צריך לפרש כל השמות וכן משמע שם המגיד ק"ו מ': (ל) ירושלמי מתניתין דקתני וכל שום שיש לי במגרש על כורחו הוי יעו"ם בשוף ה"ב וגרסה ללשני רבינו היה גי' שלמה ממה שהוא לפנינו וקשי על שם המשנה יעו"ם בשני מקום (ודברי הר"ש מין להם שחר וכמ שהקשה ע"ז בשלמו בם"ך שם): (לא) ומיהא מהן דמפרש וכל שם שיש לה צריך להזכיר כו' זו היא שיטת ר"ת בתוס' שם ד"ה וכל שום כו': (לב) כי ההיא דקאמר אבא בר חייא כו' יעו"ם ל"ה מ': (לג) וקשיא לן בההיא עובדא דמרים ושרה כו' וב"ם יפרשנו דה"ק דיכתוב שם דמקניית

(לד) גרסינן בפ' הזורק ומורים חכמי' לר"מ בשינה שמו ושמה ושם עירו ושם עירה שהוולד מסור. (להּ) ואבי האיש והאשה לא הזיקן דצריך הילכך לא מיפסיל וכן אמר רב צמח דלא צריך ודווקא שינה שמו ושמה. ושם עירו ושם עירה (לו) אבל לא נכתב בו שם עירו ושם עירה ואשה ובעלה בעיר אם יש עידי סמיכה הלך אחר עידי סמיכה ואם לאו אם הבעל כותב ואינו מערער בשר לבתחילה דהיכא דידעינן דטעות סופר הוא ליכא למיחש. ואפי' ליתא לבעל לא מעגינן להּ. אבל אתי בעל ומערער משגחינן ביה. (לז) ולכתחילה בעינן שם עירו ושם עירה אינה אלא משום חששא. (להּ) כדאיתא בגט פשוט ולאו מזויף הוא וכשר. (לט) והא דאמר רב יוסף לכאי ניחוש להּ אי משום מי מילין וכו'. ואקשי' והא בעינן שמו ושם עירו ושמה ושם עירה וליכא. (מ) איידא דנקט שמו ושמה. נקט נמי עירו ועירה ולאו דווקא וכן מצוי אצלינו בתשובת אדוני אבי הרב זצ"ל. (מא) גט פשוט כותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו. ושובר לאשה אע"פ שאין בעלה עמה. ובלבד שיהא מכירן והבעל נותן שכר. (מב) אמר רב יהודה אמר רב ובלבד שיהא מכיר שם האיש בגט. ושם האשה בשובר. (מג) והוא הדין לשם האשה בגט ושם האיש בשובר. (מד) ירושלמי. אמר רבי אבא צריך שיכיר את שניהן מתניתין פליג על רבי אבא בראשונה היה משנה שמו ושמה שם עירו ושם עירה ואם במכירן מה צריך לשנות את שמותיהן. אמר רבי חייא בר אבא אית בר נש דחכמין לחבריהון ולא ידעין שמהתהן. (מה) ואמר רבא שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה ולישנא דילמא אזיל למתא אחריתי ומחזק ליה לשמיה יוסף בן שמעון וכתיב גיטא וממטי ליה לאיתתיה דהאיך. הכי אמר רב כל שהוחזק שמו בעיר ל' יום אין הוששין לו. (מו) ר"ח שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת. ונפיק גיטא מתותיה דחד וקא טעין בעל לאו אנא כתבתיה. כיון דמעיקרא אין להן לגרש אלא זה בפני זה. ואשכחינן ליה לגיטא דכתיב במתא אחריתי. אע"פ דמתקיים בחותמיו חיישי' לשעותיה דבעל ואמרי דילמא איתך דלאו איתתיה הוא אזל לזהויה מתא וכתב גיטא ואכטיה לאיתתיה דהאי. ומשום הכי לא אקשי' דילמא אזל חד יוסף בן שמעון למתא אחריתי. דמילתא פסיקא היא דכל שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה. וכיון דהאי גיטא דביד דחד מינייהו במתא אחרינא אכתיב הערמה איתעביד ביה ופסול וקמ"ל מתניתין דכותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ואפי' בשני יוסף בן שמעון שצריך שיהא עמו חבירו בשעת כתיבה (מז) כי היכי דחד מינייהו דכתב גיטא דהוא גירש ואי נפיק גיטא מתותי ידי דהאיך לא משגחינן ביה (מח) ותו גרסינן שנים שהיו דרין בעיר ושניהן יוסף בן שמעון אין מוציאין שט"ח וע"ו ולא אחר שט"ח עליהם נמצא לא' בין שטרותיו שטר של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין כיצד יעשו ישלשו (מט) יכתוב שם אביו ואבי אביו וכן לזה ואם היו משולשים יכתבו סימן יוסף ארוך ולבן לזה מיוסף גוץ ושחור ואם היו מסימן אחד יכתבו כהן ואם היו שניהן כהנים יכתבו דורות אביו ואבי אביו ואבי אבי אביו עד שישתנה אחד מחבירו. (נ) גרסינן בפרק המגרש כתב חניכתו וחניכתה כשר (נא) תני רבנן חניכת אבות בגיטין עד עשרה דורות רבי שמעון בן אלעזר אומר שלשה דורות כשר מכאן ואילך פסול והילכתא כוותיה. (נב) בגט פשוט ההוא גיטא דנפק בי דינא דרב הונא דהוה כתב ביה אני פלוני לויתי ממך מנה אמר רב הונא ממך ואפי' מריש גלותא ממך ואפילו משבור מלכא כלומר חיישינן לנפילה אמר ליה רב חסדא לרבה פוק עיין בה דלאורתא בעי לה רב הונא מינך נפק דק ואשכח וכו' אלמא אע"ג דאיכא למיחש לזימנא אהרינא (נג) לא חיישי' אלא אמרינן מינך מההוא יומא דנפק מיניה משמע ולא חיישינן לנפילה דרבים וכל שכן לנפילה דיחיד בדתנן ולא אחרים יכולין להוציא שטר הוב עליהם הא הן על אחרים יכולין להוציא דלא חיישינן לנפילה (נד) וכן הילכתא כתנא דידן בבולהו והבין אמכיסו כולהו רבוותא והא דתניא כשם שאין מוציאין זה על זה כך אין מוציאין הן על אחרים איכא תרי לישני במאי פליגי (נה) ללישנא קמא תנא קמא סבירא ליה אין אותיות נקנות במסירה ובצריך להביא ראיה קא מיפלגי דאתמר אותיות נקנות במסירה אביי אומר צריך להביא ראייה ורבא אמר אין צריך להביא ראייה ומסתברא מדקיימא לן הן על אחרים יכולין להוציא וכו' ש"מ על בורחין אותיות ניקנות במסירה (נו) ומדאמרינן נמי בפרק קמא דבבא קמא

שער החדש

על הכתב ועיי' בר"ן מס"ב בשם הרמב"ד ועיי' בתי' קכ"ט בשינ' ס' בתב"ה: (לד) גרסינן בפ' הזורק ומודים מכמיס לר"מ בשינה שמו כו' ניתין פ' ב': (להּ) ואבי האיש והאשה לא הזיקן דצריך כו' עיי' בי' קכ"ט בשינ' ס' ועיי' ס' ע"ש ס' ובכתב וב"י בס' עיטה ובשי' בתי' הרמב"ן בס' גנוזה סי' ל"ח: (לו) אבל לא נכתב בו בס' עיטה ובס' עיי' בתי' הרמב"ם פ"ח דגיטין בי' ס' ובכתב הרא"ש סי' קכ"ח ופי' הרי"ף) (ועיי' בתי' רבב"ח סי' פלוף ני"ג): (לז) ולכתחלה בעינן שם עירו ושם עירה אינה אלא משום חששא. (להּ) כדאיתא בגט פשוט ולאו מזויף הוא וכשר. (לט) כדאי' בגמ"ש. תולי קולמוסו על כך דב"ב ק"ז ב' ועו"ש היטב ותולי כוונתו על כך דב"ב קע"ב ס' ועיי' בתוס"ש סי' ס"ב ועו"ש היטב ובתוס' ר"ב ועו"ש: (לט) והא דאמר רב יוסף לכאי ניחוש להּ אי משום מי מילין וכו'. ואקשי' והא בעינן שמו ושם עירו ושמה ושם עירה דנקט שמו ושמה. נקט נמי עירו ועירה ולאו דווקא וכן מצוי אצלינו בתשובת אדוני אבי הרב זצ"ל. (מא) גט פשוט כותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו. ושובר לאשה אע"פ שאין בעלה עמה. ובלבד שיהא מכירן והבעל נותן שכר. (מב) אמר רב יהודה אמר רב ובלבד שיהא מכיר שם האיש בגט. ושם האשה בשובר. (מג) והוא הדין לשם האשה בגט ושם האיש בשובר. (מד) ירושלמי. אמר רבי אבא צריך שיכיר את שניהן מתניתין פליג על רבי אבא בראשונה היה משנה שמו ושמה שם עירו ושם עירה ואם במכירן מה צריך לשנות את שמותיהן. אמר רבי חייא בר אבא אית בר נש דחכמין לחבריהון ולא ידעין שמהתהן. (מה) ואמר רבא שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה ולישנא דילמא אזיל למתא אחריתי ומחזק ליה לשמיה יוסף בן שמעון וכתיב גיטא וממטי ליה לאיתתיה דהאיך. הכי אמר רב כל שהוחזק שמו בעיר ל' יום אין הוששין לו. (מו) ר"ח שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת. ונפיק גיטא מתותיה דחד וקא טעין בעל לאו אנא כתבתיה. כיון דמעיקרא אין להן לגרש אלא זה בפני זה. ואשכחינן ליה לגיטא דכתיב במתא אחריתי. אע"פ דמתקיים בחותמיו חיישי' לשעותיה דבעל ואמרי דילמא איתך דלאו איתתיה הוא אזל לזהויה מתא וכתב גיטא ואכטיה לאיתתיה דהאי. ומשום הכי לא אקשי' דילמא אזל חד יוסף בן שמעון למתא אחריתי. דמילתא פסיקא היא דכל שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה. וכיון דהאי גיטא דביד דחד מינייהו במתא אחרינא אכתיב הערמה איתעביד ביה ופסול וקמ"ל מתניתין דכותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ואפי' בשני יוסף בן שמעון שצריך שיהא עמו חבירו בשעת כתיבה (מז) כי היכי דחד מינייהו דכתב גיטא דהוא גירש ואי נפיק גיטא מתותי ידי דהאיך לא משגחינן ביה (מח) ותו גרסינן שנים שהיו דרין בעיר ושניהן יוסף בן שמעון אין מוציאין שט"ח וע"ו ולא אחר שט"ח עליהם נמצא לא' בין שטרותיו שטר של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין כיצד יעשו ישלשו (מט) יכתוב שם אביו ואבי אביו וכן לזה ואם היו משולשים יכתבו סימן יוסף ארוך ולבן לזה מיוסף גוץ ושחור ואם היו מסימן אחד יכתבו כהן ואם היו שניהן כהנים יכתבו דורות אביו ואבי אביו ואבי אבי אביו עד שישתנה אחד מחבירו. (נ) גרסינן בפרק המגרש כתב חניכתו וחניכתה כשר (נא) תני רבנן חניכת אבות בגיטין עד עשרה דורות רבי שמעון בן אלעזר אומר שלשה דורות כשר מכאן ואילך פסול והילכתא כוותיה. (נב) בגט פשוט ההוא גיטא דנפק בי דינא דרב הונא דהוה כתב ביה אני פלוני לויתי ממך מנה אמר רב הונא ממך ואפי' מריש גלותא ממך ואפילו משבור מלכא כלומר חיישינן לנפילה אמר ליה רב חסדא לרבה פוק עיין בה דלאורתא בעי לה רב הונא מינך נפק דק ואשכח וכו' אלמא אע"ג דאיכא למיחש לזימנא אהרינא (נג) לא חיישי' אלא אמרינן מינך מההוא יומא דנפק מיניה משמע ולא חיישינן לנפילה דרבים וכל שכן לנפילה דיחיד בדתנן ולא אחרים יכולין להוציא שטר הוב עליהם הא הן על אחרים יכולין להוציא דלא חיישינן לנפילה (נד) וכן הילכתא כתנא דידן בבולהו והבין אמכיסו כולהו רבוותא והא דתניא כשם שאין מוציאין זה על זה כך אין מוציאין הן על אחרים איכא תרי לישני במאי פליגי (נה) ללישנא קמא תנא קמא סבירא ליה אין אותיות נקנות במסירה ובצריך להביא ראיה קא מיפלגי דאתמר אותיות נקנות במסירה אביי אומר צריך להביא ראייה ורבא אמר אין צריך להביא ראייה ומסתברא מדקיימא לן הן על אחרים יכולין להוציא וכו' ש"מ על בורחין אותיות ניקנות במסירה (נו) ומדאמרינן נמי בפרק קמא דבבא קמא

אי שתקיתו שתקיתו ואי לא מהדרנ' שטרא למרי (גז) ובפ' בהרא דבתובות ש"מ דבהאי סגי ולא בעי שטרא אלא בבסירה לחודה וש"מ (נח) דהלכה כרשב"ג דאמר הנותן מתנה והחזיר לו את השטר חזרה מתנתו (נט) והכי הילכתא וליכא למינדא מיניה (ס) ובכתובות ההיא איהתא דאפקידו גבה מלוגא דשטרא ואמרה להו מהיי תפישנא להו לעניך מיגבא בהו קאמ' דאותיות ניקנות בבסירה ומהניא בהו תפישה מחיים (סא) ולא כדברי הרב אלפס דקאמר בתורת משכון והא דלא מהימנא משום מיגו בדאיכא עדים הוא (סב) ולא אמרינן במשכון כי היכי דלא אמרינן באומן אלא היכא דליכא עדים ולא ראוהו (סג) כדמפרש בסחאה והילכך אי איכא עדים דתפיש מחיי גבי בהו (סד) וגבי מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו דאמרינן אסמכתא לא קניא הא אי לא אמר בלשון אסמכתא והחזיר לו השטר קנה. ש"מ דאותיות ניקנות בבסירה והנותן מתנה להבירו והחזיר לו השטר חזרה מתנתו והכי הילכתא (סה) ואמיבר נמי הכי פסק בהכובר את הספינה וה"ג אכר אמיבר הילכתא אותיות ניקנות בבסירה מאי טעמא מילי ניהנו ומילי בעלמא לא מקניין בלומר אותיות (סו) לא מקנו אלא בבסירה לחודה עיקר. ובן פסק בעל כתיבות. (סז) והאי דכתב ובספרא הלכה אין ניקנות בבסירה מעותא דספרא הוא דאיכא דכתב בהן אין אותיות ניקנות אלא בבסירה (סח) ובפרק האשה שהלך אשכחן דאמר לאביי ניחוש לה אי לנפילה מיזהר זהיר וכו' מאי אמרת דילמא מסר ליה אותיות ניקנו' בבסירה (סט) ורבינו שמואל הכי סבירא ליה אלא דרבי חננאל ורב אלפס פליגי. (ע) וקשיא להו הא דאביי ורבא וטהם כתניתין ובריית' דקתני הן על אחרי יכולין להוציא ואנן כתבינן מאי דסבירא לן (עא) וקיי"ל כרבא נמי דאמר א"צ להביא ראיה על הבסירה הלכך הן על אחרים יכולין להוציא כמסקנא דמתניתין (עב) מיהו מישתבע שבועת היסת ובן הילכתא (עג) והא דתניא אחד מן האחין שהיה שטר הוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה אהין הוא דשמטי מהדי הא אחר לא וכתב הרב המחבר מאי שנא (עד) מדגרסינן בפ' הזקת הבתים אחד מן האחין שהיו אונאות ושטרות יוצאין על שמו דפליגי רב ושמואל דרב אמר עליו להביא ראיה ושמואל אמר על האחין והכא כולי עלמא מודו דעליו להביא ראייה. לא דמי דהתם על שמו הן כתובין והכא על שם אביו הן כתובין ועליו הראייה. (עה) נמצא לאחד בין שטרותיו שטר של שמעון פרוע שטרו שניהן פרועין (עו) ואוקימנ' בפ' שנים אוחזין שנמצא בין שטרותיו פרועין דהא קי"ל סימפון היוצא מתחת ידי מלוה אינו אלא כמשרק ופסול (עז) ואסיקנא במשלשין בשטר ואין משלשין בשובר (עח) ושעבא דאיכא שובר הא ליכא שובר לא מצי מפיק דקי"ל ולא אחרים יכולין להוציא עליהם שטר חוב. (עט) אביי אמר הכי קאמר (פ) נמצא לאחד בין שטרותיו שטרו של שמעון פרוע עליו שטרות שניהן פרועין ע"מ דאביי סבירא ליה דהן מוציאין על אחרים. ואביי ורבא לא פליגי. (פא) ומודה אביי דמשלשין בשטר. ואין משלשין בשובר מצי מפיק וטובא אשכחן כה"ג (פב) בפ' בתרא דב"ק בשיירא דעכבר עליה גייס (פג) ובחזקת הבתים דאמר אביי כגון דאתו טהדי ואמרי אנן אגרינן מינך דלא פליגי (פד) וכתב רבינו שמואל שאם שני בן שמעון אלו באין בהרשאה זה מזה על הלוה יכולין לגבות אחד מן השטרות ממה נפשך מן הלוה שהרי מודה הוא בשני שטרות ומיהו אם

טעין

שער החדש

עיין לעיל מאמר ד' תום פ"ט; (נז) ובפ' במה מכמוכות כו' עיין לעיל מאמר ד' תום פ"ט: (נח) והלכה כרשב"ג דאמר הנותן מתנה להבירו והחזיר לו כו' ב"כ קס"ע ס' ועיי"ש ע"ב דפליגי בתוספות סם נקנין בבסירה יעו"ש ועיין לעיל מאמר ד' תום ל"ד ועיין לקמן ס' הספסל הסמר תום י"ל: (נט) והכי הלכתא וליכא למידל מיניה. ועיי"ש בכי"ף וכפ"ק כו' כ"ג ובכו' רמ"ה ספ"י ע' סלא פסקו כך ועיי' לעיל מאמר ד' תום פ"ז ויש לעיין לרבינו ס"ק כ"ש ועו"ש סימב וע"ל דס"ל כמ"ש הרשב"ם דאמר ליה מילכסם לי יעו"ש וכמ"ש דאמר יפסיד מס לה יפדה בממון סדהו יעו"ש ולכן סוכרח בס הרשב"ם לפעם זה ובמגס הביג עליו הס"ך בס דהרשב"ם מחיל לבינהו קס"ע ב' דפסק הרשב"ם יעו"ש סימב ועי' הכי"ף הסס בגמ' תסקס"ה ון"ל מ"ש זמיון דמזבן ליה בניסן וכחיב ליה שמכח בחסרי ומחכמי ליה זוזי ביני ובינך וזכין ליה מיניה ון"ל הכ"ל בשלמא זבינתי ון"ל מיכתב ויחיב ליה זוזי כו' וזכו גי' הרשב"ם כלי שפק ועי' רבינו הוס ג"כ כך ובמגס תמה עלי' הס"ך ועיין לקמן ס' מתגה תום כ"ד: (ס) ובכתובות ההיא מיתמר דאפקידו כו' לכתובת פ"ש ס': (סא) ולא כדברי הרב אלפס דקאמר בתורת משכון כו' יעו"ש בכי"ף ולא"ס כתום ד"ה מיתי לך כו' ועיין הו"מ סימן ס"ד יעו"ש ועיי' לקמן ס' פקדון תום כל"ב: (סב) ולא אמרי' במשכון מיגו כי היכי דלא אמרי' בתומן כו' כל"ל ועיין לקמן ס' פקדון תום ל': (סג) כדמפרש בסחאה. כ"ל לקמן בפ' מחלה תום סכ"ז. ומ"ש והלכך מי היכא עדים כו' ל"ע דהא מבסירה מ"מ בעינן דהיינו בימסרס מיד ליד לפס קנין מבל הכא מהי לידה בתורת פקדון. וכמה בפקדון פשיטא דאה לא מיקרי מסירה כמבואר בימסות קס"ח ס' וע"ש בב"ב קפ"ג ס' וע"ש בס ע"ו ס' תום ד"ה אם כ"ב כו' ועיי' בפי' ס"ן בפי' ס' ועיי"ש בפבעי' ד' בהג"ה ובס בפי' ה' וליכא למימר דס"ל מגבין להמלוה מפסרות וס"ל דבני גוביינא ניהנו עיי' בפי' ק"ח בפי' ה' מדה דס"ב מהי חלי זה בדין דנקנות בבסירה לחודה הא למען דס"ל מגבין בפסרות כן הדין אף למען דב"ל בעינן בחיבה ומסירה ועוד דכיון דלא קני החוב כמאי דתפיס להו ס"ב תוך נוכין תוסס הא בעבוד הגוף של לוה נשתר גבי יתמי ומפלגלי דיתמי לה תמתעביד לבע"ח עיי' בסחים ל"ח ס' ולעיל ריש מאמר ד' לכן ל"ל דדעת רבינו כיון דנקנית בבסירה לחודה לכן דייניהו כשאר מפלגלי ומהני להו תפיסה מחיים לגבות החוב וכ"ת תום כתובות ס"ה ס' ד"ה אית לך כו' וכ"ל בבתב ותפיסה מחיים לא מהני לגבות החוב דלה עדיפה ממסירה עב"ל מפעם דאם מסירה מהני ס"ע תפסה מחיים מהני וכ"ת סוף רמז תל"ח ובגרס"ם בס סי' ס' יעו"ש סימב ועדיין ל"ע בזה: (סד) ונבי מי שפרע מקלא חיבו ומפלגים כו' ב"ב קב"ח ס' ועיי' בשלמ"ם נדרים כ"ז ב' יעו"ש סימב: (סה) ומיהו נמי הכי בסק בהמוכר תם

הספיקה כו' ב"ב ע"ז ס' ועיי' בפ"ג ס' ב"ב ע"ז ע"ג יעו"ש: (סו) לא מיקנו מלה בתסיקה לחודה וכן עיקר וכן פסק כו' כל"ל: (סז) וכתב בספרה הלכה אין נקנות בתסיקה כו' כל"ל יעו"ש ע"ז ס' בתום ד"ה תמר תמיתר כו' יעו"ש בלי"ף ובת"ם כו' ד' יעו"ש סימב ועיי' לקמן ס' מכירת תום כ': (סח) ובפ' תפס בהלך תסיקה כו' יעו"ש בתום ד"ה תמר תמיתר כו' ועיי"ש בתום ד"ה תפי תמלת כו': (סט) ורבינו שמואל הכי ס"ל כו' יעו"ש בבבב"ס ע"ז ס' ד"ה ס"ג תמר תמיתר כו' ובת"ם ב' ד"ה לבב"ג סבר כו' יעו"ש ועיי' לקמן תסיק ז' ס"ב תום כ"ד ועיי' לעיל תמר ג' תום ס"ד: (ע) וקשיא לבו הא דאביי ורבא וטהם תמיתין ובגרייתא כו' כ"ל דלדידהו קניות דהת מכל הנך דתייתי רבינו מוכח דס"ל לתוספות נקנות בבסירה ובתמר יעו"ש בתום ובת"ם בפ"ה דב"ב לקמ"ת ועיי' בתוס"ע סי' ס"ו יעו"ש סימב דפסקינן לתין נקנות בתסיקה ועיי' בתום דעת ביו"ד כו' קס"ת בפ"ת על עכו"ס לתין נקנה בבסירה ומסירה יעו"ש ועיי' ד"ת סי' ב"ח תום ס' דנקנה בפיל יעו"ש סימב: (עא) וקיי"ל כרבא נמי דתמר ס"ל להביא כו' ב"ב קע"ג ס' ועיי' סי' ס"ו סעי' י"ח יעו"ש סימב ועיי' בתוב וכ"י סעי' י"ב וכפ"ך וכפ"ק ס"ע יעו"ש סימב: (עב) מיהו מסתבע שבועת היסת. מיהו ל"ע סיכן מניהו שבועת היסת קודם שיפרעון ול"ל דבתת מייתי לתחר הפילעון. ולת מניהו לו תבר בזה ובל הפובסים לת הביאו זה תולי תלוב פשיטותו ועיי' בתו"ת סי' ע"ת ס"ך ס"ק ס"ז וסי' ל"ת סעי' ג' דבתקוס תזקה יש היסת וכה"ג הכא וק"ל: (עג) והא דתניא ס' תן בתחים סהיה שם"ת יולת כו' ב"ב קע"ג ס' ועיי' ה' תחקה תום תע"ד: (עד) תדגרסי' בפ' תזקת הבתים ס' תן בתחים כו' ב"ב ב"ב ס' יעו"ש סיטב ותוכח סס ע"ב דהלכה כבב ות"ת דקתה בתחזקת דהתם בתחים הבתים תיכא פלוגתא בהת וכתן ל"פ בלל. ולכן תילק ביניהם ועיי"ש בבת ב"ס סם ותם ועיי' בפי' ס"ב יעו"ש היטב ועיי"ש בב"י ממו' ב' יעו"ש היטב: (עה) נמצא לאחד בין שטרותיו כו' תשה בין שטרותיו כו' היינו הך מבמה דב"ב קע"ב ס' דמייתי לעיל תום ת"ת רק דבינו הדר בתני' מסוס מתי למסיק עלה: (עו) ואוקימנת בפ' שנים אוחזין שנמצא בין שטרותיו קרועין דהת קי"ל כו' כל"ל ב"ת כ' ב' ועיי' כי' ת"ת סעי' ת': (עו) ואסיקנת במשלשין בשטר ואין משלשין בשובר יעו"ש בב"ב קע"ב ס': (עח) ושעבא דאיכא שובר הא ליכא שובר לא מצי מפיק. דתי לה"ת תתי' בלת שובר לת מתי מפיק דקי"ל ולת תתיתים יכולים להוציא עליהן כו' כל"ל: (עט) תביי תמר ס"ק נמלת לתחד כו' שם בב"ב קע"ב ס' וסי' ת"ת בפי' ז': (פ) נמלת לתחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פלי פרוע שטרות כו' כל"ל: (פא) ומודה תביי דלה שטר תסיקה סהיה בשלשה ואין תשלשין בשובר תתי כו' כל"ל: (פב) בפ' בתרא דב"ק בשיירא דעכבר עליה גייס (פג) ובחזקת הבתים דאמר תביי בגון דאתו טהדי ואמרי אנן אגרינן תינך דלא פליגי (פד) וכ' רבינו שמואל שאם שני בן שמעון אלו באין בהרשאה זה מזה על הלוה יכולין לגבות אחד מן השטרות ממה נפשך מן הלוה שהרי מודה הוא בשני שטרות ומיהו אם

קע"ג

טעין ואמר השובר נכתב סתם על שניכם ושניכם פרעתי טענה מעליתא היא. (פה) האומר לבנו שטר בין שטרותיו פרוע ואיני יודע איזהו שטרות כולן פרוענין. נמצא לאחד שנים. הגדול פרוע. והקטן אינו פרוע. אמר (פו) שטר לך בידי פרוע. הגדול פרוע והקטן אינו פרוע (פז) חוב לך בידי פרוע שטרות שניהן פרוענין. כל שדותי מכורין לך ושדי טבור לך. יד בעל השטר על התחתונה והמוציא מחבירו עליו הראיה:

מאמר שביעי כתיבת גיטין ושטרות

ונחלק לשני חלקים אחד לגט ואחד לשטר.

חלק הראשון

(א) גרסינן בפרק המביא גט בכל כותבין בדין ובסיקרא בקומוס ובקנקנתום. (ב) ובכל דבר שהוא של קיימא. אין כותבין לא במשקין ולא בפי פירות ולא בכל דבר שאינו של קיימא. על הכל כותבין על העלה של זית ועל הקרן של פרה ונותן לה את הפרה על יד של עבד ונותן לה את העבד. רבי יוסי אומר אין כותבין על דבר שיש בו רוח חיים. ולא על האוכלין. בכל דבר שהוא של קיימא לאיתויי מאי לאיתויי הא דתני רב הנינא כתבו בפי טריא ואפצא כשר (ג) ואוקימנא במגילתא דלא אפצא הא עפיצא פסול דקי"ל אין פי מילין על גבי פי מילין (ד) ש"מ דגט כותבין בגט שאינו עפיץ בגון קלפים שלנו שהעיבור שלנו דעפיץ (ה) תני רבי חייא כתבו בשיחור כשר (ו) על הקרן של פרה נותן לה את הפרה דאמר קרא וכתב ונתן מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה יצא זה שמחוסר קציצה כתיבה ונתינה (ז) והבא ליכא למיגזר שמא יקטום כדאמרינן בעלה של עציץ נקב (ח) דהתם סתמא למיקטם קאי (ט) שלחו מתם כתבו על איסורי הנאה כשר וכן הילכתא. (י) וכתב הר' יעקב שצריך הקלף והדיו והקולמוס משל בעל (יא) ואם אין לו נותנין לו אחר במתנה. (יב) ת"ר וכתב ולא חקק דחקיקה לאו בתיבה היא ודווקא דחק תוכות גוף הכתיבה בולטת ותוכה וסביביה שוקעות אבל חק וריבו' כתיבה היא כדתניא (יג) עבד שיצא בכתו' שעל גבי טבלא ופינקס יצא לחירות. (יד) על גבי סם של זהב כשר כי האי גוונא (טו) ואי נמי עביד בציץ מאבראי גוף הכתיבה שוקע מצד אחר ובולט מצד אחר דכשר (טז) אבל לא בכתב של כיפה ואנדוכתרי (יז) שכתב גט בכותל כיפה ושעמא משום דמתסר תלישה (יח) ורח"פ כיפה של צמר ארוגה ורקם באריגתה (יט) ואנדכתרי הוצין וצובעין אותן ומציינין ומציירין בהן כתב כדרך שעושין במחצלאות כתב באותיות ובגון זה שנכתב בריקסה או במעשה מחט אינו גט (כ) אין כותבין במחובר לקרקע כתבו במחובר תלשו וחתמו ונתנו לה כשר ר"י פוסל עד שתהא כתיבתו וחתימתו בתלוש והא אמרת רישא אין כותבין. (כא) אר"י אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף ור"א הוא דאמר עידי טסיר' כרתי והכי קאמר אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף בתב לטופס תלשו וכתבו לתורף ונתנו לה כשר וקי"ל כר"א בגיטין דכי כתיב וכתב לה אתורף הוא דכתב ולכתחילה אין כותבין טופס ואם כתבו ושייר לתורף ותלשו ונתנו לה כשר. וכן פסק רבינו האי (כב) ובחדא נוסחא דרבינו אלפס אית בה וליתא כדבעי' לן למימר לקמן ולא בריר דאי משום דקשיא ליה הא דטופס (כג) דקי"ל כר"א דפוסל בגיטין (כד) איכא למימר דהתם הוא דפסיל לכתחילה הוא הא דיעבד כשר דומיא דגט ישן (כה) מיהו בריש גמר' דמסכתין לא מיתוקמ' כשמואל דמוקים לה אליבא דר"א אלא כר"ם (כו) ובתלתש ולבסוף חיברו ולא מבעיא לן כי היכי דמבעיא לן גבי שחיטה (כז) ומסתברא לן דכמחובר דמי דהא טעמ' משום דמחוסר קציצה היא. (כח) ירושלמי (שמואל בר אבא בעי כתבו והתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה בין רבי בון בעי כתבו והתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה אר"י) (כא שמואל ב"א בעי כתבו וחתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה אמרי בה רבנן) (כט) כתבו על הרם של עציץ נקוב כשר דשקיל ליה ויהיב ליה נהליה על עלה של עציץ נקוב אביי אמר כשר (ל) רבא אמר פסול אביי אמר כשר דשקיל ליה ויהיב ליה רבא אמר פסול נזירה שמא יקטום וקי"ל כרבא (לא) ובעל מתיבתא כתב איבעי' להו עציץ שאינו נקוב מאי (לב) ת"ש עציץ נקוב מקדש בברם שאינו נקוב אינו מקדש ר"ש אומר זה וזה אסורין ואינן מקדשין וכתב ר"ח מדגזרינן בעלה של עציץ נקוב (לג) ש"מ בניר כי האי גיט' אפילו קציץ כשר ומשמע דווקא עציץ נקוב. אבל שאינו נקוב לא ש"מ דלא גזרינן מחוסר קציצה אלא במחובר וכ"כ הרב המחבר בשמו אלא שכתב ר"ח גבי קרן של פרה ש"מ אפי' נייר אם מחוסר קציצה אחר כתיבה פסול וב"ש זולתו. הרי דבריו סותרין זה את זה ובתשובת

שניא

שער החדש

קע"ג מ' וסי' מ"ט סעי' ז': (פה) המומר לבנו שטר בין שטרותיו פרוע כו' שם בב"ר משמה שם ובי"ל ה"ה הגי' כ"ג: (פו) שטר לך בידי פרוע שטרות כולן פרוענין בגמרא ושם סעי' כ"ד: (פז) חוב לך בידי פרוע שטרות כולן פרוענין חלמ' משמה שדי מכורה לך שדה גדולה מכורה לו שדה קטנה לי מכורה לך כל שדותי מכורין לו חתם יד בשטרים על התחתונה כו' כל"ל ועיי' סי' רי"ח סעי' כ"ג ועי"ש היטב:

(א) **גרסינן** בפ' המביא גט בכל כותבין כו' שם י"ב ה' וחמש"ו סי' קכ"ה סעי' ז': (ב) בכל דבר שהוא של קיימא לאתויי מאי לאתויי הא דתני ר"ח כו' שם בגמרא ובשבת ק"ד ב' ושם סעי' ג': (ג) ואוקימנא במגילתא דלא עפיצא הא עפיצא כו' כל"ל שם בשם"ס בניסן ושם בשו"ע: (ד) ש"מ דגט כותבים בקלף שלנו עפיץ כגון קלפים שלנו שהעיבור שלנו כעפיץ תני ר"ח כו' כל"ל ועיי' בשו"ב כ' מפילין ח"א סוף ל"ז ועיי' לקמן סוף ל"ז: (ה) תני רבי ר"ח כתבו בשיחור ובטימור כשר כל"ל שם בשבת ושם בניסן ושם סעי' כ': (ו) על הקרן של פרה ונותן לה את הפרה דאמר קרא וכתב ונתן וחתמו בגיטין כ"ה ב' ועיי' סי' קכ"ד סעי' ב': (ז) והבא ליכא למיגזר שמא יקטום כדאמרינן בעלה של עציץ נקוב סוף ל': (ח) דהתם סתמא למיקטם קאי כו' עיי"ש בסוס' כ"ה ב' ד"ה ילפת זה ושם בתי' הרמב"ן ובמו"ז סי' תמ"ח: (ט) שלחו מתם כתבו על איסורי הנאה כשר כו' שם כ' ה' וסי' קכ"ד כעי' ה': (י) וכ' ה"ר יעקב שצריך הקלף והדיו כו' עיי' בתו"ז סי' תמ"ח כ"ש ועיי' בר"ן בניסן כ' ב' יש"ש היטיב ובתי' הרמב"ן שם ועיי' סי' ק"כ סעי' ה' יש"ש היטיב וכ"י שם ועיי' שם הסכומות סי' ק"י: (יא) ואם אין לו נותן לו אחר במתנה כל"ל: (יב) ת"ר וכתב ולא חקק כו' ניסן כ' ה' וסי' קכ"ה סעי' ד': (יג) עבד שיצא בכתב שע"ג מבלמ כו' כל"ל: (יד) וש"נ שם על זהב כשר בכה"ג כו' כל"ל: (טו) וא"נ עפיץ כגון מאבראי גוף הכתיבה כו' שם בגמרא ע"ב וסי' קכ"ה סעי' ד' ועו"ש: (טז) אבל לא בכתב של כיפה כו' שם ס"ה: (יז) בכתב גם בכותל כיפה כו' הוא מסרש כיפה שהוא בגין וכמו שמסרש משום דמחוסר תלישה: (יח) וכ"ח פי' כיפה של למד תלונה כו' עיי' בשבוע ערך כיפה וברש"י שם: (יט) ואנדכתרי הולין ונוטעין לוטן כו' זהו פי' סכ"ה והוא בשבוע ערך אנדכתרי יעו"ש ועיי' בדמ"י שם מש"כ הקונ' וכ"ל ה"ה הגי' כ"ג: (כ) אין כותבין במחובר לקרקע כו' גיטין ג' ב' כ"ח ב': (כא) אר"י א"ש שם בגמרא ובשבת ק"ד ב' ושם סעי' כ"ד: (כב) ובחדא נוסחא דרבינו אלפס כתבו במחובר תלשו וחתמו ונתנו לה כשר כו' עיי' בסוף תקוסף כו' וב"ח שם סימן כ"ג ועיי' סי' קכ"ד סעיף כ' ועיין לקמן לוט ס"ה ולוט ע"ח: (כב) ובמדמ נוסחת דרבינו אלפס אית בה ולית לה מה אמרי בה רבנן: (כג) דקי"ל כל"ח דפסול בגיטין כו' ובשבת זה כו' לפנינו לא נמצא זה בכי"ף: (כד) דקי"ל כל"ח דפסול בגיטין כו' כוונתו על הא דתימא במסכת ו' לוט ב' יעו"ש ועיין לקמן לוט ס"ז: (כה) ומיהו בריש גמרא דמסכתין כו' יעו"ש ג' כ' ועיי"ש בתוס' בד"ה דתנן מין כו': (כו) ובתלוש ולבסוף חיברו לא מינעית לן כי היכי דמיבעי לן כו' כל"ל עיי' במ"ב סי' תמ"ח ס"ב לוט ס' יעו"ש: (כז) ומסתברא לן כמחובר דמי. ועיי' בתוס' ד' ל' ד"ה עד שתהא כו' ועיי' בסי' רי"ח סעי' כ"ה ס"ב ס"ה מה שתלוך בעי ועיין בש"י ובתשו' סי' קכ"ד שתכתב דבדי רבינו יעו"ש: (כח) ירושלמי שמואל בר אבא בעי כתבו וחתמו בתלוש כו' דע כי הרמב"ן במי נורס הכי מיבעיא להו כתבו בתלוש חתמו ותלשו ונתנו לה מה למרי בית רבנן כתבו וחתמו בתלוש חתמו ותלשו ונתנו לה מה למר בי' כ"י יעו"ש ועיי"ש בק"ע וכמ"ק ובפני משה שהגיהו קלח בזה והגיהו ועיי"ש בס"ק מש"כ בזה יעו"ש בשמ"ע וגם דבריו תימה מוכנים לי כ"כ יעו"ש בשמ"ע. ולפי שיטתן דסוס להגיה למרי לשניה כך שמואל בר אבא בעי כתבו בתלוש חיברו חתמו ותלשו ונתנו לה מה למר בית רבנן כתבו וחתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה למר כ' יהודה ר"ח למר בעי כתבו בתלוש חתמו ותלשו ונתנו לה מה למר בית רבנן כתבו וחתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה למרי

שניא פרה ממגילתא. דאי פיישא ממגילתא אמרי אוירא דמגילתא מאי פגים בגיטין (לד) דפר' ודאי אי כתיב גט אגב' (ג"י או אגב העבד) הוה ליה דבר שיש בו רוח חיים ואי נמי שחיט לה הוי ליה אוכלין וכי כתיב על חקרן דלאו אוכל מחוסר קציצה (לה) אבל מגילתא אי כתבה על אמתא דמגילתא מאי מחסר ובן הילכתא ותמיהא לן אמאי לא אייתי רבי' אלפס הא דהרם של עציץ נקוב (לו) ש"מ הא דכתבי' גט על הרם או על הנייר אבל לא על נייר סחוק (לז) כההיא דתניא כתב לו על הנייר או על החרס שדי מכורה לך וכו'. (לח) והיכא דכתב גט על גבי ספר אחד אע"ג שיש בו ענייני' אחרים כתובין ונתן לה הכל כשר (לט) מההוא גברא דשקל ספר תורה ויהבה לרביתהו ולא איפסיל אלא משום דאין מילין על גבי מי מילין הא לאו הכי כשר (מ) ר"י בן בתירא אומר אין כותבין לא על נייר מחוק ולא על הדיפתרא כפני שהוא יבול לזייף וחכמי' מכשירין מאן חכמים ר"א הוא דאמר עירי מסירה כרתי (מא) ואמר ר"א לא הכשיר ר"א אלא לאלתר אבל מכאן עד י' ימים לא דחייש דילמא תנאה הוה ביה וזייפתיה (מב) שמעינן מיהא דכתבי' תנאה בגיטא ורבי יוחנן אמר אפילו מכאן ועד עשרה ימים ואמר ר"א לא הכשיר רבי אלעזר אלא בגיטין אבל בשאר שטרות לא ורבי יוחנן אמר אפי' בשאר שטרות והא דכתב למען יעמדו ימים רבים עצה טובה קמ"ל ועד כאן לא פליגי אלא לענין זיוף אבל בעלמא דכ"ע כרבי אלעזר קי"ל (מג) ובשטרות נמי כדקתני ונובה מנכסים משועבדים והלכה כמותו אף בשאר שטרות (מד) כדגרסינן בסנהדרין גבי ההיא מתניתא דחנו תתיכי עלה תרי גיסי (מה) ופסק ר"ח דהלכתא כרבי יוחנן ברתוייהו דרביה דרבי אלעזר הוא ורבינו אלפס לא אייתי דמכאן ועד עשרה ימים ופסק הני מילי בגיטין אבל בשאר שטרות בעינן כתב שאינו יכול להזדייף (מו) מדאמרינן לעיל גבי שטרא פרמאה דמסריה ניהליה באפי בהדי ישראל והא בעינן כתב שאינו יכול להזדייף ושני ליה בראפיצן ומסתברא כפסק ר"ח דהכא בגט שהוא ועדיו על המחק עסיקינן דתנא קמא סבר אע"ג דליכא למיחש ביה דהא מינכר (מז) דאינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק שני פעמים (מח) מיהו זהה ליה ניירא הכא כתב שאינו יכול להזדייף וגזרו ביה דילמא דמי האי מחקא להאי מחקא וחכמים מכשירין דאי איכא חששא אולינן לעידי מסירה ואי כר"א קשיא הילכתא אהילכתא (מט) דהא קי"ל שטר שבא הוא ועדיו על המחק כשר והכא פסק דאין כותבין שטרו' על נייר מחוק (נ) אלא דאיכא לאוקמא אליבא דרב אלפס בעדים על החלק ואיכא למיגר דרב אלפס כר"ת סבירא ליה בתרוייהו כרבי יוחנן (נא) ור"א אף בשטר קאמר אלא דלית הילכתא כוותיה בשטר. ירושלמי ר"י בן בתירא אומר אין כותבין לא על הנייר מחוק ולא על הדיפתרא אר"א מה פליגין בגיטין אבל בשטרות אף רבי יהודה מודה דו פתר לה שטר על החלק ועדים על המחק. רבי שמעון בן לקיש אמר לא שניא בין בגיטין בין בשטרות הוא המחלוקת. דו פתר לה שטר על החלק ועדים על המחק. וקשיא על דרבי אלעזר אם בעדים על המחק. בהא חכמים מכשירין בשיטת רבי אלעזר דו פתר לה שטר על המחק ועדים על החלק שמואל אומר זה וזה על המחק (נב) יאות אמר רבי יוסי מה טעם דרבנן אמר רבי אבא ניכר הוא אם נמחק פעם אחת ואם נמחק שני פעמים ואיני יכול לוישבו דהא בגמרא דילן מחסיר רבי אלעזר בשטרות והכא מיקל (נג) ולישנא ונוסחא דיליה נמי לא דייקא מיהו איכא למיגמר מיניה דרבי אלעזר מוקים לה בשטר על המחק ועדים על החלק (נד) וגמרא דילן בהכי אוקמ' לה (נה) וגאון אוקמה דליכא סהדי בשטרא ולא נהירא לן דא"כ היכי קאמר מאן חכמים רבי אלעזר הוא דאמר עידי מסירה כרתי (נו) תנא קמא נמי הכי אית ליה אלא דחייש דלמא מזייף להו וצריכא עיונא רבה מיהו משמע דנקיטי' הילכתא דבעינן כתב שאינו יכול לזייף (נז) ומסתברא דקלפים שלנו כדאפיצן דמי ואפיצן לאו דוקא אלא עיבוד מעליא קאמר כדפי' בתפילין (נח) הכל כשירין לכתוב את הגט ואפי' חרש שוטה וקטן האשה כותב את גיטה והאיש כותב את שוברו שאין קיום

שער החדש

בסוף סם ד"ס יגע זה כו' ובגח"ם סם סי' כ"ב ובתי' הרמב"ן והרמב"ם שהמיכו קצת בזה ועיין בד"ן סם: (לד) דפר' ודאי אי כתיב גט אגב' כו"ל דבר שים בו רוח חיים וא"ת שחים לה כו' ל"ת הם זה מיגו דל"ת לה לה' יוסי הגלילי בריך זה דהוה פוסל בדבר שים בו רוח חיים וכן בחולין מכל מן מליכא דרבנן קיימינן ומה מיכפת לן מי הוה בו רוח חיים וכן בחולין וס"ע: (לה) מכל מגילתא מי כתב על מוליא דמגילתא מהי מחסר כו' כל"ל: (לו) ש"מ מהא דכתבינן גט על החרס מו על הנייר מכל לא על נייר ממוק כו' כל"ל ומה דמילק בין חרס לנייר ממוק ל"ע לכאורה דהם מידי והיי הוה דבר שיכול להזדייף עיי' בחוספות ב"מ ל' ויבמות כ"ב ל' קידושין ע' ל' וב"ב כ"ח ל' יעו"ש היטב ועיי' בסי' קכ"ד סעי' ב' וסעי' ד' ולכאורה ל"ע. ועיי' בסי' רסב"ח בגיטין כ"ב ל' בב' דפל החרס היינו בחקיקה דהו"ל דבר שח"י להזדייף יעו"ש ומפשר דה"ע מפרש לה דבעינן כתב שאינו יכול להזדייף יעו"ש היטב: (לז) כההוא דתניא כ' לו על הנייר או על החרס כו' קידושין כ"ו ל' ב"ב כ"ה ל': (לח) והיכא דכ' גט ע"ג ספר ל' חע"ג כו' עיי' בימן קכ"ד סעיף ג' צהג"ה ועיי' לקמן ס' גם חום כ"ב: (לט) מהוח גברא דשקל ס"ת כו' עיי' מלמר ו' חום ל"ח: (מ) כ"י בן בתירא חומר אין כותבין לא על נייר כו' גיטין כ"ח ל' ועיין מלמר ח' חום ל"ו: (מא) ואמר ר"א לא הכשיר כו' ועיין בסי' כ"ב ב': (מב) שמעינן מיהא דכתבינן תנאה בגיטא ורבי יוחנן אמר אפילו מכאן ועד עשרה ימים ואמר ר"א לא הכשיר רבי אלעזר אלא בגיטין אבל בשאר שטרות לא ורבי יוחנן אמר אפי' בשאר שטרות והא דכתב למען יעמדו ימים רבים עצה טובה קמ"ל ועד כאן לא פליגי אלא לענין זיוף אבל בעלמא דכ"ע כרבי אלעזר קי"ל (מג) ובשטרות נמי כדקתני ונובה מנכסים משועבדים והלכה כמותו אף בשאר שטרות (מד) כדגרסינן בסנהדרין גבי ההיא מתניתא דחנו תתיכי עלה תרי גיסי (מה) ופסק ר"ח דהלכתא כרבי יוחנן ברתוייהו דרביה דרבי אלעזר הוא ורבינו אלפס לא אייתי דמכאן ועד עשרה ימים ופסק הני מילי בגיטין אבל בשאר שטרות בעינן כתב שאינו יכול להזדייף (מו) מדאמרינן לעיל גבי שטרא פרמאה דמסריה ניהליה באפי בהדי ישראל והא בעינן כתב שאינו יכול להזדייף ושני ליה בראפיצן ומסתברא כפסק ר"ח דהכא בגט שהוא ועדיו על המחק עסיקינן דתנא קמא סבר אע"ג דליכא למיחש ביה דהא מינכר (מז) דאינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק שני פעמים (מח) מיהו זהה ליה ניירא הכא כתב שאינו יכול להזדייף וגזרו ביה דילמא דמי האי מחקא להאי מחקא וחכמים מכשירין דאי איכא חששא אולינן לעידי מסירה ואי כר"א קשיא הילכתא אהילכתא (מט) דהא קי"ל שטר שבא הוא ועדיו על המחק כשר והכא פסק דאין כותבין שטרו' על נייר מחוק (נ) אלא דאיכא לאוקמא אליבא דרב אלפס בעדים על החלק ואיכא למיגר דרב אלפס כר"ת סבירא ליה בתרוייהו כרבי יוחנן (נא) ור"א אף בשטר קאמר אלא דלית הילכתא כוותיה בשטר. ירושלמי ר"י בן בתירא אומר אין כותבין לא על הנייר מחוק ולא על הדיפתרא אר"א מה פליגין בגיטין אבל בשטרות אף רבי יהודה מודה דו פתר לה שטר על החלק ועדים על המחק. רבי שמעון בן לקיש אמר לא שניא בין בגיטין בין בשטרות הוא המחלוקת. דו פתר לה שטר על החלק ועדים על המחק. וקשיא על דרבי אלעזר אם בעדים על המחק. בהא חכמים מכשירין בשיטת רבי אלעזר דו פתר לה שטר על המחק ועדים על החלק שמואל אומר זה וזה על המחק (נב) יאות אמר רבי יוסי מה טעם דרבנן אמר רבי אבא ניכר הוא אם נמחק פעם אחת ואם נמחק שני פעמים ואיני יכול לוישבו דהא בגמרא דילן מחסיר רבי אלעזר בשטרות והכא מיקל (נג) ולישנא ונוסחא דיליה נמי לא דייקא מיהו איכא למיגמר מיניה דרבי אלעזר מוקים לה בשטר על המחק ועדים על החלק (נד) וגמרא דילן בהכי אוקמ' לה (נה) וגאון אוקמה דליכא סהדי בשטרא ולא נהירא לן דא"כ היכי קאמר מאן חכמים רבי אלעזר הוא דאמר עידי מסירה כרתי (נו) תנא קמא נמי הכי אית ליה אלא דחייש דלמא מזייף להו וצריכא עיונא רבה מיהו משמע דנקיטי' הילכתא דבעינן כתב שאינו יכול להזדייף (נז) ומסתברא דקלפים שלנו כדאפיצן דמי ואפיצן לאו דוקא אלא עיבוד מעליא קאמר כדפי' בתפילין (נח) הכל כשירין לכתוב את הגט ואפי' חרש שוטה וקטן האשה כותב את גיטה והאיש כותב את שוברו שאין קיום

ועיי"ם בגח"ם סי' כ"ג יעו"ם סימן ועיי' בב"י לסי' קכ"ד מס"כ בזה לייכב סימן רם"י ובביגו יעו"ם סימן מסוס דמ"מ מייסיק ממ"ש מיגו דומה נמחק זה לנמחק זה יעו"ם (ועיי"ם בתמ"ם ס"ק ג' יעו"ם) ועיי"ם בגח"ם מס"כ על התוס' יעו"ם היטב. וכוונתו מבוארת מדסוסל שם מסנם דיכול להזדייף מבואר מזה דמיירי דבדוק לנו שעדיין לא זייפה וס"כ ע"כ מיירי בהיה הנגע על הנייר ועידיו על הנמחק דאם נימא דמיירי בהיה הוח על הנמחק ועידיו על הנייר ס"ל כמוב מסחלה הוח ועידיו על החלק ס"ל יש לנו למוח שמח בבר זייפה הנגע והיה כמוב מסחלה הוח ועידיו על החלק ס"ל אף אם היה כמוב מסחלה על הנמחק מ"מ חזקה ונמחק ומיגו ליכא. וכדוב מזה כוונתו כמבואר בלשונו הזך יעו"ם היטב ודלא כמס"כ הפר"ח שם לחמוה עליו (ובהיוח כן ס"ל ב"כ למס"כ הקדמון נמגמל שם יעו"ם היטב) ועיי' בחו"ז סי' שם"כ דקחי בסימן רם"י ובביגו ועיין לקמן חום כ"ד ועיין מלמר ח' חום ל"ו: (נא) וה"ה אף בשטר קאמר מלח דלית הילכתא כוותיה בשטר. כ"ל בשח דחשטר לזייף בהא לית הלכתא כר"ת בשטר ובשחמ ס"ל לר"ת דה"ה בשטר נמי בשטר חבל הש"ם דפריך השח בגיטין י"ל ס' ל' והש בעינן כחב שחינו יכול להזדייף יע"ם משוס דשחמת דש"ם לח ס"ל כר"ת בשטרות וכ"י נוסף יכול להיות דמודה בזה דמיגו לח קחמר רק דר"ת ס"ל דה"ה בשטרות חבל חיגו מודה גמי דלית הלכתא כר"ת בזה ולפ"ז ל"ל למס"כ החום' י"ל ס' ל' בד"ה ושם בעינן כו' יעו"ם ועיי"ם בחום' כ"ב ב' בד"ה חבל בשטרות כו' שכ' בי"מ דטעניי כ"ל וכ"י שם הלכה כר"ת בשטרות חו לח יעו"ם והבינו ע"ז חבל לפי מס"כ רבינו לק"מ מכל הקושיות שהקשו שם יעו"ם היטב: (נב) יאות אמר כ' יהודה משם שמש דרבנן כו' כל"ל: (נג) ולישנא ונוסחא דילי' נמי לח דייקא כו' ועיי' בק"ע ופני משה שהגיהו בזה כלשונם יעו"ם היטיב ועיי' מס"כ בביאור על היטובלמי: (נד) וגמרא דילן בהכי חוקמה לה. כ"ל ס"כ חוקמי נם נמחת דיקן בהכי דבהכי"נ מייכי וכמס"כ החום' והכל"ם שם והשחת הבר בי' ממס"כ בהחלה בחום מ"ז דכמן מייכי דהי' הוח ועידיו על הנמחק: (נח) וגאון חוקמי דליכא סהדי בשטרא. דדעתו דבהי' הוח על הנמחק ועידיו על הנייר בכל ענין שכוב דהוי כמזוייף מחיכו (ועיי' הג"ח סי' כ"ד) ולכן חוקי לה בבבא"ב דליכא סהדי בלל: (נו) מ"ק נמי הכי חית לי' כו' כל"ל וה"ל כיון דמיירי כחן בליכא עדים בלל ס"ב ע"ב בב"ח חמיה דמכשיר בעידי מסירה בליכא עידי מסירה בלל ולמה לי עידי מסירה ועיי' בחי' הרש"ב ונמוקי יוסף ונמוס' שם כ"ב ס' ד"ה לח על כו' שב' דהכח מייכי בעידי על המחק והגע חיגו על הנמחק יעו"ם היטב ובמי' רמב"ן ובמי' הרשב"ח

קיום ונמצ אלא בחותמיו (נט) והא לאו בני דיעה נינהו. אמר רב הונא והוא שגדול עומד על גבן. (ס) אמר רב יהודה אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף וסברי אע"פ שישראל עומד על גביו פסול דבעי' לשמה ונכרי אדעתא דנפשיה קא עביד הכי כתב הר' אלפס (כא) ומשמע דהרוייהו בעי (סב) ובעל מתיבות אמר והוא שגדול עומד על גביו אפי' נכרי וישראל עומד על גביו ולא אייתי דרב יהודה אמר שמואל דמשמע דלית הילכתא כוותיה (סג) ומסתברא דשלש מחלוקות הן. רב הונא מוקים לה למתניתין כרבי אלעזר בישראל עומד על גביו. אבל נכרי פסול דאדעתא דנפשיה קא עביד כדקתני בברייתא ורב נחמן מוקים לה כרבי מאיר ואע"פ שאין ישראל עומד על גביו ולא שייר בתורף כשר ור"י אמר שמואל מוקים לה כרבי אלעזר דבי כתוב וכתב לה לשמה אתורף הוא דכתב וכי שייר מקום התורף אע"פ שאין ישראל עומד על גביו כשר וכולהו סבירא להו כרבי מאיר ואע"פ שאין ישראל עומד על גביו ולא שייר מקום התורף מדקתני נכרי פסול הא חרש שוטה וקטן כשר והיינו דקא משנינן רבי אלעזר היא והא ודאי נכרי אדעתא דנפשיה קא עביד (סד) והילכך ישראל עומד על גביו כשר לדברי הכל (סה) והיכא דשייר מקום התורף אע"פ שאין ישראל עומד על גביו אליבא דרבי אלעזר אפי' דנכרי (סו) ורב אלפס דנקט לתרוייהו בחדא מיניהו סגיא (סז) ואע"ג דקיימא לן בטופסי גיטין כרבי אלעזר דמכשיר בבולן חוץ מגיטו נשים דגזר טופס אטו תורף (סח) ואיהו גופיה אמר לעיל גבי מהובר אמר ר"י אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף ורבי אלעזר הוא והכי קאמר אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף כתבו לטופס תלשו חתמו ונתנו לה כשר (סט) איכא למימר דחרש שוטה וקטן בדיעבד ואיכא למימר (ע) ה"מ בסופר דשביה אבל כתב חרש שוטה וקטן לא שביה ולא נזרינן טופס אטו תורף וכשר אפי' לכתחילה ובגורת טופס מצינו ושמענו שלשה דברים (עא) במהובר לכתחילה הוא דלא הא דיעבד שפיר דמי וגבי חרש שוטה וקטן אפילו לכתחילה כשר. וגבי כותב טופסי גיטין (עב) אפי' דיעבד פסול דתני ר' יהודה פוסל ורבי אלעזר מכשיר חוץ מגיטי נשים ורבי אלעזר אדר' יהודה קאי ואפילו דיעבד פוסל בפי' דר"ש (עג) ואיכא למימר מעמא דחרש שוטה וקטן כדפרשי' ומתוכר שביה ולא שביה וכתב סופר שביה טובא ומשום הכי פסול (עד) אלא דאיכא מאן דאמר בטופסי גיטין בדיעבד ולית אלא אפי' ר"ש (עה) ורכולי עלמא אם נתרש תינשא לכתחילה והדין סברא דרבותא דכולהו סבירא להו כשמואל דאמר תהוא ששייר מקום התורף ומודה להא דרב הונא. אבל ירושלמי (עו) לית ליה להאי סברא ה"נ התם בירושלי' רב הונא אמר והוא שיהא אקה עומד על גביו. (עז) רבי יוחנן בעי והא דכתב לה לשמה. שמואל אמר צריך שיניח תורפו של נט עמו ואתיא כהא דריש לקיש דאמר כתב תורפו בטופס פסול ומסתברא דשמואל ורבי יוחנן ורב נחמן בולהו ס"ל פקח עומד על גביו פסול עד ששייר מקום התורף (עח) ובריית' דפוסל בנכרי הוא הדין בחרש שוטה וקטן דפסול אליבא דרבי אלעזר היכא דלא שייר ואפילו ישראל עומד על גביו (עט) והא דגרסינן בספרים והא נכרי אדעתא דנפשיה קא עביד. קושיא היא. והא דרב נחמן שינויא היא (פ) והאי דלא שני בריית' דנכרי פסול אשאין ישראל עומד על נביו והוא הדין לחרש שוטה וקטן דההיא לא איצטריכא ליה דהיכא דאין ישראל עומד על גביו. לרבי אלעזר פסול. ובריית' דקתני נכרי פסול הוא הדין לחרש שוטה וקטן (פא) ושמואל נמי הכי סבירא ליה. (פב) גרסינן בפרק המגרש שנים ששלחו שני גיטין ונתערבו ונתנו לכל אחת ואחת (פג) ואסיקנא נתינה לשמה מיבעי (פד) ש"מ. ספק נעדה ספק בורגת נותן גט לאביה. ואחר כן נותן לה גט ומגורשת מספק. (פה) חמשה שכתבו כלל בתוך הגט איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלוני פלונית. והעדים מלמטה כולן כשירין ויתנו לכל אחת ואחת. היה כתוב טופס לכל אחת ואחת את שהעדים נקרא עמו כשירין (פו) היכי דמי בלל והיכי דמי

טופס

שער ההדש

לכתוב שם הגט ואפי' שם"ו כו' גיטין כ"ב ב': (נט) והא לאו בני דיעה נינהו: (ס) אמר ר"י ס"ט והוא ששייר מקום התורף כו' ס"ב כ"ג ס': (ול"ל מקום התורף ומכרי אפ"י שישראל עע"ב כו'): (סא) ומשמע דמכרוייהו בעי כו' היינו שישראל עע"ב ודווקא שייר מקום התורף וכ"כ שם הרא"ש בסי' כ"ה ושם בר"ן יעו"ש היטב ועיי' לקמן אות ס"ו ואות פ"ו: (סב) ובעל מתיבות אמר והוא שישראל עע"ב ואפי' נכרי ויש"מ דכרב נחמן בטופס גיטין כרבי אלעזר דמכשיר כתב הוגה ומיישי בשלמא עע"ב כו' ופ"ה בשלמא עע"ב דכתב לה בעינן עע"ב: (סג) ומסתברא דשלש מחלוקות הן. הם דברי רבינו עצמו: (סד) והלכך ישראל עע"ב כשר לד"ה. אפי' לא שייר מקום התורף והא דר"י פ"ק מייבי בלא עע"ב וכמש"כ שם ועיי"ש בתוס' ד"ה והוא שבייר כו': (סה) והיכא דשייר מקום התורף כשר אע"פ שאין ישראל עע"ב ולפ"ז אפי' נכרי כשר אלא דר"ת ואפי' נכרי כש"ל וע"ל לא מיבעיא דלישנא דר"ת כשר אלא אפי' לר"ת כשר ואפי' בנכרי כשר: (סו) ורב אלפס דנקט לתרוייהו בחדא מניה. כ"ל ונס הרי"ף מודה דבחדא כגיסא לא דשייר מקום התורף ואפי' בלא עע"ב אלא עע"ב ואפי' בלא שייר מקום התורף ולא כתב ס"ו: (סז) ואע"ג דקי"ל בטופסי גיטין פוסל לכתחלה ג"כ: (סח) ואיהו גופי' אמר לעיל גבי מהובר אמר ר"י אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף ורבי אלעזר הוא והכי קאמר אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף כתבו לטופס תלשו חתמו ונתנו לה כשר: (סט) איכא למימר דחרש שוטה וקטן בדיעבד ואיכא למימר (ע) ה"מ בסופר דשביה אבל כתב חרש שוטה וקטן לא שביה ולא נזרינן טופס אטו תורף וכשר אפי' לכתחלה ובגורת טופס מצינו ושמענו שלשה דברים (עא) במהובר לכתחלה הוא דלא הא דיעבד שפיר דמי וגבי חרש שוטה וקטן אפילו לכתחלה כשר. וגבי כותב טופסי גיטין (עב) אפי' דיעבד פסול דתני ר' יהודה פוסל ורבי אלעזר מכשיר חוץ מגיטי נשים ורבי אלעזר אדר' יהודה קאי ואפילו דיעבד פוסל בפי' דר"ש (עג) ואיכא למימר מעמא דחרש שוטה וקטן כדפרשי' ומתוכר שביה ולא שביה וכתב סופר שביה טובא ומשום הכי פסול (עד) אלא דאיכא מאן דאמר בטופסי גיטין בדיעבד ולית אלא אפי' ר"ש (עה) ורכולי עלמא אם נתרש תינשא

טופס. אסר זמן אחר לכולן זהו כלל (פז) זמן לכל אחד ואחד זהו טופס בגון בחד בשבת. ובן הילכתא. (פח) נוסח של גט הרי את מותרת לכל אדם. ר"י אומר (פט) ודין דיהוי ליכא מינאי ספר תירוכין ואינרת שיבוקין ליסתך להתנסבא לכל גבר דיתצביין. גוסח של גט שחרור הרי את בת חורין הרי את לעצמיך (צ) אסר אביי האי מאן דכתב גיטא לא לכתוב ידין דמשמע דין אלא ודין. (צא) ולא לכתוב אינרת דמשמע אינרא אלא אנרת. (צב) דתיהוייין דתיציביין לישרי בהו תלתא יודין דאי לא משמע תהויין תצביין. (צג) וכסתברא דאי כתב דתהוי את רשאה להתנסבא לכל גבר דתיצבי. טפי עדיף. (צד) ולישנא דתיצביין לאו לישנא הוא (צה) ולישנא דלוי"ו דתירוכין ולוי"ו דשיבוקין דמשמע תריכין ושביקי' (צו) ולישנא דלוי"ו דוכדו. דאי לא משמע ובדי (צז) ולא לכתוב לסתך דמשמע תוכא אלא לסתך (צח) ולא לכתוב לאיתנסבא דמשמע לא תינסבא. אלא להיתנסבא (צט) ולא לכתוב מאני דמשמע מאני. אלא מיגאי. (ק) בעיגא ודן או לא. ת"ש דאתקין ר"י איך פלוני בר פלוני פטר ותריך ית פלני' (קא) דהות אינתהי מן קדמת דנא (קב) מן יומין דנן ולעלם ואילו ודן לא קאמר. ולמעמיך כולהו מי קאמר אלא בעי' הכא נמי בעי' מן יומא דנן ולעלם לאפוקי מדרבי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו. (קג) וכתב ר"ח לאו משום דדחינן דרבי יוסי דהא איהו אמר הלכה כרבי יוסי בפ' יש נוחלין והתם בפ' מי שאחזו נמי מתני' דשמעתא כר"י והגאונים נהגו כר"י דאפי' בשטרא צריך לכתוב מן יומא דנן ולעלם ור"נ אמר דנהגינו במתיבתא כר' יהודה כתקנת רב בגיטין ומסתברא בין בממונא בין באיסורא הלכה כרבי יוסי. אבל בגיטין הוא דאתקון רבנן ולא פסלינן לשטרות (קד) ולעלם לאפוקי דבעי מיניה רבא טרב נחמן דבעי מיניה היום אי אתה אשתי ולמחר אתה אשתי מהו (קה) ומסתברא סרכתב ודן דהוי ליכי מינאי ולמהך להתנסבא לכל גבר דתיצביין היינו את מותרת לכל אדם ולא צריך תו לאהדוריה ולישנא להתנסבא לשון ליקוחין הוא. בין לזנות בין לנישואין (קו) עד דאמר חוץ מתזונותיך ואפי' אמר שתהא מותרת לכל אדם להינשא כל שכן שהתיר' לזנות. (קז) אבל כשאסרה לנישואין בגון שאמר ע"מ תינשאי התירה לזנות (קח) וגרסינן בפ' האשה הורוה בית דין להינשא והלכה וקילקלה חייבת שלא התירוה אלא להינשא. ואסיק' מאי קילקלה אלמנה לכהן גדול. אבל זינתה לא. ובן הילכתא ש"מ זינתה בכלל להינש' הוא אבל אלמנה לכ"ג לא בכלל לינשא הוא הילכך זנות כולל להיתנסב' (קט) ואלמנה לכ"ג בכלל לכל גבר דתיציביין ולי' בה שיורא ואם איתא דבלישנא דאיתנסבת אית בי' שיורא אמאי נקט ר"י האי לישנא. ליטא דתידהי רשאה ושלטאה בנפשיך ותישתרי את לכל גבר דתיצביין ותו דהא כתב דן דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואנרת שיבוקין וגט פיטורין והוה ליה כמאן דאמר הרי את מגורשת. (ק) וגרסינן בקידושין הרי את מגורשת. הרי את סותרת לכל אדם. הרי זו מגורשת. ותו לישנא דר"י בארמית. ולישנא הרי את מותרת לכל אדם עבדית. אלא הרי את מותרת תוספת הוא. ואינו בטופס. (קיא) ור"ש ורב אלפס לא כתבו והנוהה היא בהלכו' שלנו. ושמעתי שה"ר הלל מרומניאה פוסלו וה"ר שבתי חולק עליו. ואנן כתבינן מאי דסבירא לן. (קיב) ודייקי רבוותא דכל הני דיקדוקי דרבא היכא דכתב ליה בעל נופיה. אי נמי דכתי' ליה סופר מפוסיה. ובתר הכי אתא בעל ומערער ואמר אנא הוא דפסילנא ליה בהני דיקדוקי ולקלקולה איכוונוני אבל אי אמר הבעל לסופר ולעדי' לכתוב לה גט אפי' כתבו הסופר והעדי' (ג"י כאילו העדי') כאחד מאלו האותיות. והבעל אינו מערער הגט כשר. ותינשא בו ואם העדים מצויין יעידו בפני בית דין דטעות סופר היה. וכ' רבינו האי דאי יהיב בעל רשותא לסופר למיכתב גט שלם ושעה בהגי כולהו או בסקצתהון (קיג) אי איתיה לספרא מתקין להו ואזלה ומינסבא בהאי גיטא לא מפקינן לה ודאי אי אתיא לאינסובי וקאי בעל ומערער ואמר האי דכתב ודין דינא הוא דאמרי. אי נמי לסתך חוכא היא (קיד) ולהגי איכוונית. ולא מנסבינן להּ. אבל אי מינסבא (קטו) לא מפקינן לה דהא וסשום שלום מלכות היכא דהולד ממזר אין רבי מאיר לטעמיה דאמר כל המשנה ממטבע שטבעו חכמי בגיטין הולד ממזר. ואיתא לדרבי מאיר וכל שכן לענין טעות סופר ורבי' ניסים השיב בקבלה כן מפי הגאוני' והיכא שכתב הבעל הגט אם נישאת ועירער תצא. ואם האשה טוענת טעות סופר היה עליה להביא ראיה אבל אם אין שם עירעור הבעל ויש בו טעות מתחת ידי סופר וצוה לכתוב גם שתם כיון דמרעת שליסה רצה לגרש אינה צריכה גט שני (קטז) וכל

טעות

שער הדרש

(פז) זמן לכל ג' ולמחר זהו טופס וכגון כאן כאן בשבת וכן הלכתא כו' כל"ל יש"ם פ"ז ג' וכסימן ק"ל סעיף ג' ועיין במ' מוהש ניסין שם ושם בחמשה יהולפים יש"ם סימן : (פח) נוסח של גט הרי את מותרת כו' ניסין פ"ה ג' : (פט) ודן די יהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואנרת שבוקין וגט פטוריין ושם ספוכין למהך להתנסבא כו' כל"ל שם פ"ב : (צ) אסר אביי האי מאן דכתב גיטא לא לכתוב ודין כו' שם פ"ב ופ' קכ"ו סעי' ס' : (צא) ולא לכתוב אינרת דמשמע דין אלא ודין ואינרת דמשמע אינרא אלא אנרת כל"ה שם בכתי" ופ"ב כשום' דל"ל ואינרת ולא אינרא דמשמע מי נמת כ"ל מי זמים יש"ם ופ' בב"ש פ"ק כ"ג מ"ב ז"ה סימן ופ' המגיה מ"ב ז"ה : (צב) דתיהוייין דתיציביין ליתני הכא מלתא יתירה דתיהוייין לישרי בהו תלתא יודיין דאי לא משמע תהויין תצביין כו' שם ובסי' קכ"ו : (צג) ובסתברא דאי כתב דתהוי את רשאה להתנסבא לכל גבר דתיצבי מיגיה היום אי אתה אשתי ולמחר אתה אשתי מהו דמ

מעות שבא מתחת ידי סופר אין עירעור הבעל סועיל כלום ובן דעת הגאוני' (קיז) ובתשובות לר"ת בגון אלו הדברים שמא יבא אדם לכתוב אלו הדברים שמא יפלו ביד אדם שאינו הגון וילמדו לשקר ואין לנו אלא מן הפה לאחן לנאמני. (קיח) שני גיטין שכתבן זה בצד זה ושני עברים באין מתחת זה לתחת זה ושני עדים יונים באין מתחת זה לתחת זה (קיט) את שהעדים ניקרין עמו כשר (קכ) עד אחד עברי ועד אחד יוני באין מתחת זה לתחת זה שניהן פסולין (קכא) תנא זעירי שניהן כשוידין בין ברישא בין בסיפא. ותנא דידן דילמא גונדלית חתמו אריש. ואסיפא חתם אחד מהן גונדלית (קכב) והלכה כתנא דידן. (קכג) שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני (קכד) והערים מלמטה כשר כתב העדים בראש הדף מן הצד או מאחוריו בגט פשוט פסול (קכה) הקיף ראשו של זה בצד ראשו של זה. והעדים באמצע שנים פסולין (קכו) ראשו של בצד סופו של זה או סופו של זה בצד סופו של זה והעדים באמצע את שהעדים ניקרין בסופו כשר (קכז) שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני כשר. אמר רב אשי והוא דידע במתיחא דמגילתא. ודווקא בדף השני בקלף אחר. (קכח) אבל בשני קלפים פסול. ספר אחד אמר רחמנ' ולא בשני דפין כראמרי' גבי סוטה (קכט) גט שכתבו עברית ועדיו יונית יונית ועדיו עיבריית (קל) עד א' עברי ועד אחד יוני עד אחד יוני ועד אחד עברי כשר (קלא) ודווקא (קלב) בדידעי למיקרי. מרקתני ברישא בסוף קיום שטרות שיודעין לקרות ואינם יודעין לחתום שכתיבת עדות יוני אינו ככתיב' שלנו (קלג) וכתיבתן כתיב יוני כמש הוא אלא שכותבין מתחילן משמאל והולכין לימין בכתיב' הגוים ומסיצא חתימת היוני חתום בגט שהוא משמאל (קלד) והו' הדין לכל השטרות דכתיב לשון כשר כדגרסינן בפ' המביא גט (קלה) איש פלוני עד כשר (קלו) איש פלו' בן איש פלו'. ודווקא בן איש פלו'. אבל בן איש פלוני אי נמי איש פלוני ולא כתב עד פסול. ומסתברא דהוא הדין לכל השטרות (קלז) כתב סופר ועד כשר (קלח) אמר רבי ירמיה חתם סופר שנינו (קלט) וכשר לכתחילה (קמ) כתב תניכתו וחניכתה כשר (קמא) גט מעושת בישראל כשר ביוני פסול. ואם יוני חובטין אותו ואמר לו עשה סה שישראל אומר לך כשר גט מעושה בישר' (קמב) כרין בשר שלא כרין פסול ופוסל ובגוים ברין בשר ושלא כרין אפי' ריח הגט אין בו. (קמג) והשתא אע"ג דהדיוטות אנן מעשינן אניטין לפום מאי דהוינן דאנן שליחותיה קא עבדינן סידי דהוה אהודאות והלואות כדאמרינן אביי אשכחיה לרב יוסף וכו' (קמד) גרסינן בפ' התקבל ההוא דהוו קרו לה נפאתא אתו סהדי וכתיבו טופאתא אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמי' דרב עשו עדי' שליחותן ואסיק אמר רב נחמן (קמה) כותבין ונותנים אפילו מאה פעמים בעו מיניה מרב נחמן (קמו) כתבו ונתנו לשליח מהו. אמר ליה רבינא לרב אשי יוליך מהו בלומר אם אבד בדרך מי אמרי' סלוקו סלקינהו ושוב אין כותבין אחר. או דילמא למירחיצ' חייש ולעולם כותבין. ואי דאמר נסי כתבו ותנו לשליח ויוליך כיון שפירש ואמר יוליך עשאן שלוחין עד שיבוא לידיה. ואם אבד כותבין ונותנין עד שיבוא לידיה או לא וסלקינן בתיקו ולחומרא עבדינן והילכך אם אבד אין כותבין וסלוקי סלקינהו ורבינו אלפס פי' בתשובות דיליה כדפרשינן. (קמז) ובהלכות פירש לעניין הולכה דלא כצי למיהוי אינהו שלוחים להולכה. דחיישינן דילמא סלוקי סלקינהו. והא דאמר כותבין ונותנין אפי' מאה פעמים אם זכורים יום שאמר להן הבעל לכתוב כותבין ונותנין. ואם לאו כותבין בשבוע פלוני או בחדש פלו' ומשיגיע גט לידיה מגורשת. (קמח) כדגרסי' לעיל כתב בו חדש או שבוע כאי כשר וכו'. (קמט) גרסי' התם האומר כתבו גט ותנו לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו פטורה פרנסות ישנו לה כנישום עשו לה כראוי לה לא אמר ולא כלום ת"ר (קנ) שילחוה שיבקוה תרכוה הרי אלו יכתבו ויתנו הוציאוה (קנא) עובדה התירוה הועילו לה. ולא איפשיט ולחומרא (קנב) בראשונה היו אומרים היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו הורו לומר אף הכשרש והיוצא בשיירא. ורבי שמעון שזורי אומר אף המסובן (קנג) וקיימא לן הלכה כרבי שמעון. (קנד) ירושלמי אמר רבי מנא לא סוף דבר קולר של סכנה. אלא אפילו קולר של ממון. שכל קולר בחזקת סכנה (קנה) ובגמרא דתפילת השחר כל הדרך בחזקת סכנה. רבי ינאי בד הוה נפיק לאכסניא הוה מפקיד נו ביתיה. רבי שמעון בשם רבי יהושע בן לוי כל החולים בחזקת סכנה (קנו) ובתב רבינו אלפס דתני ארבע דתנן במתני' בולהו כשכיב מרע דמצוה מחסת מיתה ניתהו וכן הילכתא (קנו) ש"ם דכל מסוכן מחסת מיתה

שער החרש

יש"ם: (קיז) ובמסובות לר"ם כגון אלו הדברים שאין מסוכסם כו'. ג"ל כי אלו ממנו ומסיב שאין לו לסות לגלוסם בכתב אמא יבא אדם שאינו מדם לאחן סגון וילמוד ממוכס לסקר. אלא אין הדבר הזה לאמר אלא הדברים שמא יפלו לאחן לנאמנים למען לא יסול לידי חכסים שאינם מהוגנים: (קיח) שני גיטין שכתבן זה בצד זה כו' גיטין פ"ז מ': (קיט) את שהעדים ניקרין עמו כשר כג"ל: (קכ) עד אחד עברי ועד אחד יוני פ' מ' עברי ועד מ' יווני ועד מ' עברי ועד מ' יווני כאן בחתם אחד מהם יפול לידי חכסים שאינם מהוגנים. (קכא) תנא זעירי שניהן כשוידין בין ברישא בין בסיפא. ותנא דידן דילמא גונדלית חתמו אריש. ואסיפא חתם אחד מהן גונדלית: (קכב) והלכה כתנא דידן. (קכג) שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני (קכד) והערים מלמטה כשר כתב העדים בראש הדף מן הצד או מאחוריו בגט פשוט פסול (קכה) הקיף ראשו של זה בצד ראשו של זה. והעדים באמצע שנים פסולין (קכו) ראשו של בצד סופו של זה או סופו של זה בצד סופו של זה והעדים באמצע את שהעדים ניקרין בסופו כשר (קכז) שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני כשר. אמר רב אשי והוא דידע במתיחא דמגילתא. ודווקא בדף השני בקלף אחר. (קכח) אבל בשני קלפים פסול. ספר אחד אמר רחמנ' ולא בשני דפין כראמרי' גבי סוטה (קכט) גט שכתבו עברית ועדיו יונית יונית ועדיו עיבריית (קל) עד א' עברי ועד אחד יוני עד אחד יוני ועד אחד עברי כשר (קלא) ודווקא (קלב) בדידעי למיקרי. מרקתני ברישא בסוף קיום שטרות שיודעין לקרות ואינם יודעין לחתום שכתיבת עדות יוני אינו ככתיב' שלנו (קלג) וכתיבתן כתיב יוני כמש הוא אלא שכותבין מתחילן משמאל והולכין לימין בכתיב' הגוים ומסיצא חתימת היוני חתום בגט שהוא משמאל (קלד) והו' הדין לכל השטרות דכתיב לשון כשר כדגרסינן בפ' המביא גט (קלה) איש פלוני עד כשר (קלו) איש פלו' בן איש פלו'. ודווקא בן איש פלו'. אבל בן איש פלוני אי נמי איש פלוני ולא כתב עד פסול. ומסתברא דהוא הדין לכל השטרות (קלז) כתב סופר ועד כשר (קלח) אמר רבי ירמיה חתם סופר שנינו (קלט) וכשר לכתחילה (קמ) כתב תניכתו וחניכתה כשר (קמא) גט מעושת בישראל כשר ביוני פסול. ואם יוני חובטין אותו ואמר לו עשה סה שישראל אומר לך כשר גט מעושה בישר' (קמב) כרין בשר שלא כרין פסול ופוסל ובגוים ברין בשר ושלא כרין אפי' ריח הגט אין בו. (קמג) והשתא אע"ג דהדיוטות אנן מעשינן אניטין לפום מאי דהוינן דאנן שליחותיה קא עבדינן סידי דהוה אהודאות והלואות כדאמרינן אביי אשכחיה לרב יוסף וכו' (קמד) גרסינן בפ' התקבל ההוא דהוו קרו לה נפאתא אתו סהדי וכתיבו טופאתא אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמי' דרב עשו עדי' שליחותן ואסיק אמר רב נחמן (קמה) כותבין ונותנים אפילו מאה פעמים בעו מיניה מרב נחמן (קמו) כתבו ונתנו לשליח מהו. אמר ליה רבינא לרב אשי יוליך מהו בלומר אם אבד בדרך מי אמרי' סלוקו סלקינהו ושוב אין כותבין אחר. או דילמא למירחיצ' חייש ולעולם כותבין. ואי דאמר נסי כתבו ותנו לשליח ויוליך כיון שפירש ואמר יוליך עשאן שלוחין עד שיבוא לידיה. ואם אבד כותבין ונותנין עד שיבוא לידיה או לא וסלקינן בתיקו ולחומרא עבדינן והילכך אם אבד אין כותבין וסלוקי סלקינהו ורבינו אלפס פי' בתשובות דיליה כדפרשינן. (קמז) ובהלכות פירש לעניין הולכה דלא כצי למיהוי אינהו שלוחים להולכה. דחיישינן דילמא סלוקי סלקינהו. והא דאמר כותבין ונותנין אפי' מאה פעמים אם זכורים יום שאמר להן הבעל לכתוב כותבין ונותנין. ואם לאו כותבין בשבוע פלוני או בחדש פלו' ומשיגיע גט לידיה מגורשת. (קמח) כדגרסי' לעיל כתב בו חדש או שבוע כאי כשר וכו'. (קמט) גרסי' התם האומר כתבו גט ותנו לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו פטורה פרנסות ישנו לה כנישום עשו לה כראוי לה לא אמר ולא כלום ת"ר (קנ) שילחוה שיבקוה תרכוה הרי אלו יכתבו ויתנו הוציאוה (קנא) עובדה התירוה הועילו לה. ולא איפשיט ולחומרא (קנב) בראשונה היו אומרים היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו הורו לומר אף הכשרש והיוצא בשיירא. ורבי שמעון שזורי אומר אף המסובן (קנג) וקיימא לן הלכה כרבי שמעון. (קנד) ירושלמי אמר רבי מנא לא סוף דבר קולר של סכנה. אלא אפילו קולר של ממון. שכל קולר בחזקת סכנה (קנה) ובגמרא דתפילת השחר כל הדרך בחזקת סכנה. רבי ינאי בד הוה נפיק לאכסניא הוה מפקיד נו ביתיה. רבי שמעון בשם רבי יהושע בן לוי כל החולים בחזקת סכנה (קנו) ובתב רבינו אלפס דתני ארבע דתנן במתני' בולהו כשכיב מרע דמצוה מחסת מיתה ניתהו וכן הילכתא (קנו) ש"ם דכל מסוכן מחסת מיתה

מיתה ואע"ג דלא מרכר שם מיתה וסתם חולה הוא שכיב מרע (קנה) וגרסינן בירושלמי בפיאה בפ' א' איזהו שכיב מרע כל שלא קפץ עליו החולי (קנט) ובמסכת גיטין גרסי' תני אף חחולה. רבי יעקב בר אידי בשם רבי יוחנן הלכתא כרבי שמעון שזורי במטוכן מה בין חולה למסוכן חולה כדרך ארץ מסוכן כל שקפץ החולי. דרך ארץ הקרובי' נכנסין אצלו מיד. הרחוקי' אחר ג' ימים. ואם קפץ עליו החולי אלו ואלו נכנסים אצלו מיד (קם) ומתחברא דחולה אחר ג' ימי' דינו כמסוכן (קסא) והוא מצוה מחמת מיתה לענין גיטין (קסב) ולענין ממון כמו שפי' באות ש'. (קסג) מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולו יכתבו גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו (קסד) הבריא שאמר כתבו גט לאשתו רצה לשחק בה (קסה) ואם הוכיח סופו על תחילתו הרי זה גט ומעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתו ועלה לראש חגג א"ר שמעון אם מעצמו נפל הרי זה גט אם הרוח רחפתו אינו גט. (קסו) ההוא גברא דעאל לבי כנישתא ואשכח מקרי ינוקי ובריה וכו' (קסז) ואסיקנא משוי אינש שליחא ברא במקום אבא (קסח) אמר לשנים תנו גט לאשתי או לשלשה כתבו ותנו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו גט לאשתו שלשה תנו גט לאשתי יאמרו לאחרים ויכתבו ויתנו מפני שעשאן ב"ד דברי רבי מאיר. ורו הלכה תנניא איש אונן מבית האיסורין מקובל אני באמר לשלשה גט לאשתי יאמרו לאחרים ויכתבו ויתנו מפני שעשאן ב"ד (קסט) אמר רבי יוסי נמנו לשלית אף אנו מקובלין שאבי' אמר לב"ד הגדול תנו גט לאשתי שילמדו ויכתבו ויתנו לה וקיימא לן כרבי יוסי דאמר מילי לא מיסתרן לשלית ואפילו לרבי אלעזר (קע) דאמר עידי טמירה כרתי אם אמר תנו ואמר לאחרים חתמו פסול דמזוייף מתוכו הוא ואפילו אמר אמרו לסופר ויכתוב ולעדים ויחתומו הרי זה גט בטל (קעא) כדאסיק רב אשי לא מיבעיא קאמר ל"מ היכא דלא קאמר תנו. אלא אפי' אמר תנו. ולא היכא דלא אמר לבי תלתא אלא אפי' לבי תלתא ולא מיבעיא היכא דלא אמר אמרו אלא אפי' אמרו נמי לא ותניא כוותיה דרב אשי כתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה אע"פ שכתבו וחתמו ונתנו לה הרי זה גט בטל עד שישמעו קולו. שאמר לסופר בתוב ולעדים חתומו ישמעו לאפוקי ממאן דאמר טוהה רבי יוסי באומר אמרו. קולו לאפוקי מדרב כהנא אמר רב (קעב) דאמר רב כהנא חרש שיכול לדבר מתוך הכתב בוהבין ונוהנין גט לאשתו אלמא לית הילכתא כוותיהו הלכך צריך שיאמר הבעל לסופר עצמו לכתוב ולעדים ויחתומו לרבי' האי בגיטין ליתא לדרב כהנא. אבל בעלמא איתא דהא פריק לכולהו פירכי לבר מעדות דרחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם (קעג) ומסתברא דוקא חרש שאינו מדבר ואינו שומע בהא דרב הונא אבל אלם היינו נשתתק ויכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנים (קעד) דהא בהרכנת הראש ג"פ כותבין. (קעה) וכ"ש כתב ידו ומסתם אם אמר הולך גט זה לאשתי בפני עדים ואם אבד תכתב אחר עד שיבא הגט לידה ל"ל רשותא למיכר לסופר למיכתב אחרינ' דמילי נינהו (קעו) ומילי לא מיסתרן לשליח אבל הוא עצמו מבי' שטר שליחות ואם כתבו הוא בעצמו ומסרו לה בפני עדים תנשא לכתחילה דעידי מסירה כרתי בדיעבד (קעז) אמר לעשרה כתבו גט לאשתו ולמדו ויכתבו לה (קעח) אמר לעשרה כתבו ותנו גט לאשתו אח' כותב ושני חותמין כולכם כתובו אחד כותב וכולן חותמין לפיכך אם מת אחד מהן הרי הגט בטל (קעט) ואפי' (קפ) אליבא דרבי אלעזר דאמר בולכם תנאה הוא דשוו בגיטא ואי לא חתימי כולהו בטל (קפא) והשתא תקינו רבנן בגיטין דכולכ' כהובו כל חד מנכון אובילו כל חד מנכון (קפב) והוא הדין אשה שאמרה התקבל לי גיטי צריך שיהא במעמד כולן (קפג) וגרסינן בפ"ק עידי הגט אין חותמין זה בלא זה אמר כולכם אע"פ שאינו במעמד כולן כשר. וכן חתומו סתם אין עליהן לחתום אלא שנים וכן הוליכו עד דאמר כולכם כתובו וכולכם חתומו והאי דאתקון עצה טובה קמ"ל כדי שלא יהא מחלוקת (קפה) והיכא דמנאן כתב רבינו בן חפני לא ככולכם הוא ומסתברא לן לחומרא. (קפו) ירושלמי רבי יוחנן בשם רבי אלעזר דמן רומא המונה הרי הוא ככולכם וליכא מאן דפליג והא דאמרינן עידי הגט (קפז) אין חותמין זה בלא זה ומסתברא כיון דמשום גזירת הוא הוה ליה כגט ישן ובגזירה דטופס אטו תורף דקיימ"ל כרבי אלעזר (קפח) דאמר אין בותבין טופס גזירה שמא יכתוב תורף כתבו לטופס תלשו חתמו ונתנו לה כשר ובעלה של עציון נקוב אליבא דרבא (קפט) גזירה שמא יקמוט מסתברא דאם נתנו לה כשר הכא נמי אם נתגרשה תיגשא לכתחילה בעידי מסירה (קצ) ואע"ג דגט קרח משום בולכם הוא

שער החדש

קאמרת כו' מלמת דכתב עדיף מהרכנה וכיון דהרכנה מהני בחלש ג"פ כתב מכל מיי בגמ"פ פ' המוכר פי' י"פ שכ' דמסתבר דהרכנה עדיף מכתב יעו"פ וכן בירושלמי כתן ה"פ וכן בתוספות פ"ק ה"ה מי דהרכנת בגיטין דתם הוא בתמיעת קול ועדיף מכתב יעו"פ ועיי' בתי' הרשב"ם בגיטין ע"ב ד' מהבית לירושלמי הלז וע"ע בתוס' ע"ב ד' ד"ה קולו כו' יעו"פ היכב ועיי' בהגהת מיימו' פ"ב מה' גירושין הות כ': (קעה) וכ"פ בה"י ומסתבלת תם תמר בפני עדים תנו לה בולכם תנאה הוא דשוו בגיטא ואי לא חתימי כולהו בטל (קפא) והשתא תקינו רבנן בגיטין דכולכ' כהובו כל חד מנכון אובילו כל חד מנכון (קפב) והוא הדין אשה שאמרה התקבל לי גיטי צריך שיהא במעמד כולן (קפג) וגרסינן בפ"ק עידי הגט אין חותמין זה בלא זה אמר כולכם אע"פ שאינו במעמד כולן כשר. וכן חתומו סתם אין עליהן לחתום אלא שנים וכן הוליכו עד דאמר כולכם כתובו וכולכם חתומו והאי דאתקון עצה טובה קמ"ל כדי שלא יהא מחלוקת (קפה) והיכא דמנאן כתב רבינו בן חפני לא ככולכם הוא ומסתברא לן לחומרא. (קפו) ירושלמי רבי יוחנן בשם רבי אלעזר דמן רומא המונה הרי הוא ככולכם וליכא מאן דפליג והא דאמרינן עידי הגט (קפז) אין חותמין זה בלא זה ומסתברא כיון דמשום גזירת הוא הוה ליה כגט ישן ובגזירה דטופס אטו תורף דקיימ"ל כרבי אלעזר (קפח) דאמר אין בותבין טופס גזירה שמא יכתוב תורף כתבו לטופס תלשו חתמו ונתנו לה כשר ובעלה של עציון נקוב אליבא דרבא (קפט) גזירה שמא יקמוט מסתברא דאם נתנו לה כשר הכא נמי אם נתגרשה תיגשא לכתחילה בעידי מסירה (קצ) ואע"ג דגט קרח משום בולכם הוא

הוא ולרבנן תצא התם לאו גזירה הוא אלא משום ספיקא דכולכם דכיון דנתרבה קשריו רגלים לדבר דכולכם אסר ותצא והכי פירשו רבוותא אבל הכא גזירה הוא ולא כחסרי בה כולי האי (קצא) דעדים גופיה כי תיתיבי מפני תיקון העולם הוא ומשום גזירה אחרינא לא פסלינן ליה והוה ליה כאין עליו עדים לרבי אלעזר ובאין בו זמן לרבי מאיר (קצב) דאע"ג דסבירא ליה כל הסשנה מפטבע שטבעו חבמים בניסין הולד פסור אין בו זמן כשר משום דגזירה הוא משום בת אחותו (קצג) וכדאמרינן אין בו זמן בין למאן דאמר משום עדים בין למ"ד משום בת אחותו מה הועילו חכמי בתקנתן אהני דלכתחילה לא תינשא ואם נישאת הולד כשר אפי' לר' מאיר (קצד) דהתיא אליבא דרבי מאיר היא כדמוכח בפ' השגרש והיכא דאסר לשנים כתבו גט לאשתו אין חותמין זה בלא זה אבל כתובו כותב שלא בפני חבירו ואע"ג (קצה) דאמרינן הא שנים בכולכם דמי לגבי תחיבה הוא דקאסר דלא סגי דתסי אלא שניהם באחד (קצו) אבל בכתיבה ליכא הששא (קצו) ובהכי מיתרצא ההיא דתתי' תרי מינהו ביוסיה ואינך סכאן עד עשרה יומי (קצה) ולקמן בפרש בפ' אחרינא (קצמ) ונרסינן בפ' כי שאתו קודיקום ואסרו כתבו גט לאשתו לא אסר כלום כתבו גט לאשתו ואתו קודיקום וחזר ואסר אל תכתבו אין בדבריו האחרונים כלום (ר') ואסר ר' שבעון בן לקיש בותבין ונותנין לאלתר ורבי יוחנן אסר אין בותבין אלא לכשישתפה (רא) והילכתא כרבי יוחנן (רב) וביושלמי גרסינן אופכא רבי יוחנן אסר כותבין ונותנין גט לאלתר וריש לקיש אסי אין בותבין אלא לכשישתפה ואגן אגט' דילן סכשיגן והילכתא כרבי יוחנן ואין כותבין אלא לכשישתפה ואע"ג דשתק ולא חזר מדבריו הראשונים (רג) תרי הוא בגשתטה דאסרי לא יציא עולסית ומסתברא לן דזוקא דאסר כתבו ואתו קודיקום דדעתא שגישתא הוא ואין כותבין אלא לכשישתפה (רד) ושכיב מרע שאסר כתבו ונשתתק בותבין ונותנין עד שעת נטילת נשמה דעתא צילותא היא וכחישותא היא דאיה ביה (רה) ולא כחזקינן ליה בדעתא שגישתא דהא בשביעת קול דק דיו פעם אחת (רו) ובגשתתק כתולין נמי דיו בהרכנת הראש פעם אחת כרגרסינן בירושלמי. ולא כחזקינן ליה בשופחא. (רי) הוספת רשב"ג אוכר הבריא שאסר כתבו גט לאשתו ונפל מן הגג ומת כותבין ונותנין עד שעת נטילת נשמה וכו'. (רח) היה צלוב ומגויד ואסר כתבו גט לאשתו כותבין כל זמן שיש בו נשמה (רט) ואיכא מאן דאסר נשתתק בסק שופחא הוא ואין בותבין ולא דיוק לן דאם איתא כי בדקינן ליה תלתא זימני מאי חזי ליהוי בשעת בדיקה כחלים ובתר הכי ליהוי בשופחא (ריז) וניחוש דילמא פיקח ונשתפה הוא ולעולם יהא צריך בדיק' עד שיגיע גט לידה דהא אין בותבין עד שישתפה ועור שופחא בבריקה מי יהיב גימא אלא ש"מ רנשתתק לאו סק שופחא הוא (ריא) והא דאסרינן שיהיה דלאו לאו נקטיה לאו משום דשופחא הוא (ריב) דהא שופחא בחדא מילתא לא סריך אלא מינא דהולי הוא ומעשה בא לידי שאסר בתבו ותנו גט ונשתתק מתוך חולי (ריג) והית לו את במדינת הים וכתבו ונתנו לה אע"ג שנשתתק ואסר בתבו גט לאשתו והרבין בראשו. בזקין אותו שלש פעמים אם אסר על לאו לאו ועל הן הן הרי אלו יכתבו ויתנו (ריד) ואפיק' דאסר לית בסירונין חד לאו ותרי הין חד הין ותרי לאו דבי רבי ישמעאל הנא אומרי' לו דברים שביעות הגשמים ביסות החסה ודברים שביסות החסה ביסות הגשמים (רטו) מאי היא בפירי נשתתק היינו אלם שאינו יכול להגיד. (רטו) כדאסר אלם קאסרת שאני אלם דתניא כו'. שומע ואינו מדבר והו אלם וה וה הרי הן בפוקחין לכל דבריהן. ש"מ נשתתק בפקח הוא אלא שאינו יכול להגיד כמו העילגים ואין אנו מבינים דעתו ומה הוא אומר אלא בדרכנתו ג' פעמים או שכתב ירו שיכתוב לאו או הין (ריז) ירושלמי רבי זעירא בעי קומי רבי מנא בר"א עד שיהכין בראשו ג' פעמים ודטוותה עד שישבעו את קולו ג' פעמים אסר ליה לשטיעת הקול פעם אחת לדרכנת הראש ג' פעמים ש"מ כיון שהשטיע את קולו ואסר הין ולאו לא צריך בדיקה (ריח) והוא הדין לשכיב מרע והכי שדר בר רב נחשון (ריט) ותו גרסינן אסר רבי יוסי ברבי בון בבריא אגן קיימינן ולמה אינו גט אומר מתעסק היה בשטרא. תנינן בד"א בנשתתק מתוך בוריו (רכ) אבל נשתתק מתוך חוליו דיו פעם אחת ובלבד בססרגין אסר לו נכתוב גט לאחתך והוה אסר הין לאסך והוא אסר לאו לאשתך הין לבתך לאו לאשתך הין (רכא) לאחותך לאו לאשתך הין והא דבדקי ליה בניסין דזוקא שנשתתק שהוא אלם כראסרינן אבל חרש אינו שומע ואינו מדבר לא. (רכב) דאסרינן חרש לא הילכו בו אחר קריצותיו ואחר דמיזותיו ואחד כתיבת ידו אלא בסטלמלין אבל לא בניסין (רכג) ולית לרבי הנא א"ר רב דאסר חרש שיכול לדבר מתוך תכתב כותבין ונותנין גט לאשתו. ודווקא לניסין ולערלות דאורית' (רכד) כראיתא בקבלת ערות (רכה) לרבינו אלפס האי חרש לא בדקינן ליה בניסין דזוקא פיקח ונתחרש אבל חרש סעיקר ברקינן ליה דקיים"ל בשם שכונם ברסיוה כך מוציא ברסיוה (רכו) ותנן נמי חרש רוסז ונרסז בן בתירא אומר קופץ ונקפץ בסטלטלין ואסר רב נחסן בסחלוקת

שער החדש

עי' ניסין פ"ח כ': (קצא) דעדים גופי' כי תתיבי מפני תיקון העולם כי' ניסין פ"ו ח': (קצב) דתע"ג דס"ל כל הסשנה מפטבע שטבעו חכמים בניסין הולד פסור אין בו זמן בין למ"ד משום בת אחותו (קצג) וכדאמרי' מון נו זמן בין למ"ד משום בת אחותו מה הועילו חכמי בתקנתן ניסין י"ג ב' ועי' מע"מ מ' מת י"ו: (קצד) דהסיא מליצת דע"ס היא נדחוכת בפ' המגרש ניסין פ"ו ח' ועי' חוס' ניסין ג' ב' בד"ה מלמה ניסין כו' ומס פ"ח ת' כד"ה מלמה ניסין כו' יעו"ס ועי' במע"מ ח' תוס י"ג: (קצה) דתמרינן הת שנים בכולכם דמי כו' עי' מס ס"ו ב' דתס מלמ' סאסתין ועי"ש יו"ד ג': (קצו) תכל בכתיבה ליכא תסשה. עי' כי ק"ק תלקת מחוקק ס"ק ס"ו וב"ש ס"ק ס' יעו"ס: (קצו) ובסכי מיתרלא הסיא דתניא כיוסי בי' ניסין י"ח ב' ועי"ש בחוס' ד"ה ואיכא בחוס' ד"ה ת"ק ועי' בר"ן פ"ח יו"ד ב' וס"ו ב' יעו"ס עם ס"ב ס' ד"ה לת כו' ועי' בר"ן פ"ח יו"ד ב' וס"ו ב' יעו"ס טיסיב ועי' ס"ס ס' ק"ב ס"ק כ"ת וב"ש ס"ק ס"ו ועיתוב סגר"ת ס"ק י"ש ועי' עם המגיד ה' גם עם"ב עם לניעו יעו"ס: (קצח) ולקמן הסרם בתוספ' סהריעב כ"ל ור"ל לקמן יפרש בתופן תחר עי' לקמן מחמר ח' תות כ"ת ותות קי"ג: (קצט) ונרסי' בפ' מי שתתו קודיקום כי' ניסין ס"ו ב': (ר) ותמר בסב"ל כותבין ונותנין לתלמר כו' עם ע' ב': (רא) והלכתא כר"י. עי' כי' קכ"ת תעי' ב': (רב) וביושלמי גרסי' סיכתא כו' עם הלכה ת': (רג) הכי הוה בתתסה דתמרינן לת יוציא עולמית כל"ל יבתוס קי"ב ב': (רד) ות"ת תחמר כתבו ונתתק לכותבין כו' ועי' בתוס' ד' תות ב' ועי' כתוס' ס"ס ועי' כתוס' ס"ס ועי' כתב"ת ס' ת' וב"ש ס' ת' ועי' לקמן ס' תלטות גם תות ת"ת ועי' בה' בתתסה ע"ת ת': (רה) וגם מחזקינן לי' בדעתת' מדע דתת בתתיעת הקול עתם ת' ני וכתתתק כו' כ"ל: (רו) וכתתתק מחליו תמי ני בכלכתת

כמחלוקת בממלטלין כך מחלוקת בגיטין (רכז) משם' דסבירא ליה כבן בתירא ובהאי ובלישנא בתרא דרב נחמן ובדקונן ליה ברמיזה ובקפיצה ור"ח נמי כבן בתירא סבירא ליה דאמר בין דאיתמר תרי לישני דרב נחמן תפשי' לחומרא כלישנא קמא ובריייתא דקתני (רכח) חרש לא הילכו בו אחר קריצותיו ואחר רמיזותיו אלא בממלטלין אליבא דבן בתירא היא ומסתבר' כר"ח דקי"ל בשל תורה אחר המחמיר (רכט) ובממלטלין כלישנא דאמר מחלוקת בממלטלין אבל בגיטין דברי הכל ברמיז' ולא בקפיצה ומיהו מסתבר דבדיעבד בקפיצה מגורשת אליבא דבן בתירא וממלטלין אפי' לכתחילה בקפיצה (רל) וצריך רמיזה בעין וביד קפיצה ואית דאמרי קפיצה יותר מרמיזה. (רלא) ירושלמי קופץ ונקפץ. שוור ושתשוור קופץ ממקום למקום. (רלב) גרסינן בפ' הזורק בית שמאי אומרים פותר אדם אשתו בגט ישן וב"ה אוסרין ואיזהו גט ישן (רלג) כל שנתייחד עמה אחר שנתנו לה (רלד) גרסינן בסוף פרק המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק בית שמאי אומרים אינה צריכה היטנו גט שני (רלה) ובית הלל אומרים צריכה היטנו וחיונא משמיה דרבוות' דסבירא להו (רלו) בכל מקום שנתייחד עמה בטל הגט לגמרי וצריכה היטנו גט שני וגבורא רבא פריש דהא גט ישן כגון (רלז) שנתייחד עמה בלא עדים או שנתנם מורים ומשום הכי אין הגט בטל ואם נתגרשה תינשא בו לכתחילה והמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי (רלח) בדאיכא עידי ייחוד מסתברא דהגט אינו בטל בייחוד עד שנתגרש' לגמרי כגון המגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי שנתנו לה לידה ובעל לשם קידושין אבל גט ישן שכתבו ולא נתנו לה או נתנו ליד שליש או לידה על תנאי ועדיין לא נעשה התנאי אע"פ שנתייחד עמה בעדים אין הגט בטל לגמרי. (רלט) וגבי שליש גרסינן המשליש גט לאשתו ישן אין חוששין (רמ) וגרסינן נמי הרי זה גימך כל זמן שאעבור מכנגד פנים ל' יום לגט ישן אין חוששין שלא נתייחד עמה ש"מ שאפי' נתנו לה. כיון שהיא על תנאי אם נתייחד עמה אין הגט בטל (רמא) ורינו כגט ישן ואם נתגרש' תינשא לכתחילה וכן הילכתא וגירסת ירושלמי משמע דהא דמגרש את אשתו שייכא בהא דגט ישן וחד מעמא אית להו (רמב) דנבי גט ישן גרסינן אית תנא תני אחר שכתבו לה ואית תנא תני אחר שנתנו לה סד"א אחר שכתבו לה מסייע לבית שמאי. וסר"א אחר שנתנו לה מסייע לבית הלל (רמג) וגבי לנה עמו בפונדקי גרסינן אמר רבי מני בית שמאי כדעתיהון ובית הלל כדעתיהון ב"ש דאמרי פותר אדם את אשתו בגט ישן אינון דאמרי אינה צריכ' היטנו גט שני וב"ה דאמרי אינון דאמרי צריכ' היטנו גט שני אמר רבי יוסי בר בון ב"ש כדעתיהון וב"ה כדעתיהון. ב"ש דאמרי לא יגרש אדם את אשתו אא"כ מצא בה ערות דבר אינון דאמרי מזוהמת היא מלפניו ואינו חשוד עליה ואינה צריכה גט שני ב"ה דאמרי דאפי' הקדיחה תבשילו אינון דאמרי אינה מזוהמת מלפניו והוא השוד עליה לפיכך צריכה היטנו גט שני (רמד) ולפום נמר' דבני מערב' משמע בבית הלל דאמרי צריכה גט שני לכתחילה ואם נתגרשה או שהלך בעלה למדינת הים תינשא לכתחילה כדינא דגט ישן ואיכא רבוותא קמאי דמפרשי דהמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי כגון שכתבו ולא נתנו לה וטעמא משום גט ישן ולא משום קידושין ולא נהזיא לן. וגמרא דילן מסתברא דאולא כרבי יוסי ברבי בון בגמרא דירושלמי ולא משום גט ישן. (רמה) גרסינן בפרק המגרש' המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני וכו' עד אם כתבו בתוכו (רמו) מפרשינן לה בע"ה בתנאי (רמז) שלשה גיטין פסולין. ואם נישאת הוולד כשר. כתב בכתב ידו ואין עליו עדים וכו'. (רמח) מפרשינן לה במאמר שמיני. (רמט) גרס' בעירכין בפרק האומר משקלי עלי. האי מאן דמסר מודעה אגיטא מודעה מודעה פשיטא (רנ) לא צריכא דעשויי עשייה וארכי מהו דתימא בטלה קמ"ל עד דאמר בעל ביטלתיה בפירוש הילכך לית ליה למכתב גיטא עד דבטיל כל מודעא דמסר ומסתבר למיכתב ביטול מודעא בגיטין (רנא) ובמקומו נפרש בע"ה:

חלק השני כתיבת שטרות

(א) **גרסינן** בגט פשוט כותבין גט לאיש אע"פ וכו' כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו ואין כותבין שטר למלוה עד שיהא הלוה עמו והלוה נותן שכר (ב) פשיטא לא צריכא אפילו בעיסקא (ג) ואיכא לעיוני מאי בגיטין ושובר דבעינן שיהא מכיר שם האיש ושם האשה והכא לא ליחוש לשני יוסף בן שמעון דילמא כתיב שטרא ומפיק ליה לאידך ואמר דאוזיף ליה מנה והא אוזיף ליכא למיחש דהא אין סוציאין זה על זה דילמא האי שמעון דקאמר לויתי מנה מראובן משום הכי קאמר דאיהו הוא ראובן דבעי לאפוקי האי שטרא אשמעון איכא למימר דלא חציף איניש כולי האי כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו ואין כותבין שטר ללוקח

שער החדש

מום ו': (רכז) מתני' דמ"ל כגון שמיחת וכהאי ליתנה בשמת דל"ק ובדקונן ליה כו' כ"ל כ"ל מדמייתי הכי"ק ליתנה בשמת דל"ק מתני' דסכי מ"ל לדיוק: (רכח) מתני' לא הילכו בו אחר קריצותיו ואחר לשיוניו כו' כ"ל שם ע"ת מ' (ועיי' מדכתי לשמר בפסוק ומשמע המלכה כו'): (רכט) ובממלטלין דווקא כליונא דאמר כו' כ"ל ועיי' בגל"ת שם פ"ה פי' י"ח דלא פסק בבן בתירא ומיי' מו"מ סימן רל"ה סעיף י"ז: (רל) וצריך למיזה בעין מו ביד קפיצה בפה (עיין מרוך שרך קפן ופיין בכמ"י ז"ל) כ"ל ומ"ש דכיון ואית דאמרי קפיצה יותר מרמיזה כו': כ"ה בפירוש המגיות לכתמ"ס יעו"ש היטב: (רלא) ירושלמי קופץ ונקפץ שוור ומשתוור. עיין פ"ה דגיטין ה"ח ולפנינו הגי' שוכר ומשכיר ועיין ק"ע שם ועיין בכ"י בלהע"ז סימן קכ"ח שמצינו דבכי דכיון: (רלב) גרסי' בפ' הזורק בש"ת פותר אדם כו' גיטין ע"ח ע' ועיי' לקמן ס' גם מום ל"ת: (רלג) כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה בגרסי' כו' כ"ל כ"ל: (רלד) גרסי' בפוף פ' המגרש שמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק בית שמאי אומרים אינה צריכה היטנו גט שני ש"ת מ' כו': (רלה) ובש"ת לצריכה היטנו גט שני ומיושן מאמי כו' כ"ל: (רלו) בכל מקום שנתייחד עמה בטל הגט לגמרי. וכ"ל כיון שנתייחד בפני עדים אחרי הן הן עידי יחוד כו' ומ"ש בטל הגט מציקנו וכ"ה דעת הרמב"ם נפ"ת מה' גירושין ה"ב ובטמ"ז סי' קמ"ת סעי' ב': (רלז) שנתייחד עמה בלא עדים אלא מדיים אלא שנתנם מורים ומשום הכי כו' כ"ל: (רלח) בדאיכא עידי יחוד ומסתברא דהגט אינו בטל בייחוד כו' כ"ל וכ"ל דרבינו אליע בל כך שנתן ומ"ל אפי' נתייחדו בעדים אין הגט בטל לגמרי רק דינו כתנ גם יתן וכ"ה בסור סימן קמ"ת יעו"ש היטב ועיין בסום שם ע"ג מ' בד"ה לא יתייחד כו' וכסוגות כ"ז ב' בד"ה לא שמיחד כו' יעו"ש היטב: (רלט) וגבי שליש גרסי' המשליש גם לשמו ואמר לו אל שמנהו לה אלא לאחר ג' חדשים משמנהו לה מותרת להנשא מיד ונגט יתן אין מהשתין שמכרי לא נתייחד עמה וגרסי' נמי כו' כ"ל שם י"ח מ' ודייק מינה הא שם נתייחד עמה אין מושתין רק לגט יתן ולא לניסוח הגט: (רמ) וגרסי' נמי ה"ז ניתק כל זמן שמעבור מנגד פניך שלשים יום וסיה סולך וגא סולך וגא סולל ולא נתייחד עמה ה"ז וגם ולגם יתן אין מושתין שמכרי לא נתייחד עמה ש"מ שאפי' כו' כ"ל שם

ללוקח עד שיהא סובר עמו (ד) והלוקח נותן שכר ואפילו סובר שדהו מפני רעתה (ה) וכתב רבינו אבן מגש דווקא דסובר אסר קבלינהו לווזי אבל לא מסהיד אנפשי' דקבלינ' איכא למיחש דילמא לא בעי לוקח להנהו זביני והילכך אם טעו סהדי וכתבי שטרא ולא ידעי נתינת דמים כשיתבע אותו לדין ליתן הדמי' צריך להביא ראייה (ו) שמדעתו היתה הסכירה הא דאמרי כותבין שטר ללוה וכו' בשהעיד הלוה שקיבל המעות אבל אם לא העיד בכך אין רשאין לכתוב ולתתום אלא מדעת שניהן. (ז) ומסתברא מדנרסינן בפרק שנים אוחזין אלא הא דתנן כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו ליחוש שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי ואתי למיטרף לקוחות שלא כדין (ח) ומסיק בשטרי אקנייתא ש"מ בסתמא אע"ג דלא אסהיד בהכי כותבין וכן הילכתא ודווקא בשטרי אקנייתא דהא שיעבד נפשי' אבל בשטרי דלאו אקנייתא אע"פ שהעיד הלוה שקיבל המעות חוששין לשמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי ואין כותבין אא"כ ראו הערים קבלת המעות (נ"י (ט) ואפילו בשטרי אקנייתא קאמר (י) אא"ב הלוה עמו וחוב הוא שמא לא לוה או שמא פרע) (יא) והא דנרסינן בריש גמר' דאע"פ כתובו וחתמו לא צריך לאיטלוכי ביה בבתוב' הוא (יב) דלא ניתנה כתובה לגבות מחיים (יג) וכתב הרב המחבר איכא מאן דאמר צריך להעיד בפני ב"ד ואיכא מאן דאמר לא צריך ואנן כתבינן מאי דסבירא לן. (יד) אין כותבין שטרי אירוסין ונישואין אלא מדעת שניהן ואפילו צורבא מרבנן (טו) וגרסינן בפרק קמא דקידושין שטר אירוסין שנכתב מדעתה שלא לשמה רבה ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת (טו) ואיתמר שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה אינה מקודשת דאיתקוש יציאה להוויה בעל מתיבת' פסק מקודשת כרבה ורבינא וכן שדר רב נטרונאי לרבינו אלעזר ריש כלה רבה לגבי רב פפא הילכתא כוותיה ומעשים בכל יום דכתיב

אינש שטר אירוסין לדעתו. ואין נסלבין בה עד שעת קידושין וכן מנהג בכל ישראל (יז) ורב אלפס פסק כרב שרביא מדתנן אין כותבין שטר אירוסין אלא מדעת שניהן ורב אשי אוקמה (יח) בפרק הנושא בשטר אירוסין מטש ש"מ כוותיהו סבירא ליה והרב המחבר אייתי ראייה (יט) מדנרסי כתב על הנייר או על החרס. אע"פ שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי (כ) הרי את לי לאינתו בין על ידי עצמה בין על ידי אביה מדעתה והיא שבגרה. ומסתברא דליתה (כא) דמדעתה לאו אכתיבה אלא אעיקר קידושין ורב אלפס פסק דאייתי ראיה מיהא דגרסינן בהנושא (כב) סבירא ליה. לא ניתנו ליכתב דקאמר רב אשי כלומר דאע"ג שאינן בתובין כמי שבתובין דמו. וקשיא ליה מתני' ומוקים לה בשטרי אירוסין והכין שדרי רבנן קמאי דמתיבתא (כג) ואיכא לפרושי לא ניתנו לכתיבה דלא כתבינן שטרא ולא גבי ממשעבדי אלא היכא דקנו מיניה. ומתני' לרב אשי בשטרי פסיקא היא (כד) ומינה אייתי סיעתא וגמרא קא מדמי לה לשטרי אירוסין (כה) הילכך לא בריר לן ולא איפשיט ולחומרא (כו) אין כותבין אירוסין וקבלנות אלא מדעת שניהן ואפי' בבוריה. (כז) ואין כותבין שטרי בירורין וכל מעשה בית דין אלא מדעת שניהן. ושניהן נותנין שכר (כח) וגרסינן במועד קטן אכו כותבין במועד קידושי נשים וגיטין ושוברין דייתיקי מתנו' ופרוסבול ואיגרות שום ואיגרות מזון שטרי חליצה ומיאונין ושטרי בירורין וגזירות בית דין ואיגרות של רשות (כט) ירושלמי זו שאילת שלום. (ל) ואין כותבין שטרי חוב במוער. ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאבל הרי זה יכתוב (לא) וגרסינן בפרק גט פשוט כתוב בו זוזין מאה דליהוו סלעין עשרין אין לו אלא עשרים וזהם מאה סלעים דהוו תלתין אין לו אלא סנה כסף זוזין דאינון ונמחקו אין פחות משנים כסף סלעין דאינון ונמחקו אין פחות משני' (לב) ת"ר בכסף אין פחות מדינר כסף דינר ודינר בכסף אין פחות משני דינרין כסף בדינר אין פחות משני דינרין

דהב

שער החדש

הלי שמעון דקאמר לויתי מינך מלוכון משום הכי קאמר הכי דלויתו הוא רמונן דכתי לתפוקי כו' כנ"ל ועיי' כ"כ קע"ג מ' יעו"ש היטב ועי"ש בסמ"ע סק"ד ממלוה ולוה ס"ג ומיהו דכרי רבינו מלו ומתם עליהן והובא בכ"י מו"מ סי' מ"ם סעי' ג' ועשם רבינו מדנקט ובלבד שיהא מכוין לגבי מוכר משמע דבעינן שיהא מכוין דוקא: (ד) והלוקח נותן שכר ואפי' מוכר שדהו מפני רעתה. כ"כ קס"ח מ' וסימן כ"ט סעי' ג': (ה) וכתב רבינו אבן מיגש דוקא דמוכר למל קבלינהו כו' עיין בשו"ע סימן כ"ט סעי' ג' ועיין לעיל מאמר ד' חוש כ"מ (ועיי' ב"ב סם בחי' הר"י מיגש"ם): (ו) שמדעתו היתה המכירה וכן הא דאמרי כותבין שטר כו' כנ"ל עיי' היטב בשו"ת סי' ל"ם סעי' י"ם ובשו"ע סכ"י י"ז סם ועיי"ש בב"י סימן ל"ם מחי' כ"ד שהרמב"ן מולק ע"ז וכ' שכתיבת השטר מיהו מכריחו להמלוה יותר והא דשוב סם בשוב סעי' י"ם בשם הרמב"ן דצריך לכתוב לו סיהו היכא דמודה המלוה שכתיב בשטר השטרות ע"כ מוסיף הרמב"ן ומ"ש מזה שכתיבת שטרות מזה דלא בעי כתיבת השטרות אלא בשעת מתן מעות ולא בשעת הלואה ועי"ל דמשטרי הרמב"ן יעו"ש היטב ועי"ש בב"י סימן ל"ם מחי' הרמב"ן ס"ק מ"ם: (ז) ומסתברא מדנרסי' בפ' שנים אוחזין בשם הרמב"ן יעו"ש: (ח) ומסיק בשטרי אקנייתא ש"מ בסתמא אע"ג כו' י"ל דדייק לה מלו"ב תתי מקשה ודילמא לא לוה עד תשרי כל בשטר שכתוב דכשר קיבל המעות. ועי"ל דמשטרי כשרי' דהתי אקנייתא דקתה על מנת למשעבד נכסיו בין לוה או לא לוה יעו"ש מבואר מזה דאינו מבואר שם שקיבל המעות: (ט) ואפי' בשטר אקנייתא קאמר אא"כ לוה עמו כו' כ"ל אבל אם אין לוה עמו אין כותבין אפי' בשטר אקנייתא ומשמע דאפי' לא לוה או שמא פרע. והכי מתי דכ' שמא לא לוה עיי' בהגה"ש ס"ב דכתובות סי' ס"ז וכן"ן שם ועיי' בסי' ל"ם סעי' ג' יעו"ש היטב. והכי מבואר מכאן דס"ל דיכול לטעון פרעתי מל קנין ועיין בש"ך סי' ל"ם סק"ו וסי' ל"ח ס"ק ח' וסי' ע' ס"ק ד' וסי' פ"ז ס"ק ע"ה וסי' פ"ח ס"ק כ"ז יעו"ש היטב דשטר דשטר דמי' לטעון פרעתי נגד עידי קנין ועיי' עוד לקמן בה' מלוה בשטר אות פ"ז יעו"ש: (י) אא"כ הלוה עמו ומיירי שמא לא לוה כו' כנ"ל מ"ש ים לקיים נוסחת שלנו. וע"ל דמוכחא מל לוה ומין מכין לחתם שלא בפניו: (יא) והא דנרסינן בריש גמלא דאמרי' כתובו ומחומו מ"ל כו' כתובות ל"ה מ' (וכיוצ בקנו מידו יעו"ש) : (יב) דלא ניתנה כתובה לגבות ממייס כו' עיין לעיל מאמר ד' אות ל' אבל עיי' בפי' ל"ם סעי' נ' דלא כ"כ רק בכל שמחות הדין כן יעו"ש היטב כ' דיעות: (יג) וכ' הרב המחבר מיכא מ"ד צריך להעיד בפני ב"ד כו' לא ידעתי ניחור לדבריו מלה ומולי קאי לדעם הר"י מיגש"ם בשות ומ"ו: (יד) אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהם וכמתן מוהן שכר (כ"ב קס"ו כ') שמיעתא ל"ל דאפי' לוכחא מרכח דניחא ליה לאחות לקרובי' (כ"ה שם קס"ח מ') וכנ"ל כאן ועיין מהש"ו

דהב כסף ואוקימנ' דכתב ביה מטבע (לג) ת"ר דהב אין פחות מדינר והב דהב בדינר אין פחות משני דינרין כסף דהב אין פחות מדינר זהב דהב בדינר אין פחות משני דינרין כסף דהב דכתב ביה מטבע דאי אלו' נסבא קאמ' (לד) אמר מר דהב בדינר אין פחות משני דינרין כסף ואוקמה רב אשי רישא דכתב ביה דינר טיפא דכתב ביה דינרין איבא דמפליג בין חיר"ק לסגו"ל. ואיבא דאמרי בין נון ולא נון (לה) כתבו בו מלמעלה מנה ומלמטה מאתי' ומלמטי' מנה הכל הולך אחר התחתון דהדר ביה מקמא (לו) לאבן מגש דווקא כו' כי האי גוונא דסתר אהדדי אמרי' הלך אחר התחתון דאמרי' הדר ביה מקמא. אבל היכא דחד דיבורא הוא. (לז) כגון זוזין מאה דאינון סלעין תלתין יד בעל השטר על התחתונה (לח) וכגון ההיא דאמר בפ' השואל מעשה באחד שהשכיר מרחץ בי' זהובים לשנה (לט) מדינר לחודש גבי איסתיר' מאה מעי דאמרינן הלך אחר הפחו' שבלשונות (מ) ולא אמר תפוש לשון ראשון דדיבור זה אחר זה הואי (מא) ולא הפרי' ביניהן בדיבו' אחד. אבל בשני דיבורין זה אחר זה הלך אחר התחתון (מב) ת"ר ילמוד התחתון מן העליון באות אחת כגון חנן מתנני אבל לא בשתי אותיות דזימנין דסיתרמי ליה שם בן שלש אותיות והוה ליה רובא דשמא אמר רב (מג) פשוטא כפל מלמעלה וכפל מלמטה. הכל הולך אחר התחתון. בעי רב פפא כפל מלמעלה וכפל מלמטה מאי מי חיישינן לזבוב או לא (מד) ופרשי רבוותא דכפל מאה ופלגא כפל קב ופלגא (מה) ורב שמואל פי' כפל אדידים. כפל טלית הראוי לכפל. וקיימא בתיקו. והמוציא מחבירו עליו הראיה דכל דבר שאין ברור לדיונין מאן דאחזיק אחזיק. וליכא למימר הולקין אלא היכא דעיקר דעובדא איסתפק (מו) כגון שור שנגח את הפרה. (מז) וכגון נפל הבית עליו ועל אמו וכיוצא בהן. וזה כלל גדול המוציא מחבירו עליו הראיה (מח) ועל הדיינין להבי' ראייה (מט) ההוא שטרא דיהוה כתב ביה שית מאה וזוזא שלחה רב שרביא לקמיה דאביי שית מאה איסתרי וזוזא. או דילמא שית מאה זוזי וזוזא. או דילמא שית מאה פריטי וזוזא. (נ) ומסתברא ידי בעל השטר על התחתונה ולית ליה אלא פריטי. (נא) אמר אביי מהלת ועד עשר לא לכתוב אינש בסוף שיטה דילמא מזייף וכתיב ביה תלתין או עשרין ואי איתרמי ליה מהדר ליה לדיבורא תרי ותלתא זימני אי אפשר דלא מיתרמי ליה באמצע שיטה. (נב) גרסי' בפ' המוכר את הבית. האי מאן דמזבן ביתא לחברי' צריך למיכתב ליה קבילת מארעא תהומא ועד רום רקיעא מאי טעמא עופקא ורומא מסתמא לא קני אהבי עומקא ורומא למיקני עומקא ורומא אהני ארע תהומא למיקני בור ודות ומחילות. (נג) גרסינן בפרק המוכר את הספינה אמר רב פפא האי מאן דמזבן שטרא לחברי' צריך למיכתב ליה קני לך הוא וכל שיעבודא דאית ביה רב פפא סבירא ליה כמאן דאמר אין אותיות ניקנות במסירה (נד) ואנן פסקי' לעיל דנקנו במסירה. (נה) גרסינן בפ' גט פשוט כל טירפא דלא כתיבה קרענא לשטר' לא טירפא היא. וכל שומא דלא כתב בה קרענא לאדרבת' לאו שומא היא. (נו) וכך הסדר כלוה בא לב"ד על הלוה שיפרענו. ואי לא אתי (נז) משמתינן אותו בדאיתא בב"ק. וכיתבין לו שטר טירפא למלוה בקרקע של לוה ושל לקוחות יכתב ליה קרענא לשטרא דמלוה והדר כתבי אדרבת' וקרעי טירפא. והדר כתבי שומא בכמה קיבלם משום דשומא הדרא לעולם ובטופסין נאריך. (נח) גרסינן בהמוכר את הבית אמר רב מרי ברי' דרב כהנא. האי מאן דמזבן מידי לחבריה צריך למיכתב ליה לא שיירי בזביני אילין כלום. (נט) בפרק יש נוחלין שביב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני וטת אין כותבין ונותנין שמא לא נמר להקנות אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה וכו' (ס) בהלכות שביב מרע. (סא) הכותב נכסיו לבנו צריך שיכתוב לו מהיום ולאחר מיתה. ואסיקנא דהכי קאמר ליה גופא קני מהיום ופירי לאחר מיתה. רבי יוסי אומר אינו צריך קסבר זמנו של שטר מוכיח עליו. בעא מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו. (סב) ואסיקנ' בהקנא' אינו צריך לא אקנייה וקנינא מיניה ולא שנא קנינ' מיניה ואקנייה בדוכרן פרגמי דהוו קדמנא פליגי. (סג) ופסק רב הלכה כרבי יוסי. והא דאתקין רב מן יומא דנן ולעלם (סד) בגיטין הוא דאתקון ולא בשטרו' והאידנא כתבינן אפי' בשטרו' כרב נחשון דאמר נהיגין במתיבתי' דרב יהודה כתקנת רב בגיטין. (סה) בפ' חזקת הבתים. אמר רב נחמן מהאה בפני שנים ואין צריך לומר כתובו מודע' בפני שני' ואין צריך לומר כתובו הודאה בפני שנים וצריך לומר כתובו קנין בפני שנים ואין צריך לומר כתובו ונפרש כל אהת ואחת במקומה בע"ה:

גט

שער החדש

דכב כסף ומוקימנ' דכתיב ביה כו' כ"ל שם נב"ב ועיי' סי' מ"ב סעי' י"ג ועיי' לקמן ס' מלוה בשפר פות נ"ס: (לג) ת"ר דהב אין פחות מדינר והב דהב בדינר אין פחות משני דינרין כסף דהב. דהב דינרין ודינרין דהב אין פחות מפני דינרין דהב. דהב בדינרין אין פחות מכפני דינרין כסף דהב. ומוקימנ' דכתב ביה מטבע דאי לאו הכי יכסכא קאמר כו' כ"ל שם נב"ב יעו"ש: (לד) אמר מר זהב בדינרין אין פחות מפני דינרין כסף זהב ומימא דכתב ביה מטבע פרגי דיוקי כסף זהב בדינרין כ"ל ועיי' ב"ב קס"ו ועיי' בתוס' שם בד"ה אמר רב כו' ועיי' ר"ן ובשמ"ע ס"ק ל"ה מס"ב בזה ויש לעיי' קצת בזה: (לה) כתוב מלמעלה מנה ומלמטה מאתים כו' ב"ב קס"ה ב' ופסי סי' מ"ב סעי' ה': (לו) לאבן מגש דווקא כתב כה"ג דסתרי אהדדי כו' כ"ל כ"ם שם בתי' הר"י מיגא"ש ועיי' תוס' ב"מ ק"ב ב' ד"ה הו"א הו' וב"ב ק"ס ב' ד"ה פרוסי קמ כו' ועיי' בשמ"י בשם הריטב"א שם בב"מ ובכ"י סי' מ"ב ממי' ת': (לז) כגון זוזין מאה דאינון סלעין תלתין כו' לעיל תוס' ל"ת: (לח) וכגון ההוא דאמר בפ' השואל מעשה בא' בי"מ ק"ב ב' ועיי' בפ' שבועות תוס' ג"ו: (לט) מדינר לחודש וגבי מיסתרא מאה מעי כו' כ"ל ב"ב ק"ה ב' ועיי"ש בתוס' בב"מ שם בד"ה הוא למימא כו' ועיי' בפי' ר"ח ועיי' שבועות תוס' ל"ע: מ) ולא אמרינן מפוש לשון ראשון דדיבור זה אחר זה הואי כ"ל: (מא) ולא הפרי' ביניהן בדיבור אחד כגון דאמר בפני דיוקין כו' כ"ל: (מב) ת"ר ילמוד התחתון מן העליון באות אחת כו' ב"ב קס"ו ב' ועיי' מ"ב סעי' ו': (מג) פשיטא כפל מלמעלה וכפל מלמטה כ"ל שם. ומם מעי' ז': (מד) ופי' רבוותא דכפל מאה ופלגא כפל קב ופלגא כו' כ"ל עיי"ש בתוס' בד"ה כפל וקפל כו' ובכי"ף שם ועיי' בפרוך ערך כפל: (מה) ורבינו שמואל פי' כפל לדידים כו' יעו"ש בפי' הרשב"ם: (מו) כגון שור שנגח את הפרה כו' ב"ק מ"ו ת' (ולא ידעתי מהי לחי' מיימי מהשם הכי השם לחמיון זו דבבי שומעון אבל בנון ס"ל השע"ה יעו"ש ובכי' שם יעו"ש היטב) וי"ל דאחי' לדיבא דשומעון קאמר ולדעת הרשב"ם דס"ל כשומעון עיי' ב"ב ב"נ ת' ובהשב"ם קס"ו ב' דלמון הוא למון להשב"ם: (מז) וכגון נפל הבית עליו ועל אמו כו' ל"ש ב"ב ב' בד"ה ומ"ש כו' ומם ש"ב ב' בד"ה מיתמר כו' וקס"ו ת' בד"ה אמר לב אמי כו' יעו"ש היטב ועיי' כי

ל"פ סעי' ו"ד ובעי' י"ת (וע"ע בכי' קל"ם סוף הפי' בהג"ה יעו"ש היטב שם מייתי בדבר שמניסם הן מומחזק בו יעו"ש היטב) : (מח) ועל הדיינין להביא ראי'. ע' לקמן ס' מלוה בשפר פות פ"ט : (מט) ההוא שטרא דהוה כתיב ביה שית מאה וזוזא לחברי' צריך למיכתב ליה קבילת מארעא תהומא ועד רום רקיעא מאי טעמא עופקא ורומא מסתמא לא קני אהבי עומקא ורומא למיקני עומקא ורומא אהני ארע תהומא למיקני בור ודות ומחילות. (נג) גרסינן בפרק המוכר את הספינה אמר רב פפא האי מאן דמזבן שטרא לחברי' צריך למיכתב ליה קני לך הוא וכל שיעבודא דאית ביה רב פפא סבירא ליה כמאן דאמר אין אותיות ניקנות במסירה (נד) ואנן פסקי' לעיל דנקנו במסירה. (נה) גרסינן בפ' גט פשוט כל טירפא דלא כתיבה קרענא לשטר' לא טירפא היא. וכל שומא דלא כתב בה קרענא לאדרבת' לאו שומא היא. (נו) וכך הסדר כלוה בא לב"ד על הלוה שיפרענו. ואי לא אתי (נז) משמתינן אותו בדאיתא בב"ק. וכיתבין לו שטר טירפא למלוה בקרקע של לוה ושל לקוחות יכתב ליה קרענא לשטרא דמלוה והדר כתבי אדרבת' וקרעי טירפא. והדר כתבי שומא בכמה קיבלם משום דשומא הדרא לעולם ובטופסין נאריך. (נח) גרסינן בהמוכר את הבית אמר רב מרי ברי' דרב כהנא. האי מאן דמזבן מידי לחבריה צריך למיכתב ליה לא שיירי בזביני אילין כלום. (נט) בפרק יש נוחלין שביב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני וטת אין כותבין ונותנין שמא לא נמר להקנות אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה וכו' (ס) בהלכות שביב מרע. (סא) הכותב נכסיו לבנו צריך שיכתוב לו מהיום ולאחר מיתה. ואסיקנא דהכי קאמר ליה גופא קני מהיום ופירי לאחר מיתה. רבי יוסי אומר אינו צריך קסבר זמנו של שטר מוכיח עליו. בעא מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו. (סב) ואסיקנ' בהקנא' אינו צריך לא אקנייה וקנינא מיניה ולא שנא קנינ' מיניה ואקנייה בדוכרן פרגמי דהוו קדמנא פליגי. (סג) ופסק רב הלכה כרבי יוסי. והא דאתקין רב מן יומא דנן ולעלם (סד) בגיטין הוא דאתקון ולא בשטרו' והאידנא כתבינן אפי' בשטרו' כרב נחשון דאמר נהיגין במתיבתי' דרב יהודה כתקנת רב בגיטין. (סה) בפ' חזקת הבתים. אמר רב נחמן מהאה בפני שנים ואין צריך לומר כתובו מודע' בפני שני' ואין צריך לומר כתובו הודאה בפני שנים וצריך לומר כתובו קנין בפני שנים ואין צריך לומר כתובו ונפרש כל אהת ואחת במקומה בע"ה:

מאמר שמיני קיום טופסין וחותמין

(א) **גט** פשוט עדיו מתוכו ומקושר עדיו מאחוריו (ב) היכן עדים חותמין רב הונא אמר בין קשר לקשר ואסיקנ' בין קשר לקשר מאבראי. וליחוש דילמא כתב ביה מאי דבעי. וחתימי סהדי דכתוב ביה שריר וקיי' וגיחוש דילמא וכו'. לא כתבינן וליחוש דילמא מחק שריר וקיים א"ר יותנן תלויה מקומות בשר מחק פסול. אע"פ שמקוים ולא אמרינן מחק פסול (ג) אלא במקום שריר וקיי' שיעור וקיים או יותר וכתב הרב המחבר דווקא במקושר דסהדי מאבראי (ד) אבל בשטרי דידן כתבי' שריר וקיים טובא דאמרי' מחק פסול במקום שריר וקיים במקושר הוא דקאמרינן אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן (ה) כל המחקין כולן צריך שיכתו' ודין קיומיהן וצריך שיחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה מאי טעמא אמר רב לפי שאין למידין משיטה אחרונה (ו) ופירש דבר (ז) שאין צריך לו כלל (וכתב שיטה או שיטה וחצה אחר קיום המחקין וכותב שריר וקיים) דתניא הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול שיטה אחת כשר וזימנין דרחקי עדי' שיטה אחת ויחזוק מלמעלה מנה. ויכתוב מאתים (ח) ויקיים באותה שיטה מאתים דעל המחק שריר וקיים. ואין למדין הימנה ותקינו רבנן לחזור מעניינו של שטר. ואיכא מאן דאמר דווקא בשטרו' דאיכ' מחק. אבל ליכא מחק למידין משיטה אחרונה. ואיכא מאן דאמר דאע"ג דליכא מחק איכא למיחש דילמא כתב ביה תנאה הילכך אין למידין וכתב דרובא דספרי לא חיישי למיהדר מעניינו של שטר אלא בראיכא מחק (ט) ומקיימי מחקן בשטה אחרונה וכתבו שריר וקיים טעות הוא. ומדינא פסלי להנהו שטרי. ומפרני דווקני הכי כתבי בשילהי דשטרות כתיבנא וחתימנ' ויהיבנא ביד פלוני לראייה תיבה או אות פלנית דביני חטי או על המחק או על הגרד או דשדי אדיוטא עם מה שכתב בזה השטר שריר וקיים (י) ולפי שהוצרכנו לאחר כל כתיבת השטר זהו תיקון תיבות. ואותיות הללו כתבנו שני שטרות אלו כדין שיטה אחרונה וחותמין העדים אלו דברי הרב המחבר. (יא) מסתברא דלישנא קמא טעותא הוא. (יב) דראמרינן בפ' קמא דגיטין בשטרות פרמאה. והא בעינן שיחזור מעניינו של שטר בשיט' אחרונה בדסהד' אלמא בכולהו שטרי קאמר' (יג) ומיהו בשטר שאין בו שריר וקיים דאיכא למיחש זימנין דמרחקין להו סהדי שיטה אחת מן הכתב ומזייף בה וכתיב תנאה אי נמי מאתן דעל הגרד שריר וקיים ואין אנו למידין היסנה הילכך תקינו רבנן שלא לכתוב דבר הצריך באותה שיטה (יד) ולחזור בו מעניינו של שטר. ואי איתרמו ומרחקי סהדי (טו) שיטה אחר הענין ואי מזייף בה ליח ביה פסידא דהא בתר עניינו של שטר אין למידין. (טז) אבל שטר שיש בו שריר וקיים ליח ביה למיחש להרחקתן שיטה אחת ושריר וקיים היא הובחת סוף השטר (יז) וחד שריר וקיים כתבינן תרי שריר וקיים לא כתבינן בין בפשוט בין במקושר (יח) ואי ליח ביה שריר וקיים (פסול) ולא אדכר בשיטה אחרונה מאי דכתב בשיטה ראשונה פסול. ומשום דסוגיא דשמעתא לא בעי שריר וקיים הוא דקאמר צריך שיחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה (יט) מדפרכינן לרב הונא. וליחוש דילמא כתב מאי דבעי וחתימי סהדי. ומשנינן דכתב שריר וקיים (כ) וכדפרי' לרבי ירמיה בר אבא ליחוש דילמא כתיב מאי דבעי מגוואי והתימי סהדי מאבראי ואמר אנא לרבות בעדים הוא דבעאי ולא קא משני ליה דכתב ביה שריר וקיים ש"מ דלא רגילי למיכתב הילכך אנן דכתבינן שריר וקיים בבולהו שטרי במקום חזרת של שטר ליכא חששה. ולמידין מכל מה שכתב קודם שריר וקיים (כא) והא דכתבינן וקנינ' מפלוני במנא דכשר למיקנא ביה מגופא דשטרא הוא ושריר וקיים הוא התתיכה. (כב) ואע"ג דלא כתב שריר וקיי' בתר וקנינא מיניה וחתימי סהדי במקום שריר וקיים לא מרעינן ליה לשטרא דכי אמר אין למידין משיטה אחרונה מידי דלא מדכר לעיל דאיכא למיחש אזיופא אבל אי אדכר לעיל מאי דכתב בשיטה אחרונה לא חיישינן למידי הילכך וקנינא מיניה (כג) מעניינו של שטר הוא ומסתמא הא דתניא הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול אע"ג דכתב ביה שריר וקיים קאמר דאיכא למיחש דילמא גייז ליה לעלאי וכתיב בשיטה אחת מאי דבעי. ומהדר מעניינו בשיטה אחרת וחתימי סהדי מתתאי ושיטה אחת מכש־ אע"ג דלית ביה שריר וקיים קאמר (כד) ורבינו שמואל דקאמר שני שיטין פסולין דלית ביה שריר וקיים. ולא נהירא לן. (כה) גרסינן בירושלמי אין העדים חותמין על השטר עד שיקראו בו אני פלוני בן פלוני (כו) מקבל עלי כל מה שכתוב למעלה והכי גרסינן אמר רבי אמי בין קשר לקשר העדים חותמין ובלבד למעלה וחש לומ' שמא זייף סבר רב הונא למימר אין העדים חותמין למטה עד שיקראו בו אני פלוני בן פלוני מקבל עלי כל מה שכת' למעל' והשלימו וחזר וזייף סבר רב הונא למימר מקובל עלי מקובל עלי שני פעמים פוסל בו וחש לומר שמא כתב ד'ברים אחרים וחזר ומחק וחזר וזייף סבר רב הונא (כז) מחק פסול **אפי'** קיום (כח) **איבעי'** להו **שיטה ומחצה** מהו ת"ש דתניא הרחיק את העדי' שני שיטין מן הכתב פסול פחות מיכן כשר ש"מ שיטה ומחצה כשר **עד שיהיו שני שיטין** (כט) והילכך אין למידין משיטה אחרונה **וצריך שיחזור** מעניינו של שטר בשיטה ומחצה (ל) והא דתניא היו עליו ד' וה' עדים נמצא וכו' (לא) ונפרש בקבלת עדות **ואלו שני שורות שאמרו** הן ואוירן

שער החדש

(א) ג"פ עדיו מתוכו מקושר עדיו מלמעליו כו' כ"כ ק"ם מ': (ב) היכן עדים חותמין כו' שם ע"ב: (ג) מלת במקום צריך וקיים וכמיעוט צריך וקיים מו יומר כו' כל"ל ועיין סי' מ"ד סעי' ח': (ד) מבל בשטרי דידן כתבינן צריך וקיים עומד. ודוקא לפני סיפא מחכונה מבל בסיפא מחכונה פכול יעו"ש בסעי' ח' ומ"ש בעיטו לקמן מות י"ז דתכי ס"ו פסול מפי' בפשוט היינו בסיפא מחכונה דוקא: (ה) כל המחקין כולן צריך שיכתוב כו' שם קס"ח ב': (ו) ופיכם שיכתוב דבר שמ"ע לו כלל כל"ל שיכתוב בסיפא מחכונה דבר שמ"ע לו כלל: (ז) שמ"ע לו כלל דמניח בלחוש בסיפא מחכונה דבר שמ"ע לו כלל: (ח) ויקיים בפושה סיפא מחתים דעל המחק ויכתוב צריך וקיים ואין למידין כו' כל"ל: (ט) ומקיימי מחקן בסיפא מחכונה וכ' ס"ו בשעת הוא ומדינא פסלי כו' ר"ל שטר כזה פסול מדינא דמייתין שמא מחק מח"כ וקיים בסיפא מחכונה והוא פסול מן הדין ועי' בפוסי קכ"ב ח' ד"ה לפי שמין כו' וג"ל מקיימי מחקין כו' וג"ל וכ' הרב המחבר דווקא דספרי כו': (י) ולפי שהוצרכנו לכתוב כתיבת השטר לכתוב תיקון תיבות ואותיות הללו כתבנו שני שיטות הלו שלא יהיה כדין שיטה מחכונה ואותיות שמעיד כו' כל"ל: (יא) ומכתבת דלישנא קמא בעותא הוא. ר"ל לישנא קמא דקאמר דוקא דליח ביה מחק הוא דאין למידין משיטה אחכונה: (יב) דמדאמרי' בפ"ק דגיטין בשטרות שרשאה והא בעינן שיחזור כו' גיטין י"ח ח' י"ם ב': (יג) ומיהו בשטר שאין בו שריר וקיים הוא דאיכא למיחש דזימנין דמרחקי להו סהדי כו' כל"ל: (יד) לחזור בו מעניינו של שטר ומי אחכמי ומרחקי סהדי כו' כל"ל: (טו) שיטה אחר הענין ומזייף בה ליח ביה פסידא כו' כל"ל: (טז) מבל שטר שיש בו שריר וקיים כו' עיי"ם סיטע ועיי' בחו' הרמב"ן שם: (יז) וחד שריר וקיים כתבינן שרי לח כו' עיי' לעיל אות ד': (יח) ואי ליח ביה שריר וקיים ולח אדכר בשיטה כו' כל"ל: (יט) מדפרכינן לרב הונא דלא בעי שריר וקיים הוא דקאמר צריך שיחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה ולימא דילמא כתב מאי דבעי וחתימי סהדי דכתוב ביה שריר וקיים ש"מ: (כ) וכדפרי' לרבי ירמיה בר אבא ליחוש דילמא כתיב מאי דבעי מגוואי והתימי סהדי מאבראי ואמר אנא לרבות בעדים הוא דבעאי ולא קא משני ליה דכתב ביה שריר וקיים ש"מ דלא רגילי למיכתב הילכך אנן דכתבינן שריר וקיים בבולהו שטרי במקום חזרת של שטר ליכא חששה. ולמידין מכל מה שכתב קודם שריר וקיים: (כא) והא דכתבינן וקנינ' מפלוני במנא דכשר למיקנא ביה מגופא דשטרא הוא ושריר וקיים הוא התתיכה. (כב) ואע"ג דלא כתב שריר וקיי' בתר וקנינא מיניה וחתימי סהדי במקום שריר וקיים לא מרעינן ליה לשטרא דכי אמר אין למידין משיטה אחרונה מידי דלא מדכר לעיל דאיכא למיחש אזיופא אבל אי אדכר לעיל מאי דכתב בשיטה אחרונה לא חיישינן למידי הילכך וקנינא מיניה (כג) מעניינו של שטר הוא ומסתמא הא דתניא הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול אע"ג דכתב ביה שריר וקיים קאמר דאיכא למיחש דילמא גייז ליה לעלאי וכתיב בשיטה אחת מאי דבעי. ומהדר מעניינו בשיטה אחרת וחתימי סהדי מתתאי ושיטה אחת מכש־ אע"ג דלית ביה שריר וקיים קאמר (כד) ורבינו שמואל דקאמר שני שיטין פסולין דלית ביה שריר וקיים. ולא נהירא לן. (כה) גרסינן בירושלמי אין העדים חותמין על השטר עד שיקראו בו אני פלוני בן פלוני (כו) מקבל עלי כל מה שכתוב למעלה והכי גרסינן אמר רבי אמי בין קשר לקשר העדים חותמין ובלבד למעלה וחש לומ' שמא זייף סבר רב הונא למימר אין העדים חותמין למטה עד שיקראו בו אני פלוני בן פלוני מקבל עלי כל מה שכת' למעל' והשלימו וחזר וזייף סבר רב הונא למימר מקובל עלי מקובל עלי שני פעמים פוסל בו וחש לומר שמא כתב ד'ברים אחרים וחזר ומחק וחזר וזייף סבר רב הונא (כז) מחק פסול **אפי'** קיום (כח) **איבעי'** להו **שיטה ומחצה** מהו ת"ש דתניא הרחיק את העדי' שני שיטין מן הכתב פסול פחות מיכן כשר ש"מ שיטה ומחצה כשר **עד שיהיו שני שיטין** (כט) והילכך אין למידין משיטה אחרונה **וצריך שיחזור** מעניינו של שטר בשיטה ומחצה (ל) והא דתניא היו עליו ד' וה' עדים נמצא וכו' (לא) ונפרש בקבלת עדות **ואלו שני שורות שאמרו** הן ואוירן

ש"מ רבי שבתי משמיה דחזקיה אמר (לב) שני שיטין שאמרו בכתב ידי עדים ולא בכתב ידי סופר (לג) רבי אלעזר משמיה דחזקיה אמר שני שיטין שאמרו כגון לך לך זה על גב זה אלמא קסבר שני שיטין ד' אוירין ופ' רבינו שמואל דלאו לאיפלוגי אדד' שבתי קא אתי רבי חייא בר אמי אמר כגון למ"ד וכ"ק בשני שיטין אלמא קסבר שני שיטין וג' אוירין רבי אבהו אמר כגון ברוך בן לוי בשיטה אחת אלמא קסבר שיטה אחת וב' אוירין (לד) ופסק רבינו האי כרבי אבהו דמחמיר ואם הרחיק ב' אוירין בשיטה אחת פסול אלמא קסבר שיטה אחת וב' אוירין דהיינו ב' שיטין (לה) ורבינו אבן מגש כתב יש לפרש דרבי אבהו אשטה אחת קאי (כשר) ולא נהירא לן (לו) אמר רב לא שנו אלא בין העדים לשטר אבל בין העדים לאשרתא דדייני אפי' טובא נמי כשר (לז) ור' יוחנן אמר לא שנו אלא בין העדים לשטר אבל בין העדים לאשרתא אפי' שיטה אחת פסול דהיישינן דילמא גייז ליה לקמא וכתיב הוא ועדיו אשיטה אחת (לח) וקסבר שטר הבא הוא ועדיו אשיטה אחת כשר (לט) אבל בין העדים לכתב ליכא למיחש דילמא כתיב מאי דבעי וחתימי סהדי דקסבר (מ) שטר הבא בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת פסול ואי התום סהדי בההיא שיטה וקא טעין לרבות בעדים הוא דעבדי הא אמר כל כי האי גוונא אין מקיימין אותו מן העדים של מטה אלא מן העדים של מעלה (מא) שמעינן מיהא דשני שיטו' דפסולין אע"ג דאית בהו שריר וקיים הוא ואיכא למיחש דילמא גייז ליה לקמא וכתיב שטרא בשני שיטין וחתימי סהדי ופסקי רבוותא רב ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן (מב) ובין עדים לאשרתא אפי' שיטה אחת פסול כתב רבינו יעקב מרמרוג מדקי"ל שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת כשר (מג) צריכי סהדי לחתום בכולהו שטרי אגישא דמגילתא מצד ימין ואין מניחין חלק בצד ימין אם חותמין זה אחר זה ואם חותמין זה ותחת זה רשאין להניח חלק לצד ימין כמה דבעי שאם מניחין חלק הרבה לצד ימין גייז לשטרא ומזייף מאי דבעי בההוא חלק וחתימו סהדי והוה ליה שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת וכשר ומיהו כי חתימי סהדי זה תחת זה לא מצי לזיופי דהוה ליה שטר הבא הוא בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת ופסול. (מד) גופא שטר הבא הוא ועדיו על המחק כשר ואם תאמר הוזר ומוחק (מה) אינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק שני פעמים וכו' קסבר אין העדים חותמין על השטר אלא אם כן נמחק בפניהם ואם לא נמחק בפניהם פסול (מו) ומסתברא דכל היכא דאיכא למיחש חיישי' דכולהו סהדי לא בקיאי בהכי (מז) והא דתניא הוא על הנייר ועדיו על המחק כשר דכתבי בין סהדא למהדא אנן סהדי חתימנא אמחקא ושטרא אנירא (מח) אבל הוא על המחק ועדיו על הנייר פסול דאי נמי כתבי אנן סהדי חתימנא אנירא ושטרא אמחקא סוף סוף מחוק ליה זימנא אחריתי ואע"ג דאמר אינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק שני פעמים הני כולי דחתימין סהדי אמחקא אבל חתימי סהדי אנירא לא ידיע (מט) וכי תימא ליתי מגילתא ונדמה אינו דומה נמחק ביומו לנמחק שני ימים ולשהיה אמר רבי ירמיה חוששין לב"ד מועין והילכתא הוא על המחק ועדיו על הנייר פסול הוא על הנייר ועדיו על המחק כשר כרב וכן הילכתא מיהא שמעינן דהלכה כרבי יוחנן דאמר אפילו בשטר הלכה כרבנן דמכשרי על נייר מחוק ואי כרב אלפס (נ) קשיא הילכתא אהילכתא כדכתבינן לעיל (נא) גרסינן בתוספות גט שיש בו מחק או תלוי מגופו פסול שלא מגופו כשר ואם החזיר למטה אפי' מגופו כשר (נב) ומסתברא כל שטר שמיכת שטעות סופר בו אינו צריך לקיום מדאמרינן אחריות טעות סופר הוא ש"מ שכל דבר שטעות סופר הוא (נג) אין לחוש אלא בגוף שמות הבעלים ובגוף הממון (נד) ובתשובה לרבינו נסים אי איכא בגט זכירת זמן שני פעמים או טעות הקד אחד מהן או שעבר עליו קולטום ומחק וכן אם טעה באותיות אין לחוש בכך אלא במקומות ידועין כגון שם האשה רחל וכתב רחל ושורה ונקר על שורה ולא כתב (נה) וכל שום שיש לה בגט (מא') חיישינן שמא שני שמות יש לה ויש לבעל לערער על דבר זה וכן אם כתב בגט תנאו ע"מ כך וכך (נו) ונקר עליו מתם וכן תיבות שיש בהן חיסור כגון ודין ודין וכן כולן יש לחוש שמא יבא הבעל ויערער ויש לחוש לעירעורו ודווקא שלא כתב בקיומו לבסוף אבל כתב בקיומו לבסוף לאו כל כמיני' והיכא שמחזי' בסוף הגט צריך שלא יהא בשיטה אחרונה כדגרסינן. אמר רבי יוחנן כל המחקין כולן צריך שיכתוב ודין קיומיהון וצריך שיחזור מענין השטר בשיטה אחרונה (נז) והיכא שכופל כן צריך שיכתוב גיטא דנן כשר כדת משה וישראל (נח) ואי טעי ספרא באותיות שהזכרנו לא חיישינן ליה וכשר ולא תעמוד בזה ענונת ואע"ג דאיכא מילי הבא דלא נהירא לן כתבינן להו למלאכת שמים. (נט) ורבי' סעדיה והגאונים דאמרי מחק שמו ושמה פסול אע"פ שמקיים ושאר מחקים אם נתקיימו כשורין דיעבד (ס) אבל לכתחילה לא ולא בריר לן אלא אפי' לכתחילה כשר אפילו בשמו ושמה (סא) גט פשוט עדיו שנים מקושר

עדיו

שער החדש

שמעמו הן ומוכין מו דילמא הן ולא מוכין מסתברא דהן ומוכין דמי ס"ד הן ולא מוכין היכא מהם בלא מוכיה למאי חזיק מלא ס"מ הן ומוכין ס"מ כ' שבתי כו' כל"ל שם ב"ב קס"ב ה' ועי"ש סי' מ"ס סעי' ב' ופסק רבינו ס"מ : (לב) שני שיטין שמעמו שכתב ידי עדיס כו' שם קס"ב ה' ופסק סעי' ב' ועי"ש : (ועי' ס' כ"י מיגמ"ש סי' קס"ז ועי"ש היטיב וגמ"ק) : (לג) כ' מלעזר מפמי' דמזקי' אמר שני שיטין שמעמו כגון לך לך כו' שם בב"ב ובירושלמי פ"ם דגיטין ס"ז : (לד) ופסק רבינו האי כרי מסתברא דמחמיר כו' עי' בשה"מ שם ס"ז מה' מלוה ולוה ס"ד ובב"י סי' מ"ס סעי' ח' ועי' בחו' הרמב"ן שם : (לה) ורבינו אבן מגש כתב יש לפרש דרבי אבהו אשטה אחת קאי (כשר) ג' קפי ולא כו' כל"ל דכוותו דבכל היכא יהי כתוב בו ברוך בן לוי דסיימו כמ"ד לך לך זה ע"ג זה וכ"ה מפמי' דמזקי' ומ"ב ל"ש מפמי' מלוה ולוה מכוס זה כי רבינו ולא נהירא לן ויש לעיי' בזה (מ"ש ל"ש מפמי' אמת קפי ובפ"ר ולא נהירא כו' כ"ל היכא יהי כתוב בן ברוך בן לוי בא מבל ב' היכא יהי כתוב בן לוי בא מבל ב' היכא יהי כתוב בן ברוך בן לוי בא מבל ב' היכא יהי כתוב בן ברוך בן לוי בא מבל ב' היכא יהי כתוב בן ברוך

עדיו שלשה ופשוט שכתב בו עד אחד ומקושר שכתב בו שני עדים פסול. (סב) אמימר אכשר בעד אחד בכתב ועד אחד על פה (סג) ירושלמי בפ' האשה שנתארמלה רבי חנינא א"ר זעירא אחד בפה ואחד בכתב מהו שיצטרפו עד אחד בכתב כלום הוא. (סד) לכן צריכה שנים מצאו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני (סה) רבי מונא בעי אחד בכתב מהו לזוקקו בשבועה. עד אחד בכתב כלום הוא. לכן צריכה כשהיו שנים. מצאו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני (סו) כהדה אין מקבלין מן העדים אלא א"כ ראו שניהם כאחד. רבי יהודה בן קרחה אומר אפי' בזה אחר זה (סז) וצריכא עיונא. ומסקנא כר"ש דאמר כמלוה בשטר דמי דאית ליה קלא וגבי ממשעבדי. (סח) שלחו ליה חבראה לרבי ירמיה עד בכתב ועד אחד בעל פה מהו שיצטרפו. (סט) שנים שהעידו אחד בבית דין זה. ואחד בב"ד זה מה שיבואו אחד מכל ב"ד וב"ד ויצטרפו. שלח להו אני (ע) איני בריאי ששלחתם לי אלא כך גמר' ערוכה שיצטרפו. (עא) ובהלבות קבלת עדות כדפרישי' כשר ופסול. (עב) בפרק המגרש שלשה גיטין פסולין ואם נישאת הוולד כשר. כתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד הרי אלו ג' גיטין פסולין ואם נישאת הוולד כשר. רבי אלעזר אומר אעפ"י שאין עליו עדי' אלא שנתנו לה בפני עדים כשר שאין העדים חותמין על הגט. אלא מפני תיקון העולם ואע"פ שאינו בכתב ידו כשר בעידי נתינה בין ע"י עצמו בין על ידי שליח להולכה שאמר הבעל לשליח תנהו לה בפני עדים הרי זו מגורשת (עג) והבבלי אמר ספק מגורשת (עד) ע"י שליח לא דייק יש בו זמן (עה) ואין בו אלא עד אחד אמר רב עולא דוקא בכתב ידו ועד אחד. אבל בכתב סופר ועד הוולד ממזר (עו) וכי קתני מתני' בכתב סופר ועד כשר (עז) תחת סופר שנינו כרבי ירמיה (עח) וכן אמר רבי יוחנן כתב ידו שנינו (עט) ומסתברא דספרי מובהק שבקדושין וגרושין לא נרע מכתב ידו אליבא דרב (פ) ואי נמי סופר דלא מובהק ואיתברר מילתא דבשליחותא דבעל כתב וקיי"ל שלוחו של אדם כמותו והוה ליה כתב ידו ועד ואם נישאת הוולד כשר וכן הילכתא. ג' גיטין פסולין (פא) זימנין אמר רב תצא וזימנין אמר רב לא תצא הא כיצד יש לה בנים לא תצא אין לה בנים תצא ופליגי רבנן ורבי אלעזר באין לה בנים. דלרבנן תצא ולרבי אלעזר לא תצא. וביש לה בנים פליגי נמי בלכתחלה דרבנן סברי אפי' איכא עידי מסירה לכתחלה לא תינשא. ורבי אלעזר מכשיר לכתחילה (פב) ופסק רב (פג) דהלכה כרבי אלעזר בגיטין ורבא אמר לעולם לא תצא וכן אמר רבי יוחנן (פד) ופלוגתא בלכתחילה ומסתברא דעד כאן לא פליגי בתצא ולא תצא אלא בג' גיטין פסולין אבל במקום שיש לחוש בפסלות גוף הגט. (פה) וכל ספק מגורשת אם נשאת תצא (פו) (ואם כתה יורשה ומסקנא דעידי מסירה לר"א כעידי חתימה לרבנן דמי וכי היכי דג' גיטין פסולין לרבנן. ואם נישאת בעידי מסירה בלא עידי חתימה הולד כשר הכי נמי לר"א אם נשאת בעידי חתימה בלא עדי מסירה (פח) ופלוגתא בתצא ולא תצא אליבא כו' נמי איתא היכא דאיכא עדי חתימה וליכא עדי מסירה. וקיי"ל כרבא דאמר אם אין לה בנים אם נישאת בלא עידי חתימה לרבנן ובלא עדי מסירה לרבי אלעזר לא תצא. אבל לכתחילה אם נתגרשה תינשא בעידי מסירה לרבי אלעזר. ובעידי חתימה לרבנן. אבל לכתחילה לא תתגרש אלא בעידי מסירה וחתימה ואפי' אליבא דרבי אלעזר כדאמר אין העדים חותמין אלא מפני תיקון העולם ופלוגתייהו בדיעבד לרבי מאיר עידי חתימה כרתי ולר"א ע"מ כרתי דעמ"ס עיקר והן גורסים בריתות דכי כתיב וכתב אכתיבה לחוד קאי אלא שצריך עידי גירושין ואמר רב יהודה אמר רב הלכה כרבי אלעזר בגיטין (פט) וכתב רבינו אלפס מיהא שמעינן דלא בעינן עידי מסירה היכא דאיכא עידי חתימה דהא רב דאמר אם נישאת בעד אחד וכתב סופר הולד ממזר. ואיהו אמר הלכה כרבי אלעזר בגיטין. ואי ס"ד בעינן עידי מסירה אע"ג דאיכא עידי חתימה והשתא היכא דליכא עידי חתימה כלל. ואפילו עד אחד מכשר רב היכא דאיכא עד אחד ועדי מסירה פסול והולד ממזר. אטו עד אחד מיגרע גרע. אלא מדפסיל רב בעד אחד ומכשיר היכא דאיכא עידי מסירה אפילו ליכא עד אחד. ש"מ דהא דפסיל בעד אחד היכא דליכא עידי מסירה הוא. ואי איכא שני עדים בחתימה מכשר אע"ג דליכא עידי מסירה ומדקאמר נמי שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם וכו'. כדכתב בהלכות ש"ס דבחר סגיא (צ) ומסתברא דעידי חתימה לא סגיא בלא עידי מסירה. (צא) ותמיה' לן היכי אייתי ראיה מדרבנן למילתא דרבי אלעזר דהא דאמר רב כתב סופר ועד הולד ממזר אליבא דרבנן הוא דפסיל ג' גיטין (צב) אפי' בעידי מסירה אי נמי לרבי אלעזר היכא דאיכא עידי מסירה כולהו ג' גיטין כשורין הא איכא עידי תתימה וליכא עידי מסירה פסול. והא דאייתי ראיה מהא דגרסינן שאין העדים חותמין על הגט. הכי פי' העדים יהיו חותמין על הגט מפני תיקון העולם ועידי חתימה הן הן עידי מסירה. ואי נמי אצרובי אצרכוה אף עידי חתימה. דסדאורייתא עידי מסירה לחוד כרתי ואין

שער החורש

מאמר ז' מ"מ מות קל"ח : (עה) וכן מל"י כתב ידו שנינו כו' גיטין פ"ו כ' : (עו) ומסתברא דספרי מובהק כו' עי' הימב פס פ"ו ב' ופס בתוס' ד"ה מאמר רב כו' ועי' ב"ש פ"ק ל"מ ס"ק ל"ח יעו"ש : (פ) ומ"ש סופר דלמ מובהק ומתבר מילתא כו' זה לא הובא בפוס פוסק לק במרדכי פס רמז תס"ב. ובפיטם רבינו ים ליתא דברי הטור פס יעו"ש היטב [ועי' בפ"ז פס' ז"ל ומו דלמ מצינו דעה זו להכשיר בדיעבד דוקא בסופר מובהק ומעלם ממנו דברי רבינו] : (פא) זימנין מ"ר מנא כו' פס פ"ו כ' : (פב) ופסק רב דהלכה כר"מ בגיטין שם : (פג) הלכה כר"מ בגיטין ולו אמר לעולם לא תצא וכן מ"ר יוחנן כו' כל"ל ועי"ש בפי' קכ"ז פעי' מ' : יפי' ק"ל בפעי' מ' : (פד) ופלוגתא בלכתחלה. כ"ל פלוגתא דר"מ ורבנן בגט שאין עליו עדים ונתנו לה בפני עדים פיימו לר"מ כאמר לכתחלה ולרבנן בדיעבד כאמר לנו מצא לנו תצא אליבא דר"מ בגיטין ועי' לקמן בה' שלוחין גם חות קל"ח : (פה) וכל ספק מגורשת פס נשאת תצא. עי' פי' ק"ל פעי' ב' : (פו) ואם כתה יורשה. ועי' לקמן מ"ג מה' קידושין חות ס' דספק דמיגו יורשה ועיי"ש מש"כ בזה ועי' בשאגת"ז פי' ל' פעי' ה' ועי' לקמן בה' יעו"ש (וכ"ל ב' מהגיהות מחד בג"ד זה ומ' בג"ד זה ומזלו והעידו בג"ד זה מהו מיגו מ' מכל ג"ד ויעמדו כו' יעו"ש היטב): (ע) תימי כדמי בשלחתם לי הלמ כך דעת תלמידיהם גופא בעמ"פ כו' כל"ל : (עא) וכה' קבלת עדות פילפלי בכתב ופסול כל"ל ור"ל שם פירש דיש בכתב ופסול שם היו מחוסר בכתב ופסול על פעל מ' יעו"ש בחות כ"ב : (עב) בפ' המגרש ג' גיטין פסולים כו' עי' לעיל מאמר ז' מ"מ חות כמ"ש : (עג) והבבלי אמר ספק מגורשת ע"י שליח כו' עי' בכלמב"ש פ"ט מה' גירושין הלכה ל"ב ובכותש"ע סי' קמ"ו פעי' י"ב : (עד) ע"י שליח ולא דייק לן יש בו זמן כו' כל"ל ופי"ש במכדכי כמו שם"ז : (עה) ואין בו אלא עד מ' אמר רב עלה דווקא בכתב ילו כו' כל"ל : (עו) וכי קתני מתניתין בכתב סופר ועד בכתב. שם פ"ז ב' ועי' לעיל מאמר ז' מ"מ חות קל"ח : (עז) מתס סופר שנינו כל' ירמיה כו' עי' לעיל

ואין האשה יכולה להינשא בלא עידי מסירה ותיקנו נמי עידי חתימה מדרבנן (צג) דאי מינסב' בעידי מסירה לחוד זימנין דמייתי סהדי ואתי בעל לקלקולה ואמר לא גירשתי וליכא עידי גירושין ותקנו ליה עידי חתימה. וכיון דנפק גיטא מתותי ידיה ואיתקי' חתימת ידיהו לא בעינן עידי מסירה דהא ידיע מילתא דעידי מסירה עבדי כריתות וליכא למיחש דילמא לא יתיהב ליה בסהדי. ואי איכא חתימה וליכא עדי מסירה. אלא שזרק לה גיטה וגט יוצא מתחת ידה ואי נמי איכא עידי מסירה ונמצאו קרובים או פסולין אינה כותרת להינשא דאי ס"ד בחתימה לחוד סגיא (צד) מי איכא מידי דמדאורייתא (לא) הוי כריתות ותקינו רבנן דהוי כריתות אחר. אלא ע"כ תרוויהו בעינן. (צה) וגרסינן בפ' המגרש שנים ששלחו גיטין ממדינת הים נותנין שניהם לזה ושניהם לזה. ואמרי' דלא כרבי אלעזר. דאי כרבי אלעזר הא לא ידעי בהי מינהו מיגרשא ואי ס"ד בעידי חתימה סגיא. הא איכא עידי חתימה הכא. (צו) וגרסינן גבי גיד מחוק ודיפתרא וחכמי' מכשירין ואמרי' מאן חכמים רבי אלעזר דאמר עידי מסירה כדתני. ואי בחתימה לחוד סגי. היכי קא מכשר ליחוש ליזופא. (צז) וגרס' נמי בשתי שטרות היוצאין ביום אחד דמאן דאמר שודא כר' אלעזר ומ"ד חולקין כרבי מאיר אלמא לא סגיא בעידי חתימה וכן דעת ר"ש ורבינו אפרים (צח) ותו גרסינן בפרק התקבל האשה שאמרה התקבל לי גיטי. צריכה שני ביתי עידים שיאמרו בפנינו אמרה. ושנים שיאמרו בפנינו קיבל וקרע. ופרכי' קיבל למה לי. אמר רבה הא מני רבי אלעזר היא דאמר עידי מסירה כדתני ואי ס"ד בעידי החתימה מני כי היכי דלרבנן מני בלא עדים כיון דאיכא עידי חתימה בקרעים דיליה. הבא נמי לרבי אלעזר ואכתי לרבי אלעזר קיבל למה לי (צט) והא ליכא למיטר דליכא עידי חתימה דהא קי"ל העדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם אלא לאו ש"מ לכתחלה לא תינש' אלא בעידי מסירה והילכתא כר"א אף בשטרות דקי"ל כשמואל בדיני (ק) ואיהו אמר בשטרות (קא) ובההוא מתניתא דחתימי עליה תרי גיטי טוכח דהכי הילכתא (קב) אלא דאיכא למיטר מתנה דווקא דליכא אחריות (קג) בפ' הסביא כל הגט שיש עליו עד כותי פסולי חוץ מגיטי נשים ושיחרורי עבדים (קד) ומסקנא לא הוכשרו בו אלא עד אחד וכגון דאחתם ישראל לבסוף (קה) זאת אומרת עידי הגט אין חותמין זה בלא זה. מ"ט משום כולכם אבל שטרות חותמין זה בלא זה וכן הילכתא ודווקא שהחתימו ג' עדים (קו) אבל גט שנחתם בשני עדים כשירין ומצא אחד מן השוק ואמר לו הבעל חתום וחתום שלא בפניהן כשר וכן השיב רבינו יעקב בתשובתו שהשיב לי (קז) וקשיא לרבוותא הא דאמרינן בפ' המביא איכא ביניהו דאחתום ותרי מינייהו ביומיה ואינך מבאן עד עשרה ימים (קח) מ"ר משום תנאי בשר ומסקנא זה בלא זה לא אתי למעוטי אלא שאין חות' זה בפני זה אבל זה בלא זה בפניו כשר (קט) והתם זה בפני זה הוה והג' בכל הספרים (קי) ובגמ' דירושלמי עידי הגט אין חותמין זה שלא בפני זה גזירה משום כולכם דבעינן במעמד כולן (קיא) כדגרסינן בפ' המגרש אמר לעשרה כתבו גט לאשתו אחד כותב על ידי כולן כולכם כתובו אחד בותב במעמד כולן (קיב) והו' הדין דחותמין כולן ורבוותא דאמרי זה בלא זה אפילו בפניו פסול איכא לפרושי (קיג) אם נתגרשה תינשא לכתחלה בדפרישית לעיל (קיד) וכתב רבינו אלפס האידנא אפילו בגיטי נשים פסילי בדאמרינן לא זזו משם עד שעשאום גוים גמורין (קטו) ומסתברא כיון דלא הכשירו בו אלא עד אחד כותי וכגון שהתם ישראל לבסוף אפילו האידנא כשר דהא פסול דרבנן הוא. הילכך כיון דאיכא עידי מסירה לרבי אלעזר כשר (קטז) ואע"ג דאמרי סודה ר"א בטזויף כתובו. האי לאו מזויף הוא כראטרינן כשר. דאי לאו כותי חבר הוא (קיז) לא הוה מחתים לוה מקמיה (קיח) ולכתחלה הוא דלא אבל אם נתגרש תינשא לכתחלה. (קיט) כל השטרות העולות בערכאות של כותים אע"פ שחותמיהן כותים כשירין חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים. ואסיק (קכ) חוץ מבגיטי נשים כגון שטרי מתנה ושמואל אמר דינא דמלכותא דינא (קכא) איכא מאן דאמר שינויא דשמואל שינויא הוא איתא דאידך ליתיה (קכב) ודהא אמרינן לעיל מילתא דאיתא בשטרא לא קתני. ש"ט שפר מתנה כשר ואיכא לפרושה הכי (קכג) מילתא דליתא בכל השטרות קתני מילתא דאיתא בכל השטרות לא קתני ופסולא דערכאות ליתא. אלא בשטר מתנה. והילכתא שטר מתנה העולה בערכאות לשינויא קמא פסול. מיהו כיון דקאמר דינא

שער החדש

בסג"ה יעו"ם ול"ל וכן הסיב רבינו יעקב בתשובתו כו': (קז) וקשיא לרבוותא הא דאמרינן בפ' המביא כו' עי' לעיל במאמר ז' מ"ת קנ"ז: (קח) מ"ד משום תנאי בשר ומסקנא זה בלא זה לא אתי למעוטי כו' כל"ל ועי' במאמר ז' מ"ת קנ"ח ועי' בכ' המניח ק"ו ס' דמייתי זה בשם רבינו: (קט) והתם זה בפני זה הוה וה"ג בכל הספרים כו' כל"ל: (קי) ובגמרא דילמא עידי הגט אין חותמין זה חותמין זה בלא זה דהוי משום כולכם כו' פ"ת דגיטין ה"ד ול"ל אין נוהם אין חותמין זה חותמין זה בלא זה דהוי משום דאריכים למחום כולן ביחד אלא נכתבו זה בפני זה ולא בעינן רק שיחתמו במעמד כולן ומף אלא בזמן אחד: (קיא) כדגרסינן בפ' המקבל אמר לעשרה כתבו גט ומנו למשתי כו' כל"ל עי' לעיל מאמר ז' מ"ת קנ"ח: (קיב) וה"ה דחותמין כולם וכ"ל אע"ג דשם ס"ז ג' אי' דאמר כותב כמעמד כולם ה"ה לדקיכין למחום כולם כמבואר שם י"ח ב' וס"ו ג' ועי' לעיל במאמר ז' שם: (קיג) שם נתגרשה תינשא לכתחלה כדפרישית לעיל. עי' לעיל מאמר ז' מ"ת קנ"ז ומום קפ"ז וכ"ל דזה לכל הספרות מוכח מהשם דשם נתגרשה בגט שנחתם זה בפני זה רק לא ביחד דמשמע כו': (קיד) וכ' רבינו מלשם דהמחזיק אחרי בניעו נאוס כו' עי' בכי"ף ורמ"ם פ"ק דגיטין כו' ס' ועי' בהו"ד בה' סי' שם ס"ז שעי' מ"ז: (קטו) ומסתברא כיון דלא הכשירו בו כו' שם דברי רבינו שמולק על הרי"ף: (קטז) ומע"ג דאמרינן מודה ר"א במזויף מחוכו כו' כל"ל שהדיין כ"מ ב' יעו"ם ועי' בסוד מסע"ז סי' ק"ל ובסוה"ש שם סעי' י"ז יעו"ם היטב: (קיו) לא הוה מחתים ליה מקמי' כו' כל"ל: (קיח) ולכתחלה הוא דלא כו' וע"ש בב"י סי' ק"ל בהסע"ז שלא כ"כ מיהו י"ל דגם רבינו לא כ"כ רק בכותי אבל בעד פסול מדינא מודה דפסול ולא מהני עידי מכירה: (קיט) כל השטרות העולין בערכאות של כו' ניסח יו"ד כ': (קכ) ומסיק מון מכיחי מים כגון שטר כו' כל"ל ודע דלפנינו אי' מקודם הא דשמואל ומת"כ אי' ומיבעית ליתא מיהו מכניחי גבים יעו"ם: (קכא) מיהא מתן מאמר דמיבעית דשמואל ליתא לחידך ליתא כו' כל"ל: (קכב) דהא אי' לעיל מילתא דליתא בשטרות לא קתני כו' כל"ל לעיל ג' ועי"ם בחום' ד"ה מילתא דליתא כו' יעו"ם ועי"ש בהגה"ם סי' יו"ד מע"כ בזה ועי"ש בחי' הרמב"ן יו"ד כ': (קכג) מילתא דליתא בכל השטרות קתני כו' ועי' בחו"מ סי' ס"ח סעי' מ' וכ"י שם יעו"ם היטב בשטרי הודאות ומחילות יעו"ם היטב שם

דינא דמלכותא דינא. שטר מתנה כשר. (קבד) אבל קידושין העולה בערכאו' דכולי עלמא כשר כדאמרינן מילתא דליתא בקידושין קתני מילתא דאיתא בקידושין לא קתני מיהו קשיא לן אמאי מתקדשת (קכה) הא שטר מתנה וקידושין כהדדי נינהו ואפי' על הנייר ועל החרס בלא ערים כשר והאי שטר חספא בעלמא הוא ואע"ג דאיכא עידי מסירה שטר מעליא בעי' והא ליכא (קבו) ומילתא דבעא מעמא היא (קבז) ודוקא בערכאות דלא מקבל שוהדא והוא מושב ידוע. (קבח) אבל בינופיא דארמאי לא ש"מ דלא אמרינן דינא דמלכותא דינא אלא בערכאות דלא מקבלי שוהדא (קכט) ואע"ג דקיי"ל לפניהם ולא לפני כותים ה"מ לכתחלה. אבל דיעבד כשר (קל) ואיכא ס"ד ה"מ דינין אבל שטר מכר ומתנה שאינן אלא לראייה כשר (קלא) דשטר בכל לשון כשר בדאמרינן גט שבתבו עברית ועדיו יוני' יונית ועדיו עברי' כשר (קלב) ומיהו אפי' לכתחילה אכור שמשבח הורתן. ומסתברא שטר (קלג) הנעשה ונכתב ונחתם בחותם מושל העיר במכר ומתנה הרי הוא בערכאות של כותים (קלד) ואע"פ שחותמיהן עדים כשר דלא מרעי נפשיהו לקבולי שוהדא ודינא דמלכות' דינא (קלה) אמר רבא האי שטרא פרסאה דמכור' ניהליה באפי סהדי ישראל סגבינן ביה מבני חרי. ודווקא בדידעי למיקרי ובאפיצן ודמהדר מעניונו של שטר בשיטה אחרונה. אבל במשועבדים לא גבי משום דהדיוטי נינהו ולית להו קלא אבל בערכאות קלא אית להו (קלו) וגבי ממשעבדים כרב פפא וגרסינן בפ' האי שטרא פרסא' דחתימי עליה סהדי ישראל סגבינן ביה ממשעבדי בדידעי למיקרי ובדמהדר מעניונו של שטר או באפיצן רב פפא כי אתי לקמיה שטרא פרסאה דעביד בערכאות של פרסיים מקרי ליה לשני כותים זה בלא זה במסיחין לפי תומן וסגבי ביה ממשעבדי וגאון אמר איכא דגרסי ממשעבדי ואיכא דגרסי מבני חרי. (קלז) מיהו רובא דרבנן דעליהון סמכא גרסי ואע"ב כיון דפליגי גרסאי לקולא עברינן ולא סגבינן ביה במשעבדי ולא בריר לן (קלח) ומסתברא הוא הדין בעדים שאין יודעין לקרות מקרי' (קלט) כדאית' בקוים (קמ) וכתב ר"ח דליכא סהדי בשטרא כלל ואיכא למימר נמי דחתמי שמות כובהקין דלא אתי למיסמך עליהו לרבינו שמואל בן חפני (קמא) אין אנו עושין דין בשטרות של פרסיים בכתב שאינו יכול לזייף ויחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה (קמב) ויגבה מבני חרי ואסיק' כראמרינן

שער החדש

שים דיעות נזה מכל מדברי רבינו לא מכרע מילתא: (קבד) מכל קידושין העולה בערכאות ד"מ כשר כדאמרי' מילתא דליתא בקידושין קתני מילתא דאיתא בקידושין לא קתני מיהו קשיא לן אמאי מתקדשת (קכה) הא שטר מתנה וקידושין כהדדי נינהו כו' עי' קידושין פ' ח' כ"ו ח'; (וכוונת רבינו דהתם שטר נכתב מעצמה הנעשה על החתם): (קבו) ומילתא דבעי מעמא הוא. עי' בנימין יו"ד ה' בית"י ומום' שם מה שכתבנו בטעם ומילתא למימר דרבינו לא ממעמא הלא מתני' מקודשת ודמי ומ"מ ל"ש על המיהמו: (קבז) ודוקא בערכאות דלא מקבלי שוהדא כו' שם בגי"ף ובגמ"ם פי' יו"ד ובמו"מ פי' כ"ם שעי' ח'; (קבח) מכל כיוצייהו דלמתמי לא. שם י"ח ח' ובמו"מ שם: (קבט) ומ"ג דקיי"ל לפניהם ולא לפני כו' גיטין פ"ח ב'; (קל) ומיהו לפני כו' דיינין מכל שכר מכר כו' כ"ל דה דלקמן לפניהם ולא לפני עכו"ם זה קמי מדין שלהם עי' מו"מ פי' כ"ו בעי' ח'; (קלא) דשטר בכל לשון כשר. גיטין י"ח ב'; (קלב) ומיהו לפני כו' כ"ל כ"ל לפני לעשות שטר בערכאות אף לכשר בדיעבד מ"מ לכתחלה אסור לעשות כן; (קלג) הנעשה ונכתב ונחתם בחותם מושל העיר דס"ל דוקא כנוסייה לפרסאי לא מכני כ"ל מות קכ"ח אבל מושל העיר דינו כערכאות וכשר: (קלד) ומ"ש בחותמיהן עכו"ם כשר דלא מרעי כו' כ"ל: (קלה) מאי לכא הכי שטרא פרסאה דמסיק דניהליה נמי סהדי כו' כ"ל גיטין י"ח ח' ומו"מ פי' ס"ח שעי' ב': (קלו) ובני ממשעבדי כר"ם ובגרסי' בפ' המביא הכי שטרא פרסאה כו' כ"ל שם י"ח ח' ועי' בפי' ס"ח שעי' ח': (קלז) מיהו רובא דרבנן דעליהון סמכינן גרסי ממשעבדי ומ"ש כיון כו' כ"ל ועי' בריי"ף שם ס"ב ובגמ"ם פ"ק סי' יו"ד ובמו"מ שם ס"ח שעי' ח' ועי' בגי"ף שם ס"ב ובגמ"ם פ"ק סי' יו"ד ובמו"מ שם ס"ח שעי' ח' ועי' בגי"ף שם ס"ב ובגמ"ם פ"ק סי' יו"ד ובמו"מ שם ס"ח שעי' ח' ועי' בגי"ף שם ס"ב ובגמ"ם פ"ק סי' יו"ד ובמו"מ שם ס"ח שעי' ח': (קלח) ומסתברא ס"ס בעדים כו' כ"ל בשטרא פרסאה דמיהו עליו שהדי דמהל מע"ם דשעדים לא ידעי למיקרי מ"מ שם מקרין מוכו לפני עכו"ם מכל"ם זה שלא נמצי זה כשר למינני ביה ממשעבדי: (קלט) כדאיתא בקוים מי' לקמן בה' קיום מות קמ"ש: (קמ) וכשר ב"ח דליכא סהדי בשטרא כלל ומיהא למימר נמי כו' קמי מסמכת דנשתה נמצי עכו"ם דלמו בערכאות רק דנמסר בשני סהדי ישראל המבוהר לעיל מות קל"ה ומי' בגמ"ם סוף סי' יו"ד שמנית דברי ר"ח שלו יעו"ש וכך

האי שטרא פרסאה דמסרי ניהליה באפי סהדי ישראל סגבינן ביה סבני חרי ואסיקנא בידעי למיקרי. ודאפיצן ושיהיו בערכאות כראמר רבינא סבר לאכשורי בכיוטפיא דארמאי וא"ל רפרם ערכאות תנן (קמג) ושלא יהו עוות מדיני ישר' דכל השטרות הכתובין בפרסיים שאנו צריכין לקנויין וחליפין אין עושין בהן דין ואפי' בדיני ישראל אין עושין בהן דין וכל שכן ברינו כותים ולא בריר לן. דהא דאמר רבא בשטרא פרסאה משום שנעשו בהדיוט. ומסרינן באפי ישראל (קכד) אבל בערכאות דמתני' לא מקשי' האי קושיא (קמה) ומאן דאמר שאין בהם קנין וחליפין מסתברא אי סבירא לן דבמתנה כשר כשמואל דאמר דינא דמלכותא דינא בכל השטרות עושין דין ובשירין ואנן סבירא לן כשמואל דדינא דמלכותא דינא אע"פ שאינו ישראל (קמו) כדאמרינן בפרק הגוזל וצריכא עיונא. (קמז) גרסינן בפ' א"נ א"ר פפא ש"מ האי שטרא ריעא לא מגבינן ביה ואסיקנא כגון דאתו בי תרי ואמרי לדידן אסר לן זייפו לי וכיון דמהדר אזופא אזופא אימור זייפו זייף. (קמה) אבל נפק עלי' קלא דשטרא זיופא הוא. ומקיימינן להו לסהדי ומגבינן ביה:

מאמר תשיעי על המצרנין

הגי' במאמר זה מסומנים עי' בגמרא פ' המוכר את הבית.

גרסינן בפרק (א) המוכר את הבית. המוכר את הבית לא מכר את היציע. אע"פ שפתוח לתוכו. (ב) ולא את החדר שלפנים הימנו. (ג) אע"ג דמצר ליה מצרי בתראי. ובדרב נחמן דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה המוכר בית לחבירו בבירה גדולה (ד) אע"פ שמכר לו מצרים התיצונים מצרים הרחיב לו. ואסיקנ' (ה) אי קרו לבירה בירה. ולבית בית. בירה לא זבין ליה וכו'. בית זבין ליה ואי קרו לבירה בית (ו) הכל זבין ליה. והכא בגון דאיכא דקרו לשדה שדה. ואיכא דקרו לבקעה שדה. מהו דתימא כולה זבין ליה קמ"ל מדתנה ליה למכתב לא שיירתי בזביני אילין כלום. ולא כתב ליה ש"מ שיוירי שייריה. והני מילי דלא כתב ליה כל מה שיש תוך המצרי' האלו ואי קשיא לה אמאי לא אוקמה (ז) כדמוקמינן ברישא גמרא דהסניח את הכר דרובא קרו לבקעה שדה. ומיעוטא קרו לשדה שדה ולבקעה

(א) **המוכר** לא הניח לו מכר את היציע כו' כ"ב ס"ח ח' ומו"מ סי' כי"ד שעי' ח'. ולקמן ה' מכירת קרקעות מות י"ח:

(ב) ולא את החדר שלפנים כו' שם ושם שעי' ב': (ג) אע"ג דמצר ליה מצרי מבראי דכדרב נחמן דאמר כו' כ"ל שם ע"ב: (ד) אע"פ שמכר לו מצרים התיצונים כו' כ"ל שם ושם שעי' ז': (ה) אי קרו לבירה בירה ולבית בית. בית זבין ליה בירה לא זבין ליה ואי קרו לבירה בירה כו' כ"ל:

(ו) הכל זבין ליה והכא כגון דאיכא דקרו לבית בית לבירה בירה ואיכא נמי דלבירה קרו ליה בית אבל דאיכא כולי האי לא קרו לבירה בירה ולא לבית בית ולא לבקעה שדה אלא לשדה שדה ולבקעה בקעה דאיכא נמי דקרו לבקעה שדה זבין ליה בקעה לא זבין ליה אלא לבקעה בקעה נמי קרו ליה שדה כולה זבין ליה ל"ש דאיכא דקרו לשדה שדה ולבקעה בקעה ואיכא נמי דלבקעה קרו לי' שדה אבל דאיכא דקרו ליה לשדה שדה זבין לי' קמ"ל כו' כ"ל. וסי' כי"ח שעי' כ"ב ומו"מ סי' כ"ג ומו"מ סי' כ"ג: (ז) כדמוקמינן

ולבקעה בקעה. מהו דתימא ניזיל בתר רובא. קמ"ל אין הולכין בסכון אחר הרוב. לאו קושיא היא (ה) דהיכא דמצר לו מצר החיצונה ודאי אולינן בתר רובא ולא אמרינן מצרים הרחיב לו. (ט) אבל הכא דפלגא ופלגא הוא מצר לו מצרים החיצונים נימא כולה זבין קמ"ל (י) כמאן אזלא הא דרב מרי בריה שיזבי. האי מאן דזבין ליה מידי לחבריה צריך למכתב ליה ולא שיירתי בוביני אילין קדמי בלום (יא) כמאן. כרב נחמן. וכן הילכתא. ואי אמר ליה ארעתא. מיעוט ארעתא תרתי. ואי אמר ליה כל ארעתא דארתי לי לבר מבוסתנאי ופרדסי. ואי אמר ליה זיהרא. אפילו בוסתני ופרדסי. אבל בתי ועבדי לא. (יב) ואי אמר ליה כל נכסיי אפילו בתי ועבדי. ומסקנא אפילו גלימא בחמה וחיטי בעפר נמי איקרי נכסי. כראמרינן בפ' מי שמת. וכר' אמר אבל ממלטלי לא כדאמרינן בשביב מרע. מתני' (יג) מצר לו מצר אחד ארוך ומצר אחד קצר. (יד) אמר רבא קנה הקצר. אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב ויקנה כנגד ראש תור שתיק רב (טו) הילכך קונה כנגד ראש תור. (טז) וכל שכן היכא דאיכא מצר ראובן ושמעון מהאי גיסא. ומצר ליה לראובן ושמעון ומצר לוי ויהודה מהאי גיסא ומצר ליה יהודה לראובן לחוד מדהו' ליה למכתב ודשמעון כנגד ראש תור קאמר ליה. והיכא דאיכא (יז) מצר ראובן במזרח ומערב מצר שמעון צפון ודרום. צריך למיכתב ליה מצר ראובן לרוחין תרתין. ומצר שמעון לרוחין תרתין. סיים לו את הקרנות כגון שיש ג' שדות (יח) או ד' בבל רוח ורוח ומצר אותן שדות שהן בקרני ולא את האמצעי כמין גמא שהזכיר מזרח. או מזרח וצפון ומערב וצפון. או מערב ודרום בסירוגין שלא השלים כל הרוחות אסיק בתיקו. (יט) ופר"ש מה שפירש בפירוש הרי הוא שלו. (כ) והנשאר חולקין. ומסקי' יד בעל השטר על התחתונה והמוציא מחבירו עליו הראיה. וליכא למימר הכא חולקין (כא) כדפ' בקפל ומפל. מצר לו מצר ראשון ומצר שני ומצר שלישי ומצר רביעי לא אמר רבא הלכה קנה הכל הוץ ממצר רביעי ולא אמרן אלא דלא מבלע. (כב) אבל מבלע קנה וכי מבלע נמי לא אמרן אלא דליכא עליה ריכבא דדיקלא אבל איכא עליה ריכבא דדיקלא והוי תשעה קבין. קנה מכלל דלא מבלע. אע"ג דאיכא עליה ריכבא דדיקלא לא קני. ואיכא דאמרי קנה הבל ואפילו מצר רביעי והני מילי דמבלע. אבל לא מבלע לא קנה. וכי לא מבלע נמי לא אמרן אלא היכא דאיכא עליה ריכבא דדיקלא. והוי ט' קבין. אבל ליכא עליה ריכבא דדיקלא ולא היו ט' קבין. אע"ג דלא מבלע קנה. מכלל דמבלע אע"ג דאיכא עליה ריכבא דדיקלא והוי ט' קבין קנה ושמעי' מהני תרתי לישני דבארעא לא שייר ולא מידי והיכא דמבלע ליכא עליה ריכבא דדיקלא ולא הוי ט' קבין קנה ולא מבלע. וליכא עליה ריכבא דדיקלא. איתמר להאי גיסא. ואתמר להאי גיסא. שודא דדייני. (כג) ואיכא לעיוני אמאי לא אמר המוציא מחבירו עליו הראיה. אי נמי יחלוקו. (כד) ורבי' האי איירי בחצר. ולא בריר לן פירוש' דיליה (כה) דאי בחצר ט' קבין ריכבא דדיקלא מאי בעי התם (כו) ותו דקאמר דפלגי לה בארבעה הלתא קני ורבעא. ואי מבלע והוי ט' קבין לא קנה. (כז) והא איהו דאמר בשורה לא שייר ולא מידי (כח) ומסתברא דשדה קני כוליה חוץ מן המצר עצמו. ואין בה שיור אלא תלם המצר (כט) ובעל מתיבתא אמר בית הגדול אליבי למיעבד שודא דדייני. אבל דייני דעלמא לא. מדקאמר גבי אמה דרב המא בכתובות אמר ליה מאי טעמא עבד מר הכי אמר ליה שודא דדייני. אמר ליה אנא נמי שודא דדייני. אמר ליה חדא דאנא דיינא. ומר לאו דיינא. ועוד מעיקרא לאו בתורת הכי אתית. והא רב ששת חכים וסבר הוא. ואפילו הכי קאמר ליה רב נחמן מר לאו דיינא ש"מ דלא עביד שודא דדיינא אלא בי דינא רבה. וכן כתב רביגו חננאל עיקר קבלה בידיה דלא עבדינן שודא (ל) אלא במקרקעי. אבל בסטלטלי אמרינן ממון המוטל בספק חולקין. ואמר רב נחשון שודא דדייני שיתא הוו בכולי גמרא (לא) בפ' הכותב שניהן קרובין. שניהן תלמידי חכמים שודא דדיינו. (לב) ובפ' מי שהיה נשוי. שני ששטרות היוצאין ביום אחד. אמר שמואל שודא דדייני. (לג) והא דפרק עשרה יוחסין גבי נאמן הדיין לומר לוה זביתי. ולוה חייבתי כו'. (לד) והא דהמוכר מובלע. ואיכא עליה ריכבא דדיקלא דלעיל. (לה) ובפ' כל הנשבעין האי דיינא דעבד כר' אלעזר עבד כרב ושמואל עבד. (לו) ובתפילת השחר השתא

דלא

שער החדש

כדים גמלא דסמניה מא סכד כו' כ"ק כ"ז מ': (ח) דהיכא דמצר לו מניסיה המיוחים ודאי מחלוקין כו' כ"ל: (ט) אבל הכא דפלגא ופלגא הוא ומצר לו מניסיה המיוחים נימא כולה כו' כ"ל: (י) כמאן אזלא הא דמ"ב מרי בריה מיזבי. הכי גרסי' כמאן. כר' כ"ל. ופי' לעיל מאמר ז' מ"ב הום מ"ח וכר' מניחים קרקעות הום קפ"ח: (יא) כמאן כר"ע דאמר רבה בר מבוסה. הכוח דמ"ל לאחרי' מרעתא דבי מיים מ"ב מדמ מ"ל לך כוחי לי' מרתי ואי אמר לי' מרעתא סמתא מיחום מרעתא סמים ואי מ"ל כל מרעתא דחים לי' לבר מכוסתנא ופרדיסא כו' כ"ל סם ופי' כי' ר"ח סמי' כ"ב וכ"ד: (יב) ואי אמר לי' נכסיי אפילו בתי ועבדי ור"ח אמר אבל ממלטלי לא מחלוקין כדאמרינן בפ' מי שמת. וכר' אמר אבל ממלטלי לא כדאמרינן בשביב מרע. מתני' (יג) מצר לו מצר אחד ארוך ומצר אחד קצר. (יד) אמר רבא קנה הקצר. אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב ויקנה כנגד ראש תור שתיק רב (טו) הילכך קונה כנגד ראש תור. (טז) וכל שכן היכא דאיכא מצר ראובן ושמעון מהאי גיסא. ומצר ליה לראובן ושמעון ומצר לוי ויהודה מהאי גיסא ומצר ליה יהודה לראובן לחוד מדהו' ליה למכתב ודשמעון כנגד ראש תור קאמר ליה. והיכא דאיכא (יז) מצר ראובן במזרח ומערב מצר שמעון צפון ודרום. צריך למיכתב ליה מצר ראובן לרוחין תרתין. ומצר שמעון לרוחין תרתין. סיים לו את הקרנות כגון שיש ג' שדות (יח) או ד' בבל רוח ורוח ומצר אותן שדות שהן בקרני ולא את האמצעי כמין גמא שהזכיר מזרח. או מזרח וצפון ומערב וצפון. או מערב ודרום בסירוגין שלא השלים כל הרוחות אסיק בתיקו. (יט) ופר"ש מה שפירש בפירוש הרי הוא שלו. (כ) והנשאר חולקין. ומסקי' יד בעל השטר על התחתונה והמוציא מחבירו עליו הראיה. וליכא למימר הכא חולקין (כא) כדפ' בקפל ומפל. מצר לו מצר ראשון ומצר שני ומצר שלישי ומצר רביעי לא אמר רבא הלכה קנה הכל הוץ ממצר רביעי ולא אמרן אלא דלא מבלע. (כב) אבל מבלע קנה וכי מבלע נמי לא אמרן אלא דליכא עליה ריכבא דדיקלא אבל איכא עליה ריכבא דדיקלא והוי תשעה קבין. קנה מכלל דלא מבלע. אע"ג דאיכא עליה ריכבא דדיקלא לא קני. ואיכא דאמרי קנה הבל ואפילו מצר רביעי והני מילי דמבלע. אבל לא מבלע לא קנה. וכי לא מבלע נמי לא אמרן אלא היכא דאיכא עליה ריכבא דדיקלא. והוי ט' קבין. אבל ליכא עליה ריכבא דדיקלא ולא היו ט' קבין. אע"ג דלא מבלע קנה. מכלל דמבלע אע"ג דאיכא עליה ריכבא דדיקלא והוי ט' קבין קנה ושמעי' מהני תרתי לישני דבארעא לא שייר ולא מידי והיכא דמבלע ליכא עליה ריכבא דדיקלא ולא הוי ט' קבין קנה ולא מבלע. וליכא עליה ריכבא דדיקלא. איתמר להאי גיסא. ואתמר להאי גיסא. שודא דדייני. (כג) ואיכא לעיוני אמאי לא אמר המוציא מחבירו עליו הראיה. אי נמי יחלוקו. (כד) ורבי' האי איירי בחצר. ולא בריר לן פירוש' דיליה (כה) דאי בחצר ט' קבין ריכבא דדיקלא מאי בעי התם (כו) ותו דקאמר דפלגי לה בארבעה הלתא קני ורבעא. ואי מבלע והוי ט' קבין לא קנה. (כז) והא איהו דאמר בשורה לא שייר ולא מידי (כח) ומסתברא דשדה קני כוליה חוץ מן המצר עצמו. ואין בה שיור אלא תלם המצר (כט) ובעל מתיבתא אמר בית הגדול אליבי למיעבד שודא דדייני. אבל דייני דעלמא לא. מדקאמר גבי אמה דרב המא בכתובות אמר ליה מאי טעמא עבד מר הכי אמר ליה שודא דדייני. אמר ליה אנא נמי שודא דדייני. אמר ליה חדא דאנא דיינא. ומר לאו דיינא. ועוד מעיקרא לאו בתורת הכי אתית. והא רב ששת חכים וסבר הוא. ואפילו הכי קאמר ליה רב נחמן מר לאו דיינא ש"מ דלא עביד שודא דדיינא אלא בי דינא רבה. וכן כתב רביגו חננאל עיקר קבלה בידיה דלא עבדינן שודא (ל) אלא במקרקעי. אבל בסטלטלי אמרינן ממון המוטל בספק חולקין. ואמר רב נחשון שודא דדייני שיתא הוו בכולי גמרא (לא) בפ' הכותב שניהן קרובין. שניהן תלמידי חכמים שודא דדיינו. (לב) ובפ' מי שהיה נשוי. שני ששטרות היוצאין ביום אחד. אמר שמואל שודא דדייני. (לג) והא דפרק עשרה יוחסין גבי נאמן הדיין לומר לוה זביתי. ולוה חייבתי כו'. (לד) והא דהמוכר מובלע. ואיכא עליה ריכבא דדיקלא דלעיל. (לה) ובפ' כל הנשבעין האי דיינא דעבד כר' אלעזר עבד כרב ושמואל עבד. (לו) ובתפילת השחר השתא

ופי'

דלא איתמר הילכתא לא כמר ולא כמר . דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד . (לז) אמר רב יימר בר שלמיא לדידי מיפרשא לי משמיה דאביי בין מצר ארעא דמינו׳ פליגא . (לח) בין מצר ארעא דמינה פסיקא . ייחד ליה ארעא בר׳ מצרנהא . לא ייחד לה ארעא בית ט׳ קבין . (לט) גרסינן בפ׳ שני דייני גזילו׳ העורר על השדה (מ) והוא חתום עליה בעד כו׳ חכמים אומ׳ איבד את זכותו חנין אומ׳ לא איבד את זכותו . עשאה סימן לאחר אבד את זכותו . (מא) כלומר המחזיק עשאה סימן לאחר . ואמר מצר פלוני שדה פלוני׳ . והעורר חתום עליה בעד (מב) ואמ׳ אביי לא שנו אלא לאחר אבל לעצמו לא איבד את זכותו דאמר ליה אי לאו דעבדי הכי (מג) לא הוה מציע לזבונה לה . (מד) ודייקנ׳ להאי פירושא דקאמר עלה דעשאה סימן לאחר שכיב מרע ושבק אפוטרופס . אתא לקמיה דאביי . א״ל אילו הוה אבוהון קיים (מה) הוה טעין ואמר תלם אחד עשיתי לו נאמן זיל הב ליה תלם אחד מיהא (מו) מדקאמר זיל הב ליה תלם אחד . מכלל דהמחזיק הוא עשאה סי׳ לאחר . (מז) והא דכתב רב אלפס בגירסא דירושלמי . לא סוף דבר עשאה סימן העורר לאחר אפי׳ אחר לאחר (מח) ליתא בגופתא וכו׳ . אלא הכי איתא בירושלמי לא סוף דבר עשאה סימן אחד לאחד וכו׳ (מט) אמר ליה ודילמא אילו הוה אבוהון קיים הוה טעין ואמר חזרתי ולקחתיו הימנו אמר ליה שפיר קאמרת . דאמר ר׳ יוחנן אי טעין ואמר הזרתי ולקחתי הימנו . ושמא משום שהפה שאמר הוא הפה שהתיר . ומדקתני והוא חותם עליה בעד . (נ) שמעינן דהתו׳ עליה בעד הא עשאה סימן אחד לאחר . לא איבד את זכותו . דלא אמרי סהדי אבולה מלתא קא מסהדי . (נא) כרפרישית במאמר ראשון :

מאמר עשירי שטרות היוצאין

גרסינן בפרק מי שהיה נשוי (א) איתמר שני שטרות היוצאין ביום אחד רב אמר חולקין ושמואל אמר שודא דדיינא (ב) ומותבינן מהא דתניא שני שטרות היוצאין ביום אחד חולקין הא מני רבי מאיר היא . דאמר עידי חתימה כדידי . (ג) כתב רב אלפס הני מילי בשטר קרקעות אבל

שער החדש

ופי׳ בהגהת מרדכי כמותם רמז ס״ג : (לז) לאמר לב ייחד בר שלמיא לדידי כו׳ ב״ב ס״ג ס׳ : (לח) בין מצר מרעא דמינה פסיקא אי לאמר קילן מנהנהא עלנא לא מ״ל קילן מלהנהא ע׳ קבין כ״ל ועיין סימן ריי״ם סעי׳ ו׳ : (לט) גרסינן בפרק שני דיינ׳ גזילות העורר על השדה והוא חתום עליה בעד כו׳ כמותם (מ) והוא על הספה וחותם קיים כו׳ כמותם עליו בעד אדמון לומר הבני נום לי והרלפון קפה הימני ומכ״מ ליכא למ זכותו עשאה סימן כו׳ כ״ל ועי׳ סי׳ קמ״ז סעי׳ ס׳ : (מא) כלומר המחזיק עשאה סימן לאחר וכן פירש״י שם ופי״ם בתוס׳ ד״ה עשאה סימן כו׳ (שם ע״ב) שפי׳ דקאי על השובר וכ׳ דמכילתא מוכח כרש״י יעו״ש וע״ל בני בתי״ם שנרסי הכי לא סוף דבר בעשאה סימן לאחר וכ״ם הני בתי׳ לאחר והשובר מחזיק עליו בעד אלא לאחר ולשובר מחזיק עליו בעד נמי לאבד לא זכותו וכ״מ יותר להמעיין בירושלמי שלפנינו דשם מ׳ כך (בפי״ג דכתובות ס״ו ו״ל) ולא סוף דבר בעשאה סי׳ לאחר אלא אפי׳ עשאה לאחר מכיון שהוא חתום עליו בעד אין לו זכות עכ״ל והלשון מכיון מוכח שכל המשנה מייני במחזיק עליו בעד ולקחתי מרשות ועי׳ לקמן חום מ״ז וע״ש בדריבה יפו״ם : (מב) ואמר אביי ל״ם אלא לאחר כו׳ שם ע״ב : (מג) לא הוה מציע לזבונה לה . לפנינו הגי׳ לא הוה מזבין לה . אבל נוסחת רבינו טעמא יוסר לפי׳ הטום׳ דמשכחי דשטרא עשאה סימן לאחר בשמכר לאחר מצוותיו : (מד) ודייקינן להאי פירושא מדקאמר עלה דעשאה סימן לאחר הכוונ דעשאה סימן לאחר עכרא ומכיר ומוכיח מפקרופא אחת לקמי׳ דאחרי כו׳ כ״ל שם ק״ם ב׳ : (מה) הוה כפין ואמר אלא אחד עשיתי לך מ״ל שפיר קאמרת דל״ל יותן לא סעו ואמר אלא מ׳ עשיתי לך נאמן זיל הב לי׳ מיהא אלא מ׳ כו׳ כ״ל שם : (מו) מדקאמר זיל הב לי׳ אלא מ׳ מכלל דהמחזיק עשאה סימן לאחר . לא ידעינן מאי לפי׳ לזה מכך דכתב ופי׳ בשיטה מקובצת שכ׳ לפי׳ מכאן להיפך יעו״ש היטב ופי׳ שם הפלאה שם״ב בזה ויתיישב קצת יעו״ש היטב : (מז) והא דכ׳ רב אלפס בגי׳ דירושלמי לא סוף דבר עשאה סימן העורר לאחר כו׳ עי״ש בכרי״ף ורמ״ם סי׳ י״ב ופי׳ בהגהת הב״ח שם ופי״ז מש״ב בשאת מ״ש : (מח) ליתא בשטתא דיין אלא הכי ליתא בירושלמי לא סוף דבר עשאה סימן לאחר כו׳ עי׳ לעיל חום מ״ל שם מ״ב שם טושטא הירושלמי שלפנינו : (מט) מ״ל ודילמא מי מצוטן קיים כו׳ שם בכתובות ק״ם ב׳ ופי׳ בסי׳ קמ״ז סעי׳ ב׳ יעו״ש היטב . ועי׳ בב׳ מתשא חום ע״ש (ונ״ל חזלפי ולקחתי מתא נאמן ומעמא כו׳) : (נ) שמעינן דוקא דהתו חתום

בהודאות והלואות חולקין . (ד) כשתמא דמתניתין כדתנן היו בולן יוצאות ביום אחד ואין שם אלא מנה הולקות בשוה . וליכא למימר דשמואל פליג אשתניתין . דהוה ליה לאקשויי מתניתי׳ ולא מברייתא (ה) ומסתבר׳ דשמואל (ו) אפי׳ בתוראות והלואות קאמר דומא דהוי כולן יוצאות ביום אחד פליגי (ז) דאם איתא דמוקמינן לה לברייתא כר׳ מאיר לוקמה בהודאות והלואות ודברי הכל אלא לאו ש״מ בכולהו פליגי וזהאי דלא פריך מסתני׳ משום דפשיטא ליה דמתני׳ איכא לאוקמא כרבי מאיר . ופריך מברייתא דליכא לאוקמה כרבי מאיר (ח) דהא קתני סיפא כתב לאחד ומבר לאחר זה שמכר לו קנה (ט) ובגמ׳ ירושלמי אקשי מינה לשמואל והכי גרסינן התם שמואל אמר שוהדא לדיינ׳ לשני שטרות היוצאין על שדה אחת איזה מהן שירצו ב״ד להחליט מחליטין מתניתין פליגא אשמואל אין שם אלא מנה חולקות בשוה ולא שוהדא (י) ועוד הא אוקימנא לפלוגת׳ כתנאי דתניא וחכמי׳ אומרים יחלוקו וכאן אמרו מה שירצה שליה יעשה והא לא שטר קרקע הוא הילכך בתרוייהו פליגי (יא) וקיי״ל כשמואל דהילכתא כוותיה בדיני (יב) ועוד דרב נחמן עבד עובדא כוותיה דשמואל באמיה דרמי בר חמא הילכך שודא עדיף בין בקרקעות בין בהודאות (יג) ומתני׳ דהוי כולן יוצאו ביום אחד ליתא דבר׳ מאיר אזלא (יד) ומיהו בתבי רבוותא דלא עבדינן שודא אלא בממלטלין כך הוא קבלה בידינו וכן כתב בעל מתיבתא כי עבדינן כשמואל בממלטלין אבל בהלואות כרב עבדינן דקיי״ל ממון המוטל בספק חולקין (טו) ומאי דקשיא ליה לרבנן הא דגרסינן בפ׳ חזקת הבתים ואם איתא דשמואל אפי׳ בהודאות דהלוואות קאמ׳ מ״ש דגבי המחליף פרה בחמור שני התם אובא דרבא דמתוקא למר ודדרא דסמונא למר ובב׳ שטרות היוצאין ביום אחד קא משני התם ליכא למיקם עלה דמילתא לישני ליה התם איכא דדרא דסמונא הבא ליבא הא לאו תיובתא (טז) דמשום דליכא למיקם עלה דמילתא שינויא הוא דקא משני לקרקעות והלוואות הוא דקא משני הכי ועוד דהתם אי דמר לאו דמר (יז) ואי קשיא לך לווה וחזר ולווה וקנה דקיי״ל יחלוקו אמאי לא אמרינן שודא (יח) התם משום דשיעבוד דתרוייהו בהדי הדדי

עלי׳ בעד הא עשאה סימן לאחר לאחר וחוא לא חתם עליו בעד לא מקרי כו׳ כ״ל : (נא) כדפרישית במאמר לפנינן . ועי״ש בחות פ״ו : (א) **אתמר** ג׳ שמכרות היוצאין ביום ה׳ כו׳ עיי׳ מאמר ד׳ חות ל״ב : (ב) ומותבינן מהא דתניא שני שטרות היוצאין כו׳ כמותם ל״ד ב׳ : (ג) וכ׳ לב אלפס ה״מ בשאר קרקעות אבל בהודאות והלואות חולקין כו׳ עיי״ש בני״ף ובפ״ם בי׳ י״ב ובפ״ם שם סי׳ י״ח ובחות שם ל״ד ה׳ ד״ה ליתא כו׳ בשם ה״ת ועי׳ לקמן חות י״ד : (ד) כשתמא דמתניתין כדתנן היו כולן יוצאות ביום אחד כו׳ שם ע״ב ב׳ : (ה) ומסתבר׳ דשמואל אפי׳ בהודאות והלואות קאמר דומיא דהיו כולן יוצאות כו׳ כ״ל : (ו) אפי׳ בהודאות והלואות קאמר דומיא דהיו כולן יוצאות ביום אחד כו׳ שם בכתובות ל״ד ב׳ : (ז) דאם תימא מלוקמינן לה לברייתא כר׳ בדיני כו׳ כן מצוטר מדברי הני״ף ועי׳ סי׳ י״מ סעי׳ ג׳ : (יב) ועוד דל״מ עבד עובדא כו׳ שם בכתובות ל״ד ב׳ : (יג) ומתניתין דהיו כולם יוצאות ביום כו׳ כ״ל אבל כל הפוסקים לא פסקו כן ועי׳ לפפ״ז סי׳ ל״ו סעי׳ י״ז : (יד) ומיהו כתבי רבוותא דלא עבדינן שודא אלא בממלטלי כו׳ הדבר ל״ם דכמן במקרקעי מייני ועוד שם לעיל במאמר מ׳ חות ל׳ כ׳ תיפכא ועוד מתי אבל הלוואות כו׳ דכתב . לכן כ״ל דם״ם הוא וכ״ל דלא עבדינן שודא אלא במכילה כך הוא קבלה בידינו וכ״כ בעל מתיבתא כי עבדינן כשמואל במכילה אבל בהלוואות כתב כו׳ כ״ל והיינו כדשם הני״ף לעיל חות ג׳ : (טו) ומאי דק״ל לרבנן שם דגרסי׳ בפ׳ חזקת הבתים שם פיתם דשמואל אפי׳ בהודאות והלוואות קאמר כו׳ כ״ל , ועי׳ כ״ב ל״ה מ׳ יעו״ש היטב והוא הוכחה הני״ף בשם ה״ת בהודאות עיי״ש בשמ״ם סי׳ י״ח : (טז) דמשום ליכא למיקם עלה דמילתא אינויא הוא דקאמר למכילה והלוואות כו׳ כ״ל ל״ל דאי יתכן משום דאיכא דדכרא למר וכן למר לא יתכן רק בהלוואות ולא מכילה לכן מי מיכון דקאי אמכוויהו אף למכילה והן בהלוואה ובוב מי׳ דיש עוד מי׳ בהלוואה דיש דכרא דמשונא למהוויהו ופי׳ בר״ן ס״י דבהודאות שם שב״ב כ״ב יעו״ש היטב : (יז) ואי קשיא לך לוה וחזר ולוה וקנה דקיי״ל יחלוקו כו׳ ג״ז לאיי הני״ף הוא בם״ה בהודאות ופי״ם בהלו״ם סי׳ י״ח יעו״ש : (יח) משום דשיעבוד דתרוייהו כו׳ כ״ל התם כשקנה מה״כ מל המיטבוד

הדדי קא אתו וכי היכי דשני שטרות היוצאין ביום אחד (יט) אליב' דר' מאיר עידי חתימה ברתי דחולקין הבא נמי חולקין ובמטלטלי נמי איכא מרבוותא בגון טר רב נחשון ומר רב נטרונאי (כ) דאתשיל מקמיהו ושדא דמן תמנין ותרתין שנין דשני ריש גלותא ותרתי מתיבתא ודייני דבבל וריש גלותא דלא למיגבא בעלי חובות מטטלטלין וכו' (כא) ועד האידנא מטלטלי כמקרקעי נינהו ואית בהו דינא דקדימה וכל הקודם שטרו קדם (כב) וגובה אפי' מטטלטלין וספיקא הוא ויחלוקו אבל היכא דשיעבודא דתרוייהו בהדי הדדי אתו בגון שטרות. שני שטרות של הלואות היוצאין ביום אחד אמרינן בהו שודא לדעת שמואל (כג) והלכך הא דגרסי' בפ' הכותב. אמר אמימר משמיה דר"ח האי מאן דאיכא עליה כתובת אשה וב"ח ואית ליה ארעא ואית לי' זוזי (כד) וליכא חד מיניהו דקדי' איכא לאוקומ' בגון שיוצאין שניהן ביום אחד דהוא שודא דדייני ואשמעינן דהיכא דחד מיניהו בעל חוב וחד כתובת אשה ואית ליה ארעא ואית ליה זוזי לבעל חוב מסלקין ליה בזוזי ולאשה בארעא ואי ליכא אלא חדא ארעא ולא חזיא אלא לחד מיניהו לבעל חוב יהבינן לאשה לא יהבינן דיותר משהאיש רוצה לישא אשה רוצה להינשא. (כה) אבל היכא דשטר חוב וכתובה כגון לוה ולוה וחזר וקנה דליכא שודא אי נמי מטלטלין בזמן הזה דקיי"ל חולקין ולא אמרינן לאשה לא יהבינן (כו) והוה לה כתובה בשטר חוב ואע"ג דליכא אלא לחד מיניהו חולקין וכן דעת ר"ח (כז) מיהו מסתברא כרבינו האי ורבינו אלפס דליכא דינא דקדימה וליכא אלא שיעורא דחד מיניהו לאשה לא יהבינן דהא טעמא קאמר דיותר משהאיש רוצה לישא אשה רוצה להינשא ולאו משום שודא. ומקולי בתובה שנו כאן (כח) ועוד דליכא למימר דרמי בר חמא אליבא דשמואל אמר למילתיה ולא אליבא דרב (כט) ואיכא למימר נמי דאפי' איכא דינא דקדימה (ל) קאמר רמי בר חמא דלא יהבינן לאשה דהא לוה ולוה וחזר וקנה סדינא יחלוקו ומשום האי טעמ' לא יהבינן לה לאשה היכא נמי לא שנא (לא) ומסתברא דווקא מנה מאתים אבל תוספת לא אמרינן ואע"ג דתנאי כתובה ככתובה דמי (לב) ה"מ להנהו דמנין בפ' אע"פ אבל אינך לא (לג) והיכא דתרוייהו בעלי חוב נינהו (לד) ושניהן יוצאין ביום אחד שודא דהיכא דלוה וחזר ולוה וחזר וקנה אי נמי מטלטלין בזמן הזה דליכא שודא שודא יחלוקו (לה) תשובה לרבי' האיי לקהל פאם מלוה על פה ומלוה בשטר ומן מלוה על פה קודם מלוה על שטר קודמת לגבות מבני חרי בשיעבודא דאודיתא ושני מלוין בשטר וכתב בעל חוב למאוחר דאית ליה לאיפרועי (לו) כל אימת דבעי לא מהני ליה תנאה ומלוה בשטר המוקדם לעולם קודם. (לז) גרסינן בפ' נערה שנתפתתה איתמר הוציאה עליו שתי כתובות אחת של מאתים ואחת של שלש מאות. אמר רבי באה לגבות מאתים גובה מזמן ראשון. ג' מאות גובה מזמן שני מדלא כתב לה אוסיפית לך תלת מאה אמאתן הכי קאמר לה אי מזמן ראשון קא גבית גבי מאתן ואי מזמן שני קא גבית גבי תלת מאה. (לח) גרסינן בפ' הכותב שני גיטין וב' כתובו' גובה ב' כתובו' ב' כתו' וגט אחד או כתובה ושני גיטין או כתובה וגט ומיתה אינה גובה אלא כתובה אחת שהסגרש את אשתו והחזירה על כנת (לט) כתובה הראשונה החזירה (נ"י גובה שתי כתובות) ואיבעיא בהאי גביא דווקא בדאוסיף לה אבל לא אוסיף לה קי"ל כרב נחמן דאמר שני שטרות בזה אחר זה ביטל שני את הראשון ואמר רב פפא וטודה רב נחמן דאי אוסף ביה דיקלא לתוספת כתביה פשיטא ראשון בסכר ושני במתנ' לייפות כוחו הוא דכתביה (מ) משום דינא דבר מיצרא וכ' וודאי שניהן בסכר שניהן במתנה בטל שני את הראשון מאי טעמא רפרם אמר אודויי אודי ליה שעודי השטר פסולין רב אחא אמר אימור אחולי אחליה לשיעבודא קמא ואיכא ביניהו אורועי מהדי ומיכנש פירי ושסקא (מא) ולא איפסיקא הילכתא בחד מיניהו ולקולא (מב) כתב רבי אלפס ביטל שני את הראשון דווקא בשטר קרקעות ומאי דדמי להו בגון כתובת אשה. אבל הודאות והלואות גבי תרוייהו כל חד וחד לפום שיעבודא דיליה ולא אמרי' האי שטרא היינו האי שטרא ואע"ג דתרוייהו מכוח אחר כדגרסינן בפ' גט פשוט אמר רבא האי מאן דנקיט תרי שטרי בר חמשין חמשין ואמר שוויוה ניהלי חד בר מאה לא משוינן ליה. עבוד רבנן טילתא דניחא ליה ללוה ולמלוה וכו' אלמא גבי תרוייהו ואמר רב אסי האי מאן דנקיט שטר בר מאה זוזי ואמר שוויוה ניהלי תרי בר חמשין חמשין. לא משוינן ליה. וכתב הרב החסיד קרובינו מרקאם' לאורועי סהדי ולא קאמר למיפסל

שער החדש

דמניהן נמוס מן הדין ולכן ימלוקו וכ"כ הר"ן בפ"י בס יעו"ס היסב: (יח) מליבא דכ"מ דאמר עידי חתימה כלחי כו' כל"ל דהליבא דכ"מ מן הדין מולקין מממ"כ לדידן דס"ל כר"ת דאמר עידי מסירה כלחי מי שאמסר לו מקודס הוא זכה לו לפון לא ידעינן מי הוא שאמסר לו מקודס מ"ז י"ל שסיר שודא דדיינ': (ב) דלמיסבל מקמייהו ומדכו דמן תמנין ומכמין אנין כו' כל"ל ונ"ל וכ"ג נהגו למינבא כו' ועי' לקמן ה' כשובה דמילכסא דין ה' מוס ע"ב: (בא) ועד המובא מסלסלי כמקרקעי נינהו כו' עי' מוס' כשובות ס"ז מ' ד"ה נמלים סל כו' ורמ"ס סס סי' ה' ובכמ"ס פ"ג דקידושין סי' י"ד ועי' בחו"מ סי' ק"ד סעי' ג' ובסמ"ע ס"ק סס יעו"ס היסב ונ"ע (ועי' בב"י סי' ק"ד מחו' ז' וסעי' י"ח וסעי' י"ג ומחו' ב' וע"ע בב"י סי' ק"ז סעי' מ"ב יעו"ס) ועי' בה' כשובה דמילכסא דין מימיו מוס ע"ה: (בב) ונובה מפי' מסלסלין וסמיקא הוא ויחלוקו כו' ל"ע בכוונתו ומולי מסר כלן ונ"ל דמיירי כלן דלס היס ספק כגון דהיו בניסב ביום מ' וכלן דמסיק וכ' מכל היכא דמסבודא דמרוייהו בהדי הדדי לחיין בגון שמנום מקח מו שני שמנום סל הלוחות כו' כל"ל מייבי במקרקעי וס"ל דכמ דמניין שודא ס"מ במקרקעי ולח במסלסלי כל"ל במחמר מ' מוס ל'. ומייבי לגיטו לחי' מכלן דס"ל דה"ה בשמרי הלוחות לחניין שודא בקרקעות. ועכ"ז מכלי ל"ע: (בג) והלכך הא דגרסי' בפ' הכותב לחמר מסמי' כו' כשובות ע"ו מ': (בד) וליכא חד מיניהו דקדים כו' עיי"ם נרס"י וכרי"ף וכלח"ם סי' י"ח יעו"ס היסב וכחי' הכסב"ם סס יעו"ס היסב: (בה) מכל היכא דסס"ח וכשובה סוין בגון לוה ולוה וחזר כו' כל"ל (וע"ל מ"ג מסלסלין בזה"ז קי"ל מולקין ולח לחניין כו'): (בו) וה"ל כשובה כסס"ח ומ"ג דליכא חלת למ כו' כל"ל ופי"ם בכי"ף וכ"פ סס"כ בזה: (בז) מיהו מסתברא כרבינו הלחי וכרבינו חלפסי דכיון דליכא דינא דקדימה כו' כל"ל: (בח) ועוד דליכא למימר דלחמר מינהא דשמואל לחמר כו' כל"ל: (בט) ולחיכא למימר נמי דלחפי' ליכא דינא דקדימה כו' ופי' בלחמ"ן סי' ק"ב סעי' ל' סס לח כ"כ: (ל) קלחמר לחמר דלח יהבינן לחשה כו' כל"ל: (לא) ומסתברא דוקא מנה ומלחים לכל מוספת לח כו' חלת דינו כשלחר נע"ם. ועי"ם נמי' ק"נ סעי' נ' דלח כ"כ: (לב) ה"ת להנהו דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות ס"ק נ' יעו"ס היסב: (מב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (מג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (מד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (מה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (מו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (מז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (מח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (מט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (נט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ס) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (סט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ע) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (עט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (פט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (צט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ק) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קי) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קיא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קיב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קיג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קיד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קטו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קטז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קיז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קיח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קיט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קכט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קל) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קלט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קמט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קנט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קס) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קסט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קע) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קעט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קפט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (קצט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ר) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רי) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ריא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ריב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ריג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ריד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רטו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ריז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ריח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (ריט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רכט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רל) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רלט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רמט) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנ) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנא) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנב) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנג) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנד) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנה) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנו) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנז) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנח) כתב רבינו חלפס דמנין נפ' חע"פ כו' כשובות סמ"ק נ' יעו"ס היסב: (רנט) כתב רבינו חלפ

למיפסל שטרא ש"מ דלא קרעינן לשטר' אלא מוקמינן למסוג' בחזקת מרי' (מג) ולא מגבינן ליה ומסתם' מדקאמר ביטל השני את הראשון דקרעינן ליה דהא בין מר ובין בר שטר' קמא תפסא בעלמא הוא (מד) דלית ביה ספיקא. אלא איטור אודוי אודי ליה הילכך גובה מזמן שני כמה נפשך מיהו מיפסל לא מיפסלי סהדי דאיבא למימר אחולי אחלי' לשיעבודא. אלא אורועי מרעינן ליה. דא"כ דאכתי איתיה לשיעבודא דשטרא קמא (מה) מזמן שני אמאי גבי ליטא ליה הנהתי לך מקום לגבות הימנו. אלא לאו ש"מ דליתיה לשטרא כלל. (מו) גרסינן בשבועות בפ' כל הנשבעין. איתמר שתי כיתי עדים המכחישין זו את זו שני טלוין ושני לוין היינו פלוגתיהו (מז) וקי"ל ברב הונא דאמר זו באה בפני עצמה ומעידה. וזו באה בפני עצמ' ומעידה כדתניא רבי' אלפס ורבי' האי הכי פסק בסוף ימיו ודלא כרבינו סעדיה. טלוה אחד ולוה אחד ושני שטרות אחד בק' ואחד בר'. יד בעל השטר על התחתונה (מח) נוטל מאה ונשבע על השני ופטור. שני טלוין ולוה אחד (מט) היינו מתני' ושניהן נשבעין ונוטלין הדין פי' ר' אלפס והכין פרושא דרבנא אבא מרי זצ"ל דשני טלוין ולוה אחד שניהן נשבעין ונוטלין. ור"ש פי' שני טלוין ולוה אחד לרב הונא (נ) דאמר זו באה בפני עצמה וזו באה בפני עצמה קאמר. וכי היכי דשני טלוין ולוה אחד אע"ג דחד מיניהו פסול לוה פרע ליה לתרוייהו וכל חד חד ממלוין מפיק לשטריה בחזקת בישר ולוה לא מצי מדחי לשני מכוון דהא מתני' דשני טלוין ולוה נינהו ולא מצי מידחי ליה בעל הבית דהא לוה לשני כלוין הילכך שניהן גובין כי היכי דגובין שני טלוין ושני לווין (נא) וקשיא לי אמאי לא פריך ממתניתין לרב חסדא דהשתא לוה אחד בשר שני לוין מיבעי' שני לוין ומלוה אחד לא איפשיט (נב) ומסתברא כרב אלפס דאמ' דלא אמרינן חולקין אלא היכא דליתי' למסוג' בידיה בחד מיניהו אי נמי תפשי תרוויהו בהדדי אבל איתיה בידא דחד מינייהו המוציא מחבירו עליו הראיה הילכך מישתבע שבועת היסת דליתי ליה גביה ולא מידי. וכתב הרב אלפס הני מילי היכא דאתי כולהו לבי דינא בהדי הדדי אבל היכא דאתי טלוה בהדי חד מינייהו גבי מינייה דהיינו כרב הונא דאמר זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה. עד אחד מזו הבת ועד אחד מזו הבת אפי' לרב הונא עדותן בטילה דוודאי אחד מהן פסול (נג) לרבינו אפרים אי טעין לוה ליה לית לך גבאי כלום דסהדי דהאי שטרא שיקרי נינהו אישתבע ושקול משתבע ליה ואי בתר הכי אתי לאישתבועי אשטרא אחרינא אברי' ליה ממך נפשך אי קמאי קושטא בתראי שקרי נינהו ואפילו בשבועה ליית לך ואי הני סהדי דקושטא אהדר לי מאי דשקלית מיני ולא גבי אלא חד והיינו דקאמ' בהדי חד מיניהו גבי אלמא בחד הוא דגבי וקרעינן לאידך ומישתבע שבועת היסת ומיפטר (נד) ואוכא למימר (נה) לאו כל כמיניה לאשתבועי דטענה דקא מבטל לשטרא כדקאמרינן בהא דמפיק שטרא אחבריה (נו) והו כתב היכא דידעינן דאיכא הרי שטרי בידא דראובן על שני לוין בעדות שתי כיתות עדים המכחישות זו את זו כל חד מיניהו מצי מדחי ליה ולא מפקינן אפילו קרעיה לחד מיניהו מצי למימר ההוא דקרעת דקושטא הוה. (נז) ודאי ליכא לאוקמה דאתו כולהו לבי דינא אלא בראיה ומכל מקום לא דמיא לדרב הונא. (נח) בפ' הנזקין שביב כרע שאמר תנו מאתים זוז לפלו' ושלש מאות לפלוני וארבע מאות לפלוני אין אומ' כל הקודם בשטר זכה. לפיכך אם יצא עליו שטר חוב גובה מכולם אבל אם אמר אחריו לפלוני ואחריו לפלוני כל הקודם בשטר זכה לפיכך אם יצא עליו שטר חוב גובה מן האחרון אין לו גובה כשלפניו אין לו גובה משלפני פניו. (נט) בפ"ק דבבא מציעא שנים אדוקין בשטר טלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ובצאתיו ולוה אומ' שלך הוא ופרעתיו ומצאתיו יתקיים השטר בהותמיו (ס) וקי"ל כרבי ודיוקא שאינו מקויים דמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו אבל במקום יחלוקו. ולאו דפסקי לשטרא אלא לדמי (סב) אי תפסה אחד בפנינו לא איפשיט (סג) גרסינן נמי התם שטר שכתוב בו סלעים טלוה אומר חמש ולוה אומר שלש. קי"ל כרבי עקיבא דאמר אינו אלא כמשיב אבידה ופטור והיכא דאמר לוה שתים דברי הכל פטור משום דהוי שטר שיעבוד קרקעות ואין נשבעין על כפירת שיעבוד קרקעות (סג) וש"מ אם אמר מנה לי בידך בשטר

שער החדש

כדלמטן דווקא בשטר קרקעות כו' עי"ש בריי"ף ורמ"ם פ"ד דכתובות סי' ה' יעו"ש: (סג) ולא מגבינן לי' ומסתברא מדקאמר ניטל שני לא כדלמטן כו' כנ"ל ודכרי ניניו שם דפליג על דבני מבע החסיד קדוכו: (סד) דלית בי' ספיקא דלא אמר אמר מרדיי קודי לי' ומל אמר מימר דמולי מהולי' דשטרא הלכך גובה כו' כנ"ל: (סה) מזמן שני מאתי גבי ליטא הגחתי לך מקום כו' עי' כתובות ל"ד ב' יעו"ש היטב: (סו) גרסינן בשבועות בפ' כל הנשבעין אמאי שני ניחי עדיס כו' שבועות מ"ז ב' ושיי' בפ' קמא ורמ"ם בריי"ף ורמ"ם סי' ע' וסי' כ"ב הוצא דאמר זו באה בפ"ע כו' ושיי' בפ' שני שטרות ורמ"ם סי' ע' וסי' ג': (סח) נוטל מאה ומשבע על השטר. כ"ה שם בריי"ף ורמ"ם בפ"ע וזו באה בפ"ע קאמר וכי היכי דשטרי מלוין ושני לווין שניהן נוטלין ה"נ בפני טלוין ולוה ח' אע"ג דחד מיניהו פסול לוה פרע ליה לתרוייהו וכל חד חד ממלוין מפיק לשטריה בחזקת בישר ולוה לא מצי מדחי לשני מכוון דהא מתני' דשני טלוין ולוה נינהו ולא מצי מידחי ליה בעל הבית דהא לוה לשני כלוין הילכך שניהן גובין כי היכי דגובין שני טלוין ושני לווין (נא) וקשיא לי אמאי לא פריך ממתניתין לרב חסדא דהשתא לוה אחד בשר שני לוין מיבעי' שני לוין ומלוה אחד לא איפשיט (נב) ומסתברא כרב אלפס דאמ' דלא אמרינן חולקין אלא היכא דליתי' למסוג' בידיה בחד מיניהו אי נמי תפשי תרוויהו בהדדי אבל איתיה בידא דחד מינייהו המוציא מחבירו עליו הראיה הילכך מישתבע שבועת היסת דליתי ליה גביה ולא מידי. וכתב הרב אלפס הני מילי היכא דאתי כולהו לבי דינא בהדי הדדי אבל היכא דאתי טלוה

מסהדי הני ודלמ' מקרי ניטו ומפי' מבועה ליט לך ומי הני סהדי דקומפת מהדר לי' לקמת מפי מלוה בסדי מד מייניתו מלמת מחד דגבי וקרעינן לי' לפידך ומסתבע לי' ומיפטר עכ"ל ועי"ש בגי"מ ומולי הו"ל לרבינו גי' מהכת כזה: (נד) ומיכא למימר לפו כל כמיני' כו' הס דכרי רבינו שמטע על רבינו תפיס: (נה) לפו כל כמיני' למסבועי בטענה דקת מבטל לי' לטמרא לק בטענת פרעון לתודי' כדקתאמ' בהאי דאמסק אשטרא למבעי כו' כנ"ל עי' שבועות מ"מ ח' וכ"ל רבינו ס"ל דלפ' מי למר מסבעינן לי' לק בטענת פרעון לתוד דטמרא לפרעון קפי' אבל לא בשטר בעטות המבטלות מת השטר עי' סי' פ"ב סעי' יו"ד יעו"ש היטב ועי' לעיל מאמר ח' הות קי"ה יעו"ש היטב. ומת הטעם ניון דיט ריטומה לפנינו: (נו) ופו כ' היכא דידעינן דאיכא כו' כ"ל רבינו מפיס כ"כ והוכיח הס בטעה"ם יעו"ש: (נז) ודאי ליכא למוקמה דאתו כולהו לבי דינא אלא בראי'. הגך מיבות ליתנהו בטעה"ת. ויש לומר דט"ס הוא וכ"ק ודאי דאיכא למוקמה דאתו כולהו לב"ד אלא בראי'. כ"ל מכך לא מוכח מידי דאם שבך ח' לאידך מי מדחי לה ד"ל דהכא מיירי דב' הטענות נתו לפני ב"ד ומז הס פטולים מבל כל שבת ח' מהס הני הוא כשר וכדעת הריי"ף ז"ל אם לא שניך דאי' כרוכה לזה להכניע דמיירי אפי' בבת אבת ח' ומ"ת מני מדחי לי' מטעמת דדילמת מוחו שקבע היה קונמת וכמ"כ רבינו לפפיס מבל מ"ת למייבו ב"כ ח"ת בכך דל"ד לדרב הונא ול"ע בזה: (נח) בפ' הנזקין ס"ת שאמר תנו מתמיס זוז כו' ניטין ב' ב'. ב"ב קל"ב ח' וסי' רל"ג בעי' ע' ושי' בתמ' ד' הוא קל"ת וה' הומת נוסת הסתיחה הוא ג': (נט) בפ"ק דב"ת שיט מדוקין בשטר טלוה הומר כו' ב"ת ז' ח' וב"ב ק"ע ח': (ס) וקי"ל כר' ודוקא שתינו מקויים כו' כנ"ל ושי' סי' ה"ה בעי' פ"ו יעו"ש: (סא) לי מפסק ח' בפינו לא מיפסוע. שם ו' ח' ושיי' בגת"ם סי' י"ח ובסי' קל"ת סעי' ו': (סב) גרסי' נמי התם שטר שכתוב בו סלעים כו' כ"ת ד' ב' וסי' פ"ת סעי' ל"ב: (סג) וש"ת תם תמר מנה לי בידך כו' עיי"ש בריי"ף ורמ"ם סי' ו' וסי' פ"ת סעי' ל"ב. ושי' בתוס' ב"ת תם ד"ה תין מבעין כו' ומבועות ל"ז ב' ד"ה ותין מביתין כו' ובת"ם תם בבועות סי' ג' מת"ב בשם הרמב"ן ושי' בתוס' ב"ב קע"ת ח' ד"ה המלוה כו' מתקרו תיך מבעינן תת המודה במקלת יעו"ש. ושיי' בתסכ"ם ס"ף בב"ת תם שהקשה הלת התידנת מבעיתן בכל מודה מקלת ותין מוקרין תם יש לו קרקע יעו"ש ובחמת לק"ת דתתו מתסכין תמר בדשב"ן וכן

בשטר וחמשים על פה וקא מורי ליה כו' כדאי' בהילכות רב אלפס . (סד) גרסינן בפ"ק דבבא מציעא ת"ר מצא שטר חוב אם יש בו אחריות נכסים אע"פ ששניהם מודים לא יחזיר לזה ולא לזה אין בו אחריות נכסים בזמן שלזה מודה יחזיר למלוה אין הלזה מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה . וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה גובה מנכסים משועבדים דקיי"ל אחריות טעות סופר כדרבנן (סה) וכתב רבינו אלפס בשאין חייב מודה לא יחזיר דחיישינן לפירעון שניהם מודים לא יחזיר דחיישינן לקינוניא (סו) וליתא לדשמואל דאמר המוצא שטר הקנאה בשוק יחזיר לבעלים ובו' כדכתב בהלכות גדולות (סז) ואפי' כתיב בו הנפק לא יחזיר לבעלים ואפי' הוחזק כפרן כרבי יוחנן והא דתנן (סח) כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר דאוקימנ' בשטרי חלוצתא ואדרכתא ומסתברא מדרחזינן (סט) בכמה דוכתי וסוגי' דשמעת' דאוקימנ' בשחיי' מוד' ומשום שמא כתב ללות בניכן ולא לוה עד תשרי (ע) ר"י נמי דאמר המוצא שט"ח בשוק וכתוב בו זמנן בו ביום יחזירנו לבעלים ואקשינן עלה מהתני' ושמא כתב ללוות בניסן ולא לוה עד תשרי (עא) ש"מ דטעמ' דרבי יוחנן דאוקים כמתני' בשחייב מודה (עב) לאו דחיישינן לקינוניא אלא משום שמא כתב ללוות ולא לוה ומתני' בשטר דלאו אקניית' הוא (עג) ובריותא דקתני אעפ"י ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה (עד) משום שמא כתב ללות ולא לוה ובו' ולא משום קינוניא דלא חיישי' לפירעון ולקינוניא (עה) והאי פירושא דכתיב' בספרים ישנים תיובת' דרבי אלעזר בחדא ודשמואל בתרתי . פי' דרב יהודאי הוא וליתא בספרים (עו) דהא קיי"ל מצא שטר כתובה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה . אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה ש"מ דלא חיישינן לפירעון ולקינוניא כיון דרמו שבועה עילויה (עז) כדגרסינן בשבועות . הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה ליכא למיחש לקינוניא וכן הילכתא אבל לפירעון לחוד באין חייב מודה חיישי' והיכא דאיכא למיחש לשמא כתב ללוות ולא לוה נמי חיישינן (עח) ובשטר אקנייתא (עט) אי נמי היכא דכתב בו הנפק דליכא למיחש לא חיישינן (פ) והא דכתב רב אלפס אהא דתנן כותבין שטר ללוה אעפ"י שאין מלוה עמו ליחוש לקינוניא ואוקימנא בשטרי אקניית' לא דיוק לן וכן הילכתא (פא) וכפרן הואיל ואתא לידן נוסא ביה מילתא (פב) דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן צא תן ואמר פרעתי נאמן וליתא (פג) ובדרב זביד קיי"ל דאמר בין צא תן לו . בין חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי נאמן . בא מלוה לכתוב לו . אין כותבין ונותנין לו . (פד) ובכתב רב אלפס אע"ג דקיי"ל דעדות בב"ד או הוראה בב"ד כמלוה בשטר דמיא (פה) כדאמרינן לעיל מלוה על פה ואינה ניגבית ממשעבדי . ופרקי' הכא בטאי עסיקי' שעמד ברין . אלמא העמדה כמלוה בשטר דמי (פו) הני מילי היכא דלא צייית דינא , ואי נמי ציית לדינא ואמר פרעתי ואיתברר לן דלא פרע . אבל היכא דצייית ונפיק ליה מבי דינא אדעת' למיפרע דקבלי' לדינא ואמר פרעתי נאמן דחיישי' דילמא פרע ליה (פז) ומסתברא כדאמ' העמד' בדין כשטר דמיא הני מילי גבי משעבדי דאטרי' מעשה ב"ד קלא איתליה אבל לגבי פרעתי נאמן ומישתבע שבועת היסת ומיפטר (פח) ורבינו חננאל דחה להא דרבינו אלעזר ואמר דיעות בעלמא הוא וליכא למיעבד בהו עובדא ואוקמה דהא דרבה בר רב הונא דעמד ברין . כגון דכתבי ליה מעשה ב"ד והא דרב זביד שלא נכתב כדאמרינן בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו . (פט) ירושלמי הוה ערב לבלתי' והוו רב חמא ובר קפרא בן דאודי לומר ליה יהבית שאלון לרבי

חייא

שער החדש

בתין עדים נדכר לה מיקני שעבוד קרקעות כמבואר שם בכורי' פ"מ סט' כ"ח ופי' בסה"מ פפ"ז מה' מיתות הכ"ה והובא במל"מ פ"ד מטוען ה"ד דהא דכפיתם שעבוד קרקעות אין מציין לידי שבועה דתוריית גוף דוקא כלומר יכול לגבות רק קרקעות אבל ניכול לגבות מטלטלי ג"כ לא מיקני זה שעבוד קרקעות שע"ם ס"כ בלה"מ לק"מ ופי' לסטע"ז סי' ל"ו סטע' ע"ו ופי' לקמן לוה קל"ח ופי' לקמן ה' מלוה בשטר לוה ל"ב : (סד) גרסי' בפ"ק דב"מ ת"ר מצא שט"ח אם יש בו כו' ב"מ י"ג ב' (ול"ל ובובא מנכסים מבוטבדים וקי"ל מהריות כו') : (סה) וכ' רבינו אלפס בשאין מייב מודה כו' אם בכריף ובה"מ סי' ל"ה : (סו) וליתא לדשמואל דאמר השטר הקנאה בשוק כו' ב"מ י"ד א' ופי' בכריף דמ"ז ובה"מ שטר הקנאה שבשוק חייב אדם להחזיר אבידה שמוצא בשוק ואפי' אמר אינו שלי אלא של חבירי ואינו יודע לו ולא לחבירו ואפי' אמר אינו שלי אלא של פלוני ואינו יודע לו ולא לפלוני אלא הרי זה יחזיר לבעליו ואפי' אמר אינו שלי אלא של פלוני ואינו יודע לו ולא לפלוני אלא של פלוני ואינו יודע לו ולא לפלוני אלא של פלוני ואינו יודע לו ולא לפלוני

חייא רבה שאל רבי חייא לרבי אסר ליה מסתחייב בב"ד לא הכל היממו מאי לא הבל היממו . רבי אבהו בשם רבי יוחנן אם מפי עצמו משלם נאמן לומר בסר נתתי אם מפי אחרים לא הכל היממו אף בשבועה אם מפי עצמו נשבע נאמן לומר נשבעתי אם מפי אחרים לא הכל היממו (צ) מצא נושי נשים ושודרי עבדים דיתיקי מתנה ושוברים הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך שלא ליתנם מעמא דנמלך הא אסר הנו נותנין אפי' לזמן מרובה ורמינן המביא נט ואבד היממו אם מצאו לאלתר כשר וכו' (צא) והאי דלא פריך מסתני' ובל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר משום דמנט אנט אלימא ליה לאקשויי (צב) ואסיקנא בסקום שאין השיירות מצויות אבל בסקום שהשיירות מצויות אם מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול (צג) ופסקי רבוותא אע"פ שלא תוחזקו שני יוסף בן שסעון באותה העיר ושכיחי שיירות (צד) אי נמי הוחזקו אע"ג דלא שכיחי שיירות לא מהדרינן (צה) כדרבי זירא בלישנא בתרא דתרוייהו בעינן. ואי נמי כרבי ירמיה בגון דאסר עדים מעולם לא תתמנו אלא על נט אחד של יוסף בן שמעון . ולא חשישינן (צו) דילמא איתרמי עדים בעדים ושמא בשמא (צז) אי נמי כגון דאמרי עדים נקב יש בצד אות פלוני אי נמי ה"ח אי אסר בעל האי סימן מובהק ווזקא בצד אות פלונית . אבל נקב בעלמא לא . (צה) יירושלמי בפ' כל הנט ע"ש פירושו ולא כן . כן קתני (צט) אין סימן בגיטין כהתוא דסר הרתי תלת שורין הבא האומר שבו נקוד היה . (ק) רבי ועירא בעי קומי רבי מונא והבא אחד היה שם והיה שמו כשמו הנע עצמך שבדקו כל אותו המקום ולא מצאו אחד ששמו כשמו אלא חומרא הוא בעריות . והא תנינן הלבו וכו' אסר רבי מונא בן אסר שמואל ברבי אחא האיש הזה שני גיטין היו בידו אחד כשר ואחד פסול (קא) אבד את הכשר ומשליך את הפסול בשעה שמצא אני אומר שהפסול מצא ואיבא לסיסר דרבי ירמיה ורב אשי פליגי עליה דרבי זירא אע"ג בלא הוחזקו ולא שכיחו שיירתא פסול משום האי חששא

שער התחדש

ומם מפי אחרים לא הכל היממו כו' כנ"ל (ומכאלה דלמה לענין סב"ד מם נאמן לומר מעמי יפו"ם בסני מסה ופי' בב"מ י"ו ע' בעובדא דר' מנחמי בר' דר' מרימים דהוה עבד לכלתי' כו' יפו"ם לענין הוחזק בשדן יפו"ם (וגלמה דמי המלמודים ביומו לעובדא ע' (וסירושלמי הוה נט"ו דשבועות ס"ב) ומם בם"ם מי' דר' לכלתי' מימלא דמילתא בכמוכמה ומילכם בתובמה ומען לשד"ם ומוב מאו מפני דכתב לה ומאר מרעמי ומיסמך הלשתא דהוחזק בשדן ומינו נאמן לומר מרעמי יפו"ם ופי"ם ס"ו ב' נאמן ד"ה ומשום דהוחזק כו' מכ' כיון דאפל אמלת מילתא מילתא יפו"ם ולכאורה קשה דהכא ג"כ מלבד השטר . ים למלק בין הנוסמים דהתם נאבד השטר מאר משוחזק בשדן ים הוכחה בשטר ולכן לא נזהר בשטרא משא"כ הכא דאבד מקודם ומא"כ הוחזק בשדן ונחמייב לשלם דשוב מינו מועיל מה שאלאד השטר דהא בשטר שנאבד כשטר ודאי לא נפרע ופי' בקלה"מ פי' ס"ש ס"ק ה' מש"כ בזה ומה שנלמע"ד בתנחי . שוב מצאתי בעמ"ש בנמיסות התשטש שכ"כ בש"ק י"ב ישו"ם הימב ופי' ה' קלנת עדות סוס ס"ק ס"ו) : (צ) מצא ניבי נסיס ומיתכווני עבדים ב"מ י"מ מ' : (צא) והאי דלא פריך מתחניתין וכל מעמה כ"ד ה"ו יתיב כו' ל"ל דהשטר ע"כ ב"כ לזמן מרוכה וכשט"כ השוס' נב"מ שם ד"ה הא אמר כו' ובגיטין כ"ז ע' ד"ה הא אמר כו' וכו"ל לתקשויי מהשתא דאבד"ד אלמר משכח בגיטין כ"ז ע' ישו"ם הימב : (צב) ואסיקנא בסקום שאין השיירות מצויות כו' שם בב"מ ובגיטין וכדרבה (ופי' בבה"נ ס' גיטין) : (צג) ופסקו רבוותא מע"ם אלא הוחזקו כו' פיי"ם בריף ורמ"ם סי' מ"ה ישו"ם הימב ופי' בשטע"ז סי' קל"ב סעי' ד' : (צד) מ"ג הוחזקו אע"ג דלא שכיחי שיירות כו' כ"כ הרמ"ם שם וכן מסוסי ב"מ פ"ה מ' ד"ה והוא שהוחזקו כו' ובגיטין כ"ז ע' ד"ה כאן בסקום כו' דיוסר גרע הוחזקו ואין השיירות עלויות משיירות מצויות ולא הוחזקו ישו"ם הימב וכן מבואר מדבא ביבמות קס"ו ב' דבשכיחי שיירות ולא הוחזקו לא מיים . ושם קס"ו ב' בהוחזקו ולא שכיחי שיירות מיים ישו"ם הימב ופי' לקמן מוס קי"ג וקפ"ו ישו"ם : (צה) בדפ"ז בלישנא בתרא דתכווייהו בפיקן כ"ל לא שכיחי שיירות ולא הוחזקו : (צו) דילמא מיסמכי עדים כעדים ושמא כשמא ס"ג כגון כו' כנ"ל : (צז) ס"ג כגון דאמרי עדים נקב יש בצד כו' לפניהו מיסמ כגון דאמר נקב יש בו כו' ונקי מסגיא מכל ני' בניהו ואמרי עדים נקב יש בו כו' ולכן יים וכ' דס"ס מי אמר בעל כו' כ"ל דכשעל נותן זה הסימן אם יזיקנו לה כגון דאמר נקב יש בו כו' : (צח) ירושלמי בפ' כל הנט ע"ש פירושו ולא כן . כן קתני (צט) אין סימן בגיטין כהתוא דסר הרתי תלת שורין הבא האומר שבו נקוד היה . (ק) רבי ועירא בעי קומי רבי מונא והבא אחד היה שם והיה שמו כשמו הנע עצמך שבדקו כל אותו המקום ולא מצאו אחד ששמו כשמו אלא חומרא הוא בעריות . והא תנינן הלבו וכו' אסר רבי מונא בן אסר שמואל ברבי אחא האיש הזה שני גיטין היו בידו אחד כשר ואחד פסול (קא) אבד את הכשר ומשליך את הפסול בשעה שמצא אני אומר שהפסול מצא ואיבא לסיסר דרבי ירמיה ורב אשי פליגי עליה דרבי זירא אע"ג בלא הוחזקו ולא שכיחו שיירתא פסול משום האי חששא דירושלמי ולא מהדרינן עד דאמר נקב יש בצד אות פלונית כרב אשי לחומרא אפי' שאין השיירות מצויות . (קב) ורב אלפס לא מהדרינן גם לזמן מרובה בסקום שהשיירות מצויות אלא בדר' ירמיה או כרב אשי דאמר נקב יש בצד אות פלונית כלומר (קג) דהו' להו סימן מובהק ובמקום שהשיירות מצויות והוחזקו . ומהדרינן אפי' לזמן מרובה . כגון שעבר אדם שם (קד) כדאיתא בשלישי גט (קה) ורבינו חננאל פסק לחומרא . ומסתברא נמי דווקא אות אבל חיבה פלונית לא דמסתק לן (קו) סימנין דאורית' או דרבנן . וא' ובאיסורא אולינן לחומרא ובעינן סימן מובהק (קו) והיב' שמצאו קשור בכים או בארנקי או בטבע' או שמצאו בין כליו אפילו לזמן מרובה כשר . (קח) ואם מצאו בחפיסה או בדלוסקמא ומבירו כשר (קט) וצרפתים אומרי' דבעי תרתי דלוסקמא ומבירו דתוי סימן מובהק והילכך הא דתנן אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם ההוטם אע"פ שיש סימן בגופו ובכליו (קי) ואוקימנא דתומרי וסומקי ליתא להתיא אוקימת' אלא אליב' דמאן דסביר' ליה סימנין דאורי' אבל לדידן דמסבור' לן סימנין דרבנן אע"ג דאית בהו סימנ' אחרינא דכליו לאו סימן מובהק הוא אלא בצורת פנים עם ההוטם וכן הילכת' . (קיא) גרסינן ביבמות בפרק האשה החוא גיטא דאישתכח בסורא וכתב ביה (קיב) במור' מתא דעל רכים נהרא אנא ענן בר חייא נהרדעא פשרית ותריבית פלנית אינתתי וברקו רבנן מסורה לנהרדע' ולא הוה ענין בר חייא לבר ענין בר חייא מחגרא דהתה בנהרדעי ואתו סהדי ואמרי דהתוא יומא דאוכתיב גימא בן' אסר רבא חיישינן לנמלא פרת' אי נמי לקפיצ' אי נמי מילי מסר בראסר להו לסהדי כי יתיבתו בשילי כתובו בשולי אע"ג דמסרו לכון מילי בהיני וכו' והלכת כרבא ואיכא דפיק מהבא (קיג) דהתם לאו משום רשיירות מצויות הת דהא כתב ביה ענן מנהרדע' וליכא שום ענן אחריגא בנהרדעי אלמא הוחזק לחודיה פסול . (קיד) וקשי'ל דהא אסר רבא היבא

היכא דיתרו כיתנא דלא שביתי שרייתא (קטו) ודוקיא דידיה לא איתברר והא שכיחי שיורתא בנהרדע' ת"ר (קטז) מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה והיכא דיהבה איתתא סימנא אע"נ דלא קא מודה הבעל יהבינן לה (קיו) בדקאמרינן הוא אמר סימני הגט והיא אמרה סימני הגט ינתן לה (קיח) איכ' דאמרי אינו נאמן הבעל משום דאיבעי אמר גירשתי למפרע הוא דהא אמרי התם בעל שאמר גירשתי נאמן להבא אבל למפרע לא ואשה נמי משום מיגו דאיבעי' אמרה גירשני לא מהימנא (קיט) דכיון דאיכא עד דמסייעה מעיזה ומעיזה (קכ) ומסתברא דאיכא עידי גירושין ונמצ' הגט חזקה הגט מיד האשה נפל והכא במאי עסקינן דליכא עידי גירושין ונפל הגט מיד הבעל או מיד השליח הילכך לא מהימן בעל ומעמא דבעל שאמר גירשתי נאמן מפני שבידו לעשות הוא (קכא) והואיל איכ' מיגו ליכא אבל במיגו לא שרינן אשת איש שהוחזקה באיסור דדילמא הוא גופיה לא ידע (קכב) ומצא גט בשוק דומיא דמתני' היא כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתנם הא היו כתובין ונפלו ממנו ונמצאו ואמר ליתנם נותנין בדפרישית (קכג) ואיכא למימר נמי דלא אמרינן בעל נאמן והאשה נאמנת אלא למושרי לעלמ' אבל לאפקועי ממונא לא כדגרסי' בסוף גמר' דהכותב הכא במאי עסקין בשאין שם עידי גירושין מיגו דיכול למימר לא גירשתי (קכד) ש"מ דלא אמרי' נאמן אלא למישרי לעלמא (קכה) שיחרורי עבדים דייתיקי סתנו' וכו' כדאיתא בגמרא עד סוף הפרק (קכו) ופרישנא באות בסתנות בריא (קכז) בפ' המפקיד חד עיסקא ותרי שטרי פסידא דמלו' (קכח) פרשי' לה בעיסקא. (קכט) בפ' יש נוחלין שלח ליה רבי אבא לרב יוסף בר חמא המוציא שט"ח על חבירו מלוה אמר לא נפרעתי כלום ולוה אמר פרעתי מחצה ועדים מעידים אותו שפרע כולו נשבע שבועת התורה וגובה מלוה מחצה שהודה מנכסים בני חורין אבל ממשעבדי לא דאמרי לקוחות אנן אעדים מסכינן ואתון קינוניא עבדיתו לרבי אבן מנש שמעי' מיה' דלא אמר הוה ליה שטר שיעבוד קרקע אלא וודאי איכא שטר (קל) כגון שטר שכתב בו סלעים דמיעוט סלעים שתים (קלא) אבל ליכא שטר כי האי דמ"ד אמרי' פריע' הוא אע"ג דקא מודה לי' בשטר הוה לי' במלוה על פה ואי נמי שטר הוה לי' ואירכס (קלב) ואי נמי דאודי וקנו מיניה דסתם קניין לכתיבה עומד כיון דהשתא ליכא שטרא אי אודי במקצת וכפר במקצת מישתבע. וליכא הכא כפירת שיעבוד קרקעות (קלג) וגרסינן התם מי שמת ונמצא דייתיקי קשורה על יריכו אינה כלום זיכה בה לאחר קודם מיתתו (קלד) דבריו קיימין וכו' בשביב מרע (קלה) בפ' מי שהי' נשוי ג' נשים בתובה של זו ק' ושל זו ר' ושל זו ג' מאות ואין שם אלא מנה חולקין בשוה. היו שם מאתים של מנה נוטלת ג'. ושל מאתים ושל ג' מאות שלשה שלשה של זהב וכו'. (קלו) רב אלפס פריש לה. אלא דקשיא בבא תניינא. דמוקי' לה בכותב' בעלת מאתים לבעלת מנה דין ודברים אין לו עמך במנה אמאי קא מפסדא בעלת ג' מאות. תמניא ותלתא (קלז) משום כתובה דבעלת מאתים מדינ' אית לה למישקל תלתין ותלתא ותילתא ובמנה תנינא חמשה. והשתא לא שקיל אלא ע"ה. (קלח) ולענין פסקא קיי"ל בר' דאמר הולקות בשוה. ותטול כל אחת ואחת בשוה. עד שתטול כל אחת ואחת בתובתה. ובעלת מנה נוטלת בבעלת ג' מאות. ולא דמי לשלשה שהטילו לכיס. שחולקין לפי מעות. דהתם שבח מעות קא שקיל. אבל הכא בל נכסיו משועבדים לכתובה דכל אחת ואחת:

נשלמו עשרה מאמרות

אזנים וידים לשטרות. תהלה ועוז לקורא הדורות. אשר ברא עולמו בעשרה מאמרות.
ואלו הן טופסיהן וקצת מהלכותיהן וחותמיהן:

שער החדש

ומ"כ הו"ל למימר מנכס (ועי' בריטב"ם סס כיצטות ויש סס הרכב ע"ס יעו"ם ובנקל ליעבס יעו"ס היעבס): (קטו) ודוקיא דילי' לא מתברר ומס שכיחי שיורתא בנהרדעא. ל"ל סהוה מבוי על ממן לחוכח דדייק מכסא דמכסם מין סום לפי' ד"ל דסתם הוס סוחזק ובכיס שיורתא דסס מהרדעא הוס מסלקא דשכיחי שיורתא ודילמא מפי לפס מחר מעלמא ומעו ענן בר מיית. מבל ל"ש דסס לגיך לכתוב לו שיקר דיכתו לו עס הלידה עיי' סום' ניטין ס' ע' ד"ס עס עיכו כו' ובכ"ש מי' ב' ובינן דבדקו מהרדעא ומד סורס ולפ מפלו ענן בר מיית מחר כ"פ ענן בר מיית מבכא ומ"ב למפי נימום לה ול"ע בזה. (ו"ל דבכינו ס"ל דלגיך לכתוב מקום הלידה ומ"ב יש למפי סום עמ"ב מי' ענן בר מיית מחר סהולך מהרדעא ומחמ לסורס וגיכס עס ומ"ב מזיל לעלמא. ומפ דבדקו ולפ מפכחו יוחב. מ"מ לפ בדקו רק כמלחים בסוחה עמה מבל מלי ידעו מלי היה מקודם ומולי מולד עס ע' בעס זה ומזיל לעלמא. ולפ"ז ל"ל והא שכיחי שיורתא בסורס ומ"ק בזה) יסי' לגיך שיכי' דעת רבינו דסכא מיילי בסקום שהשיורות מצויות והוחזקו מ"ב יש לקיים דברי הסום' דיבמות שהבאתי בסות קי"ד בסבוסם דסתם מיתם רבא סיון לסוחזקו ובכיסי שיורות מבל בהוחזקו ולפ שכיחי שיורות לפ מיתיגן ולפ בהברס"ם שהבאתי עס ול"ע בזה: (קטו) מצא גט מסה בשוק כו' ב"ח ב' ר"ס ע' ס': (קיז) בדקאמרינן סוס מומר סימני הגט כו' ב"ח כ"ח ס' ועי' בהגה"י סי' קל"ג: (קיח) מיכא דאמרי מיגו נאמן הבעל מסום דאי בעי אמר כו' ל"ל היכא דהוחזקו ובכיסי שיורות לבל חד כדאיתא לי' לעיל סות קי"ג וקס"ו דאמן הבעל נאמן והא יש נידו מינו לומר ניבעי מה מסאי והוס נאמן ע"ז כ' מסום דאיגו נאמן למפרע כו' ועי' סום' ב"ח ס' כ' בד"ס ואפי' לזמן כו' ובניטין כ"ז כ' בד"ס בזמן שהבעל כו': (קיט) דכיון דאיכא עד דמסייעה מעיזה ומעיזה כו' עי' ניטין ס"ד כ' ובס בסום' כ"ז ס' בד"ס אין הבעל כו' וב"ח ס"ח כ' בד"ס אין הבעלאכו': (קכ) ומסתב' דאי איכא עידי גירושין ונפלה הגט כו' כ"ל וב"ח ליתן לה לגבות כתובתה כדאיתא נב ואין עמו כו' ב"ח ס"ז כ' (ל"ב כסבוסו דומיא דלה לגאי' עיי' ניטין כ"ז ס' סום' ד"ס הא אמר כו' וב"ח ס"ח הא אמר כו' יעו"ם): (קכא) והואיל איכא מיגו ליכא. ל"ל דיומא מיגו אי אמר נפלתי' נאמן מ"ב אם אמר זה הגט שכתבתי לה יהא נאמן ז"פ דהייגין דסומר בדמי ובכה"ג ליכא מיגו אי' סום' יבמות קי"ד ב' בד"ס מי אמרינן כו' ובכתובות פ"ז ב' ד"ס דמיסרא כו' ובכתובות מ"ב ב' בד"ס מסוך סיכול כו' ועי' ס"ך מ"מ בסי' פ"ב בכללי מינו סות ב' יעו"ם: (קכב) ומפה גט מסה בשוק דומיא דמתניתין היא כתובים היו כו' לפי שים לפעם דה"ק אם סוס מודה דממנו נפל דק"ל ה"ז יחזיר לאשה אימו מודה דממנו נפל דק לומר דהוא על אחר לכן קאמר רבינו דאימו כן דק דמייתי שאומר ממנו נפל ובמודה היינו בלומר מנו לה ובאימו מודה היינו שאימו מצוה לה ואימו ליתנו לה ומיתיגן שכתב ליתנו לה ולא נתנו לה וכדאי' בתתיגן כ"מ י"ח ס':

(קכב) ואיכא למימר נמי דלא מתניגן בעל נאמן והאשה נאמנת כו' עי' בסום' כתובות פ"ב ס' נד"ס מינו דיכול כו' וכ"מ י"ז ב' בד"ס הוניפה נב כו' ועי' בהגה"י ס' נד"ס בזמן שהבעל כו' ומ"ב למפי נמי דלא מתניגן בעל נאמן אלא למישרי לעלמא ולפ"ז אי בעי לגבות כתובתה מנכסים בני חורין אבל ממשעבדי לא דאמרי לקוחות אנן אעדים מסכינן ואתון קינוניא עבדיתו לרבי אבן מנש שמעי' מיה' דלא אמר הוה ליה שטר שיעבוד קרקע אלא וודאי איכא שטר (קל) כגון שטר שכתב בו סלעים דמיעוט סלעים שתים (קלא) אבל ליכא שטר כי האי דמ"ד אמרי' פריע' הוא אע"ג דקא מודה לי' בשטר הוה לי' במלוה על פה ואי נמי שטר הוה לי' ואירכס (קלב) ואי נמי דאודי וקנו מיניה דסתם קניין לכתיבה עומד כיון דהשתא ליכא שטרא אי אודי במקצת וכפר במקצת מישתבע. וליכא הכא כפירת שיעבוד קרקעות (קלג) וגרסינן התם מי שמת ונמצא דייתיקי קשורה על יריכו אינה כלום זיכה בה לאחר קודם מיתתו (קלד) דבריו קיימין וכו' בשביב מרע (קלה) בפ' מי שהי' נשוי ג' נשים בתובה של זו ק' ושל זו ר' ושל זו ג' מאות ואין שם אלא מנה חולקין בשוה. היו שם מאתים של מנה נוטלת ג'. ושל מאתים ושל ג' מאות שלשה שלשה של זהב וכו'. (קלו) רב אלפס פריש לה. אלא דקשיא בבא תניינא. דמוקי' לה בכותב' בעלת מאתים לבעלת מנה דין ודברים אין לו עמך במנה אמאי קא מפסדא בעלת ג' מאות. תמניא ותלתא (קלז) משום כתובה דבעלת מאתים מדינ' אית לה למישקל תלתין ותלתא ותילתא ובמנה תנינא חמשה. והשתא לא שקיל אלא ע"ה. (קלח) ולענין פסקא קיי"ל בר' דאמר הולקות בשוה. ותטול כל אחת ואחת בשוה. עד שתטול כל אחת ואחת בתובתה. ובעלת מנה נוטלת בבעלת ג' מאות. ולא דמי לשלשה שהטילו לכיס. שחולקין לפי מעות. דהתם שבח מעות קא שקיל. אבל הכא בל נכסיו משועבדים לכתובה דכל אחת ואחת:

ובעזרתו יתברך השלמתי ביאור עשרה מאמרות,
הלא המה אמרות ה' אמרות טהורות,
לתת לפתאים ערמה לפקוח עיניים עורות,
וחכמים יוסיפו דעת ומזימה להבין ולהורות,

ת"ש"ק"ף ב"ג"ז"ע ח"ב"מ"ה

אות תי"ו תנאי

שטרי התנאין. תנאי ממון. וגיטין. ועברים ובתובה ותמורה. תמצא עיקר התנאים על ארבעה עשר ענינים שבהם מתקיים התנאי ומתבטל.

הראשון שיהא דבר היתר. (א) כדתנן האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי כסות ועונה. הרי זו מקודשת ותנאו בטל ממון. וגיטין ועברים ובתובה ותמורה. תמצא עיקר התנאים על מנת שאם אמות לא תהא זקוקה ליבם. הרי זו מקודשת ותנאו בטל ודווקא כגון שאר כסות ועונה דוודאי קא עקרו. אבל אם אמר לה הרי זה גיטיך על מנת שתאכלי דבר איסור לאו איהו קא עקר. דאטו מי קאמר לה לא סגיא דלא אכלת לא תיכול ולא תתגרש. (ד) כדתניא הרי זה גיטיך על מנת שתאכלי בשר חזיר. ואם היתה זורה ע"ם שתאכלי בתרומה. ואם היתה גוזרה על מנת שתשתי יין נתקיים התנאי הרי זה גט. ואם לאו אינו גט. (ה) וגרסינן בהכותב כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך בפירותיהן ובפירי פירותיהן בחייך ובמותך הרי זה אינו אוכל פירות בחייה ואם מתה אינו יורשה רש"בג אובר אם מתה יורשה. מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. (ו) ואמר רב הלכה כשמואל. (ז) ירושלמי אמר רבי יוסי אילין דכתבין אין מיתת בלא בני כל מה דלית תיהדר לבי נשא תנאי ממון הוא וקיים. זה הלשון בהלכות רב אלפס. (ח) ולשון אחר מצאתי לית הילכתא כרב דקי"ל דדבר שבממון תנאו קיים (ט) ור"ח נמי קשיא ליה הילכתא אהילכתא. ומסיק על הירושלמי (י) דגרסינן התם הלכה כרשב"ג דאם מתה יירשנה. אבל לא לעניין דבריו שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל בתנאי גוף אבל בתנאי ממון תנאו קיים וזה תנאי ממון הוא וכמה אמרינן תנאו בטל (יא) שבסוף הוא זכה בהן ומסתמא אי איתא להאי טעמא לא הוה שתיק גמרא דילן טינוף והנ"ל ולאו מטעמיה משום האי טעמא דירושלמי ומטעמא אחרינא הוא דאיכא ואליבא דרב ליבא לפרושה (יב) אלא כפי' דגמרא דהא סבירא לי' מתנה על מה

שער החדש

(א) **בדתנן** המוסר לחמה הרי את מקודשת לי ע"מ שאין לך עלי כסות שלה ועונה כו' עכ"ל כתובות ל"ג ע"ב קידושין י"ב ב' ב"מ נ"ח ע"ד ל"ד ב"ב קכ"ו ב' ועיי' בירושלמי קידושין פ"ח ה"ב ולקמן בה' קידושין מ"ב ע"ב ל"ט ב' : (ב) וקי"ל כר' יהודה. מהב"ח ס' ל"ח סעי' ה' וסי' ס"ו סעי' ו' : (ג) ירושלמי ע"מ שאין לך עלי שאר כו' **ב"מ** פ"ח ה"ז : (ד) כדתניא פ"ז גיטין ע"מ שתאכלי בשר חזיר כו' גיטין פ"ד ב' ותב"ש ס' קמ"ג סעי' י"ד וסי' ל"ח סעי' ד' בהג"ה ועיי"ש : (ה) וגרסי' בכתובות כתב לה דין ודברים אין לי כו' כתובות פ"ג ע' : (ו) ומסיק דב הלכה כרבב"ג ירושלמי כו' כנ"ל שם ע"ב : (ז) ירושלמי אילין דכתבין אין מיתת בלא בני כל מה דלית תיהדר לבי נשא תנאי ממון הוא וקיים. זה הלשון בהלכות רב אלפס. (ח) ולשון אחר מצאתי לית הילכתא כרב דקי"ל דדבר שבממון תנאו קיים (ט) ור"ח נמי קשיא ליה הילכתא אהילכתא. ומסיק על הירושלמי (י) דגרסינן התם הלכה כרשב"ג דאם מתה יירשנה. אבל לא לעניין דבריו שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל בתנאי גוף אבל בתנאי ממון תנאו קיים וזה תנאי ממון הוא וכמה אמרינן תנאו בטל (יא) שבסוף הוא זכה בהן ומסתמא אי איתא להאי טעמא לא הוה שתיק גמרא דילן טינוף והנ"ל ולאו מטעמיה משום האי טעמא דירושלמי ומטעמא אחרינא הוא דאיכא ואליבא דרב ליבא לפרושה (יב) אלא כפי' דגמרא דהא סבירא לי' מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ומנהג העולם כר' יהודה ורבי יוסי ורבי יהודה משום דלא ידע למחול (טז) אבל איתיה לבן וידע ומחיל יוכל להתנות שמסך על הירושלמי ואנן לא נהירא לן ואיתא נמי לדרבא דאמר כל האומר אי איפשי בתקנת חכמי' כגון זאת שומעין לו ודווקא כגון זאת דמצי למימר טעמא מאי משום תקנתא דידי והוי נמי תקנתא דרבנן (יז) כגון פירות ומציאה וזולתן. אבל ירושת הבעל דאתיא מדרשא דרבנן אין אדם יכול להתנות דחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. והגהה שבהלכה דליתא לדרב ליתא דהלכה כרשב"ג. וכן פסק ר"ח ובעל מתיבות. והכי שמעינן ליה לרבי יהודה דאמר בדבר של ממון תנאו קיים ודווקא דאוריתא אבל בדרבנן תנאו בטל כדאמר בפ' אע"פ רבי יהודה אומר רצה כותבין לכתחילה וכו' (יח) מעמא דכתב ליה הא לא כתב לא והא שמעי' ליה לר' יהודה דאמר בדבר של ממון תנאו קיים. קסבר ר' יהודה כתובה דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה וקי"ל כרבי יהודה ואפילו בדבר של ממון תנאו בטל ואע"ג דרבי יהודה סבר במלתא דלא שביח לא עבדי רבנן חיזוק לדברי' (יט) דווקא פירות דאמרי' לבל יש כתובה ולא לבל יש פירות אבל ירושה דומיא דכתובה היא שכל אדם יורש את אשתו כשהתנות (כ) ומיתה שביח. (כא) כדאמר בפרק כל הגט חברך מית אשר איעתר לא תאשר וכי עביד רבנן תקנתא במילתא דשביח והא דאמרי' בדבר של ממון תנאו קיים דווקא דידע וקא מחיל. כגון האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שאין לך עלי שאר כסות ועונה אבל היכא דלא ידע כגון איש פלוני בכורי לא יטול פי שנים תנאו בטל (כב) והאומר לחבירו ע"מ שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה בידוע. אבל בסתם יש לו עליו אונאה כדתניא בר"א בסתם אבל בספרש כגון מוכר שאמ' לו ללוקח חפץ שאני מוכר

תנאי וכדכתב"ג וכתוספות הקדוש וג"ל דלא קאי על ירושת הבעל דמדרבנן דק קאי אתקנתא דרבנן כגון פירות ומציאה דלא כוי לק תקנתא דרבנן וכמו שמסיק לקמן. ועמ"ק בזה : (טז) כדאמר בפ"ב התומר בני בכורי כו' ב"ב קכ"ו ב' : (טז) מבל מיתי' לבן וידע ומחיל יוכל להמנות וים מי שלא כ"ב ומסך על הירושלמי ואנן לא נהירא לן כנ"ל כ"ל דבזה ים מחלוקת אם ידע הבן ומחיל ועיי"ש בבתב"ס סב' דאפי' אם שתיק הבן לא מחיל מבואר מזה דאם נתבלה בפירות מחיל יעו"ש. ועיי"ש בתוס' מקובצת אם בב"ב ועיי"ש בהג"מ פ' ע"ו שבאיה מחלוקת בזה יעו"ש היטב והנה לזה כיוון רבינו. והנה מבואות לבון רבינו ונראה קצת דאפי' דאמר מתנה הבאה לאדם ממקום אחר מתנה עליו שלא ייבמנה מייבי דמתוים מתנה ודומים דמייבי מסך דב"ב למייבי בבב"ב מבל מבואות לבון הש"ם לא מבמע בפי לק דקאי על היולת ים לעי' בזה היטב אם לא ס"ם ים בזה (וש"ע בתוס' בתובות ל"ו ב' למייבי בך דב"ב ודאמת בדעת המולקים דאפי' ממיל בבן בפילות יעו"ש (ועיי' בקנה"ם סי' רע"ח ס"ק י"ג שאמת על הב"ח שלא מלא בן בירושלמי יעו"ש ובאמת בוונתו על הירושלמי הזה שמייבי בבינו) : (יז) בגון פירות ומציאה וזולתן מבל יהושת הבעל דאפי' מדרבנן דבבן בו' לבתובה מבמע דמחלק בין תקנתא דרבנן ובין דבר דאפי' מדאורייתא דבבן ועש"ק דהא לבאן מחלק בגוונו אחריני בין דבר דאפי' מדרבנן ובין מילתא דלא שביחא יעו"ש בתוס' י"ם. ויש לעיין בזה. ועיי' בהגהות מרדבי דבתובות דמז רל"ד יעו"ש היטב דמייבי לדבבי בבינו ושם הלבון יוסב מבואר : (יח) מעמא דבתב לי' בו' עי' בתובות ל"ו ב' : (יט) דווקא פירות דאמרינן לבל יש בתובה בו' שם ע"ם ועי' לעיל אות י"ז : (כ) ומיתה שביח. עי' בתובות פ"ג ב' ועיי"ש תום' ד"ב בד"ה בלא תינו בו'. ועי' ניסין פ"ח ב' : (כא) בדאמר בפ' בל הגט מבבך מית בו' גיטין ל' ב' : (כב) והאומר לחבירו ע"מ שמין לך עלי תוספא בו' ב"מ ל"ח ב' ותו"מ בי' רל"ז סעי' ב"ח : ותיש

סובר לך במאתים יודע אני שאינו שוה אלא מנה על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עלין אונאה (כג) ואית דמפרשי דהא דרבנן דאם מתה יירשנה דלא ידע דמחיל הוא. דהא לא ידע מי מאית ברישא ודכולי עלמא תנאו בטל ולא קשיא הילכתא אהילכתא:

השני תנאי כפול

(א) **דתנן** ר' מאיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי (ב) וגרסינן בפ' מי שאחזו הרי זה גיטיך על מנת שתשמשי את אבי שתי שנים על מנת שתניקי את בני שתי שנים אע"פ שלא נתקיים התנאי הרי זה גט לפי שלא אמר לה אם תשמשי אם לא תשמשי אם תניקי אם לא תניקי דברי רבי מאיר וחכמי' אומרי' נתקיים התנאי הרי זה גט לא נתקיים התנאי אינו גט (ג) ופסק רבינו אלפס הילכתא כרבנן ואע"ג דקיימ' לן דבעי תנאי כפול הני מילי באם תשמשי ואם לא תשמשי אבל על מנת באמר מעכשיו דמי ולא בעי' תנאי כפול ולא להקדים תנאי למעשה ולעולם תנאו קיים (ד) וכן כתב הבבלי ותמיהא לן הדא (ה) דפלוגתא דרבי מאיר ורבי חנינא בן גמלי' בתנאי כפול בעל מנת הוא בקדושין והכא נמי בעל מנת הוא דקאמר. לפי שלא אמר לה אם תשמשי ואם לא תשמשי וקאמרי רבנן נתקיים התנאי הרי זה גט לא נתקיי' התנאי אינו גט לאו משמ' משום כל האומר על מנת (ו) כאומר מעכשיו דמי (אלא) משום דלא בעי' תנאי כפול (ז) ועוד השתא דאם בעי' תנאי כפול ואי לאו בפליה ואי נמי מעשה קדו לתנאי אע"ג דלא אתקיי' תנאי נתקיי' המעש' ע"מ כאומר מעכשיו דמי לא כ"ש. ואע"ג דלא איתקיים התנאי תתקיים המעשה (ח) ומסתברא דאפי' בעל מנת נמי בעי' תנאי כפול ובל דיני תנאין והילכתא כרבי מאיר בעל מנת שתשמשי ולא בפליה דאע"פ שלא נתקיים התנאי הרי זה גט. כדאיתא הכא (ט) וכדגרסינן בירושלמי תני האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שירדו גשמים ירדו גשמים מקודשת (י) לא ירדו גשמים אינה מקודשת עד שיכפול תנאו ולרבי מאיר היכא דכפלי' לתנאי' ולרבנן היכא דלא כפלי' לתנאי' (יא) קיימא לן ברבי דאמר כל האומ' על מנת כאומ' מעכשיו דמי כלומר כאילו אמר מעכשיו. תתקיים המעשה אם תתקיים התנאי נתקיי' התנאי אינלאי סילתא למפרע דמהדהוא שעתא איתקיי' ליה המעשה (יב) ונפקא מינה למה שאירע בבתיים כדמפרש לעיל. (יג) והא דאמר הרי זה גיטיך והנייר שלי אינה מגורשת. על מנת שתחזיר לי את הנייר. הרי זו מגורשת (יד) ואסיק עלה מאי שנא רישא ומ"ש סיפא אמר אביי רבי מאיר היא דאמר בעי' תנאי כפול וכו' (טו) ורב אשי אוקמה לעולם רבנן היא ולא בעי תנאי כפול וסיפא היינו טעמ' דמגורשת דהוה ליה כאילו אמר מעכשיו תהא מגורשת על מנת שתחזירי לי את הנייר. כאילו אמר מעכשיו ותהא מגורשת על מנת שתתני לי מאתים זוז (טז) דקיימ' לן והיא תתן ומגורשת מעכשיו אע"ג דנתקרע הגט או שאבד הבא גמי מגורשת מעכשיו באותו הגט על מנת שתחזירי לי את הנייר ואם אבד או נשרף משלם דמיו ואי נמי הוה ליה במתנה על מנת להחזיר וכשיחזיר לו דמיו או הנייר אגלאי מילתא למפרע דגיטא הוא. ולעולם בין באם. בין בעל מנת בעי' תנאי כפול וליכא ביניהו (יז) אלא בעל מנת כשיתקיים התנאי יתקיים המעשה וכן מצאתי בתשובת הר' יעקב זצ"ל מי שנתן גט על תנאי ליד האשה ואומר לה מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש אינו יכול לבטלו דהא על מנת מכח מעכשיו קא אתי ותנן על מנת שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ואסיק' התם אם נתקר' הגט קורם גמר התנאי א"צ גט אחר ואין משגיחין עליו וכ"ש אם בטלו (יח) והתוא עובדא דמותיב אביי לרבא דההוא דאמר לה אי לא אתינא עד תלתין יומין אתא ואמר חזו דאתאי ואמ' (יט) לא שמע' מתיא ופריכ' ר' אבהו התם לבטולי מיכוין דמשמ' דמצי לבטולי בפי' הכא מוקים לה בדלית ביה מעכשיו או שנתנו ביד שליח. וצריכא עיוני' דאיכא למימר דעל מנת ומעכשיו לא מהני אלא בנתקיי' אבל קודם גמר התנאי מצי לבטולי ויכול לחזור בו (כ) כדפי' לעיל במאמר שלישי (כא) ומסתברא בין בגיטין בין בקידושין בין בממונא בעינן תנאי כפול יכל דקדוקי התנאי וכן כתב בתשובת רבי משה הנאון וכן הורו הגאונים הראשונים וכן ראוי לעשות (כב) ותשובת רב אלפס דקאמר דווקא בגיטין וקידושין (כג) אבל בממונא לא בריר לן דהא כל תנאי מתנאי בני גד ובני ראובן ילפינן והתם ממונא הוא ואדרבה בממונא בעי' באיסורא לחודא לא בעי' (כד) כדגרסי' בסוף פרק שבועת העדות אל יכבה יברכך ויטיב לך רבי מחייב ורבי יהודה פוטר גמ' והא לית לרבי מאיר מכלל לאו אתה שומע הן וכו' ור"ח ורבינו אלפס פסקו הילכתא (כה) כשתם מתני' דהשוכר את הפועלים בתנאי שיש בו מעשה בתחילה ולא אוקמה בגיטין וקידושין ורבוות' קמאי בנוסחא דתנאי כולה דקדוקי בתבי וכן הילכתא וגיטין וקידושין אע"ג דאיסוריא הוא לא אסרי' מכלל לאו אתה שומע הין ואולינן לחומרא (כו) דגרסינן בירושלמי ואיתא נמי בעירובין בהאי לישנא כולה ירדו למפון כשיטת רבי מאיר בקידושין רבי חנינא חברוי דרבני' בעי למה לי כרבי מאיר אפי' כרבנן לא כן אמר ר' אבהו בש"ר יוחנן סורר ממפון כך הוא אנא פלוני (כז) מקדש ליך את פלונית בת פלו' ומכניסך ליום פלו' ואי אתא יום פלו' ולא אכנסיך לא יהוי לי עלך כלום ויאמר ע"מ שלא לכפול תנאו (כח) אילו לא כפל תנאו מיעקר לקידושין אמר רבי

שער החדש

(כג) ומיהו דמסקינן דסתם דרב לאסו מסתם יילפנה כו' כל"ל וכ"ש דעת החום' בכתובות פ"ד ד"ה ומכר לב כו' ובחום' ב"מ פ"ח ב' ד"ה הכא מי כו' יעו"ש היטב ולענין דוגמ עיי' במחול ובמלחמות פ"ק דכתובות שם ושם בסיפה מקובלת מס"כ בזה ובריטב"ח שם ועיע בחי' שבועב"מ שם שלחניך בזה ועי' בלחמ"ז סי' ס"ם בעי' ו' ז' ובסי' ל"ב סעי' ז' ח' וכב"מ שם שם ס"ק י"ז ובנימוק הגר"מ שם ושם:

(א) **דתנן** במ"ש כל תנאי שלאינו כו' קידושין ב"מ ח'. ועי' לקמן פ' קידושין מ"ב תוס ח"ד: (ב) וגרסי' בפ' מי שאחזו פ"ז גיטך ע"מ שתשמשי כו' גיטין ע"ו ח': (ג) ופסק רבינו הלכתא כלישנא כרבנן. יעו"ש בכי"ף ובכל"ש סי' ל': (ד) וכ"כ הבבלי. סי' במב"ם פ"ו מה' מיטות הי"ז: (ה) דפלוגתא דר"מ וכמ"ג בתנאי כפול בע"מ הוא כו' וכ"כ הרמ"ן שם בגיטין שם פ"ו סי' ו' ועי' בחי' רבב"ח גיטין ע"ה ח' ועי' במי' למ"ן שם: (ו) כלומר מעכשיו דמי הלא משום דלא בעינן תנאי כפול כו' כל"ל: (ז) ועוד דמסתמא בשם בעינן תנאי כפול כו' כל"ל וה"ל מה שם מומר בלשון שם. שם לא כפלי' לתנאי המעשה קיים ומתנאי בעל מב"ם שם מומר של מנת שהוא כמעכשיו לא כ"ם דמהמעשה קיים והתנאי בעל שם לא כפלי' לתנאי' דהא מעכשיו הוה המעשה מיהו (וכ"ל ומי לא כפלי' כו') : (ח) ומסתברא דאפי' בעל מנת נמי בעינן תנאי כפול כו' ועי' במב"ם סי' ל"ח שעי' ג' : (ט) וכדגרסי' בירושלמי התומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שירדו גשמים ירדו גשמים הוה מקודשת כ"מ תומר בין שירדו בשמים בין שלא ירדו בשמים מקודשת עד שיכפול תנאו ולרבי מאיר היכא דכפלי' לתנאי' ולרבנן היכא דלא כפלי' לתנאי' (יא) קיימא לן ברבי דאמר כל האום' על מנת כאום' מעכשיו דמי כלומר כאילו אמר מעכשיו. תתקיים המעשה אם תתקיים התנאי נתקיי' התנאי אינלאי סילתא למפרע דמהדהוא שעתא איתקיי' ליה המעשה (יב) ונפקא מינה למה שאירע בבתיים כדמפרש לעיל. (יג) והא דאמר הרי זה גיטיך והנייר שלי אינה מגורשת. על מנת שתחזיר לי את הנייר. הרי זו מגורשת (יד) ואסיק עלה מאי שנא רישא ומ"ש סיפא אמר אביי רבי מאיר היא דאמר בעי' תנאי כפול וכו' (טו) ורב

(כג) ומיהו דמסקינן דסתם דרב לאסו מסתם יילפנה כו' כל"ל וכ"ש דעת החום' בכתובות פ"ד ד"ה ומכר לב כו' ובחום' ב"מ פ"ח ב' ד"ה הכא מי כו' יעו"ש היטב ולענין דוגמ עיי' במחול ובמלחמות פ"ק דכתובות שם ושם בסיפה מקובלת מס"כ בזה ובריטב"ח שם ועיע בחי' שבועב"מ שם שלחניך בזה ועי' בלחמ"ז סי' ס"ם בעי' ו' ז' ובסי' ל"ב סעי' ז' ח' וכב"מ שם שם ס"ק י"ז ובנימוק הגר"מ שם ושם:

(א) **דתנן** במ"ש כל תנאי שלאינו כו' קידושין ב"מ ח'. ועי' לקמן פ' קידושין מ"ב תוס ח"ד: (ב) וגרסי' בפ' מי שאחזו פ"ז גיטך ע"מ שתשמשי כו' גיטין ע"ו ח': (ג) ופסק רבינו הלכתא כלישנא כרבנן. יעו"ש בכי"ף ובכל"ש סי' ל': (ד) וכ"כ הבבלי. סי' במב"ם פ"ו מה' מיטות הי"ז: (ה) דפלוגתא דר"מ וכמ"ג בתנאי כפול בע"מ הוא כו' וכ"כ הרמ"ן שם בגיטין שם פ"ו סי' ו' ועי' במי' למ"ן שם: (ו) כלומר מעכשיו דמי הלא משום דלא בעינן תנאי כפול כו' כל"ל: (ז) ועוד דמסתמא בשם בעינן תנאי כפול כו' כל"ל וה"ל מה שם מומר בלשון שם. שם לא כפלי' לתנאי המעשה קיים ומתנאי בעל שם לא כפלי' לתנאי' דהא מעכשיו הוה המעשה מיהו (וכ"ל ומי לא כפלי' כו') : (ח) ומסתברא דאפי' בעל מנת נמי בעינן תנאי כפול כו' ועי' במב"ם סי' ל"ח שעי' ג' : (ט) וכדגרסי' בירושלמי התומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שירדו גשמים ירדו גשמים הוה מקודשת כ"מ תומר בין שירדו בשמים בין שלא ירדו בשמים מקודשת עד שיכפול תנאו ולרבי מאיר היכא דכפלי' לתנאי' ולרבנן היכא דלא כפלי' לתנאי' (יא) קיימא לן ברבי דאמר כל האום' על מנת כאום' מעכשיו דמי כלומר כאילו אמר מעכשיו. תתקיים המעשה אם תתקיים התנאי נתקיי' התנאי אינלאי סילתא למפרע דמהדהוא שעתא איתקיי' ליה המעשה (יב) ונפקא מינה למה שאירע בבתיים כדמפרש לעיל. (יג) והא דאמר הרי זה גיטיך והנייר שלי אינה מגורשת. על מנת שתחזיר לי את הנייר. הרי זו מגורשת (יד) ואסיק עלה מאי שנא רישא ומ"ש סיפא אמר אביי רבי מאיר היא דאמר בעי' תנאי כפול וכו' (טו) ורב

רבי יוסי בר בון (כט) בכל אתר אית לרבי מאיר ממשמעות הין אתה שומע לאו ומשמעות לאו אתה שומע הין וכה ליה אמר ר' מתני' חומר הוא בעריות והכי פירושא ויאמר ע"מ שלא לבפול תנאו ומבלל לאו אתה שומע הין אילו לא כפל תנאו מעקר קידושין שאם בא אחר וקידשה קודם קיום התנאי אינה מקודשת לא לראשון ולא לשני דלחומרא אמרי' רבי מאיר כראמר התם בע"מ שירדו גשמי' לראשן אינה מקודשת שהרי לא ירדו גשמים ולב' אינה מקודשת שהרי לא כפל הראשון וכיון דלא כפל תפשי קידושי אמר רבי יוסי בר בון בכל אתר אית ליה לרבי מאיר מבלל לאו אתה שומע הין כלומ' באיסורא כראמר בשבועות אל יכבה ויברכך וייטיב לך רבי מאיר מחייב ותנן נמי אלו הן במיתה שתווי יין ופרועי ראש ותמ' כרבי מאיר והכא דאיסור' לית ליה (ל) דאי אית ליה קידושי ראשון קידושין גמורין נינהו ומשני חומר הוא באיסור ערוה מאיסור אחר והילכך בממונא אי לא כפליה לתנאי' המעשה קיי' ותנאי בטל באיסור שאינו איסור ערוה אין המעשה קיים עד שיתקיים התנאי דאית ליה מבלל לאו אתה שומע הין בניטין וקידושין. אם לא כפל מקודשת לחומריה ומשום חומרא בעי' תנאי כפול וכן הילכתא ובעל מתיבתא אייתי להאי ירושלמי (לא) ורבינו שמואל כתב בפ' יש נוחלין כרב אלפס קבעינן בגיטין תנאי כפול לרווחא דמילתא. אבל בממונא אזלינן בתר אומדן דעתא כרבי שמעון שזורי. וגבי אתרוג לא בעי' תנאי כפול. ורבינו יעקב אחיו חלק עליו בתשובתו ואיכא דקשיא ליה (לב) הא דתנן אם אוביר ולא איעביד אשלם בטיטבא דהתם לא כפליה לתנאיה וניחא דהתם לא מקני ליה ולא מידי. דהא לא קאמר ליה מילתא יתירתא ומשום הכי מיחייב לקייומי לתנאיה. ואע"ג דאמר בלשון אסמכתא ומסתברא דתנאי דאי' ביה כפילא הוא. דהא כתב לה אנא אישפי ואקום כויא קמך ואם אוביר ולא אעביד אשלם בטיטבא ותנאה מעליא הוא ולא אסמכת' הוא דלא קאמר ליה מילתא יתירתא:

השלישי (א) דתנן בהשוכר את הפועלים כל תנאי שיש בו מעשה בתחילתו תנאי בטל;

הרביעי (א) כל שאפשר לקיים בסופו והתנה עליו מתחלתו תנאו קיים הא אי אפשר לו לקיים בסופו תנאו בטל.

(ב) ואמר רב זו דברי רבי יהודה בן תימא. אבל חכמים אומרים תנאו קיים דתניא הרי זה גיטיך על מנת שתעלי לרקיע ע"מ שתבלעי קנה וכו'. רבי יהודה אומר כזה גט כלל אמר רבי יהודה בן תימא וכו'. אמר רב נחמן הלכה כרבי יהודה בן תימא. (ג) ירושלמי לבעל מתיבתא (ד) כל דבר שאי אפשר לקיים בסופו והתנה עליו מתחילתו לא נתכוון זה אלא להפליגה בדברים בין שאמר בפה בין שאמר בכתב כל המתקיים בפה מתקיים בכתב ורישא בתנאי שיש בו מעשה בתחילה ליכא מאן דפליג וכן הילכתא וכתב ר"ח אע"ג דלא אשכחן לה אלא אליבא דר"מ ראמר תנאי קודם למעשה תנאי קיים מעשה קודם לתנאי תנאי בטל הילכתא כרבי מאיר (ה) דתני לה גבי הילכתא והא מתני' סתמא היא וכולהו הילכתא היא. (ו) גרסינן בירושלמי רבי חייא בש"ר יוחנן כל תנאי שהוא מעשה בתחילתו מקודשת לחומריה. רבי חייא בש"ר יוחנן קידושי מלוה לחומריה ובקרקע לא קנה ובמטלטלים אין מוסרין אותו למי שפרע. ואיכא דקשי' להו (ז) הא דתנן כתבו גט ותנו לאשתו אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש (ח) כתבו בתוך י"ב חודש ותנו לאחר י"ב חודש אינו גט. (ט) רבי יוסי אומר בזה גט וכו'. (י) ואמרינן עלה ליפא קסבר כתב גט על תנאי בשר לא (יא) שאני התם מתוך דהוה ליה למיכתב אם לא באתי כתבו ותנו. ואמר כתבו ותנו אם לא באתי הכי קאמר כתבו מעכשיו ותנו אם לא באתי. ות"ק ל"ש הכי ול"ש הכי והתם דמעשה קודם להתנאי והוי תנאה (יב) ואיכ' למימר תנאה דחוי על ידי שליח לא מצי לשנויי ביה שליח ואי שני בתנאיה לא עבד ולא כלום אע"ג דמעשה קודם לתנאי. (יג) והא דתנן הרי זה גיטיך אם לא באתי וכו'. ולאו דווקא הרי זה גיטיך תחילה אלא דינא אתא לאשמועי. (יד) ומסתברא הא דגרסינן בפסב' יום טוב ההוא דאמר הבו ד' מאה זוזי לפלו' ולינסיב ברתיה ואמרינן עליה טעמא דאמר הבו ליה ואינסיב משום דמעשה קודם לתנאי קאמ'. (טו) אבל אינסיבה והבו ליה תנאי קודם למעשה ואי נסיב שקיל ואי לא לא. ואיכא דקשיא ליה (טז) סדר פסחים דגרסינן בירושלמי דמעשה קודם להתנאי הוא כדכתב לעיל:

החמישי הין קודם ללאו דתנן כל תנאי שאינו בתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי. והא דבני הבל (א) וכי פליגי רבי חנינא בן גמליאל ורבנן בבפילא לחודיה הוא דפליגי כדמפרש התם רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך היה הדבר לאומרו וכולהו תנאי מתנאי בני גד ובני ראובן ילפינן להו ובעינן הין קודם ללאו כענין שנאמ' אם יעברו ואם לא יעברו:

הששי (א) תנאי בדבר אחד ומעשה בדב' אחר לעשותו:

השביעי תנאי שאפשר לעשותו על ידי שליח. אבל אי אפשר לעשותו ע"י שליח בגון חליצה וזומה לה לאו תנאה הוא. וכן כתב ר"ח בניטין סוגי' דשבעת' בעי' תנאי בפול והין קודם ללאו ותנאי קוד' למעשה ותנאי בדבר אחד ומעשה בדבר אחר ותנאי שאפשר לקיימו על ידי שליח. ומסתייעא נמי (א) מדגרסינן בפ' רשב"ג דכולי עלמא יש תנאי בחליצה והכא בתנאי בפול קא מיפלגי. (ב) וגרסינן בסוף פרק מצות חליצה גבי יבמה שנפלה לפני יבם שאינו הגון לה ואמרו ליה חלוץ לה על מנת שתתן לך מאתים זוז (ג) ובתר דחלץ לח לא אמ' זיל חב ליה. ואמרו לו משטה אני בך עבדי

שער החדש

לקידושין מכ"י בר בון כו' כנ"ל עיי"ם בק"ע ובפני משה שם ושם שלמ לעיל זה מכ"כ רבינו ולכן נדחקו בזה : (כט) בכל לאחר מיתי לי' נר"מ מכלל הן הו' מי' חומ' ניסין ע"ה ח' ד"ה לאחוקי כו' ונמ"ם ב"כ פ"ח מי' ע"ז יש"ח ושי' נדרים פ"ח ה"ד : (ל) דמי מיתי לי' קידושי אני קדושין גמורין הן כו' כנ"ל : (לא) ורבינו שמואל כ' בפי"ב כרב אלפס כו' בכ"ב קל"ח ב' ושי' בגלל שמכת הדברות ה' סוכה מ"ו בדיני ערבי נחל חומ ס"ו יש"ח היטב : (לב) הא דתנן מס חוביר ולא מעביד כו' ב"מ ע"ג ב'. ק"ד ח'. וק"מ ח'. יש"ח היטב ומשם המעשה הוא קבלה הפלה ומס חוביר כו' הוא תנאי ואו"ל לעיל דאפי' מס לא קיים התנאי המעשה קיים :

(א) **דתנן** בהשוכר את הפועלים כל תנאי שים בו כו' לעיל דין ב' חומ כ"ה הוכח זה. ושי' בפ"ק חו"מ סי' רכ"ג ס"ק ס"ז ובמ"ם בהלכות סי' ל"ח ס"ק ב' ושי' לקמן דין ד' חומ ס"ז :

(א) **כל** שאפשר לקיים בסופו והתנה עליו מתחלתו כו' ב"מ שם ל"ד ח' : (ב) ומאר רב זו דברי יהודה כו' שם. ושי' לקמן כה' שמלה חומ ס"ה : (ג) ירושלמי לבעל מתיבתא . ר"ל בפל מתיבתא זה הילכתא : (ד) כל דבר שאי אפשר לקיים בסופו כו' בסמ"ק מצוה רנ"מ בירושלמי ושי' לקמן דין י"ד חומ ל"ו : (ה) דתני לה גבי הלכתא פסיקתא דהא ממניתן שהמת כו' כנ"ל : (ו) נרסי' בירושלמי ר"ח בשם ר' כל תנאי שהוא מעשה בתחלתו כו' קידושין פ"ב ה"ה ויש"ח היטב גי' מחוינא : (ז) הא דתנן כתבו גט ותנו לאחר י"ב חודש שם לא כתבו כו' כנ"ל ניסין ע"ב ב' ע"ו ב' . ושי' לקמן ה' שליחות גם חומ רנ"ע : (ח) כתבו בתוך י"ב חודש ונמצא למחר י"ב חודש כו' יוסי מודה כזה גם וכו' כנ"ל : (י) ומתרינן עלה ליפא קסבר ר' יוסי כתב גם על תנאי כו' כנ"ל

מי לא תניא הרי שהיה בורח סבית האסורין וכו' (ד) אלמא איבעי אמר משמה אני בך וכן הלכה. ורבי יוחנן נמי אמר (ה) בפ' המדיר תנאה שאפשר לקיומי על ידי שליח בהתם הוי תנאה ואי לא לא הוי תנאה (ו) וביאה אע"ג דלא אפשר לקיומי על ידי שליח הוי תנאה משום דאיתקוש הוויות להדדי:

השמיני בדבר שבא לעולם תנאו קיים ואם לאו תנאו בטל וכל תנאי שהתנה על דבר שלא בא לעולם ואינו בידו תנאי דברים וקניין דברים הוא (א) כגון ההוא דתגרי דכתבינן במאמרי קניין (ב) והא דגרסינן בירושלמי בפ' שבועת העדות אילין דכתבין על מנת שיש לו רשות לגבות מן המטלטלין לא גבי משום האי טעמא הוא ואינו גובה מן המטלטלין המשועבדין דמתנה הוא בדבר שלא בא לעולם. ואמר רבי מנא אין כתב ואמר אע"ג דלית ביה דינא יהב גבי. (ג) והא דאמר רב האומר לחבירו שדה שאני לוקח לבשאקחנה ממך הרי היא קנויה לך מעכשיו ליתא (ד) אבל האי דבעא שמואל מרב חזר ולקחה מבעלי' הראשונים מהו ופשט לו מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו ואסיקו רבוותא דהילכתא כוותיה כדפרישית התם סמכא דעתיה. וניחא ליה דליקום בהימנותיה ולא אשכחן דבר שלא בא לעולם קני אלא התם (ה) אי נמי משום כבוד אביו או משום כדי חיין ובההיא דזבינתא לכתובתה דאימא בטובת הנאה משום טעמא דמפרישי רבוותא (ו) כדאיתא במאמר קניין אבל מתנה דבר שאין בידו הוא (ז) וסברא דילן בסיבורת קרקע:

תשיעי בדבר שיש בו ממש. אבל בדבר שאין בו ממש לא תנאה הוא (א) כגון אויר וכיוצא בו כדפ' בקניין:

עשירי תנאי בלא פטומי מילי (א) כדגרסינן בפ' איזהו נשך ההוא גברא דזבין ליה ארעא לחברי' שלא באחריות חזייה דהוה עציב. אמר ליה אמאי את עציבת אי טרפי לה מינך מגבינא לך שופרא שבחא ופזרי. אמר אמיכר פטומי מילי נינהו. אמר ליה רב אסי לאמיטר והאמר רבא וכו' (ב) ופי' רב אלפס בתשובות לפי שרוב בני אדם מוכרין באחריות וזה לא רצה למכור אלא בתנאי שלא יהא עליו אחריות גלי אדעתיה שלא אמר אלא להשביע. ואמר הלבה זו נחלקת לשני חלקים אחר קודם גמר המעשה והוא שאמר מכר לו בית מכר לו שדה ואמר לו לכשיהיו לי מעות (ג) תחזירה לי אסור ובן שקפין הלוקח ואמר לכשיהיו לך אחזירם לך וכן שקפין המוכר ואמר לכשיהיו לי מעות תחזירם לי אסמכתא היא ואסור מאחר שלא נגמר המעשה אלא בתנאי ותנא לכשיהיו לי מעות דאסור. והוא הדין לכשיהיו לך מעות:

והחלק השני

הוא תנאי שלאחר המעשה. והוא סיפא דקתני לכשיהיו לך מעות אחזירם לך מותר בין שהתנה הלוקח ובין שהתנה המוכר מותר לפי שלא התנה אלא לאחר המעשה לאחר שנגמרו הנכסים ליד לוקח ותנא חדא והוא הדין לאידך ורח"פ על זו הדרך ולא נהירא לן ומסתברא רישא וסיפא בשעת מעשה (ד) ורישא דווקא במוכר. דמוכר הוה ליה לאתנויי ואתני לוקח ותנאו קיים ואסור דחוה ליה ריבית. וסיפא דווקא בלוקח דכיון דמוכר איבעי ליה לאתנויי ולוקח אתני לאו תנאה הוא אלא פטומי כילי נינהו ומשום הכי מותר. והיינו דקאמר נעשה כאומר לו מדעתו כלומר כיון דמוכר אתני ולא לוקח כמד"א ליה מדעתך אם רצונך תחזיר לי ולאו תנאה הוא והילכך כל היכא דמוכר בעי אתנויי ולוקח הוא דאתני (ה) אי נמי לוקח בעי אתנויי בגון אחר וכיוצא בהו אתני מוכר פטומי מילי נינהו ואינו תנאי אא"כ עשאו מי שעלין להתנות אפי' התנה בשעת מעשה (ו) ונוסחא דר"ש הכי איתא לבשיהיו לך מעות תחזירם לי אסור לכשיהיו לי אחזירם מותר:

אחד עשר תנאי בלא אסמכתא בלשון אי (א) כדאמר כל דאי לא קני (ב) וכתב רב האיי במקח ומטכר אם לא הזכיר בעיקר המעשה על מנת וסעכשיו אלא אמר אם בלשון קודש ואי בלשון ארמית אסמכתא היא בין בממון בין בגיטין ואע"פ שמתקיים התנאי חמעשה בטל (ג) כדגרסינן הרי זה גיטך אם מהי הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש ונתקיים התנאי ולא בא הרי זה גט אע"ג דאמר בלשון אם (ד) ודברי רבינו אלפס כתב בתשובות בכל מילי הוי אסמכתא (ה) לבר משכירות ואומנות דלא אתני בהו גוזמא ואם גיום ואם אוביר ולא אעביד ומתפיס זכוותיה וקנו מיניה בב"ד חשוב ומסתברא דלא מיקרי אסמכתא אלא היכא דקאמר מילתא יתירתא (ו) ואי נמי דלאו בידו הא דקבול לאו מילתא יתרתא אי נמי בידו לא אסמכתא היא (ז) כדאמר בפרק המקבל ההוא דקבול ארעא מחבריה אמר ליה אי מוברינא לה יהיבנא לך אלפא זוזי אוביר תילתא אמרי נהרדעאי דינא הוא דיהב ליה ג' מאה ותלתין ותלתא ותילתא רבא אמר אסמכתא הי' ואסמכתא לא קניא ולרבא מאי שנא מהא דתנן אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא התם לא אמר מילתא יתירתא הבא אמר מילתא יתירתא אלמא היכא דלא אמר מילתא יתירתא אע"ג דאמר בלשון אם לאו אסמכתא היא (ה) וגרסינן נמי באיזהו נשך (ט) אי טרפא לה מינך אשלם לך מעידי עידית דאית לי לא מגבינא לך מעידית מנבינא לך (י) ואמר רב חמא האי מאן דיהיב ליה זוזי לחבריה למיזבן ליה

שער החדש

(א) **כדאמר** כל דאי לא קני כ"מ ס"ו ג': (ב) וכ' רב האי במקח וממכר. כס נכ' מקח וממכר שער י"ז ועי' בכ"י סי' כ"ז סעי' י"ח ועו"ס כס כוכבי דבני רבינו ס"ז גיטך ממי ס"ז גיטך ממוני זה ס"ז גיטך למחר מיתה לא אמר כלום מהיום מס מתי מעכשיו מס מתי ס"ז גט מהיום ולמחר מיתה לימו גט ומס מת מוכלא ולא מתייבמת וגרכי' ומי ס"ז גיטך ממי לא בחתי מכאן ועד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש מימו גט מעכשיו מס לא בחתי מכאן ועד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש ס"ז גט עכ"ל בשער מקח וממכר ועי' גיטין ע"ב ח' ע"ו ב' (גם בדברי רבינו הגי יש ס"ם ועי"ל מהיום ולמחר מיתה גט ומימו גט ומס מת כו' וכמו דתי' במתניתין) ועי' לקמן דין י"ד חוט ג': (ד) ודברי רבינו אלפס כתב בתשובות כו' ועי"ש בח' סדי"ף סי' רפ"ו: (ה) לכך מסכימות ותומנות דלא למחי בהו גוזמא וכן נמי אלקח מהביכו בתורת תכיסות והתנה עלי' שמס לא יעבוד תוסף יעבוד יפה פיפלס לבעל אקרקע כמו שהפסיד לו בעבודה כמו שכתב שם תוכיח ולא מעבוד מפלס במיפצה ובזה וכיוצא בו קונה האסמכתא ומעמא תוסף נמי בממן דמתעים זכוותי' לב"ד וקנו מיני' כו' כל"ל יעו"ש סימב: (ו) ות"ל דלמו בידו הא מי קבול מילתא דלמו יתירתא ודבר שבידו למו מסמכתא כו' כל"ל ומוקמ זה מכיעא דב' אלא היכא דקאמר מילתא יתירתא ות"ל דלמו בידו כו' ומוקמ מזה דבחדא מינטו הוי מסמכתא ועי' לקמן חוט י"ח: (ז) כדאמר בפ' המקבל ההוא דקבול ארעא מחבני' וכו' ב"מ ק"י ב': (ח) וגרסי' נמי בחיזהו נשך מי מרפא כו' ב"מ ס"ו ב' ועי' במאמר ד' חוט ס"ו: (ט) מ"ל מי מרפו לה מינאי מנבית לי מעידי עידית דאית לך מ"ל מעידי עידית לא מגבינא לך דבעינן למיקס קמאי אלא מגבינא לך מעידית מאחרים דאית לי למוף סרפוה מינאי כו' כל"ל יעו"ם היטב. ומטוחר אתם דגני מדינא אלמא דלמו מסמכתא היא: (י) ואמר כ' חמא האי מאן דיהיב זוזי למכרי כו' ב"מ דף ע"ג ב': ס"מ

מסמה מני דך כו' כל"ל: (ד) אלמא מי בעי אמר מסמה כו' כל"ל: (ה) בפ' המדיר תנאה שאפשר כו' כחוכות ע"ד מ' ועי' לקמן ע"ז סי' קס"ט סעי' ג' ובס' מלילה חוט ע"ז: (ו) וביאה אע"ג דלא אפשר כו' סס בנכחוכות:

(א) **כגון** ההוא דתגרי דכתבינן במאמר קנין וסס דגרסינן כו' כל"ל עי' לעיל במאמר כ' חוט כ"ו ועי' לקמן ס' בימוף חוט כ"ג: (ב) והא דגרסי' בירושלמי פ' שבועת הדיונים אילין דכתבין כו' עי' לעיל במאמר ג' חוט קכ"ס: (ג) והא דאמר רב המוכר לחבירו שדה שאני לוקח דאמר מתני לוקח כו' עי' לעיל מאמר ד' חוט ק"ם: (ד) אבל האי דבעא שמואל מרב חזר ולקחה כו' עי' במאמר שני חוט ג"ו: (ה) ס"ל מסוס כבוד אביו ומשום כדי חיין כו' ב"מ ס"ז ס' ב': (ו) כדאיתא במאמר קנין יעו"ם במאמר ב' חוט ל"ג. ואילך (ול"ל אבל המוכן מתנה דבר שאינו בעולם לא קני וסברא כו' ס"ב ל"ל אבל מתנה דבר שאין בעולם לאו כלום חוט וסברא כו') (ז) וסברא דילן בסיבורת קרקע. ב"ל סס מביאים קרקע יעו"ם בחוט קל"ד:

(א) **בגון** חויב וכיוצא בו כדפי' בקנין. ב"ל במאמר ב' חוט ע"ו ואילך:

(א) **כדגרסינן** פ' מיזהו נשך ההוא גברא דזבין ליה מרעא כו' ב"מ ס"ב ב': (ב) ופי' רב אלפס בתשובות כו' יעו"ם בת' רב אלפס סי' רפ"ו: (ג) תמיהה לי מסוב ובין בקנין המוכר כו' כל"ל: (ד) ומיבמ לכפיפי' לך מעות אחזירם לך ובין בקנין המוכר כו' כל"ל: (ה) מ"ב לוקח בעי אתנויי כגון מגלי אמר וכיוצא בהו ואמרי מוכר פטומי כו' כל"ל: (ו) ונוסחא דר"ם הכי מיתא לכפיפי' לך מעות אחזירם לך ובין בקנין המוכר כו' כל"ל למחנויי ואמרי ומגלו קיים ומסוב כו' כל"ל: (ה) מ"ב לוקח בעי אתנויי כגון מגלי אמר וכיוצא בהו ואמרי מוכר פטומי כו' כל"ל: (ו) ונוסחא דר"ם הכי מיתא לכפיפי' לך מעות אחזירם לך ובין בקנין המוכר כו' כל"ל למחנויי ואמרי ומגלו קיים ומסוב כו' כל"ל: (ה) מ"ב לוקח בעי אתנויי כגון מגלי אמר וכיוצא בהו ואמרי מוכר פטומי כו' כל"ל: (ו) ונוסחא דר"ם הכי מיתא לכפיפי' לך מעות אחזירם לך ובין בקנין המוכר

ליה חמרא ופשע ולא זבין ליה משלם ליה כראזיל בפרוותא
דבי אלשפט ואמר אמימר אמרית לשמעתא קמיה דרב זביד
מנהרדעא ואמר לי מסתברא מילתי' דרב חמא בין מתם
אבל יין זה לא מי ייסר דמזבנא ליה ניהליה רב אשי אמר אפי'
יין מתם נמי אסמכתא היא ולא קניא ומאי שנא מהא דתנן
אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא התם בידו והכא לאו
בידו (יא) ש"ס אע"ג דלא אמר מילתא יתירתא בעינן בידו
והיכא שהוא בידו תנאו קיים ואם לאו תנאו בטל (יב) ועדב
נמי אי לאו טעמא דבההוא הנאה דקא מהימן ליה (יג) גמר
ומשעבד נפשיה ואסמכתא היא דקא משעבד נפשיה במידי
דלא מיחייב (יד) ועובדא דרב בר שבא דהוה מסיק בי רב
כהנא זווי ואמר ליה אי יהיבנא לך ביום פלוני מוטב. ואי לאו
שקול חמרא בזוזך דמילתא יתירתא הוא דזווי הוא דמיחייב
ליה ולא חמרא ומשעבד ליה חמרא דלקטיה שויא מפי
(טו) דומיא דהלוה על שדהו ואמר לו אי אתה נותן לי עד ג'
שנים הרי היא שלי הרי הוא שלו (טז) ואוקימנא בדאמר ליה
מעכשיו הא לא אמר ליה מעכשיו לא קני (יז) והילכתא כל
דאי לא קני דווקא מילתא יתירתא ולאו בידו וכתב גאון אי
נפק כהובה דאיתא באסמכתא אע"ג דכתב בה דלאו באסמכתא
שטר בטילה היא (יח) דהשתא לענין גישין גרסינן בפ"ק הוא
אי איפשי בו בפול הוא אינו גט לא אמר ולא כלום וכ"ש
לענין ממון וכל היכא דאמר מלוה מעכשיו או על מנת לאו
אסמכתא הוא (יט) ופרישנא לעיל בפלונתא דרבי יוסי ורבנן
בדלא קנו מיניה ולא אמר ליה מעכשיו הא קנו מיניה אי נמי
אמר ליה מעכשיו קני כדגרסינן בנדרים (כ) ורבוותא כתבי
דההיא בדאתפים זבוותיה לחודיה היא והיכא דתפיס ב"ד
משכונו' של בעלי דינין ואמר להו אי לא עבידנא בפסק' ובפשר'
דלכון ליהוי דילה כל מה דאית לי גביכו איכא דמדמי
לאתפוסי זבוותיה בבי דינא ואיכא מ"ד (כא) אסמכתא הוא
ולא קני ומסתמא דלא מיקריא אסמכתא ואע"ג דלא אמר ליה
מעכשיו דיכאו מילתא יתירתא היא ועוד דכיון דאדעתא דהכי
יהיב משכונות להו בב"ד בסד"א להו מעכשיו דמי כמלוה על
המשכון (כב) דגרסינן בתוספ' לקמן ובשני' עורדין על הבית
ועל השדה דאע"ג דא"ל כלישנא דאסמכתא אינד את זכותו
(כג) וההוא דגרסינן אם אני חחר בי ערבוני מחול לך (כד) אדעתא
דמקנא יהב ליה לווזי ולא אדעתא דמהדר ואסמכתא היא
(כה) וההיא דפסחים בגמ' דנכרי שהלוה את ישראל על חמצו
ואוקימנא בההיגו אצלו התם נמי מובח אע"ג דאמר אם לא
באתי בלישנא דאסמכתא הוא ישראל מישראל וישראל מנוי

כני אבל גוי מישראל לא קני עד דאמר מעכשיו כדאיתא התם
(כו) ודמיא למשחק בקוביא דאמר התם כל כי האי גוונא לאו
אסמכתא. (כז) ואמר רבינו יעקב דלא מיקריא אסמכתא אלא
דתד סמך אחבריה ותבריה לא סמך עילויה אבל הכא כל חד
וחד סמיך אחבריה (כח) אי נמי בההיא דאמרינן בפ' שבת
מעשה בשני בני אדם שהכרו זה את זה ואמר כל מי שילך
ויקניט את הלל יקנה ד' מאות זוז כל חד וחד אמר אנא ידענא
טפי וכל חד גמר ומקני והוא (כט) הכא נמי כל חד וחד אמר
אנא מענינא טפי ואזכינא בדינא (ל) והא דגרסינן בע"א ההוא
דאמר לחבריה אי מזבנינא להאי ארעא לדידך מזבנינא לה
במאה אזל זבנה לאיניש אחרינא וכו' כתבי רבוותא דווקא
פסק וקנו מיניה בלשון מעכשיו הא לאו הבי לא דקי"ל
אסמכתא לא קני ודווקא דקיימא ארעא בידא דלוקח דומיא
דפירקין והכניסן לתוך ביתו דאמרינן (לא) דהיכא דפסק עד
שלא מדד קנה. ומסקנא דלאו אסמכתא היא דלא קאמר
מילתא יתירתא אלא לדידך מזבנינא לה במאה מאותן מעות
שהוא חייב לו ומכר לאחר במאי קנה אע"ג דלא קנו מיניה
ואיכא למימר (לב) דהאי עובד כה"ג הוא ואי אמר להו
כדשיימוה בתלתא אפי' תרי מינו תלתא כדאמרי בתלתא עד
דאמר תלתא ולא אמרינן זיל בתר רובא כדשיימי בארבע עד
דשיימו בארבעה (לג) וכ"ש דאמר כראמ' ארבעה כדשיימו
בתלתא ואתא תלתא ושיימוה ואמר ליה אידך ליתו תלתא
אחריני דקים להו בשיטא מפי (לד) וקוי"ל כר"ב הונא דלא
מצי מעכב (לה) והני תלתא דיתבי בדינא ואתאן בהדיהו
תרויהו למיעבד פשרה (לו) מסתברא דהוה ליה כמ"ד בתלתא.
אי חד פליג עליהו לאו פשרה. (לז) תוספ'. משכן לו בית.
משכן לו שדה ואמר לו אם לא נתתי לך מכאן עד יום פלוני
אין לי בידך כלום. הגיע זמן ולא נתן נתקיימו התנאין. דברי
ר' יוסי אמר ר' יהודה האיך זוכה (לח) בדבר שאינו שלו אלא
יתננו מודה רבי יהודה בשנים שהיו עומדין על הבית ועל
השדה. ואמר אחד מהם אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני אין
לי בידך כלום (לט) הגיע זמן ולא בא באמת שאבד את זכותיה
הערבין וכו' (מ) המלוה על המשכון לחבירו ואמר לו אם לא
נתתי לך מכאן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום. הגיע זמן
ולא נתן לו הגיעו המשכון בין רע בין יפה. (מא) ירו' בפ' גט
פשוט עצומים ר' אבוהו גבי ר' אבא גבי ר' חמא. גבי ר' יונה
ור' דוסא לא גבי. (מב) אמר ר' מנא אע"ג דלית ר' יוסי גבי
גבי עיצומים מידי בההוא דיהב בריה גו אומנתא ועציתין
ביניהון דו גבי ומסתברא דעצומים אסמכתא. (מג) ועל משנה

שער החדש

(יא) ס"מ מע"ג דלא אמר מילתא יתירתא בעינן בידו כו' ומוכח מכאן
כמו שמכאן לעיל מוס ו' דבעינן מבחי דווקא דלא גזים ודבר שבידו
דוקא ופ"ם לקמן מוס י"ז: (יב) ומכאן נמי מי לאו מעמא כו' עי' כ"כ
קע"ג ב' ועו"ם: (יג) גמר ומשעבד נפשי' מאסמכתא היא דקא כו' עי' כ"ל:
(יד) ועובדא דרב בר שבא דהוה מסיק בי רב כהנא זווי כו' כ"ל ב"מ
ס"ו ב': (טו) דומיא דהלוה על שדהו ואמר לו אם אי אתה נותן מכאן
ועד ג' שנים כו' כ"ל ב"מ ס"ה ב' ועי' ס' גמוני קמאי סי' ק"כ:
(טז) ואוקימנא בדאמר לי' מעכשיו כו' שם ס"ו ב' ועי' לקמן ה' בירוכין
מוס ס"ה: (יז) והלכתא כל דאי לא קני דווקא מילתא יתירתא וא"ל לאו
בידו וכ' כו' כ"ל עי' לעיל מוס י"ח: (יח) דהשתא לענין גישין גרסינן
בפ"ק הוא אי איפשי בו דכריו קיימין פסול הוא אינו גט לא אמר כלום כו'
כ"ל ניתין ל"ב ס' ומייתי לה' דהמוכר על דבר שאינו שיכול לתן בדבריו
כלום וה"ג הכא ועי' בפי' ר"ח פרי' י"ח יע"ש היטב ועי' בפ' אלו מוציאין
גם מוס ס"ג: (יט) ופרישנא לעיל בפלוגתא דר"י ורבנן גו' עי' לעיל
במאמר ב' מוס ס"ד ועו' לקמן ה' פומיקי מוס קי"ב: (כ) ורבוותא
כתבי דהכיא בתפיס זכותיה למודי' כו' עי' לעיל במאמר ב' מאות ס"ד
ואילך ועי' ס' גמוני קמאי סי' פ"ו יע"ש: (כא) מסמכתא הוא ולא קני
ומסמכתא לא מקניא מסמכתא כו' כ"ל ועיי' במו"מ סי' י"ב פרי' י"ב
יע"ש היטב דלא פסק כן ועיי' ב"י סי' ר"ז מהו' מ"ה: (כב) דגרסינן
בתוספתא לקמן מוס ל"ו: (כג) והכיא דגרסי' פס מני מוכר בי כו'
ב"מ פ"ח ב' ע"ז ב': (כד) מדאמר דמקנא יהיב זווי כו' כ"ל נמן המעות
לפס קנין ולא נמן מדאמר דפס יחזור בו יכי' של המחזיק. ויש לעיין
בזה הסמנרא: (כה) והכיא דפסחים בגמרא דנכרי שהלוה לפ' כו'
פסחים ל"ח ב' ועיי' בתוספתא ה' פסח פ"ם מוס ס"ג יהיב
היטב: (כו) ודמיא למשחק בקוביא דאמר התם כו' סנהדרין כ"ד ב':
(כז) ואמר רבינו יעקב דלא מיקריא אסמכתא כו' עיי"ם בסנהדרין
בתוס' ד"ה כל כה"ג כו' וכ"ם ע"ד ה' בד"ה הכא לאו כו' יע"ם:
(כח) וא"ב בההיא דאמרינן בפ' אלו מעשה בשני בי"ח כו' אבל ל"ח
פ': (כט) ס"ב כל מד וחד אמר אנא מעינא כו' קאי על הך פסקא

(מ) ס"מ מע"ג דלא אמר מילתא יתירתא בעינן בידו כו' ומוכח מכאן
כמו שמכאן לעיל מוס ו' דבעינן מבחי דווקא דלא גזים ודבר שבידו
דוקא ופ"ם לקמן מוס י"ז: (יב) ומכאן נמי מי לאו מעמא כו' עי' כ"כ
קע"ג ב' ועו"ם: (יג) גמר ומשעבד נפשי' מאסמכתא היא דקא כו' עי' כ"ל:
(יד) ועובדא דרב בר שבא דהוה מסיק בי רב כהנא זווי כו' כ"ל ב"מ
ס"ו ב': (טו) דומיא דהלוה על שדהו ואמר לו אם אי אתה נותן מכאן
ועד ג' שנים כו' כ"ל ב"מ ס"ה ב' ועי' ס' גמוני קמאי סי' ק"כ:
(טז) ואוקימנא בדאמר לי' מעכשיו כו' שם ס"ו ב' ועי' לקמן ה' בירוכין
מוס ס"ה: (יז) והלכתא כל דאי לא קני דווקא מילתא יתירתא וא"ל לאו
בידו וכ' כו' כ"ל עי' לעיל מוס י"ח: (יח) דהשתא לענין גישין גרסינן
בפ"ק הוא אי איפשי בו דכריו קיימין פסול הוא אינו גט לא אמר כלום כו'
כ"ל ניתין ל"ב ס' ומייתי לה' דהמוכר על דבר שאינו שיכול לתן בדבריו
כלום וה"ג הכא ועי' בפי' ר"ח פרי' י"ח יע"ש היטב ועי' בפ' אלו מוציאין
גם מוס ס"ג: (יט) ופרישנא לעיל בפלוגתא דר"י ורבנן גו' עי' לעיל
במאמר ב' מוס ס"ד ועו' לקמן ה' פומיקי מוס קי"ב: (כ) ורבוותא
כתבי דהכיא בתפיס זכותיה למודי' כו' עי' לעיל במאמר ב' מאות ס"ד
ואילך ועי' ס' גמוני קמאי סי' פ"ו יע"ש: (כא) מסמכתא הוא ולא קני
ומסמכתא לא מקניא מסמכתא כו' כ"ל ועיי' במו"מ סי' י"ב פרי' י"ב
יע"ש היטב דלא פסק כן ועיי' ב"י סי' ר"ז מהו' מ"ה: (כב) דגרסינן
בתוספתא לקמן מוס ל"ו: (כג) והכיא דגרסי' פס מני מוכר בי כו'
ב"מ פ"ח ב' ע"ז ב': (כד) מדאמר דמקנא יהיב זווי כו' כ"ל נמן המעות
לפס קנין ולא נמן מדאמר דפס יחזור בו יכי' של המחזיק. ויש לעיין
בזה הסמנרא: (כה) והכיא דפסחים בגמרא דנכרי שהלוה לפ' כו'
פסחים ל"ח ב' ועיי' בתוספתא ה' פסח פ"ם מוס ס"ג יהיב
היטב: (כו) ודמיא למשחק בקוביא דאמר התם כו' סנהדרין כ"ד ב':
(כז) ואמר רבינו יעקב דלא מיקריא אסמכתא כו' עיי"ם בסנהדרין
בתוס' ד"ה כל כה"ג כו' וכ"ם ע"ד ה' בד"ה הכא לאו כו' יע"ם:
(כח) וא"ב בההיא דאמרינן בפ' אלו מעשה בשני בי"ח כו' אבל ל"ח
פ': (כט) ס"ב כל מד וחד אמר אנא מעינא כו' קאי על הך פסקא
דלמחנוך

סי שטרא מקצת חובו הוא ומעה הסופר וכתבה על משנת כותבין שטר ללוה:

שנים עשר תנאי בגט דבעי (א) דלישבוק רווחא בתנאה דליקיים תלימות. דאי אמר ע"מ דעבור הא מילתא לעולם לאו גיטא הוא. (ב) דת"ר הרי זה גיטיך ע"מ שלא תשתי יין לעולם ע"מ שלא תלכי לבית אביך לעולם אין זה כריתות כל למ"ד יום הרי זה כריתות. ואמר רבא הרי זה גיטיך ע"מ שלא תשתי יין כל ימי חייך אין זה כריתות כל ימי חיי והיי פלו' הרי זה כריתות (ג) וכתב ר' שמעון קיירא וודאי אמר לה כל ימי חיי פלוני דאינסבא ליה לאלתר והוה ליה בני מבעל שני ומית ליה בעל ראשון והוה ליה בני לאחר מיתתו ועדיין התוא פלוני דתליה לתנאיה בגוותה קיים ואי אישתי יין בחייו לאחר מיתתו דבעל בטל גיטא למפרע ובני קמאי ממזרים ובתראי לא הוו ממזרים ואסירא לשני. והוי פליגי רבנן בה (ד) דכיון דבהייו דבעל לא עבד עליו תנאיה ולאחר מיתה הוא דעבד ביון דכיית בעל בטל ליה תנאיה ולא בטיל גט למפרע:

שלשה עשר תנאי בגט בלא שיור (א) כדתנן המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלו' ר' אליעזר מתיר וחכמים אוסרין (ב) ואוקימ' בחוץ שיש בו שיור. אבל על מנת דברי הכל כשר מידי דהוה אכל תנאה דעלמא (ג) ואי אמר על מנת שתתנשאי לפלוני הרי זו לא תינשא לא לו ולא לאחרים כדמפ' ש טעמא בגמר' (ד) ואם כתבו בתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול (ה) ואמר רבא לא שנו אלא לאחר התורף אבל לפני התורף אפי' על פה פסול ואזדא רבא לטעמי' וכו':

ארבעה עשר שלא יהא בו אונס שכל תנאי שאיר' בו אונס (א) התנאי בטל לבד מגיטין (ב) וקידושין.

(ג) גרסי' בפרק מי שאחזו זה גיטיך אם כהי זה גיטיך מחולי זה לאחר מיתה לא אמר ולא בלום מהיום אם כהי מעבשיו אם כהי הרי זה גט כו' (ד) אמר אביי שהי לשונות משמע אמר לה מהיום כמעבשיו דמי לא אמר לה מהיום כמאן דאמר לאחר מיתה דמי מהיום ולאחר מיתה מספקא לן וחולצת ולא מהייבמת (ה) אתקין שמואל בגיטין דשכיב מרע אם לא מתי לא יהא גט אם מתי יהא גט אם לא מתי לא יהא גט. לא מקרים אינש פורענותא לנפשיה אם מתי יהא גט אם לא מתי לא יהא גט בעינן הין קודם ללאו. (ו) והאי דלא אדכר הכא מעבשיו משום דהא כתב בגיטא מן יומא דנן ולעלם דאי לאו הכי הא קיי"ל אם מתי כלאח' מיתה דמי ולא אמר כלום עד דאמר מעבשיו (ז) זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה ועמר והלך בשוק וחלה ומת אומדין אותו וכו'. (ח) אמר רב דונא גיטו במתנתו מה מתנתו אם עמד חוזר אף גיטו נמי וכו' ואפי' בסתם בלא תנאי חוזר (ט) והקנתא דשמואל לבהכי איצטריך דלא פסול וליתא לדרב הונא (י) כדאמר ורבא ורבה לא סבירא להו הא דרב הונא גזירה שמא יאמרו אין גט לאחר מיתה (יא) כדגרסינן באיזהו נשך בההוא דאינגיד ואיתנח ואמר ליה אמאי מתנחת וכו' ואמר פשוטי מילי נינהו ואינו חוזר (יב) ודוקא בסתם אבל אם פירש ואמר מתי דכולי עלמא אם עמד חוזר ומסתמא דליתה לדרב הונא דהא מתני' אם עמר חוזר (יג) דוקא במתנת שביב מרע כדאיתה ובתשובת לרבינו אלפס הנותן (יד) גט על תנאי כדי שלא יוכל לבטלו ולא יכסור אותו ליד שליש (טו) ושטר התנאי ביד הבעל או ביד שליש. אבל לכתוב התנאי בסוף הגט או מאחור אינו רשאי שמא בתבו הויא ליה לבעל זבותא בגויה ואינו כריתות ואם בא הבעל בתוך הזמן אפי' ריח הגט אין בו. וכן כתב הרב המחבר ומסתברא אם נתנו ליד האשה (טז) יכול לבטלו קודם שנתקיים כדפרישי' (יז) ואליבא דהילכתא בין לרבה בין לר' זירא לאחר התורף כשר אלא כי היכא (יח) דלא ליטעי אינשי בין לאחר התורף (יט) לא רגילי למכתב תנאי בגיטין וכן כתב רבינו האיי בתשובות ואנן נמי הכי סבירא לן ומסתברא נמי (כ) מדגרסי' בפ' כל הגט אבל מכאן ועד י' יכים חיישינן דילמא דוה ביה תנאה וזיופתיה (כא) וגרסי' נמי גבי אם מתי הלכה כר' יוסי בעל פה אי לא ש"מ דתנאה בין בעל פה בין בכתב הוא ואם הוא על פה מוסרו בפני עידי מסירה. (כב) וה"ג בפרק המגרש כל התנאים פוסלין בגיטין דברי ר' וחכמים אוסרים כל שפוסל בעל פה פוסל בכתב כל שאינו פוסל על פה אינו פיסל בכתב חוץ שפוסל על פה פוסל בכתב (כג) ופסק רבינו אלפס כרבה דאמר מחלוקת לאחר התורף (כד) והילכתא לפני התורף פוסל לאחר התורף בשר. (כה) אם נתקיים התנאי כדתנן (כו) ולפני התורף פוסל אפילו נתקיים התנאי דוקא בכתב

שער החדש

(א) **דלשבוק** רווחא בתנאה דליקיים קודם שתמות דמי למתי ע"מ דעבור כו' כל"ל: (ב) דת"ר ס"ז גיטך ע"מ שלא תשתי יין לעולם כו' עיכוכין פ"ו ב' יומא י"ג ב' סוכה ל"ד ב' גיטין כ"ח ב' פ"ג ב': (ג) וכ' ר"ם קיילא כל ימי חיי פלוני ס"ז כריתות דזמנין דמית ומקיים תנאי' וכ"ם לכי מיית ליטו גיטא למה לי'. כל תנאה דבידה לקיימו מן לתלמי שבינתו לה וקיים תנאך מה נשתך אם מתה מקמי' הא לא תתכבי (לכתות יין) ומקיים תנאה לי מית מקמה תתכביא לה וולתי לי תתיי בחייו (כל"ל) בטל לי' גט למפרע וכו' דיעות אם מוחזק יודעי שמר לה כל ימי חיי פלוני ומקבילת לתלמי והוו לה בני כמי בעל לתמון ומית לי' בעל הראשון והדר הוו לה בני לתלמי מיתתו ובדיין הסוא פלוני לתנאי' נגווי' קיים ואי אשתי יין כו' כל"ל יש"ם סיטיב נכס"ב ס' ניסן ועי' כמי' קמ"ב סעי' ס"ז ב' דיעות אם מוחזק להסמא מיד אי לא יש"ם סיסב ועי' תוס' ע"ב ס' ד"ה ממדה ונסמא כו' ובמי' הכסב"ח אם סמניח דבני סבה"ב יש"ם וע"מ בחי' הכמצ"ן אם יחו"ם: (ד) כיון דבחייו דבעל לא עבר עלי' דתנאי' ולתלמי מיתה הוא דעבר כיון דמית בעל כו' כל"ל ועי' מל"מ פ"מ מה' גירושין ס"י דכסתמא אם תלה בחיי האשה ומוד בדבר תלמי אם היא מגורשת אם לא יש"ם. ועי' בתוס' יומא י"ג ב' ד"ה כל ימי כו' כ' דתנאה דתלמי מגורשת ובגיטין ס"ג ב' ד"ה כל ימי כו' כ' דתנאה מגורשת יש"ם שתאלמו בקושיא (ותולי ים לתלק קצת בין אם תלה בדבר שבידה או אם אין בידה):

(א) **כדתנן** בסמנכם אם אמרה ותמר לה כו' גיטין ס"ב ב':(ב) ומוקימנא בזמן שיש בו שיור כו' אם כמ"ם ועי' בתהב"ח סי' קל"ז סעי' ב': (ג) ואם תמר ס"ם שתאמרי לפלוני כו' אם ס"ד ב' ותהב"ח סי' קמ"ג סעי' ס"ו: (ד) ואם כתבו בתוכו בעמ"י אתזר ומחקו בגיטין ס"ב ב': (ה) ואמר רבא לא שנו אלא לאחר התורף כו' אם ס"ל ג' ועי' לקמן בדין ו"ד ב' ס"ז:

(א) **התנאי** בטל לבד מגיטין. כתוספ' ב' ב' ועי' בתהב"ח סי' קמ"ד ב': (ב) וקידושין עיי' בב"ח פ"ג דקידושין דמז מכי"ם ועי' כב"ח פ"ג דגיטין דמז סמ"ג מתכ"ח נאם לגיטו ובהה"מ פ"ם מה: גילהטין ס"ם יש"ם סיסב ועי' בב"ם סי' ל"ח ס"ק ב' ועי' לקמן בכ' שלהטים גם תוס ס"ה: (ג) גרסי' נמ' מי שאמרו זה גיטך אם מתי כו' גיטין פ"ע ב' ועי' לעיל דין י"ח תוס ג': (ד) תמר מכיי סאי מקרים אינש פורענותא לנפשיה אם מתי יהא גט אם לא מתי לא יהא גט בעינן הין קודם ללאו. (ו) והאי דלא אדכר הכא מעבשיו משום דהא כתב בגיטא מן יומא דנן ולעלם דאי לאו הכי הא קיי"ל אם מתי כלאח' מיתה דמי ולא אמר כלום עד דאמר מעבשיו (ז) זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה ועמר והלך בשוק וחלה ומת אומדין אותו וכו'. (ח) אמר רב דונא גיטו במתנתו מה מתנתו אם עמד חוזר אף גיטו נמי וכו' ואפי' בסתם בלא תנאי חוזר (ט) והקנתא דשמואל לבהכי איצטריך דלא פסול וליתא לדרב הונא (י) כדאמר ורבא ורבה לא סבירא להו הא דרב הונא גזירה שמא יאמרו אין גט לאחר מיתה (יא) כדגרסינן באיזהו נשך בההוא דאינגיד ואיתנח ואמר ליה אמאי מתנחת וכו' ואמר פשוטי מילי נינהו ואינו חוזר (יב) ודוקא בסתם אבל אם פירש ואמר מתי דכולי עלמא אם עמד חוזר ומסתמא דליתה לדרב הונא דהא מתני' אם עמר חוזר (יג) דוקא במתנת שביב מרע כדאיתה ובתשובת לרבינו אלפס הנותן (יד) גט על תנאי כדי שלא יוכל לבטלו ולא יכסור אותו ליד שליש (טו) ושטר התנאי ביד הבעל או ביד שליש. אבל לכתוב התנאי בסוף הגט או מאחור אינו רשאי שמא בתבו הויא ליה לבעל זבותא בגויה ואינו כריתות ואם בא הבעל בתוך הזמן אפי' ריח הגט אין בו. וכן כתב הרב המחבר ומסתברא אם נתנו ליד האשה (טז) יכול לבטלו קודם שנתקיים כדפרישי' (יז) ואליבא דהילכתא בין לרבה בין לר' זירא לאחר התורף כשר אלא כי היכא (יח) דלא ליטעי אינשי בין לאחר התורף (יט) לא רגילי למכתב תנאי בגיטין וכן כתב רבינו האיי בתשובות ואנן נמי הכי סבירא לן ומסתברא נמי (כ) מדגרסי' בפ' כל הגט אבל מכאן ועד י' יכים חיישינן דילמא דוה ביה תנאה וזיופתיה (כא) וגרסי' נמי גבי אם מתי הלכה כר' יוסי בעל פה אי לא ש"מ דתנאה בין בעל פה בין בכתב הוא ואם הוא על פה מוסרו בפני עידי מסירה. (כב) וה"ג בפרק המגרש כל התנאים פוסלין בגיטין דברי ר' וחכמים אוסרים כל שפוסל בעל פה פוסל בכתב כל שאינו פוסל על פה אינו פיסל בכתב חוץ שפוסל על פה פוסל בכתב (כג) ופסק רבינו אלפס כרבה דאמר מחלוקת לאחר התורף (כד) והילכתא לפני התורף פוסל לאחר התורף בשר. (כה) אם נתקיים התנאי כדתנן (כו) ולפני התורף פוסל אפילו נתקיים התנאי דוקא בכתב

בכתב דפסול לפני התורף משום גזירה דעל מנת אמו חרש (בז) אבל על פה אפילו לפני התורף כשר וה"מ על מנת. אבל חרש וכל דאיכא שיור (בח) בבתב פסל אפילו לאחר התורף. ובעל פה לפני התורף פוסל לאחר התורף לא. (כט) כדרבא דאמר רבא לא שנו אלא לאחר התורף אבל לפני התורף אפי' על פה נמי פסול ואוקי רבא לטעמיה דאמר רבא (ל) להנהו דכתבי גיטא שתקו לבעל על דכתיב טירפא דגיטא שמא יזכיר להם תנאי שיש שיור בגט כגון חוץ מפלוני ודומה. לו והדין סברא לפסק הרב. אבל גאוני מחסיא ותשובות פסקו כר' זירא בהאי לישנא (לא) אע"ג דפליג רבא על ר' זירא אברע אבוה דר' אבין קמיה דר' זירא ואמר כתב גט על תנאי דברי הכל כשר (לב) והיכי דמי לאחר התורף ולפני התורף נמי פוסל בעל מנת ורבנן מכשירין הלכה כרבנן. (לג) דרבנן דכתני' דבהדי ר' אלעזר ורבנן דברייתא דבהדי ר' ור' זירא ובריית' דתני אבוה דר' אבין כולהו מכשירין בעל מנת בין לפני התורף בין לאחר התורף בין בבתב בין בעל פה. (לד) ולא הזיא לרבי' חננאל סבריה ומסתמא כפסקא דקמאי דרבי זירא הא מיפלג פליג ולא אמר ליה אבוה דר' אבון דברי הכל פסול. כרבה דאמר לפני התורף פוסל. לאחר התורף כשר ש"מ דלית הילכתא כרבה. (לה) פלוגתא דרבוותא דאולינן לחומרא. ובעל מתיבתא דלא אייתי דרבה ור' זירא סבך על הירושלמי דאייתי בפ' השוכר (לו) דכת' לעיל בדרך התנאי כל המתקיים בפה מתקיים בכתב (לז) ירושלמי מה פליגין בשביטל תנאו. אבל לא ביטל אף ר' פודה הדא אמרה כל התנאין דתנינן בגיטין דלא כר' אמר ר' חנינא בבותב על מנת כן ברם הבא בנותן על מנת כן ועירא בעי קימי רבי מנא (לח) הדא אמרה אין תופשין כר' אמר ליה מה את בעי מר' ר' בר' יהודה דר' יהודה פוסל בטופס' (לט) ומשמע דסבירא ליה לירושלמי דהיכא דהגט נכתב בעל מנת ובשעת כסירה בטלו הוא דפסול משום דכתיבה ונתינה אין שוין. ובעינן שיהא כרות לשמה משעה ראשונה בראית' התם אבל כתיבה ונתינה שוין בעל מנת דברי הכל כשר מירי דהוה אבל תנאים דעלמא וצריך עיונא. (מ) נרסינן בפר' השוכר את הפועלים מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה ושואל פטור מלשלם ונושא שכר והשוכר שיהיו פטורין משבועה ומשלם תנא מתנה שומר חנם להיות כשואל במאי ברברים (מא) ואסיקנא אע"ג דלא קנו מידו בההיא הנאה דקא מהימן ליה גמר ומשעבד נפשיה וכן הילכתא (מב) ועדים שאמרו תנאי היו דברינו איתה בקיום ואלו הן טופסי התנאין:

תנאי ממון בששי בשבת בבך וכך ימים לירח פלו' למנין שאנו מונין בו כאן במתא פלו' איך פלו' בר' פלו' אמר אלינו (א) הוו עלי עדים וקנו ממנו וכתבו ותנו לו לפלו' בר' פלו' להיות בידו לזכות ולראיה שרציתי ברצון נפשי בלי אונס והתניתי עמו (ב) על זה השותפות והעסק כך וכך תשוה ואי מקיים לי תשוה דילי מעכשיו יהא כך וכך (ג) ואי לא לא ותנאו זה הין מלפני לאו וכל הדקדוקים כתנאי בני גד ובני ראובן ולא יהיה לי רשות לערער על תנאי זה ואחריו' וחומר שטר זת קיבלתי עלי ועל יורשיי אחריי כאחריות

שער החדש

בכתב הוא דפסול לפני כו' כנ"ל: (בז) אבל ע"פ אפי' לפני התורף כשר כנ"ל. דבפה ל"ג אפילו חוץ ועי' בחי' הרשב"ם שם וכן"ן שם ועי"ש בחי' הרמב"ן מש"כ בזה יעו"ש היטיב: (בח) בבתב פסול אפי' לאחר התורף כו' עיי"ש בטור פ"ה מ' ד"ה כשר כו' יעו"ש היטיב וכן מוכח מש"ס פ"ד ב' דבין בב שפרח ובין בבא ס"ל דהוי פסול אפי' לאחר התורף וה"ק בב שפרח מהו דתימא דפיכי קא אחר התורף אבל בלאפי התורף גם בע"פ פסול קמ"ל דבין כך ובין כך בשר בע"פ אבל בבתב בכל ענין פסול וע"ש תוס' ד"ה מהו דתימא כו': (בט) כדרבא דאמר רבא לש"ם שם פ"ד ב': (ל) להנהו דבתבי גיטי שתקו אחר לבעל עד דבתביתו לי' לאחר התורף דגיטא שמא יזכיר להם כנ"ל: (לא) תמיי' דפליג דבא על ר"ז הא מני מתניתא דל' אבין כנ"ל שם פ"ב מ': (לב) והיכי דמי לאחר התורף ור' שטל בלאפי התורף גם"מ נמי ורבנן מכשירין והלכה כרבנן כו' כנ"ל: (לג) דרבנן דאמרינן דבהדי ר"ז כו' שם פ"ב מ': (לד) ולא הזיא לר"ח שבדי' ומסתבלא בסיפקא דקמאי כו' כנ"ל: (לה) ופלוגתא דרבוותא דאולינן לחומרא. כ"ל תמ"ג דמסתבלא דהלכה כקמאי מ"מ לדינא אולינן לחומרא ועי' בחי' הרשב"ן וכחי' הרשב"ם מש"כ בזה ועי' בתוס"ע סי' קמ"ו: (לו) לכתבתי לעיל בדיני המגלי כו' כנ"ל מיי לעיל בדין דניתי תום ד': (לז) ירושלמי מה פליגין בשביטל תנאו כו' בפ"ם ובהכ במאור ובחי' הרשב"ם: (לח) הדא אמרה אין תופסין כר' כו' כנ"ל: (לט) ומשמע דס"ל לסירושלמי דהיכא דהגט נכתב כו' ולא כפי' בעל המאור ועי"ש במלחמות מש"כ בזה והבית דים גורסין

וחומר כל שטרי תנאי דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וקנינא כפלו' לפלו' בכל מה דכתיב ומפרש לעיל במגא דכשר למיקניא ביה והכל כותב לפי התנאים שביניהן וכותב הרב המחבר דהכין כתב בכולהו נוסחי עתיקי הין קודם ללאו ומעשה קודם לתנאי (ד) ובסתברא דסביר ליה כסברא דילן דבממון נמי בעינן כולהו דקדוקי:

תנאי גט בבך וכך בשבת כו' איך פלו' בן פלו' אמר לנא הוו עלי סהדי דתריכנא פלנית בת פלו' אינתתי בגט דמסרנא קדמיכון בתנאה דאי לא אתינא עד תלתין יומין מעכשיו ליהוי גיט' ואי אתינ' עד תלתין יומין לא ליהוי גיטא ואנן סהדי דקבלת אנתתיה ההו' גיטא על תנאה ולפום דלא חזו רבוותא למיכתב תנאה בגו גיטא כתבי ליה באנפי נפשיה (א) ויהבינן ליה בידא דפלו' למיהוי בידה ואי גיטא דשביב מרע הוא כתב אי לא מיתנא לא הוי גיטא (ב) ואי מיתנ' ליהוי גיט' מעכשיו ואי לא לא ליהוי גיטא ואנן סהדי וכו'. ושטר תנאה דא כחומר כל שטרי תנאין דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי והיהוי בידא דפלוני לזכות ולראיה:

תנאי עבד בבך וכך כו' איך פלו' אמר לנו הוו עלי סהדי וקנו ממני וכתובו והתובו והבו ליה לפלו' דהוה ריבוני בקדמת דנא דצביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא וקבילית על נפשאי למיפלח ליה כך וכך כי היכי דפלחית עד השתא (א) ולא יהא לו רשות לעכובי ולביעבר על דעתיה (ב) ומודינא קדמיכון דאית ליה לפלו' ריבוני פולחן שניא אילין והומר שטרא דנן בחומר כל שטרי יופתא דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא וכו'. וקני כפלוני וכו' ורובא דהדין נוסחא כנוסחא דקמאי (ג) ונוסחא דילן בגיטין דעלמא אנא פלוני בר פלוני שחדרית פלוני עבדי בגיטא דחירותא דכסרנא קדמיכון על תנאה דפלח יתי כך וכך שנייא ואי פלח לי שנייא אילין ליהוי גיטא דהירותא גיטא מעכשיו ואי לא ליבטיל גיטא וקביל פלו' גיטא על הדין תנאה ולפום דלא הוו רבוותא למיכתב תנאה בגו גיטא וכו' כדבתכינן לעיל. ומסתברא דלא בעי קניין:

תנאי בתובה בבך וכך בשבת כו' איך פלוני בן פלוני ופלונית בת פלו' אמרו לנא הוו עלנא סהדי וכתבו וחתמו עלנא בבל לישנא דזבותא והבו לכל חד וחד מינהו למיהוי בירא דכל חד וחד לזכו ולראיה. דצביתי אנא פלנית בת פלו' ברעות נפשי בדלא אניסנא למיהוי ליה לפלו' לאינתו ברעות שמייא ליום פלן וקבילית עלי למיהוי ליה עד יום פלן כך וכך ותכשיטין ומקרקעי ומטלטלי. ואי מעכבנא ולא מקייטנ' ליה ההוא תנאה אקניתי ליה מהשתא ד' אבות בחצירי ואגבן ארשיתי למיגבי מינאי ומיורתאי כל תנאה דכתיב לעיל. וכך קנסא ככל מה דאי' לי' רהוות שמיא דקנאי ורקנינא בולהו יהון אחראין וערבאין עד דהתקיים תנאה דילי וכך אמר לנא פלו' בר פלו' אף קבילת עלי (א) למיכנסה לפלו' ברתיה ליום פלן ולמיכתב לה כתובה במנהגא דילן ואי מעכבנא אקניתי

(מ) נרסינן בפ' השוכר לה מפרשים מתנה ש"מ כו' ב"מ ל"ד ב'. (נ"ל שיהו שטרות מצטופה ומלצלם מנא כו') : (מא) ומסיקנא מע"ג דלא קנו מידו כו' שם וכ"י והו"מ שי' ל"ל שעני' כ"ז ועי' בה' שיתוף תום כ"ז ולעיל מלמד ג' תום ע"ש : (מב) ועדים שלמדו מנאי היו דבריט היכה בקיום. ל"ל בפ' קיום יבומר זה פי"ה יעו"ש בתום כ"ה : (א) **הון** עלי עדים וקנו ממני וכתבו כו' כנ"ל : (ב) ע"ז הבתופות והעסק כך וכך תנאים ואי מקיים לי תנאי דילי מעכשיו כו' כנ"ל והא דבעינן מעכשיו כדי דלא ליהוי מסמכתא וכנ"ל בדין אחד מאד תום ס"ז : (ג) ומי לא לא ומנאי זה הן כו' כנ"ל (ונ"ל בנוסחו נוסחי מתיקי הן קודם ללאו ומנאי קודם למעשה ומסתבלא כו') : (ד) ומסתבלא דסל"ל כסברא דילן דבממון נמי בעי לעיל בדין ספני תום כ"ש : (א) **וידבינן** לי' בידא דפלוני למיהוי בידי ואי ניתא כו' כנ"ל : (ב) ואי מיתנא ליהוי גיטא מעכשיו כו' ודלא כמסכ"ל לעיל בדין מרגניתא עמר תום ו' דלא בעי מעכשיו. וכ"כ כאן לעיל בגם בגיט דעל מנאי דבעי מעכשיו : (א) **ולא** יהא לי רשות לפלוני כו' כנ"ל : (ב) ומודינא קדמיכון דאית לי לפלוני ריבוני עלי פולחן כו' כנ"ל : (ג) ונוסחא דילן כנוסחא מנאי גיטין דעלמא כו' כנ"ל וכ"ל דסעדים כותבין בגיטא דהסדון וכמו בתנאי גם דכותבין בגיטא דהכא דעיי' ברגבות מרדכי דגיטין דמז מנ"ו : (א) **למיכנסה** לברתי' דפלוני ליום פלן כו' כנ"ל :

אקניתי ליה מהשתא ד' אמות קרקע בחצרי ואנבן אקניתי להון כל מה דאית לי תחות כל שמיא למיגבא מינאי כך וכך קנסא ולמיתן יתיה לכל מאן דבעי עד דתתקיו' תנאה דילי ואחריות ותומר שטרא דנן קבילנא עלנא ועל נפשנא כחומר כל שטרי תנאה דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וקנינא מפלו' לפלו' ומפלנית לפלו' בבל מה דכתב וספרש לעיל:

תמורה כגון שהחליף בית בשדה או שדה בבית או בית בבית. (א) בדגרסינן בהזהב וזאת לפני' בישראל על הגאולה ועל התמורה גאולה זו מכירה התמורה זה חליפין (ב) וכבר פירשתי ענין חליפין בשער קנין וחליפין הרי הן כמכר (ג) לרבינו אבן מגש ראובן החליף בתים לשמעון ומצא בהם מומין ושען שלא ידע בהן ולא הודיעו וראובן אומר הודעתיך ועוד אומ' אני אתקן כל המומין אם המומין נראין לעין כל הנכנסין ובאו עדים שנכנס ראובן בבתים אין לראובן על שמעון כלום אם לא ישבע ראובן שלא עבר ולא ראה ובטל החליפין ומה שאמר נתקן המומין אם המומין אינן בגוף הבתים כגון אמת המים העוברת בהן או שיש בהן לאדם אחר תשמיש עליהן החליפין קיימין. אבל אם בגוף הקרקע כגון בגוף כותל שנראה שלם ונמצא רעוע כותל הנראה של סיד ונמצא של טיט שצריך לסתור ולחדש פנים חדשות באו לכאן והחליפין בטילין (ד) כראמ' לענין סנדל שניטלו שנים מתרסיותיו ותיקנן שהור משום דפנים חדשות באו לכאן וכראמ' (ה) הלכה אצל רופא וריפאה אינה מקודשת (ו) כתב בכך בשבת וכו' איך אמר לנא פלו' בן פלו' ופלו' בן פלו' הון עלנא סהדי וקנו מכל חד וחד מיננא וכתובו וחתומו עלנא בכל לישנא דזכותא דצבינן ברעות נפשין (ועבדנ') חליפין ביננא בההוא ביתא ודרתא דאית ליה בדוך פלן בסיטנהא ובמצרנהא וחליפנא יתיה בההוא דירה דפלוני בסיטנהא ובמצרנהא והשתא ליזל פלו' וליחזוק בדירתא דילי וליהוי לנפשיה ובך אמר לנא פלו' בר פלו' דניזל וליחזוק בדירתא דיליה וליהוי לנפשיה דאנא סמתלקנא רשותי מינה לגמרי מיני ומירתאי בתראי ולא אישתייר לכל הד וחד רשותא בדירתא דהות לי' עד השתא דכל חד וחד מינן החליף רשותה בדירתא דאידך ולא אישתייר לנפשיה שום שיורא בעלמא (ז) וכל חד וחד ליזבי לנפשיה במתנא דידיה ואם מחזירין ממון זה לזה יכתבו חלוקה דפלו' דהויא שויא תפי מחלוקה דאידך דאהדר ליה כך וכך וכל דייתי ויקום ויערער וכו' (ח) כדכתב בשטר זבינו:

אות שי"ן (א) ש'וב'ר ש'יתו'ף ש'לישו'ת. שטרו'ת שיטו'ש ש'ליחו'ת. **שובר הוא** הנקרא סימפון. (ב) ולשון סימפון סימן פירעון (ג) כדתנן מי שפרע מקצת חובו. ר' יהודה אומר יחליף. ר' יוסי אומר יכתוב שובר (ד) ואסיקנא אמר רב הונא בריה דרב יהושע אפי' לם"ד בותבין שובר. ה"מ אכוליה אבל אפלגא לא ולא היא אפי' אכוליה נמי כותבין שובר כי הא דריב יצחק בר יוסף הוה מסיק זוזי בי רבי אבא אתא לקביה דרבי חנינא בר פפי אמר ליה הב לי זוזאי. אמר ליה הב לי שטרא אמר ליה שטרא אירכם לי פרען ואכתוב לך שובר ואסיקנא מסתבר כותבין שובר (ה) והילכתא אפי' אכוליה כותבין (ו) והא דגרסי' בכתובות פרק האשה ולירוש דילמא מפקא לכתובה וגביא בה זמנא אחריתי קי"ל נמי כרבי אבהו דאמר זאת אומרת כותבין שובר. והא דרב פפא דאמר במקום שאין כותבין כתובה עסקינן ליתה דאפי' במקום שכותבין כתובה אי אבדה בתובתה כותבין שובר וגביא כתובתה ובעל חוב נמי גבי בשובר. וה"מ כשחייב מודה אבל אין חייב מודה גבי חוב נאכן לומר פרעתי. (ז) ופשור בשבועת היסת אם אמר פרעתי אע"ג דלא נקיטא כחובה גביא אלמנה וכתבה שובר ובעידי מיתה וגרושה בגט (ח) בדגרסי' בפרק שנים אוחזין הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום כגון כתובה ומזון האשה והבנות שהן תנאי ב"ד ודומה להן ואם טען ואמר פרעתי לא אמר כלום. (ט) והא דגרסינן באלמנה ניזונית יתומים אומ' נתננו. והיא אומרת לא נתנו וכו' (י) ואמר ליה רבי הייא בר אבא לר' יוחנן לאו משנתנו היא זו (יא) הוציאת גט ואין עמה כתובה גובה כתובתה (יב) וקי"ל נמי התם כותבין שובר. אבל הוציאה כתובה ואין עמה גט אע"ג דאיכא עידי גירושין לא גביא אלא בגט וכתובה. וכיון דלא נקיטא גיטא אפשר דפרע לה בגיטא וכתבו ליה בי דינא שובר אגביה. (יג) והיינו דקאמר אבד שוברי דגיטא לאו מעשה ב"ד הוא. אבל כתובה מעשה ב"ד הוא ואע"ג דליכא בתובה כמאן דנקיטא לה דמיא. וגט בלא כתובה כגט וכתובה דמי. ובתובה בלא גט לאו כלום הוא. (יד) כדתנן הוציאה כתובה ואין עמה גט הרי אלו לא יפרעו (טו) וכתב רבינו בעי אביי לאוקומה למתני' במקום שאין כותבין כתובה והדר ביה וסלקא שמעתא דאפילו במקום שכותבין הוציאה גט ואין עמה כתובה גובה כתובתה. וה"מ עיקר כתובה אבל תוספת אינה גובה אלא בשטר (טז) ואע"ג דקי"ל תנאי כתובה בכתובה דמי ה"מ לחנך דמנינן פרק דאע"פ ומדלא מנינן לך בהדי הנך ש"מ בכה"ג לא אמרינן תנאי כתובה בכתובה הכין כתב רבינו אלפס בכתובות. אבל רבינו אבן מגש כתב בפ"ק דכתובות אע"ג דלא נקיטא כתובה גביא מאתים משום טוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום (יז) ותוספת נמי ביון דקי"ל לא ניתנה כתובה ליגבות מחיים כמאן דנקטא שטרא בידיה דמיא וגביא נמי תוספת. בתשובת שאילה דאיתא מקמי רבינו שרירא כי אמרי' לא נתנה כתובה לגבות מחיים ה"מ בעיקר כתובה וקא בעיא לשיקל ומיפק אבל כי מענה הב

שער החדש

(א) **כדגרס'** בהזהב וזאת לפניה כיסדתל כו' כ"מ מ"ז מ': (ב) וכבר פירשתי ענין חליפין בשער קנין. עיי' לעיל מתמר ב':
(ג) לרבינו אבן מיגמ"ש דאומן שהחליף בתים לשמעון כו' עיי' בהגהות מרדכי דכתובות דמז רנ"ג ובתו"ם סי' רל"ב סעי' ה' ועיי"ש בב"י וד"מ סוף מ' ועיי' מ' ר"י מינמ"ש סי' ר"מ שם מבואר יעו"ש היטיב (ונ"ל ונמו עדים שנכנס שמעון בבתים תין לשמעון על האומן כלום ואם האומן נתלי נתלים לו שהיו נתלים לך תין שם עדים שיעידו עליו שנכנס לבתים בעת החליפין או תמ"ל יאמר שמעון שלא נכנס ולא ראה ובטל כו' ומפלת רשות לו כותל הנראה כו') : (ד) כדלתמיכן לענין סנדל שנפלו מרסיותיו כו' שכח קי"ב ב' : (ה) הלכה אצל הרופא וריפאתה כו' כתובות ע"ד ב' והא דתי' התם דתם היו בו מומין והלך אצל הרופא וריפאתהו מקודשת יעו"ש ע"ה מ' התם ה"מ משום דתיפתא בכל דהוה ניחה לה יעו"ש בתי' הרי"ל : (ו) כתב ככך וכך בשבת כו' רבי"ל מכאן ואילך מחתיל טופס הכתב (ונ"ל תיכף כתב בכתב תמוהים כמו שהוא בכל הספר הזה ועיי' בהגהות מרדכי דכתובות דמז רנ"ג יעו"ש) : (ו) וכל חד ומד ליתבי לנפשי' בתמתא דידי' כנ"ל : (ח) כדכ' בשטר זבינו. עיי' לקמן בטופס הכתב שבסוף ה' מכירת קרקעות וגם שם לת טוכס היטיב ועיי' בטופס הכתב שבסוף ה' מלוקת קרקעות:
(א) **שובר** שימוש שלוחים ממון שלוחים גם שימוש שכירות שומת שובר כו' רבי"ל והוא שימני ההלכות הגלולות בתוח זי"ן:
ב) ולשון סימפון סימן פירעון. עיי' ב"מ כ' ב' גרם"י ותוס' שפ' דמתפון הוא ניסול ולכך המנהל קרוי סתפון יעו"ש ועיי' בערוך ערך סתפון מם"כ כזה: (ג) כדתנן מי שפרע מקצת חובו כו' ב"ב ק"ע ב' ועיי' לעיל מתמר ה' תוס ג"ז: (ד) ואסיקנא אפי' לם"ד כותבין שובר ה"מ לתלוני' אבל אכוליה לת ולת היא כו' רבי"ל שם לם"ד כותבין שובר ה"מ לתלוני' אבל אכוליה לת ולת היא כו' רבי"ל שם

הב לי מאי דכתוב בכתובתי דאיעביד ואותיב תהותין ואישתעך דינא הוא דיהב לה כל מה דכתב לה והבי מסתברא (יט) וגבי החוא עובדא דירושלמי גרסינן אי גרי לה אטבאות אי לא אנא מחשיבנא כן פורני . והכין חזינא לרבוותא קמאי לרבינו שרירא ולרבינו האי בתשובות ובעל מתיבתא הכין כתב אשה שאיבדה כתובתה ונתאלמנ' או נתגרשה לא מיבעיא מאתים זוז דחזו לה מדאורי' דגביא אלא אפי' תוספת גביא וכיצד עושין מוציאין שתים ושלש כתובות מקרובות ומגבין לה בפחות מהן ובשבועה (כ) ומה שתמצא בתשובות לרבינו הגרושה אם טען פרעתיך לאחר גירושין תישבע כל מי שיש בידו שטר (כא) ובתשובות אחרות אלמנה שאיבדה כתובתה אין לה כתובה דאיפשר שמחלה לבעלה. (כב) אי נמי אתפסה צררי מסתברא דליתה ובתשובות אחרות תמצא בשכו דגובה והיכא דחייב מודה לא חיישינן לצררי (כג) דהא קי"ל כמד"א פוסקין מזונות לאשת איש ולא חיישי' לצררי (כר) והא דגרסי' בגט פשוט ובער' אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה (כה) ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו . דרב הונא ברי' דרב יהושע אמ' אימור צררי אתפסה מאי בינייהו א"ב בשחייב מודה. (כו) אי נמי בשמחתה ומית בשמתיה דשלחו מתם שמתוה ומית בשמתיה הילכתא כרב הונא בריה דרב יהושע (כז) ותו לא אלא דשמתוה ומית בשמתיה . לאו למימרא דהילכתא כוותיה דחיישינן לצררי (כח) דא"כ הול"ל הילכתא כרב הונא בריה דרב יהושע ותו לא (כט) אלא דשמתיה ומית בשמתיה והילכתא כוותיה דדמי לגולן (ל) דקי"ל דחייב להחזיר משום כבוד אבותיו ואפי' קטנים חייבים . אבל בעלמא אפי' חייב מודה לא איפסיק הילכתא בהך מיניהו . (לא) ואתא רבא ואמר מעמא משום שובר . ולצררי לא חיישינן (לב) והילכתא קי"ל כרבא כהילכתיה ובטעמא דפסק אין נזקקין לנכסי יתומין ואם אמר תנו נזקקין והוא הדין בחייב מודה (לג) דהא רבי אסי ורבי יוחנן ורב הונא כולהו סבירא להו בשחייב מודה נזקקין. דלא סבירא להו כרב פפא (לד) וכן פי' רבי שמואל דאמר חדא והוא הדין לאידך . (לה) ואע"ג דגרסינן דרב אלפס גרס דהילכתא כרב הונא בנוסחא דילן לא אשכחן. (לו) ורבינו שלמה בערכין שלחו מתם שמתיה ומית בשמתי' נזקקין אבל בעלמא אפי' חייב מודה אין נזקקין . דאיכא למימר מודה דחייב לה אבל איכא למימר דכשכון או צררי אתפשיה והילכתא כרב הונא דחייש לצררי (לז) ואיכא לפרושי כר"ש שמתיה ומית בשמתיה הילכתא כרב הונא . כלומר בההוא פליגי אבל מודה דחייב לא פליגי דאפי' לרב הונא איכא למיחש (לח) וחייב מודה ומת בנו זמנית איכא בין רב הונא (לט) לרבא מעמא משום שובר וקי"ל התלכתא כרבא שפסק (ט) הילכתא אין נזקקין ובטעמא וכהילכתא ובחייב מודה נזקקין (מא) והיינו דאמר תנו נזקקין . (מב) ותמיהא לי לרב אלפס דאייתי רב הונא ורבא . ואפילו למאן דחייש לצררי ה"ם בקטנים אבל בגדולים לא . (מג) ובשבועה גביא וכתבה שובר . (מד) ורב אשי נמי סבירא ליה כדגרסינן בפ' גט פשוט . אמר רב האי מאן דנקיט שטרא בר מאה זוזי (מה) ואמר להו שויוה בר חמשין חמשין לא משוינן ליה דאמר ליה פרעיני ואמר ליה הב לי שטרא ואמר ליה שטרא אירכם לי . וכתב ליה תברא והשתא קא מפיק ליה להאי והכין פסקי כולהו רבוותא וזה כמה שנים שבא מעשה לידי באשה שאיבדה כתובתה ופסקתי לה מאתים והלקו עלי רבוות' והיום ראיתי תשובה אחת מר' שמואל מאוטרנטו על ידי מעשה שהשיב לר' שילה בנו של ר' יצחק מביפונט זצ"ל ופסקו לגבות לה בתובה בין ממנו בין מיורשיו בשובר שכותבין ורבי שילה (מו) שמצא במפתחות דרבי אבהו ורב פפא הלכה כרב פפא ליתא דקי"ל כותבין שובר (מז) ופיהו מזוני ליתי ליה דכיון דאין שטר בתובה יוצא מתחת ידה לא אמרי נכסי בחזקת אלמנה קיימי . (מח) גרסינן בפ' שנים אוחזין אמר רב חמא בר אבא אמר רב סמפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול ואם נמצא בין שטרות קרועין יעשה מה שבטימפונות . (מט) ירוש' לבעל מתיבתא סימפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול שאני אומר מתעסק בשטר היה ותתנן שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע הוא הא נמצא ביד מלוה פרוע מאי כדון אמר בר בון היפתר בדייתיקי שאין אדם מצוי לפנות דייתקי שלו ובנוסחא דילן אמר רב סימפון היוצא מיד המלוה בכתב ידי המלוה פסול שאני אומר וכו' מתחת ידי אחר כשר . ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל אמר (נ) לעולם אין סימפון כשר עד שיצא מתחת ידי המלוה . והא תנינן שלא מצינו וכו' (נא) סמפון שיש עליו עדים

שער החדש

(יח) למיעבד ומימות מתותיך ומימעך דיעל הוא כו' כל"ל : (יט) וגבי ההוא עובדא דירושלמי גרסינן ואין לומר גדול פה כמילוי ואין לפי לומר מתניתא כו' כל"ל בפ"ד דפסחים ועי' במדרש מסתר בפסוק בסלעומו לפי שובר כו' ועי"ב ועי' למעי"ז סי' ס"ו בפי' י"ח ופי' י"ב בעי' ס' דלא מסתבר כן : (ב) ומה בשמעלה נהפוכות לדינו שלפי הגרוסים אם בשמתיה הילכתא כרב הונא . כלומר בההוא פליגי אבל מודה דחייב לא פליגי דאפי' לרב הונא איכא למיחש (לח) וחייב מודה ומת בנו זמנית איכא בין רב הונא (לט) לרבא מעמא משום שובר וקי"ל התלכתא כרבא שפסק (ט) הילכתא אין נזקקין ובטעמא וכהילכתא ובחייב מודה נזקקין (מא) והיינו דאמר תנו נזקקין . (מב) ותמיהא לי לרב אלפס דאייתי רב הונא ורבא . ואפילו למאן דחייש לצררי ה"ם בקטנים אבל בגדולים לא . (מג) ובשבועה גביא וכתבה שובר . (מד) ורב אשי נמי סבירא ליה כדגרסינן בפ' גט פשוט . אמר רב האי מאן דנקיט שטרא בר מאה זוזי (מה) ואמר להו שויוה בר חמשין חמשין לא משוינן ליה דאמר ליה פרעיני ואמר ליה הב לי שטרא ואמר ליה שטרא אירכם לי . וכתב ליה תברא והשתא קא מפיק ליה להאי והכין פסקי כולהו רבוותא וזה כמה שנים שבא מעשה לידי באשה שאיבדה כתובתה ופסקתי לה מאתים והלקו עלי רבוות' והיום ראיתי תשובה אחת מר' שמואל מאוטרנטו על ידי מעשה שהשיב לר' שילה בנו של ר' יצחק מביפונט זצ"ל ופסקו לגבות לה בתובה בין ממנו בין מיורשיו בשובר שכותבין ורבי שילה (מו) שמצא במפתחות דרבי אבהו ורב פפא הלכה כרב פפא ליתא דקי"ל כותבין שובר (מז) ופיהו מזוני ליתי ליה דכיון דאין שטר בתובה יוצא מתחת ידה לא אמרי נכסי בחזקת אלמנה קיימי . (מח) גרסינן בפ' שנים אוחזין אמר רב חמא בר אבא אמר רב סמפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול ואם נמצא בין שטרות קרועין יעשה מה שבטימפונות . (מט) ירוש' לבעל מתיבתא סימפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול שאני אומר מתעסק בשטר היה ותתנן שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע הוא הא נמצא ביד מלוה פרוע מאי כדון אמר בר בון היפתר בדייתיקי שאין אדם מצוי לפנות דייתקי שלו ובנוסחא דילן אמר רב סימפון היוצא מיד המלוה בכתב ידי המלוה פסול שאני אומר וכו' מתחת ידי אחר כשר . ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל אמר (נ) לעולם אין סימפון כשר עד שיצא מתחת ידי המלוה . והא תנינן שלא מצינו וכו' (נא) סמפון שיש עליו עדים

דהלכתא כר"ס נגרי דר"י בסמעמ ולא כ' דדווקא כסמעמ' ומית בסמעמ' הלכה כוותי' יעו"ש נגרי"ף שלפנינו דגורס נגי' דילן : (לו) ורבינו שלמה בערכין שלחו מתם כו' שם כ"ב מ' בד"ה והלכתא כר"ה כו' יעו"ש סימעג ועי' לעיל מות כ"ו : (לז) ומיכא לפרושי כר"ש שמתיה ומית בסמעמ הילכתא כר"ס . כ"ל ש לייתב הגי' דב"ב דמייתי לפי' מות כ"ז ג"כ כרס"י דבזה הלכתא כר"ס ובזה פליג עם כ"פ אבל בחייב מודה גם כ"ס מודה למן נזקקין : (לח) ומייב מודה ומת בנו זמנית מיתת בין כ"ס לרבא . דלכתא נזקקין ולכ"ס אין נזקקין דק הוכח דסמתיהו ומית בסמתי' (ועי' במוס' ערכין שם ב' בד"ה רבא אמר כו' ג"כ לתרץ) : (לט) לרבה דס"ל עסמ מסוס שובר כו' כל"ל : (מ) הלכתא אין נזקקין ובטעמי' וכהלכתי' ובמייב מודה כו' כל"ל ועי' מוס' ערכין כ"ב ע' ד"ה לר"ג כו' שפסקו כר"ג ודכריסים תמוהים וכל דבריהם עם המוסים מלתא ועד סוף ובקונטרס בהגיהו מכתובות תמוה וג"ע (ופי' לקמן ה' כתובה תוס ט"ז) : (מא) והייני דאמר תנו נזקקין כו' שם כ"ב ע' ועי"ש בתוס' ד"ה ומס אמר כו' : (מב) ותמי לי על רב אלפס דמייתי דר"ה ולא דלכתא ופפי' לעיל כו' כל"ל ועי' לקמן ה' מרב תוס ע' : (מג) ובשבועה גביא וכתבה שובר כו' קמי זה מחסר בכתובה דלמחמל בה : (מד) ורב אשי נמי כ"ל בכוהגין שובר כדגרסי' בפ' ג"פ אמר רב אמי הלי מעין כו' כל"ל ב"ב קע"ב מ' והוסף לפיל ב' במתמר ו"ך לות מ"ב יעו"ש : (מה) ואמר להו שויוה בר ממעין לי' מ"ט ממעין הלי מיסרע פרע ואמר לי' הב לי כו' כל"ל ועי' פי' ע"ג : (מו) שמצא במפתחות דר' אבהו ורב פפא הלכה כר"פ כו' ועי' בתוס' ד"ה ומס אמר כו' ו' יעו"ש ועי' לקמן בפ' כתובה דמייתי דין השתי לות ק"ב : (מח) נגרסי' בפ' שנים אומרין אח"מ בר אבא אמר ר' יצחק ב"ר אבא אמר רב חמא בר אבא אמר רב סמפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול ואם נמצא בין שטרות קרועין יעשה מה שבטימפונות . (מט) ירוש' לבעל מתיבתא סימפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול שאני אומר מתעסק בשטר היה ותתנן שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע הוא הא נמצא ביד מלוה פרוע מאי כדון אמר בר בון היפתר בדייתיקי שאין אדם מצוי לפנות דייתקי שלו ובנוסחא דילן אמר רב סימפון היוצא מיד המלוה בכתב ידי המלוה פסול שאני אומר וכו' מתחת ידי אחר כשר . ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל אמר (נ) לעולם אין סימפון כשר עד שיצא מתחת ידי המלוה . והא תנינן שלא מצינו וכו' (נא) סמפון שיש עליו עדים

עדים יתקיים בחותמיו אין עליו עדים ויצא מתחת ידי שליש או שיצא לאיר חיתום שטרות כשר. (נב) בפ' השותפין ההוא שטרא דיתמי דנפק עליה תברא. אמר רב חמא לא אגבווי מגבינן ליה ולא מיקרע קרעינן ליה וכו' ואסיקנא הילכתא כרב חמא דאם איתא דתברא מעליא הוא איבעי ליה לאפוקי בחיי אבוהון אימר זייפא זייפו (נג) איכא מד"א דווקא דאפיק אבוהון שטרא עליה דלוה למיגבא מיניה ולא אפיק עליה האי תברא ומדלא אפקיה מהדי שקרי נינהו הא לאו הכי לא אמרי' זייפי זייף (נד) דהא קי"ל בערכין הלבה בבולהו נוקמין לבר מנמצ' שדה שלו דאחזוקי מהדי שקרי לא מחזקינן (נה) ואיכא מד"א מהדותא על פה היא ולא מחזקינן בשקר' אבל בשטרא מחזקינן (נו) ואיכא למימר אי בעל פה היכי מקבלינן הא אין מקבלין עדים שלא בפני בעל דין והתם קטנים ניגהו:

(נז) **שובר** בכך וכך בשבת וכו' איך אמר לנא פלוני בן פלוני הוו עלי סהדי וקנו ממני וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא והבו ליה לפלו' למיהוי בידיה לזכו ולראיה דצביתי ברעות נפשאי ובטילית ליה לההוא שטרא דהוה ליה גבאי כך וכך. וזמניה זמן פלוני ואירכם והשתא ליתי לי גביה דפרע לי פלו' כל מה דכתב בההוא שטרא ולא פש לי גביה ולא מידי אלא כך וכך וכל היכא דאיתיה ליבטיל ההוא שטרא וליהוי בעפרא וכל מאן דאתי מחמתיה בהרמנא דילי ולא דילי ליקום ולערער וישתעי דינא בהדי פלוני דנן או על מאן דאתי מהמתיה מהמת ההוא שטרא דזמניה זמן פלוני וכתב ביה כך וכך ליבטיל להההוא דינא ולא ליהוי ביה מישא וכל שטרי דיפקון מתחות ידאי דהאתי מחמתי על פלוני דנן ועל דאתאי מחמתיה ליבטלן וליהוי כתפפא לא שרירין ולא קיימין וכל מורעי דנפקין על שטרא דנן ליבטלן כחרם הנשבר וחומר שטרא דנן כחומר כל שטרי דנהיגין בישראל דלא כאסטכתא ודלא כמופסא דשטרי וקנינא מפלוני לפלוני בכל מה דכתוב ומפורש לעיל:

(א) אות שני שיתוף

(ב) **דתנן** וכן שלשה שהטילו לכים פיחתו או הותירו כך הם חולקים כלומר לפי המעות. (ג) ואמר שמואל שנים שהטילו לכים זה מנה וזה מאתים השכר לאמצע. אמר רבא מסתברא מילתא דשמואל בשור לחרישה ועומד לחרישה אבל שור לחרישה ועומד לטביחה זה נוטל לפי טעותו וזה נוטל לפי מעותו (ד) ופירש רבינו אלפס שור לחרישה ועומד לטביחה בגון שנטלכו עליו לשוחטו לחלוק באיבריו ואחר כך נזדמן להם שטכרוהו כשהוא חי זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו הואיל ואלו טבחוהו וחלקוהו באיבריו זה היה נוטל שליש מגופו וזה היה נוטל שני שלישים חב המנונא אמר אפילו לקחו שור לחרישה ועומד לטביחה הואיל ובשהוא חי בכרוהו ועדיין לא חלקו עדיין השותפות קיימת והשכר לאמצע ותיובתא דסתניתין משלשה שהטילו לכים (ה) מקשי בין לרבא בין לרב המנונא. ומשני הותירו ווזי חדתא פיחתו איסתרי דציניתא וקסבר לה סת"ג הכי (ו) והילכתא כשמואל (ז) אליבא דרב המנונא ואפילו לקחו שור לחרישה ועומד לטביחה וטבחוהו ומכרוהו כיון דמעיקרא לחרישה קאי והשכר לאמצע כי טבחוהו נמי השכר לאמצע ודינו כעומד לחרישה לדעת רב המנונא ורבה סבירא ליה כיון דמופי' לטביחה הו"ל כשור לטביחה ועומד לטביחה לדה"כ והולקין לפי מעו' ותיובתא דסתניתין דשלשה שהטילו לכים לרב המנונא אתיא ורבה מוקמה לה בשור לחרישה ועומד לטביחה (ח) ולרב המנונא ליכא לאוקמה בשור לטביחה ועומד לטביחה. דההוא לא איצטריך לאשמועינן ואוקים' הותירו ווזי חדתי פיחתו איסתירי דציניתא (ט) והילכתא שור לטביחה ועומד לטביחה הרי הוא כבל שותפות סתם שאם הטילו לכים וקנו פרקמטי' הראויה ליחלק באותה שעה ומכרוה לדברי הכל לפי מעות הן חולקין אבל שור לחרישה אפי' עומד לטביחה וטבחוהו ומכרוהו והרויחו הילכתא כשמואל ואליבא דרב המנונא דבין שבאותה שעה לא היה ראוי ליחלק וזה אינו יכול לקנות זה בלא זה השכר לאמצע והוא הדין אם קנו כלי אחד או מרגלית אחת שאינה ראויה ליחלק השכר לאמצע. הא דנקיט שור משום דאיכא לאיפלוגי בין חרישה וטביחה והוא הדין לכיוצא בו והשכר וההפסד לאמצע (י) והא דגרסינן בפ' שור שנגח ד' וח'. רבי שמעון אומר שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים האחרון נוטל מאה ושלפניו זה נוטל חמשים. וזה נוטל חמשים. חזר ונגח שזר אחר שוה מאתים. האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים ושנים דינר זהב. ואוקימנא כרבי עקיבא דאמר שותפי נינהו וקי"ל כוותיה וחולקין ההפסד לפי המעות. והוא הדין לשכר (יא) ומסתברא דזהה ליה כשור לטביחה ועומד לטביחה. דחצי נזק מגופו משלם. וליבא לאקשויי סיגה לשמואל בלל הדין היא סברא דילן לגמרא דילן וגמ' דנזיקין ירושלמי אית לה סברא דילן והכי גרסינן התם בפרק שור שנגח. תמן תנינן ג' שהטילו לכים. רבי בון בר חייא (יב) נראין דבריו שנטלו מרגליות כו' יכול למיטר אילולי עשרת דינרין לא הוה מזבינא לך כלו' אבל דרכו ליחלק סביאין לאמצע וחולקין (יג) רבי אלעזר אמר אפילו דבר שדרכו ליחלק בו יכול למיטר ליה את פרקמטיא דידך סגיא ואנא פרגמטיא דידי קלילי (יד) ואנא הפך ומהפך ומטובך וכו'. (טו) וגמרא דילן אזלא כרב חייא וגמ' דירושלמי סבירא ליה דאפילו בסתם שותפות (טז) והטילו לכים כולן חולקין בשוה והשאר לאמצע רבי אלעזר הוא דפליג עליה כדאיתא התם. אמר ר' אלעזר הד"א בשהיתה הסלע או חמורה או יתירה אבל לשבח ולהפסד חולקין בשוה. וקשיא הדין יהב מאה דינרין והדין יהב עשר ואת אמר הכין

שער החדש

ס"ם סעי' י"ח י"ט כ' יעו"ש היטיב: (נב) בפ' השותפין ההוא בשטרא דיתמי דנפק עליה תברא: (נג) איכא מאן דאמר דווקא דאפיק אבוהון כו' עיי' בגמוקי יוסף שם: (נד) דהא קי"ל בערכין הלכה בבולהו מזקקין כו' שם ס"ב ב': (נה) ואיכא מ"ד מהדותא ע"פ היא ולא מחזקינן כו' עיי' בנמ"ם פ"ק דב"ב כו' ב'. ב"ל התם בערכין דסתדי מסתדי בע"פ לכן לא מחזקינן לבוקי מכל מהדותא בשטר מחזקינן כמיקני ועיי' לקמן נה' ביקורת הום י"ז: (נו) ואיכא למימר לי בע"פ היכי מקבלינן כו' ב"ל דכיון מבוג ע"ז וס"ל דע"ב בשטרין מיירי בשטר דפי בע"פ היכי מקבלין מסתדי על קפיטם מ"ע מיירי בשטרא דלא מקבלין דמקיימין אלא בפני בע"ד כדמוי' בב"ק קו"ב ב' יעו"ש היטיב ועיי' בעומ"ש סי' ק"י סעי' י"ג יעו"ש היטיב ומביאור מדבכי רבינו מהכריט כדיפה קמייתא ועיי' בש"ך סי' ק"ח ס"ק ל"ה יעו"ש היטיב: (נז) מוסף כתב הטוגר. עיי' בהגהות מרדכי דכתובות דמז בפ"ה (ומש"כ כאן בהרמנא דילי ולא דילי. הני מיכוח ולא דילי ליתנהו שם יעו"ש):

(א) **אות** סי"ן שיתוף כללו: (ב) דתנן וכן אלמא שהטילו לכים כך הן חולקין כו' בתוספות ס"ב ב': (ג) ואמר שמואל שנים שהטילו לכים כו' שם בגמרא: (ד) ופי' רבינו אלפס שור לחרישה ועומד לטביחה כגון שנמלכו עליו כי' יעו"ש בריש"ף וכמ"ש סי' יו"ד (ועיי' מש"כ הב"י בסי' קפ"ו בסעי' ס' בדברי הכ"ן יעו"ש דש כי לפרושי דברי הכ"ן מבוארים היטיב כי במכוחו הכל מודים דחלוקים לפי מעות יעו"ש היטיב ודברי המ' מוסי שם מנומגמין יעו"ש היטיב): (ה) מקשי בין לרב המנונא. דליכא למימר דרבא יסבר דמיירי בלקחוהו לטטיטה ועומד לטביחה דמ"ל נמ כב המנונא ופשיטא לקים: (ו) והלכתא כשמואל ומליבא דרב המנונא. והש"ם מילתא דפשיטא לקים: (ז) מליבא דרב המנונא ורבינו שלמה פי' דמפילו לקחו שור לחרישה ועומד לטביחה מכל מקום חשיב לחרישה כל זמן שלא נתנו דעתם לשוחטו ולחלקו באיבריו וכן כתב הרמב"ם בפ"ב מהלכות שכירות הלכה ט"ו ומ"ש הרב המגיד שם שהשיגו הראב"ד ז"ל וכתב שאין לחלק בין שלקחו לחרישה ועומד לטביחה ובין שלקחו לטביחה ועומד לחרישה שהרי בשניהם לא נתנו דעתם לשוחטו ולחלקו באיבריו אלא שלקחו לחרישה ועומד לטביחה ולא נתנו דעתם לשוחטו ולחלקו באיבריו עד שנמלכו עליו ומ"ש הרב המגיד שהרי בשניהם לא נתנו דעתם לשוחטו ולחלקו באיבריו אלא שלקחו לחרישה ועומד לטביחה ולא נתנו דעתם לשוחטו ולחלקו באיבריו עד שנמלכו עליו אינו מחוור דמאי נפקא לן מהכי הא בכל ענין לא נתנו דעתם לשוחטו ולחלקו באיבריו ומ"מ כיון שלקחו לחרישה ועומד לטביחה הרי הוא כבל שותפות ואם הטילו לכים וקנו פרקמטי' הראויה ליחלק באותה שעה ומכרוה לדברי הכל לפי מעות הן חולקין אבל שור לחרישה אפי' עומד לטביחה וטבחוהו ומכרוהו והרויחו הילכתא כשמואל ואליבא דרב המנונא דבין שבאותה שעה לא היה ראוי ליחלק וזה אינו יכול לקנות זה בלא זה השכר לאמצע והוא הדין אם קנו כלי אחד או מרגלית אחת שאינה ראויה ליחלק השכר לאמצע. הא דנקיט שור משום דאיכא לאיפלוגי בין חרישה וטביחה והוא הדין לכיוצא בו והשכר וההפסד לאמצע (י) והא דגרסינן בפ' שור שנגח ד' וח'. רבי שמעון אומר שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים האחרון נוטל מאה ושלפניו זה נוטל חמשים. וזה נוטל חמשים. חזר ונגח שזר אחר שוה מאתים. האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים ושנים דינר זהב. ואוקימנא כרבי עקיבא דאמר שותפי נינהו וקי"ל כוותיה וחולקין ההפסד לפי המעות. והוא הדין לשכר (יא) ומסתברא דזהה ליה כשור לטביחה ועומד לטביחה. דחצי נזק מגופו משלם. וליבא לאקשויי סיגה לשמואל בלל הדין היא סברא דילן לגמרא דילן וגמ' דנזיקין ירושלמי אית לה סברא דילן והכי גרסינן התם בפרק שור שנגח. תמן תנינן ג' שהטילו לכים. רבי בון בר חייא (יב) נראין דבריו שנטלו מרגליות כו' יכול למיטר אילולי עשרת דינרין לא הוה מזבינא לך כלו' אבל דרכו ליחלק סביאין לאמצע וחולקין (יג) רבי אלעזר אמר אפילו דבר שדרכו ליחלק בו יכול למיטר ליה את פרקמטיא דידך סגיא ואנא פרגמטיא דידי קלילי (יד) ואנא הפך ומהפך ומטובך וכו'. (טו) וגמרא דילן אזלא כרב חייא וגמ' דירושלמי סבירא ליה דאפילו בסתם שותפות (טז) והטילו לכים כולן חולקין בשוה והשאר לאמצע רבי אלעזר הוא דפליג עליה כדאיתא התם. אמר ר' אלעזר הד"א בשהיתה הסלע או חמורה או יתירה אבל לשבח ולהפסד חולקין בשוה. וקשיא הדין יהב מאה דינרין והדין יהב עשר ואת אמר הכין

הבן חברין אסרין יכיל למיטר ליה על ידי מינאי סלקת פרקמטי שלך (יז) עד כדון הות זעירא והות רובא יכיל היא אטר ליה עד דאת מזבין חד זמן אנא אזבינא עשר זימנין (יח) עד כרון מקום קרב זה היה מקום רחוק אמר ר' הילא יכיל הוא מיטר ליה עד דאת אזיל ואתי חד זמן אנא אזיל ואתי עשר זימנין תמן תנינן חזר ונגה שור שוה ר' האחרון נוטל באה ושלפנין חמשים ושנים הראשונים דינר דינר של זהב ר' שמואל בשם ר' זירא וכן לשכר . אמר ר' יוסי הדא דרבי זירא פליג אדר"א ואמר רב סנא קשיתא קומי ר' יודה ולא מודי רבי אלעזר שאם התנו ביניהן שזה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו שוורים כמו תניי הם . חזר ואמר קומי רבי יוסה (יט) אמר ליה בפירו' פליגין סתמן חולקין בשוה ר' זעירא אמר זה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו ונסרא לית ליה להאי סברא דקאמר יכיל למיטר ליה (כ) ורבה ורב הונא מתרצי להנך קושיותא דקאמר מסתברא בשור לחרישה הא לאו לחרישה איכא לאקשויי הרן יהב מאה והדן יהב עשר ואת אמר הכין (כא) ואטעמא דנסרא דילן וכר' בון בר' חייא דירושלמי סמכינן וכרבתיבון (כב) ורבינו שמואל בן חפני כתבא בספר השותפות אע"פ שלא נתערב ממון השותפות זה עם זה נבנם לכלל השיתוף והריוח לאמצע והרב אלפס הלק עליו בתשוב' ואמר דרוקא שהטילו שניהם לבים אחד ונתערב הממון . הא לאו הכי לא והיכא שהטילו לבים זה מנה וזה מנה והתנו ביניהן שיתוף עד זמן פלוני בכל מה שיוזמן להם מן השטים בין במציאה בין בכל דבר איכא פלוגתא ביני רבוותא איכא מאן דאמר דלא מהני תנאה במציאה וכיוצא בה דדבר שלא בא לעול' הוא ואיכא מאן דאמר דמהני (כג) וכתב הרב החסיר טעמא דכל חד וחד נעשה שכיר ופועל לחבירו ורמיא להא דאמר ששברו ללקט מציאות . ומסתברא טעמא דרבינו משולם בר' קלונימוס סלוקא שהשיב לבית דין שבארלדי (כד) על שלשה אחים שהתנו זה לזה בקנין על נכסי אחותם שניתן לה בעלה שכל מי שיקבל מתנה מאחותם יחלקו שלשתם בשוה . ולימים נתנה מתנה לאחד מהם והשיב אע"ג דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם . בההוא הנאה דקא מכחי להדדי (כה) כדאמר' באחין שחלקו בההוא הנאה דקא צייתי להדדי (כו) גמרי ומקנו . ובפסקא אסרינן בההוא הנאה דקא מיתתנו אהדדי גמרי ומקנו . (כז) ונבי שומר אמרי נמי בההוא הנאה דקא מסוך עילויה ומהימן ליה גמר ומשעבד הילכך כל תנאה מהני בשיתוף בין מציאה בין דורון משום האי טעמא דקא משתתפי אהדדי גמרי ומקנו . (כח) וכל שכן אי אתני בהדי דלא ליחבון באשראי ולא תיזיל באורחא רחיקתא בלא הירמנותי ותהימן לי בבי תרי סהדי וכל תנאי דמתני אהדדי מהני תנאה בר מתנאה דאיסורא (כט) ובתשובות הצרפתי' אם נתפס אחד מן השותפין עם הפרקמטיא אין על חבירו כלום שאדרבות גופו לא קיבל עליו (ל) והביא ראיה מהא דשתף נהר חמורו וחמור חבירו וכו' (לא) ותו הא דנרסינן בירושלמי האחין והשותפין שנפל אחד מהן לאומנו' וכו' (לב) בהדא רבי נחמן בריה דר' שמעון בריה דר' נחמן נתפש לכולי אתא עובדא קומי ר' אמי אין אית בניכסוי דר' נחמן דנתפש לכולי יתן לו מנכסין ואם לאו יתן לו משל אמצע ודווקא דאתני אהדדי אבל ממתמא כגון סתם אחין שהם שותפין במציאות כל אחד ואחד לעצמו (לג) בדנרסי' בירושלמי אמר רבי חייא בר אבא סתם אחין שותפין עד ג' דורות והבי נרסינן התם בירושלמי אמר ר' אמי בן שנראה חלוק בנכסי אביו בחיי אביו מה שסיגל לעצמו סיגל כהדה חד בר נש איתעבד חד סופר בעא אחיה לפלג עימיה (לד) אתא עיברא קומי רב אמי אחר כך אנו אומרי' אדם שמצא מציאה אחיו חולקין עמו ואדם שיצא ללסטים אחיו חולקין עמו ובך אנו אומרי' לשון אתמהא היא בנמר' דירושלמי (לה) כדאי' בנמר' דערלה כך אומר ענים חייבין במעשר (לו) ובמסכת משקין פקדון אינה גובה מנכסי יתומין (לז) ובמסכת ביצה כך אנו אומר אסור לישתמש על גבי קרקע ובעל מתי' אייתינן ליה בפ' הנושא את האשה (לח) בהאי לישנא ירושלמי אדם שמצא מציאה אחיו חולקין עמו אדם שיצא ללסטים אחיו חולקין עמו (לט) ובירושלמי כאריסה דבר זאת מהו דייסרון דקיקיא ללרביא נחלק עמהון יכולין למיטר ליה מציאה אשכחן ש"ם מציאתן לעצמן עד שישתתפו בתנאי (מ) ולהאי לישנא דקאמר בהדה ואיכא לפרושי בן שנרא' חלוק בחיי אביו (מא) כגון שסיגל לעצמו בחיי אביו והיה סמוך על שולחן אביו ולא תבעו אביו בחייו מה שסיגל לעצמו סיגל דאוזלנא בתר אוסרנא פרלא תבע ליה מחל כהדה בר נש איתעביד ספר בחיי אביו ולא היה אביו תובעו כלום אתא קומי רבי אמי (מב) וכי אדם שמצא מציאה בחיי אביו ולא תבעו אביו חלקו הכי מחל ובן מי שיצא בליסטיות ומצא מציאה ידוע הוא שאביו לא נתרצה בכך ומחל (מג) וכן מי תגר' דסמך ומרויח לעצמו ולא תבע ממנו האב כלום מה שסיגל סיגל לעצמו והרי הוא כאילו נתן לו במתנה ואין האחין חולקין (מד) והיכא שהטילו לבים שניה' אפי' המיל א' יותר אין לו אלא שכר עמלו ומזונו (מה) כדנרסינן ר' אלעזר מהגרוניא הוה ליה אריסיה יהיב זוזי וחבין תורי וכו' (מו) ושכר עמלו ומזונו בשכר עיסקא . (מז) גרסינן בפרק כל הנשבעין שלא

שער החדש

(יז) עד כדון דהות סרגמיתא זעירא הוות סרגמיתא רבה מ"ל מכון בר מיין יכול הוא מימר לי' כו' כ"ה בירושלמי סלפניהו מכל דניהו מקם מם זה דמסמע דר' מנן בר מיין הוא ר' בון בר מיין דסמיך אהדיה כמן ר' בון בר מיין וכ"ה בגמ"ס יעו"ש מכל מתי' הכסבו"ת ליתא ומכו מסות בנבכי דניהו יעו"ש) : (יח) עד כדון מקום קדיב מקום רחוק מ"ל סילא כו' כנ"ל : (יט) אמר לי' בסילום פליגין ר' לעזר אמר סתמן מולקין בשוה ר' זירא אמר ססמן כו' כנ"ל : (כ) ורבה ורב הונא דמגוחא מסלני להך קושיימא כו' כנ"ל : (כא) ואטעמא דנסרא דילן וכר' בון בר מיין כו' מכל הכא"ם וכר"ן לא כתבו כן ונם נמי הכסבו"ם לא כ"כ ועי' בסי' קסי"ז סעי' ה' יעו"ש טיסיב : (כב) ור"ם כן מפני כתב כם' הסופסות כו' כנ"ל עיי' כ"י סי' קע"ו סעי' כ' : (כג) וכ' הרב החסיד מעמא דכל מד ומד נעשה שכיר כו' עיי' ברא"ש ס"ד סה' שלומין וסופסין ס"כ ובנבפוי' שם אות מ' ועי' בב"י סי' קע"ו סעי' ד' ועי' לעיל דין ח' מדיני מנחי אות מ' : (כד) על שלשה אחים שהתנו זה לזה כו' ועי' בשנאות מרדכי דב"ב רמז תרם"ג וכ"י סי' קע"ו סעי' ס"ח ובסי' כמ"ם אות מ' ול"ם סי' כ"ם אות ס' ובא"ם סי' כ"ם סעי' ח' בהגה"ה : (כה) כדאמרינן בחמין שחלקו בהנאה שעשה כו' ב"ב ק"ו ב' : (בו) נמרי ומקנו ובפסיקתא מחזיק בהנאה שעשה כו' כנ"ל בתוספות ק"ב ב' (ועי' בב"י שם בסי' קע"ו ובחי' הגאות שם) : (בז) ונבי שומר נמי ממריק בהכחת כו' עיי' בדיני הגאלי בדין מרבעה עמר אות מ"ם : (בח) וכ"ם מי שמת בספרי' דלא ליזבן בחמרמי כו' כנ"ל עיי' ב"י סי' קע"ו מתו' ל"ג ועי' לקמן אות ע"ד : (בט) ונמ' הנרסינן שם נפסם ס' מן הסופסים בפרקמטיא כו' עיי' בהנאות מרדכי דב"ב רמז תר"ם וב"י סי' קע"ו שתי' ס"ח ובד"ם סי' קע"ז אות ב' ובא"ם סי' קע"ו סעי' מ"ח : (ל) והבית לתי' מפסוק נסר חמורו ומחמור מביהו כו' ב"ק קע"ו ב' . ור"ל מפ"ב שפ"י מפסק בשל מביהו הפסיד שלו פסור : (לא) ותו הא דנרסי' בירושלמי בחמין והסופסין כו' פ"ם דב"ב ס"ד ועי' בהנאת מרדכי שם רמז תרם"ח : (לב) כהדא ר' נחמן בריה דר' שמעון בר' נחמן נתפש לכולי אתא עובדא קומי ר' אמי כו' כ"ה בירושלמי לפנינו אלא כהדא ר' נחמן בריה דר' שמעון בר' נחמן נתפש לכולי אתא עובדא קומי ר' אמי אין אית בניכסוי דר' נחמן דנתפש לכולי יתן לו מנכסין ואם לאו יתן לו משל אמצע ודווקא דאתני אהדדי אבל ממתמא כגון סתם אחין שהם שותפין במציאות כל אחד ואחד לעצמו (לג) בדנרסי' בירושלמי אמר רבי חייא בר אבא סתם אחין שותפין עד ג' דורות והבי נרסינן התם בירושלמי אמר ר' אמי בן שנראה חלוק בנכסי אביו בחיי אביו מה שסיגל לעצמו סיגל כהדה חד בר נש איתעבד חד סופר בעא אחיה לפלג עימיה (לד) אתא עיברא קומי רב אמי אחר כך אנו אומרי' אדם שמצא מציאה אחיו חולקין עמו ואדם שיצא ללסטים אחיו חולקין עמו ובך אנו אומרי' לשון אתמהא היא בנמר' דירושלמי (לה) כדאי' בנמר' דערלה כך אומר ענים חייבין במעשר (לו) ובמסכת משקין פקדון אינה גובה מנכסי יתומין (לז) ובמסכת ביצה כך אנו אומר אסור לישתמש על גבי קרקע ובעל מתי' אייתינן ליה בפ' הנושא את האשה (לח) בהאי לישנא ירושלמי אדם שמצא מציאה אחיו חולקין עמו אדם שיצא ללסטים אחיו חולקין עמו (לט) ובירושלמי כאריסה דבר זאת מהו דייסרון דקיקיא ללרביא נחלק עמהון יכולין למיטר ליה מציאה אשכחן ש"ם מציאתן לעצמן עד שישתתפו בתנאי (מ) ולהאי לישנא דקאמר בהדה ואיכא לפרושי בן שנרא' חלוק בחיי אביו (מא) כגון שסיגל לעצמו בחיי אביו והיה סמוך על שולחן אביו ולא תבעו אביו בחייו מה שסיגל לעצמו סיגל דאוזלנא בתר אוסרנא פרלא תבע ליה מחל כהדה בר נש איתעביד ספר בחיי אביו ולא היה אביו תובעו כלום אתא קומי רבי אמי (מב) וכי אדם שמצא מציאה בחיי אביו ולא תבעו אביו חלקו הכי מחל ובן מי שיצא בליסטיות ומצא מציאה ידוע הוא שאביו לא נתרצה בכך ומחל (מג) וכן מי תגר' דסמך ומרויח לעצמו ולא תבע ממנו האב כלום מה שסיגל סיגל לעצמו והרי הוא כאילו נתן לו במתנה ואין האחין חולקין (מד) והיכא שהטילו לבים שניה' אפי' המיל א' יותר אין לו אלא שכר עמלו ומזונו (מה) כדנרסינן ר' אלעזר מהגרוניא הוה ליה אריסיה יהיב זוזי וחבין תורי וכו' (מו) ושכר עמלו ומזונו בשכר עיסקא . (מז) גרסינן בפרק כל הנשבעין

(מח) שלא בטענה וכו' ואחין נשבעין בטענת (מט) שמא מאי טעמא משום דמודו ודווקא בנכסים שטרחו והרויחו כודו בטה שלא טרחו לא מדו ואסר רב נחמן והוא שיש טענה ביניהן שתי כסף בשמא אתה חייב לי שתי כסף זה מודה לו במקצת שהוא כעין דאוריתא ש"ס דלא מחייב שותף שבועה (נ) אלא אם כן מודה במקצת דווקא שנתעסקו שניהן בממון אבל אם אין האדם מתעסק בו וחבירו מודה אינו יכול להשביעו בשמא ואם זה אומר נתעסקת וזה אומר לא נתעסקתי נשבע שבועת היסת על טענת בריא ומגלגל עליו טענת שמא אבל לבתחילה אינו יכול להשביעו ולומר לו כיון שהיית שותף עמי בממון שמא נשאת ונתת בו אלא נעשה זה משועבר לזה וזה אינו משועבד לזה ואינו נשבע אלא אם כן שניהם נתעסקו בממון (נא) והיכא דראובן ושמעון נשתתפו ונטל אחד מהם מן הממון ונשתתף עם לוי הרי חבירו משביע ללוי ולא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את וכ"ש אם נתן ראובן לשמעון בתורת עסק ונתן שמעון ממנו ללוי בעסק (נב) משביע ראובן שבועת השותפין דאמר ליה ממונא דידי הוא. ושליחותא דידי עבד ואם שמעון השביע ללוי קיימא לן שבועה לאחד שבועה לכולה ואיכא מאן דאמר אפי' אשת שותפו משביע כדין אשה נושאת ונותנת בתוך הבית (נג) כדאמרינן אפילו אשתו של שומר נשבעת דכל המפקיד על דעת אשתו ובניו מפקיד. (נד) דאם כן נמצאת אשה גובה לממון השיתוף ועושה תוריא בממון השיתוף ולאחר חלוקה מחזרת לבעלה ואם ה"ג מתחילה שלא להשביע נשותיהן תנאי ממון הוא וקיים ואין עליה אלא חרם סתם ואיכא מאן דאמר דלא עדיף שותף מבעל (נה) דהא בעלה אינו יכול להשביעה אלא בסוף. אבל בטענת בריא משביע לה (נו) ואע"ג דקי"ל שומה וקנין והאשה. דאמרינן פגיעתן רעה ה"ס בחבלה (נז) אבל גניבה וגזילה והוא ידוע בידה משביעין אותה ה"ס בטענת בריא אבל בטענת שמא לא ובתב הרב קרובינו דינא דשבועת שותף עם אשת שותף כדין אשה עם בעלה. (נח) ופסק רב אלפס דהלכה כתנא קמא (נט) דאם הושיבה חנונית או שמינית אפוטרופוס הרי זה משביע' ואם לאו אינו יכול להשביעה. בשותפות נמי

(ס) היכא שבעלה יכול להשביע כגון שמינית אפיטרופוס באותן נכסים שותף משביעה אשת שותפו על טענת שמא. (סא) ואם לאו אינו יכול להשביעה ואשה הנושאת והנותנת בתוך הבית בין אלמנה בין אשת איש ומסתברא דאפי' פטר ראובן לשמעון משבועה (סב) ואי נמי פטר שמעון את לוי (אין) ראובן משביע ללוי אלא אם כן פטר הוא והבאים מכחו כדתנן כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך וכו'. אבל משביע הוא את יורשיה (סג) ויורשיה שנתן לה רשות להיות אפוטרופוס כדפר' בנאמנות דמשאיל שנתן רשות להשאיל וכו' ואע"ג דקי"ל תנאי ממון קיי' (סד) ה"ס דלא קא מיחייבי לאחריני כדאיתא התם (סה) בפרק מי שהיה נשוי. אמר רב הונא הני תרי אחי או תרי שותפי דאית להו דינא בהדי חד ואזל חד מינייהו לדינ' לא מצי אידך למימר לא הוה ניחא לי דתישתעי את דינא בהדיה אלא שליחות עבד ודווקא דאיתי דאיבעיה לה למיתי (סו) אבל ליתיה בטתא לא מצי למימר ליה אי הואי אנא התם הוה טעיננא טפי. (סז) ירושלמי ובחש בעמיתו פרט למבחיש א' מן האחין ולאחר מן השותפין פרט למבחיש בעדים ובשטר. אמר ר' יוסה הדה אמרה שנים שלוו מאחד אע"פ דלא כתבין אחראין וערבאין זה לזה אחראין וערבאין זה לזה הן ולא עבדין כן. (סח) והילכתא אם מת אחד מהן או העני או כפר אחד והודה אחד מהן אותו שהודה מתחייב בכל (סט) ואין מקבלין עדות על חבירו. וכן מי שהודה לאחד מן השותפין (ע) או פרע לאחד מהן באילו לא פרע ולא הודה. (עא) גרסינן בפרק חזקת הבתים אמר שמואל השותפין מחזיקין ומעידין זה לזה. ונעשין שומרי שכר זה לזה. ודווקא דאמר ליה (עב) שמר ליה היום ואשמר לך למחר כדאוקמ' התם (עג) הא לאו הכי מסתמא שמירה בבעלים היא ופשור אפילו בפשיעה דקי"ל כמאן דאמר פשיעה בבעלים פטור (עד) והוא הדין לאחין וליורשין דקיימ'. (עה) גרסינן בפרק כל הנט בשלשה פרקי' מוכרין את היין וכו' לפאי הילכתא לשותפי (עו) ש"ס שותף אינו רשאי למכור שלא מדעת חבירו אלא הכל לפי מנהג מוכרי העיר ואם שינה חייב. והיכא דיבין חד מינייהו באשראי בלא רשות דחבריה איכא פלוגת' ביני רבוותא. ומסתבר' (עז) כיון

דאוקימנא

שער החדש

מבנין שלא בטענה כו' שבועות מ"ה ע': (מח) שלא בטענה המופקין וכחכיסין ומופקין מבנין בטענת שמא כו' כנ"ל: (מט) מ"ט מפוס דמודו הא חיכילא ודווקא בנכסים שטרחו והרויחו מוכו חיכילא במה שלא טרחו לא מוכו חיכילא ומ"ר והוא שיש טענה ביניהן שתי כסף בשמא אתה חייב לי שתי כסף זה מודה לו במקצת שהוא כעין דאוריתא ש"ס דלא מחייב שותף שבועה (נ) אלא אם כן מודה במקצת דווקא שנתעסקו שניהן בממון אבל אם אין האדם מתעסק בו וחבירו מודה אינו יכול להשביעו בשמא ואם זה אומר נתעסקת וזה אומר לא נתעסקתי נשבע שבועת היסת על טענת בריא ומגלגל עליו טענת שמא אבל לבתחילה אינו יכול להשביעו ולומר לו כיון שהיית שותף עמי בממון שמא נשאת ונתת בו אלא נעשה זה משועבד לזה וזה אינו משועבד לזה ואינו נשבע אלא אם כן שניהם נתעסקו בממון (נא) והיכא דראובן ושמעון נשתתפו ונטל אחד מהם מן הממון ונשתתף עם לוי הרי חבירו משביע ללוי ולא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את וכ"ש אם נתן ראובן לשמעון בתורת עסק ונתן שמעון ממנו ללוי בעסק (נב) משביע ראובן שבועת השותפין דאמר ליה ממונא דידי הוא. ושליחותא דידי עבד ואם שמעון השביע ללוי קיימא לן שבועה לאחד שבועה לכולה ואיכא מאן דאמר אפי' אשת שותפו משביע כדין אשה נושאת ותונתת בתוך הבית (נג) כדאמרינן אפילו אשתו של שומר נשבעת דכל המפקיד על דעת אשתו ובניו מפקיד. (נד) דאם כן נמצאת אשה גובה לממון השיתוף ועושה תוריא בממון השיתוף ולאחר חלוקה מחזרת לבעלה ואם ה"ג מתחילה שלא להשביע נשותיהן תנאי ממון הוא וקיים ואין עליה אלא חרם סתם ואיכא מאן דאמר דלא עדיף שותף מבעל (נה) דהא בעלה אינו יכול להשביעה אלא בסוף. אבל בטענת בריא משביע לה (נו) ואע"ג דקי"ל שומה וקנין והאשה. דאמרינן פגיעתן רעה ה"ס בחבלה (נז) אבל גניבה וגזילה והוא ידוע בידה משביעין אותה ה"ס בטענת בריא אבל בטענת שמא לא ובתב הרב קרובינו דינא דשבועת שותף עם אשת שותף כדין אשה עם בעלה. (נח) ופסק רב אלפס דהלכה כתנא קמא (נט) דאם הושיבה חנונית או שמינית אפוטרופוס הרי זה משביע' ואם לאו אינו יכול להשביעה. בשותפות נמי

(ס) היכא שבעלה יכול להשביע כגון שמינית אפיטרופוס באותן נכסים שותף משביעה אשת שותפו על טענת שמא. (סא) ואם לאו אינו יכול להשביעה ואשה הנושאת והנותנת בתוך הבית בין אלמנה בין אשת איש ומסתברא דאפי' פטר ראובן לשמעון משבועה (סב) ואי נמי פטר שמעון את לוי (אין) ראובן משביע ללוי אלא אם כן פטר הוא והבאים מכחו כדתנן כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך וכו'. אבל משביע הוא את יורשיה (סג) ויורשיה שנתן לה רשות להיות אפוטרופוס כדפר' בנאמנות דמשאיל שנתן רשות להשאיל וכו' ואע"ג דקי"ל תנאי ממון קיי' (סד) ה"ס דלא קא מיחייבי לאחריני כדאיתא התם (סה) בפרק מי שהיה נשוי. אמר רב הונא הני תרי אחי או תרי שותפי דאית להו דינא בהדי חד ואזל חד מינייהו לדינ' לא מצי אידך למימר לא הוה ניחא לי דתישתעי את דינא בהדיה אלא שליחות עבד ודווקא דאיתי דאיבעיה לה למיתי (סו) אבל ליתיה בטתא לא מצי למימר ליה אי הואי אנא התם הוה טעיננא טפי. (סז) ירושלמי ובחש בעמיתו פרט למבחיש א' מן האחין ולאחר מן השותפין פרט למבחיש בעדים ובשטר. אמר ר' יוסה הדה אמרה שנים שלוו מאחד אע"פ דלא כתבין אחראין וערבאין זה לזה אחראין וערבאין זה לזה הן ולא עבדין כן. (סח) והילכתא אם מת אחד מהן או העני או כפר אחד והודה אחד מהן אותו שהודה מתחייב בכל (סט) ואין מקבלין עדות על חבירו. וכן מי שהודה לאחד מן השותפין (ע) או פרע לאחד מהן באילו לא פרע ולא הודה. (עא) גרסינן בפרק חזקת הבתים אמר שמואל השותפין מחזיקין ומעידין זה לזה. ונעשין שומרי שכר זה לזה. ודווקא דאמר ליה (עב) שמר ליה היום ואשמר לך למחר כדאוקמ' התם (עג) הא לאו הכי מסתמא שמירה בבעלים היא ופשור אפילו בפשיעה דקי"ל כמאן דאמר פשיעה בבעלים פטור (עד) והוא הדין לאחין וליורשין דקיימ'. (עה) גרסינן בפרק כל הנט בשלשה פרקי' מוכרין את היין וכו' לפאי הילכתא לשותפי (עו) ש"ס שותף אינו רשאי למכור שלא מדעת חבירו אלא הכל לפי מנהג מוכרי העיר ואם שינה חייב. והיכא דיבין חד מינייהו באשראי בלא רשות דחבריה איכא פלוגת' ביני רבוותא. ומסתבר' (עז) כיון

דאוקימנא

דאורחא דתנרי בהכי פטור (עח) והכי נמי אי אזיל ומהדר עיסקא ביטא דאורחא דתגרא ופסיד פטור (עט) אבל אי אתרי ביה אע"ג דעבד בממונא דחבריה כנטירותא דידיה חייב וכן שדרו מסתיבתא דכר רב כהן צדק ובתשוב' תירן שותפי דמית חד כהנהן (פ) ולא אישתבע . אי נמי חשיד חד מנהון ליתי דינא לאישתבעי לאידך . (פא) ירושלמי אמר רבי יוסה בר בון הדה דתימר בגושא ונותן שלא בחשבון אבל נושא ונותן בחשבון לא בדא (פב) ואסיק' בן בית הוא נושא ונותן חשבון . (פג) פר"ש שלא תיקנו שבועת השותפין אלא כעין דאורית' . וכי אית ביה מההוא עיסקא הוה ליה טודה מקצת ומישתבע . ואי לא לא והיינו טעמא דבעינן שיהא ביניהן טענת שתי כספ . (פד) דאי משום מחילה . כי נתגלגלה שבועה ממקום אחר אסאי משביעין . ואיכא מאן דפריש טעמא משום מחילה ונפקא מיניה (פה) להיכא דלא ידע דמחיל דמשבעי' ליה וכתב הרב החסיד ז"ל וחכמי גרבונא פסקו דינם דטעמא משום מחילה בתשוב' לרב האיי גאון (פו) חלקו אין בו זמן אלא בחלוקה בלבד דמחל . (פז) ואמר רב אלפס אם אמר הנתבע חלקתי ווה אמר לא חלקנו ואית לי גביה כך וכך משביע לו על טענת בריא שבועת היסת ונשבע על טענת שמא בגלגול (פח) ובתשובות דיליה מאן דאמר לא חלקתי אי אתא בטענת שמא לית ליה עליה דהאיך אלא חרם סתם דלא אישתיור גביה מידי ופטור . וסברא הוא דלא משבעי' שבועת היסת אלא על כפירת ממון והאי טענה כפירת שבוע' הוא (פט) ואי לאחר שחלקו אתא ותבע ליה בטענת שמא מחרימינן ליה חרם סתם על מאן דגזל ליה מההוא שותפותא (צ) נתגלגלה לו שבועה ממקום אחר (צא) איכא מאן דאמר דווקא שחלקו בסתמא . אבל פטרו זה את זה משבועה אינו יכול לגלגל . ואסבימו רבוותא (צב) דלא מהני נאמנות לגבי גילגול כדאיתא בנאמנות . (צג) ואיבעיא להו (צד) מהו לגלגל בדרבנן ואפילו מגלגלין

(צה) ירושלמי חד בר נש אזל בעי וכו' בחוב :

כתב (א) בכך וכך בשבת וכו' איך אמר לגא פלוני ופלוני הוו עלנא סהדי וקנו מיגגא וכתובו והתומו בכל לישנא

שער החדש

יו"ד ועיי' לעיל סוס כ"ח : (עח) וה"ג מי מחיל ומסדר עיסקא ביטא כו' כ"ל וכ"ה בב"י כי' קע"ו ממו' ז' : (עט) הכל מי מחרי בי' תע"ב דעבד בממונא כו' עם בהב"ה בסעי' יו"ד ועיי' לקמן ס' תלוקא סותפיס שסיולו לכיס סוס כ"ח : (פ) ולא מסתבע מ"ש הסוד חד מנסון ליס דיכא למסתבעי ליחיד . ומהגסס מכדכי דכסותס כמ ס"ב מי' דיכול למסתבעי ליחיד וכ"ה בב"י ממו' כ"ט ועיי"ם בסע"ש סעי' ל"ב ועו"ס : (פא) ירושלמי מר"י בר נון הדא דתימר בגושא ונותן כו' שבועת פ"ו ס"ח יעו"ס : (פב) והסיקנא בן בית הוא נושא ונותן בחשבון כ"ל ומסרס דהא דקאמר בירו' ומכן בן בית הוא נושא ונותן בחשבון הוא בלשון ממי' ולא כמו בחסרס שם הפני משה יעו"ס : (פג) פר"ס בלא תקנו שבועת השותפין בלא כעין דאורייתא כו' שבועות מ"ח ב' וכבר הזכיר זה למעלה סוס ס' : (פד) דאי משום מחילה כי נתגלגלה לו שבועה כו' כ"ל דאם נימא דהא דחלקו הם תמורים משום מחילה מ"מ ממאי מסבימו ע"י גלגול ועיי' לקמן סוס ל' : (פה) להיכא דלא ידע דמחיל . כ"ל בנתחדש לו החסד מח"ס מה בלא ידע מסחלה מ"ע בלא ידע שחלקו כגון בדבר שחלא מדעת מבימו ועיי' בב"י סי' ל"ג מחו' ד' : (פו) חלקו אין בו זמן בלא בחלוקה לבד דמחל . כ"ל לאחר שחלקו מ"ע שום זמן עוד רק כיון בחלקו שוב מ"י להסבימו בשעעת שמא : (פז) ואמר רב אלפס אם אמר הנתבע חלקתי לו' כן בב"י ס"ף ורמ"ם סי' י"ז ועיי' סי' ל"ג סעי' ב' יעו"ם ועיי' לעיל סוס ל' כעין זה לענין אם אמר נתעסקה וזה אומר לא נתעסקה : (פח) ובתשובות דילי' מאן דאמר לא חלקתי כו' בח הב"י ס"ף סי' ל' : (פט) ואי לאחר שחלקו אתא ותבע לי' כו' אם ב"י ס"ף ורמ"ם וכי' ל"ג סעי' ו' : (צ) נתגלגלה לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו אח כל הכל ליכא מ"ד כו' כ"ל שבועות מ"ס מ' : (צא) מיכא מ"ד דווקא שחלקו בסתמא כו' עיי' סי' ל"ג בעי' ז' ועיי"ם בסעי' ח' שכ' וכן אם נשבר לאחד מהם ביד מבירו דבר קטן מעפ"י שלא נעלו ס"ח כשילו חלקו לכל כ"ח שנשבר כל שהוה שלא חלקו חומו ומיהם יודעים שחלקו לו בשעת ביניהם לד מהשותפות שלא עשו בו חשבון ולא ידע כל ח' מהם כמה הוא חלקו עדיין השותפות קיימת ומשבירון זה לא זה עכ"ל והוא מדברי הרשב"ם בפ"ע מה' שלוחין ושומרין ה"ח וכ' שם הב"י והכ"מ שלמד זה מדברי הרי"ף יעו"ם סיעיב ויש לעיי' שלדבריה הרי"ף משמע דאף בדבר הקטן מיקרי לא חלקו שכ' וז"ל אם אמר הנתבע חלקתי ולא אמרינן לי נגבי מידי ויהוא חומר עדיין לא חלקו ויהיו לי נגדך כך וכך לא משבעינן לי' עכ"ל ומשמע שהשותפ חובא דבר קטן ודווקא מפני שנשבר ואמר לא אמרינן לי נגבי מידי לכן לא משבעינן לי' אבל

דזכותא והבו בידא דכל חד וחד מיננא דצבינא ברעות נפשין ואישתתיפנא ויהיבנא כל חד וחד מינן כך וכך למיעבד ביה עיסקא וכל רווחא דאתי לן מן שמיא בממונא דא או בממונא אחרינא ביטא או ביבשתא במציאה או בטתג' או ברורון כל סה דרחמנא יהיב לן בין באגר בין בהפסד גיפלוג כתדא פלגא דידי ופלגא דידיה . וזמן השותפות עד יום פלו' ועד ההוא יומא לא יהוי לן רשותא למיפלג חד בלא הרמנא דחבריה ובתר הכי אי צבינן לאוגודי ההוא שותפותא לחיי ואי לא יהא רשותא לכל חד מינן לאיפלוגא בעל כרחיה דאידך וכל חד מינן קביל עליה הימנות' דשמיא דלא ליערים ולא ליכסי ולא ליטמר מחבריה שום מידי אלא בקושטא ובהימנותא ליזיל כל הד וחד לחבריה . (ב) וחמר שטרא דנן קבילנא עלנא ועל ירתאנא בתרנא אגב ארבע אמות קרקע כחומר כל שטרי וכו' (ג) ואם יש בו תנאי וקנם כותב כמו שכתב בכתב התנאי :

אות שי"ן שלישות ממון

כדתניא (א) בפ' עשרה יוחסין הודאת בעל דין כמאה עדים ושליש נאמן משניהם זה אומר כך וזה אומ' כך שליש נאמן (ב) איתתי בומן שהשלישו' יוצא מהחת ידו אבל אין השלישות יוצא מתחת ידו הרי הוא ככל אדם (ג) כלו' הרי הוא כעד אחד ונתבע חייב שבועת התורה (ד) וכתב הרב המחבר שליש שהוא כשאר בני אדם ומחייב שבועה לנתבע כגון ששניהן נסתלקו מעל השליש ואין להם עליו שום תרעומת (ה) ובתשו' לרבינו האי שליש נאמן בלא שבועה דחזקה אין אדם חוטא ולא לו (ו) אטו ההוא דנפק שטרא מתותי ידיה ואמ' ידענא ביה דפריעה הוא והימנוה מי אצרכוה שבועה ומעשים בכל יום בשהשלישות יוצא מתחת ידו נאמן בלא שבועה (ז) לבעל מתיבתא אמור רבנן שליש קרוב נאמן דהא אמרינן שליש נאמן משניהם מאי טעמא דהא הימנה (ה) ותנן נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך אינו יכול לחזור בו וכו' וכל זמן שהשלישות בידו נקרא שליש (ט) ואע"פ שעבר הזמן

נמור

כבך (א) וכך בשבת כו' כ"ז סוטח בהנהח מכדכי ס' פ"י דכתובות יעו"ם : (ב) ומומר שמלח דמן כו' כנ"ל : (ג) ואם יש בו מנאי וקנם כומב כמו שכתב בכתב התנאי . עיי' לעיל נוסח מנאי כתובה שאמר הלכות מנאי יעו"ם :

(א) **כדתניא** בפ' המומר סודלת בע"ד כמאה עדים דמי ושלים נאמן כו' כנ"ל ניעין ס"ד ג' ובפוסחת דכ"מ פ"ח :

(ב) מימתי בזמן שהשלישות יוצא מח"י כו' כ"ם שם בתוספתא ועיי' בב"י ובח"ם פ"ק דב"מ סו' ב' ועיי' לקמן בה' שלוחים גע סוף קס"ו : (ג) לשומר שכי סוח בפ"ח ובמבע סיים שבועת הסוכה כו' עיי' סוכ' קידושין ע"ב ב' בד"ה בד"ה בזמן כו' ובמוס' ב"מ כ' ב' בד"ה ולימזי זוזי כו' ובבח"ם שם סי' ב' ועיי' חו"מ סי' ל"ו סעי' ג' ועיי' בהנסת מכדכי סוף שכהדיון כמאי דמייתי כל דבבי לבינו : (ד) וכ' הכב הממחב שלים שהוא כשאר בני חדם כו' עיי' בעוב סי' ל"ו סעי' ג' ועיי"ם בסע"ש סעי' ג' בהג"ה ועיי"ם בפ"ך ס"ק כ' : (ה) בפ' לבינו סלו שלים נאמן בלא שבועה כו' יעו"ם בעוס"ע סי' ל"ו סעי' ג' : (ו) לבעל מתיבתא אמור בלא שבועה כו' עיי' בבעה"ע סי' ל"ו סעי' ג' : (ז) מאן הסוא דאמר בשכרת מסוחי יש כו' שכהדיון ל"ח ג' : (ח) ומן נאמן עלי מבא נאמן עלי מביך כו' שכהדיון כ"ד ג' : (ט) ומעפ"י שעבר הזמן שסי' לו להחזיר כו' שם

הזמן שהיה לו להחזיר לאחד מהן ולא החזיר עדיין הוא שלישׁ ונאמן ומסתברא דאם נעשה שלישׁ לזמן ידוע ועבר (י) אין לו ליתן אלא בפני שניהן ויבוא בפני בית דין ויפרוש בפניה' ענין השלישות שמא יפול ביניהן מהלוקת ויצא השלישית מרחת ידו ולא יהיה נאמן אלא כעד אחד לפיכך צריך שיכתבו ב"ד ויחתמו הענין (יא) או שיודיעוהו תחילה בי היכי דכתבינן בגפרעת שלא בפניו בבתובה. (יב) גרסינן בגמ' פשוט מי שפרע מקצת חובו והשלישׁ את שטרו וכו' ואסיקנא דלית הילכתא כר' יוסי דאמ' אסמכתא קניא והלכתא אפי' החזיר לו את השטר לא קני (יג) כדרב נחמן דאמר השתא דאמר אסמכתא לא קניא הדר ארעא והדרי פירי וכתב ר"ח דאי אמר ליה בלשון אסמכתא ולבסוף אמר ליה לשלישׁ הב ליה שטרא בסתמא לא קני אבל היכא דקנו מיניה ומקני ליה ההוא שטרא וכל זכותא דאית ליה ביה ואמר לו תן ונתן לו (יד) דסתם קנין לכתיבה עומד והוה ליה ככתיבה ומסירה (טו) ומסתברא בלא קנין נמי קני. (טז) גרסינן בפרק הגוזל ת"ר הנותן מעות לשלוחו ליקח לו בהן חיטין ולקח שעורין שעורין ולקח חיטין (יז) תני חדא אם פיחתו פיחתו לו ואם הותירו הותירו לו. אמר רבי יוחנן לא קשיא הא ר' מאיר הא ר' יהודה וכו' אלא אמר ר' אלעזר הא והא ר' מאיר ולא קשיא כאן לאבילה כאן למהור הילכך לכולי עלמא נתן לו בתורת שותפות למהורה ושינה אם פיחתו פיחתו לשליח' (יח) ואם הותירו הותירו לאמצע בשליחות שלא יטול בה שליח כלום לבעל המעות. בשליחות לאבילה פלוגתא דר' מאיר ור' יהודה וקיימא לן כר' יהודה ואם פיחתו פיחתו לשליח. ואם הותירו הותירו לבעל המעות דלא קנו להו בשינוי ורינו כשליחות למהורה הדין היא סברא דרב אלפס ולמהורה דקתני הבא למחצית שכר הוא (יט) ולא נהירא לן מדקתני לשלוחו שליחות הוא ולא שותפות ותו לא לישתמיט תנא וליתני הותירו לבעל המעות ותו מדקאמר איכר דשמעת ליה לר' מאיר מירי דחזי ליה לגופיה כו' (כ) ש"מ הא מירי דלא חזי ליה לגופיה מיתרצא מתני' הא ר' הא ר' יהודה אלמא אע"ג דלאו למחצית שכר הוא דומיא דאומן והשכר לאמצע (כא) תניא הוסיפו לו אחת יתירה לשליה (כב) ר' יוסי אומר חולקין וכו' אמר רב ספרא הילכך דבר שיש לו קצבה חולקין דבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות ולמה הולק עמו הואיל ובאת מנאה לשליח על ידי בעל הבית (כג) כדגרסינן בירושלמי ובן הילבתא (כד) הנותן מעות לשלוחו לפרוע לגוי והטעהו בהשבון בדבר שיש לו קצבה הוא וחולקין באמצע (כה) ואסיקנא היכא דאמר לשליח זיל זבין לי ליתכא ואזל וזבן ליה בורא טוסיף על דבריו הוא וליתכא מיתא קני אבל אמר ליה זיל וזבין לי בורא ואזל חבן ליה ליתכא (כו) אובעיא לן ולא אופשיט וכתב רבי' אפרים דמעבור על דבריו סוגיין ולא קני (כז) והיכא דאמר ליה זבין לחד קפידא סתמא בעיא ואסיק לאחד ואפילו לשנים לאחד ואפי' למאה ורווקא דלא טעה שליח אבל טעה אפי' כל שהוא לא קני דכי אמרינן אין אונאה לקרקע ה"מ היכא דטעה בעל הבית (כח) אבל טעה שליח אמר ליה לתקוני שדרתיך ולא לעוותי ואפי' טעה בכל דהו מכרו בטל. (כט) כדפס' בפ' אלמנה שליח (ל) שאם מכר שוה מנה ודינר במנה מברן בטל כתנא קמא (לא) וגירסת ויבינו הנגאל וד' אלפס כדכתב אבל בנוסחא דילן פשיטא אמר לאחד ולא שנים קפידא סתמא מאי (לב) ולא נהירא לן דהא אלמנה בסתמא ממש היא (לג) דלא אמר לחד ומסתמא למחצה שכר לא אירי תנא כלל ובשליחות ממש אירי (לד) ובשליחות למהורה לא פליגי דאי יהבינהו ניהליה לחצאין ולא אשכח חיטין וזבן שעורין ביון דאילו אהדר ליה לזוזי לא הוה ביה רווחא השתא דאפקינהו בשעורין וארווח הוה ליה כדבר שיש לו קצבה וחולקין כי פליגי לאבילה לר' מאיר קני ליה בשינוי והותירו לו לר' יהודה לא קני להו בשינוי והוה ליה כשליחות למהורה והותירו לאמצע וקי"ל כר' יהודה דאפי' בשליחות לאבילה הותירו לאמצע (לה) ולא אמר הותירו לבעל המעות אלא היכא דלא שינה בגון חטה בחטין ושעורה בשעורין ובהוסיפו לו אחת יתירה בדבר שאין לו קצבה ובעל מחיובות משמע דסבירא ליה כהאי סברא והכין כתב הנותן מעות לשליח וכו' לא קשיא כאן לאבילה כאן למהורה אבל חיטי בחיטי הכל לבעל המעות. (לו) ירושלמי אמר ר' דוסא בשקיים שליחות נתכוון מוכר לזכות לבעל המעות לא קיים שליחות

נתכוון

שער החרש

בכור סעי' ס' וכמ"ש סעי' ס"ו: (י) מין לו ליתן מלא בפני ב"ד ויפרט להם ענין השלישות כו' כל"ל וכ"כ בסוס"ע סם סעי' ג' מכל בכעה"ס סם המסמא כמו סחוס לפניהו יעו"ש סימיב ויש לעיי' קצת בזה (ובכ' הסוסמא בידי סניהן ולקיחי בדרישה מסביא בשם כמה"ס בכדי סניהן יעו"ש סימיב מש"כ בזה ועיי' ב"י סעי' ס"ו): (יא) לו שיודישוהו מחלה. מכאן מוכח דאפי' מלא יתן לו מלא בפני סניהם מ"מ לענין שהוא בדווקא שמחוייב ליתנו בשעתו ואפשר שניהם ולכן כ' לו שיודישוהו מחלה כדין הנפרע מלא בפני סניהן ואפשר שלוי יש לו טענה לכאורה לכן כשיתנו יתן בפני סניהם ואם אינו לוקה לבד מזי יודישוהו מחלה וכמו שמבואר לקמן בס' מוב בשעתו יעו"ש בסוף קו"ה יעו"ש סימיב ומזה משמע דלא כסברת הרו"ף שכתבתי בסוף יו"ד. ומש"כ בנפרעת שלא בפניו בכתובה. בהגהות מרדכי דמהדרין אם לי' בנפרעת מלא בפניו בשטרם כתובות וכן נהוג יעו"ש: (יב) נרכי' בגמ' אמרו מי שפרע מקצת חובו כו' כ"כ קס"ח ס': (יג) כדל"ל דאמר דשמא דלמר מסמכתא לא קניא כו' ב"ח ס"ו ב' ומייתי לקי' דסתם לא מכני קנין לכתיבה עומד כו' עיי' בסי' ס"ז סעי' ב' דלשמר לא מכני קנין ועיי' לעיל בשעתו ב' סוף ו'. מכל סתם מיירי בקנין לחודי' בלא מסירה (וקנס משמע כלן דכתיבה קודם המסירה מכני עיי' סי' ס"ו סעי' ד'): (טו) ומסתבר בלא קנין נמי קני. והטעם דבשלמא כי אמר מסתלה כמיניא זמן ולא מפרעינן הכ לי' סי"ל מסמכתא כי סתך בדעתו לפרוע עד סוחו זמן ולא יניע לזה סיתן מה שאמר מכל מ"מ הגיע זמנו והוא מנוה ליתן לו אין זה מסמכתא ולי' מסוס דבשעת כתיבה ומסירה דיעתו להקנות בשעתו אמר לסתכים מיקנו לם המוב מכל לא בשעתו ליתן להתלוה שלו בשעת בעל ענין מכני (ובשעת נתינו נמי ל"ל דלא בעינן כתיבה כלל כ"פ מסירה עיי' לעיל בשעתו ו' סוף כ"ם) ועיי' סי' ס"ו סוף סעי' ה' בסג"ה ומש סעי' ה' ובש"ך שם ס"ק י"ז יעו"ש: (טז) גרסי' בפ' הגוזל ת"ר הנותן מעות למלוחו כו' ב"ק ק"ב ב' (ועיי' בפ' שלש שדות סי' ל"ו יעו"ש סימיב ומש"ק בסוף דבריו) ועיי' בסי' ס"ו סוף סעי' ה' בסג"ה ומש סעי' ה' ובש"ך שם ס"ק י"ז יעו"ש: (יז) תני חדא אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו ומני מדא אם פחתו פחתו לו ואם הותירו לאמצע ש"ך יומן כו' כל"ל ועיי' לקמן בה' בעלמא אוס כ"ם ובש' כים אוס ס"ב: (יח) ואם הותירו הותירו לאמצע ואם לא נתן לו במורא שומפות אלא לקנות בהן ממין למהורה לא יטול ממנה כלום אם פחתו פחתו

נתכוון לזכות לוקח ולמה חולק עמו הואיל ובאת הנאה על ידו חולק עמו לבעל מתיבא (לז) הא דאמר בקידושין רב הונא יהיב ליה זוזי לרב ואמר ליה זיל זבנה ניהלי ליהאי ארעא אזל זבנה לנפשיה (לח) התם רב בזוזי דנפשי' זבן (לט) ובאות בבי' נאריך (מ) גרסינן בפ' איזהו נשך אמר רבא הני תלתי דיהבי לחד למיזבן להו מירי (מא) ואזל וזבן לחד ואיצטרי לכל חד וחד לכאן רובן זבן (מב) והוא הדין דלא ידע חד מהבריה . לראש ישיבה (מג) ראובן דאמר ליה לשמעון את זבונתא (מד) בדוכתא פלנית זיל זבנה שמעון לנפשיה ואמר ליה ראובן פלג לי ואמר ליה שמעון לא פליגנ' אי דיהב ליה זוזי ראובן לשמעון למיזבן בניני הדדי וקני מיניה מהייבי ליה בי דינא למיתן ליה פנאתי' מן ההוא זבינא ואי לא שקל זוזי שמעון וברי' בעלמא הוא דהוה ביניהון והשתא הוא דהדר ביה מודעין ליה בי דינא עונשא דקא עבר אדאוריתא דכתיב איפת צדק והין צדק שיהא הין שלך צדק ולאו שלך צדק דמתבעיה לקיומיה למיפריה וכ"ש היכא דקנו מיניה ולא לוקי' בחזקת רמאי לנפשיה (מה) כי ההוא דרבין חסידא בריש גמר' דהאיש מקדש . (מו) גרסינן בפרק מציאת האשה ת"ר חמשלישי מעות ליקח שדה לבתו והיא אומרת ינתנו לבעלי מן האירוסין יעשה השליש מה שהושלש בידו דברי ר' מאיר (מז) ר' יוסי אומר כו' ומסתבר דגדולה מן האירוסין איכא בינייהו דרבי מאיר סבר אע"ג דגדולה היא יעשה שליש מה שהושלש בידו דברי ר' מאיר בד"א בגדול' אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום ואמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר' מאיר (מה) וקו"ל כר' נחמן בדיני והניא האומר תנו שקל לבני בשבת וראוין לתת להם סלע נותנין להן סלע (מט) ואם אמר אל תתנו להם אלא שקל וכו' אם מתו ירשו אחרים תחתיהן אין נותנין אלא שקל ואמר רב חסדא הילכתא בין שאמר תנו בין שאמר אל תתנו נותנין להם כל צורכם והא דאמר הבי לזרוזינהו הוא דעבד תנן התם הפעוטות מקחן מקח ומסברן מסברן במטלטלין (נ) ואמ' רפרם לא שנו אלא במקום שאין להן אפיטרופ' אבל יש להם אפיטרופ' אין מקחן מקח ואין מסברן מסבר ממאי מדקתני אין מעשה קטנה בלום . (נא) ש"מ בין במקום שליש בין במקום אפיטרופום ובן הילכתא . (נב) גרסינן בפ"ק דגיטין האומ' תנו גט זה לאשתי שיחרור זה לעבדי רצה לחזור בשניהם יחזור דברי ר"מ והבמ' אומרי' חזר בגיטי נשי' אבל לא בשחרורי עבדים (נג) ואמ' ר' יוחנן התופש לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה (נד) כגון ההוא דייסר בר חשו דאמר ליה לשלותא זיל תפשה ניהלי (נה) כגון שליח או אדם מן השוק דומיא דמי שליקט את הפיאה אבל התופש לבע"ח במקום שאינו חב לאחרים קנה התופש לבע"ח במקום שיש עליו בתובא אשה לא קנה וחייב לחלק המטן ביניהן לכל אחד ואחד בפי שחייב להם אלא אם כן עשה ברשות הלוה (נו) כגון האומר הולך שטר שיחרור זה לעבדי האדון חוזר בשלישות והשלוח מחזיק בגט שיחרור ותופשו העבד בעל כרחו ומשנתנו דקתני לא יחזור משום דאמר תנו כאומר זכו דמי (נז) והוא הדין בהולך למאן דאמר כזכו . (נח) ור' לוי פירש במקום שחב לאשה בכתובה דייקי רבוותא (נט) תנו כזכו דדבר שהוא ברשותו . אבל דבר שאינו ברשותו כגון מציאה לא כתנסינן בריש גמרא דבב' מציעא דאמר תנה לי ולא אמר זכה לי . ומסתבר' דהתופש לבעל חוב (ס) במקום שלא חב לאחרים לא שוי נפשיה עבד לוה לאיש מלוה וביון דקנה נפטר הלוה והתופש הויב באחריות (סא) והילך מנה שאני הויב לו לא דמי להתופש לבעל חוב (סב) והילכך לוה שפרע לערב הזה ליה הערב בהתופש לבעל חוב במקום שאינו חב לאחרים דקנה :

כתב

שער החדש

כמנמי ביתורו : (לו) הס דאמר בקדושין ר"ס יהיב לי' זוזי כו' קידושין ל"כ ה' : (לח) הס"ב רב בזוזי דנפשי' זבן כו' עיי' ב"י סי' קפ"ב סעי' ב' ועי"ש בסו"ע סעי' ה' ועיי' בר"ן שם בקדושין דמביא זה ג"כ בשם בעל ממיבות ועי"ש היטיב (וע"ל דזה תין מקומו כלן ומקומו להלן הס"ב מה שמביא בשם הרשב"ם יעיבה לאמר לוה מ"ג) : (לט) ובאות קבלות מהריך כו' כ"ל ועיי' בה' קבלות לוה כ"ו ה' ל"ל ובאות זכי' מהריך כו' וקני זה על מ"ש בלוה ו"ו למ"ד הולך כזכי ועי"ז כ' דבה' זכי' מהריך בזה : (מ) גרסי' בגיטין נשך אמר רבא הני תלתא כו' ב"מ ס"ד ה' : (מא) ואזל וזבן לחד מי לייבי לכל חד וחד למאן דזבן כו' כ"ל : (מב) וה"ס דלא ידע חד מהברי' . וסיימו שנתן כהו"ת מעותיו בלבד ועיי' בה"י שם בשם תלמידי רשב"ץ ומשמע דלף שם הסליח מיבב בימד המעות מ"מ לה קשה לגלה שהחד ועיי' בעוד שם בסי' ה' ועי"ש היטיב : (מג) דראובן דא"ל לשמעון מיום זביעה בדוכתא פלנית כו' עיי בהגהות מרדכי דב"מ רמז תכ"ח ועי' ב"י סי' קפ"ב מתו' ד' ובעו"ש שם בסעי' ד' ועיי' סי' רס"ט סוף הסי' ועיי' בהתרומות שם תש"ב בזה (ועיי' לוה ל"ת) : (מד) בדוכתא פלנית זיל זבנה ביני לנידך ומזיל שמעון ושכנה ול"ל לראובן פליג כו' כ"ל ומשמע מהכין דהכל תלוי במה שנתן לו לראובן מעות ולף דקנה שמעון תש"כ בשעותיו בל עצמו מ"מ לגיך ליתן מהלה לראובן גם משמע מכאן דבניגן ג"כ קנין לזה ובשו"ע שם לא פוסק כ"ז יעו"ש היטיב ויש לעיי קלא בזה (ועיי' בתשובה מפרים סי' ל"ט) : (מה) כי ההוא דרבין חסידא בריש גמרא דהתומר דגדולה כו' כ"ל בקידושין ג"ש ה' : (מו) גרסי' בפ' מציאת האשה ת"ש המפלים שעות ליקח שדה בתו כו' בתובות ס"ע ב' ועיי' לקמן בה' פסיקתא מות ק"ג : (מז) ר' יוסי אומר וכו' ומסקנא דגדולה מן האירוסין מיבא בי"מ בבר מע"ג דגדולה היא יעשה השליש מה שהושלש בידו ומסתבר דגדולה מן האירוסין מבל מהכי ובכי קאמי יעשה השליש מה שהושלש בידו בד"א מן האירוסין מבל מן האירוסין בהתות בידה בד"א בגדולה מבל בקטנה אין מעשה קטנה בלום ועיי' לקמן ס' מפפרופוס לות מ"ג : (מח) וקו"ל בר"ב בדיני . עיי' להס"י סי' ל"ד : (מט) ואם אמר אל תתנו להם אלא שקל אין נותנין להם אלא שקל ואם אמר אם מתו ירשו אחרים ירשו כן ס"ל בתובות ס"פ ב' ועיי' מו"מ סי' רל"ב סעי' י"ז : (נ) ואמר לפרש י"ש אלא במקום שאין להם אפיטרופוס לות מ"ז : (נא) ס"מ בין במקום שיש אפוטלם המעות ס"ע בין במקום אפיטרופוס . ל"ל לה מיבעיא במקום שיש אפוטלם המעות ס"ע בן ונראי בין בלוה ואפי' ס' אפיטרופוס לות מ"ז : (נב) גלסי' בפ"ק דגיטין האומר תנו גם זה למאמי כו' גיטין י"ח ב' ב"מ יו"ד ת' ועיי' לקמן ס' מליטות גם לות ס' : (נג) ואמ"י האומר לבע"ח במקום שאב כו' בתובות פ"ד ב' ב"מ יו"ד ת' : (נד) בגון האיש

דיימר בר חמו כו' שם בבתובות : (נה) בגון שליח או אדם כו' עיי"ש בתוס' בתובות בד"ה שם תופס כו' בגיטין שם ד"ה האומר לבע"ה כו' ובב"מ שם בד"ה מופס לבע"ה כו' ובתו"ש סי' ק"ה סעי' ה' ובפ"ך ס"ק ה' מ"ב ב' זה . והנה הס האומר מביא לו ב"י ויבול לתפום ומעשה מינו דוקא לנפשי' יבי נמי למבבי' יעו"ש ואם תפס יותר ממה שמגיע לו בזה נחלקו הפוסקים ועי"ש בפ"ך ס"ק ב' דמייתי רמי' מב"מ ת' ת' ושם ס' ב' יעו"ש היטיב ובקצה דעתי מסבון דהאם הוי דבר הפסק וכ"ה ס' יבול לזבות לעצמו ממה"ב בדבר שאין יבול לזבות לעצמו בלל ה"ה דאין יבול לתפום בשל חבירו ועיי' בש"י בב"ק ע' ה' ד"ה לחד ס' דאליבא דווי' והוי תופס לבע"ה יעו"ש ובקאתר הס לתלי ב"מ לתיפס פלגא יעו"ש ומי ס' הא בולי' נמי מלי למיתפס ה"ו דה"ה לתפום יותר ממה שמגיע לו . עוד לתיתי בקצה"ח שם בבי' לתסברא דיבול הסה בגניבה מין שליח ל"ע ומ"ם בשופטין שנגנבו היכא דנגב מדעתה דידו' והדעתה דתבבי' מהני מבוס מיבו דוקא לנפשי' זבה נמי לתבבי' וכמבואר בב"מ ס' ה' יעו"ש היטיב ולף יש"ל לפוף דעתו דהסה מיירי בהגביהו שיפס ומשמ"ב בתוס' שם אבל הס הגניב הסחד לה קנה מהיכו יעו"ש והנה הרמה יש לי להקשיב בזה . והנה לתיתי מבש"י בב"ק מלתי בתומים ומה שהשגתי על קצה"ח מלתי בתיבות המשפט בתחס שליו בזה לבן מבואר ידי מזה (והנה מרש"י דב"ק מבואר דדעת רש"י ז"ל בעצמו דשליח לא מהני) ועיי' בצעה"ח שער ס"ו ה"ב יעו"ש היטיב ובני"ת שם : (נו) בגון המומר הולך שמר שחבור זה לעבדי ומהדון מוחב בשליות השליח מהזיק בגט ותופסו בשבין העבד בע"ב דשחר בתס מצמיע דקתני לה יחזיר מבום כו' כ"ל ועי' ס' שליות גם לות קע"ז ועיי' בה' פקדון לות ב"ו : (נז) וה"ה דשולך למ"ד בזכי . ל"ל דה"ב ה"ה המומר הולך זה למלוה שלי ג"ב לה יבול למחזר בו ועיי' בשה"ת ס"ב מה' מלוה ולוה ס"ב והובא בב"י סי' ק"ה שעי' ג' ועיי"ש בשו"ע שעי' ג' (ועיי' מש"ב בהום ל"ם דשם שייך בלן) : (נח) וכ' לו' פי' דווקא במקום שחב לאחרים אבל לה במקום שחב לתפס בשתובתה דייקי לבוותא כו' כ"ל וב"ל דר' לו' פליג אדיבה קמייתא דס"ל לתפי' יש עליו בתובת תפס מיקרי זה תב לאחרים דתב לתפס אבל ר' לו' ס"ל דווקא שיש עליו תובות אחרים אבל אם יש עליו בתובת תפס לבד לה מיקרי זה הב לאחרים ואולי דשפס מפום דבע"ח עדיף מבתובה עיי' מאמר יו"ד לות כ"ג : (נט) תנו בזכי דווקא דבר שהוא ברשותו כו' כ"ל עיי' בסו"ס נ"ש ב' בד"ה כל המומר כו' ובב"מ יו"ד ת' ד"ה ולף לאמר כו' יעו"ש היטיב ועיי' בגיטין שם סי' י"ם ועיי' בסו' קכ"ה סעי' י' : (ס) במקום שלא חב לאחרים לא שוי נפשי' עבד לוה כו' כ"ל עיי' סי' ק"ה פוב סעיף ה' ועיי' בו"ת סי' ם סעיף ה' : (סא) והולך מנה שאני חייב לו כו' עיי' לעיל לות כ"ז : (סב) והילך לוה שפרע לערב כו' לבאורה מאמת שהלוה פרע לעצמו בלי שהשפ הערב ולפ"ז ל"ד מרב אלא ה"ה לאמר אבל עיי"ש בב"י מהו' ת' ובהגהות

כתב (א) בכך וכך בשבת וכו' איך אמר לנא פלוני בר פלוני וכו' רצביתי ברעות נפשאי ואשליטית ואשלישית לפלוני על ידיה כך וכך זוזי דליתן יתהון לפלוני בר פלוני או דניזבון בהון ארעא (ב) וניתהימן בשלישות דאכל מאי דעבדי בהון דאדעתא דהכי יהבית בידיה ואשליטתיה דיתוי מהימן דלא יהא לי רשות לערעורי עליה ולית'הימן כתרי בכל מאי דאמר ועביד בהאי ממונא ושטר שלישות דא קבילית עלאי כחומר כל שטרי אשלטתא והימנותא דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא כו' וקנינא כו' ואם הם שנים שנותנין ממון ביד שליש כותב איך אמרו לנא פלוני ופלוני וכו' ומנינא לפלוני בר פלוני שליש ושויבן בידיה כך וכך למיעבד עיסקא ובכל מאי דהוא עביד בהון ליה רשותא לערעורי עליה אי נמי לא יהא ליה רשותא למיתן לחד מינהו עד דניתי קמי דייני פלוני ופלוני והכל לפי התנאי:

שלישות גט שנעשה שליח לקבלה והולכה והוא הנקרא שליש (א) כדאמר בעל אומר לפקדון ושלישׁ אומר לגירושין וכן שלישות קידושין וממון כולן נקראין שליש (ב) כדאמר בהא לך מנה לפלוני וכאן אמר מה שירצה שליש יעשה וגרסינן (ג) בפרק המביא המשליש גט לאשתו ואמר לו אל תתנהו לה אלא עד י"ב חדש וכו'. (ד) גרסי' בפרק האיש מקדש בו ובשלוחו שליח מנא לן. דתנו רבנן ושלח מלכר שתאיש עושה שליח לקבלה ושלח ושלח ושלח ושלחה סלמר ששליח עושה שליח לקבלה בין להולכה דקיימא לן שלוחו של אדם כמותו זכי היכי דבעל נותן בעל כרחה הכי נמי שליח אשכחן בגירושין בקידושין מנא לן. אמר קרא ויצאה והיתה שמעינן מיהא דשלישות גיטין וקידושין בהדדי ניהו מקבלתן והולכתן. (ה) גרסי' בפרק קמא דגיטין האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שיחרור זה לעבדי רצה לחזור בשניהן חוזר דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים חוזר בגיטי נשים (ו) אבל לא בשחרורי עבדים שזכין לאדם אין חבין לאדם שלא בפניו אבל משהגיע גט לידה אינו יכול לחזור (ו) כדתנן בהשולח גט משהגיע גט לידה אינו יכול לחזור ולבטלו (ח) וכתב רב אלפס דווקא לחזרה. אבל עבדא לא נפיק לחירות עד דמטי גיטא לידיה. (ט) כדתנן גט זה לאשתי ושיחרור זה לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיתה. (י) וו"ש הבי סבירה ליה דחזר בו והגיה בפ' הגמ' תנו גט זה לאשתי ולא גרסי' תן (יא) שלא מסי' ביד שליח בחיין דלא צוה ליתן לו כאילו אמר כתבו והנו ולפיכך לא חלקו חכמים לומר שמשעה ראשונה זכה לו השליח לעבד שיהא משוחרר (יב) וקשיא לרבינו שלמה הא דירושלמי תנן שטר שיחרור זה לעבדי ומת ר' אומר לא זכה וחכמים אומרים זכה כופין את היורשין לקיים דברי המת. אמר ר' זעירא בשתים הן חולקין מה אנן קיימין. (יג) אם באומר שיחררו אף ר' יהודה מודה אם באומר כתבו והנו אף רבנן מודו אבל אלא כן אנו קיימין באומר תנו ר' אומר האומר תנו כאומר כתבו והנו וחכמים אומר האומר תנו כאומר שיחררו (יד) ובגמ' דילן גרסינן האומר עשיתי פלוני עבדי בן הורין והוא אומר לא עשאני חיישינן שמא זיכה לו ע"י אחר ש"מ (טו) היכא דאמר בלשון זכייה בן הורין אע"ג דלא נפיק גיטא מתותי ידיה והכי נמי קיי"ל (טז) כל האומר תנו כאומר זכו: (יז) גרסינן בפ' האשה המזכה גט לאשתו במקום יבם מהו ואסיקנא תניתוה וחושיין לדבר וחולצין ולא מייבמין והמזכה גט לאשתו במקום קטטה אסקי' נמי דחוב הוא לה דאמר ריש לקיש טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו וכו' ש"מ דאי סבירא לן דזכות הוא לה אע"ג דלא ממי ליה מגורש' (יח) וגבי עבד נמי משוחרר: (יט) גרסי' בפרק כל הגט המביא גט ואבד וזימנו אם מצאו לאלתר כשר. (כ) אזהו לאלתר כל זמן שלא שהא אדם שם וכו' (כא) ופסק רבינו אלפס האי טילתא דאלמורא לחוטרא עבדינן שלא עבר אדם שם והוחזקו שני יוסף בן שמעון בעינן סימן מובהק כרב אשי (כב) ואנן כתבינן דאפי' לא הוחזקו ולא שביחא שיירתא פסול (כג) והכי מסתברא מדקאמר אם לא עבר פסול ולא בעינן שיירתא: (כד) ירושלמי עבד גוי מהו נשמעינה מן הדה ריבה בי בר חייא איתי גיטא אייבר מיניה ואשכחי חד סרקוי אתא עובדא קומי ר' ואכשריה (כה) הדה אמרה עבד גוי כשר (כו) גרסינן בפרק קמא המביא גט ממדינת הים וכו' (כז) ובפרק שני אמר בפני נכתב ובפני נחתם אבל בפני נכתב בולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו ובפני נחתם בולו בפני נכתב חציו ובפני נחתם חציו פסול כתבי רבוותא (כח) כל המדינות לגבי ארץ ישראל מדינת הים קרי להו וצריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם (כט) בין מביא בין מוליך (ל) ומארץ ישראל לארץ ישראל ומבבל לבבל לא צריך (לא) ואי אמרי' מהני דאי אתי בעל ומערער לא משגחינן ביה עד שיביא ראיה שהוא מזוייף ואם לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם (לב) מסתמא כשר ומותרת להינשא בלא קיום ואם הבעל מערער יתקיים בהותמיו (לג) ואם עדים מערערים עליו שהוא פסול אע"פ שנתקיים בחותמיו פסול עד שיתברר דתרי ותרי נינהו (לד) ואסיק' טעמא כרבא דאמר

שער החדש

דו"ם דסם מסמע דווקא ערב ומסום דסום כמלוה גופי' יעו"ש היטיב וים לעיי' בזה ועיי' לקמן ס' ערב סוף ק"ס:

(א) בכך וכך בפבפ כו' עיי' בהגהות מרדכי סנהדרין למז סמסק"ו: (ב) וליתהמין בשליחות דמ כל ממי דמעיד בסון כו' כ"ל:

(א) כדאמר בעל אומר לפקדון ושליח אומר לגירושין כו' גיטין ס"ד ס': (ב) כדתמר בסוף מנה לפלוני וכתן תמרו מה שיראה לו מל תמנהו לה מלא לתמר ג' מדעים כו' כ"ל גיטין י"ח ס' ועיי' לקמן סוף ק"ג: (ד) גרסי' בפ' הסים מקדש בו ובשלוחו שליח מנא לן. דתנו רבנן ושלח מל"ל דס"ל ושלח מלמד שסוא שליח ושלחה מלמד שהיא עושה שליח ושלח מלמד שהיא עושה שליח לסכמן בגירושין בקדושין מגלן וכ"ש דילף מגירושין מה לגירושין שכן יתן בפ"כ תמר קרא ויצאה ושיהא מקיש כויה ליציאה שמעינן מיהא דשליחות גיטין וקידושין כהדדי ניהו כו' כ"ל קידושין מ"ח ס' עיי' לקמן סוף קע"ח: (ה) גרסי' בפ"ק דגיטין המומר מנו גם זה כו' עיי' לעיל ס' שליחות ממון סוף ס"ב: (ו) תבל לח בשיחרורי עבדים לפי שזכין לאדם שלא בפניו תבל אין תנין לו שלא בפניו תבל מסהגיע כו' כ"ל: (ז) כדתמן בהשולח גט משהגיע גט לידה סי' גיטין ל"ב ס' ועיי' לקמן סוף ס"ח: (ח) וכ' רב אלפס דווקא לחזרה תבל עבדא לח נפיק לחירות כו' יעו"ש בדי"ף ולפ"ם סי' י"ג: (ט) כדתמן סנו גם זה לאשתי ושמכור כו' כ"ל גיטין י"ב ס' ועיי' לקמן סוף קפ"ד: (י) וכ"ם הכי ס"ל וחזר והגיה בפי' הגמלא כו' כ"ל עיי' בס"י ס' ב' בד"ה לח ימנו לאחר כו' ועיי"ם בתוס' ד"ה לח ימנו כו' ומס י"ב ס' ב' בס"י ד"ה האומר סנו כו' וחוס' ד"ה האומר סנו כו' יעו"ם היטיב: (יא) אלא מסכון ביד שליח בחיין אלא צוה ליתן לו כאילו אמר כתבו והנו כ"ל: (יב) וקשיא לכ"ם סא דירושלמי סנו עבד שמכרו אף כ' עבדי כו' כ"ל ירושלמי פ"ק דגיטין ס"ה: (יג) אס כתוב שמכרו אף כ' תודה אס כתוב כתבו והנו אף כשן תודו אלא כ"ל כן קיימין כו' כ"ל: (יד) ובגמ' דילן גרסינן האומר עשיתי פלוני עבדי ב"ח כו' גיטין מ' ושטר שיחרור זה לעבדי ומת ר' אומר לא זכה וחכמים אומרים זכה כופין את היורשין לקיים דברי המת. אמר ר' זעירא בשתים הן חולקין מה אנן קיימין. (יג) אם באומר שיחררו אף ר' יהודה מודה אם באומר כתבו והנו אף רבנן מודו אבל אלא כן אנו קיימין באומר תנו ר' אומר האומר תנו כאומר כתבו והנו וחכמים אומר האומר תנו כאומר שיחררו (יד) ובגמ' דילן גרסינן האומר עשיתי פלוני עבדי בן הורין והוא אומר לא עשאני חיישינן שמא זיכה לו ע"י אחר ש"מ (טו) היכא דאמר בלשון זכייה בן הורין אע"ג דלא נפיק גיטא מתותי ידיה והכי נמי קיי"ל (טז) כל האומר תנו כאומר זכו: (יז) גרסינן בפ' האשה המזכה גט לאשתו במקום יבם מהו ואסיקנא תניתוה וחושיין לדבר וחולצין ולא מייבמין והמזכה גט לאשתו במקום קטטה אסקי' נמי דחוב הוא לה דאמר ריש לקיש טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו וכו' ש"מ דאי סבירא לן דזכות הוא לה אע"ג דלא ממי ליה מגורש' (יח) וגבי עבד נמי משוחרר: (יט) גרסי' בפרק כל הגט המביא גט ואבד וזימנו אם מצאו לאלתר כשר. (כ) אזהו לאלתר כל זמן שלא שהא אדם שם וכו' (כא) ופסק רבינו אלפס האי טילתא דאלמורא לחוטרא עבדינן שלא עבר אדם שם והוחזקו שני יוסף בן שמעון בעינן סימן מובהק כרב אשי (כב) ואנן כתבינן דאפי' לא הוחזקו ולא שביחא שיירתא פסול (כג) והכי מסתברא מדקאמר אם לא עבר פסול ולא בעינן שיירתא: (כד) ירושלמי עבד גוי מהו נשמעינה מן הדה ריבה בי בר חייא איתי גיטא אייבר מיניה ואשכחי חד סרקוי אתא עובדא קומי ר' ואכשריה (כה) הדה אמרה עבד גוי כשר (כו) גרסינן בפרק קמא המביא גט ממדינת הים וכו' (כז) ובפרק שני אמר בפני נכתב ובפני נחתם אבל בפני נכתב בולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו ובפני נחתם בולו בפני נכתב חציו ובפני נחתם חציו פסול כתבי רבוותא (כח) כל המדינות לגבי ארץ ישראל מדינת הים קרי להו וצריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם (כט) בין מביא בין מוליך (ל) ומארץ ישראל לארץ ישראל ומבבל לבבל לא צריך (לא) ואי אמרי' מהני דאי אתי בעל ומערער לא משגחינן ביה עד שיביא ראיה שהוא מזוייף ואם לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם (לב) מסתמא כשר ומותרת להינשא בלא קיום ואם הבעל מערער יתקיים בהותמיו (לג) ואם עדים מערערים עליו שהוא פסול אע"פ שנתקיים בחותמיו פסול עד שיתברר דתרי ותרי נינהו (לד) ואסיק' טעמא כרבא דאמר

דאמר טעמא משום קיום. והיכא דאיכא עדים דמקיימי ליה לא צריך משום לשמה אבל ליכא עדים צריך (לה) והיכי דאתויה תרי ותרויהו שלוחים נמי לא צריך (לו) אבל אחד שליח ובא אחר שמסרו לו צריך (לז) ירושלמי מתוך חומר שהחמרת עליו מתחילה שיהא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם היקלת עליו בסופו שאם בא ועירער עירעורו בטל וחזינא לגאון דאמר אם בפני נכתב ובפני נחתם ואתי בעל ומערער בעי קיום (לח) ומעיקרא היא כדלקמן (לט) וקי"ל כרב אשי דאמר אפילו שטע קן קולמוסא או קן מגילתא ואינו צריך לעמוד על כל אות ואות (מ) בפני כמה יתנו לה ר' יוחנן אומר בפני שנים ותניא נמי הכי הסביא גט מדינת הים נותנו לה ולא אמר בפני נכתב ובפני נחתם יוציא והולך ממזר דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין הולד ממזר ביצד יעשה יטלנו היסנו ויחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם ודוקא כהשליח כשר. (מא) אבל אם היה גנב או גוזל לא. ומסתברא דפלוגתא משום דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ובעינן קיום ב"ד. (מב) אבל היכא דלא בעי השליח למימר כשר ועד אחד מגייא ודוקא לם"ד עידי ממירה כרתי (מג) אבל לם"ד עידי חתימה כרתי לא צריך כלל וכי מפקינן גיטא מקיום ליה בחותמיו וכשר ושריא. (מד) והיכא דאין עדים מצויין לקיימו וכו'. בתשובה לרב אלפס (מה) המביא גט והניחו זקן או חולה נותנין לה בחזקת שהוא קיים ודוקא חולה שרוב חולים לחיים (מו) אבל גוסס שרוב גוססין למיתה לא יהבינן ליה בחזקת שהוא קיים ומסתבר' סדאיצטריך למעוטי הניחו גוסס. (מז) ש"מ דגוסס דיהב לאיתתיה גיטא מעליא הוא. וכדתניא במסכת שמחות הגוסס הרי הוא כחי לכל דבריו (מח) ואפילו נשתתק כדאיתא בכתב גיטין ושטרות ודוקא גוסס אבל זקן (מט) לא שנא הניע לגבורות לא שני לא הניע נותנין לה בחזקת שהוא קיים דהא מותיב לה אביי. ומלקא בתיובת' ואע"ג דשני שינויא דחיקא הוא. וכן פסק רבינו שמואל בן חפני (נ) וגרסי' בפרק האשה המוכה גט לאשתו במקום יבם מהו. ואסיק' תניהוה וחוששין לדבריו ולא מתייבמת ומוכה גט לאשתו במקום קטטא אסיקנ' נמי חוב הוא לה דאמר ריש לקיש וכן'. ש"מ דאי סבירא לן רוכות הוא לה אע"ג דלא סמי גיטא לידה מגורשת וגבי עבר נמי משוחרר. (נא) גרסי' בפרק כל הגט **המביא גט בארץ ישראל** (נב) **וחלה הרי זה משלחו ביד אחר את הולך גט זה לאשתו לא ישלחנו ואמר רב כהנא חלה תנן.** (נג) **ותניא הולך גט זה לאשתו הרי זה משלחו ביד אחר את הולך גט זה לאשתו לא ישלחנו ביד אחר רשב"ג אומר בין כך ובין כך אין השליח עושה שליח** (נד) ואוקימנא לברייתא כלישנא בתרא בלא חלה באת הולך וחלה שאני (נה) איכא מ"ד הולך משלחו ביד אחר. ואע"ג דלא חלה את הולך לא ישלחנו ביד אחר אא"כ חלה או נאנס ברשב"ג דמסקינן דסתם מתניתין כוותיה (נו) ולא איכפת לן כמחלוקת דברייתא וכן דעת רב אלפס (נז) ומסתברא דניחא לאוקמה בפי' דאת הולך והלה שאני ורבנן מלאוקומה בפירוקא בתרא. ואליבא דרשב"ג הילכך חלה אע"ג דאמר ליה את הולך משלחי ביד אחר כסתמא דמתני' את הולך ולא חלה דברי הכל אין השליח עושה שליח בהולך ולא חלה פליגי וקי"ל כרבנן. ואותבינן עליה מיהא דתנן אמר לשנים תנו גט לאשתו או לשלשה כתבו ותנו הרי אלו יכתבו ויתנו והתם הולך הוא. וכ"ש חלה וכ"ש לא חלה לא משוי שליח ואביי ורבא מתרצי לה דהתם טעמא מאי משום בזיון דבעל ורבא אמר משום דסילי ניגהו (נח) ש"מ דסביר' להו היכא דליכא בזיון דבעל לא קפיד ולאו מילי נינהו כגון הולכת גט וקבלתו (נט) משוי שליח אע"ג דלא חלה כרבנן. (ס) והא דתניא ושילח מלבד שהשליח עושה שליח מסתברא אליבא דרבנן הוא ואע"ג דלא חלה והילכתא כוותיהו. וכן פסקו בעלי מהיבתא ור"ה ז"ל (סא) ושליחות דקידושין נמי שליח עושה שליח לקבלה ולהולכה. אע"ג דלא חלה דומיא דגירושין ומדקאמר אראביי ורבא מאי ביניהו. א"ב שליח מתנה ולא קאמר א"ב שליח קידושין ש"מ דבקידושין ליכא טעמא דבזיון ודכ"ע משוי שליח ור"ש פי' שליח מתנה שאמר לעדים כתבו שטר מתנה לפלוני והמקבל נותן שכר וליכא בזיון אבל בגט עליו לכתוב הגט (סב) ואיכא ביזיון שאינו יודע לכתוב הא הגט לפירוש דילה קשיא (סג) דאמרינן לעיל דילמא אקנוי אקני רבנן ליה. ש"מ האשה נותנת שכר ומסתברא כר"ח שפירש שאין רצונו לגלות אלא להם ובמתנה ליכא קפידא וכן בקידושין וקי"ל כרבא (סד) ושילח מתנה הרי הוא בגט ואין יכול לעשות שליח וחביבי פירש שליח מתנה להולך מתנה לאהובו או לקרובו ולם"ד משום בזיון איכא. דבהאי ניחא ליה טפי מד"א מילי מתנה הרי הוא בגט כאומר הולך גט זה דמצי משוי שליח ולא נהירא לן ומסתברא מדלא קאמר שליח מכר ש"מ כיון דשטר מכר לא קנה עד שיתן דמים קיבל דמים ואמר כתבו שטר מכר לפלו' משוי שליח וה"ה במתנה בקנין דכיון דעיקר המעשה בדמים ובקנין הנהו מילי ממכרן לשליח (סה) דלא אלימי כולי האי וכתב ר"ח היכא (סו) דמשלחו ביד אחר בארץ ישראל לא צריך בי דינא במדינת הים

שער החר"ש

(לה) והיכא דמתיהו מרי ומכווייהו שלוחים נמי ל"ל כו' יעו"מ ב' ב' כ' מ' ומס מ"ז מ' כ' י"ז מ' ושי' קמ"ב ספי' י"ח: (לו) מכל מקד שליח וכל מקר מסמכו לו כו' עיי"מ במוס' כ"ז מ' ד"ה מכל נם כו' דלכנם מ"ל ועיי"מ במי' הכסב"מ מס"כ בזה יעו"מ היסיב ועיי"מ בספרי י"מ יעו"מ היסיב ובב"י שם: (לז) ירושלמי מתוך חומר שהחמרת עליו מתחלה כו' פ"ק ה"ח (ל"ל לנמון דמס מקר בסני נכתב כו'): (לח) ומעומס היא כדלקמן. עיי' לקמן לוס קמ"ח: (לט) וקי"ל כרב מפי' מסע קן קולמוסא כו' שם ו' מ' ומס ספי' ט"ו: (מ) בפני כמה נוסנו לה כ"י לומר בפני שנים כו' כל"ל שם ה' כ' ומס ספי' מ' ועיי' לקמן לוס קי"ג (ול"ל ודווקא כשהשליח בשר כו'): (מא) מכל מס שי' גנב או גזלן לא. עיי"מ לוס ד"ה ס"ג כ"ח כו' ועיי"מ במי' הכסב"מ יעו"מ היסיב ועיי"מ ספי' ד' ועיי' לקמן לוס לכ"ג: (מב) מכל היכא דלא בפי למימר כשר וע"מ בגיט. שכם שם עידי מסירה ופשוט: (מג) מכל למ"ד עידי חתימה כרמי כו' זה פשוט דמז מ"מ כלל עידי מסירה ונומנו לה בפ"ע ויתקיים במומחיו ועיי' במי' הכסב"מ שם שהביא זה בשם רבינו יעו"מ וכ"ם שם בב"ן: (מד) והיכא דאין עדים מצויים לקיימו וכו' בת' לרב אלפס. כ"ל דק היכא דאין עדים מצויים לקיימו אז צריך שיהן בפני ב' ויאמר בפ"נ ובפ"נ וכ"ם שם לרב אלפס: (מה) המביא גט והניחו זקן או חולה כו' ניתין כ"ח מ': (מו) מכל גוסס לא שנא גוסכין כו' שם בגמרא ומסקנא כי מי' קמ"ח מספי' ס"ח: (מז) ש"מ בגוסס דיהיב למתמי' ביומא כו' עיי' מוס' קידושין פ"ח כ' בד"ה לא נריכא כו' ובגמ"ם שם מי' מ"ז יעו"מ היסיב: (מח) ומפי' נמחק כלאיסא בכתב ניתין ומעלום כו' עיי' לעיל מאמר ז' מ"ח מוס ד"ה ועיי' מי' קכ"ח מספי' ז': (מט) לא שנא הניע לגבורות לא שנא הניע מתנין כו' כל"ל שם וכ"ב מדבכי הכי"ף. והכל"ם יעו"מ היסיב וע"ש שם במי' הכסב"מ ועיי"מ בשמס"ז מי' הל"ל ספי' הכ"ל (נ) ונרסי' שם המשה המוכה גם לאמתמי כו' בכר הוכח זה לעיל מוס י"ז ועיי' מי' ק"מ ספי' ה' וכי' קמ"ח ספי' יו"ד: (נא) גרסי' בפ' כל הגט המביא גם

הים צריך בי רבינא . (סו) ושלחו מתם בין בפניו בין שלא בפניו (סח) ומסתברא במדינת הים וארץ ישראל לענין הולך ואת הולך כי הדדי נינהו (סט) והיכא דיהב בעל רשות לשליח ליתני שליחא אחריא ושלוחא שליחא אחרינא עד דמטי גיטא לידה וודאי משוי שליח ושליח שליח עד דמטי גיטא לידה ובלבד שיהא הבעל קיים ואי מית חד משלוחיו והבעל קיים לא חיישינן (ע) כדאמר בסוף פרק קמא בי מטיות התם שויות שליח להולכ' עד דמטית התם לא חיישינן למיתת שליח קטא (עא) דכולהו מחמת הבעל קא אתו מכחה איתיה לבעל איתנהו לכולהו והכינו האי גאון כתב בתשוב' (עב) כיון דמשגינן ביה כמה שינוי . ומילתא דאימורא לחומרא עבדינן ותיקנו רבנן לרווחא דמילתא לאיסתלוקי מספיקא וליכא בעל לשליח אית לך לשוי שליחא ושלוחא דשליחא עד דמטי גיטא לידה אבל אליבא דהילכתא בדפרישי' (עג) ושליח שלא ניתן לגירושין לא משוי שליח (עד) ההוא דאמ' לה אי לא מפייסנא עד תלתין יומין ליהוי גיטא אול פייסה ולא איפייסה א"ר יוסף מי יהב לה תרקבא דדינרי ולא איפייסה אלמא קסבר אין אומם בניסין ובן הילכתא ומעמא בכתובות משום צנועות ומשום פרוצות (עה) ואיתשיל קמי ריש גלותא יש אומם בקידושין או לא ולא איפשיטו (עו) וגרסינן בירושלמי סדר ספפון כך הוא (עז) אנא פלן בר פלן מקרא ליך כו' אירע לו אונס (עח) ר"י אמר אונסא כמאן דלא עביד רשב"ל אמר אונס כמאן דעבד (עט) אליבא דרשב"ל איך בעי למיכתב (פ) אי אתי יום פלן ולא חזית כניסה לי לא יהוי ליך עלי כלום ר' יוחנן כד מך פקד לבנתיה דהוון עבדין שמא יעמוד ב"ד אחר ויסבור דכוותיה תמצא בניו באין לידי מסורות . (פא) גרסינן בפרק השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט ששלחתי לך בטל הרי הוא בטל קדם הוא אצל אשתו או ששולח אצלה שלית ואמר לית גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל ואם משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו והיכא דשוי תנאה בגיטא אי מצי לבטולי מקמי דליקיים תנאיה (פב) כתבינן לעיל באות תנאין (פג) ה"ר בטל הוא אי איפשי בו דבריו קיימין פסול הוא אינו גט לא אמר כלום (פד) אמר אביי נקטינן שלית מתנ' כשליח הגט למאי נפקא מינה להולך לא כזכי (פה) ומדאמר הא מילתא בי מצעי דבטיל . (פו) ש"מ הא מתני' קאי כדפרי' בזכוי ותו לא מלקא דעתך כדפירשו רבוותא . קשיא הילכתא אהילכתא . הכא נקטינן כאביי דהולך לא כזכי דמי . (פז) ובפרק התקבל פסקי' הילכתא כרבא דאמר תולצת אלמא מה הוא אי הולך כזכי או לא (פח) וקי"ל בכל דוכתא הלכתא כר' מחבריו (פט) והל"ל התם מחלוק' בגט כך מחלוקת במתנה (צ) אלא לאו ש"מ כדפי' והילכתא (צא) היכא דאמר בעל לשליח זכי אינו יכול לבטל השליחות וכן מצאתי לבעל מתיבתא עתיקת למאי נפקא מינה להולך לא בזכי שאם אמר לשליח הולך גט זה לאשתו רצה לבטלו מכלל דאי אמר לית זכי זה לאשתי אינו יכול לבטלו וזו הוריה רבי' ואבינו ראש ישיבה גאון יעקב שער ישיבה של ימין והורה תיקון שלא יהא הבעל יכול לבטל גט אשתו. (צב) ומסתברא דכיון דאמר זכי והאשה רצונה לקבל כאלו אמר האשה התקבל אבל בעל מרתה אינה מתנרשת (צג) ואמר רב ששת מקבל מתנה וכו' כדכתב במתנה. (צד) אמר רב ששת ואמרי לה בסתני' גט זה לא יועיל לא יעזוב לא יתיר לא ישלח לא יגרש יהא חרם יהא כחרם בריו קיימין (צה) והרי הוא חרם דבריו קיימין (צו) אינו מועיל אינו מתיר וכו' חרם הוא הרי הוא כחרם לא אמר כלום איבעיא להו חזר ומגרש בו או אינו חוזר ומגרש בו (צז) רב נחמן אמר חוזר ומגרש בו וקי"ל כוותיה . והא דגרסינן בפרק האומר לחבירו צא וקדש לי האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום ובא אחר וקידשה וכו' (צח) לא בא אחר וקידשה וחזר בו מהו . ר' יוחנן אמר חוזר וקיימא לן כוותי' דאתי דיבור ומבטל דיבור . ואע"ג (צט) דאוכא נתינת מעות ליד האשה כמעשה דמי התם דיבור ודיבור ואתי דיבור ומבטל דיבור הכא גהי דבטליה מתורת שליח גיטא לא בטליה (ק) וש"מ דכל שליח קודם שלא נעשה יכול לבטלו דאתי דיבור ומבטל דיבור ודבוותא אמרי דאפי' שליחא בקניין לא עדיף מנתינת מעות ליד האשה דלאו מעשה הוא וקניין נמי לאו מעשה הוא . (קא) והא דתנן וכן היא שנתנה רשות לשלוחה לקדש וחזרה בה דחוזרת אפילו בקניין הוא וכן בגט אם עשתה שליח לקבלה בקניין תורת קודם שנעשה השליחות דכל מעשה שאין בו גמר אינו מעשה וקניין לשלית כנתינ' גט לשליח (קב) דכתה דלא מטא גיטא לידה דיבור ודיבור הוא וחבי מסתבר כרפ' לעיל כמעשה מטש דמי . כדאמר נבי מחשבה

דטומאה

שער החדש

(סו) ושלחו מתם בין כפניו בין שלא כפניו כו' שם ל' מ' וסי' קמ"ב שפי' יו"ד : (סח) ומסתברא כמדפ"י וס"י לענין הולך ושם הולך כי הדדי כו' וכ"ה דעת הר"ן שהביא על הרמב"ד כמילך בכך וכ' דכמדפ"י מחני' בהולך בעי מלה יעו"ם היסיב (ועיי' בשמ"ע בשמע"ז סי' קמ"ח ס"ק ל"ג שחי' שם קטיים הר"ן יעו"ם היסיב ומשמיעמי' שכן מי' הר"ן גופי' יעו"ם) : (סט) והיכא דיהב הבעל רשות כו' שם סי' קמ"ח שעי' ל"ח : (ע) כדאמר בסוף פרק שני שלים להולכה עד דמטית התם וכי מטית התם שוי שלים להולכה ולא מייתין למיתת שלוחא כו' כל"ל ומייתי לפי' דלמי אמר הבעל בפיוסו כך יכול לעשות שלית אחר: (עא) דכולהו מחמת הבעל אתו ומכחו ליתי לבעל כו' כל"ל שם כ"ם ב' ושם שפי' מ"ח : (עב) כיון דמשגינן בה כמה טיעויא כו' כוותו על כך דלעיל כ"ם ח' דלעיל שם ג"ד ונ"ם : (עג) ומלית שלא ניתן לגירושין לא משוי שלים כו' שיי"ם כ"ם ב' ושם שפי' ל"ו : (עד) ההוא דאל"ל מי לא מפייסינא עד מלמחן כו' גיטין ל' מ' : (עה) ולימסול קמי ריש גלותא יש אומם בקידושין כו' שיי לעיל בדיני מגלי בדין י"ד שום ב' ושיי בפ' קידושין מ"ב שום כ' : (עו) ורגרסי' בירושלמי סדר ספפון כך הוא כו' פ"ו דגיטין ס"ו פ"ג דקידושין ס"ב ושיי לעיל בדיני מגלי דין ב' שום כ"ו : (עז) אנא פלן בר פלן מקדים לך כו' כל"ל : (עח) ר"י אומסא כמאן דלא עביד כרשב"ל אומר אונס כמאן דעבד כ"ל אומר אונס ור"ל דאין אומסא אומם ור"ל פ"ל דיש אומסא אומם ושיי בפ' קידושין ע"ו מ' ורבין פ"ב דגיטין ס"ב ושיי ע"ך מ"מ סי' כ"ה ס"ק נ' : (עט) מליבא דרשב"ל אין נעני למיכתב כו' כ"ה בקידושין שם וכ"ל בגיטין שם לך לפניהו מי שם פ"ם ושמי מעמ נדתק שם בחום : (פ) מי אמי יום פלן ולא חזית כניסה לי לא יהני לי עליך כלום ר' יוחנן כד אמר מקיד לבנתי' דהוין עבדין כרשב"ל אמר אומם יעמוד כו' כל"ל : (פא) גרסי' בפ' השולח לאשתו והגיע בשליח כו' גיטין ל"ב מ' : (פב) כתבינן לעיל באות תנאין . עיי' לעיל בדיני מגלי דין ב' שום כ' ובדין י"ד שום פ"ז : (פג) פ"ר בטל הוא מי אמרי בו דבריו קיימין אבטל הוא כו' שם . ועיי' בפ' קפ"ח שמי פ"ג ועיי' בדיני מגלי דין י"ם שא י"ה : (פד) אמר אביי נקטינן שלית מתנ' כשליח הגט למאי נפקא מינה להולך לא כזכי דמי . (פה) ומדאמר הא מילתא בי מצעי דבטיל . ר"ל מדמיהי בתמלע מילי דביטול הגם אי אמרה אלמא דהכא מיהי לית גלי המקבל דעתו לקבלו : (פו) פ"ם הא מתני מיהי כדפריכים בזכוי דמי ס"ד כדפי' לבטומא קטיא כו' כל"ל ול"ל דכתן

דטומא' (קג) בראשונה היה עושה ב"ד במקום אחד ומבטלו התקין רבנן שלא יהו עושין כן מפני תיקון העולם (קד) ואיתמר בפני כמה מבטלו . רב נחמן אמר בפני שנים ורב ששת אמר בפני שלשה (קה) וקיי"ל כרב נחמן (קו) ת"ר בטלו סבוטל דברי ר' וא"ר אמר לעשרה כתבו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה (קז) ואמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר' בשתיהן (קח) ולא אמרי' מה כח ב"ד יפה אלא בממונא . אבל לאיסורא לא (קט) ובחלוקת השותפין פרישנא לה וכיון דקיי"ל כר' באמר לעשרה הוא הדין לכולכם (קי) דכי קא מיבעיא לן אליבא דרשב"ג והילכך לא שנא כולכם ולא שנא אמר לשנים (קיא) לא שנא עידי כתיבה ול"ש עידי הולכה יכול לבטל זה שלא בפני זה דכולהו חד טעמא נינהו . (קיב) והרב המחבר כתב הילכתא אמר לשנים תנו גט אינו יכול לבטלו ולא נהירא לן (קיג) וקיימא לן באביי דאמר גלויי דעתא לאו מילתא היא ולעולם אינו בטל עד שיאמר בפניהם גט שנתתי לך בטל הוא . (קיד) ירושלמי עשה שליח להוליך את הגט צריך ליתנו לה בפני שנים ואין השליח עולה משום שנים (קטו) עשה שליח להולכה גט אתה צריך להחזירו בפני שנים ואין השליח משום שנים הלך השליח לבטל את הגט צריך לבטלו בפני שנים . והשליח עולה משום שנים ש"מ אין ביטול מועיל בלא עדים והשליח נאמן (קטז) כדגרסינן בגמ' דילן השליש נאמן כשניהם אימתי בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו אבל אין השלישות יוצא מתחת ידו הרי הוא כשאר כל אדם (קיז) והכא פרכי' ונהימניה לשליח מי קא נפיק גיטא מתותי ידיה דליהמניה וש"מ (קיח) מדקאמר אין השליח עולה במקום שנים . אבל בעד אחד עולה . ש"מ שליח נעשה עד (קיט) כדגרסינן בפ"ב דקידושין והלכה שליח נעשה עד . דאמר רבא אמר רב נחמן אמר לשנים צאו קדשו את האשה הן הן שלוחין . הן הן עדין . וכן בגירושין וכן בדיני ממונות וכדאיתא התם (קכ) וכתב בעל הלכות אי בטלי לגיטא קמי כהדי ואזל שליה ויהבי' לאיתתא ואזלת ואיקדשא לגברא אחרינא כיון דגיטא בטולי בטליה הוה לה כאשת איש ואין קדושין תופסין בה ולא צריכא גיטא מיניה ושריא לבעלה קמא ואי אינסיבא אסורה לבעלה קמא . דכיון דלרצונה גבעלה חויא לה בעילת זנות ואסירא ליה כדגרסינן והיא לא נתפשה אסורה כו' וכשם שאסורה לבעל כך אסור' לבועל ונפקא מגברא קמאה ושריא לעלמא (קכא) ומסתברא דווקא דידעה ואינסיבת הא לא ידעה אונס הוא ושריא לגברא קמא . (קכב) גרסינן בפ' כיצד המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו . (קכג) גרסינן בפ' המביא הבל בשירין להביא את הגט תיץ מחרש שוטה וקטן והסומא והנכרי (קכד) ואסיק' סומא דפסול דווקא בחוצה לארץ דבעי לסיומי בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי אמר אבל בארץ ישראל כשר אע"ג דלא ידע לה אלא בטביעות קלא . צרפ' (קכה) סיהו טביעות קלא בע' ודווקא מנה שליח שיודעה ומבירה אבל אי לא ידע לה כלל פסול (קכו) וכדאמ' לקמן ההוא דשדרה גיטא לדביתהו ואמר ליה שליחא לא ידענא לה . אמר ליה כי מטית התם כו' ש"מ דעל ידי שאלה והגדת אחר לאו כלום הוא (קכז) וסומא דפסול דלא מצי למיסר בפני נכתב ובפני נחת' ולא דייק לן (קכח) ומסתברא דבהגדרה נמי סגיא ע"י עדים (קכט) וההוא עובדא הכי הוה (קל) ואי הוה אמר ליה זיל שיילי' ע"י סהדי ליתי דינא ולית דיינא (קלא) ובחוצה לארץ נמי פקח ונסתמא דמצי אמר כשר (קלב) אבל פקח ונתחרש ושוטה וקטן כולהו פסילי עד שיהא תחילתן וסופן בכשרות דלאו בני ידיעה ניהו והא דתנן בחיבור הרב ליתיה (קלג) ואמר ר' יוחנן אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין . (קלד) ירושלמי עבר וקיבל ר' יעקב בשם ר' הושעיא מעשה היה ובהנת היתה ולא חשו חכמים משום ריח הגט (קלה) ואמר ר' יוחנן נראין דברים שהעבר מקבל גט חבירו מיד רבו של חבירו . (קלו) קיירא בעו רבנן קומי ר' חנניא גאון בכלה רבתי נכרי לאו בר שליחות הוא מהו למכרביה לגיטא בחד מנא ומיטר לגוי אמטיה להאי מנא לפלוני ישראל וליתביה לאינתתיה ואמר להו רבנן ביד גוי כלל לא ורבנן דהשתא קאמרי דאע"ג דאייתי גוי לגיטא ויהביה לישראל וההוא ישראל יהביה בעידי מסורה לאיתתי' לבתחילה לא מינסבינן לה דנכרי לאו בעל ברית הוא ואי אינסיבא לא מפקינן לה (קלז) משום ודבי שמעון דאמר אף אלו כשירין ואמר ר' זירא ר' שמעון אזיל לשיטתיה דרבי אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי וקיי"ל הלכה כרבי אלעזר (קלח) ואנן דכתבינן דר' אלעזר אפי' לכתחילה מכשר מסתברא הכא נמי אם נתגרשה תינשא לכתחילה בעידי מסירי' (קלט) אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא גיטה מה בין גיטא למיתה כתב מוכיח (קמ) ודווקא בחוצה לארץ דאי אתי בעל ומערער לא משנחינן ביה מהימניה . אבל בארץ . דאי אתי בעל ומערער משנחינן ביה לא מהימני כדאוקמה אביי (קמא) מיהא שמעינן דאי אתי בעל ומערער לא בעי קיום ולא משנחינן ביה עד שיביא ראיה שהוא

מזויף

שער החדש

יעו"ם בקידושין נ"מ ג' דמהכא דטומאה הויא כמיתה וה"נ כיון דזכה בשלה הוי נגמר כמיתה ומה לומה לקבל מן הבעל יכול לבטל ועי' לעיל מום ל"מ ולעיל מום י"ז : (קג) בראשונה היו עושה ב"ד במקום אחד ומבטלו כל"ל שם ל"ב מ' (וע"ל התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו כו') : (קד) ומאמר בפני כמה מבטלו כו' גיטין שם ג' : (קה) וקי"ל כר' כו' עי"ש בכי"ף ורמ"ם סי' ד' יעו"ם ועי"ש סי' קמ"ה סעי' כ' וסעי' ס"ז ועי' בה' כו' קידושין מ"ב מום ע"מ : (קו) מ"ר בטלו מבוטל דברי ר' ומאמר כ' כו' שם ל"ב מ' : (קז) ולא אמרינן מה כח ב"ד יפה לעלה מאי"ע הלכה כר' בממונא : (קח) ובחלוקת השותפין פרישנא לה . עי' לקמן בה' חלוקת השותפים מום מ"ח : (קי) דכי קא מיבעיא לן לגיטא דכשב"ג כו' שם ל"ב ג' : (קיא) ל"ש עידי כתיבה ול"ש עידי הולכה יכול כו' יעו"ש היטיב והטעם דעדות שבעלה מקשה לה כעלה כולה וה"ש בשליחות : (קיב) והרב המחבר כ' הלכתא מה מאי לשנים תנו גט כו' וכ"ה דעת הרמב"ם בפ"ו מה' גירושין סי"ח ועי"ש בהשגת הראב"ד ובל"ן שם ועי"ש בסי' קמ"ח סעי' ס"ח ועי' בה' יעו"ם ס' כ' דיעות בזה : (קיג) וקי"ל כהכי דאמר גילוי מילתא בעלמא כו' שם ל"ד מ' יעו"ש היטיב ודומ' הג' דיפ"ל קנ"ש ועי"ש סעי' ס"ב : (קיד) ירושלמי עשה שליח להוליך מה הגט כו' ירושלמי פ"ד דגיטין ה"ח ושוי' לעיל מום מ' דמייתי הכ"ש דגיטין בפני כמה נזמנו לה יעו"ש : (קטו) עשה שליח להוליך מה הגט מאי לרך להחזיקו בפני שנים כו' כל"ל ולפנינו בירושלמי ליתא זה לך עיי' בכפ"מ פ"ד דגיטין סי' כ' דמייתי זה ועי' סי' קמ"ח סעי' י"ח יעו"ש : (קטז) כדגרסינן בגמ' דילן השלים נאמן שהשלישות יוצא מתחת ידו עיי' לעיל כה' שלישות מצות כו' מקום שנים כו' קמי כהדי ואזל שליה ויהבי' לאיתתא ואזלת ואיקדשא לגברא אחרינא כיון דגיטא בטולי בטליה הוה לה כאשת איש ואין קדושין תופסין בה ולא צריכא גיטא מיניה ושריא לבעלה קמא . דכיון דלרצונה גבעלה חויא לה בעילת זנות ואסירא ליה כדגרסינן והיא לא נתפשה אסורה כו' וכשם שאסורה לבעל כך אסור' לבועל ונפקא מגברא קמאה ושריא לעלמא (קכא) ומסתברא דווקא דידעה ואינסיבת הא לא ידעה אונס הוא ושריא לגברא קמא . (קכב) גרסינן בפ' כיצד המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו . (קכג) גרסינן בפ' המביא הבל בשירין להביא את הגט תיץ מחרש שוטה וקטן והסומא והנכרי (קכד) ואסיק' סומא דפסול דווקא בחוצה לארץ דבעי לסיומי בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי אמר אבל בארץ ישראל כשר אע"ג דלא ידע לה אלא בטביעות קלא . צרפ' (קכה) סיהו טביעות קלא בע' ודווקא מנה שליח שיודעה ומבירה אבל אי לא ידע לה כלל פסול (קכו) וכדאמ' לקמן ההוא דשדרה גיטא לדביתהו ואמר ליה שליחא לא ידענא לה . אמר ליה כי מטית התם כו' ש"מ דעל ידי שאלה והגדת אחר לאו כלום הוא (קכז) וסומא דפסול דלא מצי למיסר בפני נכתב ובפני נחת' ולא דייק לן (קכח) ומסתברא דבהגדרה נמי סגיא ע"י עדים (קכט) וההוא עובדא הכי הוה (קל) ואי הוה אמר ליה זיל שיילי' ע"י סהדי ליתי דינא ולית דיינא (קלא) ובחוצה לארץ נמי פקח ונסתמא דמצי אמר כשר (קלב) אבל פקח ונתחרש ושוטה וקטן כולהו פסילי עד שיהא תחילתן וסופן בכשרות דלאו בני ידיעה ניהו והא דתנן בחיבור הרב ליתיה (קלג) ואמר ר' יוחנן אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין . (קלד) ירושלמי עבר וקיבל ר' יעקב בשם ר' הושעיא מעשה היה ובהנת היתה ולא חשו חכמים משום ריח הגט (קלה) ואמר ר' יוחנן נראין דברים שהעבר מקבל גט חבירו מיד רבו של חבירו . (קלו) קיירא בעו רבנן קומי ר' חנניא גאון בכלה רבתי נכרי לאו בר שליחות הוא מהו למכרביה לגיטא בחד מנא ומיטר לגוי אמטיה להאי מנא לפלוני ישראל וליתביה לאינתתיה ואמר להו רבנן ביד גוי כלל לא ורבנן דהשתא קאמרי דאע"ג דאייתי גוי לגיטא ויהביה לישראל וההוא ישראל יהביה בעידי מסורה לאיתתי' לבתחילה לא מינסבינן לה דנכרי לאו בעל ברית הוא ואי אינסיבא לא מפקינן לה (קלז) משום ודבי שמעון דאמר אף אלו כשירין ואמר ר' זירא ר' שמעון אזיל לשיטתיה דרבי אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי וקיי"ל הלכה כרבי אלעזר (קלח) ואנן דכתבינן דר' אלעזר אפי' לכתחילה מכשר מסתברא הכא נמי אם נתגרשה תינשא לכתחילה בעידי מסירי' (קלט) אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא גיטה מה בין גיטא למיתה כתב מוכיח (קמ) ודווקא בחוצה לארץ דאי אתי בעל ומערער לא משנחינן ביה מהימניה . אבל בארץ . דאי אתי בעל ומערער משנחינן ביה לא מהימני כדאוקמה אביי (קמא) מיהא שמעינן דאי אתי בעל ומערער לא בעי קיום ולא משנחינן ביה עד שיביא ראיה שהוא

ומפי'

מוויף. ירושלמי (קמב) ואפי' בכתב ולא ספיה מאמינים אוהה שאילו לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם אף אי אהה סתירה לינשא. אתייה כדר' אבין דאמר אינו חשוד לקלקלה בידי שמים בבית דין חשוד לקלקלה שמתוך שהוא יודע שאם בא לערער עירעורו בטל אף הוא מחתמו בעדים כשירין. (קמג) האשה עצמה מביאה גיטה ובלבד שתהא צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם (קמד) ואוקימ' דאמר לה הוי את שליה להולכה עד דמטית התם וכי מטית התם אימרי קמי בי דינא בפני נכתב ובפני נחתם וא"נ בפני נכתב אבל לא בפני נחתם כולהו פסילי. (קמה) כדתנן בריש (קמו) פירקין תניינא ואי ליתה לשליה שיחזור ויתננו לה (קמז) אפי' נישאת תצא ואע"נ דליכא בעל דמערער. (קמה) והא דאמר הוי לא הוצרכו להחמיר עליה אלא להקל עליה ואוקימנא בשנישאת (קמט) ולא מחמרינן עלה לאפוקה בשנתקיים בחותמיו כדקתני עלה דההיא נתקיים כשר הא לאו הכי ספקינן לה ודווקא דליתנהו לעדים אי נמי דליתיה לגיטא אבל איתיה לעדים ואיתיה לגיטא קי"ל כחכמים דאמר יחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם (קנ) ולענין בניה הוו ספק ממזרים דלא איתברר דלא נתברר דהוי גט מווף ולא שנכתב שלא לשמה וחששא הוא והנך פסולי דקתני בהו פסול כגון החוא (קנא) דריש פירקין תצא והולד מכזר ואסור בממזרת ובבת ישראל וליכא גט פסול והולד כשר (קנב) לבר מהני דמנינן גבי גיטין פסולין ומקשי' ותו ליכא והא איכא גט ישן התם תינשא לכתחילה הכא דיעבד ש"מ דליכא גט פסול והולד כשר אלא הני דמנינן ושמעי' נמי דכל דתנינן פסול (קנג) אם נישאת תצא בר מהני לאו למימר דהנך דקתני בהו פסולין בולהו ממזרין נינהו אלא דלא הוו בכשירין ואיכא דהוו ממזרים ואיכא טוייהו ספק ממזרים וכתב ר"ח איכא מ"ד קי"ל כרבי מאיר בהמשנה ממטבע ששטבעו חכמים בגיטין (קנד) דלא חלקו חכמים אלא בהאי. דהא קיימן מהדי בנפשיהו דאיתיה ליה לגיטא. וצריך עיון בהני מילי דכתב רב אלפס (קנה) דהא גבי שלום מלכות הוה סובר וכתב בע"מ דהא משני התם תצא ואמרי' עלה זו דברי רבי מאיר. אבל חכמי' אומ' הוולד כשר. (קנו) והא לאחר שלמדו לרבה פסול משום גזיר' שמא יחזור דבר האי לענין היה סופר במזרה וכתב במערב לא תינשא לכתחילה ואם נישאת לא תצא. ואיכ' לעיוני (קנח) בהני דגמר' דפסילי משום דגזירה שמא יקטום (קנט) וכגון מחתם לכתחילה קרוב או פסול (קס) וכגון גזירה טופס אטו תורף מאי דיניהו וכתב אחד מן המחברי' הא ידעינן (קסא) דכל פסלות שהיה גזירה לכתחילה לא תינשא ואם נישאת לא תצא כמו שמפורש בסוף הסמ'. (קסב) ומסבר' דלא אמר רב אלפס אלא בקיום הגט דאיכא חששת פסלות בגוף הגט. אבל במקום דליכא פסלות בגופו הוולד כשר וודאי כגון שלום מלכות חזולתן. גרסינן בפ' התקבל (קסג) האומר התקבל גט לאשתי או הולך גט לאשתי אם רצה לחזור יחזור האשה שאמר' התקבל לי גטי אם רצה להזור לא יחזור לפיכך אם אמר הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא שתוליך לה ותן לה אם רצה לחזור יחזור רשב"ג אומ' אף האומר טול לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור (קסד) ת"ר טול לי יהא לי בידך כולן לשון קבלה הן (קסה) ובנוסחא דילן שא לי ירושלמי אמר ר' חנינא (קסו) והלכה כרשב"ג הוא שא לי הוא טול לי הוא יהא לי בידך הר בר נש (קסז) שלח גיטא לדביתהו אמר ליה יהא לי בידך אתא עובדא קומי רב. (קסח) אמר אם רצה לחזור לא יחזור מהו פלוג (קסט) שניא היא בידך שניא הוא יהא לי בידך. (קע) ההיא איתתא דקא לישא ואמרה ליהוי בידך. (קעא) והילכתא איש ואשה נעשין שליח לקבלה ולהולכה. (קעב) וה"ה שנעשין שליח לקידושין לנתינת ולקבלה (קעג) ונקטינן משמע בעל שאמר לשליח התקבל או הולך או הילך והאשה לא עשאתו שליח אם רצה לחזור ולבטלו בטל דחוב הוא לה ואין חבין לו לאדם אלא בפניו (קער) אבל משהגיע גט לידה מגורשת וחזיא למאן דכתב דאי אמר ליה תן או זכי כיון דחוב הוא לה ליתיה לשליחות כלל ואפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת (קעה) ולית' דמתני' דקתני האומר תן גט זה לאשתי ושטר שיחרור זה לעבדי רצה לחזור בשניהם יחזור ודווקא חזר אבל לא רצה הגט גט (קעו) ואנן כתבינן לעיל דהיכא דאמר הבעל זכי אינו יכול לבטלו אם האשה רוצה לקבלו ואם האשה עשאתו שליח לקבלה (קעז) ואמר לו הבעל התקבל או הולך קי"ל כזכי הוא וכיון שקיבלתו השליח בעדים מגורשת (קעח) ותן לה קי"ל כל האומר תנו אבל

שער החדש

(קסב) ואפי' בכתב ולא ספיה כו' שם בירושלמי פ"ב ה"ו וכ"ל אפי' מניתה כתב מ"מ וכי לא ספיה מו מאמינים אותה כו' אבל בפנינו בירושלמי ליתא לסיפא ואפי' בכתב ובפני נחתם אף אי אהה סתירה לינשא. אתייה כדר' אבין דאמר אינו חשוד לקלקלה בידי שמים בבית דין חשוד לקלקלה שמתוך שהוא יודע שאם בא לערער עירעורו בטל אף הוא מחתמו בעדים כשירין. (קסג) האשה עצמה מביאה גיטה ובלבד שתהא צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם (קסד) ואוקימ' דאמר לה הוי את שליה להולכה עד דמטית התם וכי מטית התם אימרי קמי בי דינא בפני נכתב ובפני נחתם וא"נ בפני נכתב אבל לא בפני נחתם כולהו פסילי. (קסה) כדתנן בריש (קמו) פירקין תניינא ואי ליתה לשליה שיחזור ויתננו לה (קמז) אפי' נישאת תצא ואע"נ דליכא בעל דמערער. (קסה) והא דאמר הוי לא הוצרכו להחמיר עליה אלא להקל עליה ואוקימנא בשנישאת (קמט) ולא מחמרינן עלה לאפוקה בשנתקיים בחותמיו כדקתני עלה דההיא נתקיים כשר הא לאו הכי ספקינן לה ודווקא דליתנהו לעדים אי נמי דליתיה לגיטא אבל איתיה לעדים ואיתיה לגיטא קי"ל כחכמים דאמר יחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם (קנ) ולענין בניה הוו ספק ממזרים דלא איתברר דלא נתברר דהוי גט מווף ולא שנכתב שלא לשמה וחששא הוא והנך פסולי דקתני בהו פסול כגון החוא (קנא) דריש פירקין תצא והולד מכזר ואסור בממזרת ובבת ישראל וליכא גט פסול והולד כשר (קנב) לבר מהני דמנינן גבי גיטין פסולין ומקשי' ותו ליכא והא איכא גט ישן התם תינשא לכתחילה הכא דיעבד ש"מ דליכא גט פסול והולד כשר אלא הני דמנינן ושמעי' נמי דכל דתנינן פסול (קנג) אם נישאת תצא בר מהני לאו למימר דהנך דקתני בהו פסולין בולהו ממזרין נינהו אלא דלא הוו בכשירין ואיכא דהוו ממזרים ואיכא טוייהו ספק ממזרים וכתב ר"ח איכא מ"ד קי"ל כרבי מאיר בהמשנה ממטבע ששטבעו חכמים בגיטין (קנד) דלא חלקו חכמים אלא בהאי. דהא קיימן מהדי בנפשיהו דאיתיה ליה לגיטא. וצריך עיון בהני מילי דכתב רב אלפס (קנה) דהא גבי שלום מלכות הוה סובר וכתב בע"מ דהא משני התם תצא ואמרי' עלה זו דברי רבי מאיר. אבל חכמי' אומ' הוולד כשר. (קנו) והא לאחר שלמדו לרבה פסול משום גזיר' שמא יחזור דבר האי לענין היה סופר במזרה וכתב במערב לא תינשא לכתחילה ואם נישאת לא תצא. ואיכ' לעיוני (קנח) בהני דגמר' דפסילי משום דגזירה שמא יקטום (קנט) וכגון מחתם לכתחילה קרוב או פסול (קס) וכגון גזירה טופס אטו תורף מאי דיניהו וכתב אחד מן המחברי' הא ידעינן (קסא) דכל פסלות שהיה גזירה לכתחילה לא תינשא ואם נישאת לא תצא כמו שמפורש בסוף הסמ'. (קסב) ומסבר' דלא אמר רב אלפס אלא בקיום הגט דאיכא חששת פסלות בגוף הגט. אבל במקום דליכא פסלות בגופו הוולד כשר וודאי כגון שלום מלכות חזולתן. גרסינן בפ' התקבל (קסג) האומר התקבל גט לאשתי או הולך גט לאשתי אם רצה לחזור יחזור האשה שאמר' התקבל לי גטי אם רצה להזור לא יחזור לפיכך אם אמר הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא שתוליך לה ותן לה אם רצה לחזור יחזור רשב"ג אומ' אף האומר טול לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור (קסד) ת"ר טול לי יהא לי בידך כולן לשון קבלה הן (קסה) ובנוסחא דילן שא לי ירושלמי אמר ר' חנינא (קסו) והלכה כרשב"ג הוא שא לי הוא טול לי הוא יהא לי בידך הר בר נש (קסז) שלח גיטא לדביתהו אמר ליה יהא לי בידך אתא עובדא קומי רב. (קסח) אמר אם רצה לחזור לא יחזור מהו פלוג (קסט) שניא היא בידך שניא הוא יהא לי בידך. (קע) ההיא איתתא דקא לישא ואמרה ליהוי בידך. (קעא) והילכתא איש ואשה נעשין שליח לקבלה ולהולכה. (קעב) וה"ה שנעשין שליח לקידושין לנתינת ולקבלה (קעג) ונקטינן משמע בעל שאמר לשליח התקבל או הולך או הילך והאשה לא עשאתו שליח אם רצה לחזור ולבטלו בטל דחוב הוא לה ואין חבין לו לאדם אלא בפניו (קער) אבל משהגיע גט לידה מגורשת וחזיא למאן דכתב דאי אמר ליה תן או זכי כיון דחוב הוא לה ליתיה לשליחות כלל ואפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת (קעה) ולית' דמתני' דקתני האומר תן גט זה לאשתי ושטר שיחרור זה לעבדי רצה לחזור בשניהם יחזור ודווקא חזר אבל לא רצה הגט גט (קעו) ואנן כתבינן לעיל דהיכא דאמר הבעל זכי אינו יכול לבטלו אם האשה רוצה לקבלו ואם האשה עשאתו שליח לקבלה (קעז) ואמר לו הבעל התקבל או הולך קי"ל כזכי הוא וכיון שקיבלתו השליח בעדים מגורשת (קעח) ותן לה קי"ל כל האומר תנו

יעו"ש בכתב"ש וכן' וכמי' בכמב"ן והרשב"ץ יעו"ש סימיב שהביאו מהגה זו: (קנה) בהני דגמרי דפסילי גזיכה משום שמא יקטום כו' עיי' לעיל מאמר ז' מ"ח אות ל' ולעיל קפ"ט: (קנט) וכגון מחתם לכתחילה קרוב לו פסול כו' גיטין י"מ כ': (קס) וכגון גזיכה טופס אטו תורף כו' עיי' לעיל מאמר ו' אות י"ב ובמאמר ז' מ"ח אות כ"ב ואות ע"ח ופס אות קפ"ז יעו"ש סימיב: (קסא) דכל פסלות שהיה משום גזיכה לכתחילה לא תינשא ואם נישאת לא תצא כו' כ"ל: (קסב) ומסתברא דלא אמר רב אלפס אלא בקיום הגט כגון שלום מלכות כו' ר"ל המם יפה לי בידך כו' ירושלמי פ"ו ה"ח יעו"ש המוסמת אלפסיכו: (קסד) אלת גיטא לדביתהו אמרה לי יפה לי בידך אתת עובדא כו' כ"ל יעו"ש בק"ע (וסיי נ' הרמב"ן בחי' יעו"ש וכמ"כ הק"ע בשם חי' הרשב"ץ יעו"ש סימן כן דבחי' הרשב"ץ לא מוכח מידי יעו"ש) ועיי' לקמן אות קנ"ש: (קסט) שניא היא יפה לי בידך שניא יפה לי בידך כו' כ"ל: (קע) ההיא איתתא דקא לישא לשמה כו' שם ס"ג כ' וחסר כאן כל הסוגיא ולריך לסביה כאן כמה"כ שם. ספוא נגעל דשדר גיטא לדביתהו חזל אליתת מהשתה כי יתבא וקא ליסא אמר לה הילך גיטך אמרה לי ליהוי בידך אר"נ אם איתת לה"ח כו' יעו"ש היסיב ועיי' לקמן אות קנ"ת: (קעא) והלכתא איש ואשה נעשין שליח לקבלה ולהולכה כו' שם ס"ב כ': (קעב) וה"ה שנעשין שליח לקידושין כו' דגיטין וקידושין כי שדרי גיטא לענין שיחות עיי' לעיל אות ד' עיי' אהע"ז סי' ל"ה סעי' ו': (קעג) ונקטינן משמעתא בעל שאמר לשליח כו' כ"ל והשתא הוא מוחר על כל הדיוים היוצאים מהסוגיא: (קעד) אבל משהגיע גט לידה מגורשת וחזיא למאן דאי' אמר כו' כ"ל: (קעה) ולית' דמתניתין דקתני תנו גט זה לאשתי כו' כ"ל עיי' לעיל אות כ' (וכ"ל אבל לא אחר הגט גם כן): (קעו) ואנן כתבינן לעיל דהיכא דאמר הבעל זכי כו' עיי' לעיל אות ל"ח: (קעו) ואמר לו הבעל התקבל או הולך קי"ל כזכי הוא וכיון שקיבלתו השליח בעדים מגורשת יעו"ש כ"כ ב' ועיי' סי' ק"ת סעי' ו' ועיי' לקמן אות לי"ז: (קעח) ותן לה קי"ל כל האומר תנו

כאומר

(קעט) אבל אמר הולך לה מספקא לן אי כזכי או לא ומחיים אינה מגורשת (קפ) עד שיגיע גט לידה ואם רצה לחזור אינו חוזר ואם מת הבעל ולא הגיע גט לידה חולצת ולא מתייבמת. ודוקא דאמר ליה הבעל כתבוא (קפא) אבל אמר ליה אי איפשי שתקבל לה אלא הולך לך ותן לה עקר ליה לשלירתת האשה. ואם רצה הבעל לחזור יחזור. וכן האשה שאמרה התקבל לי גיטי רצתה לחזור (קפב) חוזרת קודם שקבלתה השליח דארתי דיבור ובטל דיבור. (קפג) ת"ד שול לי שא לי יהא לי בידך כולן לשון קבלה הן. וכתב ר"ש בן חפני חבשה ענינים בקבלה אחד צריכה האשה להיות (קפד) גדולה ולא קטנה כדתנן קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה (קפה) ב' שתאמר בלשון קבלה צריכה ערים בשעת השליחות כדתנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כתי עדים. ג' שיאמר בפנינו אמרה כו'. (קפו) ד' שיתרצה הבעל בשליחות אבל אי אמר אי איפשי שתקבל לה בטל. (קפז) ה' שלא תקבלנו מיד שליח בעלה. כרב דאמר אין האשה עושה שליח לקבל גיטה מיד בעלה (קפח) ובעל כתיב הבין סביראי ליה וקאמר דכל רב ור' חנינא הלכה כרב (קפט) ור"ח ורב אלפס סבירא להו כר' חנינא (קצ) דרב לגבי ר' חנינא תלמיד הוא כדכתיב בהלכות גדולות ואייתי סייעתא מדאמר רב נחמן אם איתה לדר' חנינא עבדנא ביה עובדא. (קצא) ואמר ליה אם איתה לדר' חנינא עבידנא בה עובדא והא לא חזרה שליחות אצל הבעל ומדלא איסתפקא ליה אלא משום דלא חזרה שליחות אצל הבעל כלל דאיפשטי להו לכולהו דהלכה כר' חנינא (קצב) ומסתברא דהאי טעמא קלישא הוא חדא דאי פשיטא ליה דהלכה כרבי חנינא לא הוה קאמר אם איתא לדר' חנינא עבידנא בה עובדא ומדקאמר הבי ש"מ דמספקא ליה. (קצג) ועוד דעביד בה עובדא התם הוא משום דליכא ביזיון דבעל. דהא לא קבלה לגיטא משום דקלישׁ הוא. (קצד) ורב נחמן אמר משום חצרה הבאה לאחר מיכן לא היה היוש כר' חנינא אבל היכא דאיכא ביזיון חיישי. (קצה) ורב אלפס בסוף גמרא דהמביא בתרא דסבירא ליה כרב דקא פסיק שינויא דמשנינן כותיה והילכ' מספקא לן אי כרב או כר"ח ומפיקא הוא ולחומרא מיהו היכא דקדמה איהי ושויא שליח מעיקרא משוייה שליח דטעמא מאי משום ביזיון דבעל הבי לא ידעה בשליחו' דבעל דהא קדמה לי' (קצה) ואית דמפר' דקדמה איהי ושויה שליח קודם שיבוא הגט מיד הבעל ליד שלוחו ביזיון דבעל איכא חצרה הבאה לאחר מיכן ליכא (קצו) אי נמי דאמר ליה בעל לשליח תן לה או לשלוחה ואי משום ביזיון ליכא ואי משום חצרה הבאה לאחר מיכן נמי ליכא דכי היכי דליכא למיגזר בהאשה מקבלת מיד שלית בעלה דביון דשליח נותנו לה מדעת הבעל לא דמי לחצרה הבאה לאחר מיכן הבא נמי ל"ש. (קצז) ירושלמי אשה עושה שליח לקבל גיטה משליח בעלה אתא עובד' קומי רב אמר (קצח) אם רוצה לחזור לא יחזור מוחלפת השיטה דרב נחמן אמר רב הונא אני אומר אחר הדלת היה עומד ושמע קולה (קצט) וכתב ר"ח מסתברא דלא אמר רב אלא משום ביזיון דבעל וכתב גאון (ר) שאלה אשה שעשת' שליח וחלה אותו השליח עושה שליח אחר או דילמא עד דאמ' ליה בפי' שוי שליחא בהר שליחא. (רא) והיכא דשויתיה שליח להולכה ולא פירשה לו אי מצי משוי לשוויי שליח או לא (רב) אי נמי שוי שני שלוחים לקבלה ואמ' להם איזה מהן שיתבענו יהא שליח לקבל' יש מן הדין אחד מהן או לא וכן אם עשתה שליח לקבלה וחששה שמא לא ימצאנו אותו השליח ועשתה שליח אחר לקבלה מהו (רג) מי אמרינן ליתבטל הראשון או לא והסביכו חכמי הדור עמו נהי שיודו בירה לענין קבל' לענין לשויי שליח לא מצי לשווי עד דאמ' ליה בפירו' ודוקא לקבלה אבל להולכה מצי משווי שליח דהולכ' מכח בעל אתיא וכאילו בעל עצמו עשאו אלו דברי גאון (רד) ומסתברא דבמקום שהבעל עושה שליח ושליח עוש' שליח אף האשה עושה שליח ושליח עושה שליח ואם שלחה ב' שלוחים או שליח אחר שליח ביון דלא ביטל' בפי' קבלת השליח קבלה היא (רה) ומשהגיע גט ליד השליח מגורש'. דהא שלוחה מושלח ושלחה איתרבי בין לאיש בין לאשה (רו) כדאמר בפר' האיש מקדש (רז) ובפ' המביא גט אמו שליחות מידה איתרבי (רח) כושלח ושילח' איתרבי אלא תרוייהו כהדדי נינהו וכן היכתא. איתמר הבא לי גיטי וכו' והוא אומ' הא לך בטו שהיא אמרה. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב (רט) אפילו הגיע גט לידה אינה מגורשת דעקר ליה שליח לשליחות לגמרי דאמר אנא שליח לקבל' הוינא להולכ' לא הוינא (ריי) ודוקא דאמ' הבעל הא לך כסה

שהיא

שער החדש

כלומר זכו כו' עיי לעיל בפ' שלשום ממון שוה כ"ו ועי"ש בתוס' ד"ה כל שלומר כו' דבגט לא תמכינן הן כזכי ומס בכל"ש פ"ק סי' י"ב ועי' סי' ק"מ סעי' ו' ועיי לעיל סוף ע"ז ולקמן סוף כל"ו יעו"ש היטב ועש"ך: (קעט) מצל מה שמר הולך לה מספקא לן כו' שם ס"ג ב' וכרב ועי"ש סעי' ו' דפסק כב' נמן דוודמי למו כזכי דמי ועי' סוף כי"ד: (קפ) עד שיגיע גט לידה ומס כלה למחר מיתו מוחר. היינו מיתו מוחר מספיקא ולכן מס מחר ו מהבעל נמחו לה ס"ו ספק מנוכסים: (קפא) מבל שמר לי' מי שפצי שתקבל כו' שם ס"ב ב' ס"ג ג' ומס סעי' ו' ועי' לקמן סוף קס"ו: (קפב) חוזרת קודם שקיבלו השליח דאתי דיבור כו' כל"ל וכבר נתבאר לעיל סוף ק"מ וק"ב: (קפג) ת"ל שול לי שא לי יכא לי ביך כו' עיי לעיל סוף קס"ד וקס"ה: (קפד) גדולה ולא קטנה כדתנן קטנה שתאמר כו' גיטין ס"ה ג' ומי' קמ"ח סעי' ג' ועיי לקמן סוף רפ"ה: (קפה) ב' שתאמר בלשון קבלה. נ' לריכה עדים בשעת השליחות כדתנן בשעה שתקבל לי גיטי לריכה שתי כיתי עדים ג' שיאמרו בפנינו שתאמר כו' כל"ל שם ס"ב ב' ומי' קמ"ח סעי' ה' ועיי לקמן סוף רכ"ח: (קפו) ד' שיתרלה הבעל בשליחות שלא יקבלנו מיד שליח בעלה כלב דאמר כו' עיי לעיל סוף קס"ד (קפז) ה' שלא יקבלנו מיד שליח בעלה. כלב גיטין כ"ד ב' ומ"ע ב' (ול"ל אין האשה עושה שליח לקבל מיד שליח בעלה כו'): (קפח) ובעל מיכתיב הבין סביראי ליה כו' כל"ל: (קפט) וה"ה ורב אלפס ס"ל כר"ח כו' יעו"ש בכי"ף ובפ"ק דהאומר סי' ה': (קצ) דרב לגבי ר"ח תלמיד כמ"ש כהכתב בה כו' עיי יומא פ"ו ב' ובלו"ח סי' תל"ו סעי' ג' ועו"ש כיומא ועיי במי' בהשב"ש בהגיות בשם בה"ג להיפך יעו"ש וכ"ה לפנינו בה"ג דהלכה כרב יעו"ש ועיי לקמן בפ' מחשה סוף מקום ע"ש: (קצא) ואמר ליה אם איתה לדר' עבדנא בה עובדא והא לא חזרה שליחות אצל הבעל כו' כל"ל שם ס"ב ב' ס"ג ג' ועיי: (קצב) ומסתברא דהאי טעמא קלישא הוא כו' שם דברי רבינו דמשוי על הכי"ף: (קצג) ועוד דהא דהוה עביד בה עובדא הכא משום דליכא ביזיון דבעל כמו דהא קיבלה לגיטא משום דקלישׁ היא כו' כל"ל ועיי במי' בהשב"ש שם ובכ"ן שם שהביאו זה ודמו לה יעו"ש היטב: (קצד) וכ"ב אמר מי משום מלרה הבא לאחר מיכן לא מייתינן בכ"מ אלא בדליכא ביזיון דבעל כו' כל"ל ועי' בהר' יוסף כ"ב ס"ל בכ"מ אלא בדליכא ביזיון דבעל כ"ב לטעמא דאחרה הבא לאחר מיכן ובזה כ"ל בכ"מ אבל לטעמא דקדמה איהי ושויה שליח מעיקרא משוייה שליח דטעמא מאי משום ביזיון דבעל הבי לא ידעה בשליחו' דבעל דהא קדמה לי' (קצה) ואית דמפר' דקדמה איהי ושויה שליח קודם שיבוא הגט מיד הבעל ליד שלוחו ביזיון דבעל איכא חצרה הבאה לאחר מיכן ליכא (קצו) אי נמי דאמר ליה בעל לשליח תן לה או לשלוחה ואי משום ביזיון ליכא ואי משום חצרה הבאה לאחר מיכן נמי ליכא דכי היכי דליכא למיגזר בהאשה מקבלת מיד שלית בעלה דביון דשליח נותנו לה מדעת הבעל לא דמי לחצרה הבאה לאחר מיכן הבא נמי ל"ש. (קצז) ירושלמי אשה עושה שליח לקבל גיטה משליח בעלה אתא עובד' קומי רב אמר (קצח) אם רוצה לחזור לא יחזור מוחלפת השיטה דרב נחמן אמר רב הונא אני אומר אחר הדלת היה עומד ושמע קולה (קצט) וכתב ר"ח מסתברא דלא אמר רב אלא משום ביזיון דבעל וכתב גאון (ר) שאלה אשה שעשת' שליח וחלה אותו השליח עושה שליח אחר או דילמא עד דאמ' ליה בפי' שוי שליחא בהר שליחא. (רא) והיכא דשויתיה שליח להולכה ולא פירשה לו אי מצי משוי לשוויי שליח או לא (רב) אי נמי שוי שני שלוחים לקבלה ואמ' להם איזה מהן שיתבענו יהא שליח לקבל' יש מן הדין אחד מהן או לא וכן אם עשתה שליח לקבלה וחששה שמא לא ימצאנו אותו השליח ועשתה שליח אחר לקבלה מהו (רג) מי אמרינן ליתבטל הראשון או לא והסביכו חכמי הדור עמו נהי שיודו בירה לענין קבל' לענין לשויי שליח לא מצי לשווי עד דאמ' ליה בפירו' ודוקא לקבלה אבל להולכה מצי משווי שליח דהולכ' מכח בעל אתיא וכאילו בעל עצמו עשאו אלו דברי גאון (רד) ומסתברא דבמקום שהבעל עושה שליח ושליח עוש' שליח אף האשה עושה שליח ושליח עושה שליח ואם שלחה ב' שלוחים או שליח אחר שליח ביון דלא ביטל' בפי' קבלת השליח קבלה היא (רה) ומשהגיע גט ליד השליח מגורש'. דהא שלוחה מושלח ושלחה איתרבי בין לאיש בין לאשה (רו) כדאמר בפר' האיש מקדש (רז) ובפ' המביא גט אמו שליחות מידה איתרבי (רח) כושלח ושילח' איתרבי אלא תרוייהו כהדדי נינהו וכן היכתא. איתמר הבא לי גיטי וכו' והוא אומ' הא לך בטו שהיא אמרה. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב (רט) אפילו הגיע גט לידה אינה מגורשת דעקר ליה שליח לשליחות לגמרי דאמר אנא שליח לקבל' הוינא להולכ' לא הוינא (ריי) ודוקא דאמ' הבעל הא לך כסה

שהיא אמר' הלא"ה לכשיגיע גט לידה סגורש' דשליח להולכה משוי (ריא) ואם אמר התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הילך כמה שהיא אכרה כיון דשליח אוסופי קא מוסף אשליחותא מספקא לן אי אדיבורא דידה קא סמיך ומשיגיע גט לידה סגורש' (ריב) או אדיבורה דידה קא סמיך ומשהגיע גט לידה סגורשת (ריג) ומספקא לן אי הולך כזכי כר' אוכר' נתן בסוף נסרא דהמביא והילכך משום דאיסורא דאשת איש אזלינן לחומרא ואינה מגורשת עד שיגיע גט לידה ואם בא לחזור אינו חוזר ואם מת עד שלא הגיע גט לידה הולצת. (ריד) איתמר התקבל לי גיטי ואשתך אמר התקבל לי גיטי והוא אמר הולך ותן לה. אמר רב הונא אמר רב נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת (רטו) אבל זכי והתקבל לה (רטז) אם רצתה לחזור לא יחזור והילכך אפילו לר' נתן בזבי דמי וכן הילכתא (ריז) שמעינן מיהא דאי פשיטא לן דהולך כזבי וא"ל האשה התקבל משהגיע הגט ליד השליח הרי זו מגורשת (ריח) הוא הדין נמי היכא דאמר ותן גט זה לאשתי ושטר שיחרור זה לעבדי כיון דקיי"ל זכות הוא לעבד הרי הוא כמי שעשאו שליח לקבלה (ריט) תנו נמי כזכו ומשהגיע גט לידי השליש הרי זה משוחרר כדפרי' לעיל (רכ) האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע ואפי' הם הראשונים והן האחרונים או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן מסתברא רוקא דליתיה לשליח כשר (רכא) אבל איתיה לשליח כשר נעשה לקבלה כדגרסינן בירושלמי שנים אומר' בפנינו אמרה ואין שנים אומרים בפנינו קבל וקרע והוא מודה שנים אום' בפנינו קבל וקרע ואין שני' אומר' בפנינו אמר והוא מודה יצטרף השליח תיפתר שהיה קרוב הוא אם' שהקרוב נעשה והוא הדין לפסולין שכשירין בעידי הולכה ובעידי קבלה דהא בר דעת ובר בירת הם (רכב) אבל הרב הבבלי אמר נשים וקרובים ואפילו פסולין מדברי עבירה מדברי סופרים כשירין לשליחות אבל הפסולין בעביר' מדברי תורה אם הביאו הגט פסול בר"א בשנתקיים הגט בחותמיו אבל אם לא נתקיים בו אלא על פסולין בעבירה מן התורה אינו גט (רכג) וצ"ע לדבריו אי מהימני למימר בפני נכתב ובפני נחתם (רכד) איתמר בעל אומר לפקדון ושליש אומר לגירושין רב הונא אומר בעל נאמן דאם איתה דלגירושין יהביה ניהליה לדידה הוה ליה יהיב ליה רב חסדא אמר (רכה) שליש נאמן דהא היכנה ואי שויתיה איתתיה שליח לקבלה (רכו) ואי נמי יהביה ניהליה כבר מגורשת (רכז) ומסתברא דשליש נאמן היכא דבעל מודה השלישות אבל אמר מזייף ולייכא עידי קיום אע"ג דאמר שליש כשר הוא ולגירושין נתנו לי אינו נאמן ודייקינ' נמי מינה (רכח) היכא דאיתתא ליתה בההוא דוכתא דבעל דכולי עלמ' מודו דשליש מהימן דהא ליכא למימר אם איתא דלגירושין יהיבי' ניהלה לדידה הוה יהיב ליה והוה ליה כמ"ד לדידי יהביה ניהליה כי פליגי דאיתא בהדיה (רכט) והא דמותיב רבי אבא הודאת בעל דין כמאה עדים ושליש נאמן משניהם מסשנה יתירה קא פריך דקתני זה אומר כך וזה אומר כך שליש נאמן ש"מ (רל) ולא מצי לשנוי הא דגישין בגון דליתה ההיא איתתא בההוא דוכתא דא"כ תרתי למה לי ומסתברא כפסק דר' האיי ובבולהו רבוותא דבעל נאמן כרב הונא דרב חסדא תלמידא דרב הונ' הוה (רלא) והא דקאמר רב אלפס דסוגיין כותיה לא בריר לן דסוגיא דשמעתא היכא דאיכא למימר מעמא דאם איתה דלגירושין יהביה (רלב) לדידה הוה יהיב ליה דכולי עלמא שליש מהימן והא דלקמן דאמ' ניהמניה לשליש (רלג) משום דבעל לא קא מערער הוא ואי נפיק גיטי מתותי ידיה דכ"ע הוה מהימן שליש וכי פליגי היכ' דבעל קא מעיער דר"ה סבר שליש לא מהימן אע"ג דנפיק גיטא מתותי ידיה משו' מעמא דאי איתא דלגירושין יהביה לדידה הוה יהיב ליה והלכתא כותיה (רלד) ומודה רב הונא דאי אמר קמאי דידי דלגירושין יהבי' ניהליה מהימנה מגו דאי בעיא אמרה לדידי יהביה ניהליה בעל וכיון דנפיק גיטא (רלה) מתותי ידיה מהימנה ולא אמרי' כיון דאיכא גט דקא מסייע מעיז' ומעיזה

שער החדש

ג': (רכה) שלים נמחן דהא היכנה ומי מויתי' לימתא כו' כל"ל: (רכו) ות"ל יהבי' ניהלה כבר מנוכסא כו' כל"ל הייט דיהבי' ניהלה אח"כ אחר שאמר לגירושין דאל"כ כיון דלא נפיק הגט מחותי ידי' לימן נאמן ומיי' כמי' הכסב"ח אם אמר אם אכ' ר"ח דאם אמר כ"ו נאמן השלים יעו"ש היכא ועיי"ש היכא בכ"ן ועיי' בסי' קמ"ח סע' כ"ו ועיי' לקמן סוף סי' ניסין י"ד ב' ועיי' לעיל סוף קע"ט ול"ל ל"ל הך דהמביא דהתם מיירי לענין שאמר בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע ואין שני' אומר' בפנינו אמר והוא מודה יצטרף השליח תיפתר שהיה קרוב הוא אם' שהקרוב נעשה והוא הדין לפסולין שכשירין בעידי הולכה ובעידי קבלה דהא בר דעת ובר בירת הם (רכב) אבל הרב הבבלי אמר נשים וקרובים ואפילו פסולין מדברי עבירה מדברי סופרים כשירין לשליחות אבל הפסולין בעביר' מדברי תורה אם הביאו הגט פסול בר"א בשנתקיים הגט בחותמיו אבל אם לא נתקיים בו אלא על פסולין בעבירה מן התורה אינו גט (רכג) וצ"ע לדבריו אי מהימני למימר בפני נכתב ובפני נחתם (רכד) איתמר בעל אומר לפקדון ושליש אומר לגירושין רב הונא אומר בעל נאמן דאם איתה דלגירושין יהביה ניהליה לדידה הוה ליה רב חסדא אמר (רכה) שליש נאמן דהא היכנה ואי שויתיה איתתיה שליח לקבלה (רכו) ואי נמי יהביה ניהליה כבר מגורשת (רכז) ומסתברא דשליש נאמן היכא דבעל מודה השלישות אבל אמר מזייף ולייכא עידי קיום אע"ג דאמר שליש כשר הוא ולגירושין נתנו לי אינו נאמן ודייקינ' נמי מינה (רכח) היכא דאיתתא ליתה בההוא דוכתא דבעל דכולי עלמ' מודו דשליש מהימן דהא ליכא למימר אם איתא דלגירושין יהבי' ניהלה לדידה הוה יהיב ליה והוה ליה כמ"ד לדידי יהביה ניהליה כי פליגי דאיתא בהדיה (רכט) והא דמותיב רבי אבא הודאת בעל דין כמאה עדים ושליש נאמן משניהם מסשנה יתירה קא פריך דקתני זה אומר כך וזה אומר כך שליש נאמן ש"מ (רל) ולא מצי לשנוי הא דגישין בגון דליתה ההיא איתתא בההוא דוכתא דא"כ תרתי למה לי ומסתברא כפסק דר' האיי ובבולהו רבוותא דבעל נאמן כרב הונא דרב חסדא תלמידא דרב הונ' הוה (רלא) והא דקאמר רב אלפס דסוגיין כותיה לא בריר לן דסוגיא דשמעתא היכא דאיכא למימר מעמא דאם איתה דלגירושין יהביה (רלב) לדידה הוה יהיב ליה דכולי עלמא שליש מהימן והא דלקמן דאמ' ניהמניה לשליש (רלג) משום דבעל לא קא מערער הוא ואי נפיק גיטי מתותי ידיה דכ"ע הוה מהימן שליש וכי פליגי היכ' דבעל קא מעיער דר"ה סבר שליש לא מהימן אע"ג דנפיק גיטא מתותי ידיה משו' מעמא דאי איתא דלגירושין יהביה לדידה הוה יהיב ליה והלכתא כותיה (רלד) ומודה רב הונא דאי אמר קמאי דידי דלגירושין יהבי' ניהליה מהימנה מגו דאי בעיא אמרה לדידי יהביה ניהליה בעל וכיון דנפיק גיטא (רלה) מתותי ידיה מהימנה ולא אמרי' כיון דאיכא גט דקא מסייע מעיז' ומעיזה

וכר"ן שם ונהמ"מ פ"ו סי"ח וב"י סי' ק"מ ועי"ש בב"מ ס"ק י"ב: (ריא) ונם ממה שהקבל לי גיטי ומשתך ממרה הבא לי כו' כל"ל שם בניסין ס"ג ג' ובב"מ שם ושם סעי' ב' ועיי"ש בחי' הר"ן בניסין דמיימי דבכי רבינו: (ריב) או אדיבורא דידה קא סמיך ומשהגיע לידו מנוכסא כו' כל"ל: (ריג) ומספקא לן אי הולך כזכי כר' אוכר' בסוף נמחת דהמביא כו' ניסין י"ד ב' ועיי' לעיל סוף קע"ט וכ"ל לך דהמביא דהתם מיירי לענין שאמר בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע ואין שני' אומר' בפנינו אמר והוא מודה יצטרף השליח תיפתר שהיה קרוב הוא אם' שהקרוב נעשה והוא הדין לפסולין שכשירין בעידי הולכה ובעידי קבלה דהא בר דעת ובר בירת הם (רכב) אבל הרב הבבלי אמר נשים וקרובים ואפילו פסולין מדברי עבירה מדברי סופרים כשירין לשליחות אבל הפסולין בעביר' מדברי תורה אם הביאו הגט פסול בר"א בשנתקיים הגט בחותמיו אבל אם לא נתקיים בו אלא על פסולין בעבירה מן התורה אינו גט (רכג) וצ"ע לדבריו אי מהימני למימר בפני נכתב ובפני נחתם (רכד) איתמר בעל אומר לפקדון ושליש אומר לגירושין רב הונא אומר בעל נאמן דאם איתה דלגירושין יהביה ניהליה לדידה הוה ליה רב חסדא אמר (רכה) שליש נאמן דהא היכנה ואי שויתיה איתתיה שליח לקבלה (רכו) ואי נמי יהביה ניהליה כבר מגורשת (רכז) ומסתברא דשליש נאמן היכא דבעל מודה השלישות אבל אמר מזייף ולייכא עידי קיום אע"ג דאמר שליש כשר הוא ולגירושין נתנו לי אינו נאמן ודייקינ' נמי מינה (רכח) היכא דאיתתא ליתה בההוא דוכתא דבעל דכולי עלמ' מודו דשליש מהימן דהא ליכא למימר אם איתא דלגירושין יהבי' ניהלה לדידה הוה יהיב ליה והוה ליה כמ"ד לדידי יהביה ניהליה כי פליגי דאיתא בהדיה (רכט) והא דמותיב רבי אבא הודאת בעל דין כמאה עדים ושליש נאמן משניהם מסשנה יתירה קא פריך דקתני זה אומר כך וזה אומר כך שליש נאמן ש"מ (רל) ולא מצי לשנוי הא דגישין בגון דליתה ההיא איתתא בההוא דוכתא דא"כ תרתי למה לי ומסתברא כפסק דר' האיי ובבולהו רבוותא דבעל נאמן כרב הונא דרב חסדא תלמידא דרב הונ' הוה (רלא) והא דקאמר רב אלפס דסוגיין כותיה לא בריר לן דסוגיא דשמעתא היכא דאיכא למימר מעמא דאם איתה דלגירושין יהביה (רלב) לדידה הוה יהיב ליה דכולי עלמא שליש מהימן והא דלקמן דאמ' ניהמניה לשליש (רלג) משום דבעל לא קא מערער הוא ואי נפיק גיטי מתותי ידיה דכ"ע הוה מהימן שליש וכי פליגי היכ' דבעל קא מעיער דר"ה סבר שליש לא מהימן אע"ג דנפיק גיטא מתותי ידיה משו' מעמא דאי איתא דלגירושין יהביה לדידה הוה יהיב ליה והלכתא כותיה (רלד) ומודה רב הונא דאי אמר קמאי דידי דלגירושין יהבי' ניהליה מהימנה מגו דאי בעיא אמרה לדידי יהביה ניהליה בעל וכיון דנפיק גיטא (רלה) מתותי ידיה מהימנה ולא אמרי' כיון דאיכא גט דקא מסייע מעיז' ומעיזה

ומעיד ש"מ היכא דלא נפיק גיטא מתותי ידה דאיהתא אע"ג דכולהו מודו לא מיגרשה אלא בעידי קבל' (רלו) והיכא דקא נפיק גיטא מתותי ידה ואמר לגירושין יהבית ניהלי בעל מהימנא אע"ג דליכא עידי מסירה והכין כתב ר"ח (רלו) ומסתברא למברא דילן דוקא דהיא טענה בעידי מסירה יהביה ניהליה דקי"ל עידי מסיר' כרתי וכיון דנפיק גיטא מתותי ידה (רלח) אין צריך להביא ראיה דקי"ל כרבא דאמר אותיות ניקנות במסיר' ואין צריך להביא ראיה הא לא טענה הכי אע"ג דאיכא עידי חתימה (רלט) כיון דליכא עידי מסירה פסול בדפסק לעיל ודווקא דאתי בעל ומערער אבל היכא דלא קא מערער וגיטא נפיק מתותי ידה כשר ותנש' לכתחלה מדגרסינן הבא והיא אמ' נתן לי ואבד הלא"ה אע"ג דליכא עדים מהימן ובטוענת בעידי מסירה יהביה ניהלי וצריכא עיונא רבה דאיכא למיסר כל הני מילי אליבא דמאן דאמר עידי חתימה כרתי. אבל אליבא דר' אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי דין שליח הסורשה לקבלה כדין האשה שמקבל גיטא ובעינן עידי מסירה לכתחלה והיינו דאמרי הבא קבל למה לי (רמ) כלומר הרי אנו רואין שקיבל והקרעים בידו ועדים חתומין עליו ומשנינן הא ר' אלעזר הוא דאמר עידי מסירה כרתי, ואין גט כשר בלא עידי מסירה (רמא) ש"מ דסוגיין דשמעתא קס"ד אליבא דרבי מאיר הוא. אבל אליבא דרבי אלעזר אפילו יוצא מתותי ידה או מתחת יד שליש לעולם אינו גט בלא עידי מסירה בפתאם דתנן שיאמרו בפניו קבל אפילו איכא עידי חתימה. (רמב) איהתמר בעל אומר לגירושין ושליש אומר לגירושין והיא אמרה נתן לי ואבד הוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות מב'. (רמג) ומעמא דידן לשליש לא מהימן משום דלא נפיק גיטא מתותי ידיה הא לאו הכי שליש מהימן (רמד) ואע"ג דקי"ל חזקה שליח עושה שליחותו לחומרא אבל לקולא לא. והילכך אם בעלה כהן הוא איתמרא ליה ולא מישתרי לעלמא עד דיהיה ליה גיטא אחרינא. ואי מאית בלא גיטא חולצת ולא מתייבמת

שער החדש

שלמין לימוכתא נמחת מן הדין כדין מסה שמומחת לבעלה גרשתני ומי מסום שסנם מסיע לה מעיזה וכמש"כ התוס' לעיל י"ח ב' י"ל דיינו דווקא בשליכה לומחת שום סי' אבל כשמומחת שום סימן מ"כ שפיסח דנאמנת להשבע ומה וודאי לענין לגבות כתובתה בגט זה ובמקום שאין כותבין כתובה מ"כ שפיסח דנאמנת בסימן מאמני מעשה לענין ממונא וודאי שני בתי' לאמני וכן הניגו לאחרונים בשום"ע אהע"ז סי' קנ"ג עיי"ש בב"י ס"ק ה' אבל אם הוא מודה שנישבעה רק שפושע לה כמובנה ולכן המזיקה לו הגט והיא מושעת שמאני נפל כ' שם בש"ך ד' דמחזיר לה בלא שום סימן דכאן לא שייך סימן דהא מודה שבירתה בידה מ"ב ווודאי יודעת סימן נ"כ מ"ו דמחזירין לה בלא שום סימן יעו"ש היטיב. והא דאי' לעיל י"ח ב' אין הבעל מודה לא יחזיר לה לזה ולא לזה טיעו ע"כ שמכחישה שלא בירתה כלל אבל אם מודה שבירתה רק שפושע שמחזיקה לו הגט אם סימן דכאן לא שייך סימן דהא מודה שבירתה בידה מ"כ ו

מתיבמת. ואיהו נמי לא מהימן דלא אמר גירשתי. (רמה) הא אם אמר גירשתי מה חוששין כראיתא ביש נוחלין (רמו) ורב אלפס לא אייתי בעל שאמר גירשתי נאמן ואשה נמי לא מהימנא דאע"ג דקי"ל האשה שאמרה לבעלה גרשתני נאמנת. ה"מ היכא דליכא דמסייעי לה אבל היכא דאיכא בעל ושליש דמסייעי לה מעיזה ומעיזה (רמו) שלא בפניו נמי מעיזה וכן הילכתא וכי מהימנא דוקא לאישתרויי לעלמא (רמח) אבל לאפוקי ממונא מידא דבעל לא מהימנא ולא גביא לא כתובה ולא תוספת (רמט) ואע"ג דאיכא מדרש כתובה לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתב ליכי (רנ) הכא לא שקלה כל מידי דהא נשים דמסרן כתובה ותוספת ושריין לעלמא. ואיכא מד"א עיקרא גובה משו' מדרש כתובה ולא תוספת (רנא) ולא אשכחן אלא הרא. ופלוגתא דרבוותא ובפ' הבא ע"י (רנב) תשובה לרב אלפ' אשה עושה שליח לקבל גיטא מבעל' ולהביא לה ונותנו לה בעידי מסירה והגט יוצא מתחת ידה אלא שלא נתקיים בחותמיו ובא הבעל ואמר גט מזוייף הוא והשליח אומר אני הייתי שליח לקבלה והבעל מסרו לי על דעת כן. והשיב הגט בטל שלא נתקיי' בחותמיו. (רנג) שאין השגיש נאמן אלא לאשה. כשהבעל מודה שכתבו אלא בתורת פקדון נתנו לה. אבל כפר בגט ואמר לא כתבתיו אין מתקיים אלא בעידי חתימה או בעידי מסיר' שהקבלן ידו כיד האשה וכשם שאין האשה נאמנת אלא בעידי חתימה או בעידי מסירה אם טען הבעל מזוייף הוא. כראמרינן אין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם דזיכנין דמייתי מהדי אי נמי אזלי למדינת הים והצריכו עידי החתימה במקום עידי המסירה כך שלוחה אינו נאמן (רנד) כשם שאם הודה הבעל בכתיב' הגט שטען שלא נתנו לה אינו נאמן אלא היא נאמנת (רנה) כראמרינן ומודה רב הונא אי אמר קמאי דידי יהבית ניהליה מהימנא סגו דמיבעיא אמרה לדידה יהבית ניהליה כך שלוחה כשהגט יוצא מתחת ידו וטוען הבעל שלא נתנו לה אין הבעל מהימן וזה שאמרה המשנה צריכה שני כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קיבל וקרע בפנינו אמרה הוא דצריך אבל בפנינו קבל וקרע אין צריך אלא משום שאמר וקרע אבל אם הגט מצוי ביד הקבלן לא היינו צריכין לאותן עדים שכשם שאין האשה צריכה לעידי מסירה (רנו) כשהגט יוצא מתחת ידה אין הבעל

שער החדש

מיומיד ועיי' לעיל בדיני מגלי דין ד' לוח ז': (רם) והם מם בעלה כו' שם במסנה ושם בגמ"ע: (רמא) וגם בעל דקאמר לגיכה עיוכה. ולא ידעתי למאי ל"ש הא דין כלוח הוא: (רמב) מנן התם נערה המאורסה סיא ולגבי כו' ניסין ס"ד ב' קידושין מ"ב ב' ועיי' לקמן ס' קידושין מ"ב לוח ה': (רמג) וקי"ל כרבנן וכל שמיכה יכולה לשמוך את גיטה מיכה יכולה להמגרש לא ע"י כו' כל"ל שם במשנה: (רמד) לא ע"י מביה ולא ע"י עצמה. כ"ה בגיטין דף ס"ד ב' ובכל שמיכה כו' ושם בקידושין ד"ה וכל שמיכה כו' מלמן עליו בזה וש"ל דע"י מבי' שפיר מהגרשת ופ"ע בחום' יבמות ק"ג ב' ד"ה ילמה זו כו' ופ"ע שם בכל"ש בגיטין ב' ובכ"ן בגיטין וקידושין ובכל"ש שם ושם ועיי' בחי' הכשב"ג בקידושין ובגיטין שם ועיי' בפי' קמ"ל מזוי' ו' יעו"ש היסיב ועיי' לקמן לוח כם"ב: (רמה) מחת לד"ה כ"ל דלדעת ר"ת בכתום' דיכולה להמגרש ע"י מביה וכך ע"י עלמה לא המגרש ל"ב לא מחיל כוותיה דר' יהודה דלדידי' מפי' בנערה מיכה מהגרשת ע"י עלמה ועיי' בחום' ושם בגיטין בשוף ד"ה אפי' דמחיל אפי' כך' יהודה ובאין לה לא יעו"ש: (רמו) כדלגרס' בגיטין ומלמה מביאו מי שמלמה ומיכה מוכרת כו' יבמות קי"ג ב': (רמז) זוכה לעלמו ואין זוכה לאחרים וכגנדן בקטנה מהגרשת בקידושי מביה כו' גיטין ס"ה ל' וכגי' בכי"ף שם עיי"ש בגמ"ש סי' י"ח ועיי' סי' קמ"ח סעי' ו' ודווקא בחת מביה יעו"ש בכמ"י ועיי' לקמן לוח כע"ע ועיי' לקמן כם' מיהון לוח ק"ה יעו"ש: (רמח) ומסתברא כי היכי דפליגי ר"י ובגן בגערה כו' עיי' לוח ב' ד"ה נערה המאורסה כו' ובקידושין שם מ"ג ב' ד"ה תנן התם כו' וכגי"ש בגיטין שם סי' ל' ועיי' סי' קמ"ח סעי' ד' יעו"ש ב' דיבום בזה ועיי' לעיל מלמך ז' מ"ח לוח פ"ד יעו"ש היסיב ועכ"ק: (רמט) וכ"ל לוח לוח כמחלוקת בגירושין כך כו' קידושין מ"ב ב': (רע) והא דמיפלגי בחלוך בקטנה ונערה דקטנה כו' כל"ל וכ"ל דמחלוקת בין נערה לקטנה עיי' קידושין מ"ד ב' ועיי' חסף' סי' קס"ו סעי' ג': (רעא) ונערה בין מדעת מביה בין מדעת עלמה מיכה למיחר כו' כל"ל: (רעב) מין עושין כח בלוך מדעת מביה מכוס דקטנה לא ידעה כו' כל"ל: (רעג) מדגרסי' בעי מיני' רבא מר"נ כו' קידושין פ"ד ב' יעו"ש: (רעד) נערה מכו שחשבה שלית לקבל גיטה מיד בעלה ומ"ל מין

עירובין ל"ב ב': (רמה) הא לא לוח בלוך גירשתי היו מוסקין כדפי' בי"כ כו' כל"ל ב"ב קל"ה ב' ובגיטין שם ס"ד ב' ועיי' לקמן סי' קכ"ב סעי' ב' ועיי' לעיל בלוך גירשתי יעו"ש: (רמו) וכך פלפם לא פייתי בעל שלוך גירשתי מת מסתי כו' עיי' בכי"ף ורמ"ה פ"ח דב"ב סי' ל"ם שהביאו להך. רק דכוונת רבינו להכיא מסוגיין לא פייתי זה הכי"ף ז"ל: (רמז) שלא בפניו נמי מעיזה. הכיא לא פייך זה רק דרך מגב פייתי לסתי דיוקא עיי' ניסין פ"ע ב' ולהע"ז סי' י"ז סעי' כ' (ועיי"ש בכלה"פ שדבריו מסוסים יעו"ש): (רמח) מבל לשסוקי ממוכ מבעלה לא מהימנא כו' עיי' לעיל בלוך גירשתי יעו"ד לוח קכ"ג: (רמט) ולע"ג דמיכא מדקא כתובה לכתנתי לשלוך יבמות קי"ז ב': (רנ) הכא לא שקלה כלל מידי דהוי לכתה נסים דשסטרו כתובה ותוספת ובריין לעלמא כל"ל: (רנא) ולא אשכחן אלא מדא ופלוגתא דרבוותא נמ' הבא ע"י מכוכה לר' כו' כל"ל עיי' בכי"ף סם"ו דיבמות ובגל"ש שם סי' כ' ועיי' סי' קל"ד סעי' ו' ועיי' לקמן ס' מוקדת סעי' ד' יעו"ש בלוך כ': (רנב) אשכחן לר' אלפס שושה שליח לקבל גיטא מבעל' ולהביא לה ונותנו לה בעידי מסירה והגט יוצא מתחת ידה ולא אלא שלא נתקיים בחותמיו ובא הבעל ואמר גט מזוייף הוא והשליח אומר אני הייתי שליח לקבלה והבעל מסרו לי על דעת כן. והשיב הגט בטל שלא נתקיי' בחותמיו. (רנג) שאין השגיש נאמן אלא לאשה. כשהבעל מודה שכתבו אלא בתורת פקדון נתנו לה. אבל כפר בגט ואמר לא כתבתיו אין מתקיים אלא בעידי חתימה או בעידי מסיר' שהקבלן ידו כיד האשה וכשם שאין האשה נאמנת אלא בעידי חתימה או בעידי מסירה אם טען הבעל מזוייף הוא. כראמרינן אין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם דזיכנין דמייתי מהדי אי נמי אזלי למדינת הים והצריכו עידי החתימה במקום עידי המסירה כך שלוחה אינו נאמן (רנד) כשם שאם הודה הבעל בכתיב' הגט שטען שלא נתנו לה אינו נאמן אלא היא נאמנת (רנה) כראמרינן ומודה רב הונא אי אמר קמאי דידי יהבית ניהליה מהימנא סגו דמיבעיא אמרה לדידה יהבית ניהליה כך שלוחה כשהגט יוצא מתחת ידו וטוען הבעל שלא נתנו לה אין הבעל מהימן וזה שאמרה המשנה צריכה שני כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קיבל וקרע בפנינו אמרה הוא דצריך אבל בפנינו קבל וקרע אין צריך אלא משום שאמר וקרע אבל אם הגט מצוי ביד הקבלן לא היינו צריכין לאותן עדים שכשם שאין האשה צריכה לעידי מסירה (רנו) כשהגט יוצא מתחת ידה אין הבעל

הא נערה הרי זה גט ש"מ דבקטנה כ"ע סוברו דמשהגיע גט לידה כגורשת. בשיש לה אב דאם איתה (רעה) תיבעי ליה קטנה אם מתגרשת בקידושי עצמה או לא. (רעו) ועוד כי קא מתרץ לה בחסורי מיחסרא וקאמר בר"א בשאין לה אב. אבל יש לה. אב אם אמר אביה צא וקבל לי גוטה. אם רצה לחזור לא יחזור הוה ליה למיפלג בקטנה. אבל יש לה אב. אפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת. אלא ש"מ דפשיטא ליה כל היכא דיכולה לשמור את גיטה מתגרשת בקידושי אביה משהגיע גט לידה אבל שליחות אין לה ונערה בחיי אביה אין לה שליחו' אבל לאחר מיתת אביה משהביאה שתי שערות עושה שליח לקבלה וקטנה שאינה יודעת לשמור את גיטה אינה מתגרשת אפי' ע"י אביה (רעז) וכן דעת ר"ש (רעח) ואסיק' מחלוקת בגירושין. אבל בקידושין אביה ולא היא (רעט) ורב אלפס פי' וכנגדן בקטנה מתגרשת בקידושי אביה פי' בנון שמת אביה אבל בחיי אביה והיא ברשות אביה. אביה מקבל גיטה ולא היא. ורב האיי כתב בתשובה (רפ) כי פליגי בנער' פליגי. אבל נערה ברשות אביה אינה (רפא) מתגרשת ע"י עצמה. וריברי הכל אביה ולא היא ואפי' יודעת לשמור את גיטה אבל מן הנישואין או שמת אביה בן האירוסין ויודעת לשמור את גיטה מתגרשת ע"י עצמה וכדרתנן כל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש ע"י עצמה. (רפב) אבל ע"י אביה מתגרשת אע"פ שאינה יודע' לשמור את גיטה. (רפג) קטנה שאפשרה התקבל לי גיטי. אינו גט עד שיגיע גט לידה. לפיכך אם רצה לחזור יחזור שאין הקטן עוש' שליח (רפד) ואם א"ל אביה התקבל לבתי גיטה אם רצה לחזור לא יחזור. (רפה) האומר תן גט לאשתי במקום פלו' ונתנו לה במקום אחר. פסול וכו'. (רפו) ור"א אמר וכו'. (רפז) לית הילכתא כוותיה. (רפח) דשיטה הוא. (רפט) גרסינן בפ' המביא ת"ר המשליש גט לאש' ואמר לו אל תתנהו לה אלא לאחר שלשה חדשים. משנתנו לה מותרת להינשא מיד. ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה. (רצ) ולשמא פיים לא חיישי'. אלא היכ' שנתנו לה לזמן קצוב כגון שנתנו לה בתנאי. אם לא באתי. שרגלים לדבר שנהן לה זמן. אבל בגיטין הבאין ממדינת הים שהוא סתם. אי נמי כגון נכתב ביום ונחתם בלילה נמי קיימ"ל בר' יוחנן דאמר אפי' מבאן עד עשרה ימים. דאם איתא דפיים קלא אית לה למילתא. (רצא) ואיכא למישמע דהיכא דאיתיה בעיר לא חיישי'. (רצב) בפ' ב'. מאימתי מונין לגט. רב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה. ותניא כוותיה דשמואל המשלית גט לאשתו ואמר לו אל תתנו לה אלא לאחר שלשה חדשים משנתנו לה מותרת להינש' מיד. ואע"ג דתניא נמי כרב וכו' (רצג) הא איפסיק' הילכתא כשמואל דאמר משעת נתינה:

כתב שלישות גיטין

בבך וכך בשבת וכו' איך פלו' אמר לנא הוו עלי סהדי וקנו מינאי וכתובו ואתומו דאנא מגיתי ית פלו' ואשליטית יתיה דליהוי שליחא דילי לקבל לי גיט' מידא דפלו' בעלי וקיבלתי' דגיטא דידי' כקבל ידי (א) מיד' דפלוני בעלי וליזיל וליקבל גיטא (ב) וליהוי ליה רשותא לשווי שליחא ושליחא שליחא אחרינא עד דתתקבל לי גיטא ותיתי ותיטמא לידא דפלוני שליח' דידי דאנא פלונית מגיתיה וארישיתי למיהוי שליחא כשליחא דידי וקבלתיה בקבלתי. והורמנותיה כהורמנותי וקבלית יתיה עלי כחומר כל שטרי אשלטותא והירמנותא דנהונין בישראל ולא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וקנינא וכו' בכל מה דכתיב וספרש לעיל. ואם מרשתו לגבות קנסא או כתובה (ג) יכתוב כדבתי' בשטר הרשאה ואם הבעל עושה שליח להולכה כותב לאמטוי גיטא דפלוני אינתתי ויהא ליה רשותא לשווי שליחא. ושליחא שליחא אחרינא עד דמיכסי גיטא לידה ואם הוא שליח קידושין אומר לקבולי בסף קידושין מידא דפלו' דשדיך יתי וקבלתיה בקבלתי ויהא ליה רשותא לשווי שליחא ושליח' שליחא אחרינא עד דתתקבל קידושי וכו' והרב המחבר כתב בשליחות אנב ארבע אמות קרקע לשופרא דשטרא. ומסתברא דלא שיך ביה ובתשו' לרבינו שרירא (ד) אין צריך קניין כשהבעל נותן רשות לסופר לכתוב אלא בריבור בעלמא (ה) וכשמבטל מודעא אין צריך קניין:

אות שי"ן שימוש

(א) **והוא** שטר שעושין ב"ד כגון שכותבין על האפוטרופוס כך עזבון הנפטר ונותנין ביד נאמן. (ב) וכן אם יש בו ב"ד והוצרך לאחר הדבר מפני עיון הדין וזולתן:

כתב אנחנא דייני דחתימי תתאי כך הוה דאתא קדמנא פלו' (א) ואיתי קדמנא לפלוני או אחדתי' אישתא אי נמי מטא עידן צלויי ואישתמיט הדין פלו' (ב) ואזל לדוכתא פלן ואיחרנא לדינא עד דמעיינן ביה וכתיבנא הלין מילי דאישתמישו בהון קדמנא ביום פלן כתיבנא והתימנא ואחיתנא בבי דינא למיהוי לראיה ומה דהוה קדמנא ביום פלן כתיבנא והתימנא ואחיתנא בבי דינא:

גרסינן

שער החדש

עומה כו' כ"ל: (רעה) תיבעי לי' קמנה אם מתגרשת בקבלת עצמה או לא לא כו' כ"ל: (רעו) ועוד כי קא מתרץ לה בחסורי מיחסרא וקאמר בר"א בשאין לה אב. אבל יש לה. אב אם אמר אביה צא וקבל לי גיטה. אם רצה לחזור לא יחזור הוה ליה למיפלג בקטנה. אבל יש לה אב. אפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת. אלא ש"מ דפשיטא ליה כל היכא דיכולה לשמור את גיטה מתגרשת בקידושי אביה משהגיע גט לידה אבל שליחות אין לה ונערה בחיי אביה אין לה שליחו' אבל לאחר מיתת אביה משהביאה שתי שערות עושה שליח לקבלה וקטנה שאינה יודעת לשמור את גיטה אינה מתגרשת אפי' ע"י אביה (רעז) וכן דעת ר"ש (רעח) ואסיק' מחלוקת בגירושין. אבל בקידושין אביה ולא היא (רעט) ורב אלפס פי' וכנגדן בקטנה מתגרשת בקידושי אביה פי' בנון שמת אביה אבל בחיי אביה והיא ברשות אביה. אביה מקבל גיטה ולא היא. ורב האיי כתב בתשובה (רפ) כי פליגי בנער' פליגי. אבל נערה ברשות אביה אינה (רפא) מתגרשת ע"י עצמה. וריברי הכל אביה ולא היא ואפי' יודעת לשמור את גיטה אבל מן הנישואין או שמת אביה בן האירוסין ויודעת לשמור את גיטה מתגרשת ע"י עצמה וכדרתנן כל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש ע"י עצמה. (רפב) אבל ע"י אביה מתגרשת אע"פ שאינה יודע' לשמור את גיטה. (רפג) קטנה שאפשרה התקבל לי גיטי. אינו גט עד שיגיע גט לידה. לפיכך אם רצה לחזור יחזור שאין הקטן עוש' שליח (רפד) ואם א"ל אביה התקבל לבתי גיטה אם רצה לחזור לא יחזור. (רפה) האומר תן גט לאשתי במקום פלו' ונתנו לה במקום אחר. פסול וכו'. (רפו) ור"א אמר וכו'. (רפז) לית הילכתא כוותיה. (רפח) דשיטה הוא. (רפט) גרסינן בפ' המביא ת"ר המשליש גט לאש' ואמר לו אל תתנהו לה אלא לאחר שלשה חדשים. משנתנו לה מותרת להינשא מיד. ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה. (רצ) ולשמא פיים לא חיישי'. אלא היכ' שנתנו לה לזמן קצוב כגון שנתנו לה בתנאי. אם לא באתי. שרגלים לדבר שנהן לה זמן. אבל בגיטין הבאין ממדינת הים שהוא סתם. אי נמי כגון נכתב ביום ונחתם בלילה נמי קיימ"ל בר' יוחנן דאמר אפי' מבאן עד עשרה ימים. דאם איתא דפיים קלא אית לה למילתא. (רצא) ואיכא למישמע דהיכא דאיתיה בעיר לא חיישי'. (רצב) בפ' ב'. מאימתי מונין לגט. רב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה. ותניא כוותיה דשמואל המשלית גט לאשתו ואמר לו אל תתנו לה אלא לאחר שלשה חדשים משנתנו לה מותרת להינש' מיד. ואע"ג דתניא נמי כרב וכו' (רצג) הא איפסיק' הילכתא כשמואל דאמר משעת נתינה:

על דיעה הראשונה וס"ל כתום' שם ד"ה כ' ועיי' סי' קמ"ד סעי' ו': (רצב) בפ' ב' מאימתי מונין לגט כו' גיטין ד"ח ב' (וחניא כוותיה דשמואל המשלית גט לאשתו וכו' (רצג) הא איפסיק' הלכתא כשמואל דאמר משעת כתיבה כ"ל שם בשם ומפש"ז סי' י"ב סעי' ג': (א) **מידא** דפלוני בעלי וקבלתי' דגיטא דידי' כקבלת ידי מידא דפלוני כו' כ"ל: (ב) וליהוי לי' רשותא לשווי' שליחא ושליחא שליחא אחרינא כו' עיי' לעיל אות כ' שם"ב סעי' ב' ולקמן סי' קמ"ב סעי' ב' ולעיל אות ס"ת. ולכן מהכתן לכתוב כן בפירוש בשטר שמכתים אותו לכך ועיי' לעיל אות ס"ת. אבל מאי דמטופל מכתן דאין יכול למנות שליח אחר רק מיניה לידו דשליחים אבל לא משוי שליח לקבלה משמעות השטר בקבלתו שלא השליח לא נתכוון לא משוי שליח. ועיי' בב"י קמ"ח שהרגים כזה יעו"ש היטיב. ויש לעיי' כזה קנסי ולא ידעתי עכשו ואם מטוס דאין מילי מיפשטי לשליח וכמו שאי' בסי' קמ"ח סעי' מ"ב בשם י"ח ועיי' לעיי' כזה: (ג) יכתוב כדכתיב בשטר הרשאה כו' עיי' לקמן בה' הרשאה יעו"ש: (ד) מ"ל קנין כשבעל נותן רשות למופר כו' זה פשוט ומ"ל לפניט ועיי' בשמ"ש ס"ה מה' מכירה סי"ח והוא בב"י תו"מ סי' י"ב סעי' י"ב ועיי' קס"ה סעי' י"ח ועיי' כ"ל שם סעי' י"ם יעו"ש ועיי' לקמן בה' גם שם ס"ם:

(ה) וכשמבטל מודעא מ"ל קנין. למש"ש שם וכה' גם שם:

(א) **והוא** שטר שעושין ב"ד כגון שכותבין כו' עיי' בשם"ש סי"ח מה' נחלות ס"ה ובב"י תו"מ סי' כ"ל סעי' ו' ועיי' כ"ע כ' מ' בריף שם יעו"ש ועיי' לקמן ה' מפטרופוס אות כ"ם ועיי' בריף ס"ב דכתובות דמז קס"ב ועיי' לקמן ה' קבלת עדות אות מ"ם: (ב) וכן אם יתנו ב"ד והולכך למחר סדבר כו' כ"ל דלפי מש"ש בפלה הוא דבר שאין בו דין רק מזכרת דבריט בעלמא וכאן קמ"ל דאף דבר שים בו דין נמול מ"ם נקרא שימות וכה"ב שב' רבינו:

(א) **ואיירי** קדמנא לפלוני ואחדתי אישתא כו' כ"ל: (ב) ואזל לדוכתא פלן אי נמי לאחרנא לדינא עד דמעיינן כו' כ"ל:

גרסינן

אות שי"ן שבירות

(א) **גרסינן** בפרק שור שנגח את הפרה כשם שקרקע ניקנית בכסף ובשטר ובחזקה כך שבירות קרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה (ב) והוא הדין לשואל שאם נתן כליו ותשמישו לתוכו הרי זו חזקה (ג) כההיא דגרסינן בירושלמי דקידושין המוכר בית לחבירו כיון שצבר לתוכו קנה כדלקמן (ד) או כדכתב בחזקת הבתים כיון שצבר לתוכו קנה אמ' שמואל ובלבד שיהו ראויין לציבור. (ה) ומסתברא דהו' הדין למטלטלין דאין נקנין אלא במשיכה. ולא בסעות משום גזיר' שמא יאמרו נאברו ולא פרח. גרסינן בקידושין דף כ"ו מעשה ברשב"ג וזקנים שהיו באין בספינה ואמ' עישור שאני עתיד למוד נתון לרבי יהושע ומקומו מושכר לו וכו' עד וגמלו שכרן זה מזה (ו) ש"מ דשבירות נקנה בכסף וש"מ מכי שברן בחצירו דמי (ז) וקנה מה שבתוכה באגב. אבל בלא אגב לא קני. (ח) והא דאמרי' גבי בהמה בשוכר את מקומו מסתברא דאמר ליה אגב דאי משבירות לחודיה קני וכחצירו משוינן ליה (ט) כי קא מיבעי' לן שדה במכר ומטלטלין במתנ' מהו. ואמר ת"ש עישור שאני עתיד למוד (י) נתון לרב יהושע ומקומו מושכר לו למה ליה למימר ומקומו מושכר לו תיפוק ליה דקנ' משום שבירות דהוה ליה כשוכר את מקומו אלא לאו ש"מ דלא קני אלא באגב (יא) וש"מ כי מקנינן אגב ארעא לא בעינן דליהוו בטהנה אלא בשבירות כל דהו קנו מטלטלין אגביה. ורבי יהושע ששברה לרבי אלעזר בן עזריה כשנתן לו רשות רבן גמליאל. (יב) דהא קיימא לן אין השואל רשאי להשאיל ואין השוכר רשאי להשכיר אלא אם כן נתנו לו הבעלים רשות. (יג) גרסינן בפ' השואל המשכיר בית לחבירו ביומות הגשמים אין יכול להוציאו מן החג עד הפסח ביומות החמה שלשים יום ובכרכים אחד יומות החמה ואחד יומות הגשמים י"ב חודש וחנות אחד כרכים ואחד עיירות י"ב חודש רשב"ג אומר חנות (יד) של נחתומים ושל צבעים שלש שנים ואפילו צריך להודיע קתני והכי קאמר המשכיר לחבירו סתם אינו יכול להוציאו ביומות הגשמים מן החג עד הפסח אלא אם כן הודיעו שלשים יום מעיקרא (טו) וכתב בעל הלכות גדולות (טז) דליתה לדרשב"ג בחנות ותנן התם כשאמרו ל' יום ובשאמ' י"ב חודש לא אמרן אלא להודיעו ובשם שהמשכיר צריך להודיע כך השוכר צריך להודיע דאמר ליה אי אודעתן הוה טרחנא ומותיבנא נברא מעלייא. אמר ר' אסי אם נכנס (יז) יום אחד ביומות הגשמים מאותן שלש שנים אינו יכול להוציאו מן החג עד הפסח אמר רב הונא אם בא לרבות בדמי' מרבה (יח) והוא דאיקור בתי'. (יט) ירושלמי תני לינה אין פחות מיום אחד לשבירתה אין פחות משני ימים (כ) לנישואין (כא) ואין פחות משלשים יום לשבור' ואם השכירו זמן ירוע והגיע זמנו (כב) אפילו בתוך יומות הגשמים מוציאו מאי טעמא כיון דידיע זמנו בטבת או בשבט כאילו הודיעו דמי. תשובה לרבינו האיי ראובן דאוגר דרתא לשמעון בבך זוזי לשתא ולא אדכר כמה שני ודר ביה שמעון חדא שתא ושלשה ירחי אמר ליה פוק מינה דבעינא לאוגורה ללוי דאנא סתמא אוגרית ושמעון אמר ליה לא נפיקנא מינה עד מישלם שתא הכין חזינא דלעניין שכירות יד בעל הקרקע על העליונה (כג) ומצי לאינורי לאחריני דליכא בלישנא דא בכך וכך זוזי לשתא טפי מן הדא שתא דכל דבר שבסתם יד בעל השטר על התחתונה ובן בתר מישלם שתא ליכא שכר קצוב (כד) ובעירעור ארעא יד שוכר על העליונה ואם שכר יותר שנים מקצבת הדמים אין על השוכר אלא לפי הקצבה ואם הוא פחות מן הקצבה נותן לו כמה ששוה שכר באותה שנה ובאותו מקום (כה) פשיטא נפל ביתא משכיר אבר

שער החדש

(א) **גרסי'** בפ' מרובה כשם שקרקע נקנית בכסף כו' כנ"ל ב"ק ע"ט ע"ב ד"ה ש"ע ב' ועיי' מו"מ כי' קנ"ה סעי' ע'

וסי' שמ"ו סעי' ג': (ב) וה"ה לשומר שכתן נתן כליו ומשמישיו לתוכו כו' כ"ל שומר שכתן קרקע קונה לומה במזקה ועיי' ד"מ כי' שמ"ח לומ ד' שכ"כ שכתן כשם שכתן פ"ת דמ"מ ועיי' סי' קנ"ה סעי' ע': (ג) בהסיק דגרסי' בירושלמי דקידושין המוכר בית לחבירו כו' פ"ק דקידושין ס"ד ועיי' לקמן לומ כ"ב: (ד) או כדכתב במזקת הבתים כיון שצבר כו' כ"ב ס"ע ס"ח: (ה) ומסתברא דה"ה למטלטלין דאין נקנין אלא כו' עיי' לומ ב"ק ע"ם ע' ד"ה הקנו מסיבה כו' וב"מ נ"ם ע' ד"ה כך הקנו כו' ועיי' סי' ס"ז סעי' ב' וסי' שמ"ח סעי' ע' וסי' קנ"ח סעי' ע' ועיי' נסי' קנ"ם סעי' ו' ובמ"ק על לגיגו עיי' לומ עירובין פ"ח ב' ד"ה שמא כו' ועיי' כ"י פוף סי' ס"ז ועיי' כמ"י פ"ו דכ"מ למ שמ"ו ועיי"ש ב"מ ובכ"י ס"ם ב' ועע"ש נסי' קנ"ח סעי' מ"ו דשם המוכר מוכר מיד בתחילות הדמים יעו"ש: (ו) ש"מ דשבירות נקנה בכסף כו' עיי' קוב' כ"מ י"ח ב' ד"ה מקומו מוכר כו' וקידושין כ"ו ע' בד"ה ומקומו מושכר כו' ובפוס' ערכין ל' י"ח יעו"ש ובסי' קנ"ה בעי' ס' יעו"ש היטיב כ' דיעוש בזה שם נקנית בקנין יעו"ש: (ז) וקני מה שבתוכה בתגב לבל בלא תגב לא קני כו' עיי' לעיל לומל ב' לומ ע' מש"כ בזה: (ח) והא דתמרינן גבי בהמה בשוכר שם מקומו כו' קידושין כ"ה ב': (ט) כי קא מיבעיא לן שדה במכר ומטלטלין במתנה כו' שם בקדושין כ"ה ע' יעו"ש ועיי' בב"ב ס"ד ב' ולרבינו ל"ל דמיירי התם ג"כ בתגב ועיי' בסי' קנ"ח סעי' ה' וסי' כ' סעי' ע' וסי' כל"ה סעי' ו' יעו"ש דלא כ"כ רק קונה ממעם תגר ועיי' בש"ך סי' כ"ג ס"ק ע' יעו"ש (ועעש בינו מקום דסל"ל כיון דהתגר לא סי' קנוי מקומס לא קנה ממעם תגר עיי' לעיל לומל ב' לומ ע' ולקמן ס' גם לומ י"ג): (י) נתון לכ' יהושע ומקומו מושכר לו מיתוק לי' דקני משום שבירות דסל"ל כשוכר את מקומו כו' כנ"ל וכ"ה שם בש"ך שם ת"ת ועיי' דע"כ הש"ם הזה לא ס"ל דקנה ממעם תגר וממעם דנפיקן עומד בגד שדהו וכלאי' בב"מ שם י"ח ב' ומ"ש י"ל דלעולם ממעם תגר קני בשוכר את מקומו ורק דהכא לא שייך ממעם תגר משום דלא היו עומדין בגד שדהו וכמו שהקשה שם בש"ך בעצמו. וכל"ז הכ' הג' מוס' תברכם תחרן מי' קיים את הקוסמת הכתובה לשניהו וס"ת ג"ל לומר ומקומו מושכר לו כיון דהוה קיבל עכשו ג"ל למימר ומקומו מושכר לו מ"ו דנפיקן תגב ומיירי דאמר לו תגב או ס"ל דלעולם לא נפיקן תגב. וכ"כן הוא: (יא) ומ"מ כי מקנינן תגב מהעת לא נפיקן דליהוי ממגה גלא בשבירות כל דהוא כו' ממעם יומר דנמגה מהני אפי' וס"ת דהכי כתיב ויתן להם אביהם כו' עם עניים בעורות כו' דפיגה ילפינן קנין תגב אלא אפי' אם הקרקע בשבירות ומטלטלין בממגה נמי קני ודין קרקע נמכר ומטלטלין בממגה לא ס' לרבינו דאם ילפינן מב"מ דקרקע בשבירות דמכר הוא קנין גלוי אפי' וכ"ע בש"ם דמגיס דקרקע נמכר ומטלטלין בממגה מהא דקרקע בשבירות ומטלטלין בממגה מדיך מקרקע בשבירות ומטלטלין בממגה דמל"כ לא הוי ממגה מידי ומ"כ שפיר עשה הכ"כ דהגיס בסי' ל"ב סעי' ס' ד"ה שבירות קרקע מהני ולא"ת מהיכי תיתי לגמרי מיניה ולא מיבעי' בד"מ אם אומ' לא ס' בסם כגוונא יהומם ליה

אמר ליה לא עדיפת מינאי ור"ש משמע דסבירא ליה דוקא בסתם (כו) אבל לזמן ידוע לא מצי זבנה אורתא יהבה במתנה (כז) לא עדיפת מגברא דאתיא מיניה בלליה לבריה (כח) חזונא אי אפשר לאודועיה ולא אודעיה אובעי ליה לאודועיה ואי לא אפשר לאודועיה אמר ליה לא עדיפת מינאי והוא דהוה ליה חמרא וקדיש לההיא איתתא (כט) ויהביה גו ביתיה אזל לביתיה ושדר ליה גיטא ונדשה אזלא היא ואבר אגלי מיניה וביה ואותבוה בשבילא ואמר רב הונא בריה דרב יהושע באשר עשה כן יעשה לו ואפילו ביתא דקיומא לאגרא ואיתתא דעבידא לאיגורי (ל) פטורה דאמר ליה רמית עלאי כאריא אדבא. (לא) ירושלמי המשכיר בית לחבירו ורצה למוכרו אמר ר' אמי לא עדתה על דעתו שיכנו' ברעב ור' אילא ורבי זעירא אמרי הכל קנוי לו אלא דו אמר ליה שבקיה עד ימלא אוקלוסים דידיה אתא עובדא קומי ר' נסא ולא קבול עליה מה פליגי ולא (לב) אלא ברתיה דמשכיר הוה ממשכנה גביה חד רומי ולא הוו ליה דמי לאפוקה והורי כר' אמי שיכר (לג) ורסנין בפסחים פרק מקום שנהגו בעון קומי ר' אמי נצרך לדמיו מהו אמר ליה לא עדתה על דעתו שיכנו ברעב ורבי זעירא ורבי אילא (לד) דאמרי תרוייהו מסתיומים כאומנות הוא ונקנית במקח וכו' (לה) ביומוי דרבי סנא הוה כומריא בציפורין והוה בניהון דציפורא משכונין גביה מדאתי ביזל לון (לו) אפיק ר' סנא בריה כההיא דרבי אמי אמר (לז) לא דאנא סבר כוותיה אלא בנין דציפוראי דלא יחלטון בניהון המשכיר בית לחבירו (לה) המשכיר חייב ברלת גגר ומנעל ובכל דבר שהוא מעש' אומן אבל דבר שאין מעשה אומן השוכר עושה (לט) ת"ר המשכיר חייב להעמיד דלתות לפתוח חלונות לחזק לו תקרה לסמיך לן קורה (מ) שוכר חייב בסולם ובמרזב ולהטיח את גגו (מא) על השוכר לעשות לו מזוזה וכשהוא יוצא לא יטלנה בידו ויצא (מב) ומקום מזוזה

על השוכר דאפש' בגוברתא דקניא (מג) הובל של בעה"ב ואין לו לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן הכירה (מד) ואסיקנא בחצר דמשכיר ותורי דאתו ליה מעלמא מסייע ליה לר' חנינא דאמר חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו (מה) ודוקא בחצר המשתמרת וכן הילכתא ושברפת ושבחצר הרי אלו של בעה"ב אמר רב ששת (מו) זאת אומרת המשכיר חצירו פתם לא השכיר רפת שבה. (מז) גרסינן בריש גמרא דפסחים המשכיר בית לחבירו בשלשה עשר בניסן על מי לבדוק ואסיקנא אמר לה רב נחמן תניתוה המשכיר בית לחבירו אם עד שלא מסר לו מפתח חל ארבעה עשר. על המשכיר לבדוק ואם משמסר לו מפתח חל ארבעה עשר על השוכר לבדוק (מח) איכא מרבוותא דאמרו משום דסמפתח לחודיה קני. כדאמרינן בפרק שור שננח הטוכר בית לחברו (מט) כיון שמסר לו מפתח קנה אלא בתר חזקה. והזה ליה כמד"א לך חזק וקני (נ) כדאמר התם היכי דמי אי בכספא ליקני בכספא אי בחזקה ליקני בחזקה. לעולם בחזקה ובעי למימר ליה לך חזק וקני ואי מסר לו מפתח כמד"א לו לך חזק וקני. ואי אחזיק בתר הכי קני. ואי לא אע"ג דאחזיק לאו כלום הוא. עד דאמר ליה לך חזק וקני. ומסירת מפתח לא הוי (נא) אלא שמירת מפתח כדאמר בע"א גבי יין נסך. ובתשובה לר' אלפס המוכר בית לחבירו וסגר לו מפתח ולא קנו מידו אם רצה לחזור חוזר. (נב) ירושלמי בפ"ק דקדושין המשכיר בית לחבירו כיון שצבר לתוכו קנה. ר' יודה בן פזי בעי מסר לו מפתח מהו אמר ר' זבריה חתניה דר' לוי מחלוקת ר' שמעון וחכמים דתניא תמן המוס' מפתח לעם הארץ הבית טהור שלא מסר אלא שמירת מפתח ותניא ר' שמעון מטמא. (נג) וקיי"ל כרבנן ובפ"ק דפסחים גרסי' בירושל' (נד) ובעו מינה מר' נחמן בר יצחק המשכיר בית לחבירו בארבעה עשר חזקתו בדוק או אין חזקתו בדוק וכו'. והמשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק (נה) ומצאו שאינו בדוק. ואסיקנא דלא הוי מקח טעות.

והמשכיר

שער החדש

לא מדיפת כו' כ"ל סם נמ"ם וסי' טי"ב סעי' י"ח: (כו) מכל לזמן ידוע לא מלי מעין הכי. זבנה מורחם כו' כ"ל ועיי' בכלח"ם סי' כ"ה ועיי"ם בגמ"י ובכו"ע בעי' הכ"ל יעו"ש היטיב: (כז) לא עדיפת מגברא דאתיא מיניי'. כללה לבריי' כו' כ"ל סם. ובס סעי' י"ג ובס לזמן ידוע לא וכ"ל ועיי' נמ"י סם: (כח) מזינא מי מסתבר לאודועי' מיבעיא לי' לאודועי' כו' כ"ל סם ומס סעי' י"ב: (כט) ויהבי גו ביתיה מזל לביתיה ושדר לה גיטא וגילסא מזלא היא ומגרש מגירי מיניה וביה כו' כ"ל סם ועיי' כו' סי"ם: (ל) פטורה דאמרה לי' דמיה עלאי כאריה מרגא ירושלמי המשכיר כו' כ"ל: (לא) ירושלמי המשכיר בית להביאו ולא למוכרו כו' ב"מ פ"ח ותוספ' בבא"ק סי' כ"ה ובגמ"י סם ועיי' סי' ב"ב סעי' מ' (לב) מלא בכתי' דמשכיר הוה מסתכנה גבי מר כומי כו' כ"ה לפניהו בירושלמי סם מכל גי' הכתי"ם ביתי' דמשכיר הוה מסתכנה כו' וכ"ה במרדכי סם רמז שפ"ג וב"ה בב"י סי' ב"ב ממי' מ' בסם הסמג"ע יעו"ם ועיי"ם בסע"ע סעי' מ' בכב"ה יעו"ם היטיב והכה לדעת זה מצופר דאפי' כי' בית לאחר בעינן מלא יכול לפדותו דאפי' בשוכר בתוך זמנו ומו"ל להכיר לכתוב בכופא יומר דאפי' בכב"ג יוכל לסלקו בתוך שנתו ועיי"ב בפ"ז ובביאור הגר"א ומירושלמי דסמפים מסמע דבי' לביאו הוא עיקר: (לג) ורסני' בפסחים בפ' מקום שנהגו כו' ירושלמי פ"ד דפסחים ה"ם: (לד) דאמרי תרוייהו מיסתיומים כאומי הוא ונקנית במקח כו' כ"ל ב"ל המוכר עומד בשבילו ודר בו עד סוף זמנו והמקח קייס מלאחר זמנו עיי"ם בפ"ע וכפי מסה יעו"ם היטיב: (לה) ביומוי דר' מנא הוה כומריא בציפורין והוה בניהון דירושלמי מסתכנין בניהו מדאתי מיחל לון כו' כ"ל ול"ל כי' סם כומרין וכוו בניהם של ניסודים בדבריהם מסתכנים מלמ. כ"ה לפי גי' הלז ולפנינו הגי' הוום ניסודות בניסודן והוון בניהון מסתכנין בנפ"ע ועיי"ם בפ"ע ובפני מסה שפי' בזה (ומי' בפני מסה הום יפה) יעו"ם היטיב מבל גי' לבינו היא המתוכת: (לו) מפיק ר' מנא בדי כסיפי דל' אמי כו' לפי גי' זו ל"ל דבנו של ר' מנא כי' המוכר ומוציאו ר' מנא לפי' בתמלא זמנו מכל לפנינו הגי' מפיק ר' מנא כדין כסיפי דל' אמי יעו"ם: (לו) לא דאמר סבר כוותיה מלא בנין דציפורין דלא יחלטון כו' כ"ל: (לח) המשכיר חייב בדלת גגר ומנעל כו' ב"מ פ"ח ב': (לט) מ"ר המשכיר חייב להעמיד לדלות כו' סם ופי' סי"ד מ' סעי' מ' ותם נמכר בתמלא המוכר עיי"ם בכב"ה ועיי"ם בסעי' י"ב סעי' י"ז יעו"ם היטיב דלדעת כי"ם סם בכל ענין על המשכיר לתקן: (מ) שוכר חייב בסולם ומרזב ומס סעי' ב': (מא) על השוכר לעשות לו מזוזה כו' יו"ד סי' רפ"ו סעי' ב' (ומיי' ביהחלמי סם פ"ז דלא עסק כן) ועיי' בח"ג ס"ו מ' סם יעו"ם היטיב: (מב) ומקום מזוזה כו' סם ביו"ד ובמו"מ סי' ש"ד סעי' ב': (מג) הובל של בעה"ב ואין לו לשוכר כו' סם בב"מ ק"ח ב': (מד) ואסיקנא בחצר דמשכיר ובמחני דאתו ליה מעלמא כו' סם ק"ב מ' ומי' ש"ב סעי' ג': (מה) ודוקא בחצר המשתמרת כו' סם. ועיי' בילחלמי פ"ק דב"מ ה"ד. מיי הלוסל [illegible] ביתו במניחם שמלה לחוכה לא חמר כלום יכל סם למיסמו דבריו קיימין כהדא מיסם דל' בא בד מינא כליק לדיקלא מסתם גוזלין ונסמון מחיל שמול לרב לא מ"ל כלום מחל חזר מ"ר בא בר מינא קסיים לן הוימא חזר ומייתר ממיסמו עכ"ל ועיי"ם בפני מסה. והכא במה שפי' הבייתמ דהסלומר יזכה כו' דמיזי בחצר המשתמרת מסתמיתמי סוגיא דב"מ ק"ב ע"ב. לקן נלפע"ד לפרש דהילחלמי לא מיתי לחלק בין חצר המשתמרת לו מיתי מסתמרת וס"ל דחצר לינו קונה אלא בעומד בלידו וע"ז מייתי דמיסם הוה מחיל לדיקלא ומסתם גוזלות ולקח מוסם וכא ומחל לרב ובדקל הי' של ר' בא בר מינא ולא הגיע לו דב כלום מי מסתפיק לי' סמא קנה הדקל לר' בא בר מינא ומחל הסיבי וסחזיר הגזלות למקומן ומ"ל ר' בא מסוס דקניא לן סוימא (כ"ל הסוגיא כמו כויום דרב ושמואל לו סויום דמכיי וכבא) כ"ל מסוס דהסתם דסם קונה לו לכן דלסתם לוחן נקין לחוכ דחצר הסלילה כו' מסתע דחלנו של חלם קונה לו והו"ל מזומן בשבילו כך החזרת חם בשביל כך חיגך בדיך להחזיר דמכך נכייחת דחילחסע מוכח דחין קונה לחדם עלמ מדעתו והחסגיה דהכה לוחן לנין כו' מוכרחת חלו לפרש דמייתי בחומר בנד בדנו. ח"ג י"ל דלקח מוחם ולח קיים שילות סקן ודהדקל הי' שלו מסוס דס"ל דהדקל קונה לו והו"ל מזומן ופסול מסילות הקן (עיי"ם בב"מ ק"ב ח') ומחל לרב חם כדין מסה ומסה לי' כ' בא בר מינא דמלא מדין מסה דמכחן מוכח דלא קנה לי' חלנו (ולא ס"ל כח דחסה בשבילו חם לחם הוח חינו זוכה גם המכר חינו זוכה בשבילו לחם לי' הח בלא"ה חין המוכר זוכה בשבילו) וים עוד לפניי' בזה כי ים לפרשו בכמה חפני': (מו) זחת לומחת המשכיר חינו חסס לח המשכיר רפת כו' סם בב"מ ק"ב מ' ומי' ש"ג סעי' ב': (מז) גרסי' בירים גמלת דפסחים המשכיר בית לחבירו כו' בבר נחכ"ה זה בב"ב בה' חמן ומנה מ"ח לום קל"מ יעו"ם: (מח) חיכח מ"ד מסוס דמסתם לחודי' קני כו' זהו סיחם דס"י בפסחים ד' מ' ובבר מכר סם בה' חסח יעו"ם לום קמ"ב: (מט) כיון שמסר לו מפתח קנה ולח נסילת לן ולח קנה הסם חלח בתר חזקה וכו"ל כמחן דחמר כו' כ"ל: (נ) כדחמר בסם ס"ד לי בכספח כו' ב"ק ב"ב מ': (נא) חלח שמילת מפתח כדחמר בע"ח בבי יי"ב כו' ע"ח ע' ב' יעו"ם: (נב) ירושלמי בפ"ק דקידושין המוכר בית לחבירו כיון שצבר לחוכו קנוי' ר"י בן פזי בעי מסר לו כו' כ"ל פ"ק דקידושין ס"ד ועיי' לעיל לום ג': (נג) וקיי"ל כרבנן וכן גרסי' בפ"ב דפסחים בילחלמי ובשו כו' כ"ל סם בפסחים פ"ב ס"ב יעו"ם היטיב ועיי"ם בה' חמן ומלה לום קמ"ח: (נד) ובעו מינ' מרבי' המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק כו' סם בפסחים ד' מ': (נה) ומלחו שחינו בדוק לחסיקנא דלא סוי מקח

(נו) והמשכיר בית לחבירו לשנה ונתעברה השנה נתעבר' לשוכר. השכיר לו לחדשים ונתעברה. נתעברה למשכיר. מעשה באחד ששכר מרחץ לחבירו בי"ב זהובים לשנה מרינר זהב לחודש ובא מעשה לפני רשב"ג ולפני ר' יוסי ואמר יחלוקו את חודש העיבור. (נז) אמר רבי אי הואי התם הוה יהיבנא בוליה למשכיר. קא סבר תפוס לשון אחרון. ושמואל אמר בבא באמצע חודש עסיקנין ור' נחמן אמר קרקע בחזקת בעליה עומדת ואע"ג דאתא לבסוף בוליה למשכיר. ואע"ג דאיך מיפך ואמר מרינר לחודש. מי"ב זהובים לשנה. לא אמרינן תפוס לשון אחרון וכולו למשכיר וקי"ל כרב נחמן דמספקא ליה אי אמרינן (נח) תפוס לשון אחרון או לא והכי אמרינן בחזקת בעליה וגבי ממלטלין (נט) כגון איסתירא מאה מעי. מאה מעי איסתירה הלך אחר פחות שבלשונות. דמספיקא לא מפקינן ממונא. ואי תפס לא מפקינן מיניה ודוקא מילתא דלא עבידא לאינלויי (ס) אבל מילתא דעבידא לאינלויי לא דהא קי"ל בפ' המקבל פירות בחזקת המקבל. (סא) בעו מיני' מר' ינאי השוכר אומר נתתי והמשכיר אומר לא נטלתי. על מי להביא ראיה איטמי אי בתוך זמנו תנינא. אי לאחר זמנו תנינא. דתנן כל שלושי יום בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שכתן לאחר ל' יום בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן. לא צריכה דאתי יומא דמשלם זמניה מי עביד אינש דפרע ביום משלם זימניה או לא אמר ר' יוחנן תניתוה שכיר בזמנו נשבע ונוטל שכיר הוא דתמן רבנן שבוע' עליה (סב) אבל הכא שוכר מהימן ובשבועה. אמר רבה אמר רב נחמן (סג) האי מאן דאוגר ביתא לחבריה לעשר שנין וכתב ליה שטר לשוכר. (סד) פרשי רבוותא דליכא זמן בשטרא ואמר ליה נקיטת לך תמש נאמן. ואמר ליה האי דכתבית לך שטרא כי היכא דלא תחזיק עלי הוא. (סה) ומפרשי לה שאכלה שלש שנים. ובגון שמיחה דליכא למימר דמהימן שוכר משום מיגו דאי בעי אמר לקוה היא בידי. ואיכא למימר שאכלה ב' שנים. ואי נמי לאחר ג' שנים. דכיון דאפיק שטר שכירות לא אמרינן מיגו. (סו) ואיכא נסמא דכתב בהו פרעתי דחמש שנים שוכר הוא דקאמר ליה הכי. (סז) ומהימן דאמר ליה הא דכתבית לך שטרא כי היכי דלא ליחזיק עלי הוא. (סח) והמשכיר בית לחבירו ונפל חייב להעמיד לו בית. אם היה קטן לא יעשנו גדול. גדול לא יעשנו קטן. אחד לא יעשנו שנים. שנים לא יעשנו אחד. ולא יוסיף ולא יפחות חלונות (סט) אלא מדעת שניהם. ואפי' דקאי אגודא דנהרא דאמר לו בית כזה אני משכיר לך. (ע) אבל אמר לו בית זה ונפל אינו חייב לבנותו. (עא) ואי אמר לו בית סתם שנים יעשנו אחד. (עב) והוא שקרוי בית. גרסינן פרק השותפין אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה (עג) המשכיר בית לחבירו בכירה גדולה מטותמש בזיזה ובבותליה עד ארבע אמות. ובעובי הכותל מקו' שנהגו (עד) אבל תרבץ אפרני לא ורב נחמן אמר אפי' תרבץ אפרני אבל רחבה שאחורי הבתים לא. ורבא אמר אפילו רחבה שאחורי הבתים וכן הילבתא. (עה) וגרסינן בפ"ב דבבא קמא אמר רב הונא הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר. שנ' ושאיה יוכת שער. ורב יוסף ואיתימ' רב הונא אמר בית דמיתבא יתיב. מאי ביניהו. (עו) איכא ביניהו דמשתמש ביה בתיבנא וציבי. (עז) ובתב רב אלפס הוקא בחצר

שער החדש

מעות כו' כ"ל סם ד' כ' ועיי"ש נה' ממן ומה תוש קמ"ע:
(נו) והמשכיר בית לחבירו לשנה כו'. ב"מ ק"ב מ' ועיי' לעיל מאמר ז' מ"ב תוש ל"ח: (נז) תמר רב מי הוסי התם כו' כ"ל סם ע"ב:
(נח) תפוס לשון אחרון כו' כ"ל ועיי' ב"ב ק"ס ב' ובמצ"ס סם: (נט) בגון איסתירא מאה מעי כו' עיי' לעיל מאמר ז' מ"ב תוש ג"ש: (ס) אבל מילתא דמעבידא לאגלויי לא דהא ק"ל בפ' המקבל ובמיני כו' כ"ל ב"מ ק"י מ' ובי' ש"ע סעי' ג' ועיי' לקמן בה' פוסקי תוש קכ"ו: (סא) בעו מיניה מר' ינאי השוכר אומר נתתי כו' ב"מ ק"ב ב': (סב) אבל הכא שוכר נאמן ובשבועה. שם ק"ג מ' (ומכאן לחי' דלקמן כ"ל ב' ה' שבועה היסת עיי' בפ"ך פ"ו ס"ק ל"ח ועיי"ש) וסי' ש"ז סעי' מ' וסי' ע"ח סעי' ג': (סג) האי מאן דאוגר ביתא לחבירי כו' ב"מ ק"ג מ': (סד) פרשי רבוותא דליכא זמן בשטרא כו' ק היכמ"י ועיי"ש בתוס' ד"ה נקיטת תמש כו' ועיי"ב בכי"ף וכת"ש סי' ל"ב וסי' ש"ז סעי' ב': (סה) ומפרשי לה שאכלה שלש שנים וכגון שמיחה כו' דאל"כ הא יש לו מיגו דלקוה ובמקום מיגו השוכר נאמן עיי' סי' ש"ז ס"ק ס': (סו) ואיכא נוסחא דכתב בהו פרעתי כעד תמם שנים ושוכר הוא דקא"ל כו' כ"ל ועיי"ש בתוס' ד"ה נקיטת תמם כו' ובמצ"ס הוא דקא"ל סם: (סז) והמהימן דאמר ליה הא דכתבית לך שטרא כי היכי דלא ליחזיק עלי הוא. בתוס' ד"ה נקיטת תמם כו' ובמצ"ס סם: (סח) והמשכיר בית להבירו ונפל חייב כו' סם ק"ג מ': (סט) אלא מדעת שניהם כו' כ"ל סם ועיי"ש בגרא"י דמשמע דבעיון נמי היכנו מגודא דנהלא אכל בגמ"י מסיק דלא אמר כזה רק במדת תלכי וחכמי יעו"ש היטיב ועיי' בסיעה מקוכלת סם ועיי' סי' ש"ב סעי' י"ז: (ע) אבל אמר לו בית זה ונפל כו' סם ק"ג מ': (עא) אבל אמר לו בית סתם כו' סם וסם סעי' י"ז: (עב) והוא שקרוי בית. סם בכי"ף ועו"ש סם סעי' י"ז ותוקע בגפל אבל כ"ז שהוא קייס תינו יכול להחליפו על תחר מאמר דיהד בגווי' לא יכול למנות לו (ובד"מ תוש ו' כתב שהוכיחו לעכו"ם והוא מ"ש ועיי"ש נמו"ע בהג"ה יעו"ש): (עג) המשכיר בית לחבירו בכירה גדולה מטותמש כו' פ"ג ב"ב ו' ב' וסי' ש"ג סעי' מ': (עד) אבל תרבץ אפרני לא וכ"כ אמר אפי' תרבץ אפרני אבל רחבה שאחורי הבתים לא. סם ב"ב ו' ב' וסי' ש"ג סעי' מ': (עה) וגרסי' בפ"ב דב"ק אמר הדר בחצר חבירו כו' ב"ק כ"ח מ': (עו) מיכא כייהו דקמחמת בי' בתיבנא וציבי. עיי' בס"י ז"ל שפי' דכתבת"ב כי' מחמת בי' מיבנא וציבי ועיי' מכל"ם שהקשה אמאי לא פי' דהדר בו מחמת בליבי ופיבנא יעו"ש וב"ל ליתב בשניהם דהא דקאמר אחמת מחום אחי' יובא אחר מי מחום דביתא מיתב יתיב ע"כ מחום לחי' לא"ה כו"ל זה נהגה וזה אחר מחום האחזיתא לחבירתא וכחת"ב הגמ"י יעו"ש וכ"י ס"ל דאחזיתא לא מייך רק אחת מחמת שאחר בית ואחת מחמת בליבי ופיבנא ועיי' ב"ב ו' ב' וסי' ש"ג סעי' מ': (עד) אבל תרבץ אפרני לא כו' כ"ל ועיי"ש בתוס' ד"ה אבל תרבץ אפרני ובמצ"ס הגמ"י יעו"ש וכ"י ס"ל דאחזיתא לא מייך רק בחת מחמת דאחר בית ואחת מחמת בליבי ופיבנא ועיי' ב"ב ו' ב' וסי' ש"ג סעי' מ': (עה) וגרסי' בפ"ב דב"ק אמר הדר בחצר חבירו כו' ב"ק כ"ח מ': (עו) מיכא כייהו דקמחמת בי' בתיבנא וציבי. עיי' בס"י ז"ל שפי' דכתבת"ב כי' מחמת בי' מיבנא וציבי ועיי' מכל"ם שהקשה אמאי לא פי' דהדר בו מחמת בליבי ופיבנא יעו"ש וב"ל ליתב בשניהם דהא דקאמר אחמת מחום אחי' יובא אחר מי מחום דביתא מיתב יתיב ע"כ מחום לחי' לא"ה כו"ל זה נהגה וזה אחר מחום האחזיתא לחבירתא וכחת"ב הגמ"י יעו"ש וכ"י ס"ל דאחזיתא לא מייך רק בחת מחמת שאחר בית ואחת מחמת בליבי ופיבנא ועיי' ב"ב ו' ב' וסי' ש"ג סעי' מ': (עז) וכתב רב אלפס הוקא בחצר דלמ עביד למינר פמור אמ"ג בחלר דקיימת לחברת יעו"ש והכה נחי לכ"ק אב' בימי מכבי המלכתי קנת בזה ומחברתי להעתיקו כאן. ז"ל אם. עיי' בגמ"י אב' דמעם החום' הוא דחוי כמבמל כיסו אל מבירו או כי הדקי לחבירו בחיבדונית אחם פמוכים וכאם הרמ"ה כ' אחולק ע"ז דהא אבת אלא במקום מק כמי בגון דהדקי' בחיבדונית חייב כדאי' פ' המובל (פ"ה ב') וכל היכא דקיימת לחברת ונבס לחפסודי' חייב יעו"ש והכה חמום מחל בעיני רחיית הרמ"ה מהא דהדקי' בחיבדונית דחחם חלבבה לחוי' לבבי חפום דהא אבת אלא בחיבדונית אלא ה"ה בכיס ולא בחם אלא בחם ולא בחם"ד ואם הי' מהדק בהחם בחיבדונית וודאי דאום פמור דאה חבת מיקבי ואין אבת בבחם ומ"כ ה"ה בכיס אלא אייך כי' אבת; ונלחה בי אה הי' דעת החום' אהביא הגמ"י אהביאו לחי' מהאום להדקי' בחיבדונית שוודאי לא אחם"י לאה הסוגית החפוהבת בחשב אלא על הבחם ז"ל ואין להקשות לפי"ז למה לייך היכוחלמי לפמוך מבמל כיסו אל מבירו. תיפוק לי' דהוה אבת ופמור אלא"ה י"ל היכוחלמי הוה אוני על החחבה דב"ח ק"ד מ' לחי' אם החבקל אדה מהבירו והוכירה אחין לחחה כחה לחי' לעשות ונחן לו אכך כחב לו אם חוכיר ולא הביר אחלה בחיבבת ועי"ז חיחחר אם היכוחלמי מ"ל ילחק הדא חחכה החבמל כיסו אל מבירו אמור החבמל אדה אל מבירו חייב לאפוחו חחוחו חהו אפיכ כי' אחולק ע"ז דחם הבמל כיסו אלי ולא אמרו חבמת אבת. גם חזה לק"ח דכבר כ' הרא"ש אם בבי' ס"ח דחייבי בחבחבה עחו אחם לא יקנה אחילה לו יין חבלר יעו"ש וכ"ם אם בחי' הר"ן וכבמ"י יעו"ש אדלינן לחלוחל דלא מלחחי חוש חקוש אינואר חבם אינהו חייב בלא הזיק בגוף החמון כלום וע"ש נחי הלבב"ח אדבעתו ב"כ לפחות יעו"ש אב' וב"ל דבבי הפום' דהבמל אדה מבירו אינו חייב אחין הגזלנין חבלחין בלא כבעת הגזלה יעו"ש לף אלבון הזה לבחוה אינו חדוקדק היכא דע"כ לא חמרו חכחים בלא בחגזלנין הגזלנין חבל"כ בקרקע אחיכה גזלה כחבואר בב"ק ק"ו מ' יעו"ש היכא אחייב לאלם דבבאחה' דחבי' קאי יעו"ש וע"כ חוכלחין אחו לומר לדחבר ז"ל דה"ק דכיון דוקא היכא דהבה חחויב לאלם על הבאחו לבי היכא אחין נהנה מ"כ חחלי יחייב לך על הגזילה אגזל חחנו וזה אינו כיון אחחזיקו לו בעין כחו אגזלו חחנו (וכן חוכלחין אחו לייבב ג"כ לך לבחן הרמ"ה בהכא יעו"ש) ויש לעיי' קאם בזה. וכן יש לעיי' ב"כ בחחלת דבבי הרמ"ה. כ' דכבחר בה חייב חידי דהוה חחכה חחלכה בחלין חף בדומה. ונחחב בהרמ"ה ז"ל אחלך בין בלן למקום אחר ואוה טם"י אה שהוה בגמ"י לטון הרמ"ה ז"ל ול"ד למבמל כיסו ולהדקי' בחגדונית דהחם גרמת בעלמא

בחצר דלא קיימא לאגרא ואע"ג דתברא עביד למינר מאי מעמא זה נהנה וזה לא חסר. אבל בחצר דקיימא לאגרא אע"ג דנברא לא עביד למינר הייב. דהא חסריה. ומסתברא טעמא דחצר דלא קיימ' לאגרא אינו צריך להעלות לו שכר (עח) לאו משום דזה לא הסר הוא אלא משום דשאיה יוכת שער. דזה נהנה וזה נהנה הוא. (עט) והיכא דבעל הבית משתמש ביה בתיבנא וציבי דליכא משום ושאיה יוכת שער. צריך להעלות שכר. ואפילו בחצר דלא קיימא לאגרא:

כתב בכך וכך בשבת וכו' איך פלוני בר פלוני אמר לנא הוו עלי סהדי וקנו מינאי וכתובו ותתומו בבל לישנא דזבותא והבו ליה לפלוני דצביתי ברעות נפשאי ואגדי ליה ביתא פלן בסיומהא ובמצרנהא בדך וכך דינרין בשתא וקבילית מיניה אגר ירחא קמא וקבול עליה למיפרע לי אגרא דילי בבל ירחא וירחא ולא יהא לי רשותא ולא לבל מאן דאתי מחמתי לאוסופי עליה אגר ביתא דכתב לעיל עד דמטי זמניה ולא לאפוקי מנו ביתא. כי יהב לי אגרא. ואע"ג דאיצטריבו לי זוזי לזבוניה ובדו השתא סלקית נפשאי מההיא ביתא לנמרי עד מישלם זמניה. ועלי ועל יהתאי בתראי לפצויי ליה ולסלוקי מעליה ומעל ירתיה כל מאן דיקום ויטעון ויערער עליה ועל מאן דאתי מחמתיה ולאוקומי בידיה ובידא דאתי מחמתיה עד מישלם ויסגא. ושכירות דא שרירא וקיימא דלא להשנאה ודלא למיהדר ביה לעלם בביטול כל מודעי. וחומר ואחריות שטרא דנן כחומר כל שטרי שכירות דנהיגין בישראל דלא כאסכתא וכו':

שער החדש

בעלמא הוא אבל בכאן שדר בה ומכל פירותיו מייב בודאי מדע שמילו מכל מדם פירות מביתו מייב מע"פ שלא נהנה כלל עכ"ל ומ"ש הוא מחלק בין מבטל כיסו ובין הא דכתב שזה מיקרי מכל פירותיו ממש ומ"ש אף אם לא דר בו מ"מ מיקרי שמיבד פירותיו ממש ול"ד כלל ג"כ למבטל כיסו של מביתו דשם הוא המעשה כמש"כ הב"ח והובא בש"ך סי' ס"ו ס"ק י"ח דשם מי יאמר דיסי' לו ביום יעו"ש ויש לחלק ג"כ בין הא דמתותו ובפיגמו דפירות שפיגה ומתות לבתי מכרה הולכה בית והובאת סתורה לחנות משכ"ש דיבת בית מיקרי פירות בלא שום מעשה (ועיי' ב"ח סי' ד' בסופי שם) ומ"ש המשם בשבטל כיסו דהשם פירותיו הוא המו"מ שבניהסם משכ"ש בבית דהיו נמלחים שוכרים לשוכרו וזה בא ודר בו או שגר שלמת בלי יוכלו לדור בו לכן מיקרי פירות ממש ולא שכח רק עיקר מעשה תום' דשכרי משום גרמת דהוא לא עשה כ"ה גרס שיושבדו פירותיו לכן בא הרמ"ה להוכיח דזה לא מיקרי גרם והביא ראי' מהניח דהדרי בשלדונא דזה לא מיקרי גרמת דאילו הי' גרמת הי' שבור ועיי"ש בהלח"מ ס"ח דכ"ק סי' ג' יעו"ש היטיב מ"ו מיקרי גרמי מו עדיף ויותר מגרמי וכ"ע מודו בה לחובא וה"ל הכא כיון שבגר שלמת בעדם לא עלה דר בו מ"ש מכל פירותיו ממש וודאי מייב מע"פ שלא נהנה וכ' עוד שע"ם שלא דר בה מייב ומשמע הל' כ"ז דלמקפי לייתב דכריו של גדול וה' היודע שם כוונתי להלכה:

ולענין דינא הנה הרמ"ה שפק לחלק בין היכא דדר בו מייב ומה לא דשכר"ת כ' נהדיא נמי דבדר בו נמי שפיר יעו"ש שכ' וז"ל ועוד ל"ל דחיב ממה שמניגו בפ' הבית והעליי' (קי"ז ע"ב) כ' יהודה לומר לך זה מעלה לו שכר ומוקימנא שעשה החם מקום זה נהנה וזה מכר מקום דהיכא שהכריחה דמטייחא ואילו סיפא קתני שלא עליון בונה שם הבית והעליי' שפל בניו ויורד ודר למטה כלומר דמשמה היינו נהנה ומה חיתא כי לא נהנה מלי הוי מ"מ בעה"ב מסר ביה דהא היכא שהכריחה דמטייחא עכ"ל למטה לפירש"י ומוס' שם מקום דחיב כלל דז"ל המגנה שם שלא בעל העליי' בונה את הבית ומה העליון מקרה את העליונה ויוסב בבית עכ"ל וז"ל כש"י שם דהו"ל זה לא נהנה וזה לא מסר הוא לא נהנה שהרי עלייתו מוכנת לו לדור בה וזה לא מסר דבלח"ה לא מזיא לי' דהא לא הוא בני לה עכ"ל והתוס' בד"ה ויוסב כו' כ' וז"ל קשה דהא נהנה הוא שמ"ל לעלום ונקשה דנרם ומקרה את העליי' ויוסב בתוכה פי' בעליי' ולא יניח לבעה"ב ליכנס בתוכו עד שיתן לו יציאותיו עכ"ל ומפתתי תוד שם בשום' תדשים על מפניות שהוא ג"כ כ"ש יעו"ש היטיב ולא הגיך לבוש הגה"ה יעו"ש ס"ב בין למרובין למר מ"מ טוי שם זה לא נהנה וזה לא מסר וס"ב תין מעשה לחיה על בלום (ועיי' בגמ"י שם שהביא שם בל המגנה הניח את פי' הרשב"ם שהוא כמש"ב בתון) הן אמת שגם לפיים הרמ"ה שהביא לסיוע להרי"ף בלעון ר' אמי מה שסרו ומה הזיקו מעשה שם שלחו לו על זה נהנה וזה לא מסר ולכן שלח לשם מה כ"ש דשם שם שלחו לו על זה נהנה וזה לא מסר ולכן שלח לשם מה מסרו דשם מסרו הוי זה נהנה וזה מסר ומייב לעשות לדחוק וליישבו ובכן. ובשום"ם פי' שם"ג שפי' ה' תיפסיקא להלכה כרמ"ה והרמ"ה

אות שי"ן שומא

(א) **הא** דאמרינן בנט פשוט. אמר רב כל מרפא דלא כתב ביה קרענא לשטרא לאו מירפא הוא וכו'. וכל שומא דלא כתב ביה קרענא לאדרבת' לאו שומא היא. (ב) גרסינן בפ' בית כור. ת"ר שלשה שירדו לשום אחד אומר במנה ושנים אומרי' במאתים (ג) בטל יחיד במיעוטו. אחד אומר במאתים ושנים אומרים במנה בטל יחיד ברובו. אחד אומר במנה ואחד אומר במאתים ואחר אומר בשלשה. (ד) גרסא אחרינא. אחד אומר במנה וא' אומר בעשרי' סלעי' וא' אומר בל' סלעי' נידון במנה. ר"א בר צדוק אומר בתשעים. אחרים אומרי' עושין שומא ביניהן ומשלשי' (ה) והילכתא כתנא קמא. והא דאמר רב הונא הלכה כאחרים דאתה רב אשי. (ו) גרסינן בע"א פ' בתרא אמר ליה כד שיימי תלתא ואתו תלתא ושיימוה ואמר ליה איזדך ליתו תלתא אחריני דבקיאי בשומא טפי אמר רב פפא דינא הוא דמעבב. מתקיף ליה רב הונא בריה דרב יהושע ממאי דהני בקיאי בשומא טפי דילמא הני קים להו טפי והילכתא כרב הונא בריה דרב יהושע. (ז) גרסינן בפ' המפקיד ההוא גברא דאפקיד גבי חברי' אמר ליה הב לי כיפאי. א"ל לא ידענא היכא אותבינהו. אתא לקמיה דר' נחמן אמר ליה כל לא ידענא פשיעות' זיל שלים לא שלים אנבייה רב נחמן לאפדניה מיניה לטוף אשתכת כיפי ואיקור טפי. אמר רב נחמן הדרי כיפי למריה והדרא אפדנא למריה ליימא קסבר רב נחמן שומא הדרא לעלם. שאני התם (ה) דשומא בטעות

יעו"ם היטיב ומין להקשות מזה על מתי דמבואר בסי' כ"ב סעי' ז' בסנ"ה ומש הכויים במעות בין מי' לו דשות להשתמש בין לא מ"ל ליתן מן הכיות לבעל הפקדון יעו"ם והא שם ג"כ תוכל פירותיו של זה. לק"מ דכבר כ' שם המבדכי בפ' הגוזל קמא רמז קכ"ה דהשם המעשה מפוש דמתנו לפקדון ומ"כ לא קאי להכויח והו"ל זה נהנה וזה לא מסר ולכן כ' שם ומש בסנ"ה דשם בא המפקיד ואמר מן לי שקדוני ואתי לכויח בכן בעלמי ושלח מעכב בידו מייב ליתן הכיות מכאן ולסבא יעו"ם ועיי"ש בש"ך ס"ק ס"ו שמביא שם דמהכא"ל תולק ע"ז יעו"ם היטיב ולא הביא טעמו ותולי ס"ל כמו שהבאתי לעיל דשם שהבאתי לעיל דשם מין הכיות בכור אך זה דוחק להמעיי בש"ך שם שכ' בהדיא שמעון כי יש לו ליתן בכור ומבכר דבריו יעו"ם ממש טוב כראיתי בחל"מ ס"ז מה' מלוה ולוה הי"ח ד"ה ועוד יש לדון כו' שנראה מדבריו שהוא תולק על המהכם"ל יעו"ם (ויש שם ס"ם בש"ך ול"ל וכ"ל בים"ם פ' הגוזל קמא סי' ל' כו' כמו דלא' במל"מ שם וע"ע במבדכי שם רמז קי"ד שם חמלא סיוע לדבריו הקודמים. כ"ו המתקפי ממי' שכ' בימי מרפי. והנה כעת מלאתי בקצה"ח בסי' שם"ג שהבגים ג"כ בזה להקשות דמטי לחי' מחדש לבהמה יעו"ם ומה שלפש"ד כתבתי: (עח) לאו משום טעמא דלא מסרי הוא כו' עיי' בחי' הרשב"א שכ"כ דע"כ יש בו משום נדוד הבנין מחמת הילוך הבנלים יעו"ם היטיב (ודון מינה שאם טו דיש בה חמשים ובא עוד ל' ודר בה דלגרך לסעלום שכר יעו"ם וכ"כ בחיבוות המשפט בסי' שם"ג רק שלא לשם שכבר הקדימו הרשב"א בזה) אי משום דמיכא שחרוריתא דמטייחא וכמש"כ הגמ"י ועיי' בהל"ם שם שהעתיק ג"כ בזה יעו"ם וכ' לדחוות דמילתא אמר כן יעו"ם ולכאורה בב"ק ל"ז ח' לא משמע כן ותולי יש לדמות דהשם וודאי מכחים עבדו משכ"כ כאן ס"ל להל"ם דבזה אין שום פסידא לו (וי"ל דהל"ם ס"ל דמי שהשכירו לו בית יכול להכניס לאחר שבני ביתו מרובים וכמש"כ המבדכי בב"מ בהרמ"ז יעו"ם ועיי' בב"י סי' שמ"ו אות ח' בשם הרשב"א ועש"ך) ועיי' בשאלות הגר"ח בסי' שם"ג שם"ק סי"ז ל' יעו"ם היטיב שהעתיק על הל"ם מהא לשקן יעו"ם היטיב (ועש"ע סי' קל"ד סעי' כ') : (עט) והיכא דהבעה"ב משתמש בו בתיבנא וציבי כו' משום דהלכה כר"ה וכמש"כ הגמ"י בשם הרמ"ה יעו"ם ובאחי הרשב"א כ' דאשיזין לקולא לנחבע יעו"ם ובביטה מקובצת ועיי' סי' שמ"ז סעי' ח' בסנ"ה :

(א) **הא** דאמרינן בפ' ג"ם ח"ל נחמן כל מילתא דלא כתב בי' כו' כל"ל ועיי' לעיל מאמר ז' מ"ב אות כ"ה : (ב) גרסי' בפ' בית כור מ"ר שלשה שירדו לשום כו' ב"ב ק"ז ח' : (ג) בטל יחיד במיעוטו. כ"ל בשה שהם במעט משום. ולכאי בשיף בשם שם ח' במחשים ושנים שמוסו במנה כ' דבטל יחיד בלובו. כ"ל בשה שהם הרשב"א לעיל מאמר ז' מ"ב אות כ"ה : (ד) גי' מחרינא ח' אומר במנה וח' אומר בשמנים סלעים כו' כ"ם גי' סלפנינו וגי' הרי"ף ורמ"ם סי' ג' יעו"ם : (ה) והלכתא כתנא קמ"ק והא דאמ"ר הלכה כו' כ"כ הרי"ף והרמ"ם שם ועיי' מו"ת סי' ק"ג סעי' ב': (ו) גרסי' בפ"א פ' בתרא ל"ל כד שיימי תלתא כו' עיי' לעיל בפ' מנחי כדין י"ח אות ל"ג : (ז) גרסי' בפ' המפקיד ההוא גברא דאפקיד כו' ב"מ ל"ה ח' ועיי' לקמן ה' מקדון אות ס"ח: (ח) דשומא בטעות הוא ומפקנא

בטעות הואי ומסתברא הילכתא שומא הדרא לעלם פשיטא שמו ליה לבעל חוב ואול איהו ושמה לבעל חוב דידיה אמר ליה (מ) לא עדיפת מגברא דאתית מחמתיה (י) וזבנה אורתא יהבה במתנה אדעתא דארעא נחית ולא אדעתא דזוזי ולא הדרא (יא) כיון דאיהו גופיה לא הדרא אלא משום ועשית הטוב והישר לוקח ויורש נמי לא מחייבינן ליה לאהדורי ולא דמי לדינא דבר מיצרא דמחייבינן ליה ללוקח (יב) כדאיתא באות מכירת קרקע (יג) שמו לה לאיתתא ואינסיבא בעל לוקח הוי ולא מהדר ולא מהדרינן ליה (יד) אגביה איהו מדעתיה בחובו פליגי בה רב אחא ורבינא וקי"ל כל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי המיקל ואי אגביה הלוה למלות מדעתיה דנפשיה שלא בב"ד לא הדרא. (טו) מאימת אכיל פירי. אמר רבא מכי שלמי יומי אכרזתא וכן הילכתא (טז) וכותבין שטר שומא ללוקח. ב"ד הוציאו זה השדה בכך וכך דינרין ופדאו משלו (יז) לר' אלפס שומא של בעלי חובות דינו כשליחות ואם טעו ב"ד אפי' פחות מכדי אונאה חוזר ושום הדיינין שפיחת שתות (יח) דסכרן בטל בנכסי יתומים קאמר (יט) ולא בריר לן וכתבתי בחלוקת השותפין ואתה מוצא חמשה שטרות זה אחר זה למי שמסרב לבא לב"ד (כ) ואלו הן. פתיחא ואדרכתא ואברזתא ושומא וכולן לגבות ממשעבדי ופעמים שהן ארבע למי שאינו סרבן שאין בו פתיחא (כא) ופעמים שהן שלש למי שיש לו נכסים בני חורין אדרכתא ואברזת' ושומא (כב) ואי נמי בנון שהי' שדה ממושכן בידו וכנון מאן דלא צעית דינא דלאלתר בתבי אדרכתא אניכסיה ואכרזינן ושיימינ' להו (כג) ובשיש שם נכסים בני חורין ויש שם לקוחות ואין שם אלא שטר אדרכתא בלבד ואלו הן חמשה שטרות כדכתב בשאילתא עתיקתא דרב נטרונאי גאון דאיתשיל קמיה טרפא ואדרכתא ושומא מאי פירו' כך הוא ראובן אוזיף לשמעון מאה זוזי בתשרי וכתב ליה שטרא בתר הכי זבין שמעון ארעתא מתשרי ועד ניסן לניסן תבע ליה ראובן לשמעון זוזי ולא אשכח ליה לא מקרקעי ולא מטלטלי דאי הוה ליה מטלטלי הוה גבי מיניהו אפי' מגלימא דעל כתפיה. (כד) השתא דלית אורחא דראובן על נכסי דזבן שמעון לבתר דיזוף מן ראובן ודינא דאזיל ראובן ושריף להנך לקוחות (כה) וכי אייתי ראובן לשטרא קמי בי דינא וקרעי ליה וכתבי ליה מירפא. פלוגי תבעיה לשמעון בבבא דמ"ז ביבתא וכו' ובתר הכי דכתב ליה מירפא תבע ליה לדינא לההוא לוקח אי מסתלק מארעיה לחיי (כו) ואי לא משמתינן ליה תשעין יומין. תלתין יומין קמאי לא נחתין לנכסיו. דילמא קא טרח והוה לוקח אווזי (כז) לא אתא ולא פרע כתבינן פתיחא עילויה ומשמתינן ליה תלתין יומין בתראי. (כח) אי לא הדר ביה כתבינן אחרתא עילויה אי לא הדר ביה כתבינן אדרכתא לראובן אניכסי דההוא לוקח וכדכתבינן אדרכתא (כט) סייתי לטירפא לבי דינא ליה (ל) וכתבי ליה אדרכתא וכתבי כתבא טירפא על לוקח ולא קביל דינא לא למלוקי מארעא ולא לאיפרועי זוזי ואישתמיט שלשים יום (לא) וכיון דלא הדר אישתמיט ל' יום בפתיחא ואישתמיט ל' יום ולא הדר ביה וחזינן למיכתב אדרכתא באחרתא וכו' כדכתב בשאילת' (לב) ולפום סוגיא דשמעתא ליתה לפתיח' ושמתא אלוקח וההיא דגרסינן בהגוזל (לג) אי אמר קבע' לי זימנא אחרינא ארמיותנא סהדי ומרענא ליה לשטר' קבעינן ליה ואי לא אתי נטרינן ליה שני וחמישי ושני ואי לא אתא כהבינן פתיחא עילוי' ומשמתינן ליה תשעין יומין תלתין קמאי לא כתבי אדרכת' אניכסיה כו' (לד) אמר רבא שליחא דבי דינא מהימן כבי תרי. והני מילי לשמתא אבל לפתיחא לא ממונא הוא דבעי מיתב זוזי דפתיחא ואמר רבא קבעי' זימנא אפומא דאיתתא ואפומי דשיבבי (לה) ולא אמרן אלא דליתיה במתא אבל איתיה במתא לא מאו מעמא לא אמרי' ליה מימר אמר אשכחיה שלחא ואמר ליה ואע"ג דליתי' במתא לא אמרן אלא דליתי ליה אורחא אבבא ואמר ליה (לו) ואמר רבא האי מאן דכתב פתיחא עילוי על דלא אתא לבי דינא כד אתא לבי דינא לאלתר שרינן ליה על דלא צאית דינא עד דצאית דינא ולא היא מדאמר צאיתנא שרינא ליה פתיחא (לז) אמר רב חסדא קבעינן

שער החדש

לסמכא קמי בי דינא קבעי' לי' וכתבינן לי' עילפא כל"ל שם וכו' ק"ג שעי' ע' ועי' מסקנא הלכתא שומא הדרא לעולם כל"ל שם וכו' ק"ג שעי' ע' ועי' לקמן ה' מקדון לוח ס"ב: (מ) לא עדיפת מגברא דאתית מחמתיה כו' כל"ל עי' מ"ב לוח ב' ועי' מ"ב לוח ג' שכירות לוח כ"ז) ושם שעי' יו"ד: (י) וזבנה אורתא יהבה במתנה כו' שם ושם. ועי' כה' מכירת קרקעות לוח ק"ס: (יא) כיון דאיהו גופיה לא הדרא אלא משום ועשית כו' עי' לוח ס"ה זבנה כו': (יב) כדאי' בשום מכירת קרקע לוח ק"ג: (יג) שמו לה לאיתתא ואינסיבא כו' שם ועי' לקמן שם: (יד) אגביה איהו מדעתיה כו' עי' לקמן שם ושעי' ב' ל"ל כשמ"ב השום בב"ב שם ד"ה השם כו' ופ"ת בש"ך ק"ג ס"ק ס"ו שמחלק בין יכופת הבעל לשמר יומים ועי"ש ובזה מיושב מה שמקשה בש"ך ק"ג ובב"ח שי' ל"ת ס"ק ו' ועי"ש היטיב: (יד) מגבי' ליה מדעתי' כמוכו כו' שם בב"מ ל"ה ב' ושם שעי' ו"ד: (טו) מאימת אכיל פירי שלמי יומי אכרזתא כו' שם ב' ועי"ש בב"מ שי' ל' שפסק כן ועי' למש"כ פכ"ב מה' מלוה ולוה סי"ב ופומ"מ שי' ק"ג שעי' ז' ובסו"ע סי' ל"ה שעי' ע': (טז) וכותבין שטר שומת ללוקח כ"ד הוציאו זה השדה בכך כו' ל"ל שהוא מעכב שטומת ללוקח הוא שם בב"ח מוסף מן הלוקח יפחו הכ"ד ללוקח שם כיצד להשביע"ם בזוזי כמה שעמ' מוסף וכך יגבה הלוקח מן המוכר ועי' שם"ב דבינו לקמן בשומת כשכלה לוח ג' יפו"ם ועי' במשעב' ד' לוח קנ"ה ויפו"ם היטיב שהם מסמ' דהיכא דכתב ביד הבע"ח מוכין שומת יפו"ם ועי' לקמן לוח כ"ח: (יז) לר' אלפס שומא של בע"ח דינו כשליחות כו' עי' בת' הרי"ף סי' רפ"ג ועי' בהה"מ פכ"ב מה' מלוה ולוה הם"ו ויפו"ם ועי' בסי' ק"ג שעי' ד' ובב"י שם ופ' קי"ד שם שעי' ה': (יח) דמכרן בטל בנכסי יתומים קאמר. עי' כי' ק"ם שעי' נ': (יט) ולא בריר לן וכתבתי בחלוקת השותפין. עי' לקמן בה' חלוקת השותפין לוח מ"ח ועי' לעיל בה' בליטום הבע לוח ק' ק"ח: (כ) ואלו הן פתיחא ושיבחא ואדרכתא ושומא וכולן לגבות ל' כל"ל: (כא) ופעמים שהן שלש למי שיש לו נכסים בני חורין כו' ול"ל ואימו סרבן ב"כ דאז אין כותבין לו שטר פתיחא ולא שטר מירפא אלא שומא שטר כותבין ועי' לעיל לוח ס"ח: (כב) ואי נמי כנון שהי' שדה ממושכן בידו. כ"ל ולא כי' שכרן ב"כ דאז אין כותבין לו פתיחא ולא מירפא (ומש"כ וכנון מאן דלא צייית דינא כו' ב"ק ק"ב ב' כתובות ק"ד ב' וכי' ל"ח שעי' ו' וסי' ק' שעי' ב': (כב) ובשיש שם נכסים ב"מ ויש שם לקוחות ואין שם אלא שטר אדרכתא בלבד ואלו הן שם אלא אדרכתא בלבד. לכאורה לכאורה להגיה כך ובשיש שם נכסים ב"ח ואין שם לקוחות אין שם אלא אדרכתא בלבד ומיירי דלא הי' שכרן ב"כ. אך ל"מ שם בכבד כ' זה לעיל בלוות ב"מ ומלי קמ"ל בשיש ויש לעיי' בזה: (כד) השתא דלית לי' אורחא דראובן על נכסי דזבן שמעון כו' כל"ל: (כה) וכי אייתי בלוכן

קבעינן זימנא שני וחמישי ושני זימנא וזימנא ובתר זימנא ועד למחר לא כתבינן פתיחא אמר רב לא קבעינן זימנא לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי ולא במעלי שבתא ולא במעלי יומא טבא (לח) אבל מניסן לבתר ניסן קבעי אבל ממעלי שבתא לבתר לא קבעינן משום דטריחי בשבתא (לט) ואמר רב נחמן לא קבעינן זימנא לא לבני כלה בכלה ולא לבני ריגלא בריגלא (מ) והיכ' דאיכא רמאי חיישינן (מא) וה"מ למשמתין ליה תשעין יומין למיגבי מבני חרי אבל ממשעבדי בל' יום סגיא וכן כתב רבי האי בספר מקח ומכר. (מב) אבל רבינו אלפס כתב האי דמשמתינן ליה צ' יום למאן דטעין דאית ליה לבטולי שטרא ויהבינן ליה זמן צ' יום דילמא מיתי מהדי ומרע ליה לשטרא ואי לא אייתי בגו זימניה כתבינן ליה אדרכתא אבל איתא במתא לא יהבינן ליה אלא ל' יום דהא ליה אחריתי למיטר:

וזהו שטר פתיחא

במותב תלתא כחדא הוינא ואפיק פלוני שטר. ואמר לנא פלוני דנן קבען לי זמן עד דמרע ליה לשטרא וקבענא לי' יום פלן ולא אתא קדמנא ונטרנא ליה תרי בשבא וחמשא בשבא ותרי בשבא ולא אתא (א) והשתא כתבנא פתיחא עליה ושמתינן ליה ל' יומן ובתר הני ל' יומן פתיחא ל' יומן אחרמת' ולא אתא קדמנא וכתבנא אדרכת' אנכסיה וטה דהוה קדמנא כתבנא והתמנא וכו'. ובזמן שאין ללוה מבני חורין ובא למרוף משועבדין כותבין שטר טירפ' למלוה וקורעין שטר חובו כל טירפא דלא כתב ביה קרענא לשטרא דמלוה לאו טירפא הוא ובך הדין. (ב) מקיימא שטר למלוה ומשבעינן ליה ללוה שאין לו נכסים בני חורין לא בידו ולא ביד אחרים ונשבע המלוה שלא נפרע כדרתנן הבא ליפרע מנכסי יתומין וכו' לא יפרע אלא בשבוע' ואחר השבוע' קורעין שטר חובו וכותבין לו שטר טירפ' על הלקוחות שקנה אחר זמן השטר (ג) ואחרון אחרון מורף אין לו מורף משלפנין אין לו גובה משלפני פנים:

טירפא במותב תלתא הוינא ואפיק פלוני שטרא דהוה ליה על פלו' בכך וכך דינרין דאוזיף ביום פלן ואישרנוהי וקיימנוהי ולא אשכח בני חרי למיפרע טיניה דפלוני (א) ואשבעינן דלא הוה ליה ניכסי והדר אשבעיניה למלוה דלא פריע וחזינן מדינא דמתרוף ממשעבדי וקרענא לשטרא וכתבנא ליה הדין טירפא (ב) דליזיל וליתרוף ההיא ארע' דזבן פלו' בתר זימנא דשטרא ואי אית ליה זוזי למיפרע ליה ליפרע ליה (ג) ואי לא ליתרוף להההיא ארעא וליתי קדמנא דדינא ואינוש לא ימחי בידיה מיום' דנן ולעלם ומה דהוה קדמנא וחזינא מדינא כתבנא וחתמנא ויהיבנא ביוא דפלוני לזכות ולראיה. (ד) ורבינו סעדיה כתב שטר טירפא ללקוחות וקורע שטר שביד הלקוח' וליתה. (ה) ואי בעי לוקח אגבוייה ליה ההיא ארעא ולא לאיפרועי זוזי ולסלוקי וכתב רבינו האיי משמתינן ליה ל' יומין. לרב נטרונאי צ' יומין. משמתינן ופתיחא ואחרמתא כדאיתא בשאילתא ולא משמתי' צ' יומין אלא לפי שרוצה לירד בנכסים שהן מצויין בידו ושמא עוסק בפריעתו. ומסתברא כרב נטרונאי דלגבי לוקח נמי איכא למימר האי טעמא ל' יומין קמאי לא כתבינן אדרכתא דילמא אזוזי קא טרח ובעי לסלוקי בזוזי מציעאי לא אשכח זוזי למיזף וקא טרח למיזבן מנכסיו בתראי לא דילמא ההוא דזבין קא טרח מכאן ואילך כתבינן אדרכתא:

אדרכתא במותב תלתא (א) ואפיק פלו' שטרא טירפ' דיליה על פלו' בכך וכך זוזי ואישרנוהי וקיימנוהי וקבענא ליה זימנא ולא פרע ליה וקרענא לה להההוא טירפא וכתבנא ליה הדין כתבא דמתקריא אדרכתא וליחות ולידרך בההיא ארעא דובינא ליה וליתי וליחזוק וליכול פירי דההוא ארעא עד דליפרע ליה הליז זוזי דהוה ליה על פלוני ואינוש לא ימחי בידיה ומאי דהוה קדמנא וכולי כדאתי לדינא ואמר ליה לי זוזי זילו וובינו להההיא ארעא ופרעי ליה בשומא ב"ד מבריזין (ב) כדגרסינן. אמר אמימר משמיה דרב נחמן ב"ר שבכרו שלא

שער החדש

פליגי מסיימא עד למחר מכ"ל וכה' יו"ד כ' וז"ל סי' בכפר מון למדינה מס דרכו לבא בתומו היום תומר המלוה כו' ומס לא בא מדין תומו למרב יעו"ם היסיב ועיי' בבתור סגר"ם סי' י"ח ס"ק י"ח מסמה על הרמב"ם ודבריו ל"ש: (לח) אבל מניסן לבתר ניסן ומסתברי לבתר תשרי כתבינן מבל ממעלי שבתא לבתר ניסן מקבעינן מקום דמרידי כו' כל"ל מס ומי' ה' סעי' ל': (לט) ומה"ג לא מקבעינן זימנא לא לבני כלה בכלה כו' מס ומס סי' ה' בהג"ה: (מ) והיכא דמיכא דמיכא כמאי חיישינן. ולפימנו הגי' והמידנא דמיכא כמאי חיישינן וכ"ה במרדכי למז קמ"ט ועיי' סי' ה' סעי' ל' בהג"ה: (מא) וה"מ דמשמתין ליה מסעין יומין כו' עיי' בהמ"ס ס"י דל"ק סי' ה' ובסור סי' ל"ח סעי' ח' אם מייתי דבתי בבינו והשיבו עליו ועיי' לקמן בסוסף המילפא דאם הסיג בבינו בשלמו על סבנת בב המי יעו"ם בתום ה': (מב) אבל בבינו מלפס כ' המי דמשמתין כו' עיי' בת' הבי"ף סי' ל"ו יעו"ם היסיב ועיי' מש"ב לקמן בסוסף הסילפא יעו"ם בתום ד':

(א) **והשתא** כתבינן פתיחא עלי' ומשמתינן לי' כו' מבאן מבואר דבותבין הפתיחא קודם שמשמתילין המשמתים יום והיינו מיבף למחר בה"ג ופיי' משל"ב לפיל תום כ"ז ועיי' בסור סי' ל"ח סעי' י"ד יעו"ם היסיב ובבבל הסבורמת שמר ג' מ"ת. ויש לעיי' בין דלדעת בבינו בותבין הפתיחא בהחלם ל' יום ולוך בותבין בו ומשמתינן ליה ל' יומין ובבר הבי ל' יומין פתיחא ול' יומין מחרמתא כו' הא מדיין לא מגבו גם החלמין קמאי. ומין לומר דהמי ומשמתינן ליה ל' יומין כו' לאו מלמון בשמר הוא מלא דבבי בבינו הם מה דבותבין אח"ב דלימנא לא מחמת הבי ולפ"ז בזה. שוב מלאתי בפריסה סי' ל"ח שהבינים בזה וכ' שלאו אחד זימנא בתבינן זה מלא תיבף אחר בה"ב משמתילין לבתוב ובשוף בל ל' יום מוסיפין והולבין יעו"ם היסיב: (ב) מקיימא שטר למלוה ומשבעינן ליה בו' מדבבי בבינו מבואר דקודם שבותבין שטר הסילפא משבעינן ליה ללוה ולמלוה לבל בחמב"ם פב"ב מה' מלוה ולוה סי' מבואר דהשבועות שלנו הם לאחר שומת והבראה ועיי"ם בשה"מ וב"ה בסוס"ע סי' ל"ח סעי' מ' ועיי' לקמן בסוסף הסילפא תום ח' דבבינו לעיל לפימהו דבתן ובשבעינן ליה ללוה שאין לו נובה בו' סוף מ"ו מבואר בבינו: (ג) ולאחרון אחרון מוסף לין לו נובה בו' מיי' לעיל חאחר ד' תום קנ"ח ומאחר יו"ד תום נ"ח:

(א) **ואשבעינן** דלמ' בו"ל נכסי והדר מבשבינן למלוה בו' עיי' בסוסף הסילפא תום כ': (ב) דלעיל ולאחרון הסיף מרעת דזבן מלוי בו' מבואר מבלן דלף אם מודע ללוקח מ"ת דבבינו מיל לפימהו בתן בבינו בה"ב בשב"ב מה' מלוה ולוה ס"ז וכ"ה בסוא"ע סי' ק"ד סעי' ל' ודלמ בדעת הסוב אם סעי' ל' שהבית דעת הבעה"ם בשטר ג' סוף מ' ו' ומבשב"ם כ"ב קס"ם ל' מסמע בבעה"ם: (ג) ואי לא ליתרוף להיות מרעת בו' בל"ל: (ד) ובבינו סעדיה בתב שטר טירפא

שלא בהכרזה נעשו כמי שטעו ברבר משנה ותעזר (ג) ואי אכרוז ופיתהו והותירו אפי' שוה מאתים במנה מכרן קיים. ורוקא בדברים שמבריזין ובמקום שמכריזין. אבל בדברים שאין מכריזין ובמקום שאין מכריזין ל"ש אכרוז ול"ש לא אכרוז פיתתו שתות או הותירו שתות מכרן בשל הא שוה בשוה מכרן קיים (ד) בראוקי התם רישא וסיפא בראכרוז (ה) לאו דוקא אלא כראכרוז דמי דלא בעי הכרזה. ולא קשיא כאן בדברים שמבריזין כאן בדברים שאין מבריזין. (ו) ורבינו האיי פירש רישא וסיפא רישא בדברי' שמבריזין עליהן וסיפא בדברי' שאין מבריזין עליהן (ז) ורבינו כתב איפכא. (ח) ונוסחא אחרינא רישא בדלא אכרוז וסיפא בראכרוז זלא קשיא ואלו שאין מבריזין עליהן (ט) העבדים והשטרות והסטלטלין וכי היכי דמכריזינן בנכסי דיתמי הכי נמי בשאר בני אדם. ואיכא מאן דאמר (י) דלא מכריזינן שלשים יום אלא כמנהג דנהיגי (יא) בכל אתר ואתר. דאמר רב הונא לקבורה ולמזוני מזבני' בלא אכרוזא (יב) וכתב גאון למזון הבנות והאשה ואחר ההכרז' כותבין ונותנין ביד הלוקח שטר הכרזה איגרות בקורת והיא באות בי"ת:

הכרזה במותב תלתא הוינא ואפיק פלוני שטרא דאדרכתא על פלו' ואכריזנא על התיא ארעא ל' יומין כדחזי לנא ובתר הכי אתא פלוני דנן ואוסף על דמי ארעא דפלוני כך וכך ויבינא ליה אנחנו בי דינא לפלוני להאי ארעא (א) ואשלים הלין זוזי דמי זבינא לדינא ויהבינן לבעל חוב. ומיומא דנן לא יהא רשותא לפלוני למיתבע מידי בהאי ארעא להאי פלוני (ב) ואחריות התיא ארעא על פלו' כהוסר כל שטרי זבינא דנהיגין בישראל דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי ומאי דהוה קדמנא וכו' (ג) ואם לא מצאו למוכר' כותבין שלא מצאו שמוכרה ועושין שומא:

שומא במותב תלתא הוינא ואפיק פלוני שטרא דאדרכתא על פלוני ואכרזנא להתיא ארעא ולא אסיקו דמי דילה אלא כך וכך זוזי ושדרנא מבי דינא אינשי מהימני בקי בשמא ושמו לה הדין ארעא בכך וכך זוזי וליהוי דילה למיכל פירי דהתיא ארעא בהתירא בלא נביתא ולמיעבר ליה כל רעות נפשיה למיבני ולמיסתר לזבונה ולאורתא ולמיתנה במתנה לכל מאן דיצבי ולשוויי אריסי וחכירי ואינש לא יכחי בידיה מיומא דנן ולעלם לא לפלוני דהוה דילה מקמי הכין ולא ירתוי

שער החדש

בהכרזה כו' כתובות ק' ב' יט"ם ועי' נמי ק"ם סעי' ג' ותמצ"ז סי' ק"ד סעי' ב': (ג) ולי מכלות ופיתהו והותירו תמי' שוה מאתים כו' אם בכתובות ל"ם ע' ב' וק' ב': (ד) כדאוקי התם ריפא וסיפא בדתכרזו. כ"ם גי' הכי"ף והכת"ם אם בפ' י"ת דכתובות סי' כ' יט"ם: (ה) ל"ד אלא כדתכרזו דמי כו' ר"ל דבזה תכרזו ולא תכרזו שוה וכ"כ אם הכי"ף והכת"ם: (ו) ורבינו האי פי' ריפא וסיפא בדתכרזו וריפא בדבריס שמכריזין עליהם וסיפא בדבריס שאין מכריזין עליהם כו' כ"ל ועי' בשטרי מקח ומכר שער ו': (ז) ורבינו תלמי כתב תיפכא כ"ל והיינו כמכר למעלה סוס ס' דבדבריס שמיך תכרזה ותכריזו תמי' שוה מאתים נמנה ממכרן קיים ובדבר שלא נעי תכרזה תכרזה סוסה מעלה ומורדת ועי' נמי' ק"ם סעי' נ' ובתמצ"ז סי' ק"ד סעי' נ': (ח) ונוסחת מחריגת ריפא בדלא תכריז וסיפא בדתכריז ול"ק כאן בדבריס שמכריזין וכאן בדבריס שאין מכריזין ואלו שאין מכריזין כו' כ"ל ועי' בשטי' גי' מחריגת למעלה בדלא תכריז וסיפא בדתכריז: (ט) העבדים והשטרות והסטלטלין כו' אם בכתובות ופם בסו"מ סי' ק"ם סעי' נ' ובתמצ"ז אם סעי' ד' ועי' לקמן ה' תפסוקפום סוס כ"ת: (י) דלא מכריזין שלשים יום אלא כמנהג בכל מתר כו' ים לפרש דס"ק דאלו הדבריס שצ"ל בכרזה אין הכוונה דת"ל בכרזה כלל אלא ה"ק ת"ל בכרזה ל' יום וכ"ת קשה בהס"ם פ' י"ב מס' מלוה ולוה הי"ת ויש לעיי' קשה בזה. אבל י"ל בשמועה ומיהי בדבר שבני בכרזה ובמקום שמכריזין והאידנא לא נהיגי בל' יום. רק בדנהוג נהוג ומיהי בבע"ת וכדאת בתמצ"ס ובסו"ע תו"ת סי' ק"ג סעי' ל' יט"ם ועי' לקמן ה' בקונט סוס י"ת: (יא) בכל מתר ומתר. ומתר ר"ס לכרגא ומזוני וקבורה מכריזין אלא מכרזתא כו' כ"ל כתובות פ"ו ל' ק' ב' גיטין נ"ב ב' ב"ת ק"ת ב': (יב) וכ' נתן למזון הבנות והאשה, וכ"ם אם בתס"י ובתמ"ת סי' ק"ם אם ובתמצ"ז אם סעי' ג' (ומצ"ב שאר הכרזה מיגרם ביקורם כו' ר"ל שאר הכרזה מקרא ב"ב מיגרם ביקורם והוא לקמן בסוף ב' (אל בגז"ת יט"ם היטיב):

(א) **ואשלים** הלין זוזי דמי זבינא לידהא ויהבינן לבע"ח כו' כ"ל:

(ב) ומאריות ההיא ארעא אל פלוני כו' ר"ל אל הלוה ויכין ב"ד שמכרו אל יתומים כתובות פ"ו ל' ועי' לקמן בכתב שומא סוף ל' ועי' לקמן בס' בקונט אם בעומת הכתב סוף ל': (ג) ואם לא

ולא הדין דמרפה מיני' בדינא ולא אניש מעלמא דהגין איתפסקת דינא קדמנא אנרנו דיינא דתתימי מתתאי ואי אתי אינש מעלמא ותריף לה מהדין פלוני דשיימנא ליה בדיינא (א) אחריותא על הדין פלוני דילה דילית מקמי הכי ובתר דשיימינהא להתיא ארעא קרענא לשטרא דאדרכתא ובתיבנא להדין שטרא ומאי דהוה קדמנא אנחנא בי דינא ביום פלוני כתבנא וחתמנא ויהבנא ליה לידא דהדין פלוני למיהוי ליה לזכות ולראיה:

אות קוף קיום הנקרא אשרתא

(א) והוא על שבעה דרכים

(ב) **האחד** אם העדים מעידין על כתב ידם כותבין במותב תלתא כחדא הוינא ותנפק שטרא דנא קדמנא ותתימי עלוהי פלו' ופלו' ומראתו פלו' ופלו' ואסהידו כל חד וחד אחתימות ידיהן ואיתקיים שטרא דנן מיניה וביה והרי הוא שריר וקים:

(ג) **השני** אם אחרים מעידים על כתב ידן כותבין מדאתו פלו' ופלו' ואסהידו על חתימות ידיהון דפלו' ופלו' דחתימי בשטרא איתקי' שטרא דנן כראוי:

(ד) **השלישי** אם כתב ידם יוצא ממקום אחר כותבין איתקים שטרא דנן קדמנא בחתימות סהדי אילין דחתימי עליה דאינון פלוני ופלוני מתרין שטרא כד חזי ואישרנוה וקיימנוהו:

(ה) **הרביעי** אם העדים החתומין קיימין ואינן יודעין לקרות צריכין ב"ד לקבל עדותן על פה ואם נמצאת עדותן מכוונת מקיימין אותו וכותבין שטרא דנן נפק קדמנא בהדין סהדי דאינון פלו' ופלו' דחתימו לעיל (ו) ולא הוו ידעו למיקרי אלא בשטרא ואסהידו אחתימות ידיהו ומראתו ואסהידו לנא בפום' ואיכוון סהדותיהו כמה דכתב בשטרא איתקים האי שטרא כד חזי והכל שריר וקים:

(ז) **החמישי** עד יהיין מצטרפין. כותבין מראתא פלו' דחתים בשטרא ופלו' דיינא דחתים באשרת' ואסהידו כל חד וחד אחתימות ידיה איתקים האי שטרא כד חזי:

(ח) **הששי** היכא דליתא לחד מיניהו ואיכא חבריה דיודע חתימות

שער החדש

מלתו למוכרה כותבין בלא מלתו למוכרה ועומין שומת כו' כ"ל מבואר מזה דאם מוכרין לתחריס מ"ל שומת ועי' בנעה"מ סעי' ג' מ"ב דאין דעתו כן ועי' בתמב"ם פכ"ב מה' מלוה ולוה ס"ו ופ"ם יט"ם היטיב ועי' בסי' ק"ג סעי' מ' יט"ם ועי' לעיל אות מ"ז ומהן מבואר להשומת הי' כשנאבד ביד המלוה ויש לעיי' קלם:

(א) **אחריותא** על הדין פלוני דאוס דילים כו' עיי' בתמב הכרזה אות ב'. ולא דעתם רבינו דאדר השטרות הוא כך. מיפא. ותדרכתא. ותכרזתא. ותומת. והוא מפ"י תומתא דין בה"ב קס"ם מ'. כל מיפא בלא תמיב ניס קרעינן למיפא דמלוה לאו מיפא הוא וכל תדרכתא בלא תמיב ניס קרעינן למיפא לאו תדרכתא הוא וכל שומת בלא תמב ניס קרעינן לתדרכתא לאו שומת היא וכ"ם הגי' שם בתמ"ם סי' כ"ד לאב בתמב"ם פכ"ב מה' מלוה ולוה הסדר כך תדרכתא מיפא שומת וכ' הם"ת אבן תיתם גי' בם"ם וכ"ם בשו"ת סי' ל"ת סעי' ע' ועי' בת' הרי"ף סי' ר"ז בגוסת כני' הרמב"ם יט"ם ובסי' רע"ב כ' כני' בלגו וכהרא"ם יט"ם היטיב ים לעיי' בזה וכ"ת בסי' קי"ד סעי' ל' וסעי' ד' לחזל בשיתת הרמב"ם מבל בשוב שם ספי' כ' ג' לחזל בשיתת הרא"ם ועי' בתמב"ם פ"ו מה' יט"ם היטיב ושם מ"ת יט"ם בגוסת ג"כ כני' בלגו וכ"ת בעניך ערך תדרכתא יט"ם היטיב ועי' לעיל תתחר ז' ח"ב אות נ"ה:

(א) **והוא** על בתמב דכיס. עיי' בסי' מ"ו סעי' ו' בלא כ' רק בס' דכיס ושוא יבואר לפניו ועי' בהגהת מרדכי ג"ב רמז תר"ע ובב"י סי' מ"ו ממו' למ"ד: (ב) המחד אם העדים מעידין על בתב ידם כו' עיי"ם בסעי' ג' ועי"ם בסעי' ו' בשופן הבאתי: (ג) האני אם אחרים מעידין על בתב ידן כו' אם בסעי' ו' בשופן הבאתי ולקמן אות קנ"ב: (ד) השלישי אם בתי' יוצא ממקום אחר כו' אם בשופן החתימו ולקמן אות קנ"ב: (ה) הרביעי אם העדים החתומין קיימין כו' עיי' בת' הרי"ף סי' רכ"ה ועי' בתמ"ם ס"ב דיומין סי' י"ב ובסוף סי' מ"ה סעי' ו' ועי' לקמן אות קע"ח: (ו) ולא הוו ידעי למיקרי בשמתא ומסהידו אחתימות כו' בשל"ב: (ז) החמישי עד ודיין מצטרפין כותבין מדאתא פלוני כו' בחתם הוא ונגד מס"ב לקמן באות ל"ת ועי' בס' בת' סי' מ"ו ממי' י"ד מס"ב בשם הריב"ם ס"ו: (ח) השני היכא דליתא למר מיניהו ואיכא חבריה דידע מחתימת ידיו

חתיכו' ידיה אחספא כדאי' לקמן והדר אתא איהו ואתרינא ואסהידו אחתיכות יריה דהאיך דלית׳ איתקים שטר' כדחזו׳:

השביעי שלשה שישבו לקיים את השטר שנים מבירין חתימת ידי העדים ואחד אינו מכיר כותבין (ט) במותב תלתא כחדא הוינא ומדאתינן אנן פלו' ופלו' ואסהידינן כל חד וחד דהו' חברין דהוא נינהו חתיכו' ידיהן דהלין חרין סהדי דחתימי לעיל איתקים שטר' דנן כדחזו והרי הוא שריר וקי' (י) לגאון והיכא דליכא בנייר כדי לכתוב בו קיום מלפף ביה ניירא אחרינ' (יא) וכתב בקים וקיומי מלפף בגויה וכתיב ביה סימן מובהק. (יב) גרסינן בפ' האשה שנתארמלה העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים אם יש עדים שהוא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנין (יג) אמר רמי בר חמא ל"ש אלא שאמרו אנוסין היינו מחמת נפשות אבל אמרו אנוסין היינו מחמת ממון אין נאמנין לפי שאין אדם משים עצמו רשע ואע"ג דעדי' החתומין על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד אפי' בשאין כתב ידם יוצא ממקום אחר (יד) ברגרסי' בריש גמ' דמס' גיטין בדין הוא דקיום שטרא (טו) לא ליבעי כר"ל הבי ליכא למימר כיון שהגיד אינו חוזר ומגיד דכיון דקי"ל הפה שאסר הוא הפה שהתיר ליכא גמר הגדה כלל וליכא למימר נחקרה עדותן הילכך אמרי' אנוסין היו מחמת נפשות הרי אלו נאמנים ואמר ר' יהודה אמר רב (טז) האומר שטר אמנה זה אינו נאמן. ואסיקנא אמר אביי לעולם דקאמר כלוה וכגון שחב לאחרים וכדר' נתן (יז) ומסתברא דלא סהימן משום מגו דאי בעי מחיל ליה וקושיא דרבינו אבן מגש (יח) נהי דמשום מיגו מהימן אנפשיה מהדי מי מהימני למימר אשוקרא חתימי. (יט) ומסתברא דוקא אמנה דמבטל ליה לשטרא אבל פרוע הוא נאמן דאיכ' למימר כיון דלגובייא קאי מהימן (כ) ואמר רב נחמן עדים שאמרו אמנה היו דבריהן אין נאמנין מודעא היו דבריהן אין נאמנים מר בר רב אשי אמר אמנה היו דבריהן אין נאמנין מודעא היו דבריהן נאמנים מאי

טעמא האי ניתן ליכתב והאי לא ניתן ליכתב (כא) ודוקא בשאין כתב ידם יוצא ממקום אחר אבל כתב ידן יוצא ממקום אחר אפי' במודעא אין נאמנין דכיון שהגיד אינו חוזר ומגיד ומסקי רבוותא כולהו כמר בר רב אשי דבתר' הוא (כב) אלא דרב האי פסק כר' נחמן דהילכ' כוותי' בדיני. (כג) ירושלמי הן אומרי' אין כתב ידן ואחרים אומרי' כתב ידן הוא תני רבי חייא לא מעלין ולא מורידין אמר ר' יוסי מתני' אמרה כן אם יש עדים שהו' כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר אין נאמנין (כד) והא דאמר רב הונא אמר רב מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ליתה (כה) בדגרסי' מר היכי סבירא ליה אמר ליה אתו לקמן אמרי להו קיימו שטרייכו וחותו לדינא דמאן קא משוי ליה שטרא הוא וכו' (כו) ועדים שאמרו תנאי היו דבריהן נאמנין (כז) ודוקא בראין כתב ידם יוצא ממקום אחר. עד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי קיים לן כאתקפת' דר"ה בריה דרב יהושע דאמר אי הכי אפי' תרויהו נמי (כח) אלא אמרי' למיעקר סהדותא אתו באמר כתב ידינו אלא שעל מנת כן חתמנו וכיון דאין כתב ידן יוצא ממקום אחר מהימני ושטר כשר בקיו' התנאי הבא נמי חד דקאמר תנאי היו דבריהן למיעקר סהדותיה לכתב ידו קא אתי (כט) ולומר על מנת שיתקיים חתימתי וחד הוא ומכחשי אהדדי ובטל השטר (ל) והוה ליה כעדות בלא שטר עד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי וכן שני אומרי' תנאי וב' אומרים אינו תנאי העמד קרקע על חזקתו והדין סברא דרבותא וה"ש ז"ל כ' דתנאי היו דבריהן וכולהו נמי בשאין כתב ידן יוצא ממקום אחר. (לא) ומסתברא דאין נאמנין דלא נאמנין כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד בגון אנוסין היינו קטנים היינו דעקרי שטר' לגמרי דהוו ליה כמאן דאמר לא חתמנו כלל לשום דבר אבל היכ' דניתן ליכתב בגון מודעא למר בר רב אשי וכגון תנאי היו דבריהן דאמרי חתמנו ועל מנת כן חתמנו (לב) אע"ג דכתב ידן יוצא ממקום אחר נאמנין. דקיימא לן דאתי על פה ומרע לשטרא והכין מוכח בירושלמי והלכתא כוותיה בדיני ודוקא

הגהו

שער החדש

ליתוי מתיתא ידו ממספא כדאי' לקמן כו' כ"ל ויבואר לי"ה לקמן בסוף פ"ח: (ט) במותב תלתא כחדא כוותיה ומדאתינן מן פלוני ופלוני ואסהידינן כל חד וחד לפני עליתי דהוא מכלין דהא גיטיהו התיומות ידיהן כו' כ"ל ועי' ב"י סי' מ"ו ספי' כ' וכ"מ. ממסע מדבריו שממתיתים לדבלי רבינו יעו"ם סימיה ועי"ב בהגהת מרדכי הל"ל בפ"ק ג': (י) לגאון והיכא דליכא בנייר כדי לכתוב כו' שם בהגהת מרדכי ופ"ע בהפ"ח פכ"ז מה' מלוה ולוה ס"ו ועי' בש"ך סי' מ"ו ס"ק כ"ד יעו"ם ועי' לקמן סוף קי"ב: (יא) וכתב בקיום וקיומיה דה מלפיף לגווי' וכתב ביה כו' כ"ל בשקיום יהא נזכר בהקיום היא נתחבר להפסר ועי"ב בהגהת מרדכי: (יב) גרסי' בפ' האשה שנתארמלה העדים שאמרו כת"ו כו' בתוספות י"מ כ' ועי' לעיל מתחר ג' סוף ל"ב: (יג) אמר רמי בר חמא ל"ב הלא שאמרו מנוסין היינו כו' שם בליבעא בחמא וסי' מ"ו ספי' ל"ז: (יד) כדגרסי' בכיתם נמכא דמס' גיטין בדין הוא כו' גיטין ג' ג' ועי' לעיל מתחר בהגהת ה"ה ולקמן סוף קל"ז: (טו) לא ליבעי כל"ל הכא ליכא למימר כיון כו' כ"ל: (טז) המומר בפני עצמו זה אינו כו' בתוספות י"מ ג': (יז) ומסתברא דלא מהימן מגו דלו' אנוסין היינו מחמת נפשות אבל אנוסין היינו מחמת ממון אין נאמנין לפי שאין אדם משים עצמו רשע ואע"ג דעדי' החתומין על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד אפי' בשאין כתב ידם יוצא ממקום אחר (יד) ברגרסי' בריש גמ' דמס' גיטין בדין הוא דקיום שטרא (טו) לא ליבעי כר"ל הבי ליכא למימר כיון שהגיד אינו חוזר ומגיד דכיון דקי"ל הפה שאסר הוא הפה שהתיר ליכא גמר הגדה כלל וליכא למימר נחקרה עדותן הילכך אמרי' אנוסין היו מחמת נפשות הרי אלו נאמנים ואמר ר' יהודה אמר רב (טז) האומר שטר אמנה זה אינו נאמן. ואסיקנא אמר אביי לעולם דקאמר כלוה וכגון שחב לאחרים וכדר' נתן (יז) ומסתברא דלא סהימן משום מגו דאי בעי מחיל ליה וקושיא דרבינו אבן מגש (יח) נהי דמשום מיגו מהימן אנפשיה מהדי מי מהימני למימר אשוקרא חתימי. (יט) ומסתברא דוקא אמנה דמבטל ליה לשטרא אבל פרוע הוא נאמן דאיכ' למימר כיון דלגובייא קאי מהימן (כ) ואמר רב נחמן עדים שאמרו אמנה היו דבריהן אין נאמנין מודעא היו דבריהן אין נאמנים מר בר רב אשי אמר אמנה היו דבריהן אין נאמנין מודעא היו דבריהן נאמנים מאי

מינו מות כ"ד יעו"ם ומתוך כך תמסרי על דבריו שם נתום כ' יעו"ם היסיב דאין הבנה לדבריו לפ"ז ונריך להגיה שם ג"כ בדברי ס' הכריתות דמייתי דהתיומו הוא מל"ק דהא דאין נתמנים בתכת"י יוצא ממקום אחר מייתי בתומרים תנוסים היינו מחמת ממון אבל בתומרים תנוסים היינו מחמת נפשות נתמנים יעו"ם ותס"ך בתמכ"ת לא הגיה כזה) ועי' בתמר ה' תום כ"ב תם מהבהתי שם יעו"ם היסיב אבל י"ל דהכא הוא מעשה מינו אבל בלא מינו לא הי' נאמן בלל אף לומר פרוע הוא כן הי' נראה לכתוב אבל עיי' לקמן שם המחלה תום ל"ב תשם לא כ"כ: (כ) ואח"כ עדים שאמרו תמנה היו דבריהן כו' שם י"ם ג' ועי' שם מודעא תום מ"ם: (כא) ודוקא בשאין כת"י יוצא ממקום אחר כו' עי"ם בתום' ד"ה אלא כ' כו' ובגמ"ש פי' י"ב ועי"ם בה"ן שכ' ד"ל דאף תם כת"י יוצא ממקום אחר נאמן כת"י יוצא ממקום אחר כהתב"ת בהסיב ע"ז וכ' דוקא בשין כת"י יוצא ממקום אחר נאמן יעו"ם ועי"ם בתי' כהתב"ת ספי' ל"ב וכתב"ת ס"ק קי"ז ועי' לקמן תום ל': (כב) תלא דרב תמי בפק בר"ב דהלכתא כוותיה בדיני. עיי' בב' מקח ומתכר שטר ל"ת ועי"ם בתב"ת ס"ק קי"ז ועי' לקמן תום ל"ח ותום ל"ב: (כג) ירושלמי הן אומרים אין כתב ידן ואחרים אומרים כת"י כו' וכ"ה גי' הרמ"ה כמו שהובאו בשני מקום שם בפ"ב דכתובות ה"ג ועי' בתו"ז סי' תמ"ה דל"ג זה יעו"ם היסיב: (כד) והא דאמר ר"ב מודה בשטר שכתבו ל"ל לקיימו כו' עיי' סי' מ"ו ספי' ל' וסי' ס"ב ספי' ל' ועי' לעיל מתחר ל' תום קי"ט ועי' לקמן תום מ' ותום ל"ח: (כה) כדגרסי' ל"ל כי תמו לקמן לדינא דתכרינן להו זילו וקיימו כו' כ"ל בתוספות י"ם ל' כ': (כו) ועדים שאמרו תנאי היו דבריהן לתמנין כו' שם י"ב ג' ועי' בה' דין אלא שעל מנת כו' ועי' בתב"ת סי' ס"ב ס"ק ל"ח ותב' כו' כן מבואר מרמ"י שם ועי"ם תום' ד"ה לו דילמא כו' ועי' בה"ן שהעלה דתפי' בכת"י יוצא ממקום אחר נתמנים וס"ה בס"ת תומי תנאי נתמן יעו"ם וע"ע בתי' הרתב"ת שהעלה כרמ"י ועי' בסמק הרמ"ם שם סכ' ג"כ כרמ"י ועי' בתוב' סי' מ"ו ספי' ל"ד יעו"ם היסיב ובתו"ע ספי' ל"ו ועי' בתמ"ך סי' כ"ט ס"ק ב' יעו"ם היסיב ועי' לעיל תום כ"ח ולקמן תום ל' ועי' מ' כ"י מיגתם סי' קכ"ג וסי' קס"ז ום' גתוני קמתי סי' קמ"ם: (בח) תלא תתרין למיעקר סהדותא אתו בתומרים כתב ידינו כו' כ"ל: (בט) ולומר ע"מ שיתקיים התנאי מתמתי וחד וחד הוא ומכחשי מהדדי כו' כ"ל: (ל) וה"ל כעדות בלא שטר עד לומר תנאי כו' כ"ל ל"ת וודאי הדין להעמד קרקע על חזקתה בתמיהים בע"ח בלא שטר כלל וה"ג כן הוא: (לא) ומסתברא דהא דכתי"י יוצא ממקום אחר נתמנין ס"ם ביון שסגיד שוב כו' כ"ל: (לב) תע"ג דכתי' יוצא ממקום אחר נתמנין זק"ל דלא אתי ע"פ זמנם לשטרי' זכי מוכח בירושלמי

הנהו סהדי דחתימי בשטרא אבל אי סהדי דמודעא לאו הנהו סהדי דחתימי בשטרא אתי על פה ומרע לשטרא אף על גב דליכא כתב כיון דאמר להו כתובו במאן דכתי דמי (לג) כדאמרי' מורעא בפני שנים ואין צריך לומר כתובו (לד) ומסתברא כרבינו האי רבעיא דתנאי היו דברינו אליבא דרב נחמן אולא (לה) דאי לימר בר רב אשי כיון דאין כתב ידן יוצא ממקום אחר פשיטא דנאמנין (לו) ודיקא נמי דהא בחזקת הבתים מקשינן מדרב נחמן לרב הונא אלמא הילכתא כותיה ולימא לימר בר רב אשי ושמעי' מהתם (לז) דרבי אמר רב נחמן אין נאמנין בעל פה דלא אתי על פה ומרע לשטרא אבל אי כתב מודעא בשטרא אתי מודעה דשטרא ועקר שטרא (לח) כדאמרי התם ואי לאו מודעה דחתם אשקלת' שפיר חתם (לט) וכן הילכתא. ירושלמי האומר וכו' (מ) עד דהוא צריך לקיימו דהא קיימא לן סתם מתני' ומחלוק' דבריהא (מ) הכהה כסתם אבל איתו לאו כל כמינה דקיימ' לן במשנת בר קפרא דאמר מורעא דשטרא אין צריך לקיימו דיד בעל השטר על העליונה כדגרסי' הרי שהיה אוכל ובא וכו' עד אם אמר שטר אמנה הוא זה שטר פיזם הוא זה אם יש עדים הלך אחר עדי' ואם לאו הלך אחר השטר. דהא רבי יוחנן ויש לקיש שקלי וטרי ומפקי למתני' ומתני' ומוקמי ההיא דבר קפרא בשינויא קמא אליבא דדברי הכל ולר' זירא אליבא דרבנן כדאית' התם הילכך הלכתא כותיה ודוקא בגון שטר אמנה ושטר פיזם אן שמכר ולא נתן דמי והדוסה להן דליכא חזק' גבי אידך אבל לא כתב בה שהוא שביב מרע היה והוא אופר בריא היה דאיכא הוקה גבי נותן מתנה דהוה ליה למיכתב ברמהלך בריגלוהי בשוקא ושניא משאר שטרות דעלמא (מא) לא סגי לקיום דקי"ל כרב דאמר (מב) אם בריא הוא עליו להביא ראיה שיהא שביב מרע כרפרישית התם במתנ' שביב מרע (מג) ואע"ג דפלוגתא דר' ורש"בג הוא גבי שנים ארוקי' בשטר דר' סבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ליתה וכרשב"ג דאמר אין צריך ס"ל והלכה כרש"בג (מד) דהא רב אלפס אסר בגיטין בפ' הניזקין גבי אפיטרופו' הלכה כר' מחבירו ולא מאביו (מה) וכן בהלכות קצובות דבני מערבא דר' ורש"בג הלכה כרש"בג. (מו) והא דאמר ר' אלעזר מחלוקת בשניהם ארוקין בשטר ור' יוחנן אמר לעולם חולקין אליבא דרש"בג אולא (מז) וגרסינן באיזהו נשך לאו היינו דרב אשי דאמר מודה בשטר שכתבו אינו צריך לקיימו (מח) וגובה מנכסים משועבדין השקלי וטרו אליבא דרב אסי ש"מ דהלכתא כרב אסי. (מט) ובפ' המוציא איכא נוסחא דכתב בה אין צריך לקיימו ואיכא נוסחא בנוסחא דרבינו שרירא (נ) דלית בה אלא אמר רבא בכותבין שובר קא מיפלגי דהיכתא לעולם אין צריך לקיימו וכן פסק הרב חביבי זצ"ל (נא) בספרו במשנ' בר קפרא וליכא למינדא מינה (נב) ועדים שאמרו תנאי היו דברינו שהעדים נאמנים גבי שטר חוב המוקדם שיכולין לומר ע"ז חתמנו (נג) ועל זה לא חתמנו במאטר ראשון. (נד) ובפ' השולח נט גרסי' בירושלמי צריך שיהא מכיר לאיש בגט ולאשה בשוברה (נה) ר' בון בר חייא בעון קומי ר' אילא הגע עצמך שהביא אשה אחרת ונרש בה אסר לי' לכשיבו' ויעיד העדים יודעין דלא כן אמר ריש לקיש עשו עדים החותמין על השטר כמי שנתקרה עדותן תמן באותן שאמרו לא חתמנו ברם הכא יכולין לומר על זה חתמנו ועל זה לא חתמנו. כתב רבינו אבן מגש הא דאמרינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר. (נו) דווקא בתוך כ"ד אבל אמהידו אחתימות ידייהו בבי דינא ולאחר כדי דיבור אמרו קטנים היינו פסולי עדות היינו לא מחיכנו דמכי אסהידו נחקרה עדותן בב"ד ושוב אינן חוזרין ומגידין. (נז) ירושלמי וכן עדים שהעידו בין לטמא בין לטהר (נח) בין לרחק בין לקרב בין לזכות בין לחובה עד שלא נחקרה עדותן אמרו עבדין היינו אין נאמנין. (נט) ת"ר שנים שהיו חותמין על השטר ומתו ובאו שנים ואמרו כתב ידן הוא זה אבל אנוסין היו קטנים היו פסולי עדות היו. נאמנים. אם היה כתב ידן יוצא ממקום אחר משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אין נאמנין ואוקים תרי לבהדי תרי ואוקים מסונא בחזקת טריה והילכך לא מיקרע קרעינן

שער החדש

בירושלמי והילכתא כוותיה דכ"ע כדיני ודווקא הכפו כו' כנ"ל ועיי' לקמן סוף כ"ז: (לג) כדמסיק מודעת בפני שנים ומש"ל כאומו כו' עיי' לעיל ממאר ז' מ"ב בסופו. ומפקת רבינו דה"ק לף שלח ממר כתובו ומ"ש ליכתב כלל. מכל מין למיס מסס די"ל דה"ק דמוסיק לכתוב מע"ס שלח ממר להס כתובו. מכל רבינו מפקת דמ"ש לכתוב כלל ודומיא דמיוק דמיימי התם ועיי' בכ"י סי' כ"ס מפי' ז' ומפי' יו"ד ומפ"ב רבינו סי' ק' דממר להס כתובו כו' כ"ל דה"ל כאילו ממר להס כמובו כיון דמנ"ל כתובו: (לד) ומסתברא כרבינו האי. כ"ל דהלכה כר"ב דמודעת מין נמכרן ועיי' לעיל סוף כ"ב: (לה) דאי לימר בר רב מבי כיון דאין כת"י יוצא ממקום אחר מסיעת דנאמנין. מע"ק הא רבינו הכניא לעיל סוף ג"ח ול"ב דמיירי כאן בכתב יוצא ממקום אחר ועיי' בפ"ב סי' מ"ו ס"ק קי"ז יעו"ש היטיב דלא הכניא זה לגופו דהא לימר בר רב מבי כיון דאין כת"י מסיעת דנאמנין ודיקת נמי דהא כו' יעו"ש היטיב ה"ק אם בא להכריעו"ש יעו"ש: (לו) ודיקת נמי דהא בחזקת הבתים מקשינן מדר"ב לדר"ה כו' ב"ב מ"ח ב' יעו"ש ועיי' בכ"י בסי' כ"ס מפי' ז': (לז) דכי אמר כ"ב אין נאמנין ה"מ בע"פ דלא אתי בע"פ כו' כ"ל ועיי' לעיל סוף כ"ג: (לח) כדאמר התם דאי לאו מודעת אין דמים מסתברא כו' כ"ל ב"ב מ"ח ב': (לט) וכן הלכתא. היטיב מדיס שאמרו כו' עד דהוא צריך לקיימו כו' כ"ל כ"ל כיוצא מבית דינא דמצוה עדיס שאמרו כאב ידעו הוא זה וכו' וכל הכוונים דהם עד אם ס"מ מ' מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו: (מ) עד דהוא צריך לקיימו וכן הלכתא דהא קיי"ל אסס בתחיניתן ומחלוקת בנרייתא הלכה כסתם מתניתין כו' כ"ל כ"ל בתחיניתן דכסובות מבואר דצריך לקיימו וכ"מ בנרייתא ס"ל מ"ל לקיימו והלכה כסתם מתניתין: (מ) הלכה כסתם מתניתין ודווקא עדיס שאל פיהו לאו כל כמיני' דקי"ל כמשנת בר קפרא דאמר מודה בשטר שכתבו מ"ל לקיימו דיד בעהמ"ס על העליונה כדגרסי' הרי שהי' אוכל ובא כו' כ"ל עיי' ממאר ד' מוס כ"ד: (מא) לא סגי בקיום דקי"ל כרב דאמר אם בריא הוא עליו להביא ראיה כו' כ"ל: (מב) אם בריא הוא עליו להביא ראיה שיהא שביב מרע כרפרישית התם במתנ' שביב מרע כמ"ב בסוס לוס מוסק וכמוסק מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו בעמ"ב בסוס מ"ת דגם קיום לף מהני. י"ל היינו דווקא היכא דיש עיעי בעמר מעמ"ב התם לף הוי סוס עיעי ומזקה מיקרי דווקא אם יש עם עיעי וחה מוכרת המ"ב דה בכל מקום זה שכנגדו מוסק והיכי ממיכן דמ"ל לקיימו מ"ו בסמ"ב דסיעו דווקא בית עיעי ומסוס: (מג) דסמ"ב כ"ע מודו דשטר אמנה ושטר פיזם לא מהני ומ"ש ר' יוחנן ורי"ש ורמ"ס דגם בגיטין ס' המזקין גבי מפטרופום כן' יעו"ש בריי"ף ורמ"ס

קרעינן ליה ולא מגבינן ביה (ס) ואם הוא שטר חוב בחזקת הלוה ואי תפס לא מפקינן טיניה אבל רישא מיקרע קרעינן לשטרא וכן הילכתא ורבינו אבן מגש דאמר (סא) דלא סיתוקמא הוא אלא על אנוסין היינו בלחוד אבל קטנים היינו פסולי עדות היינו אין נאמנים. ומנבינן ביה ולא דייק לן אלא ל"ש וכן הילכ'. (סב) אמר מר אם יש עדים שהוא כתב ידן משטר שקרא עליו ערער (סג) והוחזק בב"ד הוחזק אין לא הוחזק לא קרא עליו ערער אין לא קרא עליו לא מסייע ליה לרב אסי דאמר רב אסי אין מקיימי' את השטר אלא משטר שקרא עליו ערער והוחזק בבית דין מדקתני בברייתא קרא עליו ערער (סד) ולא קתני משטר שהוחזק בב"ד וריקא מינה קרא עליו אין לא קרא עליו ערער לא אלמא אם לא קרא עליו ערער אין מקיימין (סה) אע"פ שמקוים גרסינן ר' אלפס אין מקיימין את השטר משטר שקרא עליו ערער אא"כ הוחזק בב"ד משמע (סו) דהיכא דלא קרא עליו ערער מקיימינן. אין מקיימינן את השטר אלא או משתי שדות או מב' כתובות והוא שאכלו בעליהן ג' שנים ובשופי וביוצא מתחת ידי אחר אבל מתחת ידי עצמו לא. ומסתברא מדקאמר שדות וכתובות ולא קאמר שני שטרות מתא. ש"מ (סז) דוקא מכר וכתובה קאמר דאע"ג דלא קרא עליו ערער ולא הוחזק בב"ד מקיימין כיון שאכלום בעליהן ג' שנים אבל ב' שטרות של הלואה דליכא למימר הבי בעינן שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד בדלעיל (סח) ורבי אבן מגש אטר דהא דאמרי' משטר אחד בשקרא עליו ערער והוחזק בב"ד והא דבעינן ב' שטרות בשלא קרא עליו ערער ולא קשיין אהדדי (סט) ולא נהירא לן דה"ל

שני שטרו' סתמא (ע) ותו למה ליה אבלום בעליהן ג' שנים לימ' והוא דאיתחזק בבי דינא (עא) והא דבעינן שתי שטרות דליהוו תרי סהדי (עב) ומסתברא דווקא מתחת ידי עצמו לא דאמרינן זיופי זיף וכתב התיסה כנגד התיסה שאם ירוע שיש שטר בביתו או ספר מכתיבת אותן עדים התתומין בשטר (עג) והאחד מקויים (עד) אין מקיימין השני אפי' משטר אחד (עה) ואפי' ע"י עדים דאמרינן זיופי זיף (עו) ואיכא מ"א איכור זיף הכל. אבל אות באות לא זיף (עז) אבל רבינו יעקב פי' טעמא דשתי שדות לפי שבשטר אחד ליכא הכירא דחסנין דשביק רווחא וחסנין דרחיק ליה עלמא ומשום הכי בעינן ב' שטרות דרילמא בתרי וחסני מכווני ידיעת. ובדין הוא דאפי' בהכי לא סגי לן אלא כי היכא דלא ליפסדו בעלי חובות הילכך ביוצא מתחת ידן אמרינן זיופי זיף (עח) אבל קיום השטר ע"י עדי' אפי' יש למלה כמה שטרות מכתב התיסה לא אמרי' זיופי זיף שהעדים בכוונת הלב ובטביעותן הן מעידין וכתוב השיער הן מכירין השינוי. מה שאין כן במרסין התיסה לתתיסה ולדבריו ע"י עדים מקיימין אותו השטר אבל לא בקיום תתיסת אחרי' (עט) ואנן כתבינן מאי דמכירא לן. (פ) ירושלמי. רבי יודא אסר למידין (פא) מספר מוגה בגון אלו דאמרינן שפרויי דאסי ובאולין אינרתא צריכה (פב) ואסר ר' יוסי ובלבד ג' שטרות של ג' בני אדם. זה אומר (פג) זהו כתב ידי וזה אומר זהו כתב ידי צריכין לצרף אחר עמהן מן השוק דברי ר' וחכמים אומרים נאמן אדם לומר זה כתב ידי (פד) וקיי"ל הלכה כר' מחבירו ולא מחבירין (פה) והילכתא על מנה שבשטר הן מעידין ונאמן אדם לומר זהו כתב ידי

והיכא

שער החדש

(ס) ואם הוא שט"מ בחזקת הלוה ואי תפס לא מפקינן כו' כ"פ דמם דט"י דכנ' שטרות מקיימין לף אלא הוחזקו ומ"מ לדיעא מודה הכ"ן דדווקא בכתובות ופכיולות מכני אבל לא בשטר שטרות יתו"ם היסיב ובפיום כן י"ל בי גס הכ"י אבן מגש הכי ס"ל ולק"מ קושיות רבינו עליו ים לעי' בזה: (עא) והא דבעינן ב' שטרות לדיהוו תרי סהדי. הוא מילתא בפ"ע לפנים הסוגיא ולא כדמם כ"מ לקמן הוא מ"ז: (עב) ומסתברא דהא דמתתא ידי עצמו לא דאמרינן זיופי כו' כנ"ל ובפיכ"י דמיסיב שמא דימה הוא לחתום וכתב כתבנים וכחותם המתימות. ויש לקיים נוסחא אלו ובא לאחוקי מדעם הכמ"ה שהוצ' בשוב שם שט' כ"ד דאם יוליאו שני השטרות מיד לוקח מ' לא ות"ז גא להסיב דכל שיולאים מפ"י אחר ולפני מיד לוקח מ' מהני וזה שכ' ודווקא מפ"י עצמו כו' ועי' ס"ך ס' מ': (עג) והאחד מקויים אין מקיימין כו' כ"ל אפי' באחד מקויים ומ"מ אין מקיימין ממנו למיטן שמא עשה זיף ממנו וה"פ אם י"ל כ' שטרות מקויימין ג"כ אין מקיימין ממנו: (עד) אין מקיימין השני אפי' משטר אחד. יש לעי' מאי הוא לשון אפי' דנקט ועי' בס"ך ס"ק כ"ד שהביא לשון בינו ולא הביר עליו כלל ומולי קמ"ל דאפי' משטר אין מקיימין וכ"ם משטר שכתבו וכה"ג: (עה) ואפי' ע"י עדים. כ"ל העדים המכירין בפ"ם מתימות העדים ולא כה"ת דילמא לקמן הוא ע"י ועי"ם בס"ך ס"ק כ"ד: (עו) ומיכא מאן דאמר מיסול זיף הכל אבל הוא שהוא בחותם לף זיף כו' עי' בגמ"ם ס"ו שם והפ"ז שם הוא מקויים שפיר מקיימין ממנו וכמ"ש בתי' הכמ"ה וכ"כ הכ"ן ועי' בס"ך ס"ק כ"ב וכ"ד. ומבה"ג מבואר כפי' כמ"י ים"ם: (עז) אבל ר' יעקב פי' משמת דשתי שמרות כו' עי' לעיל הוא ע"ם: (עח) אבל קיום השטר ע"י עדים אפי' ים למלוה כו' עי"ם בחום' ד"ה דילמא זיופי כו' ובהג"ם פ"י מ"ז ועי"ם בר"ן: (עט) ואנן כתבינן מאי דס"ל. היינו אפי' אל ידי עדים לף מהני וכ"ל בחות פ"ם ועי"ם בס"ך ס"ק כ"ד: (פ) ירושלמי כ' יודע אמר למדן כו' ס"ב דכתובות ס"ג: (פא) מספר מוגה כגון אלין דאמרין ספרוי דאסי כו' כ"ל ועי' בס"ך ס"ק כ"ז וכ"מ מס"כ בזה ימ"ם היסיב ועי' בכ"י מהי כ"ם שכ' בשם הכ"ן מה שאינו נאמן בר"ן: (פב) ופ"ל יוסי ובלבד ג' שטרות של ג' בני אדם כו' אפי' בס"ך ס"ק כ"ם ימ"ם היסיב: (פג) זהו אומר זהו כתב ידי כו' כתובות כ' כ': (פד) וקי"ל הלכה כר' מחבירו ולא מחבירין כו' שם כ"ם ס' ופיכיולמי שם דאמי דקאמר ותם שמואל לב"ד מופיע ושבר שמואל דילמא לימא דס"ל הלכה כר' מחבירו ולא מחבירו ובפ' אפי' מחבירו שבר לימבד כו' דאמרי קאמר דזה יודע דכל הכללות שם מן הסתם אבל ים יוליאו מן הכלל כדמוכח בשיטודע פ"ו ב' וכל שטוגיא דשם ותנה מחלוקת קאמר דתם שמואל לב"ד מופיע היינו דס"ל דהלכה כר' אפי' מחבירו וזה פשוט גמור ושוב שבר שמואל דילמא ים דלא שמו וס"ל דהלכה כר' דק מחבירו ולא מחבירו רק כמן שפקו הלכה כר' מחבירו מסתם הידוע לאו וזה לא מיקרי פופיע לכן מסתם לכוותא דמילתא לסכמיר אפי' לר' (ופשי שיבה שבר שמואל דילמא כו' וכ"ם הש"ם מקשה וכי תם שמואל לב"ד פופיע ואמרי שבר שמואל כו'): (פה) והלכתא על מנה

שבשטר

(פו) והיכא דמית חד מיניהו אי נמי דליתיה קמן צריכין שנים מן השוק להעיד עליו דא"ב נפיק נבי רבעא דסמונא אפומא דחד סהדא ודוקא רחוקים אבל איכא אחוהי דהאי דקאי ואתרינא לאסהודי אההיא דסיתנא לא דקא נפיק נבי רבעא דסמונא אפומא דאחי. (פז) כדגרסינן בחזקת הבתים וש"מ עדים הקרובים זה לזה מעידין על הקיום (פח) כנון רחוק בחתימ' אחת ורחוק בחתימה אחרת דהיינו סתניתין שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן. הרי אלו שלשה עדיות. (פט) אבל בחתימה אחת עדית אחת היא ושני אחין פסולין בה (צ) והיכא דליכא אלא חד היכי נעביד. ניכתוב חתימות ידיה אחספא ושדי ליה בבי דינא ולא צריך איהו לאסהודי אחתימות ידיה (צא) דאפי' למד"א דיינין המכירין חתימות ידי עדים צריכין להעיד בפניהן התם הוא דאיכא למיסר מזוייף הוא ואין זה חתום' ידי עדים אבל הכא לא צריך דלא תהא שמיעה גדולה מראייה. ודוקא אחספא. אבל אמגילתא לא דילמא משכח אניש דלאו מעליא וכתב עליו מאי דבעי ותנן הוציא כתב ידו וכו'. אמר רבי יהודה אמר שמואל (צב) עד ודיין מצטרפין ופרכה רבא (צג) והילכתא אין מצטרפין. (צד) ירושלמי בפ' דיני ממונות אשרתא דדייני מהו שיהא צריך ב"ד. ר' אושעיא ור' שמואל אומרי' יתקיים או בכתב ידי עדים או בכתב ידי דיינים וחרנה אמר אפי' בכתב עד אחד ודיין אחד מקיימין והיינו פי' עד ודיין מצטרפין. א"ר יהודה אמר שמואל (צה) שלשה שישבו לקיים את השטר. שנים מכירין חתימת ידי עדים ואחר אינו מכיר עד שלא חתמו מעידין בפניו ותותם לא מיבעיא עדים מן השוק אלא אפי' הבויריו מעידין ואע"פ שהעידו חוזרין ויושבין לדין משיחתומו אין מעידין בפניהם אפי' אחרים דלאו במותב תלתא הוו כחדא ש"מ תלת ש"מ עד נעשה דיין אע"פ שהגיד בדרבנן וכן הילכתא. אבל בדאורייתא משהגיד אינו נעשה דיין (צו) ועד שיודע עדות ולא הגיד אפי' בדאורייתא נעשה דיין. (צז) דהא אמרי' בעדות החודש ויומיפו מחבריהן אצל היחיד והא יחיד דיין הוא (צח) וכ"ש עד החתום בשטר. וכתב אחר יוצא ממקום אחר בשר. אבל בדיני נפשות אפי' יודע אינו נעשה דיין כר' עקיבא (צט) דתנן סנהדרין שראו באחד שהרג את הנפש. ר' עקיבא אומר כולן עדים ואין עד נעשה דיין. ותרי נוונא נינהו ואין זה מקום להאריך. וש"מ דיינים שאין מכירין צריך להעיד בפניהם וקשיא להו לרבוותא (ק) לט"ד צריכין להעיד בפניהם למה לי לא תהא שמיעה גדולה מראיה ומסתברא דהא ידיעה הוא ולא ראי' וידיעה לאו הגדה היא. ולא דמי לראיית לבנה דהיא עצמה נראית ומגדת. (קא) אבל כי מחזי חתימות ידיה בבי דינא. כההיא דלעיל. התם איכא למימר לא תהא שמיעה גדולה מראייה (קב) ורבוותא פרישו פירוש אחרינא. (קג) והא ראמר רב פפא האי אישתי' דרייני דכתיבה טקמי דליחזו סהדי חתימות ידיהו פסולה ליתה בראמרינן בפ' הכותב. ובפ' כל הנט דלמחזי בשיקרא לא חיישינן. (קד) ואיכא לעיוניי הא דאמרינן לא כתבינן אדרכתא אמטלטלי דכפריה משום דמיחזי בשיקרא (קה) ודאמר בגמ פשוט אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה כתובו ואי לא כתובו מתמא משום דמיחזי כשיקרא אי דמיא להאי אי לא אמר רב הונא אמר רב (קו) שלשה שישבו לקיים את השטר וקרא ערער על אחד מהן עד שלא חתמו מעידין עליו וחותם משחתמו אין מעידין עליו. (קו) פירשו רבוותא משום (קח) דנוגעין בערוותן הן. והילכתא הן אינן מעידין. אבל אחרים מעידין (קט) ורבי' אפרים פירש כרב אלפס משחתמו הוה ליה כמאן דליתיה בהדיהו. (קי) דהא בעיבנא דחתום תרויהו בחזקת פסולין הוו עד שמעיד עליו. וער ההיא שעתא לא מתכשר. והרי קיימו השטר בשנים ואפי' אחרים מעידין עליו שהוא כשר פסול השטר ואין לו תקנה. (קיא) עד שיחתכו ממנו אותו הקיום (קיב) ומחברין קלף או נייר אחר וכותבין הקיום דמלפף ומזכירין לפופי. ומעידין לפניו ואחר כך חותמין. (קיג) צריפתים משחתמו בא ערער ובטל מושב ב"ד ואע"פ שמעידין עדים שחזר בתשובה. כיון שבטל בטל ודוקא דגולנותא אבל ערער דפגם משפחה גלוי מילתא בעלמא הוא. ואפילו חתמו מעידין לפניו וחותם. ואפילו ערער דגזלנותא נמי דוקא דאמרי ידעינן ביה דעבד תשובה (קיד) אבל אי אמרי תרי אחריני ותרי נינהו. וכ' ר' אלפס דהוה ליה ספק פסול ולא מחתמינן ליה כלל. דלא מפקינן ממונא אפומיה (קטו) ור"ח אמר

שער החדש

סגיד כו' כ"ם כ"ו מ' תום' ד"ה דלמחנת למר כו' וכתובות כ"מ כ' כד"ם הכא לעדות כו' וב"ק נ' ב' כד"ה כגון שלמה כו' וב"ב קי"ד מ' ד"ה מכל גלילה כו' ד"ה ואין עד כו' ובתום' מכתדרין ס' מ' ד"ה גזמן שלמה כו' ושי' סי' ז' סעי' ה' ועי' לעיל מלמר כ' תום קס"ג: (צז) דהם מכירין בעדות המודם ויומיפו מכיריכן מכל סיפיד כו' כנ"ל כ"ם כ"ה ב' כתובות כ"מ ב' וכ"ק נ' ב' וכ"ב קי"ב ועי' בם' שרי"ף סי' קם"ן ועי' בב"י סי' ז' מתו' ו' שכ' בשם רבינו לסיפך יעו"ש ועי' בה' נילוין תום ע"ג: (צח) דתנן מכתדרין שכתו בה' שכנג תת הכשם כו' כ"ם כ"ה ב' וב"ק נ' ב' וש"י בכתב"ן בבי' קי"ב ועי' בה' עדות ה"ת ס"ת מכ' כ"ה ב' וש"י בכתובות כ"ת ב' ופ"ה מ' גיטין כ"ו ב' ועי' בתום' שם ובכי"ף ורוז"ם פ"ב דכתובות סי' י"ט כ' ועו"ש ועי' סי' מ"ו סעי' כ"ד ב' דיעות בזה ועי"ש בם"ך ס"ק ס': (קד) ואיכא לפיומת הא דמתיכן לא כתבינן מוכחת מתכלמלי דכפריה כו' כנ"ל ב"ק פ' מ' ועי' תום' שם ד"ה מתכלמלין כו' ושם בגמ"ש סי' ד' ובשבועות ל"ג ב' ובשום' ד"ה סיכת דלא כו' ובכתובות מ"ט מ' ובשום' ד"ה מכל בדלא ישו"ש ועי' לקמן בה הכשמה תום ע' ישו"ש: (קה) ודלמר בג"פ לי ידעיתו יומא כו' עיי' לעיל מלמר בשמעון תום קל"ז: (קו) שלשה שישבו לקיים את השטר וקרא ערעור כו' שם בכתובות כ"ת ב': (קז) פירשו רבוותא מתום דנוגעין בעדותן כו' כן פירש"י שם: (קח) דנוגעין בעדותן הן והלכך הן אינן מעידין כו' כנ"ל וכן הוא בגמ' שם סי' מ"ו ס"ק ס"ו: (קט) וכיון הפירש"י ז"ל כיצד מלפף מכתמתו ואו"ל כו' ישו"ש בכי"ף ובשום' ב"ב ג' ד"ה מכי כו' ובכו': (קי) דהם בעודת דמחתים מרוויהו במזקת פסול הוה עד שמעידין עליו כו' כנ"ל: (קיא) עד שיחתכו ממנו תומו הקיום כו' שם בכו' מ"ו סעי' ה': (קיב) ומחברין קלף או נייר מלמר כו' עיי' לעיל תום יו"ד: (קיג) צריפתים מפתחתו כת ערער ובטל כו' ויהיינו כפי' הכי"ף בתום ק"ם: (קיד) מכל מ' תתו תכי ומכי ניגמו וכ' כך מלפף כו' כנ"ל שם בכי"ף ובכת"ם סי' כ"ת: (קטו) ול"ת למר דלת מיפסל כו' שם בשום' ד"ה תכי ותכי כו' וכ"ה דעת תכש"ג בה' עדות: ומסתברא

אמר

שכשמר שם מעידים ונמתן מדם כו' סי' מ"ו סעי' ז': (פו) והיכא דמית מד מיניהו מ"ב לימי' קמן לריכין שנים כו' שם כ"ת מ' ושם סעי' י"ת י"ג: (פז) כדגרסי' בחזקת הבתים כו' ב"ב כ"ח מ' ועי"ש סעי' י"ב: (פח) כגון קרוב בחתימה מ' וקרוב בחתימה אחרת דהיינו מתניתין שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן. הרי אלו שלשה עדיות. (פט) אבל בחתימה אחת עדית אחת היא ושני אחין פסולין בה (צ) והיכא דליכא אלא חד היכי נעביד. ניכתוב חתימות ידיה אחספא ושדי ליה בבי דינא ולא צריך איהו לאסהודי אחתימות ידיה (צא) דאפי' למד"א דיינין המכירין חתימות ידי עדים צריכין להעיד בפניהן התם הוא דאיכא למיסר מזוייף הוא ואין זה חתום' ידי עדים אבל הכא לא צריך דלא תהא שמיעה גדולה מראייה. ודוקא אחספא. אבל אמגילתא לא דילמא משכח אניש דלאו מעליא וכתב עליו מאי דבעי ותנן הוציא כתב ידו וכו'. אמר רבי יהודה אמר שמואל (צב) עד ודיין מצטרפין ופרכה רבא (צג) והילכתא אין מצטרפין. (צד) ירושלמי בפ' דיני ממונות אשרתא דדייני מהו שיהא צריך ב"ד. ר' אושעיא ור' שמואל אומרי' יתקיים או בכתב ידי עדים או בכתב ידי דיינים וחרנה אמר אפי' בכתב עד אחד ודיין אחד מקיימין והיינו פי' עד ודיין מצטרפין. א"ר יהודה אמר שמואל (צה) שלשה שישבו לקיים את השטר. שנים מכירין חתימת ידי עדים ואחר אינו מכיר עד שלא חתמו מעידין בפניו ותותם לא מיבעיא עדים מן השוק אלא אפי' הבויריו מעידין ואע"פ שהעידו חוזרין ויושבין לדין משיחתומו אין מעידין בפניהם אפי' אחרים דלאו במותב תלתא הוו כחדא ש"מ תלת ש"מ עד נעשה דיין אע"פ שהגיד בדרבנן וכן הילכתא. אבל בדאורייתא משהגיד אינו נעשה דיין (צו) ועד שיודע עדות ולא הגיד אפי' בדאורייתא נעשה דיין. (צז) דהא אמרי' בעדות החודש ויומיפו מחבריהן אצל היחיד והא יחיד דיין הוא (צח) וכ"ש עד החתום בשטר. וכתב אחר יוצא ממקום אחר בשר. אבל בדיני נפשות אפי' יודע אינו נעשה דיין כר' עקיבא (צט) דתנן סנהדרין שראו באחד שהרג את הנפש. ר' עקיבא אומר כולן עדים ואין עד נעשה דיין. ותרי נוונא נינהו ואין זה מקום להאריך. וש"מ דיינים שאין מכירין צריך להעיד בפניהם וקשיא להו לרבוותא (ק) לט"ד צריכין להעיד בפניהם למה לי לא תהא שמיעה גדולה מראייה ומסתברא דהא ידיעה הוא ולא ראי' וידיעה לאו הגדה היא. ולא דמי לראיית לבנה דהיא עצמה נראית ומגדת. (קא) אבל כי מחזי חתימות ידיה בבי דינא. כההיא דלעיל. התם איכא למימר לא תהא שמיעה גדולה מראייה (קב) ורבוותא פרישו פירוש אחרינא. (קג) והא ראמר רב פפא האי אישתי' דרייני דכתיבה טקמי דליחזו סהדי חתימות ידיהו פסולה ליתה בראמרינן בפ' הכותב. ובפ' כל הנט דלמחזי בשיקרא לא חיישינן. (קד) ואיכא לעיוניי הא דאמרינן לא כתבינן אדרכתא אמטלטלי דכפריה משום דמיחזי בשיקרא (קה) ודאמר בגמ פשוט אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה כתובו ואי לא כתובו מתמא משום דמיחזי כשיקרא אי דמיא להאי אי לא אמר רב הונא אמר רב (קו) שלשה שישבו לקיים את השטר וקרא ערער על אחד מהן עד שלא חתמו מעידין עליו וחותם משחתמו אין מעידין עליו. (קו) פירשו רבוותא משום (קח) דנוגעין בערוותן הן. והילכתא הן אינן מעידין. אבל אחרים מעידין (קט) ורבי' אפרים פירש כרב אלפס משחתמו הוה ליה כמאן דליתיה בהדיהו. (קי) דהא בעיבנא דחתום תרויהו בחזקת פסולין הוו עד שמעיד עליו. וער ההיא שעתא לא מתכשר. והרי קיימו השטר בשנים ואפי' אחרים מעידין עליו שהוא כשר פסול השטר ואין לו תקנה. (קיא) עד שיחתכו ממנו אותו הקיום (קיב) ומחברין קלף או נייר אחר וכותבין הקיום דמלפף ומזכירין לפופי. ומעידין לפניו ואחר כך חותמין. (קיג) צריפתים משחתמו בא ערער ובטל מושב ב"ד ואע"פ שמעידין עדים שחזר בתשובה. כיון שבטל בטל ודוקא דגולנותא אבל ערער דפגם משפחה גלוי מילתא בעלמא הוא. ואפילו חתמו מעידין לפניו וחותם. ואפילו ערער דגזלנותא נמי דוקא דאמרי ידעינן ביה דעבד תשובה (קיד) אבל אי אמרי תרי אחריני ותרי נינהו. וכ' ר' אלפס דהוה ליה ספק פסול ולא מחתמינן ליה כלל. דלא מפקינן ממונא אפומיה (קטו) ור"ח אמר

אמר דלא מיפסיל דאוקים גברא אחזקתיה. (קטז) ומסתברא בר' אלפס דוטיא דהא דלעיל דאמר שנים חותמין על השטר וכו'. דמקשינן ומגבינן ביה. ואמאי תרי ותרי נינהו אלמא סוקים ממונא בחזקת מריה. (קיו) אמר ר' זירא הא מילתא מר' אבא שמיע לי. ואי לאו ר' אבא דמן עכו שכחת' שלשה שישבו לקיים את השטר ומת אחד מהן צריכין למיכתב בכותב תלתא כהדא הוינא וחד ליתוהי שאם תתמו שנים יאמרו בשנים היו. (קיח) והוא הדין אי אזיל לדוכת' אחריתי (קיט) ואי כתב ביה דיינא לא צריך ודילמא כשמואל סבירא ליה דאמר שנים שרנו דיניהם דין אלא שנקראו ב"ד חצוף. (קכ) ואסיקנא דכתב ביה אמר רבנא אשי ואמרי ליה לרבנא אשי (קכא) ש"מ דלית לרשמו' דאמר שנים שדנו דיניהן דין (קכב) אלא בר' אבהו דהוא בר פלוגתיה דאמר לדברי הכל אין דיניהן דין. (קכג) ושמעי' מיהא דכי כתב ביה דינא ואמר לנא רבנא אשי אע"ג דלא כתב ביה וחד ליתוהי ולא חתימי אלא תרי כשר (קכד) וכל שכן אי כתב ביה במות' תלתא הוינא לחוד. וחד ליתוהי לאו דוקא ולא אשמועינן ר' זירא אלא דאי לא כתב בכותב תלתא כהדא הוינא דפסול. היכא דחתימי תלתא אע"ג דלא כתב בכותב תלתא כשר. (קכה) והכי נרסינן בדיני ממונות בתרא ההיא אוריכתא דהוה כתב בה וכו' עד ולא הוה כתב בה בכותב תלתא וכו' ש"מ מותב תלתא דיוק. דאי הוה כתב ביה בכותב תלתא הוינא אע"ג דלא חתימי אלא תרי מהדי לא צריך דהתם ודאי לא חתימי עלה אלא תרי מהדי (קכו) ואיכא מאן דאמר דאפי' חתימי ג' ולא כתיבי בכותב תלתא הוינא פסול והיכא דמת א' מהן איצטריך לאשמועינן דבעינן למיכתב ותר ליתוהי דילמא ערער דפסלנות נפיק על האי דלאו חתום ואיבטיל ליה צריפא דירדהו דאוצטריכו בהדיה אבל אי כתיב בה וחד ליתוהי אינלי מילתא דלאו משום פסלנותא הוא דלאו חתימי אלא משום דלא הוה תמן ולא ברירן. (קכז) ירושלמי שלשה שדנו ומת אחד מהן חותמין בשנים וכותבין אע"פ שחתמו בשנים בשלשה היינו והיכא דקרא ערער על הדיינים אי כתב ביה בכותב תלתא הוינא וחתימי תלתא (קכח) ונתקיימו חתימת שני הדיינין פשיטא דכשר. אבל אי לא כתיב בכותב תלתא ולא איתקיים אלא תרי מינהון (קכט) צריך עיון דאיכא למיסר כיון דקיימו שטרא בשלשה והכא ליכא אלא תרי (קל) לא מגבינן ביה ומסתם' מדאמרי' עד ודיין אחד מקיים ש"מ דברתרי דיינ' סגיא. (קלא) גרסינן בפ' הגוזל אמר רבא הילכתא מקיים את השטר שלא בפני בעל דין ואפילו עומד וצווח ואי אמר קבעו לי זימנא עד דמייתינא סהדי ומרעא ליה לשטרא קבעינן ליה אי אתא ובו' (קלב) הילכך הא דאמר יבוא בעל השור ויעמוד על שורו ליתה (קלג) ודוקא בקיום העדים החתומין על השטר נעשה כמי שנחקר' עדותן בב"ד. אבל קבלת עדות ע"פ אין מקבלין. (קלד) גרסינן בסוף פרק האשה אלו נאמנין להעיד בגורלן מה שראו בקומטן נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של אחי (קלה) והוא הדין לקרובים ולרחוקים (קלו) אע"ג דיכא אשכוחי ולית להו איסתי דומיא דאחין. אמר רב הונא בריה דרב יהושע (קלז) והוא שיש גדול עמהם דכיון דקיימו שטרות דרבנן היסגוה רבנן בדרבנן. (קלח) ומסתברא דמתני' אפי' במקום דאיכא עירעור הוא וש"מ אפילו הכי מדאוריתא כשר ומדרבנן הוא. (קלט) והא דאמרי' בדין הוא דאפי' קיום שטרות לא בעי אפי' במקום עירעור קאמר ורבנן איצטריך אפילו במקום דליכא ערער (קמ) ואמר התם חד אתי בעל ופסיל ליה (קמא) בעדי' הוא דקאמר הא שלא בעדים אינו יכול לפוסלו מדאוריתא דעדים החתומין על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד ורבנן הוא דאצטריך אפילו במקום דליכא ערער (קמב) בגון הנפרע שלא בפניו וזולתו דהא המביא גט ממדינות הים וליכא ערער ובעינן

שער החדש

(קמז) ומסתברא כרב מלתא דומיא דסהדי דלעיל דאמר שיש המתומין על השטר כו' עי' לעיל מום ל"מ ובמתני' היא שיש לחתימתו על הכי"ף מי' כשיך שם ס"ק ס"ה וס"ק ס"ו ועי' במי' הכ"מ ובמי' הכשב"ת: (קיו) מכ"ז הא מילתא מכ' מכתב כו' כתובות כ"ב ב': (קיח) וס"ה מי מזיל לדוכתא ממכיתי כו' עיי' כ"י מתו' כ"ד וכ"ך ס"ק ס"מ: (קיט) ומי כתב ביה שטרא דין נפק לקדמתא בי דינא תו לא צריך כ"ה לפנינו בס"ם ובי' הכי"ף והכ"מ שם כ"ב ומי כתב בי דינא תו לא צריך כ"ה ועי' ב"י: (קכ) ומסיקנא דכתב ביה אמר לן רבנא מסי ומסיקנא ליה לרבנא מסי ש"מ כו' כ"ל כ"ה גי' הכי"ף ועי' במגיד"ש ובי' ובכי"ף שם ועי"ם היטיב ועי' בשיך שי' ל"ם ס"ק ל"ה וסי' ס"ק ע"ג: (קכא) ש"מ דליתא לדסמוכל לאמר שנים כו' עיי' סי' ג' ש"ך ס"ק ס' ועי' בתו"ח סי' מסמ"ה דסתם בסמוכל ומשמע זה כ' דלגבי גט לא בעינן שלשה ועם"ק ובזה ייישבתי דברי הגו"א במהדורא תניינא מהטע"ז סי' קי"ד שהביך לדייק מדברי התו"ח דבעינן בגט דווקא ב' ועו"ש ובמתם התו"ח בשלמו לא כ"כ אך לפ"ז ניחא כיון שהתו"ח מסיק דמיקרי דין וכיון דלדידן דסתם בסמוכל בעינן דווקא מלתא ודברי הגו"א נכונים לפ"ז ועי' ס' שסק דין חום ז' (שוב מלאתי כן בתשב שורר מו"מ סי' ל"ח): (קכב) מלא כך מהנה דהוה כך פלוגתי' דאמר לד"ה כו' שהביאו ב' ו' מ' פ"ז ב': (קכג) ומסיקנא מהא דכי כתב בי דינא ואמר לנא רבנא כו' כ"ל והוא כני רב"י: (קכד) וכ"ם מי כתב ביה כמותב מלתא הוינא למוד כו' עיי"ם בסוס' ד"ה כמותב מלתא כו' וכתיבי"ם סי' כ"ב וכ"ן שם ובסומ"ע שם סעי' כ"ם ועי"ש בתי' הרמ"ה: (קכה) וס"ב בפ' זה בוכל ההוא מוכיחא דהוה כתב בה כו' כ"ל שהבדין כ"ם ב' והוא לשיה על דך דתום קכ"ד דלי כתוב בה כמותב מלתא שפיר דמי: (קכו) ומיכא מ"ד דאפי' מסימי ב' ולא כתיב כמותב מלתא כו' עיי' בב"י מתו' כ"ג ובש בתשו' כ"ד בשם הרמ"ה יעו"ש היטיב אבל לא מצאתי מפורש הך דיעה דמייתי רבינו ומולי ל"ל דליכא מ"ד דאי מסימי ב' אפי' כ' בכותב מלתא הוינא פסול וזה שכתיב וכ' דקמ"ל דאם מת א' מהן צריך לכתוב וחד ליתוהי כו' ולא מהני מה"כ בכותב מלתא הוינא לחוד. ולפי המוסקנא שלפנינו ל"ל דה"ק דמהן דאפשי אפי' ב' אם לא כ' בכותב מלתא כו' א"כ בשה דאפי' בשת א' מהם לצריכין ליכתב בכותב מלתא כו' ליתסגין בכותא אפי' דאף בתסומים ביה ב' צריך לכתוב בכותב מלתא כו' וע"ז אי' דקמ"ל דצריך לכתוב ב"כ וחד ליתוהי כו' בתסימי ביה תרי לחוד ולא מהני מהני מלי דכתוב ביה בכותב מלתא כו' אי לא תסימי ביה רק תרי (ועיי' בס' כשב"ת סי' מלא קל"ג אם מבואר כמוסקת שלפנינו יעו"ש היטיב): (קכז) ירושלמי שלשה שדנו ומת א' מהם כו' סהדין יעו"ש: (קכח) ונתקיימו מתימות שני הדיינין כו' עיי' סי' מ"ן סעי' מ"ו ועיי' במי' הרמ"ה בכפוסות שם: (קכט) ל"ע דלכיכ לכמוב בכותב מלתא כו' ליתסגין בכותא אפי' בתם מ

ובעינן בפני נכתב ובפני נחתם בסקום קיום ש"מ בדאמרינן הוא. (קסג) והא דגרסינן בירושלמי אילו הסביא שטר מתנה במדינת הים שמא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם הכי פי' כלומר וכי הצריכו בפני נכתב ובפני נחתם ולא הצריכו קיום אע"ג דהסביא נמ בארץ ישראל לא צריך משום עגונה אקילו בה רבנן אבל בקיום שטרות דעלמא אפילו באותה סדינה צריך בדגרסינן התם (קסד) עבד שהביא גט וכתב בו עצמך ונכסי קנוין לך מהו. ואמרינן בשלמ' עצמו קנה מידי דהוה אגט אשה נכסים לא ליקני מידי דהוה אקיום שטרות דעלמא ש"מ אפילו במקו' דליכא ערער אפילו שביחי עדים בעינן קיום סדרבנן (קסה) וכן הילכתא וצריך בדאיכא ערער בראוריתא בעי קיום (קסו) ובמתנה היכא דליכא ערער לא בעי קיום ופירש דירו' וכי במתנה צריך קיום אלמא במתנה לא צריך קיום אבל שטר הלואה ומכר דאינון הובה ללקוחות מעניגן (קמז) ונרסינן בפרק דיני ממונות ודיני נפשות ודיני סכות ועיבור החודש אין מוגין להן אלא אחד וכתב גאון איכא מאן דאמר (קסח) מדלא חשיב בהדיהו קיום שטרות בקרובין כשר ולא היא דלא מתכשר אלא כי האי גוונא זה אומר והו כתב ידו של אבא ואיכא אחר בהדיה אבל אם הייגין קרובין זה לזה (קסט) או למלוה או ללוה בכל דיני ממונות הוא כדלקמן בקבלת עדות (קנ) והלכתא אין עד מפי עד כשר בקיום שטרות. ואיבא למימר (קנא) הא דאמרי' והוא שיש גדול עמהן משום דאיכא קטן עמו הוא דקאמר לאפוקי שני גדולים שראו בקוטנן דלא להימני. (קנב) אבל אלו היה אותו גדול קרוב לעד כשר מדלא קאמר והוא שיש רחוק עמו. (קנג) והילכתא גדול שרא' בקוטנו חתימת ידי רחוק ועמו גדול שטעיד על כתב ידו של אחיו ושל אביו כשר (קנד) אבל קורבא אחריתי פסול וצריך עיון כתב רבינו האיי קבלה בידינו (קנה) אם יש עדים שהוא כתב ידם אע"פ שלא ראו בשחתמו (קנו) או כשכתב ידם יוצא ממקום אחר, וזה דומה בעינינו. (קנז) אין נאמנין לפסול. (קנח) והיינו דאמרינן בגיטין התם יודעין אנו. הכא בפנינו ש"מ סתם קיום לא בעינן בפנינו (קנט) ומדגרסי' התם אטו הכא. אי אמר בפנינו מי לא מהימני (קס) ש"מ ל"ש יודעין אנו בפנינו כשרין (קסא) ומסתברא דהיכא דמכירין רוב החתימה של שטו. (קסב) או של אחיו. או של אביו כשר ואינו צריך שיכיר כל אות ואות. (קסג) דהא רב הושעיא חתים עי"ן ורב חסדא סמ"ך. ש"מ שבאות אחת ניכרת החתימה (קסד) ובירושלמי נמי גרסי' ר' אבהו חתים אל"ף. והכל לפי שמכירין שדומה להן לרבינו האיי לא על כל אדם ראוי לסמוך בשאומר זה דומה לן שהמזיף טרח לדמות עד שאותו שזייפו דומה בעינו דהוא כתיבתו (קסה) כדאמר רבא אין חתימת ידי מיהו מיקמי דרב אחא לא חתמי (קסו) ואמר ר' זירא טיבעא דבבל גרם לי דלא הזינא דמא בין טיבעא לטיבעא לא ידענא כל שכן בין דמא לדמא. וצריך אדם שידע סודות הזיוף. ויש הפרש בין שטר היוצא מתחת ידי נאמן שאינו חשוד אבל מתחת ידי חשוד יש לדקדק הרבה. (קסז) בדאמר רב פפא. האי שטרא ריע לא מיבעינן ביה. ומסקנא כיון דמיהדר אזייפא. אימור זייפי זייף. (קסח) גרסי' בגיטין אבל בשטרות אם יודע לקרות ולהתום חותמין. ואם לאו אין חותמין וכן הילכתא. (קסט) ומסתברא דאי מקרי להו תרי דידעי למקרי בטפיח לפי תומו כדאמרינן בשטרא פרסאה (קע) והילכתא היכא דחתומי סהדי בשטר ולא קי"ל אי ידעי למיקר' או לא. בחוקת בשרין קיומי ומקויטי ליה בי דינא ומגבינן ביה כדי שלא תנעול דלת בפני לווין. ואי קים לן דלא ידעי למיקרי אע"ג דסהדי אחריתי ידיהו דיקי במהרותא ע"פ (קעא) אי מכווני אשטרא מקיומי ליה כדכתב לעיל

שער החדש

דימזיך ס"ם כיון מיקיימו מ"ם מן הדין נוכח יעו"ש בנמחק בזה בד"ם ודע שסתום' כו' יעו"ש סימיך ולפ"ז יכדאמי למוף דעתו דסס סתום' כ' ת"ל ולכך כיון למיכת ביתומת דגפילה ונם עוגן הלוה בוודאי מזוייף לפ יחזיר כי יש למום שמת יגבה מיתומים מו מלקוחות מו שלא בפניו ע"י קיום הסטר יעו"ש וס"כ סיכת דלית ביה מהכיות נכסום מף ליכת למימס ללקוחות מכל מקום מיכת למימס שמת יגבה מיתומים מו שלא בפניו חה פסום וכבור והקיומת על עין הכדולת כמוהו מיך נעשה ממנו דכר פסום כזה. שוב למימי שסות גופיה בד"ם ודע דים פי' כו' הרנים בזה ונעזר עלמו בדכרי הכסב"ם שבניעין יעו"ש והקיומת עליו דהת הלסב"ם כ' הסס זה לפיעת הסוברים דלפ מעניעו מזוייף ואיט ביומם ר"י שבכתובות שם וכמו שמוכח מלעון זה שכ' דמף בשטר דלפ מכיף ממשעבדי לכמי לפ יחזיר דיומת לפי לגבות מלפ קיום מכ"ל שהוכת במל"מ מולם הסום' דיקן לפ ס"ל הכי וס"ל דמוענין מזוייף וסולכך לקיום דק מיקר הטעם שמשמעין שמת יקיימו שלפ בפניו וזה מין מוציל כיון דהוכע בנפילה ומייעיעו שמת זייף כ"כ בסוב וכמב"כ הסום' לעיל וזה ברור ועי' ש"ך סי' מ"ג ס"ק יו"ד שכ' כעין זה דבסקום שיש לסום להקלה מין מוסכין לו. גם מה שנסתפק שם המל"מ שם לשמוכל יכול לסעון שרוש במיגו דמזוייף יעו"ש לפ ידעתי מה נסתפק לו הת שמוכל ס"ל מודה בשטר שכ' שלריך לקיימו וכמב"כ סתום' סתם. גם שם שכר דכריו שדיכר שם ליכת מוכיח לו ולפ לימי להכריך עוד בזה) ועי' סי' ק"ו סעי' כ' ועי' בשמעתי לקמן סום קכ"ת: (קסג) והת דגרסי' בירושלמי מילו המניא שטר מתנה כו' ניתין פ"ת ס"ת: (קסד) עבד שהניא גיטו וכתוב בו עלמך וכל"ל קנוין כו' כל"ל ניתין מ' כ': (קסה) וכן הלכתא וצריך בדאיכא ערעור בדשוכיחת בעי קיום כו' שלפון מכומנם ושופר מה שקדם דבסום קל"ת כ' בהדיה דאמי' שם יש ערעור שדשוכיחת לפ בעי קיום ולכן כ"ל כי ס"ם הוא וכ"ל ויש מי שסומר דבדשוכת ערעור שדשוכיחת בעי קיום כו' והיא דעת ה"ר שניעזור כהן שסובת שם בשו"ת ובמ"ך שם ועי' בשתמ"ז סי' קמ"ת ב"ם ס"ק מ"ו וס"ק ט' וסי' קמ"ב ס"ק ב' וסי' ס"ב ס"ק ס"ו ועו"ש: (קמו) ובמתנה היכת דליכת ערעור לפ בעי קיום ופי' דיוקלמי כו' ודלת בפי' קמת דבמתנה ב"כ בעי קיום דק דבשטר כיון דליש בה שכיות לפ מעניע ליה מזוייף משמ"ם בשטר"ם ובשטר מכר לפי שים בהן שכיות וים בהן מוכה ללקוחות. ומינה דבשטר שים בה שכיות בעי ב"כ קיום. והת דעבד בעי קיום כשנוכר לעיל שם קמ"ד והת שטר כזי שמיה י"ל דמיירי בשת בעלמו ועכשר ועי' בתי' שכ"ת בניעין מ' ל' ועו"ש היעיע: (קמו) ובגרסי' בשי שמר דיני ממונות. דיני ממונות ודיני נפשות ודיני קידום שהודם ועיבור בשם שין מוגין להם כו' בל"ל בהאדרין ל"ו ל': (קסח) מדלת תביב בהדייהו קיום שטרות ב"ש קיום שטרות בקרובין כשר כו' בל"ל: (קסט) שו למלוה שו ללוה בכלל דיני ממונות הוא כו'

כל"ל עיי' בשי' מ"ו כעי' ו"ש ב' דיעות בזה ועיי' בש' שכשב"ן סי' קי"ב ועיי' לעיל שום פ"ע: (קנ) והלכתא שין עד מפי עד כשר בקיום כו' עיי' בשוס' כשובות כ"ת ב' בד"ה ום"ת כו' וב"ב מ' ת' ד"ה קיום שטרות כו' יעו"ש ובשב שמ"ה ב' : (קנא) שם דשמעין ושום שים גדול עמו משום דליכת כו' כל"ל עיי' לעיל שום קל"ז: (קנב) שבל שילו סי' שומו גדול קטוב לשד כשר כו' עיי"ש בד"ן ובשמ"ע שם ס"ק מ"ס שבל לת יסיו עידי הקיום קטונין זה לזה יעו"ש בשעי' י"ת בהג"ה ועיי' לעיל שום פ"ע דשם ב' קטונין על שמיטה ת' פסול יעו"ש טיטיב ושכת מיירי להגדול קטוב לשד שמשום ורשוק שמי שהות מעיד בגדלו שה שנלשה בקטנו וק"ל: (קנג) והלכתא גדול שנלשה בקומנו כשב יד של שמיו ושל אביו ועמו גדול שמעיד על זה ושות לשוק כשר שבל קוטבת כו' כל"ל ת"ל כשמומו ות"ל להגיה וה"ק דשם הגדול שנלשה בקומנו שות לשוק ועמו גדול שמר קטוב ג"כ כשב: (קנד) שבל קוטבת שמיטי פסול ות"ש. כ"ל ת"ע שה בשמנה קוטבת זו שבל קוטבת: (קנה) שם יש עדים שהוא כתב ידם כו' עיי' שוב סי' מ"ו כעי' יו"ד ושום שות ועיי"ש בש"ך ס"ק ט"ו: (קנו) או כשכתב ידם יוצא ממקום אחר וזה דומה בעינינו. כ"ל שמדמיט הש"ך כשב לכשב ושכי שם דומיט זה לזה ס"ו קיום: (קנז) אין נאמנין לפסלו הינו שם מומיט שום שכת דליכת מי שכת כשב ידו כל"ל ניתין ג' ת': (קנט) ומדגרסי' שם שמע מינה שכת מי שכת כשב ידו כל"ל ניתין ג' ת': (קס) ש"ת ת' יודעין שם שמע מינה שכת מי שכת כשב ידו כל"ל ניתין ג' ת': (קסא) ומסתברא דשכת בעי קיום כו' שלפון מנומנם ושופר מה שקדם דבסום קל"ת כ' בהדיה דאמי' שם יש ערעור שדשוכיחת לפ בעי קיום ולכן כ"ל כי ס"ם הוא וכ"ל ויש מי שסומר דבדשוכת ערעור שדשוכיחת בעי קיום כו' והיא דעת ה"ר שניעזור כהן שסובת שם בשו"ת ובמ"ך שם ועי' בשתמ"ז סי' קמ"ת ב"ם ס"ק מ"ו וס"ק ט' וסי' קמ"ב ס"ק ב' וסי' ס"ב ס"ק ס"ו ועו"ש: (קסב) שו של שמיו שו של שכיו כו' היינו בגדול שנלשה בקומנו עיי' לעיל שום קל"ד וכ"ם בגדול בדשה בגדלומו עיי' לעיל שום קנ"ג: (קסג) דשם כב שוסיעת שמם עין כו' ניתין ל"י ת' פ"ת ב' ב"ב קם"ת ב': (קסד) ובירושלמי נמי גרסיון כ' שכהו שיש שלפ"ף פ"ע דניעין ה"ת: (קסה) כדשמר בבת שין שמיטת ידי כו' ב"ב קם"ז ת': (קסו) ואמר ר"ז טיבעא דבבל גרמה לי כו' עיי' נדה כ' כ' ומכאן רמיה דלפו כל שדם יכול לדמות בכיוון יפה: (קסז) בדשמר כ"פ שפי בשלה היא לפ מנגינן בזה כו' עיי' לעיל מאמר ח' שום קמ"ח ועו"ש בב"ב בשטע"ז סי' קמ"ת ס"ק מ"ו וס"ק מ"ד: (קסח) גרסי' ניעין שבל בשטרות שם יודע כו' עיי' לעיל מאמר ז' ת"ת שום קל"ת: (קסט) ומסתברא דאי שקרי להו שרי דידעי למיקרי בטפיח לפי תומו כדאמרינן בשטרא פרסאה (קע) והילכתא היכא דחתומי סהדי בשטר ולא קי"ל אי ידעי למיקר' או לא. בחוקת בשרין קיומי ומקויטי ליה בי דינא ומגבינן ביה כדי שלא תנעול דלת בפני לווין. ואי קים לן דלא ידעי למיקרי אע"ג דסהדי אחריתי ידיהו דיקי במהרותא ע"פ (קעא) אי מכווני אשטרא מקיומי ליה כדכתב לעיל

לעיל והכין כתבי רבוותא . והא דאמרינן בשטרא פרסאה והא לא ידעי למיקרי דוקא בשטרא פרסאה . אבל דידן חזקה דידעי . ודווקא בליתנהו קמן . אבל איתנהו קמא בדקינן להו אי אמרי אקרינן להו למאן דידעי למיקרי ממצינן עליהו . (קעב) ואי לא לא ודווקא רב נחמן וספרי דדייני . אבל רב נחמן וספרי אחריני אי נמי ספרי דדייני ואינש אחרינא לא : (קעג) גרסינן בירושלמי גיטין אמר רב הדיינים חותמין אע"פ שלא קראוהו אבל אין העדים חותמין אא"כ יודעין לקרות . אמר יבא עלי אם עשיתים מיומוי אמר ר' חנאי קומי ר' יוסי לא אתא קומי רב כתב יווני מיומוי וקיימי בחתימו מתני' פליגא על רב גט שכתבו עברית ועדיו יוונית ועדיו עברית כשר פתר לה בשהיו יודעין לקרות (קעד) ולא היו יודעין לחתום או שהיו יודעין את שניהן ואתמר באיזה מהן שרצו . (קעה) רב אמר צריכין הדיינים לכתוב אישרנוהו וקיימנוהו במעמד פלוני ופלוני (קעו) למה כדי (שלא) יהו מצויין להזמה ומעתה אפי' באיזה יום ובאיזו שעה ובאיזה מקום גזר דין נפק מן קומי רב ולא כתב כן : גרסינן בפ' גט פשוט (קעז) הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול היו ארבעה וחמשה עדים חתומים על השטר . ונמצא אחד מהן קרוב או פסול (קעח) תתקיים העדות בשאר ותמצא לפסול :

אות קוף קבלת העדות

(א) **תנן** התם שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים (ב) ברחוקים ולא בקרובים ואינה נוהגת אלא בראויין להעיד ות"ר ועמדו שני האנשים (ג) בעדים הכתוב מדבר . וכי תימא כל כבודה בת מלך פנימה כו' (ד) אבן טגש ש"מ דין הוא שלא להוציא הנשים לב"ד (ה) אלא לשלוח להם דיינו על שלוחי ב"ד (ו) וכן מנהג ואסר עולא מחלוקת בבעלי דינין אבל בעדים דברי הכל בעמידה . (ז) ואמר רב הונא מחלוקת בשעת משא ומתן אבל בשעת גמר דין דברי הכל דיין בישיבה ובעלי דינין בעמידה ואמר רבה בר הונא (ח) האי צורבא מרבנן דידע בסהדותא וזילא ביה מילתא למיזל לבי דינא דוזפי מיניה לא ליזיל (ט) שבועת העדות כיצד אסר לעדים בואו והעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך וכו' השביע עליו חמשה פעמים חוץ לב"ד ובאו לב"ד והודו פטורין כפרו חייבין על כל אחת ואחת נמרינן סינה סהדי (י) דשמיתי באפיהו תרי ותלת זימני וכבשי סהדותא ולא אסהידו כלל בב"ד ובתר הכי אסהידו בב"ד מקבלינן להו ובבבישת עדותן לא מיפסיל (יא) אבל כפרו בב"ד ואמר לא ידעינן והדרי ואסהידו קיי"ל כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ודוקא כפירה בב"ד אבל שלא בב"ד לא מיפסלי (יב) כדאסיקנא שבועה חוץ לב"ד וכפירה בב"ד לרבינו שרירא (יג) אי יהבי אסהלא לדבריהן יכולין לחזור ולהגיד (יד) גרסינן בפ' הנחל אמר רב אסי אמר ר' שבתי מקבלין עדותן שלא בפני בעל דין תהי בה ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קיבלה מיניהו ר' יוסי בר' חנינא כגון שהיה הוא הולה או עדיו חולין או שהיו עדיו מבקשין לילך למדינת הים ושלחו לו ולא בא (טו) איכא דגרסי או ששלחו אמר רב יהודה אמר שמואל מקבלין עדות שלא בפני בעל דין אמר מר עוקבא לדידי מיפרשא לי מיניה דמר שמואל כגון דפתחו ליה בדיניה ושלחו ליה ולא אתא (טז) אבל לא פתחו ליה בדיניה אמר לב"ד הגדול אזילנא וכי פתחו ליה נמי אמר לב"ד הגדול אזילנא א"ר הונא כגון דנקט דיסקיא מב"ד הגדול (יז) ומסתברא הא דשמואל אשלחו לו ולא בא פליגי אהדדי ומודה שמואל בשהיה הוא חולה או עדיו חולים או שהיו עדיו מבקשין לילך למדינת הים (יח) וה"ה עדים שאין יודעין לחתום או שזה במקום רחוק וזה במקום רחוק וצריך לו לצרף עדותן . וכן דעת הגאונים ודעת ה"ר יעקב אבל בולן בעיר אין מקבלין אלא בפני בעל דין ואיכא מר"א דוקא עדות בלא קנין אבל בקנין מקבלין ולא מסתברא . וה"מ בקבלת עדות אבל קיום מקיימין שלא בפני בעל דין (יט) דלא אמרי' יבא בעל השור ויעמוד על שורו כדליעיל . ומסתברא כי היכי דמקיימין הכי נמי גומרין שלא בפניו (כ) אפילו לרבנן דאמרי אין גומרין דינו של שור אלא בפניו . תני מילי שור משום דכתיב בעליו (כא) דמיתתו בעשרה ושלשה דכמיתת הבעלים כך מיתת השור אבל בממונא אע"ג דבעלים בני טענה נינהו ואי אית ליה טענתא מעליתא הדר ליה לדיניה . (כב) אבל הכא לא אפשר והילכתא גומרין וכתב הרב ר' יהודה (כג) הני מילי למיגמר דינא . דלא פסקינן על סהדותא אלא בפני בעל דין

שער החדש

(יב) כדאסיקנא שבועה חוץ לב"ד לפירוש בב"ד . שם ל"ב מ' : (יג) מי יהבי ממחלת לדבריהן כו' עי"ש בהג"ה ועיי"ש בב"י ומתו' ח' ס' : (יד) גרסי' בפ' הנחל אמ"ח אמ"ש מקבלין עדים שלא בפני בע"ד כו' כל"ל ב"ק קי"ב ב' עיי' ח' נמוקי קמאי סי' קנ"ח : (טו) מיהא דגרסי מי שלחו לו כו' עי"ש בתום' ד"ה ושלחו לו כו' ועיי"ש בהג"ה ב' ג' ועיי' כי כ"מ שעי' כ"ז : (טז) מכל לא פתחו לי' בדיני' מלי מ"ל מכל הגדול מזילנא מ"ה כי פתחו לו נמי מלי מ"ל לב"ד הגדול מזילנא ממה לגיזמא כגון דנקט דיסקיא כו' כל"ל שם בב"ק ועיי' לקמן ה' גיטין תום' י"ד : (יז) ומסתברא הא דאמוחל הא דשמוחל שלחו לו ולא בא קאי כו' דכי לגיזמא כגון בב"י סי' כ"ם שעי' כ"ם . וי"ל דאזיל לשעמי' בתום' ס"ו ושלחו לו ולא בא קאי כו' דכי לגיזמא כגון דנקט דיסקיא כו' כל"ל שם בב"ק ועיי' לקמן ה' גיטין תום' י"ד : (יח) ומסתברא הא דשמואל אשלחו לו ולא בא קאי אהדדי ומודה שמואל בשהיה הוא חולה או עדיו חולים או שהיו עדיו מבקשין לילך למדינת הים וה"ה עדים שאין יודעין לחתום או שזה במקום רחוק וזה במקום רחוק וצריך לו לצרף עדותן . וכן דעת הגאונים ודעת ה"ר יעקב אבל בולן בעיר אין מקבלין אלא בפני בעל דין ואיכא מר"א דוקא עדות בלא קנין אבל בקנין מקבלין ולא מסתברא . וה"מ בקבלת עדות אבל קיום מקיימין שלא בפני בעל דין (יט) דלא אמרי' יבא בעל השור ויעמוד על שורו כדליעיל . ומסתברא כי היכי דמקיימין הכי נמי גומרין שלא בפניו (כ) אפילו לרבנן דאמרי אין גומרין דינו של שור אלא בפניו . תני מילי שור משום דכתיב בעליו (כא) דמיתתו בעשרה ושלשה דכמיתת הבעלים כך מיתת השור אבל בממונא אע"ג דבעלים בני טענה נינהו ואי אית ליה טענתא מעליתא הדר ליה לדיניה . (כב) אבל הכא לא אפשר והילכתא גומרין וכתב הרב ר' יהודה (כג) הני מילי למיגמר דינא . דלא פסקינן על סהדותא אלא בפני בעל דין

דין כדאמרינן בגמרא דפתחו ביה בדינא. אבל קבלת עדות שלא בשעת גמר דין לא שייכ' בהא שמעתא צריכה עיונא והיכא דאיתקבל סהדותא שלא בפני בעל דין (כד) איכא ס"ד עדותן עדות ונמרינן לדיניה. (כה) וסמסברא דאי אתו וסהדי זימנא אחריתי באפי' ואיתכוון קבלינן ליה ונמרינן לדיניה אי לא לא. (כו) גרסי' בירושלמי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ועבדין ליה גזר דין ואם עירער עירעורו קיים. (כז) וכ"ש אנן דקיי"ל דאין מקבלין שעירעורו קיים. ירושלמי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ועבדין ליה גזר דין (כח) כהדא דסך ושבק ירותא לר' יאשיה קביל ר' אלעזר סהדי בלא אפוי וזכי לר' יאשיה ולא עוד אלא דשבק ספריא כתב ר' אליעזר ליורתיה ספרים שזבתה בהן ארץ ישראל. אין מוציאין אותו לחוץ לארץ כתב על מנת להוציא מוציא כו' ר' ירמיה הוה ליה עם חד בר נש קבלין סהדי דלא באפוי דר' ירמיה וחיבין לר' ירמיה והוה יתב ר' ירמיה ומצטער ואמר (כט) איפשר מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ואפי' עמהן באותה שעה אמר חסית דעתם דרבנן. (ל) תשובה לדבינו אלפס אם בא לפני בית דין שטר קבלת עדות והעדים באותה העיר רואין אם אותן מקבלי עדות בקיאין בריקדוק עדים ובחקירתן הולכין אחר השטר ואין חוששין לעדות העדים (לא) אם לאו אין סומכין על קבלת עדות וכתיבה אלא סומכין על העדים והילכתא קבלת עדות צריך שלשה מומחין יודעין הילכות עדות כשרין ולא פסולין ווהירין בקבלתן לבוין עדות כל אחד ואחד כדתנן הוי זהיר בדבריך שמא מתוכן ילמדו לשקר משום דבי דינא בתר בי דינא לא דיוקי ומחדש התחילו החזיוות לקבל עדות ומטים עקלקלותם. וכל המקבל עדות (לב) ואינו ראוי לדון מקבל עדות שקר. ואין ראוי לדון על פי אותו השטר. (לג) גרסינן בפרק מי שאחזו אם לא יניד פרט לאלם שאינו יכול להניד ואמאי הא יכול להניד מתוך הכתב אמר אביי עדות קא אמרת שאני עדות דרחמנא אמר מפיהם לא מפי הכתב. והא דתניא כשם שבודקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למשאות ולמתנות ולירושות ולעדיות בעדות אשה דאקילו בה רבנן ירושות (לד) ירושת בנו הבבור משאות ומתנות דידיה. אבל בעלמא אפי' בקרקע לא מסהיד בלל בכתיבה ולא בבריקה ואפי' שומע ואינו מדבר. (לה) אבל לגבי מקח ומכר ולענין גט דכ"ע הרי הוא בפיקח לכל דבריו אבל אינו שומע ואינו מדבר קיימא כתנאי. (לו) ואסי' הילכתא במאמר גט. וש"מ שאין לעדים לכתוב עדותן באיגרת ולשלוח. (לז) וכן כתב ר"ש בפי' חומש. ובירושלמי הכי מוכח

(לח) מצאו כתב בשטר מת פלוני נהרג פלוני. ר' ירמיה אמר משיאין את אשתו. ר' בון אמר אין משיאין. מתניתין מסייעא לר' ירמיה על פי עדים ולא על פי כתבן לא על פי תורגמן. ולא עד מפי עד ועבשיו משיאין עד מפי עד ודכוותה על פי כתבן משיאין. ומתני' מסייעא לר' בון בר כהנא יפה כח עדים מכח השטר וכח השטר מכח עדים. שהעדים שאמרו מת פלוני נהרג פלוני משיאין את אשתו מצאו כתב בשטר מת פלוני נהרג פלוני אין משיאין את אשתו ויפה כח השטר שהמלוה בעדים גובה מנכסים בני חורין בשטר גובה מנכסים משועבדים (לט) ורבינו יעקב אמר מנהג הוא לשלוה באיגרת. (מ) והא דירושלמי בגון ההוא דאמרינן מהו להעלות משטרות ליוחסין (מא) שכתב בו ביום שמת פלוני לוה פלוני מפלוני והא דמי שאחזו דוקא שאינו ראוי להניד בגון אלם שאינו יכול לדבר אבל פיקח עדותו עדות כדאמרינן כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכו' וסמסברא הא דמי שאחזו לא דמיא לעדות בכתב. דההוא לאו הגדה היא ולא ידיע בעל הגדה דלא מצי למימר זה כתב ידי. אבל היכא דידיע דמצינן למיחקר כיון דראוי להגדה הא מקיימא לכתב ידן וכשר ודמי למחאה בפני שנים דכותבין עדותן ומודיעין למעורר. (מב) וגרסי' בפ' ב' דכתובות כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה אפי' לאחר כמה שנים (מג) ואמר ר' הונא והוא שזובה מעצמו ור"י אמר אע"פ שאינו זוכרה מעצמו כלומר שאינו זוכר שיהא לו עדות וכשרואה הכתב זוכר שהיה לו עדים (מד) וזהו שמעיד על פי הכתב בכל ענין העדים אבל אם אינו נזכר כלל היינו מפיהם ולא מפי כתבם (מה) ור"ש פי' שאינו זוכר כל העדות אלא זוכר קצת העדות ואם כן רב הונא דקאמר והוא שזוכרה מעצמו שזוכר כל העדות פשיטא אלא כדפרישית אמר רבא ש"מ סדר' יוחנן (מו) הני בי תרי דידעי סהדותא ומינשי חד מינייהו סדכר ליה חד לחבריה וסדכר אבל לעצמו לא ואי צורבא מדרבנן הוא אפי' לעצמו וקיי"ל כרבא אליבא דר' יוחנן ורבינו אבן מגש כתב (מז) עד כאן לא פליגי (מח) אלא דמדכר ליה בתר הכי סיהו לא אידכר ליה הוא מודיעו. אבל לא מדכר ליה כלל אלא דסמיך אשיטוש השטר כל שכן למיסמך אחבריה ליכא למ"ד דהויא עדות (מט) והא דאמרינן התם ש"מ האי סהדותא עד שיתין שנין אדכר ליה טפי לא מדכר ליתה אלא גבי טומאה אבל בעלמא אפילו טובא: ירושלמי אתיא דרב הונא כר' ור' יוחנן ברבנן (נ) וברוינא ליה בשער ראשון. (נא) וסמסברא מוקאסר ר' יוחנן אע"פ שאין זוברה עדותו עדות משמע שאינו זוכרה כלל

שער החדש

קנקט ממטלטלי יע"ם: (לו) ומסיק הלכתא כמחמר נמ. סיימו לעיל מחמר ז' מ"מ מות רכ"ד: (לז) וכ"כ ר"ם בפי' חומש דכריס י"מ פסוק ס"ו יע"ם כרס"י: (לח) מלמד כתוב כשטר מה פלוני נהרג פלוני כו' ירושלמי פע"ז דיכמות ה"ז ועי' חום' יבמות קכ"ב ע' ד"ה דמחז לי' כו' יע"ם (וכאו"ז סי' תסמ"ה) וכן ניסין ע"ח ע' וכתי' כרמב"ם מ' מ' ועי' בתשב"ץ סי' י"ז סעי' י"ח: (לט) ורבינו יעקב אמר מנהג לשלוח באיגרת ס"ב מ' ועי' חום' יבמות קכ"ב ע' ד"ה דמחז נכתובת כו' ובראש"ם מ' ז' ובחום' כתובות כ' ב' יע"ם וב"ב מ' ע' ד"ה מחתה נפני כו' יע"ם היטיב ועי' בסי' כ"ח סעי' י"ח: (מ) והסיק דירושלמי כגון ההיא דלמקיון מהו לפעלות כו' כתובות כ"ד ב': (מא) מכתוב בו ביום שמת פלוני לוה פלוני כו' ולכן מקיון דמך מעידין דק על גוף המלוה ולא על ענין המיתה דומיא דהא דכתובות מת מעלין מסטרות ליוחסין יע"ם (ומ"ל ומסתברא כו' ל"ל דהתוא לאו הגדה היא ולא יבוע לבעל הגדה כוי): (מב) גרסי' כפ"ב דכתובות כותב מדם על הסטר כו' מם כ' ע': (מג) ומ"ה והוא שזוכרה מעצמו ור"י אמר כו' כ"ל: (מד) וזהו שמעיד מפי' הכתב בכל ענין העדות מכל מה כו' כ"ל ר"ל בלא הסטר לא מזכר כלל רק ע"פ הכתב הזכר כל העדות מז יוכל להעיד (וכ"ל וכסרומה בכתב זוכר מסי' לו עדות כו') ועי' בסי' כ"ח סעי' י"ב (וכוונת רבינו דבעינן כשירותה הסטר לריך שיזכור מסי' עד בשעה מע"ב שמינו זוכר מכל פרטי העדות): (מה) וכ"ם פי' שמינו זוכר כל העדות מלא זוכר קלת כו' כמ"י פי' כן בדברי ר"ה ע' כ' פשיטא דלכ"ם מה שסקשה לבינו ויש לעיי' בזה: (מו) הני בי תרי דידעי סהדותא כו' סם. ומם סעי' י"ד: (מז) ע"כ לא פליגי מלא כו' וכ"ם דעת הטומ"ם שם סעי' י"ב: (מח) מלא דמדכר ליי' בשר הכי מיהו לא מידכרי ליי' מעלמו מלא הוא מודיעו מבל מי לא מדכר ליי' בלל כו' כ"ל: (מט) והא דאמרי' התם ש"מ האי סהדותא כו' שם כ' ב' יפו"ם ומם סעי' י"ב: (נ) וברוינא ליי' בשער ראשון. עיי' לעיל מאמר מ' חום ע"ה: (נא) ומסתברא מדקאמר ר"י אע"פ כו' פליג על ר"י אלן מנא"ם דלעיל חות מ"ז ועל מש"כ למפלה בחות ע"ד דבעינן מיזכור מעלמו:

כלל אף על פי כן מעיד כדפרישית טעמא על כנה שבשטר הוא מעיד. גרסי' בפרק זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד כו' (נג) אלו הן הפסולין משחק בקוביא ומלוה בריבית וכפריחי יונים (נג) וסוחרי שביעית ועברים וכו' אמר ר' יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא כשר (נד) משחק בקוביא דפסול דהוה ליה אסכבתא ורב ששת אמר בהן גדול לאו אסכבתא היא אלא כפני שאין עוסקין ביישובו של עולם (נה) אמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר (נו) הלכה בר' יהודה. ירושלמי ר' אבא בר זברא ר' אבהו בשם ר' אלעזר הלכה כר' יהודה דתנתי' אלפס ר' אבא בר זברא דאמ' שמועה משום זעיר מינה ומלוה בריבית (נז) אמר רבא להה בריבית פסול לעדות ומתני' דקתני מלוה. מלוה הבאה לו בריבית קתני ומכתבינא דלוה פסול דרבנן הוא (נח) אבל מלוה לא אצטריך (נט) דההוא פסול דאוריתא ורד' פי' דאפי' מלוה פסול מדיבנן הוא (ס) ואשמעינן אע"ג דמעלמא קאתי ליה רשע מיקרי ועוד כתב לי (סא) כך הני חייבי לאוין דפסולין אלא לאו שיש בו מעשה ונשבע ומיסר ומקלל חבירו בשם שהן בני מלקות פסולין לעדות (סב) ואמרי רבוותא בלא התראה ובלא הברזה ותמיהא לן מילתא (סג) ומסתברא דלא מיפסל אלא לאו שבכללות רשע דחמס בגון סומר לאכול נבילה להכעיס שעובר על לאו (סד) דלא תאכלו כל נבילה ובכלל רשע דחמס שאוכל נבילה לתיאבון שמצאה בזול (סה) ובגון מועלין בשבועת שוא בכלל בשבועת שקר דממון (כו) ועד זומם רשע דחמס הוא לדברי הכל שבשכירות הדסים על לאו דלא תעשה כל מלאכה ומאכלים וחשוד על העריות אע"ג דרשע דחמס מיקרי (סז) דהא כי מלאה הארץ חמס מפניהם. וכתיב ביה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ (סח) ובכל מקום שנא' השחתה אינו אלא דבר ערוה וע"א. (סט) ובראשית רבה חמס זו ע"א וגילוי עריות ושפיכות דמים אפי' הכי (ע) כשר לעדות אליבא דרב נחמן דיצרו תוקפו ורב ששת פסיל ליה (עא) דאי איתא דלאו רשע דחמס הוא ומשום הכי מכשר רב נחמן אם כן רב נחמן אליבא דלאו כהלכתא אמר הא לא בעינן טעמא כחכמים היכי פסקי רבוותא הילכתא כרב נחמן. אלא מסתברא דחשוד על העריות רשע דחמס הוא מהכא וגזל ועריות חמס הוא. (עב) ומוכח לן בפ"ק דר"ה דמלוה בריבית רשע דחמס פסול דרבנן הוא (עג) וקשיא לן ורבא מאי קמ"ל הא תניא לקמן בבריתא אחד הלוה ואחד המלוה (עד) משום הכי ניתא לן כדפר' דרבא לא אתא לאשמעינן אלא פי' דמתני' לוה קאמר דמלוה פסול דאוריתא הוא. תשובה לרבי' האי דנקט מלוה ולא נקט שאר חייבי לאוין משום דמלוה בריבית מצוי מכל עוברי עבירות וה"ה לשאר חייבי לאוין (עה) דההוא גברא דנפק טריפתא מתותי ידיה פסליה רב נחמן ועבריה (עו) תנא הוסיפו עליהן הגזלנין בגון מציאת חרש שופה וקטן (עז) וחמסן וגבאי מוכסין כל הני כיון דחמדי ממון וקא שקלי גזרו ביה רבנן. (עח) ירושלמי הוסיפו עליהן הגזלנין וכל החשוד על הממון (עט) משחק בקוביא מאימתי תוורתן. משישברו פסיפיהן ויחזרו בהן חזרה גמורה דאפי' בהנם לא עבדי (פ) ומלוה בריבית משיקרעו שטריהן ואפי' לגוי לא מוזפי. ומפריחי יונים (פא) משישברו את פי נמיהן ואפילו בהפקר לא עבדו (פב) סוחרי שביעית משיגיע שביעית אחרת ויבדלו ואמר ר' יוחנן לא חזרת דברים אלא חזרת ממון (פג) והחשוד על הטריפה אין לו תקנה עד שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזור אבידה בדבר חשוב או שיוציא טרפה מתחת ידו בדבר חשוב. (פד) ירושלמי החשוד על השבועה מאימתי מקבלין אותו משיבוא לב"ד שאין מכירין אותו ויאמר חשוד אני (פה) ירושלמי לבעל מתיבתא כראזיל למדין קומי ב"ד ולא חכמין ליה ומעלין ההוא גברא חשוד הוא (פו) לר' אלפס החשוד על הגניבה אם החזיר בתשובה בלא יראה ופחד וקיבל עליו שלא לגנוב לישראל וגו' מקבלין עדותן וחשוד על השבועה

שער החדש

(נב) מלו הן הפסולים משחק בקוביא כו' סנהדרין כ"ד ב' ועי' נמ' גמוי קדמאי סי' ס': (נג) וסוחרי שביעית ועבדים כו' כ"ה בכ"ה ס' סנהדרין כ"ז ב' וכ"ה בירושלמי כאן ועי"ש בסנהדרין בתוס' ד"ה ומלו הן כו': (נד) משחק בקוביא דפסול אמר לפי בר ממן מפום דהוי"ל מסכבתא וכ"ש אמר כה"ג לאו הסמכתא כו' כל"ל שם כ"ד ב': (נה) שם"ח סי' ס"ח הלכה כר"י כו' שם כ"ו ב' ועי' ס' ל"ד סעי' ט"ז: (נו) הלכה כר"י דמתניתין מוקלע ר' אבא בר זברא כל"ל שביעית פ"ז ה"ח סנהדרין פ"ג ה"ה: (נז) אמר רבא לוה בריבית פסול לעדות אמרו כו' שם בסנהדרין כ"ה ס' ס': (נח) אבל מלוה לא אצטריך דהוה פסול מדלוייתא כו' וכ"כ הגמ"י שם בסנהדרין אבל מדברי הסופ' חס ד"ה ומלו הן כו' לא כ"כ רק לפי' מלוה בריבית קלוקה לא מפסיל רק מדרבנן יעו"ש היטיב ועי' בר"ה כ"ב ס' נחום' ועי' סי' ל"ד סעי' יו"ד ועי' לקמן לוה מ"ג: (נט) דההוא פסול מדלוייתא וכיון יעקב פי' דאפי' מלוה פסול מדרבנן כו' כל"ל: (ס) ומשמעינן מע"ג דמעלמא קא יתיב ליה כשם בו מעכה כו' ועי' למב"ם פ"ו מה' עדות ה"ב וסי' ל"ד סעי' ב' ופי' לקמן לוה ק"כ: (סב) ומהכי לכוותא בלא התראה ובלא הברזה. מה דבלא הברזה מבואר בם"ס סנהדרין כ"ו ב' ובסי' ל"ד סעי' כ"ג ומ"ב דלא בעינן התראה עיי' בחומים ובמיוחס שם והכלל דלא בעינן חייב מלקות ממש רק מכיוצא בזה חומים עיי' ברמב"ם פי"ב מה' עדות ה"ח וסי' ל"ד סעי' כ"ד: (סג) ומסתברא דלא מיפסל אלא לאו שבכללו דשם רשע דחמס שמייב מלקות אינו פסול רק לאו שבכללו דשם רשע דחמס כגון שם שוכל נבלות להכעיס כיון שזה בכללו דשם רשע דחמס דהייט שוכל נבילות להיתיבון לכן מיפסל אף שוכל נבלות להכעיס. כנלפ"ד לבאר דעתו ועיי' לקמן לוה ק"ם: (סד) דלא תאכלו כל נבלה ובכללו דשם רשע דחמס שאוכל נבלה להיתיבון כו' כל"ל שם כ"ו ס': (סה) וכגון מועלין בשבועת שוא דבכללו שבועת שקר דממון כל"ל שם: (סו) ופי' זומם דשם דהמם הוא לד"ה וכן קובעי המת ביו"ע להגון שבשכירות דמיס הוא עובר על לאו דלא תעשה כל מלאכה וכן חשוד על המאכלים וחשוד על העריות כו' כל"ל יעו"ש כ"ו ב' דהוסיפו מהיס ביו"ס להגון לי' לאו דסכרי מלוה שבדי היו שפולים יעו"ש ועיי"ש בנדה"י ומש"כ מאכלים היינו מהא דשוכל נבלות להיתיבון ועיי' לקמן לוה ק"ד: (סז) דהא כתיב כי מלאה הארץ כו' כל"ל: (סח) ובכל מקום שנא' השחתה לינו אלא דבר ערוה וע"ז כו' סנהדרין ג' ס' ע"ז ב"ג ב' מולין כ"ג ס' נכורות ל' ס' תמורה כ"ח ב': (סט) ובב"ר חמס זו ע"ז וג"ע ום"ד כו' ב"ר פל"ג: (ע) כשר לעדות אליבא דר"נ דיצרו תוקפו. עיי"ש כ"ו ב' בד"ה ורחמוד על כו' וביבמות

השבועה (פז) כדתנן בפ' כל הנשבעין אחת שבועת העדות ואחת שבועת הפקדון ואפי' שבועת שוא. (פח) וליתני שבועת ביטוי כי קתני שבועה. דכי קא משתבע משתבע ביטוי אבל שבועת ביטוי דכי קא משתבע איכ"ל בקושטא קא משתבע. כגון אוכל ולא אוכל. (פט) פר"ש דלא כיפסיל (צ) ומפ' נהי דלא קתני טיהו. אם עבר על השבועה כיפסיל (צא) וש"מ עובר על גזירת קהל כיפסיל. דהיינו שבועת ביטוי וכן הורה ה"ר יעקב בר' משולם. גרסי' בפ"ק דע"א (צב) וכולן שחזרו בהן אין מקבלין אותן עולמית דברי ר' מאיר ר"י אומר הזרו בהן במטמוניות אין מקבלין אותן ר' יהושע בן קרחה אומר בין כך ובין כך מקבלין אותן. שנא' שובו בנים שובבים אמר ר' יצחק א"ר יוחנן הלכה כר' יהושע בן קרחה (צג) ועל כל חשוד קאמר (צד) ור' נימים אמר על כל הפושעים קאמר. (צה) וגרסי' בב"ק בפ' הגוזל הגזלנין ובלוי ברבית אין מקבלין מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה היבנו (צו) ודווקא בשאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת מקבלין (צז) ומסתברא דווקא בשהרהר תשובה בדעתו ומחזר כל גזילותיו. אבל לא הרהר תשובה בדעתו אלא שבא הנגזל ותבע ממנו את שלו מקבלין היכנו דאי לא תימא הכי (צח) קשיא ההוא דגזל פרנא דהורא דעבדי טובא וכמה מעשיות דתניא בגזלן (צט) בראש השנה אילין הפסולין וכו' זה הכלל כל עדות שאין האשה כשירה לה אף הן אינן כשירין לה הא אשה כשירה לה אף הן כשירין לה. זאת אומרת גזלן דבריהן כשר לעדות אשה (ק) וש"מ פסול מדברי תורה פסול לעדות אשה. אבל פסול מדבריהן כגון משחק בקוביא וחבריהן כשירין. (קא) ומיהו פסול מדברי תורה לא גרע מגוי דאם הוא (קב) מסיה לפי תומו כשר. ועוד דהא הוסיפו עליהן הרועים והגבאין והטוכסין. (קג) אמר רבא רועה שאמרו אחד רועה בהמה דקה ואחד רועה בהמה גסה ואמר רבא (קד) סתם רועה פסול סתם גבאי כשר ודווקא ברועה דידיה אבל דעלמא כשר הזקה אין אדם חוטא ולא לו. (קה) כדאיתא בריש גמר' דב"מ. ואמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר (קו) כולן צריכין הכרזה בב"ד והועה נמי ק"ל כט"ר בעי הכרזה ודווקא פסולין דרבנן (קו) אבל פסולין דאורייתא לא בעי הכרזה כגון עבד ואשה. (קח) וחד"ש ושומה וקטן. (קח) וסומין וקרובין וגנבים. אע"פ שאינן בני טלקות וחייבי טלקות כגון אוכלי נבילות שקצים ורמשים וכיוצא בהן דאסורין מן התורה (קט) ומסתברא איכור עשה אבל דבר שאיסורו מדברי סופרים כגון גבינת גוים ובשר עוף בחלב או שהילל יום טוב שני של גליות וכיוצא בהן אינו פסול לעדות אפי' מדבריהן ואיכא מ"א פסולין מדרבנן הן ולא נהירא לי. דלא אשכחן פסולין דרבנן אלא בחשר מטון (קי) ומברא דיקן איתא לעיל ואמר רב נחמן (קיא) אוכלי דבר אחר פסולין לעדות ומאי ניהו מקבלי צדקה מן עכו"ם ודוקא בפרהסיא ודאיפשר לאיתזוני בצינעא אבל לא אפשר ליה חיותיה הוא וכשר(קיב)אמר רב נחמן חשוד על העריות כשר לעדות אמר ליה רב ששת עני מרי ארבעין בבתפי' וכשר ומורה רב נחמן לענין עדות אשה שפסול ואמר רבינא ואיתימא רב פפא לא אמרן אלא לאפוקה אבל לעיולה כשר (קיג) ואיתשיל קמי' ואמר הכין הוינא דיהא איפסיק מודה רב נחמן לענין עדות אשה שפסול. ואמר רבינא ואיתימ' רב פפא לא אמרו אלא לאפוקה אבל לעיולה לא והכי הילכתא (קיד) וכתב רבינו אלפס ומודה רב נחמן לענין עדות אשה שפסול. בין לאפוקא בין לעיולא וכן כתב בעל מתיבת' ולא בריר לן דהא בנוסחא דירן גרסינן כדכתבינן לעיל. והילכתא כוותיה דרב ששת באיסורי ואיכא מ"א הני דיני נינהו והילכת' כרב נחמן ברייני. ואע"ג דקי"ל כאביי דאמר לא בעי' רשע דהמם ומיסר אוכל נבילה להכעים ומועלין בשבועות (קטו) והנהו קבוראי דקבור מיתא בי"ט ויאשון כולהו פסולי עדות נינהו שאני דיצרן תקפן (קטז) ובעל מתיבתא כתב הכין ארבעין ובשר התם יצרו תוקפו (קיז) ומפ' כרב נחמן דטוגיא דבריית' כוותיה אולא בנוסחא דילן. (קיח) ואיכא מאן דאמר דווקא חשוד דלוקה משום לא טובה השמועה. אבל בועל ווידאי פסול אפי' לרב נחמן ולא נהירא לן דהשוד על העריות (קיט) דומיא דחשוד על מטון וחשודא על השבועה כדגרסי' בירושלמי ועוד דהא טעמא משום דיצרו

שער החדש

בסג"ה: (פז) כדתנן פ' כל הנשבעין מ' שבועת העדות כו' שבועת מ"ה מ': (פח) וליתני שבועת ביטוי כי קתני שבועה כו' שם מ"ו ב': (פט) פר"ש דלא מיפסיל כו' שם בכמ"י ד"ה שבועת ביטוי כו' ועי"ש בתי' הכמב"ח: (צ) ומפ' נהי דלא קתני טיהו כו' וב"ב סמוס שם בד"ה לכל שבועה כו' ועי"ש בכמ"ם פי' ז' ובפ"ד דגיטין פי' ק' ועי"ש בב"ן בשבועות ועי' פי' ל"ד שעי' ה' ופי' ל"ב שעי' ב': (צא) ומ"מ עובר על גזירת קהל מיפסל. שם בשוה"ע שם ושם: (צב) וכולן שחזרו בהן כו' ע"ז ז' ה' בכורות ל"ח ה': (צג) ועל כל חשוד קאמר כו' יעו"ש בכמ"י ושוה"ע שם ושם: (צד) ור' נסים פומר על כל הפושעים קאמר כו' כני' הרי"ף בע"ז שם יעו"ש ובכמ"ם פי' ד' ועי' בתמב"ם פ"ג מה' מעושה הי"ד ובלח"מ שם: (צה) וגרסי' בב"ק פ' הגוזל הגזלנין ומלוי ברבית כו' ב"ק ל"ד ב' חו"מ הי' שם ופי' ש"ו שעי' ה' וי"ד פי' קס"ח שעי' ז': (צו) ודווקא בשאין גזילה קיימת. שם ל"ה ה' ושם: (צז) ומסתברא דווקא שהרהר תשובה בדעתו כו' עי"ש בשוה"ע שם ובכמ"ם פי' ב' ובכ"מ שם ובנמ"י שם ועי"ש בשוה"ע: (צח) קשיא ההוא דגזל פרנא דהורא ומלוי ברבית כו' ב"ק ל"ד ב' חו"מ הי' שם ופי' ש"ו שעי' ה' וי"ד פי' קס"ח שעי' ז': (צו) ודווקא בשאין גזילה קיימת. שם ל"ה ה' ושם: (צז) ומסתברא דווקא שהרהר תשובה בדעתו כו' עי"ש בכמ"ם פי' ב' ובכ"מ שם ובנמ"י שם ועי"ש בשוה"ע: (צח) קשיא ההוא דגזל פרנא דהורא ומעשי' טובא בגזלן ב

דיצרו תוקפו הוא ובתשובה לרביעו אלפים (קכ) שאין כל היבי לאוין פסולין אלא לאו שיש בו מעשה ונשבע ומיכר ומקלל את חבירו בשם שהן בני סלקות. (קכא) ומסור נמי פסול לעדות ואמר רב נחמן (קכב) גנב ניסן וגנב תשרי לא שמיה גנב (קכג) וה"מ ברישא ודבר טועם ורבר שנגבר סלאבתו. (קכד) מוסר אוכל נבילה להיאבון דברי הכל פסול להבעיס (קכה) אבי אמר פסול והילכתא כוותיה דלא בעינן רשע דחמס (קכו) ואשה ועבד פסולין לעדות אבל גר פשר בדאיתא בבבא קמא (קכז) וסומא וחרש ושוטה וקטן נמי פסול לעדות דהא חרש שוטה וקטן לאו בני דיעה נינהו (קכח) וסומא לאו בר הגדה הוא (קכט) והפתאין והנחפזין ואנשים שאינן יודעין להבין עיקר דבריהן צריכין הקירה ודרישה לב"ד שאף הן בכלל שוטין דלאו בני דיעה נינהו. (קל) בפיסקי הדיינין כר' אלעזר (קלא) גרסינן בהגוזל בתרא א"ר יוחנן בן ברוקה נאמנין אשה וקטן לומר מכאן יצא נחיל של דבורים זה (קלב) אמרי אשה וקטן בני עדות נינהו אמר רב יהודה אמר שמואל כשהיו בעלים מרדפין אחריהן והן משיחין לפי הומן ואמר מכאן יצא נחיל זה של דבורים (קלג) ודוקא כראיתא בירושלמי ובפרק האשה אלו נאמנין להעיד בגודלן טה שראו בקוטנן נאמן אדם לומר (קלד) זה כתב ידו של אבא כו' בקיוו' השטר ירושלמי הא בקוטנן לא תמן תנינן נאמנין אשה או קטן לומר מכאן יצא נחיל זה של דבורים והכא את אמר הכין רב אחא בשם רבי יוחנן לא א"ר יוחנן בן ברוקה אלא על נחיל של דבורי שאין גזלן תורה תני רב אושעיא (קלה) ובלבד במפריח אבל בשכן לא. ר' זעירא בעי קומי ר' מנא לא מטהב' אלא על אחר. אבל לאחר זמן לא (קלו) אמר ליה אף אנן סברי כן ואני כן בד"א בזמן שהעדים במעמדן. אבל יצאו וחזרו אני אומר מפני היראה ומפני הפירהי אמרו (קלז) ואמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה ובשבויה ונחיל של דבורים שהוא קניין דרבנן הקילו והכשירו בהן (קלח) וגרסי' בפ' חבית שנשברה אין עד מפי עד כשר אלא לעדות אשה ולעדות בכור. (קלט) גרסי' בפ"ק דבבא מציעא הכופר בסלוה כשר לעדות בפקדון פסול לעדות (קם) ודווקא דאסהידו ביה דההיא שעתא הוה גביה ואי לא לא מיפסיל עד דמישתבע דאמרי' (קמא) דילמא איגניב ליה וסבר אי כפריה עד דבחישנ' ומשכחנא ליה אבל כופר בסלוה לא מיפסיל אלא בשבועה וקשיא ליה לרבינו יעקב הא דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן (קמב) מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום. והעדים מעידים אותו שיש לו וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממון ואמאי ליט' ליה (קמג) אישתמוטי הוא דקא מישתמיט ואמרי' דבכפריה בב"ד לא אמרינן אישתמוטי הוא דקא מישתמיט ליה דהא מודה במקצת הטענ' (קמד) משבעי' ליה משום דאישתמוטי דקא מישתמיט ליה (קמה) ואיכא דמוקמי לההיא בפקדון ואיכא מאן דאמר בסלוה בשר לעדות דווקא בסודה במקצת דאיכא לביטר אישתמוטי הוא דקא מישתמיט ליה. אבל כופר בכל ליכא למימר אישתמוטי קא מישתמיט ופסול לעדות (קמו) סדמסקינן אלא הא דאמר רב נחמן משביעין אותו שבועת היסת ליכא מיגו דחשיד אסמונא חשיד אשבועתא (קמז) ולא קא משנינן אישתמוטי קא מישתמיט ליה ש"מ דכופר בסלוה דקאמר סודה במקצת הוא. ומסתבר' דאפילו כופר בכל בשר לעדות והאי דלא שאני התם אישתמוטי קא מישתמיט ליה (קמח) משום דהא איתיה בעיניה בידיה ואמר ליה כלי זה שבידך שלי הוא. ואמר לו חבירו לא היו דברים מעולם שלי הוא משביעין אותו שבועת היסת אע"ג דליכא למימר אישתמוטי הוא דקא מישתמיט ליה (קמט) ומיהא נמי שמעינן דרב נחמן ארישא דמתניתין אע"ג דליכא דררא דממונא (קנ) ומסתברא לאותו ממון דווקא קאמר דהוחזק כפרן שאינו נאמן לומר חזרתי ופרעתי אלא אם כן פרעו בעדים דאיב' למימר כי היכי דאישתמוטי קא מישתמיט ליה בטענת' קמייתא דאין לך נמי בידי הכי נמי מישתמיט ליה בטענתא בתרייתא דאמר פרעתי ואינו נאמן שפרע אבל בממון אחר אינו פסול לעדות דאמרינן אישתמוטי קא מישתמיט ליה (קנא) והוחזק בפרן דקאמר גבי פקדון דווקא דקאמר בב"ד לא היו דברים מעולם ועדים מכחישין אותו. אבל הודה מעצמו אי נמי אמר אין לך בידי או שלא בב"ד לא הוחזק כפרן דמצי למימר פרעתי קאמינא (קנב) והא דאמר רבי יוחנן והלה אומר אין

שער החדש

זעוד כו' כע"ל עיי' יכומלמי פ"ג דסנהדרין ה"ס ופ"ז דשבועות ה"ד וכוונתו דלעון פשוד כ"ל שבוודאי עבר על זה: (קכ) שאין כל מייבי לאוין פסולים אלא לאו שיש בו מעשה ומשבע כו' עיי' לעיל אות ס"ב: (קכא) ומסור נמי פסול לעדות. עיי' מ' הכי"ף סי' קפ"ו ועיי' סי' ל"ד סעי' כ"ג: (קכב) גנב ניסן וגנב תשרי ל"ם גנב כו' סנהדרין כ"ו ב': (קכג) וה"מ בפריסת ודבר מועט ידבר שנגמר מלאכתו כו' כע"ל שם וגי' הכי"ף שם בדבר שלא נגמר מלאכתו ועיי' סי' ל"ד סעי' מ"ו: (קכד) מומר לוכל נבלות לתיאבון כו' שם כ"ז ב': (קכה) מצוי לומר סשוד והלכתא כוותיה כו' שם ושם סעי' ג': (קכו) משה ועבד פסולין למעוד מכל מכל כשר כדלקמן בס"ק ס"ח ב' ועיי' סי' ל"ג סעי' י"ח ועי' ל"ד סעי' י"ב וסי' ל"ה סעי' י"ד ועיי' לקמן סוף סכ"ד: (קכז) וסומא ומש"ו נמי פסול לעדות. עיי' סי' ל"ה סעי' ל' ובסעי' מ' וסעי' י"ח ופעי' י"ב ועיי' לעיל סוף ק"מ: (קכח) וסומא לאו בר הגדה הוא. ל"א משה לא הוצרך לומר אלא לאו שיש בו מעשה ולמה לי למימר בר הגדה הוא אלא לומר דלאו בר הגדה הוא ומולי מסוה לאו ומולי מסוה לאו בר הגדה הוא ועיי"ם בסעי' י"ח וכ"מ לקמן בדברי רבינו סוף ס"ו סכ' ומולם הא כתניא לעיל כו' אבל י"ל דשם כוונתו על מש"כ בשוף ל"ג: (קכט) השמאים ומכמיגין ומנשים שאין יודעין להבין כו' עיי' סי' ל"ה סעי' י"ד ובב"י שם: (קל) בפסקי הדיינים כל"ם. לא ידעתי מהו זה. ומולי כע"ל דלאו בני דעה ניהו להבין בפסקי הדיינים כרלוי גרסי' כו' ויש לעיי': (קלא) גרסי' בהגוזל בפרק קמיע"ב גמתניו דשם ופקון כו' ב"ק ק"ד ס': (קלב) אמרי אשה ופקון בני עדות ניהו כו' שם ס"ב: (קלג) ודווקא כראיתא בירושלמי ובפ' שלשה שנו בתוספתא כו' היינו ס"ב דכתובות ה"י וב"י דב"ק ה"ב ופ"ש: (קלד) זה כתב ידו של אבא כו' בקיום השטר. כ"ל זה בתנאי בה' קיום ופ"ש סוף ק"ל. כ"ל דשם הובא דין דאלו נאמנים להעיד בגודלן כו' ושם אי סילוקלמי דמביא לעיל: (קלה) ובלבד במפריח אבל בשכן לא. ולפרש"י אי' בגי' אבל בשוכו לא והיא היא (ודע שבב"ק שם בגי' מפרשין בגחיל שגזלו מן שכליכה ונפרחה כו' ולפפ"ד בגזלה דל"ל שגזלו מן שכליכה כיינו כ"ל מדבבן ולא אד"ם ועיי' ב"מ ס"ב ובקידושין ל"ח ב' ופ"ש סיסיב זה בלשון) ועיי' נמי בכתב"ם בב"ק ק"ד ב' שגוכם בשורה ובלבד על אבל שם יכלו שם ואחרו כו' ופ"ש ומפכם דווקא בשון פוכה עיי' בלכוה ס"ז ב': (קלו) ס"ל סף שן סכנין כן ומני כן בד"ם בזמן שבאידו במעמדן כו' כע"ל וכ"ם בטשמ"ם בב' כיצוו גי' דווקא עדים שפי מדיון יפ"ם סיסיב ועיי' בדמב"ם פ"ו מה' גזילה ובמוא"ם סי' ש"ם

אין לך ביד ועדים מעידין אותו כו'. לא היו דברים מעולם
קאמר (קנג) כי ההוא דר' שבתי בר מניומי (קנד) בפרק הכותב
ההוא איתתא דאיחייבא שבועה בבי דינא דרבא אמרה ליה
בת רב חסדא ירענא בה דחשידא אשבועתא אפכא רבא
אשכנגדה וכו' (קנה) וכתבי רבוותא דחזיא דהוה מפקא שם
שמים לבטלה ואמר רב פפא השתא דאמור רבנן קים לי בה
סילתא היא. כגון אבא מרי דקים לי בגויה מרענא שטרא
אפומיה דלא מיפרע מינה אלא בשבועה. (קנו) אע"ג דאית
בה נאמנות (קנז) אי נמי בשודא דדיינא והא דאמר רבינו
אלפס והאירנא ליה לן למימר קים לי בגוויה ולית לן לאפוקי
שבועתא ולאורועי שטרא (קנח) אלא בעדות ברורה על פי
עדים נאמנים מחמצין את הדין ודורשין והוקרין עד שיצא
לאמיתו: (קנט) נרסי בקירושין כל שאינו במקרא ולא במשנה
ולא בדרך ארץ אינו מן הישוב (קס) ואמר רבי יוחנן. ופסול
לעדות. (קסא) ת"ר האוכל בשוק דומה לכלב. ויש אומרים
פסול לעדות. אמר רב אידי בר אבין (קסב) הלכה כיש
אומרים: (קסג) ירושלמי. בסוף גמרא. רשב"ג אומר הוא
אביל בשוקא. אמר ליה והאמר רבי יוחנן פסול לעדות. ובטל
גרמיה מנע עצמו שלא לאכול (קסד) ובגמרא דרבינו ברוך
אמר ליה ובשל גרמוה. פירש שאוכל משלו בשר. (קסה) עד
זומם. אביי אמר למפרע הוא נפסל. רבא אמר מבאן ולהבא
הוא נפסל. (קסו) וקיי"ל כאביי. ביע"ל קנ"ם. (קסז) והלכתא
כר' מאיר דאמר עד זומם פסול לכל התורה כולה. (קסח) ומס'
הוממ רעדות ע"פ ומשעתא דאסהיד הוה ליה פסול אבל
בעדות בשטר ליבא הזמה. (קסט) כדגרסינן בשטר שומנו
בשבת או ביו"ט בתשרי כשר דאסרינן אחרוהו וכתבוהו.
(קע) גרסינן בפרק מקום שנהגו י' דברים נאמרו בעם הארץ
אין מוסרין לו עדות ולית הלכתא כוותיה (קעא) והיינו

דגרסי' בחגיגה בטאן מקבלינן סהדותא מעם הארץ האירנא
כמאן כר' יוסי דאי כרבנן אין מקבלין ורבינו אלפס פסק כרבנן
דאין מקבלין. וה"ם בעם הארץ דליתיה במקרא ובמשנה
וחשוד אשבועתא וגזלנותא אבל הא דחגיגה דליתה במקרא
ובמשנה אבל איתיה בדרך ארץ ובמצות ולא חשוד אשבועתא
וגזלנותא (קעב) ומסתבר כדבתבינן דאי חשיד אשבועתא
וגזלנותא ליבא מאן דמכשר. (קעג) ובתשובת הגאונים מי
שאינו זריז בתפילה ובמצות ובד"א פסול לעדות והא דחגיגה
עם הארץ שעוסק בתפילה ובמצות אלא שאינו בן תורה.
(קעד) אלו הן הקרובים אחיו ואחי אביו ואחי אמו ובעל אחותו
ובעל אחות אביו. ובעל אחות אמו ובעל אמו וגיסו (קעה) הן
וחתניהן וחורגו לבדו. (קעו) א"ר אסי זו משנת ר' נתן אבל
משנה אחרת דורו ובן דורו. וכל הראוי ליורשו וכל הקרוב לו
באותה שעה. (קעז) אמר רב אחי חמותי לא יעיד לי בן אחי
חמותי לא יעיד לי. ותנא תונא בעל אחותו ובעל אחות אביו
(קעח) ובעל אחות אמו הן וחתניהן אחי חמיו מהו. בן
(קעט) אחי חמיו מהו בן אחות חמיו מהו. תניתוה אחיו ואחי
אביו ואחי אמו הן ובניהן וחתניהן. (קפ) רב איקלע לגינזק
בעו מיניה מהו שיעיד אדם באשת חורגו (קפא) בסורא אמרי
בעל כאשתו גרסי' ולא גרסי' אשה כבעלה בפומבדיתא אמרי
אשה כבעלה. אמר רב הונא מנין שהאשה בבעלה דכתיב
ערות אחי אביך לא תגלה ואל אשתו לא תקרב דודתך היא
אשת דודו היא אלא מכאן שהאשה כבעלה. (קפב) ובעלי
קרובת בנון בעלי בנות אחי האב ובעלי בנות אחיות כתבי
רבוותא דאין בכלל בעל כאשתו וחזינן בתשובות דאין בעלי
קרובות פסולין להדדי (קפג) אלא בעל האם עם בעל הבת
(קפד) ותמיה לי אי משום דיבתרי קדושי מתקרבי הא אשת
חורגו וחתן גיסו כולהו תרי קדושי התקרבי להו ופסולי
ולא

שער דחדש

נמי

(קפה) ולא איתברר טעמא ואפי' רב הסדא מכשר באחי האח ומתני' דקתני בעל אמו הוא ובנו תנא אחין מן האב וקתני אחין מן האם ואמר רב הסדא (קפו) אבי חתן ואבי כלה כשירין לדון ואפילו הוא דין קבוע יכול לומר לו בעל דינו אינו מקובל עליו ולאשתו ארוסה לא מסהיד כלל הא מקרבה דעתיה לגבה ובתשובה לרבינו אלפס אשתו ארוסה אם הוא טעיר לקריבותה לא מכשרי לבתחילה ואי מסהיד לא פסלי ליה: (קפז) גרסי' ביש נוחלין הלכה שלישי בשני כשר רבא אמר אף בראשון מר בר רב אשי אשכר באבא דאבא ולית הלכתא כמר בר רב אשי. והלכתא אבות להדדי כנון אחין באחיו או שתי אחיות ראשון בראשון בניהן להדדי זכרים או נקבות (קפח) שני בשני בניהן שלישי בשלישי ובשירין אף בראשון (קפט) כלומר באחא דאבא ולית הלכתא אבל באבא דאבוה גופיה לא דלית הלכתא כמר בר רב אשי דאבא דאבוה לאו שלישי מיקרי דלא קרינן שני אלא היכא דאיבא הפסק ביניהו כגון ראובן ושמעון ראשון בראשון. וחנוך שני לשמעון. שהפסיק ראובן ביניהן. אבל ראובן לחנוך אין הפסק ביניהן (קצא) הילכך לא מיתכשרי אלא אבוה דאבא דאבוה שאב עם הבן ראשון בראשון ועם בן הבן שלישי בראשון וכשר ושלישי בראשון אפי' פסול דרבנן ליכא ואם קידש אשה בפניהם קידושין קמורין הן. (קצ) ובתשובות כל הני דפסילי מדרבנן כגון הרועים והגבאין והמוכסין אם קידש אשה בפניהם אפי' שניהן פוסלים לא תפשי קידושין כלל ואינה צריכה היתנו גט. דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושין מינה (קצב) ורב אחא כתב דצריכה היתנו גט מהא דגרסי' נראין דברי ר' שרפון בשן ועין ודברי ר' עקיבא בשאר איברי הואיל ומדרש חכמים הוא (קצג) ורבוותא אמרי אם כן קרובים נמי מדרש הכמים הוא דכתב לא יומתו אבות בעדות בנים ומסתברא דהדרי וקדשי קדושי תורה ואי לא בעי יהבי גט מספק ואפי' הכחישה האשה את העדים צריכה גט מספק. וכן דעת רבינו האיי. וחורגו לבדו (קצד) ת"ר חורגו לבד ור' יוסי אומר אפי' גיטו לבדו. וכ"ש חורגו. אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי וקי"ל כר' יוסי דבהיתא ולא קי"ל כר' יוסי דתנני' דמכשר בגיטו (קצה) כדאמרי בהחוא מתניתא דהוו חתימי עליה תרי גיטי וכו'. ועוד דהוה ליה ר' יוסי דמתני' יחידאי לגבי ר' יהודה ורבנן ור' יוסי דבריתא וקי"ל כוותיהו וכתב רבינו אלפס הא דאמר וגיטו לבדו לאפוקי בן גיטו מאשה אחרת. אבל בן גיטו מאחות אשתו פסול דהיינו בעל אחות אמו הוא ובנו (קצו) כדגרסי' בירושלמי. וניטו אית תניי הני. יש לו בנים וחתנים ואית תניי הני אין לו לס"א יש לו מאחות אשתו. ומר"א אין לו מאשה אחרת (קצז) ור"ש פי' דר' יוסי דאמר גיטו לבדו לא ממעט בנו אלא חתנו דבן גיטו היינו בעל אחות אמו ומשום ההיא קורבא הוא דפסול אבל משום קורבא דגיטו לא מיפסל ותתן גיטו בשר הוא (קצח) והא דירושלמי איכא למימר אליבא דר' יהודה קאמר דאית תנא דקאמר משמיה דר' יהודה יש לו ואית תנא דתני אין לו ולא פליגי דמאן יש לו מאחות אשתו אבל לר' יוסי אפי' מאחות אשתו כשר דאם איתא דגיטו דמתני' גיטו מאשה אחרת קאמר מ"ש דפליגי בגיטו הא בכולהו אבות איכא לאיפלוגי דהא רב חסדא מכשר באחי האח כדאמר לעיל ובן הילכתא דחתן אפי' מאחות אשתו כשר אבל בן יש לו דהיינו בעל אחות אמו ואיכא לעייוני מ"ש גיטו דלא דמי לא לשמונה אבות דיש להן בנים וחתנים. ולא לחורגו דאין לו בנים וחתנים (קצט) וגיטו יש לו בנים ואין לו חתנים. או משום דתרי קידושי מקרב להו. גיטו נמי תרי קדושי מקרב להו. (ר) והיא מתניתא דהוו חתימי עלה תרי סהדי גיטי וכו' (רא) ש"מ דהלכה כר' אליעזר אף בשטר דעידי מסירה כרתי (רב) (ואיכא מתני' דווקא דליכא אמרינן ואינך לא). לרבינו אלפס ש"מ (רג) דשטר דחתימי עליה סהדי והי מיניהו קרוב או פסול אע"ג דאיכא עידי מסירה מוויף מתוכו הוא ופסול אע"ג דלא איברי סהדי אלא לשקרי (רד) וכתב בעל מתיבתא דלא מגבינן ביה אבל משבעינן ביה אשומא דכשר (רה) דאתי לאסהודי סהדי על פה מפתחא דלא משבעינן אשומא דכשר דכי קתני נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה לגמרי קאמר. דאי לא תימא הכי אף שלשה דקתני עדותן בטלה. למאי הא איכא תרי. (רו) אבל בתשובות לרבינו אלפס עדים החתומין על השטר ונמצא אחר מהן קרוב או פסול ואפר חבירו לא הייתי יודע שהוא פסול רואין אם אינו רגיל עמו עדותן כשירה ומשביעין אותו על פי העד כשר ונאמן הוא לומר לא ידעתי שהוא פסול כי היכי דמקבלינן ליה בדאמרי למיחזי אתינן ולא לאסהודי אבל כי רגיל בהדי' אינו נאמן ואם היו שני עדים עם הפסולין ואמרו לא היינו יודעים שהיה פסול הרי השטר

שער החדש

בסי' ל"ב סעי' ד' דבכתי בפני וודאי לא ממיקן תרי בעל כמפקו וס"ס בהמשן בפני יו"ט היטיב ועיי' לקמן סוף קל"ט (קפה) ולא מתברר מעמא ומקיקנא כ"מ מכשר בפני עדי החתם ומתניתין דקתני כו' כנ"ל שם. ובסי' ל"ג סעי' ו': (קפו) תני תנן ואבי כלה כשרין לדון זה לזה כשוב בפנקסם הגלון תני תנן ואבי כלה מעידין זה לזה ואין כשרין לדון ואפי' הוא דין קבוע יכול בע"ד לומר מינו מקובל לי ולפנקסו מרנסם מינו מכשיר כלל דקלוב דעתו תלוי וכ' ב"י שם בפי' לפנקסו שהפסק אין מעיד לקרוביה לכשהלה ואי מסהיד לא פסיל ליה עכ"ל הנפק מרדכי בסנהדרין רמז תתקכ"ח בשם רבינו וכנ"ל כאן ועיי' ת' הרי"ף סי' ק"ו שם מבואר דין אבי חתן ואבי כלה יעו"ש ועיי' סי' ל"ב סעי' ו' בהג"ה יעו"ש. ודין לפנקסו לפנקסם כו' כ"ה שם בשם ועיי"ש בסעי' ס' יעו"ש היטיב: (קפו) גרסי' בית נוחלין הלכה שלישי בשני כשר כו' ב"ב קכ"ח ע"ב: (קפח) כלומר בהחוא דהוו חתימי עליה תרי גיטי וכו'. ועוד דהוה ליה ר' יוסי דמתני' יחידאי לגבי ר' יהודה ורבנן ור' יוסי דבריתא וקי"ל כר' יוסי דתנני' דמכשר בגיטו (קצה) כדאמרי בהחוא מתניתא דהוו חתימי עליה תרי גיטי וכו'. ועוד דהוה ליה ר' יוסי דמתני' יחידאי לגבי ר' יהודה ורבנן ור' יוסי דבריתא וקי"ל כר' יוסי דתנני' דמכשר בגיטו (קצה) כדאמרי בהחוא מתניתא דהוו חתימי עליה תרי גיטי וכו'. ועוד דהוה ליה ר' יוסי דמתני' יחידאי לגבי ר' יהודה ורבנן ור' יוסי דבריתא וקי"ל

השטר מקום דמספיקא לא מבטלינן לשטר ומסתברא היכא דליתנהו למהרי קמן מכשירין ליה (רז) דאמרינן דילמא לא הוו ידעי דהדר ביה אפי' יודעין שיש בו שלשתן להעיד ירושלמי בפ' האשה שנתארמלה עד בכתב טהו לזקקו לשבועה (רח) עד בכתב כלום הוא בדבתב בבאמר (רט) היה קרוב ונתרחק כשר. ר' יהודה אומר אפי' סתה אשתו ויש לו בנים היסנה הרי זה קרוב (ריו) ואסיק אין הלכה כר' יהודה ורחוק בשעת עדות כשר כדגרסי' ביש נוחלין (ריא) היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ומתה ביתו הרי זה כשר זה הכלל כל שתחלתו וסופו בכשרות כשר תחלתו בפסלות וסופו בכשרות תחילתו בכשרות וסופו בפסלות פסול שמעי מיהא דחרש וסומא פסול ואילם הא פסול לעיל וש"ס בעידנא דקבילו סהדותא בעינן ראויין להגדה ואע"ג דהשתא בני הגדה פסול (ריב) וזיכא נמי דכי חזו סהדותא לאו בני הגדה נינהו והשתא רחיקא תחילתו בפסלות (ריג) וסופו בכשרות ופסול ובן כתב בההי' בעיא דאיבעי קמי נאונים מי שצוה בשעת מיתתו בפני קרוב לו ורחוק מבניו וקא פשיט ליה דכשר הוא לאו דווקא כדכתב בהלכות וקשיא להו לרבוותא (ריד) הא דאמרינן בחזקת הבתים שותפין מעירים זה על זה וכו'. ואסר עלה ולימלקו בתרי מיניהו ולידיינוה וכי מסלקי מאי הוי התחלתו בפסלות וסופו בכשרות הוא ופסול ופי' רבינו אבן מגש (רטו) ה"ס מחסת קורבא וגזלנותא דהוה ליה פסולא דגופא דסהדי. אבל היכא דליכא פסולא דגופא אלא משום דסמי ליה הנאה כיון דאסתלק ליה מיניה כשר (רטז) דכיון דסלוק נפשיה איגלי מילתא למפרע דכשר מתחילה ועד סוף (ריז) גרסי' בפ' מי שמת היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה גזלן ונעשה גזלן הוא אינו מעיד על בתב ידו. אבל אחרים מעידין עליו וקשיא לן עלה הוא לא מהימן אחרים מהימני ואוקימנא בשהוחזק בב"ד בתב ידו ופרשי רבוותא (ריח) בגון שהוחזק אותו כתב עצמו בב"ד קודם שנעשה גזלן (ריט) היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו הוא אינו מעיד על כתב ידו אבל אחרים מעידין על כתב ידו ואע"פ שלא הוחזק כתב ידו בב"ד מאי פעמא גזירת סלך הוא (רכ) ומס' דווקא שנחתם בשטר קודם שנעשה התנו. אבל היה יודע לו בעדות על פה בקניז עד שלא נעשה חתנו אינו חותם בשטר משנעשה חתנו (רכא) והיכא דאתו בתרי לדינא ואייתי סהדא ואישתכח דקרוב הוא (רכב) ואיפסיל ופסקו לדינאי ובתר כמה יומי נתרחק דאי הוה מסהדי ההיא שעתא כשר הוה מסתברא כיון דאיפסיק ההוא דינא איפסיק ולא סתר דינא דעביד אינש לאחזוקי דיבורי'. (רכג) גרסינן בפ' כיצד העדים. ר' עקיבה אומר לא בא השלישי להקל עליו אלא להחמיר עליו לעשות דינו ביוצא באלו וכו' מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול (רכד) עדותן בטילה ר"י אומר אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בזמן שהתרו בהן. אבל בזמן שלא התרו בהן מה יעשו ב' אחין שראו באחד שהרג את הנפש (רכה) גמר' היכי אמרים להו למיחז' אתיתון או לאסהודי אתיתון אי אמרי לאסהודי אתינן מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה אף שלשה כו' ורב נחמן אמ' הלכה כר' (רכו) וכתב רבי' אלפס משמיה דגאון ה"ם עדות ע"פ. אבל שטר שיש בו ג' עדים ושנים מהן קרובין זה לזה אם לא נודע בעדות ברור שישבו שלשתן להעיד וכתבו עדותן זה בפני זה דדמי לכתאן דאטר לאסהודי אתינן לא מבטלינן לשטרא מספיקא אלא יתקיים העדות בשאר דאמר חד שבק רווחא למאן דקשיש מיניה ובא זה קרוב ואתם שלא מדעת חבירו ואיכא דאמרי טעמא משום תנאה חתמי ואייתו רבוותא סייעת' (רכז) מיהא דגרסינן בפ' נט פשוט הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול פחות מיכן כשר היו ארבע' וחמשה עדים חתומין על השטר ונמצא אחד מהן קרוב או פסול תתקיים העדות בשאר ובשם רבי' אלפס ורבי' יעקב זצ"ל בין בתחילה בין בסוף בין באמצע כשר (רכח) ונוסחא של ה"ר שמואל ונמצאו הראשונים קרובי' או פסולין והא דאמר מסייע לחזקיה דאמר טלאוה בקרובים כשר דחתים קרוב

שער החדש

סי' קס"ז ועיי' בכמ"ס פ"ק דמכות סי' י"ח ובעיי' כי' ל"ו סעי' כ': (רז) דלמריון דילמא לא הוי ידעי כי' ואפי' יודעין מיסנו מלמתן להעיד כי' כל"ל וכ"ס בנמ"י פ"ב דסנהדרין: (רח) עד בכתב לכום כדכתב במשמ מתיני היה קרוב כי' כל"ל עיי' לעיל מאמר מ' לוס ס"ד: (רט) כי' קרוב ונתרחק כשר כ' יהודה לומד כי' פיי' לעיל לוס קע"ו (וכ"ל לפי' ממה נמו ויש לו כו'): (ריו) ואסיק אין הלכה כר' יהודה. סם כ"מ כ' וסי' ל"ג סעי' י"ב: (ריא) כי' יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו פיקח ונתחרש פיקח ונתחרש ונעשה חתנו ונתחרש פסול מכל היס יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו ונתחרש ונתחרש פיקח ונתחרש ונתחרש ונעשה חתנו ונתחרש ונתחרש ונעשה חתנו ונתחרש פסול מחלתו וסופו בכשרות כשר זה הכלל כל שתחלתו מו סופו בפסלות פסול ואילם סם כתבינן לעיל דפסול ום"מ בעידנא דקבילו סהדותא כו' כל"ל ועיי' ב"ב קכ"ח ע' ובכיון י"ז ב': (ריב) וסיכא נמי דכי חזו סהדותא סוו קריבי והשתא מתרחקו תחלתו בפסלות כו' כל"ל: (ריג) וסופו בכשרות ופסול הלכך ההיא בעיא דמיבעיא קמי נאונים כו' כל"ל עיי' כ"יף ורמ"ם פ"ג דסנהדרין הי' כ"ח ובסי' ל"ג סעי' י"ד ועיי' בתום' בתמ' גמוי קדמאי כו' כ' יאו"ם: (ריד) הא דאמרינן בחזקת הבתים שותפין מעידין זה על זה כו' עיי' ב"ב פ"ג ע': (רטו) פ"ם מחמת קורבא וגזלנותא כו' וכ"כ התום' סם בב"ב ד"ה ולימלקו כו' (ועיי' בתום' נדה כ' ע' ד"ה וכ"מ כו' דלא כ"כ) ובכמ"ם סם סי' מ' ובפ"ג דסנהדרין סי' כ"ח ובסי' ל"ג סעי' ס"ו ועיי"ם בב"י ל"ם. ועם בתו"ם ב' דיעות בזה ועיי"ם בקנה"ם ובמיעות המעם מב"כ בזה ודעת הקנה"ם להכשיר בזה דהוה כנסתלק הקרוב יאו"ם היעיד והנה לפי מב"כ הסמ"ם לחלק שם בס"ק כ"ג יאו"ם יש לחלק בעדיות דנסילוק ניון דכיון דהי' להסתלק מעיקרא סתי יאו"ם היעיד גם נ"ל לחלק בעדיות דסילוק לא מהני לק בנכר אלא בעדות לק בנכר סהם יודעים מעלמם ולכן כל שנסתלקו אעיר הם מעידים מב"כ בנכר שייחדום לעדים לא מהני סילוק ועיי"ם עוד בקנה"ם בחילק בין סודמה לנכר לחר יאו"ם היעיד ומ"כ בלעומ"ש ל"ל כיון דיודע דהני עדים לאו מעידים הם לכן נוה לפיכך כיון דלא ידע דלא מהני. יאו"ם היעיד: (רמו) דכיון דסלוק נפשיה מינלי מילתא למפרע דכשר. עיי' בחי' ר"י מיגא"ם בב"ב סם דהכיר בדבר דנוגע בעדות לא מיקרי עד כלל ולא כי' עליה הם עד פסול כלל דכיון דהוה בע"ד בעלמו יאו"ם היעיד והיינו בשנגרם הרמב"ד שנכתב"ם פ"ק דמכות סי' י"ב ו"ד יאו"ם ובנמ"י פ"ק דסנהדרין יאו"ם היעיד: (ריז) גרסי' בפ' מי שמת כי' יודע לו בעדות עד שלא נעשה גזלן כו' ב"ב קכ"ם ס': (ריח) בגון שהוחזק לומו בחב עלמו בב"ד כו'

קרוב ברישא ומשמע דסבירא ליה הא באמצע פסול (רבכ) ובחומ' הראשונים כתב הגי . (ריל) ירושל' שטר שחתמו עליו ד' עדים ונמצאו הראשונים קרובים (רלא) כשר ותחקיים העדות בשאר ויעשה בהרחק עדות שלא באו אלא להכשירו של גט ובתשובות ר' משה כר תנוך כשהשוו ג' לב' לבטל עדותן בשהן חתומין פסולין . באמצע או בסוף . וזו היא ששגיט התקיים בשאר כשהן חתומין בראשונה לשום עדות ודוקא בשאר שטרות הוא דפסול (רלב) אבל בבחזובה נהגו העולם להחתים קרובים וקטנים לפי שבחובה דבר פרטומי הוא ופעמים שהראשונים קרובי החתן ופסולין והותמין לשם גבוד . ואין העדות נפסלת בבך . (רלג) וקשיא לן הא דגרסי' בגיטין פחתם בתחלה קרוב או פסול . אמרי לה בשר . ואמרי לה פסול . אמרי לה כשר תנאה הוא ואמרי לה פסול דילמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ומשמע דשטר דעלמא בתחילה פסול . אבל בסוף כשר דבינן דחתימי כהדי ברישא ההוא בהראה לתנאה אתי (רלד) ואמרי נמי בגט קרת דילמא אתי לקיומי בשני קרובין וחד כשר (רלה) הילכך בין דקי"ל מבל תלתא מקיומין בגט פשוט לנזור . ואיבא מאן דאמר כי נזריגן בגט קרת דילמא אתי לקיומי בקרובין (רלו) ה"מ בגט קרתי אי נמי בכולבם תתומו דכולבם כשנים רמו . ולא מגיא דלא חתימי אבל ג' דחתומי דאיבא למימר תנאה או רווחא שבק לא גזריגן דילמא אתי לקיומי אלא בבשרות . (רלז) ומסתברא בשטר שנמצאו הראשונים קרובים או פסולין . מפיקא דרבוותא הוא ולא עבדיגן ביה עובדא עד דאיהברר דלאו לאהנדי אתו בגון אלו החתומין בשטר בתובה . ביון דמרי שטרא לא מעין דווחא שבק (רלח) אבל נבי יורש טעגינן ליה דקי"ל טוענין ליורש ובעל מתיבתא הבין בתב דילמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא מיהא שטעי' דקרוב דחתים אע"ג דאיבא בשר פסול בשטר וגבי גט קרח בתב ש"מ (רלט) האי קרוב חתים בגט קדח המקושר בתחילה בין בסוף בין באמצע וחבי סבירא לן והא דתנאי בגט פשוט איבא למימר במקושר ואיבא למימר נמי ר' יוסי היא דאמר במסבי סכות בר"א בדיני טמונות תתקיי העדות בשאר אבל לרבי ל"ש בשטר ול"ש ע"ם פסול וקי"ל בר' . (רם) גרסינן בפרק כיצד העדים אילעא ושובי קריביה דעראבא חמה וכו' אמר רב הונא ברית דרב יהושע אי ליתי ליה ללוה מי לא אולי בתר ערבא (רמא) וקשיא להו לרבוות' אע"ג דנבי מלוה ולוה רחיקי ניתהו ליהוו כשנים שלוו מן האחד וליפטלו (רמב) דהא גרסי' בירושלמי דאייתי רבי' אלפס ראובן שבתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת והעדי' קרובים לוה ורחוקים לזה . רבי יוחנן אמר פסול ויש לקיש אמר כשר אמר ר"א מתני' מסייע

שער החדש

נתמב"ם נד"ה מהרי סוכה כו' יעו"ש ועיי' ת' ל"י מיגא"ש סי' קס"ה : (רכמ) ומסוסמת כהב נמי סכי הרמבמוים ירושלמי כו' בל"ל עיי' בסובסמת ס"ז בגיטין : (רל) וירושלמי ממר מחתם עליו ד' עדים ומעלמו הרמבמוים קרובים כשר כו' וירושלמי ס"ק דגיטין ס"ד ופ"ם ס"ז יעו"ש : (רלא) כשר ופמקיים העדות בשתר ויעשה בהרחק עדות וכו' עיי' בסמ"ע סי' קכ"ב ס"ק ל"ט ובמ"ש בשם הרא"ש ובמ"ש בשם הרשב"ם ובמ"ש בשם הרמב"ן ובמ"ש בשם הרשב"א ובמ"ש בשם הרי"ף ובמ"ש בשם הרמב"ם ובמ"ש בשם הרא"ש

מסייע לר' יוחנן סה שנים נמצא אחד קרוב או פסול עדותן בטלה אף ג' נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה ומניין אפי' הן סאה. ת"ל עדים (רמב) ותו קשיא נמי הא ק"ל בתרי גופי פלגינן דיבורא כדאסיק' ביש נוחלין (רמר) לר"א גמרא דבני מערבא ליתה. דק"ל בתרי גופי פלגינן דיבורא. ומסתברא דהא דירושלמי כגון שכתב נכסיו לשני בני אדם דליכא למיפלג דיבורא (רמה) דומיא דהבותב נכסיו לשני עבדיו דגרסי' אין הנכסים מוחלקין (רמו) והוא הדין לב' שלוו סן האחד דאחראין וערבאין זה לזה וליכא למיפלג נכסים של זה ונכסי' של זה (רמו) אבל כתב שדה פלו' לפלו' דאיכא למיפלג ואע"פ שהעדים קרובים זה לזה כשר והא דאילפא ושוביה דגופין ונכסים מוחלקין (רמו) אבל בעבד המביא גיטו וכתו' בו עצמך קנויין לך פלגינן דיבורא (רמו) חזינן פי' אחרינא ולא נהירא לן (רמח) כיצד בודקין את העדים מכניסין אותן ומאיימין עליהן ומוציאין אותן לחוץ ומשיירין את הגדול שבהן ואומר לו איך אתה יודע שזה חייב לזה אם אומר הוא אמר לי איש פלו' אמר לי שהוא חייב לו לא אמר ולא כלום עד שיאמר בפנינו הודה לו שהוא חייב לו ואחר כן מכניסין את השני ובודקין אותו אם נמצאו דבריהן מכוונין נושאין ונותנין בדברי'. (רמט) היכי אמרי' להו אמר לי רב נתן בר אמי מהדי שקרי אוגריהו זולי. למה ליה למיתר בפניהו הודה לו. (רנ) מסייע ליה לרב יהוד' ונפרש בהודאה. (רנא) גרסי' בפ' ד' מיתות. והשני אומר אף אני כמותו אמר ריש לקיש (רנב) ש"מ אף אני כמוהו כשר בדיני ממונות ומעלה הוא דעביר רבנן בדיני נפשות והכא כיון דלא אפשר אוקמוה אדאוויתא ש"מ דאף אני כמוהו פסול אפי' בדיני ממונות מדרבנן ער שיפרש כל העדות ומראורייתא הוא דכשר ומעלה הוא דעבוד רבנן אפי' בממון. (רנג) ירושלמי ר' סימון צריך הדיין לשנות מענותיהן שנא' ויאמר המלך זאת אומרת זה בני החי וזאת אומרת זה בני החי (רנד) גמרו את הדבר (רנה) מכניסין אותן לבעלי דינין גדול שבדיין אומר איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב (רנו) והיינו גמר דין דאמרי בבל דוכתא היכי דמי גמר דין. אר"י אמר שמואל איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב. (רנז) תניא אין עדותן מצטרפת בב"ד עד שיראו שניהן כא' ר' יהושע בן קרחה אומר אפי' בזה אחר זה ואין עדותן מתקיימת בב"ד עד שיגידו שניהם כאחד. ר' נתן אומר שומעין דבריו של זה היום ולכשיבוא חבירו למחר שומעין דבריו. (רנח) וק"ל כר' נתן וכר' יהושע בן קרחה (רנט) וכנהרדעאי דאמרי בין הודאה אחר הודאה ובין הודאה אחר הלוואה ובין הלוואה אחר הודאה מצטרפי כר' יהושע בן קרחה (רם) וכנהרדעאי דאמרי אפי' מנה שחור ומנה לבן מצטרפי כמאן כי האי תנא. דתניא אר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על שתי כיתי עדים. אחת אומרת מאתים ואחת אומרת מנה שיש בכלל מאתים מנה לא נחלקו אלא על כת אחת שב"ש אומר נחלקת עדותן. (רסא) וב"ה אומר יש בכלל מאתים מנה. וכן הלכתא. גרסינן בגט פשוט אמימר (רסב) אכשר בעד אחד כו' בדברת' במאמר שביעי בחלק שני (רסג) אחד אומר חבית של שמן ואחד אומר חבית של יין מצטרפ' ודווקא דאמי לדמי הא לאו הכי לא (רסד) א' אומר בדיוטא העליונה ואחד אומר בדיוטא התחתונה מעשה בא לפני ר' וצרף עדותן דקי"ל עדות מוכחשת בבדיקות כשירה בדיני ממונות וכאן דאסהיד בבי דינא (רסה) תוך כדי דיבור מצי למיהדר ביה לאחר כדי דיבור (רסו) והלכתא כל תוך כדי דיבור כדיבור דמי לבד מע"א וקידושין. (רסז) ותוך כדי דיבור כדי שאילת תלמיד לרב (רסח) וגרסי' בפרק האשה שנתארמלה אר"א אין מזיזין את העדים אלא בפניהן ומכחישין את העדים שלא בפניהן והזמה שלא בפניהן נהי דהזמה לא הוי הכחשה מיהא הוי. וגרסי' בשבועו' שתי כיתי עדים (רסט) המכחישות זו את זו כו'. במאמר עשירי (רע) ת"ר שנים אומרי' מת ושני' אומרי' לא מת. שנים אומרי' נתגרשה ושנים אומרי' לא נתגרשה הרי זו לא תינשא ואם נישאת לא תצא ר' מנחם אומר תצא כו'. ואוקימנא בשנישאת לאחד מעדיה ובאומרת בריא לי. (רעא) ואמר ר' יוחנן שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת אם נישאת לא תצא. שנים אומרים נתגרשה ושנים אומר לא נתגרשה הרי זו לא תינשא. ואם נישאת תצא מ"ש ריש"א ומ"ש סיפא. ואמר רב פפא תיגרסא בעד אחד. ואוקמה רב אשי כו' כרב' למה ומסתברא מדלא קא משני ליה לעולם תרי ותרי נינהו ורישא כיון דתרוייהו קא

מודו

שער החדש

ונפ"ק דניסין ס"ת ונפ"ק דמכות ס"ז ישו"ס: (רסא) ובפ"ק ים נכללו מאתים מנה וכן הלכתא. סס ושם סעי' כ': (רסב) מאמר בעד א' וכו' כדכתיבין במאמר במיני א' לומר כו' בכ"ל עיי' לעיל מאמר מ' אות ס"ב: (רסג) א' לומר מהיום על ס' נסנהדרין ל"ח א' וכסי' ל' סעי' ב': (רסד) א' לומר בדיוטא העליונה. סס בסנהדרין ושם בסעי' כ': (רסה) תוך כדי דיבור מני למיהדר כיון דלא כ"ל יעו"ש בפ"ק ובפ"ב ובפ"ג ובפ"ד כל מכ"ד כו' בכ"ל ועיי' סי' כ"ג כ"ל ועיי' ב"י סי' כ"ם מהו' א' ושם בשו"ע סעי' א' ועיי' לעיל ס' קיום אות כ"ח: (רסו) והלכתא כל מכ"ד כדבור דמי לגד מע"א וקידושין כו' עיי' לקמן בסי' מאנס שכ"ם אות י"ז: (רסז) ותוך כדי דבור כדי שאלת תלמיד לרב כו' עיי' מכות ו' א' בשועות ל"ב א' ועיי' בצ"ק ע"ג ב' בתוס' ד"ה כי ליח כו': (רסח) ונגרסי' בפ' המביא גיטו ובפרק קמא דשבועות ל"ב ב' ובפ"ק דמכות ד' ב' ובפ"ג דסנהדרין ל"ב ב' ובפ"ב דב"ב ל"ג ב' ובפ"ק דשבועות ל"ב

טוהו בפנויה אוקים איתתא אחזקה ולא תצא אם נישאת לאחד מעדיה וסיפא נמי אוקמה אחזקה דהיתירא וסוף דאיכא הכחשה תרי ותרי נינהו. ואם נישאת לעלמא תצא לאחד מעדיה לא תצא בין בסיתה בין בגירושין בין בנישואין בין בקידושין כרבנן. וה"מ דאיהי אמרה לא נתקדשה אי נמי נתגרשה. אבל אמרה נתקדשה שויא נפשה חתיבה דאיסורא. ודוקא דאמרי סהדי בפני עדים קיבלה קידושיה וגירושין ביום פלו' ומהדי אחריני מבחשי והלא האשה ביום פלוני עסקנו היתה ולא נתקדשה. ואוקמה רב אשי דאמרי עכשיו את עכשיו גירשה מיתה ליכא לברורי גירושין איכא לברורי דאמרי לה אחוי גיטיך. וקי"ל הא לא אמר הכי ל"ש מיתה ולא שנא גירושין היכא דקא מבחשי אהדדי אם נישאת לא תצא. ולית הילכתא כרבי סנחם ור' יוסי לא במיתה ולא בגירושין והני מילי דנישאת לאחד מעידיה אבל לעולם תרי ותרי נינהו והבא עליה באשם תלוי קאי. ותצא. תנו רבנן שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה הרי זו לא תינשא וכו' ואוקמה רב פפא בעד אחד. ודינא הכי הוא ורב אשי אמר לעולם תרי ותרי נינהו. ואיפוך שנים אומרים ראינוה שנתקדשה ושנים אומרים לא ראינוה שנתקדשה הרי זו לא תינשא ואם נישאת תצא ואפי' נישאת לאחד מעידיה (רעב) שמשנה שלימה שנינו בעדיות לא ראינוה אינה ראיה. ואשמעינן אע"ג דדיירי כולהו בהר חצר נמי לא אמרינן אי איתא דקדיש קלא אית לה למילתא הילכך לא ראינוה אינה ראיה כלל. וכן לא שמענו אינה ראיה (רעג) והיכא דאמרי סהדי אנחנא הוינא תמן ודייקנא במילתא שפיר ולא חזינן גירושין וקדושין צריכא עיונא אי אמרי בבי דינא הא לא ראינוה אינה ראיה אלא היכא דאיכא למימר זה ראה וזה לא ראה כגון דדיירי בחצר אחת וכה"ג לאו הכחשת היא. אבל היכא דתרוייהו בהדי הדדי קיימי כי אמר לא ראיתי כאילו אמר לא ראית קאמר וקא מכחיש ליה והוה ליה כעד אחד אומר ראיתי ההורג ועד אומר דתנן נפלי עגלה ערופה והתם ליה הכחשה ובתשובו' עדים שהעידו בב"ד וחזרו והעידו בחילוף ב"ד מלקין אותן ועדות הראשונה והאחרונה בטלה. (רעד) גרסי' במכות אמר רב יהודה אמר שמואל עדות מיוחדת בשידה בדיני ממונות משום דכתיב לא יומת על פי עד אחד ומאי אחד אחד ובדיני נפשות הוא דלא הא בדיני ממונות כשר (רעה) ואיכא דקשיא ליה מאי קמ"ל השתא הלואה אחר הלואה מצטרפין עדות מיוחדת מיבעיא (רעו) ומוקמינן לה כי ההיא דאיתא בשבועות מנה מניתי לך בפני פלוני ופלו' ועדים רואין אותו מבחוץ ואשמעינן דהיכא דמינה לו מנה מתם ועדי' רואין אותו בעדות מיוחדת אי אמר לא היו דברים מעולם הוחזק בפרן באילו חזו בבת אחת כדכתב הרב (רעז) ומסי' דהא אתא לאשמעינן דאפי' לתנא קמא די' יהושע בן קרחה דפסיל בזה אחר זה וקאמר עד שיראו שניהן כאחת ה"מ בגון הלואה אחר הלואה דאימעוט סלא יקום עד אחר באיש עד שיראו שניהם כאחד. אבל עדות מיוחדת בגון אחד מחלון זה ואחד מחלון זה כשר דהא חזו תרויהו כאחד (רעח) וגרסינן בפ"ק דסנהדרין אמר רב חנין דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה. ומה טעם אמרו דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה כדי שלא תסגר דלת בפני לוין (רעט) הילכך לא בעינן עדות שאתה יכול להזימה אלא בדיני נפשות (רפ) ותשלומי ד' וה' דליכא משום נעילת דלת בענין (רפא) ואין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה וכן פסק רבי' האי (רפב) דלאו הילכתא כר' שרפון ור' עקיבה (רפג) ועוד דפלונה' קודם שהוחזק להשיא עד מפי עד אבל לאחר שהוחזקו (רפד) אין בודקין והלכתא משיאין עד מפי עד ומפי אשה ומפי שפחה וכפי קרוב (רפה) גרסי' בפ' האשה עד אחד במלחמה סהו ואתינן למיפשט מדתניא מעשה בשני תלמידי חכמים שהיו באין עם אבא יוסי בן טימאי בספינה שטבעו והשיא ר' את נשותיהן ע"פ נשים והא מים במלחמה דמו (רפו) ומאה נשים בעד אחד דמיין וקתני ר' והשיא ר' את נשותיהן אלמא עד א' במלחמה נאמן. ואקשינן ותסברא מים שאין להן סוף נינהו. ומים שאין להן סוף אשתו אסורה לעולם אלא היכי דמי הכא בגון דאמרי אסקינהו מיא קמן וחזינינהו לאלתר. ואאמרי סימנין דידהו דלאו עלייהו קא ססבינן (רפז) אלא אסימנין קא ססבינן והלכתא עד במלחמה לא איפשיט (רפח) ובתב ר"ח עד אחד בספינה שטבעה והבירוהו סת לא מהימן וכ"ש גוי אפילו מסיח לפי תומו. ומסתברא דלא מהימן עד דאמר סימנין דידהו וסוגיא דשמעתא הכי איתה (רפט) כדאמר לקמן מי דמי התם אמרי סימנין וכו' (רצ) והתוא גברא דטבע בדיגלת ואסבה רבא לדביתהו אפום' דשושבינ' בגון דאמר אישתמודע ליה בסימנין בגון דאמר זה מקלו וזה תרמילו. אבל עד אחר במים שאין להן סוף לא מהימן. (רצא) אבל רבי' אלפס אמר בתשובו'. דהא דסימנין איכ"ל דחייתא בעלמא היא מההוא גברא דטבע בדיגלת. ולא צריכינן לסימנין אלא בעד מי שאינו מכיר אותו כדכתב בתשובותיו תשובה מי שטבע במים שאין להם סוף אין היתר לאשתו עד שיבא מי שיאמר אני עמדתי עליו לאחר שהשליכוהו המים כשהוא מת. והכרתיו שהוא זה.

ואם

שער החד"ש

והלא ססבה כיוס פלוני עמנו סיתה ולא נתקדשה וכב מסי אמר לעולם תכי ותכי נינהו ומיפוך שנים מומרים כמינו כו' כל"ל ועי"ש בסוס' כ"ב מ' בד"ה מ"ש כיוסף כו' ועי"ש בכי"ף וכמ"ם סי' כ"ה ועי"ש סי' קי"ב סעי' ג': (רעב) שמשנה שלימה שנינו בעדיות לא כמינו אינה ראיה כו' עדיות פ"ב מ"ב וזמנים ק"ג ב': (רעג) וסיכא דאמרי סהדי אנחנא הוינא תמן ודייקנא במילתא שפיר ולא מזינן קידושין וגירושין ג"ש לי אמרינן כה"ב לא כמינו תמן לשיס ומשמבחי אלא מנן לא כמינו אין לשיס אלא סיכא דאיכא למימר זה ראה וזה לא ראה כגון דדיירי בחצר אחת וכה"ג לאו הכחשת היא. אבל היכא דתרוייהו בהדי הדדי קיימי כי אמר לא ראיתי כאילו אמר לא ראית קאמר וקא מכחיש ליה והוה ליה כעד אחד אומר ראיתי ההורג ועד אומר דתנן נפלי עגלה ערופה והא ליה הכחשה ובתשובו' עדים שהעידו בב"ד וחזרו והעידו בחילוף ב"ד מלקין אותן ועדות הראשונה והאחרונה בטלה. (רעד) גרסי' במכות אמר רב יהודה אמר שמואל עדות מיוחדת בשידה בדיני ממונות משום דכתיב לא יומת על פי עד אחד ומאי אחד אחד ובדיני נפשות הוא דלא הא בדיני ממונות כשר (רעה) ואיכא דקשיא ליה מאי קמ"ל השתא הלואה אחר הלואה מצטרפין עדות מיוחדת מיבעיא (רעו) ומוקמינן לה כי ההיא דאיתא בשבועות מנה מניתי לך בפני פלוני

כו' כל"ל ב"ק ע"ה ב': (רפא) ומין בודקין עידי נשים בדיניס ומקיכה כו' יבמות קכ"ב ב' ועי"ש סוס' ד"ה מין בודקין כו' ועי' מסע"ח סי' י"ז סעי' כ"ה: (רפב) דלמו מלמסת כל"ס וע"ע כו' כן כוס ני' שלו שם בס"ס וכני' סמוסמסת בפי"ד שם ועי"ש בכמ"ח ועי' בלמ"ס סי' ב' ועי"ש בכי"ף כמלחמס מס' נידוסין סס"ו: (רפג) ועוד דפלונתא קודס שהוחזקו להשיא כו' שם ע"ח: (רפד) והלכתא משיאין עד מפי עד ומפי אסה ומפי שפחה כו' ע"ח ושם בסהע"ז סעי' ג': (רפה) גרסינן בפ' האשה עד ח' בתלחמה מסו כו' יבמות קע"ג ח': (רפו) ומאה נשים כע"ח דמיין וקתני כ' מת כו' כל"ל: (רפז) אלא מסיסנין קא ססכינן והלכך עד ח' כתלחמה לא מיסבעים כו' כל"ל ועי"ש בכי"ף ובכמ"ם סי' ב' ג' ועו"ש: (רפח) וכ' כ"מ ע"ח בספינה שמבעה והכירוהו מת כו' עיי"ש בסוס' ד"ה וקאמרי סימנים כו' ובכמ"ם שם יעו"ש סיסב ועיי' לקמן סוס כל"ח: (רפט) כדאמר לקמן מי דמי התם אמרי סימנין כו' שם קע"ו ב': (רצ) והתוא גברא דטבע בדיגלת ואסבה רבא לדביתהו כו' שם קכ"ח ח' ועי"ש בכי"ף ולא"ם מש"כ דמכאן לתוי דפ"ח נאמן בתים שאין להס סוף וה"ה בתלחמה יעו"ש והא דכ' לבינו כגון דאמרי זה מקלו וזה תרמילו משום דאין לומר דזה מיירי ע"י הכירה בפ"ע עיי' סוס' קפ"ו יעו"ש סיסב (וע"ע בח' נאוני קמאי סי' כ"ח וסי' קמ"ע) ועי' סוסה ח"ז ח' ובילוסלתי שם פ"ס ה"ז בשם מבואר כבני לבינו דגוסס וע"ח מומר לח לתיתי יעו"ש: (רעד) נרסי' בתכות מב"י ח"ם עדות מיוחדת כו' מכות ו' ב': (רעה) ומיכא דקשיא לי' מאי קמ"ל השתא הלואה אחר כו' עיי"ש בכיסבי"ח בתי' יעו"ש: (רעו) ומוקמינן לה כהסיא דאי' בשבועות מנה מניתי כו' שבועות ל"ד ב' ועי' סי' ע"ש סעי' ד' יעו"ש: (רעז) ומסתברא דהא אתא לאשמעינן דאפי' לתנא קמא די' יהושע בן קרחה דפסיל בזה אחר זה וקאמר עד שיראו שניהן כאחת ה"ס בגון הלואה אחר הלואה דאימעוט סלא יקום עד אחר באיש עד שיראו שניהם כאחד. אבל עדות מיוחדת בגון אחד מחלון זה ואחד מחלון זה כשר דהא חזו תרויהו כאחד (רעח) וגרסינן בפ"ק דסנהדרין אמר רב חנין דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה. ומה טעם אמרו דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה כדי שלא תסגר דלת בפני לוין (רעט) הילכך לא בעינן עדות שאתה יכול להזימה אלא בדיני נפשות (רפ) ותשלומי ד' וה' דליכא משום נעילת דלת בענין (רפא) ואין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה וכן פסק רבי' האי (רפב) דלאו הילכתא כר' שרפון ור' עקיבה (רפג) ועוד דפלונתא' קודם שהוחזק להשיא עד מפי עד אבל לאחר שהוחזקו (רפד) אין בודקין והלכתא משיאין עד מפי עד ומפי אשה ומפי שפחה ומפי קרוב (רפה) גרסי' בפ' האשה עד אחד במלחמה סהו ואתינן למיפשט מדתניא מעשה בשני תלמידי חכמים שהיו באין עם אבא יוסי בן טימאי בספינה שטבעו והשיא ר' את נשותיהן ע"פ נשים והא מים במלחמה דמו (רפו) ומאה נשים בעד אחד דמיין וקתני ר' והשיא ר' את נשותיהן אלמא עד א' במלחמה נאמן. ואקשינן ותסברא מים שאין להן סוף נינהו. ומים שאין להן סוף אשתו אסורה לעולם אלא היכי דמי הכא בגון דאמרי אסקינהו מיא קמן וחזינינהו לאלתר. ואאמרי סימנין דידהו דלאו עלייהו קא ססבינן (רפז) אלא אסימנין קא ססבינן והלכתא עד במלחמה לא איפשיט (רפח) ובתב ר"ח עד אחד בספינה שטבעה והבירוהו סת לא מהימן וכ"ש גוי אפילו מסיח לפי תומו. ומסתברא דלא מהימן עד דאמר סימנין דידהו וסוגיא דשמעתא הכי איתה (רפט) כדאמר לקמן מי דמי התם אמרי סימנין וכו' (רצ) והתוא גברא דטבע בדיגלת ואסבה רבא לדביתהו אפום' דשושבינ' בגון דאמר אישתמודע ליה בסימנין בגון דאמר זה מקלו וזה תרמילו. אבל עד אחר במים שאין להן סוף לא מהימן. (רצא) אבל רבי' אלפס אמר בתשובו'. דהא דסימנין איכ"ל דחייתא בעלמא היא מההוא גברא דטבע בדיגלת. ולא צריכינן לסימנין אלא בעד מי שאינו מכיר אותו כדכתב בתשובותיו תשובה מי שטבע במים שאין להם סוף אין היתר לאשתו עד שיבא מי שיאמר אני עמדתי עליו לאחר שהשליכוהו המים כשהוא מת. והכרתיו שהוא זה.

ואם לא אלא מת בלבד ולא אמר ראיתיו מת והכריזו אסורה להתיאש לכתחילה ואי אינסיבא לא מפקינן מינה (רצב) וכל זמן שלא ת נשא לא תישול כתובתה. (רצג) ואין הבנים יורדין לנחלה. והרי הן כנכסי שבויין דקיי"ל אין מורידין קרוב לנכסי שבוי וכיון דבחזקת קיימין הן (רצד) מסתברא דלא נהגי אבילות (רצה) והא דתניא באבל רבתי טבע בנהר או שנפל בים מאיסתי מונין לו משנתיאשו לבקש (רצו) איכא למימר שנפל מת. אי נמי שנפל לסים שיש להן סוף ובתשובו' דיליה לר' אלפס (רצז) כיון דלגבי גט וקדושין וגישואין כי הדדי נינהו נתקדשה נמי לא תצא ומדברי ר"א נראה שחולק עליו (רצח) דאפי' אמר הכרתיו לא תינשא וצ"ע. (רצט) ועד אחד בקטטה איבעיא לן ולא איפשיטא (ש) אין מעידין אלא על פרצוף פני' עם התוטם ואפי' יש בו סימני בגופו ובכליו. מאי קרא הכר' פניה' ענתה בם וגו' (שא) ומסתבר' דליכא סי' סובחק אחרינא בגופו אלא הכרת פנים דהא קיי"ל סימנין דרבנן ואפי' שומא לאו סימן סובחק הוא ואין מעידין עליה והיא שינוי' דמשני גופו דארוך וגיץ אליבא דמר"א סימנין דאוריתא ודחייתא היא דלא מסכינן בשום סי' אחר (שב) אלא על פרצוף פנים עם התוטם ואמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא במקום שאין נפשו יוצאה אבל במקום שנפשו יוצאה מעידין (שג) אין מעידין אלא עד ג' ימים. (שד) ירושלמי כל תלתין יומין נפשא מייסא על גופא כו' (שה) ודווקא ביבשה אבל במיא מיצטת צמית היכא דליכא סכה. ואפי' עד כמה ימים מעידין. כההוא גברא דשבע בדיגלת ואסקוה אגישרא דשביסתנא ואסבא רבא לדביתהו אפומא דשושבינא בתר ה' יומין והנ"מ דכי אסקוה חזיוה בשעתי' אבל אישתהי מיתפח תפח (שו) חילכך אפי' אישתהו שעה אחת ולא ראוהו כשיצא מן הסים אין מעידין (שז) ר' יהודה בן בבא אומר לא כל האדם ולא כל המקומות שוין ולא כל השעות שוות ירושלמי (שח) הלכה כר' יהודה בן בבא (שט) ומסתברא דלחומרא פליג ואפילו יום אחד אין מעידין. וגרסינן בירושלמי (שי) מעשה באחד שנפל לירדן ועלה לאחר י"ז יום והכירוהו שצרפתו הצינה והשיאו את אשתו (שיא) ומשמע דה' יום דאמר בגמרא דילן לאו דווקא (שיב) הכל נאמנים להעיד. (שיג) ירושלמי. ר' אבא בשם רב הונא צריכין העדים להיות עומדין בשעה שמקבלין העדות שנא' ועמדו האנשים אשר להם הריב לפני ה' (שיד) ומסתברא דע"י הדחק כדגרסי' בירושלמי מי שאחזו. ובראית' (שטו) במתנת שכיב מרע לא יוסתו אבות על בנים (שטז) והלא כבר נאמר איש בחטאו יומת אלא שלא יהו העדים קרובים זה לזה. הגע עצמך שאם הוזכו לא מפיהם הן נהרגין. ומניין שלא יהו העדים קרובין לדיינין הגע עצמך שאם הזם אחד מהן כלום נהרג עד שיזם חבירו אם אתה אומר כן לא נמצא נהרג על פיו (שיז) זה הלשון מצאתי ואיפכא מסתברא ומניין שלא יהו הדיינין קרובין זה לזה אמרה תורה הרוג על פי דיינין הרוג על פי עדים מה עדים אין קרובין זה לזה אף הדיינין אין קרובין זה לזה והילכ' אם העדים קרובין בין ללוה בין למלוה ובין לערב פסולין (שיח) כדאסיקנ' כעילא' וטובי' (שיט) ושמעי' מיהא אם עידי קיום ודייני קיום קרובין זה לזה. בין למלוה בין ללוה פסולין. שבהן מתחייב הלוה (שכ) ושלא יהיו הערים קרובין זה לזה בחתימה אחת (שכא) ולא העדים ולא הדיינים. (שכב) ולא העדים לבעלי דינין. דהא שייכא הזמה בעידי קיום אם אמרי בפנינו חתמו ביום פלו' והוזמו אלו משלמין על פי אלו. (שכג) כת' נאון וה"ה אם קרוב לעידי השטר כדכתב לעיל (שכד) בפ' החובל דימקי' מינה מדלא כתב לא יוסתו אבות על בניהם. ש"מ דדרשינן ביה נמי לא יוסתו על פי אבות שאין להם חיים בנים ועבד פסול לעדות אבל נר כשר דנהי שאין לו חיים למעלה אבל יש לו חיים למטה (שכה) גרסינן בפ' מי שמת אתמר קטן איסתי מוכר בנכסי אביו אמר רבא אמר רב נחמן בן י"ח שנה ורב הונא אמר מבן עשרים שנה (שכו) ואמר רב חנא בריה דרב יהושע ולעדות עדות כלומר משהביא שתי שערות אע"פ שאינו בן עשרים ואינו יודע בשיב משא ומתן אמר מר זוטרא לא אמרן אלא במשלטלי דהוו זביניה זביני

שער החדש

הגר"מ כ"ק ק"ת מליכא דגריס נזה לגמר כל הסיכות: (רצב) וכ"ז בלא הנסמ לא מסתבר כמוהמה כו' עי' בסי' י"ז סעי' ל"ה דבמסתל"ם מסתבר כמוהמה יסו"ם: (רצג) ואין הבנים יורדים לנחלה כמו שכתב זה בלשון כו' עי' בב"מ ל"מ ב' ובמו"מ סי' רס"ה סם מהמר זה ועי' בב"י בהסע"ת סי' י"ז ד"ה ניסם ע"י שהעידו עלי' במסתל"ם כי' בסם ס' הלסב"ם: (רצד) מסתברא דלא נהגי אבלות כו' עי' בהסע"ת סי' י"ז יסו"ם סיסב: (רצה) והא דתניא בהכל בנסי סבא בנסר מו נפל לחוס כו' פ"ב דמסחות סי"ב והוסא בריסו"ם פ"ג דמו"ק סי' נ"ו יסו"ם: (רצו) מיכא למימר דנפל מת מ"ג שנפל למים שים לסס סוף כו' הוסא זה בב"י יו"ד סי' שע"ה (רק בכ' זה שהניח לבינו בשם ס' הכי"ף ולדעתי זהו דבכי לבינו עלמו) ועי"ש בסו"ם סעי' ז': (רצז) כיון דלגבי גט קידושין ומסתם כהדדי נינהו כו' בל"ש כ"ל שבשניהם בשיון גם ה"ם דהכא בסתם ל"ל מלא מהאי כל שמתקדש ה"ז לא תלא: (רצח) דאפי' אמר הכרתיו לא תנשא סוס עם המוסס כו' עי' לעיל מאמר יו"ד סוף ק"י: (שא) ומסתברא דליכא סימן מובהק למריצת בגופו כו' ועי"ש בסוס ד"ה אין מעידין כו' יסו"ם ובכל"ם סי' ג' ועי' בסמ"ע שם בכ' דדעה דסוי היא ועי' בהסע"ז שם סעי' כ"ה ועי' בב"י בד"ה ומ"ש ואפי' סיסב מסוסה כו' שם מייסי דבני דבינו ומסבא סוסס יסו"ם סיסב: (שב) מלא פרצוף פנים עם התוסס ואין מעידין מלא עד שהלא נשנו ואפי' דמוסו מגוייד ומלוג והמיה סוכלא בו ומל"י ס"ם ל"ם מלא במקום שאין נפשו יוצאה כו' בל"ש שם ק"כ ב' ועי"ש סעי' ל"ח: (שג) אין מעידין אלא עד ג' ימים כו' שם ק"כ ס': (שד) ירושלמי כל תלתין יומין נפשא מייסא על כו' בל"ש ירושלמי שם ה"ג ופ"ב דמו"ק ס"ב וכ"כ ע"ק יסו"ם: (שה) ודווקא ביבשה אבל במיא מיצטת צמית כו' שם קכ"ת ס': (שו) הלכך אפי' אישתהי שעה אחת ולא ראוהו כשיצא מן הסים אין מעידין (שז) ר' יהודה בן בבא אומר לא כל האדם ולא כל המקומות שוין ולא כל השעות שוות ירושלמי (שח) הלכה כר' יהודה בן בבא (שט) ומסתברא דלחומרא פליג ואפילו יום אחד אין מעידין. וגרסינן בירושלמי (שי) מעשה באחד שנפל לירדן

קי"ז ס' ועי' סי' י"ז סעי' ד': (שיג) ירושלמי כ' מהא שם ל"ה לגיכין המביס להיות עומדין כו' עי' בסי' ל"ה דבמסתל"ם ומיי לעיל סוס ו': (שיד) ומסתברא דע"י הדחק אבי לסיות מיוסב כדגרסיק בירושלמי מי שאחזו וכדלסיתא במתנת שכ"מ בל"ל עי' בירושלמי ניסין פ"ג ה"ת ועי' סי' י"ז סו"ם סעי' נ' וסי' כ"ח סעי' ס' ועי' כ"ו יסו"ם ועי' בב"י סי' י"ז סו"ם סעי' ז' ועיי' בה: (שטו) במתנת שכ"מ סוס ס"ס: (שטז) בתמנת שכ"מ. כתיב לא יומתו אבות על בנים והלא כתיב בהמה כו' בל"ל והוא בירושלמי פ"ג דשבדדין ה"מ ודבינו הפסיק בהמשך ועבדיו מסיק למילתי': (שטו) והלא כתיב בהמה תהמת מהא יומת מה ת"ל לא יומתו אבות על בנים לא יומתו אבות בעדות בנים ובנים לא יומתו בעדות אבות מבמן בלא יהו העדים קרובים אל נדונים ומניו בלא יהו העדים קרובים זה לזה הגע עצמך שאם הוזמו כו' בל"ל (שיו) זה הלשון מצאתי ואיפכא מסתברא ומניין שלא יהו הדיינין קרובין זה לזה אמרה תורה הרוג על פי דיינין הרוג על פי עדים מה עדים אין קרובין זה לזה אף הדיינין אין קרובין זה לזה והילכ' אם העדים קרובין בין ללוה בין למלוה ובין לערב פסולין (שיח) כדאסיקנ' כעילא' וטובי' (שיט) ושמעי' מיהא אם עידי קיום ודייני קיום קרובין זה לזה. בין למלוה בין ללוה פסולין. שבהן מתחייב הלוה (שכ) ושלא יהיו הערים קרובין זה לזה בחתימה אחת (שכא) ולא העדים ולא הדיינים. (שכב) ולא העדים לבעלי דינין. דהא שייכא הזמה בעידי קיום אם אמרי בפנינו חתמו ביום פלו' והוזמו אלו משלמין על פי אלו. (שכג) כת' נאון וה"ה אם קרוב לעידי השטר כדכתב לעיל (שכד) בפ' החובל דימקי' מינה מדלא כתב לא יוסתו אבות על בניהם. ש"מ דדרשינן ביה נמי לא יוסתו על פי אבות שאין להם חיים בנים ועבד פסול לעדות אבל נר כשר דנהי שאין לו חיים למעלה אבל יש לו חיים למטה (שכה) גרסינן בפ' מי שמת אתמר קטן איסתי מוכר בנכסי אביו אמר רבא אמר רב נחמן בן י"ח שנה ורב הונא אמר מבן עשרים שנה (שכו) ואמר רב חנא בריה דרב יהושע ולעדות עדות כלומר משהביא שתי שערות אע"פ שאינו בן עשרים ואינו יודע בשיב משא ומתן אמר מר זוטרא לא אמרן אלא במשלטלי דהוו זביניה זביני

ולעדות

זביני אבל למקרקעי דלא הוו זביני אין עדותן עדות. אע"פ שהביא ב' שערות עד שיהא בן עשרים שנה (שכז) והפעוטות כדפרישית כבר שבע אע"ג דזביניהו זביני אין עדותן עדות רבעי' שני האנשים. הילכך קטן בן י"ג שנה והביא שתי שערות. לאו כלום הוא. (שכח) הביא שתי שערות עדותן בסטלטלין אע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן. אבל יודע בטיב משא ומתן אפי' בן י"ג שנה והביא שתי שערות עדותן עדות. ואפי' במקרקעי זביניהו זביני. כדאמר שלח גידול בן מנשיא לרבא ילמדנו רבינו תינוקת בת י"ד שנים ויום אחד ויודע בטיב משא ומתן מהו. שלח ליה אם יודע בטיב משא ומתן מקחן מקח וממכרן ממכר ופלוגתא דר' הונא בריה דרב יהושע ורבא בשאינו יודע בטיב משא ומתן דאינו סוכר עד שיהא בן עשרים אפי' הביא שתי שערות. (שכט) והילכתא תוך זמן כלפני זמן. והילכתא (של) כגידול בר מנשיא ביודע בטיב מו"מ ואפי' בנכסי דאבוה זביניה זביני ועדותן עדות. (שלא) והא דאמר חליצה וכו' לאו למכור בנכסי אביו קאי (שלב) דלא תלי בבדיקה כרבוות' דאמר אבולהו דאיכא עלייהו כמה פירכו. וכן כתב רבינו אלפס. אבל למכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים. (שלג) והוא הדין לנכסי מורישין (שלד) והא דאמר רבא בפ' התקבל ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים. בשאינו יודע בטיב משא ומתן וכולה שמעתא אליבא דהילכתא ואהה מוצא בה (שלה) שלשה מדות יודע ואינו יודע ושוטה. (שלו) והא דאמר רבי אלפס לא סבירא לן (שלז) וקשיא דרב גידל בר מנשיא ליתה (שלח) גרסינן בפרק חה"ב המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד עליה מפני שמעמיד בפני בעל חובו (שלט) וכגון דלית ליה ארעא אחרינא דלא ניחא ליה דתיהוי לי' לוה רשע ולא ישלם. אבל גבי לוקח ליכא לוה רשע דהא זבין ליה שלא באחריות (קמ) ודוקא שלא באחריות דאתי מחמתי' אפי' דאתי מחמתיה דאי קביל עליה אחריות דאתי מחמתי' מעיד לו עליה דסוף סוף גבי לוקח לוה רשע ולא ישלם הוא דלאו נוגע בעדות הוא. (שמא) אבל היכא דאיתיה ארעא אחרינ' ללוה אי נמי למוכר מעיד לו עליה כדאמרי' איתיה ארעא אחרינא ללוה או למוכר עלה הדר וכו'. (שמב) אבל מכר לו פרה או מכר לו טלית מעיד לו עליה ואפי' עשאה אפותיקי לב"ח (שמג) דאמר רבא עשה עבדו אפותיקי ומכרו ב"ח גובה היסנו (שמד) ופס' האי דלא חשיב מכר גבי חמץ והקדש ושיחרור דמפקיע מידי שיעבוד כיון דאיכא מכר דלא מפקע כגון מכירת עבדים וקרקעות לא איפסיקא ליה (שמה) ואיכא מד"א דתנך אפילו אקני ליה סטלטלין אגב קרקע נפקע. (שמו) אבל מכר לו פקע (שמז) תוספו' לקח היסנו בית או שדה והיה יודע לו עדות אין מעיד לו עליה שאין אדם מעיד ע"י עצמו (שמח) בפ' חה"ב שלח ליה רב נחמן לר"ח ילמדנו רבי' אים מעיד או אינו מעיד ואסיק' אי אית פירי בארעא אינו מעיד לית ליה פירי בארעא מעיד:

(שמט) סימן עמ"ק

(שנ) **ערב** מעיד ללוה והוא דאית ליה ארעא אחריתי (שנא) כלוה מעיד ללוה והוא דאית ליה ארעא אחריתי (שנב) לוקח ראשון מעיד ללוקח שני והוא דאית ליה ארעא אחריתי (שנג) וה"ה לוקח שני ללוקח ראשון אי אית ליה אחרינ' למוכר (שנד) קבלן אמרי לה מעיד והוא דאית ליה ארעא אחריתי ואמרי לה אינו מעיד דניחא ליה דלקיים' תרוויהו ביריה (שנה) ולקולא. תשוב' (שנו) אפוטרופוס מעיד (שנז) ברישׁ גטרא דהכונס ארבעה דברי' העושה אותן פטור מדיני אדם וחייב לשלם ביודי שמים השוכר עידי שקר להעיד והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו (שנח) ואוקימנא בתר (שנט) בפ' הגוזל האי בר ישראל דידע סהדותא דתונר על ישראל חבריה ואזיל ומסהיד ליה משמתי' ליה. אבל אי דייני ביה למומתא כדיני ישראל אי אית ליה לאישתמוטי מישתמיט ליה (שם) ואי לא שרי נומחא וכו' בקבלת עדות:

כתב

שער החדש

ולעדות מדומן מדות כו' שם ס"ב: (שכז) והפעוטות כגר שים וכגר שכם מע"ג דזביניהו זביני כו' כל"ל שם ועיי' בה' מהגי לום כ"ה: (שכח) הביא ב' שמות מדומן מדות במסלטלי מעפ"י שם"י בטיב כו' עיי' סי' ל"ה קפי' ג': (שכט) ולכתחל תוך זמן כלפני זמן כו' כ"ב קל"ו ס': (של) כגידול בר מנשיא ביודע בטיב משא ומתן ואפי' בנכסי דאבוה כו' כ"כ הכשב"ם שם וכ"כ שם קנ"ה ב' ועיי' ה' ממהג לום מ"ל ולום מ"ד: (שלא) והא דאמר בודקין לחליצה כו' לאו למכור בנכסי אביו כו' כל"ל דאי אתם מ"ש מ"ם בודקין לקידושין ולגיטין ולחליצה ולמיאונין ולמכור בנכסי אביו מד שיהא בן עשרים שנה. ופי' הכי"ף בשם הרמבמ"ם ה"ק אתם שיהם בגדולם ומולדו בה סימני מיאונים מו כי' נדול וטולנו בו סימני סרים מז השיטור לגדלומו מעשרים שנה לענין קידושין וגיטין וחליצה ולענין למכור בנכסי אביו עיי' יבמות פ' מ"ז מ' ב"ב קנ"ה ב' נדה מ"ו ב' ופסק עד שעשרים שנה כב"ה ולא כב"ש אתם ישע"ם היסב ביבמות פ' מ' (ולדידהו ל"ד למכור בנכסי אביו אלא ה"ה למכור בנכסי עצמו ישע"ם בכי"ף היסב): (שלב) ולא תלי בבדיקה ולא כרבוות' דאמרי לכולהו מליכה דאיכא בהם פירכי כל"ל וכ"ל שם מפרשים שהם שנה מכולהו לקידושין וגיטין וחליצה ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים שנה כב"ה ולענין מיאונין ה"ה כרבוות' דאמרי לכולהו מליכה דאיכא בהם פירכי כל"ל וכ"ל שם מפרשים שהם שנה מכולהו לקידושין וגיטין וחליצה ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים שנה כב"ה ולענין למכור בנכסי עצמו ישע"ם כבי"ף היסב): (שלג) והוא הדין לנכסי מורישין. עיין בפי' ל"ה ספי' ס' וכב"י שם: (שלד) והא דאמר רבא בפ' התקבל ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים כו' ניסין ס"ה ס': (שלה) שלשה מדות יודע ואינו יודע ושוטה. היינו שומה אפי' נדול כמה אינו יכול למכור ואינו יודע ואינו יודע שעורו מכן עשרים שנה ולמעלה. ויודע היינו מכן י"ג שנה ולמעלה: (שלו) והא דאמר ר' אלעזר לא ס"ל כ"ל דהכי"ף ס"ל דאפי' יודע בטיב משא ומתן לא יכול למכור בנכסים שקנה הוא בעצמו אלא אפילו שהם כיסב ע"ז כ' לכאורה דלא ס"ל כוי: (שלז) וקשיא דרב גידל בר מנשיא ליתה כ"ל דהכי"ף ז"ל הכריח שיעמו דהא רבא שלח לרב גידל בר מנשיא דאם יודע בטיב משא ומתן ממכרו קיים והא אינו בעצמו ס"ל למכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים כדלעיל לום שלי"ד ומתמה זה הכריח הכי"ף דרב גידל מיירי בנכסי עצמו ופ"ז כ' לכאורה דליתה לך קושית לך מיירי בעצמו יודע בטיב משא ומתן ועיי"ם בשלי"ם סי' ל"ב שכ' כדעת לכאורה יעו"ם היסב ועיי' בפי' כל"ה ספי' מ' דפסק כדעת הכי"ף יעו"ם היסב: (שלח) נגעי' בפ' מזקת הנזיקין המוכר שדה למכירו שלא בתחניות

כו' כ"ב מ"ב מ' מ"ד מ': (שלט) וכגון דלית ליה ארעא אחריתי כו' שם מ"ה מ': (שם) ודווקא שלא בתחניות כלל אפי' דאתי מתחתי כו' שם מ"ג מ' ואי קביל עליו בתחניות אף דלא אתא מתחתי כ"ם דאין מעיד לו עליו ועיי' בפי' ס' ו': (שמא) אבל היכא דאיתיה ארעא אחרינא כו' כ"ל מקבל לום מכר לו למוכר כו' כ"ל מקבל לומו כמו במקבל לו לוה לו מוכר: (שמב) אבל מכר לו פרה לו מלית כו' שם מ"ד ב': (שמג) דאמר רבא עשה עבדו אפותיקי ומכרו ב"ח גובה היסנו ומסתברא דאי כל"ל עיי' לעיל מאתר ד' לום כ"ו ולום ק"כ: (שמד) ומסתבר דאי דלא מפיק מכר גבי חמץ והקדש כו' עיי' ניסין מ' כ' לום ד"ה הקדש ומתן כו' (וע"ל כגון מכירת עבדים וקרקעות לא פסיקא לי'): (שמה) ואיכא מ"ד דאפי' לקני לי' כו' עיי' בב"ב שם לום ד"ה כגון אפותיקי כו' ובערכין כ"ג ב' ד"ה משום דל' מאכזו כו': (שמו) אבל מכר מי לקני מסלטלי אגב קרקע לא נפקע כו' כל"ל: (שמז) תוספתא לקח היסנו בית או שדה כו' תוספתא סנהדרין פ"ה: (שמח) בפ' מזה"ב שלח לי' כ"נ לר"ח ילמדנו רבינו אלים כו' צ"ב מ"ו ב' ופי' מ"ו ב' ד"ה אי: (שמט) אי מתלק. כ"ה שם בם"ם והום אי על הסלכות סינוקו אלא זה. ערב אלוה לוקח קבלן: (שנ) ערב מעיד ללוה והוא דאית ליה ארעא אחריתי כו' שם ופי' ל"ז שמי' י"ג: (שנא) מלוה מעיד ללוה כו' שם ופי' י"ב: (שנב) לוקח ראשון מעיד ללוקח שני כו' שם ופי' י"ד: (שנג) וה"ה לוקח שני ללוקח ראשון כו' ועיי"ם בכה"ם יעו"ם היסב ועיי"ם בהג"ה: (שנד) קבלן אמרי לה מעיד כו' שם מ"ז מ': (שנה) ולקולא וכ"פ הרמב"ם אבל הטור שסק לחומרא עיי' בפי' ל"ז ספי' י"ב ועיי' בב"י היסב שם: (שנו) אפוטרופוס מעיד. עיי' בפי' ל"ז ספי' ח' ופי' כ"ל ספי' י"ב בהגה: (שנז) בניס גמרא דהכונס מכנעה דבניס העושה כו' ב"ק ל"ו מ': (שנח) ולוקימנא בחד. שם ופי' כ"ח ספי' מ' ולחיתי בקצה"מ בפי' ל"ב שכ' לחרן קושיית הש"ך שם בפ"ק ב' יעו"ם היסב והקצה"מ מילק ולמר שים שמייב עוסם בדיני שמים אבל אינו מייב בשלומין וכאן קמ"ל הכלייתא שמייב בדיני שמים בשלומין יעו"ם היסב ועל"ש על דבניו ס"ב מאי מקשה הש"ם הכא מילתא בבי מרי בשיעת דאוריית הוא דכתיב שם לא יניד וכפ' פונו יעו"ם ומאי קושיא מינה שאפשו אבל בשלומין לא שמעמו וקמ"ל דמייב בדיני שמים בשלומין. ונ"ע (ועיי' בתוספתא פ"ב דשבועות שם מבואר בקצה"מ יעו"ם) (שנט) בפ' הגוזל האי בר ישראל דידע בסהדותא כו' ב"ק קי"ג ב' וכ"ת ספי' י"ג ויו"ד סי' ש"ל ס"ג ספי' מ"ב ועיי' לקמן ס' ביכור לום ק"ב (שם) ואי לא שרי נומחא וכו' בקבלת עדות כל"ל והשתא נמחק:

כתב בסותב תלתא כחדא הוינא ואתא פלו' בר פלו' קדמנ' ואסר לנא פלו' בר פלו' (א) סהדא דילי ולא ידע לסיתתם בשטר אי נסי בעי למיזל אי נסי אית ליה כך וכך (ב) ובסוטתא מינייהו לקבולי סהדות' סיניה וכדו אתו לנא ההוא פלוני סהדא דיליה ואסהיד לנא בסהדותא סעליא בכך וכך ואנחנא קבילנא סהדותיה וכתבנא וחתמנא כסא דאסהיד לנא ובדקינן וידעינן ביה דהוא סהימנא וכך וכך אמר לנא וכמה דשמענא סיפומית כתבנא והתמנא ויהבנא לידא דפלוני בר פלו' דנן למיהוי ליה לזכו ולראיה בכך וכך ואם קיבלו עדות שני עדים (ג) כותב עדות שניהן אם עד א' כותב ולכשיצא חבירו מקבל כמו ששומע לא פחות ולא יתר :

(א) **אות קוף** והוא על שליש קבלנות והוא על שלש דרכים הדרך הראשון (ב) קבלנות קרקע ששנינו בפ' המקבל ומתחלק לשלש חלקים למקבל ולשובר ולחובר לשליש ולרביע בלא שבר ועוד מתחלק לשתלא (ג) ותניא בסם' דמאי מה בין שובר לחובר השובר במעות וחובר בפירות ומקבל וחובר שניהן בפירות אלא שהמקבל נותן לבעלים מפירות הקרקע . (ד) אבל חובר אפי' פירות מן השוק והלכות ספורשות בפ' המקבל :

כתב בכך וכך איך פלו' ופלו' אמרו לנא הוו עלן כהדי וקנו מיננא וכתבו וחתמו והבו לכל חד כיננא למיהוי בידיה לזכו דאנא פלו' צביתי ברעות נפשאי ויהבית ארעא פלן לפלו' למיפלח ולמיטרח בה עד זמן פלו' וכל פירא ושיבשא ואעא דיפוק מינה ליפלוג בחדא בכל שתא וכך אמר לנא פלו' דנן (א) אנא איקום ואפלח ואיטרח ואישפי ואזרע ואחצד ואעטר ואידרי ואכנוש פירא ותיבנא ושיבשא ואעא וכל מאי דסליק מארעא דא (ב) ואיקום קמי פלו' דנן וייתי ויטול לפלגא ואנא בעמלותי ובתנפקות ידיי פלגא (ג) ואי אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא ובשטר חכירות כותב כך וכך פירי ובשטר שכירות כותב כך וכך זוזי בשתא וצבי פלניא דנן וקביל ארעא דא ושטר תנאה דנן שריר ומקוים ככל שטרי תנאה דנהיגין בישראל טומא דנן ולעלם דלא באסמכתא ודלא כטופסי דשטרי וקנינא דפלו' לפלו' בכל מה דכתוב ומפרש לעיל וכו' :

הדרך השני קבלנות צאן ובהמה וכיוצא בהן ומתחלק לד' ענינים :

א' ששנינו באיזהו נשך . אין מושיבין תרנגולין ואין שמין עגלין ומיחין למחצה . אא"כ נותן לו שכר עמלו ומזונו ושומתן הן דמים שמלוה לו ומקבל עליו אחריות למחצה שכר ולמחצה הפסד אם ימותו :

הב' (ב) אבל מקבלין עליו עגלים למחצה ומגדלין אותן עד שיהו משולשין אם יהיו השכר לאמצע אם ימותו לא ישלם כלום :

הג' (ג) שמין פרה וחמור וכל דבר שהוא עושה ואומדן :

הד' (ד) ששנינו בברייתא אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מישראל השם בהמה מחבירו ואמר לו פרתך עשויה עלי בל' דינ' ואני אעלה לך בסלע בחודש מותר ולפי שאינו מצוי אצלנו לא הארכתי באלו הענינים :

כתב בלשון המחבר איך פלו' בר' פלו' אמר לנו הוו עלי מהדי וקנו מינאי וכתובו וחתומו והבו לי' לפלו' למיהוי בידיה לזכו דאנא פלו' צביתי ברעות נפשאי וקבילית מינך כך וכך צאן בכך וכך דינר ואפטם יתהון ואטרח בהון (א) י"ב ירחי שתא ובתרכן נישומיכון ונזביגונין וכל רווחא דיהוי בהון על כך וכך זוזי אשקול אנא פלגא בעמלי ובליאות ידאי והדין פלו' פלגא בממוניה ואי מטי פסידא ולא שוי כך וכך (ב) קבילית עלאי לשלומי מפלגא וכדו השתא משעבידנא ליה כל נכסאי דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודקנינא כולהו יהון אחראין וערבאין עד דאשלים ליה פלגא דקרנא ושטר קבלנות דנן קבילית עלי ועל יורתאי בתראי באחריות וכו' וכתב הרב המחבר (ג) האי דכתבינן בשטרא פלנו באנר ובהפסד דפסיק שבר עמלו ומזונו לכולהו יומא רשות ומסתב' דבעי למכתב בנו שטרא ויהיבנא ליה בה באנריה כך וכך דינרי לכלהו יומא ואי לא שטר שיש בו רבית דיינינן ליה (ד) ואי לא כתב ביה איפליגא באנר תרי תלתי בהפסד :

הדרך השלישי (א) הוא ששנינו אין מושיבין חנווני למחצית שכר אא"כ נותן לו שכרו בפועל . ואמר אביי בפועל בטל של אותה מלאכה דבטיל מיניה וצריכא דאי אשמעינן חנווני משום דלא נפיש טירחיה אבל מעות ליקח בהן פירות דנפיש טירחייהו וכו' (ב) ת"ר נמה הוא שכרו בין מרובה בין מועט דברי ר' מאיר ר' יהודה אומ' אפי' טיבל עמו בציר וילא אכל אלא גרוגרת אחת זהו שכרו ר"ש בן יוחי אומ' נותן לו שכרו משלם (ג) ופסק הרב אלפס הלכה כר' מאיר דסתם מתניתין כותיה בכל דוכתא ובתוספ' גרסי' המושיב את חבירו למחצית שכר הרי זה נותן לו שכר בפועל בטל דברי ר' מאיר (ד) ובין מרובה ובין מועט דקאמר לפי שהוא אומנתו גדול או קטן דיהיב ליה בפועל בטל כל יומא עד ששלם שותפותא . (ה) ואי בעי למיפסק לכל יומי דשותפותא פוסק כדרבא דאמר באנר תרי תלתי בהפס' וזהו מופיינא

שער החדש

(א) **מהדא** דילי ולא ידע למיתתם בשטר כו' . עיי' לעיל בתות י"ח וליכא למימר דס"ק דלמא ידע למיתתם ימתינו על השטר ויסיק כמו שמקדים עדותן בב"ד ז"ת דילמא מייתי דלא קני מידו וגם לא תמר כתונו עיי' כתובות ל"ה ע' יחו"ם : (ב) ובסוטתא מינייהו לקבולי סהדותא כו' כל"ל : (ג) כותב מדות שניהן ואם קיבל עד ע' כותב לשניו ולכשיצא חבירו מקבל כו' כל"ל :

(ה) **אות** קו"ף קבלנות והוא על שלש דרכים הלכך כו' כל"ל :

(ב) קבלנות קרקע ששנינו בפ' המקבל כו' הוא בפ"ק דב"מ (ומש"כ ועוד מתחלק למפלגת כו' עיי' ב"מ ק"ה ה' כ') : (ג) ותניא בסם' דמאי מאי בין כו' עיין בירושלמי שם פ"ו ה"ח (ול"ל שם המוכר בתמהון) ועיין בי"ף פ"ק דב"מ למז מקמ"ב וכתו"ם מו"ת סי' ב"כ שעי' מ' ב' יחו"ם ועיי' למכ"ם פ"ו מה"מ מכר כ"ג : (ד) מכל מוכר תפי' פיכות פן השוק . ל"ב הכי"ף שם ולפו למימרת דיכול לסלקו בשיכות מן השוק נתם מכרה סתם לפירות דז"ת דהא מבואר בב"מ ק"ו ב' דתם היה מפיס יפות לא יקנה מן השוק ועיין נסי' בב"ב דק ה"ק דמכירות מופל בדבר שהוא מוכרה תפי' למלקה מן השוק כדתי' סתם ק"ו ב' דמכרה לתסמכת בכוכב דשעני יחו"ם ום"ב למלקה בשעני דבשוק ביון דלא מכרה ע"מ לזרוע שם שעני יחו"ם היטיב ועיי' בשיסה מקובצת בב"מ ק"ד ע' ב' שם ב"ב כתה יחו"ם היטיב :

(א) **ואנא** מיקום ואפלח ואיטרח ואחצד כו' כל"ל עיי' ב"מ ק"ה ע' (ול"ל ואשמור ואידוק ואידלי כו') ומש"כ פיכה ופיבשא ואעא כו' עיי"ם ק"ב ע' ו"ק ע' ויש לעיין קצת : (ב) ואיקום כביכ קמי דפלוני כו' כל"ל יחו"ם היטיב : (ג) ואם מוכיר ולא מעניד לפלגא במיצעא . יחו"ם ק"ד ע' וכבר נתבאר בעזר"ם בדיני שכירי פרק ג' ה' :

(א) **ששנינו** במיזהו נשך ואין מושיבין תרנגולים ואין שמין עגלים וסיימים כו' ב"מ ס"ת ע' יו"ד סי' קע"ז סעי' כ' (ול"ל ומזונו ושומתן הן דמים כו') : (ב) לכל מקבלין עגלים וסיימין למקבל ומגדלין תוכן עד שיהו מבולעין ומתוך עד שתהא מופנת שם יחו"ם לה יפלם כלום כל"ל שם ב"מ בתמה שם : (ג) שמין פרה וחמור וכל דבר שהוא עושה ואומדן : (ד) ששנינו בברייתא אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל כו' שם ב"מ ויו"ד סי' קע"ו סעי' ד' :

כתב ומש"כ בלשון המחבר . ל"ל זהו הלשון שכ' לעיל בסקדמה שהוא עושה ואומדן כו' כל"ל :

(א) **ר"ב** ירחי שתא ובתרכן כו' נישומיכון ונזביגונין וכל רווחא כו' כל"ל :

(ב) קבלנות עלי למפלגת פלגא וכדו השתא כו' כל"ל : (ג) בפ' דכתבינן בשטרא פלגא בפלגא ופספד דפסיק שכר עמלו ומזונו כו' כ"ל הא דכתבינן בשטר שכתוב בו פלגא בפלגא ופספד דיהיב לי' שכר עמלו ומזונו הוא לשון ואין עכוב בדבר ופעמי' שלא כ"כ בפירוש מ"מ מוכח כל שהתנו כן בהדיא ועיי' בסוד יו"ד סי' קכ"ז שכ' כמו לעיני המתנצ יעו"ם ועיי' לקמן בה' כיס תום י"ז : (ד) ואי לא כתב כי' מז פלגא בפלגא מרי תלתי בהפסד כל"ל וכ"ל אי לא כ"כ בפירוש מז דיינינן לי' דה"ק אי פלגא בפלגא ופקול דלמלה מז מוטל על המלוה מרי תלתי בהפסד והיינו דווקא בנברא רבה אבל בחלש בחלמו נברא רבה הוא דיינינן לי' כמו שכר שם בו רבית ועיי' מכאי דין זה ביו"ד סי' קע"ז סעי' כ"ה ובפי' כ"ל יעו"ם היטיב וי"ל דכאן יש מסכון בדפום ונכיך להגיה שכל"ל ואי נברא רבה הוא ולא כ' כי' שמוטל שכר עמלו ומזונו דיינינן ליה אי פלגא בפלגא מרי תלתי בהפסד ואי פלגא בהפסד מרי תלתי (להלוה) ועיי' לקמן ה' כיס תום ט"ו :

(א) **הוא** ששנינו אין מושיבין תנווני למחצית שכר ולא יתן מפות ליקח כאן פירוש למחצית שכר אא"כ נותן לו שכרו כל"ל שם ס"ת ועיי' לקמן תום כיס תום כ"ו : (ב) ת"ר כמה הוא שכרו בין מרובה בין מועט שם ע"ב : (ג) ופסק רב אלפס הלכה כר' יעו"ם בריב"ף ורמ"ם סי' ל"ם ועיי' כה' ממים דעים סי' רכ"ב יעו"ם היטיב : (ד) וכין מרובה אי מועט דקאמר היינו אפי מה שהוא מועמנו כין גדול כין קטן דיהיב לי' כו' כל"ל ועיי"ם בריב"ף ובתו"ם שם ד"ה ונותן לו כו' יעו"ם היטיב : (ה) ואי בעי למיפסק לכל יומי דשותפותא כו' כ"ל אי בעי למיפסק לכל יומא ויומא ועיי' לקמן תום כ"ב ילמך למיפסק לכל יומא ויומא ועיי' לקמן תום כ"ב (ול"ל כדרבא דאמר פלגא

שפויני' דשקיל ממנתיה דסלוה הוי לשכר עמלו ומזונו וה"מ לחנווני וכיוצא בו דלית להו עיסק' אחרינא (ו) כדתניא המושיב את חבירו בחנות למחצית שכר אם הוא אומן לא יעסוק באומנותו לפי שאין עיניו באותה שעה שעוסק באומנותו אבל מאן דאית ליה עסק אחרינ' (ו) ולא קא בטיל מיניה ולא בעי באוגריה כולי האי טותר שליש בשכרך טותר וכו'. (ז) ואסיקנא בגון דאית ליה לדידיה בהמה דאמרי אינשי גביל לתורא גביל לתורי. והאידנא דקא יהבי פלגא באגר ופלגא בהפסד ולא יהבי בפועל בטל אהאי טעמא קא סמכינן דכיון דאית ליה עיסקא אחרינא ולא מבטל ליה טותר ואית דיהבי מצמא אחרינא בההוא הנאה דקא פטר ליה בשבועה דלא ארווח ביה טפי יהיב ליה פלגא באגר ופלגא בהפסד ורבינו ברוך אטר דוקא גבי בהמה הוא דאמרינן האי טעמא גביל לתורא. אבל בסחורה לא אטרי הכי (ח) דלא בכל זימנא משכח סחורה במפואנ' רבה הילכך טרח בהאי עיסקא (ט) אבל רבינו יעקב אמר דוקא דאית ליה עיסקא סהדוא מינא. אבל אית ליה אומנות אחריתא לא סני בטותר שליש דהא טרח בהאי עיסקא (י) ופירש בתשובות דמתני' דקתני למחצה שכר הוא הדין לשליש ולרביע. פירוש בלא שכירות אלא מחשב עמו שכר בטילה. (יא) ש"מ מחצית שליש ורביע דינן שוה והא דאמור רבנן פלגו מלוה ופלגו פקדון ה"מ למחצה שכר ואם לא רצה ליתן לו אלא השליש או הרביע לא יהא בתורת מלוה אלא השליש או הרביע והשאר בתורת פקדון (יב) ויש ממפרשי דורינו שפסק הלכה כר' שפסק (יג) הלבה כר' שמעון נותן לו שברו כפועל בטל דברי ר' סאיר. קשיא ליה סאי כפועל בטל דקתני בטל בסהני' בסיטני ומעות דברי הכל היא

שער החדש

פלגא בפגר מרי מילתי כו' (למחר טות ה' מסר טות שלם) : (ו) כדתניא המושיב את חבירו בחנות למחצית שכר כו' כ"ם בתוספתא פ"ד דב"מ וכוכא שם בתים' ד"ה אם כ"כ וע"ש יו"ד סי' קע"ז סעי' כ"ח ועי' לקמן טות י"ב: (ו) ולא קא בטיל מיניה' לא בעי בהגרי' כולי האי כדאמר רב טותר שלים בשכרך טותר כו' כ"ל שם ס"ע ס' וכ"ה בגי"ף ורמ"ם שם יעו"ש. טותר שלים בשכרך. כ"ע ז"ל פי' ה"ק שם יסי' טותר על שלים וכ"ל שם יסי' הקרן ד"מ מקח ויעלה הכיוח עד שלים דהיינו שכיחי' כיום ממשים זהו' שטות שלים מלבר יתלוקו בשוה דהיינו שכ"מ מהם יטול כ"ם זהו' ושם יעלה הכיוח יותר מזה יטול המתעסק לעצמו. ואף שהות שפק דילמא לא יעלה יותר משלים ומ"ב לא יטול רק מחצית הכיוח מ"מ שכי בזה כיון דיש לו עסק למחר וכ"ם בגמ"י וכ"ה דעת רבינו לקמן טות י"ם. והכי"ף בתשובה ובשיטה מקובצת שם מפרש דה"ק שתתף עמו דבעל המעות יטול ג' חלקים בכיוח והמתעסק יטול שלים וכ' כשיהי' כיוח עד דלמי הקרן דהיינו הקרן הוי טות והכיוח יהי' מלה ושם יהי' הכיוח יותר מדמי הקרן יקח המתעסק כל המותר ושם לא יהי' מיתר לא יטול רק השלים מהכיוח מותר יעו"ש סיטב (ועי' כאן טות יו"ד) וז"ל הכמב"ם בפ"ו מה' שלוחין ושותפין ה"ב וכן שם למר לו בכל הכיוח יהי' לך שליטי טו בשיכיתו בשכרך טוטל ויש לו עסק למחר ה"ז מותר ושם הפסידו יפסיד מהלה עכ"ל ופסק ה"ל וז"ל וכן שם שתתו יהי' שם שכר יטול המתעסק תשיעיתו ושם יהי' שם הפסד יפסיד עשיריתו טוטל והתתו שיהי' כיוח המתעסק יותר על הפסידו תעלו קיים עכ"ל יעו"ש סיטב והנה הכ"מ שם ה"ב ד"ה כ' תלמידי כו' כ' וז"ל דמ"ש הכמב"ס כל הכיוח יהי' לך שליטתו כו' יגא לו מהמוספתא פ"ד וה"ק לי' בשני שליטי הכיוח נחלק ביותפין לשם שלים ושתי שלים ושתם טפול עוד שלים בשכרך ושיינו שטפול שתם תרי טילתי ושתם שלים ופ"ז דין דטותר שלים בשכרך לא נזכר כאן ושם דטותר שלים בשכרך כו' נזכר בפ"ת שם טלוה ולוה ה"ב יעו"ש סיטב ועיי"ש בד"ה ושם תי' לו כו' ועיי"ש שכ' בשם בשה"ת דשם דטותר שלים בשכרך הוא שם דפ"ח שם טלוה ולוה יעו"ש ובב"י סי' קע"ז בית"ד ד"ה ופיכוח טותר כו' כ' בשם בשה"ת להיפך דשם דטותר שלים בשכרך כו' ופ"ע בזה ותני לא מלתתי לא זה ולא זה כיון בשפר מ"ו מ"ג טות מ' דשתיק לטון הכמב"ס והשתיט מיבא שליטי יעו"ש. ושכח שכ"ן דשם דכ' שליטי כ"ל הוא מלק שליטי טוסף דהיינו תרי טילתי כו' ים לעיוי דמ"ש ג"ל להטוספתא הלא זהו שתם דכתי לכא תרי טילתי בשכר ופ"ל דכלתי שם כ"ה הכמב"ס שם בפ"ג ד' דשם לא הפנו ותין לו עסק למחר לכן די בזה שתם שטפל ב' טילתי בתתר ופלגא בהפסד. אבל ים לעיי' ס"ל התיך דייק זה שתוספתא ושם התוספתא לא תייתי כלל שכי לו עסק למחר (ושכח שכ"ן בשם בשה"ת שלתתי בש"ד טות ל"ג וכשכ"ם בכ"מ ושם ב"ב שכ"י טינו כן ועי"ש בגי"ת ס"ד יעו"ש סיטב) ושכח שכ"ם עשיריתו כ"ל עשיריתו יותר שפלגא בכיוח והיינו דבל טופס שכ"ם בכי ושם דתוספתא שפרש דשיליי ע"כ לים לו עסק למחר שיכיתא דשלי"ם גם זה שטוב שלי"ם כ"ג בהפסד לשיטת הכמב"ס בשג"ל שכל כ"ז טוק ושלתתי בגי"ת שהתיך קלת בזה והסכים לגי' בשה"ת בכמב"ס יעו"ש סיטב שכל ש"ל לזה רק כשם"כ וכן הכין שם"ז בשק"ד והש"ך בשק"ח דשת דנקט שלים היינו בטותר על הלקו יטול שלים טו חלק שכיתיו יעו"ש והכמב"ס לשיטתו יעו"ש סיטב וכ"ה בגר"ת שם ושפרש דטותר שלים היינו כ"ל בטותר על חלקך שטול שלים הכיוח וה"ה שטות נמי בכי ולשמואל שטוב שף בשוק לו הכבה שף שנתן לו דבר קנוס והת דיכת לשטר מרי טילתי בתגר ושילתת בהפסד כו' היינו דווקא שליכת דבר שכל שליכת דשמואל לשטר עד שיקטן לו דיבר. והת דיכת לשטר מרי טילתי בתגר ושילתת בהפסד כו' היינו בתיטו לוטה ליתן לו כלל בשר פרשתו (כך שם"ב הגר"א דיכת טייני שף בים לו שטר שם על השתכר בשטי' ד' בש"ק י"ז יעו"ש) וע"ל דשתחלה נקן שטם לדבני השתכר

לפי שנתנו בכמב"ס ושוב כ' דבשתת שין הכוונה בכמב"ס כן ושדבני הגר"א למדנו דבריס הכנס. שלת בהכמב"ס שלריך בקונן לו דיבר ים לו עסק שחר נפקא לי' שלשמואל ולא בדשם בלשו"ם שם והטור פליג על הכמב"ס בזה וס"ל דשמואל לא טייני בים לו עסק שחר וכדשם בלשו"ם גם שה שהקשה בלשו"ם שם לשם לא שוקי הש"ם הא דיים ענלת לפיכוחת טייני בלא השתא יעו"ש שם"כ בזה לפי דשת הגר"א לק"ת דבשתת בלא שתתף ובשין לו עסק שחר לא שהני דק לו כשועל בעל לו שרי חילתת בשכר וטילתת בהפסד ושה שהביאו בלשו"ם לשיה דיים ענלת שהני שפי בלא שתתף ובשין לו עסק שחר שהת דדבכי הכמב"ס בכש"ם יעו"ש הגר"א שפרש לה למייני שתם בים לו עסק שחר יעו"ש סיטב שלכל שם"כ הגר"א לשרש דבכי הכמב"ס בכש"ם דמייני בלא השתא שתחלה דק בים לו עסק שחר ושוב כ"ע שה ש"ל כ' שם הכמב"ס וז"ל וכן שם בהמה על השתכר לשיטת שפסק לשיה טופס שלשיה והשכר בעל לשמין לך ליתן שמלו כשועל בעל ושם שחר לו שרי הכקן והשני לך בשמלך יתר על שתיין השכר טופר . כי' לפני השתכר בהמות שחכות שתפסק טופס עם זו השמעת שלנו כ' טוטל ושתפסק בשלו ובשל שכילו לא שפלה לו שלת דבר טועם בכל ימי השטופות הזשם היו שכ"ל . ושדכ' בשיטת דשם כי' עוד בהמות כו' שתפסק דבכיתת מייני בלא כי' לו סיטק שלכל שלכ"ם טוכר שרים שבלת וכן שבוכר שם שהכמב"ד בשתקת דבריו (כך ים דבכי הכלב"ד ג"ת דקאי לה שתי קאי לה יעו"ש בשבדול עוז) שלשת בלא כהגר"א וס"ל ים כאן שטרון בדבכי הגר"א ושפרש הכמב"ס בכש"א דשיכי מילי קאי והכיתת שייני בהשתה שף דאין לו עסק שחר ושאב שפרש הכמב"ס דה"ה ים לו עסק למחר ולא השתה שתחלה (גם שם"כ הגר"א בלש"ד דבר לא שייני ים לו בהשה שחכיתא ושטוטל שייני נמי בשכי ל"ק דאין ס"ל לשטוטל לא בל"ת ולא בל"ש ולא בל"ם ושי דש"כ כ' יהודה ס"ל יעו"ש ל"ע דש"כ ל"ל סוסק דיוק הא שפי' בשיטל ב' ג' ושי' בלת"ת ול"ע) יעו"ש סיטב בדבכי הגר"א ושבאה שכן הוא ול"ע בהגהותיו לכ"ת יעו"ש סיטב ודש דבדבכי הגר"א אין לשיכין עוד למש"כ הש"ז שם ונדשק שם בדבכי הטור יעו"ש סיטב (ובסוף דבכי הגר"א שם ס"ם ול"ל רק ים לו עסק שחר ס"ל בל שרי"ף ולא"ם כו' וכוונתו להוכיח ממש"כ הכמב"ס בשטי' ד' וכפו שהשיב שם בפ"ק י"ז והבן) ועוד יש לשין שכיכת דבכים וללתיתי להשכיך שכל כוונת דבכי הבעל שכל ב' שלתתי בשכר ושילתת בהפסד וקש"ל דשכת לים לו עסק שחר שני בל' שלתתי בשכר ושלגא בהפסד והטעם לשין לים לו עסק שחר לשן די בזה שמה שטוטל ב' שלתתי בשתר ושלגא בהפסד. שבל ים לעיי' ס"ל התיך דייק זה שתוספתא ושם התוספתא לא תייני בלל שכי לו עסק שחר (ושהה שכ"ן שן בשם בשה"ת שלתתי בש"ד טות ל"ג וכשכ"ם בכ"מ ושם ב"ב שכ"י טינו כן ועי"ש בגי"ת ס"ד יעו"ש סיטב) ושהה שכ"ם עשיריתו כ"ל עשיריתו יותר שפלגא בכיוח והיינו דבל טופס שכ"ם בכי ושם דתוספתא שפרש דשיליי ע"כ לים לו עסק שחר ושכ"ם

היא . ואפילו לר' יהודה מפני שהוא עומד כל היום בחנותו ובטל מאומנותו ואפי' מהנה עמו בפחות רבית הוא (יד) והיינו דקתני גבי חנוני כפועל בטל וגבי שומא שכר עמלו (טו) ובריתא דפליגי ר' מאיר ור' יהודה ור' שמעון כשומת עגלים וסייחים הוא דקתני שכר עמלו וסוונו . וקאמר כמה הוא שכר עמלו בין כרובה בין מועט כלופר או קוצץ לו דינר או ריש עגלא כפי תנאה . ר' יהודה אומר אפי' גרוגרת אחת . ר' שמעון אומר נותן לו שכרו משלם כפי טורחו ומפני שיכול לעסוק באומנותו ועינו עליהם לא נפיש אגריה בולי האי כחנוני . (טז) והא דרב שליש שומת עגלים הוא (יז) והילכתא סוגיא דשמעתא אולא כר' מאיר דהא רב הונא ריש עגלא (יח) ור' אלעזר מהגרוניא נפי אית לה ושמואל נפי קוצץ לו קאמר והכי הילכתא דהיכא דלית ליה בהמה לדידיה (יט) יהיב ליה כראבר אבל היכא דאית ליה בהמה לדידיה אפי' אמר ליה מותר שליש מותר ואי איכא מותרא שקיל ואי לא לא שקיל מידי (כ) דאמרי אינשי נביל לתוראי . (כא) אבל בחנוני ומעות לעולם יהיב ליה כפועל בטל . אי אית ליה אומנותא אחריתי והיכא דלית ליה כדרבא דאמר אי פלגא באגר תרי תלתי בהפסד דאי לא מיחזי כרבית . מההוא פלגא דאית ליה בתורת מלוה . (כב) ירושלמי . הנותן מעות לחבירו ליקח פירות למחצה שכר לאחד זמן אמר לו לא לקחתי אין לו עליו אלא תרעומת ומסתברא דוקא למחצית שכר דאין לו עליו אלא תרעומת . שיכול לומר ראיתי בו הפסד ולא רציתי לקבל אבל שלוחו משלם (כג) כדאמרי' באיהו נשך . האי מאן דיהב זוזי לחבריה למיזבן ליה חמרא ופשע ולא זבן ליה משלם ליה . (כד) א"נ התם תנאה הוה ליה לשלם הכא ליכא תנאה אין לו עליו אלא תרעומת (כה) ואם ירדו שלקח ומכר מוציא ממנו בעל ברחו (כו) הנותן מעות לחבירו ליקח פירות למחצית שכר רשאי הלוקח ליקח מכל מין שירצה (כז) ולא יקח לא כסות ולא עצים פי' רבינו יעקב דוקא דאמר ליה פירות . אבל אמר לו חיטין ולא שעורים (כח) ירדו על התחתונה כראמר בפ' הגוזל (כט) ירושלמי . הנותן מעות לחבירו ליקח פירות למחצית שכר ורצה אחר מהן לוישנן חבירו מעכב על ירדו וכו' (ל) אמר ר' יצחק הדה אמרה המכטל כים חבירו אין לו עליו אלא תרעומת . (לא) המבטל שדה חבירו חייב לשפות לו שדה . וכתב הר"ח . (לב) המבטל ספינתו של חבירו וחנות של חבירו עלה בתיקו ולקולא וחולקין . וי"א פשוט (לג) ירושלמי בפ' הגוזל ש"מ בר נש דיהיב לחבריה חד דינר דיובון ליה חיטין מן טבריא ואזל ווכן מן ציפורי אמר ליה אילו ובנת לי מן טבריא הוו עשרין וחמש טירוי וכרון דובנת לי מן ציפורי לית אינון אלא עשרין מודויי . אנת אובדת דידך אנא לא אובדי דידי :

אות פה פותיקי

(א) **ומתם** פותיקי היא משבונא ער מיפרש לא יהא לך פירעון אלא מזו (ב) ולשון פותיקו פה תהא קאי .

(ג) גרסי' בפרק השולח גט ת"ר העושה שדהו אפותקי לאחר . ושמפה נהר . גובה משאר נכסים ואם אמר לו לא יהא לך פירעון אלא מזו אינו גובה משאר נכסים (ד) ופי' רבי' אלפס (ה) אפי' מבני חרי . (ו) אבל בפתם מבני חרי גבי ממשעבדי לא גבי דאמרי ליה לקוחות זיל בתר שיעבודך . תניא אידך העושה שדהו אפותקי לבעל חוב ולכתובת אשה (ז) ומכרה גובה משאר נכסים כתובת אשה אינו גובה משאר נכסים , אלא רצתה מאפותקי גובה רצתה משאר נכסים גובה (ח) והכי איתא בתוספתא דכתובות . רשב"ג אומר העושה שדיהו אפותקי לכתובת אשה ומכרה ידה על העליונה . (ט) ירושלמי בפ' אלמנה לכהן גדול . ר' יוחנן אומר מכרן אינן מכורין . אמר ר' אלעזר אמרו אובלין תרומה מכחו ואת אמרת הכין וכו' . מה פליגין בשמכרן לעולם או בשמכרן לשעה (י) אין תימא בשמכרן לעולם מכרן לשעה דברי הכל הוא דמכורין אין תימא מכורין לשעה אבל אם מכורין לעולם דברי הכל אין מכורין . נשמעינה מן הדא העושה שדיהו אפותיקי לאשתו ולבעל חוב בחובו ומכרה הרי זו מכורה והלוקח יהוש לעצמו . רשב"ג אומר לאשה בכתובה אינה מכורה שלא עלתה על דעתו שתהא אשה מחזרת על בתי דינין אמר ר' אתיא דר' אליעזר כרבנן . ודר' יוחנן כרשב"ג הוי בשמכרן לשעה הן קיימין . אבל אם מכרן לעולם דברי הכל אינן מכורין כלומר מדקאמר הלוקח יהוש לעצמו ש"מ שמכרן לשעה עד זמן אפותקי ולפיכך צריך

שער החדש

ממנימין נקט מלא מייתי דר"מ דמוספתא וקאמר לי' על דר"מ מכל המכה לשולם מתיב כוותי' דר"ש (ועי' בפ' הכירה דנכסים מנכרין די"מ כן והוא הגיה ע"ז ופו"ש היטב) וכי רבינו תוד דיל דהמפה לד"ה היא ומפי' כ' יהודה מודה בה ושם דל"ש רק בשומת עגלים וסייחים בחמוני ממיר טפי ודי"ש דמוכן לו שכבו מכלם . מכל ל"ש דפיך כ' ד"ה דהא כ"מ פליג עלי' וס"ל דבני כשומת בעל דסכי לי' בפוספתא פ"ד דמתיב לה מכיכו בחמוה למחצית שכר ה"ז נותן לו מה שכבו כשומת בעל כו' ול"ל דמפי דקתמר ד"ה מייתו כ' יהודה לה שמיקל מחד מ"מ ל"ל דכמחוני לריך ליתן לו שכבו מכלם פ"ג י"ל דה"ק דלמי כ"י וכ"ש כר"מ ושם דמוספתא לה מייתי בחמוה רק בשומת עגלים וסייחים ומיהו גורם בפוספתא דמתיב לה מכיכו בחמוה רק ה"ג המוכיב לה קכיכו למחצית שכר וכמו דמייתי לעיל לוח ג' ומייתי בשומת עגלים וסייחים : (יד) והיינו דקתני גבי חמוני כשומת ובבי שומת שכר שלמו כו' כל"ל ועי"ש בפוס' ד"ה מפ"כ כו' ועי' לקמן בה' לים לוח כ"כ : (טו) ושם דכי דלינו כ"ש וכ"י בשומת עגלים וסייחים כו' כל"ל : (טז) ושם דכי דמפר מומר עלים בשומת עגלים היא כו' כל"ל ול"ל ושם דכי עילם שומת עגלים כו' ופי' לקמן בה' לים לוח י"ח : (יז) והלכתא סוגיא דשמעתא אולא כר"מ דהא רב לים עגלא כו' כל"ל ול"ל היכא דשמעתא עגלים וסייחים הלכה כר"מ דשכר מוסף ואי אגי : (יח) וכי אלעזר מהגרוניא נמי לים ליה שכי ושמואל נמי קונן לו דיבר קאמר ושכי הלכתא כו' כל"ל שם פ"ם ת' : (יט) יהיב לי' כדאמרינן אבל היכא דאית ליה בהמה לדידיה אפילו אמר ליה מומר עלים בשכרך מומר ואי מיכא כו' כל"ל : (כ) דאמרי אינשי נביל לתוראי נביל לאומלי אבל בחמוני ומשום כו' כל"ל : (כא) אבל בחמוני ומשום לעולם יהיב ליה כפועל בטל אי אית ליה אומנותא אחריתי והיכא דלית ליה כדרבא דאמר אי פלגא באגר תרי תלתי בהפסד דאי לא מיחזי כרבית . מההוא פלגא דאית ליה בתורת מלוה . (כב) ירושלמי . הנותן מעות לחבירו ליקח פירות למחצית שכר ורצה אחר מהן לוישנן חבירו מעכב על ירדו וכו' (ל) אמר ר' יצחק הדה אמרה המכטל כים חבירו אין לו עליו אלא תרעומת . (לא) המבטל שדה חבירו חייב לשפות לו שדה . וכתב הר"ח . (לב) המבטל ספינתו של חבירו וחנות של חבירו עלה בתיקו ולקולא וחולקין . וי"א פשוט (לג) ירושלמי בפ' הגוזל ש"מ בר נש דיהיב לחבריה חד דינר דיובון ליה חיטין מן טבריא ואזל ווכן מן ציפורי אמר ליה אילו ובנת לי מן טבריא הוו עשרין וחמש טירוי וכרון דובנת לי מן ציפורי לית אינון אלא עשרין מודויי . אנת אובדת דידך אנא לא אובדי דידי :

אות פה פותיקי

(א) **ומתם** פותיקי היא משבונא ער מיפרש לא יהא לך פירעון אלא מזו (ב) ולשון פותיקו פה תהא קאי .

(ג) גרסי' בפרק השולח גט ת"ר העושה שדהו אפותקי לאחר . ושמפה נהר . גובה משאר נכסים ואם אמר לו לא יהא לך פירעון אלא מזו אינו גובה משאר נכסים (ד) ופי' רבי' אלפס (ה) אפי' מבני חרי . (ו) אבל בפתם מבני חרי גבי ממשעבדי לא גבי דאמרי ליה לקוחות זיל בתר שיעבודך . תניא אידך העושה שדהו אפותקי לבעל חוב ולכתובת אשה (ז) ומכרה גובה משאר נכסים כתובת אשה אינו גובה משאר נכסים , אלא רצתה מאפותקי גובה רצתה משאר נכסים גובה (ח) והכי איתא בתוספתא דכתובות . רשב"ג אומר העושה שדיהו אפותקי לכתובת אשה ומכרה ידה על העליונה . (ט) ירושלמי בפ' אלמנה לכהן גדול . ר' יוחנן אומר מכרן אינן מכורין . אמר ר' אלעזר אמרו אובלין תרומה מכחו ואת אמרת הכין וכו' . מה פליגין בשמכרן לעולם או בשמכרן לשעה (י) אין תימא בשמכרן לעולם מכרן לשעה דברי הכל הוא דמכורין אין תימא מכורין לשעה אבל אם מכורין לעולם דברי הכל אין מכורין . נשמעינה מן הדא העושה שדיהו אפותיקי לאשתו ולבעל חוב בחובו ומכרה הרי זו מכורה והלוקח יהוש לעצמו . רשב"ג אומר לאשה בכתובה אינה מכורה שלא עלתה על דעתו שתהא אשה מחזרת על בתי דינין אמר ר' אתיא דר' אליעזר כרבנן . ודר' יוחנן כרשב"ג הוי בשמכרן לשעה הן קיימין . אבל אם מכרן לעולם דברי הכל אינן מכורין כלומר מדקאמר הלוקח יהוש לעצמו ש"מ שמכרן לשעה עד זמן אפותקי ולפיכך צריך

צריך חשש ללוקח לסלק הפירות קודם שיבא בעל חוב לאותו זמן ויטרוף. (יא) ורבי אלפס פירש דהלוקח יחוש לעצמו יפיים לבעל חוב שיתבע חובו כל זמן שיש ללוה נכסי בני חרין שמא ימכור כל נכסיו ובעל חוב נוכה שדהו שעשה לו אפותקי ויפסיד הלוקח קרקעו. וקי"ל ר' יוחנן כרשב"ג, והי"מ באפותקי סתם וגבי בעל חוב מכורין לשעה וגבי אשה אינן מכורין לשעה דידה על העליונה. (יב) אבל בפרש גוף הקרקע למלוה ואין יכול לסלקו ממנו ואפי' אשה אינו גובה אלא ממנו. (יג) כדגרסינן בירושלמי בפרק השביעית משמטת המשעבד שדה לאשתו והלך ומכרה. (יד) אם רצתה לגבות ממנה ומשאר נכסים גובה (טו) אמר ר' אילא הורי ר' אלעזר בהן תנוא כו'. סתני' בשלא אמר לה לא יהא לך פירעון אלא מזו אבל אמר לה לא יהא לך פרעון אלא מזו אינו גובה אלא ממנה. המשעבד שדה לחבירו והלך ומכרה. רב אחא אמר מכורה לשעה ר' יוסי אומר אינה מכורה לשעה (טז) חיליה דרבי יוסי מן הדא שור מצוי להבריח שדה אינה מצוי להבריח. הגע עצמך שהיתה מכורה לבעלי זרוע אמר ר' יודן אבוה דר' סתניה מצויין הן ליפול בעלי זרוע. הגי הכותב שדהו לחבירו ולבעל חוב בחובו מכרה הרי זו מכורה והלוקח יחוש לעצמו סתני' בשאמר לו יהא לך פירעון מזו מה פליגי בשאמר לו לא יהא לך פירעון אלא מזו ואיתשיל רבינו אלפס אברייתא ואירושלמי אי באפותיקי גמורה או לא. והשיב דבריות' וירושלמי באפותיקי סתם. הא באפותיקי גמור בלא יהא לך פירעון אלא מזו לא אמרינן ביה גובה משאר נכסים אלא בסתם הוא ואפילו הכי אמר ר"ג לא מצי למימר לאשה הנחתי לך מקום לגבות ממנו. וירושלמי באפותיקי סתם הוא. ואם מברה מכורין עד זמן הבעל חוב והלוקח יחוש לעצמו שלא יקנה אותו אלא א"כ יודע שיש ללוה נכסים שיפרע למלוה. ורשב"ג אומר לאשה בכתובתה אינה מכורה (יז) ואפי' מת בעלה של אשה והיה לה קרקע בכתובתה אינה חוזרת על לוקח אחרון שאין דרכה של אשה לחזר על בתי דינין והכי מסתברא. (יח) אבל באפותיקי גמור אפילו בעל חוב אינו גובה אלא ממנה ואינה מכורה לשעה. והכי גרסי' בירושלמי הזילכך איבא למיגמר מיהא דבני מערבא. (יט) דאותן שלש שדות הכתובין בכתובתה שאין עליו צאן ברזל הרי הן כאפותיקי גמורה לא יהא לך פירעון אלא מזו. ואפי' לשעה אינן מכורין (כ) וכ"ש שדה נדוניא עצמה שאם מכרו הבעל שאינו מבור (כא) אבל בתובה שאין בה אלא אחריות הרי הוא כאפותיקי סתם ועבדא נמי כמקרקעי דמי. (כב) כדגרסי' בבבא קמא עשה שורו אפותיקי ומכרו אין בעל חוב גובה ממנו עבדו אפותיקי ומכרו בעל חוב גובה הימנו. מאי טעמא הא אית ליה קלא הא לית ליה קלא (כג) ואפותיקי סתם דינו כמשכונא. וכתב הרב זצ"ל (כד) משכונא המוחזקת ביד המלוה בחיי לוה נפרעת שלא בשבועה דכמאן דגבי ליה דמי אבל אם לא התחזק בה בחיי לוה אין יכול להתחזק בה לאחר מיתת הלוה בלא שבועה ואם הגיע זמנה מחיים נטי אי אמר ליה הלוה שטרא פריעא הוא ואישתבע ליה מישתבע ליה. והא דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחל ואפילו יורש מוחל (כה) ליתה במשכונא המוחזק ביד הלוקח שקנה השטר חוב והמשכון דכמאן דתפיס דמי ורבינו אבן מגש סבירא ליה דאפי' הוחזק לא גבי אלא בשבועה (כו) דכיון דמצי לסלוקי ליה בזוזי לאו לאשבועי קאי ולא גבי אלא בשבועה ואפי' מת לוה בחיי מלוה ולא נשבע אין אדם מוריש שבועה לבניו ולסברא דילה אם מברה מכורה וגובה משאר נכסים. והר' יהודה זצ"ל כתב דאיכא מ"ד (כז) דלא גבי אלא בשבועה ומסתמא כיון דאי שטפה נהר גובה משאר נכסים אע"ג דהוחזק בה לא גבי אלא בשבועה דקרקע בחזקת בעליה קיימי ויכול לומר לו מול משכונך ופרע לי את שלי כל היכא דלא אמר ליה לא יהא לך פירעון אלא מזו (כח) ואע"ג דאמרינן גבי בתובה ייחד לה ארעא בארבע מצרנתא בלא שבועה בתובה שאני דלא נתנה בתובה לינבות סחיים. אבל בעל חוב בשבועה. ושמעתי מנהג נירבונא (כט) דמשכונא מוחזקת הרי הוא לא יהא לך פירעון אלא מזו ואפילו שטפה נהר אינו גובה (אלא) משאר נכסים (ל) ומנהגם שאינו יכול לכופו לפדות המשכונא. ואיבא מאן דמיתי ראיה מהא דגרסי' (לא) המלוה את חבירו על המשכון אינו משמש (לב) כדאיתא בפרוזבול ומסתמא מדאיצטריך כרי גאולתו (לג) דשדה אחוזה דאינה נגאלת לחצאין וגבי עבד איבעיא לן. (לד) ש"מ משכונא דלעלמא נגאלת לחצאין ואפשר דפרע ליה מקצת חובו ולא גבי אלא בשבועה (לה) וגרסי' בפ' איהו נשך

שער החדש

כמ"ם סי' ל"ד סמ"ם ובמי' הסמ"ג סמ"ם ובמי' הרמב"ן סמ"ם: (יא) ודבימו מלסם סי' והלוקח יסום לעמו יסיים לבמ"ח סיסבע מוכו כו' דמסהו ז"ל דמפותיקי סמם סם יש לו לגוס כ"ח גוכה מסם ומיגו גוכה מהלוקח מבל סם לח נמלח כ"ח גוכה מהלוקח סלקסה מעפ"י סיש לקומות מפומיס ממנו וכ"ד הרמב"ם סיין פי"ח מה' מלוה ולוה ה"ד ובמי"מ סי' קי"ז סמי' ס' ויין סם נרמ"ח ובמ"ע סמ"ם ויין לקמן פום י"ז: (יב) מבל בשפרש גוף הקרקע למלוה ואין יכול לסלקו ממנו כו' בח"י הכי"ף סם מ' וז"ל הלח מבלה שמילו סי' סלוה רוצה לסלק סיעבודה משעבוד זה לעבדה לחבית בשקופה דלא מסבר ליה למיעבד עבי"ל מכוחר מזה דבשפות יכול לסלקו שפיר ויין כאן בב"ן יש"ם סיסיב ויין ס"ך סי' קי"ז סק"ב ויין כאן דניסין סם פ' כ' בל"ם הקדם כו' דהסם מבואר דלחביי דאמר למפרע הוה גובה מכל מקום מני לסלקו בזוזי יש"ם סיסב ועי' סיסב בח' בכי"ף סם ופ"ש בחום' ב"ח פ"ו כ' בל"ם כגון דשויים כו': (יג) כדגרסינן בירושלמי בח' השביעית משמטת כו' שביעית פ"י ה"ל יש"ם: (יד) אם לרצה לגבות ממנה ומשאר נכסים גובה. לפניגו מיש' בביבסא אם לרצה לגבות ממנו משאר נכסים גובה יש"ם סיסיב: (טו) ח"ל מילת הורי ר' מלעזר כהן מניח כו' כל"ל: (טו) מיילי' דר' יוסי מן הדא דאמי הסוסה שבדו מפותיקי ומכרו מיגו מכור שבדו מצוי להבריח כו' כ"ה ני' הגר"ח בירושלמי שם יש"ם ויין שם בחבי מסה יש"ם סיסיב והכה לדעת הגר"ח מבדו מצוי להבריח כו' הוא דיומיים דקא מדחק הש"ם לפי שהוא מצוי להבריח לבן מיגו מבור בלל: (יז) ואפילו מת בשלה של המשה וסיה לה קרקע בכמוכסה כו' כ"ה לשון הכי"ף בחשובה שם וז"ל ואפילו מת בשלה של המה והיה לה משפוקי שהם בכשובה מינה מוזבת שם לוקח מחכון שאין לרבה של המה למוזר מל בחי דיוקן מכ"ל ומשמע מזה לשם היה בני מוכין שפיר מינה גובה מבאפותיקי שהם ולעיל הות י"ח לח בחב הכי דקאמי היה ב"ח גובה מזה דבש"ח נמי גובה מבאפותיקי מש"ה שהיו שדות מחכות שמבר בלום מחוחר לזה יש"ם וש"ב לשה גובה מבאפותיקי שהם לפילו בשהיו ב"ח גם כן ופ"ק בזה: (יח) מבל בשפותיקי גמור לפילו ב"ח מינו גובה מלא ממנה ואינה מבורה לשעה. בירושלמי דשביעית מבואר דקאמי בזה כי' מחת וכ' יוסי וכ"ל מחת מבורה לשעה וכ"ל שהוסק כל' יוסי וכאה זה שהום מהירושלמי דאפותיקי מבואר נגע שפי ואינה מבורה לשעה שפי מאפותיקי שהם ודלת כהספ"ת שפי' קי"ז סק"ח שב' דהרמב"ם ס"ל דאפותיקי מבורה כיון דלית ליה קלת לת שייך זה יש"ם סיסיב וע"ש. שוב מלחתי בשותים שהשה עליו בזה. יש"ם: (יט) דאותן שלש שדות הכתובין

נשך המלוה את חבירו לא ידור עמו בחצר ולא ישכור היסנו בפחות. אבר רב יוסף בר מניומי אמר ר"נ אעפ"י שא' הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר הלוהו ודר בחצירו צריך להעלות לו שכר וכ"ש הלוני ואפי' בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר והא דקתני סתני' המלוה את חבירו לא ידור בחצירו חנם אפילו בחצר דלא קיימא לאגרא עסיקינן וכן הילכתא מרגרסי' רב יוסף בר חמא הוה תקיף עבדא דאינשי דהוה סטיק ביה וזוי ועביד בהו עיבידתא וכו' וסטיק כיון דסטיק בהו זוי מיחוי ביבית דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן הלוהו ודר בחצירו צרי' להעלות לו שכר ואמר ליה הדרי בי (לו) ש"מ דהלכה כלישנא קמא. (לו) וכתב רב אלפס להוציא מסנו בדיינין בהלוני ודר בחצרי מפקינן מינה אגרא דרבית' קצוצה אבל הלוהו אבק רבית הוא והוה ליה כרבית מאוחרת ולא מיבעיא היבא דפרעיה זוזי דאופיה והדר תבע לוה לאגר' דביתא אלא אפילו תבע ליה מקמי דלפרע ליה לא מחייבינן ליה לנבוי ליה שיעור אגר ביתה (לח) כדאמר' לקמן השתא דאמר' אכל טפי לא מספקי מיני' אכל שיעור זוזי לא מסלקינן ליה מאי טעמא (לט) כל סלוקי בלא זוזי אפוקי מיניה הוא התם. ור"ח ז"ל חלק עליו. (מ) ירושלמי חד בר נש אשאיל לחבריה דינ' אשרוניה גו ביתא אמר הב לי אגר ביתא אמר לי' הב לי דינרי (מא) אתא לקמיה דרבא וקיים ליה מה דחמי למישרי ומס' הלוהו ודר בחצרו רבית קצוצה היא דאע"ג דאמרינן כל סלוקי בלא זוזי אפוקי ממונא הוא התם כדמפרש טעמא. (מב) השתא דאמרת אכל טפי לא מספקי מיניה אלמא רבית קצוצה הוא אבל שיעור זוזי לא מסלקינ' ליה מאי טעמא אבק רבית הוא אבל הלוהו ודר בחצרו דאי אכל טפי מספקינן מינה דהא צרי' להעלות לו שכר אי מסלק ליה בלא זוזי רבית מעליא הוא וכי פרע מגבי ליה אגר ביתא. ודוקא בחצר דקיימא לאגרא אבל בחצר דלא קיימא לאגרא דאי אכיל טפי לא מפקינן מינה אבל שיעור זוזי אבק רבית הוא ולא מגבינן ליה ודוקא הלוהו אבל הלוני אפי' בחצר דלא קיימא לאגר' רבית קצוצה היא ולא דמי למשכנת' בלא נכיתא דהוי אבק רבית דמשכנתא כזביני דמיא (מג) מאי טעמא דראמרי' מאי משכנתא דשבונה גביה והוה ליה כמוכר את השדה ונתן לו מקצת דמיו (מד) שהמוכר אמור ולוקח מוהר היכא דאמר ליה אדעא ליקני ליה מעכשיו חוזי ליהוו הלואה גבך (מה) אבל הלוני ודר בחצרי לא אקנו ליה החצר כלל והוה ליה רבית קצוצה (מו) החיא איתתא דאמר ליה לההוא גברא זול זבין ליה ארעא וכו' ואסיק' ארעא הדרא פירי מאי אמר רבה בר רב הונא אבק רבית הוא ואינך יוצא ברוינים וכן אמר רבא אמר ר"נ אעפ"י שא' הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר הלוהו ודר בחצירו להעלות לו שכר וכ"ש הלוני ואפי' בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר והא דקתני סתני' המלוה את חבירו לא ידור בחצירו חנם אפילו בחצר דלא קיימא לאגרא עסיקינן וכן הילכתא מרגרסי' רב יוסף בר חמא הוה תקיף עבדא דאינשי דהוה סטיק ביה וזוי ועביד בהו עיבידתא וכו' וסטיק כיון דסטיק בהו זוי מיחוי ביבית דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן הלוהו ודר בחצירו צרי' להעלות לו שכר ואמר ליה הדרי בי (לו) ש"מ דהלכה כלישנא קמא. (לו) וכתב רב אלפס להוציא מסנו בדיינין בהלוני ודר בחצרי מפקינן מינה אגרא דרבית' קצוצה אבל הלוהו ודר בחצירו רבית הוא והוה ליה כרבית מאוחרת ולא מיבעיא היבא דפרעיה זוזי דאופיה והדר תבע לוה לאגר' דביתא אלא אפילו תבע ליה מקמי דלפרע ליה לא מחייבינן ליה לנבוי ליה שיעור אגר ביתה (לח) כדאמר' לקמן השתא דאמר' אכל טפי לא מספקי מיני' אכל שיעור זוזי לא מסלקינן ליה מאי טעמא (לט) כל סלוקי בלא זוזי אפוקי מיניה הוא התם. ור"ח ז"ל חלק עליו. (מ) ירושלמי חד בר נש אשאיל לחבריה דינ' אשרוניה גו ביתא אמר הב לי אגר ביתא אמר לי' הב לי דינרי (מא) אתא לקמיה דרבא וקיים ליה מה דחמי למישרי ומס' הלוהו ודר בחצרו רבית קצוצה היא דאע"ג דאמרינן כל סלוקי בלא זוזי אפוקי ממונא הוא התם כדמפרש טעמא. (מב) השתא דאמרת אכל טפי לא מספקי מיניה אלמא רבית קצוצה הוא אבל שיעור זוזי לא מסלקינ' ליה מאי טעמא אבק רבית הוא אבל הלוהו ודר בחצרו דאי אכל טפי מספקינן מינה דהא צרי' להעלות לו שכר אי מסלק ליה בלא זוזי רבית מעליא הוא וכי פרע מגבי ליה אגר ביתא. ודוקא בחצר דקיימא לאגרא אבל בחצר דלא קיימא לאגרא דאי אכיל טפי לא מפקינן מינה אבל שיעור זוזי אבק רבית הוא ולא מגבינן ליה ודוקא הלוהו אבל הלוני אפי' בחצר דלא קיימא לאגר' רבית קצוצה היא ולא דמי למשכנת' בלא נכיתא דהוי אבק רבית דמשכנתא כזביני דמיא (מג) מאי טעמא דראמרי' מאי משכנתא דשבונה גביה והוה ליה כמוכר את השדה ונתן לו מקצת דמיו (מד) שהמוכר אמור ולוקח מוהר היכא דאמר ליה אדעא ליקני ליה מעכשיו חוזי ליהוו הלואה גבך (מה) אבל הלוני ודר בחצרי לא אקנו ליה החצר כלל והוה ליה רבית קצוצה (מו) החיא איתתא דאמר ליה לההוא גברא זול זבין ליה ארעא וכו' ואסיק' ארעא הדרא פירי מאי אמר רבה בר רב הונא אבק רבית הוא ואינך יוצא ברוינים וכן אמר רבא אמר ר"נ אעפ"י שא' הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר וכ"ש הלוני ואפי' בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר והא דקתני סתני' המלוה את חבירו לא ידור בחצירו חנם אפילו בחצר דלא קיימא לאגרא עסיקינן וכן הילכתא מרגרסי' רב יוסף בר חמא הוה תקיף עבדא דאינשי דהוה סטיק ביה וזוי ועביד בהו עיבידתא וכו' וסטיק כיון דסטיק בהו זוי מיחוי ביבית דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן הלוהו ודר בחצירו צרי' להעלות לו שכר ואמר ליה הדרי בי (לו) ש"מ דהלכה כלישנא קמא. (לו) וכתב רב אלפס להוציא מסנו בדיינין בהלוני ודר בחצרי מפקינן מינה אגרא דרבית' קצוצה אבל הלוהו ודר בחצירו רבית הוא והוה ליה כרבית מאוחרת ולא מיבעיא היבא דפרעיה זוזי דאופיה והדר תבע לוה לאגר' דביתא אלא אפילו תבע ליה מקמי דלפרע ליה לא מחייבינן ליה לנבוי ליה שיעור אגר ביתה (לח) כדאמר' לקמן השתא דאמר' אכל טפי לא מספקי מיני' אכל שיעור זוזי לא מסלקינן ליה מאי טעמא (לט) כל סלוקי בלא זוזי אפוקי מיניה הוא התם. ור"ח ז"ל חלק עליו. (מ) ירושלמי חד בר נש אשאיל לחבריה דינ' אשרוניה גו ביתא אמר הב לי אגר ביתא אמר לי' הב לי דינרי (מא) אתא לקמיה דרבא וקיים ליה מה דחמי למישרי ומס' הלוהו ודר בחצרו רבית קצוצה היא דאע"ג דאמרינן כל סלוקי בלא זוזי אפוקי ממונא הוא התם כדמפרש טעמא. (מב) השתא דאמרת אכל טפי לא מספקי מיניה אלמא רבית קצוצה הוא אבל שיעור זוזי לא מסלקינ' ליה מאי טעמא אבק רבית הוא אבל הלוהו ודר בחצרו דאי אכל טפי מספקינן מינה דהא צרי' להעלות לו שכר אי מסלק ליה בלא זוזי רבית מעליא הוא וכי פרע מגבי ליה אגר ביתא. ודוקא בחצר דקיימא לאגרא אבל בחצר דלא קיימא לאגרא דאי אכיל טפי לא מפקינן מינה אבל שיעור זוזי אבק רבית הוא ולא מגבינן ליה ודוקא הלוהו אבל הלוני אפי' בחצר דלא קיימא לאגר' רבית קצוצה היא ולא דמי למשכנת' בלא נכיתא דהוי אבק רבית דמשכנתא כזביני דמיא (מג) מאי טעמא דראמרי' מאי משכנתא דשבונה גביה והוה ליה כמוכר את השדה ונתן לו מקצת דמיו (מד) שהמוכר אמור ולוקח מוהר היכא דאמר ליה אדעא ליקני ליה מעכשיו חוזי ליהוו הלואה גבך (מה) אבל הלוני ודר בחצרי לא אקנו ליה החצר כלל והוה ליה רבית קצוצה (מו) החיא איתתא דאמר ליה לההוא גברא זול זבין ליה ארעא וכו' ואסיק' ארעא

שער החדש

ניכול אלא בנכיתא ואי צורבא מרבנן הוא אפילו בנכיתא לא ניכול (סא) והיכי אכיל במשכנתא דסורא דכתבי הכי בסישלם שנייא אילין תיפוק ארעא דא בלא כספ רב פפא ורב הונא ברית דרב יהושע דאמרי תרוייהו (סב) האי משכנתא באתרא דמסלקי אין ב"ח גובה היסנו ואין הבכור נוטל בה פי שנים. והשביעית משמטת ובאתרא דלא מסלקי וכו' כתב רבינו אפרים והכא אנן סהדי דגופא דלוה ופירא דסלוה אלא כיון דלא מצי מסלק ליה עד סישלם שניי' הויא לה ההיא ארעא לגבי מלוה מוחזק ולגבי לוה וראוי' כמו כותב כל נכסיו לבנו במהיום ולאחר מיתה. אע"ג דגופא לבן ופירא לאב כיון דבן לא מסלק ליה לאב כל כמה דאיתיה בחיים לגבי כתובה ולגבי בכור הוו להו אותם נכסים ראויין לגבי הבן ואין אשתו נוטלת מהן בתובה ולא בכור פי שני' ואע"פ שאם מכרן בחיי האב ומת הבן בחיי האב ואחרי כן מת האב (סג) קנה לוקח כר"ש בן לקיש דאמר ביה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו (סד) דבמקום בן קאי לוקח ומקנה ולא קני אלא שיעבוד בעלמא הוא. תדע דהא אילו איתיה לבן לא הוה מסלק ליה ללוקח בזווי ושיעבודא דאשה אי בעי לסלוקה בעל ווזי מי לא מצי מסלק לה. והיכי פשיט מר דינא דשיעבודא מדינא דמיקנא ממש (סה) והא לא דמי אהדדי ועד לא אשכחן בלוקח אינו נוטל בראוי כבמוחזק בראשכחן באשה דאי לא תימא הכי קשיא הילכתא דקיימא לן בריש לקיש וקיימ לן כרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדלא מסלק והכין גמרא להא מילתא מפומא דרבוותא ועבדו בה עובדא (סו) וכל שכן בירושה דאורייתא ובתובה דרבנן (סז) ואי קשיא הני הילכתא אהדדי ולא ידעי' פירוקא מוקמה אדאורייתא ואמרינן לאשה מיתי ראיה ושקול עד כאן לרבינו אפרים (סח) ובאתרא דמסלקינן מסלקינן ליה ואפי' מתטרי דעל בודיא (סט) פשיטא באתרא דמסלקי' ואבר לא מסלקנא בעי קנין. דכמאן דקניא ליה מלוה דמי. הילכך כובעי דמיא ובעי קנין. (ע) רב כהנא ורב פפי ורב אשי לא אבלו בנכיתא. ורבינא אכיל בנכיתא (עא) ופסקי רבוותא בלא נכיתא רבית קצוץ היא ובנכיתא אבק רבית והלכתא כבאן דלא אכיל ובעל מתיבתא משמיה דרב כהן צדק גאון מנהג דילן למיכל בנכיתא כרבינא וביומי דרבי שמעון קיירא הכי נהוג (עב) וכתב בתלמות אבק רבית דמשכן ליה דיקלא ואכיל פירייהו ואי נסי ביתא ויתיב בה. ואי סנכי ליה שרי ואי לא לא מפקינן ליה מההוא ביתא רבנן דבבל לא מפקי (עג) רבנן דבי תוזאי מפקי ומסתמא כוותייהו דבנכיתא שריא ומנהגא דילן למיכל בנכית' והבי הילכתא באתרא דלא מסלקי (עד) אבק רבית הוא כרבינא ורב אשי בריש פירקין ובנכיתא שרי לכתחילה באתרא דמסלקי בלא נכיתא רבית קצוצה היא ויוצאה בדייני' כדאמר עבד רבינא עובדא ואפיק פירי דלא כרבה בר רב הונא. וקיימא לן כותיה בזביני וכל שכן במשכנתא. אבל בנכיתא שריא דהא רבינא אכול (עה) וצורבא. מרבנן לא ליכול (עו) אלא במשכנתא דסור' ור' פפי דלא אכלי בנכיתא בצורבא מרבנן מחזיק להו ולאו משום דסבירא להו דאסור. (עז) ורבינא לא מחזיק נפשיה בצורבא מרבנן ואי הוה חשש איסור לא הוה אכיל. דהא אסרינן עליה (עח) בסוף נמרא דאיזהו נשך קיים רבינא כל מאי דאסור רבנן ורב כהנא ורב פפי הרחקה יתירה עבדי (עט) ואיכא מאן דאמר דהא נכיתא דילן דינא בכל שתא במשכנתא ובתב בעל מתיבתא משמיה דרב יעקב גאון ההוא דמישכן חצר או כרם ומנבה מהלואתו עד רביע מות' פחות מיכן אסור (פ) ולא ברירן לן מעמא (פא) ואמר רבא לית הילכתא לא בטרשי פפונאי כשטרא מהוזאני ולא בחכירות נרשאי פלניא מושכן ארעא לחבריה וכו'. (פב) והאידנא דכתבי הכי ושהיגן כמה עידנין והדר אחכר' ניהליה וכו' עד ולאו מילתא היא (פג) הילכך אותם שממשכנין בית או שדה ותעזרין וקנין הפירות שיצאו מהן בכל שנה והן אוכלי אותן פירות אסורין דאין אדם מוכר דבר שלא בא לעולם ומשכנתא לית בה היתיר' אלא כמשכנתא דסורא או בנכיתא כמנהגא דאתרא מסתברא דכל דמקבל משכנתא אדעת' דמנהג' מקבל. ודמיא להא (פד) דכתב רב אלפס בכחישותא וביתר דמים אע"ג דמדינא מחייב כיון דלא נהיגי עלמא בהכי דכל מאן דמקבל משכנתא אדעתא דמנהגא קא מקבל ולא מחייב אלא לפום מנהגא ה"נ (פה) מדפסק לעיל דימי כל שמת כמשכנתא דלא מסלקי וכ' נמל מחיכתא כו' כל"ל וכ"ל דכ"ע כהמפרשים מסם משכנתא שמת דלא' נב"מ כ"ת ת' ע"נ ג' היינו כ"ל דנמנה בלוקה מ"י לסלקו וכן כשנכנס מחלת הגנה הכניי עיי' בחל"מ סי' ל"ה בתחלוקת שבין הרמב"ד והרמ"ם יפו"ם סיכם ודעת רבינו להרמב"ד כן נראה לכתורה לפרש ועיי' בפוי"ד כו' קמ"ב יפו"ם: (פ) ולא בריר לן מעמא. כ"ל למה דווקא רבית קצי וכמות מכלן לסוכ. ועיי' בבה"ג ס' רכיט ח"ל וכייתת לתשובים הוו קא מכוי מרבנתא זוזי לו מרין זוזי לו כל דהוה ורבנן דהשתא לו כלבי בהך בתעמא דתקינו רבנן דיסיב עסקא וכני נכי ומר לתר מן דילי' ומר לתר מן פיסי מרבא לתרי רבנן מתן לתכיל בנכייתא ליתן שפי קליל כי היכי דישוק מן שפיקא מכ"ל ולכתורה לין הכנה לדכרים הללו וכ"ם הוה וכ"ל ורבנן דהשתא תיפלגי בהך בתעמא דתקינו רבנן דיסיב מבקא וכני כריא ומר לתר מר' מי' ב"מ ק"י ת' יפו"ם סיכם ורבן ועיי' בתדכי הוכא בב"י סי' קפ"ב בד"ה כתב בהגהות מרדכי כו' יפו"ם סיכם: (פא) ולתר רבא לית הילכתא לא כתרי נרשאי ולא כתרי פפונאי ולא כתרי נרשאי. מכיני נרשאי ולא כהכיני. מכיני נרשאי דכתבי הכי פלניא מתנה לתברי כו' כל"ל שם ס"ת ת': (פב) ומתירנן דכתבי הכי קנינא מהניא לתברי כו' כל"ל שם ס"ת ת': (פג) והלכך לוקח מיניה שמעינן בית או שדה כו' פיי' י"ד סי' קס"ד ס' ו' וכו' קפ"ב סעי' ג': (פד) דכ' רב אלפס בכחישותא ויתר דמים כו' עיי' בריב"ף בדפ"ז דיבמות ובגמ"ם סי' ג' יפו"ם ועיי' לקמן ה' כתובה לום ע"ז: (פה) מדפסק לעיל דמי לתפפוני ולתיפקיי' פיי' לעיל בדיני משכון במנהג נרבונת יפו"ם נתום ל' יפו"ם תבל לת ידעתי תלי פיי' להכת ובוודאי יש כתן מסכון בדפום ונראיך לכב"ה ועיי' בת"ת מו"ת סי' ע"ב ס"ק ל"ו: (פו) ומיכת דקתיא לי' למאן דתכיל בנכייתא כו' עיי' תוס' ס"ד ב' בד"ה ולת יסכור כו' יפו"ם ועיי' לעיל לום מ"ב: (פז) ובכיני תלפס תמר כו' עיי' בת' תדור סי' למ"ת יפו"ם ובת' תכי"ף סי' קי"ד

דמשלקי כו' שם ס"ז ב' ועיי' לקמן ה' פרוזבול לום ס': (סא) והיכי תכיל במשכנתא דסורא דכתבי הכי כו' עיי' לעיל לום מ"ט: (סב) תלי מסכנתא בתלוקת דמסלקי תין בע"ח כו' שם ועיי' בה' שרוזבול לום ס': (סג) קנה לוקח כדכב"ל דתמר ביה מה מכר כו' ב"ב קל"ו ב': (סד) דבמקום בן קאי לוקח הכא תקני לת קני תלת שעבוד בעלמא הוא כו' כל"ל ב"ל בכמוהם תמרו לת קנית הך שדה קני שעבודא בית לה עלה לכן בתמת מיכה נוכה מכל בן וע"ו מכיה תדם דל"ד לוקח לכתוכת תשה ולבע"ח כו' ועיי' בתי' הרשב"ן בב"ב קכ"ב ב': (סה) והא לת דמי להדדי ותוד לת תשכחן בראשה כי כל"ל: (סו) וכ"ם מירוסה דתוריימת לכתובה תדרנן כל"ל וכ"ל מה נכוד ביכית תדתוכ"ל בתתכת תלת תסלקי כו"ל ילוי לגבי לוה כ"ב כתובה דרבנן דהו"ל ילוי לגבי לוה וחין תשה נובה כתובתה תזה: (סז) ולי קשיא הכי תלכתת להדדי. כ"ל ותלן דלת ניחה ליה בפיכוקה דת וקשיא ליה תלכתת תסלקי דהשת פשקינן כוותייהו דכ"ם ודכ"ם בבי' דכ"י דלגבי לוה הו"ל ילוי ולגבי לוה וחשם בב"ב כפשקינן דהלכה כוותיה דכ"ל דתשכר הבן תכוחים משום דקנין פירות לתו כקנין הגוף דמי: (סח) ובתתכת תמסלקינן לי' ולתפי' מתמני כו' שם ב"ת ס"ו ב' עיי"ד סי' קס"ב: (סט) פשיטא בתתכת דמסלקי ולתר תשלקינת הת קתמר דלת תכתלקינת תלת בתתכת דלת תסלקי ולתר תשלקינת תפי' לגיך למיקנת מיני תו לת כ"ם לתר ל"ע למיקנת מיני דב שעם בליה דל' תידי לתר גיך למיקנת מיני והלכתת גיך למיקנת מיני ובפי קנין דכמתן דקניא לי' תלוה דמי כל"ל שם בנתרת: (ע) דב כהנא וכ"ם ורב תפי כו' שם ב"ת ועיי' לקמן לום ע"ו: (עא) ופסקי רבוותא בלא נכייתא רבית קלוצה היא כו' עיי"ב בריב"ף ורת"ם סי' ל"ד: (עב) וכ' בהלכות היכי דמי תבל רבית דמכתן לי' דיקלי וקתכיל פירת דידהו תי נמי ביתת ויתיב בה תי מנכי לי' שרי ותי לת תפקינן לי' מההוא ביתת רבנן דבבל לת תפקינן רבנן דבי תוזאי תפקינן כל"ל וכ"ה בה"ב ה' רבית: (עג) רבנן דבי תוזאי תפקינן ומסתברת כוותייהו דבנכייתת שרי כו' כל"ל: (עד) תבל רבית הוא כרבינא ורב תפי דרים תרקין כו' כל"ל שם ס"ב ת' וכל"ל לום כ': (עה) ומוכחת מרבנן לת ליכול כו' שם ס"ו ב' ועיי' לעיל לום ס': (עו) תלת בתתכת דסורת ורב תפי ורב תשי לא תבלו בנכיתת. ורבינת תבל בנכיתת (עא) ופסקי רבוותת בלת נכיתת רבית קצוץ היא ובנכיתת תבק רבית והלכתת כבאן דלת תכיל ובעל מתיבתת משמיה דרב כהן צדק גאון מנהג דילן למיכל בנכיתת כרבינת ובימי דרבי שמעון קיירת הכי נהוג (עב) וכתב בתלמות תבק רבית דמשכן ליה דיקלת ותכיל פירייהו ואי נסי ביתת ויתיב בה. ואי סנכי ליה שרי ואי לת לת מפקינן ליה מההוא ביתת רבנן דבבל לת מפקי (עג) רבנן דבי תוזאי מפקי ומסתמת כוותייהו דבנכיתת שריא ומנהגת דילן למיכל בנכית' והבי הילכתת באתרת דלת מסלקי (עד) תבק רבית הוא כרבינת ורב תשי בריש פירקין ובנכיתת שרי לכתחילה באתרת דמסלקי בלת נכיתת רבית קצוצה היא ויוצאה בדייני' כדאמר עבד רבינת עובדת ואפיק פירי דלת כרבה בר רב הונת. וקיימת לן כותיה בזביני וכל שכן במשכנתת. אבל בנכיתת שריא דהת רבינת אכול (עה) וצורבת. מרבנן לת ליכול (עו) אלת במשכנתת דסור' ור' פפי דלת תכלי כל כמה דתיתיה בחיים לגבי כתובה ולגבי בכור הוו להו תותם נכסים ראויין לגבי הבן ותין תשתו נוטלת מהן בתובה ולת בכור פי שני' ותע"פ שתם מכרן בחיי תתב ומת הבן בחיי תתב ותתרי כן מת תתב (סג) קנה לוקח כר"ש בן לקיש דתמר ביה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו (סד) דבמקום בן קתי לוקח ומקנה ולת קני תלת שיעבוד בעלמת הוא. תדע דהת תילו תיתיה לבן לת הוה מסלק ליה ללוקח בזווי ושיעבודת דתשה תי בעי לסלוקה בעל ווזי מי לת מצי מסלק לה. והיכי פשיט מר דינת דשיעבודת מדינת דמיקנת ממש (סה) והת לת דמי תהדדי ועד לת תשכחן בלוקח תינו נוטל בראוי כבמוחזק בראשכחן בתשה דתי לת תימת הכי קשיתת הילכתת דקיימת לן בריש לקיש וקיימ לן כרב פפת ורב הונת בריה דרב יהושע בדלת מסלק והכין גמרת להת מילתת מפומת דרבוותת ועבדו בה עובדת (סו) וכל שכן בירושה דתורייתת ובתובה דרבנן (סז) ותי קשיתת הני הילכתת תהדדי ולת ידעי' פירוקת מוקמה תדתורייתת ותמרינן לתשה מייתי ראיה ושקול עד כתן לרבינו תפרים (סח) ובתתרת דמסלקינן מסלקינן ליה ותפי' מתטרי דעל בודיה (סט) פשיטת בתתרת דמסלקי' ותבר לת מסלקנת בע' כנ"ל כ"ל בכמוהם תמרו לת קנית הך שדה קני שעבודת תית לה עלה לכן בתמת מיכה נוכה מכל בן וע"ו מכית תדם דל"ד לוקח לכתוכת תשה ולבע"ח כו' ועיי' בתי' הרשב"ן בב"ב קכ"ב ב': (סה) והת לת דמי להדדי ותוד לת תשכחן בראשה כי כל"ל: (סו) וכ"ם מירוסה דתוריימת לכתובה תדרנן כל"ל וכ"ל מה נכוד ביכית תדתוכ"ל בתתכת תלת תסלקי כו"ל ילוי לגבי לוה כ"ב כתובה דרבנן דהו"ל ילוי לגבי לוה וחשם בב"ב כפשקינן דהלכה כוותיה דכ"ל דתשכר הבן תכוחים משום דקנין פירות לתו כקנין הגוף דמי: (סח) ובתתכת תמסלקינן לי' ולתפי' מתמני כו' שם ב"ת ס"ו ב' עיי"ד סי' קס"ב: (סט) פשיטת בתתכת דמסלקי ולתר תשלקינת הת קתמר דלת תכתלקינת תלת בתתכת דלת תסלקי ולתר תשלקינת תפי' לגיך למיקנת מיני תו לת כ"ם לתר ל"ע למיקנת מיני דב שעם בליה דל' תידי לתר גיך למיקנת מיני והלכתת גיך למיקנת מיני ובפי קנין דכמתן דקניא לי' תלוה דמי כל"ל שם בנתרת: (ע) דב כהנא וכ"ם ורב תפי כו' שם ב"ת ועיי' לקמן לום ע"ו: (עא) ופסקי רבוותת בלת נכייתת רבית קלוצה היא כו' עיי"ב בריב"ף ורת"ם סי' ל"ד: (עב) וכ' בהלכות היכי דמי תבל רבית דמכתן לי' דיקלי וקתכיל פירת דידהו תי נמי ביתת ויתיב בה תי מנכי לי' שרי ותי לת תפקינן לי' מההוא ביתת רבנן דבבל לת תפקינן רבנן דבי תוזאי תפקינן כל"ל וכ"ה בה"ב ה' רבית: (עג) רבנן דבי תוזאי תפקינן ומסתברת כוותייהו דבנכייתת שרי כו' כל"ל: (עד) תבל רבית הוא כרבינת ורב תפי דרים תרקין כו' כל"ל שם ס"ב ת' וכל"ל לום כ': (עה) ומוכחת מרבנן לת ליכול כו' שם ס"ו ב' ועיי' לעיל לום ס': (עו) תלת בתתכת דסורת ורב תפי ורב תשי לא תבלו בנכיתת. ורבינת תבל בנכיתת (עא) ופסקי רבוותת בלת נכיתת רבית קצוץ היא ובנכיתת תבק רבית והלכתת כבאן דלת תכיל ובעל מתיבתת משמיה דרב כהן צדק גאון מנהג דילן למיכל בנכיתת כרבינת ובימי דרבי שמעון קיירת הכי נהוג (עב) וכתב בתלמות תבק רבית

שער החדש

דמשלקי כו' שם ס"ז ב' ועיי' לקמן ה' פרוזבול לום ס': (סא) והיכי תכיל במשכנתת דסורת דכתבי הכי כו' עיי' לעיל לום מ"ט: (סב) תלי מסכנתת בתתכת דמסלקי תין בע"ח כו' שם ועיי' בה' שרוזבול לום ס': (סג) קנה לוקח כדכב"ל דתמר ביה מה מכר כו' ב"ב קל"ו ב': (סד) דבמקום בן קתי לוקח הכא תקני לת קני תלת שעבוד בעלמת הוא כו' כל"ל ב"ל בכמוהם תמרו לת קנית הך שדה קני שעבודת תית לה עלה לכן בתמת מיכה נוכה מכל בן וע"ו מכית תדם דל"ד לוקח לכתוכת תשה ולבע"ח כו' ועיי' בתי' הרשב"ן בב"ב קכ"ב ב': (סה) והת לת דמי להדדי ותוד לת תשכחן בראשה כי כל"ל: (סו) וכ"ם מירוסה דתוריימת לכתובה תדרנן כל"ל וכ"ל מה נכוד ביכית תדתוכ"ל בתתכת תלת תסלקי כו"ל ילוי לגבי לוה כ"ב כתובה דרבנן דהו"ל ילוי לגבי לוה וחשם בב"ב כפשקינן דהלכה כוותיה דכ"ל דתשכר הבן תכוחים משום דקנין פירות לתו כקנין הגוף דמי: (סח) ובתתכת תמסלקינן לי' ולתפי' מתמני כו' שם ב"ת ס"ו ב' עיי"ד סי' קס"ב: (סט) פשיטת בתתכת דמסלקי ולתר תשלקינת הת קתמר דלת תכתלקינת תלת בתתכת דלת תסלקי ולתר תשלקינת תפי' לגיך למיקנת מיני תו לת כ"ם לתר ל"ע למיקנת מיני דב שעם בליה דל' תידי לתר גיך למיקנת מיני והלכתת גיך למיקנת מיני ובפי קנין דכמתן דקניא לי' תלוה דמי כל"ל שם בנתרת: (ע) דב כהנא וכ"ם ורב תפי כו' שם ב"ת ועיי' לקמן לום ע"ו: (עא) ופסקי רבוותת בלת נכייתת רבית קלוצה היא כו' עיי"ב בריב"ף ורת"ם סי' ל"ד: (עב) וכ' בהלכות היכי דמי תבל רבית דמכתן לי' דיקלי וקתכיל פירת דידהו תי נמי ביתת ויתיב בה תי מנכי לי' שרי ותי לת תפקינן לי' מההוא ביתת רבנן דבבל לת תפקינן רבנן דבי תוזאי תפקינן כל"ל וכ"ה בה"ב ה' רבית: (עג) רבנן דבי תוזאי תפקינן ומסתברת כוותייהו דבנכייתת שרי כו' כל"ל: (עד) תבל רבית הוא כרבינת ורב תפי דרים תרקין כו' כל"ל שם ס"ב ת' וכל"ל לום כ': (עה) ומוכחת מרבנן לת ליכול כו' שם ס"ו ב' ועיי' לעיל לום ס': (עו) תלת בתתכת דסורת ורב תפי ורב תשי לא תבלו בנכיתת. ורבינת תבל בנכיתת (עא) ופסקי רבוותת בלת נכיתת רבית קצוץ היא ובנכיתת תבק רבית והלכתת כבאן דלת תכיל ובעל מתיבתת משמיה דרב כהן צדק גאון מנהג דילן למיכל בנכיתת כרבינת ובימי דרבי שמעון קיירת הכי נהוג (עב) וכתב בתלמות תבק רבית

אלפס אמר הבא בעה הלואה קא מתני וזלזולי בשכירות הוא ושרי . (פח) אבל בחוב שקדם דכולי עלמא אסור אפי' בנכיתא משום דטעמא פריטי אין כאן נסבא אין כאן ומסתבר' דמשכנתא כי האי גוונ' לאו כלים היא דהא מצי הדר ביה ובסכר לא קנה . (פט) כדגרסינן בפ"ק האיש מקדש ושוין במכר שקנה ואי מלוה להוצאה ניתנה במאי קני ש"מ המוכר בכלוה לא קנה והוא הדין במשכנתא עד דכתיב ליה שטר ולימא ליה בפי' בשטרא קני . ואם לא לא קנה (צ) ור"ש כתב יש ללמד מכאן שאסור להלוות על בית ולדור בו בנכיתא . מדתנן ולא ישכור הימנו בפחות ולא דמי למשכונת' של ברם דהתם זימנין דלא שקיל ביה מידי ואפי' הכי מינכי ליה והה ליה בקונה הפירות בנכית' זו על הספק אבל בית תמיד נהנה . ואין בו ספק נמצא שוכרה בפחות . (צא) ולא נהירא לן אמר רב אשי אמר לן סבי דמתא מחסיא (צב) סתם משכנתא שתא למאי נפקא מינה דאי אכיל לה שתא מצי מסלק ליה ואי לא לא . (צג) וצ"ע מי מצו מכפי ליה למפרע ליה לזווי עד שתא או לאו אמר רב אשי אמר לי סבי דפומבדיתי' (צד) מאי משכנתא דשבונה גביה למאי נפקא מינה לרינא דבר מצרא ופרשי רבוותא דאי זבין מריה דמשכנת' למשבונתא לההוא דמשכנה גביה לא מצי לאפוקי מיניה בר מצרן דליה ליה לזבוני לאחר אלא למלוה ואי קדים בר מצרן וזבנה מיני' אתי מריה משכנתא ומפק' מיניה (צה) השתא איהו מפיק מבר מצרן בכדי שיעו' זוזי דמשכנתא אבל מאי דשויא מפי אי קדים בר מצרן וזבין הוו להו בתרי שותפי ואית דינא דגור או איגוד (צו) והא ליתה דאי אמר בהאי לישנא בר מצרא לאו ממריה משכנתא הוי תיובת (צז) אבל הבא מילתא מבלל חבירתה איתמרא כראמר למאי נפקא מינה לרינא דבר מצרן . ומשום הכי אמר משכנתא ליה בה משום דינא דבר מצרא דהויא חדא דשמעינן מינה תרתי בלו' בר מצרא רחיקא הוא לגבי מריה דמשכנתא (צח) דשבונה גבי' וקנאה במעותיו ואדרבה אוקימנא להך גיסא דלא קנאה למריה דמשכנתא כי היכי דאמר בבולהו לאשה וליתמי ולשותפות אלא משכונתא סתם' קאמר . כלומר במשכנתא ליה בה משום דינא דבר מצרא דרחיקא גביה (צט) ורומיא דסתנה היא ומעמא דמילתא משום דקנו להו זווי . ואדעתא דהכי יהב להו והילכך בר מצרא לא מפיק מינה מריה משכנתא ואיהו מפיק מבר מצרן דמשכנתא כוביני דמיא לנבי בר מצר' במשכנתא דסטלטלי דבעל חוב קונה משבון (ק) ושמעינן מהכא דבר מצרא יוכל לעכב שלא ימשכנו לאחר ובלאה דמילתא משכנתא עדיף מבר מצרא וכן פסקו הגאונים אבל הרב המחבר אמר (קא) דמשכנתא ובעלים הראשונים לא מפקי מבר מצרא והרב רבי' יעקב השיב לפני משכנתא דשבונה גביה ולא גבי אחר ואפי' לגבי בר מצרא ואין טעם זה דומה לאשה ויתומים ולשותפות . משום דהנהו לאו בני מעבד הטוב והישר ניהנהו אבל הכא בר מעבד הוא אלא ששבונה גבי' היא וקנויה לו וכן הילכתא ולהאי פירושא דפרשי רבוותא איכא דקשיא להו (קב) האי דאמרי מישכן לו בית מישכן לו שדה ואמר לו כל זמן שתרצה למוכרה לא תמברנה אלא לי בדמים הללו אסור ובו' ואי דינא דבר מצרא אית ליה גביה למה ליה למימר הכי ומפרשי רבוותא (קג) דשבונה גבי' דלית ליה בגווה מידי אלא דשבונה גבי' לחוד ולא מצי תבע ליה בדינא דבר מצרא ול"ק היא דהתם איסור רבית אתא לאשמועי' דבדמי' הללו אסור ונהי דרבית ליכא (קד) דהא אי פרע ליה במישלם זמניה לא יהיב ליה אלא מאי דאוזיף ליה דומיא דמי שפרע מקצת חובו והשלישי ששרו מיהא אסמכתא הוא (קה) הלוהו על שדהו ואמר לו אם אי אתה נותן לי מכאן ועד ל' יום הרי הוא שלי הרי הוא שלו (קו) ואוקימנא דאמר ליה מעכשיו ואפי' שלא בשעת מתן מעות קנה הכל דלא אסמכתא היא . (קז) ואיבא מ"ד לא קנה אלא כנגד מעותיו דכיון דיהיב זוזי הוה ליה כמעכשיו (קח) ובדפרי' בתנאה והוה ליה כמ"ד ערבוני יקון (קט) והרי הוא שלו דקתני מתני' לגמרי משמע (קי) ומשום הכי אמר ליה מעכשיו . (קיא) הא לאו הכי הוא דלא יהיב ליה

זווי

שער החדש

קי"ד ויו"ם : (פח) מבל נמוס שקדם כ"ע ל"פ דאסור כו' עיי' סי' קע"ב בב"י ממביאו יעו"ם ועיי' בשימה מקובלת ב"מ פ"ו פ' יעו"ם: (פט) כדגרס' בפ' האיש מקדש ושוין במכר שקנה ומי מלוה כו' קידושין מ"ז פ': (צ) וכ"פ כ' ים ללמוד מכאן כו' רמ"א ב"מ פ"ד ב' : (צא) ולא נהירא לן . ועיי"ם בתוס' ד"ה ולא יפסוד כו' ועיי' ברח"פ סי' מ"ו פ"ז ופי' ביו"ד סי' קע"ב סעי' פ' בהג"ה ועיי' לעיל מאמר כ' לוס ל"ב : (צב) סתם משכנתא שתא כו' עיי' לעיל לוס ע"ב : (צג) וצ"ע לו מצי מכפי לי' למפרע לי' זוזי כו' ר"ל דהלוה לא מצי לסלק לי' עד שתא מאי אם המלוה מצי למיפסי ליה למפרע עד שתא ועיי' בפ"ך סוף ב"מ ס"ק ל"ו : (צד) מאי משכנתא דשבונה גבי' למאי נ"מ לדינא כו' עיי' לעיל לוס מ"ב ועיי' לקמן בה' מכירה קנקט לוס קכ"ח : (צה) השתא איהו מפיק מבר מצרן כו' לכאורה משמע דקאי להאי דיעה דבעל משכונה מפיק מיד בן המילר וקאמר דלא מפיק רק מה שבנגד פעותיו והאמר מיקום ביד בן הסלרן שקדם וקנסו וכ"ש בסו"מ כי' קע"ה סעי' פ"ח כ' דאפי לסבנת הי"ת דם"ל דאי קדם הבעל מלרן וקנאו מיז הבעל מסבונה יכול לסלקו מ"מ כנגד מעותיו מיז בעל המילר יכול לדחותו עיי' בחי' הר"ן בפ"ם דב"מ סם ובנמ"י סם יעו"ם היטב ולא עוד אלא אפי' מפי' סם קדם אחר בסיומו בעל המילר וקנאו מיז יכול בעל המסבון לסלקו יעו"ם היטב ועיי' בנמב"ם פי"ב מה' סבנים ה"ם ובסה"מ סם ודבכי רבינו כאן מבומבמים ולריכים תיקון וב"ה : (צו) והא ליתא דאי אמר בהאי לישנא בר מילרא לא מפיק ממריה מסבונה הוה מיובמא מבל הבא מילרא מבלל מבירתה כו' ב"ל ול"ל דאי הוה מני הכי דבר מילרא לא מפיק ממרי' מסבונה אז ה"ה דה"ה להיפך דלא מני המסבון לאפוקי מבעל המילר מבל הסתם דנקט הבי י"ל דהמסבון מפיק מיד בן המילר מ"ב ב"ל דאי אמר נאלי ליתמי למרי' מסבונה יאמר דינא דבר מילרא הוי מיובמא כו' וכן מוכה לקמן לוס ל"ם : (צז) מבל הבא מילתא מבלל מבירתה מיאמר כו' ר"ל דמבלל הא דאמר מסבונה דשבונה גבי' מזה ידעינן דלית בי' דינא דבר מילרא והמיקה הוא דאמר דשבונה גבי' וב' מילרא דאיקא הוא מיני' ולכן מיזיק ממסבון אבעל המילרא : (צח) דשבונה גבי' וקנאה במעותיו ומדלרכה לוקימנא להך גיסא כו' הענין והלשון מנומנם מאד ולכן ר"ל דבב"ל והא ליתא דאי אמר למרי' דמשכנתא ליה בי' מסום דינא דבר מילרא הוי מיובמא דמדלרכה לוקימנא להך גיסא דלא קאמר למרי' מסבונתא כי היכי דאמר בבולהו לאשה וליתמי ולשותפי דלא קאמר מסבונתא קאמר כו' ב"ל ומדלרכה לוקימנא להך גיסא כו' הענין והלשון מנומנם מאד ולכן ר"ל דבכ"ל והא ליתא דאי אמר למרי' דמשכנתא ליה בי' מסום דינא דבר מילרא הוי מיובמ

זוזי תנאי אסמכתא הוא. (קיב) ול"ש קפיד אדמיה ול"ש לא קפיד אסמכתא היא ולא קניא (קיג) ואפילו אפותיקי לא הויא לחיובא מיניה עד דאמר ליה לא יהא לך פירעון אלא מזו. ואמר רבא (קיד) אי קפיד אארעא קני דמוכחא מילתא דדעתיה לזבונה ואע"ג דאמר בלשון אי לאו אסמכתא היא וכן הילכתא ודוקא באמירה בלא קנין. (קטו) אבל בקנין לא בעי מעכשיו כדכתיבנא לעיל. (קטז) ואיכא למיפר דשוויהן קאמר וקנה הבל דאמר לאו בדמים הללו, אלא יפרע לו השאר בשוויו. (קיז) ירושלמי תני היה חייב לו מעות ועשה שדהו מכר טובר אוכל פירות מותר לוקח אוכל פירות אסור ר' יהודה אומר בין כך ובין כך מותר ר' יוחנן ור' אלעזר ור' אושעיא מבתי ערי חומה למד ר' יהודה דתנ' שנה האמור בבתי ערי חומה הרי היא כרבית ואינה רבית ותני אחר' הרי היא רבית אלא שהתורה התירה (קיח) אלא הא ר' מאיר הא ר' יהודה. ואמר ר' אידי כד סלקא כליקית מגלות' אשכחי' עובדא קומי ר' אמי אמר הרי זו רבית ואינה רבי' אמר ר' חזקיה לא אפרו אלא זו רבית שהתירה תורה באן התירה תורה. אבל במקום אחר לא התירה הורה אפי' כן לא אשנח ביה ר' אמי. (קיט) אמר ביתא עם דיורי דאיר (קכ) בפ' הטקבל התוא גברא דמישכן ליה פרדיסא לחבריה לעשר שנין קש לחמש שנין וכו'. ואסיקנא קש בזמנו ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות כרבא דאמר קרנא הוי וכ"ש בלא ומנו רהא לא פירא הוא לדברי הבל דלאו ארעתא דהכי נחת אלא ארעתא דפירא נחת ולאו אקרנא והוה ליה כגופא דארעא (קכא) ומעמא לאו משום דכלינן קרנא בר' אלפס דהא קי"ל כשמואל דאמר מכלינן קרנא בפ' השוכר (קכב) וקושיא דרב אלפס מיתרצא דאי משום מעמא דלא מכלינן קרנא (קכג) ליפרך הא לדברי הבל מיהא דיבש האילן כי היכי דפריך בפ' השוכר (קכד) ההוא שטרא דהוה כתיב ביה שנין סתמא (קכה) סלוה אומר שלש ולוה אומר חמש קרים הלוה ואכיל פירי מי נאמן. ר' יהודה אמר קרקע בחזקת בעליה קיימי. ורב כהנא אמר פירא בחזקת אוכליהון והילכתא כרב כהנא ואע"ג דקיי"ל כרב נחמן, דאמר בפ' השואל אע"פ שבא בסוף החדש כולו למשכיר דהקרקע בחזקת בעליה התם לאו מילתא דעבידא לאינלויי היא (קכו) הבא מילתא דעבידא לאינלויי היא ואטרוחי ביה דינא תרי זימנא לא מטרחינן (קכז) סלוה אומר חמש ולוה אומר שלש

אמר ליה היכא שטרא ואמר ליה אירכם לי. אמר רב יהודה סלוה נאמן דאי בעי אמר לקוח הוא בידי. ואמר ליה רב פפא לרב אשי רב זביד ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה ס"ט שטרא כיון דלגובייגא קאי מיזהר זהיר ביה ומכבש הוא דכבשיה ומבר אוכלה תרתין שנין יתירתא ובעל מתיב ור"ח ורבי אלפס כר' יהודה סבירא להו ומסתברא כר' זביד ור' עוירא דרב יהודה יחידאה דשטר' לגובינא קאי כגון שטרי הלואות לא אמר מיגו ולא מהימן למימר אירכם לי שטרא אלא בשטר זביני דמצי טעין לקוחה היא בידי ושטרא אירכם לי דהחיא לאו לגובייגא קאי והכי קי"ל (קכח) ומיהו בכל דוכתא דמהימן למימר לקוחה היא בידי דאיבעי ליה למטעי ורביגא דהא מקשי אלא מעתה ורב אשי דאמר איבעי ליה למטעי (קכט) סלקותה היא בידי הוא דקאמר. אבל לא אמרינן כרב זביד ורב עוירא (קל) ורבי' ברוך הכין פסק דרבינא קאי כותיה (קלא) ושמעי' משכנתא דליכא שטרא דכ"ע מצי טעין לקוחה היא בידי ושמעי' מינה דאי משכן לחברי' לעשר שנין (קלב) ולבת' דאשקיומו שטרא אירכם לי. (קלג) ואמר סלוה כ' דינר אית לי גבי לוה (קלד) אפי' אחזוק ביה לוה מהימן ולא אמרינן בה מיגו ואי מפיק שטרא לחיי ואי לא מישתבע ליה כדין סודה מקצת. ואע"ג דבמשכנתא מישתבע ושקיל התם כיון דמשכנתא תפיס בידיה הואי כשטרא (קלה) כראיתא בכתב חוב ואיכא למימר ביה מגו. אבל הכא קרקע בחזקת בעליה קיים ולאיכא למימר בה מיגו. דהא לגובייגא קיימא וכן פסק ר' משה בר חנוך בר' זביד ורב עוירא (קלו) ופי' דשטר לאו לגובייגא קיימא כגון משכנתא דסורא דכתבי בה במישלם שניא אילין תיפוק ארעא דא בלא כסף. (קלז) ואע"ג דבמשכנתא אתא לידיה כארעא דלית בה מסקא וכריא נאמן לומר לקוחה היא בידי דקי"ל אביעיא ליה לסחויי ואי אמר שטרא הוה לי ואירכם נאמן משום מיגו אבל משכנתא בנכייתא לגובייגא קאי ומזהר זהיר ביה ומיכבש הוא דכבשיה ולא אמרי' ביה מיגו ובעי לשטרא: (קלח) יתומים אמרו השבחנו כו' באחריות וחוב:

כתב בכך וכך איך פלוני בר פלוני אמר לנא הון עלי סהדי וקנו מינאי וכתיבו וחתומו והבו ליה לפלו' דצביתי ברעות נפשאי וקבילי מיניה כך וכך דינרים מכך וכך באונקיא ומשכנית ליה ארעא פלו' ואילן כצרנא בצפון מצר פלו' ובדרומא

מצר

שער החדש

(קכו) הכא מילתא דעבידא לגלויי היא כו' עיי' לעיל בה' שכירות פרק ה':
(קכז) מלוה מומר ממש ולוה ממר שלם פ"ל היכא שמכרו כו' כ"ל שם בב"מ ועיי' לקמן ס' מלוה מומר דאי ביני אמר לקוח הוא בידי. ואמר ליה רב פפא לרב אשי רב זביר ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה ס"ט שטרא כיון דלגובייגא קאי מיזהר זהיר ביה ומכבש הוא דכבשיה ומבר אוכלה תרתין שנין יתירתא ובעל מתיב' ור"ח ורבי אלפס כר' יהודה סבירא להו ומסתברא כר' זביד ור' עוירא דרב יהודה יחידאה דשטר' לגובינא קאי כגון שטרי הלואות לא אמר מיגו ולא מהימן למימר אירכם לי שטרא אלא בשטר זביני דמצי טעין לקוחה היא בידי ושטרא אירכם לי דהחיא לאו לגובייגא קאי והכי קי"ל (קכח) ומיהו בכל דוכתא דמהימן למימר לקוחה היא בידי דאיבעי ליה למטעי ורביגא דהא מקשי אלא מעתה ורב אשי דאמר איבעי ליה למטעי (קכט) סלקותה היא בידי הוא דקאמר. אבל לא אמרינן כרב זביד ורב עוירא (קל) ורבי' ברוך הכין פסק דרבינא קאי כותיה (קלא) ושמעי' משכנתא דליכא שטרא דכ"ע מצי טעין לקוחה היא בידי ושמעי' מינה דאי משכן לחברי' לעשר שנין (קלב) ולבת' דאשקיומו שטרא אירכם לי. (קלג) ואמר סלוה כ' דינר אית לי גבי לוה (קלד) אפי' אחזוק ביה לוה מהימן ולא אמרינן בה מיגו ואי מפיק שטרא לחיי ואי לא מישתבע ליה כדין סודה מקצת. ואע"ג דבמשכנתא מישתבע ושקיל התם כיון דמשכנתא תפיס בידיה הואי כשטרא (קלה) כראיתא בכתב חוב ואיכא למימר ביה מגו. אבל הכא קרקע בחזקת בעליה קיים ולאיכא למימר בה מיגו. דהא לגובייגא קיימא וכן פסק ר' משה בר חנוך בר' זביד ורב עוירא (קלו) ופי' דשטר לאו לגובייגא קיימא כגון משכנתא דסורא דכתבי בה במישלם שניא אילין תיפוק ארעא דא בלא כסף. (קלז) ואע"ג דבמשכנתא אתא לידיה כארעא דלית בה מסקא וכריא נאמן לומר לקוחה היא בידי דקי"ל אביעיא ליה לסחויי ואי אמר שטרא הוה לי ואירכם נאמן משום מיגו אבל משכנתא בנכייתא לגובייגא קאי ומזהר זהיר ביה ומיכבש הוא דכבשיה ולא אמרי' ביה מיגו ובעי לשטרא: (קלח) יתומים אמרו השבחנו כו' באחריות וחוב:
(קלט) מלוה מומר ממש ולוה ממר שלם פ"ל היכא שמכרו כו' כ"ל שם בב"מ ועיי' לקמן ס' מלוה מומר דאי ביני אמר לקוח הוא בידי. ואמר ליה רב פפא לרב אשי רב זביר ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה ס"ט שטרא כיון דלגובייגא קאי מיזהר זהיר ביה ומכבש הוא דכבשיה ומבר אוכלה תרתין שנין יתירתא ובעל מתיב' ור"ח ורבי אלפס כר' יהודה סבירא להו ומסתברא כר' זביד ור' עוירא דרב יהודה יחידאה דשטר' לגובינא קאי כגון שטרי הלואות לא אמר מיגו ולא מהימן למימר אירכם לי שטרא אלא בשטר זביני דמצי טעין לקוחה היא בידי ושטרא אירכם לי דהחיא לאו לגובייגא קאי והכי קי"ל (קמ) ומיהו בכל דוכתא דמהימן למימר לקוחה היא בידי דאיבעי ליה למטעי ורביגא דהא מקשי אלא מעתה ורב אשי דאמר איבעי ליה למטעי (קמא) סלקותה היא בידי הוא דקאמר. אבל לא אמרינן כרב זביד ורב עוירא (קמב) ורבי' ברוך הכין פסק דרבינא קאי כותיה (קמג) ושמעי' משכנתא דליכא שטרא דכ"ע מצי טעין לקוחה היא בידי ושמעי' מינה דאי משכן לחברי' לעשר שנין (קמד) ולבת' דאשקיומו שטרא אירכם לי. (קמה) ואמר סלוה כ' דינר אית לי גבי לוה (קמו) אפי' אחזוק ביה לוה מהימן ולא אמרינן בה מיגו ואי מפיק שטרא לחיי ואי לא מישתבע ליה כדין סודה מקצת. ואע"ג דבמשכנתא מישתבע ושקיל התם כיון דמשכנתא תפיס בידיה הואי כשטרא (קמז) ואיכא למימר דבמוויהון קאמר כו' כ"ל לא דקנה כלל כמומן מעות ולא כליכא למימר דבמעות ק"ז דלא קנה לק כנגד מעותיו לק ה"ק דקנה הכל ויפלוג ביעור במעות למעוויהן. ומעות. ועיי' בב"י סי' כ"ז סעי' י"ג וסעי' י"ח וסעי' י"ם ומם בשו"ע סעי' ם' בהג"ה למעוטה דמין חילוק בין מחיל לו לא: (קמח) ירושלמי תני ר' מיב לו מעות כו' ב"מ פ"ה ה"ב: (קמט) תלה הא כ"מ הם כ' יהודה ואמר כ' לידי כו' לפניהו הני' כך מתן דמר ס"ז כמין דנים ומינה דנים כ"מ מתן דמר ס"ז דנים תלה שהשורה המיכה כ' יהודה ומתן דמני ס"ז דנים גמורה והשורה המיכה ס"ל כל"מ וכן מוכח מסוף הילכתא דנקט דר' חמי אמר כ"ז דנים ומינה דנים וחזקי' סניך מתידך בריישא דנקט ס"ז דנים גמורה והשורה המיכה כמן המיכה ולא במקום אחר ועיי"ם במלחמה שהשים שנדחק בזה ולפי ני' דבריהו מיושב שפי ועיי' בשבלי בתרכין ל"ת ת' יחו"ם היכב:
(קנ) אמר ניחא עם דיורי דאיר. עיי' ב"ק כ"ח ת' טוהב לעיל בה' שכירות פרק ה': (קנא) ובמשכנתא דליכא שטרא דכ"ע מצי טעין לקוחה כו' וכ"ל סוף קכ"ח דבזה לא פליגי כלל: (קלב) ולבתר דמסלימו אמר שמעת מינה כו' כ"ל: (קלג) ואמר סלוה כ' דינר אית לי גבי לוה כו' והלוה מודה במקלא כדמסיק: (קלד) אפי' אחזוק ביה. לוה מהימן. ודיינו בשטעם ובדמסיק כדין מודה במקלא: (קלה) כדאי' בכתב חוב. ר"ל בה' חוב פרק ה': (קלו) ופי' דשטר לאו לגובייגא קיימא בשלמא על המסכון יחו"ם בסוף כ"ח: (קלז) ואע"ג דבמשכנתא אתא לידיה כארעא דלית בה מסקא וכריא נאמן לומר כו' מיי' ה' ממלה סוף ס"ג: (קלח) יתומים אמרו השבחנו כו' באחריות וחוב ר"ל הוגא זה לעיל במאמר ד' סוף קע"ד ולקמן בה' כתובה דמיכיפא יחו"ם בדין הפשטי סוף ע"ז:

סצר פלו' (א) ובמערבא מצר פלו' וכל מאי דאיכא בגו כצרהנא אילין מתהום ארעא ועד רום רקיעא עם כל עכלא ושבחא דאית בסימנהא משכנית לפלו' בהלין זוזי (ב) ואי לא פרענא לזמן פלו' יהא ליה רשותא כהשתא למיעבד בהאי משכנתא כל רעות נפשיה ולאחזוקי לנפשיה ולמיכל פירא דיליה בנכייתא כך וכך בשתא ומהשתא סליקית נפשאי אנא וכל דאתי מחמתי ממשכנתא דא ולא שיירית קדמאי כלום לא לי ולא לירתאי בתראי עד דליתפרע מהלין זוזי הוא ומאן דאתי מחמתי מינאי ומאן דאתי מחמתי וכל אימת דנפיק האי שטרא מתותי ידיה ומאן דאתי מחמתיה בדלא קרע או בדלא כתי' אגביה דפריעא הוא ליתהמן עלאי ועל ירתאי הוא וכל מאן דאתי מחמתיה כתרין סהדי בלא הרם ובלא גילגול שבועה (ג) ולא כל כמיני למימר שטרא פריעא הוא ואנן סהדי אהרנן ביה בפלו' ואמרנא ליה כי פרעת ליה לפלו' פריעה באפי סהדי (ד) ושקליה לשטר מינה דאי לא כל אימת דאמר לא פרעת לי מהימן איהו וכל דאתי מחמתיה. וכל מאן דאתי ויקום וישתעי ויערער על משכנתא דא (ה) לא יהי בהון משמא. ועלאי ועל ירתאי בתראי למלוקי מיניה וכל מאן דאתי מחמתיה כל עיסקא ומענת' דנפיק עליה ולאוקומה בידיה ודאתי מחמתיה בלא שום פסידא וכל שטרא דיפוק על משכנתא דא ליבטלן ולא למילף מנהון לעלם וכל מודעי דיפקון על משכנתא דא בטילת יתהון ביטול עולמים ואחריות והוסר שטרא דנן קבילית עלאי ועל ירתאי בתראי כחומר כל שטרי משכנתא דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וקנינא מפלו' לפלו' בכל מה דכתיב ומפרש לעיל ובאפותקי מפורש וקבילית מיניה כך וכך זוזי ושויתי ליה ארעא פלניא במצרנהא אפותיקי למיתבא מיניה הלין זוזי דאוזיפית מיניה דאי לא פרענא ליה לזמן פלוני מהשתא ליהוי ארעא לזבונה ולאיפרועה מינה הלין זוזי (ו) ויהא ליה רשות' לזבונה בלא שומא (ז) ובלא אכרזתא ולא שחודי שחרה עד מישלם חובא וכל פסידא ושחדא עלאי לשלומי כי היכי דלא ליפסד פלו' מידי וכל היכא דמפיק וכו' :

אות פ' פסיקתא

(א) **הנושא** את האשה ופסק עמה (ב) כדי לזון את בתה ה' שנים נישאת לאחר ופסק עמה שיזון את בתה חמש שני' חייב לזונה ה' שנים לא יאמר הראשון לכשתבוא אצלי אזונה אלא סוליך את המזונות למקום שהיא אמה (ג) זאת אומרת בת אצל האם ל"ש גדולה ול"ש קטנה (ד) וה"ה לגירושין ואלמנות שבנות אצל האם (ה) אבל בן גדול אצל האב וקטן אצל האם. (ו) וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה כאחר אלא אחת זנה ואחר נותן דמי מזונות (ז) א"ר גידל אמר רב כמה אתה נותן לבנך כך וכך ואתה לבתך כך וכך ועמדו וקדשו (ח) הן הן דברים הניקנין באמירה והאלהים אמר רב אפילו בוגרת דבההיא הנאה דמחתני אהדדי גמרי ופקני להדדי ואיבעיא לן דברים הללו ניתנו ליכתב או לא (ט) ואסיקנא דלא ניתנו ליכתב בלא קנין ואם קנו גובה מנכסים משועבדין (י) והוא הדין לצוואת שכיב מרע ולא קנו אעפ"י שכתבו אינו מועיל לגבות מן המשועבדין (יא) בדתנן חמשה גובין מן המחודרין המקבל עליו לזון בת אשתו וכו' (יב) והיינו דנרמזינן בירושלמי תנאי כתובה שבתובין בשטר (יג) רבי יוחנן אמר לחזוק כתובין דאנן אין מוציאין למזון האשה והבנות מנכסים משועבדין אלא בשטר אף הכא בשטר אמר ר' חנינא מינה מפני שהוא כבעלת חוב מה התם בשטר אף הכא בשטר (יד) ובכתיב' שטרא סברא אחרינא וכתבי רבוותא דכל תנאי שהוא בשעת קידושין נקרא פסיקתא (טו) ונקנה באמירה אעפ"י שלא בא לעולם ואעפ"י שאין בידו הרי הוא כאילו הוא בידו ואפילו הוא מפטפט ובלשון אסמכתא בין מקרקעי בין מטלטלי (טז) אבל לא זכה בפיר' עד כניסתה לחופה בין שהתנה אבי התתן (יז) ובין שהתתן התנה וקיבל על עצמו איצטריך קנין (יח) וכתב רבינו משמיה דגאון שכותבין על התתן שאם יחזור בו ולא יבנום יהא עליו קנס כך וכך אעפ"י שקיבל יותר ממנהג ידוע שבמקומו (יט) מחוייב באותו קנס מהרב גידל שלא בשעת קידושין הרי הוא כתנאי בעלמא לכל מילי וא"צ אינו מועיל על דרך תנאי שהוא אמר מעצמו הרי הוא כתנאי דעלמא. (כ) ירושלמי הפטיק לזון בלתו וגה ומעשיה ידיה לבנו. הוא רוצה שתבוא אצלו והיא אינה רוצה (כא) הדין עמה היא אומרת מעות והוא אומר פירות הדין עמה דתניא והוא נותן לה דמי מזונות (כב) חלתה כמי שנישאת מתה כבר מתה (כג) לרבינו חננאל אם חייב לתת לה מזונות

יעשה

שער החדש

(א) **ובמערבה** מצר פלוני ומזרחה מצר פלוני וכל מאי דאיכא בגו כו' כנ"ל : (ב) ואי לא פרענא לזמן פלוני יהא לי' רשותא מהשתא למיעבד בהאי משכנתא כל רעות נפשיה ולאחזוקי לנפשי' ולמיכל פירי דילי' בנכייתא כו' משמע הא אם יפרע בזמן פלוני לא ליכול בנכייתא ולא ידעתי למה הא יוכל להחזיק ולימא דליכול בנכייתא אפי' אם יפרע לזמן פלוני ותולי לא קאי זה המנהג רק על מע"כ יכא לי' לשומא מהשתא למיעבד בהאי מסכוכא כל לעומת נפשי' ולאחזוקי לנפשי' דסיינו שיהא מכורה לו מעכשיו. והא דכ' למיכל פירי דילי' בנכייתא הוא ענין אע"פ דאפי' אם יפרע לזמן פלוני יהא לו לכל קודם הפרעון בנכייתא. ויש לעיי' קלת בזה ותולי י"ל דכ"מ דלא יוכל למלוקי בזוזי עד שיוכל בנכייתא דמי כל החוב : (ג) ולמו כל כמיני' למימר שמכרה כו' כנ"ל : (ד) ומקלי' לשטר מיניה דאי כו' כנ"ל : (ה) לא יהי בהון משמא ומלוי ועל ידאי כו' כנ"ל : (ו) ויהא לי' לשומא לזבונה בלא שומא ובלא אכרזתא כו' עיי' מ' סי' ק"ה ובמוס"מ מ"מ כו' ק"ב סעי' ז' יעו"ש היטב ועיי' בסוד סי' ס"ח סעי' ס' וסעי' י"ב ועיי' לעיל מאמר ד' אות קנ"ו (וכמין מייבי בפסוקיקי מפורש כמו שכ' כנ"ל ופי' סי' כ"ח סעי' ס' יעו"ש) : (ז) ובלא אכרזתא ולשמודי שחדא עד מסלם מוכח כו' כנ"ל ופי' סי' כ"ח סעי' ס' יעו"ש :

(א) **הנושא** את האשה ופסק עמה כו' כמובות ק"ל ב' : (ב) כדי לזון את בתה ה' שנים מייב לזונה ה' שנים ניסם לאמר ופסקה עמו מיזון כו' כנ"ל : (ג) זאת אומרת בת אצל האם כו' שם ק"ב ב' ובטפ"ז סי' ס"ב סעי' ז' : (ד) וה"ה לגרושות ולאלמנות שבנות אצל האם כו' כנ"ל ועיי' במוד סי מחלוקת הפוסקים בגרושות : (ה) אבל בן גדול אצל האב וקטן אצל האם. שם. ושם בהגמ"י : (ו) וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין שם ק"ל ב' : (ז) ס"ר גידל ס"ר כמה אתה נותן כו' מו"ק י"ח ב' כמובות ק"ב ב' קידושין מ' ב' ועיי' לקמן ה' כתובה אות ו' : (ח) הן הן דברים הנקנין באמירה אמר רבא מסתברא מילתא דרב נמנו נמי דקא מפי הגאה לידי' אבל בבוגרת דלא מפא הגאה לידי' לא ומתלקים אמר רב אפי' בוגרת כו' כנ"ל ועיי' בכמובות ק"ב ב' ועיי' לקמן אות ק"ל ס' : (ט) ומסיקנא דלא ניתנו ליכתב בלא קנין כו' שם בכמובות יעו"ש : (י) וה"ה צוואת שכיב מרע ולא קנו אעפ"י שכתבו אינו מועיל לגבות מן המשועבדין כו' עיי' בנ"מ ק"ב ב' ועיי' לקמן אות ק"ל ס' : (יא) כדתנן חמשה גובין מן המחודרין כו' כמובות נ"ל ב' ועיי"ם בסוס' ד"ה ממשה כו' גיטין כ' ב' ד"ה מן מוליזין כו' יעו"ש היטב : (יב) והיינו דגמרי בירושלמי תנאי כתובה פי"ב ה"ב : (יג) ר' יוחנן אמר לחזוק כתובין ותנא לגבות ממשועבדין בחנם ד' ימי' ממליך שמועמין מ"ב יוחן מפניהם מפייב למד"מ למיזון כתבן דתניין תמן מין מוליזין לאכילת פירות ולפנים קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם לא בשטר אף הכא בשטר מ"ב תניא מינה כו' כנ"ל : (יד) ובכתיב שטרא סברא אחרינא. כ"ל בה' בשיטת השטר עיי' לעיל מאמר ז' מ"ב אות כ"ב : (טו) ונקנה באמירה ואפי"ה אינה אלא מפי בא לעולם ואעפ"י שאין בידו כו' ועיי' בנמ' מיי' פכ"ג מה' מכירה מ' ועיי' בנ"י בהגה"ט ס"ז כו' ב"ש ובמו"ן סי' ר"ל ב' ועיי' לעיל מאמר ב' אות מ"ד : (טז) אבל לא זכה בפירה עד כניסתה להופה כו' כ"ל לא זכה בפירות הקרקע אעפ"י שעשה כאדם בעת הקידושין פ"מ לא זכה הבן בפירות לא מפני כניסתה לחופה ולא תקודם : (יז) ובין שהתנה שכותבין על המתן כו' עיי' מדיני הקנסות של גירושין בהלכ"ת סי' ג' סעי' ו' ומו"מ סי' י"ז סעי' ס"ז יעו"ש היטב ועיי' לעיל במופסי המגיה בהגהי בכתובה יעו"ש היטב : (יח) ממוייב בחומו קנס ובמעיין מדלכ גידל דלם התנה שלא בפנם קידושין הרי הוא כחוב בפלגמ ומ"ב לימו מועיל רק על דרך תנאי אבל אם אמר הוא מעצמו הרי הוא כחוב בפלגמ וכמו"ל ומ"ל דבפיון שהתי מדת פלומרא דזוקא בפנם הקידושין אבל אם אמרו בשעת קידושין זמן הרבה לא מהני כלום ואפי לא בפנם הקידושין לא מהני רק בדרך תנאי דהיינו כמה אתה נותן לבנך כך וכך ועיי' בהמ"י ס"י ס"ז סעי' ס"ז ושם בסוי' סעי' ס' ושם בסוי' ס' בנכ"ם יעו"ש היטב : (כ) ירושלמי הפטיק לזון בלתו זאת ומעשה ידיה לבנו כו' כנ"ל בכמובות פי"ב ה"ב יעו"ש היטב : (כא) הדין עמה היא אומרת מעות והוא אומר פירות הדין עמה דתניא והוא נותן לה דמי מזונות יעשה לה סגולה כנ"ל ועיי' ב"ק פ"ז ב' ב"ב ג"ב ב' יעו"ש היטב ועיי' לקמן ה' פקדון אות רפ"ז :

יעשה לה מנולה. (כד) תוספתא (כה) כתב לזון את בת אשתו ובן אשתו הרי הן בבעלי חוב והן קודמין לכל. ולא יאמר צאו ועשו מלאכה ואני זן אתכם אלא הן יושבין ומעלה להן מזונות כתב לזון בת אשתו ומכרה האשה לבעלה לא כל היממנו (כו) וכין לקמן ואין חבין לו פירוש שברה שכתבה לו שיבר ומחלה לו מזונות בתה (כז) תני כשם שהבעל פוסק כך האב פוסק אלא שהבעל מזכה בכתב והאב מזכ' בדברים וכו' עמדו וקידשו וזה הבן בין הבנים ובת בין הבנות (כח) ובלבד מן הנישואין הראשונים והא דקתני שהבעל מוכה בכתב (כט) קשיא לגמרא דילן דהא תנן הפקחין היו כותבין ע"מ שאזון את בתך חמש שני' (ל) ואוקימנא אומ' (לא) ירושלמי האב פוסק על ידי בתו אפילו היא בוגרת אבל לא האח על ידי אחותו ולא אשה על ידי בתה אפילו היא קטנה (לב) גרסינן בפ' סציאת האשה הפוסק מעות לחתנו ומת חתנו אמרו הכמים יכול הוא לומר לו לאחיך הייתי רוצה ליתן ולך אי איפשי ליתן (לג) ואפילו ראשון עם הארץ ושני תלמיד חכם. (לד) ירושלמי ולאו דברים הנקנין באמירה הן (לה) תני בר קפרא פוסק ע"מ לכנום הוא (לו) פי' דבינו אלפס כל הפוסק ע"מ לכנום הוא וכיון שלא כנס כאילו לא פסק ואיכא לפרושי מתניתין (לז) פוסק ע"מ לכנום לא פסק בשעת קידושין ורבינו האי (לה) ורבי חננאל פירשו בפוסק בספר' אם תכנום בתי אתן לך וכך וכך אבל בסתם וכה חבת וכה היבם ולפירוש רב אלפס זצוק"ל ניחא ולרבי' האי קשה תני בר קפרא (לט) דהוה ליה למיתר פרש בה (מ) כתב גאון בטלו הקידושין בטל הפסק ול"ש יבם ול"ש אחר ואפי' נתן לו מקצת מעות חוזרין לאב ובין אם מתה היא ובין אם מת הוא האב יכול לחזור בו אבל אם נתן במתנה סתם לבתו בשתינשא ולא הזכיר לפלוני וכיון שנתקדשה אעפ"י שבטלו הקידושין ונתקדשה לאחר אין האב יכול לחזור בו (מא) פסק להכנים לה אלף דינרים הוא פוסק כנגדה ט"ו בנה וכנגד השום הוא פוסק פחות חומש. (מב) ירוש' מה ראו לוסר בכספים אחד ומחצה ובשום פחות חומש. אמר ר' יוסי בר' הנינא שמו דעת האשה שרוצה לבלות כליה ולפחות חומש ושמו דעת האיש שרוצה לישא וליתן בכספים ולעשות אחד ומחצה אמר ר' יוסי (מג) הדה אמרה אין אדם רשא למכור כלי אשתו (מד) רשב"ג אומר הכל כמנהג המדינה ומטת מרנקט רישא דמתניתין הפוסק מעות לחתנו וסיפא נקט פסקה להכנים לו אלף דינר דייקינן מינה (מה) דווקא פסק שכותב ומוסיף אחר ומחצה אבל פוסק מעות (מו) לחתנו ולחתנו נותן ואינו יכול לכופו לכתוב בכתובה שרוצה האב ליתן ככה ליקרות פלוני חתנו בגון אלו שמרבין בממון לרבות בבודן ואינו כופהו אלא אם כן התנו בשעת קידושין. (מז) בפ' מציאת האשה המשיא את בתו סתם (מח) לא יפחות לו מחמשה זוז (מט) אעפ"י שהוא יותר מעישור (נ) ועד כאן (אין) כופין מכאן ואילך בדעת האב ומסתברא עד עישור רוח חכמים נוחה היממנו (נא) אבל טפי לא והיינו דאמר ליה רב יהודה לשמואל לא תיהוי בר עבורי אחסנת' אפי' מבריא בישא לברא טבא וכו' (נב) בדאמהימן מפני מה תיקנו כתובת בנין דיכרין כדי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו ועד כמה עד עישור נכסים לאחר מיתת האב שטין דעת האב בראמרינן לקמן (נב) לפרנסה שמין באב כראיתא (נג) פסק להכנים ערומה לא יאמר לכשתבא אצלי אלבשנה אלא מלבישה ועודה בבית אביה וכן המשיא את היתומה לא יפחתו לה מחמשים זוז ואם יש בכים ספרנסין אותה לפי כבודה. (נד) ירושלמי אין אומרים לפרנסים ללוות (נה) יתומה שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה (נו) וכתבו במאה או בהמשים זוז יכולה היא משתגדיל להוציא פידם מה שהיה ראוי לינתן לה. רבי יהודה אומר אם השיא הבת ראשונה ינתן לשנייה כדרך שנתן לראשונה. (נז) וקיימא לן הלכה כרבי יהודה ובשמואל דאמר לפרנסה שמין באב ול"ש השיא ול"ש לא השיא אזלינן בתר אוסרנא דאב וה"מ דידעינן לאוסרנא דעתיה שעמד בינינו ותכרנו דעתו. אבל לא עמד ולא אפדינוהו יהבי עישור ניכסי דברי ר' ואסר רבא הלכה כרבי ואסיקנא והוא דלא אוסרינה והא דאמ' הלכה כרבי יהודה דאסרינה דהיכא דידעינן מאי אומדן דעתיה אזלינן בתר אומדן דעתיה (נח) ואסיקנא רבוותא ל"ש לאוסופי ול"ש לגרועי מעישור ניכסי וכן הילכתא

ת"ר

שער החדש

(בד) תוספתא כתב לזון את בת אשתו וכן אשתו הרי הן כו' ס"י דכתובות והובא בטור ס"ג סי' ס' : (כה) כתב לזון את בת אשתו ומכרה לו לא כל הימנו לזכין לקמן כו' בל"ל אם ובטור אם ועיי' בתשב"ז סי' קי"ד סעי' ג' : (כו) זכין לקמן כו' עיי' בג"מ פ"ח דכ"ב סי' ל"ו ופ"ט אם יש"ח כיצד ואין כאן מקומו : (כז) תני כשם שהבעל פוסק כך האב פוסק כו' יכולמי פ"ה דכתובות ה"ח : (כח) ובלבד מן הנשואין הראשונים כו' ירושלמי שם ועיי' תוס' ד"ה מכה עד כו' ופס בטור אה"ע סי' ס"ג ס"ק ל"ו ועיי' בתשב"ז סי' ג' ועיי' בתשב"ז סי' כ"ח סעי' ח' : (כט) קשיא לגמרא דילן דהא תנן הפקחין היו כותבין ע"מ שאזון את בתך חמש שני' וכו' ס"ל דהא מתני' פ"ק דכתובות ק"מ ב' ולפי מש"כ הפני משה דהכעל פוסק קאי על תוס' דכתובות נעיין כתיבה ועיי' בחי' הרמ"ה ובר"ן שם דכתובות ומיין דבריהם מובכחין ועיי' בר"ן רמז רס"ד : (ל) ומוקימנא אומר, שם ק"ב ב' : (לא) יכולמי שם פוסק ע"י כמו אפי' היא בוגרת אבל לא שתא ע"י אחותו ולא אשה שם כו' בילמ"י פ"ה ה"ח ובתוס' שם ק"ט ח' ובתשב"ז סי' כ"ח סעי' ח' : (לב) גרסי' בפ' מציאת האשה הפוסק מעות לחתנו ומת חתנו כו' כתובות פ"ו ח' : (לג) ואפי' ראשון עם הארץ כו' שם ע"ב ובתשב"ז סי' כ"ב סעי' ח' : (לד) יכולמי ולאו דברים הנקנים בחמילה כו' פ"ו דכתובות ה"ב : (לה) תני בר קפרא פוסק ע"מ לכנום הוא. לפנינו אי פוסק לשם כתובה ע"מ לכנום כו' ובי' רבינו עקיבא כי ה"ה בבי"ף ורמ"ה ועיי' בה' כתובה הוא ק"מ ועיי"ש דלא מסיק הכי רק שם משה היה זכה הבעל ועיי' תוס' ד"ה כתב לה כו' ועיי' ה' כתובה הוא קע"ז : (לו) פי' רבינו אלפס כל הפוסק כו' עיי"ש בבי"ף ורמ"ה כו' ג' : (לז) פוסק ע"מ לכנום לא פסק בשעת קידושין. י"ל דפוסק בשעת נישואין נעשה כפי ועיי' בב"י אה"ע סי' ס"ג ס"ק כ"ב דמדבריה ב"ה בשעת נישואין יש ו"ל דבבינו כוונתו דפוסק ע"מ לכנום אלא בשעת קידושין ולא בשעת נשואין ועיי' לקמן בה' כתובה הוא קמ"ו ועיי' בב"י שם סי' ס"ו ס"ק מ' וכסי' ס"ו ס"ק י"ח ב' דיעות בזה אם פסק בשעת נישואין יש"ח : (לח) וכ"מ ובבינו אלי פירשו בפוסק בסתם אם תכנום בפי כו' בל"ל עיי"ש בבי"ף שכתב לזה כפי ועיי"ש בר"ן : (לט) דהול"ל פרט בה בר קפרא בפוסק ע"מ כו' אבל אני הוה לזון בביתה : (מ) כתב גאון בטלו הקידושין בטל הפסק ול"ש יבם ול"ש אחר כו' שם בתשב"ז סי' ג' וכתשב"ז סי' ל"ג סעי' ג' : (מא) פסקה להכנים לו אלף דינרין כו' בל"ל כתובות ס"ו ח' : (מב) ירושלמי מה ראו לומר כו' ירושלמי פ"ו שם ס"ג ובתשב"ז שם סימן ד' : (מג) הדא אמרה אין אדם רשאי למכור כלי אשתו כו' עיין מגן הפזל סימן ל' סעיף י"ד ושם בבית יוסף העתיק תירוץ הרשב"ם ושם כתב כמו שבבינו ממד המקדים כו' ואין לו ביאור וב"ל ומה שבבינו ס' המקדים כו' והוא בלשון קושיא רק הפי' לפ שפתק שם דשב"י לפ שהעתיק כל המעשה יפו"ם ופיי"ם בבית"מ הגר"ח ס' ס"ק י"ב שהעתיק שם ובבינו כו' יפו"ם וכ"ם במוסיים המחדשים יפו"ם סימה ובמה נחלקם הש"ך בחו"מ סי' ע"ב ס"ק כ"ה יפו"ב סימה ופ"ע מי' הרשב"ם ס"ק ק"ב ב' יפו"ם : (מד) רשב"ג אומר הכל כמנהג המדינה. שם ס"ו ב' : (מה) דווקא פסקה שכותב ומוסיף ח' ומחצה כו' בל"ל (מו) ולחתנו נותן מינו יכול לכופו בתי' נותן ועיי' בסי' ס"ו ובתחבושים מנהגים דידן : (מז) בפ' מציאת האשה המשיא את בתו סתם לא יפחות לה מחמשים זוז כו' בל"ל כמובות ס"ו ח' : (מח) לא יפחות לה ממחמשים זוז כו' בל"ל (מט) אעפ"י שהוא יותר מעישור שכיתוב כו' עיי' בחב"ז סי' ל"ח סעי' ח' : (נ) ועד כאן כופין מכאן ואילך בדעת האב כו' בל"ל עד חמשים זוז כופין ומכאן ואילך אין כופין עיי' בסעי' ח' ובב"י שם : (נא) אבל טפי לא והיינו דאמר ליה רב יהודה לשמואל לכך יהודה לא פיהוי בעבודי אחסנתא כו' בל"ל כמובות ל"ב ח' ב"ב קל"ד ח' : (נב) בדאמהימן מפני מה תיקנו כתובות בנין דכרין כו' כמובות ל"ב ב' ועיי' בתוס' שם ד' ב' ד"ה ומאי מלי כו' ובבח"ם ס"ו ח' ב"ב ל"ט ב' ועיי' בתשב"ז סי' קי"ב סעיף ב' ומיין לקמן תוס ל"ח : (נב) לפרנסה שמין באב שפסק כו' בל"ל (נג) פסק להכניסה עכשיו לא יאמר כו' שם דף ס"ז ח' : (נד) יכולמי אין תומכים לפרנסים ללוות כו' יפו"ם סימה ס"ו ה"ה מחלוקת בזה ו"ל יכולמי ח"ל מיכנא זאת תומכת שתומכים לפרנסים ללוות דו פתר לה כשאין בכים לוין עד שמשים שבל אם יש בכים תוסיף אמר כ' יוסי זאת תומכת שאין תומכים לפרנסים ללוות דו פתר לה בשיש בכים שבל אם אין בכים סותם בכדא בילדה אחת ביומי דר' אחי אמר יפתנון למועדת אמר לי' כ' זעירא נרמים יפסיד אלא יתכול דמרי דמועדת שוס ותירא דר' מניא כר' זעירא ודר' יוסי בר' אימי בשיל ועיי' בק"ע ומכי מסה שמניחם הכניסו לבבל ח' יפו"ם ואחי מלחי בתו"ח הגדול ה' נדקש סי' כ"ז דגודם ודמיה יפסיד. ומסתם דבי' אחי גוס למשפין עד המועד ואז יתקבץ ממון הרבה בכים ח"ל ר"ז שמת יומו הבגאי קודם המועד ויפסיד המעות אלא יתכול ר"ל יגמור הבגאי המעות וכזכות זה יהי' לומו הקב"ה למועד בזכות המעות יפו"ם סימה ועיי"ם בע"ק יפו"ם סימה : (נה) יתומה שהשיאתה אמה כו' בל"ל כמובות ס"מ ח' : (נו) וכתבו לה במה מה בתשים כו' בל"ל : (נז) וקיי"ל הלכה כר"י וכמשמואל דאמר כו' שם בפ"ם (ול"ל יכבי עישור ניכסי דשניה כ' גומר בת הניאונת מן התשים גומלת עישור ניכסים ומתר רבת הלכה כו') : (נח) ואסיקנא רבוותא. ל"ם לאוסופי ול"ם לגרועי כו' עיי' לפיל תוס ג"ב

(נט) ת"ר בנות בין בגרן עד שלא נישאו בין נישאו עד שלא בגרו איבדו מזונותיהן ולא אבדו פרנסתן . דברי ר' ר' שמעון בן אלעזר אומר אף איבדו פרנסתן וא"ר נחמן הלכה כרבי ואוקימנא הא דמתאי הא דלא מתאי בין נישאו בגרו ובין בגרו איבדו פרנסתן כדתנן יהוסה שהשיאוה וכו' הא גדלה ויתרה ורוקא דלא מיתזנא מיניהו אבל מיתזנא מיניהו אע"ג דלא מתאי לא איבדה אא"ב בגרה ונישאת ואמר רב אדא בר אהבה בגרה ולא נישאת אינה צריכה לסחות נישאת ולא בגרה אינה צריכה לסחות בגרה ונישאת צריכה לסחות ואוקימנא דמיתזנא מיניהו ונערה דלא בגרה ולא אינסיבא אי נמי קטנה ואינסיבא אע"ג דלא מיתזנא מיניהו לא צריכה למחוי וכן הילכתא והזי לרבי אבן מגש דפירש נישאת ולא בגרה אע"ג דלא איתזנא מיניהו אינה צריכה לסחות (ס) ואמר על רבי אלפס אנב שיטפא אמרה וצריכה לסחות וליתה לפרושא דיליה אלא כרבי אלפס וכדפרישית (סא) ונישאת אנישאת קשיא ולא מיבגרה . ודקא מקשינן הא גדולה ויתירה בנישאת דומיא דיתומה שהשיאתה אמה או אחיה קאמרי ובקטנה שנשאת כולי עלמא לא פליגי דלית בה פלוגתא . (סב) ואדרבה איבא למימר בגרה ולא נישאת אע"ג דלא מיתזנא מיניהו צריכה לסחות (סג) אלא בגרות ונישואין חד דינא אית להו . (סד) אמר רב הונא אמר רב פרנסה אינה כתובה כדתנן' האומר אל יזונו בנותי מנכסי שומעין לו אל יתפרנסו אין שומעין לו . והכי גרסינן בחדשים וישינים וכן כתב ר"ח אע"ג דתנו להאי מתניתא בהיפוך לא משגחינן בהו וכן הוא ודברים ברורים הן דמזונות אינן בחיין ופרנסה איתא אפי' בחיין מתחייב (סה) ועוד יכולין האחין לאחר מיתת האב להפקיע מזון הבנות ואינן יכולין להפקיע הפרנסה נמצא בין בחיי האב בין לאחר מיתת האב כח הפרנסה גדול מכח המזונות והכי מסתברא לן דהא בתרי טעמי קאמר קס"ד דפרנסה חסירה ממזונות דפרנסה מרפי ממשעברי וגביא ממטלטלי והאי טעמא נמי חומרא הוא דפרנסה והכי פירושא אל יזון שומעין לו . (סו) כדתנן האב אינו חייב במזונות בתו וזו מדרש דרש ר' אלעזר בן עזריה הבנים ירשו והבנות ניזונות מה הבנים אינם יורשי' אלא לאחר מיתת אביהם אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן . הילכך בת יורש' היא לגבי מזונות כבנים בתנאי ב"ד (סז) ומה בנים אם אמר על בן בין הבנים יירש כל נכסי דבריו קיימין אף בנות נמי אמר יירשו בניי כל נכסי ולא הבנות דבריו קיימין אבל פרנסה חוב הוא שחייב האב בחייו (סח) מהיובא דקרא דכתיב ואת בנותיכם תנו לאנשים ותנן המשיא את בתו סתם לא יפחות לה מחמשי' זוז ולאחר מיתת האב חוב האהים וזוא כדאמר לקמן ואין אדם יכול להתנות שלא יפרע את חובו ונותנין לה נ' זוז וכן הילכתא . אבל ר"ח בתב ולית הילכתא כותי' (סט) ובתשובה לר' אלפס אין כופין האב בפרנסת הבת מיהא דאמר אל יתפרנס שומעין לו (ע) תלה ליה רב לר' חייא (עא) ביני חטי (עב) ירושלמי בפ' הניזקין רב הוה פתיב לר' חייא ביני שיטיא עמרו ושיעבדו מהו (עג) וקי"ל בין מברו בין מישכנו מוציאין לפרנסה ואין מוציאין למזונות וכן הילכתא : (עד) מי שמת והניח ב' בנות ונטלה הראשונה עישור ניכסי ומת הבן א"ר יוחנן שנייה ויתרה א"ל ר' חנינא גדולה מזו אמרו מוציאין לפרנסה ואת אמרת שנייה ויתרה . (עה) ירושלמי ר' חנינא סבר מימר אף השנייה נוטלת עישור נכסים והשאר חולקות בשוה וכו' . ר' זעירא קומי ר' דוסא היך עבדין עובדא א"ל כר' חנינא וכן נפק עובדא כר' חנינא ומסתברא כיון דלא איפסקא הילכתא סמכינן אפסקא דירושלמי דנפיק עובדא כר' חנינא וליתה לדר' יוחנן דתלמיד הוא לגבי ר' חנינא . (עו) אבל ר"ח ורבי' אלפס פסקי כר' יוחנן כדכתב בהילכו' (עז) אמר אמימר בת יורשת הויא ורב אשי אמר בעלת חוב הויא ואי בעי לסלוקי בזווי מצי מסלק ליה (עח) ואסיקנא בעלת חוב דאחין היא . רבינא אגביה לברתיה דרב אשי ממר בריה דרב אשי בינונית ושלא בשבועה ומבריה דרב שימי בר אשי זיבורית ובשבועה וכן הילכתא וכתב רב האי (עט) אם מת האב בלא נכסים ומת אבי האב ואח"כ נפלו להם נכסים אין נוטלת עישור נכסים מן האחין וראוי הוא והאי דאמר מטלטלי לא מישתעבדי לכתובה (פ) אפילו מיניה דירתה דרגרסינן בפ' ר' אליעזר אפילו אתה מוכר שער ראשך וכו' (פא) והא דתניא שנים שבאו ממדינת הים ואשה עמהם וכו' צריכין ב' ניתנין לגבות כתובה מן החבילה ואוקמנא כר' מאיר דאמר מטלטלי מישתעבדי לכתובה ש"מ לרבנן לא מישתעבדי אפילו מיניה דירתה מה שאין כן בב"ח . (פב) דאמרינן אפילו מגלימא דעל כתפיה (פג) ומההיא דגרסינן בערכין ההוא דבעא לאפקועי לכתוב' דאיתתיה זבנינהו לניכסים והדר גירשה לדביתהו אמר רה מטלטלי לכתובה לא מישתעבדי שלחה רב יוסף וכו' .

וקאמר

שער החדש

כ"ב : (נט) ת"ר בנות בין בגרן עד שלא נישאו עם ע"ב ועי' לקמן ס' כתובה דמיכסמא דין ממיתי מום ס' : (ס) ואמר על רבינו מלפם מגב סיפמא ממה דלריכה למחוי כו' כל"ל : (סא) ונשאת מגמתא קשיא ולא מיבגרה כל"ל הא דפריך לעיל מדגת מתניתין ע"ב מבבא דגמתא עד שלא בגרה ודקתני דלא מבדו פרנסתן וע"ש מקשה ממתניתין הא גדולה ויתרה מלמת דמקשה מגמתא ולא ביגרה מיגמתא ולא ביגרה וע"ז מי' הא דמתי הא דלא מתי מלמת דגמתא ולא בגרה לריכה למחוי מתזגא מיגייהו מבל מין הקושיא מבגרה ולא נישאת מהא דתקא הא גדולה ויתרה די"ל דגמתא שמי מקום דגמתא הוא לבן מבגרה ולא גמתא לק"מ רק מיקר הקושיא היא מגמתא ולא בגרה רק גמתא והיא בגרה : (סב) ומדרגה מיכא למימר בגרה ולא נשאת מע"ב דלא מתזגא מיגייהו מין לריכה למחוי כל"ל וכ"ל דזה י"ל דמקום דע"ז לא מקשה מידי למיל וחה ל"ל לאוקמי בדמתי וי"ל דמיירי בלא מתי וכשבועו וי"ל דלמך בלא מתזגא מיגייהו ל"ל למחוי : (סג) דלא בגרות וניסואין חד דינא לאו . כ"ל מבל מליכא למחוי מין לומר כן רק דבגרה ולא גמתא וגמתא ולא בגרה רק היא בגרה מד דינא היא לאו וכמו דגמתא והיא בגרה לריכה למחוי בלא מתזגא מיגייהו ס"ב בבגרה ולא גמתא מקושא מס בכתובות ומבואר שהוא מפרש דהקושיא היא מבגרה ולא גמתא ומס בכתובות ומבואר כגירסו ע"ז ומדברי בה"ג מגמא כדברי ר"י אלא דגרס בגמ"ש יחו"ש היפא ועי' בגרמב"ם פ"ב מה' אישות מדבריו דבגמתא ולא בגרה לריכה למחוי בלא מתזגא מיגייהו דמיבגרה ועי"ש בהפ"ש יחו"ש היפא ועי' בסי' קי"ג סעי' ז' יחו"ש היפא וכמ' לבה"ג כ' וכגמתי מס : (סד) מה"ש מ"ל פרנסה חיכה כתובה כדמתי מיקון ומתי מבגרה ולא נישאת דומיא דיתומה שהשיאתה אמה או אחיה קאמרי ובקטנה שנשאת כולי עלמא לא פליגי דלית בה פלוגתא . (סה) ועוד יכולין האחין לאחר מיתת האב להפקיע מזון הבנות ואינן יכולין להפקיע הפרנסה נמצא בין בחיי האב בין לאחר מיתת האב כח הפרנסה גדול מכח המזונות והכי מסתברא לן דהא בתרי טעמי קאמר קס"ד דפרנסה חסירה ממזונות דפרנסה מרפי ממשעברי וגביא ממטלטלי והאי טעמא נמי חומרא הוא דפרנסה והכי פירושא אל יזון שומעין לו . (סו) כדתנן האב אינו חייב במזונות בתו וזו מדרש דרש ר' אלעזר בן עזריה הבנים ירשו והבנות ניזונות מה הבנים אינם יורשי' אלא לאחר מיתת אביהם אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן . הילכך בת יורש' היא לגבי מזונות כבנים בתנאי ב"ד (סז) ומה בנים אם אמר על בן בין הבנים יירש כל נכסי דבריו קיימין אף

(פד) וקאמר רב פלטוי ריש מתיבתא. ה"מ דלא משעבד ממלטלי לכתובה אבל שיעב' מקרקעי ומטלטלי וקנו מיניה גבה ממלטלי. ואנן דבתבינן האידנא דאית להון אחריות ודלית להון אחריות בין בכתובה בין בב"ח גבי מטלטלי מיניה דירדי ומיתמי (פה) בתקנתא דרבוותא ומסתמא כי ליכא מקרקעי. אבל איכא מקרקעי לא גביא ממלטלי אפילו בתקנת' דנאוני' תנאי כתובה ככתובה דמי ופרנם נמי גביא (פו) מעמל' דבתי שהן מטלטלי' (פז) ורבי' האיי איתשיל מקמיה בהאי עיניינא ושכר מזון האשה והבנות ממטלטלין כתקנתא דמתיבתא אבל פרנסת הבת קאמרי רבנן לתקוני בהא מילתא תקנתא ולא תקינו ומשום דקי"ל (פח) בפרנסתא שמין באב משנינן אילין מילי כאסמכתא ודרך בקשה מן הבנים דמי שיש לו ממלטלין הרבה ואין לו קרקע אי אפשר שלא לתת לבנות וכל הני שנין הכין קא הלפא מילתא. (פט) ומסתברא דהא דפסק רבא לפרנסה ממקרקעי ולא ממטלטלי דוקא דכולהו ניכסי ממלטלי אבל איכא (צ) עישור נכסים מקרקע ואינן ממלטלי יהבינן מקרקעי ואי נמי דוקא דלא אמדיניה לאב. (צא) אבל אמדיניה לאב לפרנסה. (צב) שמין באב כשמואל וכו אמר שמואל ממלטלי נמי קאמר. (צג) כדאמר רב זן מחטי דעללה ליסא בשמואל ס"ל וכו' כרמוכח התם. (צד) ירושלמי ארפלתא דרב הונא גבי לה כתובה ממטלטלי ממנהג מקומה. שמעון בר' נהוג בטוריא לגבות כתובתה מנחשת ובמגע ר' יונתן נהוג בעדביא לגבות מבשם ומגמלים. (צה) גרסינן בפ' שני דייני גזירות הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל. אמרו חכמים תהא יושבת עד שתלבין את ראשה (צו) אדמון אומר יכולין לומר אם אני פסקתי לעצמי הייתי יושבת עד שתלבין את ראשי אבא פסק עלי מה אני יבולה לעשות או כנום או פטור. אמר רבן גמליאל רואה אני דברי ארמון וכן הילכתא: (צז) ירושלמי מתני' בשפסק האב במעמדן. אבל לא פסק האב במעמדן אף רבנן מודו. (צח) ובתב רבי' שרירא במורדת ובתר רבני סבוראי כשראו חכמים שבנות ישראל הולכות והולות עצמן בגוים ליטול להן גימין מבעליהן באונס. ויש שכותבין באונס ומסתפקי בגט מעושי בדין או שלא כדין וקא נפיק מינה חורבא (צט) תקיני ביה מר רבא בר רב הונא נ"ע למורדת ולהובע' גירושין (ק) שבל נכסי צאן ברזל שהכניסה לו טשלה שתטלם ומה שכותבין על עצמו אפילו תפשה מחזירין לבעל וכופין אותו וכותבין גט ויש לה מנה מאתי' ומגהג

שער החדש

היסב: (פד) וקאמר רב פלטוי ריש מתיבתא ה"מ דלא משעבד כו' ופי' בכי"ף ורמ"ם פ"ו דכתובות סי' מ' ובאלפ"ז סי' ק' כפי' מ' ומשעב מדברי רבינו דאן הדין קונה ולא מן המקנה ומ"כ בתקנתא דרבוותא קאי על הא דכ' ומיתמי אבל מיני' דירדי' נגי מן הדין ופי' בא"מ פע"ז מה' תיובות ועיי' לעיל מאמר ג' אות קכ"ו: (פה) בתקנתא דרבוותא ומסתברא כי ליכא מקרקעי כו' כ"ל ועיי' בסי' ק' סם יעו"ש היסב ובמלקט ס"ק כ' וכ"ם ס"ק ד' יעו"ש היסב: (פו) מעמלא דבתי בהן כמקרקעי וכבינו הלי כו' כ"ל עיי' כתובות כ"ם מ' ובמוס' סם ורמ"ם סם ושם בל"ן: (פז) ובבינו הלי מיתמל תקני' בהמי עניינא ושכר מזון האשה ובבנות ממטלטלין כו' כ"ל ועיי' לקמן ה' בתובה דמוכחא דין כ' אות פ"ד: (פח) בפרנסתא שמין בהא מבוארין מילין לילין בהאמכתא ויעבנו דרך בקשה מן הבנים כו' כ"ל: (פט) ומסתברא דהא דפסק רבא לפרנסה ממקרקעי כו' כתובות ס"מ ג': (צ) עישור נכסים ממקרקעי ואינן ממטלטלי כו' כ"ל עיי"ש בכ"מ סי' י"מ ובל"ן סם ובפי' קי"ג סעי' מ' בהג"ה (ועיי' ת' מכר"ם סי' קס"ב): (צא) אבל ממדיניי לאב לפרנסה שמין הכי וכ"כ סם הרמ"ם והכ"ן ועיין בתוס' כ"מ מ' ד"ה ממקרקעי ולא כו': (צב) שמין בהא כשמואל כו' סם ס"מ מ': (צג) כדאמר רב זן מחטי דעללי ליסא כשמואל ס"ל כו' כ"ל כתובות כ' ב' ועיי"ש סי' ק' בהג"ה: (צד) ירושלמי מרמלתא דר"ה גבי לה כתובה כו' פ"י דכתובות ה"ג (ועי' כתובות ס"ז מ' ובמוס' סם ורמ"ם סי' ה' ובאלפ"ז סי' ק"ד מ'): (צה) גרסי' בפ' שני דייני גזירות כפוסק מעות לחתנו כו' כתובות ק"מ ב': (צו) מדמון אומר יכולה היא בהאמר מס מני כו' כ"ל: (צז) ירושלמי בשפסק האב במעמדה אף במעמדה מבל לא פסק כשאב במעמדה אף רבנן מודו כו' כ"ל מס פי"ג ה"ה ומס נתום ק"מ ב' ד"ה הפוסק מעות לחתנו כו' ועי' בתוס' ד"ה ב' ס"ב: (צח) וכ' רבינו שרירא במורדת ובתר רבנן סבוראי כו' עי' לקמן בה' מכר תום מ"ו: (צט) פקינו בה מר רב הונא כו' כ"ל עי' בתוס' בה' מכר תום ס"מ ולקמן בה' מכר תום פ"ו: (ק) שבל נכסי צ"ב שהכניסה לו משלה שתטלם כו' זה יבואר מי"ה לקמן בה' מכר יעו"ש היסב: (קא) כייפינן לי' ויהיב לה גם כדתכתב רבינו מלפם כו' כ"ל עיי"ם בדי"ף פי"ג ובל"ן סם יעו"ש

היסב: (קב) נתים ס' בשליסום. כ"ל לעיל בה' שליסום מפון תום מ"ו ולקמן ה' מפסכוסום תום ג':

(א) **יהיבנא** לבני פלוגי דנסיב פלוגים כו' כנ"ל: (ב) תום ס"ב פקדון. מין כהן מקומו דתכתי שייכי לדיני דשמיקפא עד הגן התם מרבעה שומרין כו' והתם שייך זה ולא כאן ועיי' לקמן תום ו': (ג) גרסינן נמ' שני דייני גזירות שלש ארצות לנשואין כו' כתובות ק"י מ': (ד) וגרסינן בתוספתא בד"א בזמן שהוא בן יהודה ואירס אשה ביהוד' או בן גליל ואירס אשה בגליל אבל בן יהודה שאירס אשה בגליל כופין אותה לצאת. ש"מ כופין האשה לצאת ואם לא רצתה מורדת היא (ה) ודוקא מעיר גדולה לעיר גדולה או מעיר קטנה לעיר קטנה או מכרך לכרך (ו) דאין כל כך סכנה. אבל מנוה היפה לנוה ורע לא:

(א) **תנן** התם ארבעה שומרים הן שומר חנם נשבע על הכל וכו' (ב) גרסינן בפ' כל הנשבעין שבועת השומרין דתייב רחמנא היכי משכחת לה. ואוקימנא (ג) דאפקיד ליה בשטר ומסתמא מרפסקי רבוותא התם הילכתא כרב נחמן אמר שמואל דאמר נבי שכיר ל"ש אלא ששכרו בערים. אבל שכרו שלא בעדים לא דאכר מיגו על ברחין דאפקיד ליה בשטרא הילכתא היא ושבועת השומרין ליכא בשבוע' חמורה אלא בשטרא (ד) וההוא שינויא דקאמר רבי' אבן מגש דלא אמרי' מיגו לאפטורי שבועה לא בריר לן דא"כ (ה) לא הוה שתיק נמרא מיני' והילכתא אפי' בשבועת השומרין אמרי' מיגו. לאפטורי שבועה דאורייתא' לשבועה דרבנן. (ו) גרסי' בפ' המוכר הפקיד אצל חבירו בשטר וא"ל החזירתיו לך מהו וא"ל מיגו דאיבעי אמר נאנסו מהימן כי אמר החזרתיו לך מהימן ולא מצי אמר

מקומינו ביודעינו היום כשלש מאות שנה. והבא נמי כי אמרי' או כנום או פטור אפי' פסקה היא לעצמה (קא) כייפי' ליה ויהיב ליה גט כדכתב רבינו אלפס גרסינן בפרק מציאת האשה המשליש מעות לחתנו וכו' כדכתב' (קב) באות שי"ן בשלישו':

כתב בכך וכך איך אמר לנא פלו' בן פלו' הוו עלאי סהדי והבו לכל חד מינגא למיהוי ביודיה לזכו' וכך אמר לנא פלו' דנן פלונית ברתי שרייבית לפלו' ברייה ויהבנ' ליה בהדה כך וכך כאני תשמישי ושיכוש ערסא כך וכך. ודוכתא פלו' בסיטנהא ובמצרנהא ופלו' בן פלו' אמר לנא בהתיא שעתא (א) יהיבנא לברי' פלוגי דנסיב פלו' ברתיה דפלו' כך וכך איזי כך וכך כאני. ועל הדין דעתא קדישה פלוני דנן לברתיה דפלוני דנן ובתר דקדיש בעי מינגא סהדי למיכתב כאי דפסקו ביניהון דליהוי בידא דכל חד וחד מינהון לזכו ולראיה:

(ב) אות פה פקדון

(ג) **גרסינן** בפ' שני דייני גזירות שלש ארצות לנישואין יהודה ועבר הירדן והגליל (ד) וגרסינן בתוספתא בר"א בזמן שהוא בן יהודה ואירס אשה ביהוד' או בן גליל ואירס אשה בגליל אבל בן יהודה שאירס אשה בגליל כופין אותה לצאת. ש"מ כופין האשה לצאת ואם לא רצתה מורדת היא (ה) ודוקא מעיר גדולה לעיר גדולה או מעיר קטנה לעיר קטנה או מכרך לכרך (ו) דאין כל כך סכנה. אבל מנוה היפה לנוה ורע לא:

(א) **תנן** התם ארבעה שומרים הן שומר חנם נשבע על הכל וכו' (ב) גרסינן בפ' כל הנשבעין שבועת השומרין דתייב רחמנא היכי משכחת לה. ואוקימנא (ג) דאפקיד ליה בשטר ומסתמא מרפסקי רבוותא התם הילכתא כרב נחמן אמר שמואל דאמר נבי שכיר ל"ש אלא ששכרו בערים. אבל שכרו שלא בעדים לא דאכר מיגו על ברחין דאפקיד ליה בשטרא הילכתא היא ושבועת השומרין ליכא בשבוע' חמורה אלא בשטרא (ד) וההוא שינויא דקאמר רבי' אבן מגש דלא אמרי' מיגו לאפטורי שבועה לא בריר לן דא"כ (ה) לא הוה שתיק נמרא מיני' והילכתא אפי' בשבועת השומרין אמרי' מיגו. לאפטורי שבועה דאורייתא' לשבועה דרבנן. (ו) גרסי' בפ' המוכר הפקיד אצל חבירו בשטר וא"ל החזירתיו לך מהו וא"ל מיגו דאיבעי אמר נאנסו מהימן כי אמר החזרתיו לך מהימן ולא מצי

אמר ליה שטרך בידי מאי בעי והא דאמר בפ' כל הנשבעין מכלל (ז) דתרוייהו ס"ל המפקיד אצל חבירו בשטר צריך להחזיר לו בשטר. (ח) ה"מ לענין שבועה דאי איכא עדים לא מיחייב שבועה אבל לאפטורי ממונא כי ליכא עדים נמי מיפטר דהא אמר מחיסן ומאי מחיסן מהימן בשבועה. דבי היכי דבי אמר נאמנו מישתבע שבועה חמורה כי אמר החזרתיו לך מישתבע שבועה כעין דאורייתא (ט) וכיון דכת' אחריות בשטר מהתמא דלא אטרינן באחריות פשיעה לחודה היא וקבויל. דהא בלא אחריות נמי חייב. (י) וקיימ"ל דמילתא דלא צריך לטפויי אתא והילכך כל חיובי בשמירה קביל אפילו אונסא דלשון אחריות כללא הא לכל מילי דשמירה. (יא) כדגרסי' בפ' המקבל ר' יהודה היה דורש לשון הדיוט דתניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו על כל קרבן שהוא חייבת אפי' אכלה הלב ואפי' חיללה שבת. ש"מ אחריות דהלואה שלוותה כשהוא ארוסה קביל עילויה אלא אפילו אחריות קרבן קביל עילויה ה"נ הכל בכלל. ולא אטרינן מיגו דיכיל למימר נאנסו (יב) הילכך אינו נאמן החזרתיו לך דאפילו בשבועה הא לא כתב אחריות נאמן בשבועה חמורה. (יג) ומסתברא דבכל דוכתא דמהימן במיגו מיחייב היא שבועה דהוה מישתבע אי הוה טעין ההיא טענה אי הויא דאורייתא אי היסת. (יד) ואפי' לאפטורי משבועה חמורה לשבועה קלה אמרי מגו (טו) דומיא דלא שכרתיך מעולם (טז) ובעובדא דרבה בר שרשי בחזקת הבתים (יז) והקי"ל גבי משכנתא דיכיל לטעון עד כדי דמיה (יח) משום מיגו דשבועת היסת היא (יט) והא דגרסינן בפ' קידושין והשתא דתקון רבנן שבועת היסת מישתבעי עדים דיהבינהו ניהליה כיון דהיא שבועה (כ) משום מיגו דיכיל למימר אהדרינה למלוה היא והיא שבועת היסת היא. (כא) האי נמי שבועת היסת היא (כב) אבל שבועה דלוה איכא למימר דשבועה כעין דאורייתא היא כחנוני על פינקסו וצ"ע. (כג) וכן כתב רבינו אפרים דמאן דאית ליה משבון לא דמי לכל הנשבעין ונוטלין דהאי דרמו רבנן שבועה עליהון משום דמורו היתיר ומקצתן משום דבעו אפוקי ממונא אבל האי לא מורי ולא בעי אפוקי ממונא. ובדין הוא דלא מישתבע כלל. וכיון דתקון שבועת היסת מישתבע שבועת היסת ומילי דסמכא נינהו למיעבד עובדא. דליכא לחיובי שבועה דאורייתא אלא בראיה

(כד) ובשטר הוב נאריך בע"ה. והילכתא לא מיבעיא המפקיד אצל חבירו שלא בעדים דמצי למימר לא היו דברים מעולם אלא אפילו בעדים נמי מיגו דיכול למימר החזרתיו לך כי אמר נתתם לי במתנה ובמכר ובמשכונא אחר כן מהימן בשבועה דרבנן. ורוקא היכא דלא ראה אבל ראה אינו נאמן. וכן פו"ח (כה) והיכא דכפר בפקדון ותפוס המפקיד מיניה בלא סהדי מישתבע דלית ליה מידי ממונא דיניה כדין מלוה (כו) איכא ס"ד אם הנפק דמעין אין לך פקדון אצלי אין נשבע שמא רצה לומר שנאנס ואיכא ס"ד אמענת היה לך אצלי ונאנס אינו נשבע. אבל בטענת אין לך אצלי כלום יכול לישבע שאם היתה טענתו נאנס היה מוען ואמר נאנס (כז) וכתב נאון מי שיש לו ממון אצל חבירו ויש לו תחת ידו מחבירו מלוה או פקדון דמיא כמאן דעבד איניש דינא לנפשיה והכין הזינא דאית ליה למיתפסיה על מאי דאית ליה ואתי לב"ד. אמר להו למילתא אית ליה לוותאי פקדון ואית לי עליה כך וכך והפשתיה על מאי דאית לי ואי יהיב לי יהיבנא ליה פקדון דילה בעיניה. ודינא הוא מגו דיכיל למימר לית לך לוותי פקדון אי נמי אהדרתיה ניהלך. יכיל לטעון עד כדי דמיו ושקיל כההוא דחבל סכינא דאשכבתא. וכל היכא דמצי למימר אין לך בידי או דילי הוא כולי עלמא מודו דתפים ומישתבע (כח) ובתוספתא גרסינן מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי או שהיה לך בידי והחזרתיו לך או שיש לך בידי (כט) במנה כסות במנה פירות. פטור וכו' בחובי (ל) ואנן כתבינן בפתחא דלא אטרינן בפקדון מיגו אלא היכא דליכא עדים ולא ראה כדיכתבי במחאה ולפי ששטר פקדון אינו מועיל ובשבוע' נאמן (לא) מה שאין כן בשטר לא כתבנו בו טופס. (לב) תנן בפ' המפקיד אצל חבירו בחמס או בלים וגנבו או אבדו שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא. ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל למי משלם לכי שפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבע וחבש' למי משלם לבעל הפקדון. (לג) ירושלמי וישלם למי שהפקיד אצלו. ר' ניסי אומר בשם ר' יונה, חיים שנים ישלם למקו' שהקרן מהלך הכפל מהלך שילם ולא רצה לישבע אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן (לד) לא שילם ממש. אלא כיון שאמר הריני משלם אעפ"י שלא שילם ואמר

שער החדש

ומ"ל כו' ב"ב פ' מ' וסי' כ"ו סעי' ב': (ז) דמכוייהו ס"ל המפקיד אצל חבירו בשטר צריך להחזיר לו בשטר. (ח) ה"מ לענין שבועה כו' וכמי' בד"ס בשבועות שם בד"ס בשמר לריך כו' ובחום' ב"ב שם ב' בד"ס סוף סוף כו' ועיי' לקמן חום כו' ס"ה: (ט) ומשם כתב מחריות בשמר משמרת דלא מהניון דמחריות דפשיעה לחודה הוא דקביל דהמ כו' כ"ל: (י) וקי"ל דמילתא דל"ל למפוי אתא כו' ב"ב ס"ד ל' ע"ח ל' ומי' ב"י סוף סי' ע"ח וסוף סי' ע"ב ממו' מ"ו ועיי' ב"י סי' שע"ו ממו' ב': (יא) כדגרסי' בפ' המקבל ר' יהודה סי' דוסק כו' ב"מ ק"ד ע' נדרים ל"ה ב' מיל כ"ד ע' ו"ל ע"מ דלמו מחריות דשלוחה שלוחה כשהיו מלוסה למוד קביל עילוי' כו': (יב) הלכך מיגו נאמן למחריו לך מפי כשבועה כו' כ"ל: (יג) ומשמעת דבכל דוכתי דמהימן במיגו כו' עיי' ס"ך סי' פ"ס ס"ק ס' וסי' קכ"ח ס"ק ל"ד וסי' קכ"ו ס"ק נ': (יד) ואפי' לאפטורי משבועה חמורה לשבועה קלה כו' עיי' ס"ך סי' ע"כ ס"ק ס"ם ישו"ע: (טו) דומיא דלא שכרתיך מעולם. כ"ל דבשבועות מ"ה ע' קאמר דשקרוה רבנן לשבועה דבעל הבית יפו"ח מלמא דמהנכון היה לתקוני שבועה על בעה"ב שבועת המסגה (ופיי"ח בחומ') ושכשיו כי ליכא עדיה תיגו נשבע לק היסת וכמעולא סי' פ"ח סעי' ל': (טז) ונעובדא דרבה בר בר שרשי בחזקת הבתים כו' היינו בב"ב ל"ב ע' ו' והוקשה לרבינו דמאי שנוה הא מ"מ שבועה נמי ומפו מסקנו החום' שם בד"ה מיגו דאי כו' ובכ"ח שם סי' י"ז מ"ב בזה ורבינו מפקע דמדיוט בזה אלא מ"ב שבועתו הי' חייב שבועת המסגה מ"מ"ב מכאן נשבע היסת ומכאן רבי' קלא למ"ב הב"ח נמי' ע"ב וטוסק בע"ך שם ס"ק ס"ם דהכא"ב ס"ל דלא מהניון מיגו לאפטורי משבועה חמורה לשבועה קלה דאל"כ יכלו לטעון מכל ל"ל דשמר חמורה מכאן ומכאן מכי' שם ועיי' בה' מ"ה מ"ה כו' ב"ת קפ"ז ס' כ"ב ל"ו ס': (יז) ודקי"ל לגבי משכנתא דיכול לטעון עד כדי דמיו כו' ב"ת קפ"ז ס' כ"ב ל"ו ס': (יח) משום מיגו דשבועת היסת היא. כ"ל דיכול למימר מהדיוטו לגלה היא כו' כ"ל: (יט) ומלה דגרסינן מעין משכון חוב בידי נשבע היסת כן דפתו ז"ל: (יט) ומלה דגרסינן בפ' קידושין והשתא דתקון רבנן שבועת היסת כו' קידושין מ"נ ב': (כ) משום מיגו דיכול למימר מהדיוטו לגלה היא כו' כ"ל: (כא) האי נמי שבועת היסת היא. וכ"ב שם הכי"ף ועיי"ב בב"ן ובכל"ב ב' ד' ועיי' נמי' קכ"ח סעי' ס': (כב) מכל שבועה דמלוה מיכא למימר

כו' כ"ל וכ"ב שם הכי"ף ועיי' בכמב"ם פ"ח מה' שלוחין ומומפין ס"ז ובכ"מ שם ועיי' בסי' קכ"ח סעי' ס': (כג) וכ"ב בביגו מפרים דמחן דמיום ליה מכחן כו' עיי' בב"ן פ"ז דשבועות שם בד"ס בשמר לריך כו' ובחום' ב"ב שם ב' בד"ס סוף סוף כו' ועיי' לקמן חום כו' ס"ה: (כד) ובשמר הוב נאריך בע"ה. והילכתא לא מיבעיא המפקיד אצל חבירו שלא בעדים דמצי למימר לא היו דברים מעולם אלא אפילו בעדים נמי מיגו דיכול למימר החזרתיו לך כי אמר נתתם לי במתנה ובמכר ובמשכונא אחר כן מהימן בשבועה דרבנן. ורוקא היכא דלא ראה אבל ראה אינו נאמן. וכן פו"ח (כה) והיכא דכפר בפקדון ותפוס המפקיד מיניה בלא סהדי מישתבע דלית ליה מידי ממונא דיניה כדין מלוה (כו) איכא ס"ד אם הנפק דמעין אין לך פקדון אצלי אין נשבע שמא רצה לומר שנאנס ואיכא ס"ד אמענת היה לך אצלי ונאנס אינו נשבע. אבל בטענת אין לך אצלי כלום יכול לישבע שאם היתה טענתו נאנס היה מוען ואמר נאנס (כז) וכתב נאון מי שיש לו ממון אצל חבירו ויש לו תחת ידו מחבירו מלוה או פקדון דמיא כמאן דעבד איניש דינא לנפשיה והכין הזינא דאית ליה למיתפסיה על מאי דאית ליה ואתי לב"ד. אמר להו למילתא אית ליה לוותאי פקדון ואית לי עליה כך וכך והפשתיה על מאי דאית לי ואי יהיב לי יהיבנא ליה פקדון דילה בעיניה. ודינא הוא מגו דיכיל למימר לית לך לוותי פקדון אי נמי אהדרתיה ניהלך. יכיל לטעון עד כדי דמיו ושקיל כההוא דחבל סכינא דאשכבתא. וכל היכא דמצי למימר אין לך בידי או דילי הוא כולי עלמא מודו דתפים ומישתבע (כח) ובתוספתא גרסינן מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי או שהיה לך בידי והחזרתיו לך או שיש לך בידי (כט) במנה כסות במנה פירות. פטור וכו' בחובי (ל) ואנן כתבינן בפתחא דלא אטרינן בפקדון מיגו אלא היכא דליכא עדים ולא ראה כדיכתבי במחאה ולפי ששטר פקדון אינו מועיל ובשבוע' נאמן (לא) מה שאין כן בשטר לא כתבנו בו טופס. (לב) תנן בפ' המפקיד אצל חבירו בחמס או בלים וגנבו או אבדו שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא. ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל למי משלם לכי שפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבע וחבש' למי משלם לבעל הפקדון. (לג) ירושלמי וישלם למי שהפקיד אצלו. ר' ניסי אומר בשם ר' יונה, חיים שנים ישלם למקו' שהקרן מהלך הכפל מהלך שילם ולא רצה לישבע אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן (לד) לא שילם ממש. אלא כיון שאמר הריני משלם אעפ"י שלא שילם ואמר

(לה) ואמר רב פפא שומר חנם כיון שאמר פשעתי מקני ליה כפילה ושומר שכר כיון שאמר גנבו מקני ליה כפלא אבל שואל עד שישלם כרב וביד מאי טעמא תואיל וכל הנאה שלו בדיבורא לא מקני ליה כפילא ואע"ג דהשתא לאו דייני דיני קנסות נפקא מיניה דאי תפש לא מפקינן מיניה (לו) פשיטא אמר איני משלם וחזר ואמר הריני משלם כיון דאמר תיובי משלם מקני אלא אמר הריני משלם ואיני נשבע וחזר וא"ל בפיל' אינו מהו מי אמר מיהדר קא הדר ביה וכו' ש"מ רבעל דין שאמר איני נשבע בב"ד יכול לחזור (לז) פר"ש ודוקא בב"ד . אבל קיבל בב"ד ויצא חוץ לב"ד אינו יכול לחזור בו . והא דאמרינן ברייש גמרא דשבועת הדיינין פוטרין אותו מיד (לח) משמ' אם רצה להזור יכול לחזור . (לט) והא דגרסינן ביש נוחלין עבדי גנבת והוא אומר לא גנבתי וכו' עד (מ) רצונך הישבע וטול נשבע אינו יכול לחזור בו מפני שכבר נשבע הוא . ועור דההיא שבועה לא רמיא עליה דאין נשבעין על העבדי' (מא) ודומיא דדור לי בחיי ראשך הוא ופלוגתא דרבי מאיר ורבנן . (מב) אמר הריני משלם ומת ואמרו בני' (מג) אין אנו משלמין מה שלמו בני' שלם לבני' שילמו בנים לבנים שלם מחצה שאל שתי פרות ושילם אהת מהן כיון שאמר פשעתי מקני ליה לבעלה אשה ששאלה ושילם בעלה מהו . ועלה בתיקו (מר) וכתב רבינו אלפס ממון המוטל בספק הולקין וה"ם בארץ ישראל אבל בבבל קנסא הוא ואי קדים חד מינייהו ותפש לא מפקינן מיניה בין בבבל בין בארץ ישראל. (מה) גרסינן בפרק הגוזל תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם ואח"כ נמצא הגנב קרן לשומר כפל למי שהפקידו אצלו כרבא (מו) וגרסינן התם אמר רב ששת הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן וחייב באונסין ואוקימנא דאתו סהדי ואמרי בעידנא דכפר איתיה לפקדון בביתיה הא לאו הכי לא מיחייב באונסין עד דמשתבע דלא אפקיד גביה מידי (מז) ואמר ר' חייא בר אבא המוען מענת גנב בפקדון אינו חייב עד שיכפור במקצת והדה במקצת מאי מעמא אמר קרא כי הוא זה ופליג אדרבי חייא בר' יוסי דאמר עירוב פרשיות כתוב כאן ובי כתב כי הוא זה אמלוה הוא דכתב וקי"ל כר' חייא בר יוסף (מח) ופרש"י ור' אלפס דגבי מלוה הוא דאינו מעיז אבל גבי פיקדון מעיז ואפי' כפר בבוליה רמא רחמנ' שבועה עליה הילכך ליתא להא דרמי בר חמא דאמר ד' שומרין צריכין כפירה בבקצת ורבינו יעקב

שער החדש

כו' ב"מ ל"ד מ' : (לה) ואלא"ב ס"ח כיון שאמר פשעתי מקני לי' כפילא כו' שם יעו"ש ומצאן לכאורה קשה על הא דב"ק ל"ז ב' דתולה להוכיח דלמפיס מזויין גנב הוא יעו"ש ומתי הוכחה דילמא ה"ק שילם ולא רצה ליצבע היינו כדאמ' בגמרא ולא רצה ליצבע בשקר דסיפא שבועה ומשם וכן מצאתי למהב"ם ז"ל דאי לא היה יכול ליצבע בלאמת מ"מ אם היו' נצבע לשקר שנשבעה כו' ר"ל שסי' נצבע על עסקיו שמעון בשקר בגמרא דלמפיס מזויין ומי' נפטר מן הלכך כי סיעון בגמרא היינו בלאונס ע"י למפיס מזויין וחייב עצמו בקרן היינו שאמר הריני משלם (ולפי פירושו שמייב ג"ע בהולמלמו) וע"ש בזה . עוב מלאתי בקצה"ח שם שהאריך ג"כ בזה יעו"ש היטיב מש"כ בזה . ומצאתי לה זה ממקומה . ודע עוד שהש"ך כ' שם ס"ק מ' דאם היו' לו עדיים שנשבעה לו שפצע בה ואמר הריני משלם לה מקני לי כפילא יעו"ש וע"ל לדייק כן מלשון המצאה שהרי שמעו ש"ח נצבע ולעיו משלם יעו"ש ומפש יתר הוא לכאורה אלא ק"ל דאמאי לא דווקא משלם דהא קמ"ל דווקא במקום שיש שבועה אבל לא בלא"ה: (לו) פשיטא אמר מיני משלם ואח"כ אמר כו' ז"ל ופי' הרא"ש ז"ל ואי משבע ואח"כ אמר ואמר מיני משלם מהו אי אמרין כו') : (לז) פיר"ש דווקא בב"ד כו' עי' בצבעומה ל"ם מ' ועי"ש בתוס' ד"ה אם אמר כו' ובב"מ שם ד"ה ואלא ואמר כו' בשמהדרין ב"ד ב' ד"ה אלא לי' יעו"ש היטיב ועי' לקמן ס' ביכורין תום מ"ח : (לח) משמע שם דאם יכול לחזור . היינו כל זמן שהוא בב"ד אבל יותר ל"ל כי ל"ל אבל לאיני יעקב אומר דיכול לחזור בו אפי' יצא חוץ לב"ד יכול לחזור בו וכן הא דאמרינן בריש שבועת הדיינין אם רצה להזור יעו"ש ובכת"ס סי' ב' : (לט) והא דגרסינן ביש נוחלין עבדי גנבת כו' ב"ב קל"ח מ' ועי"ש בתוס' ד"ה ה"ג כו' ולקמן בה' ביכורין תום ל' : (מ) לקוב הבצע ופול ובצבע מ"י לחזור בו מפני כו' כל"ל : (מא) ודומיא דדור לי בחיי לאשך הוא כו' עי' סנהדרין ב"ד מ' ולדיוק עי' בסי' כ"ב סעי' ג' ובב"ך שם מ"ק ס"ז ועי' סי' פ"ז ס"ק י"ם ועש"ק : (מב) אמר הריני משלם ומת בני' כו' שם בב"מ ע"ב : (מג) אין אנו משלמין מהו . שלמו בנים כו' כל"ל : (מר) וכ' רבינו אלפס ממון המוטל בספק חולקין כו' יעו"ש ובכת"ס סי' ב' : (מה) גרסינן בפ' הגוזל מבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם ואח"כ נמצא הגנב קרן לשומר כפל למי שהפקידו אצלו כרבא (מו) וגרסינן התם אמר רב ששת הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן וחייב באונסין ואוקימנא דאתו סהדי ואמרי בעידנא דכפר איתיה לפקדון בביתיה הא לאו הכי לא מיחייב באונסין עד דמשתבע דלא אפקיד גביה מידי (מז) ואמר ר' חייא בר אבא המוען מענת גנב בפקדון אינו חייב עד שיכפור במקצת והדה במקצת מאי מעמא אמר קרא כי הוא זה ופליג אדרבי חייא בר' יוסי דאמר עירוב פרשיות כתוב כאן ובי כתב כי הוא זה אמלוה הוא דכתב וקי"ל כר' חייא בר יוסף (מח) ופרש"י ור' אלפס דגבי מלוה הוא דאינו מעיז אבל גבי פיקדון מעיז ואפי' כפר בבוליה רמא רחמנ' שבועה עליה הילכך ליתא להא דרמי בר חמא דאמר ד' שומרין צריכין כפירה בבקצת ורבינו יעקב

(מט) יעקב פרוש פירוש אחר בישר . וקשיא לן ביון דגבי פקדון מעיז וכופר בכל חייב . (נ) אלא הא דתנן עשר נפנים טעונות מסרתי לך וכו' והנה אוכר אינן אלא וכו' והא דתנן בית מלא מסרתי לך וכו' (נא) וההוא רעיא דהוו מסרין ליה כל יומא בסהדי וחד יומא מסרו ליה בלא סהדי וכו' (נב) ואם אותא לרבי חייא מישתבע הא כולהו פקדון ניתנו . ואפי' ליכא הוראה מישתבע (נג) ומסתברא דלית ביה טענת השומרין דינו כמלוה . וכי קאמר אמלוה הוא דכתב דלית ביה טענה אחריתא אלא בפירה והוראה ומינייהו ילפינן כל הדומין לה בגון פקדון וכל השומרין הילכך ד' שומרין לא בעו ג' פרות (נד) אלא בחדא מיחייב (נה) ובתרי נמי היכא דכפר בבולן פטור כפר בא' וחודה בא' חייב דילפינן ממלוה (נו) וכי קאמר רמי בר חמא ד' שומרין צריכין בפירה בטענת והוראה בטענת על טענת השומרין קאמר בגון גניבה ואבידה ושבורה ושבויה ומתה דבעינן בפירה והוראה לבד מטענת השומרין כי היכי דבעינן במלוה לדברי הכל (נז) ובספרי הישני' לא

שער החדש

ג' (ועיי' ת' גמוי קמאי סי' פ"ב) : (נט) ורבינו יעקב פי' פי' ממר זיפר . כ"ל כמ' היסר יעו"ש בסי' מע"ע ובמוס' ב"ק ק"ו ס' ד"ה עיכוד פרטיות כו' יעו"ש היסב ועיי' בב"מ ל"ח ס' תוס' ד"ה מסתמא לה כו' וב"ב ע' ב' ד"ה סוף סוף כו' : (ג) תלמ' הא דתנן עשר נפנים טעונות כו' שם בתוס' הוסב זה : (נא) וההוא רעיא דהוו מסרי לי' כו' בב"מ ס' ח' : (נב) ואם איתא לר' חייא קמייתא מישתבע הא כולהו כו' כל"ל : (נג) ומסתברא מענה דלית בי' טענת השומרין כו' כל"ל ותיפ' ליה"ג המובא בתוס' דב"ק שם וכב"מ שם יעו"ש היסב ובתוס' ניתין ל"ח ב' ד"ה אין תלמ' כו' ועיי' שם מלוה מ"פ חוס ל"ד (ועיי' לקמן סוף חוס ג"ם) : (נד) תלמ' במלה מחייב כו' ר"ל היכא דקטן נתנו למוד מייב גם שם לא נתן לו תלמ' פרה ת' למוד ונתן עליה נתנסה : (נה) ובתרי נמי היכא דכפר בכולן פטור . דהיינו שתמר להד"ם דבדבר הצריך במלוה בעינן הודאה בתקנת : (נו) ובספרים היסנים ל"ג בפקדון מעיז ומעיז כו' שם בתוס' בב"ק י"ב ב"מ שם : (נז) וכי קתמר למי בר חמא ד' שומרין לריכין בפירה בתקנת והודאה כו' בזה גם בע"י מודה דלמי בר חמא בעינן בפירה בתקנת והודאה בתקנת ובזה יש לייחב מה שתקנים התוס' בב"ק על מכך דבטועות מ"ה ב' יעו"ש היסב והנה התם בטבועות מקנה שפיר על כמי בר חמא לטיעתו ובזה ת"ש סלוסקים לשסוק דשתקיד גבי בשמר עיי' לעיל תוס ג' והשתא ת"ש דזהו תיל תליבא דכמי בר חמא ומקן לת ס"ל כוותי' בזה ועיי"ל דשתוס הכי פירש"י שם בטבועות בש"ם (עיי' לעיל תוס כ"ו מש"כ בזה) דזה מיקרי עשה לו מוסה וכו"ל ולכן כ"ש מודו דבזה בעינן הודאה בתקנת ועיי"ל דמש"כ רש"י דבתקדון שפי' כשר בכולי' מייב שבועה היינו כ"ל שלת הודה לו כלל רק עשן לתנסו ום"ל בביעת הריב"ת : (נח) וקבועים דבריהן לבבי רבינו יעקב כו' כ"ל בזה שגם בשקדון בעינן הודאה בתקנת ובטועין להד"ם שמול מבטועה דמורייתת ול"פ רק לי בעי בטשנת נתנסה גם בפירה והודאה תו ת . ודע דלשיטה זו שסבימו הרמב"ם בב"ק כתן והכ"ן בתי לב"מ ס' ת' וכפ"ו דבטועות בתי שלף וקס"ב כ"ה תפני תה כו' והכת"ם בב"ק שם סי' כ"ת והגמ"י שם וכ"ה דעת הרמב"ם בש"ב תה ב' שכירות ה"ת וכפ"ו תה' שתלה ופקדון ס"ה ובטוש"ע סי' פ"ו סעי' ז' ובטי' ל"ך וכפי' ל"ו ושוה בדוקתי תובי עלמו מלטפר . תמגם ל"ת בר תגת תל"י ס"ל דבביעת ג' פרות תד דהוחלה ותד דכפירה ותד דגתנסה ולפ"ז תיובה שפיר תה שהקנה הר"ן בטבועות שם על הרמב"ם בש"ב תה ב' בתי שכירות ה"ז דבטועה הסוסרין בטבעין בתקנת קטן ועיי' בטוש"ע סי' ל"ו סעי' ת' והר"ן תקנה ת"ז בטבועות תסבוניע דב"ק ק"ו ב' יעו"ש היסב ולפי"ז ניתה כי לדעת ר"ת בר תגת תל"י דבעינן בתקנת גניבה ב"ב תקנת כפירה והודאה ובקטן וודאי לת שייך זה כיון דהכפירה והוחלה תינה כלום ולכן שפיר הקשה גו ר' תגת בר תמל כיון דס"ל דשייבת תקנת גניבה בתגדה ות"ב לדידך בעינן נמי דיסת בה ב"ב תקנת כפירה והודאה תל"ת ס"ל דתין כו נתיבה ת"ת תייבת בה תקנת כפירה והודאה ת"ב גם בקטן יועיל תקנת כפירה ויהודאה תתגם הרמב"ם פוסק כר' תיית בר יוסף דלת בעינן תקנת כפירה והודאה בטוסרין ובלת תקנה ב"ב תשבע ת"ב שפק שפיר בקטן דנשבע שבועת סוסרין . ועוד תמרתי לייתב דתת הרמב"ם דהגה הרמב"ם שפק בפ"ד תה' נגיבה ס"ת דבקטן תיט תייב השומן תקנת גנב בכפל יעו"ש היסב וה"ב הדבר תיובה בקטן תקנת כפירה ותל תקנה ת"ב תשבע ת"ת בטוסרין ובלת תקנה ב"ב תשבע ת"ב שפק שפיר בקטן דנשבע שבועת סוסרין . ועוד תמרתי לייתב דתת הרמב"ם דהגה הרמב"ם שפק בפ"ד תה' נגיבה ס"ת דבקטן תיט תייב השומן תקנת גנב בכפל יעו"ש היסב וה"ב הדבר תיובה בקטן תקנת כפירה והודאה ת"ב גם בקטן יועיל תקנת כפירה ויהודאה תתגם הרמב"ם פוסק כר' תיית בר יוסף דלת בעינן תקנת כפירה והודאה

חיושינן שמא עיניו נתן בה והיכא דאמר שומר כלע היה שוה הלה אומר שתים משביעין אותו (סד) כמודה מקצת ופטור ואי איכא עדים שאבד משביעין אותו שבועת היסת ומיפטר. (סה) ואי אמר שומר לא ידענא כמה הוי שויא ובעל הפקדון אמר אנא ידענא. אמר רבי אבן מגש כיון דקא מודה נתבע דחייב. ולא ידע כמה הוה ליה מיחייב שבועה שאינו יכול להשבע ומשלם כדאמרינן מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם והילך כל מה שתובע ששיה משלם ואם רצה הנתבע להתרים על מי שנוטל ממנו ממון שלא כדין הרשות בידו (סו) ומסתברא דהאי דינא כדינא דשק צרור הוא דלקמן ולא שייך ביה מחוייב שבועה שאינו יכול לישבע כדאיתא לקמן ונשבע ונוטל ובל היכא דהאי ידע והאי לא ידע מישתבע ושקיל. והיכא דמפקיד ונפקר (סז) לא ידעי כמה שויא המוציא מחבירו עליו הראיה (סח) ואי נמי ליכא סהדי דאבד ומפקיד לא ידע ונפקד השוד על השבועה (סט) הוה ליה כדינא דשניהם חשודי' על השבועה (ע) ופלוגתא דרב ושמואל ור' אלעזר ואיפסיק לקמן מתוך שאינו יכול לישבע משלם (עא) השומר פרה מחבירו והשאילה לאחר וסתה כדרכה וכו'. אמר רבי יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו אלא תחזור פרה לבעלים הראשונים. (עב) אמר רב יהודה אמר שמואל חלכה כרבי יוסי. (עג) אמר רבא הילכתא שומר שמסר לשומר חייב לא כיבעיא שומר שכר שמסר לשומר חנם ונשבר או גנב אע"פ ששומר שכר פטור הכא חייב דגרוע גרעה לשמירתו אלא אפי' שומר חנם שמסר לשומר שכר וננגבה או אבדה דשומר חנם פטור בשבועה והכא חייב (עד) דאמר ליה את מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי בשבועה (עה) והילכך כתניתין דהשומר לא איצטריך לאוקומה (עו) בשנתנו לו הבעלים רשות להשאיל אי שומר קמא מצי משתבע אנטירותא דבתרא כגון דחזא איהו לאונסא אי נמי איבא סהדי דנטרא שומר בתרא באורחא ונאנסה לא מיחייב שומר קמא לשלומי מידי. דהא ליכא שבועה דליכא ליה את מהימנת לי בשבועה (עז) האיך לא מהימן לי בשבועה והילכך הא לאו הכי מיחייב דכי מחייבינן ליה משום אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר (עה) אלא היכא דלא מצי מישתבע דליכא למתני' בשנתנו לו רשות וכו' (עט) וכתב רבינו אלפס ואע"פ דאמר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר (פ) כדאמרינן בהש לח ואמרינן עלה כאן שנה ר' אין השואל רשאי להשאיל ואין השובר רשאי להשכיר ה"מ לכתחלה אבל דיעבד אע"ג דאינו רשאי אי איכא עדים דלא פשע בה לא מחייבינן ליה. דהא גבי השומר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה כיון דליכא פשיעותא דהא כדרכה מתה לא מיחייב השומר לשלומי מדיליה ואע"ג דהשאילה לאחר וש"מ דלא סבירא לן כר"מ דאמר כל המעביר ע"ר של בעל הבית נקרא גולן וכ"כ רב אחא משבחא ובעל מתיבות ומיהו סברא דרבוותא אם עבר והפקיד או השאיל לאחר יכול לחזור בו משום טעמא דאין רצוני שיהא ביד אחר (פא) אלא דהוחזק כפרן. כדגרסינן בפ"ק דגיטין. והיכא דשומר קמא לא מצי לאישתבועי אנטירותא דבתרא. א"נ ליכא סהדי דנטרא כי אורחא (פב) ואמר ליה שומר ברשותא דידך יהיבתיה לשומר בתרא ואית ליה סהדי בחכי אי נמי שהוחזק כפרן (פג) דלא מצי למיפר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר. כדגרסי' בהשוכר אי נמי איהו גופיה מסר ליה לשומר בתרא מעיקרא לנטירותא מישתבע שומר וסיפטר. דהא לא מצי למיפר ליה האיך לא מהימן לי בשבועה (פד) כהנהו גינאי דכל יומא הוו מפקדי מרייהו גבי דההיא סברא יומא חד אפקדוהו גבי חד מיניהו שמע קל הילולא ואפקדיה גבי סברא ואינייב ופטריה רב משום דאינהו גופייהו גבי ההיא סברא הוו מפקדי והוא הדין אי אפקדיה לבקרא דליה (פה) כדאמרינן לקמן בההוא בקרא דלא הוו כבי ואי אפקדיה לבניו ולבני ביתו גדולים פטור. ולא מצי למיפר ליה את מהימנת לי בשבועה וכו'. (פו) מאי טעמא אמר רבא כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד (פז) ואמו כיוצא בהן. (פח) ירושלמי בפ' המפקיד מעות אם שמר כדרך השומרין פטור ואישתמע מיניה בר נש דיהב לחבריה פילוסורין בשוקא ומסרן לבנו ובתו הקטנים ונגנבו או אבדו פטור מלשלם (פט) שאנו אומרים לא עלתה על דעתו לטעון פילוסורין בשוקא (צ) איתמי שומר חנם חייב שבועה בזמן ששמר בדרך השומרין נעל בראוי קשר כראוי נתן באפונדתו צרור בסדינו והפשילן לפניו נתנה בשידה תיבה וסגדל. נגנבו או אבדו חייב בשבועה ופטור מלשלם. אם יש עדים אף משבועה פטור נעל שלא כראוי

שער החדש

מחלוקת יע"ם כיצד מ"כ פסיפס דלק"מ ממנס כצר כשינו הם"ך שם יע"ם כיצד וים לכלוכה ליטבע דמם מייכי הכא שהי' מצוי לקנותו בשוק רק שמחלקין בגנונא דכ' הם"ך דסי' מצוי בעד ס' דינרים וכו' נ"כ מכוש ממנס דכיה שוה כ' מלעיס יע"ם ומ"כ ממאי מייב בשופה הא שוי כשפתו כמים והודה בשטרים ומ"כ ממאי קפני דמייב בשופה. ממנס נ"ז ליתא דהא מבואר בסי' פ"ח סעי' כ"ז דשם חבשו ביציעה של ו"ד מדום והודה לו בשל ה' מייב יע"ם ובסעי' כ"ו לענין מזוז ובסעי' כ"ש לענין מעולה יע"ם כיצד מ"כ מאחי ים למעוף בכה"ג דחבשו ביציעה דעל זה כ' הרמב"ם שם דנקרא כל שכמותו מצוי בשוק יע"ם הכל בחמת לק"מ דשם מבואר כשם דשם הלוה נשבע מזי בשל ענין לריך המלוה ליטבע לף שכמותו מצוי לקנותו בשוק יע"ם כיצד סי' ע"ב סעי' ס"ו (רק לפ"ז לא יפייבב מאי דמקשה הש"ס ל"ה מ' מניחה דסיפא דשם אין הלוה נשבע ופ"ק בזה. ופיי"ם בתומים מש"כ בזה יע"ם כיצד): (סד) כתודה מקלת ופטור ומי מיכח עדים שחבד כו' דבריו מרפסין מינגל דהא מ"מ מודה בחקלת הוא ונ"ל דקחי על הלוהו סלע והמלוה חומר סלע הי' שוה והלה חומר שחים הי' שוה יותר מסלע ופ"ז קחמר דחי מיכח עדים שחבד מחביעין לשבועת היסת ונכחר ופיי' בשבועה"ח בעד מ"מ ח"מ ומי' מ"ב סעי' י"ב: (סה) ומי חמר שומר לח ידענא כמה הי' שוה כו' פיי בגמ"ש ס"ו דחנחומת סי' כ"ו ובכ"ן שם ובכתי ע"ב סעי' י"ב ובגמ"ך ס"ק ל' יע"ם כיצד: (סו) ומסתברא דהאי דינא כדינא דשק צרור כו' פיי לקמן חום לפ"ו: (סז) לח ידעי כמה שויא המע"ה. והנפקד צריך ליטבע שמינו בנכסיו: (סח) ומי ליכא סהדי דחבד ומפקיד לח ידע כו' כ"ל: (סט) כוע"ל דינא בשניהם חשודין כו' כ"ל דנם המפקיד לח יוכל ליטבע למינו יודע ובנפקד מ"י ליטבע דהוה חשוד. חבל מש"ך דהו"ל מסוחיל"מ ל"ע קנם דהא מינח שם הי' המפקיד טופן כדי חבל כיון שמופן מ"י כמה הי' שוה מ"ך מין כמן ממויים שבועה נם לפי מאי שמבואר בסי' פ"ב סעי' י"ד דמין לומרים מסוחיל"מ רק בשבועה דמוייחת ולח בשבועה דרבנן יע"ם והנה זו השבועה מינה מש"ם רק מדרבנן עיי' ס"ך סי' ע"ב ס"ק מ"ד ופי' ל"ל ס"ק כ'. והנה בזה י"ל כיון דבוזה לשמור עלמו בזה כמה שהיו ברשותו ואינו יודע כמה הי' שוה דשם הי' ממזיקו חולי הי' שוה יותר הו"ל שד"מ וכל דבר שכ' הם"ך בסי' פ"ב ס"ק ל"ב יע"ם כיצד מחלוקת קטנה הרחשונים

כראוי. קשר שלא כראוי נתנה באפונדתו צרדן במקטורן והפשילן לאחוריו. נתנן בראש גגו ונגנבו חייב לשלם. נתנן למקום שראוי ליתן את שלו. אם ראוי לשמירה פטור ואם לאו חייב. ש"מ דברים שאין דרכן להצניע שמירתן בשיר' תיבה וש"מ דאזלינן בתר דעתא דאינשי (צא) איתמר פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה אמר אביי משמיה דרבה חייב רבא משמיה דרבה אמר פטור. ומודה רבא דאי גבה גנב מאגם ומתה כדרכה חייב. דאי נמי שבקה מלאך המות בי גנב הוה קיימא וקי"ל כרבא. ואע"ג דקי"ל תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב הכא פטור. מאי מעמא מלאך המות קטלה מה לי הכא מה לי התם. בדפרישית טעמ' (צב) והא דאמר בפ' השוכר את הפועלים איתיביה אביי לרבא רועה שהיה רועה עדרו והניח עדרו ובא לעיר ובא ואב וטרף ובא ארי ודרס אין אומרי' אילו היה שם היה מציל ומוקים לה רבא דעל בעידנא דלא עיילי אינשי ופרכינן תחילתו בפשיעה וסופו באונס הוא וחייב (צג) ואיתיי לה רבינו אלפס ומדמי לה להא דפשע בה ויצאה לאגם דהא איתנים מחכת פשיעותא הוא ואפ"ה חייב וקאמר התיא מיתרא דאביי ורבה הוא ולא עדיף מההיא מיתרא דאית להו הכא וכבר דחיא רבא כראיתא בהלכות (צד) ומסתב' דלא דמיא אונסא דמלאך המות לאונסא אחרינא דלגבי מלאך המות ליכא נטירותא כלל ואיכא למימר מה לי הכא מה לי התם אבל גבי רועה כיון דתחילתו בפשיעה הוא ביגו דהוי פושע לנטירותא הוי פושע נמי להא דהוה ליה לנטורה מההיא אונסא דהא מצי לנטורה לקדום ברועים ומקלות והילכך כיון דקי"ל תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב הכא נמי חייב והיכא דעל בעידנא דלא עיילי אינשי אפ' אין יכול להציל חייב. ומהני' דעאל בעדנא דעיילי אינשי ואם יכול להציל חייב ואם לאו פטור וקי"ל כרב חסדא ורבה בר רב הונא (צה) דלא סבירא להו להא דרבא דאמר להכי יהיבנא ליה אגרא לנטורא נטירות' מעלי. והילכך עאל בעידנ' דעיילי אינשי וגאני פורת' בעידנא דגאנו אינשי חייב אלא אי קשיא הא קשיא הא דבבא קמא (צו) דאמרינן בפרק שור שנגח את הפרה דלא אמרינן מיגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע נמי לענין התלעה ולא אמרינן מיגו דהוי פושע לגבי הרש הוי פושע לגבי פקח דמשמע דתחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור ומפרשי רבוותא דלא דמו (צז) דהתם בהנהו זוזי דנשתע לענין נזק אינהו גופייהו איגנוב אבל הכא בחרש נשתע ובחרש לא היה הנזק ובפקח לא פשע ולא מידי ולא איתברר שפיר ומסתב"א דלא אמרינן תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב אלא באונס דשביחא כגון נטירותא דגנבי אבל אונסא דלא שביחא כגון התלעה וכגון פקח ביום לא ואפ' למאן דאמר תחילתו בפשיעה וסופו חייב באונסא דלא שביחא פטור דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה אונסא דלא שכיח (צח) ובדאמרי' בבבא קמא בגמרא דהכלב וגדי הניחא למאן דאמר תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור אלא למ"ד חייב מאי איכא למימ' כגון דמקרבי כלים לגבי כותל דכי נפלי לבראי נפלי וליכא לאסוקי אדעתיה להאי אונס' (צט) אמר לשנים גזלתי אחד מכם כנה ואיני יודע איזה מכם (ק) אחד מכם הפקיד אצלי מנה ואיני יודע איזה הוא נותן לזה מנה ולזה מנה שהרי יחוד' מפי עצמו ורמינן עלה דהא דקתני סיפא שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהן. אלמא מספיקא לא מפקינן ממונא ופריק ורבא (קא) יישא נעשה כמו שהפקיד בשתי כריכות. דהו' ליה למידק שמא דגברא דאפקד גביה ומשום פשיעות' דילה מפסד מנה (קב) ומדאקשינן לרבא משנים שהפקידו בהמה אצל רועה שמניה בהמה ביניהן ומסתלק ול"ש ליה מהני' בבא לצאת ידי שמים (קג) ש"מ אפי' (בלא בא) בחד זימנא דאמר להן אתון גופייכו לא קפדיתו אנא קפידנא הילכך נפקד לא פשע אינהו הוא דפשעי ואפילו לצאת ידי שמים לא מיחייבי כיון דלא עבדי איסורא בהוצאת ממון מידו סגיא. (קר) והוה ליה כאיני יודע אם הפקדת אצלו ואם לאו (קה) דפטור אפילו לצאת ידי שמים. וכן הלכה (קו) ולקה מכמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן לקה. קשיא לן לרמויה לשנים שהפקידו אצל רועה דאוקימנ' בגון שהניח בעדרו של רועה שלא מדעתו הא לא"ה משלם לכל אחד ואחד דהוה ליה למידק. ה"נ משלם לכל אחד ואחד דהא שתי כריכות ניתנו. (קז) ומסתברא דלא אמרינן הוה ליה למידק אלא בפקדון שצריך להתרחק ממנו אבל

שער החדש

ס"נ סו' כ' : (צא) מתמר מפשע בה ויצאת לאגם כו' ב"מ ל"ו ב' : (צב) ומה דתמר בספוקר את הפועלים מיתבי לרבא הי רועה כו' ב"מ ל"ג ב' : (צג) ומייתי לה רבינו אלפס ומדמה לה כו' יעו"ש בפ"ב נזי"ק ונמ"ס סי' ז' : (צד) ומסתברא דלא דמיא מונסא דמלאך המות כו' יעו"ש בגמ"ס שם ובכפ"ז שם ועיי' תוס' ב"ק ל"ב ב' שכתבו לזה ועיי' בפי' ר"ש שם שנית. וכתב מהרי"ף ז"ל דהא דקתני סיפא שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהן. אלמא מספיקא לא מפקינן ממונא ופריק ורבא (קא) יישא נעשה כמו שהפקיד בשתי כריכות. דהו' ליה למידק שמא דגברא דאפקד גביה ומשום פשיעות' דילה מפסד מנה (קב) ומדאקשינן לרבא משנים שהפקידו בהמה אצל רועה שמניה בהמה ביניהן ומסתלק ול"ש ליה מהני' בבא לצאת ידי שמים (קג) ש"מ אפי' (בלא בא) בחד זימנא דאמר להן אתון גופייכו לא קפדיתו אנא קפידנא הילכך נפקד לא פשע אינהו הוא דפשעי ואפילו לצאת ידי שמים לא מיחייבי כיון דלא עבדי איסורא בהוצאת ממון מידו סגיא. (קר) והוה ליה כאיני יודע אם הפקדת אצלו ואם לאו (קה) דפטור אפילו לצאת ידי שמים. וכן הלכה (קו) ולקה מכמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן לקה. קשיא לן לרמויה לשנים שהפקידו אצל רועה דאוקימנ' בגון שהניח בעדרו של רועה שלא מדעתו הא לא"ה משלם לכל אחד ואחד דהוה ליה למידק. ה"נ משלם לכל אחד ואחד דהא שתי כריכות ניתנו. (קז) ומסתברא דלא אמרינן הוה ליה למידק אלא בפקדון שצריך להתרחק ממנו

אבל בזביני מאן דזבין אית ליה למידק על זביניה ולמימר ליה דידי הוא (קח) והב לי דמי. אי נמי וזבוני זיון דבההוא שעתא אית ליה ללוקח לאיפרועי ליה למידק. אבל פקדון דלא מחזר ליה אלא לבתר שעתא חד יומא ותרין אית ליה למידק (קט) ואית דמפרש דלא קיימא שינויא דרבא אלא שינויא דשמעתא בבא לצאת ידי שמים הוא. והא דרבא ליתה (קי) המפקיר פירות אצל חבירו אפילו הן אובדין לא יגע בהן. רשב"ג אומר מוכרן בב"ד. (קיא) אמר רבה בר בר חנה מחלוקת בבדי חסרונן אבל יותר מכדי חסרונן מוכרן בב"ד דברי הכל. (קיב) ירושלמי בפרק המפקיר רבי אבהו בר' יעקב בשם ר' יוחנן הלכה כרשב"ג כהדא יוחנן חקוקא אפקיד גבי ר' חייא רבה חד דיסקא מלא חמץ אתא שאיל לר' אמר ליה יכבר על פי ב"ד בשעת הביעור (קיג) וביבמות ירושלמי ר' אבא בשם ר' יוחנן הלכה כרשב"ג ומה יהא בדמים (קיד) רב יהודה אמר חלוקת רבי טרפון ורבי עקיבא. תני ב"ר לא יקחו ר' עקיבא אמר ר' חייא בר שבתי מקשי הכא איתמר מיאנה או שהלצה בפניו ישאנו (קטו) מפני שהוא בית דין. ואיתמר הכין תמן המקח דרכו להשתלש הכא אין שנים מצויין לחטוא מפני אחד (קטז) ופסקי רבוותא כר' נחמן דאמר הלכה כדברי הכמי דלא חיישי להפסד מועט והילכך הא דתניא המפקיד אצל חבירו פירו' והרקיבו יין והחמיץ שמן והבאיש רבש והדביש הרי זה לא יגע בהן וחכמים אומ' עושה להן תקנ' וסוברין פעמייתו דרבנן קא סברי להפסד מועט דקנקני חששו ולית הילכתא כוותיה דהא דייקי' כחכמים דמתניתין דלא חיישי לברי חסרונן וכל שכן לקנקנים אלא כר' מאיר דקם ליה כחכמי' דמתני' דקתני פירות והרקיבו בכדי חסרונן ושמן וחבאיש לא יגע בהן דלא חיישינן לקנקני' בשמן ודבש. ולא בכדי חסרונן בפירות שהרקיבו והכין פסקי רבוותא קמאי והכי משמע כדאמר רב נחמן בפסק בהכמי' דמתני' ור"ח ורבינו אלפס פסקו כרבנן דברייתא בין והחמיץ דבש והדביש שמן והבאיש דחיישינן נמי להפסד מועט וכרבנן דמתני' בפירות בכדי חסרונן דהתם לריב כהנא אפי' הפסד מועט ליכא. (קיז) ולרב נחמן בר יצחק אע"ג דאיכא הפסד מועט חיישינן שמא עשאן תרומ' ומעשר על מקום אחר והאי דקא מיבעיא לן אמאי קא מיפלגי בין והחמיץ הוא דקא מיבעיא לן. (קיח) אבל בפירות והרקיבו פלוגתי' (קיט) בשעמא דמתני' ומסתמא כשמואל דאמר הלכה כרשב"ג בפסקא דירושלמי כעובדא דיוחנן חקוקא דבחכמי' דברייתא דחיישי' נמי להפסד מועט בקנקנין והוא הדין לפירות והרקיבו בכדי חסרונן דמוכרת בב"ד ובעל מתיבות הכין פסק ובן עיקר. (קכ) גרסינן בפסחים מעשה באדם אחד שהפקיד דיסקיא מליאה חמץ וכו' עד המשה אמר ליה צא ומכור בשוק (קכא) ירושלמי חד בר נש אפקיד ביה רבי חייא בר אבא חד גרב דכותחא בבליתא שאל לרבי אבי אמר יכבר על פי ב"ד בשעת הביעור (קכב) ובסוף גמר' דגמ

פשוט אמרינן הלכה כרשב"ג חיץ מערב וציידן וראיה אחרונה אמרין ובלבד משנתנו ר' אבי קרחת בשם רב ולמה אמרינן הלכה כרשב"ג שהלכות קצובות היה אומר מפי בית דינו (קכג) המפקיר פירות יוציא לו חסרונו לאורז ולחיטין תשעה חצאי קבין וכו' (קכד) תנא וכן לכל כור וכור וכן לכל שנה ושנה (קכה) ירושלמי אילין עכבריא רשיעי' כר אינון חמון פירא סגי קרין חבריהון ואכלין עמהון (קכו) ותניא בר"א שעירבן עם פירותיו אבל ייחד להן קרן זוית. אמר לו הרי שלך לפניך וכי עירבן עם פירותיו דוקא דאיסתפק ולא ידע כמה אבל ידע כמה הזינן דידיה כמה הוי ודחבריה כמה הוי וההוא חסרונן יהבינן לכל מאה לפום חושבנא (קכז) ואי מדד בימו הגשמים והחזיר לו בימות הגשמים לא יוציא לו חסרונות מפני שמותירות. (קכח) המפקיד הבית אצל חבירו ולא ייחדו לה הבעלים מקום אם מתוך ידו נשברה לצורכו חייב לצורכה פטור אם משהגיחה בין לצירכו בין לצורכה פטור ייחדו לה הבעלים מקום ושילמלה ונשבר' בין מתוך ידו בין משהגיחה לצורכו חייב לצורכה פטור (קכט) אמר ר' יוחנן מאן דמתרגם לי חבית אליבא דחד תנא טוביולנא מאניה בתריה לבי מסותא (קל) והתרגומא ר"י בר אבא קמיה דרב וי' נתן קמיה דרב וי"ש כולהו מוקמי לה אליבא דר' ישמעאל ופיפא שהגיחה במקום שאינו מקומה. ומסתברא כותיהו ואפי' ר' יוחנן דקאמר הגיחה במקומה משמע לאו דסבירא ליה הכי (קלא) דהא לא קאמר ר' יוחנן אלא דמאי דקשיא ליה קאמר ותיתר דתרגומא למתני' ניחא ליה לאוקמה למתני' בהכי מלאוקומה בתרי אמוראי (קלב) כדאמרינן בסוכה. אמר ר' יעקב שמעית מינה דר' יוחנן תרתי וכו'. (קלג) ובמסקנא וי' יעקב מי לא איבא למימר (קלד) ובגיטין בפ' השולח בהא דרב ענן ועוד דרבי יוחנן יחידאה הוא הילכך כתנא דמתני' כרבי ישמעאל (קלה) והוה ליה סתמא כמתני' ומחלוקת בבריית' והלכה כסתמא דמתני' ולא בעינן דעת בעלים ואם הניחה במקום שייחדו לה הבעלים מקום אפי' טילטלה לצורכו פטור והיכא דלא ייחדו לה הבעלים מקום כל מקום שהניחה מקומה הוא ואפי' לצורכו פטור (קלו) ורבינו אלפס פסק כרבי עקיבא אליבא דר' יוחנן ואגן כתבינן[מאי דסבירא לן. (קלז) והא דאמר ר' אלעזר הכל צריך דעת בעלי בשומר חנם הוא דקאמר כשמחזיר. א"נ בבעלי חיים בגניבה וגזילה כשגנב מבית הבעלים. (קלח) והא דאמר רבי יוחנן הלכה כרבי עקיבא לעולם אפי' איבא עדים וא"נ אהדדיה לחזוכתיה ולאפוקי מדר' ישמעאל דאמר לא בעיא דעת בעלים ליתה דהא רבא פליג עליה ואמר הלכה כבית הלל ובי הכי דאידחי לעולם דקאמר רבי יוחנן בדאיכא עדים הכי נמי אידחי דאהדדיה לחזוכתה. ואיתברר דלית הילכתא כותיה כלל. והמ"ם בשומר שנגב מרשותו בגון המפקיר חבית אצל חבירו (קלט) דהכי אוקימנא בפ' הגוזל דקי"ל כרבי ישמעאל אבל בגנב שגנב מבית בעלים לא איפלגו בה ר' ישמעאל ור"ע. (קמ) ומתני' היא בפרק הגוזל הגונב טלה מן

העדר

שער החדש

יבמות ק"מ ס' כ"ב פ' ל"ב: (קח) והכ לי דמי ס"ב זבניי כיון דבסוף שעמא כו' כל"ל וכ"כ שם הר"ן בתי' והגמ"י שם ועיי' לקמי רכ"ב ב"ך ס"ק ד' יבו"ם ובסמ"ע סי' ס' ס"ק י"ח יבו"ם: (קט) ואית דמפרש דלא קיימא סיומיי דבבא כו' מיי"ם בפ"ו ומ"ש דלא כ"ה רק דכל הסוגיא מיירי בגא לגי"ם כו' יבו"ם כיומא ועיי' בסי' ע' יבו"ם כיסד ובזה מיושב קושית התוס' בב"מ ל"ז ס' מה שהקשו מכך דב"ק ועיי' בב"ק ק"ד ס' תום' ד"ה שכבר הודה כו': (קי) המפקיד פירות אצל חבירו כו' ב"מ ל"מ ס': (קיא) מרבינב"ח מחלוקת בכדי חסרונם אבל ביותר מכדי כו' שם ועיי"ש ברה"ש סי' יו"ד ועיי' בסי' רמ"ב סעי' ס"ו: (קיב) ירושלמי בפ' המפקיד כ' אבהו בשם ר' יוחנן הלכה כרשב"ג כהדא יוחנן חקוקא אפקיד ס"ג כ"ה ב': (קיג) וביבמות ירושלמי כ' אבא בשם ר' יוחנן הלכה כרשב"ג ומה יהא בדמים ס"ב ס"ה: (קיד) רב יהודה אמר חלוקת רבי טרפון ורבי עקיבא. תני ב"ר לא יקחו ר' עקיבא אמר ר' חייא בר שבתי מקשי הכא איתמר מיאנה או שהלצה בפניו ישאנו (קטו) מפני שהוא בית דין. ואיתמר הכין תמן המקח דרכו להשתלש הכא אין שנים מצויין לחטוא מפני אחד (קטז) ופסקי רבוותא כר' נחמן דאמר הלכה כדברי הכמי דלא חיישי להפסד מועט והילכך הא דתניא המפקיד אצל חבירו פירו' והרקיבו יין והחמיץ שמן והבאיש רבש והדביש הרי זה לא יגע בהן וחכמים אומ' עושה להן תקנ' וסוברין פעמייתו דרבנן קא סברי להפסד מועט דקנקני חששו ולית הילכתא כוותיה דהא דייקי' כחכמים דמתניתין דלא חיישי לברי חסרונן וכל שכן לקנקנים אלא כר' מאיר דקם ליה כחכמי' דמתני' דקתני פירות והרקיבו בכדי חסרונן ושמן וחבאיש לא יגע בהן דלא חיישינן לקנקני' בשמן ודבש. ולא בכדי חסרונן בפירות שהרקיבו והכין פסקי רבוותא קמאי והכי משמע כדאמר רב נחמן בפסק בהכמי' דמתני' ור"ח ורבינו אלפס פסקו כרבנן דברייתא בין והחמיץ דבש והדביש שמן והבאיש דחיישינן נמי להפסד מועט וכרבנן דמתני' בפירות בכדי חסרונן דהתם לריב כהנא אפי' הפסד מועט ליכא. (קיז) ולרב נחמן בר יצחק אע"ג דאיכא הפסד מועט חיישינן שמא עשאן תרומ' ומעשר על מקום אחר והאי דקא מיבעיא לן אמאי קא מיפלגי בין והחמיץ הוא דקא מיבעיא לן. (קיח) אבל בפירות והרקיבו פלוגתי' (קיט) בשעמא דמתני' ומסתמא כשמואל דאמר הלכה כרשב"ג בפסקא דירושלמי כעובדא דיוחנן חקוקא דבחכמי' דברייתא דחיישי' נמי להפסד מועט בקנקנין והוא הדין לפירות והרקיבו בכדי חסרונן דמוכרת בב"ד ובעל מתיבות הכין פסק ובן עיקר. (קכ) גרסינן בפסחים מעשה באדם אחד שהפקיד דיסקיא מליאה חמץ וכו' עד המשה אמר ליה צא ומכור בשוק (קכא) ירושלמי חד בר נש אפקיד ביה רבי חייא בר אבא חד גרב דכותחא בבליתא שאל לרבי אבי אמר יכבר על פי ב"ד בשעת הביעור (קכב) ובסוף גמר' דגמ

פשוט אמרינן הלכה כרשב"ג חיץ מערב וציידן וראיה אחרונה אמרין ובלבד משנתנו ר' אבי קרחת בשם רב ולמה אמרינן הלכה כרשב"ג שהלכות קצובות היה אומר מפי בית דינו (קכג) המפקיר פירות יוציא לו חסרונו לאורז ולחיטין תשעה חצאי קבין וכו' (קכד) תנא וכן לכל כור וכור וכן לכל שנה ושנה (קכה) ירושלמי אילין עכבריא רשיעי' כר אינון חמון פירא סגי קרין חבריהון ואכלין עמהון (קכו) ותניא בר"א שעירבן עם פירותיו אבל ייחד להן קרן זוית. אמר לו הרי שלך לפניך וכי עירבן עם פירותיו דוקא דאיסתפק ולא ידע כמה אבל ידע כמה הזינן דידיה כמה הוי ודחבריה כמה הוי וההוא חסרונן יהבינן לכל מאה לפום חושבנא (קכז) ואי מדד בימו הגשמים והחזיר לו בימות הגשמים לא יוציא לו חסרונות מפני שמותירות. (קכח) המפקיד הבית אצל חבירו ולא ייחדו לה הבעלים מקום אם מתוך ידו נשברה לצורכו חייב לצורכה פטור אם משהגיחה בין לצירכו בין לצורכה פטור ייחדו לה הבעלים מקום ושילמלה ונשבר' בין מתוך ידו בין משהגיחה לצורכו חייב לצורכה פטור (קכט) אמר ר' יוחנן מאן דמתרגם לי חבית אליבא דחד תנא טוביולנא מאניה בתריה לבי מסותא (קל) והתרגומא ר"י בר אבא קמיה דרב וי' נתן קמיה דרב וי"ש כולהו מוקמי לה אליבא דר' ישמעאל ופיפא שהגיחה במקום שאינו מקומה. ומסתברא כותיהו ואפי' ר' יוחנן דקאמר הגיחה במקומה משמע לאו דסבירא ליה הכי (קלא) דהא לא קאמר ר' יוחנן אלא דמאי דקשיא ליה קאמר ותיתר דתרגומא למתני' ניחא ליה לאוקמה למתני' בהכי מלאוקומה בתרי אמוראי (קלב) כדאמרינן בסוכה. אמר ר' יעקב שמעית מינה דר' יוחנן תרתי וכו'. (קלג) ובמסקנא וי' יעקב מי לא איבא למימר (קלד) ובגיטין בפ' השולח בהא דרב ענן ועוד דרבי יוחנן יחידאה הוא הילכך כתנא דמתני' כרבי ישמעאל (קלה) והוה ליה סתמא כמתני' ומחלוקת בבריית' והלכה כסתמא דמתני' ולא בעינן דעת בעלים ואם הניחה במקום שייחדו לה הבעלים מקום אפי' טילטלה לצורכו פטור והיכא דלא ייחדו לה הבעלים מקום כל מקום שהניחה מקומה הוא ואפי' לצורכו פטור (קלו) ורבינו אלפס פסק כרבי עקיבא אליבא דר' יוחנן ואגן כתבינן[מאי דסבירא לן. (קלז) והא דאמר ר' אלעזר הכל צריך דעת בעלי בשומר חנם הוא דקאמר כשמחזיר. א"נ בבעלי חיים בגניבה וגזילה כשגנב מבית הבעלים. (קלח) והא דאמר רבי יוחנן הלכה כרבי עקיבא לעולם אפי' איבא עדים וא"נ אהדדיה לחזוכתיה ולאפוקי מדר' ישמעאל דאמר לא בעיא דעת בעלים ליתה דהא רבא פליג עליה ואמר הלכה כבית הלל ובי הכי דאידחי לעולם דקאמר רבי יוחנן בדאיכא עדים הכי נמי אידחי דאהדדיה לחזוכתה. ואיתברר דלית הילכתא כותיה כלל. והמ"ם בשומר שנגב מרשותו בגון המפקיר חבית אצל חבירו (קלט) דהכי אוקימנא בפ' הגוזל דקי"ל כרבי ישמעאל אבל בגנב שגנב מבית בעלים לא איפלגו בה ר' ישמעאל ור"ע. (קמ) ומתני' היא בפרק הגוזל הגונב טלה מן

העדר

העדר וכו' ואיפלגו בה רב ושמואל ורב חסדא ורבי יוחנן . (קסא) ומסתברא דכולי כרב חסדא דרבא הוא דפריש טעמא התם (קסב) ורב זביד משמיה דרבא אמר בשומר שגנב מרשות בעלים דכולי עלמא כרב חסדא ש"מ הילכתא כותיה ולדעת מנין פטור שלא לדעת צריך דעת ודוקא בעלי חיים משום דנקיטו להו רגלי בריה . אבל בלא בעלי חיים קי"ל כר' יוחנן דאמר לדעת מנין פוטר שלא לדעת אפילו מנין לא בעי (קסג) כדגרסינן בפרק איזהו נשך . האי מאן דאוזיף מחבריה ואשכח ביה טופיינא וכו' עד והבליע לו בחשבון יצא . ודיקא בשומר שגנב מרשות בעלים אבל שומר שגנב מרשותו . צריך דעת בעלים לדעת ר' יוחנן כדפסקי' לעיל דהלכה כר' עקיבא (קסד) ולית כרפרישית (קמה) והילכתא שליחות יד אינה צריכה חסרון . (קמו) ושואל שלא מדעת גזלן הוא . (קמז) המפקיד מעות אצל חביריו (קמח) צררן והפשילן לאחוריו או שסתרן לבנו ובתו הקטנים נעל בפניה שלא כראוי חייב שלא שמר כדרך השומרין צררן והפשילן לאחוריו מאי הוה ליה למיעבד . אמר ר' יצחק אמר קרא וצרת הכסף בידך אף עפ"י שצרורין יהיו בידך ומסתברא דוקא מעות כגון פרוטו' שניתנו להוצא' אבל כספי' וזולתן שלא ניתנו להוצאה (קמט) קיימא לן כשמואל דאמר כספים אין להן שמירה אלא בקרקע כדגרסינן לקמן (קנ) והא דגרסינן בירושלמי דאיתינן לעיל נתנו בשידה תיבה ומגדל פטור במעות הוא . ואיבא ס"ד דשמואל בשומר שכר קאמר אבל שומר חנם לא בעי כולי האי אמר שמואל כספים אין להם שמירה אלא בקרקע וטורח שמואל בערב שבת בין השמשות דלא אטרחוה רבנן ואי שהה לטוצא שבת שיעור למיקברינהו ולא קברינהו מיחייב . ואי צורבא מרבנן הוא פטור . אמר לימא בעי זוזי לאבדלתא והאידנא דשכיחי גשושאי וטפוחאי אין להם שמירה אלא או בפתח הסמוך לקרקע או בפתח הסמוך לשמי קור' (קנא) ובעי עפר' עילואי מיכרא טפח (קנב) ההוא גברא דאפקיד זוזי נבי חבריה ואותבינהו בקרטילתא ואינגוב אמר רבא מישתבע ההו' גבר' דתנהו זוזי אשלמינהו לאימיה ומישתבעא אימיה דאותבינהו בקרטילתא ואינגוב ואיכא מאן דאמר דאיהו מישתב' שבועות היסת ואימ' מישתבע שבועת השומרין (קנג) ומסתברא דאיהו נמי מישתבע שבועת השומרין שלא פשע בהן והפקידן מידו לידה בחזקת שלו ובשבועה דאימיה לא סגיא (קנד) ההוא דאפקיד זוזי נבי חבריה אמר ליה הב לי זוזאי אמר ליה לא ידענא היכא אותבינהו אתא לקמיה דרבא (קנה) אמר כל לא ידענא פשיעותא הוא זיל שלים (קנו) ההוא אפישרופא דיתומים כו' כראיתא ואיזה היא אבידה ששומר חנם פטור עליה כגון דאמר כאן הנחתי ונעלתי כראוי או שכסרתי לאשתי ובני ולא ידעתי עד שנפתח הדלת ונידחת הבהמה או שהיתה הבהמה רועה בשדה וברחה והלכה לה ומעות וכלים נמי שהניחם במקום ידוע בביתו וכשבא לא מצאם ורבי חנגאל כתב בפ' השואל (קנז) גניבה שקרוב' לאונס שאנסתו שינה וכיוצא בה אבל

שער החדש

(קנג) ומסתברא דמיהו נמי מסתבר שבועת השומרין כו' וכ"ש גרמ"ם סי' כ"ג וכן מסתבר דהא שבועת סיסא ליתא מלא נכרי ועיי' סי' כ"ח סעי' כ"ג : (קנד) ההוא דמפקיד זוזי נבי מכרי' כו' סם . ועי"ל נבי מכרי' ממלמינהו לימי' ומוסיפנהו בקבלתיה כו' : (קנה) מ"ל כל מ ידענא פשיעותא היא כו' עיי' לעיל מום ס"ח וסי' כ"ח סעי' ז' : (קנו) ההוא דמפקיד דיתומים כו' עיי' לעיל מום ס"ה : (קנז) גניבה שקדמה לאונס כו' ב"מ כ"ד ב' ועיי' מום' סם ס"ב ב' גר"ם וסנהד' כ"מ כו' וכ"ק כ"ז ב' ד"ה ושמואל אמר כו' יעו"ש : (קנח) המפקיד מעות אצל שולחני כו' כ"מ מ"ב ג' : (קנט) בצרורין ותתומין שנו רב מרי אומר בקשר משונה סם בגמרא : (קס) מיבעי' דאמרי נעי רב מרי קשר משונה מהו תיקו כו' כ"ל סם בכי"ף וכ"פ"ם סי' כ"ו וכפי' כ"ש סעי' ז' : (קסא) מ"ש מדאמי אנדה דקי"ל בכ"מ כו' סם בב"מ כ"ם ס' ועיי"ש בתום' ד"ה דכוי שומל כו' וכרמ"ם פ"ב סי' כ"ו : (קסב) וקשיא לן היימת לרב יוסף כו' מיי"ש בתום' כ"מ ס' : (קסג) כו"ל שומל עלייהו אכל הכא מדעתא דנפיכותא כו' כ"ל ועיי' סי' כ"ב סעי' ז' וסי' רס"ז סעי' כ"ה : (קסד) תנוחי כגמרא"ב דר"מ כ"י תומל כו' סם מ"ג ס' במסנה קידושין כ"ג ב' מעילה כ"ח ב' : (קסה) והלכתא כוותי' . סם נסי' כ"ב סעי' ז' : (קסו) השולח יד בפקדון סם מ"ג ס' : (קסז) ומוקימנא בשבח גזילה קא מיפלגי בית שמאי סבר דנגזל הוי ובית הילל סברי דגולן הוי ובפלוגת' דהני תנאי הגוזל את הרחל וגזזה וילדה משלם אותה ואת גיוותי' ואת ולדותיה . דברי רבי מאיר . רבי יהודה אומר גזילה חוזרת בעיניה (קסח) ופירש רב אלפס הכא כגון שנטענת אצלו או נתעברה אצלו וגזזה וילדה וב"ש כרבי מאיר וב"ה כר' יהודה (קסט) וכי דייקי' בבבא קמא לא אידי רבי מאיר אלא בטעונה וגזזה . ור' שמעון בנטענה אצלו (קיז) ותו דהוה ליה למיסר בשבח שעל גבי גזילה קא מיפלגי כדאיתא התם . ומסתברא דבתרוייהו פליגי בשבח גזילה שהיה עליה והוציאה ובשבח גזילה שעל גבה . (קעא) ב"ש סברי ילקה בחסר

בחסר בשבת שהיה עליה בטעונה וגזזה כר' מאיר וביתר בשאינה טעונה ונטענה כרבי שמעון וב"ה כרבי יהודה ובין חסר ובין יתר חוזרת בלא גזיזי ובשעת הוצאה (קעב) דקאמרי ב"ה בשעה שהוציא השבח מכנה כי היכי בעיניה. אבל ביוקרא וזולא לא פליגי דקיי"ל כרבא דאמר האי מאן דנזל חביתא מחבריה מעריכא שויא זוזא והשתא שויא ארבעא (קעג) תבורא או שיהא משלם ארבעה כשעת הוצאה מן העולם איתבר ממילא משלם זוזא ובן הילכתא דיקא נסי דקתני ילקה בחסר וביתר ופירשו רבוותא ולא קתני בזול וביוקר. ומסתברא מדרייק בגמרא ילקה בחסר וביתר דברי ב"ש וב"ה אומר בשעת הוצאה מבית בעלים מבית הלל דייק דאם איתא דפלוגתא ביוקר ובזול וביתר כולי עלמא לא פליגי (קעד) הוה ליה לב"ה למיתר ביתר. אבל לא בחסר אלא לאו ש"מ בתרוויהו פליגי ורבי עקיבה אומר בשעת תביעה ול"ש רחל טעונה וגזזה ול"ש רחל ונטענה כמות שהיא בשעת תביעה בב"ד בין חסר בין יתר הוא משלם לו ומודה רבי עקיבה במקום שיש עדים שתבעה ממנו כשהית' טעונה ואח"כ גזזה שילקה בחסר ומשלם דמי פרה הראויה לילד ועומדת ליגזז דעדים כתביעת ב"ד דמי (קעה) וחזינן לרבוותא פי' אחרינא (קעו) ורש"פ במקום שיש עדים כמה היתה שוה ביום שנגזלה ראו שגזלה ממנו דמשלם בשעת הגזילה וכתב ר"ח אע"ג דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי עקיבה. (קעז) ובגמרא ארץ ישראל פסקו כרבי עקיבה אנן לא סבכינן (קעח) אלא אוקי דאמר רבא הלכה כב"ה דהוא בתרא דרבא והכי נמי סבירא לן דקמו להו כרבי יהודה דאמר גזילה חוזרת בעיניה (קעט) כדפסקי' בבבא קמא כרבי יהודה ואליבא דרב פפא (קפ) ופי' ר"ש דאמר הלכה כב"ה דאמר בשעת הגזילה לא דייק לן והכין שדרו גאוני מהסיא כרבי יהודה וכב"ה דשבח גזילה דנזלן הוי כרבא דקיי"ל כל הנזלנים משלמין בשעת הגזילה ובגזילה דאיתה בעינא (קפא) למחצ' לשליש ולרביע לא יהיב ליה כרבי יהודה דרבי יהודה ורבי שמעון הלכה כר' יהודה. ומסתברא למחצה לשליש ולרביע נוטל כמנהג המדינה בר' שמעון דסוגיא דשמעתא כוותיה. דהא אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אביעיא לן לר' שמעון מסלק ליה בנופא או בדמים מסלק ליה מדקא סיבעיא לן בסוגיא דשמעתא אליבא דרבי שמעון ש"מ הילכתא כוותיה (קפב) ורבא נמי דאמר גזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר ומה שהשביח הוריש לוקח נוטל מחצה שליש ורביע. ודאמר נמי מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו אליבא דרבי שמעון הוא ור"ש הכי סבירא ליה (קפג) דאי איתה דנזלן הוי בולה קשיא דרבא אדרבא. דהא רבא פסק (קפד) הלכה כבית הלל דנזלן הוי (קפה) וגרסינן בפרק הניזקין כי אוקמה רבנן ברשותיה משעת גזילה או משעת הקדישה למאי נפקא מינה לגיזותיה וולדותיה ואסיקנא משעת הקדישה (קפו) ש"מ רשבח גזילה דנזלן הוי. אלא לאו ש"מ למחצה לשליש ולרביע נוטל. ואיכא מד"א דרבא התם אליבא דעולא קאמר (קפז) דאמר ייאוש כדי לא קני (קפח) אבל לדידיה משעת גזילה קני לה. והאי כללא דרבי יהודה ור"ש לאו כללא הוא (קפט) כדאיתא בעירובין, אמר רב משרשיא ליתנהו להני כללי. דהא רב לא סבירא ליה להני כללי והיכא דאיתמר איתמר הכא דלא איתמר לא איתמר ואזלינן בתר סוגיא דשמעתא. (קצ) ומצאתי בהילכות קצובות רבי יהודה ורבי שמעון (קצא) הלכה כר' שמעון ואנן כתבינן מאי דסבירא לן למחצה לשליש ולרביע לא יהיב ליה כרבי יהודה דרבי יהודה ורבי שמעון הלכה כר' יהודה (הא קיי"ל דרבי יהודה ור"ש הלכה כר"ש) (קצב) ההושב לשלוח יד בפקדון בית הלל אומר אינו חייב עד שישלח בו יד (קצג) היטה את החבית ונטל היונה רביעית בין שלא הגביה ונשבר אינו משלם אלא דמי רביעית (קצד) החמיצה משלם את כולה (קצה) הגביה ונטל היונה רביעית משלם את כולה. (קצו) אמר שמואל לא נטל ממש אלא בין שהגביהה ליטול אע"פ שלא נטל דקיי"ל שליחות אינה צריכה חסרון (קצז) והגביה ארנקי ליטול ממנה דינר וננגב או אבד חייב והאי דקא מתמה גמרא ליכא קסבר שמואל שליחות אינה צריכה חסרון משום (קצח) דרב ולוי פליגי בשליחות יד ושמואל בר פלונתייהו לא פליג עליה משמע: סבירא ליה כרב ולית הילכתא כרב. (קצט) גרסינן בפרק השוכר את האומנין כל האומנין שומרי שכר הן וכולן שאמרו טול את שלך והבא המעות שומרי חנם (ר) וה"ה לגמרתיו הא הבא מעות וטול את שלך כשומר שכר וכן הילכתא (רא) שמור לי ואשמור לך שומר שכר שמור לי ואמ' לו הנח לפני שומר חנם (רב) הנח לפניך אינו לא שומר חנם ולא שומר שכר (רג) לר"ח דנח סתמא לא איפשיט ופטור והא ביתא קמך אינו לא שומר חנם ולא שומר שכר (רד) כרגרסינן בהוהב (רה) המעביר חבית ממקום למקום ושילטלה ונשברה בין שומר חנם בין שומר שכר ישבע רבי יהודה אומר נושא שכר כשלם שומר חנם ישבע רבי אליעזר אומר תמיה אני אם יכולין זה וזה לישבע (רו) אמר ר' חייא בר אבא שבועה תקנת חכמים. היכי מישתבע אמר רבא שבועה שלא בכוונה שבירתיה (רז) וכ"ב רבינו אלפס הא דרבא אליבא דר' מאיר הוא דקאמר נתקל פושע הוא אבל לרבנן דאמרי נתקל לאו פושע הוא משביעין

שער החדש

(קעב) דקאמרי ב"ה בשעה שהוציא השבח ממנה כי היכי דמיתי בעיני' כלי: (קעג) מבואר מן שמעיה מסלק מהבעה כו' כלי' יפו"ם בב"מ מ"ב מ' ב"ק ס"ה מ' ופי' שם"ב שפי' ג' ופי' שב"ד בעי' יו"ד יפו"ם: (קעד) הו"ל לב"ה למימר כיתר מכל מקום נחסר. כ"ל כיתר מודינא לך מכל מקום נחסר כיון כיתר: (קעה) וחזינן לרבוותא פי' מחכינא. מולי כוותהו למש"כ המוס' שם בד"ה ר"ש מומר כו' דקאי מזולא ויוקרא יפו"ם ופיסב: (קעו) ורפ"ם במקום שיש מדיש כמה הי' שוה כו' כוותהו לפי' רפ"ו ופי"ם בבי"ף: (קעז) ובגמרא מ"ו פסקו בב"ם כו' שם בב"מ פ"ג ה"ם: (קעח) מזולא מהו דתימר רבח הלכה בב"ה דבתרא הוא ובכי נמי כו' כלי': (קעט) כדפסקינן בב"ק בבבא קמא כרבי יהודה ואליבא דר"פ: (קפ) ופי' כ"ש דמשמע דיחד לבעלים מכל מקום ובמש"כ בש"ע בב"ק ב': (קפא) למחצ' לשליש ולרביע כו' כלי': (קפב) ורבא נמי דאמר גזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר ומה שהשביח הוריש לוקח נוטל מחצה שליש ורביע. ודאמר נמי מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו אליבא דרבי שמעון הוא ור"ש הכי סבירא ליה (קפג) דאי איתה דנזלן הוי בולה כב"ה דהוא בתרא דרבא והכי נמי סבירא לן דקמו להו כרבי יהודה דאמר גזילה חוזרת בעיניה (קפד) כדפסקי' בבבא קמא כרבי יהודה ואליבא דרב פפא (קפה) ופי' ר"ש דאמר הלכה כב"ה דאמר בשעת הגזילה לא דייק לן והכין שדרו גאוני מהסיא כרבי יהודה וכב"ה דשבח גזילה דנזלן הוי כרבא דקיי"ל כל הנזלנים משלמין בשעת הגזילה ובגזילה דאיתה בעינא (קפא) למחצ' לשליש ולרביע לא יהיב ליה כרבי יהודה דרבי יהודה ורבי שמעון הלכה כר' יהודה. ומסתברא למחצה לשליש ולרביע נוטל כמנהג המדינה בר' שמעון דסוגיא דשמעתא כוותיה. דהא אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אביעיא לן לר' שמעון מסלק ליה בנופא או בדמים מסלק ליה מדקא סיבעיא לן בסוגיא דשמעתא אליבא דרבי שמעון ש"מ הילכתא כוותיה (קפב) ורבא נמי דאמר גזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר ומה שהשביח הוריש לוקח נוטל מחצה שליש ורביע. ודאמר נמי מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו אליבא דרבי שמעון הוא ור"ש הכי סבירא ליה (קפג) דאי איתה דנזלן הוי בולה כב"ה דהוא בתרא דרבא והכי נמי סבירא לן דקמו להו כרבי יהודה דאמר גזילה חוזרת בעיניה (קפד) כדפסקי' בבבא קמא כרבי יהודה ואליבא דרב פפא (קפה) ופי' ר"ש דאמר הלכה כב"ה דאמר בשעת הגזילה לא דייק לן והכין שדרו גאוני מהסיא כרבי יהודה וכב"ה דשבח גזילה דנזלן הוי כרבא דקיי"ל כל הנזלנים משלמין בשעת הגזילה ובגזילה דאיתה בעינא (קפא) למחצ' לשליש ולרביע לא יהיב ליה כרבי יהודה דרבי יהודה ורבי שמעון הלכה כר' יהודה. ומסתברא למחצה לשליש ולרביע נוטל כמנהג המדינה בר' שמעון דסוגיא דשמעתא כוותיה. דהא אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אביעיא לן לר' שמעון מסלק ליה בנופא או בדמים מסלק ליה מדקא סיבעיא לן בסוגיא דשמעתא אליבא דרבי שמעון ש"מ הילכתא כוותיה (קפב) ורבא נמי דאמר גזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר ומה שהשביח הוריש לוקח נוטל מחצה שליש ורביע. ודאמר נמי מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו אליבא דרבי שמעון הוא ור"ש הכי סבירא ליה (קפג) דאי איתה דנזלן הוי בולה

משביעין אותו שבועה שלא בפשיעה שברתיה. (רח) ובעובדא דיסתקא דמחווא אמר מדאצרכוה רבנן לאייתי ראיה דלא פשע ש"מ דהיכא דאיכא שבועה דלא פשע משביעין ליה והא דאמר רבא שלא בבונה שיבואתי' לטעמי' דר"מ דאמר וליה לא סבירא ליה ומסתברא דרבי היא דאמר שבועה זו תקנת חכמים הוא (רט) בין למאן דאמר נתקל פושע הוא דאמר (רי) ומסתמא דקאמר בין במקום מדרון בין שלא במקום מדרון ישבע דברי הכל וקא מיבעיא לן היכי משתבע בין שומר חנם בין שומר שכר אליבא דרבי מאיר אפילו במקום מדרון (ריא) ולש"ח לר"י אפילו שלא במקום מדרון דהא לא מצי משתבע שלא פשע ואמר רבא שבועה שלא בכוונה שברתיה ועובדא דריסתק' דמחווא בנוסחא דילן דווקא גרסינן אייתי ראיה והיפטר (ריב) ולית בה ולא פשיעת ולעולם משתבע שלא בכוונה (ריג) ואפי' בנוסחא דילה היכא דמצי משתבע שלא פשע כגון במקום מדרון משתבע דלא פשע וקא ליבא למימר למאן דאמר נתקל לאו פושע הוא דשלא במקום מדרון דלא מצי משתבע' דלא פשע ישלם (ריד) דאי אתה לוקט' למתניתין במקום מדרון ורבי יהודה נמי אדפליג בין שומר חנם לשומר שכר (רטו) ליפלוג בשומר חנם גופיה. בין מקום מדרון למקום שאין מדרון. אלא ש"מ שבועה דמתני' אפילו שלא במקום מדרון איתה מידי דהוה אנושא שכר לר' מאיר דפטור בשבועה וקרוב אני לומר דאפי' במקום מדרון דמצי משתבע שלא פשע שלא בכוונה משביעין ליה דשמא שלא במקום מדרון היה ותקינו רבנן שבועה השוה בכל. (רטו) והיינו דקא פריך תינח במקום מדרון היכא שידוע שלא במקום מדרון מא"ל בלומר שמא שלא במקום מדרון היה. ואינו יכול לישבע שלא פשע דשמא פשע ומשום האי טעמא ליכא לתרוצי מתני' במקום מדרון ולהאי פי' נ"ש נתקל פושע הוא. ול"ש נתקל לאו פושע הוא לעולם שלא בכוונה משתבע ולפירוש' קמא אי סבירא לן נתקל לאו פושע הוא כרבנן (ריו) במקום מדרון משתבע אפי' לרבנן. (רטז) והא דאמר רבא התם ראשון חייב בנזקי שני (רטח) ואמרינן התם ראשון ווראי פושע הוא ודוקא היכא דליכא ראיה אבל איכא ראיה (ריט) לא מיפטר בשבועה באיסי וכפי' דגאון. (ריט) מיהו קשיא לישנא דתו לא מידי. ראיתי בספרים דלא אשכחן כי האי גוונא בכולה גמרא ומסתברא כסברא קמא דאיכא ראיה ותו לא מידי. נלו' שאין עליו לא שבועה ולא תשלומין דאם איתה הוה ליה לאיסי למימר הא יש רואה צריך להביא ראיה. אלא מדקאמר יביא ראיה ויפטר זכותו הוא שאמר יביא ראיה שלא שיבר בכוונה ופטור (רכ) ובעל מתיבות כתב בעובדא דריסתקי דמחווא הא יש ראיה יביא ראיה ותו לא מידי. אמר ליה באיסי וסבירא לן כוותיה (רכא) וסייעתא דעובדא דשקולאי דאמר ליה רבא דינא הכי ולא אמר ליה אין ואף לא אמר ליה שבועה אית לך גבייהו מסתמא דברתר תקנתא דרב יוסף הוה עובדא דליכא שבועה אלא תשלומין. ופטריה מלמען תלך בדרך טובים. (רכב) וסייעתא דקאמר משום תמיהא הוא דקא מתמה כמאן באיסי לאו היינו טעמא לתיסהא אלא משום דשביק רבי מאיר ורבי יהודה דמתניתין דלית להו דאיסי ועביד באיסי ואמר ליה אין כאיסי וסבירא לן כוותיה ולענין הילכתא (רכג) כיון דרבי אלעזר אמר גמרא כר' מאיר הלכה כרבי מאיר ובין שומר חנם ובין שומר שכר ישבע וכריבא דאמר שלא בכוונה שברתיה. ולפי' בתרא לבולי עלמא משתבע שלא בכוונה בכל מקום. ולפי' קמא קי"ל דנתקל לאו פושע הוא כרבנן (רכד) והיכא דליכא ספיקא משתבע דלא פשע והיכא דלא מצי משתבע משתבע שלא בכוונה. מיהו הלכה כר"מ וכרבא וכפסק דר"ח ורבוותא פסקי (רכה) בב"ק גבי נשבורה כדו ולא סילקה נפלה גמלו ולא העמידה כרבנן דפטרי מדיני אדם דנתקל לאו פושע הוא. אבל היכא שהיה יכול לעמוד ולא עמד משוינן ליה פושע (רכו) כדאמרינן בשני קדרים שהיו מהלכין זה אחר זה דמהדרי רבי יוחנן ורב נחמן בר יצחק לאוקמה אפי' לרבנן. (רכז) והא דאמר רבא התם ראשון חייב בנזקי שני (רכח) ואמרינן התם ראשון ווראי פושע הוא

שער החדש

כו' יעו"ש בר"ף ולמ"ש כו' י"ש ומו' ד"ש סמי' מ' : (רה) ובעובדא דיסתקא דמחווא אמר כו' קמי עלי הכי"ף ז"ל : (רטו) בין למ"ד נתקל פושע ובין למ"ד נתקל לאו פושע קאמר כו' כ"ל : (רי) ומסתמא קאמר בין במקום מדרון ובין שלא במקום מדרון יש"ש ד"ה כו' כ"ל וכ"ל הם דקאמר יסבא לד"ה היינו לר"מ בין ר"מ בין ר"ש ולר"י דווקא ר"ש סתמא קאמר בין במקום מדרון בין שלא במקום מדרון : (ריא) ובמ"ש לר"י בשלא מקום מדרון דהא כו' כ"ל : (ריב) ולית בה דלא פשעת בה כו' כ"ל ל"ל סתי מיבות דלא פשעת בה דמייתי הכי"ף ליתא בנוסחת דווקא ועיי' במאור פ"ב דב"ק יעו"ש היטב ; (ריג) ולפילו לנוסחת דילי' דהיכא דמי משתבע דלא פשע כגון במקום פדרון משתבע שלא פשע הם ליכא למימר למ"ד נתקל לאו כו' כ"ל : (ריד) דהם ליתא מוקמה למתניתין במקום מדרון ול"ל למה לי' דהקנת מכמים היא ליתי דמיילי במקום מדרון והם דנתקל פושע הוא מיילי שלא במקום מדרון ; (רטו) ליפלוג בש"ח גופי' בין מקום מדרון למקום מדרון. דהם ליתא דנתקל לאו פושע הוא מ"מ ס"ל דשלא במקום מדרון יפטר כ"ל ל"י לתפלוגי בש"ח גופי' זצ"ל : (רטז) והיינו דקא פריך מינה במקום מדרון והיינו היכא דפושע הוא שבמקום מדרון הוי שלא במקום מדרון מאי היכא למימר כו' כ"ל : (ריז) במקום מדרון משתבע שלא פשע כי ליכא לספוקי שמא פשע לף משתבע שלא בכוונה כו' כ"ל : (ריח) לף מיספר בכפופה וכאיסי וכפי' גאון. יעו"ש בר"ף ובר"ש סי' י"ש ופי' ש"ש בכת"י (ופי' ב"ק י"ל מ' במום' ד"ה יכול עדים כו' ובמ' לכ"ק שם שלכאורי זצ"ל) : (ריט) מיהו קשיא לישנא דתו לף מידי דלמיפי בספרים דלא משכחן כה"ג כו' כ"ל ל"ל דמו לף מידי משמע דלפקל קאתי ; (רכ) ובמל' מתיבות כ' בעובדא דיסתקא דמחווא הם יש ראיה יביא ראיה ותו לף מידי להה"ל בשאיסי וש"ל כוותי' . וכ"ל דפקדים הך תו לף מידי להה"ל דאיסי קא אתי : (רכא) ומייתת דעובדא דשקולאי דא"ל רבא הכי ולא אמר לי' אין ואף לא אמר לי' בר"ף שב' משמי' דר"ח ור"ל ולכאורה ר"ת ז"ל אפי' משמע בשלא דאיסי לתמיד נמ) ומייתי מכאי דאמרי בגמ' דר"ח ורבוותא דפסקי כוותי' זצ"ל ומיהו קשיא לי' דלמא הכי קאמר כו' כ"ל מיי' דאיסי לתמיד נמי

הוא מפני שהיה לו לעמוד ולא עמד הוא. ומשונין ליה פושע בשעת נפילה כההוא דהוחלק אחר במים בשעת נפילה ופליגי בנתקל

שער החדש

ז"ל כדלקמן וכ' להביא על המחוק שכ' לעיכא דלמא מאי דעת כו' קאי עלייכא דר"מ דס"ל דנתקל פושע הוא דל"ב קשה הא מתחלה עלה על דעתו במפעם זה נחשב כהלכתן לפדם המזיק ומ"ש יתרן במפעם זה לא נחשב רק בור והו"ל לפדם לאדן זאת בהדיא ועוד קשה ה"ב כיון דנתקל פושע הוא מ"ש מאי בעית נחשב לבור ואפ כל פושע שעומד בפשיעתו הוא מייב ג"ב על ממון חבני כמו בפם עמד בעל קורה שמייב על שבירת החבית (שם ע"ש) ועוי"ש שוד שהרבה להקשות עליו והעלה דלעיכא דלמא מאי דעת כו' היינו עלייכא דלבתר דס"ל דנתקל לאו פושע הוא ומ"מ מייב על ממון חבני ג"ב מפום דבור ומיירי בדלא מפקרי' (דהיינו מפקרי' הוי פשוי לגמרי דהוה מפקיר נזקיו לגמרי נפילת תורם) ובתמת דעיכא הכי הוא דשם בור וחייב על נזקי גוף חבירו לא מפקרי' מפום דהיי לו לעמוד כו' ממש על נזקי ממון פשוי לגמרי אף בדלא מפקרי' מפום דלמאי הכי בילא לאו מגא כו' וכו' דומה כחילו מגניא ס' מבגו וסבירו כו' ובא מאי והוליכו דהכהתן פשוי אף כיש לו פשוי לשלקו ומשום דלאו בדין שזה יהא מוסר בור וזה יהא חייב לכשומו יש"ש סיטב (וכ' עוד דבזה ניהא גמי דהכהתן פשוי על מה שהזיק ממון חבני דאילו לפי המחוי דס"ל דנתקל פושע הוא ומ"ש מייב הכהתן על מה שהזיק ממון חבני מפום דהאי בור חיהו כדיי' ממש לפמ"ש המלחמות דס"ל דנתקל לאו פושע הוא ומ"ש הכהתן וודאי מפקיר נזקיו לממון שב' וה"ש הוי מפקיר נזקיו לאחר נפילת תורם כיון דנתקל לאו פושע הוא יש"ש אפשר שם נימא נתקל פושע הוא לא יועיל כלל הא דמפקיר נזקיו דהבני סיטב) ומיו להקשות מסברא הרמב"ן דהא לקמן מסיקינא דשור בחבב בור בחלר מביאי דבעל החלר מייב בנזקי בורו עיין לקמן מ"ח ע"ל דיל דשם השעם מפום דמייב לשלם לו דמי חלדו וכמ"ש בשם ע"ש בשי"ת ס"ק ס'. וה"ש מתיין דבני הכי"ף שפיר כשפתן ה"ם מפיר בשפתן בין דחיתזק בממונו של לחבתן ולא שפקיעו לממונו (ושיינו דוקא כשהזק נוף השני) אבל שני מייב בנזקי שלישי בדהזק גופו של שלישי בגופו של שני אבל לא בהזק בממונו של שני אפי' לפי' דלא מפקרי'. ודע דשיטת זו כ' ג"כ הרמב"ם והרשב"ד ז"ל בפי"ב מה' נזקי ממון ה"י וז"ל הלחבתן מייב בנזקי גופו של שני בין שהזק בגופו של לחבתן השופל בחבת בין שהזק בשפתו והשני מייב בנזקי גופו של שלישי אם הזק בגופו של שני אבל לא הזק בשפתו של שני אפי' לפי' דלא מפקרי'. ודע דשיטת זו כ' ג"כ הרמב"ם והרשב"ד ז"ל בפי"ב מה' נזקי ממון ה"י וז"ל הלחבתן מייב בנזקי גופו של שני בין שהזק בגופו של לחבתן השופל בחבת בין שהזק בשפתו והשני מייב בנזקי גופו של שלישי אם הזק בגופו של שני אבל לא בה

בנתקל פושע וכו׳ הילכתא . (רכט) גרסינן בפרק הנותב ההיא איתתא דאפקידו גבה מלוגא דשטרי (רל) אתו יורשין וקא תבעי ם נה אמר אנא מחיים תפיסנא להו אתא (רלא) לקמיה דרב נחמן אמר ליה אית לך סהדי דמחיים תבעתינהו להו ניהלך (רלב) ולא יהבתינהו ניהלייהו אמר׳ ליה לא אמר לה אם כן הוה ליה תפיסה דלאחר מיתה ולאו כלום היא . (רלג) ופירש רבינו אלפס דליכא למימר טיגו דלקוחין היו משום דקי״ל אין אותיות ניקנות במסירה (רלד) ואנן פרשינן לעולם בדאיכא עדים הוא וליכא למימר טיגו כלל ואפי׳ החזרתיו לך כדאיתא במאמר ששי וש״ם (רלה) אע״ג דאתיא לידה בתורת פקדון (נ״י לא) מצי למיתפשינה בתורת משכון וליכא משום שליהות יד בפקדון . (רלו) צרפ׳ פי׳ שהפקיד לו בשטר אבל בעדו׳ סהימן מיגו דיכול למימר החזרתיו לך ולא בריר לן(רלז) דהא בשטר נמי מהימן הכי כדפרשינן לעיל (רלח) ההוא דאפקיד כסא בי חמא שכיב חמא ולא פקיד אתא לקמיה דר׳ נחמן אמר הדא דידענא ביה בחמא דלא אמיר ועוד הא קא יהיב סימנא וכו׳ עד אינש אחרינא אפקיר והוא מיחזא וזוא (רלט) ושב מרגניתא ומגיסבא דבי רבי אמי . וכולהו פסקו כר׳ נחמן (רם) וכתב רבי׳ אלפס ש״ם דאי אפקיד אינש נבי חבריה מידי ואית ליה סהדי דהאי מידי בעיניה אפקדיה שקיל ליה ואפי׳ כיתמי ולית להו ליתמי למיטען דילמא בתר הכי זבנינהו וזבינא מינך (רמא) והוקא היכא דראה והן הכי כי איתיה בידיה לא יכול למיטען הדרית זבנית מינך ומסתייעא נמי מדגרסינן בחזקת הבתים אומן אין לו חזקה הא אחר יש לן חזקה היכי דמי אי דאיכא עדים ש״מ דאי איכא עדים וראה אין לו חזקה

שער החדש

לייטב קומיים המוס׳ מפס עמד בפל קולף כו׳ יעו״ם טיסב וכוף דבכי כמלממות שבנפתי למפלה) גם מפ״ב הרמ״ם דסדי״ף מפוה לגוף הדפתון מלם המזיק וכ׳ וכן פי׳ לפסיק דר׳ יוחנן יעו״ם כפר תמם עליו הכ״י שתין מפס לפי׳ כלל יעו״ם טיסב . למפס הפוך בפי׳ תי״ג כ׳ וז״ל כ׳ דב מלפס שגוף הדפתון תפוב כמלם המזיק ומייב בין שהוזק בו הבני בגופו בין הו זקו בו כליו שבפבו וממונו תפוב בפו בור וכו׳ ואפי׳ ס׳ בפקיבו ומיגו מייב מל״כ הוזק בו הבני בגופו ומס נפתבבו בו כליו פמוך וכ״כ הרמב״ם שכ״ל והגה על מפ״ב וכ״כ הרמב״ם בפר תמם עליו הכ״י דבמ הרמב״ם מבואר לפהיל דגוף לפתון תפוב כמו בור וכ׳ דתין לדמוק ולומר דמפ״כ וכ״כ הרמב״ם קמי על מפ״כ וממונו תפוב כמו בור כו׳ דלמון וכ״כ תיטו מפמע כן יעו״ם טיסב מבל לא הבניס במתכ״ם דזה גופו מימת הוא כיון דפי׳ הפור בדבכי הכי״ף כמו שביו הרמ״ם דהכי״ף קמי על גופו וממונו של נזקין וס״כ טיכן מבואר בדבכי הכי״ף בלל דממונו של דפתון נמשב לבור בלל וכ״ל וגם הרמ״ם לא כ׳ בכוונם הכי״ף דיבת מייב הדפתון על מה שהזיקו בליו כיון דקי״ל נתקל לאו פושב הוא ואולי שפ״ל כי הפור הכין בדבכי הכי״ף כמ״כ הרמ״ם בכוונם דבריו דק מדכ׳ הכי״ף טעמא דלפור מממון מבוא דהאי בינא כו׳ וזה לא שייך כ״א על הבני במנם על הדפתון אין טעם זה שייך כ״א מעמם דהוי מפקיד נזקיו לאחר בפילם פוסם ועיי׳ במלממות שדקדק ג״כ דיוק זה יעו״ם טיסב ומכאן דייק לה הפור דהכי״ף זל ס״ל דהדפתון מייב על נזקי ממונו וס״כ דבכי הכי״ף הוא בליעבא קמא דבבא וכמו שפי׳ הרמב״ם בתי׳ דהדפתון הוי גופו מלם המזיק וממונו הוי כמו בור ושני בופו הוי בור ועל ממונו שפור מכלום . שוב ראיתי כי גם הס״ג נדמק בזה והקשה ג״כ על הפור כמו שהקשיתי והאריך הרבה בזה (ועיי״ם שדבריו תיכס מוכרחים כלל וג״כ מגומגמים הרבה יעו״ם טיסב ולא בליתי להאריך בזה כי המעיין שם בדבריו ויעיין כל מה שכתבתי יבין מעלמו הדברים לאמתם) ועי״ב בתי׳ תפני שם שהביא ג״כ בזה ולא הבלה מרוכה לקושית זו טיסב יעו״ם . ודע שבשו״ם שם שפו׳ ב׳ כ׳ וז״ל הרמ״ן מייב בנזקי גופו של שני בין שהוזק בגופו של דפתון המופל לתרן בין שהוזק בממתו (הב״ה ויש מולקין ום״ל דתם הזיק בממתו תפי׳ גופו של שני שפור . עוד בשם הרמ״ם) עכ״ל והגה מב״ב שהפבר בין שהוזק בממתו ע״כ כוונתו בלתי הפקיבו וכתב״כ הב״י בשם הרמ״ם והס״ם יעו״ם ת״כ תוך כ׳ הרב ויש מולקין כיון דלא הפקיבו ע״כ גם הרמ״ם מודה דמייב . ומולי כיון שלא נזכר זה בהדיא דמייבי בשלא הפקיבו ומדברב הא הפור בין בלתון זה ברמב״ם דמייבי בהפקיבו ולכן כ׳ הרב זה בלתון מחלוקת בדברו . ודע כי הרשב״ם כ׳ עוד לתרץ דברב מייבי הכא בשתקל שלא בשקום פדתון דהוי פושב לכ״ם ולכן מייב הדפתון על נזקי ממונו יעו״ם טיסב ועיי׳ ברים סי׳ ש״ד בשם״ם וס״ך שם שים מולקים ע״ז וס״ל דתם שלא בשקום פדתון לא הוי פושב יעו״ם טיסב (ולפי שתין כתן שיקר מקומו של נתקל פושב לכן קרתיו בזה) ועיי׳ ברבינו יהוסף במביים נמיב ל״ת ח״ל וז״ל הקדרן ומוכרי זכוכים שהיו מהלכין זת״ר ונתקל הת׳ ונפל וכן הב׳ נת׳ והב׳ נב׳ הת׳ מייב בנזקי הב׳ והב׳ מייב בנזקי הב׳ כתבי׳ לפי שהם לתמוד וכולן חייבין בנזקי גופן ופפורין בנזקי ממונם כו׳ ותם ממונם הזיק כלומר משתם שפורים עליהם דהם לא בלוהו וכולם פפורים על נזקי ממונם בכול שתתר שבניהם פפורים ותם (ל״ל תם) הוזקו הנתקלין בהם בממונם בכול שתתר בו בליט תבל ת׳ מייב בנזקי ב׳ בשהזק גוף ב׳ בממון של לתמון כלומר בתוך גופו של ת׳ תבל שני מייב בנזקי גופו של ב׳ בגוף ב׳ תבל תם הוזק גוף הב׳ בממונו כלומר בתוך בתתו של ב׳ פטור הב׳ דתמר לו הפי בידת כו׳ וכולן מייבין על נזקי גופן ע״כ (פי״ם פוד שתת״ם הפתיק גם לשון הרמב״ם ושם תסל הרבה תיבות ונריך לתקן כמו שהוזק ברמב״ם) והגה דבריו מגומגמים תלד שתתלה כ׳ ותם ממונם שפורים עליהם דהם לא בלוהו תבואר שזה דמייבי בהפקיבו ופפור

חזקה (רמב) ובזה הלשון כתב ר"ח בהכותב אלא דלא אמר ודוקא היכא דראה התם ובחזקת הבתים הוא דכתב ורמב) ואיכא דקשיא ליה סנא להו לרבנן דאית ליה סהדי אי משום דקא יהיב סיסנא דילמא איהו גופיה דקא יהיב סיסנא זבניה לאבוהון והשתא קא יהיב סיסנא וקא טעין דאפקדי' ניהלי' וניחוש כי היכא דחיישי' באיניש דרגיל אלא משטע דאני עובדי דוקא דלא אמירי הנפקדי' והאי דקאמר ועוד לאו דשביק טעמא דלא אמיד אלא הכי קאמר (רמד) סתרי מעסי יהבינן ליה להאי חדא דליכא למיסר האי גברא זבניה לאבוהון וליכא למיסר דאבוהון הוא ועוד דאי חיושת דילמא סאינים אחרי היא ולאו דאהאי הא קא יהיב סיסנא הילכך יהבי ליה סידי דהוה אאבידה דסהדרינן בסיסנין ואי הוה אבוהון אסיד אע"ג דקא יהיב סיסנא אסריגן דאיהו גופיה זבנה לאבוהון וצריכא עיונא היכי גמרא דרבוותא. (רמה) ירושלמי בפ' הכונס חד בר נש אפקיד גבי חד שק צרור אירעו אונס אתא עובדא קומי ר' אסי הדין אמר סיגין הוה מלא והדין אמר מטבסין הוה מלא הרי זה נשבע ונוטל אירעו אונס לאו דוקא דשומר חנם פטור מן האונס (רמו) וקשיא לן לרבינו אבן מגש וליסא סתוך שאינו יכול לישבע משלם כדאסרינן סנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים והשאר איני יודע סהוך שאינו יכול לישבע משלם. ולא ישבע התובע והא דקאמר סיגין הוה כלא בשמא קאמר דאי בבריא כי האי לא קאמר נשבע ונוטל אלא הגתבע נשבע ומיפטר הילכך הוה ליה סחויב שבועה דהא קא סודה ולא ידע כמה. וניהא ליה כיון דהאי סיגין קא טעין בשמא. והאי מטבסין קא טעין דאי הוה אמר בריא סיגין הוה מלא לא מחייבינן ליה שבועה דמה שטענו לא הודה לו (רמז) כי טעין בשמא ולאו סחויב הוא. הא דידע מישתבע ושקיל. (רמח) והא דירושלמי קשיא חזי לן דדמיא לבית זה מלא מסרתי לך והלה אומר מה שהנחת אתה נוטל דלאו סחויב שבועה הוא. (רמט) ועוד דכל סחויב שבועה ואינו יכול לישבע דקא משלם שכנגדו נשבע ונוטל (רנ) ורקאמרי' לדמיא למנה לי בידך והלה אומר איני יודע דפטור דהתם משום דסוקי' סמונא בחזקת מרי' והכא דליכא

חזקה ברוא ושמא ברוא עדיף וחייב. ורבינו החסיד זצ"ל אקשי עליה (רנא) הא קא סודי ליה שק דהאי קאמר סינין (רנב) והוה ליה כטענו חיטין ושעורין והודה לו בחיטין. ושעורין אמר לו איני יודע. (רנג) ואי נמי בטענו כרי יין וכדי שמן ואודי ביין ושמן אמר איני יודע וניחא ליה דלא אמר סחויב שבועה אלא דקאמר מנה לי בידך ואת ידעת ואמר ליה אידך חמשין ידענא וחמשין לא ידענא דטענה רעועה היא דקא בעי למיפטר נפשיה באיני יודע (רנד) אי נמי אמר ליה חייב אתה לפלו' מנה והלה אומר איני יודע (רנה) אבל שק גופיה דמפקיד ידע והאי קושטא קא טעין ליכא למיסר סחויב שבועה ואינו יכול לישבע אלא נשבע ונוטל והילכך גבי שומר ופקדון אי סודי מפקיד דנפקד לא ידע ואמר ליה נפקד לא ידענא כמה שוי (רנו) מישתבע מפקיד ושקיל בתר דאישתבע שאינו ברשותו אבל אמר לו מפקיד אנא ידענא דאת ידעת כמה שוי (רנז) ואמר ליה אידך לא ידענא אלא כך וכך סתוך שאינו יכול לישבע משלם ואי נמי אי אמר נפקד בבריא דלא חסר סידי אי נמי דלא ידענא ביה בלל אלא סה שהנחת אתה נוטל מישתבע ומיפטר אבל בשק צרור ובכל סידי דלית ליה ידיעה לנפקד דנשבע ונוטל (רנח) ומסתברא אע"ג דהודאה דשק ליכא דמפקיד מטבטין תבע שק לא תבע ומה דהוה בגוויה איגנב שק לא איגנב. אי נמי איגנוב ולא תבע מיהו סבר' הכי איתה ושמא דנשבע ונוטל. משום דהיכא דהאי ידע והאי לא ידע כגון בנזק וגזילה ובמדליק את הבירה שמשלם כל סה שבתוכה לדברי הכל (רנט) ומישתבע על דברי' שדרכן להטמין דר' יהודה דסחייב אפי' על דברים שאין דרכן להטמין עשו תקנת נגזל באושא והאי דמטבסין דומיא דהמדליק את הגדיש וחד טעמא אינון (רס) והסוציא הוצאות על נכסי אשתו דנשבע ונוטל סהאי טעמא הוא (רסא) ואפי' הודה בסקצת ולא ידעי בכולהי נשבע ונוטל כדגרסינן בשבועות וכגון דאסר חמשין ידענא וחמשין לא ידענא (רסב) אלמא בסידי ליכא למיסר סתוך שאינו יכול לישבע משל' אלא נשבע ונוטל (רסג) ירושלמי אהא דשק צרור. בעי ר' יוחנן סהו סטענתיה סילין דספלגין ייבה כהדא דר' יוחנן דאסר ר' יוחנן חד בר

שער הדרש

יעו"ם דלס נעיגן לסה: (רסב) ובזה הלשון כ' ר"ת בהכותב כו' כ"ל בסכותב כ' כהכי"ף ובק דלס כ' דנעיגן לסה סבל בס' חזקת הבתים הנסים כ' דנעיגן ג"כ לסה ועי' בה' סמסה סוס שה"ג סס"כ בשם הכ"ס: (רסב) ומיכא דקשיא לי' סנא להו לרבנן דחיישיבי ליסמי סו סשום דקא יהיב כו' כ"ל ועי' בסוס שם בהכותב ד"ה ועוד שם כו' יעו"ם: (רסב) סהאי סעמי יהבינן לי' להאי סדא דלס סמיד ולימא למימר סהי גברא כו' כ"ל ועי"ם בשום בשם הרשב"ם ושם בהגה"ם סי' ס' ועי' בסמ' לק"ע סי' יעו"ם: (רסה) יהושלמי בפ' הכונס סם בכסוגיות ד"ה ועוד שם כו' יעו"ם: (רסו) וקשיא לי' לרבינו סגן מיגש"ם ולימא סשוך שסי' ס' ועי' בסמ' לק"ע סי' יעו"ם: (רסו) כי סיון בשמא לאו הודה הוא (רסז) כי סיון בשמא ולאו סחויב הוא. הא דידע מישתבע ושקיל. (רסח) והא דירושלמי קשיא חזי לן דדמיא לבית זה מלא מסרתי לך והלה אומר מה שהנחת אתה נוטל דלאו סחויב שבועה הוא. (רסט) ועוד דכל סחויב שבועה ואינו יכול לישבע דקא משלם שכנגדו נשבע ונוטל (רע) ורקאמרי' לדמיא למנה לי בידך והלה אומר איני יודע דפטור דהתם משום דסוקי' סמונא בחזקת מרי' והכא דליכא

שער הדרש

מודה לי' שק. עיי' בהגה"ד שם"ס סי' סלה ופקדון ובשם"ע בשאר ל"ח סי' ס"ג ובשו"ת סי' ע"ב ס"ק י"ח יעו"ם סימב ועיי' לקמן סוס כל"ז: (רנב) והו"ל כשאמו סמין ושעורים ושודה לו בחסין כו' עיי' למוסוס ק"ס ב' בסוסות ל"ס ב' ס' ס' יעו"ם ומדסייב שבועה בכופר ס"ס בשומר ס"י בלסד מסס דהו"ל משומ"ס ועיי' לקמן ס' סוב ע"ס סוס ס"ו: (רנג) ומ"ל בשאמו יין ושמן ושודי ביין. כ"ל: (רנד) ס"ל מסה סייב לשלוני מסס כו' והיינו דיכא דע"ס לשאר לו סייב לסה וכוס סומר ס"י בשומר כסי' ע"ס כעי' י"ב: (רנה) אבל בשק שפקיד גופי' ידע דהאי קושטא קטעין ליכא למיסר סחויב שבועה ועיי' בה' ס' ע"ב סעי' ס"ו ומ"ל לעיל סוס ס"ג יעו"ם: (רנו) משסבע מפקיד ושקיל בתר דשסבע שלימו בלשומו כו' כשבועה בב"ס ל"ד ב' ועיי' סי' ע"ב סעי' ס"ו ומ"ל לע"ס סעי' ג' ועיי' לעיל סוס ס"ג יעו"ם: (רנז) ואשר לי' אידך לס ידענא שלס כך וכך. ס"ל אני יודע שאשה כך וכך בוודאי ויושר שין אני יודע. כיוצ שאיני יודע שם שוס יושר שו לס: (רנח) ומשסבעה שע"ג דהודאה דשק ליכא דשפקיד משסבע סבע כו' עיי' לעיל סוס ס"ג. וכוונתו לשפ"ג דהודאה דשק לס שיקני בודאי ס"ס שבע ונוטל: (רנט) ומשסבע על דברים שדרכן להטמין ולא' יהודה דסחייב שאי' על דברים שאין דרכן להטמין שעשו תקנת נגזל באושא והאי דמטבסין דומיא דהמדליק את הגדיש וחד טעמא אינון (רס) והסוציא הוצאות על נכסי אשתו דנשבע ונוטל סהאי טעמא הוא (רסא) ואפי' הודה בסקצת ולא ידעי בכולהי נשבע ונוטל כדגרסינן בשבועות וכגון דאסר חמשין ידענא וחמשין לא ידענא (רסב) אלמא בסידי ליכא למיסר סתוך שאינו יכול לישבע משל' אלא נשבע ונוטל (רסג) ירושלמי אהא דשק צרור. בעי ר' יוחנן סהו סטענתיה סילין דספלגין ייבה כהדא דר' יוחנן דאסר ר' יוחנן חד בר

נש עתיר גו שוקא ומיסכן גו ביתיה עתיר גו ביתיה ומיסכן גו שוקא יש מתעשר ואין כל מתרושש והון רב רבי אבא מישתעי אהן עובדא אריסיה דבר זיוא אפקיד גבי חד בר נש ליטרא דדהבא מית בר זיוא ומית אריסיה אתא עובדא קומי ר' ישמעאל בר' יוסי אמר מאן לא ידע דכל מאי דאית ליה לאריסיה דבר זיוא דבר זיוא הוא איתיהבון לבנוי דבר זיוא הוה ליה לבר זיוא בנין רברבין ודקיקין. אמר יסבון רברבין פלגא וכל דקוקין רבו יסבון פלגא דסך ר' ישמעאל בר' יוסי אתא עובדא קומי ר' אחא אמר לית את שמע מינה אית בר נש דלא בעי מיפרסמה נפשיה. ותיהבון לבנוי דאריסא אמר מריה דפקדתא כבר יהבית פלגא אמר לו מה שנתת ע"פ ב"ד נתת וטה שאתה נותן ע"פ ב"ד אתה נותן טהו דיימרון בנוי דאריסיה לבנוי דבר זיוא הבו לן מה דנסיבתון יכלין למימר מה שנעשה על פי בית דין נעשה מהו דיימרון דקוקין לרברבין נחלוק עמכון (רסד) יכלין למימר להון מציאה מצאנו. (רסה) אמר ר' יצחק לית בין דקוקין לרברבין אלא כמי שניתן לו במתנה. (רסו) גרסינן בפרק הכותב אמר רבא הנותן דינר זהב לאשה ואמר היזהרי בו (רסז) של כסף הוא הזיק משלמת של זהב פשעה בו משלמת של כסף דאמר ליה נטירות' דכספ' קבולית עילואי נטירות' דדהבא לא קבילית עילואי כדתניא חמי' וחיפן בשעורין אינו משלם אלא כמי שעורים בלבד ובו' רבי' אפרי' שאמר על ר' ישמעאל בר' יוסי דטועה בדבר משנה הוה (רסח) דהא תניא אין מקבלין פקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדים וכו' עד טת יחזיר לבניו. אלמא הא שאר אינשי יהוו למפקיד. חס ליה לרבינו דליכא הכי דהאי עובדא מילתא דתליא בסברא הוא ר' ישמעאל בר' יוסי סבר כיון דאריסיה דבר זיוא ידעינן ביה דלא אמיד דכולהו אמרי דכל מה דאית ליה לאריסיה דבר זיוא הוא הוה ליה בקיבל מן העבד דאריס הוא כעבד ואם מת יחזיר לרבו והאי דינא דגמרא דילן (רסט) בראמרינן חדא דידעינן ביה (רע) דלא אמיד אית בר נש דלא בעי מיפרסמה נפשיה דיש מתרושש והון רב מתעשר ואין כל והוה ליה אריסיה כאיניש דעלמא. ואם מת יחזיר למפקיד (רעא) והיינו דקאמר בגמרא דילן. (רעב) ועוד דרבי חייא לא אתא בטענת משנה אלא בטענת דיש מתרושש והון רב: (רעג) גרסינן בהגוזל בתרא הזהוא גברא דאפקידו גביה כמה דכספא אתו גנבי עילויה שקליה ויהביה ניהליהו. אתו לקמיה דרבא פטריה אמר ליה אבוי האי מציל עצמו בממונו של חבירו הוא אלא אמר רב אשי חזינא אי אמיד הוא עליה אתו ואי לא אמיד הוא אדעתא דההוא כספא אתו שמעינן מהכא דהיכא דאנסוהו נכרים על ממון חבירו לא שנא אנסוהו להראות. ול"ש אנסוהו להביא (רעד) בכולהו פטור כרב אסי בפסקא דר"ח. ורבינו אפרים זצ"ל. והא הכא משום דלא אמיד אסרינן על ההוא כספא אתו. ואע"ג דנשא ונתן ביד פטרינן ליה (רעה) כל שכן היכא דידע מילתא דאנסוה אסמונא דחבריה דפטור (רעו) והאי דקתני ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון חבירו פטור. נשא ונתן ביד חייב. דוקא שאנסוהו מחמת עצמו על ממון סתם. והיכא דנשא ונתן ביד מציל עצמו בממון חבירו הוא וחייב. וכי הראה גרמא בעלמא הוא ופטור. (רעז) ורבינו אלפס מליג בהא ומסתבר כרבוותא קמאי. (רעח) והאי גרסי' בירושלמי תני תוגרמי' שאנסוהו ונטלו ממון חבירו פטור נטל הוא ונתן להן חייב. אמר רבי יוסי הדה דתימר באומר להן תנו לנו ממון סתם אבל אמר להן ממון פלוני פטור. ורב אלפס אויתי סייעתא (רעט) מההוא גברא דאחזו אחמרא דחבריה דרב פנחס ורב כהני ואמר ליה דרי ואמטי בהדן דרא ואמטא בהדיהו דקשיא ליה ה"מ היכא דלא אניס. אבל האי אנוס הוא ליתה (רפ) נהי דאנוס מעיקרא ממון סתם בתר דאחוי להו מי אנסוהו. הא ודאי ליכא אונס והוה ליה כמי שאנסוהו בממון סתם ונטל ונתן ביד חייב (רפא) ומשום הכי איצטריך לשנויי כיון דאוקמינהו עילויה מיקלא קלייה. (רפב) והא דתניא אמר לו אנס הושיט לי פקיע של עמיר זה לא מסייע ליה כלל דתתם ליכא אונסא. (רפג) דכיון דקאי בתרי עיברי נהרא מצי לאישהמושי

שער החדש

למוגין דצ"ק ס"כ מ' וכמנוסות ס"ו ב' דכמיון למיד דווקא יעו"ש ומיי' כפי' ל' מפי' ז' (וכם"ק מס ס"ק י"ד) וכפי' ל"מ מפי' מ' וכפי' מ"ב מפי' י"ב יעו"ש סימן (רסד): (רסה) יכלין למימר להון מציאה מצאנו. מיי' למיל ס' מיפוק מות ל"מ: (רסה) מ"כ יצחק לית בין דקוקין לרבנין כו' כ"ה בירושלמי מס מכל נ' מכי"ף מס"ו דצ"ק לית דין דקוקין יעו"ש: (רסו) גרסי' נפ' הכותם למר בפא הנותן דינר זהב לאשה כו' כל"ל צ"ק ס"כ מ' ומיי' כל"ג מפי' ד': (רסז) מל כסף הוא הזיקו משלמת של זהב כו' כל"ל: (רסח) דהא מניא אין מקבלין פקדונות מן כו' מיי' כ"ב כ"ג ולקמן קום רפ"ס: (רסט) כדאמריק מדא דידעינן בי' דלא אמיד כו' מיי' לעיל קום לל"ק ומיי' בכי"ף ומ"ש פ"ד דמהדרין סי' ו' ומ"ך מי' כ"ה ס"ק כ"ט קום ב': (רע) דלא אמיד ור' מיימ ס"ל דמיתי בר מן דלא בעי כו' כל"ל: (רעא) וכיון דקאמר בגמרא דילן. מולי כוותו מל הך דמהדרין כ"מ ב' יעו"ש סימן: (רעב) ומוד דכ"מ לא מפי בטענת משנה כו' מיי' בפ"ך מי' ס"ב ס"ק כ"ב: (רעג) גרסינן בהגוזל בתרא הזהוא גברא דאפקידו גבי' כמה כו' ב"ק ק"ז ב': (רעד) בכולהו פטור כרב אסי בפסקא דר"ח. ורבינו אפרים זצ"ל. והא הכא משום דלא אמיד הוא עליה אתו ואי לא אמיד הוא אדעתא דההוא כספא אתו שמעינן מהכא דהיכא דאנסוהו נכרים על ממון חבירו לא שנא אנסוהו להראות. ול"ש אנסוהו להביא

לאישתמטי מינה אבל היכא דאנסוהו על ממון חבירו וליכא לאישתמטי מינה אפי' נשא ונתן ביד פטור וכן הילכתא. (רפד) גרסינן בפרק אלמנה ההוא גברא דאפקידו גביה בסיתא דחבריה אול שמא לנפשיה בארבע מאה זוזי לסוף אייקור וקם בשית מאה ואמר ליה רב אשי מאן שם לך. (רפה) גרסינן בפרק חזקת הבתים אין מקבלין פקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדי' ולא מן התינוקות קיבל מן האשה יחזיר לאשה מתה יחזיר לבעל קיבל מן העבד יחזיר לעבד מת יחזיר לרבו (רפו) קיבל מן התינוקות יעשה להן סנולה וכולן שאמרו בשעת מיתה של פלוני הן. אי מהימני יעשה כפירושן ואי לא יעשה פירוש לפירושן. איכא דאמרי אי אמידי יעשה כפירושן ואי לא יעשה פירוש לפירושן (רפז) מסתברא כאיכא דאמרי דקי"ל אין אדם משטה בשעת מיתה (רפח) ירושלי' יעשה מפורש כפירושן אמ' ר' ובלבר בעדי' כהדה איתתיה דר' אבא כד דמכ' אמרה אהן קדשה דברתי והוא אמר ליה הוא אלא דידי אתא לקמיה דרב אמר אין אדם מצוי לשקר בשעת מיתה (רפט) תשלו' תוספ' האומר תנו מאתים דינרי' לבית הכנסת תנו ספר תורה לבית הכנסת יתנו לבית הכנסת הרגיל ואם היה בשניה' יתנו לשניהם האומר תנו מאתים דינר לעניים יתנו לעניי אותה העיר (רצ) ר' אחא אומר יתנו לעניי עולם רב אלפס אייתי הא דר' אחא (רצא) ומסתברא הא דאטריגן בבבא קמא בההוא גברא דתקע ליה לחבריה וכו' וליתבו לעניי אסר רב יוסף אע"ג דליכא עניים הכא אנן יד עניים אנן משום האי טעמא דאי הוו עניים הכא זבו בהו עניי' דהכא כתנא קמא דהכא דאמר יתנו לעניי אותה העיר השתא דליכא עניי' הכא אנן זכינו בהו לעניי דעלמא ולא משום טעמ' דדבוותא קמאי דאמר (רצב) דינא דעניי כדינא דהדיוט דמי ולא מבעיא במעמד שלשתן (רצג) דהא קי"ל בפיך זו צדקה כדכת' רבי' אלפס ולא כטעמא דידיה דאמ' (רצד) משום דלא הוה ברשותיה להההוא זווא הוא דקאמר הכי דאע"ג דקי"ל במטלטלין אפי' ממון שיכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש (רצה) הכא שאני דהא אפקיה (רצו) ולית דינא ולית דיינא (רצז) דאי איתה אפי' איכא עניי הכא לא קני (רצח) אי לאו דיד עניים אנן טעמא כרפרשית לרבי' אפרים ההוא זווא מטא ליד רב יוסף וקאמר האיך איברי נפשאי דכעניא דמינא ואמ' ליה ר' יוסף (רצט) אע"ג דעני את לא מצי אמרת הבו לעניי כבר

שער החד"ש

רבינו. לפנינו לפ נמלא זה): (רפד) גרסינן בפ' אלמנה ההוא גברא דאפקידו גבי' כסיתא כו' כמוצות ל"מ מ' ומיי' סי' ע"ג סעי' ו ס"ע ס"ז ומי' כ"ל ס"ע סעי' ס"ס: (רפה) גרסינן בפ' חזקת הבתים אין מקבלין מקדונות מן הנשים כו' עיי' לעיל סוס ס"ח ולהלן ס"ו ס"ו סעי' מ': (רפו) קיבל מן התינוקות יעשה להן בנולה. עיי' לעיל ס' פסיקתא סוס כ"ב ימו"ם וכפור מלא"ח ס' ס"ו ובמו"ם סי' תכ"ד סעי' ז': (רפז) מסתברא כמיכא מ"ל דקי"ל אין אדם משטה בשעת מיתה כו' ב"ב קפ"ח מ'. ולפ"ז נ"ל למיתר לי מיתמא לך ולפי"ז הם דנקט בשעת מיתתן י"ל דווקא נקט בשעת מיתתן ולפ"ז כדעת הרמב"ם שם ועיי' בלחמ"ז סי' פ"ו סעי' מ' שם פסק כל"ק שם: (רפח) ירושלמי יעשה פירוש לפירושן פ"ל ובלבר בעדים כו' כל"ל ב"ק פ"ט ה"ז ועיי' שני משה ונ"ע בזה: (רפט) משלום מוספתא המומר תנו מתחים דינר לעניים כו' עיי"ש בגי"ף ולע"ם פנק ג' דב"ב סי' נ"ו ועיי' ביו"ד סי' רל"ח סעי' ל' (ועיי' רמב"ם ב"ב מ"ג ב'): (רצ) ל' לחם המומר יתנו לעניי כל שהמלו בב מלאם לפ מיימי הם דהב לחם כל"ל עיי' מוספתא פי"א דב"ק: (רצא) ומסתברא הם דאמרי בב"ק בהסוא נכנס דתקע כו' בב"ק ל"ו ב': (רצב) דינא דעניי כדינא דהדיוט דמי ולפ מיקניין מלא בתעמד מלאתן כו' כל"ל: (רצג) דהא קי"ל בפיך זו צדקה. ר"ה ו' מ': (רצד) משום דלפ הוה ברשותיה דזווא הוא דקאמר הכי דאע"ג דקי"ל במטלטלין אפי' ממון שיכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש (רצה) הכא שאני דהא אפקיה (רצו) ולית דינא ולית דיינא (רצז) דאי איתה אפי' איכא עניי הכא לא קני (רצח) אי לאו דיד עניים אנן טעמא כרפרשית לרבי' אפרים ההוא זווא מטא ליד רב יוסף וקאמר האיך איברי נפשאי דכעניא דמינא ואמ' ליה ר' יוסף (רצט) אע"ג דעני את לא מצי אמרת הבו לעניי כבר

(ש) תנו כזכו דמי. עיי' לעיל ס' שלימות ממון סוס נ"ס: (שא) מנל הכא הוא למיגן מני הדר בי' כו' כל"ל: (שב) גרסי' בסוספתא גנב מ' מינו סוגם כו' ב"ם פ"ם: (שג) זאב מ' מינו סוגם כו' ב"ם ל"נ ב' מוספתא שם וסי' ם"ב טעי' ד':

(א) **גרסינן** בפ' דיני ממונות תניא כתי' צדק צדק תרדוף וכתי' בצדק תשפוט עמיתך אחד לדין ואחד לפשרה הא כיצד שתי ספינות עוברות בנהר אחת טעונה ואחת שאינה טעונה וכו' (ב) תוספת' חמרין שהיו רגליו של אחד מהן רעות. אין רשאין לעבור מעליו נפל רשאין לעבור מעליו (ג) היה אחד טעון ואחד רכוב מעבירין רכוב מפני טעון אחד טעון ואחד ריקן מעבירין ריקן מפני טעון היו שניהן טעונין היו שניהן רכובין היו שניהן ריקנין עושין פשר' ביניהן (ד) וכן שתי ספינות שהיו באות זו כנגד זו אחת טעונה ואחת פרוקה אם עוברות בבת אחת שתיהן טובעות זו אחר זו שתיהן עוברות וכן שני נמלים במעלו' בית חורון ביצד יעשו טעונה ושאינה טעונה תרתה שאינה טעונ' מפני טעונ' קרוב' ושאינ' קרובה הדחה קרובה מפני שאינה קרובה שתיהן טעונות שתיהן קרובות שתיהן רחוקות הטיל פשרה ביניהן וטעלות שכר זו לזו (ה) ירושלמי כדי לחום על ממונן של ישראל (ו) תניא רשב"ג אומר הדין בשלשה פשרה בשנים שנים שדנו בעלי דינין יכולין לחזור בהן בלא קנין שנים שעשו פשרה אין בעלי דינין יכולין לחזור בהן (ז) וקי"ל פשרה צריכה קנין ואפי' (ח) חד נמי דעביד פשרה באפי' מהד בקנין אין יכולין לחזור בהן (ט) וכתב רבינו אלפס השלשה צריכין קנין כשנים. (י) ר' יהושע בן קרחה אומר מצוה לבצוע שנ' אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם אמר' רב הלכה כר' יהושע בן קרחה (יא) ומאי מצוה לבצוע מצו' למימר' בהו אי דינא בעיתו אי פשור' בעיתו וה"מ מיקמי גמר דין. (יב) אבל לאחר גמר דין אי אתה רשאי לבצוע היכי דמי גמר דין אמר רב יהודה אמר רב מבי אמר איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב. ולית

אות פ' פשרה

(א) **גרסינן** בפ' דיני ממונות תניא כתי' צדק צדק תרדוף וכתי' בצדק תשפוט עמיתך אחד לדין ואחד לפשרה הא כיצד שתי ספינות עוברות בנהר אחת טעונה ואחת שאינה טעונה וכו' (ב) תוספת' חמרין שהיו רגליו של אחד מהן רעות. אין רשאין לעבור מעליו נפל רשאין לעבור מעליו (ג) היה אחד טעון ואחד רכוב מעבירין רכוב מפני טעון אחד טעון ואחד ריקן מעבירין ריקן מפני טעון היו שניהן טעונין היו שניהן רכובין היו שניהן ריקנין עושין פשר' ביניהן (ד) וכן שתי ספינות שהיו באות זו כנגד זו אחת טעונה ואחת פרוקה אם עוברות בבת אחת שתיהן טובעות זו אחר זו שתיהן עוברות וכן שני נמלים במעלו' בית חורון ביצד יעשו טעונה ושאינה טעונה תרתה שאינה טעונ' מפני טעונ' קרוב' ושאינ' קרובה הדחה קרובה מפני שאינה קרובה שתיהן טעונות שתיהן קרובות שתיהן רחוקות הטיל פשרה ביניהן וטעלות שכר זו לזו (ה) ירושלמי כדי לחום על ממונן של ישראל (ו) תניא רשב"ג אומר הדין בשלשה פשרה בשנים שנים שדנו בעלי דינין יכולין לחזור בהן בלא קנין שנים שעשו פשרה אין בעלי דינין יכולין לחזור בהן (ז) וקי"ל פשרה צריכה קנין ואפי' (ח) חד נמי דעביד פשרה באפי' מהד בקנין אין יכולין לחזור בהן (ט) וכתב רבינו אלפס השלשה צריכין קנין כשנים. (י) ר' יהושע בן קרחה אומר מצוה לבצוע שנ' אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם אמר' רב הלכה כר' יהושע בן קרחה (יא) ומאי מצוה לבצוע מצו' למימר' בהו אי דינא בעיתו אי פשור' בעיתו וה"מ מיקמי גמר דין. (יב) אבל לאחר גמר דין אי אתה רשאי לבצוע היכי דמי גמר דין אמר רב יהודה אמר רב מבי אמר איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב. ולית

(יג) וליהה לדר' שמעון בן מנסיא דאמר עד שלא תשמע דבריה' ואי אתה יודע היכן הדין נוטה כו' ובתשובות הר' הקדוש זצ"ל דבתר קנין פשרה לא מצי טעין חד לחבריה משו' קנין בטעות . (יד) ואע"ג דלא אודעינהו לפשרה מעיקרא (טו) מידי דהוה אקבל עליו קרוב או פסול וקנו מידו דאין לאחר קנין כלום ומעשים בכל יום שקונין על כל מה שיאמר להן ב"ד הן דין הן פשרה ומקיימין אותה . (טז) אבל פשרה שנעשית מפני שאין לו ראיה או שטר ואחר כן מצא ראיה ושטר ההוא ודאי קנין בטעות הוא וחוזר (יז) והני בתלתא דיתבי בדינ' וקנו מכל חד למיעב' פשרה (יח) ותרי מיניהו אמרי וחד מיניהו פליג עליהו מסתם' דילאו כלום הוא והוה לי' כמד"א כדאמר בתלתא (יט) דאמר בפ' בתרא דע"א כדשיימי בתלתא אפי' תרי מינו תלתא כדאמ' בתלתא עד דאמ' בתלתא ומסתברא פשרה גלא קנין (כ) ופרע ליה ההוא פשרה בקנין הוא לגבי תובע ונתבע לא מצי הדר ביה (כא) אבל תובע מצי הדר ביה (כב) לרבינו אלפס בתשובות מי שחייבוהו ב"ד שבועה חמורה ועשו ביניהן פשרה ואחר כן ראו ב"ד שלא היה עליו אלא חרם סתם יכול הוא לחזור שיכול לומר אילו הייתי יודע שאין עלי שבועה לא הייתי מתפשר והוא ליה כקנין בטעות ומי שנתחייב שבועה ונתן ממון לפוטרו משבועה ואחר כן מצא ראיה שנתחייב בממון הפשרה בטלה דכיון שנתחייב בממון אין כאן שבועה אבל עשו פשרה ולא הזכירו שבועה הפשרה קיימת :

כתב בכך וכך וכו' איך אמר לנא פלו' הוו עלי מהדי וקנו מינאי וכתבו בבל לשון של זכות והבו ליה לפלו' בן פלו' דצבית ברעות נפשאי בדלא אניסנא וקבילית מיניה כך וכך דינרי' ופטרית יתיה מהשתא (א) מההוא עיסקא ביננא או מההוא שותפותא ולא פש לי גביה ולא מידי ולית לי רשותא למיבעי מיניה ולא מירתיה מההוא שותפותא מכל קבלתא וחסירת' ומגילגול שבועה פיומא דנן ולעלם ומחלית ליה כל שעותא ושלותא דידיע לי השתא ודאוליא לי לבתר שעתא ולא יהא לי רשותא למיתר בטעות' הואי ובל דייתי ויקום ויערער על פלו' דנן או על מאן דאתי מחמתיה לבטולי פשרה ומחילה דא בולהון יהון בשילין בחספא תבירא דלית ביה מששא (ב) ובל שטרא דיפקון מתחות ידאי ודאתי מחמתי (ג) על פלו' דנן דאתי מחמתי' לבטולי פשרה דא

(ד) יהון בטיל ועל ירתאי בתראי לפצויי ולסלוקי מיניה כל טענת' דאתי עלי' ולאוקומי ביריה בלי שום פסידא וכל סורעי וכו' . כרכת' בשובר :

אות פ' פרוזבול

(א) **גרסינן** בפ' השולח הלל תיקן פרוזבול מפני תיקון העולם (ב) ואוקמה אביי בשביעית בזמן הזה ור' היא כדתני' זה דבר השמטה שמוט בשתי שמיטות הבתו' מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספי' בזמן שאתה משמיט קרקע אתה משמיט כספים ובזמן שאי אתה משמיט קרקע אי אתה משמיט כספי' ותקינו רבנן דתשמיט זכר לשביעית ראה הלל שנמנעו העם מלהלות ועוברים על מה שכתו' בתורה השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר וגו' עמד והתקין להן פרוזבול (ג) ורבא אמר הפקר ב"ד הפקר . וכתני' אפי' בזמן השמטת קרקע הוא (ד) אי נמי אפי' בזמן הזה ואליבא דרבנן . וכתב הרב המחבר איבא מאן דאמר וצי מילי בארץ ישראל ובזמן הזה (ה) אבל בחוצה לארץ לא צריך פרוזבול עולבנא דדייני הוא לאותן שדרין בארץ ישראל קאמר (ו) דלאחר חורבן הוא ומסתמא דאפי' לר' השמטת כספי' נוהג בזמן הזה בחוצה לארץ מדרבנן דארץ ישראל וחוצה לארץ לגבי שמיטה כי הדדי נינהו דחובת הגוף הוא (ז) דהא סבירא ליה לר' דאפילו במקום שאי אתה משמיט קרקע אתה משמיט כספים . וכי אמר ר' בזמן שאתה משמיט קרקע אתה משמיט כספים בחוצה לארץ דאמר ובזמן שאי אתה משמיט קרקע אי אתה משמיט כספים אפילו בארץ ותקון רבנן דתשמט זכר לשביעית ואוקמוה אדאורייתא והלכך לר' אתה משמיט כספים אפי' בחוצה לארץ מדרבנן (ח) דהא רב אשי דמקני להו גדמא בדיקלא (ט) ורבנן דבי רב אשי מבבל נינהו וסברי מילייהו להדדי (י) ולרבנן דפליגי עליה דר' אפי' מראורייתא . (יא) אבל יובל לא נהיג דכתיב וקראתם דרור בארץ לבל יושביה למדנו מרגלו שבט יהודה ושבט גד וחצי שבט מנשה (יב) אסקו יובלות ומסתמא דאיכא למימר דאורייתא כרבנן (יג) מדגרסינן בהניזקין הנוטע בשבת בשוגג יעקר וכו' ואמרי' עלה מיכדי הא דאוריתא והא דאוריתא מ"ש בשבת (יד) ומ"ש שביעית כו' גרסינן במשקין יכול ילקה על תוספת שביעית ש"מ דכולהו סבירא להו דאוריתא . (טו) וקי"ל הלכה כרבי מחבירו

שער החדש

(ב) ומוקמה מכיי בשביעית בזה"ז כו' אם ל"ו ס' : (ג) וכתב למר הפקר ב"ד הפקר כו' ואם ט"ב ואפי' בם"א ואם ע"ח סום ואפי"ם ע"ח סום ד"ה מי מוכח כו' ואפי"ם היסב ואפי' במי הכשכ"מ אם ס' : (ד) מ"ב זה"ז ואפי' מליבא דרבנן כו' כל"ל : (ה) אבל במו"ל ל"ל פרוזבול ואם דקאמר עולבנא דדייני הוא ומי מיימר מילא מכמילני' למתן מדרבן בא"י כו' כל"ל ואפי"ם ל"ו ב' ואפי' בשעה"ם שער מ"ה מ"ח סום ד' העתיק כשמעתא שלפנינו : (ו) דלמאי מוקמן הוא ומסתברא דאפי' לר' השמטת כספים כו' כל"ל וכ"ל לא מיבעיא לרבנן דם"ל דהשמטת כספים מיהו תלוי' בשמיטת קרקע דוודאי מוהגת אפי' במו"ל אלא אפי' לרבי דאמר זה זה מ"מ ס"ל דבמו"ל זה"ז מ"מ מוהגת מדרבנן ואפי' לקמן סום פ"ה : (ז) דאם ס"ל לר' דאפי' במקום שאי אתה משמיט קרקע כו' כ"ל ל"ם כ' במקום וס"ל דאפי' במו"ל בזמן שמיובל מוטב אתה משמט כספים אע"ג דשמיטת קרקע לא נהגה בהן ול"ם רק בזמן ולא במקום . ובמקום ל"ם ובזמן שמיובל מוטב אפי' במו"ל נהגה שמיטת כספים ובזמן שאין היובל מוטב אפי' בל"ה אי אתה משמט כספים עיי' קידושין ל"ם ב' : (ח) דאם כן אמי דמקני לי' נדמא בדיקלא כו' כל"ל גימרן ל"ז מ' (ואפי' אם אתר הדור מי' ק"כ) : (ט) ורבנן דבי רב אתי מבבל כו' אם ואפי' בר"ן במוף הסוגיא ואפי' בע"י ס"ז אפי' ב' ואם בעו"ע אפי' מ' : (י) ולרבנן דפליגי עלי' דר' ס"ל דאפי' מדאורייתא כו' כל"ל ור"ל דם"ל דשמיטת כספים מוהגת אפילו בזמן המיובל במו"ל אפי' מדאורייתא : (יא) אבל יובל לא נהיג דכתיב וקראתם דרור כו' שכתן ל"ב ב' ואפי' במוס' גימרן ל"ו מ' ד"ה בזמן שאתה כו' בשם ר"ם ישו"ם היסב (תולי כוונת רבינו להוציא מזה ואפי' במי הכמכ"ן לגימרן שהשכים לרבינו ומש"כ בשם' שם בשה"ד דעזרא מני לכל היב שבמים הכמכ"ן כ' לסיפן) : (יב) שסקו יובלות ומסתברא דהלכה דמוהג מדאורייתא וכרבנן כו' כל"ל : (יג) מדגרסינן בהניזקין הנוטע בשבת בשוגג כו' גימרן ל"ג ב' : (יד) ומ"ם שביעית כו' וגרסינן במשקין יכול ילקה כו' כל"ל מו"ק ג' ב' ושו"ם : (טו) וקי"ל הלכה כר' כרבן ואפי' בכמכ"ם פ"ם מה' שמיטה ויובל ה"ב ישו"ם ואפי' שם בה"ה דהוה ס"ל דשמיטת קרקע מוהגת בזה"ז ד"ם ישו"ם היסב ולא"ה לית לחמי לרבינו משם דגימרן ומו"ק כלום מכל רבינו ס"ל דלרבי לחמי

שמיטת

מחבירו ולא מחבירו. (טז) והא דסכריו ר' ינאי פוקו וזרעו בשביעיתא משום ארנונא (יז) ופריש ר"ש דס"ל כרבי דאמר שביעית בזמן הזה דרבנן לא דיק לן (יח) דאפילו לרבנן דאמר מפני האונסין מותר (יט) והכי מוכח בירושלמי בסנהדרין ובשביעית בראשונה שהיתה מלכות אונסת הורי ר' ינאי (כ) שיהא חורש הריש ראשונה תר משפר הוה איעבר בשמיטה וכו' עד לא אתאן אלא למיגבי ארנונא וכו'. ר' יונה וז"ל יוסי (נא) הורון למאפי לארם וקנה בשבתא אסר רבי מונא קושייתא קומי ר' יונה לא כן אמר ר' זעירא נסנו בעליות בית נתזה כלוד על כל עבירות שבתורה אם יאמר גוי לישראל זכו' (כב) ולא קיבל מהן אסר לא אתון משמרתון אלא מיכול פיתא חמימה שמעינן מיהא דר' ינאי אפי' בשביעית דאוריתא קאמר (כג) והיינו דגרמינן בע"א א"ר הונא בריה דרב יהושע האי כאי דלא ידע כתה בשביעתא וכו'. נפקא מינה לשטיטת כספים האידנא. (כד) ירושלמי בפ' בתרא דשביעי' את אחיך תשמט ידיך ולא המוסר שטרותיו לב"ד מכאן סמכו לפרוזבול מן התורה ופרוזבול מן התו' (כה) כשהתקין הלל לדבר הזה' (כו) קשייתא קומי ר' אחא. כמאן דאמר מעשרות מדבריהן ברם כמ"ד מעשרות מדברי תורה התקין הלל על דברי תורה אמר ר' יוסי וכי משעה שגלו ישראל לבבל בלום נפטרו אלא מן המצוות התלויות בארץ. והשמטת כספים נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ דבר תורה (כז) חזר ר' יוסי ואמר כלו' בשביעית בזמן הזה הוא דכתיב וזה דבר השמיט שמוט בשעת שהשמטה נוהגת בארץ דבר תורה השמטת כספים נוהגת בין בארץ בין בח"ל דבר תורה וכו' עד מדבריהם (כח) וש"מ דתקון פרוזבול אפי' בחוצה לארץ הוא תמן אמר אפי' למ"ד מעשרות דבר תורה (כט) מודה בשמיטה שהוא מדבריהם. תנן וזה דבר השמיטה שמוט רבי אומר שתי שמוט' שמיטה ויובל בשעה שהיובל נוהג שמיטה נוהגת דבר תורה. פסקו היובלי' שמיטה נוהג' מדבריהן (ל) ובפר' ששי בשביעית הוקש ביאתן ביומי עזרא לביאתן ביומי יהושע מה ביומי יהושע פטורין היו ונתחייבו (לא) אף ביומי עזרא. ממה נתחייבו. רבי יוסי בר' חנינא אמר מדברי תורה נתחייבו דכתיב והביאך ה' אלהיך וגומ' מקיש ירושתך לירושת אבותיך וכו' ר"א אומר (לב) מאילהן קיבלו המעשרות וכו' ותניא תמן שביעית משמט' מלוה בשטר ושלא בשטר רב ושמואל דאמרי תרויהו בשטר שטר שיש בו אחריות נכסים שלא בשטר שטר שאין בו אחריות נכסים. ובל שכן מלוה על פה (לג) ואע"ג דתני' אינו משמיט אפילו הבי הלכה כריש לקיש דהא רבי יוחנן גופי' לא עביד בה עובדא וקא דחי לה דילמא ההיא בית שמאי היא דאמרי שטר העומד ליגבות כנגבו דמי. (לד) ירושלמי אתא עובדא קומי רבי יוחנן בשטר שיש בו אחריות והורי משמט אסר מפני שאנו למידין מן ההלכו' אנו עושין אותו מעשה מדקאמר דילמא ב"ש היא דאמר שטר העומד ליגבות כנגבו דמי ש"מ דלית הילכתא כוותיה (לה) והכי גמי גרסינן בפרק כל הנשבעין הא מני ב"ש היא דאמר שטר העומד ליגבות כגבוי דמי ולית הילכתא כוותיה (לו) ותא דגרסינן בפרק האשה מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש כתוב' ב"ש קסברי ב"ש שטר העומד ליגבות כנגבו דמי דמשמע דהלכה כוותיהו דאי כב"ה (לז) כיון דאית להו מדרש כתובה דהא חזרו להורות כב"ש איבא למימר את אני יורש אשתו אין אני קובר. ואי משום כתובה לא ניתנה ליגבות מחיים וקשיא הילכתא אהילכתא ולא היא מיהא ליבא למישמ' מינה כלל דב"ה אית להו ניתנה כתובה ליגבות מחיים דיבם (לח) ואית להו מדרש כתוב' דיבם כאחר דמי ומיהו לא ניתנה כתובה ליגבות מחיים דבעל (לט) ואפילו דברי הכל ליגבות אינה עומדת ולא אמרי שטר העומד ליגבות כנגבו דמי אלא בשומר יבם. ועל שטר שעבר עליו זמן השמיטה (ס) אמר רב יהודה אמר שמואל נאמן אדם לומ' פרוזבול היה לי ואבד ומותבינן עלה מיהא דתנן וכן בעל חוב שהזציו שטר הוב ואין עליו פרוזבול היו אלו לא יפרעו ואוקימנא בתנאי וקי"ל דסתם מתני' ומחלוקת דבריהא הלכה כסתם דמתניתין והילכך אינו נאמן (סא) ואיבא מאן דפסיק כרבנן ונאמן (סב) ואפי' למ"ד נאמן בשבועה (סג) הקפת הגוה אינה משמטת (סד) ואם עשאה מלוה משמט' לו' יהודה דאמר הראשונה משמטת וכו' (סה) השוחט את הפרה וחולקה בראש השנה אם היה חורש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט (סו) ואוקימנא בפרק השואל למ"ד הלואת יום טוב לא ניתנה ליהבע מיפא דאי יהיב ליה שקיל ולא צריך למימר ליה משמט אני דישא צריך למימר ליה משמט אני ומסתברא דיהיב ליה ביום טוב דאי לאחר יום טוב פושמט הוא דשביעית סופא משמיט והא דתנן המחזיר חוב לחבירו צריך לומר לו משמט אני דווקא בשביעית (סז) אבל לאחר

שער החדש

ומיי"ם בהל"ח פי' ה"ז וכפי' ס"ז ופפי' ג': (לד) ירושלמי פסחים קומי ר"י בשטר שיש בו אחריות נכסים כו' כ"ה בזמן הזה כו' וכ"ה בעמ הלמנ"ן בתי' שם הלכ' ומשום שם ד"ה בזמן פסחים כו' ומיי' בכל הנ"ל ג' ד"ה מנו יוכלוס כו' יעו"ש היסב ומיי' בפו"כ פ' בהר פרשה ג' ובפי' כ"ם מפסחים שם יעו"ש היסב: (טז) והא דסכריו ר' ינאי פוקו וזרעו בשביעית משום ארנונא כו' יעו"ש היסב ומיי' בפו"כ פ' בהר פרשה ג' ובפי' כ"ם מפסחים שם יעו"ש היסב: (יז) ובפיה כ"ם שם ומיי' בפו"כ פ' בהר פרשה ג' ובפי' כ"ם מפסחים שם יעו"ש היסב: (יח) דאפי' לרבנן דאמרי דאוריי' מפני האונסין מותר בשביעית אסור לזרוע ולקצור ולבצור אבל מותר לחרוש ולנכש ולעדר ולסמוך את האילנות ולעשות כל צרכיהן ע"כ ועיי' בתוס' ר"פ ב"מ ובפ' ר"ג ד"ה ומיי' בפ"ו מהלכות שמיטה ויובל הל' ב' וכ"כ הרמב"ם בפי' המשניות פ"ד דשביעית מ"ט ובפי' כ"ם מפסחים שם יעו"ש היסב: (יט) והכי מוכח בירושלמי בסנהדרין ובשביעית פ"ו ה"ב: (כ) שיהא חורש הריש ראשונה תר משפר הוה איעבר בשמיטה וכו' עד לא אתאן אלא למיגבי ארנונא וכו'. ר' יונה וז"ל יוסי (נא) הורון למאפי לארם וקנה בשבתא אסר רבי מונא קושייתא קומי ר' יונה לא כן אמר ר' זעירא נסנו בעליות בית נתזה כלוד על כל עבירות שבתורה אם יאמר גוי לישראל זכו' (כב) ולא קיבל מהן אסר לא אתון משמרתון אלא מיכול פיתא חמימה שמעינן מיהא דר' ינאי אפי' בשביעית דאוריתא קאמר (כג) והיינו דגרמינן בע"א א"ר הונא בריה דרב יהושע האי כאי דלא ידע כתה בשביעתא וכו'. נפקא מינה לשטיטת כספים האידנא. (כד) ירושלמי בפ' בתרא דשביעי' את אחיך תשמט ידיך ולא המוסר שטרותיו לב"ד מכאן סמכו לפרוזבול מן התורה ופרוזבול מן התו' (כה) כשהתקין הלל לדבר הזה' (כו) קשייתא קומי ר' אחא. כמאן דאמר מעשרות מדבריהן ברם כמ"ד מעשרות מדברי תורה התקין הלל על דברי תורה אמר ר' יוסי וכי משעה שגלו ישראל לבבל בלום נפטרו אלא מן המצוות התלויות בארץ. והשמטת כספים נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ דבר תורה (כז) חזר ר' יוסי ואמר כלו' בשביעית בזמן הזה הוא דכתיב וזה דבר השמיט שמוט בשעת שהשמטה נוהגת בארץ דבר תורה השמטת כספים נוהגת בין בארץ בין בח"ל דבר תורה וכו' עד מדבריהם (כח) וש"מ דתקון פרוזבול אפי' בחוצה לארץ הוא תמן אמר אפי' למ"ד מעשרות דבר תורה (כט) מודה בשמיטה שהוא מדבריהם. תנן וזה דבר השמיטה שמוט רבי אומר שתי שמוט' שמיטה ויובל בשעה שהיובל נוהג שמיטה נוהגת דבר תורה. פסקו היובלי' שמיטה נוהג' מדבריהן (ל) ובפר' ששי בשביעית הוקש ביאתן ביומי עזרא לביאתן ביומי יהושע מה ביומי יהושע פטורין היו ונתחייבו (לא) אף ביומי עזרא. ממה נתחייבו. רבי יוסי בר' חנינא אמר מדברי תורה נתחייבו דכתיב והביאך ה' אלהיך וגומ' מקיש ירושתך לירושת אבותיך וכו' ר"א אומר (לב) מאילהן קיבלו המעשרות וכו' ותניא תמן שביעית משמט' מלוה בשטר ושלא בשטר רב ושמואל דאמרי תרויהו בשטר שטר שיש בו אחריות נכסים שלא בשטר שטר שאין בו אחריות נכסים. ובל שכן מלוה על פה (לג) ואע"ג דתני' אינו משמיט אפילו הבי הלכה כריש לקיש דהא רבי יוחנן גופי' לא עביד בה עובדא וקא דחי לה דילמא ההיא בית שמאי היא דאמרי שטר העומד ליגבות כנגבו דמי ש"מ דלית הילכתא כוותיה (לה) והכי גמי גרסינן בפרק כל הנשבעין הא מני ב"ש היא דאמר שטר העומד ליגבות כגבוי דמי ולית הילכתא כוותיה (לו) ותא דגרסינן בפרק האשה מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש כתוב' ב"ש קסברי ב"ש שטר העומד ליגבות כנגבו דמי דמשמע דהלכה כוותיהו דאי כב"ה (לז) כיון דאית להו מדרש כתובה דהא חזרו להורות כב"ש איבא למימר את אני יורש אשתו אין אני קובר. ואי משום כתובה לא ניתנה ליגבות מחיים וקשיא הילכתא אהילכתא ולא היא מיהא ליבא למישמ' מינה כלל דב"ה אית להו ניתנה כתובה ליגבות מחיים דיבם (לח) ואית להו מדרש כתוב' דיבם כאחר דמי ומיהו לא ניתנה כתובה ליגבות מחיים דבעל (לט) ואפילו דברי הכל ליגבות אינה עומדת ולא אמרי שטר העומד ליגבות כנגבו דמי אלא בשומר יבם. ועל שטר שעבר עליו זמן השמיטה (ס) אמר רב יהודה אמר שמואל נאמן אדם לומ' פרוזבול היה לי ואבד ומותבינן עלה מיהא דתנן וכן בעל חוב שהזציו שטר הוב ואין עליו פרוזבול היו אלו לא יפרעו ואוקימנא בתנאי וקי"ל דסתם מתני' ומחלוקת דבריהא הלכה כסתם דמתניתין והילכך אינו נאמן (סא) ואיבא מאן דפסיק כרבנן ונאמן (סב) ואפי' למ"ד נאמן בשבועה (סג) הקפת הגוה אינה משמטת (סד) ואם עשאה מלוה משמט' לו' יהודה דאמר הראשונה משמטת וכו' (סה) השוחט את הפרה וחולקה בראש השנה אם היה חורש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט (סו) ואוקימנא בפרק השואל למ"ד הלואת יום טוב לא ניתנה ליהבע מיפא דאי יהיב ליה שקיל ולא צריך למימר ליה משמט אני דישא צריך למימר ליה משמט אני ומסתברא דיהיב ליה ביום טוב דאי לאחר יום טוב פושמט הוא דשביעית סופא משמיט והא דתנן המחזיר חוב לחבירו צריך לומר לו משמט אני דווקא בשביעית (סז) אבל

לאחר שביעית לא (סח) וכן פר"ש בתוספתא דנישין האחם והמפת' ומוציא שם רע וכל מעשה ב"ד אינן משמשין המלוה על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אינן משמשין. ירושלמי (סט) פשיטא דאמר מילתא מלוה שהוא נעשית כפרנית אינה משמטת כפרנית שנעשית מלוה משמטת. (ג) הפרוזבול אינו משמט וזה אחד מן הדברים שתיקן הלל וכו' וזהו גופו של פרוזבול מוסרני לכם פלו' ופלו' הדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי על פלו' שאגבנו כל זמן שארצה והדיינין הזתמין למטה או העדים (נא) פרוזבול המוקדם כשר והמאוחר פסול שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשירין (נב) וגרסי' בתוספתא כשר בגט פסול בפרוזבול כשר בפרוזבול פסול בגט כשר באשה פסול ביבמה כשר ביבמה פסול באשה כשר בגירושין פסול בחליצה כשר בחליצה פסול בגירושין. תשובה לרבינו נסים. על שני ענינים האחד שצריך כתיבתו אתר הלואה מדנרסינן במשנה כל שיש לי ולא קתני שיהיה לי. (גג) והא דתני בתום' כל מלוה שלאחר פרוזבול אינו משמיט. אין מוסכין אלא על משנת' והשני שיכתוב אותו קודם השמטה (גד) בדתנן איסתי כותבין עליו פרוזבול ערב ראש השנה של שביעית היכא שהלוה בניסן בשנת ו' של שביעית והלוה לו מלוה אחרת בניסן בשנת ז' של שביעית והודיע לדיינים שתי הלוואות אלו. והדיינים הקריסו הפרוזבול שני באדר שלפני ניסן דהוה ליה פרוזבול מוקדם למלוה שניה כשר לפי שחן הדיעו כתר שלפי פה שעשו אין כן הדין שיגבה אלא למלוה ראשונה אבל למלוה שניה אין לו לגבות לפי שזמן פרוזבול קדם למלוה שניה ואין ראוי שיפרענו לאחר השמטה. נמצא שהוא כשר לגבות בו מלוה ראשונה. אבל אם הודיע לדיינין באדר בשנה ששית והלוהו הסמוך בניסן של ששית. ואיתרו הדיינים את הפרוזבול וכתבו זמן הפרוזבול באייר שלאחר ניסן סניסן של שנה ששית הרי זה פסול. ואפילו מלוה ראשונה אין גובין בו לפי שאיתרו זמן הפרוזבול וייפו את כוחו שהרי הפרוזבול אומר שלאחר שתי הלואות היו וסשום הכי פסול לגסרי. ואפילו למלוה הראשונה אינו ראוי. כדגרסינן בגמרא דבני מערבא פרוזבול המוקדם כשר מפני שהוא מורע כוחו (גה) והאי פירושא לא בריר לן. ומסתברא דכל מלוה שנעשית אחר זמן הפרוזבול אינה משמטת (גו) בשעה שמוציא הפרוזבול בב"ד כותב בו וכל חוב שיש לי ולישנא מעליא נקט. (גז) והא דתשב"ג (גח) דתוספתא עיקר ופרוזבול שעושה חלוה למלוה בשטר חוב שכותב ללוה ונותנו למלוה. (גט) כדתנן וליתומים ולגבסי אפיטרופוס והתם לוון נינהו. והיינו דתנן פרוזבול המוקדם כשר שאם הלוה לוה ממנו בניסן וצוה הלוה לדיינין לכתוב הפרוזבול בארר שלפניו ואם לוה בניסן ואיתר זמן הפרוזבול באייר פסול מפני שהלוה מייפה את כוחו שבהלואה שהיה קודם הזמן בפרוזבול משמע (ס) והא דגרסינן איסתי כותבין פרוזבול ערב שביעית לא בא למעט אלא שאין כותבין אותו משכנס שביעית אבל קודם שביעית כותבין אותו בכל שעה עד ערב שביעית וכותבין זמן ההלואה או כותבין כל חוב שיש לי משנה ראשונה של שמוטה שאגבנו כל זמן שארצה. (סא) והיא תוספת איתשיל קמי גאון (סב) ופי' כשר באשה פסול ביבמה כשר ביבמה פסול באשה שאמרה מת בעלי תינש' (סג) אבל אינה נאמנת לומר מת יבמי שאינשא כשר בחליצה פסול בגירושין (סד) חליצה מועלת כשירה גט מועלת פסול (סה) חליצה מעושית פסולה גט מעושה כשר ולא פירש פסול באשה כשר ביבמה. ומס' גט כשר באשה ופסול ביבמה חליצה כשירה ביבמה ופסול באשה (סו) כדגרסינן בקידושין ותהא אשה יוצאה בחליצה מקל וחומר ותהא יבמה יוצא בגט מקל וחומר. (סז) תנן התם אחד לוה מחמשה כותב פרוזבול לכל אחד ואחד חמשה לוין מאחד אינו כותב אלא פרוזבול אחד לכולן (סח) אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע אם אין לו מזכהו בתוך שדהו כל שהוא היתה לו שדה מושכנת לו בעיר כותבין עליו פרוזבול ר' הוצפית אסר כותבין לאיש על נכסי אשתו וליתומים על נכסי אפיטרופוס ודוקא יתומים שלוו כותבין פרוזבול אבל יתומים שהלוו אין צריכין פרוזבול (סט) כדאיתא בגמ' ר"ג ובית דינו אביהן של יתומים (ע) אמר ר' חייא בר אשי אמר רב אפי' קלח של כרוב. (עא) ירושלמי בשם רב מי שאין לו אלא קלח אחד בתוך שדהו כותבין עליו פרוזבול. והא ר"נ השותפין והאריסין והאפיטרופין אין להם פרוזבול אמרי תמן כל קלח וקלח של שותפו' הוא ברם הכא שלו הוא (עב) מהו לכתוב לאפיטרופוס על נכסי יתומין נשמע מן הדא כותבין לאיש על נכסי אשתו מהו לכתוב לאשה על נכסי בעלה נשמע מן הדא וכן ליתומי' על נכסי אפיטרופוס (עג) ואמ' ר"י השאילו מקו' לתנו' ולבירי' כותבין עליו פרוזבול (עד) ת"ר אין לו קרקע ולעדי' יש להן קרקע כותבי' עליו פרוזבול לעדי' אין להם קרקע ולחייב לו יש לו קרקע כותבין עליו פרוזבול מד' נתן (עה) ירושלמי

רב

שער החרש

כו' כל"ל : (נט) כדתנן וליתומים על נכסי אפטרופוס והתם לוון נינהו כל"ל ר"ל דמייתי לבינו מלי' דזמנין הלוה כותב פרוזבול כדתניא דכותבין ליתומים על נכסי אפטרופוס והתם מיירי דיתומים הן לוון ולא מלוין עיי"ש גם"י דסבירא ליה דכותבין למלוה שהלוה ליתומים וכותבין על נכסי אפטרופוס מכל לבינו מפרש לה כמשמעו דכותבין להלויס גופייהו ועיי' נסי' ס"ז כעי' ל"ב דסס פסק כלישנא קמא ועיי' כר"ן פ"ב דגיטין : (ס) ופסק דגרסי' לימתי כותבין פרוזבול מלב שביעית כו' ועיי' סי' כל"ל סעי' ל"ח וכב"י. סס סעי' ל"ב יעו"ש מ"ש בזה בסס ס' הלמב"ן והמוסיף הוא מלישנא דמ"ק ולא מלישנא דהמב"ג המובא בסוס ס"ז יעו"ש בסוסיפתא הוא ומיי"ש בהגהת הגר"א : (סא) והסיק סוסיפתא לימתי קמי גמון כל"ל : (סב) ופי' הסתם שתמכה מת בעלי תכתם . יבמות קי"ד ב' ופס בכל הפרק : (סג) אבל אינה נאמנת לומר מת יבמי שתכתם . ב"ב ל"ד ח' קי"ח ב' : (סד) חליצה מועלת כשהיא גם מעושה כשר כו' סס ק"ו ח' : (סה) חליצה מעושית פסולה גם מעושה כשר כו' סס יעו"ש היכא ולפ"ד אזה מיושר כי למסקנת סוים הסתם בזה יעו"ש היכא ועיי' לקמן בהי חליצה חוש מ"ח : (סו) כדגרסי' בקידושין ותסס תסס יולפס בחליצה מק"ו כו' קידושין י"ד ח' : (סז) תנן התם ח' לוה מחמשה כותב פרוזבול לכל ח' וח' כו' פ"י דבמיעית מ"ה ועיי"ש סעי' כ"ג כ"ז : (סח) אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע כו' סס פ"י מ"ח ועיי' גיטין ל"ז ח' : (סט) כדאי' בגמרא ר"ג וב"ד כו' ביתין סס ב"ק ל"ו ב' ופס סעי' כ"ח : (ע) אפ"ח כר אפי ח"כ אפילו קלח של כרוב כו' גיטין סס ל"ו ח' : (עא) ירושלמי בשם רב מי שאין לו אלא קלח ח' כו' : (עב) מהו לכתוב לאפטרופוס על נכסי יתומין כו' סס גירושלמי דמביאים ס"י ס"ג : (עב) מהו לכתוב לאפטרופוס על נכסי יתומין כו' סס על הגי' בדפוס זיטמיר. וכן הגיה הב"ח בשער מ"ה חוח י"ם יעו"ש : (עג) ואמ"י השאילו מקוס למנוי וכיוצים כו' גיטין ל"ז ח' וסס סעי' כ"ג ויעי' לעיל מאמר ג' חוח ק"י : (עד) ת"ר אין לו קרקע ולעדי יש לו קרקע כותבין עליו פרוזבול לעדי' אין להם קרקע ולחייב לו יש לו קרקע כותבין עליו פרוזבול מדר' נתן בכ"מ בשם הגר"א וכן הגיה בסוסיפתא עיי' בכ"מ והכן : (עה) ירושלמי דמביא לעיל מאמר ג' חוח ק"י : (נח) דסוסיפתא עיקר והא דקתני הפרוזבול המוקדם כשר והמאוחר פסול היינו פרוזבול שעושה הלוה למלוה כשם"ח שכותבין ללוה ונותנו למלוה

רב אסר והוא שיש לו קרקע למלוה וללוה (עו) ר' אחא אסר למלוה אע"פ שאין ללוה. ללוה אע"פ שאין למלוה (עז) אבל ר"ש פי' ללוה (עח) ואיכא למיסר טעמא משום דלא שכיח הוא דלית קרקע לחד מיניהו. (עט) ומסתברא דוקא שלא בשעת הלואה. אבל בשעת הלואה אינו משמיט. (פ) נרסי' באיזהו נשך האי משכנתא באתרא דלא מפלקי בעל הוב גובה היסנה ואין השביעית משמטה וכו' ש"מ דמשכנתא סתמא דמצי למפלוקי בזוזי שביעית משמטה ודוקא משכנתא דארעא דליכא למיסר דקני ליה מדר' יצחק (פא) דלאו בני השבה נינהו אבל משכנתא דמטלטלין קני להו מדר' יצחק ואין שביעית משמטת לעולם (פב) ואפי' בשעת הלואה קני משום פרוטה דרב יוסף. ומצא רבינו יעקב בתשובת הגאונים (פג) המלוה מעות על ביתו ועל חצירו (פד) שביעית משמטתו המלוה בשטר ושלא בשטר (פה) ואנא חזינא בתשובת הגאונים השמטת כספים בזמן הזה בחוצה לארץ צריך המלוה לומר ללוה משמט אני שלא תשתכח תורת השמטה (פו) ירושלמי שמואל אסר אפי' על המחט שלו שנא' ואשר יהיה לך לא המוסר שטר לב"ד (פז) רבנן דבי רב אשי מסרי מליהו להדדי ר' יונתן מסר מילי לר' חייא בר אבא אסר ליה מי צריכא מידי אחרינא אסר ליה לא (פח) תנן התם המחזיר חוב לחבירו בשביעית צריך שיאסר לו משמיט אני כיוצא בו רוצה שגלה לעיר מקלטו ורצו אנשי העיר לכבדו אומר להן רוצה אני (פט) אסר רבא ותלו ליה ללוה עד דאסר ליה הכי וכשיאסר לו במתנה אני נותנם לך (צ) ירושלמי אומר בשפה רפה והיסין פשוטה לקבל (צא) ביוצא בו כו'. ירושלמי אסר ר' יוסי הדא חד בר נש דתני הדא מיכלא והוא אזל לאתר ואינון מוקרין ליה בגין הרתי צריך למיסר להו הדא מיכלא אנא הבים (צב) תנן התם המחזיר חוב בשביעית רוח הכמים ניחה היסנו ומסתברא מדקאסר המחזיר שאינו רוצה ליהנות בממון חבירו (צג) אבל לכתחילה אין לו להחזיר. (צד) אסר שמואל אין כותבין פרוזבול אלא כגון בי דינא דסורא או בי דינא דנהרדעא. (צה) ואסר האי פרוזבול עולבנא דדייני (צו) הילכך לא מיבעיא למ"ד לדריה תקין דלא מהני אלא אפי' למ"ד לדרי דעלמא תקין האידנא ליכא בי דינא ועולבנא הוא לן למיכתב פרוזבולא ולא מהני (צז) ולא כתבינן לטופסיה. (צח) גרסינן בפ' כיצד העדים אר"י אסר שמואל המלוה את חבירו לעשר שנים אין שביעית משמטת ואע"ג דאתי לידי לא ינש השתא מיהא לא קרינא ביה לא ינש (צט) ואר"י אסר שמואל המלוה את חבירו על מנת שלא תשמטנו שביעית שביעית משמיטתו (ק) ואסיקנא ע"מ שלא תשמיטנו שביעית אין שביעית משמטת ע"מ שאין בו השמטת שביעית הרי יש בו השמטת שביעית. וכן הילכתא. ורבינו האי זצ"ל כתב (קא) בטופסי דשטרי בדלא שמיטתא (קב) והלל (קג) דתקין פרוזבול לא תקין ע"מ דתקנתא דהתירא תקין. תקנתא להתנות על דבר איסור לא תקין. (קד) ואר"י אסר רב נאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואבד ומסתברא דנאמן בשבועה. (קה) גרסינן בתוספתא. ר' שמעון אומר הוא משמיט ואין יורשין משמיטין שנאמר שמט כל בעל משה ידו. (קו) גרסי' בפ"ק דע"א אסר רב הונא בריה דרב יהושע האי מאן דלא ידע כמה שני בשביעי לישיוליה לתנא כמה תני ולישקול מכל

שער החדש

כו' שם פ"י ה"ג ולפ"ז שם דקאמר מין כותבין פרוזבול הלוה על הקרקע היינו שיש לשטיסס קרקע ושם מין למחר מכס הרי מכירו מזכה לו מעלה: (עו) כ' אחא אסר למלוה מע"פ שאין ללוה כו' וכ"ב כ"י כמו שהוא לפנינו וכזה מיושב תמיכת הב"י בכפי כ"ל על בעה"ם דשם רב וכ"י הלכה כר"י יעו"ש וע"כ רב שפי דקקע לי' נדמה דדיקולא בוודאי ליה לי' כמו רב אחא דלכך אחא למלוה יש לו שוב ע"ל לזכות וכ' שם פ"ל דה"ק דשם מין לו היינו כ"ל לשום ע' מהן ליכא קרקע דשם יש למחר מכס שוב מין לגיך לזכות להפני: (עז) לכל כ"ם פי' ללוה. כ"ל ורפ"י פי' דבעינן שיהא ללוה קרקע כל שהוא ולכאורה הוא דלא כרב ולא כרב אחא. עיי' כה"י נעתין ל"ז ע' יעו"ש כל הסוגיא דקמדיין רק מלוה שיהי' לו קרקע ולא המלוה: (עח) ואיכא למימר משום מכוס דלא שכיח הוא כו' כ"ל דשם דאחקי לרכס"י לשם משום דכל לשון המשנה מיירי דקאיד על אד דווקא דקאתי ושם אין לו קרקע כו' משמע דקאי על ע' מהן ויותר משמכחת דקאי על הלוה ומשמעה שכתב רש"י ז"ל יעו"ש ועל זה כתב רבינו דליכא מכאן הכרע די"ל משום דלא שכיח דלא הוי לשום ע' מהן לכן נקט כלשון יחיד ולעולם י"ל כרב דבעינן שיהא לאחוויהו קרקע וע"ז קאמר דשם אין לו ע' מהם ה"ז מזכהו בתוך שלו לתבירו. כמלא"ד לשטם דבריו ולכאי כ"ש בזה ולולי ים מסכון לו ס"ם בדבריו: (עט) ומסתברא דווקא שלא בשעת הלוואה כו' כ"ל אז בעין קרקע דווקא אבל בשעת הלוואה אז כותב פרוזבול אף שאין לו קרקע כשר לפרוזבול דאז דומה כלילו מחוה ס"ם שלא משמטי שביעית למכותר לקמן אות כ"ז דמכאי וכיון שכותב פרוזבול בשעת הלוואה לא גדע ממחשה עמו על מנת שלא משמטו שביעית: (פ) נרסי' בפיזהו נשך דמי לפלוגי אות ס': (פא) דלאו בני השבה נינהו. כ"ל דר' יצחק נמיר לה דבע"ח קונה משכון מדכתיב ולך תהי' צדקה וגו' ושם אינו קונה לדקה מניין כו' עיי' פסחים כ"ת ב' יעו"ש וש"נ והיינו דווקא במטלטלי דבני השבה שם דבכל ערב ובוקר ממזיגים לגוה מה שח"כ במקקפי וכן מוכח בנעתין ל"ז ע' דבמשכון קרקע לא מסכי קנין כל' יצחק יעו"ש: (פב) ואפי' בשעת הלוואה קני משום פרוטה דרב יוסף. כ"ל דשל בעיטם המוכרים דמשום ר' יצחק ג"כ אינו מייב בלוטסין לך בנגיבה ואבדה כש"ם עיי' חוס' ב"מ פ"ב ב' בד"ה אימור דתי"י כו' ובמוטות מ"ד ע' ד"ה שומר אבדה וכו' וש"ל דשל יצחק כיון דהוא שלו לעניו להמחייב בנגיבה ואבדה וה"ג משום פרוטה דרב יוסף דמשמה ס"ם מיקרי שלו לעניו דקני ליה לעניו המשמת כספים ועיי' בחוס' שם ושם דלעניו המן כ"ז שלא קני לי' אף דהיה ס"ם ע"ז לא מייב בשל יצחק ובל יראה יעו"ש היטב ולולי ס"ל לרבינו למלך בין מתן למחיפה ועיי' בש"ך חו"מ סי' ע"ב ס"ק ע' שהאריך שם ופ"ש ב' נחום' ניסין ל"ז ע' בד"ה שלני משכון כו' ובקדושין ח' ב' ד"ה מכון לחתרים כו' ובספתים ל"ת ב' בחום' שם יעו"ש היטב ועיי' סי' ס"ז סעי' י"ב ופ"ע לקמן בס' מלוה על המשכון שם יכותר היטב לדעת רבינו יעו"ש בחום' פ"ם והלפה: (פג) המלוה מעות על ביתו ועל חצירו מבשים מממטתו. עיי' שם סעי' ב' ועיי' בנעה"ם שער מ"ה ח"ת חום

יו"ד: (פד) מבשים מממטתו. והמבשים מממטת שם המלוה בין בשטר בין שלא בשטר כ"ל ניסין ל"ז ע' ועיי' לעיל חום ל"ב: (פה) ואמא חזינא בתשובת הגאונים השמטת כספים בזמן הזה כו' עיי' לעיל חום ו': (פו) ירושלמי שמואל אסר למלוה אפי' שמין לו המחט ואשר יהיה לך שם ממיך ידך פרש מה שים לשמיך שמת ידך ואשר יהיה לך שם ממיך תשמט ידך ולא המוסר שטרותיו לב"ד רבנן דבי רב כו' כ"ל ירושלמי מבשים פ"י ה"ע יעו"ש: (פז) רבנן דבי רב אשי מסרי מילייהו להדדי. ניסין ל"ז ע' ושם סעי' כ': (פח) תנן התם המחזיר חוב לחבירו מבשים כו' מבשים פ"י מ"ת ובבא קמ"ת ב' וניסין ל"ז ב': (פט) אסר רבא ותלו ליה עד דאסר ליה הכי וכשיאסר לו במתנה אני נותנם לך כו' כ"ל שם בניסין ושם סעי' ל"ו יעו"ש: (צ) ירושלמי אומר בשפה רפה כו' פ"י מבשים פ"ג ופ"ב דמכות ה"ו: (צא) כיוצא בו וכו' ירושלמי אסר הדא מד בר נש כו' שם מבשים ובמכות: (צב) תנן התם המחזיר חוב מבשים כו' פ"י מבשים מ"ש: (צג) אבל לכתחילה אין לו להחזיר. דבריו קשים להבין כיון דאסור הוא לעשות כן ולוה מכמים נותה היטנו מ"ש לאסה לכתחילה אין לו להחזיר. ולולי כוונתו דהוא רק מצד מדת מסידות שאינו רוצה ליהנות בממון חבירו אבל מצד הדין אין עליו שום חיוב ום"ד למימר דלא שפיר אסרו אסור מכל וכל רק שטרתו שלא לגנות חומו אבל לכתחילה המיוב מומל על הלוה לשלם ע"ז קמ"ל דלא ועיי' בשנת ק"כ ב' כיון זה יעו"ש היטב ע"ש היטב בשעה"מ בשאר מ"ה מ"ת מום ד' יעו"ש היטב: (צד) אסר שמואל אין כותבין פרוזבול כו' ניסין ל"ז ב': (צה) ואסר שמואל האי פרוזבול עולבנא כו' כ"ל: (צו) הלכך לא מיבעיא למ"ד לדרי' תקין כו' יעו"ש היטב ולכאורה משמע דלא כרש"י דכש"י מסיק דלא תיקן לדרי עלמא אבל י"ל כי כש"י כ' זה למאי דקאסר מעיקרא אבל לפי מאי דמסיק לבסוף שם מייסר הילי יותר מהלל שה"נ לדרי עלמא נמי תיקן: (צז) ולא כתבינן לטופסי' י"ל דכיון לא כתב נוסח פרוזבול לפי שאין כותבין הילכתא ועיי"ם בתוס' ד"ה דאלייט לאסקוטי כו' ועיי' בש"ם שם סי' י"ב: (צח) גרסינן בפ' כיצד העדים אר"י אסר שמואל המלוה את חבירו לעשר שנים כו' מכות ב' ב' ועיי' בי' ס"ז סעי' י"ד: (צט) ואר"י אסר שמואל המלוה את חבירו ע"מ שלא תשמיטני כו' מכות שם ועיי"ם סעי' כ': (ק) ואסיקנא ע"מ שלא תשמיטני בשביעית אין שביעית משמטת ע"מ שלא תשמיטני בשביעית הרי יש בו השמטת שביעית: (קא) בטופסי בדלא שמיטתא. כ"ל בשטרי חוב כ' הכי כי היכי דלא ליתשמטנו בשביעית: (קב) והלל תקין פרוזבול כו' כ"ל ולא יקשה לך דש"כ אסה תיקון שלא משוזבול הו"ל לתקן לכתוב בשט"ח שלא ליתשמטנו בשביעית ע"ז מי לבינו מה שתירץ. ועיין בהידושי הרשב"ן בנעתין שהקשה זה יעו"ש שם"כ בזה ופ' בבדה"ב שם"כ בשם הריטב"ם יעו"ש בשפיף כ' וקדושין לדברי הרשב"ן: (קג) דתקון פרוזבול כי תיקון ע"מ דתקנתא דהתירא כו' כ"ל: (קד) ואר"י א"ל נאמן אדם לומר לבאי היה לי ואבד וכו' עיין לעיל חום מ': (קה) גרסי' בתוספתא ר"ש אומר הוא משמיט ואין יורשין משמיטין שנאמר שמט כל בעל משה ידו. כ"ל בשטרי חוב כ' שם שכותב שלא שפקין כן ועיי"ם בכ"י בשטי ל"ת: (קו) גרסי' בפ"ק דע"א אמר מאן דלא ידע כמה שני בשביעי

מאה תרתי וליחשוב כללי ביובלי ופרטי בשבועי וידע כמה שני בשבוע' ותנא הוא דחשיב מחורבן הבית הוא וקע"ב שנה אחר חרבן הבית נשלמו ארבעת אלפים (קז) ושנה של חרבן הבית בכלל קע"ב (קח) כי היכי דמנינן ארבעה עשרה שנה אחר שהוכתה העיר דשנה שהוכתה העיר בכלל שנה של חרבן קא חשיב. ומדקאמר לישקול מכל מאה תרתי ש"מ דהלכה כר' יהודה דאמר שנת חמשים עולה לבאן ולבאן וקי"ל דסוצאי שביעית חרב הבית נמצא למנין שאנו מונין לבריאת עולם (קט) תתקמ"ט לפרט שהוא לחורבן הבית אלף וקע"ב היום (קי) היא שנה ראשונה של שמיטה אלא דאיכא לישנא בנוסחא טובא (קיא) ואיכא דלא גרסי בהו נישקול מכל מאה תרתי אלא נישקול מיניהו תרתי וליכא לאוכוחי אי הלכה כר' יהודה אי לא (קיב) ולפום סוגיא דשמעתא שקלינן וטרינן דכי תיקנו רבנן דתשמט זכר לשביעית אפי' בחוצה לארץ בזמן הזה תיקון (קיג) ורב אסי ורבנן דבי רב אשי (קיד) ורבה נהגו שמיטה בבבל מיהו האידנא נהוג עלמא כר' (קטו) דהא ר' יוסי קאי כוותיה דגרסינן אמר ר' יוסי וזה דבר השמיטה שמוט בזמן שהשמיטה נוהגת בארץ דבר תורה השמטת כספים נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ דבר תורה (קטז) ור' אלעזר בר' שמעון בקירושין נסיב לה כוותיה. הילכך השמטת כספים כדין חובת קרקע כגון שמיטת קרקעות ותרומה ומעשר וכשבטלו תרומות ומעשרות בטלה השמטת כספים (קיז) וגרסי' בירושלמי רבותינו שבגולה היו מפרישין תרומה ומעשרות עד שבאו הרובים ובישלום מאן אינון הרובים תרגומניא ובימי רב אשי ורבה הוו נהגין תרומות ומעשרות (קיה) והשמטת בספים בבבל ופסקו אילו פסקה שמיטה ושורו ממתיבתא רבותי שבחוצה לארץ היו מפרישין תרומו' ומעשרות לאחר חרבן הבית (קיט) כרגרסינן רב טובי בר קיסנא הוה ליה גרבא דחמרא דתרומה וכו'. (קכ) ואמר רבא תרומת חוצה לארץ מבטלה ברוב ורבינא כי הוה מיתרמי ליה חמרא דתרומה הוי רמי תרין נטלי וכו'. וודאי תרומה לא נהגא בזמן הזה וליכא הפרשת תרומה אלא רבנן קמאי שאנו אומ' שמועה מפיהם היו סתמיהן לעצמן אע"פ ששרוין בסקום טומאה היו נוהגין טהרה וקדושה ואוכלין חוליהן בטהרה וספרישין תרומות ומעשרות כישראל השרויין על אדמתן. וכן לעניים מתנות עניים. (קכא) גרסינן רוי זרע בכישר לא היו עניים למישקל לקט שכחה ופיאה וכו' (קכב) וכישר כלום חייבת לקט שכחה ופיאה הרי מעשים בכל יום ובכל השנים ובכל הדורות (קכג) שאין מתנות עניים אלא בבבל ולא בשאר ארצות אלא מי שרצה להחמיר על עצמו. ואין לנו מרבותינו הראשונים ראיה סהם וכן יש לנו לומר שאין לנו ללמוד סהן לענין שמיטה. וכמו שפסקו תרומות ומעשרות בגולה בזמן הזה כך פסקו השמטת כספים דהשמטת כספי' איתקיש להשמטת חובת קרקע (קכד) אבל אליבא דהילכתא נהגא בחוצה לארץ וחכמי הדור שתלו הטעם ביובל אמרו שיובל היה נוהג בחוצה לארץ ועל זה השמטת כספים קשר אחד ובה שאמרו נסי דלא נהגא שמיטה בחוצה לארץ אלא בזמן שבתי דינים קבועין בארץ ישראל. (קכה) ולא חסר אלא יושבן שאלו לא היו כל יושביה עליה לא היה היובל נוהג אין השמטת כספים נוהג בחוצה לארץ לא בריר לן ועל כרם רבעי שאלתי לרב קרובינו החסיד ביון (קכו) דגמרי קודש מעשר נימא מה מעשר אינו נוהג בזמן הזה אפי' בארץ (קכז) כדאיתא בתמורה יכול יעלה אדם מעשר שני בזמן הזה וכו' כדאיתא התם כרם רבעי לא יהא נוהג. (קכח) ובירושלמי לא גרסינן מה מעשר אינו נוהג בסוריא (קכט) והשיב דסבירא ליה כמאן דאמר קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. (קל) כדקתני בבחירתא אמר ר' יהושע בן לוי שמעתי שסקריבין אע"פ שאין בית ומעשר שני אע"פ שאין חומה שקדושה ראשונה וכו' ור' אלעזר ור' יהושע הלכה כר' יהושע

ובסמכת

שער החרש

הוא מומר כו' כל"ל ועי' לעיל לוח כ"ג (ונ"ל כמה מני ולמקול מכל מאה כו') : (קז) ומנה של מורבן הבית בכלל קע"ב שנה כו' עיי' בכס"י ותוס' וככל"ם שם סי' ס' שסתירתו מזה ומה שכתב לכאורה מכאן הבית הסני מוכ"ב בשנת תמכ"ם לחלף תד'. וכיוצא ל"ג נמפי עלי' תד שתת רק שנוסם כגי' ר"ת שם נתוס' ע"ז יחו"ש שסוס ג"כ תימו שכתב ונכפי עלי' תד שתת יחו"ש ובעי' בכ"מ פ"י מה' שמיטה ויובל ה"ד יחו"ש היטב : (קח) כי היכי דמנינן מרבע שמיטה שנה כו' עיי' בערכין י"ב ב' יחו"ש היטב : (קט) תתקמ"ט לפרט שהוא לחורבן הבית אלף וקכ"ח היום שנה שנה כו' כל"ל דוק ותשכח דלקח קע"ב שנה שם תתקמ"ט שנה ותמלת חלף וקכ"ח ובעי' תמ"ב לעיל ותמחר ס' לוח כ"ח ובעי' ס' תחר הדור סי' קכ"ה שתוכיח שם כדברי רבינו יחו"ש היטב וע"ש בזה) : (קי) היא שנה ראשונה של שמיטה. דתחלף וק' שנה קוסוף על כל מאה ב' שנים נמלת כ"ב שנה שהם ג' שמיטות ושנה אחת-שהוא התחלת שמיטה הוסף עליהם עוד כ"ח שנה שהם ג' שמיטות ושנה אחת שהוא התחלת שמיטה וחזיל למעמי' דשקל כל' יהודה ובעי"ש בתוס' וע"ז לדעתם רבינו בשנת י"ב לחלף השני התחילה השמיטה לחשוב דוק ותשוב והיא כדעת התוס' דשם ובשנת ע"ד היתה שמיטה ובשנת פ"ח היתה שמיטה ועי"ש בע"פ ובעמוד סי' ס"ז שעי' ס' ועי' בגרמב"ם פ"י מה' שמיטה ויובל ה' ד' ה' ו'. שכ' שם שנת התקל"ו לחלף השמיטה היא שנה שלאחר שמיטה ולדעתם רבינו היא שנה ג' למחזור דוק ותשוב (ומש"כ בעמוד ולדעתם כמ"י סי' ס"ע שהשמיטה עיי' בע"י יו"ד סי' ע"ו ס"ו ובמיטה היא כוי' שנת תפ"ט מכת הבית ובמרימה בתו"ת שם) ושנה מבוארו כי בשנת תפ"ט מכת הבית בשמת שם"ת דערכין י"ב ב' ובתכה ים לעיכת דברים בזה ותכ"ת להלן : (קיא) ותיכת דל"ג בתו נשקול מכל מאה תרתי תלת נשקול מיניהו תרתי, תולי כוונתו על פיר"ת שתובת בתוס' שם יחו"ש היטב ושנה מי תלכה כר"י תו כדגרסן בבר בתמצי מזה בתיבורי על הרתב"ם פ"ת מה' בית הבחירה יחו"ש היטב : (קיב) ולפום סוגיא דשמעתין דשקלינן וטרינן בזה תוכח דכי תקינו רבנן כו' כל"ל וכבר נשתר למעלה בתוס כ"ג : (קיג) ורב אסי ורבנן דבי רב אשי כו' שם ע"ב : (קטו) דהא ר' יוסי קאי כוותיה כדגרסינן בירושלמי פ"ק דיומי חכ כו' כל"ל בבר הובא זה לעיל בתוס כ"ו : (קטז) ור' אלעזר בר"ש בקירושין כ"ו שם ל"ח ב' : (קיז) וגרסינן בירושל' בתוריו שבגולה פ"ק דשביעית ה"ג במ"ב בת"ה מה' תמן ותניא תוס קס"ה : (קיח) שהשמטת כספים בזמן ובשסקו אילו שסקו כספים כזמן שמיטת ומדרו ממתיבתא כו' כל"ל : (קיט) כדגרסינן רב טובי בר קיסנא הוה ליה גרבא דחמרא יו"ד ב' (ועי' בתי"ב יו"ד סי' ס"ב ובתו"ת ס"ב ובתו' ב"ב ד' ב' ד"ה אמר) ר' יהושע בן לוי שמעתי שסקריבין אע"פ שאין בית ומעשר שני אע"פ שאין חומה שקדושה ראשונה וכו' ור' אלעזר ור' יהושע הלכה כר' יהושע

ובסמכת

(קלא) ובמסכת זבחים גרסינן אמר רבה אמר ר' יוחנן שלשה נביאים עלו מן הגולה וכו' ובכל מקום הלכה כר' יוחנן (קלב) וקי"ל דמשנת ר' אלעזר בן יעקב קב ונקי (קלג) ור' יצחק דאמר שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה הא הדר ביה (קלד) ור' אלעזר בר' יוסי דריש אע"פ שאין לו עכשיו והיתה לו קודם לכן (קלה) ור' יוחנן וריש לקיש פליגי ביבמות בפ' הערל דאמר ליה ר"י לר"ל מיסבר קא סברית תרומה בזמן הזה דרבנן ואיהו סבירא ליה כמ"ד תרומה בזמן הזה דאוריתא והילכתא אפי' מעשר שני נוהג בארץ ישראל (קלו) וצריכא עיתא דהא אשכחן דר' אליעזר בפ"ק דחגיגה כך מקובלני מר' יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למשה מסיני וכו' וטעמא משום דקדוש' ראשונ' קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא משמע דהכי הילכתא (קלז) ור' יצחק דהדר ביה משום קושיא דרב מרי אמר האלהים אמרה ונמירנא לה מיניה וההיא קושיא דרב מרי היא דאוקמה בתנאי (קלח) ורבא סבירא ליה כמד"א לא קידשה לעתיד לבוא והילכתא כרבא:

אות פ"א אפיטרופוס

אפיטרופוס (א) הוא ששנינו יתומים ששמכו אצל בעל הבית או שמינה להן אביהן אפיטרופוס דומה לשליש אלא שהשלישות הוא בידו והוא דבר ירוע (ב) כדתנן המשליש מעות לחתנו ליקח שדה לבתו ואפיטרופוס אינו בידו ומינהו על כל צורכי היתומים לשמור הנכסים ולהאכיל היתומים. ולהבנים להן פועלים ולהוציא. ודוגמתו (ג) אתה תהיה על ביתי, והכי גרסינן בירושלמי את תהא אפיטרופא על ביתי. והוא על שלשה ענינים. אפיטרופוס שמינהו אבי יתומין. ואפיטרופוס שמינהו ב"ד ויתומים ששמכו אצל בעל הבית שלא נתמנה לא מאביהן ולא מב"ד (ד) כדגרסינן הנהו יתמי דהוו סמיכי גבי ההיא סבתא הויא לה תורתא שקל זבנתה ניהלייהו ארתו קרובים לקמיה דרב נחמן אמר להו מאי עיבדתה דסזבנה אסר להו יתומין ששמכו אצל בעל הבית תנן. כדתנן יתומים ששמכו אצל בעל הבית או שמינה להן אביהן אפיטרופוס חייבין לעשר פירותיהן. ומסתברא מדקתני להו גבי הדדי (ה) ש"מ לענין שבועה הרי הוא כאפוטרופוס שמינהו אבי יתומין ולא ישבע. (ו) ת"ר אפיטרופסין חייבין להפריש תרומות ומעשרות להאכיל אבל לא להניח (ז) ומוכרין בהמה עברי' ושפחות שדות וכרמים להאכיל אבל לא להניח. ועושין להן סוכה (ח) וקונים להם לולב שופר וציצית. ולוקחין ספר תורה תפילין ומזוזה ומגילה. ואין פוסקין עליהן צדקה. ואין מפדין עליהן את השבויין. ולא תנתומי אבלים ואין אפוטרופין רשאין לזון ולחוב על מנת לזכות בנכסי יתומין אם יבא בעל דין לערער על נכסי יתומין אין לאפיטרופוס לזון עמו אם מינה להן אביהן אפיטרופוס ואם דנו ונתחייבו. אין היתומין מצטרפין הילכך אין להם לפרוע חוב אביהן אלא בב"ד. (ט) גרסינן בפ"ק דקידושין מנין ליתומים שבאו לחלוק בניכסי אביהן שמעמידין להן אפיטרופוס לחוב על מנת לזכות ת"ל נשיא אחד נשיא אחד וכו' ש"מ להתחילה מעמידין אותו ע"מ לזכות ואם נתחייבו נתחייבו (י) ירושלמי בת"ק אין מעמידין אפיטרופוי ליתומין לחוב להן אלא לזכות להן ולבסוף אם חבו חבו (יא) ר' יוסי בר' חנינא אסר אין מעמידין להן בין לזכות בין לחובה מתניתא פליג' על ר' יוסי בר' חנינא מעמידין להן אפיטרופוי (יב) ומעידין בהן בפני אפיטרופוס בשור שלא זיזק (יג) אבל אפיטרופוס תובעין זכותן לאחרים ודנין אותן (יד) ואין אפיטרופין רשאין למכור ברחוק ולגאול בקיוב ברע ולגאול ביפה. ואינן רשאין למכור שדות וליקח עבדים. אבל מוכר עבדים ולוקח שדות רשב"ג אומר אף לא ליקח שדות דילמא לא משפיין (טו) ומוכרין שוורים ולוקחין שדות. ש"מ אין רשאין למכור אלא להאכיל. ולא אפי' מקרקע רע לקרקע יפה וכל שכן לעשות בהן סחורה שמא יגנבו ויאבדו (טז) אלא ברשות ב"ד וצוותא אביהן. (יז) ואם יאבד בו אונס אין היתומין מפסידין ואם הניח אביהן מעות ואין להן נכסים אחרים להאכיל (יח) היינו דגרסינן בפ' איזהו נשך אסר ליה רבא לרב יוסף זוזי דיתמי היכי עביד להו מר חזינן איניש דמהימן ויהבינן להו קרוב לשכר ורחוק להפסד (יט) ופרשתי באות כיס (כ) ובשמטרין קרקע מטריזין (כא) ואין מבריזין על העברים והשטרות וכו' בבקורת (כב) ונרסינן בפ' אלמנה מטלטלין של יתומין שמין אותן ומוכרין לאלתר ורב חסדא אסר אביתי מוליכין אותן לשוקין ולא פליגי הא דמקרב לשוקא והא דמרחק לשוקא ואם לא מכרן ונגנבו או אבדו אפיטרו' הוא דאפסיד וחייב (כג) רבינא הוה ליה חמרא דרבינא זוטי יתמא בר אחתיה הוה ליה לידידיה נמי חטרא הוה קא מסיק ליה לסיכרא אתא לקמיה דרב אשי אסר ליה מהו למישקליה בהדאי לישקליה דילמא מיתנם נישבקיני מפסיד דילמא מיתקיף אסר ליה זיל לא עדיף מדידך (כד) ומסתברא דווקא חסר' דמרי דאי שביק ליה מפסיד. אבל דבר שהוא יכול לעמוד (כה) אין לשנותו במקום דאיכא חשש אלא ברשות

שער החדש

(א) **הוא** ששנינו יתומים ששמכו אצל בעל הבית כיצד כל"ל עדיות פ"ח מ"ו מגילה יו"ד ל' שבועות פ"ז ל' זבחים ס"ב ל' ק"ז ב': (קלא) ובמס' זבחים גרסינן אמר רבה אמר ר' יוחנן שלשה נביאים עלו מן הגולה וכו' ובכל מקום הלכה כר' יוחנן (קלב) וקי"ל דמשנת ר' אלעזר בן יעקב קב ונקי כו' עיין לקמן בס' מלוה ע"ח לוה כל"ז מס"כ כזה ועיין בה' קידושין מ"ב לוה ק"ח: (קלג) ור' יצחק דאמר שמעתי שמקריבין כו' מגילה יו"ד ל': (קלד) וכ"ל כ"ל יוסי דרים מעמ"י שלין לו עכשיו כו' מגילה ג' ב' יו"ד ב' שבועות מ"ז ל' ערכין ל"ב ב': (קלה) וכ"ל פליגי ביבמות פ' הערל יבמות פ"ח ל' ופיו"ם כתוב' זבחים ס' ב': (קלו) וכ"ל דהא מעכמן דר"ה פ"ק דחגיגה כך מקובלני כו' חגיגה ג' ב' ועיין בתוס' זבחים ס' ב' שם ובחגיגה שם וביבמות מ"ז ל' ד"ה עמון ומואב כו': (קלז) וכ' יצחק דהדר בי' משום קושיא דרב מרי אמר לבא מלקים מעכה כו' כל"ל מגילה יו"ד ל': (קלח) ובכ"מ ס"ל כמ"ד לא קדשה כו' ר"ל מדאמר בבא מעכה ונמירנא לי' מיני' כו' מלמד דהוא מוקים למילתי' שעיר וס"ל כמ"ד לא קדשה לע"ל. אבל בשאר לכתורה אין מוכח מזה דבבא ס"ל כבי, והכא בעניין אי קדשה לע"ל המלכתי קלת בזה בע"ז מס' בית הבחירה יומ"ם ביומא ועוד בשאר מקומות:

(ב) כדתנן המשלים מעות לחמנו כו' עיין לעיל ה' מעילה ק"כ ולקמן לוה ק"ח: (ג) לוה אתי' על בימי ומהכא מיני בימוסי יוסף לוה מעילה ס"ח ל' בשבועות יונתן יומ"ם ועיין בערוך ערך מפקרנוס ובשאר מורם מפקרנוס: (ד) כדגרסי' סמכו יתמי דהוו סמיכין כו' גיטין שם: (ה) ש"מ לענין שבועה הרי הוא כאפוטרופוס כו' עיין בהמ"ם פ"ה דגיטין מי' ו' ובר"ן שם ועיין בתי' כ"ל שעי' כ"ד ועיין לקמן לוה פ"ב מלה כ"ב: (ו) ת"ל מפקרנוסין חייבין להפריש תרומות ומעשרות כו' גיטין שם: (ז) ומוכרין בהמה עבדים ושפחות שדות כרמים כו' כל"ל שם ושם שעי' י"ח: (ח) וקונים לשם לולב ובבא סוטה כו' כ"ה בשבועות. ועי' לעיל מלה כ' וכתב"ף וכתב"ה דל"ג ובבבא ועי"ם שעי' י"ד: (ט) נרסי' בפ"ב דקידושין מנין ליתומים שבאו לחלוק כו' כל"ל קידושין מ"ב ל' ועיין לקמן בה' מלוה שוספין

ברשות ב"ד (כו) וצריך לחשוב עמהן באחרונ' דברי רבי . רשב"ג אומר אין צריך לחשוב עמהן ואין עושין אפיטרופין נשים ועבדי' וקטנים ואם מינן אבי יתומין הרשות בידו (כז) ופסק גאון כרשב"ג דאין הלכה כר' אלא מחבירו . אבל מאביו לא (כח) ומסתברא דפלוגתא דרבי ורשב"ג כפלוגתא דאבא שאול ורבנן שייכא דמ"ד צריך לחשוב כמ"ד לא ישבע (כט) וכיון דאפסיקא הלכה כאבא שאול באפיטרופוס שמינהו אבי יתומין צריך לחשוב כר' . ומינהו ב"ד אין צריך לחשוב כרשב"ג ורוקא באחרונה (ל) אבל בראשונה צריכין ב"ד לחשב עמהן ולכתוב חשבון המטלטלין והקרקעות וכל דבר שבא לירן דהא על טענת ברית משבעינן ליה בדלקמן והילכך צריך שידעו מה קיבלו (לא) וכתב הרב ב"ד כותבין ב' שטרות אחד לאפיטרופוס ואחד לקרובים אות באות (לב) והוא נקרא שטר שימוש הכתב בשי"ן וב"ד שמינו אפיטרו' ולא חשבו (לג) צריך להוציא הכל מידם בשבועה כתחילה ולכתוב הכל. (לד) ומסתמא שאין בית דין יכול למנות אפיטרופ' להאמינו בלא שבועה שאין עושין חובה ליתומין לכתחילה . (להּ) עמרם צבעא אפוטרופוס דיתמי הוה אתו קרובים לקמיה דרב נחמן אמרו לו קא לביש ומיכסי מיתמי . אמר להו כי היכי דלישתמעין מיליה קא אכיל ושתי ולא אמיד אימור מציאה אשכח והא קא מפסיד אייתו לי מהדי דקא מפסיד ומסלקנא ליה (לו) ש"מ שמקבלין עדים שלא בפני אפיטרופוס דהא עמרם צבעא לא אתא לקמיה דר' נחמן וזיכהו שלא בפניו וכי קאמרי ליה קרובי' הא קא מפסיד לא אתא לנביה דרב נחמן ולא אמר ליה היכי הוה עובדא . ואמר להו זילו אייתו ראיה דקא מפסיד ואסלוק ליה משום זכות היתומין הוא מיהו לענין תשלומין לכשיתברר חייב בתשלומין (לז) כדאמרינן בההוא בקרא ליכא לאפיטרופוס זיל שלים . אמר אנא לבקרא אשלימתיה ש"מ אי ליכא בקרא חייב בתשלומין . (לח) איתמר אפיטרופוס דאפסיד רב הונא אמר מסלקינן ליה (לט) אפי' אבי יתומין וליכא בין מינוהו ב"ד למינוהו אבי יתומין אלא שבועה (מ) ואמרי רבוותא מיגו דמסלקין ליה משבעינן ליה . ואע"ג דקי"ל כאבא שאול דאמר מינוהו אבי יתומין לא ישבע הני מילי דלא אישתכח פסידא אבל אישתכח פסידא מסלקינן ליה ומשבעינן ליה וכי לא מפסיד נמי בשמא לא משבעינן ליה . (מא) אבל בטענת בריא משבעי' ליה לכי גדלי (מב) ומינוהו ב"ד ומסכו אצל בעל הבית אפי' על שמא משבעי' ליה (מג) ומסתברא כל אפיטרופוס שומר חנכסים ואינו מפרנסן כראוי להן מפסיד הוא ומסלקי' ליה ואם אין בו הפסד אין הקרובין רשאין למלקו עד שיגדלו היתומין וידעו בטיב משא ומתן (מד) כדגרסי' המשליש מעות לחבתו ליקח שרה לבתו והיא אומרת יניתנו לבעלי (מה) יעשה שליש מה שהושלש בידו בד"א בגדולה . אבל בקטנה אין מעשה קטנה בלום . (מו) ואמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר' מאיר (מז) ואסיקנא מדקאמר אין מעשה קטנה כלום ולא קתני יעשה שליש מה שהושלש בידו כדקתני בגדולה ש"מ אין מעשה קטן כלום בין במקום שליש בין במקום אפיטרופוס ש"מ דגדולה יש לה כח אפי' במקום שליש שיכולה לומר יניתנו לבעלי (מח) אבל קטנה אין לה כח אפי' במקום אפיטרופוס ואינה יכולה לומר יניתנו לבעלי ורוקא במקום שיש אפיט' אבל במקום שאין אפיטרו' מקחן מקח וממכרן מסכר במטלטלין (מט) כמו שכתוב בשלישו' (נ) ובמתנ' (נא) וגרסי' בתוספ' דאייתי רבינו חננאל אפיטרופו' עד שלא החזיק בנכסי היתומין יכולין לחזור בהן משהחזיקו אין יכולין לחזור בהן . (נב) גרסי' בפ' איזהו נשך . אמר ליה רבא לרב נחמן הני זוזי דיתמי היכי עביד להו מר וכו' כדכת' באות כ"ף (נג) לבעל מתיבות מעות קטן ממנין עליהן אפי' קרוב כדאמרי' בדקיני איניש דמהימן ולא פלוג רבנן בין קרוב לרחוק (נד) ואף רב הונא דאמר ולא קרוב בנכסי קטן במקרקעי אמר ולא במעות ומסתברא הא דאמר רב הונא ולא קרוב בנכסי קטן . (נה) דווקא בנכסי שבוי משום דאתי לאחזוקי בהו ודווקא שחלקו אי נמי לא חלקו (נו) והקטן אינו מתפרנס כעובדא דמרי בר איסק שלא חלק כראמרי' התם קטן הוא ואין מורידין וכו' . אבל אפיטרופוס בנכסי יתומין דלית ליה הנאה מינידו מוקמינן אפי' בקרקע . (נז) דהא תנן האחין והשותפין והאריסין אין להן חזקה (נח) אי נמי אחים המתפרנסין כא' שאין חלוקין בעיסתן הגדולים משביחין הנכסים לאמצע (נט) ומטלטלין ומעות אפי' בנכסי רשושין אין מוציאין מהן אם תפשו ואם לא תפשו מוקמינן אפיטרו' (ס) בראמרי' לקמן בקמה לקצור וענבי' לבצור דמוקמי' אפיטרו' דקוצר ובוצר ואחר כך מורידין קרוב לנכסין . (סא) ירושלמי מטלטלין אין בהם משום נכסי רשושין והלכה מורידין קרוב לניכסי נטושין בקרקע (סב) ובשמעו בו שמת אפי' לנכסי רשושין . (סג) אבל לא שמעו בו שמת ואינו

שער החדש

ב"ד כו' מסמע דבריהם מ"ל לשום ב"ד עיין בסעי' מ' סס ובסמ"ע יעו"ש סימיב : (כו) ולריך לחשוב עמסס בלסכוסה כו' ניסין ס"ב מ' : (כז) ופסק גאון כרשב"ג דאין הלכה כר' כו' עי"ש בריב"ף ובלח"מ ס' ה' ועיין לעיל ס' קיום לום מ"ד : (כח) ומסתברא דפלוגתא דר' ורשב"ג כפלוגתא דר' נסעי' ס"ז (וע"ל דר' ורשב"ג בפלוגתא דאבא וכו') : (כט) וכיון דאיפסיקא הלכתא כאבא שאול באפטרופוס שמינהו אבי כו' כע"ל ועיין בח' מהר"ם סי' כ"מ : (ל) אבל בראשונה צריך ב"ד לחשוב עמהן כו' עיין בח"ן סס שמניח דברי רבינו ויש"ם סעי' ג' : (לא) וכ' הרב ב"ד כותבין ב' שטרות כו' כ"ל דמכלן יגא לו לסל"ן שב שם הרמב"ד וכן כ' המור בסעי' ו' אבל אין מהכרסה שב"כ הרמב"ד אבל בתי' הרשב"ם בניסין כ' זה להדיא בשם הרמב"ד ימו"ש : (לב) והוא לקרא שטר שימוש שכתוב בשין כו' כע"ל עיין לעיל בס' שימוש : (לג) לריך להוליא הכל מידם בשבועה ולכתוב הכל בחחלה ומשתבעין עליהן כו' כע"ל : (לד) ומסתברא שאין ב"ד יכול כו' עי"ש בסעי' י"ח : (לה) ממרם לבא לפני שלא בפני אפוטרופוס הוה כו' ניסין ס"ב ב' : (לו) ש"מ שמקבלין עדים שלא בפני אפטרופוס כו' עי"ש בב"י ס"ד מהו' ובע"ל מסוס דזכות היתומין הוא וכן לענין משלומין כו') : (לז) כדאמרינן בההוא בקרא כו' ב"מ מ"ב ב' ומייתי לה' שלא מינעי למסלקינן לי' לה לריך ג"ב לשלם מה שהפסיד : (לח) איתמר אפטרופוס דאפסיד כו' ניסין ס"ב ב' : (לט) אפי' אבי יתומים כו' כ"ל דאפי' מינוהו אבי יתומים כו' ושלא כהרמב"ם שב שב דזה מייבי רק במינוהו אבי יתומים יעו"ש בב"י סעי' ז' מ' ס' י' ועוי"ש בסעי' ס' ובהג"ה שם יעו"ש היסיב : (מ) ומתרו לבומפא מינו למסלקין ליה משבעינין לי' כו' זה לשון הרי"ף והרא"ש בסעי' ז' ועי"ש בפעי' ס' : (מא) אבל בטענת ברי משבעינן לי' כו' כ"ל שם בי"ף ורא"ש סי' ז' ושם סעי' ס"ז : (מב) ומינוהו ב"ד ומסכו אצל בעה"ב כו' מבואר דסמכו אצל בעה"ב דינו כמו שמינוהו ב"ד ויקבע ולעיל לום ס' לא כ"כ יעו"ש היסיב : (מג) ומסתברא כל אפטרופוס שאינו שומר הנכסים ומינו כו' כ"ל : (מד) כדגרסי' המשליש מעות לחבתו כו' ועיין לעיל לום כ' : (מה) יעשה השליש מה שהושלש בידו דא"ב ב' יוסי אומר וכי מיעה אלא שדה ויש רואה למוכרה כדי שיש מכורה מעכשיו בד"ת בגדולה אבל בקטנה אין מעשה קטנה בלום כ"ל : (מו) ואמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר' מאיר עיין לעיל ס' ה' ולחמן ס' ה' ועיין לעיל ס' קיום לום מ"ד : (מז) ואסיקנא מדקאמר אין מעשה קטנה בלום כו' שם בסכוסות ע' ס' ועיין לעיל בס' שליטות ממון לום ל' : (מח) אבל קטנה אין לה כח ואפי' במקום אפטרופוס כו' כ"ל ולא מיבעיא במקום שליש ועיין בס' שליטות ממון לום ע"ח : (מט) כמו שכתוב בשליטות ועיין לעיל ס' נ) שליטות לום כ"ח : (נ) וכמתנה עיין לקמן בס' מתנת בריח לום ל"נ : (נא) וגרסי' בתוספתא דאייתי ר"ח מפטרופוס עד שלא החזיק כו' בפ"ח דב"ב ומייתי לה בגמ' שם בפ"ח דב"ב בגמ' מתם"מ והר"ן בחדושיו ס"ב ס' ועיין בסעי' כ"ב בב"י ובסעי' ל' שם ובסמ"ע סעי' כ"ג : (נב) גרסי' בפ' איזהו נשך אמר לי' רבא כו' עיין לעיל לום י"ה . ומב"ח לבינו כדלהלן בלום כ"ף היינו בס' כים יעו"ם לום ס' : (נג) לבעל מתיבות קטן ממנין עליהן אפי' קרוב כו' עיין בב"י ס' ב' ובסמ"ע לום ס"ג דב"ח ובסג"ה שם סי' י"ג ובין סי' לם"ס סעי' ס' ובסעי' ז' בב"ה ובסי' כ"ג סעי' כ' : (נד) ואף רב הונא דאמר ולא קרוב בנכסי קטן כו' ב"מ ל"ם ס' : (נה) דווקא בנכסי שבוי משום דאתי כו' עיין בב"י סי' ס"ג ובלח"מ ס' ה' ועיין לקמן ס' ממחה לום ם"ע (ועיין ס' רמב"ם סי' ס"ד יעו"ם) : (נו) והקטן אינו מתפרנס על שולחן ס' ממסס כשובדא דמרי בר חיסק כו' כ"ל יעו"ם בב"ע ל"ם ב' ס' ס' ועי"ש בסעי' לם"ס סעי' ז' בהג"ה : (נז) דהא תנן האחין והשותפין והאריסין כו' כ"ב ס' ס' ס'

אינו ידוע להיכן הלך מוציאין אותן מידן ובמטלטלין אין מוציאין ובולן שמין אותן כארים. אבל אפיטרופוס לא מוקמי דאפוטרופוס לדיקנני לא מוקמינן שאפיטרופוס נכנס לשום מצוה אין לו הנאה אחרת אלא דקא טרח קמי יתמי ולגדולים לא נמצא שיכנס אלא בשכר וכל אפיטרו שנכנס בשבר אין לו דין אפיטרופוס (סד) ואם מינהו אבי יתומין למחצה לשליש ולרביע ולא פטרו מן השבוע ממתברא נשבע (סה) והמחזיק בנכסים ידועין לאביהן של יתומים בפני אפיטרופוס ונסתלק דאפיטרו ונרלו היתומין ועירערו על אותו המחזיק כמה דין אפוס כדין אביהן שהרי רשאין למכור ולהאביל ובמקום אביהן קיימי ולא אמרי אין מחזקין בנכסי קטן אפי הגדיל ויכול למעון מאפיטרו לקחתיו והחזקתי בו (סו) וחזינא לרב המחבר סברא דיליה דאמר לגבי מחאה אין דין אפיטרו כדין אביהן דאפיטרו דמפסיד מסלקי ליה וזה כיון שלא מיחה הפסיד ואפיטרופסין שלוחין הן ויכול לומר לו לתקוני שדרתיך ולא בריר לן שמעא. (סז) נרסי בפ' שום היתומין. אמר רבא הילכתא אין נזקקין לנכסי יתומין (סח) אלא אם רבית אוכלת בהן כו' בשובר (סט) ובקורת ושטר כריבא דאמר משום שובר (ע) ותשובה לרבי אלפס כל היכא דליכא נזקקין. (עא) נרסי בפ"ב דקידושין יתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן

ב"ד מעמידין להן אפיטרו' (עב) בחלוקת השותפין:

כתב בסותב תלתא הוינא לאוקומי אפיטרו להלין יתמי דפלו' בן פלו' דחיי לרבנן ולכל ישראל שבק ואשכחנ' ליה מקרקעי כך וכך ומטלטלי ומאני כך וכך וחובות כך וכך (א) ובדקינן אניש מהימנא ואשכחנ' הדין פלו' דנבריא וריוא הוא (ב) וידע לאפובי בזכותא דיתמי ומנינן ליה אפיטרופוס ומנינן ליה כל הלין נכסי למיעבד בהון כאפיטרו' בקי ומהימן ויהא ליה רשותא למיעבד ולמיזבן כל מידי דמצטריך ליתמי מיומא דנן עד דנדלי יתמי ומאי דאיתגלי לנא מנכסי דיתמי (ג) יהבינן לדידיה כאפיטרופים בשנת כך וכך שאנו מונים ופלו' ופלו' עדים:

אות פ"א פסק דין

ומתחלק לכמה דרכים:

(א) **גרסינן** בפ' דיני ממונות תנו רבנן דיני ממונות בשלשה ואם היה מומחה לרבים דן אפי' יחידי (ב) א"ר נחמן כגון אנא דיימנא דיני ממונות ביחידי (ג) תניא רשב"ג אומר הדין בשלשה ופשרה בשנים וכו' ושנים שדנו בעלי דינין יכולין לחזור בהן הני מילי בשאין מומחין ולא קבילו עליהון בעלי דינין (ד) אבל מומחין אפי' חד וקיבלוהו עליהו

שער התחדש

בעלי דינין דיניהן דין (ה) ירושלמי ר' אבהו יתיב דיין בבנישתא דקיסרין לנרסיה אמרו ליה תלמידים לא כן אלמן ר' אל תהי דן יחידי אמר להון מליון דאינון חמון לי דאנא יתיבנא לגרמי ואתיין לגבאי כמי שקיבלו עליהון דמי ותניא כן ברי"א שלא קיבלו עליהון. אבל קיבלו עליהון דן אפי' ביחידי ושנים שדנו דיני ממונות. (ו) קי"ל כרבי אבהו דאמר אין דיניהן דין וליתה לדשמואל דאמר דיניהן דין (ז) כדאסיקנא בקיום (ח) ושדר רבינו שרירא יחיד מומחה רחשיב ברוחי כרב נחמן דפקיע במשנה וגמר' ופקיע נפי בשיקול הדעת ומעיין ברוני כמה שני ומנמו ליה זימנין סניאין ולא חזו ליה מעות' בגון ההוא מומחה לרבים (ט) ועיקר לשון מומחה כדתנן ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה ומפרש בגמר' היכי מיר מחו קמיע הילכך דין מומחה לרבים מנומה לרבים וחכמתו מתפרסמת ונלויה לרבים (י) בפ"ק אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות ברריישה וחקירתה (יא) (ואוקימ' בדין מרומה פי' רבי' סעדיה שנראה לדיין שהוא מרומה בגון שהעדים שהעידו בשקר שצריך לחקור (יב) ובירושלמי גרסינן תד קרא כתב ודרשת וחקרת וחד קרא כתב צדק צדק תרדוף כיצד בשעה שאתה רואה את הדין שהוא יוצא לאמיתו חקרהו ואם לאו צרקהו דב הונא כד הוה חמי סהדי מכווני הוה חקר יתהון (יג) ונרסינן התם דיני ממונות מחזיירין בין לזכות בין להובה ורמינן דן את הדין וזכה את החייב מיסא את השתור מיהר את המסא מה שעשו עשוי ומשלם מביתו אמר רב יוסף לא קשיי כאן במומחה כאן בשאינו מומחה ופי' רבינו אלפס כי קתני מחזירין בשאינו מומחה ומה שעשוי עשוי במומחה וקא פריך מומחה הא קתני מיפא אם היה מומחה לב"ד פטור משלשם וסביר ליה דכל היכא דקאמר פטור הדר דינא וקשיא לי בה טובא חדא דהוה ליה למיפרך והא מרמיפא במומחה הוי רישא בשאינו מומחה ועוד אי איתה דכל היכא דתני פטור הדר דינא (יד) דקארי לה מאי קארי לה דהא בהדיא קתני אם היה מומחה לרבים פטור משלשם דהיינו מומחה ואם כן לישני ליה מתני' במומחה דן את הדין בשאינו מומחה (טו) ותו דקאמר ברוש פירקין אלא מעתה מעו לא ישלמו ומשנינן עלה אתה נועל דלת בפני לוין ואם איתה דפטור משלשם הדר דינא מאי נועל דלת איכא (טז) ותו דקאמר אם קיבלוך עליהו לא תשלם והדר דינא ואם לא קיבלוך עליהו קם דינא ומשלם אדרבה כלפי לאי מרלא קיבלו עליהו כ"ש דהדר דינא (יז) ותו דגרסינן האי מאי דבעי למירן דינא ובי טעי מיפטר (יח) מומחה משמע ואיהו סבירא ליה דבמומחה קאמר והדר דינא ואי בשאינו מומחה הא מודה דקם דינא מהא דדן את הדין אלא פשיטא לן דכל היכי דתני פטורין לענין שלומי הוא אבל דינא קם ליה (יט) ונומחא עתיקא דוקא וחדתא

דיניהן דין כו' סנהדרין ג' כ' ו' ל' ס"ז ג' ועיין לקמן לוח כ"ח (ועיין ס' נחומי קמחי סי' קל"ב): (ז) כדלקמיקא בקיום. ועיין לעיל כ' קיום יפו"ם לוח קכ"ט: (ח) ושדר רבינו שרירא יחיד מומחה דמסוב כדוכו כו' נח"ם ס"ק סי' ב' וכמוד סי' ג' סעי' ו': (ט) ועיקר לשון מומחה מומחה לדמתן ולח כו' כל"ל פיי"ם בגמ"ם: (י) בפ' אחד דיני ממונות ול' ד"ב דמיכה ומקיקה כו' סנהדרין ל"ב ל': (יא) ואוקימנא בדין מרומה כו' שם ע"ב: (יב) וביושלמי גרסינן חד קרא כו' ודבתם ומקרא כו' סנהדרין פ"ד ה"ח: (יג) ונרסי' שסם ד"ם מחזירין בין לזכות בין לחובה וכמיגו דן מם כו' סנהדרין ל"ג ל': (יד) דקתני לה מתי קתני לה דסם כסדיל קמני כו' וכן סקשה הרא"ם שם בפ"ד סי' ס'. (טו) ומו דקתמר נרים מכילפין חלת מעמה מעו לח יכלמו כו' כל"ל שם נ"ל וכו' וכן הקשה הרא"ם שם ועיין לקמן לוח ס"ה: (טז) ומו דקתמר שם קבלוך עליהו כו' שם ס' ל', וכן הקשה שם הרא"ם: (יז) ומו דגרסי' סתי מתן דבתי למידן דינא וכי מעי כו' שם ס' ל': (יח) מומחה מומחה ומיכו ס"ל דבמומחה קתמר והדר דינא ומי בשאינו מומחה שם שדנה דקם דינא מהא דדן מם הדין. מיבום מלו ממוללי הבנה ומן לסם פי' כל מיקר. וס"ל להניה קלם דכל"ל מומחה מפמע ומיכו ס"ל דבמומחה הדר דינא ומי בשאינו מומחה הא מודה דקם דינא כו' וכ"ל דשמיך מיכי הסום דיכול לדום מכ"ב מי מיילי במומחה הא כ' סכי"ף בבבא דלמומחה מבמל לדום מכ"ב דשדר דינא וכמן מפמע דשדין קם (ומיין בלח"ם שסקשה כמין זה ומיין בשלמלא מביאמא שם שהביא בל"ם בשם י"ל דהא בחמת להכי"ף שדר דינא בזה) ומי בשאינו מומחה מיבי זכיון דבמל לדום מכ"ב הו"ל לקבלוהו עלייהו ובקבלוהו עלייהו כ' סכי"ף בבבא ד' דלימא מומחה וקבלוהו עליו שדין דין ויפלם מביתו ומ"ב כיכי מיפמע בשלם. ומף מזה דמוק קלם מ"מ י"ל כן וקלם ל"ע בזה: (יט) ונומחא עמיקא דוקא. כ"ל סיימו גי' דיקן וסיפ גי' בם"ע מבל גי' המחבה סיפ דמוקה

ורדתא רחיקא ומשבשת' (כ) והכי איתה בכולהו נוסחי צרפת וספרים מוסחין מחזירין והא דקתני אם היה מוסחה לב"ד פטור מלשלם ומגיהי ספרים מחקו מחזירין והכי פירשו מתני' במוסחה (כא) דן את הדין בשאינו מוסחה ומוסחה מחזירין והכי קתני אם הוה מוסחה לב"ד פטור מלשלם . ומדקתני פטור אלמא קם דינא . דאי הדר דינא תשלומין ליכא וש"מ דאפי' מוסחה קם דינא לרבינו אפרים שפיר קאמר אדרבינו גאון דהא לא תנן ואם היה מוסחה לב"ד מחזירין אלא פטור ועל מה שעשה עשוי קיימא (כב) ומסתברא דלא אדכר הכא רבי אילעא ולא משני הא איתמר עלה אמר רב יהודה שנטל ונתן ביד (כג) כדמשנינן בפר' הנזהל קמא בההוא עובדא דריש לקיש אחוי דינר לר' אילעא (כד) ובפ' בהרא קהיא עובדא דאחוי אסטכסא (כה) ובבכורות גבי מומין אי לו לא קאמר וכן אמר ר' אילעא ש"מ דאפי' לר' אילעא קא פריך ור' אילעא לא אתא לאשמעינן אלא דרב לא דיין דינא דנרמי (כו) ור' אלעא פטר מההוא דינא וההוא גברא מאסטכסא ואמשלם מביתו קאי (כז) אבל לענין דינא לא איירי כלל (כח) ודכולי עלמא כדקתני פטור קם דינא וקשיא לר"י דאמר קם דיני (כט) ומשנינן פתני' כאן במוסחה כאן בשאינו מוסחה ולא קשיא . מתני' בשיש גדול היכנו בחכמה ובמנין וליכא פלוגתא דבבולהו מחזירין (ל) ופר"ש שהגדול מחזיק את טעמו ואומר שטעה ויש בו כח לגדול ולא מצי למימר ליה בעל דינא לא טעית . (לא) אין גדול היכנו בחכמה ובמנין לענין דינא ליכא פלוגתא ובולהו קם דינא אלא בשאינו מוסחה קם דינא וחייב לשלם בשנשא ונתן ביד אליבא דדברי הכל . אבל לא נשא ונתן דינא דנרמי הוא ופטור אליבא דר' אילעא ולמאן דדיין דינא דנרמי חייב ומוסחה קם דינא ופטור ומעמא דקם דינא דמצי למימר ליה טעם הראשון יפה כח האחרון ומסתברא (לב) דרב נחמן אמתני' דעדיות סמיך שאין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חברו אא"כ גדול היכנו בחכמה ובמנין ומשום הכי אם יש בכנו גדול בחכמה ובמנין יש בו כח לבטל ומחזירין וכן הילכתא ולית בה פלוגתא כלל . ורב ששת אמר אידי ואידי בשאין גדול הא יש גדול ליכא פלוגתא ולא קשיא מתני' דקתני מחזירין בדבר משנה ושאין גדול כיש גדול בבולהו מחזירין דן את הדין דקתני שאין מוסחה ומוסחה קם דינא כשטעה בשיקול הדעת (לג) ולענין דינא ליכא פלוגתא דכולהו קם דינא אלא מוסחה פטור לעולם ושאינו מוסחה חייב ול"ש נשא ונתן ול"ש לא נשא ולא נתן חייב למאן דדיין דינא דנרמי (לד) אבל לר' אליעזר פטור היכא דלא נשא ונתן והיכי דמי שיקול הדעת כגון תרי אסוראי דפליגי אהדדי וכו' וסוגי דשמעתא כאידך לאו טעות הוא דעבר כמר עבד ורב נחמן ורב ששת מודו בשאין גדול היכנו בחכמה ובמנין ומעה בשיקול הדעת ל"ש נשא ונתן ול"ש לא נשא ונתן בבולהו קם דינא ורב חסדא פליג עליהו ואמר אידי ואידי בשאין גדול ואידי ואידי טעה בשיקול הדעת דאי יש גדול לבולי עלמא חזר וליכא פלוגתא כלל ולא קשיא מתני' דקתני חזר בשלא נשא ונתן דהתם ליכא פלוגתא ל"ש הדיוט ומוסחה ול"ש שיקול הדעת ומשנה ל"ש אין גדול ויש גדול בבולהו מחזירין (לה) ודן את הדין . בשנשא ונתן ביד ומוסחה והדיוט קם דינא אלא שמוסחה פטור ושאינו מוסחה חייב אבל לא נשא ונתן הדר דינא והשתא פליגי רב ששת ורב חסדא בשיקול הדעת ולא נשא ונתן ביד בין במוסחה בין בשאינו מוסחה לרב ששת קם דינא ולרב חסדא הדר דינא ורבינו אלפס פסק כרב חסדא (לו) ואייתי ראיה מרי' אליעזר דאמר והוא שנשא ונתן ביד והיא לאו סייעתא דאיכא למימר לכולי עלמא אית להו ואיכא למימר לית להו דאיהו לא אמרי אלא בשאינו מוסחה לענין חיובא ופטור (לז) אבל במוסחה לענין חיובא ופטור קם דינא והדר דינא סבירא ליה כרב נחמן או כרב ששת וסתני' דקתני במוסחה מחזירין ל"ש נשא ונתן ביד ול"ש לא נשא ונתן ביד והא דבכורות נמי דקאמר מוסחה קם דינא ופטור אפי' לא נשא ונתן ביד ומוקמינן לה כרב נחמן או כרב ששת דאם כן דסבירא ליה כרב חסדא (לח) התם גבי בכורות כרבי אילעא הוה ליה לאקשויי כולהו קשייתא דקא מקשי הכא אלא מתני' דקתני מחזירין היכי משכחת לה (לט) והתם לא קא משני אלא דקאמר ישלם היכי משכחת לה ומשני כגון שהיה לו כשכון וכו' ומסתבר הילכתא כרב נחמן ור' ששת דתרוייהו סבירא להו ל"ש נשא ונתן ול"ש לא נשא ונתן ל"ש מוסחה ול"ש שאינו מוסחה שטעה בשיקול הדעת . קם דינא דרב חסדא יחידאה הוא . ולית הילכתא כוותיה אלא טעה בדבר משנה חזר בשיקול הדעת אינו חוזר אפי' לא נשא ונתן ביד . (מ) ועוד מדקאמר ליה רב ספרא לר' אבא דטעה במאי אי ליטא דטעה בדבר משנה והא אמר רב ששת טעה בדבר משנה חזר אלא דטעה בשיקול הדעת ומלקא התם שמעתא כרב ששת (מא) ואם איתה הוה ליה בשיקול הדעת נמי וקאמר ליה רב חסדא כי לא נשא ונתן ביד חזר (מב) אלא לאו ש"מ בשיקול הדעת קם דינא . אפי' נשא ונתן ביד ולית הילכתא כרב חסדא . ועוד דאמרי' (מג) האי דיינא דאשתבע באלהי ישראל נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר הוא בשיקול הדעת אינו חוזר . ואמאי הא לא נשא ונתן ביד אלא לאו ש"מ לית הילכתא כרב חסדא

ומעה

שער החדש

למוקה ומוכסם : (ב) והכי מ' נכולהו מוסחי לגמרי וספרים מדוייקין ומוסחה מחזירין והא קתני מם היה מוסחה לב"ד פטור מלשלם ומגיהי ספרים מחקו מחזירין והכי פירשו מתני' במוסחה (בא) דן מם הדין בשאינו מוסחה ומוסחה מחזירין כמוסחה כו' כנ"ל : (בב) ופשיטא דמ' כ"ש ס"ק י"ד לוס ז' ישו"ס היעב : (בג) כדמסקינן גמ' בגוזל קמא בעובדא דרב נחמן ורב ששת ורב : (בד) ובפ' בהרא קהיא עובדא דרב קי"ח ב' : (בה) ובבכורות גבי דיינ לם קאמר וכן לאמר בכ"ש מלמי כו' כנ"ל ר"ל דסתם נבכורות דקאמר פלה ר' מלמי דמיירי דמשלם ומן ביד דכי מיטי דלא מסיק בכ"ש והו"ל למימר דכן מ"ש דמיירי בשנשא ומן ביד ס"ש דלא מסוקמא בחד נוסחא מם דר' מלמי ורב מנדל . כ"ש קם מוכי מם דמה שמשה עשוי מיירי בשנשא ומן ביד דמל"כ מחזירין דדין ור' מלמי מודה דמתי בלא נשא זמן ביד קם דינא דק מם דמשלם מניכו מיירי בשנשא ומן ביד (מיין בכוכות כ"ח ב') יעו"ש : (בו) ור' מלמי סמר מהכוח דינא ובכוח גבריא כו' כנ"ל ר"ל בין בשנוחל קמא דלעיל לוס כ"ג ובין בשנוחל בתרא דלעיל לוס כ"ד : (בז) מבל לשנין דינא לם מיירי כלל . ר"ל ובשלא נשא ונתן ביד קם דינא לם מיירי כלל ומודה דמתי בלא נשא ומן ביד קם דינא ודלא כרב חסדא : (בח) ודב"ע מדקאמי שמור קם דינא וקשיא לרב יוסף דמתר לם קם דינא כנ"ל ובשלא נשא ומן ביד קם הדר דינא לפכוחי סוגיין דשגדלין דפריך ומוסחה מחזירין כו' דשלא נשא ומן ביד קם דינא ומשני דשגדלין מחזירין כלן וכלן בשלא נשא ומן ביד ול"ק מ"ש דשגדלין דמיירי בשלא נשא ומן ביד ומ"ש דשגדלין דמיירי בשנשא ומן ביד ומ"ש דשגדלין דמיירי בשלא נשא ומן ביד ומ"ש דשגדלין דמיירי בשנשא ומן ביד דשגדלין מחזירין כלן וכלן בשלא נ

ושעה בשיקול הדעת לעולם קם דינא (סר) וליכא פלוגתא. אבל לענין חיובא ופטורא ושאינו מוסחה חייב לשלם ומוסחה פטור. (סה) ואליבא דר' אלעזר איכא פלוגתא בשאין מוסחה בין נשא ונתן בין לא נשא ונתן דאליבא דמאן דלא דאין דינא דגרמי אינו חייב אא"כ נשא ונתן ביד ולמאן דדאין חייב ואנן השתא (סו) דקי"ל כר' מאיר דדאין דינא דגרמי הא דרבי אלעזר ליתה והא דאמר ר' אמי כי אית ליה לר' מאיר דינא דגרמי בניזקין אבל גבי דינא לית ליה. מסתברא דליתה מהדוא עובדא דריש לקיש ארווי דינר לר' אלעזר וכו' דקאמר הי ר' מאיר. אי לימא (סז) ר' מאיר דדן את הדין. והא אמר ר' אלעזר והוא שנשא ונתן ביד ש"מ דלא דיינינן דינא דגרמי (סח) וכיון דהתם לא דיינינן התם גבי דינר נמי חייב לשלומי אסתכסא דרבי אבא דהוו מחייבי ליה מסתני' דדן את הדין (סט) ומדינא דגרמי וקאמר להו ה' אלעזר והוא שנשא ונתן ביד ואמר ליה זיל לקמיה דריש לקיש דדאין דינא דגרמי וחייב מיהא מתני' ומדחייבוה מיהא מתני' על כרחיך הא דדן את הדין אפילו לא נשא ונתן ביד הוא (ע) דלית הילכתא כותיה דר' אלעזר אמר רב למאי דקשיא ליה לרב דמעה בדבר משנה אמאי חוזר (עא) ליתני כדינא דגרמי התם כיון דאילו איתיה בעינא הדר ודינא לאו דינא הוא לאו כלום עבד ולא מיחייב כראמרי' גבי פרה דר' שרפון ש"מ כל היכא דהדר דינא לא עבד ולא כלום ולא מיחייבי ליה משום דינא דגרמי (עב) ובהלכות מצאתי דלית בהו האי קושיא דמעה בדבר משנה (עג) וההיא נמי ליתה דהא מראה דינר לשולחני לאווקיה ממונא דחבריה. והא דאיתיה ראיה סרב חסדא דאוקמה למתני' בנשא ונתן ביד כרבי אילעא לאו ראיה הוא כדפרישית וליתה לדר' אלעא. (עד) וסברא דקאמר רבינו משמיה דגאון נסיא לפי' דילן (עה) ול"ש מוסחה ול"ש שאינו מוסחה ל"ש נשא ונתן ביד ול"ש לא נשא ונתן ביד מה שעשה עשוי ופטור ואליבא דר' ששת הילכתא כוותיה (עו) ואליבא דר' אלעזר הוא דקאמר הלא דאין דינא דגרמי אבל למסקנ' קאמר דחיי' למאן דדאין דינא דגרמי. ואנן אשכחי' בהני מתני' בארבע בבי בבא קמא הדר דינא תיניתא קם דינא וחייב תליתאה קם דינא ופטור רביעאה קם דינא והדר דינא. בבבא קמא חמשה פרקים. פרק א' מוסחה שיש גרול היסנו בחכמה ובמנין ומעה. לעולם חוזר לד"ה ואפי' בשיקול הדעת וליכא פלוגתא כלל. ב' מוסחה שאין גרול היסנו בחכמה ובמנין ומעה ברבר משנה דינו כמי שיש גרול היסנו לעול' חוזר ואפי' קיבלו עילויהו. (עז) ירושלמי הא מעות משנה הוא מעות זקנים שלישי שאינו מוסחה ולא קיבלהו בעלי דינין בין מעה בין לא מעה מחזירין כרבי אבהו. ראמר ר' אבהו שנים שדנו אין דיניהם דין ואוקימנא דלא קיבלו (עח) והילכתא כוותיה כראסיק' לעיל (עט) ירושלמי ר' יוחנן ורש לקיש תרוייהו אסרין שנים שדנו אין דיניהם דין. (ם) רביעי שאינו מוסחה ששעה בשיקול הדעת וקיבלהו בעלי דינין ולא שנא נשא ונתן ולא שנא לא נשא ונתן ביד לרב חסדא הדר דינא ולית הילכתא כוותיה. חמישי שלשה שנא מוסחה ולא שנא שאינו מוסחה לא שנא קיבלהו ולא שנא לא קיבלהו ומעה בדבר משנה תוזר לעולם בבא תיניינא ג' פרקים פרק א' אינו מוסחה ומעה בשיקול הדעת וקיבלו בעלי דינין חייבים לשלם לדברי הכל בנשא ונתן ביד כרתנן דין את הדין וזכה את החייב מה שעשה עשוי. ואוקימנא בדקיבלו עלייהו (סא) תשובה לרבינו האי אפילו נשא ונתן ביד אם ישנו לבעל הדין מה שנטל דיש לו להחזיר יש מן הדין להוציא ממנו ואם אינו או שישנו ואין לו להחזיר משלם הדיין מביתו בזמן שנטל ונתן ביד (סב) ירושלמי תמן תנינן דן את הדין זיכה את החייב וכו' ר' אבא בשם ר' אבהו כשאמר לו הרי את מקובל עלינו כשלשה ע"מ שתדיננו דין תורה ומעה בשיקול הדעת מה שעשה עשוי כפני שטעה תנן בשיקול הדעת וישלם מביתו מפני שהגים דעתו לדון יחידי דין תורה. דתנן אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד אמר ר' יהודה בן פזי אפי' הקב"ה אינו דן יחידי דכתיב כל צבא השמים עומרים עליו מימינו ומשמאלו אלו מיומינין לזכות ואלו משמאילי' לחובה ואע"פ שאין דן יחידי אומ' יחידי דכתיב אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת שני שאינו מוסחה שטעה בשיקול הדעת ולא נשא ונתן ביד וקיבלהו למאן דדאין דינא דגרמי קם דינא וחייב ולאפוקי מדר' אילעא ואיבא נמי פלוגתא דלרב חסדא הדר דינא ולרב ששת קם דינא וחייב והלכה כרב ששת שלישי מוסחה דלא נקיט רשותא ולא קיבלהו (סג) ומעה בשיקול הדעת מרב הסנוגא דרב הסנוגא דן דינא ומעה אתא לקמיה דרב ואמר אי קיבלוך עלייהו לא תשלם ואי לא זיל שלם דכי קתני מתני' אם היה מוסחה לב"ד פטור מלשלם דקביל עלייהו הא לאו הכי חייב רביעי (סר) שלשה הדיומות ולא קיבלוהו עילויהו במוסחה יחידי ואם מעה בשיקול הדעת קם דינא (סה) מדמתמהינן בנם' אלא מעתה מעו לא ישלמו והיינו מעו בשיקול הדעת דאי ברבר משנה הדר דינא כדפרישית. בבא תליתאה. ארבעה פרקים פרק א' מוסחה ומעה בשיקול הדעת (סו) ונשא ונתן ביד וקיבלוהו עליהו ר"ע קם דינא ופטור מדר' המנו' דאמר אי קיבלוך עילויהו לא תשלם וכדתנן אם היו מוסחה לב"ד פטור מלשלם וקם דינא ירושלמי (סז) אמר ר' עקיבא אני איני יודע לדון דין תורה אלא היודע מחשבות יפרע מאותן אנשים מקבלין אותן עליכון מה דאנא אמר (סח) שני מוסחה ומעה בשיקול הדעת וקיבלוהו עילויהו ולא נשא ונתן ביד. פלוגתא דרב חסדא ורב ששת לרב ששת קם דינא ופטור. לרב חסדא הדר דינא והילכתא כרב ששת דאמר בשיקול הדעת (סט) לעולם אינו חוזר לענין חיובא ופטור לרבי אלעזר דלא דאין דינא דגרמי פטור ומסתברא דחייב כדפרשי' (ע) שלישי שאינו מוסחה ומוסחה דנקט רשותא סבי ריש גלותא ומעה בשיקול הדעת קם דינא ופטור כראמר האי מאן דבעי למידן דינא וכי מעה ליפטר לינקוט רשותא סבי ריש גלותא. (עא) רביעי שלשה בין מוסחין בין שאינו מוסחין וקיבלוהו עילויהו בשיקול הדעת קם דינא ופטור בבא רביעאה קם דינא והדר דינא בתר דינא. כגון תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי ולא איתמר הילכתא כותר מיניהו ומוניא דשמעתא אזלא כתר מיניהו כגון הני דאמרי' בנם'

שער החדש

(ם) רביעי שאינו מוסחה ששעה בשיקול הדעת וקבלוהו נע"ד ולא נשא ונתן ביד לרב חסדא כו' כנ"ל עיין ס"ך סי' כ"ס ס"ק כ"ח פוס ב' יעי"ש: (סא) תשובה לרבינו הפי' ואפי' נ"ך ביד אם יש לבעל הדין מה שנטל כדין מה שנטל כו' יעי' כרמ"ם סי' ה' מהשיב ע"ו ופי' בפוד סי' כ"ס ספי' נ' דפייתי זה ופיין בב"י דפייתי ג"כ זה ועי"ש בש"ך שהכריח להשיב ע"ו וכ' דפייתי שהשעה נדבר מהשה ע"ו כי לפי השבואר לפנינו ס"ל לפרש כן דדין השעה נדבר מהשה פי' זה בנשא ונתן ומשו"ה פי' בנתן מניינו: (סב) ירושלמי תמן תנינן דן את הדין כו' ירושלמי ס"ל כהכרחין ה"ג: (סג) ומעה בשיקול הדעת קם דינא וחייב לשלם מדרב הסנוגא דרב הסנוגא דן דינא ומעה כו' כנ"ל מהכרחין ה' ג': (סר) שלשה הדיומות ולא קבלוהו עליהו דין כמוחמה יחידי כנ"ל ועי' בש"ך סי' כ"ס ס"ק ס"ו (ועי' לעיל בנבנא קבא דין מחיבי-יפו"ם): (סה) מדמתמהינן בנמלא שלא מעה מעו לא ישלמו כו' עיי לעיל פוס ס"ו: (סו) ונשא ונתן ביד וקבלוהו מליהו לכ"ע קם דינא ומפוד כו' כנ"ל: (סז) ל"ל עקיבא מני מילי יודע לדון ד"ם כו' מהכרחין ס"ה כ"ע ועי' לקמן ה' כיבורין פוס ב"ד: (סח) מני מוחמה ומעה בשיקול הדעת ולא קבלוהו ולא נ"ב ביד כו' כנ"ל: (סט) לעולם אינו חוזר ולענין חיובא ומפוד לר' אלעי שלא דמין דינא דגרמי כו' כנ"ל: (ע) אליבא דמאן מוחמה ומוחמה דנקט רשותא סבי ריש גלותא כו' ל"ל בזה פוס מוחמה לפנינו מוחמה וכ"כ הרא"ם ס"ס ס"ם ומעי' ס"ך סי' כ"ס ס"ק כ"ב וכ"ס דמליג ע"ז: (עא) רביעי שלשה בין מוחמין בין שאינו מוחמין עיי לעיל פוס ס"ו: (עב) ירושלמי כ' יוחנן ת"ל מרוייהו מתרין כו' סנהדרין ס"ה ס"ם:

נבם

בגם' השתא דלא איתמר הילכתא לא כמר ולא כמר דעבד כמר עבד. ודעבד כמר עבד (עב) כדאמרי' בשבועו' האי דיינא דעבד כר' אלע' עבד כרב ושמואל עבד (עג) ואמרי' בירושלמי מה שנעשה ע"פ ב"ד נעשה (עד) כגון הא דר' יהושע בן לוי בהדוא דשכיב אתרקבא דדנרי באדם עשוי שלא להשביע את בניו וכגון אריסא דבר זיוא דירושלמי דאמרי' התם מה שנעשה על פי ב"ד נעשה דה"ם דסברא ניתנו (עה) גרסינן בפ' דיני ממונות כל זמן שמביא ראיה מותר את הדין. (עו) אמר לו כל ראיות שיש לך להביא הבא מכאן עד ל' יום אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא מצא בתוך שלשי' יום ומצא לאחר שלשים יום. (עז) אמר רבה בר בר חנא הלכה כרשב"ג ואפי' דיעבד מהדדינן ליה. (עח) אמר לו הבא ראיה ואמר אין לי ראיה הבא עדים אין לי עדים לאחר זמן מצא עדים והביא ראיה. הרי זו אינה כלום רשב"ג אומר וכו'. (עט) ואמר רבה בר בר חנה הלכה כדברי חכמים (פ) וכ"ש אם אמר קרבו פלו' ויעידני או שהוציא מתוך אפונדתו אינה כלום ואם אמרו לו הבא ראי' ואמר אין לי ראיה (פא) ובאו לו עדים ממדינת הים או שהיתה דיסקיא שלו מופקדת ביד אחרים סביא ומותר (פב) לרבי' אפרים דוקא דאתו בי תרי ואמרי אנן ידעינן דההיא שעתא דאמר בבי דינא לא הוה האי דיסקיא גביה (פג) וקמן דלא ידע במילי דאבוה אע"ג דאמר אין לי עדים לעולם מביא ראיה ומותר אבל גדול כיון שאמר אין לי עדים אינו מותר (פד) ודוקא דאמרו לו הבא עדים אבל אמרו לו יש לך עדים. ואמר אין לי עדים ולא אמרינן לו הבא לעולם מותר והיינו רישא דמתני' דקתני כל זמן שמביא ראיה מותר ואתה מוצא בו ו' שערים (פה) ד' שערים שמותר (פו) ב' שאינו מותר כדפרישית:

(פו) **מתניתין** דיני ממונות דנין ביום ונומרין בלילה. (פח) דאמר קרא ושפטו את העם בכל עת כו' הא כיצד יום לתחילת דין ולילה לגמר דין (פט) ירושלמי אסור לדון דיני ממונות בערב שבת. והא מתני' פליג אין דנין דיני נפשות בערב שבת (צ) אבל דיני ממונות דנין כן להלכה כן לדבר תורה. (צא) גרסי' בפ' עשרה יוחסין נאמן הדיין לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי בד"א בזמן שבעלי דינין עומדין לפניו אבל אין בעלי דינין עומדין לפניו אינו נאמן (צב) ואוקימנא דקריעא זכותיה ולא נהדר נדייניה ושודא דדייני ואיכא דדייקי כיון דאין בעלי דינין עומדין לפניו עד הוא (צג) ועדים שנצטוו מפי ב"ד שאין יכולין לכתוב צווי ב"ד אא"כ שמעו העדים בשעה שפסקו הדין והיה להם לכתוב (צד) ואם לאו עד מפי עד הוא ומסתמא כיון שקיבלום לדון (צה) ויכולין לחזור ולדונם כדאמרי' נהדר נדנייה ומהדרינן שודא דדייני ש"מ הא לאו שודא דדייני הוה דיינינן להו ודיינים הן יכולין לצוות לעדים ולכתוב שטר על פיהם (צו) ומנהג אבותינו שטר ציווי בית דין:

שער החרש

כמם כ"י מינ"ט: (עב) כדאמרינן בשבועות האי דיינא דעבד כר' אלעזר עבד כו' כ"ל שבועות מ"ח ב' ועיי' לעיל מתמר מ' לום ל"ה יע"ש: (עג) ואמרי' בירושלמי מה שנעשה ע"פ ב"ד נעשה כו' עיי' לעיל ס' מקדון לום כ"ג: (עד) וכגון הא דר' יהושע בן לוי בהטוח דהוו קנו לי' עכברא דשכיב מדיקני ובעדים עשוי שלא להשביע כו' כ"ל סנהדרין כ"ט ב': (עה) גרסי' בפ' דיני ממונות כ"ז ממנין כו' סנהדרין ל"ח א': (עו) אמר לו כל לימים שיש לך הבא מכאן עד ל' יום הבית בתוך ל' סותר לאמר לי' יום תינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה כו' כ"ל ועיי"ם על הגי' שהונה ואומר לו כל לימים כו' והיא מהכרם"ל במכתם שלמה ולא ידעתי מי דחקו לזה ותולי בא להוכיח שאמן כ"ד תינו שלא לי' יום עיי' ס' ס"ז שעי' ל' אבל לא לתיתי לשום פ' שהשלטונים שהביאו מקומו מכאן שוב לתיתי בב"מ בפי' פ"א שהביא מכאן דומנים לו זמן לי' יום יע"ש: (עז) אמר רבב"ח הלכה כרשב"ג ואפי' בדיעבד מהדדינן כו' שם בש"ם ומו' כ' שעי' ל': (עח) אמר לו שבא לאו' ואמר אין לי לאו' כו' שם במשנה ועיי' במרדכי בשלהיתו בהשמטת מסליקומים ובת' סמדה גנוזה סי' ל"ח: (עט) ואמר רבב"ח הלכה כמקמיס כו' שם בגמרא ושם שעי' ל': (פ) וכ"ש שם אמר קרבו פלוני ואלוני ויעידוני או כו' כ"ל שם בגמרא: (פא) ובאו לו עדים ממדינת הים או שהיתה דסקיא שלו כו' שם בגמרא ע"כ: (פב) לרבינו מאיר דוקא דאתו בי תרי ואמרי כו' וכ"כ סמכתבי בכמה ספ"ו ועיי' בגמ"ם סי' ל"ו ועיי"ש בשו"ת בהג"ה ובניחוש הגר"מ פ"ק ס' וכ"ם שם בירושלמי יעו"ש: (פג) וקמן דלא ידע במילי דאבוה כו' שם פ"ק ושם בשו"ע: (פד) ודווקא דאמרו לו הבא עדים אבל אמרו לו יש לך עדים כו' דבינו יחידאה הוא בדבר זה ובגמ"ם פ"ו מה' סנהדרין ס"ו ובעוש"ע שם מבואר דאינו כן וכ"מ בתוספתא דסנהדרין פ"ו ועו"ש סימן: (פה) ד' שערים שמותר. היינו אם אמרו לו הבא כל ל' וסגיא לאמר מקמן. וק"ם אם לא אמרו לו מידי. וגדול שהביא עדיו במדינת הים או דסקיא שלו מופקדת ביד אחרים לק שמותר אין לי עדים ולאו'. וקמן בכל גווני. הגי' ד' שמותר: (פו) וב' שאינו סותר. היינו בשם אמרו לו הבא עדים ולאו' ואמר אין לי עדים ולאו'. אם אמר קרבו פלוני ואלוני: (פז) מתניתין דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה. סנהדרין ל"ג ב' וכ"ה ב': (פח) דאמר קרא ושפטו את העם כו' כ"ל ועיי"ם על הגי' שהונה ואומר לו כל לימים שיש לך הבא והיא מהכרם"ל במכתם שלמה ולא ידעתי מי דחקו לזה ואולי בא להוכיח שאמן כ"ד תינו שלא לי' יום עיי' ס' ס"ז שעי' ל' אבל לא לתיתי בב"מ בפי' פ"א שהביא מכאן דומנים לו זמן לי' יום יע"ש: (עז) אמר רבב"ח הלכה כרשב"ג ואפי' בדיעבד מהדדינן כו' שם בש"ם ומו' כ' שעי' ל': (עח) אמר לו שבא לאו' ואמר אין לי לאו' כו' שם במשנה ועיי' במרדכי בשלהיתו בהשמטת מסליקומים ובת' סמדה גנוזה סי' ל"ח: (עט) ואמר רבב"ח הלכה כמקמיס כו' שם בגמרא ושם שעי' ל': (פ) וכ"ש שם אמר קרבו פלוני ואלוני ויעידוני או כו' כ"ל שם בגמרא: (פא) ובאו לו עדים ממדינת הים או דסקיא שלו כו' שם בגמרא ע"כ: (פב) לרבינו מאיר דוקא דאתו בי תרי ואמרי כו' וכ"כ סמכתבי בכמה ספ"ו ועיי' בגמ"ם סי' ל"ו ועיי"ש בשו"ת בהג"ה ובניחוש הגר"מ פ"ק ס' וכ"ם שם בירושלמי יעו"ש: (פג) וקמן דלא ידע במילי דאבוה כו' שם פ"ק ושם בשו"ע: (פד) ודווקא דאמרו לו הבא עדים אבל אמרו לו יש לך עדים כו' דבינו יחידאה הוא בדבר זה ובגמ"ם פ"ו מה' סנהדרין ס"ו ובעוש"ע שם מבואר דאינו כן וכ"מ בתוספתא דסנהדרין פ"ו ועו"ש סימן: (פה) ד' שערים שמותר. היינו אם אמרו לו הבא כל ל' וסגיא לאמר מקמן. וק"ם אם לא אמרו לו מידי. וגדול שהביא עדיו במדינת הים או דסקיא שלו מופקדת ביד אחרים לק שמותר אין לי עדים ולאו'. וקמן בכל גווני. הגי' ד' שמותר: (פו) וב' שאינו סותר. היינו אם אמרו לו הבא עדים ולאו' ואמר אין לי עדים ולאו'. אם אמר קרבו פלוני ואלוני: (פז) מתניתין דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה. סנהדרין ל"ג ב' וכ"ה ב': (פח) דאמר קרא ושפטו את העם כו' כ"ל ועיי"ם על הגי' שהונה ואומר לו כל לימים שיש לך הבא מכאן עד ל' יום הבית בתוך ל' סותר לאמר לי' יום תינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה כו' כ"ל ועיי"ם על הגי' שהונה ואומר לו כל לימים שיש לך הבא והיא מהכרם"ל במכתם שלמה ולא ידעתי מי דחקו לזה ואולי בא להוכיח שאמן כ"ד תינו שלא לי' יום עיי' ס' ס"ז שעי' ל' אבל לא לתיתי בב"מ בפי' פ"א שהביא מכאן דומנים לו זמן לי' יום יע"ש: (עז) אמר רבב"ח הלכה כרשב"ג ואפי' בדיעבד מהדדינן כו' שם בש"ם ומו' כ' שעי' ל': (עח) אמר לו שבא לאו' ואמר אין לי לאו' כו' שם במשנה ועיי' במרדכי בשלהיתו בהשמטת מסליקומים ובת' סמדה גנוזה סי' ל"ח: (עט) ואמר רבב"ח הלכה כמקמיס כו' שם בגמרא ושם שעי' ל': (פ) וכ"ש שם אמר קרבו פלוני ואלוני ויעידוני או כו' כ"ל שם בגמרא: (פא) ובאו לו עדים ממדינת הים או דסקיא שלו כו' שם בגמרא ע"כ: (פב) לרבינו מאיר דוקא דאתו בי תרי ואמרי כו' וכ"כ סמכתבי בכמה ספ"ו ועיי' בגמ"ם סי' ל"ו ועיי"ש בשו"ת בהג"ה ובניחוש הגר"מ פ"ק ס' וכ"ם שם בירושלמי יעו"ש: (פג) וקמן דלא ידע במילי דאבוה כו' שם פ"ק ושם בשו"ע: (פד) ודווקא דאמרו לו הבא עדים אבל אמרו לו יש לך עדים כו' דבינו יחידאה הוא בדבר זה ובגמ"ם פ"ו מה' סנהדרין ס"ו ובעוש"ע שם מבואר דאינו כן וכ"מ בתוספתא דסנהדרין פ"ו ועו"ש סימן: (פה) ד' שערים שמותר. היינו אם אמרו לו הבא כל ל' וסגיא לאמר מקמן. וק"ם אם לא אמרו לו מידי. וגדול שהביא עדיו במדינת הים או דסקיא שלו מופקדת ביד אחרים לק שמותר אין לי עדים ולאו'. וקמן בכל גווני. הגי' ד' שמותר: (פו) וב' שאינו סותר. היינו אם אמרו לו הבא עדים ולאו' ואמר אין לי עדים ולאו'. אם אמר קרבו פלוני ואלוני: (פז) מתניתין דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה. סנהדרין ל"ג ב' וכ"ה ב': (פח) דאמר קרא ושפטו את העם כו' כ"ל ועיי"ם על הגי' שהונה ואומר לו כל לימים שיש לך הבא מכאן עד ל' יום הבית בתוך ל' סותר לאמר לי' יום תינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה כו' כ"ל ועיי"ם על הגי' שהונה ואומר לו כל לימים שיש לך הבא והיא מהכרם"ל במכתם שלמה ולא ידעתי מי דחקו לזה ואולי בא להוכיח שאמן כ"ד תינו שלא לי' יום עיי' ס' ס"ז שעי' ל' אבל לא לתיתי בב"מ בפי' פ"א שהביא מכאן דומנים לו זמן לי' יום יע"ש: (עז) אמר רבב"ח הלכה כרשב"ג ואפי' בדיעבד מהדדינן כו' שם בש"ם ומו' כ' שעי' ל': (עח) אמר לו שבא לאו' ואמר אין לי לאו' כו' שם במשנה ועיי' במרדכי בשלהיתו בהשמטת מסליקומים ובת' סמדה גנוזה סי' ל"ח: (עט) ואמר רבב"ח הלכה כמקמיס כו' שם בגמרא ושם שעי' ל': (פ) וכ"ש שם אמר קרבו פלוני ואלוני ויעידוני או כו' כ"ל שם בגמרא: (פא) ובאו לו עדים ממדינת הים או דסקיא שלו כו' שם בגמרא ע"כ: (פב) לרבינו מאיר דוקא דאתו בי תרי ואמרי כו' וכ"כ סמכתבי בכמה ספ"ו ועיי' בגמ"ם סי' ל"ו ועיי"ש בשו"ת בהג"ה ובניחוש הגר"מ פ"ק ס' וכ"ם שם בירושלמי יעו"ש: (פג) וקמן דלא ידע במילי דאבוה כו' שם פ"ק ושם בשו"ע: (פד) ודווקא דאמרו לו הבא עדים אבל אמרו לו יש לך עדים כו' דבינו יחידאה הוא בדבר זה ובגמ"ם פ"ו מה' סנהדרין ס"ו ובעוש"ע שם מבואר דאינו כן וכ"מ בתוספתא דסנהדרין פ"ו ועו"ש סימן: (צו) ומנהג אבותינו שטר ציווי בית דין:

בעזרתך רחום השלמתי תשקיף ועתה השקיפה מן השמים.
ורחם את עמך אשר פדית מבית עבדים מארץ מצרים.
וברך את נחלתך הנלאה והצמאה הר ציון וירושלים.
וקבץ שמה נדחי ופזורי עמך יחד יהודה ואפרים:

מפתח

מכל הנמצא כתוב בספר וסימניהון ת׳ש׳ק׳ף ב׳ג׳ז׳ע ח׳כ׳מ׳ה׳:

זמן בדף ה
קנין ט ב
אגב יג
אתריות טז ב
נאמנות כג
שטות בעלים כד ב
כתיבת גיטין כו
כתיבות שטרות כט ב
קיום טופסין לא
מצרנין לג
שטרות היוצאין לד

ת׳ש׳ק׳ף

אות ת

תנאי לז
תמרה מ ב

אות ש

שובר שם
שיתוף מא ב
שלישית מג
שבירות מט
שומא נא

אות ק

קיום נב ב
קבלת הערות נו
קרובים נח ב
קבלנות סב ב
קידושין ח״ב ע״ה ב

אות פ

פותקי סג ב
פסיקתא סו ב
פקדון סח
פשרה עה
פרוזבול שם ב
אפוטרופוס עח
פסק דין עט

ב׳ג׳ז׳ע

אות ב

ביהורין א
ביקורת ג
ביטול מודעא

אות ג

גט אשה שם
גט חליצה ד ב
גט מיאון ו ב
גט חירות ח ב

אות ז

זיכוי ט

אות ע

ערב י
ערב עיסקא

ח׳כ׳מ׳ה

אות ח

חוב ב ב
מלוה על פה טו ב
מלוה על המשכון כא ב
חלוקת קרקעות כד
חלוקת שותפין כז ב

אות כ

כתובה כח ב
כתובה דמיכרסא לא
כתובת יבמין לז ב
כ״ם וחוא עיסקא לח ב

אות מ

מודעא מ
מחאה מא ב
מחילה נד ב
מתנה נו ב
מתנת שכיב מרע נז ב
מכירת קרקעות שטרות ועבדי סד
מרד סז ב

אות ה

הוראה עא ב
המחאה עב ב
הרשאה עג ב
השפטה עה

תם ונשלם חלק ראשון

הקדמה

הפעם אחת ה' לוטף בטוב יתרים ועולם על כל הטוב אשר גמלני ושפחייני וקיימני ולזמן הזה הגיעני לראות בגאת זה החלק לאור. והוא החלק השני אל חלק הראשון מספר היקר רם ונשא וגבה מאד כוח ספר הטיטור. וכן נשלם כל הספר בשלימות כלול בהדרו ויפעתו. וכשם זה החלק הראשון מברתיו תיכף אחר אשר ילח ח"כ בשנת תרל"ד לפ"ק ואמרתי אז בלבבי להחיש ולגמרו למען ידבקו חיש בחיזו לשון מחשבות כו' ומחשבה מועלת אף לד"ת. והוא אחד מהרבה ילדים אשר יולדו על ברכי וכולם ת"ל לרבעתם שמח ילדי חמד אשר חנן לותי לאביהם נרוב חסדו וטובו ביחודי על הרמב"ם ס' עבודה וס' קרבנות. וספרי המוכתי על הטיטור. וביאור על ס' השפ"ג. וביאור קלר על הירושלמי אשר לבי הומה עליהם להוציאם מחשכים לאפילה לפשוט על פני תבל ומלואה. וקויתי לה' כי לא יגעתי לריק ולא יולדו לבהלה ואם כי מי זה אשר ידו יתקע לומר כי קלעתי אל המטרה לשון ידעתי כי רבות שגיתי כי לא לאדם דרכו ללכת דרך ישרה לבל יטה משורין. לך בזאת נחמתי כי טובות לאל אשר גמל עלי כי לא סלבתי בגדולות רק לחזות דרך ספונה אשר לא חולף סקורת שולל להתעותו ללכת תרחות עקלקלות הלחק מאד לבלי למלוא סדרך הנכונה לבוא אל עיר ובטחוני חזק בה' כי סלוחי המסלה לבחים אחרי. וגם כאשר עסקתי בהשפעת זה החלק זיכני ה' בשני ספרים יקרים הא' ספר המסולל ס' השכול וסב' ספר תניא רבתי. וגם בם' השכול מלאתי ג' פרילות מוכות להבנת הטיטור ח"ב גם בם' התניא מלאתי דברים רחויים להעתיקם ועברו עיני על ח"ב ואמרתי עליו נוספות וספחתי אל החלק הזה וגלו אליו כמה דברים אשר נתעוררתי עליהם מעצמי מעט מן המעט אשר נתעוררתי מזולתי. וכן רחיתי בח"ל כמה טעיות והשמטות נפלו בדפוס. וכל מה שבידי לתקן עשיתי והוספתים בסוף החלק הזה. ואני מזהיר לכל מדפיס בחם שחזכה סיולפס כוד יהיו כל דבר במקומו וכפי התיקון. וכשם בעשקי בהדפסת זה החלק נחבד ממני חבדה יקרה אשר מאיר מאיר כמחם נפשי ע"ז הוא בני הרב הנאון חריף ובקי בחדרי תורה כקש"ת מו"ה אברהם אהרן ז"ל אשר לספר מעלותיו ומדות תרומיות שמיו בו תקלר הירועה מסכיל כי יותר שהים חכם היה נחבת על הכלים גרם בתורייתא תדירא שייף עייל ושייף נפיק ולא סחזיק טיבותא לגפשיה אלא לת הרבנות ולא להשא מעודו מזולתו לף שהיה חכם גדול בעיב הטולם ורבים נשמו לתורו מפסקי דייניו וגם ע"פ יגלו ובתו בד"מ ורבים שאלו בעלתו והכל בלי קבלת פרס. ויותר שהיו ידיו רב לו בתלמוד בבלי מחדש חידושים לחתיים ונפלאים. לחמה כחו הגדול בירושלמי היה על לחת שבע וכמ"פ דברתי על לבו לכתוב חידושיו על ספר לחמה להועלת מזגו ורפיון כחו לא נעתר לבקשתי רק לחרי גודל הפלרתי סחל לכתוב על ירושלמי וכ' על לויזה מסכתות ומלאתי בשם דברים מתוקים מאד. ומחשלה היה בדעתי להעתיק לויזה דברים ממנו לחמה שחייעבתי כי יחלכו הדברים מאד ובאשר יזכני ה' להפיץ בתורי על הירושלמי ושם הערתקתי דברי כי הלומד ירושלמי כסדר לא יקבלו תורך כ"כ. גם בחייו הדפיס מאמר ה' בירכתי לבטן להוכיח על מליחות הירושלמי לסדר קדשים וסכריח מליחותו מתוך הירושלמי שלפניו ביתרון שכשר חכמה ודעת בדברים רחויים הליו וחבך עלי השמש בלהרים ושב רוחו ושמחת בטהרה ביום כ"ה שבט שנת תרד"ת לפ"ק. ועד כה גרמו עוה"ר כי לוקח ממני מחמד נפשי חבדה שחין לה חליפין ותמורה זכותו יעמוד לנו וביחוד לבנו היקר נטע נעים ה' יגדלהו לתורה ולחופה ולמע"ט כמר יעקב משה כ"י ויהלם ה' נחומים לנו ולכל חבליו וחנלב"ה וילין בעדנו לחמן:

בעל העיטור

ב"ג"ע אות ב"ת בירורין

(א) **תנן** דיני ממונות בשלשה זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד ושניהן בוררין להן אחד וחכמי' אומרי' שני הדיינין בוררין להן עוד אחר (ב) ואסיקנא זה בורר לו דיין אחד וזה בורר לו דיין אחד שמתוך כך יוצא הדין לאמיתו (ג) וקי"ל כרבנן דתנא דיינים בעינן דעת בעלי דינין לא בעינן (ד) שנים אומרים זכאי ואחד אומר חייב זכאי . אחד אומר אינו יודע יוסיפו הדיינין (ה) עד כמה מוסיפין שני' שנים (ו) ומסת' סופו כתהילתו . זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד כדי שיצא הדין לאמיתו (ז) ירושלמי א"ר הני צריכים הדיינין שיהו מבירין את הנידונין . מעשה היי' וזייפו (ח) זה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של זה דברי ר' מאיר והכמים אומרי' אימתי בזמן שמביא ראיה שהן פסולין או קרובין אבל אם היו כשרין או מומחין מפי ב"ד אינו יכול לפוסלן (ט) ואוקימנא בערכאות שבסוריא שנו . (י) וקי"ל כרבנן דאם (לא) היו כשרין אף על פי שהן יושבי קרנות נעשו כמומחין מפי בית דין ואין יכולין לפוסלן (יא) והילכך אפילו ערכאות שבסוריא כיון שהמחוהו רבים עליהן הרי זה כמומחין שהמחוהו עליהן (יב) ואפי' לוה כופין אותו ודן בעירו ודוקא שהמחוהו רבים עליהם וקבעו לבית דין (יג) מדקתני לא כל היכנו שיפסול דיין שהמחוהו רבים עליהם אבל לא קבעוהו אפי' הן מומחין שני' יכולן לפוסלו אפילו בעירו (יד) כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן התוקף את חביורו בדין אחד אומר נדון כאן ואחד אומר נלך לבית הוועד כופין אותו ודן בעירו ואוקימ' כגון דקאמר לוה משום דר' אלעזר שלא יוציי מנה על מנה אבל מלוה עבד לוה לאיש מלוה וכופין לוה לילך לבית הוועד ולכל מקום שיש חכמים גדולי' ומומחין מהן (טו) והא דאמר בבבא קמא כגון דפתחו ליה בדיניה אבל לא פתחו לי' בדיניי מצי אמר לבי' דין הגדול אולינא דמשמע אפי' לוה מצי אמר לבית דין הגדול אולינא (טז) מסתברא הני מילי דאיתיה לבי' דין הגדול במתא (יז) אי נמי דלא קיבלו לבעלי דינין עילוייהו (יח) אי נמי בית הוועד דקאמר לאו בית דין הגדול אבל איכא בית דין הגדול אפילו לוה מצי אמר התם אולינא ואיכא דמדקדק טעמא דעבד לוה לאיש מלוה אבל תביעה אחרת לא מצי אמר נלך לבית הוועד (יט) והבינו האיי כתב דוקא מלוה שנתברר בירו דבר הוב אבל בעל חוב אחר כופין אותו ודן בעירו (כ) ואם נצרך הדבר לשאל כותבין ושואלי' ואם אמר כתבו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין ונותנין לו ומסתברא כל היכא דליכא יוציא כגה על כגה כופין אותו לילך לבית הוועד הילכך מלו' לאו דוקא (כא) אלא כל הובע אפי' נזקין וגזילה (כב) והוא שיש עדים בהלואה וגזילה אבל בטענתיהו לחודה לא (כג) והיכא דקאמר לוה אנא עבידנ' אונזוקא דילי' לילך לבית הוועד כופין המלוה והולך לבית הוועד (כד) והיכא דאמר נכתוב טענתא לבית הוועד מסתברא דמלוה מצי מעבב אע"ג דליכא ביה אונזוק' (כה) מדגרסי' בפ' קמא שלא התא מנהדרין שומעת מפי התורגמן והוא הדין מפי הכתב דחד טעמא ניתהו (כו) כדאמ' מפיהם ולא מפי כתבם ולא מפי התורגמן ולא עד מפי עד והיכא דכופין אותו ודן בעירו ואף על גב דהתיא גבי עדים קאמר ילפינן מינה בעלי דינין לפי שאין הדיינין יכולין לחקור הדבי על פי הכתב . (כז) ירושלמי תרין בני נש הוו להו דין באנטוכיא אמר חד לחבריה מהו דר' אמר מקבלין עלון שמע ר' יוחנן אמר לאו כל כמיניה מטרפא בעל דינא אלא שמעין מיליהון תמן ומה הוה צריכה כתבין ומשלחין עובדא לרבנין לא קאמר ושמעינן מיליהון בכתב ומשלחין לרבנין אלא הדיינין שומעין ותוקרין הדברים וכותבין ודנין מה שיכולין לדין ומספק שולחין (כח) ובתשובה לרבינו האי זצ"ל דירו שהתנה עם בני המקום שלא יכתוב להן מאיזה טעם דן אותן ובא אחר ואמר אני לא הייתי בזמן שהתנ' עם בני המקום ואפי' הייתי אין לי לקבל הדין עמו ואינו מועיל התנאי וצריך לבתוב לו הטעם (כט) ואין להמתין עד שיראה לרב אלא עושין

שער החדש

(א) **תנן** דיני ממונות בשלשה זה בורר לו פ' כו' בסנהדרין כ"ג פ' : (ב) ומסיקנא זה בורר לו דיין פ' כו' שם בס"ם : (ג) וקי"ל כרבנן דתנא דיינים בעינן כו' שם וסי' י"ג בעני' פ' : (ד) שנים אומרים זכאי ופ' אומר חייב כו' שם כ"ג פ' : (ה) עד כמה מוסיפין שנים שנים כו' יעו"ש פ' פ' ועיי' סי' י"ח סמי' פ' : (ו) ומסתבר סופו כתהלתו זבל"פ כו' לפ מלתי' לו מבר כזה : (ז) ירושלמי פ"ל מני לריכים הדיינים כו' ניתין פ"ם ס"ז (וע"ל פ"ל מני לריכים כו') : (ח) זה פוסל דיינו של זה כו' בסנהדרין כ"ג פ' : (ט) ומוקימנא בערכאות שבסוריא שנו כו' שם בס"ם : (י) וקי"ל כרבנן דתנא היו כשרין כו' כלע"ל : (יא) והלכך אפי' ערכאות שבסוריא כו' יעו"ש בס"ם כ"ג פ' ועיי' בסי' י"ד סעי' פ' : (יב) ואפי' לוה מעכב כופין אותו ודן כו' פע"ש : (יג) מדקתני לפ כל היכנו שיפסול דיין שהמחוהו רבים כו' שם בס"ם : (יד) כי אתא רב דימי אע"ג דסוקף את חביריו כו' בסנהדרין ל"ת פ' כו' : (טו) והא דאמר בבבא קמא כגון דפתחו ליה בדיניה כו' בדינא כו' עיי' לעיל בס' קבלם מדום אות פ"ז ולקמן אות כ"פ : (טז) מסתברא ה"ת דאיתיה לבי' דין הגדול בסמת כו' עיי"ם בגמי' בס"ג בסנהדרין שכ' כן ומבואר מזה בס"ל דאפי' אי שם כ"ג פ' כגון ב"ד בי"ם ול"ת היינו שכלוה יכול ליקך מלו הגדול אבל אם מלוה רוצה ליקך מלו הקטן אין בופעין לו וכ"ה בסמ בסמוך ועיי' סי' י"ד סעי' נ' ומש בסמ"ע יעו"ש היטב ועיי' בסי' כ"ן בסנהדרין שם בביה דיעות בזה יעו"ש היטב : (יז) פ"ל דלפ קיבלו לבים דין עילוייהו בכ"ל כ"ל פלא קבלו מבני העיר לומן לבי"ד רק כיו שם מבמים מיבולים לדון ודוקא בסמסמו בדיני כוב פ"י לומר לבי"ד מתר מלינא מבל כל פלא פמתו בדיני יבול לומר לבי"ד הגדול מלינא מבל אפילו אי נמי דלא קיבלו לבעלי דינין עילוייהו (יח) אי נמי בית הוועד דקאמר לאו בית דין הגדול אבל איכא בית דין הגדול אפילו לוה מצי אמר התם אולינא ואיכא דמדקדק טעמא דעבד לוה לאיש מלוה אבל תביעה אחרת לא מצי אמר נלך לבית הוועד (יט) והבינו האיי כתב דוקא מלוה שנתברר בירו דבר הוב אבל בעל חוב אחר כופין אותו ודן בעירו (כ) ואם נצרך הדבר לשאל כותבין ושואלי' ואם אמר כתבו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין ונותנין לו ומסתברא כל היכא דליכא יוציא כגה על כגה כופין אותו לילך לבית הוועד הילכך מלו' לאו דוקא (כא) אלא כל הובע אפי' נזקין וגזילה (כב) והוא שיש עדים בהלואה וגזילה אבל בטענתיהו לחודה לא (כג) והיכא דקאמר לוה אנא עבידנ' אונזוקא דילי' לילך לבית הוועד כופין המלוה והולך לבית הוועד (כד) והיכא דאמר נכתוב טענתא לבית הוועד מסתברא דמלוה מצי מעבב אע"ג דליכא ביה אונזוק' (כה) מדגרסי' בפ' קמא שלא התא מנהדרין שומעת מפי התורגמן והוא הדין מפי הכתב דחד טעמא ניתהו (כו) כדאמ' מפיהם ולא מפי כתבם ולא מפי התורגמן ולא עד מפי עד והיכא דכופין אותו ודן בעירו ואף על גב דהתיא גבי עדים קאמר ילפינן מינה בעלי דינין לפי שאין הדיינין יכולין לחקור הדבי על פי הכתב . (כז) ירושלמי תרין בני נש הוו להו דין באנטוכיא אמר חד לחבריה מהו דר' אמר מקבלין עלון שמע ר' יוחנן אמר לאו כל כמיניה מטרפא בעל דינא אלא שמעין מיליהון תמן ומה הוה צריכה כתבין ומשלחין עובדא לרבנין לא קאמר ושמעינן מיליהון בכתב ומשלחין לרבנין אלא הדיינין שומעין ותוקרין הדברים וכותבין ודנין מה שיכולין לדין ומספק שולחין (כח) ובתשובה לרבינו האי זצ"ל דירו שהתנה עם בני המקום שלא יכתוב להן מאיזה טעם דן אותן ובא אחר ואמר אני לא הייתי בזמן שהתנ' עם בני המקום ואפי' הייתי אין לי לקבל הדין עמו ואינו מועיל התנאי וצריך לבתוב לו הטעם (כט) ואין להמתין עד שיראה לרב אלא

עושין בילמה

עושין בו דין אחר (ל) ומסתברא דלא מצי אמר מאיזה טעם דנתוני אלא היכא דנתעצמו בדין ולזה אמר נלך לבית הוועד דכופין אותו לדון כאן אבל מלזה לא כל היכנו . א"נ כשנתרצו שניהן לדון כאן לא מצי אמר חד מינינהו אא"כ התנו . (לא) לרבי' האי בתשובה לא חלק בהן (לב) לרב שר שלום ריש מתיבתא אין לדיין אלא מה שעיניו רואות בב"ד הגדול נאמר שאין למעלה היכנו אבל שלא בב"ד הגדול (לג) אין להכניס עצמן בספק שנורמין לעצמן ולכל ישראל . (לד) ירושלמי אמר ר' יוסף בר חלפתא אתון בר נש מדון קומי ואמרי ע"מ שתדיננו דין תורה אמר לון אני איני יודע לדון דין תורה . אלא היודע מחשבות ייפרע מאותן האנשים מקבלין אתון מה דאנא אמר לכון . (לה) מתני' אמר לו נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך נאמנין עלי שלשה רועי בקר ר' מאיר אומר יכול לחזור בו וחכמים אומרים אינו יכול לחזור בו . (לו) ואוקימנא שלשה רועי בקר לדינא וכולהו בין לדין בין לעדות והילכך קיבל עליו קרוב או פסול לדין או שלשה רועי בקר או שלשה שאין יודעין דין (לז) דומיא דרועי בקר אף על גב דשכיח בישוב קיימא לן כרבנן שאינו יכול לחזור בו . (לח) והוא הדין לעד כשר דקבילו עלייהו כתרי ואינו יכול לחזור בו (לט) והיכא דקיבל קרוב או פסול כשנים . כתב רבינו אלפס איכא מאן דאמר אפילו קנו מיניה מצי הדר ביה דרחמנא אמר על פי שנים עדים וברוותא אמרי קנו מיניה לא מצי הדר ביה . ומסתברא כותיהו דהא אי קבליה לבעל דיניה וקנו מיניה לא הדר ביה . (מ) כדגרסינן בפרק שבועת העדות (מא) לרבי' אפרים קיבלוהו עלייהו בחד מכלל כי קיבלוהו בי תרי אפי' לאחר גמר דין מצי הדר ביה דכיון דמילתא יתירתא קאמר נומא בעלמא היא (מב) וצריכא עיונא דאיבא למימר דהא דאמר רב דיכי כגון דקיבלוהו עלייהו בחד רבותא הוא דאשמעינן אליבא דר' מאיר אע"ג דאיבא תרי רחיקי בהדיה לדינא מצי הדר ביה . (מג) אבל לרבינו אפרים קיבלוהו עליה כתרי ולא קנו מיניה ולא מצי הדר ביה לאחר גמר דין . (מד) שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא ילמדנו רבינו לאחר גמר דין מחלוקת או קודם גמר דין מחלוקת והלכה כדברי מי שלח ליה לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי חכמים . רב אשי אמר הכי שלח ליה בסחול לך מחלוקת או באתן לך מחלוקת שלח ליה באתן לך מחלוקת והלכה כחכמים (מה) וקי"ל כתרוויהו לישני ואי קנו מיניה (מו) אין לאחר קנין כלום ואפילו לאחר גמר דין אינו יכול לחזור בו . וכן אם קיבלו עליו דבר שאין עליו מן הדין

(מז) כגון מי שלא היה חייב לחבירו שבועה ואמר אשבע שבועה חמורה או מי שנתחייב שבועת היסת והיפכה אם קנו מידו אינו יכול לחזור בו אם לאו יכול לחזור בו עד שיגמר הדין (מח) ואמר רבינו יעקב וצ"ל אפי' אמר בב"ד נאמן עלי אבא או דור לי בחיי ראשך או הישבע ושול כל זמן שלא נגמר הדין או לא דר בחיי ראשו או לא נשבע יכול לחזור בו (מט) אבל אם גמרו דינו דאם יתן . וכן אם דר בחיי ראשו או נשבע יתן (נ) כדאסרינן בב"ב . עבדי גנבת וכו' עד ונשבע אינו יכול לחזור בו . וגרסי' בפרק המפקיד כיון דאמר הריני משלם מקני ליה כפילא . ומיבעיא לן חזר ואמר איני משלם מהו מיהדר קא הדר ביה וכו' מכלל דמצי למיהדר ביה והתם (נא) בבית דין הוא דבבית דין הוא דסקני כפילה והא דאמרינן בשבועות כיון דאמר איני נשבע פוטרין אותו מיד משמע שיכול לחזור בו ומהרין הדבר שיפרע (נב) קודם שיחזור בו ומסתמא לפני גמר דין דיכול לחזור בו דוקא שקיבל קרוב או פסול בין לדין בין לעדות . אבל קיבלו עליהן כשירין וביררו אותו (נג) משמעון בפניהן אינן יכולין לחזור דאי איתא אמידפלגי בקרובים ליפלגו ברחוקים . דהא נאמן עלי אבא לדינא קאמר כדפר"ש ובגמרא נמי גרסינן בהא קאמר ר"מ משום דלא (נד) גמר ומקני . דאמר מי ייתר דאתו ומסהדי . ומדלא קא מיפלגו ברחוקים ש"מ משמעון בפני ב"ד אינו יכול לחזור בו (נה) כדגרסינן גבי הודאה דכי אמרינן הוו עלן דייני ובנפינהו . הוה ליה כגמר דין (נו) וגרסי' נמי בב"ק לא אמרן אלא דפתחו בדינא אבל לא פתחו בדינא מצי אמר לב"ד הגדול אזלינא . לרבי' אבן מגש מי שברר לו ברור לדון לו יכול לחזור בו עד שיגמר הדין נגמר הדין אינו יכול לחזור בו וסדירן בפומא משמייהו דרבוותא קמאי דמן בתר סבוראי כי היכי דסדר גמ' היכא דקבילו מבעלי דינין וקנו מיניהו בכל מה דפסקו בי דינא עלייהו בין לזכות בין לחובה ופסקו מאי דפסקו או דינא דאוריתא או דינא דרבנן אפי' שורא דדייני פסקו לא מצי למיהדר אבל אי לא פסקו אלא מאי דחזי להון מדעתהון ההוא קנין לאו כלום הוא והדרי (נז) ואיכא דמשוי בדינא דאסכתא (נח) וגאמנות לא מהני וכפסולין דמי . כמו רועי בקר אלא לישוינהו ככשירין ולמיהוי נינהו בי דינא במילתא דלית ביה טעותא אבל מילתא דאית ביה טעותא . (נט) אפילו בכשירין עצמן דקבלינהו למידן דינא כי טעו בשיקול הדעת חיבין לשלם לא עדיפי הני מיניהו (ס) מיהו אי אמר מעכשיו מחלית לך האי תביעותא או האי שבועתא וקנו מיניה בב"ד חשוב (סא) נתקייסו התנאים .

אילו

שער החדש

שילמה לכך הפוסק סדין כ"ג בר מסדא לכ"ג בר יעקב ילמדנו רבינו למאי כו' כ"ל מם כ"ג ב' (ו"ל מו למאי גמ"ד כו') : (מה) וקי"ל כתרוויהו ליתני כו' וכ"ב מרי"ף והרמ"ם מם בתרי' ד' ומם שתי' מ' : (מו) מין למאי קנין לגוף ופרי' לפני גמ"ד מ"ש למחזר כו' כ"ל : (מז) בגון מי שלא רי' מייב למכיהו שבועה ומאי מפני גמ"ד מ"ש למחזר כו' כ"ל מומ"ע שי' כ"ב שתי' ב' : (מח) ומאי רבינו יעקב ז"ל מפי' מאי בב"ד נאמן עיי' בה' מקדון מום ל"ח : (מט) מבל אם גמרו דינו דאמן וכן אם דר כו' כ"ל מיי' בשבועות ל"מ ב' כתוס' מם : (נ) כדאמרי' בב"ב עבדי גנבת כו' עיי' בה' מקדון מום ל"מ : (נא) דבב"ד הוא דמקני כשילה וכן אם דאמר בשבועות כו' כ"ל : (נב) קודם שיחזור בו ומסתברא לפני גמ"ד דיכול לחזור כו' כ"ל : (נג) ממשמעו בפניהן אין יכולין לחזור כו' עיי' ברמ"ם פ"ק דב"מ סי' כ"ב וברמ"י מם ובשי' י"ג שתי' ב' בהג"ה (ונ"ל דאי איתא דמסיפלגי בקרובים כו') : (נד) דלא גמר ומקני דאמר מי ייתר דאתו לי' ומדלא קא מיפלגו כו' כ"ל : (נה) כדגרסי' בהודאה דכי אמרי הוו עלן דייני ובנפינהו כו' עיי' בשלהי מקדון מום כ"ח : (נו) וגרסי' נמי בב"ק לא אמרן אלא דפתחו בדינא אבל לא פתחו בדינא מצי אמר לב"ד הגדול אזלינא כו' עיי' בה' מקדון מום ל"ח : (נז) ואיכא דמשוי בדינא דאסכתא לא מהני וכפסולין דמי כמו רועי בקר אלא לישוינהו ככשירין ולמיהוי נינהו בי דינא במילתא דלית ביה טעותא אבל מילתא דאית ביה טעותא . (נט) אפילו בכשירין עצמן דקבלינהו למידן דינא כי טעו בשיקול הדעת חיבין לשלם לא עדיפי הני מיניהו (ס) מיהו אי אמר מעכשיו מחלית לך האי תביעותא או האי שבועתא וקנו מיניה בב"ד חשוב (סא) נתקייסו התנאים . אילו

(סב) אילו הן הקרובים ואלו הן הפסולין האהוב והשונא איזהו (סג) אהוב זה שושבינו ואפי' סיום ראשון שונא שלא דיבר עמו (סד) שלש' ימי' מחמת איבה אמר לו לא נחשדו ישראל על כך והילכתא אהוב ושונא כשר לעדות ופסול לדין כדאמי' ורבנן האי לא אויב לן ולא מבקש רעתו מאי דרשי ביה (סה) חד לדיין דפסול למידן למאן דסאני ליה ולמאן דרחים ליה (סו) כדגרסי' בכתובות אמר רב פפא לא לידון אניש לא למאן דרחים (סז) ולא למאן דסאני ליה איכא דתניא איסי אומר והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו מכאן לשני דיינים ששונאין זה את זה שאין יושבין בדין (סח) והאי דלא נקט אושפיזא כדגרסי' בפרק בתרא דכתובות אושפיזיה דרב אתא לקמיה לדינא אמר ליה פסילנא לך לדינא וטובא איתה התם בכתובות (סט) מסתברא התם משום דמיחזי דשוחדא הוא (ע) ובעל דין מצי למיפסליה בטעמא דרמי להנך ואף על גב דקיימא לן לא נחשדו ישראל על כך הני מילי לגבי עדות אבל לדין לא דהא אהוב ושונא דפסולין לדון וכשירין לעדות. ורבין גופיה אית ליה למימר פסילנא ולרחוקי מחשדי ירושלמי (עא) הנוטל שכרו לדון דיניו בטילין כיני מתני' החשוד להיות נוטל שכר לדון דיניו בטילין (עב) חד בר נש אזל מדון קומי רב הונא אמר ליה וכו' ותני כן לדיין שכר בטלו לעד שכר עדותו (עג) לרב אלפס סופר החתום בעד ברוב שטרות אינו ראוי לדון בשטר ששמו חתום עליו כדאמרינן החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו (עד) לרב נחשון כותב שטרות אע"פ שנעשה דיין ונוטל שכר כתיבה (עה) ובתשו' לרבי' האיי שמואל ור' ישמעאל בר' יוסי ור' ישמעאל בן אלישע ורב ענן וכיוצא בהן. מידת חסידות עבדי אבל מן דינא ליה לנתבע למיפסליה. (עו) ואי קדים הנובע ואורחיה לב"ד. או אי נמי דשדר ליה מנחה. לא מיפסיל. (עז) ההוא סמיא דהוה בשיבבותיה דר' יוחנן דהוה דאין דינא. מסתברא דסומא באחת מעיניו הוה דסומא בשתי עיניו (עח) פסול לדון ולעדות דומיא דלילה

דאין דינא. וכדגרסינן היה יודע לו בעדות עד שלא נסתמא ונסתמא פסול לעדות וכל הפסול לעדות פסול לדון אבל סומא באחת מעיניו כשר (עט) ואע"ג דאסרי' יש כשר להעיד ופסול לדין. ואמר ר' יוחנן להביא סומא באחת מעיניו ור' מאיר היא לית הילכתא כוותיה. דר' יוחנן סתמא אתרינא אשכח. דתניא דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה ש"מ דלית הילכתא כר' מאיר וכיבנן קי"ל דלא מקשו דינין לנגעים מה נגעים ביום אף דינין ביום וכי היכי דלא מקיש בהא ה"נ לא מקיש בהא. ואע"ג דסומא באחת מעיניו בנגעים פסול דכתב לכל מראה עיני הכהן בדינין כשר (פ) ורבינו האיי אמר סומא בשתי עיניו כשר. (פא) ור"ש דפי' סתמא אחרינא אשכח דסבירא ליה סומא בשתי עיניו כשר. (פב) והר"ר אלפס דפי' סומא באחת מעיניו ביום דומיא דכל אדם. בלילה תמיהא לן מילתא א"כ סומא היכי מצי למידן דהא תחילת הדין בעינן ביום כדגרסינן יום לתחילת דין לילה לגמר דין אלא לאו ש"מ כדפרישנא (פג) וסומא באחת מעיניו ביום כשר ושאר כל אדם ביום ודנין ביום אליבא דרבנן דלא מקשו ריבים לנגעים ודר' יוחנן דאמר לאיתוי סומא באחת מעיניו ליתה וסומא בשתי עיניו פסול (פד) והא דלא אמר לאיתוי אוהב ושונא אליבא דרבנן דכשר לעדות ופסול לדין ומסתברא כיון דכשר לעלמא לא פסיקא לן (פה) ירושלמי מניין שאם טעו בלילה שדיניהן דין. (פו) שנאמר ושפטו את העם (פז) הכל כשירין לדון דיני נפשות הכל לאיתויי מאי. אמר רב יהודה לאיתויי גר ותרא לאיתויי ממזר (פח) ומדלא קאמר לאיתויי בן י"ג שנה ש"מ דכשר לדון וכשר להעיד (פט) ואע"ג דאסרי' כי רבים חללים הפילה וכו' עד כמה עד ארבעים שנה באיסור והיתר קאמר. (צ) אבל דין תורה הוא (צא) ואשכחי' דר' אלעזר בן עזריא בן י"ח שנה היה (צב) ורבה מ' שנה ולא בעי' אלא מה שהוא בן י"ג שנה כשר לדון. (צג) ירושלמי אף פחות מבן עשרים ושלא הביא ב' שערו כשר לדון דיני ממונות. ומשמע מבן

י"ב

שער החדש

סם כ"ד ב' : (סב) אילו הן הקרובים כו' המוכר והמוכר כו' כנ"ל סם כ"ח ב' : (סג) אהוב זה שושבינו ואפי' סיום ראשון שונא שלא דיבר עמו (סד) שלש' ימי' מחמת איבה אמר לו לא נחשדו ישראל על כך והילכתא אהוב ושונא כשר לעדות ופסול לדין כדאמי' ורבנן האי לא אויב לן ולא מבקש רעתו מאי דרשי ביה (סה) חד לדיין דפסול למידן למאן דסאני ליה ולמאן דרחים ליה (סו) כדגרסי' בכתובות אמר רב פפא לא לידון אניש לא למאן דרחים (סז) ולא למאן דסאני ליה איכא דתניא איסי אומר והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו מכאן לשני דיינים ששונאין זה את זה שאין יושבין בדין (סח) והאי דלא נקט אושפיזא כדגרסי' בפרק בתרא דכתובות אושפיזיה דרב אתא לקמיה לדינא אמר ליה פסילנא לך לדינא וטובא איתה התם בכתובות (סט) מסתברא התם משום דמיחזי דשוחדא הוא (ע) ובעל דין מצי למיפסליה בטעמא דרמי להנך ואף על גב דקיימא לן לא נחשדו ישראל על כך הני מילי לגבי עדות אבל לדין לא דהא אהוב ושונא דפסולין לדון וכשירין לעדות. ורבין גופיה אית ליה למימר פסילנא ולרחוקי מחשדי ירושלמי (עא) הנוטל שכרו לדון דיניו בטילין כיני מתני' החשוד להיות נוטל שכר לדון דיניו בטילין (עב) חד בר נש אזל מדון קומי רב הונא אמר ליה וכו' ותני כן לדיין שכר בטלו לעד שכר עדותו (עג) לרב אלפס סופר החתום בעד ברוב שטרות אינו ראוי לדון בשטר ששמו חתום עליו כדאמרינן החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו (עד) לרב נחשון כותב שטרות אע"פ שנעשה דיין ונוטל שכר כתיבה (עה) ובתשו' לרבי' האיי שמואל ור' ישמעאל בר' יוסי ור' ישמעאל בן אלישע ורב ענן וכיוצא בהן. מידת חסידות עבדי אבל מן דינא ליה לנתבע למיפסליה. (עו) ואי קדים הנובע ואורחיה לב"ד. או אי נמי דשדר ליה מנחה. לא מיפסיל. (עז) ההוא סמיא דהוה בשיבבותיה דר' יוחנן דהוה דאין דינא. מסתברא דסומא באחת מעיניו הוה דסומא בשתי עיניו (עח) פסול לדון ולעדות דומיא דלילה

סם כ"ד ב' : (סב) אילו הן הקרובים כו' המוכר והמוכר כו' כנ"ל סם כ"ח ב' : (סג) אהוב זה שושבינו ואפי' סיום ראשון שונא שלא דיבר עמו (סד) שלש' ימי' מחמת איבה אמר לו לא נחשדו ישראל על כך והילכתא אהוב ושונא כשר לעדות ופסול לדין כדאמי' ורבנן האי לא אויב לן ולא מבקש רעתו מאי דרשי ביה (סה) חד לדיין דפסול למידן למאן דסאני ליה ולמאן דרחים ליה (סו) כדגרסי' בכתובות אמר רב פפא לא לידון אניש לא למאן דרחים (סז) ולא למאן דסאני ליה איכא דתניא איסי אומר והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו מכאן לשני דיינים ששונאין זה את זה שאין יושבין בדין (סח) והאי דלא נקט אושפיזא כדגרסי' בפרק בתרא דכתובות אושפיזיה דרב אתא לקמיה לדינא אמר ליה פסילנא לך לדינא וטובא איתה התם בכתובות (סט) מסתברא התם משום דמיחזי דשוחדא הוא (ע) ובעל דין מצי למיפסליה בטעמא דרמי להנך ואף על גב דקיימא לן לא נחשדו ישראל על כך הני מילי לגבי עדות אבל לדין לא דהא אהוב ושונא דפסולין לדון וכשירין לעדות. ורבין גופיה אית ליה למימר פסילנא ולרחוקי מחשדי ירושלמי (עא) הנוטל שכרו לדון דיניו בטילין כיני מתני' החשוד להיות נוטל שכר לדון דיניו בטילין (עב) חד בר נש אזל מדון קומי רב הונא אמר ליה וכו' ותני כן לדיין שכר בטלו לעד שכר עדותו (עג) לרב אלפס סופר החתום בעד ברוב שטרות אינו ראוי לדון בשטר ששמו חתום עליו כדאמרינן החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו (עד) לרב נחשון כותב שטרות אע"פ שנעשה דיין ונוטל שכר כתיבה (עה) ובתשו' לרבי' האיי שמואל ור' ישמעאל בר' יוסי ור' ישמעאל בן אלישע ורב ענן וכיוצא בהן. מידת חסידות עבדי אבל מן דינא ליה לנתבע למיפסליה. (עו) ואי קדים הנובע ואורחיה לב"ד. או אי נמי דשדר ליה מנחה. לא מיפסיל. (עז) ההוא סמיא דהוה בשיבבותיה דר' יוחנן דהוה דאין דינא. מסתברא דסומא באחת מעיניו הוה דסומא בשתי עיניו (עח) פסול לדון ולעדות דומיא דלילה

מעם כדיעו דמכמי מ"ל לחלק ביניהו לימא דיו לבא מן הדין כו' ועי' בסנהדרין ל"ד ב' תוס' ד"ה סמתא מתניתא כו' שהניחו בתימא ומתי לפי' מלילה למומא ימו"ם ולפי הכ"ל ניחא היון דילפינן לילה ככר לגמ"ד כ"ם בסומא בא' מעיניו כשר (עט) ואע"ג דאסרי' יש כשר להעיד ופסול לדין. ואמר ר' יוחנן להביא סומא באחת מעיניו ור' מאיר היא לית הילכתא כוותיה. דר' יוחנן סתמא אתרינא אשכח. דתניא דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה ש"מ דלית הילכתא כר' מאיר וכיבנן קי"ל דלא מקשו דינין לנגעים מה נגעים ביום אף דינין ביום וכי היכי דלא מקיש בהא ה"נ לא מקיש בהא. ואע"ג דסומא באחת מעיניו בנגעים פסול דכתב לכל מראה עיני הכהן בדינין כשר (פ) ורבינו האיי אמר סומא בשתי עיניו כשר. (פא) ור"ש דפי' סתמא אחרינא אשכח דסבירא ליה סומא בשתי עיניו כשר. (פב) והר"ר אלפס דפי' סומא באחת מעיניו ביום דומיא דכל אדם. בלילה תמיהא לן מילתא א"כ סומא היכי מצי למידן דהא תחילת הדין בעינן ביום כדגרסינן יום לתחילת דין לילה לגמר דין אלא לאו ש"מ כדפרישנא (פג) וסומא באחת מעיניו ביום כשר ושאר כל אדם ביום ודנין ביום אליבא דרבנן דלא מקשו ריבים לנגעים ודר' יוחנן דאמר לאיתוי סומא באחת מעיניו ליתה וסומא בשתי עיניו פסול (פד) והא דלא אמר לאיתוי אוהב ושונא אליבא דרבנן דכשר לעדות ופסול לדין ומסתברא כיון דכשר לעלמא לא פסיקא לן (פה) ירושלמי מניין שאם טעו בלילה שדיניהן דין. (פו) שנאמר ושפטו את העם (פז) הכל כשירין לדון דיני נפשות הכל לאיתויי מאי. אמר רב יהודה לאיתויי גר ותרא לאיתויי ממזר (פח) ומדלא קאמר לאיתויי בן י"ג שנה ש"מ דכשר לדון וכשר להעיד (פט) ואע"ג דאסרי' כי רבים חללים הפילה וכו' עד כמה עד ארבעים שנה באיסור והיתר קאמר. (צ) אבל דין תורה הוא (צא) ואשכחי' דר' אלעזר בן עזריא בן י"ח שנה היה (צב) ורבה מ' שנה ולא בעי' אלא מה שהוא בן י"ג שנה כשר לדון. (צג) ירושלמי אף פחות מבן עשרים ושלא הביא ב' שערו כשר לדון דיני ממונות. ומשמע מבן

לפיל

י"נ ולמעלה אע"פ שלא הביא ב' שערות כשר . (צד) והא דגרסינן בפרק בסמה שכל דין שדרן מבן ז' עד בן י"ח (צה) החזיר להן ואמר דמיתי ראיה מיניה דפחות מבן י"ה אינו ראוי לדון . וליתה אלא מסום הכי נקט י"ח שנה (צו) משום דבי"ח שנה מצא הלקיה את הספר ועיין ויקרא בתורה בכתב ובעל פה כמו שפי"ש . (צז) והרב המחבר כתב שצריך עיונא . (צח) וכתב רבינו אלפס הגר כשר דוקא דאמו מישראל דגרסינן בפרק מצות חליצה גר דן את חבירו דבר תורה דכתב שום תשים עליך מלך וכו' ואם היתה אמו מישראל דן ואפילו ישראל (צט) כדכתב בהלכות בסוף גמ' דגיטין. תניא היה ר' טרפון אומר כל מקום שאתה מוצא אגוראות של נכרים אע"פ שדיניהן כדיני ישראל אי אתה רשאי ליזקק להם שנא' לפניהם ולא לפני נכרים . ד"א לפניהם ולא לפני הדיוטות ודוקא גזלות וחבלות דלא שביחי . אבל דינא שליחותייהו קא עבדינן . (ק) לר' שרירא מי שחייבוהו ב"ד בחובות או בפקדון ואין יכולין להוציא על חבירו יש רשות לזקנים ותלמידים לכוף את העדים שילכו לפני השופט . ויעידו שזה חייב לזה . ומצוה לעשות כן (קא) דאפי' נגזל גוי לגזלן ישראל מעידין לפני השופט שאינו הוסם . (קב) בדגרסי' מברייתא דסלקין לעילא ונחתין לתתא . האי בר ישראל דידע סהדותא דתוגר על ישראל חבריה ואזל ומקהיד בי נכרים משטתינן ליה ולא אסרינן אלא בחד וכו' עד אינהו נמי למומתא שדו ליה (קג) ופירש דינא דמגיסתא ב"ד של קערה שלוקחין שוחד וכל המורד בדין מתרין בו תחלה ואם אינו מקבל מעידין עליו וגובין היסנו דכי אמור רבנן לפניהם ולא לפני נכרים במקום שאתה יכול לגבות החוב בישראל מוטחה אל תיזקק להן ולא להדיוטות . אבל במקום שאין דיין מומחה ואין יכול לגבות החוב בישראל מומחה נדון בהדיוטות ואל יאבד הממון (קד) ובמקום שאין גזלן חושבין לישראל וגובה החוב בדין נכרים וכן הדין (קה) ומנהג לעכב שלשה פעמים בבית הכנסת ואחר כך מתירין לו כך מנהג שלנו (קו) תנא אין דנין לא זה את זה ולא זה עם זה ולא זה בפני זה ואין מעידין זה על זה ולא זה בפני זה הכין לישנא דבעל מתיבות (קז) ורב אלפס לא גריס ברישא זה בפני זה . (קח) ופירש בירושלמי כדכת' בקבלת עדות אין דיין דן קרובו ואין דיינין קרובין זה לזה ואין דיין דן על עדות קרובו ואין העדים קרובין לדיונין ולא העדים קרובים זה לזה ולא העדים קרובין לדיינין (קט) ויש מפ' זה על זה שלא יהא עד מעיד פלוני קרובי פסק זה הדין ולא זה בפני זה שלא יהו העדים קרובין לדיינין (קי) ויש מפרשים זה בפני זה על הערב שלא יהא קרוב לא לעד ולא לדיין . (קיא) גרסינן בפרק שור שנגח מנין שאין נזקקין אלא לתובע תחילה שנא' אשרו חמוץ ולא תומין (קיב) ופי' רבי' האי ביון שיבואו בעלי דינין לפני ב"ד מי שיבוא קודם להתרעם לפני ב"ד מקדימין לשפוע טענותיו ולחתוך דינו אבל אם יהיה הנתבע מתרעם על הובעו ואמר אם יש לפלוני זה שום טענה או תביעה עלי יתבענו אין הדיינים צריכין לכוף את התובע ולומ' לו בקש תביעה אצל פלו' אלא אם יטעון הנתבע בשום מאורע שאירע באיחור התביעה כגון שיש לו קרקע לכבוד ומתיירא שמא ישמעו הקונים שיש לו עליו חובות בשטר ויהיו מתיירין מקניית הקרקע שמא יוציאנה בעל חוב בשטר וכשיתברר לזה לדיין צריך לכוף התובע ולומר לו באר טענתך אצל זה או אסהיד על עצמך דלית ליה עילויה שטר חוב . אבל אם יאמר התובע יש לי עליו טענות שלא בשטר ואין רצוני עכשיו לתובעו אין הדיין רשאי לכוף אותו על זה כי אין בעל חוב מוציא מיד הלקוחות אא"כ יהא חובו בשטר (קיג) כדאמרינן על ידי עדים גובה מנכסים בני חורין הוציא עליו כתב ידו גובה מנכסים בני חורין והיינו דאמרי נהרדעי פעמים שנזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דילי ניכסי וי"ש אין נזקקין אלא לתובע תחילה כגון ראובן טוען לשמעון מנה והלה אומר הן ונתתי לך משכון בהן שוה מאתים זוז והפקידתו שלם לי מה שהפקדת ואחר כך אתן לך מנה שלך אי נמי אמר לו הן ונטלת בהן מפלטלין וראובן אמר לא נטלתי ממך כלום נזקקין בתחילה לטענת ראובן ואמרי לשמעון פרעהו ואח"כ נזקקין לטענת שמעון וה"מ דנזקקין לטענת ראובן תחלה כגון שיש לראובן שטר מן המנה שחייב לו שמעון . אבל אם אין לו שטר מן המנה אין נזקקין לו תחלה דמתוך שיכול לומר אין לך בידי כלום ואי נמי פרעתיך כי מוהה ואמר יש לך בידי אלא שנטלת ממנו מפלטלין או שנטלת ממנו משכון נאמן ובבה"ג נזקקין אפילו לטענת שמעון תחלה . היכי דמי כגון דזילי ניכסי . יש מפרשים שעכשיו באו הנרים בעיר ויקח מטלטלין ואמר לו שמעון לראובן הן לי המטלטלין שבידך ואמברם עכשיו בדמי' יקרים ואם לא אמכרם יזלזלו לאחר זמן ולפיכך נזקקין לנתבע תחלה ומוציאין המטלטלין מידו ומכרם שמעון לאותן הנרים ואח"כ נזקקין לטענת ראובן (קיד) ולהאי פירוש' הוה לן למימר והיכי דמי כגון דלית ליה שטר' לתובע דמהימן משום סיגו (קטו) ירושלמי הדיינין יושבין והנידונין עומדין ותובע מיד חבירו פותח בדברים ראשון שנ' כי בעל דברים יגש אליהם (קטז) ומנין שהתובע צריך לילך אחר הנתבע

שער החדש

תוספתא פ"ס דסנהדרין והוכח בירו"ף ובכת"ם סס פ"ג סי' ל"ב : (קו) ובכ מלפס לא גרים בכיתא זה בפני זה כו' יעו"ם סימב בירו"ף ובכת"ם : (קח) ופי' בירושלמי מין העדים קרובים לדיונים ולא העדים קרובין זה לזה ולא העדים קרובים לדיינים כדכתבינן בקבלת עדות וכן מיכוחו בכת מין דיין דן קרובו ואין דיינין קרובין זה לזה ואין דיין דן על עדות קרובו ויש מפר' זה על זה כו' כ"ל מהות מפרש כך בלא ידון זה את זה היינו בלא יהי' הדיין קרוב לבדון ולא זה עם זה היינו בלא יהיו הדיינין קרובין זה לזה ולא זה בפני זה היינו בלא יהיו עדים קרובין לדיינין ולפי"ז י"ל דל"ג בכיתא מין דיין זה בפני זה וכמ"כ בסס כרי"ף בתות ק"ו ועיי' לעיל ס' קכלא עדות תות ב"ס : (קט) ויש מפרשין זה על זה בלא יהי' שד מעיד כו' זה קלי על הא דנקט בסיפא ומין מעידין זה על זה : (קי) וי"ת זה בפני זה על הערב בלא יהי' קרוב כו' ולפ"ז מפרשים כך בין בכיתא בין בסיפא . ועיי' כי' ז' סעי' מ' ובסי' ל"ב סעי' י"ז (ועיי' בתוספתא סי' קי"ב מס"ב בזה) : (קיא) נגסי' בפ' שור שנגח מנין שאין נזקקין כו' ב"ק ת"ו ב' ; (קיב) ופי' בירושלמי כיון שהעדים קרובים זה לזה בלא יכולים להוציא ממנו שבועה בפ"ד כו' עיי' בסי' ד' ומהו' ב' ובסי' כ"ו מהו' ד' ובסס בסו"ע סעי' ג' : (קיג) כדאמרינן על ידי עדים גובה מנכסים בני חורין הוציא עליו כתב ידו גובה מנכסים בני חורין והיינו דאמרי נהרדעי פעמים שנזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דילי ניכסי וי"ש אין נזקקין אלא לתובע תחילה כגון ראובן טוען לשמעון מנה והלה אומר הן ונתתי לך משכון בהן שוה מאתים זוז והפקידתו שלם לי מה שהפקדת ואחר כך אתן לך מנה שלך אי נמי אמר לו הן ונטלת בהן מפלטלין וראובן אמר לא נטלתי ממך כלום נזקקין בתחילה לטענת ראובן ואמרי לשמעון פרעהו ואח"כ נזקקין לטענת שמעון וה"מ דנזקקין לטענת ראובן תחלה כגון שיש לראובן שטר מן המנה שחייב לו שמעון . אבל אם אין לו שטר מן המנה אין נזקקין לו תחלה דמתוך שיכול לומר אין לך בידי כלום ואי נמי פרעתיך כי מוהה ואמר יש לך בידי אלא שנטלת ממנו מפלטלין או שנטלת ממנו משכון נאמן ובבה"ג נזקקין אפילו לטענת שמעון תחלה . היכי דמי כגון דזילי ניכסי . יש מפרשים שעכשיו באו הנרים בעיר ויקח מטלטלין ואמר לו שמעון לראובן הן לי המטלטלין שבידך ואמברם עכשיו בדמי' יקרים ואם לא אמכרם יזלזלו לאחר זמן ולפיכך נזקקין לנתבע תחלה ומוציאין המטלטלין מידו ומכרם שמעון לאותן הנרים ואח"כ נזקקין לטענת ראובן (קיד) ולהאי פירוש' הוה לן למימר והיכי דמי כגון דלית ליה שטר' לתובע דמהימן משום סיגו (קטו) ירושלמי הדיינין יושבין והנידונין עומדין ותובע מיד חבירו פותח בדברים ראשון שנ' כי בעל דברים יגש אליהם (קטז) ומנין שהתובע צריך לילך אחר הנתבע

הנתבע שנ' מי בעל דברים יגש אליהם:

כתב בכך וכך איך אסר לנא פלו' ופלו' הוו עלן סהדי וקנו מינא וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא והבו לכל חד מינא לסיהוי בירר' לזכו דצביגא ברעות נפשין ובריר נא עלנא וקבילנא על נפשתנא פלו' ופלו' ושווינא ירתון עלנא לדייני ואסי דפסק בדינא ואיתחזו להון מן שמיא קבילנא עלנא אי לדינא אי לפשרה ולא יהא רשות' לכל חד מינא לבטולי פסק דינייהו ודינא דידהו כדינא דבי דינא רבא דלא להשנאה ביה ואחריות וחומר שטר בירורין דנהוגין בישראל מן יומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא ודלא כטופסא בשטרי וקנינא מפלוני:

אות ב' ביקורת

והיא הכרזה

(א) **כדגרסינן** אסר רב נחמן מעולם לא עשו אינרת ביקורת בנהרדעאי (ב) בערכין שום היתומין שלשים יום ושום הקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב בשעת הוצאת פועלים ובשעת הכנסת פועלים. אסר שדה פלו' בסימני ובמצרינה (ג) כך היא יפה וכך היא שוה ע"ם ליתן לאשה בכתובתה ולב"ח בחובו. (ד) אסר רב חסדא בא להכריז רצופים שלושי' יום שני וחמשי ששים יום. (ה) ואסר רב יהודה אסר רב אסי אין נזקקין לנכסי יתומין אא"כ רבית אוכלת בהן ור' יוחנן אסר אף לכתובת אשה משום חינא וקי"ל כר' יוחנן. (ו) ירושלמי בשבועות ויש אומרי' אף לגזילה ונזקקין (ז) לגזילה כדתנן מי שהניח להם אם היה דבר שיש בו ארעיות נכסים חייבים לשלם ונזקקין (ח) אין ניפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית (ט) ובפ' שור שנגח גרסי' ר' יוחנן סבר (י) דהוא הדין למזיק. ואסר הילכתא אין נזקקין לנכסי יתומין קטני' ואם (יא) אסר תנו נזקקין ואין מעמידין אפוטרופוס ומסתמא דאפי' מלוה בשטר קאסר כדגר' רבא בערכין והילכתא כרבא כהילכתיה וכטעמיה דאסר משום שובר (יב) ואפי' בשבועה לא יפרעו ובשחייב מודה ובמית בנו זיכניה נמי נזקקין אפי' ביתומי קטנים ונפרעין שלא בשבועה (יג) ותנא תני והוא הדין להנך כדפ' בשובר דכל היכא דליכא ספיקא נזקקין וליתה לדרב פפא דאסר משום דיתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו ולא כרב הונא דחייש לצרורי (יד) וכן פסק רבי' אלפס בתשובות ורבי' האיי נשאל אם נזקקין לנכסי יתומין והשיב שאין נזקקין (טו) אסרי נהרדעי בכולהו נזקקין ומעמידין אפוטרופוס לבר מנסצאת שדה שאינה שלו דאחזוקי אינשי בשיקרי לא מחזקינן אסר רב אשי איזקוקי' לא מיזדקיקינן דהאסר רבא אין נזקקין ואי מיזדקיקינן סוקמינן אפוטרופוס דהא אסרי נהדדעי בכולהו נזקקין ומעמידין אשום' לבר מנסצאת שדה שאינה שלו ודוקא עדות על פה דלא מחזקינן לתו בשקרי. אבל עדות בשטר אסרי זיופי זיף (טז) וקי"ל בוותיה (יז) דאסרי' בריש גמ' דב"ב בכולהו הילכתא כרב חסא לבר מתברא דאחזוקי סהדי בשיקרי לא מחזקינן. ומר זוטרא בריה דרב ששת אסר בהא נמי הילכתא כרמי בר חמא דאי איתה דתברא מעליא הוא איבעי ליה לאפוקי בחיי אבוהון ומדלא אפקא זיופי זיף וקי"ל כותיה וכי היכי דמכרזינן בריתמי הכי נמי מכרזינן בנכסי' אחרים במנהגא דהחוא אתרא (יח) ואיכא סר"א שלשים יום כדכתב בשומא ובהכרזה (יט) ירושלמי במועד קטן כך אנו אומ' פקדון אינו נגבה מיתומים קטנים:

כתב בכך וכך איך פלו' מזמין ליתמי דפלו' לדינא ואפיק שטר חוב וכתובה דהוה ליה על אבוהון (א) וחזינא סדינא למיגבי מנכסי דיתמי מדינא לרווחא דידהו ואפיבנן אזכותא דידהו ואכריזנן על ארעא דהיא זיבוריית דילהון תלתין יומין ולבתר הכי אתא פלו' דנן ואוסיף עלנא דסי דההיא ארעא כך וכך ווביננא ליה אנחנא בי דינא לפלו' בן פלו' והוא דילי' ואשלים אילין זוזי לידנא ויהבינן להו לבעל חוב כמה דאיתחייבו יתמי מדינ' ואשלימנ' הדא ארעא לפלו' דנן לי' ולירתוהי בתרוהי ומן יומא דנן ולעל' ולא ליהוי רשותא ליתמי לערעורי בההיא ארעא מידי (ב) ואחריות דהאי זבינא איתמי כחומר כל שטר זביני דנהוגין בישראל דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וכו':

אות ב' ביטול מודעי ותמצא בשטר מודעא

אות ג' (א) גט

והלכות בחמשה מקומות

האחד (ב) על הכתיבה במאמר השני בכתיבת השטר השני בפסלות נוף הגט במאמר ח'. (ג) השלישי באות שי"ן בשלישות. הרביעי (ד) בקבלת האשה עצמה. כדתניא הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה (ה) הרי זו סגורשת וקי"ל נישמה וחצירה באין כאחד (ו) וכדעולא דאסר והי' שעומדת בתוך ביתה או בתוך חצירה דכיון דתוב לה אין חבין לאדם אלא בפניו (ז) כדפי' רב אשי בפרק קמא דב"מ (ח) הילכך בעינן שתהא נעורה ולא ישינה והיכא דזרקו לחצר חבירו ואח"כ קנאתו פסול משום חצירה הבאה לאחר מיכן

שער החדש

מנו הם בלמ"ה מין נזקקין ופיי' סי' ק"מ סעי' ג' ומי' ק"י סעי' ג': (יב) ומפי' כשבועה לא יפרעו. כ"ל מפי' נכנס הפלוה בלא נפרע בפסק לא יפרעו: (יג) ומנא הני מי"ה להכי כ"ל ופיי' לעיל בס' שובר לום ל"ד ולקמן בה' מרכ לום מ"ו יעו"ש: (יד) וכ"ם רבינו בלשם בשבועות כו' עיי' לעיל ה' מפסולים לום ע': (טו) מתני נהרדעי בכולהו נזקקין ומעמידין מפסולים כו' עם בערכין כ"ב ג': (טז) וקי"ל כוותי' דאסרי' בריש כו' משמע דעד כאן לום הכל מדברי רבינו הגי': (יז) דאסרין בריש גמרת דב"ב בכולהו הילכתא כרמי בר חמא כו' ועיי' ס' שובר לום ס"ו ועו"ש ומשמע דל"ף כן יעו"ש היטב וים לעיין קנם: (יח) ומיכא מד"א בלשים יום כדכתב בשומא ובהדכרה ירושלמי כו' כנ"ל עיי' לעיל ה' שומא בכתב מהדכרה לום יו"ד יעו"ש: (יט) ירושלמי במועד קטן כך אנו אומ' פקדון אינו נגבה מיתומים קטנים. עיי' לעיל ה' סיפוק לום ל"ו:

(א) **והחזינא** מדינא למיגבי מנכסי דיתמי לרווחא דידהו כו' כנ"ל (ונ"ל ומוסיף על דמי דהניח כו') (ב) ואחריות דהאי זבינא מיתמי כו' עיי' בה' שומא בכתב מהדכרה לום כ' ובכתב שומא לום מ' ועיי' לקמן ה' כתובה דמיכאפא דין שמי לום קי"ד:

(א) **בגט** ומלכותו' בתרגמה מקומות כנ"ל: (ב) מל הכתיבה במאמר המכתב כנ"ל עיי': (ג) המניחי בכתובת המכתב כנ"ל עיי' לעיל מאמר ז' בח"מ: (ד) בקבלת האשה עצמה כדתנן מי"ן בשלישות. עיי' לעיל בה' שלישות הגט: (ה) בקבלת האשה עצמה כדתנן הזורק גם לאחרו כו' כנ"ל ניפין פ"ז מ': (ה) ה"ז מנומקם דקי"ל ניפה וחלכה כו' כנ"ל שם פ"ב: (ו) וכדעולא דאמר והוא שעומדת בתוך ביתה או בתוך חצירה כו' כ"מ שם: (ז) וכדפי' רב אשי בפ"ק דב"מ כו' כ"מ י"ב מ' ופיי"ם בגי"ף ולא"ם פ"ת דניפין סי' נ' ועיי' בעומ"ש מהפ"ז סי' קל"מ סעי' מ' יעו"ש: (ח) הלכך בעינן שתהא נעורה ולא ישינה כו' שם בגיטין

מיכן. אבל זרקו בחצירו ואח"כ הקנתו לה החצר מגורשת (ט) כדאיתא בפ' שני (י) ובדאמר' ההוא שכיב מרע דכתב גיטא לרביתהו בפניא דמעלי שבתא לא איספיק למיתבה ניהלה וכו' (יא) ופי' רבי' משום דגט לאו בר שילטול הוא וקשיא לי מכרי טילטול וקנין החזקה תרוייהו אסירי מדרבנן ס"ש קנין החזקה דשרו ומ"ש טילטול דאסירי. ומסתברא דגיטא הוה בדוכתא דלא אפשר למיתבה ניהלה (יב) דרשות הרבים מפסיק ביניהן וסופר הוא שכתבו והציחו שם הא לאו הכי שרי למילטוליה ולמיתביה ניהלה (יג) דהא ביטול רשות לב"ש אסור בשבת משום דמקנה רשותא הוא וקנין אגב קרקע גמי מקנה רשותא הוא ואפ"ה כשום ענוגא אקילו בה רבנן מילטול נסי משום ענוגא אקילו בה רבנן ומעשה בא לידי והתרתי (יד) וכן פי' גאון שלא היה שם ועיקר (טו) זרקו לה לתוך הצירה או לתוך חצירו. אפילו עמה בבימה אינה מגורשת. (טז) אמר רב לא שנו אלא בבימה שלו אבל בבימה שלה מגורשת (יז) ודוקא בסטלטלין דגביהי עשרה ואע"ג דאיכא מקום רגלי הבימ' מקום כרעי המטה לא קפדי אינשי (יח) לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת (יט) אמר לה כנסי שט"ח זה או שמצאתו מאחוריו קורא והרי הוא גיטה אינו גט עד שיאמר לה הרי זה גיטיך וכו'. (כ) היתה עומדת ברשות הרבים וזרקו לה קרוב לה מגורשת קרוב לו אינה מגורשת (כא) היכי דמי קרוב לה כל שתשוה ותיטלנו ואת לא תעביד עובדא עד דמטי גיטא לידה (כב) וכתב ר"ח קיבלנו מרבוותא אפי' זרקו לה בחצר לא משתרי' לעולם עד דמטי גיטא לידה (כג) דנרסינן בירושלמי החוור שבכולן עד שיתננו לידה. (כד) ומילתא תמיהה הא דירושלמי ונמר' דילן לאו חדא מילתא היא ואת לא תעביד עובדא ברשות הרבים קאמר שמא יאבר על רחוק קרוב אבל בביתה או בחצירה ליכא מאן דאמר וכולהו שמעתתא הכי איתנהו דמסתברא דמשתריא לעלמא אבל ברשות הרבים עד דמטי גיטא לידה (כה) אבל תוך ארבע ברשות הרבים צריכה חליצה (כו) וצידי רשות הרבים וסימטא ברשות הרבים דמי לחומרא ובעל מתיבתא כתב את לא תעביר עוברא ברשות הרבים עד דמטי גיטא לידה וכן הילכתא (כז) וכן לענין הקידושין (כח) ויוקא בחצר דקביע אבל חצר מהלכת כגון עבד לא מיגרש' לה (כט) עד דכפית ליה והוא ישן דאמר רבא כתב לה וכו' (ל) ואמ' רב חסדא גט בידה ומשיחה בידו רואין אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת דבעינן כריתות ואם לאו מגורשת (לא) ב"ש אומ' פותח אדם אשתו בגט ישן וב"ה אוסרין אמר ר' אבא אמר שמואל (לב) אם נישאת לא תצא ואיכא דאמרי אם נתגרשה תינשא לכתחילה (לג) כתב לשם מלכות שאינה הוגגת וכו'. ואנן השתא דמנינן לבריאת עולם (לד) לכתחילה מותר כדפרשי' (לה) במאמר ראשו ובכולו הולד בשר מדרבנן חוץ משיגה שמו ושמה ושם עירו ושם עירה (לו) כתב הסופר ושעה ונתן שובר לאיש וגט לאשה והן נתנו זה לזה לאחר זמן הרי זה גט יוצא מיד האיש (לז) ושובר מיד האשה ר' אלעזר אומר אם לאלתר יצא אינו גט ואם לאחר זמן יצא הרי זה גט דכיון שלא הוציא לאלתר (לח) קינוניא עשו והחליפו ומשהוחזקו הגירושין בפני עדים מגורשת היא כדאיתא בירושלמי לקמן (לט) וסוגיא דשמעתא כר"א וקי"ל כוותיה ואיכא ס"ד בשל תורה הולך אחר המחמיר. (מ) וכתב רב אלפס מסתברא כרב אדא בר אהבה דלא מסכינן אשינויא דפריק שמואל. (מא) ירושלמי מה אנן קיימין אי בשלא טעה אף רבנן מודו אי בשטעה אף ר' אלעזר מודה אא"כ אנן קיימין בסתם ר' אלעזר לא חשש שמא טעה ורבנן חששין שמא טעה. (מב) אמר שמואל נתן נייר חלק ואמר לה הא גיטיך פסולה לכתונה חוששין שמא בסי סילין כתבו. (מג) ובדקינן ליה בסיא דנרא אי לא פליט לאו כלום הוא ואי פליט חוששין. (מד) ותניא הרי זה גיטיך נטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד וחזר ואמר לה שטר פסים הוא מגורשת. (מה) ירושל' כיון שהוחזקו גירושין

שער החדש

בניסן ע"מ ס' וסי' קל"מ ספני ב': (מ) כדמ' ס' שני כו' עי"ש כ"מ ס' שם מנומר מכי דייסי הלנו דין מלה בפסח לחמר מ כמן דפסול מכל זרק הגע בתוך הגבו והקנהו לה דפנוכסם ופ"ע מדין מלוה בפסח לחמר מכמן שם כ"ד ס' ס"ג ב' ועי' סי' קל"מ ספני' י"מ ועי' לעיל ה' מליטות גם סוף קל"ד: (י) וכדלמיקן סהוה מכ"מ דכ' גיטא לדביתהו כו' שם פ"ו ב' ומייתי עוד לה' דשם נתן בחמר שלו ומח"כ הקבלו לה דמנוכסם ועי' בה' ממשם סוף שם"מ: (יא) ופי' רבינו שלמה משום דגט לאו בר כו' כל"ל עי"ש בגיטין ובסוס' ד"ה ופיטול לחיי כו' ובגמ' ס"ש בגיטין עי"ש בגיטין ס' ב' ועי"ש בר"ן דמייתי דברי רבינו יעו"ש ועי' בתו"ח פ"ח סי' ג"ח ס"ק כ"ד ובתפא"י סוף סי' קל"ו יעו"ש: (יב) דבכ"ל מפסיק ביניהון כו' ועי' בפי' הרמב"ן שפשפה דהא"ל לפשוט שלים להלכה יעו"ש מש"כ בזה ובמי' הרמב"ם פי' דלמ רצו להסיר שבוש להדיא ממש"כ בגמל ופושם למיחזי כגופל ביניהו לשמעו יעו"ש סיטב ולדעם רבינו י"ל שם דלמ שפה שלים משום דיופר עדיף לשמש בחיסול שבוש ופי' כי' פושה שלים שם גם זה לחמר בשבש לכן משו שקפה דלמ לשבור רק של שבוש ס'. שבל ס"ב יקפה דל"ל לקיון לגבי ה"ל למיקה לה בקיון שם שביש וכדין שב"ש שבון משנה בשקפה מיש"ם בחי' הרמב"ן והרשב"ם יעו"ש סיטב (ועי"ש בחי' הרמב"ן בשופר דפ' שם שבון שלים שם שבוש משנה שלם מגב שלם משום שבדא לגבו בה יעו"ש ע"ם הוא ופ"ל משום שלבם גגבו בה וכ"ם בחי' רשב"ם להדיא יעו"ש סיטב) ותולי שקיב"ש דלשם מוכח ולא פיו לוקן לשמעותי לקבל קיון ושם כאן מבוחר דלשם רבינו הוא משום שבקפה מגב דשפשם שבן לה קבי פיי לעיל ה' שבירות שום ס' ומיושב שם שבקשו שבון על שם"ך פיי בקשם"ם סי' קל"ם שן ל"ם שהא דש"ם ס' ב' יעו"ש ויש ליישב דשם שעך בכלים שם הבשמש ופושיל שמשיכה לשבלים בין שם שבן שבשפה ד' מי שמשם פלימות ודוק (שוב מצאתי בס' מ"ם שם"ם סי' קי"ז קפ"ם קשם שמש"ב יעו"ש סיטב): (יג) דשם ביטול רשות לב"ש שאור משום דשקפה כו' פי' פירוקין ס"ת ס' ושפ"ג דב"ש שפירין ס"ם משום דשם"ל דשמשלוקי רשות הוא יעו"ש ובשום ד"ה יפקי רשפה כו' ועי' בגילה י"ז ס' ד"ש ס"ם כו' ובנ"ש קל"ו ב' ד"ה קנין שם"ם ס' ועי"ש: (יד) וכן פי' גשן שלא היה שם. לשה נופר שלא היה בשעה שם בשעה שבל דשם לא בן היה שיש שם לידה שפה: (טו) זרקו לה לשון ביטו לא לשון שבירו שפילו כו' בן בריך להיות בניסן ע"ז ס': (טז) שמר רבא לא שם שלא בשפה שלו כו' כל"ל שם ס"ם ס': (יז) ושוקה בשפה דבשה שבשה כו' כל"ל שם בש"ם ושם סי' קל"ם ספני' י"ד: (יח) לשון שבון שו לשון מיקה בס"ה כו' שם ס"ז ס' ושם ס' ספי' כל"ל ובכי' יופה שם ס"ם ס': (יט) שמר לה כשני שם"ם ס' זה שבשלשו מפשרינ כו' שם ס"ם ס': (כ) היתה עומדת ברשות

בפני שנים לא כל הימנו לפוסלה . (מא) ואוקימנא בדקריחה סהדי ובתר הכי עייליה לידיה ואפקיה דלא חיישי' לאיחלופי . (מב) ומסתברא לן מדאיצטריך ליה לשנויי הכי ולא קאמר משני בדלא קריוה ואפ"ה כשר . ש"מ דהא דאמרי צריך למיקריה אי לא קריוה פסול . והא דאמר שמואל נתן לה נייר חלק ואמר לה הרי זה גיטיך פסלה מן הכהונה משום ריח גט הפוסל בכהונה הוא דקאמר (מח) ולא בריר לן מאי טעמא לא אייתי לה הרב אלפס דההוא עובדא דהתוא דזרק גיטא לדביתהו ביני דני ואשתכח מווותא וכו' . אבל תרי מרהתיא הוה האי נמי הוה . חששא הוא ופסולה לכהונה ואיכא ס"ד דאי לא קריוה מהדי כשר . מיהא דנרסי' לעיל נתן גט לאיש ושובר לאשה וכו' עד אם לאלתר יצא אינו גט ואם לאחר זמן יצא הרי זה גט (מט) ולא היא . דהתם אותיה גיטא קמן ולא חיישי' אלא לאיחלופי ואע"ג דלא קריה כשר . אבל כי ליתיה קמן איכא למיחש שמא שטרא אחרינא הוא ופסול (נ) ההוא דעאל לבי כנישתא דאבי גובר שקל ספר תורה יהב לה לדביתהו אמר לה הא ניטיך למאי ניחוש לה (נא) אי משום כריתות איתה לגיטא . וה"ה לגירשתי ולכל לשון כריתות . (נב) ואע"פ שכתב בו עניינים אחרים . כיון שכתב בו שמו ושמה ואמר לה הרי זה גיטיך . יש לחוש לגירושין ומגורשת מספק . (נג) כתב לגרש את אשתו ונמלך ב"ש אום' פסלה מן הכהונה וב"ה אומר אע"פ שנתנו לה על תנאי ולא נעשה התנאי לא פסלה מן הכהונה (נד) ירושלמי ר' יוחנן בשם ר' ינאי (נה) אין בה אלא משום זיהום כהונה ואין ב"ד מוהמין אותה . עבד ר' חייא עובדא כב"ה . אמר ליה מה ראית (נו) להכניס עצמך לספק זה הסרובה . אמר ליה ר' שמעון בר יוחאי הוה עמי (נז) וקרא עליהון טובים השנים מן האחד . (נח) בפ' בתרא יצאה שמה בעיר מגורשת הרי זו מגורשת . (נט) מרקא מקשינן בגמ' מגורשת . ואסרינן לה אגברא ולא קאמר למישדה לעלמא (ס) ש"מ משום קלא שריא . ומתני' לתומרא . (סא) ואמר רב אשי כל קלא דלא איתחזק בבי דינא לאו קלא הוא (סב) שהן חוקרין הדבר פלוני מהיכן שמע מפלו' ופלו' מפלו' (סג) והלכו למדינת הים ילמדנו רבינו יצא קול איש פלו' כהן כתב לגרש את אשתו (סד) והרי היא יושבת תחתיו ומשמרתו . מהו שלח] להו תצא והדבר צריך למוד . (סה) ומאי תצא דקתני משני . (סו) גרסי' בערכין בפ' האומר משקלי עלי . מאן דמסר מודעא אגיטא מודעיה כו' עד קמ"ל עד דאמר בטלתיה הילכך ליה למסר ניטא עד דמבטל לה בעל כל מודעא דמסר וכתב הרב המחבר צריכין העדים לקנות מן הבעל בשעת ציווי הגט קנין בביטול כל מודעי דמסר . וכותב ששר בפני עצמו קנו מינאי בדלא אניסנא דכל מודעי ותנאי ומודעי דנפקין מתו מהיעי דמסירין ליה אנא פלו' כן פלו' על ניטא דפלו' ליהוון בטילין ומבוטלין בכל לישנא דאמור רבנן דמיבטלי בהון מודעי (סו) ומסתברא דקנין שופרא ואי לאו דחזינא לכולהו רבוותא קמאי בהאי אסינא למיכתב ביטול מודעי בגו גיטא וחזינא דאיתשילו קמאי בהאי . תשובה לגאון דלא צריך קנין . ומודעא דגט ומתנה הוא בגון שאמר לעדים דעו שאני כותב גט לאשתי . או מתנה לפלו' . (סח) ואין דעתי נכונה לזאת . הגט והמתנה הרי אלו הדברים מבטלין הגט אע"פ אמר בפני עדים ביטלתי המודעא (סט) ואין צריך קנין לא כשנתן רשות למופר לכתוב ולא ביטול מודעי . וכן הילכתא וכן כתב רבי' האי דאין צריך אלא בפיו מבטל המודעא ואי לבתחל' תיקנו שמבטל המודעא (ע) ואם לא מטר מודעא ולא ביטל מודעא הגט כשר :

כתב בבך וכך למיניינא דרגילנא למימנא במתא פלו' אנא פלו' בן פלו' דמסתא פלנית (א) וכל שום ותניכא דאית לי ולאבהתיי (ב) ולאתרי ולאתריהון דאבהתיי צביתי ברעות נפשי (ג) בדלא אניסנא בביטול כל מודעי ופטרית ותרוכית ושבקית יתייכי ליכי אנת פלנית בת פלו' ובל שום ותניכה דאית ליכי דתתויין רשאה ושלטאה בנפשייבי למהך להתנסבא לכל גבר דתצבין ואנש לא יסחה בידייכי מיומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם ורן דיהוי ליכא מינאי ספר תרוכין ואיגרת שיבוקין וגט פטורין כרת משה וישראל :

ראובן בן יעקב עד : אליצפן בן עוויאל עד .

לרבינו חננאל (ד) צריכין עדי הגט לכתוב כתב ידן קודם לכתיבת הגט כדי שיהו נקרין עמו (ה) ומסתברא כי היכי דלכתחלה כתבינן איש פלוני בן פלוני ולא כתב עד כשר (ו) בפרק הניזקין מעדותו של ר' אסר לעדים ראו גט זה שאני נותן לאשתי תחור ואמר כנסי שט"ח זה מגורשת (ז) ש"מ דלא בעינן שיאמר לה הא ניטיך . ולא בשיל ליה (ח) עד דמבטל ליה בפני' באפי סהדיך ומסתברא דקאמר לעדים דווקא ראו גם זה (ט) הא לא אמר לעדים ואמר לזה כנסי שט"ח זה אפי' עסוקין באותו ענין צריך שיאמר לה הא ניטיך ולא בשיל . הא נתן מסתמא בידה לא צריך למימר לה הא ניטיך

שער החדש

ס"ת : (מו) ומוקימנא בדקריוה מהדי כו' שם בניסן י"ם כ' וסי' קל"ה סמי' כ' : (מז) ומסתברא לן מדאיצטריך לשנויי הכי ולא קא משני בדלא קריוה ואפ"ה כשר . ש"מ דהא דאמרי צריך למיקריה אי לא קריוה פסול . והא דאמר שמואל נתן לה נייר חלק ואמר לה הרי זה גיטיך פסלה מן הכהונה ואיכא ס"ד דאי לא קריוה מהדי כשר . מיהא דנרסי' לעיל נתן גט לאיש ושובר לאשה וכו' עד אם לאלתר יצא אינו גט ואם לאחר זמן יצא הרי זה גט (מט) ולא היא . דהתם אותיה גיטא קמן ולא חיישי' אלא לאיחלופי ואע"ג דלא קריה כשר . אבל כי ליתיה קמן איכא למיחש שמא שטרא אחרינא הוא ופסול (נ) ההוא דעאל לבי כנישתא דאבי גובר שקל ספר תורה יהב לה לדביתהו אמר לה הא ניטיך למאי ניחוש לה (נא) אי משום כריתות איתה לגיטא . וה"ה לגירשתי ולכל לשון כריתות . (נב) ואע"פ שכתב בו עניינים אחרים . כיון שכתב בו שמו ושמה ואמר לה הרי זה גיטיך . יש לחוש לגירושין ומגורשת מספק . (נג) כתב לגרש את אשתו ונמלך ב"ש אום' פסלה מן הכהונה וב"ה אומר אע"פ שנתנו לה על תנאי ולא נעשה התנאי לא פסלה מן הכהונה (נד) ירושלמי ר' יוחנן בשם ר' ינאי (נה) אין בה אלא משום זיהום כהונה ואין ב"ד מוהמין אותה . עבד ר' חייא עובדא כב"ה . אמר ליה מה ראית (נו) להכניס עצמך לספק זה הסרובה . אמר ליה ר' שמעון בר יוחאי הוה עמי (נז) וקרא עליהון טובים השנים מן האחד . (נח) בפ' בתרא יצאה שמה בעיר מגורשת הרי זו מגורשת . (נט) מרקא מקשינן בגמ' מגורשת . ואסרינן לה אגברא ולא קאמר למישדה לעלמא (ס) ש"מ משום קלא שריא . ומתני' לתומרא . (סא) ואמר רב אשי כל קלא דלא איתחזק בבי דינא לאו קלא הוא (סב) שהן חוקרין הדבר פלוני מהיכן שמע מפלו' ופלו' מפלו' (סג) והלכו למדינת הים ילמדנו רבינו יצא קול איש פלו' כהן כתב לגרש את אשתו (סד) והרי היא יושבת תחתיו ומשמרתו . מהו שלח] להו תצא והדבר צריך למוד . (סה) ומאי תצא דקתני משני . (סו) גרסי' בערכין בפ' האומר משקלי עלי . מאן דמסר מודעא אגיטא מודעיה כו' עד קמ"ל עד דאמר בטלתיה הילכך ליה למסר ניטא עד דמבטל לה בעל כל מודעא דמסר וכתב הרב המחבר צריכין העדים לקנות מן הבעל בשעת ציווי הגט קנין בביטול כל מודעי דמסר . וכותב ששר בפני עצמו קנו מינאי בדלא אניסנא דכל מודעי ותנאי ומודעי דנפקין מתו מהיעי דמסירין ליה אנא פלו' כן פלו' על ניטא דפלו' ליהוון בטילין ומבוטלין בכל לישנא דאמור רבנן דמיבטלי בהון מודעי (סו) ומסתברא דקנין שופרא ואי לאו דחזינא לכולהו רבוותא קמאי בהאי אסינא למיכתב ביטול מודעי בגו גיטא וחזינא דאיתשילו קמאי בהאי . תשובה לגאון דלא צריך קנין . ומודעא דגט ומתנה הוא בגון שאמר לעדים דעו שאני כותב גט לאשתי . או מתנה לפלו' . (סח) ואין דעתי נכונה לזאת . הגט והמתנה הרי אלו הדברים מבטלין הגט אע"פ אמר בפני עדים ביטלתי המודעא (סט) ואין צריך קנין לא כשנתן רשות למופר לכתוב ולא ביטול מודעי . וכן הילכתא וכן כתב רבי' האי דאין צריך אלא בפיו מבטל המודעא ואי לבתחל' תיקנו שמבטל המודעא (ע) ואם לא מטר מודעא ולא ביטל מודעא הגט כשר :

כתב בבך וכך למיניינא דרגילנא למימנא במתא פלו' אנא פלו' בן פלו' דמסתא פלנית (א) וכל שום ותניכא דאית לי ולאבהתיי (ב) ולאתרי ולאתריהון דאבהתיי צביתי ברעות נפשי (ג) בדלא אניסנא בביטול כל מודעי ופטרית ותרוכית ושבקית יתייכי ליכי אנת פלנית בת פלו' ובל שום ותניכה דאית ליכי דתתויין רשאה ושלטאה בנפשייבי למהך להתנסבא לכל גבר דתצבין ואנש לא יסחה בידייכי מיומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם ורן דיהוי ליכא מינאי ספר תרוכין ואיגרת שיבוקין וגט פטורין כרת משה וישראל :

ראובן בן יעקב עד : אליצפן בן עוויאל עד .

לרבינו חננאל (ד) צריכין עדי הגט לכתוב כתב ידן קודם לכתיבת הגט כדי שיהו נקרין עמו (ה) ומסתברא כי היכי דלכתחלה כתבינן איש פלוני בן פלוני ולא כתב עד כשר (ו) בפרק הניזקין מעדותו של ר' אסר לעדים ראו גט זה שאני נותן לאשתי תחור ואמר כנסי שט"ח זה מגורשת (ז) ש"מ דלא בעינן שיאמר לה הא ניטיך . ולא בשיל ליה (ח) עד דמבטל ליה בפני' באפי סהדיך ומסתברא דקאמר לעדים דווקא ראו גם זה (ט) הא לא אמר לעדים ואמר לזה כנסי שט"ח זה אפי' עסוקין באותו ענין צריך שיאמר לה הא ניטיך ולא בשיל . הא נתן מסתמא בידה לא צריך למימר לה הא ניטיך

גיטיך . והא דגרסינן בפרק הזורק שאינו גט עד שיאמר לה הא גיטיך דוקא שבא לידה בלא הכשר (י) כגון שלפתו מאחוריו או נתן בידה והיא ישינה (יא) או בגון שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני בעינן שיחזור ויתננו לה . ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם (יב) אבל נתן ביד או ביד שליח . ועסוקין באותו ענין . אין צריך למיסר לה מידי אלא שיתן הגט בידה . או ביד שליח להולכה (יג) או לקבלה אבל עסוקין באותו ענין אפילו מענין לענין ובאותו ענין צריך לפרש (יד) כדאיתא בירושלמי צריך שיאמר לה זו גיטיך ובתיקון הגט לרבינו כשנותן לשליח (טו) בין לקבלה בין להולכה או התקבל גט זה או הולך גט זה לאשתי והרי את מותרת לכל אדם . והטוליך יאמר הא גיטיך והרי את מותרת לכל אדם . ויש לי לעיין (טז) למה לי הרי את מותרת לכל אדם (יז) ונהגו לכתוב בו י״ב בגמטור וספרשי טעמא כנגד ג׳ שיטין בין כל ספר וספר של חומש והן י״ב שיטין ולכך נקרא כריתות . ולפי המנהג צריך לדקדק לכתחילה (יח) ואם הוסיף או פיחת אין בכך כלום . (יט) וכפילא דלישנא לא נהירא לן אלא לכתוב בדלא אניסנא וכדו נמרית ותרוכית (כ) ושבקית יתייכי ליכי אנא פלונית בת פלונית וכל שום וחניכא דאית ליכי ולאבהתייכי דהוית אינתתי מן קדמת דנא דתהוויין רשאה ושלטאה בנפשייכי (כא) ואי אית ביה מחקא ומעותא מקיים ליה :

אות ג׳ גט חליצה

גט חליצה והלכות חליצה ויבום לא יספוק בספרנו זה ובאנו בקצרה וכתבנו סדורה בדאיתא בפרק חליצה (א) מצות חליצה בני׳ דיינים ואפילו שלשתן הדיוטות (ב) תניגא להא דתנו רבנן מצות חליצה בג׳ שיודעין להקרות ר׳ יהודה אמר בה׳ . אמר רב נחמן (ג) הלכה מצות חליצה בשלשה ש״מ הואיל וסתם לן תנא כוותיה במקום מחלוקת וכו׳ . אבל מיאון בשנים . דתניא ר׳ יוסי אומר בג׳ . ר׳ יהודה ור״א מכשיר בב׳ (ד) וא״ר יוסף בר מניומי אמר רב נחמן הלכה כאותו הזוג (ה) אמר רבא צריכי דייני למיקבע דוכתא דכתיב ועלתה יבמתו השערה . (ו) רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדו עובדא בה׳ (ז) לפרסומי מילתא ולענין חליצה אינו דן עד שיהא אביו ואמו מישראל (ח) מאי טעמא תרי ישראל (ט) כתיבי . חליצה במנעל חליצתה כשרה. באנפליא פסולה .

(י) בסנדל שיש לו עקב כשר (יא) ואין לו עקב פסול (יב) ופר״ש מנעל כמנעל שלנו . אמר רבא אם יבא אליהו ויאמר חולצין במנעל לכתחילה שומעין לו אין חולצין בסנדל אין שומעין לו שכבר נהגו העם בסנדל : ירושלמי . (יג) זאת אומרת מגוד מבטל הלכה (יד) ומנעל מאי טעמא לכתחילה לא משום מגעל הטרופט . אי נמי משום חצי מנעל : (טו) גרסינן בשבת בפ׳ רבי אליעזר דתולין לא תצא אשה במנעל המרופט ולא תחלוץ בו ואם חלצה חליצה כשירה . ופי׳ בעל הערוך מנעל רפוי שהוא גדול . וליתה דהיינו מנעל גדול . (טז) דתנן חלצה בנדול שהוא יכול להלך בו חליצתה כשירה (יז) אלא מרופט בלוי עפר״ש ומסתברא מדקאמר אילימא משום דפנתא מעל וערקתא מעל דמעל והן הרצועות (יח) ש״מ דסנדל לית ביה פנתא והוא כגון אלו שקורין ארקוקש ובאותן הסנדלין הולצין לכתחילה במיתנא דקתרנין והתם ליכא משום מנעל המרופט לפי שהוא קשה וחזק ואינו יכול לישבו על הרגל אבל במנעל אין הולצין לכתחילה לפי שהוא רך (יט) ואע״פ שהוא בלוי ומרופט יכול לישבו ופסול לכתחילה אבל משום מעל דמעל לא מיפסיל והאי דנהיגי האידנא מנעל הוא ואיכא משום מנעל המרופט ומשום דאין סנדל בסקומינו חולצין ובמנעל שלנו נמי מיתבשר אע״פ שיש תחתיו עור שקורין שולא (כ) ובלבד שיהא תפור בעור ולא בפשתן ומפני הרחק שאין סנדל נהגו לעשות כן לרב נטרונאי סנדלא דילן (כא) כיון דקשור ביה מתנא בסנדלא דשייעי הוא . ובירושלמי בהדוא עובדא דקאמר ליה בסנדל או במנעל (כב) השיב וכי יש סנדל במקום ש״ם במקום שאין סנדל חולצת במנעל לכתחלה וכן הילכתא (כג) והאי דיתן אע״ג דאית ביה חוסרתא קשרינן ביה מיתנא בי היכי דתיהוי חליצה מעליא (כד) אר״י אמר רב התרת יבמה לשוק בשטיפת רוב העקב . מסייע ליה לר׳ ינאי (כה) דא״ר ינאי בין שהתיר הוא ושמטה היא בין שהתירה היא ושמט הוא חליצתה פסולה עד שתתיר היא ותשמיט היא וכן הלכתא (כו) ותניא בין שנתכוון הוא ולא נתכוונה היא בין שנתכונה היא ולא נתכוון הוא חליצתה פסולה עד שיתכוונו שניהן (כז) וה״ם למשריה לעלמא אבל לאחין מיפסלא . דאר״י אמר רב (כח) יבמה הגדילה בין האחין מותרת לינשא לאח ואין חוששין שמא חלצה סנדל לא׳ מהן מעמא דלא חזנן (כט) הא חזינן חיישינן שמא כיוונה (ל) אר״י סנדל התפור בפשתן אין חולצין בו שנאמר ואנעלך תחש (לא) ובעי׳ עור בהמה טהורה מדכתב

שער החדש

אמר כן מתרגין דנמלו : (י) כגון שלפתו מאחוריו או נתן בידה כו׳ מיי׳ לעיל הוא י״ם והוא ח׳ : (יא) או כגון שאמר לה הכי אמ מוסרת לכל אדם אלא לפלוני כו׳ גיטיך פ״ב ה׳ וסי׳ קל״ו ספי׳ ה׳ : (יב) אבל נתן בידה או ביד שליח כו׳ כיד שליח כו׳ כפ״ל : (יג) או לקבלה אבל אין עסוקין באותו ענין לענין כו׳ כפ״ל : (יד) כדאי׳ בירושלמי צריך שיאמר לה גיטיך כו׳ פ״ב דגיטין ה״ח פ״ב ה״ב : (טו) בין לקבלה בין להולכה יאמר האומר גם זה (וקאי אמאלית לקבלה) או הולך גם זה לאמתי (קאי אמאלית להולכה) והכי הית מוסרת לכל אדם כו׳ כפ״ל עיי׳ סי׳ קמ״ח סעי׳ ל׳ וכמו שם ומיר סגם בסי׳ קי״ד סעי׳ ל׳ וסעי׳ י״ח : (טז) ל״ל כרי אם מוסרת לכל אדם כו׳ עיי׳ לעיל מאמר שביעי מ״ח אות קי״ח : (יז) ונהגו לכתוב בו י״ב בגמטור כו׳ עיי׳ ניסין ב׳ ח׳ אות ד״ה כמניח נם כו׳ וסי׳ קכ״ה סעי׳ י״ח : (יח) ואם הוסיף או פיחת אין בכך כלום כו׳ שם בסי׳ קכ״ה סעי׳ י״ב בהגה״ה : (יט) וכפילא דלישנא לא סהירא לן כו׳ קאי על נוסחת דפי״ף פ״ם שב׳ וז״ל שכיחי בגעות נפשי בדלא מניסנא ושבקית ומכוכית יתייכי ליכי אנא פלונית בת פלונית וכל שום דאית ליכי דממתא פלונית דהויא מנפשי אן קדמת דנא וכדום מכוכית יתייכי ליכי אנא פלונית בת פלוני וכל שום דאית ליכי מנא פלונית דממתא פלונית דהויא מנפשי אן קדמת דנא וכדום דיתיכויין למאה ולמאה כו׳ יפו״ם כיסב ופ״ז ממה דכיתו למה לי לכפול הלשון ודמא דכיתו לכתוב כמו שב׳ הוא נוסחת הגם . ועיי׳ בהגה״מ פ״ב כ׳ ובכלבו״ם סוף ניסין דמיכתו מפקי מהליכות הכי״ף ומקיימו על דכיתו ועיי׳ בסדר הגם שבסוף סי׳ קל״ד יפו״ם כיסב : (כ) ושבקית יתייכי ליכי אנא פלונית בת פלוני כו׳ כפ״ל : (כא) ואי אית בי׳ מחקא ומעותא מקיים ליה . עיי׳ מאמר ח׳ אות ס׳ יפו״ם :

(א) **מצות** חליצה בג׳ דייניס ואפי׳ שלשתן הדיוטות כו׳ ניסוס ק״ח ס׳ : (ב) תניגא להא דת״ר מצות חליצה כו׳ שם בס״ב :

(ג) הלכה מצות חליצה בשלשה כוותיה ופסק לן כו׳ כפ״ל שם פ״ב ובשמע דמאמר נשומת אות מיתיני עיי׳ שם סוסי׳ ד״ה ום״ם כדל כו׳ ועיי׳ בסי׳ קפ״ם בשידור חליצה שפי׳ ס׳ וכביאור הגר״א שם : (ד) ור״ל יוסף בר מניומי מר״ל הלכה כמותו הזוג כו׳ שם פ״ב ק״ו כ׳ ועיי׳ לקמן אות פ״ג : (ה) ר״ל אמר לכא לגריכי דייני למיקבע דוכתא כו׳ שם ק״ח כ׳ : (ו) ר״פ ור״ה בגי׳ דר״י מבדו עובדא בר״ה כו׳ שם ועיי׳ לקמן אות

תחש (לב) והוא של עור והסיותיו של שיער בשר (לג) אבל הוא של שיער פסול (לד) והא דתנן באנפליא של בגד . אבל של עור חליצתה כשירה (לה) ואיבא מאן דאמר קרא אסמכתא בעלמא (לו) ותניא החולצת מן הגדול בין עומד בין יושב בין מוטה . והחולצת מן הסומא חליצתה כשירה (לז) גרסינן במשקין קריעה דמעומר מנא לן אי ליבא מהאי קרא דכתיב ויקם חזקיהו ויקרע את בגדיו אלא מעתה ועמד ואמר ה"נ והתניא בין עומד בין יושב בין מוטה הכל לא כתיב ויעמד ויאמר הבא כתב ויקם ויקרע (לח) שמעי' מיהא דקריע' וחליצ' כי הדדי נינהו ולא בעיא מעומד ורבוותא כתבו אין אומרין דבריו אלא מעומד (לט) וכתב הרב נקיטינן לחומרא מעומד : (מ) אמר אמימר האי מאן דסגי אלוחתא דברעא לא ליתלוץ אמר רב אשי למאי דאמר אמימר לא בר אבין חליץ ולא בר קיפוק חליץ ובעל מתיבתא (מא) אפקא מהילכתא מיהא דתנן מארכובה ולמטה חליצתה כשירה (מב) ומסת' כרב אלפס דהילכתא כאמימר . דאי פליג אמתני' הוה מותבינן תיובתא מינה ומתני' טעמא אתרינא הוא כפי' דרב ניסי' . דהא דתנן מן הארכובה ולמטה שקשר רצועות הסנדל למטה מן הארכובה ולא שנתחב' רגלו (מג) כדגרסינן בירושל' כיני מתני' בקשור מן הארכובה ולמטה והרין נמי (מד) טעמא דרב אלפס והלכה דאיפסיק רגליו או דאיתהפכו לא ליחלוץ דהלכה כאמימר (מה) ורש"פ טעמא אחרינא ולפי' דילן מאן דאיפסיק רגליו חליץ ולא דייק לן (מו) חלצה בסנדל שאינו שלו בסנדל של עין בשל שמאל בימין חליצתה כשירה חלצה בגרול שהוא יכול להלך בו . בקטן שתופה את רוב רגלו חליצתה כשירה (מז) חלצה בלילה כשירה ור' אליעזר פוסל בשמאל חליצתה פסולה . ור' אליעזר מכשיר וכולהו ברעיבד . אבל לכתחלה לא ומהאי טעמא סנהגא דאית להו לבי דינא סנדלא דאית ליה עקב ושנצי ולא תפיר בביתנא (מח) ומקנו ליה לחולץ . להא בעינן לכתחילה בסנדלא דילה (מט) והיינו דגרסינן בסנהדרין אלו כלי הדיוטין ומאי ניהו שיפור' רצועה וסנדלא ובתב הרב האי דלא נהגו בכל אתר משום דרובא דעלמא לא אולי האידנא בלא סנדל ולא צריבי לב"ד סנדל (נ) וסנדל של עץ דכשר דווקא במחופ' עור . אבל אינו מחופה עור אפילו דיעבד נמי לא (נא) והוא הדין בסנדל של שעם במחופה עור דאי לא תימא הכי קשיא הא דגרסינן בפ' יום הכיפורים דאפי' התם יוצאין בסנדל של שעם דלאו מגעל הוא (נב) רבא בר חייא עבר עובדא במוק וביחידי ובלילה ולית הילכתא כוותיה (נג) חלצה ורקקה ולא קראתה חליצתה כשירה קראתה ורקקה ולא חלצה חליצתה פסולה חלצה וקראתה ולא רקקה ר' אליעזר אומר חליצתה פסולה ר' עקיבה אומר חליצתה כשירה (נד) ותניא בין שהקדים חליצה לרקיקה בין שהקדים רקיקה לחליצה מה שעשה עשה (נה) שלחו לה לאבוה שמואל יבמה שרקקה תחלוץ מכלל דאיפסילא לה מאחין ומסתברא דהכי הילכתא (נו) כדתניא בבריתא חלצה ולא רקקה ולא קראתה חליצתה כשירה רקקה ולא קראתה ולא חלצה חליצתה פסולה ומדאיתמר בבי מדרשא לא משבשתא היא (נז) ומגיא דשמעת' הכי איתא דאקשינן ולר' עקיבה מאי שנא קריאה ומאי שנא רקיקה . אמר קריאה דאיתה בין בתחילה בין בסוף לא מיתלפא ליה רקיקה דלבסוף איתה בתחיל' ליתה אתי למימר רקיקה דלבתר חליצה היא ואתי למישרא חלוצה לאחין ודווקא בפני ג' דקבעי דוכת' וחזו לרוקא (נח) אבל בפני שנים לא מיפסלא דשנים נמי משום גזירה הוא ולא גזרינן רקיקה לחודה בשנים אמן רקיקה דבתר חליצה דכולי האי לא גזרינן אבל בשלשה פסולה (נט) ואיבא דאמרי לא אהו לאשמועינן דכסיורן לא מעכבי (ס) ויבמה שמוצאת ורקקה דם תחלוץ לפי שאי אפשר בלא צחצוחי הרוק אבל שותת לא (סא) וגידמת כתב בעל הלכות דלא תחלוץ (סב) והילכתא חולצת בשינה (סג) ירושלמי בני סימונא אתו לקמיה דר' אמר ליה אנן בעין דתתן לן (סד) חד בר נש לריש דיין חזן ספר מתיין ויהב להון לוי בר סיסי וכו' (סה) אמר לון חזיתון בר נש רבוהי יהבית להון שלח אייתיה ושאל ליה רקקה דם אם יש בו ציחצוחית הרוק כשר גידמת במה היא חולצת . אמר ליה בשניה כו' (סו) החרש שנחלץ והחרשת שחלצה חליצתה פסולה (סז) א"ר יוחנן יכולין בו ביום ר ואמרה ומתני' דקתני וזרא דאמר כל היום לבילה אין בילה מעכבת

שער החדש

סי' מרס"ד וכמ' סמנסיג : (לב) והוא של עור והסיותיו של שער כשר כו' שם . וסגי' ס"ו שם : (לג) מכל הוא של שיער פסול שם ועיי"ם כרמ"ם ס' ו' : (לד) ופא דתנן באנפליא פסולה דווקא של בגד מכל של עור כו' כל"ל שם ק"כ ג' : (לה) ואיבא מ"ד קרא מסמכתא בעלמא כו' עיי"ם ברמ"ם כו' ו' ועיי' ת' ו"ב מכ"ח סי' קנ"ג יעו"ש היטב : (לו) ותניא המולצת מן הגדול כו' יבמות ק"כ ג' : (לז) גרסי' במסקין קריעה מעומד מל"ל כו' מ"ק כ' ג' : (לח) במעיקן מיהא דקריעה ומינה כי הדדי נינהו כו' ולכתחלה מדלכתה מכלן מפשע דלהו כי הדדי נינהו ודווקא מלינה כשרה מיובש ולא קריעה ואולי חסר כאן ו"ל כל הסוגיא דהכא דמסיק דמילתא בעלמא קעביד יעו"ש היטב ועיי"ם ברמ"ם סי' מ"ד וכי"ד סי' ם"ם סעי' ת' יעו"ש : (לט) וכ' הרב נקיטינן לתומלת מעומד . עיי' תוס' מו"ק כ"ת ת' בד"ה מלת מפשה כו' וביבמות ק"ג ת' בד"ה בין עומד כו' ובכתובות ל' ת' בד"ה מעומד לגבלי כו' וכזבחים מ"ו ת' ד"ה מיושב ת"ו כו' והרמ"ם ביבמות פי"ב סי' ו' ועיי' סי' קס"ב סעי' י"ב : (מ) למאי דמימר הכי מאן דסגי אלוחתא דברעא כו' יבמות ק"ג ת' : (מא) דאפקא מהלכתא דתנן מארכובה ולמטה כו' שם ק"ת ת' : (מב) ומסתברא כרב אלפס דהילכתא כאמימר . דאי פליג אמתני' הוה מותבינן תיובתא מינה ומתני' טעמא אתרינא הוא כפי' דרב ניסי' . דהא דתנן מן הארכובה ולמטה שקשר רצועות הסנדל למטה מן הארכובה ולא שנתחב' רגלו (מג) כדגרסינן בירוש' כיני מתני' בקשור מן הארכובה ולמטה והרין נמי (מד) טעמא דרב אלפס והלכה דאיפסיק רגליו או דאיתהפכו לא ליחלוץ דהלכה כאמימר (מה) ורש"פ טעמא אחרינא ולפי' דילן מאן דאיפסיק רגליו חליץ ולא דייק לן (מו) חלצה בסנדל שאינו שלו בסנדל של עין בשל שמאל בימין חליצתה כשירה חלצה בגרול שהוא יכול להלך בו . בקטן שתופה את רוב רגלו חליצתה כשירה (מז) חלצה בלילה כשירה ור' אליעזר פוסל בשמאל חליצתה פסולה . ור' אליעזר מכשיר וכולהו ברעיבד . אבל לכתחלה לא ומהאי טעמא סנהגא דאית להו לבי דינא סנדלא דאית ליה עקב ושנצי ולא תפיר בביתנא (מח) ומקנו ליה לחולץ . להא בעינן לכתחילה בסנדלא דילה (מט) והיינו דגרסינן בסנהדרין אלו כלי הדיוטין ומאי ניהו שיפור' רצועה וסנדלא ובתב הרב האי דלא נהגו בכל אתר משום דרובא דעלמא לא אולי האידנא בלא סנדל ולא צריבי לב"ד סנדל (נ) וסנדל של עץ דכשר דווקא במחופ' עור . אבל אינו מחופה עור אפילו דיעבד נמי לא (נא) והוא הדין בסנדל של שעם במחופה עור דאי לא תימא הכי קשיא הא דגרסינן בפ' יום הכיפורים דאפי' התם יוצאין בסנדל של שעם דלאו מגעל הוא (נב) רבא בר חייא עבר עובדא במוק וביחידי ובלילה ולית הילכתא כוותיה (נג) חלצה ורקקה ולא קראתה חליצתה כשירה קראתה ורקקה ולא חלצה חליצתה פסולה חלצה וקראתה ולא רקקה ר' אליעזר אומר חליצתה פסולה ר' עקיבה אומר חליצתה כשירה (נד) ותניא בין שהקדים חליצה לרקיקה בין שהקדים רקיקה לחליצה מה שעשה עשה (נה) שלחו לה לאבוה שמואל יבמה שרקקה תחלוץ מכלל דאיפסילא לה מאחין ומסתברא דהכי הילכתא (נו) כדתניא בבריתא חלצה ולא רקקה ולא קראתה חליצתה כשירה רקקה ולא קראתה ולא חלצה חליצתה פסולה ומדאיתמר בבי מדרשא לא משבשתא היא (נז) ומגיא דשמעת' הכי איתא דאקשינן ולר' עקיבה מאי שנא קריאה ומאי שנא רקיקה . אמר קריאה דאיתה בין בתחילה בין בסוף לא מיתלפא ליה רקיקה דלבסוף איתה בתחיל' ליתה אתי למימר רקיקה דלבתר חליצה היא ואתי למישרא חלוצה לאחין ודווקא בפני ג' דקבעי דוכת' וחזו לרוקא (נח) אבל בפני שנים לא מיפסלא דשנים נמי משום גזירה הוא ולא גזרינן רקיקה לחודה בשנים אמן רקיקה דבתר חליצה דכולי האי לא גזרינן אבל בשלשה פסולה (נט) ואיבא דאמרי לא אהו לאשמועינן דכסיורן לא מעכבי (ס) ויבמה שמוצאת ורקקה דם תחלוץ לפי שאי אפשר בלא צחצוחי הרוק אבל שותת לא (סא) וגידמת כתב בעל הלכות דלא תחלוץ (סב) והילכתא חולצת בשינה (סג) ירושלמי בני סימונא אתו לקמיה דר' אמר ליה אנן בעין דתתן לן (סד) חד בר נש לריש דיין חזן ספר מתיין ויהב להון לוי בר סיסי וכו' (סה) אמר לון חזיתון בר נש רבוהי יהבית להון שלח אייתיה ושאל ליה רקקה דם אם יש בו ציחצוחית הרוק כשר גידמת במה היא חולצת . אמר ליה בשניה כו' (סו) החרש שנחלץ והחרשת שחלצה חליצתה פסולה (סז) א"ר יוחנן יכולין בו ביום ר ואמרה ומתני' דקתני וזרא דאמר כל היום לבילה אין בילה מעכבת

מעכבת (סח) בו קטנה שהלצה תחלוץ משתגדיל ואם לא הלצה חליצת' כשרה (סט) החולצת מן הקטן הליצ' פסולה אלא עד שיהיה בן י"ג שנה ויביא שתי שערות (ע) אמר רב יהודה אמר שמואל (עא) זו דברי ר' מאיר וכו' והילכך עד שהביא שתי שערות (עב) חלצה בשנים או בשלשה ונמצא אחד מהן קרוב או פסול (עג) חלצתה פסולה ואמר רבא אמר רב נחמן הלכה מצות חליצה בשלשה ואיצטריך לאשמועינן דלכתחילה בג' (עד) ולא בעינן חמשה ודווקא למצוה דליכא אינש אחרינא אבל איכא אינש אחרינא בעינן חמשה (עה) ורב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דעברי בחמשה לפרסומי מילתא הוא דעבדי וכן כתב בעל הלכות צריכי למיתב בההוא דוכתא בית דין ה' ובדכתיב גיטא לכתבו במותב תלתא הוינא וכן נמי אמר מר רב חפץ גאון (עו) ת"ר חליצה מוטעת כשירה ואיזו חליצה מוטעת כל שאומרין לו חלוץ ע"מ שתתן לך מאתים זוז וקו"ל אין תנאי בחליצה (עז) כדפרשית בתנאי דתנאי דלא אפשר לקיומי ע"י שליח לא הוי תנאה (עח) וגט מוטעה פסול חליצה מעושת וגט מעושה ואמר רוצה אני שניהן כשירין לא אמר רוצה אני שניהן פסולין (עט) והלכה אין חולצין אא"כ בכירין ואין ממאנין אא"כ מבירין (פ) מצות חליצה בא הוא ויבמתו לב"ד ונותנין לו עצה ההוגנ' לו שנאמר וקראו לו זקני עירו. והיא אומרת מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי והוא אומר לא חפצתי לקחתה ובלשון הקודש היו אומרים ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו. רוק הנר' לריינים ועונתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו. עד כאן היו מקרין אותו כו' עד הווזקו להיות מקרין כל הפרשה כולה ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל (פא) מה היא עצה ההוגנת לו שאם הוא ילד והיא זקנה אומר לו מה לך אצל זקנה הוא זקן והיא ילדה אומר לו מה לך אצל ילדה כלך אצל כמותך (פב) ירושלמי היא טליתא והוא סב אומר לו טליתא היא ומכלמה לך הוא טליא והיא סבתא אומר לה טליא הוא ומבלים לך הוא רוצה והיא אינה רוצה שומעין לה זיא רוצה והוא אינו רוצה שומעין לו כללו של דבר כל המעכב שומעין לו ומסתברא דווקא למשנה ראשונה דמצות חליצה קודמת למצות ייבום אבל השתא דמצות ייבום קודם למצות חליצה (פג) ואיפסיק הכותבין איגרת מרד על שומרת יבם דין שומרת יבם כאשה שתובעת גירושין דתקינו בתר רבנן סבוראי דמפסד' לכתובתה ופלוג' היא דתרתי מתיבת' בני מתא מחסיא משוו לה כמורדת על בעלה ולא שקלה אלא

מה דאתיא מבי נשא אבל מאי דכתב לה בין תוספת בין מתנה לית לה ופומבדיתי מגבו לה מדשמואל דאמר אין כותבין איגרות מרד על שומרת יבם (פד) ורב אלפס פסק דאין הלכה כשמואל (פה) ור' אפרים חלק עליו בסוף פרק בית שמאי תשובתו היכי פסק נאון ופשיט מינה ר' אלפס דליתה לדשמואל. הא שמואל גופיה הוא דאמר הכא יבם הרי הוא כבעל שאין כופין ליתן גט. וכן היבם אין כופין אותו לחלוץ ופליג עליה דרב דאמר יבם אינו כבעל והוא דקאמר אין כותבין איגרות מרד על שומרת יבם ואם איתא דכופין ומבקשין דהא מתני' שייך במורדת קשיא דשמואל אדשמואל ואמאי קא שתיק גמ' מינה אלא וודאי ליתיה להאי דיוקא וליכא למישמע מינה (פו) ואיכא למימר דרב ושמואל אליבא דמשנה ראשונה פליגי וס"ה קאמר שמואל דיבם הרי הוא כבעל ומבקשין (פז) וקו"ל כמשנה ראשונ' דהא לבסוף חזרו (פח) והו גרסי' התם עד שכופין אותו לחלוץ ניכפיהו ליבם ש"מ דמצות ייבום קודמת למצות חליצה. וכן הילכתא (פט) ואמר רב אין כופין בי אתו לקמיה אמר ליה אי ניחא לך יבם ואי לא חלוץ וכן אמר רב יהודה אין כופין: (צ) גרסי' בסנהדרין היבמה הולכת אחר היבם להתירה. אמר ר' אמי אפי' מטבריא לציפורי שנאמר וקראו לו זקני עירו ולא זקני עירה. בתשובות רבי משולם בר קלונימוס (צא) מדגרסי' בירושלמי זה אומר בטבריא וזה אומר בציפורי שומעין לזה שאומר בטבריא וכסקנא כגון דהוון יתבין בחדא משכנא דסכאן ולהכא ט' מילין ומכאן ולהכא ט' מילין (צב) נראין הדברים שי"ח מילין מטבריא לציפורי אבל לענין יבמה אפי' יותר מכשיעור הזה היבמה הולכת אחר היבם כדכתיב זקני עירו ולא זקני עירה (צג) והאי דנקט טבריא וציפורי לפי שטבריא מקום ישיבה וציפורי אינו מקום ישיבה ואע"ג כיון שהיבם הוא בציפורי היבמה הולכת אחריו (צד) אמר רב חסדא מצות חליצה קוראה וקורא חולצת ורוקקת וקוראה ואי אפיך לית לן בה (צה) רב אשי אשכח לרב כהנא דקא מצטער ומקרי לה להיא יבמה לא אבה יבמי בבת אחת אמר ליה לא בבר לה מר להא דאמר רבא אסוקי מילתא הוא ולית לן בה אמר ליה טורח רבא בלא אבה יבמי (צו) כר' זירא ואם ראוי למקריי' בבת אחת קריאתה לא מעכבא ואי לא מעכבא אמר אביי האי מאן דכתב גיטא דחליצה צריך למיכתב אקריוה לדידה מן מאן יבמי ועד יבמי ואקריניה לדידיה מן לא עד לקחתה ואקריונה מן בכה עד חלוץ הנעל. מר זוטרא משרטיט (צז) וכתב לכולה פרשה והילכתא כוותיה (צח) אמר אביי רוק שקלטתו הרוח לא

עשה

שער החדש

רבי יגאי לפי שמינו בומאר ומאכה ומסניתין כו' כל"ל שם בפ"ס: (סח) קטנה שמלצה מחלון מסתגדיל ואם לא מלצה מליפסה כשרה. שם ק"ד ב' ולפיכך הבי מליפסה פסולה וכירושלמי שם הבי כשרה ועיי"ש בתוס' ד"ה קטנה שמלצה כו' ועיי' בנמ"י וברמ"ש סי' י"ג וכרבינו מתנאל שם יעו"ש היטב ועי"ע בתוס' בכורות י"ח ב' בד"ה לים כתב כו' ועיי' בתו"ח סי' מרפ"ב (ועיי' במ' גאוני קמאי סי' קמ"ג): (סט) שמולצת מן הקטן כו' שם ק"ד ב'; (ע) מל"מ ס"ם זו דברי ר"מ כו' שם ק"ה ב': (עא) זו דל"מ כו' והלכתא מד שמעינן ב' מעברות כו' כל"ל ועיי"ש בפ"ם ק"ה ב' וכ"ל לתמי י"ב שנה ולכתחלה קתמי ועיי"ם סעי' י"ב: (עב) חלצה בשנים או בשלשה ונמצא א' מהן כו' שם ק"ד ב': (עג) חליצתה פסולה כ"ם וכ"י הסנהדלה פכשירין מכ"י בר יוסף מ"ל נמתן מין הלכה כתותו הזוג והם מל"ע מדמ זימנא דתכי"י בר מינומי מל"ב הלכה חליצה בג' ואיצטריך לאתמעוינן כו' כל"ל ועו"ם ק"ה ב' ועיי' לעיל תום ד': (עד) ולא בעינן חמשה תף למצוה ודווקא דליכא אינש אחרינא כו' כל"ל: (עה) ת"ר חליצה מוטעת כשרה כו' שם ק"ו מ': (עז) כדפרישית בתנאי דתנאי דלא אפשר כו' עיי' לעיל תום ה': (עח) וגט מוטעה פסול חליצה מעושת וגט מעושה כשרה כו' עיי' לעיל ה' פרוזבול תום ס"ה: (עט) והלכה אין מולצין אא"כ מכירין ואין ממאנין אא"כ מכירין כו' שם ק"ו מ' וב"ב קל"ח ב' ועיי' סי' קס"ם סעי' מ' ועי' בה' מתנה שכ"א תום י"ב: (פ) מצות חליצה בא הוא ויבמתו כו' יבמות ק"ו ב': (פא) מה היא עצה ההוגנת לו שאם ילד ילד כו' יבמות מ"ד מ' ק"ם ב': (פב) ירושלמי היא טליתא כו' סי"ב ה"ו: (פג) ואיפסיק הכותבין איגרת מרד על שומרת יבם כו' כתובות ס"ד מ' ועי"ש בתי"ף וכרמ"ם פ"ה דכתובות סי' י"ו ועי' בפ"ד דיבמות ברמ"ם סי' י"ז ועי' לקמן ה' מרד תום ס"ב ועי' בסמ"ג עשין ס"ג: (פד) ורב אלפס פסק דאין הלכה כשמואל כו' עיי' בפ"ג דיבמות ברי"ף ורמ"ם סי' י"ח ועי' לקמן בפ' כתובת יבמין תום כ"ז (ועיי' ת' גאוני קמאי סי' ל"ד ומס סי' ל"ד יעו"ש): (פה) וכ' אפרים חלק עליו בפ"ק דכתובות ברי"ף ורמ"ם

בפ"ג דיבמות דמייתי דבריו שם ועיי' בה' כתובת יבמין תום כ"ם: (פו) ומיהא למימר דרב ושמואל מליכא דמפגה למתונה פליגי כו' זהו דבלי לביגו עלמו, ומפגה למתונה טיגו דמתום ייבום קודמת ועיי' לקמן בה' כתובת יבמין תום ל"ד: (פז) וקו"ל כמפגה למתונה דהא לבסוף חזרו. יבמות ל"ם ב' ועיי' לקמן בה' כתובת יבמין תום ל"ם: (פח) ומו גרסי' שם מד שכופין למלון כו' יבמות קי"ב מ' ועיי' בה' כתובת יבמין תום ל"ב (וים לדתום דהשם כיון שלא כפ שלי מ"ב מין כוותו לבוש גוי ולשם מיתות ושוד כיון דלריך לכוותו לא לייבש לו לחלון שלמת דמין כוותו לשם גוי ולשם דבר אחר: (פט) ואמר רב מין כופין כי אתו לקמי' מ"ל מי כו' יבמות ל"ם ב': (צ) גרסי' בסנהדרין היבמה הולכת אחרי היבם כו' סנהדרין ל"ם ב' ירושלמי סי"ב דיבמות ה"ת פ"ג דסנהדרין ה"ם: (צא) מדגרסי' בירושלמי זה אומר בטבריא כו' בפ"ב דסנהדרין ה"ב יעו"ם: (צב) נראין הדברים סי"ם מילין מבבלית כו' עיי' בה' ר"י מגן מיגא"ם שלח כ"ב ועיי' בני הם"ם בשנת ק"ם ב' שהבילו יעו"ם היטב (ובפ' י"ו מיגא"ם כ' בפי' מ"ה דבפוך תמוס שנת קיימי יעו"ם ל"ל דהיו הולכין שם פ"י שילוב דשלב לני' מפסקת לי' בשלה ה' ב' בשבלית יעו"ם והם הוי סמוך לניפוני וניפוני הום פוקף מומה מימום יב"ב יעו"ם מגילה ו' מ'. ממנם לפי המסקנא דהשם דקמרון זו ניפוני מ"ם יעו"ם היטב (ועיי' בה"ב ה' מגילה מ"ח תום י"ד יעו"ם היטב בלא"ם לק"ם יעו"ם היטב ועיי' בירושלמי חשיב פ"ד ה"ה ובמ"ב מיכה פסוק בלא בשני ושוני כו' שם מבואר הדבני ביבמו יאא"ם ועיי' בירושלמי מיבוחין פ"ה ה"ח ובכא"ם פ"ה סי' ג' יעו"ם היטב: (צג) והאי דנקט מבריא וניפוני לפי שבשבית מקום ישיבה כו' וכ"ב בם"ר בסנהדרין ל"ח ב' שם ועיי' סי' קם"ו סעיף מ': (צד) מר"ח מצות חליצה קוראה וקורא כו' יבמות ק"ו ב': (צה) רב אשי אשכח לרב כהנא דקא מצטער ומקרי לה להיא יבמה. ועי' קס"ם סעי' כ"ם: (צו) כרבי זירא ואם ראוי למקריי' כו' בבי הכי"ף שם ועיי"ם בגל"ם סי' י"ם יעו"ם היטב ועיי' בפי' סדר חליצה סעיף כ"ו: (צז) וכ' לכולה פרשה והלכתא כוותיה. שם ועי' קס"ם סעי' כ"ו: (צח) אמר אביי רוק שקלטתו הרוח כו'

עשה ולא כלום הילכך הוא ארוך והיא גוצה וקלסתו הרוח איכא בפנין היא ארוכה והוא גוץ בעינן דמטי להריזה אפיה והדר איזיל (צט) אמר רבא צריכי דייני למיחזי רוקא בר נפיק מפומה דיבמה דכ' לעיני הזקנים ויורקת (ק) וטצוה בתלמידים ועל כל העומדים שם לומר חלוץ הנעל בר' יהודה ותניא נמי הכי בו' (קא) גרסינן בפרק החולץ היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שהוי לה ג' חדשים אחת ארוסה ואחת נשואה אחת בתולה ואחת בעולה. (קב) ירושלמי עד כמה הכרת העובר. סומכוס אומר משום רבי טאיר עד ג' חדשים ואע"פ שאין ראיה לדבר וכר לדבר שנא' ויהי כמשלש חדשים וגו' (קג) ותניא מעשה באחד שבא לפני ר' יוסי וכו' קרא עליו המקרא ואם לא יריבך הא ריבץ מיבם כל העולה לייבום עולה לחליצה וכל שאינו עולה לייבום אינו עולה להליצה (קד) ת"ר יבמה שחלצו לה בתוך שלשה צריכה להמתין שלשה חדשים וג' חדש' שאמר משעת מיתת הבעל ולא משעת חליצת יבם. (קה) ואם נמצאת שאינה מעוברת אינה צריכה חליצה אחרת. (קו) גרסי' בפ' האשה. א"ר נידל א"ר חייא בר יוסף אמר רב היבמה קידושין אין בה נישואין יש בה משום דמיחלפא באשה שהלך בעלה למדינת הים ואם נתקדשה לאחר קודם חליצה אינה נאסרת על יבמה ואם יבמה ישראל נותן לה השני גט והותרה לו ליבם ואם רצה לייבם מייבם ואם רצה להלוץ הולץ והראשון אם רצה לקיימה מקיים ולא קנסינן ליה אלא בנישואין (קו) כך פי' רבי' יעקב בתשובות. (קח) אבל ר"ת והלכו גדולות אמר אפי' בנתקדשה אסורה להחזירה לו עולמית. (קט) אבל נישאת נאסרת על יבמה שמא יאמרו הלץ זה ונשא זה. ונמצא מחזיר כאשה שהלך בעלה למדינת הים שאסורה לחזור לו מזה הטעם ותצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה והבי נמי זה חולץ וזה מגרש נמי בעל כרחו. (קי) ירושלמי יבמה שנישאת בלא חליצה ר' ירמיה אמר זה חולץ וזה מקיים. ור' יוחנן אמר תצא ור' אילא אמר תצא וכו'. (קיא) ר' יוסי שאל ר' פנחס איך ר' סבר אמר ליה בר' ירמיה אמר לו חזור בך ואי לא בתיבנא לך זקן סבירא. וקי"ל כר' יוחנן דאמר תצא (קיב) וגרסי' נמי בגיטין הבונם את יבמתו והלכה צרתה ונישאת לאחר (קיג) ונמצאת זה איילונית תצא מזה ומזה ובל הדרכים האלו בה (קיד) ואמרי' עלה נישאת דוקא טשום דמיחלפא באשה שהלך בעלה למדינת הים ומדקאמר הולך ממזר מזה ומזה ש"מ

שער

כו' סם וסם סמי' ל"ם: (צט) תמר רבא לריכי דייני כו' סם. וק"מ ג': (ק) ומצוה בתלמידים סם כו' וכר' יהודה וסם סעיף מ"ד: (קא) גרסי' בפרק החולץ היבמה לא תחלוץ כו' יבמות מ"מ מ' עיבורין מ"ז מ': (קב) ירושלמי עד כמה הכרת העובר כו' פ"ד דיבמות ה"ח (ועי' נדה ח' ב'): (קג) ומניח מעשה בא' שבא לפני ר' יוסי וכו' קרא עליו המקרא ואם לא יריבך הא ריבץ מיבם כל העולה לייבום עולה להליצה וכל שאינו עולה לייבום אינו עולה להליצה (קד) ת"ר יבמה שחלצו לה בתוך שלשה צריכה להמתין שלשה חדשים וג' הדש' שאמר משעת מיתת הבעל ולא משעת חליצת יבם. (קה) ואם נמצאת שאינה מעוברת אינה צריכה חליצה אחרת. (קו) גרסי' בפ' האשה. א"ר נידל א"ר חייא בר יוסף אמר רב היבמה קידושין אין בה נישואין יש בה משום דמיחלפא באשה שהלך בעלה למדינת הים ואם נתקדשה לאחר קודם חליצה אינה נאסרת על יבמה ואם יבמה ישראל נותן לה השני גט והותרה לו ליבם ואם רצה לייבם מייבם ואם רצה להלוץ הולץ והראשון אם רצה לקיימה מקיים ולא קנסינן ליה אלא בנישואין (קו) כך פי' רבי' יעקב בתשובות. (קח) אבל ר"ת והלכו גדולות אמר אפי' בנתקדשה אסורה להחזירה לו עולמית. (קט) אבל נישאת נאסרת על יבמה שמא יאמרו הלץ זה ונשא זה. ונמצא מחזיר כאשה שהלך בעלה למדינת הים שאסורה לחזור לו מזה הטעם ותצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה והבי נמי זה חולץ וזה מגרש נמי בעל כרחו. (קי) ירושלמי יבמה שנישאת בלא חליצה ר' ירמיה אמר זה חולץ וזה מקיים. ור' יוחנן אמר תצא ור' אילא אמר תצא וכו'. (קיא) ר' יוסי שאל ר' פנחס איך ר' סבר אמר ליה בר' ירמיה אמר לו חזור בך ואי לא בתיבנא לך זקן סבירא. וקי"ל כר' יוחנן דאמר תצא (קיב) וגרסי' נמי בגיטין הבונם את יבמתו והלכה צרתה ונישאת לאחר (קיג) ונמצאת זה איילונית תצא מזה ומזה ובל הדרכים האלו בה (קיד) ואמרי' עלה נישאת דוקא טשום דמיחלפא באשה שהלך בעלה למדינת הים ומדקאמר הולך ממזר מזה ומזה

(א) **ברישא** צריכים למיקבע דוכתא ביממא. ועבדינן סנדלא (ג) דאית ליה עקב ושנצי. (ב) ודלא תפיר בכיתנא (ד) ואתו יבם ויבמה דאייתו תרי שערי ומשוו ליה יבם לההוא סנדלא (ה) ברגלא דימינא ובקרו ליבמה מאן יבמי להקים שם בישראל (ו) לא אבה יבמי בלשון הקודש: בעל מריבות כתב (ז) מקרו ליבם בעומד לא חפצתי לקחתה (ח) ובעי יבם לדחוסיה ריגליה בארעא ואתיא יבמה ושריא שנציה דסנדלא ושלפה ליה סריגליה ושדיא רוקה מפומא ארעא קמי יבם. (ט) וצריכי דייני למיחזי רוקא בר נפיק מפומה עד דהוה בארעא. ובתר הכי מקרו לה בבה יעשה לאיש אשר לא יבנה בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל ובולהו בלשון הקודש וכל ריתבין תמן ענו

דאפי' יש לה בנים תצא. (קטו) ובתוספתא יבמה שנישאת בלא חליצה ובא יבמה מסרינת הים אנשי סוזרה כופין יבמה שיחלוץ ומתקיים עם הבעל ובני ארץ ישראל מוציאין אותה מזה ומזה (קטז) לרבינו שרירא יבמה שנפלה לפני מומר כיון דהורתו ולידתו בקדושה (קיו) זקוקה ליבם ומתעגנת עד דחליץ לה אותו מומר (קיח) וכתב רב יהודאי אי כדנסבה בעל הוה יבם מומר לא בעי חליצה מיניה ואם היה בעל מומר וישבה תחתיו באונס ופת בהסרתו בלא בנים אינה זקוקה ליבם דהא לאן אחיו הוא ואינה זקוקה נמי לחליצה. (קיט) לרבי פלטוי חלץ ליבמתו ואח"כ קידשה חייבי לאוין היא ותפשי בה קידושי וצריכה גט (קכ) בתוספתא אמרו לה מת יבמך ונישאת ואח"כ אמרו לה קיים היה ומת לא שהיתה ראויה להינשא אלא להתייבם הרי זו יוצאה בגט ובל הוולדות שילדה בחיי יבמה ממזרים דברי ר' מאיר שאמר משום רבי עקיבא וחכמים אומרי' אין ממזר מיבמה. עד כאן לא פליגי אלא בממזר אבל לצאת דברי הכל תצא ומדר' מאיר נשמע לרבנן דהא הבא דמת. ואפ"ה קנסינן ותצא לרבנן נמי אע"ג דאין ממזר תצא משום קנסא (קכא) ומסתברא דאפי' נישאת ומת היבם תצא (קכב) ומילי דאיתמי משמיה דרב יהודאי דפליג בבני' ליתה כדכתב רב אלפס (קכג) והא דאבר אם מת היבם מותר לבעלה נמי ליתי':

סידור חליצה דרבוותא

(א) **ברישא** צריכים למיקבע דוכתא ביממא. ועבדינן סנדלא (ג) דאית ליה עקב ושנצי. (ב) ודלא תפיר בכיתנא (ד) ואתו יבם ויבמה דאייתו תרי שערי ומשוו ליה יבם לההוא סנדלא (ה) ברגלא דימינא ובקרו ליבמה מאן יבמי להקים שם בישראל (ו) לא אבה יבמי בלשון הקודש: בעל מריבות כתב (ז) מקרו ליבם בעומד לא חפצתי לקחתה (ח) ובעי יבם לדחוסיה ריגליה בארעא ואתיא יבמה ושריא שנציה דסנדלא ושלפה ליה סריגליה ושדיא רוקה מפומא ארעא קמי יבם. (ט) וצריכי דייני למיחזי רוקא בר נפיק מפומה עד דהוה בארעא. ובתר הכי מקרו לה בבה יעשה לאיש אשר לא יבנה בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל ובולהו בלשון הקודש וכל ריתבין תמן ענו

שער החדש

לקמן בה' קידושין מ"ב תוס' ל"ה ופ"ע בסרדם סי' ס"ו: (קיו) זקוקה ליבם ומתעגנת עד דמליץ כו' כל"ל: (קיח) וכ' בה יהודאי מי כדנסבה בעל הו"ל כו' וכ"ם הלמון במרדכי ומנומר מזה שמיגו מולק על בה בריתא מבל במול סי' קל"ז כ' הלמון ובה יהודאי כ' כו' יעו"ם ובב"י ועוי' בסי' קל"ז סעי' ד' יעו"ם היטב: (קיט) לר' הלמוי מהן ליבמתו ומת"כ קדסה כו' עוי' יבמות יו"ד ב' מ"ד מ' ל"ב ב' ל"ג מ' ועוי' סי' ק"ע סעי' י"ג ופ"ע סי' קס"ב סעי' ב' סם כ' דהיה עסה בחלמה יעו"ם בהיאור הבר"ם שהשיג עליו והסכים היום"ב דבינו כהן דסיה חייבי לאוין ועוי' בחמב"ם פ"ח מה' יבום וחליצה הי"ב ובהב"ח סם יעו"ם היטב ובלח"מ סם ועוי' בחלי"ם פ"ח מה' יבום וחליצה ה"ח ועוי"ם היטב: (קכ) בתוספתא אמרו לה מת יבמך ונתקדשה לאחר כו' תוספתא פי"ח דיבמות יעו"ם: (קכא) ומסתברא דאפי' נתקדשה ומת היבם בתשב כו' לה ידעינן מלי הוסיף זה על התוספתא ואולי כ' זה להוציא מהב"י שהוכיח בתוף דבריו ועוי' בחמב"ם פ"ב מה' יבום וחליצה ה"ב: (קכב) ומילי דאפאי מחמי' דבל יהודאי דפליג בבנים כו' כ"ל דהוה ס"ל אם נתקדשה ומת היבם בים לה מצה דלא להוציא לעז על הבנים יעו"ם בריי"ף ביבמות פ"י ובהלי"ם סם סי' נ': (קכג) והא דאמר אם מת היבם מותר לבעלה כו' יהודאי יעו"ם בריי"ף ועוי' בחב"ם פ"ב מה' יבום וחליצה יעו"ם היטב:

(א) **ברישא** צריכים למיקבע דוכתא ביממא. בבל מתבאר זה בהוה ס' ומת"כ ביממא עוי' סדר חליצה סעי' ז' וכפי' סדר חליצה סעי' י"ו וכיצד ביממא למתוך לעון הכי"ף בחי"ב דיבמות: (ב) דתיה לי' עקב ומנלי. עוי' לעיל הוה י"ד והוה כ"ג: (ג) ודלא תפיר בכיתנא. עוי' לעיל הוה כ' והוה לח"ד: (ד) ואתו יבם ויבמה דתייתו תרי שערי. עוי' לעיל הוה ס"ה והוה ע"ח: (ה) ברגלא דימינא כו' עוי' לעיל הוה מ"ה ומ"ו: (ו) לא אבה יבמי בלשון הקודש. יבמות ק"ו ב' סוסה ל"ב ב': (ז) מקרו ליבם מעומד. עוי' לעיל הוה ל"ם: (ח) ובעי יבם לדחוסיה ריגליה בארעא. יבמות ק"נ ב'. (ט) וצריכי דייני למיחזי רוקא בר נפיק מפומה עד דהוי בארעא. בב"ם ק"ט ב' ק"ו ב' ליבם דק עד דנפקא מפומה וכן הוא בסידור סריי"ף וביבמ הוסיף עד דהוי בארעא ועוי' בחוס' ל"ם ב' בד"ה דאפאי לן כו' ובם ק"ו ב'

(י) ענו בתרה חלוץ הנעל תרי זימני. (יא) ורב יהודאי כתב שהיבמה אומרת שלש פעמים חלוץ הנעל. ובדכתב גט חליצה (יב) צריך לסרגוליה במסרגולא ולא בדיותא וצריך למיכתב במותב תלתא כחדא הוינא ומיחת' עליה תלתא ובלבד שיודע להקרות. (יג) ומסתברא מצוה מן המובחר בעינן מומחין. ואי ליכא אפי' בהדיוטות כשר לכתחילה: (יד) ירושלמי ריחב זקנים ואתמר הדיוטות מצוה בזקנים. ומנין אפילו הדיוטות ת"ל חלוץ הנעל מכל מקום. (טו) ועובדא דחליץ בסנדלא דלית בה שנצין והדר חלץ זימנא אחריתי. כי היכי דתיהוי חליצתא מעליתא ולכתחילה בעינן חמשה לפרסומי מילתא וכותב הכי:

כתב ביום פלו' בכך וכך וכו' אנחנא דייני דמקצתנא חתימין לתתא במותב תלתא הוינא כחדא בבית דינא

(א) וסליקת קדמנא פלונית בת פלו' ארמלת' דפלו' דנא מאבוה הוינא נסיבנא ליה ושכיב וחיי לרבנן ולכל ישראל שבק ובר וברת ירית ומחסין ומוקים שמא בישראל לא שבק והדין פלו' אחוהי חזי ליבומי יתי (ב) כען רבנן דייני אמר ליה אי צבי ליבומי יתי יבם ואי לא ליטלע לי (ג) קדמיכון ריגליה דימנא ואשרי סיניה מעל ריגלוהי (ד) וארוק באנפוהי ואשתמודעיניהי דאחוהי דפלו' מאבוה הוא. ואמרנא ליה אי צבית ליבומי יתה יבם ואז לא אטלע לה רינלך דימנא ותשרי סינך מעל רגלך ותירוק באנפך ועני ואמר ליית אנא צבי ליבומי יתה מיד אקרוניה לפלונית דא מאן יבמי לחקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי. ואף להאי פלו' אקרינוהו לא הפצתי לקרתה ואיטלע לה ריגליה דימינא ושרת סיניה מעל ריגלוהי ורקת באנפוהי (ה) רוקא דאיתחזי לנא מפומה על ארעא. ותו אקרינוה לפלונית דא (ו) ככה יעשה לאיש ותו אקרינוה ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל ואנחנא דייני וכל דהוו יתבין תכן ענינא בתרה (ז) חלוץ הנעל תלתא זימני. ומדאיתעבידא עובדא דנן קדמנה שריונהא לפלנית דא למהך לכל גבר דחיצביין ואניש לא ימחה ביה מיומא דנן ולעלם ובעאת מינא פלונית דא גיטא דחליצותא וכתבנא וחתמנא ויהבנא לה כמו' וחתמין תלתא עילויה ואי לא תתמין אלא תרי בשר דסהדותא הוא וכשר. ולא בעיא לאסתוני תלתא ירחי בתר חליצותא אלא שריא לאלתר ואין אומרין דבריהן אלא בעמידה:

אות ג' גט מיאון

(א) **גרסינן** בריש פ' בית שמאי ב"ש אומר אין ממאנין אלא ארוסה וב"ה אומר ארוסה ונשואה ב"ש אומר בבעל וב"ה אומר בבעל ושלא בפניו ב"ש אומר בב"ד וב"ה אומר בב"ד ושלא בב"ד (ב) וע"כ לא קאמרי בית הלל אלא דלא בעינן טומחין אבל ג' בעינן דתנן החליצה והמאונין בשלש' ותניא אלו ואלו כוחים שצריך ג' ולית הלכת' כוותייהו (ג) דהא איפסיק הלכת' כר' יוסי ברי' יהודה ור"א ור"ש דמכשירין אפילו בשנים דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן הלכה כאותו הזוג (ד) ופר"ח דיעבד אבל לכתחילה לא ודיוקינן מדקתני מכשירין דיעבד קאמר (ה) ומסתם דהא אמרינן בפ' ביצד הא קס"ל דמיאון בשלשה ולאפוקי מס"ד בשנים ובן הילכתא (ו) איזו היא קטנה שצריכה למאן כל שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה השיאוה שלא לדעתה אינה צריכה למאן (ז) ר' חנינה בן אנטיגנוס כל תינוקת שאינה יכולה לשמור קדושיה אינה צריכה למאן (ח) אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' חנינא (ט) ירושלמי איזו הוא לדעת' עבדין לה גנון וכלבשין לה קומטרין ומכרכרין לה גבר (י) איזהו שלא לדעתה עבדין לה גנון וכלבשין לה קוזמרין ולא מכרכרין לה גבר (יא) תשובה לרבי אלפס שכתב הרב המחבר זה שאמר המשנה השיאתה אמה או אחיה ולא אמר שקידשה שקידושי קטנה אינן כלום ואין מועילין קידושין אלא הנשואין ואתר הנשואין צריכה למאן ובקידושין לחודייהו אינה צריכה מיאון ומסתבר דליתה דהא בין ב"ש ובין ב"ה (יב) מודו בארוסות דממאנין ורב נמי הא אמר וכנגדן בקטנה מתקדש למיאון (יג) ובריית קתני תרתי אי אופשי בפלו' בעלי אי אופשי בקדושין שקידשני אמי ואחי אלמא מתקדש' למיאון וביר"שלמי לקמן הא אירוסיך עבר אמרה תלך אמי ותינשא לו ובן מצאתי בתשו' ראשי וישיבות (יד) כי שכב אבוה דקטנה ומתקדישי לה אמה או אחיה תקנו רבנן אי מצטביא תפשי בה קידושין (טו) ואי לא מצטביא ממאנה ונפק' ואי לא מצטביא וקידשה שלא לדעתה לא תפשי בה קידושין ולא בעיא מיאון (טז) ת"ר איזהו מיאון כל שאמרה אי אפשי בפלו' בעלי אי אפשי בקידושין שקידשני אמה או אחיה יתר על כן אמר ר' יהודה אפילו הושיבה באפריון (יז) וירושלמי מעשה בתינוקת שניכנסה ליטול פשתן מפשתני אמר לה הא אירוסך עבר אמרה תלך אמי ותינשא לו אמרו חכמי' אין לך מיאון גדול מזה (יח) הנא קטני שלא מיאנה ועמדה ונתקדש' משום רבי יהודה בן בתירה אמרו קידושיה הן הן מיאוניה (יט) והילכתא כוותיה אפי' הות נסיבא לקמא (כ) ותני רבי אליעזר אומר אין מעשה קטנה כלום וכו'. רבי יהושע אומר מעשה קטנה כלום והרי היא כאשתו לכל ויבר אלא שאינה צריכה היכנו גט. (כא) ופסקו רבוותא. הלכה

שער החדש

(ג) דהא מיפסיק הלכתא כר' יוסי נגעי יהודה ור"מ בר כ"ם דמכשירין כו' כנ"ל יעו"ש שם ופס: (ד) ופר"מ דיעבד מכל לכתחילה לא. שם ק"ז ב' בתום' ד"ה הלכה כחותו כו': (ה) ומכאן דהא מתניתין נפ' כיצד ונלא הא קמ"ל כו' יבמות כ"ב ב' ומבואר מזה דכיון ס"ל דדוקא נג' ולא נב' ויש לעיין על המור בשטמ"ז שו' קנ"ה בכ' בשם לבעו דבדיעבד בשניים שבי ועי"ש בשו"ע סעיף ד' מכל לימא דלבעו מעומדים קאמ ומולי ס"ל וכן משמע דהא מתניתין נפ' כיצד כו' ול"ל מאמת מוכן לכתחלה בעינן ב'. מכל מ"ש מתניתין דלא כר"מ דהא ל"ש ליכא נמ"ד לכתחלה נב' ויש לעיין קמת זה: (ו) מיאנו קטנה שקידשה למאן כו' יבמות ק"ז ב': (ז) ל"ח בן מתניתא מוכח כל תינוקת כו' כנ"ל: (ח) תר"י מ"ש הלכה כר' יוסי שם ק"ה מ' ועיין לקמן מות ק"מ: (ט) וירושלמי מיתה הוא לדעתה כו' פ"ג דיבמות ה"ב: (י) ומיאנו שלא מדעתה עבדין לה גנון ומלבשין לה קומטרין ולא מדכרין לה גבר כו' וכ"ה בתו"ז סי' תרע"ז ועיין בק"ע שם ובפני משה שם ופ"ע בגמ"י שם: (יא) משובה לר' אלפס שכ' הרב המחבר כו' עיין ת' הרי"ף סי' רס"ז יעו"ש: (יב) מודו בתלוסתם דממאנין ורבא נמי הא אמר וכנגדן בקטנה מתקדשת למיאון כו' כנ"ל ניעין ס"ה מ': (יג) וכבריית קתני תרתי אי אופשי כו' יבמות ק"מ מ': (יד) כי שכב אבוה דקטנה ומתקדישי לה אמה כו' כנ"ל; (טו) ואי לא מצטביא בשעת הקידושין רק אמר כך לא הוי כלום מיירי שם בשעת הקידושין לא בשעת הקטנות ולכן מיושב לריכה מיאון: (טז) ת"ר איזהו מיאון כל שאמרה אי אפשי כו' שם: (יז) ירושלמי מעשה בתינוקת שניכנסה ליטול פשתן כו' שם כי"ג ב': (יח) תניא קטנה שלא מיאנה ועמדה ונתקדשה כו' שם כיבמות ק"מ מ': (יט) והילכתא כוותיה אפי' הות נסיבא לקמא שם. ויעין תו"ז סי' תרפ"ח: (כ) ותניא ר"מ אומר אין מעשה קטנה כו' שם: (כא) ופסקו רבוותא הלכה כר' יוסי

(כב) הלכה כרבי יהושע והלכה קטנה שלא מיאנה בעלה יורשה (כג) המסאנת באיש הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכתונה נתן לה גט הוא אסור וכו' (כד) והיכא דמיאנה בבעל מותרת לאביו . אבל מת בעלה ומיאנה ביבם אסורה לאביו משום דבשעת נפילה מיתחזיא כבלתו (כה) אבל לאחיו דאביו שריא (כו) אבל מי שיכולה למאן ולא מיאנה אינה ממאנת משום דבשעת נפילה מיתחזיא בצרת בתו צרתה הולצת ולא מתייבמת (כז) נתן לה גט והחזירה ומיאנה בו ונישאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה מותרת לחזור לו מיאנה בו והחזירה ונתן לה גט ונישאת לאחר ונתארמל' או נתגרש' אסור לחזור לו וה הכלל גט אחר מיאן אסורה לחזור לו מיאן אחר גט מותרת לחזור לו (כח) המסאנת באיש ונישאת לאחר וגירשה לאחר ומיאן בו כל שיצאת הימנו בגט אסורה לחזור לו במיאון מותרת לחזור לו (כט) וכן הילכת' דמיאון דידיה מבטל גיטא דחבריה . אבל מיאון דחבריה לא מבטל גיטא דידיה וא"ר יצחק בר אשיאן אמר רב (ל) כשם שאסורה לו כך אסורה לאחיו נזירה אחיו אטו הוא וכן הילכתא (לא) שני אחין נשואין (לב) שתי אחיות יתומות קטנו' (לג) ומת בעלה של קטנה תצא משום אחות אשה וכן שתי חרשות גדולה וקטנה ומת בעלה של קטנה תצא משום אחות אשה מת בעלה של גדולה ר' אליעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן וכו' (לד) ואמ' ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר וכן אמר ר' אלעזר (לה) מי שהיה נשוי שתי יתומות קטנות בא יבם על הראשונה וכו' . ר' אליעזר אומר בבולן מלמדין את הקטנה שתמאן בו (לו) ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' אלי עזר (לז) איתמר קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונישאת רב אמר אינה צריכה הימנו גט תשני ושמואל אמר צריכה גט משני ואוקימנא בשבא עליה כשהגדילה והביאה סימנין דגמר ובעל לשם קידושין אבל לא בא עליה ונישאת ד"ה צריכה גט משני אע"פ שאינה יכולה למאן ואע"ג דלא בעל תפשי בה קידושין של שני' הילכתא לקמן גט . וכסתברא כרב חדא דחילכתא כוותיה באיסורי . ועוד דהא קי"ל כרב בקידשה על תנאי וכנסה סתם . דצריכה הימנו גט . דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות . דתרוויהו חד טעמא נינהו (לט) וצריכין בדאמר התם הילכך כשבעל אינה צריכה הימנו גט משני (מ) וקנאה ראשון קנין גמור בשלא בעל והגדילה (מא) ועמדה ונישאת ועמדה ומיאנה אינה יוצאה במיאון אלא בגט . ומיהו תפשי בה קידושי שני ומגרשה שני בגט. והא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלוין (מב) כשינויא דרב דאמר מילתא דקטנה מילתא תלי . וקי"ל אי בעל אין. ואי לא לא ולית לה לשמואל דאמר כל הבועל על דעת נישואין הראשונים הוא בועל . ואע"ג דשמואל מצי לשנוי לברייתא הכי (מג) דמילתא דקטנה מיתלא תליא עד שעתא דמייתי דהא תפשי בה קידושי שני אפ"ה הילכתא כדפסקי' . וכן פסק בהלכות גדולו' בהילכות מיאון . ובעל מתיבות שכתב סיהא שמעינן דהיכא דלא בעל אע"ג דאייתי שתי שערות והגדילה נמי ממאנת . ליתה דעד כאן לא פליגי אלא אי צריכה גט משני או לא . אבל למיאון לא . (מד) כדאסרינן עד שתי הבת ממאנת . עד שתביא שתי שערות ר' יהודה אומר עד שירבה שתור על הלבן (מה) אמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר הלכה כר' יהודה ומודה ר' יהודה שאם נבעלה לאחר שהביאה שתי שערות שוב אינה יכולה למאן . ש"מ דר' מאיר ור' יהודה בלא נבעלה (מו) וקי"ל כר' מאיר (מז) והא דאמר ר' ישמעאל והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ואיזו זו זו שקידושיה קידושי טעות שאע"פ שבנה מורכב לה על כתיפה ממאנת (מה) והולכת לה ליתה וכיון שהגדילה שעה אחת ולא מיאנה שוב אינה יכולה למאן (מט) ובתב רב אלפס דרבוותא קמאי מספקא להו עבדי בה לחומרא . ואע"ג דשנינן הא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלויין . אשינוי לא סמכינן ואי לא בעל וגדלה ונתקדשה לאחר צריכה גט מזה ומזה והאי סברא . סברא מעלמא היא . דגרסי' בהדיא וכו' עד אינה יוצאה במיאון . אלא צריכה גט מדרבנן . ותפשי בה קידושי שני וצריכה הימנו גט ואם רצה השני לכונס' מגרש' ראשון ונושא שני . אבל מגרשה שני ונושא ראשון . לא כההוא דגרסי' בגיטין וכו' . וצריכא עיונא וכסתברא דמדקאמר שמואל צריכה גט משני . ש"מ ראשון בדקאי קאי . ומותרת לשניהן (נ) דומיא דיצא קול עליה מזה בגיטין (נא) ודומיא דאשה שהלך בעלה למדינת הים ונישאת שלא ברשות דמותרת לחזור לו (נב) ובנתקדשה ואח"כ בא בעלה ולא גזרי' בה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה . דכיון שנישאת שלא ברשות קלא אית ליה (נג) ועוד דקי"ל בסקום אסתלא חושש לאסתלא והכא נמי קידושי שעות הוא (נד) ומאי דקאמר רבי' דעבדי' לחומרא . ואשינוי לא סמכינן (נה) לא בריר לן לישניה דכיון דעבדינן לחומרא סמכינן אשינויא מיהו הלכה כדפסק. גרסי'

שער החדש

(כב) הלכה כרבי יהושע ולא"ם סי' ג' ונמו"ז סי' תרפ"ד : (כב) הלכה כר' יהושע והלכך קטנה שלא מיאנה כו' כנ"ל : (כב) המסאנת באיש הוא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכתונה נתן לה גט הוא אסור וכו' (כד) והיכא דמיאנה בבעל מותרת לאביו . אבל מת בעלה ומיאנה ביבם אסורה לאביו משום דבשעת נפילה מיתחזיא כבלתו (כה) אבל לאחיו דאביו שריא (כו) אבל מי שיכולה למאן ולא מיאנה אינה ממאנת משום דבשעת נפילה מיתחזיא בצרת בתו צרתה הולצת ולא מתייבמת (כז) נתן לה גט והחזירה ומיאנה בו ונישאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה מותרת לחזור לו מיאנה בו והחזירה ונתן לה גט ונישאת לאחר ונתארמל' או נתגרש' אסור לחזור לו וה הכלל גט אחר מיאן אסורה לחזור לו מיאן אחר גט מותרת לחזור לו (כח) המסאנת באיש ונישאת לאחר וגירשה לאחר ומיאן בו כל שיצאת הימנו בגט אסורה לחזור לו במיאון מותרת לחזור לו (כט) וכן הילכת' דמיאון דידיה מבטל גיטא דחבריה . אבל מיאון דחבריה לא מבטל גיטא דידיה וא"ר יצחק בר אשיאן אמר רב (ל) כשם שאסורה לו כך אסורה לאחיו נזירה אחיו אטו הוא וכן הילכתא (לא) שני אחין נשואין (לב) שתי אחיות יתומות קטנו' (לג) ומת בעלה של קטנה תצא משום אחות אשה וכן שתי חרשות גדולה וקטנה ומת בעלה של קטנה תצא משום אחות אשה מת בעלה של גדולה ר' אליעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן וכו' (לד) ואמ' ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר וכן אמר ר' אלעזר (לה) מי שהיה נשוי שתי יתומות קטנות בא יבם על הראשונה וכו' . ר' אליעזר אומר בבולן מלמדין את הקטנה שתמאן בו (לו) ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' אלי עזר (לז) איתמר קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונישאת רב אמר אינה צריכה הימנו גט משני ושמואל אמר צריכה גט משני ואוקימנא בשבא עליה כשהגדילה והביאה סימנין דגמר ובעל לשם קידושין אבל לא בא עליה ונישאת ד"ה צריכה גט משני אע"פ שאינה יכולה למאן ואע"ג דלא בעל תפשי בה קידושין של שני' שהיא צריכה גט . וכסתברא כרב חדא דחילכתא כוותיה באיסורי . ועוד דהא קי"ל כרב בקידשה על תנאי וכנסה סתם . דצריכה הימנו גט . דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות . דתרוויהו חד טעמא נינהו (לט) וצריכין בדאמר התם הילכך כשבעל אינה צריכה הימנו גט משני (מ) וקנאה ראשון קנין גמור בשלא בעל והגדילה (מא) ועמדה ונישאת ועמדה ומיאנה אינה יוצאה במיאון אלא בגט . ומיהו תפשי בה קידושי שני ומגרשה שני בגט. והא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלוין (מב) כשינויא דרב דאמר מילתא דקטנה מילתא תלי . וקי"ל אי בעל אין. ואי לא לא ולית לה לשמואל דאמר כל הבועל על דעת נישואין הראשונים הוא בועל . ואע"ג דשמואל מצי לשנוי לברייתא הכי (מג) דמילתא דקטנה מיתלא תליא עד שעתא דמייתי דהא תפשי בה קידושי שני אפ"ה הילכתא כדפסקי' . וכן פסק בהלכות גדולו' בהילכות מיאון . ובעל מתיבות שכתב סיהא שמעינן דהיכא דלא בעל אע"ג דאייתי שתי שערות והגדילה נמי ממאנת . ליתה דעד כאן לא פליגי אלא אי צריכה גט משני או לא . אבל למיאון לא . (מד) כדאסרינן עד שתי הבת ממאנת . עד שתביא שתי שערות ר' יהודה אומר עד שירבה שתור על הלבן (מה) אמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר הלכה כר' יהודה ומודה ר' יהודה שאם נבעלה לאחר שהביאה שתי שערות שוב אינה יכולה למאן . ש"מ דר' מאיר ור' יהודה בלא נבעלה (מו) וקי"ל כר' מאיר (מז) והא דאמר ר' ישמעאל והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ואיזו זו זו שקידושיה קידושי טעות שאע"פ שבנה מורכב לה על כתיפה ממאנת (מה) והולכת לה ליתה וכיון שהגדילה שעה אחת ולא מיאנה שוב אינה יכולה למאן (מט) ובתב רב אלפס דרבוותא קמאי מספקא להו עבדי בה לחומרא . ואע"ג דשנינן הא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלוין . אשינוי לא סמכינן ואי לא בעל וגדלה ונתקדשה לאחר צריכה גט מזה ומזה והאי סברא . סברא מעלמא היא . דגרסי' בהדיא וכו' עד אינה יוצאה במיאון . אלא צריכה גט מדרבנן . ותפשי בה קידושי שני וצריכה הימנו גט ואם רצה השני לכונס' מגרש' ראשון ונושא שני . אבל מגרשה שני ונושא ראשון . לא כההוא דגרסי' בגיטין וכו' . וצריכא עיונא וכסתברא דמדקאמר שמואל צריכה גט משני . ש"מ ראשון בדקאי קאי . ומותרת לשניהן (נ) דומיא דיצא קול עליה מזה בגיטין (נא) ודומיא דאשה שהלך בעלה למדינת הים ונישאת שלא ברשות דמותרת לחזור לו (נב) ובנתקדשה ואח"כ בא בעלה ולא גזרי' בה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה . דכיון שנישאת שלא ברשות קלא אית ליה (נג) ועוד דקי"ל בסקום אסתלא חושש לאסתלא והכא נמי קידושי שעות הוא (נד) ומאי דקאמר רבי' דעבדי' לחומרא . ואשינוי לא סמכינן (נה) לא בריר לן לישניה דכיון דעבדינן לחומרא סמכינן אשינויא מיהו הלכה כדפסק. גרסי'

יהושע כו' ישו"ם כרי"ף ורמ"ם סי' ג' ונמו"ז סי' תרפ"ד : (כב) הלכה כר' יהושע והלכך קטנה שלא מיאנה כו' כנ"ל : (כב) המסאנת באיש הוא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכתונה נתן לה גט הוא אסור וכו' (כד) והיכא דמיאנה בבעל מותרת לאביו . אבל מת בעלה ומיאנה ביבם אסורה לאביו משום דבשעת נפילה מיתחזיא כבלתו (כה) אבל לאחיו דאביו שריא (כו) אבל מי שיכולה למאן ולא מיאנה אינה ממאנת משום דבשעת נפילה מיתחזיא בצרת בתו צרתה הולצת ולא מתייבמת (כז) נתן לה גט והחזירה ומיאנה בו ונישאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה מותרת לחזור לו מיאנה בו והחזירה ונתן לה גט ונישאת לאחר ונתארמל' או נתגרש' אסור לחזור לו וה הכלל גט אחר מיאן אסורה לחזור לו מיאן אחר גט מותרת לחזור לו (כח) המסאנת באיש ונישאת לאחר וגירשה לאחר ומיאן בו כל שיצאת הימנו בגט אסורה לחזור לו במיאון מותרת לחזור לו (כט) וכן הילכת' דמיאון דידיה מבטל גיטא דחבריה . אבל מיאון דחבריה לא מבטל גיטא דידיה וא"ר יצחק בר אשיאן אמר רב (ל) כשם שאסורה לו כך אסורה לאחיו נזירה אחיו אטו הוא וכן הילכתא (לא) שני אחין נשואין (לב) שתי אחיות יתומות קטנו' (לג) ומת בעלה של קטנה תצא משום אחות אשה וכן שתי חרשות גדולה וקטנה ומת בעלה של קטנה תצא משום אחות אשה מת בעלה של גדולה ר' אליעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן וכו' (לד) ואמ' ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר וכן אמר ר' אלעזר (לה) מי שהיה נשוי שתי יתומות קטנות בא יבם על הראשונה וכו' . ר' אליעזר אומר בבולן מלמדין את הקטנה שתמאן בו (לו) ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' אלי עזר (לז) איתמר קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונישאת רב אמר אינה צריכה הימנו גט משני ושמואל אמר צריכה גט משני ואוקימנא בשבא עליה כשהגדילה והביאה סימנין דגמר ובעל לשם קידושין אבל לא בא עליה ונישאת ד"ה צריכה גט משני אע"פ שאינה יכולה למאן ואע"ג דלא בעל תפשי בה קידושין של שני' שהיא צריכה גט . וכסתברא כרב חדא דחילכתא כוותיה באיסורי . ועוד דהא קי"ל כרב בקידשה על תנאי וכנסה סתם . דצריכה הימנו גט . דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות . דתרוויהו חד טעמא נינהו (לט) וצריכין בדאמר התם הילכך כשבעל אינה צריכה הימנו גט משני (מ) וקנאה ראשון קנין גמור בשלא בעל והגדילה (מא) ועמדה ונישאת ועמדה ומיאנה אינה יוצאה במיאון אלא בגט . ומיהו תפשי בה קידושי שני ומגרשה שני בגט. והא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלוין (מב) כשינויא דרב דאמר מילתא דקטנה מילתא תלי . וקי"ל אי בעל אין. ואי לא לא ולית לה לשמואל דאמר כל הבועל על דעת נישואין הראשונים הוא בועל . ואע"ג דשמואל מצי לשנוי לברייתא הכי (מג) דמילתא דקטנה מיתלא תליא עד שעתא דמייתי דהא תפשי בה קידושי שני אפ"ה הילכתא כדפסקי' . וכן פסק בהלכות גדולו' בהילכות מיאון . ובעל מתיבות שכתב סיהא שמעינן דהיכא דלא בעל אע"ג דאייתי שתי שערות והגדילה נמי ממאנת . ליתה דעד כאן לא פליגי אלא אי צריכה גט משני או לא . אבל למיאון לא . (מד) כדאסרינן עד שתי הבת ממאנת . עד שתביא שתי שערות ר' יהודה אומר עד שירבה שתור על הלבן (מה) אמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר הלכה כר' יהודה ומודה ר' יהודה שאם נבעלה לאחר שהביאה שתי שערות שוב אינה יכולה למאן . ש"מ דר' מאיר ור' יהודה בלא נבעלה (מו) וקי"ל כר' מאיר (מז) והא דאמר ר' ישמעאל והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ואיזו זו זו שקידושיה קידושי טעות שאע"פ שבנה מורכב לה על כתיפה ממאנת (מה) והולכת לה ליתה וכיון שהגדילה שעה אחת ולא מיאנה שוב אינה יכולה למאן (מט) ובתב רב אלפס דרבוותא קמאי מספקא להו עבדי בה לחומרא . ואע"ג דשנינן הא דתניא המקדש את הקטנה קידושיה תלוין . אשינוי לא סמכינן ואי לא בעל וגדלה ונתקדשה לאחר צריכה גט מזה ומזה והאי סברא . סברא מעלמא היא . דגרסי' בהדיא וכו' עד אינה יוצאה במיאון . אלא צריכה גט מדרבנן . ותפשי בה קידושי שני וצריכה הימנו גט ואם רצה השני לכונס' מגרש' ראשון ונושא שני . אבל מגרשה שני ונושא ראשון . לא כההוא דגרסי' בגיטין וכו' . וצריכא עיונא וכסתברא דמדקאמר שמואל צריכה גט משני . ש"מ ראשון בדקאי קאי . ומותרת לשניהן (נ) דומיא דיצא קול עליה מזה בגיטין (נא) ודומיא דאשה שהלך בעלה למדינת הים ונישאת שלא ברשות דמותרת לחזור לו (נב) ובנתקדשה ואח"כ בא בעלה ולא גזרי' בה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה . דכיון שנישאת שלא ברשות קלא אית ליה (נג) ועוד דקי"ל בסקום אסתלא חושש לאסתלא והכא נמי קידושי שעות הוא (נד) ומאי דקאמר רבי' דעבדי' לחומרא . ואשינוי לא סמכינן (נה) לא בריר לן לישניה דכיון דעבדינן לחומרא סמכינן אשינויא מיהו הלכה כדפסק. גרסי'

וקי"

(טו) ערסי׳ בם׳ בא סי׳ איבעי׳ להו תוך זמן שהוא תוך שנת שתים עשרה לתיתוקות ושלש עשרה לזכר כלפני זמן או כלאחר זמן (נו) ואסקה רבא הוך זמן כלפני זמן (נח) ואמר רבא קטנה כל שתים עשרה ממאנת ודולכת מבאן ואילך אינה ממאנת ואינה חולצת (נט) ואסיקנא לעולם לא בדקינן . ולענין חליצה חיישינן וכי קאמר רבא קטנה שהגיע לכלל שנותיה חזקה הביאה סימנים למיאונין אבל להליצה בעיא בדיק׳ (ס) א״ר דימי מנהרדעא הלכ׳ השתין שמא בשתי . וה״ם דקדיש תוך זמן ובעל לאחר זמן . דהוי ספיקא דאורייתא . אבל מעיקרא לא (סא) בת עשרי׳ שנה שלא הביאה ב׳ שערות . תביא ראיה שהיא בת עשרי׳ והיא איילונית לא חולצת ולא מתייבמת . בן עשרי׳ שלא הביא שתי שערות . יביא ראיה שהוא בן עשרים והוא הסרים לא חולץ ולא מייבם (סב) והוא שנולדו בו סיכני סירום עד רוב שנותיו . (סג) ואמר רבא בכולהו פירקין הלכה מעת לעת ועולא אמר דתנן תנן . דלא תנן לא תנן (ושנת עשרים דלא תנן לא תנן) ושנת עשרים דלא תנן בה ויום אחד לא בעינן מעת לעת (סד) והילכתא כעולא . דתניא כוותיה דר׳ יוסי . בן כיפר אומר שנת עשרים שיצא ממנה ל׳ יום . הרי היא שנת עשרים לכל דבריה . וכתב הרב יום אחד בשנה חשוב שנה . (סה) ואיבא למימר בעינן שלשים כר׳ יוסי בן כיפר ולחומרא . (סו) וגרסינן בפ׳ מי שמת . אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין לגיטין ולקידושין ולחליצה ולמיאונין ובן היבמה . (סז) בא סימן התחתון עד שלא בא העליון או חולצת או מתייבמת . (סח) בא העליון עד שלא בא התחתון . או חולצת או מתייבמת והילכתא כוותייהו (סט) ת״ר כל הנבדקות נבדקות על פי נשים . וכן היה ר׳ אליעזר מוסר לאשתו . (ע) ור׳ ישמעאל מוסר לאמו . ר׳ אומר תוך הפרק . אין נשים בודקות אותן . שאין משיאין ספק על פי נשים . ר׳ שמעון אומר אף תוך הפרק נשים בודקות אותן ונאמנת אשה להחמיר ולא להקל ואסיקא פלוגתייהו דר׳ יהודה סבר תוך הפרק כלאחר הפרק לאחר הפרק דאיכא חזקה דרבא (עא) ככל׳ אנשי׳ ובדקן נשים . ור״ש סבר תוך הפרק כלפני הפרק ובעיא בדיקה . ואי משתברן לאחר הפרק שומא גינהו ונאמנת אשה להחמיר ולא להקל אבע״א ר״י ואתוך הפרק . (עב) ואבע״א ר׳ שמעון ולית ליה חזקה דרבא . (עג) ופסקי רבוותא הלכה כר׳ שמעון דהא רבא פסק תוך זמן כלפני זמן הילכך כל הנבדקות נבדקות ע״פ נשים בין לחליצה בין למיאונין בין תוך הפרק בין לאחר הפרק דמסתברא אחזקה דרבא ונאמנת האשה להחמיר ולא להקל ר׳ יהודה קתני לה

ואתוך הפרק (עד) וקשיא לן כי איבעיא לן תוך זמן או כלאחר זמן מאי קא מיבעיא לן דהא פלוגתא דר׳ יהודה ור׳ שמעון (עה) ור׳ נחמן דאמר התם בתנאי ומדחי ליה לימא בתנאי מיהא דהא ליכא לדחוינהו כלל ואיכא למימר דלא מיבעיא ליה (עו) אלא לענין עונשין כדאמרינן התם והתם הוא דפסקינן תוך זמן כלפני זמן . אבל לענין חליצה ומיאונין לא קאמר . ואיכא למימר דהלכה כר׳ יהודה (עו) כדקי״ל ר׳ יהודה ור׳ שמעון הלכה כר״י (עח) וצריכא עיינא (עט) מיהא דקי״ל כרבא דאמר קטנה שהגיע לכלל שנותיה אינה צריכה בדיקה . חזקה הביאה סימנין למיאון אבל לחליצה לא . (פ) ולחליצה נמי היכא שיצא קול עליה שהגיע לכלל שנותי׳ והוחזקה בסימני בשכינותיה אינה צריכה בדיקה והא דאמר ר׳ נחמן אמר שמואל בודקין למיאונין (פא) וקי״ל דהילכתא הוא לא קשיא ליה לרב אלפס למאי הילכתא היכי משכחת לה אי תוך זמן ולפני זמן שומא נינהו ולא עבדינן בהן עובדא . ואי לאחר זמן האמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שנותי׳ חזקה הביאה סימנין ואע״ג דבדקינהו לאחר זמן והא אשכחינן בה מידי הא אסיקא הילכתא דחוששין שמא נשרו (כב) ופריק דהאי דפסק׳ חוששין היכא דקדיש תוך זמן ובעל לאחר זמן (פג) כדכתב לעיל . (פד) וכל היכא דלא בעל אחר דהוו ליה נישואין דרבנן לא אמרינן חוששין שמא נשרו . ולא אמר רבא דלא בדקינן דלא אמר רבא חזקה הביאה סימנין אלא איסורא דאורייתא לחומרא כו׳ . כדאי׳ בהלכות ושעמא בריירא הוא . ומסתברא נמי דכי אמרי׳ חזקה הביאה סימנין הני מילי דידע מילתא שהגיע לכלל שנותיה הא לא ידעינן בדקינן לה . ואי אתיא שתי שערות לא ממאנה דחזקה הגיעה לכלל שנותיה ואי נמי דידעינן שנותיה בדקינן לה תוך זמן ולפני זמן (פה) דאי משכחינן להו אחר זמן שומא נינהו דממאנת (פו) אי נמי בודקין למיאונין ולאפוקי מדר׳ יהודה דאמר עד שיראבה שחור על הלבן הוא דאתא וכיון דאשכחי׳ לה שהי שעירות לא ממאנה דלא כר׳ יהודה (פז) ואף ע״ג דאמר ר׳ אבהו אמר ר׳ אלעזר הלכה כר׳ יהודה ליתא הילכתא כוותיה (פח) כדאשכחינן בברייתא . כשבאתי אצל ר׳ עקיבא (פט) אמר לי ביולבול זה איני יודע בן שלקות אינו סכיר עד סתי הבת ממאנת עד שתביא שתי שערות וכן הילכתא (צ) ואמר רב הונא שתי שערות צריך שיהא בעיקרן גוכות ורב סלכיו אמר רב אדא בר אהבה גומא אע״פ שאין שיער והוא דלא איתנן מקטנותה דאי איתנן מקטנותה שומא גינהו (צא) וקי״ל כרבנן דאמרי עד שתביא ב׳ שערות במקום אחר

שער החדש

קמי מי בעל מין ומי לא בע לא . מבל לרי״ף שכל דשיעורא ליתא מ״ש מפני לא בעל מ״ש גם מצני ומיהו כ׳ דמזלזלין למומכא ועיין במי שכתב״א ביבמות שם שהוא ג״כ נדחק בפ׳ לשון הרי״ף יעו״ש היטב מש״כ בזה : (נו) גרסינן בפ׳ יוצא דופן מיבעיא ליה תוך זמן או כלי״ל נדה מ״ד ב׳ ופני ג״כ קי״ה ב׳ ועי׳ לקמן לוח ע״ד : (נז) ואסקה רבא תוך זמן כלפני זמן . שם בנדה ס״ה ב׳ : (נח) דמר לכא קטנה כל שתים עשרה כו׳ שם מ״ה ב׳ : (נט) ואסיקנא לעולם לא בדקינן ולענין חליצה מייתינן כו׳ כ״ל שם : (ס) אמר לה דימי מנהרדעא הלכתא מוסכין שמא בשתי כו׳ שם ועיין לקמן לוח ס״ג : (סא) בת עשרים שנה שלא הביאה כ׳ שערות ס״ג ב׳ ועי״ש ס״ד ב׳ : (סב) והוא שנולדו בו סימני סירום עד רוב שנותיו . שם בנדה נב״ב קי״ה ב׳ : (סג) ואמר רב בכולהו פרקין הלכה מעל״ע כו׳ כ״ל שם בנדה ובעירכין י״ח ב׳ : (סד) והלכתא כעולא דתניא כוותי׳ כו׳ עיין בני״ף פי״ג דיבמות ובעל״ע פ״ה דנדה סי׳ נ׳ : (סה) ואיבא למימר בעינן שלשים כו׳ ועיין סי׳ קי״ה סעי׳ י״ב ועי׳ במו״מ סי׳ ל״ה י״ב ובמש״ע שם : (סו) ובגרסי׳ בפ׳ מי שמת תר״ב ת״ם בודקין כו׳ ב״ב קי״ו ת׳ : (סז) בא סימן התחתון עד שלא בא העליון כו׳ בפ׳ שלא בא העליון כו׳ נדה מ״ח ב׳ : (סח) בא העליון עד שלא בא התחתון או חולצת או מתייבמת והילכתא כוותייהו כו׳ כ״ל שם בנדה ובעל״ע פ״ה דנדה סי׳ נ׳ : (ס) אמר לה דימי מנהרדעא הלכתא מוסכין שמא בשתי כו׳ עיין בני״ף פי״ג דיבמות ובעל״ע פ״ה דנדה סי׳ נ׳ : (סא) בת עשרים שנה שלא הביאה ב׳ שערות ס״ג ב׳ ועי״ש ס״ד ב׳ פקדון לוח ק״ל : (עח) וצריכא עיונא . כ״ל מעמ״ש שנמשפק לו מיך הלכתא כזה : (עט) מיהא דקי״ל כרבא . כ״ל מעמ״ש שנמשפק לו מיך הלכתא כזה שם בתוס׳ ד״ה כל כר״י : (פ) ולחליצה נמי היכא שיצא קול עליה שהגיע לכלל שנותי׳ כו׳ עיין סימן קכ״ה סעיף י״ג ויבמות ס״ה ב׳ : (פא) וקי״ל דהלכתא היא קפיץ ליה לרב מלפס כו׳ כ״ל : (פב) ופריק דהאי דפסק מוסכין כו׳ כ״כ בפ״ג דיבמות והובא בנמ״ש בנדה פ״ו סי׳ נ׳ ועיין מוסכות כ״ב קי״ו ת׳ בד״ה ולענינון כו׳ : (פג) דלכתניין לעיל . עיין לעיל לוח ס׳ : (פד) וכל היכא דלא בעל מאי זמן דהוו ליה נישואין דרבנן כו׳ כ״ל : (פה) דאי משכחינן להו מאי זמן שומא ניתנו כו׳ ועיין בנמ״י נדה מ״מ ב׳ ובמוסכות שם בד״ה בשלמא לפני כו׳ שב׳ שם דדווקא מין הנשים נאמנות להקל מפני דשם מירע שבדקו מנשים מהני ועיין סימן קל״ה סעיף י״ד וים לעיין שם מנין הוציא זה המחבר שם שלא מהני לפנין מיתון ועי״ש בב״ח ובביאור הגר״א שכתבנו על המחבר . אך על מיכון לבינו ים לעיין דשם בב״ח בודקין לכתחלה קמאר וכיינו עש״י נשים למיך מחבר שבבדוק ע״י מנשים קודם הזמן לפנין זה דשם יהיו לומן הפעולות בזה דשם יכולה לומר וכיון שבאי בדיקה ע״כ ע״י נשים והא מין נאמנות להקל . מבל עי״ש בספיף ע״ו שנאמנת להקל יעו״ש : (פו) ס״ל בודקין למיאונין לאפוקי מדרב יהודה כו׳ יעו״ש בב״ב קי״ו ת׳ : (פז) ואמ״ב לאמר ר׳ אבהו אלי מלמד הלכה כר״י כו׳ עיין לעיל לוח מ״ה : (פח) כדאשכחינן בברייתא מבל ר״ע כו׳ שם בנדה נ״ב ב׳ : (פט) אמר לו בלבול זה מי יודע מהו בן בלקום כו׳ כ״ל : (צ) ואמ״ה בפי מעמות צריך שיהא בעיקרן גומות כו׳ נדה נ״ב ת׳ ; (צא) וקי״ל כרבנן דאמרי עד שתביא ב׳ שערות במקום ת׳ כו׳ שם ע״ב וכ״ה דעת הרי״ף לפנס המוס׳ שם בתנו דרבי בניסס להחמיר ועי״ש בס״ם סימן ד׳ ועיין סימן קל״ה סעיף י״ז :

וכמה

אחד . (צב) וכמה שיעורן כדי לכוף ראשן לעיקרן דברי רבי ישמעאל רבי אליעזר אומר כדי לקרוץ בציפורן רבי עקיבא אומר כדי שיהו ניטלות בזוג אמ' רב חסדא אמר מר עוקבא (צג) הלכה כדברי כולן להחמיר גדולה היא שלא תמאן קטנה היא שלא תחלוץ (צד) וגרסינן התם ת"ר אלו הן סימני בוגרת רבי אליעזר ברבי צדוק אומר משיתקשקשו הדדין רבי יוחנן בן ברוקה אומר משיכסיף ראש התעטם וכו' (צה) רבי יוסי אומר משיתקיף עטרה רבי שמעון אומר משיתמעך הכף וכן היה רבי שמעון אומר שלשה סימנים הן מלמטה ובנגדן מלמעלה וכו' (צו) והלכה כדברי כולן להחמיר (צז) קידשה עצמה בחיי אביה צריכה גט ואם קידשה אביה נמי שלא לדעתה צריכה גט : (צח) גרסינן בפ' האיש מקדש . קטנה שנתקדשה על ידי אביה ואמה וקרוביה מדעתה שלא לדעת אביה אמר שמואל צריכה גט וצריכה מיאון וכן אמר רב צריכה גט וצריכה מיאון עולא אמר אפי' מיאון אינה צריכה (צט) ואע"ג דשדיך (ק) ופסקי רבוותא לדרבינא דהוא בתרא אמר דלא סבירא ליה להא דרב ושמואל הילכתא כוותיה דעולא וליתה לדרב ושמואל בין בקטנה בין בנערה ואי קדיש נפשה נערה או קטנה בלא דעת אביה אפי' נישאת אין קידושיה קידושין ואין נישואיה נישואין ואם מת אינה זקוקה ליבם . ואפילו מיאון אינה צריכה כעולא וכן פסק ר"ח . אלא דתמיהא לן מאי דקאמר דלא הוו קידושין . (קא) בין נתרצה האב בין לא נתרצה האב . דאם נתרצה האב מסתברא דחיישינן לקידושין למפרע כדכתב בחלק ששי בקידושין וכן כתב הרב רבינו אבן מנש שפסק משמייהו דקמאי . בין שנתרצה בין שלא נתרצה לא הוו קידושין . לא איתברר לן מחיכא דנפק האי פסקא דעד כאן לא פליגי רב ושמואל אלא היכא דחיישי' שמא נתרצה האב אבל היכא דנתברר לן בהדיא שנתרצה לא שמעינן להו דפליגי וצריך הרבר עיון . ובעל מתיבות פסק דליתה לדרב ושמואל בקטנה אבל בנערה הילתא כוותייהו ומסתברא כוותיה . ואיכא מ"ד מדלא קאמר רבינא סבר לה כעולא לשמא נתרצה האב לא חיישינן . אבל מיאון צריכה דקידושין דרבנן נינהו ולא דייקא לן (קנ) ואיכא מ"ד מדלא קאמר רבינא סבר לה כעולא לשמא נתרצה דחיישי לשמא אביה קידשה בסקום אחר וליתה דא"כ מת אביה תתעגן עולמית : (קד) איתמר נערה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר רב בין היא בין אביה יבולין לעכב . רב אסי אמר אביה ולא היא וקי"ל כרב . דהא רב הונא קאי כוותיה : (קה) והיכא דקידשה אפילו היא קטנה בת יום אחד אינה יוצאה במיאון אלא בגט עד שתגדיל (קו) ברבא דאמר רבא שלש מידות בקטן צרור וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים (קז) וכנגדן בקטנה מתגרשת בקידושי אביה אפי' בחיי אביה (קח) וכדפרישי' בשלישו' גט ויכולה לשסור את גיטה היא ובפחות מיכן אינה יודעת לשמור את גיטה : הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר בסטלטלין (קט) והן כבר ששית לקטנה ובבר שבע לקטן (קי) וכנגדן בקטנה מתקדשת למיאון ובפחות אפי' מיאון אינה צריכה דאינה יודעת לשמור קידושיה וכל שאינה יודעת לשמור קידושיה (קיא) אינה צריכה למאן כר' חנינא בן אנטיגנוס וכדפסק הגיעו לעונת נדרים נדריהם נדר והקדשן הקדש והיא שנת שתים עשרה לקטנה ושלש עשרה לקטן ובנגדן בקטנה חולצה . (קיב) ורבא לטעמיה דאמר בפרק מצות חליצה ער שתגיע לעונת נדרים . ואיפסיקא הילכתא עד שתביא שתי שערות (קיג) ואיכא נוסחא דגרים איפכא בצרור וזורקו ובנגדן בקטנה מתקדשת למיאון . ובפעוטות מתגרשת בקידושי אביה : (קיד) וליתה דיש קטנה יודעת לשמור גיטה ואינה יודעת לשמור קידושיה והיכא שקידשה האב כשהיא קטנה ומת האב מסתברא אם לא נתגרשה אינה יכולה למאן ואם נתגרשה והיא יתומה בחיי האב ונישאת יכולה למאן בקטנותה . כרמוכח בקידושין בפרק האיש מקדש : (קטז) ירושלמי קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה ונישאת אפי' כן חוזרת וממאנת והולכת . והרב המחבר דכתב צריכא עיונא רבה לא בריר לן : (קיז) גרסינן בפרק אלמנה ניזונת הממאנת והשנייה והאילונית אין להם כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות . (קיח) ירושלמי ויתומה אין לה אב תיפתר ביתומה שמיאנה (קיט) כשם שקנסו בה כך קנסו בו שאם קידשה בליטרא זהב תאבד הכל . ותניא נשים שאסרו חכמים אין להם כתובה בגון הממאנת והשנייה והאילונית אין להם מנה מאתים אבל תוספת יש להן וקשיא ליה למר בר מרנא נישים . (קכ) מ"ש ממאנת ממורדת דספסרא כתובתה (קכא) ופריק מדכתב לה תוספת בשהיא קטנה . קניא ליה על חיבת לילה הראשון וליכא עליה תנאי אישות וגמירי דקטן מיקנא קני אקנוי לא מקני אבל גדולה דאיכא עליה תנאי אישות ספסרא . (קכב) רב תני קטנה יוצאה בגט אין לה כתובה וכ"ש ממאנת ושמואל תני ממאנת אין לה כתובה ויוצאה בגט יש לה כתובה (קכג) וקי"ל כשמואל

שער החדש

(צב) וכמה שיעורן כדי לכוף ראשן לעיקרן כו' עם במשנה : (צג) הלכ' כדברי כולן להחמיר כו' עם בש"ס ועיין בתו"ד סי' תכע"ב סוף ד' : (צד) וגרסינן התם ת"ר אלו הן סימני בוגרות כו' גדה מ"ז מ' ; (צה) ר' יוסי אומר משתקף עטרה ר"ש אומר כו' כל"ל : (צו) והלכה כדברי כולן להחמיר . עם ש"ב : (צז) קידשה עצמה בחיי אביה כו' עיי"ש בנש"ס ועיין בתי' סי"ב דיבמות ובנ"ש פ"ה דנדה סימן ג' : (צח) גרסינן בפרק האיש מקדש קטנה שנתקדש ע"י אחיו ואמה כו' קידושין מ"ד ב' : (צט) ופ"ה דמאי דתמהי כו' ועם בי בל"ש נפיקות לאמר כו' ועיין ה' קידושין מ"ג סוף ו' : (ק) ופסקי רבוותא כיון דרבינא דהוא בתרא אמר כו' כל"ל עם מ"ה ב' ועי"ש בתוס' ד"ה בפיקות לאמר כו' ובכי"ף ורמ"ה עם סי' ז' ועיין בתו"ז סי' תרע"ם : (קא) בין נתרצה האב בין לא נתרצה האב כו' וכ"ש עם בכי"ף ורמ"ה ועיין במידושי הרשב"ץ בקידושין עם מ"כ בזה ועיין ברמ"ה עם סימן מ' בשמעה נ"כ על המתיבים בשמעתא ועיין סימן ל"ז סעיף י"ח ועיין כ' קידושין מ"ג סוף י"ז (ול"ל כדכתב בחלק שלישי בקידושין ס"ו) : (קב) אבל בשמעה הלכתא כוותייהו ומסתברא כוותיה . עיי"ם מ"ד ב' סוף ד"ה קמסק שנתקדשה כו' וברמ"ה עם סימן ו' ועי"ש ושם בשו"ע סעיף ל' ובב"ש ס"ק י"ד ועי"ש בה' קידושין מ"ג סוף ז' (ומ"כ ומיכא מ"ד מדלא קאמר כו' נעלם ממני מרי דהאי סברא : (קג) ומיכא מ"ד מדלא קאמר רבינא ס"ל כשולא תלמא לשמא נתרצה האב לא חיישינן אבל היכא דנתברר לן חיישינן לשמא קידשה אביה בסקום אחר וליתה דס"ב כו' כל"ל ועי"ש בתוס' ד"ה בפיקות אמר כו' וברמ"ה סי' ל"ט ולפניו הני' קטנה יצאה שנתקדשה שלא לדעתה אביה כו' עם סי"ו ל' ולפניו הני' קטנה שנתקדשה סעיף י"ח והכא הלת"ם לא הניח זה וכן הרי"ף לא הניח זה (רק הג"ה סוף הרי"ף) וכ"ל הטעם דרב מזיל לשיטתו דס"ל דקריכה גט ומיאון מטע"כ לדידן דס"ל כרבינא דפסק כשולא ת"ל לא נעיין מיהתה ועי"ש בנ"ש ס"ק כ' יעו"ש היטיב שנדחק בדברי הרמב"ם למה כ' דין זה יעו"ש היטיב ועיי' לקמן סי' קידושין מ"ג סוף יו"ד : (קה) והיכא דקידשה אביה אפי' היא קטנה בת יום כו' כל"ל עיין בדה כ"ג ל' ובסי' ל"ד ובס"ק ועיין בה' קידושין מ"ג סוף כ"ה : (קו) כדדכת דאמר רבא שלש מידות בקטן כו' עם במשנה : (קז) וכנגדן בקטנה מתגרשת בקידושי אביה כו' כ"ה גי' הרי"ף ועיין בי' הרי"ף פ' הי"ח : (קח) כדפרישי' בשלישו' גט יעו"ש לעיל בה' שלישו' גט סוף ד' : (קט) והן כבר שש לקטנה וכבר שבע לקטן . עיין מהרש"ל בגיטין ל"ם ל' כבר שש כבר שבע דהיינו שב לקטן ושש לקטנה וכן מפרש עד"ז כל הסוגיא וכל דמסיק ול"ם כל אד ואחד לפום הוספיה לא קאי על כבן שש וכבן שב רק על פלוגתא דאמולאי התם ול"ב בקטן שתום מבן שב לא מועיל מעשיו לכוס . והיא שיטה מדשה לא שיערוה הפוסקים זולתו ועיין סי' תתנא בריש סוף כ"ז: (קי) וכנגדן בקטנה מתקדשת למיאון . כ"ה בי' הרי"ף יעו"ש ועיין בתו"ז סימן תרע"ו : (קיא) היכא צריכה למאן כר"ח בן מניומוס וכדפסקיב לעיל הגיעו כו' כל"ל עיין לעיל סוף ח' : (קיב) ולכא לטעמיי דאמר בפ' מצות חליצה עד שהגיעו כו' יבמות ק"כ ב' ועי"ש בתוס' ד"ה לכא אמר כו' וכגיטין עם בד"ה וכנגדן בקטנה כו' וכנ"ם עם סימן י"ח : (קיב) ומיכא נוסחת דגרים איפכא בצרור וזורקו וכנגדו בקטנה מתקדשת כו' והיא בי' הרי"ף ועי"ש בנ"ש עם סי' י"ח וכר"ן עם . יעו"ש היטיב וכ"ה נוסחת הכה"ג בה' מיאון יעו"ש : (קיד) וליתה דיש קטנה יודעת לשמור גיטה ואינה יודעת לשמור קידושיה כו' וברמ"ה עם סימן ו' ועי"ש ושם בשו"ע סעיף ל' ובב"ש ס"ק י"ד ועי"ש בה' קידושין מ"ג סוף ז' (ומ"כ ומיכא מ"ד מדלא קאמר רבינא ס"ל כשולא תלמא לשמא נתרצה האב לא חיישינן אבל היכא דנתברר לן חיישינן לשמא קידשה אביה בסקום אחר וליתה דס"ב כו' כל"ל ועי"ש בתוס' ד"ה בפיקות אמר כו' וברמ"ה סי' ל"ט ולפניו הני' קטנה שנתקדשה שלא לדעתה אביה כו' עם סי"ו ל' ולפניו הני' קטנה שנתקדשה סעיף י"ח והכא הלת"ם לא הניח זה וכן הרי"ף לא הניח זה (רק הג"ה סוף הרי"ף) וכ"ל הטעם דרב מזיל לשיטתו דס"ל דקריכה גט ומיאון מטע"כ לדידן דס"ל כרבינא דפסק כשולא ת"ל לא נעיין מיהתה ועי"ש בנ"ש ס"ק כ' יעו"ש היטיב שנדחק בדברי הרמב"ם למה כ' דין זה יעו"ש היטיב ועיי' לקמן סי' קידושין מ"ג סוף יו"ד : (קה) והיכא דקידשה אביה אפי' היא קטנה בת יום כו' כל"ל עיין בדה כ"ג ל' ובסי' ל"ד ובס"ק ועיין בה' קידושין מ"ג סוף כ"ה : (קו) כדדכת דאמר רבא שלש מידות בקטן כו'

כשמואל

בשמואל (קבד) וסמאנת אינה צריכה להסתין שלשה חדשים (קכה) ולא פירות. ירושלמי שאינה יכולה להוציא ממנו פירות שאכל (קבו) ולא מזונות. בפ' שני דיני גזירות כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות אי אתה יכול לומר ביושבת תחת בעלה שהרי בעלה חייב במזונותיה אלא כגון שבעלה הלך למדינת הים ולוותה ואכלה (קבז) שמעינן מיהא דאשה שלוותה ואכלה הבעל חייב לפרוע (קבח) ולא בלאות בין דאיכא ניכסי מלוג בין דאית נכסי צאן ברזל דינן ברזל דינן שוה ואי דאיתנהו לבלאות אידי ואידי שקלא ואי דלית׳נהו אידי ואידי לית לה ודוקא ממאנת אבל שנייה נכסי מלוג לית לה נכסי צאן ברזל אית לה (קכט) דקנסו רבנן לדידה בדידה ולדידית בדידית וכו׳ כדאיתא בפ׳ אלמנה (קל) בדין במאנת ואילונית. אמר רב יהודה אמר רב (קלא) ואמרי לה במתני׳. בראשונה היו כותבין בגט מיאון לא רעינא ליה ולא צבינא ליה ולית אנא בעי להיתנסבא כיון דחזו דנפיש דיבורא אמרי אתי לאיהלופי בגיטא תקינו הכי ביום פלוני מיאנה פלונית בת פלונית באנפאי ולא דמיא מיאון לגט (קלב) דמסאנת באיש היא מותרת בקרוביו והא מותר בקרוביה: כתב איך פלונית בת פלוני אותת קדמנא לבי דינא ואמרת לנא דאמה או אחיה אשעיי יתי וקדישית יתי להדין פלו׳ בן פלו׳ ואנא ינוקתא אנא. ולא ניחא לי בהדין גברא ולית אנא בעיא ליה ואנא ממאנת ביה וכדאמר לנא הכי בדקנא אנחנא בהדין פלני׳ ואמהיד׳ סהדא קדמנא דינוקתא היא וכתיבנן לה דנן ויהיבנא לה בידה למהך להתנסבא לכל גבר דתיצבין בדת משה וישראל. ואינש לא יהא בידה טוטא דנן ולעלם ומאי דהוה קדמנא כתיבנא ותתימנא ויהיבנא בידה למיהוי לה לזכו ולראיה ומסתבר דהאי דיבור׳ נפיש טפי ואתי לאיהלופי בגיטא (א) והוי בעי למיכתב בכך וכך במותב וכו׳ איך פלונית בת פלו׳ דהיא יניקתא דקדישוה אמה ואחיה מיאנה בפל׳ בן פלו׳ באנפנא וכדכתיבנא שטרא ויהיבנא לה למהך להתנסב׳ לכל גבר דתיצבי כדת משה וישראל ואינש לא יהי בידה טוטא דנן ולעלם. עדים:

אות ג גט חירות

מי שיש לו עבד או שפחה שהטבילן לשם עבדות וחייב במצות (א) צריך גט חירות לכוא בקהל וכתב הרב

דגיסין

שער החדש

כמומל. סי׳ קע״ז סעיף ו׳ ועיי׳ בה׳ מרד בער כ׳ פוס ע״ו: (קבד) וממאנת היכי נציכה להסתין ג׳ חדשים כו׳ סס בס״ם וסי׳ י״ג סעיף ו׳: (קבה) ולא פירות ירושלמי שאינה יכולה להוציא כו׳ סס וע״ש בכמ״ס דיכמות ה״ד ופ״ח דכתובות ה״ו והוכח בריש״ף בכתובות סס וע״ש בכמ״ס סי׳ כ״ה ועי׳ בקע״ז יבמות פ״ד מ׳ ובכתובות ק׳ ב׳ וב״מ ס״ז מ׳ (ועיי׳ בקכל״ת בכתובות סס בעלם ממנו זה) ועי׳ בתוי״ט סס וסס: (קבו) ולא מזונות בפ׳ שני דייני גזירות כיצד אמרו כו׳ בכתובות ק״ז ב׳: (קבז) בסעיף מיהא דאמה מלווה ואכלה כו׳ עיי׳ בי״ד ובמ״ס סי״ג דכתובות סי׳ ה׳ וסי׳ ע׳ סעיף מ׳ ועיין לקמן בה׳ בכתובה דין בלי פוס קל״ג: (קבח) ולא בלאות בין דאיכא נכסי מלוג כו׳ בכתובות ק״ז מ׳ (ועיי׳ סי׳ קנ״ס סעיף יו״ד וכב״ם ס״ק י״ג וביאור הגר״א ס״ק כ״ח): (קבט) דקנסו רבנן לדידה בדידה ולדידית בדידית כו׳ וכני כ״ם בכתוב׳ סס בד״ה ה״ג וע״ם בכי״ף יבמ״ם סימס: (קל) בדין בסמאנת ואילונית בסיילונית דין אחר ים לה לי דאיתנהו לידי ואידי שקלה ולי דליתנהו נכסי מלוג אים לה וכבכי ל״ב ליח לה יבמ״ם וכבי״ף וכבי׳ קע״ז סעיף ג׳: (קלא) ואמרי לה במתניתא תנא בראשונה היו כותבין ק״ז כ׳: (קלב) דממאנת בשים היא מותרת בקרוביו כו׳ עיין לעיל מוס כ״ג: (א) והוי בעי למיכתב בכך וכך כו׳ עיין מוסף הכתב בנמב״ם פי״ח מ״ה והכה״מ סס וכעוב סי׳ קנ״ס וכתו״ת סי׳ תכע״ו: (א) צריך גט חירות לבא בקהל, עיי׳ ניטין מ״ח מ׳ ב״ע ועיי׳ קידושין ס״ם מ׳ יבמות ל״ע מ׳ ועוד דוכתי טובי עלמו מלפפר: (ב) דבעי ניעול מודעי וקנין וכתבת בתגי נפקה בדכ׳ בנם נפים כו׳ עי׳ לעיל פ׳ גט פוס ס״ו: (ג) וסנן בניטין פ׳ המגרש גופו של גט כו׳ בה׳ מיתכול כו׳ ניטין פ״ס ב׳: (ד) ובגמי׳ בפ׳ דקידושין מבד בנעני קונה עלמו כו׳ קדושין כ״ב ב׳: (ה) ולסיקנא מתניתין דסב״ח מבל תכ״ח כו׳ סס כ״ב מ׳: (ו) וכן הלכתא, עיי׳ יו״ד סי׳ רס״ז סעיף כ״ו וסעיף מ״ח: (ז) תנא יולא בהן ועין וכתבי מיבעיה כו׳ סס כ״ד מ׳: (ח) ותניא כולן עבד יולא בהן לחירות ולריך נם כו׳ סס ע״ב: (ט) וקתני דבני ל״ם בהן ועין ודבני ל״ע בסתם מיבעיה כו׳ כנ״ל: (י) דקי״ל כדבני המכניע ס״ח איכא מ״א (ב) דבעי ביטול סודעי וקנין וכתבא באנפי נפשה דכת׳ בגט נשים דחר מכסים אינון (ג) ותנן בגיטין בפר׳ המגרש גופו של גט שיחרור הרי את בן חורין הרי את לעצמך (ד) וגרסי׳ בפ׳ קמא דקידושין עבד בנעני קונה עלמו בכסף ע״י אחרים ובשטר ע״י עלמו וכו׳ (ה) ואסיקנא מתני׳ שמעון בן אלעזר. אבל חכמים אומרים עבד בנעני נקנה בכסף ובשטר בין על ידי עלמו בין על ידי אחריט ע״י עלמו שמכר לו השטר דקי״ל גיטו וידדו באין כאחד וע״י אחרים שזיכה לו ע״י אחר דיכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו (ו) וכן הילכת׳ (ז) תנא יוצאה בשן ועין וראשי איברי׳ שאינן חוזרין (ח) ותניא כולן עבד יוצא בהן וצריך גט שיחרור. דברי ר׳ שמעון וכו׳ והמבריעין לפני חכמים אמרו (ט) נראין דברי ר׳ מרפון ודברי ר׳ עקיבא בשאר איברים ואע״ג (י) דקי״ל הלכה כדברי המבריע ה״ם בסתניתין. אבל ברייתא לא כדכתב בהלכות ומס׳ דהאי הכרעה שכישית (יא) כדאמרי׳ בפסח ראשון בבית העשה זילוף בשדה תישפך הכל. ואמר הכרעה ג׳ אינה מכרעת ראו חזו אמרי בין בבית בין בשדה תעשה זילוף (יב) או תשפך הכל ומינהו אכרע בבית תעשה זילוף בשדה תשפך הכל הוי הכרעה הא לאו הכי דעת שלישית הוא (יג) וכגון הא דאמר בשבת לא ישתטף אדם כל גופו במים בין בחמין בין בצונן ר״ש מתיר ר׳ יהודה אומר בחמין אסור בצונן מותר (יד) וכן קולי מטלניות דת״ק קאמר בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן טהור. ר׳ עקיבא אומר מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור הא לאו הכי דעת ג׳ הוא (טו) וגבי חמץ דאמר ר״ג חולין נאכלין כל ארבע והרומה כל חמש (טז) ואמרי׳ התם ר״ג לאו מכריע הוא דהא לא אוירי ר׳ מאיר ור׳ יהודה בתרומה (יז) ור״ג אי אמר אחד שן ועין ואחד אמר שאר איברים צריך וא״צ הויא הכרעה (יח) והערוך שפי׳ הכרעה חצי דבר מזה וחצי דבר מזה לאו הכרעה היא ליתה (יט) ור״ח שפירש בגון הכמים ובן זונן שקיל כמותן לא הוי הכרעה לא דייק לן (כ) ועוד לאו הכרעה ולאו פחלוקת היא אלא הלכה פסקו (כא) והילכך הוו להו מכריעין תרי (כב) והוו להו ארבעה לגבי תרי. והלכה כמכריעין. ורב אחא מסשבחא משמע דהכי סבירא ליה (כג) דאייתי ראייה מיהא ואמר דהיכא דקדיש (כד) בפני פסולי דרבנן לעדות להתירה דגרסינן גריון דברי רבי מרפון בשן ועין ודברי ר׳ עקיבא בשער איברים אלמא כוותיה ס״ל (כה) ופסק רבי׳ אלפס כר׳ שהעון ור׳ עקיבא וכו׳ בדכתב בהלכות (כו) ובס״ק

דגיסין

דגיטין א' גטי נשים ואחר שחרורי עבדים שוו לבוליך ולבביא (בז) ות"ר בנ' דרבים שוו גיטי נשים ושיחרורי עבדים (בח) ואיכא נמי הא דתנן תנו גט לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיתה (כט) וצריכה נמי לשמה (ל) ומחוב' דלא תניא (לא) ואין שני עבדים מתגרשין בגט אחד כאשה (לב) ועבד שהביא גיטו וכתוב בו עצמך ונכסי קנוין לך עצמו קנה ונכסי' לא קנה והוא הדין לכל נכסי קנוין לך דקי"ל כרבא דאמר פלגינן דיבורא וא' זה וא' זה עצמו קנה נכסים לא קנה (לג) והא דתנן הכותב כל נכסיו לעבדו יצא לחירות שייר קרקע כל שהו לא יצא לחרות ר' שמעון אומר וכו' (לד) אין הלכה (לה) כר' שמעון ושדר רב פלטוי גאון (לו) עבד שברח מן האירוסין יצא לחירות כרב שמן בר אבא א"ר יוחנן וכופין את רבו ובותבין לו גט שיחרור (לז) ודוקא לאחר יאוש (לח) ועבד שברח מחוצה לארץ יצא לחירות וצריך גט שיחרור ועבד שברח מן האירורין (לט) יצא לחירות דוקא לארץ בשמיה דרב הינאי (מ) והמפקיר עבדו יצא לחירות וצריך גט שיחרור (מא) וליתה בשמואל (מב) והמפקיר עבדו ומת נמי בופין את היורשין וכותבין לו גט חירות (מג) וליתה לדאמרי דאמר אין לו תקנה (מד) ועבד שהשיאו רבו אשה או שהגית לו רבו תפילין כופין את רבו וכותב לו גט שיחרור (מה) וכובר עבדו לנכרים או לח"ל יצא לחירות (מו) ובבולן צריך גט שיחרור ואם עבר ונשא בת ישראל מוציאין אות' היכנו אלא שצריכה גט וחולר כשר (מז) דקוי"ל נברי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפנויה בין באשת איש והמובר עבדו לנכרים דאסור דוקא עבד סהול שקיבל עליו כצות (מח) אבל רשע שחשוד ומחלל שבתות בפרהסיא ואינו מקיים המצות מותר למכרו לבתחיל' לעבו"ם והלוקח עבד מן השוק צריך למולו ולהטבילו בפני שלשה תלמידים שמודיעין לו המצו' מקצת קלות וחמורות והרי הוא עבד בנעני שחייב במצות וכשטבילו מטבילו (מט) לשם עבדות: כההיא עובדא דמניומין עבדיה דרב אשי דמסרה ניהליה לרבינא וכו' (נ) ואע"ג דרב אחא ורבינא תני לחור הוא איכ"ל אחרינא הוא בהדייהו ומשום כבודם לא חשיב ליה ולרבינא ולרב אחא מסר ליה משום דהוו מומחין (נא) ואיכ' ט"ר דלא צריך שלשה מיהא ומסתב' דצריך ג' ואיהו עיקר מבילה (נב) וכתב הרב שחרב מברך על הטבילי' לפי שרבו צריך לאותה טבילה ולא העבד (נג) ומסתבר שהעבד מברך שלא מצינו שזה מקיים מצוה וזה מברך והעבד הוא טובל כטבילת גר שהוא מקבל עליו המצות והרי הוא כעבד ישראל אלא שאסור בבת ישראל (נד) וכשרוצה לשחררו אינו צריך לקבל. שכבר קיבל (נה) וטבילה צריך ואותה טבילה כתב הרב (נו) שצריך בפני שלשה ולא נהירא לן דגר דבעי ג' משום קבלה הוא אלא עבד משוחרר וגר לא שוו אלא לטבילה לחוד והרי היא כטבילה דעלמ' שצריך ערי' דאי איתה (נז) הא דגרסי' בקידושין גר נמי לאו בידו הוא מי ייסר דמיזדקק ליה בי דינא גבי שיחרור נמי לישני ליה שלשה בעינן לטבילה (נח) ואיכא מ"ד דטבילה לא מעכבא ואם קידש בת ישראל קידושיו קידושין:

כתב בכך וכך איך אנא פלו' וכל שום וחניבא דאי' לי
צביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא ושחרירית ושבק'
יתך אנת פלוני דהוי עבדי מן קדמת דנא והשתא אקניתי לך נפשך דתיהוי בר חורין ותישתרי למיזל בקהלא דישראל למיסב ברתהן ולמילף את וזרעא דילך בדאורייתא ולעיולי יתהון בכנישתא דישראל ואינש לא יכחה בידיהון מיומא דנן ולעלם ורשו אינש לית עלך ולא על כל מאן דעתיד למיפק מינך ודין דיהוי לך מינאי איגרת חרורין וגט שחרור כדת משה וישראל ואית דבתבי ביטול מודעי ואיכא נוסחי דכתב בהו קנין ולאו מילתא היא:

אות ז' זבוי

כתב הרב המחבר (בגין) מאן דבעי למיתן זוזי או מטלטלי לאניש אחרינא (א) וליתא למקבל מתנה וליח ליה ארעא דליזבי ליה אנב ארעא (ב) א"נ דלא בעי לסזבי ליה אנב ארעא ולא בקנין ומטלטלין איבא מאן דאמר דאי יהיב ליה בקנין אע"ג דליתיה גביה קני להו בקנין (ג) אבל זוזי לא דאין מטבע נקנה בחליפין מזכי להו על ידי אחר ומסר להון בידיה ואמר ליה זכי בהלין זוזי לפלוני (ד) והאי שטרא איהו בלא קנין מסתבר' זיכוי ישלישות חדא הוא. ורבינו האיי שמנה זיכוי עם ההקנאת ליתה דזיכוי לחוד לאו כלום הוא וזיכוי ע"י אחר הוא משיכה בסטלטלין ואמר לו זכה באלו ומשוך אותן לפלוני שניתתי ומכרתי לו אי בקרקע בחזקה אומר לו חזק וקנה קרקע זו לפלוני (ה) אי נמי שזיכה לו השטר (ו) כדתנן מי שמת ונמצא דייתיקי חבורה לו על פתניו אינה כלום זיכה בה לאחר בין מן היורשין (ז) בין שאינן מן היורשין ברא' זכו בשדה זו לפלו' וכתבו לו השטר וכו' אבל בקנין

ליתה

שער החדש

גיטין מ' מ': (בז) ות"ר בנ' דבריס שוו גיטי נסים וכו' שם בס"ם: (בח) ומיכא נמי הא דתנן תנו גט לאשתי וכו' שם ע"ב ד"ה מ' כ"ב קל"ח ב': (כט) וכריכה נמי לשמה. שם מ' ב': (ל) ומחוכר דלא מציע כו' שם: (לא) ואין שני עבדים מתגרשים בגט א' כאשה ומ"ב מ' ופיין ביו"ד סי' רס"ז סעיף מ"ה. וכשלמא הא דלא מציע הא דתנו גט זה כו' משום דכשהר שטרות נמי מיתת אבל הא דלא מציע הא ק"ק. ושם דלא מציע כניעו הא דתין מוקמין זה לעצמו וזה לעצמו משום דיוט כשלו הא דעד כותי כשר: (לב) ועבד שהביא גיטו וכתוב בו עצמו ונכסי וכו': (לג) והא דתנן הכותב כל נכסיו לעבדו כו' שם ושם מ"ב מ' ב' וכ"ב קמ"ט ב': (לד) אין הלכה כר' שמעון כו'. שם בניסין מ' מ' ופיין יו"ד סי' רס"ז סעיף ג"ו וסעיף ל"ו: (לה) כר"ש והכי סדר לכי פלטוי גאון כנ"ל: (לו) עבד שברח מן הממורין יצא למיכות כו'. כנ"ל גיטין לח מ': (לז) ודוקא לאחר ייאוש, שם וביו"ד סי' רס"ז סעיף ס"ו: (לח) יצא לחירות ונריך גט לחירות כו'. שם מה מ': (לט) יצא לחירות דוקא לארץ בשמי' דר' הילאי. פי' ביו"ד סי' רס"ז סעיף ו' שם לח מזכר דבר זה: (מ) והמפקיר עבדו כו'. גיטין ל"ח ב' ל"ם מ' מ' ס' ויו"ד שם סעיף ס"ד: (מא) וליתא דשמואל והמפקיר עבדו כו'. כנ"ל כ"ל דשמואל ס"ל מ"ל גם שחרור יעו"ם מ"מ יבעום מ"ח מ' מיר ס"ב כ' קידושין מ"ב ב': (מב) והמפקיר עבדו ומת כו'. גיטין מ' מ': (מב) וליתא לדאמימר דאמר אין לו כו' כנ"ל שם ושם ל"ם מ': (מד) ועבד שהשיאו רבו אשה כו' שהגית לו כו' שם מ' מ': (מה) והמוכר עבדו לנכרים מו למ"ל יצא לחירות כו'. שם מ"ב ב' פרכין כ"ם ב': (מו) ובבולן צריך גט שחרור. שם מ"ב ב' ושם דמוכר עבדו למו"ל כו' שם מ"ד ב'. ועיין בנכרים מכותב שם מ"ב ב' ושם דמוכר עבדו למו"ל כו' שם מ"ד ב'. ועיין כ"ם ובלוך דנכרים ס"ם כ"ף ומ"ם סי' כ"ה וכ"ם שם מ' מ' על הגליון בשם ס"ת ופיין יו"ד שם סעיף מ': (מז) דקו"ל נכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר, יבמות כ"ב מ"ם מ' ב' קידושין מ"ת מ' ב' ופיין בשום יבמות מ"ז ב' ד"ה קסבר עכו"ם כו' ופיין בשהע"ז סי' ד' סעיף י"ט: (מח) מכל רשע שחשוד ומחלל שבת בפרהסיא כו' פיין יבמות מ"ח ב' וביו"ד סי' רס"ז סעיף ד': (מט) מטבילו לשם עבדות כההוא עובדא

(ח"ב)

ליתי' (ח) כדגרסי' בקדושין וליקנינהו ניהליה ע"י אחר סבר שמעם ואכיל להו ש"מ כי ליתיה למקבל מתנה לא מצי לאקנויינהו ניהלי' בחליפין ע"י אחר דכליו של קונה בעי' וליתי' (ט) ורש"ם בקדושין דליתיה למקבל מתנה. ואין אחר שם חפץ ומשמע שאם אחר רוצה להקנות כליו להנאתו של קונה הרי הוא ככליו של קונה ואע"ג דליתה למקבל מתנה מזכה לו (י) ובגיטין גמי גרסינן גבי נתתי שדה פלונית לפלו' והוא אומר לא נתת לי חמשינן שמא זיכה לו (יא) ע"י אחר ע"י שטר וקנין (יב) וצריך עיון ומנהגא דקנין שלא בפני המקבל ולא אשכחן בה מעמא. והא דנהגינן בבליו שאינו של קונה (יג) מעמא כדכתב במאמר אנב וזיכוי כדקאמר דוקא שיהא הזוכה בן דעת והמקבל ילוך (יד) כדגרסינן בפרק התקבל אמר ר' יהודה אמר רב אסי אגוז ונוטלו. צרור וזורקו וזכה לעצמו. ואין זוכה לאחרים. חפץ ומניחו ולאחר שעה מחזירו זוכה בין לעצמו בין לאחרים ושמואל אמר אחד זה ואחד זה זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים עד שיביא שתי שערות. וכן הילכתא ודוקא גבי סמונא (טו) אבל גבי עירוב דרבנן לא בעי' שתי שערות אלא בחפץ ומניחו. ולאחר שעה נוטלו סניא כדמוכח בפ' התקבל (טז) והא דגרסי' זכין לקטן ואין זכין לגדול (יז) ר"י אומר לגדול אפי' ק"ו לקטן (יח) וקטן שאין מבין צרור לאגוז ואי מבין זוכה לעצמו הוא (יט) ירושלמי נמי תמן אמרי בשם רב נחמן בר יעקב נותנין לו אגוז ומשליכו צרור ונוטלו המוציא מידו כמוצא באשפה (כ) אגוז ונוטלו צרור וזורקו גזילו גזל מפני דרכי שלום אגוז וצרור נוטלן ומצניעין ומניח ומביאן אחר זמן גזילו גזל גמור וזוכה לעצמו אבל לא לאחרים רב הונא אמר כשם שזוכה לעצמו כך זוכה לאחרים הכל מודים שאין מתנתו מתנה שנא' כי יתן איש אל רעהו וגו' איש נותן ולא קטן ר"י בר פזי בשם ר' יוחנן לעולם אין גזילו גזל עד שיביא שתי שערות ושאינו יכול נמי לא קנה (כא) כדגרסינן המזכה לעובר לא קנה וכתב ר' אבן מנש דאפילו בירושה הבאה מאילי' ומת העובר איבא למימר לא קנה (כב) מדפליגי אביי ורבא בגר שמת וביזבזו ישראל נכסיו ושנינו אביי אמר ירושה הבאה מאילה שאני ורבא אמר שאני התם דרפיי טרפייא בידיה מעיקרא אלמא דרבא סבירא ליה דאי לאו דפוי טרפיא אע"ג דירושה הבאה מאילה היא (כג) היכא דמת העובר קנה וקי"ל דכל היכא דפליגי אביי ורבא הלכה כרבא (כד) ומסתברא מדגרסינן מאי בינייהו איבא בינייהו ששמעו בו שמת ולא מת ואח"כ מת ולא

קאמר איבא בינייהו ירושה הבאה מאילה ש"מ דרבא סבירא ליה ירושה הבאה מאילה דקני אפי' מת העובר אבל אביי לית ליה טעמא דרפוי טרפיא בידיה (כה) וכן פירש ר' שמואל (כו) ורב יוסף דקאמר אינו מסעד בחלק בכורה הכי סבירא ליה וכן הילכתא ומתנת האב גמי קני (כז) כדגרסינן דעתו של אדם קרובה אצל בנו (כח) וסברא דרבינו אלפס (ליתה) בהלכות דיליה משמע דהכי הוא והילכתא המזכה לעובר לא קנה בעובר דאחריני. אבל בעובר דידיה קני וכן דעת הגאונים וכן כתב רבי שמעון קיירא (כט) ומסתברא אפי' בתוך ט' יום של יצירת הולד לא בעינן הכרת העובר (ל) ואי אמר לכשתלד אפי' בעובר דעלמא נמי קני דרב יחידאה הוא ור"נ ורב ששת מודו דקנו והיכא דמזכה למי שאינו בעולם (לא) כגון דאמר לבני דהוו ליכי מינאי אפילו לטאן דאמר המזכה לעובר קנה הכא לא קנה. אבל רבינו האיי אמר בין עובר דיליה בין עובר דעלמא לא קנה בכולהו וה"ם בשביב טרע (לב) אבל בביא לא שנא בעובר דיליה ל"ש בעובר דעלמא אפי' לכתחילה לא קנה ואע"ג דקי"ל כרבנן דפליגי עליה דר' יוסי דעובר לא פסיל (לג) כדפסק רבינו אלפס בהלכות ה"ם גבי תרומה אבל בסמונא מודו דעובר יש לו זכייה (לד) דאם איתה אדם יך סרתנן בסיפא תינוק בן יום אחד נוחל ומנחיל ליפרוך סרישא תינוק בן יום אחד פוסל בתרומה כראיתה ביוצא דופן (לה) דש"מ דעובר אית ליה זכייה אלא לאו ש"מ שאני תרומה סמונא אבל לר' יוסי דאית ליה דעובר קני גבי תרומה כ"ש גבי סמונא (לו) וקי"ל כרב גבי תרומה ונבי סמונא קי"ל ירושה הבאה מאילה קנה: (לז) גרסינן בפ' יש נוחלין אמר רב נחמן בר יצחק היכא דזיכה לו על ידי אחד ושתק ולבסוף צווח באנו לכחלוקת רשב"ג ורבנן דתניא הבותב כל נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים ואמר הלה אי איפשי בהן כו'. ואמר רבא ואיתימא רב נחמן בצווח מעיקרא כ"ע לא פליגי דלא קנה שתק ולבסוף צווח כ"ע לא פליגי דקנה כי פליגי שזיכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צווח ת"ק סבר מראישתיק קנגהו ורשב"ג סבר הוכיח סופו על תחילתו ומסתבר (לח) מדגרסי' בפרק שני דחולין השוחט את הבהמה לזרוק דמ"ר לע"א וכו' שחט וא"כ חישב עליה זה היה מעשה בקסרי ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר ואמר רבינא לא אמרו בה היתר משום כבודו, דרשב"ג דעבדים דמספקא ליה אי הלכה כרשב"ג אי לא (לט) וה"נ אזלינן לקולא (מ) ושדר רב שר שלום משום

חוס"א

שער החדש

וכדמסיק זכו בסדס זו לפלוני כו' כ"ל עי' קידושין כ"ז ב' ב"ב מ"נ פ' ק"נ ב' ועי' למיל מסמר ג' לום כ"ד: (ח) כדגרסינן בקידושין ונקנינהו ניהליה פ"י אחר כו' קידושין כ"ו ב' ועי"ם בסום בד"ה ס"נ אלא כו' ועיין בסמסר נ' לים ע"ח: (ט) ול"ם סי' בקידושין דליסיה למקבל מסמה ואסר לא היה שם שסתן בשעתו של קונה ולימן בשביל ומשמע שאם אסר רוצה להקנות כליו להנאתו של קונה הרי הוא ככליו של קונה ואע"ג דליתה למקבל מתנה מזכה לו (י) ובגיטין גמי גרסינן גבי נתתי שדה פלונית לפלו' והוא אומר לא נתת לי חמשינן שמא זיכה לו (יא) ע"י אחר ע"י שטר וקנין (יב) וצריך עיון ומנהגא דקנין שלא בפני המקבל ולא אשכחן בה מעמא. והא דנהגינן בבליו שאינו של קונה (יג) מעמא כדכתב במאמר אנב וזיכוי כדקאמר דוקא שיהא הזוכה בן דעת והמקבל ילוך (יד) כדגרסינן בפרק התקבל אמר ר' יהודה אמר רב אסי אגוז ונוטלו. צרור וזורקו וזכה לעצמו. ואין זוכה לאחרים. חפץ ומניחו ולאחר שעה מחזירו זוכה בין לעצמו בין לאחרים ושמואל אמר אחד זה ואחד זה זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים עד שיביא שתי שערות. וכן הילכתא ודוקא גבי סמונא (טו) אבל גבי עירוב דרבנן לא בעי' שתי שערות אלא בחפץ ומניחו. ולאחר שעה נוטלו סניא כדמוכח בפ' התקבל (טז) והא דגרסי' זכין לקטן ואין זכין לגדול (יז) ר"י אומר לגדול אפי' ק"ו לקטן (יח) וקטן שאין מבין צרור לאגוז ואי מבין זוכה לעצמו הוא (יט) ירושלמי נמי תמן אמרי בשם רב נחמן בר יעקב נותנין לו אגוז ומשליכו צרור וזורקו גזילו גזל מפני דרכי שלום אגוז וצרור נוטלן ומצניעין ומניח ומביאן אחר זמן גזילו גזל גמור וזוכה לעצמו אבל לא לאחרים רב הונא אמר כשם שזוכה לעצמו כך זוכה לאחרים הכל מודים שאין מתנתו מתנה שנא' כי יתן איש אל רעהו וגו' איש נותן ולא קטן ר"י בר פזי בשם ר' יוחנן לעולם אין גזילו גזל עד שיביא שתי שערות ושאינו יכול נמי לא קנה (כא) כדגרסינן המזכה לעובר לא קנה וכתב ר' אבן מנש דאפילו בירושה הבאה מאילי' ומת העובר איבא למימר לא קנה (כב) מדפליגי אביי ורבא בגר שמת וביזבזו ישראל נכסיו ושנינו אביי אמר ירושה הבאה מאילה שאני ורבא אמר שאני התם דרפיי טרפייא בידיה מעיקרא אלמא דרבא סבירא ליה דאי לאו דפוי טרפיא אע"ג דירושה הבאה מאילה היא (כג) היכא דמת העובר קנה וקי"ל דכל היכא דפליגי אביי ורבא הלכה כרבא (כד) ומסתברא מדגרסינן מאי בינייהו איבא בינייהו ששמעו בו שמת ולא מת ואח"כ מת ולא

קאמר איבא בינייהו ירושה הבאה מאילה ש"מ דרבא סבירא ליה ירושה הבאה מאילה דקני אפי' מת העובר אבל אביי לית ליה טעמא דרפוי טרפיא בידיה (כה) וכן פירש ר' שמואל (כו) ורב יוסף דקאמר אינו מסעד בחלק בכורה הכי סבירא ליה וכן הילכתא ומתנת האב גמי קני (כז) כדגרסינן דעתו של אדם קרובה אצל בנו (כח) וסברא דרבינו אלפס (ליתה) בהלכות דיליה משמע דהכי הוא והילכתא המזכה לעובר לא קנה בעובר דאחריני. אבל בעובר דידיה קני וכן דעת הגאונים וכן כתב רבי שמעון קיירא (כט) ומסתברא אפי' בתוך ט' יום של יצירת הולד לא בעינן הכרת העובר (ל) ואי אמר לכשתלד אפי' בעובר דעלמא נמי קני דרב יחידאה הוא ור"נ ורב ששת מודו דקנו והיכא דמזכה למי שאינו בעולם (לא) כגון דאמר לבני דהוו ליכי מינאי אפילו לטאן דאמר המזכה לעובר קנה הכא לא קנה. אבל רבינו האיי אמר בין עובר דיליה בין עובר דעלמא לא קנה בכולהו וה"ם בשביב טרע (לב) אבל בביא לא שנא בעובר דיליה ל"ש בעובר דעלמא אפי' לכתחילה לא קנה ואע"ג דקי"ל כרבנן דפליגי עליה דר' יוסי דעובר לא פסיל (לג) כדפסק רבינו אלפס בהלכות ה"ם גבי תרומה אבל בסמונא מודו דעובר יש לו זכייה (לד) דאם איתה אדם יך סרתנן בסיפא תינוק בן יום אחד נוחל ומנחיל ליפרוך סרישא תינוק בן יום אחד פוסל בתרומה כראיתה ביוצא דופן (לה) דש"מ דעובר אית ליה זכייה אלא לאו ש"מ שאני תרומה סמונא אבל לר' יוסי דאית ליה דעובר קני גבי תרומה כ"ש גבי סמונא (לו) וקי"ל כרב גבי תרומה ונבי סמונא קי"ל ירושה הבאה מאילה קנה: (לז) גרסינן בפ' יש נוחלין אמר רב נחמן בר יצחק היכא דזיכה לו על ידי אחד ושתק ולבסוף צווח באנו לכחלוקת רשב"ג ורבנן דתניא הבותב כל נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים ואמר הלה אי איפשי בהן כו'. ואמר רבא ואיתימא רב נחמן בצווח מעיקרא כ"ע לא פליגי דלא קנה שתק ולבסוף צווח כ"ע לא פליגי דקנה כי פליגי שזיכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צווח ת"ק סבר מראישתיק קנגהו ורשב"ג סבר הוכיח סופו על תחילתו ומסתבר (לח) מדגרסי' בפרק שני דחולין השוחט את הבהמה לזרוק דמ"ר לע"א וכו' שחט וא"כ חישב עליה זה היה מעשה בקסרי ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר ואמר רבינא לא אמרו בה היתר משום כבודו, דרשב"ג דעבדים דמספקא ליה אי הלכה כרשב"ג אי לא (לט) וה"נ אזלינן לקולא (מ) ושדר רב שר שלום משום

חוס"א

כרמסיק זכו בסדס זו לפלוני כו' כ"ל עי' קידושין כ"ז ב' ב"ב מ"נ פ' ק"נ ב' ועי' למיל מסמר ג' לום כ"ד: (ח) כדגרסינן בקידושין ונקנינהו ניהליה פ"י אחר כו' קידושין כ"ו ב' ועי"ם בסום בד"ה ס"נ אלא כו' ועיין בסמסר נ' לים ע"ח: (ט) ול"ם סי' בקידושין דליסיה למקבל מסמה ואסר לא היה שם שסתן בשעתו של קונה ולימן בשביל ומשמע שאם אסר רוצה להקנות כליו להנאתו של קונה הרי הוא ככליו של קונה ואע"ג דליתה למקבל מתנה מזכה לו (י) ובגיטין גמי גרסינן גבי נתתי שדה פלונית לפלו' והוא אומר לא נתת לי חמשינן שמא זיכה לו (יא) ע"י אחר ע"י שטר וקנין (יב) וצריך עיון ומנהגא דקנין שלא בפני המקבל ולא אשכחן בה מעמא. והא דנהגינן בבליו שאינו של קונה (יג) מעמא כדכתב במאמר אנב וזיכוי כדקאמר דוקא שיהא הזוכה בן דעת והמקבל ילוך (יד) כדגרסינן בפרק התקבל אמר ר' יהודה אמר רב אסי אגוז ונוטלו. צרור וזורקו וזכה לעצמו. ואין זוכה לאחרים. חפץ ומניחו ולאחר שעה מחזירו זוכה בין לעצמו בין לאחרים ושמואל אמר אחד זה ואחד זה זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים עד שיביא שתי שערות. וכן הילכתא ודוקא גבי סמונא (טו) אבל גבי עירוב דרבנן לא בעי' שתי שערות אלא בחפץ ומניחו. ולאחר שעה נוטלו סניא כדמוכח בפ' התקבל (טז) והא דגרסי' זכין לקטן ואין זכין לגדול (יז) ר"י אומר לגדול אפי' ק"ו לקטן (יח) וקטן שאין מבין צרור לאגוז ואי מבין זוכה לעצמו הוא (יט) ירושלמי נמי תמן אמרי בשם רב נחמן בר יעקב נותנין לו אגוז ומשליכו צרור וזורקו גזילו גזל מפני דרכי שלום אגוז וצרור נוטלן ומצניעין ומניח ומביאן אחר זמן גזילו גזל גמור וזוכה לעצמו אבל לא לאחרים רב הונא אמר כשם שזוכה לעצמו כך זוכה לאחרים הכל מודים שאין מתנתו מתנה שנא' כי יתן איש אל רעהו וגו' איש נותן ולא קטן ר"י בר פזי בשם ר' יוחנן לעולם אין גזילו גזל עד שיביא שתי שערות ושאינו יכול נמי לא קנה (כא) כדגרסינן המזכה לעובר לא קנה וכתב ר' אבן מנש דאפילו בירושה הבאה מאילי' ומת העובר איבא למימר לא קנה (כב) מדפליגי אביי ורבא בגר שמת וביזבזו ישראל נכסיו ושנינו אביי אמר ירושה הבאה מאילה שאני ורבא אמר שאני התם דרפיי טרפייא בידיה מעיקרא אלמא דרבא סבירא ליה דאי לאו דפוי טרפיא אע"ג דירושה הבאה מאילה היא (כג) היכא דמת העובר קנה וקי"ל דכל היכא דפליגי אביי ורבא הלכה כרבא (כד) ומסתברא מדגרסינן מאי בינייהו איבא בינייהו ששמעו בו שמת ולא מת ואח"כ מת ולא

(כה) וכן פי' ר' שמואל כו' לא ידעמי מאי מלא מן כרמב"ם ומדלכא

(כד) ומסתברא מדגרסי' מאי ביניהו מיבא ביניהו כו' ב"ב קמ"ב מ': (כג) סיבא דמת העובר קנה. כ"ל קנה כרמסקן זכה בו בנחמנה ועיין בפ"ז דיבמות בגר"ם סי' ד': (כב) ומסתברא מדגרסי' מאי ביניהו מיבא ביניהו כו' ב"ב קמ"ב מ': (כא) המזכה לעובר לא קנה. כ"ל דמי שסיקת דידיה וכל כמחזיק בו זכה ועיין בפ"ז דיבמות בגר"ם סי' ד': (כ) ועיין לקמן כ' מסנה לום ס"ב: (ם) ומדר רב שלום משום מומחא בעלמא

(יט) ירושלמי מסן מסר בסם ר"ב בר יעקב בומנין לו מגוז ומשליכו כו' מפ"ד פ"ב ר"ב בירובין פ"ו ה"ו גיטין פ"ה ה"ם ופיי לקמן ס' מסנה לום ע"ח: (כ) מגוז ונוטלו צרור וזורקו גזילו גזל מפני דרכי שלום מגוז וצרור כו' מנוסר דם"ל לסירושלמי דבמגוז ונוטלו וצרור וזורקו גזילו גזל מפני זכין לקטן אין זכין לגדול (יז) ר"י אומר לגדול אפי' ק"ו לקטן (יח) וקטן שאין מבין צרור לאגוז ואי מבין זוכה לעצמו הוא (יט) ירושלמי נמי תמן אמרי בשם רב נחמן בר יעקב נותנין לו אגוז ומשליכו צרור וזורקו גזילו גזל מפני דרכי שלום אגוז וצרור נוטלן ומצניעין ומניח ומביאן אחר זמן גזילו גזל גמור וזוכה לעצמו אבל לא לאחרים רב הונא אמר כשם שזוכה לעצמו כך זוכה לאחרים הכל מודים שאין מתנתו מתנה שנא' כי יתן איש אל רעהו וגו' איש נותן ולא קטן ר"י בר פזי בשם ר' יוחנן לעולם אין גזילו גזל עד שיביא שתי שערות ושאינו יכול נמי לא קנה (כא) כדגרסינן המזכה לעובר לא קנה וכתב ר' אבן מנש דאפילו בירושה הבאה מאילי' ומת העובר איבא למימר לא קנה (כב) מדפליגי אביי ורבא בגר שמת וביזבזו ישראל נכסיו ושנינו אביי אמר ירושה הבאה מאילה שאני ורבא אמר שאני התם דרפיי טרפייא בידיה מעיקרא אלמא דרבא סבירא ליה דאי לאו דפוי טרפיא אע"ג דירושה הבאה מאילה היא (כג) היכא דמת העובר קנה וקי"ל דכל היכא דפליגי אביי ורבא הלכה כרבא (כד) ומסתברא מדגרסינן מאי בינייהו איבא בינייהו ששמעו בו שמת ולא מת ואח"כ מת ולא

(כה) וכן פי' ר' שמואל כו' לא ידעמי מאי מלא מן כרמב"ם ומדלכא

חומרא בעלמא חשו להאבל לענין דינא כרבנן ק"ל דהכי איפסיקא הילכתא בהגהה בספרד (מא) ודוקא דא"ל זכי או הילך אבל א"ל הולך חציף לפלו' שנתתי לו בסתר' ושמברתי לו יכול לחזור בו דהולך לאו כזכי (מב) וכתבי רבוותא וה"ם בסתרי' וכבר וגט (מג) וכדאסיקנא בפ"ק דגיטין הולך לאו כזכי והתם מתנה הוא ומתנה וגט רגילי אינשי למיהדר אבל בהלוואה ופקדון שהוחזק כפרן שעליו לפרוע ק"ל דהולך כזכי (מד) כדגרסי' התם הולך מנה שאני חייב לו חייב באחריו' ואם בא לחזור אינו חוזר ושמואל אמר סתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור חוזר. ואסיקנ' דכ"ע הולך כזכי (מה) כלומר היכא דשליח קיבל עליו אחריות והכא בסיגו קא מיפלגי. מר סבר אסרינן סיגו וה"ם לא אמרי' סיגו ותניא כוותיה דרב הולך מנה לפלוני פקדון שיש לו בירי חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר. (מו) ובנוסחא דין ש"ם הולך כזכי (מז) דילמא בהילך. ומסתמא מרקאמר רכ"ע הולך כזכי והכא בסיגו קמיפלגי ש"מ כל היכא דליכא למיסר סיגו (מח) כגון מתנה וגט אי נמי בהלואה ושליח קיבל עליו אחריות אפי' שמואל טודה דהולך כזכי. ורב דאמר הולך כזכי בהלואה כ"ש במתנה. ועוד אי מתנה דינה כגט (מט) כי אייתי ליה תנאי דהולך במתנה (נ) לייתי פלוגתא דר' נתן ור' בהדיא דפ' המקבל דליכא לאדחויי. ועוד קשיא דר' אדר' דק"ל דר' יהודה הנשיא היינו ר' (נא) והכא גבי מתנה ס"ל הולך לאו כזכי וגבי גט הולך כזכי. (נב) ותו דגרסי' בפרק המקבל. איתמר התקבל לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הולך ותן לה. א"ר הונא אמר רב נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת לסיטרא דמסיפקא ליה לרב אי הולך כזכי או לא והא איתמר הולך מנה לפלוני שאני חייב לו אמר רב חייב באחריות ואם בא לחזור (נג) אינו חוזר התם ספק איסורא לחומרא ואי ס"ד דרב בהלואה ופקדון לחוד קאמר (נד) לישני ליה גבי הלואה פשיטא וגבי גט ומתנה דהדדי נינהו מסיפקא ליה (נה) והילכך הא דק"ל כרב (דאמר) דידעינן דעתא דמקבל בגון דשוי שליח מעיקרא לגבי מסונא לקולא וגבי גט נמי דשויתיה שליח לחד סבירא ליה דתרתי ונעשה שלוחו ושלוחה וחולצת. וכן הילכתא וצ"ע גבי מסונא אמאי לא אמרי' יחלוקו (נו) דהא גבי שני שטרות היוצאים ביום אחד סבירא לרב כתפסים דאמר יחלוקו דמסיפקא להו. (נז) והא דאמר אביי נקטינן שליח מתנה לאו כשליח הגט למאי נפקא מינה להולך לאו כזכי איכא למיסר אפי' לרב דאמר הולך כזכי קאמר ואמתני' דהשולח גט קאי דכי היכי דשליח גט יכול לבטלו עד שלא הגיע גט ליד האשה דחוב הוא לה עד שתעשה האשה שליח לקבלה ה"נ שליח מתנה אע"ג דמתנה זכות הוא לו יכול לבטל השלידות קודם שיגיע ליד המקבל שמא יאמר אי איפשי בה ויכול לחזור בו עד שיעשה המקבל שליח לקבלה והיכא דלא ידעינן דעתא דמקבל מתנה קי"ל דהולך כזכי וכן בבעל מתיב' הישן כו' כרכתב בשלישות גט קי"ל דהולך כזכי (נח) ורב יוסף דסמך הלכה במתנה בהולך מתנה לפלוני (נט) ובנוסחא דרבינו אלפס נרמי' בהא כרב. אם מת חולצת ולא מתייבמת מספקא לן אי הולך כזכי או לא ותו לא (ס) ואישתכח בנוסחא אחרינא דליתיה להדיב דקי"ל כר' נתן דאמר הולך לאו כזכי. דהא אמר אביי נקטינן שליח מתנה ה"ה הוא כשליח גט. (סא) למאי נפקא מינה להולך לאו. ולית' לההיא נוסחא דהילכתא כרב דאמר אם מת חולצת ולא מתייבמת. וליכא מאן דפליג עליה בההיא סוגיא (סב) דכולהו רבוותא הכי סבירא להו הולך מנה לפלו' והלך וביקשו ולא מצאו כר' שמעון הנשיא דאמר יחזרו למשלח דהולך לאו כזכי היא כגון דלא ידעינן דעתא דמקבל מתנה ובההיא הוא דפשיטא לן דהולך לאו כזכי הוא אבל היכא דידעינן דעתא דמקבל מתנה דומיא דגט הולך כזכי בממונא לקולא ונבי גט לחומ"א והיינו דלא אתיא ליה תנאי דגט מפלוגתא דר' נתן ול"ק נמי דר' אדר' (סג) דכי פליגי הכא במתנה ולא גלי דעתי' דמקבל פליגי והיינו נמי דאמר שליח מתנה הרי הוא כשליח הגט להוליך לאו כזכי כדפרישית. (סד) וכתב רבינו אלפס דאי אמר זכי במגה זה לכל שניהן משועבד לאותו שנשתלחו לו וכן עיקר (סה) מת משלח יחזיר ליורשי משלח יחזרו וכו' לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו, (סו) ופירשתי בשלישות גט ושלישות ממון. (סז) ירושלמי בריש גמרא דפ' התקבל ר' זעירא בעא ר' מנא אף לענין מתנה כן עושה אדם שליח לקבל דבר שאינו שלו. אמר ליה תמן התורה זיכתה אותה בגיטה והיא עושה שליח לקבל דבר שהוא שלה אית לן מימר במתנה אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו. ועוד מן הדה דא"ר יוסי. ר' יעקב בר זבדי ור' אבהו בשם ר' יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו כו':

כתב בכך ובך דצביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא כשכית ליה כך וכך זוזי בידיה. ואמרית ליה זכי בהון לפלו' דיהבית יתהון ליה מהשתא במתנה שריר וקיימא מתנת עלמא מתנת פרחסי' וקבילנון פלו' ואצנעינון ליה ואודי לנא דקביל להנהו זוזי חכי בהון לפלו' ואמר לנא הוו עלן סהדי וכתובו ותתומו בכל לישנא דזכות' דאנא פלו' חייב לפלו' כך וכך זוזי (א) דקבילית מידן דפלו' ואיתן תחות ידי בפקדונא וכדאתי פלו' איהו וכל דאתי מחסתיה יהיבנא להון בידיה בלא ושום סרבנות' וסה דהוה קדמן כתבנ' ויהבנא לפלו' לסיהוי בידיה לזכו ולראי':

אות ע ערב וערב קבלן

(א) **גרסינן** בפרק גט פשוט הסלה את חבירו על ידי ערב (ב) לא יפרע מן הערב תחילה וק"ל לא יתבע הערב

שער החדש

כמלמת מסו כו' עין כרמב"ם פכ"ב מס': (מא) והא דאמר לו זכי מו הילך כו' קאי על כלל הלכה זו. הא דקאמרינן דזיכוי ע"י אחר מהני דווקא דאמר לו בלשון זכי מו הילך וכו': (מב) וכאמו לכוותא וה"מ במסנה ומכל וגם כו' כ"ל: (מג) וכדאסיקנא בפ"ק דגיטין הולך לאו כזכי. ניפין י"ד כ' ס"ו ס': (מד) כדגרסי' התם הולך מנה למאי חייב לו כו' מס י"ד ס': (מה) כלומר היכא דשליח קיבל עליו אחריות כו' פי"ם בסוס' ד"ה לא דכ"ע כו': (מו) ובנוסחא דידן ש"מ הולך כזכי דילמא בהילך כו' בנוסחא דידן ליתא: (מז) דילמא בהילך ומסתברא מדקאמר דכ"ע הולך כו' כ"ל פי"ם י"ד ס': (מח) וכגון מסנה וגם וגם כו' כ"ה דמס ס"י בד"ה ס"ג דכ"ע כו' ובמוס' שם ד"ה לא דכ"ע כו' ופי"ם בסי' הרמב"ן ומיי' הרמב"ם יפו"ם: (מט) כי מייתי ליה מגמי דהולך ממסנה כו' שם י"ד ב': (נ) לייתי פלוגתא דר' נתן ור' בהדיא דפ' המקבל כו' שם ס"ג ס': (נא) והכא גבי מסנה ס"ל הולך לאו כזכי וגבי גט הולך כזכי כו' פי"ם בסוס' י"ד ב' בד"ה ור' יהודה כו' ושם ס"ג ס': (נב) ותו דגרסי' פיטו מחר התם ספק מסונא לקולא הכא ספק איסורא לחומרא ואי ס"ד דרב בהלואה ופקדון לחוד קאמר (נד) לישני ליה גבי הלואה פשיטא וגבי גט ומתנה דהדדי נינהו מסיפקא ליה (נה) והילכך הא דק"ל כרב (דאמר) דידעינן דעתא דמקבל בגון דשוי שליח מעיקרא לגבי מסונא לקולא וגבי גט נמי דשויתיה שליח לחד סבירא ליה דתרתי ונעשה שלוחו ושלוחה וחולצת. וכן הילכתא וצ"ע גבי מסונא אמאי לא אמרי' יחלוקו (נו) דהא גבי שני שטרות היוצאים ביום אחד סבירא לרב כתפסים דאמר יחלוקו דמסיפקא להו. (נז) והא דאמר אביי נקטינן שליח מתנה לאו כשליח הגט למאי נפקא מינה להולך לאו כזכי איכא למיסר אפי' לרב דאמר הולך כזכי קאמר ואמתני' דהשולח גט קאי דכי היכי דשליח גט יכול לבטלו עד שלא הגיע גט ליד האשה דחוב הוא לה עד שתעשה האשה שליח לקבלה ה"נ שליח מתנה אע"ג דמתנה זכות הוא לו יכול לבטל השלידות קודם שיגיע ליד המקבל שמא יאמר אי איפשי בה ויכול לחזור בו עד שיעשה המקבל שליח לקבלה והיכא דלא ידעינן דעתא דמקבל מתנה קי"ל דהולך כזכי וכן בבעל מתיב' הישן כו' כרכתב בשלישות גט קי"ל דהולך כזכי (נח) ורב יוסף דסמך הלכה במתנה בהולך מתנה לפלוני (נט) ובנוסחא דרבינו אלפס נרמי' בהא כרב. אם מת חולצת ולא מתייבמת מספקא לן אי הולך כזכי או לא ותו לא (ס) ואישתכח בנוסחא אחרינא דליתיה להדיב דקי"ל כר' נתן דאמר הולך לאו כזכי. דהא אמר אביי נקטינן שליח מתנה ה"ה הוא כשליח גט. (סא) למאי נפקא מינה להולך לאו. ולית' לההיא נוסחא דהילכתא כרב דאמר אם מת חולצת ולא מתייבמת. וליכא מאן דפליג עליה בההיא סוגיא (סב) דכולהו רבוותא הכי סבירא להו הולך מנה לפלו' והלך וביקשו ולא מצאו כר' שמעון הנשיא דאמר יחזרו למשלח דהולך לאו כזכי היא כגון דלא ידעינן דעתא דמקבל מתנה ובההיא הוא דפשיטא לן דהולך לאו כזכי הוא אבל היכא דידעינן דעתא דמקבל מתנה דומיא דגט הולך כזכי בממונא לקולא ונבי גט לחומ"א והיינו דלא אתיא ליה תנאי דגט מפלוגתא דר' נתן ול"ק נמי דר' אדר' (סג) דכי פליגי הכא במתנה ולא גלי דעתי' דמקבל פליגי והיינו נמי דאמר שליח מתנה הרי הוא כשליח הגט להוליך לאו כזכי כדפרישית. (סד) וכתב רבינו אלפס דאי אמר זכי במגה זה לכל שניהן משועבד לאותו שנשתלחו לו וכן עיקר (סה) מת משלח יחזיר ליורשי משלח יחזרו וכו' לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו, (סו) ופירשתי בשלישות גט ושלישות ממון. (סז) ירושלמי בריש גמרא דפ' התקבל ר' זעירא בעא ר' מנא אף לענין מתנה כן עושה אדם שליח לקבל דבר שאינו שלו. אמר ליה תמן התורה זיכתה אותה בגיטה והיא עושה שליח לקבל דבר שהוא שלה אית לן מימר במתנה אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו. ועוד מן הדה דא"ר יוסי. ר' יעקב בר זבדי ור' אבהו בשם ר' יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו כו':

כתב בכך ובך דצביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא כשכית ליה כך וכך זוזי בידיה. ואמרית ליה זכי בהון לפלו' דיהבית יתהון ליה מהשתא במתנה שריר וקיימא מתנת עלמא מתנת פרחסי' וקבילנון פלו' ואצנעינון ליה ואודי לנא דקביל להנהו זוזי חכי בהון לפלו' ואמר לנא הוו עלן סהדי וכתובו ותתומו בכל לישנא דזכות' דאנא פלו' חייב לפלו' כך וכך זוזי (א) דקבילית מידן דפלו' ואיתן תחות ידי בפקדונא וכדאתי פלו' איהו וכל דאתי מחסתיה יהיבנא להון בידיה בלא ושום סרבנות' וסה דהוה קדמן כתבנ' ויהבנא לפלו' לסיהוי בידיה לזכו ולראי':

אות ע ערב וערב קבלן

(א) **גרסינן** בפרק גט פשוט הסלה את חבירו על ידי ערב (ב) לא יפרע מן הערב תחילה וק"ל לא יתבע הערב

שער החדש

כמלמת מסו כו' עין כרמב"ם פכ"ב מס': (מא) והא דאמר לו זכי מו הילך כו' קאי על כלל הלכה זו. הא דקאמרינן דזיכוי ע"י אחר מהני דווקא דאמר לו בלשון זכי מו הילך וכו': (מב) וכאמו לכוותא וה"מ במסנה ומכל וגם כו' כ"ל: (מג) וכדאסיקנא בפ"ק דגיטין הולך לאו כזכי. ניפין י"ד כ' ס"ו ס': (מד) כדגרסי' התם הולך מנה למאי חייב לו כו' מס י"ד ס': (מה) כלומר היכא דשליח קיבל עליו אחריות כו' פי"ם בסוס' ד"ה לא דכ"ע כו': (מו) ובנוסחא דידן ש"מ הולך כזכי דילמא בהילך כו' בנוסחא דידן ליתא: (מז) דילמא בהילך ומסתברא מדקאמר דכ"ע הולך כו' כ"ל פי"ם י"ד ס': (מח) וכגון מסנה וגם וגם כו' כ"ה דמס ס"י בד"ה ס"ג דכ"ע כו' ובמוס' שם ד"ה לא דכ"ע כו' ופי"ם בסי' הרמב"ן ומיי' הרמב"ם יפו"ם: (מט) כי מייתי ליה מגמי דהולך ממסנה כו' שם י"ד ב': (נ) לייתי פלוגתא דר' נתן ור' בהדיא דפ' המקבל כו' שם ס"ג ס': (נא) והכא גבי מסנה ס"ל הולך לאו כזכי וגבי גט הולך כזכי כו' כ"ל שם ס"ג ב': (נב) ותו דגרסי' פיטו מחר התם ספק מסונא לקולא הכא ספק איסורא לחומרא ואי ס"ד דרב בהלואה ופקדון לחוד קאמר (נד) לישני ליה גבי הלואה פשיטא וגבי גט ומתנה דהדדי נינהו מסיפקא ליה (נה) והילכך הא דק"ל כרב (דאמר) דידעינן דעתא דמקבל בגון דשוי שליח מעיקרא לגבי מסונא לקולא וגבי גט נמי דשויתיה שליח לחד סבירא ליה דתרתי ונעשה שלוחו ושלוחה וחולצת. וכן הילכתא וצ"ע גבי מסונא אמאי לא אמרי' יחלוקו (נו) דהא גבי שני שטרות היוצאים ביום אחד סבירא לרב כתפסים דאמר יחלוקו דמסיפקא להו. (נז) והא דאמר אביי נקטינן שליח מתנה לאו כשליח הגט למאי נפקא מינה להולך לאו כזכי איכא למיסר אפי' לרב דאמר הולך כזכי קאמר ואמתני' דהשולח גט קאי דכי היכי דשליח גט יכול לבטלו עד שלא הגיע גט ליד האשה דחוב הוא לה עד שתעשה האשה שליח לקבלה ה"נ שליח מתנה אע"ג דמתנה זכות הוא לו יכול לבטל השלידות קודם שיגיע ליד המקבל שמא יאמר אי איפשי בה ויכול לחזור בו עד שיעשה המקבל שליח לקבלה והיכא

הערב תחילה עד שיתבענו הלוה לדין (ג) ואם אמר פרעתי נשבע שבועת היסת והערב פטור (ד) ואם אמר אין לי נכסים ישבע בב״ד שאין לו נכסים וכתב הרב החכיר זצ״ל (ה) אם הלוה גברא אלמא הערב פטור עד שיכפדו בב״ד להתקרב לדין (ו) ואם הודה שחייב נשבע שאין לו הערב חייב (ז) ואם הערב חופש לקנוניא יגלגל על השבועה שהוא חייב ואין לו מה יפרע (ח) אבל הרב ר׳ שמואל כתב לא יתבע לערב תחילה. שלא נעשה ערב אלא אם ימות או יכאן לדין וכשיחייבוהו ב״ד ואין לו מה יפרע דמשמע דסבירא ליה אם ממאן לדין הערב חייב מסתברא כדקא משנינן בפ׳ הניזקין (ט) דהוו ליה נכסים ואישתדוף ש״מ דאי לא אישתדוף והוא גברא אלמא לא משתעי כלישנא קמא לרב צמח ריש מתיבתא אם ברח הבעל חוב וערב אמר תנו לי זמן שאביאנו לדין נותנין לו זמן. אי ידיע היכא איתיה יהבינן ליה זמן כשיעור דאתי ואי לא ידיע יהבינן ליה ל׳ יום (י) ואי מינליא מלתא היכי איתיה יהבינן ליה זיכנא עד דמייתי ליה ואי לא מייתי ליה. (יא) אי אית ליה נכסי לבעל חוב פרע ליה ערב שלא יהא כל אחד ואחד נוטל מעותיו של חבירו וילך לו למדינת הים ואי איתי ערב לבעל חוב לבי דינא אי נמי לבית הכנסת נפטר הערב מפטו. וכן הילכתא ובתשובה (יב) לרב נחשון אי אסתוייה כד נפיק חדא כוכב׳ שפיר דמי לקבולי מינה. ואי לא קיבליה איהו דאפסיד אנפשיה נפטר הערב. ואי בתר דנפקי (יג) ג׳ כוכבי שבת הוה ואפסיק מחייב ערב וכן אמר רב צמח. (יד) ולרב נחשון דאית ליה מטונא על שמעון ואוקים ליה ערבא עד ל׳ יום. אם לא יפרע שמעון אתננהו משלי. ועברו ל׳ יום ויותר והא הביא שמעון הממון לבתר ל״ג יום אתייה הערב לשמעון (טו) ואמר לו ראובן ערב לא מקבילנא תן לי הממון אמר ליה ערבא אי אמרית לו כד ערבי׳ אי מייתית לבתר ל׳ לא מקבילנא מינך לא הוינא ערבא מענתיה מענה (טז) או לא כיון דאית ביה מעכשיו הכל לפי תנאו ורב צמח פליג עליה ואמר אע״ג דאית ביה מעכשיו (ז) כיון דהדר אמר ליה אמר אי מייתית ליה לל׳ יום פטרת ואתייה ואע״ג דאתייה לאחר ל׳ יום וממתבר כרב צמח (יח) ואם אמר על מנת שאיפרע ממי שארצה (יט) יפרע מן הערב (כ) בד״א שאין נכסים ללוה כלומר שאין נכסים ידועין ללוה אבל יש לו נכסים ידועין אע״פ שאמר לו על מנת שאיפרע ממי שארצה לא יפרע מן הערב וקיי״ל כתנא קמא (כא) ודייקא מתניי׳ כרבי שמעון בן חפני מדלא קאמר קבלן אע״פ שלא אמר על מנת שאיפרע ממי שארצה יפרע מן הקבלן ש״מ אעל מנת שאיפרע ממי שארצה קאי. וליכא פלוגתא בין ערב לקבלן אלא ביש נכסים ללוה (כב) דקבלן שיש נכסים ללוה כערב באין לו נכסים אבל בעל מנת שאיפרע ממי שארצה כהודאי נינהו ורבוותא פרשו דקבלן אע״ג דלא אמר על מנת דינו בקבלן (כג) רבי אבן מגש פירש הא דקתני בד״א שאין נכסים ללוה אריש דמתניתין קאי. דלא אמר על מנת שאיפרע ממי שארצה וקאמר בשאין נכסים ללוה לא יתבע לערב עד שיתבע ללוה ואחר התביעה יתבע הערב אבל יש נכסים ללוה אפי׳ לאחר תביעה לא יפרע הערב כלום ואין לי רשות ליפרע מן הערב תחילה. כל זמן שיש נכסים ללוה והני מילי דלא אמר על מנת אבל אמר על מנת אע״פ שיש נכסים ללוה יפרע מן הערב וכיון דאתני אתני. וקבלן אע״פ שיש לו נכסים ולא אמר על מנת יפרע מן הקבלן (כד) אמר רב הונא הלוהו ואני עפ״ח כולן לשון ערבות הן (כה) ותן לו ואני קפ״ח לשון קבלנות הן איבעיא להו הלוהו ואני קבלן תן לי ואני ערב מאי אמר ר׳ יצחק לשון ערבות ערבות לשון קבלנות קבלנית רב חסדא אמר כולן לשון קבלנות הן לבר מהלוהו ואני ערב ורבא אמר כולן לשון ערבות הן לבר מתן ואני קבלן והתי׳ הי׳ גוסחא עתיקא ונוסחא דכתב לבר מתן ואני נותן לאו דסמכא היא (כו) דלא פליגי אלא בהלוהו ואני ערב ותן ואני ערב (כז) וקיימא לן כרבא דאמר הלוהו ואני ערב הלוהו ואני קבלן ותן לו ואני ערב קאמר דהוי לשון ערבות בהלוהו ואני עפ״ח לבר מתן לו (כח) ואני קפ״ח שהן קבלנות ומדדיש מילתא נקט (כט) וכן פסק (ל) רב אחא ורבינו שמואל בן חפני אמר בארבעה קבלנות ושתי לשונות איבעיא לן ורבא סבר כולן לשון ערבות הן וקיימא לן כרבא (לא) אבל רבינו אלפס סבירא ליה כולן דקאמר רבא אכולהו דלעיל קאי. ותן לן ואני נותן לתדיא הוא דהוי קבלן ומסתברא כרב אחא (לב) אמר ליה ר׳ אשי לאמימר תן לו ואני נותן אין ללוה על המזוה

שער החדש

קפ״ד ס׳: (ג) ומסיק תמר פרעתי נשבע כו׳ מיין סי׳ קכ״ם סעיף ס׳ בהג״ה ועי״ש סעיף י״ב ויעיין לקמן סוף ק״ן וע׳ מהכ״ם סי׳ סס״ו: (ד) ומסיק תמר מין לי נכסים וכתב הרב החכיר זצ״ל (ה) אם הלוה גברא מלמא כו׳ עיין בחי׳ הרמב״ן ויעיין רמב״ם סכ״ה מה׳ מלוה ולוה ס״ג וכו׳ קכ״ם סעיף י׳ וכנ״ה סם יעו״ם היטיב: (ו) ומסיק הודה שחייב נשבע שאין לו הערב חייב כו׳ כנ״ל מן ל״ו ומסיק הודה שחייב ונשבע שאין לו הערב חייב כו׳: (ז) ומסיק הערב חופש לקנוניא כו׳. סי׳ קכ״ם סעיף ס׳: (ח) אבל הר״ר שמואל כ׳ לא יתבע כו׳ יעו״ם קפ״ד ב׳ ויעיין בנ״ה סי׳ קכ״ם סעיף ס״ו ועי״ש בסו״ע ובמ״ב ולקמן סוף ס״ו ויעיין לקמן ס׳ מלוה בספר תורת קכ״ב: (ט) דהו״ל נכסים ומתפדיך כו׳. ביתין במ״מ ב׳: (י) ומי מינלית מילתא היכי מיתי׳ כו׳ ולכאורה הוה מצי יתר דהכ׳ ככר כתב זה מי יודיע היכי מיתי׳ כו׳ ויעיין בנמ״ם סמר ל״ה סם ליתא זה: (יא) מי ליתיה ליה נכסי לבע״ח פרע ליה ערב כלא יהא כאו״ם כו׳ וכ״ל ומ״ל מסעם זה כלא יהא כאו״ם כו׳ לכן מחוייב הערב לשלם כו׳ ויעיין בב״י סי׳ קכ״ם סעיף ס״ז וע״י ס״ם בסו״ע סעיף י׳ ולקמן סוף ס״ו ויעיין לקמן ס׳ מלוה בספר תורת קכ״ב: (יב) לכ׳ נמצון מי ממעי׳ כד נפיק חדא כוכבא כו׳ כנ״ל ומייתי בע״ם ויעיין בנמ״ם וכנ״ה סם סעיף י׳ יעו״ם: (יג) ג׳ כוכבי שבת הוה ומחייב ערב כו׳ כנ״ל וע״ש ממתי לא כ׳ דין שבי כוכבי היין בשבת ל״ה ג׳: (יד) ולרב נחשון דאתי ליה מטונא כו׳ כנ״ל: (טו) ומסיק לו לאומן לערב נכלא מקבילנא כו׳ כנ״ל: (טז) או לא מסתבא היין דאית ביה מעכשיו הכל כו׳ כנ״ל: (יז) כיון דהדר אמר ליה אי מייתית ליה כו׳ כנ״ל: (יח) ומסיק תמר ע״מ שאיפרע ממי שארצה כו׳. סם בכ״ב קפ״ג ב׳: (יט) יפרע מן הערב בשבת״ם סם יש נכסים ללוה בין כך ובין כך לא יפרע מן הערב ומוקימנא דמחוסר מחסרא וכבי קמני המלוה סם מביבו ע״י ערב לא יפרע מן שבלא ומסיק תמר ע״מ שאיפרע ממי שארצה יפרע מן הערב בד״ת נמצין נכסים יודעים ללוה אבל סם יש נכסים יודעים ללוה לא יפרע מן הערב וקבלן אע״פ שיש לו נכסים ללוה יפרע מן הקבלן כמב״ג תומר סם יש נכסים ללוה כ׳ ז׳ וז׳ סם כפ״ק כו׳ כנ״ל: (כ) בד״א שאין נכסים ללוה כלומר שאין נכסים ידועים ללוה יש נכסים ידועים: (כג) רבינו מנן מינה״ם סי׳ סס״ו:

המלוה בלום ל"ש אסר על מנת ולא שנא לא אסר על מנת (לג) דכיון דאסר אני שוו נפשיה בעל חוב ופטריה ללוה ולא היא אלא תן לו ואני נותן קבלן הוא ודינו כקבלן ולא מצי למיסר ליה למלוה לך אצל ערב וקבלו. אלא עד שישא ויתן ביד דשוי נפשיה בעל חוב ופטריה ללוה (לד) וכתב רבינו אלפס תרי נווני קבלן הוו תן לי ואני נותן (לה) הוא ניהו קבלן דאית ליה למלוה ליפרע ממאן דבעי. נשא ונתן ביה הוא ניהו קבלן דיכית למלוה (לו) על הלוה כלום. תן לו ואני ערב תן לו ואני קבלן תן לו ואני חייב מסתברא לן דהלכה כרבא דאסר לשון ערבות הן ורבותא קמאי פסקי כריב הונא דאסר לשון קבלנות הן (לז) ואנן כתבינן מאי דסבירא לן הילכך בעי למיכתב בשטר לישנא דקבלנות דאסר ליה הב ליה ואנא קבלן. אי נמי אנא יהיבנא (לח) ואי לא כתב בשטרא הכי אלא קבלן סתמא אי נמי לישנא דמשמע הבי ומשמע הכי דילמא הלוהו ואני קבלן קאמר ואית ליה דין דערבות (לט) וכל היכא דאיכא כפירה בין מלוה לערב נשבע ערב שבועת היסת ופטור ומסתברא דאי אמר תן לו ואני חייב ליתן לך ערבות הוא ולא קבלנות עד דאמר אני אתן לך דחייב אני לאו מילתא פסיקא היא (מ) כדאמרינן בצא תן לו ואמר פרעתי והעדים מעידין אותו שפרע דקרי ליה מילתא פסיקא אבל חייב אתה ליתן לו לאו מילתא פסיקא היא: (מא) ההוא ערבא דיתמי דפרעיה אפוטרופוס מנכסי דיתמי הבי גרסינן בנוסחא עתיקא (מב) ובנוסחא דהשתא גרסינן ההוא ערבא דיתמי דפרעיה ללוה מקמי דליתבעיה ליתמי. אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה ניהו. רב חנא בריה דרב יהושע אמר אימור צררי אתפסיה וקשיא לרבוותא מאי איריא (מג) מקמי דליתבעינהו ליתמי אפילו מעיקרא נמי מה"ט דאין נזקקין כדאמרינן בערבין אין נזקקין לנכסי יתומין אלא לשטר שיש בו רבית בו'. והרב הקדוש זצ"ל מוקים לההוא דערבין ביתומין קטנים והכא בגדולי ולא נהירא לן דאפו גדולים לאו בני מיעבד מצוה ניהו ומסתברא אידי ואידי בקטנים. והאי דקאמר מקמי דליתבעינהו ליתמי דאי תבעינהו ליתמי ויתמי לא פרעי' (מר) אית להו לבי דינא לאוקמי אפוטרופס ולאיפרועי מן הערבו': כדתנן לא יתבע לערב תחילה אלא ילך לו אצל לוה ואם אינו רוצה לפרוע יפרע מן הערב הבא נמי כיון דיתמי לא בצי פרעי אית להו לבי דינא לאיוזדקוקי ולאוקומי אפיטרופוס (מה) כדאמרי' התם אי מזדקיקינן מוקמינן אפטרופוס אבל השתא דפרעיה מקמי דליתבעינהו לא תימא כיון דערי פרעיה נזקקין בי היכי דלא בפטיר הערב קמ"ל דאין נזקקין עד דגדלי יתמי שיהיו בני שלש עשרה שנה דאיטור צררי אתפסה ולאו בני מיעבד מצוה ניהו ואפיקנא דשפתותיהו וכת בשפתיה הילכתא כרב הונא (מו) אבל בשחייב מודה לא אפסיק הילכתא ורבא פסק הילכתא בערכין משום שובר (מז) וקשיא לי מאי טעמא לא אסר איבא בניהו משום שובר ומשום דאסר משום מצוה איבא ולסאן דאסר משום צררי ליכא דלא מיתפים איניש צררי בנו זמניה דאי איתא דאתפים בנו זימני (מח) הא דקיימא לן הילכתא כריש לקיש בהקובע זמן אפי' מיתמי. הניחא לסאן דאסר משום מצוה מוקים לה בגדולים אלא לס"ד משום צררי הא איבא למיחש לצררי (מט) אלא לאו ש"מ ליכא למיחש בנו זימניה והדין סברא דרבינו יעקב (נ) ומסי דלא חיישינן לצררי דהא ידעי במילי דאבוה והילכך לא הוה ליה למיסר איבא בניהו גדולים (נא) ומית בנו זימניה ליכא בין סר ובין סר בגדולים נזקקין בקטנים אין נזקקין (נב) והא דקי"ל הלכתא כריש לקיש בגדולים אבל בקטני' מת בנו זימניה לא נבי משום צררי (נג) דהא נבי אלמנה דהויא תוך זמן חיישינן לצררי אבל רבא דאסר משום שובר לא שנא גדולי' ולא שנא קטנים נבי וכן הילכתא (נר) ותו הקובע זמן פלוגתא הוא. וכתב רבינו אבן מגש הא דאמרי' פריעת בעל חוב מצוה במלוה על פה היא דליכא שיעבוד נכסי'. אבל מלוה בשטר דאיכא שיעבוד נכסים בי דינא מגבי להו

בעל

שער החדש

לרב חסי מן לו כו' כנ"ל שם קע"ד ע': (לג) דכיון דאמר ואני נותן שוו נפשי' כו' כנ"ל: (לד) וכו' רבינו אלפס תרי נווני קבלן הוו תן לי כו' שם בהלכות ופ"ם נרפ"ם סי' ס"ו ע': (לה) הוא ניהו קבלן דאית למלוה על הלוה כלום תן לו ואני קבלן תן לו ואני חייב מסתברא דאי אמר תן לו ואני חייב ליתן לך ערבות הוא ולא קבלנות עד דאמר אני אתן לך דחייב אני לאו מילתא פסיקא היא כדי"ף ז"ל ופסק למע"כ הכי"ף שם לבוותא קמאי דפסקו כר"ה י"ל זאת אומרת על המלוה ג"כ ולא נדיך למע"כ דבינו לעיל מזה כ"ם בדפוסו: (לז) ואנן כתבינן מאי דסבירא לן הילכך בעי למיכתב בשטר לישנא דקבלנות דאסר ליה הב ליה ואנא קבלן. זאת לאמן דבינו ממסכים לרב חמלי דל"ש בכתב על ל"ש ובכ"ג מכתב י"ו ע"ש ביתיב כה' סלוחה: (לח) ואי לא כ' בשטרא הכי אלא קבלן סתמא אי נמי לישנא דמשמע הכי ומשמע הכי דילמא הלוהו ואני קבלן קאמר ואית ליה דין דערבות קמ"נ כ' כר"ה מסורי מיתחרמא כו' וברא"ם סי' מ"ב דלא כאמרו כו' ע"ש בסוף: (לט) וכל היכא דאיכא כפירה בין מלוה למלוה כו' עיין סי' קל"ח סעיף ג': (מ) כדאמרינן בגמ' מן לו ואחר פרעתי והעדים מעידין אותו שפרע דקרי ליה כו' כנ"ל ב"מ י"ג ע' ועיין לעיל מאחר י' ע' ואם ס"ב: (מא) ההוא ערבא דיתמי דפרעיה כו' שם בכ"ב קע"ד ע': (מב) ובנוסחא דהשתא גרסינן ההוא ערבא דיתמי דפרעיה ללוה מקמי דליתבעינהו ליתמי כו' כנ"ל ומכי חזא נוסחא דיתמי יתו"ם: (מג) מקמי דליתבעינהו ליתמי לפי' נמי דמבעינהו נמי מה"מ כו' כנ"ל: (מד) חיים נכו בב"ד לאוקמי אפטרופוס ולא יפרעו מן סתרא כדתנן כו' כנ"ל ודעבד דמז נזקקין לכם ומוקמין לאפטרופוס ולא יפסיד הערב מכל מיני נרפ"ם סי' ד"כ כ' סי' מ' דמין דעבו כן ועיין בסוס' קע"ד ע' ד"ם מקמי דלודעינהו כו' ונמי ק"י סעיף ג' וכנ"ל סעיף ו' (עיין במיוחסים סי' ס' כ"ב דמכותב מדברי רבינו דנוכין מן הערב יעו"ם ומיהו בנוסחת ד' ברבינו וכן מיקר): (מה) כדאמרי' התם אי מזדקיקינן כו' מרבינו כ"ב ב': (מו) מכל מקום לית מיסוק הלכתא כו' עיין בס' שובר פסוס ל"ד ומילך ונס' ביקורס פוס י"ג: (מז) וקשיא לי מ"ט לא אסר איבא בניהו גדולים ולא"ד משום מצוה ליכא ולא"ד משום צררי מיכא מלא וודאי דלא מפסיס כו' כנ"ל: (מח) הא דקי"ל הלכתא כר"ל בקובע זמן אפי' מיתמי כו' ב"ב ב' ב' ועיין לקמן ס' מוב מלוה ע"ם פוס י"ם: (מט) מלא לאו ש"מ ליכא למיחש לצררי בנו זימני כנ"ל עיין בסוס' ב"ב ה' ב' בד"ה. ואפי' מיתמי כו' ובגמ"ם סם סי' מ' יעו"ם סיעיף ובמי סרמב"ן סם ועיין לקמן פוס ע"ם פוס י"ד: (נ) ומסתברא דל"ם בגדולים דסא ידעי במילי כו' כנ"ל וד"ל דבינו ס"ל דאין מס בלוה דבשוך זמנו ל"ם לצררי דבי"מ גדולים ל"ם לצררי דק בקטנים קמנים לפום מיתיב ועיין לעיל בה' שוכר פוס י"ם סיעיף ודע דל"ם מוקי דבינו כך דב"ב ה' ב' בגדולים דוקא ועיין לקמן פוס כ"ב: (נא) ומיהו בנו זימני ליכא דאין למר ובין למר בגדולים מקקין כנ"ל וד"ל דהוקשם לו אפאי לא קאמר מיכא בניהו דאם בנו זימני

(ח"ב)

בעל כרחיה דלה (נה) והכא דערבא פרע ליה לשטרא הוי ע"פ וסתבר' דבשטר' פליגי מדקאמ' בערבין אין נזקקין אלא לשטר שיש בו רבית . ומפרש טעמא משום פריעת ב"ח מצוה ש"מ לשטר שאין בו רבית אין נזקקין ותו רבא נמי דקאמר משום שובר אי במלוה ע"פ מי כתבינן שובר ותו תיפוק לו דאין מקבלין עדי' אלא בפני ב"ד (נו) כדאמרי' בבר חמוה דר' ירמיה בב"ק אלא לאו ש"מ בשטר קאמר (נז) ובקיומין את השטר שלא בפני בע"ד כדפרש' בקיוי' (נח) וחייב טובה דקאמר שהחזה בפני ב"ד (נט) אי נמי שמתו' בב"ד דלא בעינן עדים ועוד כי פריך התם משום היתומים לר' פפא היכי משכחת לה לוקמה במלוה בשטר אלא ודאי במלוה בשטר ואפי' למאן דאמר שיעבודא דאורייתא ה"מ בנדולים . אבל בקטנים לא רמיא שיעבודא אבל מלוה ע"פ דאין נזקקין לאו משום פריעת ב"ח מצוה הוא דתיפוק לי (ס) כיון דליכא שטר' אימור פריעה אבותהן (סא) דמלוה ע"פ דגובה מן היורשין (סב) הא פירשו רבוותא בגון דמית בנו זימנין דאיתבר' דלא פריעה (סג) כדאיתא בירושלמי לקמן ובן כתב הרב צרפתי דפריעת ב"ח מצוה אפילו בשטר משום הין צדק וכן השיב רבינו האיי (סד) דאפילו מלוה בשטר אין נזקקין (סה) ההוא ערבא דעכו"ם דפרעי' לעכו"ם מקמי דלית בעי' ליתמי אסיקנא אפי' למאן דאמר לא חיוש לצררי ח"מ לישראל אבל עכו"ם אי לאו דאתפסיה לצררי מעיקרא לא מיקבל ליה (סו) הילכך אע"פ דמשום פריעת ב"ח מצוה ליכא משום צררי איכא ולא פרעי (סו) ההוא דיינא דפרעיה למלוה מקמי דלית בעי' ללוה סלקיה רב נחמן בריה דר' ייבא אמר רבא מאן חכים למיעבר כי האי מילתא אי לאו רב חנן קא סבר נמטי דבר אוניש אינון ערבין ביה וקי"ל המלו' את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב תחילה (סה) ודוקא דאיתיה בסתא או ברוכתא דאפשר לשדורי ליה ולאודועיה הא לא אפשר נפרע שלא בפניו (סט) דקי"ל כרבא אר"נ דאמר בפ' הכותב אפי' ב"ח שלא יהא כל א' נוטל מעותיו של חבירו והולך לו ויושב במדינת הים (ע) והא דירושל' דאתמר וכי נפרעין מן האדם שלא בפניו (עא) דחאה רבינו אלפס הילכך הוא הדין ליתיה ללוה נפרע מן הערב תחילה בשבועה (עב) וה"מ ביתומין קטנים (עג) אבל בנדולים בין מר ובין מר נזקקין (עד) ואי מלוה על פה נמי גבי והוא דאתברר דלא פרעיה כגון בשהייב מודה ומית בגו זימניה ושמתיה ומית בשטתיה ודוקא מקרקעי ומן הזיבורית ומנכסי דאבוהן (עה) כדאיתא בחוב . (עו) נרסינן בפרק כל הנשבעין ההוא דשכיב ושבק ערבא ומית לוה בחיי מלוה וכו' עד אמו ערבא לאו בתר יתמי אזיל (עז) ומסתברא דערב קבלן הוה דאי ערב דעלמא הא קי"ל לא יתבע לערב תחלה ומלוה הוא דאזיל קמי יתמי אלא בקבלן עסיקי' ואפי' הכי אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו ופטירי (עה) בחזקת הבתים ההוא ערבא דאזל ללוה אמר ליה הב לי מאה זוזי דפרעית למלוה והא שטרא אמר ליה לאו פרעתיך . אמר ליה לאו הדרת שקילתינ' מינאי שלחה רב אדי וכו' עד הילכתא כרב יוסף בווי ות"ם דאמר ליה שקלתינהו מינאי בהלואה . אבל אמר ליה הדרתינהו ניהלך מחמת שיפי ומסקי אכתי איכא לשיעבודא אשטרא (עט) איתמר ערב דכתובה דברי הכל לא משתעבד (פ) קבלן דב"ח פליגי והילכתא בין אית ליה נכסי בשעת הלואה בין לית ליה נכסי משתעבד . ואפי' קבלן דכתובה (פא) ומסתברא דקבלן כערב דב"ח דמי ואי הוה ליה ואישתדוף משתעבד (פב) ואי לא אישתדוף ומלוה אינו רוצה לפרוע לא משתעבד כדמוכח בפרק הניזקין מדקא משנינן התם בדהוה ליה ואישתדוף אבל ערב דכתובה אף על גב דאיכא ליה לא משתעבד מאי טעמא מצוה הוא

דעבד

שער החדש

מיסופים קמנים בסוף הזמן מסטונית דערכין כ"ב ע' דסקיל ומכי סמס מליגא דכ מסי והונלך לסרן דמייכי בחייב סוסה יסו"ם ולמה לס מי' דמייכי בנו זימני' והכניסו דע"כ הסונית בסס מזלת מליגא דכ"ה נרי' דכ'י דלית ליה מסוס לכלי מלמי' בחייב סוסה ומיכו לכ"ע דס"ל סמוס מסוס מכפי לס מהי בחייב סוסה ע"י הסונית מזלת מליגא דכ"ה בחייב דכ"י דסקסס מסוס נרכי ומלמ שני סונית דסמס דמייכי בחמ בנו זימני' ע"כ ס"ל דלכ"ע לס מכני ניסופים קמנים סוך הזמן ומיכ לומר מסוס דכ מסי לס ס"ל כל"ל ע"י מסקו בסוף דבריהם דע"כ כ מסי וכ' יוחנן ס"ל כל"ל יסו"ם ומלמ שני הס"ס דמייכי בנו זימני' ע"כ ס"ל סונית דסס"ם דנס מליגא דכ"ה בחייב דכ"י לס נבי מיסופים קמנים בסוך הזמן . כ"ה ניסולר דבריהם . וכמבמי זס מסוס דסני"ם היסה סס דבריהם בס"ס ומד סוף ומסמע מדבריו דסבין דסמסקסה והמתרץ דסמס סוס ב"ה בחייב דכ"י מכל ז"ס כלל דק דסמסק דסע"ס סוס מקיל ומכי כמס . והדנרים נכונים בעזר"ה . עוד כ' סס הני"ם להקסוס על דבריהם בחמ"כ כסוס דסכיתא ג"כ מכ' יומנן דלמ הוסיף דק כמוכח מסמ מסמע מכל בנו זימני' לס יסו"ם וכ' ע"י הני"ם דכמ מיית מוסד לס הוסיף ולס הזכירם סמס ניחמ דלמ ס"ל כ"י כוונת כ"י דמפי' בדליכם סוס סוכמה סלמ למוס לנכרי ע"ם מסכחנת דמקקין דכיינו דכוכת מסה מסוס מינה מכל נמד מסך סלמ נוונ דמלזה נכו מסמס נרכי לעולם נזקקין יסו"ם כיסב ים לייסב דר"י נמ להוסיף על דב מסי וכמה נמה דב מסי מדה מסיסת דס"י ג"כ מוסב בזה מכל נמה דלמ ס"ל כ"י כוונת ס"ל דמין נזקקין וכייו בנו זימני'. כ"ה כוונת דבכי סמוס') וע"ם לקמן ה' מלוה ע"פ מוס י"ד : (נה) וכמ דמרכנת סרא לי' נסמכת כו' ס"ל מפ"ם ס"ל ק"ל מפ"נ דמקוסס היס סמכ ס"ם נעבי מרכ כו"ל מלוה ע"פ פי' סי' ק"ל מסי ד' וסמי ו' . ולסמולקים סס י"ל דלניך לומר כמן דמרכנת סרא לי' למלוה כוי ע"מ כו' ל"ל דכמוב סי' נפ"ם ופי' לקמן מוס ס"ד ופי' לקמן ה' מלוה נסמכ מוס קמ"ח : (נו) כדלמרינן נבר חמוה דר' ירמי' בב"ק מי' כוי' ל"ל דכמוב סי' נפ"ם ופי' לניל ה' שובר מוס י"ו : (נז) ומקיימין מם בסמכ שלמ נסני נע"ד כדפרימים נקיום . מי' לניל נס' קיום מוס קל"ם : (נח) ומייב מודה דקמכ שהודה נסני ב"ד כו' מי' נסום מרכין כ"כ ב' נד"ס למכ דב כו' דלמ כ"כ ופי' נסי' ק"י סמי' ם : (נט) מ"ש סמפוסו נב"ד דלמ נעיון עדים כו' סלי דלמ נעיון עדים קלי למרוייסו על המודה נב"ד ושל סמפוסו נב"ד . דשוב לם נעיון עדים . דלמי כוס נעיון עדים סם מין מקבלין מדום שלמ נסני נע"ד . ופי"ם נמום' שלמ כ"כ וכנ"ל : (ם) כיון דליכא סמכת מימר פרעי' מכוסן כו' כו' פי' סי' ק"ם סמיף מ' : (סא) דמלוה ע"פ דגובה מן היורשים . ב"ב קע"ו מ' קידושין י"ג ב' נכוסים פ"ח ב' ופי' לקמן ה' מלוה נסמכ מוס ד' : (סב) כם סיימו לכוסמ כעין דמם נבו זימני' כו' סיינו לדיקן דס"ל כל"ל נב"ב ה' ב' מכל ל"ם ס"ל כל"ל וכנ"ל מוס י"ד ודע דסמ דס"ל ל"ם דמלוה ע"פ גובה מן היורשין סיינ לוקמ נבדולים

דעבד ולאו מידי חסריה ודוקא סנה מאתים דלא חסרה ליה . (פג) אבל נרוניא שנותנין זה לזה משתעבד (פד) ואבא לגבי ברא שעבודי משעבדא נפשיה (פה) ורבי לוי פירש שקיבל הערב הנרוניא שהביאה (פו) ולא משתעבד עצמו אלא משום מצוה ולא מידי הסריה (פז) אבל אם היה ערב במתנה לחבירו דליכא מצוה משתעבד הילכך לסברא דרבוותא דסבירא להו דערב בכולהו בעי קנין אפי' מבני חרי ערב דכתובה אף ע"ג דאיכא קנין לא משתעבד ואבא לגבי ברא בקנין משתעבד שלא בקנין לא משתעבד (פח) וקבלן דכתובה סבירא להו אע"ג דלא קנו מיניה משתעבד . אבל בקנין בכולהו משתעבד כדאיתא לקמן (פט) ערב היוצא לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין אסר לו בן ננס אינו גובה לא מבני חרי ולא ממשעבדי . אמר לו ר' ישמעאל למה אמר הרי שהיה חונק את חבירו בשוק ומצאו חבירו ואמר לו הנח לו ואני אתן לך פטור שלא על אמונתו הלוהו . הלוהו ואני אתן לך חייב זמנין אמר רב קודם חיתום שטרות גובה מנכסים משועבדין (צ) לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין ולא קשיא הא דכתב ביה פלו' ערב והא דכתב ביה ופלו' ערב (צא) וכן אמר ר' יוחנן וכן הילכתא (צב) אמר ר' ישמעאל הדרוקה שיתהכם יעסוק בדיני ממונות וישמש את ר' שמעון בן ננס (צג) אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן אע"פ שקילס את ר' שמעון בן ננס הלכה כר' ישמעאל (צד) איבעיא חנוק מאי ת"ש חלוק היה ר' שמעון אף בתוך גובה מנכסים בני חורין . אמר רב יהודה חנוק וקנו מידו משתעבד וגובה מנכסים משועבדין וכי אמרינן דגובה מנכסים בני חורין היכא דלא קנו מכלל דערב דעלמא (צה) לא בעי קנין לגבות מנכסים משועבדין כיון דשיירך נפשיה דשיעבודא בשטרא ופליגא דרב נחמן דאמר דערב דב"ד לא בעי קנין ערב דעלמא בעי קנין למיגבי ממשעבדי (צו) והילכתא ערב בשעת מתן מעות וערב דב"ד לא בעי קנין (צז) ואיכא דגרסי דכולהו בעי לבד מערב ב"ד וסתבר לגבי משעבדי קאמר . אבל לבני חרי לא בעי קנין ואפי' בע"פ (צח) דבהדיא הנאה דקא מהימן ליה גמר ומשעבד דאי משתעבד דקאמר רב הונא סבני חרי קאמר מאי אריא קנו אפי' לא קנו מיניה נמי (צט) דהאמר הלכה בר' ישמעאל אף בחנוק ואי רב יהודה לאיפלוגי אתא הוה ליה למימר והוא דקנו מיניה ואי נמי רב יהודה אמר שמואל חנוק וקנו מידו משתעבד (ק) ואי בדקנו מידו מתני' מאי אתא לאשמועינן ועוד דגרסינן בפ' הגושא בבתובות גבי הייב אני לך מנה בשטר רבי יוחנן אמר חייב וכו' ואמר על זה ליכא כתנאי ערב היוצא אחר חיתום שטרות וכו' ואי איתא היכי סדמי לה לפלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש ליכא ליה התם קנו מיניה הבא לא קנו מיניה (קא) ולא איצטריך למימר ליה דשייך נפשיה בשיעבודא דאורייתא אלא לאו ש"מ ערב דמתני' דלא קנו מיניה (קב) ממא לי תשובה דאיתשיל מקמי רבינו נחשון ומאן דשאיל איתי ליה סברא דיילן ואיהו שדר ליה פירושא ארתינא . ואמר רמתני' ברקנו מיניה ורב יהודה נמי בדקנו מיניה ולא בריר לן ולסברא דרבוותא ערב בלא קנין דפרע ליה לסלוה ולא אודועי' ליה ללוה לא מחייבינן ליה דלא משעבד ושמעתי שמנהג זקנים בנרבונא שעושין ערבות בלא קנין ורבינו תנאל כתב הני כולהו בעי קנין ולא גבי אלא מבני חרי בר מערב בשעת מתן מעות וערב דב"ד דלא בעי קנין והא על כרחין ערב ב"ד גבי ממשעבדי (קג) כדאסיקנא בבבא מציעא דהעמדה בדין כמלוה בשטר דמי לגבות ממשעבדי והילכך הנך דבעו קנין בערב ב"ד בלא קנין וגבי ממשעבדי ובלא קנין מבני חרי (קד) ובתשובה מי שנעשה ערב בקנין או שנעשה קבלן יכול לחזור בו קודם נתינת המעות דלא שיעבד עצמו בקנין אלא לאחר נתינת המעות (קה) והיכא דעבד ערבותא לישראל מעכו"ם בעי נמי קנין ואי לא קני לא משתעבד (קו) ואי מעין עכו"ם ואמר פרעתי הערב פטור אם לא התנה הסלוה על דעת כן העשה הערבות שאהיה נאמן עליך כל זמן שאומר לא נפרעתי ואם כפר עכו"ם עיקר ההלואה והערב טורח שהלות והוא היה ערב מסתברא שהוא חייב (קז) וב"ח דפרט לערב באפי סהדי . צ"ע אי מיפטר מיניה דסלוה אי לא . ומסתברא דהוה ליה כתופס לב"ח במקום שאינו לאחרים (קח) כדפרשתי בשלישות (קט) וערב שהודה ללוה ולוה אמר לא היו דברים מעולם . ערב אינו יכול לחייב הלוה וגובה המלוה מן הערב והלוה נשבע שבועת היסת ומפסיד הערב (קי) ואם טוען הלוה פרעתיך והוצאתי הערב מן הערבות נשבע הלוה שפרעו ונפטרו הלוה והערב דיש לו רשות לפרעו בלא רשות הערב (קיא) אבל אם אמר פרעתיך בתוך הזמן אינו נאמן . ואם מת הלוה אחר זמן ואמרו היתומין אין אנו יודעים נשבעין שבועת הורשין ופטורין והערב נמי פטור (קיב) והיכא שהוא ערב קבלן וכפר הלוה המלוה גובה מן הקבלן ואם טען הלוה פרעתיך לאחר הזמן והוצאתי הקבלן מן הקבלנות וקבלן מורה הקבלנות אבל אינו יודע אם פרעם לוה ואם לאו . איכא מ"ד נשבע לוה שפ"ע ונפטר הוא וקבלן . ואיכא מאן דאמר כיון שהוא קבלן נשבע מלוה שלא נפרע וגובה מן הקבלן וקבלן חוזר וגובה מן הלוה שלא היה לו לפורעו אלא בעדים ואיכא מאן דאמר כיון שאין גובה הקבלן מן הלוה (קיג) אלא בשבועה מפטר הוא מן הלוה והקבלן שחרי לא התנה לו שלא יפרע לו אלא בפני קבלן או בעדים וכיון דשייך הלוה בתוב שהמלוה יכול לתובעו . נשבע לוה ופקע לוה וקבלן מן התביעה וצ"ע לרב המחבר (קיד) אבל דקבלן שאין לו על הלוה

שער החדש

דבקנו מידו דמייב . מכל מ לעיין דיוסר סו"ל להקנות מס כן ממש מלינ בן נגם (ומולי לפי דלים מלכתא כוותיה) ; (קא) ולא מצמיך למימר ליה דשייך בממבודא דמוייתא כו' כל"ל כמוכח ק"כ ב' : (קב) ממא לי תשובה למימבל מקמי רבינו נחשון ומאן דשאיל איתי ליה סברא דילן ואיהו שדר ליה פירושא ארתינא . ואמר רמתני' ברקנו מיניה ורב יהודה נמי בדקנו מיניה ולא בריר לן ולסברא דרבוותא ערב בלא קנין דפרע ליה לסלוה ולא אודועי' ליה ללוה לא מחייבינן ליה דלא משעבד ושמעתי שמנהג זקנים בנרבונא שעושין ערבות בלא קנין ורבינו תנאל כתב הני כולהו בעי קנין ולא גבי אלא מבני חרי בר מערב בשעת מתן מעות וערב דב"ד דלא בעי קנין והא על כרחין ערב ב"ד גבי ממשעבדי (קג) כדאסיקנא בבבא מציעא דהעמדה בדין כמלוה בשטר דמי לגבות ממשעבדי והילכך הנך דבעו קנין בערב ב"ד בלא קנין וגבי ממשעבדי ובלא קנין מבני חרי (קד) ובתשובה מי שנעשה ערב בקנין או שנעשה קבלן יכול לחזור בו קודם נתינת המעות דלא שיעבד עצמו בקנין אלא לאחר נתינת המעות (קה) והיכא דעבד ערבותא לישראל מעכו"ם בעי נמי קנין ואי לא קני לא משתעבד (קו) ואי מעין עכו"ם ואמר פרעתי הערב פטור אם לא התנה הסלוה על דעת כן העשה הערבות שאהיה נאמן עליך כל זמן שאומר לא נפרעתי ואם כפר עכו"ם עיקר ההלואה והערב טורח שהלות והוא היה ערב מסתברא שהוא חייב (קז) וב"ח דפרט לערב באפי סהדי . צ"ע אי מיפטר מיניה דסלוה אי לא . ומסתברא דהוה ליה כתופס לב"ח במקום שאינו לאחרים (קח) כדפרשתי בשלישות (קט) וערב שהודה ללוה ולוה אמר לא היו דברים מעולם . ערב אינו יכול לחייב הלוה וגובה המלוה מן הערב והלוה נשבע שבועת היסת ומפסיד הערב (קי) ואם טוען הלוה פרעתיך והוצאתי הערב מן הערבות נשבע הלוה שפרעו ונפטרו הלוה והערב דיש לו רשות לפרעו בלא רשות הערב (קיא) אבל אם אמר פרעתיך בתוך הזמן אינו נאמן . ואם מת הלוה אחר זמן ואמרו היתומין אין אנו יודעים נשבעין שבועת היורשין ופטורין והערב נמי פטור (קיב) והיכא שהוא ערב קבלן וכפר הלוה המלוה גובה מן הקבלן ואם טען הלוה פרעתיך לאחר הזמן והוצאתי הקבלן מן הקבלנות וקבלן מורה הקבלנות אבל אינו יודע אם פרעם לוה ואם לאו . איכא מ"ד נשבע לוה שפ"ע ונפטר הוא וקבלן . ואיכא מאן דאמר כיון שהוא קבלן נשבע מלוה שלא נפרע וגובה מן הקבלן וקבלן חוזר וגובה מן הלוה שלא היה לו לפורעו אלא בעדים ואיכא מאן דאמר כיון שאין גובה הקבלן מן הלוה (קיג) אלא בשבועה מפטר הוא מן הלוה והקבלן שחרי לא התנה לו שלא יפרע לו אלא בפני קבלן או בעדים וכיון דשייך הלוה בתוב שהמלוה יכול לתובעו . נשבע לוה ופקע לוה וקבלן מן התביעה וצ"ע לרב המחבר (קיד) אבל דקבלן שאין לו על הלוה

הלוה כלום יש לרון הלוה ברין שליח :

כתב בכך וכך איך אסר לנא הוו עלי סהדי וקנו מינאי וכתובנו בבל לישנא דזכותא והבו ליה לפלו' דצביתי ברעות נפשאי והויתי ערבא דפלו' על פלו' דאווזף מיניה כך וכך וקא הוה ליה לאיפרועי יתהון וכדו השתא אנא משעבדנא ליה דאי לא פרע ליה ליום פלו' אנא פרענא ליה מן דילי בלא שום טעותא ומרבנותא ולא יהא לי רשות לעכובי ולאחורי יתהון ואי מעכבנא יהא ליה (א) רשותא לפלו' דנן לאסנוי יתי לשחוד ולאשחודי בממונא ועלי לשלומי כל פסידא ושוחדא דעביד על ממונא דא כי היכי דלא ליפסוד (ב) וכל אימת דלא קריע שטרא או דלא כתיב אגבייה דפריע הוא לאו כל כמיניה דפלו' למיסר שטרא פריעא הוא וליתהמן פלו' וידתיה בתרייה עלי ועל ירתאי בתראי לאיתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודקנינא דאית להון אתרויה ודלי' להון אחריו כולהון יהון אתראין וערבאין על שטרא דא כהוסר כל שטרי ערבותא דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסכתא ודלא כטופסא דשטרי (ג) וקנינא מפלו' וכל מה דכתב ומפרש לעיל בסנא דכשר למיקניא ביה ואי בשעת מתן מעות דלא בעי קנין כותב הוו עלי סהדי וכתובו וחתומו דצביתי ברעות נפשאי והויתי ערב לפלו' על פלו' דאווזף מיניה כך וכך על פומי ובהרסנותא דילי ואנא משתעבדנא ליה עד דפרע יתהון ליה ואי לא פרע ליה כו' . ואי ערב קבלן הוא כותב והויתי ערב קבלן על פלו' דאווזף מיניה כך וכך בהרסנותא דילי ואמרי' ליה הב ליה ואנא קבלן ואי לא פרע כו' . ותמיהא לי בחיבור הרב שכתב בערבות בשעת מתן מעות נעשה קבלן והרי הוא אינו קבלן אלא בלשון קבלנות :

אות עין עיסקא (א) והוא באות בית ה"ב"מ"ה אות חית הוב

והוא נחלק לג' חלקים . חלק א' מלוה בשטר :

(א) **גרסינן** בפ' גט פשוט המלוה את חבירו בשטר (ב) נובה מנכסים משועבדים ע"י ערב נובה מנכסים בני חורין . הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב נובה מנכסים בני חורין (ג) אמר עולא דבר תורה אחד מלוה בשטר ואחד מלוה על פה . נובה מנכסים משועבדים (ד) ואסיקנא מלוה בשטר נובה מן היורשים (ה) גרסי' בפרק שבועת העדות . אמר רב פפא האי מאן דמפיק שטרא אחבריה ואמר ליה שטרא פריעא הוא לאו כל כמיניה ואי אמר ליה אישתבע לי מישתבע ליה ואי טעין לי' אין ואי לא לא . ואי צורבא מרבנן לא מיזדקקינן ליה

(ו) ואי תרוויהו צורבא מרבנן צריכה (ז) וכתב רב אלפס מסתברא כמ"ד שבועה דרב פפא כעין דאוריי' היא דומיא דפוגם את שטרו (ח) ומסתברא דוקא דאמר בטענת בריא דפריעא הוא אבל בטענ' שמא לא והיכא דאתי להו בטענ' בריא וסלוה בשמא ואמר איני יודע איכא מ"ד אין נשבעין על טענת שמא(ט) כדגרס' מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו יהא מונח עד שיבוא אליהו . אלמא אין בו כח לתובעו . וליכא על הלוה אלא חרם סתם ואיכא מאן דאמר נשבע מלוה שאינו יודע וגובה . כי היכי דיורשים נשבעים שבועת היורשין שאינן יודעין בעדעון ואיכא מאן דאמר לא דמי ליורשין דהוה ליה בהשוד דמפיק שטרא שאינו יכול לישבע דפקע שטרא ונשבע הלוה שבועת היסת ופטור (י) ומסתברא כלישנא קמא דלא דמי להשוד (יא) דהתם בטענת בריא אתי ולא גרע מסלוה אבל הכא דטענת שמא הוא איתרע שטרא . וליכא שבועה כלל והיכא דתרוויהו אתו בטענת בריא (יב) ואמר לא בעינא אישתבועי בחפנא דל לשטרא תישתבע ותיפטר אע"ג דלא מפכינן שבועה אלא מנתבע לגבי תובעהני מילי כעין דאוריית' אבל הכא לא גרע מסלוה על פה (יג) והוא הדין לכל הנשבעין ונוטלין דקאתו בטענת בריא וכן כתב רבינו האי ואי אסר ליה אידך לא בעינא לאישתבועי תישתבע את ושקול דינא קאמר ליה ותשובה לשר שלום ור' שמעון קיירא היכא דמית מלוה ושעין לוה פריעא הוא ואי הוה אבוכון קיים מישתבע ליה כיון דליתיה למלוה מישתבע לוה ומיפטר ואי בעי לוה מישתבע יורש שבועת היורשין (יד) ומסתברא כרגרסינן בסוף פירקין וכן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה . ואקשינן יתומין ממאן . אילימא מלוה השתא אבוהון שקיל בלא שבועה אינהו בעי שבועה . ואיצטריך לאוקומה יתומין מן היתומי . ולא אוקמה כרקס"ד . וכגון דאמר להו אישתבעי ש"מ דאינהו לא שקלי בשבועת היורשין . (טו) אלא דתשובת רבינו אלפס אמר כל זמן שתבעו היתומין לאחר עם שטר ומעז פרוע הוא נשבע שבועת היורשין בין שתובעין יתומין בין שתובעין אינן יתומין (טז) ירושלמי מת הלוה המלוה נשבע ליורשין ואפי' מת המלוה (יז) יורשי מלוה נשבעין ללוה בלומר יורשי לוה וכשמת לוה אחריו . אבל מת לוה תחילה ואחר כך מת המלוה אין אדם מוריש שבועה לבניו (יח) שמע ר' יוחנן ואמר ויאכל הלוה וחדי (יט) וכתב רבינו אבן מגש דטעין שטרא פריעא הוא . אבל אם יטעון דאית בה צד רבית או שלא נפלתי כך מזה המעון (כ) ואי נמי שטר מחילה זה (כא) לאו כל כמיניה לאשבועי . ומסתמא אי פקח איזך ניסא שטרא פריעא הוא ולגלגל כל טענתא . ואמר רב צמח גאון משכון ביד מלוה דינו כשטר (כב) כדכתב בחלק ג' והטוכר שטר לחבירו (כג) ואמר ליה

שער החדש

כל"ק דל"ד למסוד כו' עי' סי' ס"ט וכ"ך סם וכ"מ שער נ"ג ח"מ :
(יא) דסתם בטענת בדי אתם ולא נגע במלוה ס"ע אבל הכא כו' כל"ל וכ"ל לפכי לא בעיכה הלוה ליטען כלל רק בחלם סתם סבי :
(יב) ואמר לא בעיכה למתכתבי בחפצא כו' עי' סימן ס"ב סעיף מ' ועי' בם' ממדה גנוזה סי' קל"ו ומם"ב דלא מפקיק שטרא אלא מנתבע כו' עי' לקמן הלכות מלוה ס"ע סוף קמ"ב) : (יג) וה"ה לכל הנשבעין ונוטלין דקאתו בטענת בדי כו' עי' בסי' ס"ו סעיף י"ב ושם בם"ך ועי' הלכות מלוה ס"ע סוף קס"ב (וכ"ל ואי לא נמי הלוה ליטען בטענת שטרא פריעא הוא ולגלגל כל טענתא . ואמר רב צמח גאון משכון ביד מלוה דינו כשטר (כב) כדכתב בחלק ג' והטוכר שטר לחבירו (כג) ואמר ליה

מ"ג ב' דהלוה בטענת ונשטר ומלוה בטענת שלא בשטר והקבלן מייב לשלם מלוה . ועי' לקמן בהל' תוב בחלק מלוה בשטר סוף כ"ח : (א) דשומם לשלוני דן לחזמוני יתי לשחוד ולשחודי בממונא כו' כל"ל מו כ"ל לחזמויי יתי לשחוד כו' וכ"ל להזמין חומי לדין לפני המוסל : (ב) וכל חימת דלא קריע שטרא מו דלא כמיב אגבי' דפריע הוא לאו כל כמיני' דשלוני למימר כו' כ"ל לא מהימן הלוה למימר שכוח הוא וקאי אל השטר . וויתר נראה כי ס"ם הוא וכ"ל וכל חימת דלא קריע שטרא מי דלא כתוב אגבי' דשכוח הוא לאו כל כמיניה למימר שטרא וקאי על השטר שכוח הוא : (ג) וקנינא מפלוני ככל מה דכתוב ומפורש לעיל כו' כל"ל : (א) והוא בחות כ"ף כל"ל כ"ל בחות כים לקמן בחכמ"ה . מו כ"ל בחות כים :

ואתה רחום אשר בראת עולמך בעשרה מאמרים
תשקיף בחמלתך בנו"ע קדושים איתנים וצורים
העמוסים מני בטן תשא אותם על כנפי נשרים
תביאמו ותטעמו אל נחלתך בהר מרום הרים .

(א) גרסינן בשרק ג"ם המלוה את חבירו בשטר כו' עי' לעיל מאמר ד' חות מ' : (ב) גובה מנכסים משועבדים ע"י מדים גובה מנכסים ב"ח כו' כל"ל : (ג) אמר עולא ד"ח מ' מלוה כו' ב"ב קע"ה ב' : (ד) ואסיקנא מלוה בע"פ גובה מן סיוסים כו' כל"ל שם קע"ו מ' ועי' לעיל כ' שכב חות ס"ח : (ה) גרסינן בשרק שבועת הדיינין אמ"ם האי מאן כו' כל"ל שבועת מ"ח מ' ועי' לקמן חות ס"ד : (ו) ואי תרוויהו צורבא מרבנן צריכה כו' עי' סימן ס"ב סעיף ז' : (ז) וכתב רב אלפס מסתברא כמ"ד שבועה דרב פפא כעין דאוריי' היא דומיא דפוגם את שטרו (ח) ומסתברא דוקא דאמר בטענת בריא דפריעא הוא אבל בטענ' שמא לא והיכא דאתי להו בטענ' בריא וסלוה בשמא ואמר איני יודע איכא מ"ד אין נשבעין על טענת שמא(ט) כדגרס' מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו יהא מונח עד שיבוא אליהו . אלמא אין בו כח לתובעו . וליכא על הלוה אלא חרם סתם ואיכא מאן דאמר נשבע מלוה שאינו יודע וגובה . כי היכי דיורשים נשבעים שבועת היורשין שאינן יודעין בעדעון ואיכא מאן דאמר לא דמי ליורשין דהוה ליה בהשוד דמפיק שטרא שאינו יכול לישבע דפקע שטרא ונשבע הלוה שבועת היסת ופטור (י) ומסתברא כלישנא קמא דלא דמי להשוד (יא) דהתם בטענת בריא אתי ולא גרע מסלוה אבל הכא דטענת שמא הוא איתרע שטרא . וליכא שבועה כלל והיכא דתרוויהו אתו בטענת בריא (יב) ואמר לא בעינא אישתבועי בחפנא דל לשטרא תישתבע ותיפטר אע"ג דלא מפכינן שבועה אלא מנתבע לגבי תובעהני מילי כעין דאוריית' אבל הכא לא גרע מסלוה על פה (יג) והוא הדין לכל הנשבעין ונוטלין דקאתו בטענת בריא וכן כתב רבינו האי ואי אסר ליה אידך לא בעינא לאישתבועי תישתבע את ושקול דינא קאמר ליה ותשובה לשר שלום ור' שמעון קיירא היכא דמית מלוה ושעין לוה פריעא הוא ואי הוה אבוכון קיים מישתבע ליה כיון דליתיה למלוה מישתבע לוה ומיפטר ואי בעי לוה מישתבע יורש שבועת היורשין (יד) ומסתברא כרגרסינן בסוף פירקין וכן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה . ואקשינן יתומין ממאן . אילימא מלוה השתא אבוהון שקיל בלא שבועה אינהו בעי שבועה . ואיצטריך לאוקומה יתומין מן היתומי . ולא אוקמה כרקס"ד . וכגון דאמר להו אישתבעי ש"מ דאינהו לא שקלי בשבועת היורשין . (טו) אלא דתשובת רבינו אלפס אמר כל זמן שתבעו היתומין לאחר עם שטר ומעז פרוע הוא נשבע שבועת היורשין בין שתובעין יתומין בין שתובעין אינן יתומין (טז) ירושלמי מת הלוה המלוה נשבע ליורשין ואפי' מת המלוה (יז) יורשי מלוה נשבעין ללוה בלומר יורשי לוה וכשמת לוה אחריו . אבל מת לוה תחילה ואחר כך מת המלוה אין אדם מוריש שבועה לבניו (יח) שמע ר' יוחנן ואמר ויאכל הלוה וחדי (יט) וכתב רבינו אבן מגש דטעין שטרא פריעא הוא . אבל אם יטעון דאית בה צד רבית או שלא נפלתי כך מזה המעון (כ) ואי נמי שטר מחילה זה (כא) לאו כל כמיניה לאשבועי . ומסתמא אי פקח איזך ניסא שטרא פריעא הוא ולגלגל כל טענתא . ואמר רב צמח גאון משכון ביד מלוה דינו כשטר (כב) כדכתב בחלק ג' והטוכר שטר לחבירו (כג) ואמר ליה

(ט) כדגרסינן מלוה בשטר בין שלוטיו כו' כ"מ כ' מ' : (י) ומסתברא

ליה פרוע הוא וכו' במחילה (כד) נרסינן בפרק הכותב אביתי ברית דר' אבהו הוה מסיק זוזי בי חנואי שדרינהו ביד רב חמא אול פרעינהו . אמר ליה הב לי שטרא . אמר ליה סיטראי נינהו וכו' ולענין שלומי שליח בין אמר ליה שקול שטרא והב זוזי ובין אמר ליה הב זוזי ושקול שטרא משלם ורוקא דאמר ליה שקול שטרא . אבל לא אמר ליה שקול שטרא (כה) לא מיחייב . ואי נמי לא אמר ליה פרעינהו באפי סהדי לא מיחייב למפרע באפי סהדי (כו) דהא בעל הבית דאמר לחנווני תן לבני סאתים היטין ויהיב להו לפועלים דלאו באפי סהדי לא מחייב דקתני התם הוא נשבע ונוטל והן נשבעין ונוטלין (כז) וגרסינן נמי בקידושין האומר לשנים צאו וקדשו לי את האשה הן הן שלוחין הן הן עדין וכן בגירושין וכן בדיני ממונות (כח) ואסיקנא מישתבעי עדים דיהיבנא ליה ומישתבע מלוה דלא שקיל ופרע ליה לוה למלוה ש"מ דלא מחייב מלוה למפרע באפי סהדי מאי טעמא כיון דאיהו גופיה איפרע להו לא בעי סהדי שליח נמי לא מחייב (כט) וברורי' לה בפקדון ומסקנא הוא הרין דעד אחד שליח דמישתבע דפרע ומישתבע מלוה דלא שקיל ופרע ליה לוה למלוה (ל) גרסינן בפרק שבועת העדות ההוא דאמר לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך והא שטרא אמר ליה ולאו פרעתיך . אמר ליה הנהו סיטראי נינהו . אמר רב נחמן איתרע שטרא (לא) רבי' האיי ורבינו שרירא בטיל שטרא לגמרי ומישתבע שבועה דלית ליה גביה ולא מידי ומיפטר והני מילי דפריעה באפי סהדי . אבל לא פריעה באפי סהדי מיגו דיכול למימר לא היו דברים מעולם יכיל למימר סיטראי ניגהו והוה ליה כמאן דמסיק שטרא אחבריה ואמר ליה אידך פריעא הוא דלאו כל כמיניה (לב) ואע"ג דקיימא לן דלא אמרינן מיגו אלא לאוקמי כדאיתא בפרק חזקת הבתים הכא נמי כיון דלאוקמי שטרא הוא אמרינן מיגו ואבתי איתיה לשיעבודא דשטרא (לג) דהא דאמר התם הילכתא כרב יוסף בזוזי משום דהאי שטרא חספא בעלמא הוא . הא לאו הכי אמרינן מיגו לקיומי שטרא וכן הילכתא (לד) וכתב רבינו אבן מגש דוקא דהני סהדי דפרעינהו קמייהו אמרי דבתורת פירעון יהבינהו ניהליה . אבל אי לא ידעי אי לפקדון או למתנה מיגו דאו בעי אמר פקדון או מתנה הוו (לה) כי אמר סיטראי נינהו מהימן : נרסינן בשבועות העדות מנה מניתי לך בפני פלו' ופלו' ועדים רואין אותו מהו . אמר ליה רב המנונא (לו) והלה מה טוען . אי אמר במתנה יהבינהו כי עדים רואין אותו מאי הוי אלמא אע"ג דאיכא סהדי דיהיב ליה זוזי בזוז דלא ידעי במאי יהבינהו ניהליה אי במתנה או לא מצי למימר מתנה הוו ואוקים ממונא בידיה הכא נמי לא שנא דמוקמינן שטרא אחזקה וצריכא עיוינא דאיכא למימר (לז) דלא אמר מיגו . כי האי גוונא מתמא לא עביד אינש דיהיב מתנה לחבריה (לח) בקמי דליפרע ליה לחובה דילמא דטענתא דמיחזי כשיקרא הוא (לט) כההוא דאיתא במחאה בהלבות אומן (מ) גרסי' בכתובות בפ' בתרא המוציא שטר חוב על חבירו והלה מוציא שמכר לו את השדה . אדמון אומר יכול לומר לו אלו היתי חייב לך היה לך ליפרע את שלך כשמכרת לי את השדה וחכמים אומרים זה היה פיקח שמכר לו את הקרקע (מא) מפני שיכול למשכנו עליו ומסתמא באתרא דיהבי זוזי והדר כתבי שטרא דכולי עלמא לא פליגי דמצי אמר ליה היה לך ליפרע את שלך כי פליגי באתרא דכתבי שטרא והדר יהבי זוזי אדמון סבר איבעי ליה למימר טודעא אשטרא . ורבנן סברי חברך חברא אית ליה וקי"ל ברבנן (מב) וש"מ דכתבינן מידעא כי האי גוונא בדאיתא באות כם (מג) שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה אדמון אומר יכול לומר לו אילו חייב הייתי לך כיצד אתה אומר לוה ממני וחכמים אומרים זה גובה וזה גובה (מד) איתמר שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה רב נחמן אמר זה גובה וזה גובה . ורב ששת אמר אפוכי מטרתא לפה לי וכו' : ירושלמי (מה) שנים שהוציאו שטר חוב זה מנה וזה מאתים חלוקת רב נחמן ורב ששת . רב ששת אמר יוציא מנה בנגד מנה ויפרע מנה ויליף לה מן הדא דתנן שנים שווירים תמים שחבלו זה בזה משלמין במותר חצי נזק . רב נחמן אמר זה גובה וזה גובה (מו) יליף ליה מרבנן ואדמון דרבנן ואדמון מודו שיוציא מנה כנגד מנה אלא בנין דתנינא אדמון אומר וכו' לפיכך צריך למימר זה גובה שטר חוב וזה גובה שט"ח כחל של ר' בק' ושל ק' לא כחל פ"ר יוציא מנה כנגד מנה שכבר יצא מנה כנגד מנה מ"ד זה גובה וזה גובה אותו שמחל אין גובה ואותו שלא מחל גובה כתב של מאתים בשטר ושל מנה לא כתב מ"ד יוציא מנה כנגד מנה כבר יצא מנה כנגד מנה מ"ד זה גובה וזה גובה אותו שכתב אינו גובה (מז) ת"ר המוציא שטר חוב על חבירו כתוב בבל מגבהו ממעות בבל בא"י מגבהו ממעות א"י ואע"פ

שער החדש

מחילה יכופר זה לי"ט יעו"ש בחוש כ"ב : (כד) בגרסינן בפרק הכותב אביתי אביתי בני דר' אבהו הוה מסיק זוזי בי חנואי שדרינהו ביד רב חמא כיון דלא אמר לי' פרעינהו באפי סהדי כו' כל"ל עי' פי' ל"מ פעיף מ' : (כו) דהא כתב"ע דאמר להנווני תן לבני סאתים מעיס תן לפועלי פלג מעות ויהיב להו לפועלים כו' כל"ל שנועות מ"ם מ' ועי' כ"מ כ: פ' : (כז) וגרסינן נמי בקדושין האומר לשנים צאו וקדשו לי וכן בגירושין וכן בדיני ממונות (כח) ואסיקנא מישתבעי עדים דיהיבנא ליה ומישתבע מלוה דלא שקיל ופרע ליה לוה למלוה ש"מ דלא מחייב מלוה למפרע באפי סהדי מאי טעמא כיון דאיהו גופיה איפרע להו לא בעי סהדי שליח נמי לא מחייב (כט) וברורי' לה בפקדון ומסקנא הוא הרין דעד אחד שליח דמישתבע דפרע ומישתבע מלוה דלא שקיל ופרע ליה לוה למלוה (ל) גרסינן בפרק שבועת העדות ההוא דאמר לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך והא שטרא אמר ליה ולאו פרעתיך . אמר ליה הנהו סיטראי נינהו . אמר רב נחמן איתרע שטרא (לא) רבי' האיי ורבינו שרירא בטיל שטרא לגמרי ומישתבע שבועה דלית ליה גביה ולא מידי ומיפטר והני מילי דפריעה באפי סהדי . אבל לא פריעה באפי סהדי מיגו דיכול למימר לא היו דברים מעולם יכיל למימר סיטראי ניגהו והוה ליה כמאן דמסיק שטרא אחבריה ואמר ליה אידך פריעא הוא דלאו כל כמיניה (לב) ואע"ג דקיימא לן דלא אמרינן מיגו אלא לאוקמי כדאיתא בפרק חזקת הבתים הכא נמי כיון דלאוקמי שטרא הוא אמרינן מיגו ואבתי איתיה לשיעבודא דשטרא (לג) דהא דאמר התם הילכתא כרב יוסף בזוזי משום דהאי שטרא חספא בעלמא הוא . הא לאו הכי אמרינן מיגו לקיומי שטרא וכן הילכתא (לד) וכתב רבינו אבן מגש דוקא דהני סהדי דפרעינהו קמייהו אמרי דבתורת פירעון יהבינהו ניהליה . אבל אי לא ידעי אי לפקדון או למתנה מיגו דאו בעי אמר פקדון או מתנה הוו (לה) כי אמר סיטראי נינהו מהימן : נרסינן בשבועות העדות מנה מניתי לך בפני פלו' ופלו' ועדים רואין אותו מהו . אמר ליה רב המנונא (לו) והלה

מה טוען . אי אמר במתנה יהבינהו כי עדים רואין אותו מאי הוי אלמא אע"ג דאיכא סהדי דיהיב ליה זוזי בזוז דלא ידעי במאי יהבינהו ניהליה אי במתנה או לא מצי למימר מתנה הוו ואוקים ממונא בידיה הכא נמי לא שנא דמוקמינן שטרא אחזקה וצריכא עיוינא דאיכא למימר (לז) דלא אמר מיגו . כי האי גוונא מתמא לא עביד אינש דיהיב מתנה לחבריה (לח) בקמי דליפרע ליה לחובה דילמא דטענתא דמיחזי כשיקרא הוא (לט) כההוא דאיתא במחאה בהלבות אומן (מ) גרסי' בכתובות בפ' בתרא המוציא שטר חוב על חבירו והלה מוציא שמכר לו את השדה . אדמון אומר יכול לומר לו אלו היתי חייב לך היה לך ליפרע את שלך כשמכרת לי את השדה וחכמים אומרים זה היה פיקח שמכר לו את הקרקע (מא) מפני שיכול למשכנו עליו ומסתמא באתרא דיהבי זוזי והדר כתבי שטרא דכולי עלמא לא פליגי דמצי אמר ליה היה לך ליפרע את שלך כי פליגי באתרא דכתבי שטרא והדר יהבי זוזי אדמון סבר איבעי ליה למימר טודעא אשטרא . ורבנן סברי חברך חברא אית ליה וקי"ל ברבנן (מב) וש"מ דכתבינן מידעא כי האי גוונא בדאיתא באות כם (מג) שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה אדמון אומר יכול לומר לו אילו חייב הייתי לך כיצד אתה אומר לוה ממני וחכמים אומרים זה גובה וזה גובה (מד) איתמר שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה רב נחמן אמר זה גובה וזה גובה . ורב ששת אמר אפוכי מטרתא לפה לי וכו' : ירושלמי (מה) שנים שהוציאו שטר חוב זה מנה וזה מאתים חלוקת רב נחמן ורב ששת . רב ששת אמר יוציא מנה בנגד מנה ויפרע מנה ויליף לה מן הדא דתנן שנים שווירים תמים שחבלו זה בזה משלמין במותר חצי נזק . רב נחמן אמר זה גובה וזה גובה (מו) יליף ליה מרבנן ואדמון דרבנן ואדמון מודו שיוציא מנה כנגד מנה אלא בנין דתנינא אדמון אומר וכו' לפיכך צריך למימר זה גובה שטר חוב וזה גובה שט"ח כחל של ר' בק' ושל ק' לא כחל פ"ר יוציא מנה כנגד מנה שכבר יצא מנה כנגד מנה מ"ד זה גובה וזה גובה אותו שמחל אין גובה ואותו שלא מחל גובה כתב של מאתים בשטר ושל מנה לא כתב מ"ד יוציא מנה כנגד מנה כבר יצא מנה כנגד מנה מ"ד זה גובה וזה גובה אותו שכתב אינו גובה (מז) ת"ר המוציא שטר חוב על חבירו כתוב בבל מגבהו ממעות בבל בא"י מגבהו ממעות א"י ואע"פ

ואעפ״י שהוציא במקום אחר . דבתר שיעבודא אזלינן (מה) כתב בו עיר פלוני במקום שהוציא מגבהו . כתב בו כסף סתם מה שירצ׳ מנבהו וכתב בו מטבע משא״כ בכתוב׳ אהייא (מט) אמר ר׳ משרשי׳ אריישא ופפירש בכתוב׳ (נ) גרסינן בפרק שנים אוחזין טלעים דינרין טלוה אומר חמש ולוה אומר שלש ר׳ שמעון בן אלעזר אומר הואיל והודה בסקצת השבע ישבע ר״ש אומר אינו אלא כמשיב אבידה ופטור ואסיקנא התם שתים נמי פטור דשטר חילך הוא (נא) והילך פטור כדאית׳ במלוה על פה (נב) וש״מ דאי אמר ליה מנה לי בידך נ׳ בשטר וג׳ על פה . ומודה נ׳ בשטר ובפר ליה נ׳ דעל פה הוה ליה כשוענו כלים וקרקעות . והודה בקרקעות ובפר בכלים ונשבע שבועת היסת על שכפר ופטור (נג) ועדות בקנין נמי כשטרא . גרסינן בפרק יש נוחלין שלח ליה רבי אבא לרב יוסף בר חמא המוציא שטר חוב על חבירו (נד) ומלוה אומר לא פרעת כלום וכו׳ . במאי בית . גרסינן בפרק גט פשוט כתוב בו (נה) זוזין מאה דאינון סלעין כוי בכתיבת שטר מי שבא (נו) ואמר אבד שטר חיבי בהתפסת שטר הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו (נז) גובה מנכסים בני חורין מסתמא כגון אני פלו׳ לויתי מנה מפלו׳ בשנת כך וכך אע״פ שלא נחתם או שכתב אני החתום לויתי מפלו׳ וחתם לבסוף (נח) והא דפליגי בהנושא חייב אני לך מנה בשט׳ לא כתב לויתי (נט) אלא בלשון הודאה . כתב בשטר אני פלו׳ חייב לפלוני מנה או שכתב אני חייב לפלו׳ מנה וחתם . ובהא הוא דפליגי ר׳ יוחנן וריש לקיש דמחייב נפשיה במאי דלא חייב . ולא דמי כלל להוציא עליו כתב ידו (ס) אבל רבינו שלמה פירש . הוציא עליו כתב ידו חייב אני לך מנה וחתם לבסוף ומסר לו בעדים ופלוגתא דר׳ יוחנן וריש לקיש שלא חתם לבסוף . ומסר לו בעדים (סא) ולא דייק לן מה לי בתחלה מה לי בסוף . ועוד דה״ל לאקשויי מיהא מתני׳ לר׳ יוחנן ולתרוצה (סב) ואסיקנא אעפ״י שהוזהק כתב ידו בב״ד גובה מנכסים בני חורין דכמלוה בע״פ דמי ואי מודי פרע (סג) ואי לא מישתבע שבועת היסת ומיפטר (סד) ואע״נ דאמר רב פפא האי מאן דמפיק שטרא אחבריה ואמר ליה שטרא פריעא הוא לאו בל כמיניה התם חתימי סהדי כיון דאית ליה קלא דגבי ממשעבדי לא הוה משהי ליה בידיה (סה) אבל הכא לא חש ביה (סו) ואי אית ביה נאמנות נבי בלא שבועה אמי׳ מיתמי (סז) ואיבא מ״ד כיון דליכא קנין בנאמנות לא מהני . והרב המחבר כתב צריך עיון והיכא דלא חזי ק כתב ידו ואית ביה נאמנות איבא מ״ד מנו דאי בעי אמר חתימת ידאי הוא (סח) מישתבע ומיפטר ומסתמא לא מיבעיא למ״ד מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו דליבא למימר מינו אלא אפי׳ למאן דאמר צריך לקיימו לא מיבעיא אי כתב ביה מהיכנא לי כבי תרי דמלוה גופיה תרי סהדי הוו . וליבא למימר מנו ואפילו למ״ד מה לי לשקר בעדים דמי (סט) תרי ותרי נינהו וסמכינן אתרי דהא פסליה לכולי עלמא אלא אפי׳ כתב בו מהימנת לי כל אימת דאמרת לא פרענא המלוה נאמן דלא אמרינן מינו הדא דטענה דידיה טהדה הוראה דידיה דהא קא מודי בנאמנות ופטריה משבועה כל זמן ששטר בידו . ועוד כיון דכתב ביה כל זמן ששטר זה בידך מיזהר זהיר ביה ולא פרע עד דמהדר ליה שטרא וכל היכא דאיבא למימר מיזהר זהיר ביה לא אמרי׳ מינו (ע) דאמר גבי מלוה אומר חמש ולוה אומר שלש דאמרי׳ התם רב יהודה ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב הונא מ״ט שטרא כיון דלגובינא קאי מיזהר זהיר ביה והוא הדין לשטר חתום בעדים ואין כתב ידן יוצא ממקום אחר דלא מהימנן ליה משום מינו (עא) וכן הילכתא . ובתב רבינו שרירא כי אמרינן פרעתי דנאמן . דזקא דלא מסר ליה שטרא בסהדיא (עב) אבל מסר ליה שטרא בסהדיא עידי מסירה כרתי (עג) ואי אמר פרעתי לא מהימן ומסתמא לא עדיף מהוחזק בתב ידו בב״ד דנאמן (עד) דהא קא מדמינן ליה לסהדי . בסוף גמר׳ דגט פשוט דמותבינן לר׳ יוחנן מידא דנרסי׳ ר׳ אלעזר אומר אע״פ שאין עליו עדים אלא שנהגו

לו

שער החדש

(מה) כתב בו עיר סתם כוי ממעט דכבינו מפרש שם כי׳ כתוב מפורש עיר פלוני במדינה פלונית מז מלוין בתר המדינה מבל שם כ׳ בו עיר סתם ולא כי׳ שם המדינה מז לא מלוין בתר המדינה מבל מבל המוסקים לא ממעט כן רק דשם בכתב שם מקום מלוין בתר המדינה . ומולי כמן פ״ם וכ״ל בתב בו סתם כוי ויש לעיין בזה ולבתובה יש לומר דבתסתם שם מ״י ובבל שם שם מדינות ועי׳ תוס׳ שבת ל״ו ב׳ ד״ה כ״מ כו׳ ומין כותבין מדינה בשטרות ומ״ם בבא דנקט שם מדינה מלה י״ל בתב״ב ובכתב״ב מתחלה . מבל מבל המוסקים לא ממעט כן) : (מט) מ״ר ממעטים מריבוי ומפורש בכתובה . כ״ל בה׳ בתובה שם יתבאר בעזר״ה עי״ש תום נ׳ : (נ) גרסי׳ בפ׳ בנים תומחין סלעין דינרין מלוה תומר כו׳ ב״מ ד׳ ב׳ : (נא) והילך פטור בתחילת במלוה פ״ה כ״ל לקמן בח״ב בה׳ מלוה ע״פ יעו״ב בתום מ״ת ולהלן : (נב) ומ״מ דאי אמר לי׳ מנה לי בידך כ׳ בשטר כו׳ עי״ש בסי׳ פ״ח סעי׳ כ״ח ועי׳ סי׳ פ״ז סעי׳ ל׳ בהג״ה ועי׳ לעיל מאמר יו״ד תום ס״ב . ודברי רבינו בלן מגומגמים קלת בהמתיל וכ׳ מפעם הילך וסיום מפעם שעבוד קרקעות וכ״מ בתאמר יו״ד בפעם בסיום שעבוד קרקעות תאמן עלה וכ״מ דשם תין לו קרקעות ועי׳ ס״ך סי׳ פ״ח ס״ק מ״ע יעו״ש היטיב : (נג) ועדות בקנין נמי בשטרא ל״נ ועי׳ בתאמר יו״ד תום קל״ב מפ״ב שם ומבלן מבואר דבסיוק בתפ״ב מתחלה שם יעו״ש היטיב ועיין לקמן תום כ׳ : (נד) ומלוה תומר לא פרעתם כלום כוי בתאמר עסיבי גרסי׳ בם׳ וכו׳ בל״ל עיי׳ לעיל מאמר יו״ד תום קכ״ט יע״ש היטיב ולקמן בה׳ מלוה ע״ם תום קל״ח (ל״ג ל״ל בתאמר כ׳ שמבות היוצאין כוי וכיו״ב) : (נה) זוזין תלה דתיגון סלעים כוי בבתיבת שטר : ל״ל בשבאר זה בתאמר ז׳ ס״ב יעו״ם תום ל״ת : (נו) ואמר אבד שטר מוכי בהתפסת השטר בל״ל ל״ל זה יבואר לקמן בה׳ התפסת השטר יעו״ם תום יו״ד : (נז) גובה מנכסים ב״ח מסתבר בגון כוי בל״ל בסוגות ס״ח ת׳ ב״ב קס״ו ת׳ קע״ב כ׳ : (נח) והא דפליגי בהנושא חייב אני לך מנה כוי עי׳ לעיל כ׳ ערב תום ק״ח : (נט) חלה בלשון הודאה בתב בשטר אני כוי בל״ל וכיוצא בהם׳ בבתובות ק״ב ת׳ ד״ה תלוה דבן כוי ועי״ם בריב״ף ורא״ש פ״ב דבתובות סי׳ ב׳ ובמוש״ע סי׳ מ׳ ועי׳ לקמן ס׳ הודאה תום מ״ב (וע״ש תום ב״ב קע״ב ד״ה תבל הבא כוי בבתובות ל״ת מ׳ ד״ה בתב כוי) : (ס) תבל דבינו שלמה פי׳ הוא״ם עליו תייב אני לך מנה ותתם לבסוף כוי יעו״ם בבתובות בגמ״י ובמוס׳ ד״ה דתמר לי׳ כוי יעו״ם : (סא) ולא דייק לן מה לי בתחלה מ״ל בסוף . ל״ע תמי קבינ׳ לי׳ הא בע״י כי׳ שם בסדינה דשם כי׳ אני פלוני תייב אני לך כוי

דחייב ול״ם לק סיכת דלא נזבר שמו בלל ועי״ם סי׳ ס״ב סעי׳ ת׳ ול״ל שבאין בגמ״י דמשב״ב בגון שמתם בו אני פלוני לויתי כוי מיירי בשתתם בן בסוף השטר יעו״ם היטיב ונע״ק : (סב) ואסיקנא אעפ״י שהוזהק בע״י בב״ד כ״ב קע״ו ת׳ ; (סג) ואי לא מתבע שבועת היסת ומיפטר . עיי׳ בתובות כ״ת ת׳ תוס׳ ד״ה תולים עליו כוי ובבי״ף ורא״ש פ״י דב״ב סי׳ ת״ת ועי׳ בפי׳ ס״ב סעי׳ ב׳ ועי׳ בם׳ הפרדס בליקוטים ס״ת ת׳ : (סד) ואע״נ דאמר לאע״פ שאי מתן דמפיק שטרא בו׳ עיי׳ לעיל תום ס׳ : (סה) תבל הבא לא חש ביה . לפי שעשה זה ייצטרך קנוסות גדולה שתקשים על הבאב״ם דם״ל דשטר תיזו תלה תד״ם עיי׳ בפ״ג תה׳ עדות ותובא בשיך סי׳ ב״ם ס״ק י״ד ס״ב תיך יפרנם לנו הסוגיא דשבועות מ״ם כ׳ דשטרי לשקיד ליה בשטר הא ז״ת תלה תד״ם . ותקוטים הין מפורשים . וייבשטרי למייני בשטר שתשום עליו הבעל״ד בעצמו וזהו י״ל דגם שרבאב״ם תודה תה״ם ותי קשיא ת״ב יעטון תחזקתי דהא נתתן לומר תרעתי ז״ת דלפי שעה זה דיבול לומר תרעתי לפי שתינו נובה ממשעבדי תבל לפי דין תובה ולפ״ד שעבודא דתוריית נובה ממשעבדי ת״ב לא יכול לטעון תרעתי , בן בתבתי בני הפ״ם שלי בשבועות שם , שוב מלאתי פי׳ זה השני בתתנה לוי בסוף השטר השקבה יעו״ם ת״ל י״ל לתתן בקללה דבתתום בו הוא שלמו ויש שני עדים שקיימו הענין ובתתימה בבב״ג תוא תה״ת ונובה ממשעבדי נ״ב עיי׳ פי׳ ת׳ שעי׳ ב׳ ופי׳ ס״ם שפי׳ נ׳ : (סו) ואי אית בי נתתנות נבי בלא שבועה אמי׳ מיתמי . ועיי׳ בע״ך שי ס״ם ס״ק כ״ד דבנאתנות שפט שלא שבועה שתשום תפי׳ תיפתי . ועיי׳ בע״ך שי ס״ם ס״ק כ״ד דבנאתנות כיון דליכא קנין בנאתנות כו׳ עיי״ם תום נ״ת ותיבא ת״ד ס״ק י״ם ופי׳ ס״ם שפיי נ׳ : (סח) מסתבע ומיפטר ומסתבינן לת מיבעיא לת״ד כו׳ בל״ל עיי׳ ס׳ קיום תום ל״ת (ומע״ב ותפי׳ לת״ד ת״ל לעקר בעדים דמי כו׳ עיי׳ לקמן שי תלוה ע״ם תום כ״ו) : (סט) תרי ותרי נינהו ושפכינן תתרי דתתימים תלוה דהא פסל לכ״ם כו׳ בל״ל ועיי׳ לעיל מתתר ה׳ תום כ׳ : (ע) דתתר נבי תלוה תומר חמש ולוה תומר שלש בלא כו׳ עיי׳ לעיל ס׳ לפתוקי תום קכ״ו (ועיי׳ בני״ם שער י״ב ת״ב תום ג׳ תב״ב ס׳ ב׳ ותם) : (עא) וכן הילכתא . עיי׳ בשי״ת מ״ו סעיף ב׳ ופי׳ ס״ם שפי׳ ב׳ ופי״ם בל״ב ס׳ ת׳ ובעור שם ושם ושם בב״י ועיי׳ לעיל בתתר ה׳ תום ס״ו . יעו״ם : (עב) תבל תסר לו בשטרי ע״ת בבאי בו׳ עיי׳ בפי׳ ל״ת סעי׳ ז׳ : (עג) ואי תתר טרעתי לא תהימן ותשתבע לת מדיף תתוזק בת״י בב״ד בו׳ בל״ל : (עד) דהא קא תדמינן להדדי בשוף

בתתר

לו בפני עדים כשר . וגובה מנכסים משועבדין (עה) ומפרשינן התם בשאר שטרות קאמר דערי כטירה כרתי . ש״מ דהוחזק כתב ידו בב״ד בסכירת עדים דמי (עו) ועוד דלית הילכתא כר׳ אלעזר בשאר שטרות . ואפשר דסבירא להו לרבוותא כשמואל דאמר אף בשטרות . (עז) והיכא דאמר לאו חתימות ידאי היא . ולא איתהוק בבי דינא . איכא מ״ד כחוי החתימות ידיה בבי דינא ומדמינן לה . ואיכא מ״ד כין דמצי לאיערומי בעי כתב ידו יוצא מסקום אחר . ואי לא סיגו דאי בעי אמר פרעתי מיפטר בשבועה השתא נמי מישתבע ומיפטר ואי אמר אין חתימות ידאי היא (עה) מיהו לא יזיפנא מעולם דקיל כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי ואי אמר אין התימת ידי הוא . ואפשר דחתימא בסופא דמגילתא וכתב עליה (עט) כה״ג נמי חייב . אבל אי אתי בטענה ברייא איכא מ״ד בהא נמי אמרינן סיגו ומיפטר בשבועה (פ) והא דאמר אביי האי מאן דמהוי חתימת ידיה בבי דינא לא ליהוי בסיפא דמגילי דילמא משכח לה איניש דלא מעלי . וכתב עליה מאן דבעי (פא) עצה טובה קמ״ל דילמא טעין דלא אזוף מיניה כלום . (פב) אי נמי לאו כתבא דידי הוא דהייב . אבל אי טעין הכי הוה מעשה מישתבע ומיפטר ואיבא מאן דאמר דלא מיפטר (פג) דאם איתה דאביי כי היכי דלא אתי לידי שבועה בלאו הכי מצי לאשבועי וכתב הרב צריבא עיינא . וכמתברא כלישנא קמא ובשאלה לרבינו שריירא כתב בכתב ידו ואמר לעדים חתומו ומסרו ליה הרי הוא כשטר וגובה מנכסים משועבדין ואי אמר פרעתי אינו נאמן אבל אם התם בפני עדי׳ ולא נתן רשות להתום והו שאמר היציא עליו כתב ידו ונאמן לומר פרעתי וכן כתב בשם רבינו האי שאם צוה לחתום על הודאתו דינו כמאן דמסיק שטרא אהבריה (פר) אבל אם לא כתבו התימהו אלא להחזיק כתב ידו הוא כהוציא עליו כתב ידו (פה) ונאמן לומר פרעתי . ומסתמא הוא הדין לעדות בקנין אע״ג (פו) דסתם קנין לכתיבה עומד ה״מ לענין מהדר אבל מיכתב לא כתבינן בלא דעתא דילויה ואי לא כתבו כהדי שטרא ולבתר תלתין יומין דהוא סתם הלוא׳ או בתר זימניה טעין פרעתי כמלוה על פה הוא ומישתבע ומיפטר דכא מצי למימר ליה שטרא בידי כאי בעי (פז) כדכתב בחלק כתי׳ השטר וכן מצאתי ל״ש שכיב מלוה ול״ש שביב ליה כל הסמוך לקנין כותבין אבל ודאי משך מילתא (פח) ולא קבע ליה זימנא למיכתב איכא למימר דלמפרע וכל סתם הלואה ל׳ יום כותבין ונותנין (פט) יהמוציא מחבירו עליו הראיה ועל הדיינין (צ) ומיהו ער״ת בקנין כשטר דמי לנבות ממשעבדי (צא) כרנרסי׳ בפ׳ הבותב אלו נשבעין ונוטלין השביר והנגזל וכו׳ והפוגם את שטרו שלא בעידות ופונמת כתובתה (צב) ואסיקנא לא מיבעיא קאמר והוא הדין בעדים (צג) ופונמת פחות משוה פרומה סלקא בתיקו ולקולא (צד) ופוחתת כתובתה ופוחת את שטרו גובה שלא בשבועה (צה) ואי אמר אישתבע לי מישתבע ליה כאומר אמנה היה לי ביני לבינו (צו) ונאמן במיגו בהיסת (צז) ונרסי׳ בפ׳ כל הנשבעין וכן היתומי׳ לא יפרע אלא בשבוע׳ ואסיקנ׳ יתומין שבאו לגבות סלוה נוטלין שלא בשבועה דהא אבוהון שקיל בלא שבועה היכא דלא אמר אשתבע לי והיכא דאמר אשתבע לי דאבוהון לא שקיל בלא שבועה איכא פלוגתא ביני רבוותא איכא מאן דאמר מישתבע לוה ומיפטר (צה) ואיבא מ״ד נשבעין שבועת היורשין ונוטלין בדאיתא לעיל ואיבא מ״ד כיון דקילא שבועתא דהאי אי טעין אין ואי לא טעין שקיל בלא שבועה ורבינו האי אי כתב בתשובה שאין לסמוך על רב שר שלום ור׳ שמעון קיירא דאמר כסבירא קמא ויתומין מן היתומין ומת לוה בחיי סלוה אפי׳ בשבועה לא שקלי דקיי״ל ברב ושמואל דאמר אין אדם מוריש שבועה לבניו . אבל אם מת סלוה בחיי לוה לא יפרעו אלא בשבוע׳ (צט) כרתנן וכן היתומי׳ לא יפרעו אלא בשבועה ואמרינן לא שנו אלא שאמרו יתומין אמר לנו אבא לויתי ופרעתי . אבל אמר לא לויתי נוטלין שלא בשבועה וכתב הרב קרובינו זצ״ל הא ביתומין גדולים קיי״ל (ק) דאי בקטנים לא מצי אישתבועי שאמר לנו אבא (קא) והא דנרסי׳ בסוף גטרא דסטכת שבועות אפי׳ נולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונוטל לא מישתבע אלא שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע . והבא ביתומי׳ גדולים קייבא והיכא דטעני יתומי׳ דלוה אמר לנו אבא (קב) לויתי ופרעתי לאבוכון הוא דנשבע שבועת היסת וכו׳ . אבל לא טעני יתמי כלל אמרי׳ דילמא פרעי אבוהון ליתומים שהן גדולים ולא מיפטר משבועת היורשין עד דמישתבע (קג) שלא נפרעו היתומים וסתמא דל״ש גדולי׳ ול״ש קטני׳ . ומעמ׳ דאמרו אמר לנו אבא לויתי ופרעתי (קד) אבל לא טענו אינהו לא טענינן להו שאין טוענין בזכותן של אלו ש״ם שאין מוענין ליורשין במקו׳ יורש אחר ודינן כדין לוה וסלוה . ובתשובת הרב קרובינו זצ״ל . יתומין מן היתומין שבאו ליפרע בשבועה שלא פקדנו אבא . ומת אחד מן האחין . אין שאר האחין גובין חלקן בשבועה שמא לאותו

האחר

שער החדש

נמלא דג״ם כו׳ כל״ל : (עה) ומפרשינן התם בשאר שטרות קאמר דערי כטירה כרתי , זה אין לו ביאור כלל , ומלי הוא מ״ש וג״ל ומפרשינן התם בשאר שטרות קאמר דעידי התימה כרתי . וגי׳ בזיגו היתה שתי התם דמשעה כתיבה כו׳ וע״כ : (עו) ועוד דלית הלכתא כר׳ ובניסין נ׳ כ׳ ד״ה וגובה כו׳ וע״ש : (עז) ועוד דלית הלכתא כר״ת בשמר שטרות . עיי לעיל מאמר מ׳ אות ק״ב ובה קבלם עדות אות כ״ב : (עח) ואיכא דאמר לאו חתימת ידאי הוא דהייב . אבל אי טעין הכי הוה מעשה מישתבע ומיפטר ואיבא מאן דאמר דלא מיפטר ועי״ש בתוס׳ ד״ה ואיבא מ״ד כיון דקילא שבועתא דהאי אי טעין אין ואי לא טעין שקיל : (עט) כה״ג נמי חייב . אבל אי אתי בטענה ברייא איכא מ״ד בהא נמי אמרינן סיגו ומיפטר בשבועה (פ) והא דאמר אביי האי מאן דמהוי חתימת ידיה בבי דינא לא ליהוי בסיפא דמגילי דילמא משכח לה איניש דלא מעלי . וכתב עליה מאן דבעי (פא) עצה טובה קמ״ל דילמא טעין דלא אזוף מיניה כלום . (פב) אי נמי לאו כתבא דידי הוא דהייב . אבל אי טעין הכי הוה מעשה מישתבע ומיפטר ואיבא מאן דאמר דלא מיפטר (פג) דאם איתה דאביי כי היכי דלא אתי לידי שבועה בלאו הכי מצי לאשבועי וכתב הרב צריבא עיינא . וכמתברא כלישנא קמא ובשאלה לרבינו שריירא כתב בכתב ידו ואמר לעדים חתומו ומסרו ליה הרי הוא כשטר וגובה מנכסים משועבדין ואי אמר פרעתי אינו נאמן אבל אם התם בפני עדי׳ ולא נתן רשות להתום והו שאמר היציא עליו כתב ידו ונאמן לומר פרעתי וכן כתב בשם רבינו האי שאם צוה לחתום על הודאתו דינו כמאן דמסיק שטרא אהבריה (פר) אבל אם לא כתבו התימהו אלא להחזיק כתב ידו הוא כהוציא עליו כתב ידו (פה) ונאמן לומר פרעתי . ומסתמא הוא הדין לעדות בקנין אע״ג (פו) דסתם קנין לכתיבה עומד ה״מ לענין מהדר אבל מיכתב לא כתבינן בלא דעתא דילויה ואי לא כתבו כהדי שטרא ולבתר תלתין יומין דהוא סתם הלוא׳ או בתר זימניה טעין פרעתי כמלוה על פה הוא ומישתבע ומיפטר דכא מצי למימר ליה שטרא בידי כאי בעי (פז) כדכתב בחלק כתי׳ השטר וכן מצאתי ל״ש שכיב מלוה ול״ש שביב ליה כל הסמוך לקנין כותבין אבל ודאי משך מילתא (פח) ולא קבע ליה זימנא למיכתב איכא למימר דלמפרע וכל סתם הלואה ל׳ יום כותבין ונותנין (פט) יהמוציא מחבירו עליו הראיה ועל הדיינין (צ) ומיהו ער״ת בקנין כשטר דמי לנבות ממשעבדי (צא) כרנרסי׳ בפ׳ הבותב אלו נשבעין ונוטלין השביר והנגזל וכו׳ והפוגם את שטרו שלא בעידות ופונמת כתובתה (צב) ואסיקנא לא מיבעיא קאמר והוא הדין בעדים (צג) ופונמת פחות משוה פרומה סלקא בתיקו ולקולא (צד) ופוחתת כתובתה ופוחת את שטרו גובה שלא בשבועה (צה) ואי אמר אישתבע לי מישתבע ליה כאומר אמנה היה לי ביני לבינו (צו) ונאמן במיגו בהיסת (צז) ונרסי׳ בפ׳ כל הנשבעין וכן היתומי׳ לא יפרע אלא בשבוע׳ ואסיקנ׳ יתומין שבאו לגבות סלוה נוטלין שלא בשבועה דהא אבוהון שקיל בלא שבועה היכא דלא אמר אשתבע לי והיכא דאמר אשתבע לי דאבוהון לא שקיל בלא שבועה איכא פלוגתא ביני רבוותא איכא מאן דאמר מישתבע לוה ומיפטר (צה) ואיבא מ״ד נשבעין שבועת היורשין ונוטלין בדאיתא לעיל ואיבא מ״ד כיון דקילא שבועתא דהאי אי טעין אין ואי לא טעין שקיל בלא שבועה ורבינו האי אי כתב בתשובה שאין לסמוך על רב שר שלום ור׳ שמעון קיירא דאמר כסבירא קמא ויתומין מן היתומין ומת לוה בחיי סלוה אפי׳ בשבועה לא שקלי דקיי״ל ברב ושמואל דאמר אין אדם מוריש שבועה לבניו . אבל אם מת סלוה בחיי לוה לא יפרעו אלא בשבוע׳ (צט) כרתנן וכן היתומי׳ לא יפרעו אלא בשבועה ואמרינן לא שנו אלא שאמרו יתומין אמר לנו אבא לויתי ופרעתי . אבל אמר לא לויתי נוטלין שלא בשבועה וכתב הרב קרובינו זצ״ל הא ביתומין גדולים קיי״ל (ק) דאי בקטנים לא מצי אישתבועי שאמר לנו אבא (קא) והא דנרסי׳ בסוף גטרא דסטכת שבועות אפי׳ נולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונוטל לא מישתבע אלא שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע . והבא ביתומי׳ גדולים קייבא והיכא דטעני יתומי׳ דלוה אמר לנו אבא (קב) לויתי ופרעתי לאבוכון הוא דנשבע שבועת היסת וכו׳ . אבל לא טענו יתמי כלל אמרי׳ דילמא פרעי אבוהון ליתומים שהן גדולים ולא מיפטר משבועת היורשין עד דמישתבע (קג) שלא נפרעו היתומים וסתמא דל״ש גדולי׳ ול״ש קטני׳ . ומעמ׳ דאמרו אמר לנו אבא לויתי ופרעתי (קד) אבל לא טענו אינהו לא טענינן להו שאין טוענין בזכותן של אלו ש״ם שאין מוענין ליורשין במקו׳ יורש אחר ודינן כדין לוה וסלוה . ובתשובת הרב קרובינו זצ״ל . יתומין מן היתומין שבאו ליפרע בשבועה שלא פקדנו אבא . ומת אחד מן האחין . אין שאר האחין גובין חלקן בשבועה שמא לאותו

כלשון הזה ועיי׳ סי׳ ל״ם סעי׳ ג׳ וכנ״י שם מתו׳ י״ב מע״כ בשם הגמ״י פ״י דכ״ב יעו״ש היטיב : (צ) ומיהו עדות בקנין כשטר דמי לגבות ממשעבדי . וגרסי׳ בפ׳ הכותב אלו נשבעין כשטר דמי כתב ידו בב״ד בסכירת עדים דמי וכו׳ כל״ל עיי בכמ׳ מ׳ סעי׳ ה׳ בהג״ה שם יעו״ש היטיב וכמ״ש בסי׳ ס״ק ד׳ ועיי לעיל אות כ״ג : (צא) גרסי׳ בפ׳ הכותב אלו נשבעין ונוטלין כו׳ כתובות פ״ז ב׳ ועיי לקמן סי׳ כתיבה אות ק״מ : (צב) ואסיקנא לא מיבעיא קאמר וה״ה בעדים כו׳ שם ומ׳ פ״ד סעיי ו׳ ובמ״ש סי׳ ל״ו סעי׳ ז׳ : (צג) ופונמת פחות משוה מש״ם סלקא בתיקו ולקולא . כ״ל להקל על הנשבע ועיי״ש במ״מ ובמסע״ז שם : (צד) ופוחתת כתובתה ופוחת את שטרו גובה שלא בשבועה , שם בכתובות ובמו״מ סי׳ פ״ד סעי׳ ד׳ ובמסע״ז שם סעי׳ י״ד ; (צה) ואי אמר אישתבע לי מישתבע לי כאומר ממנה היה לי כו׳ כל״ל : (צו) ונאמן במיגו בהיסת . לכאורה קאי זה אמתניתין דלעיל דאמרינן דאם אמר לויתי ופרעתי אינו נאמן אבל אם התם בפני עדים ולא נתן רשות להתום והו כשטר וגובה מנכסים משועבדין ואי אמר פרעתי אינו נאמן אבל אם התם בפני עדי׳ ולא נתן רשות להתום והו שאמר היציא עליו כתב ידו ונאמן לומר פרעתי וכן כתב בשם רבינו האי שאם צוה לחתום על הודאתו דינו כמאן דמסיק שטרא אהבריה (פר) אבל אם לא כתבו התימהו אלא להחזיק כתב ידו הוא כהוציא עליו כתב ידו (פה) ונאמן לומר פרעתי . ומסתמא הוא הדין לעדות בקנין אע״ג (פו) דסתם קנין לכתיבה עומד ה״מ לענין מהדר אבל מיכתב לא כתבינן בלא דעתא דילויה ואי לא כתבו כהדי שטרא ולבתר תלתין יומין דהוא סתם הלוא׳ או בתר זימניה טעין פרעתי כמלוה על פה הוא ומישתבע ומיפטר דכא מצי למימר ליה שטרא בידי כאי בעי (פז) כדכתב בחלק כתי׳ השטר וכן מצאתי ל״ש שכיב מלוה ול״ש שביב ליה כל הסמוך לקנין כותבין אבל ודאי משך מילתא (פח) ולא קבע ליה זימנא למיכתב איכא למימר דלמפרע וכל סתם הלואה ל׳ יום כותבין ונותנין (פט) יהמוציא מחבירו עליו הראיה ועל הדיינין (צ) ומיהו ער״ת בקנין כשטר דמי לנבות ממשעבדי (צא) כרנרסי׳ בפ׳ הבותב אלו נשבעין ונוטלין השביר והנגזל וכו׳ והפוגם את שטרו שלא בעידות ופונמת כתובתה (צב) ואסיקנא לא מיבעיא קאמר והוא הדין בעדים (צג) ופונמת פחות משוה פרומה סלקא בתיקו ולקולא (צד) ופוחתת כתובתה ופוחת את שטרו גובה שלא בשבועה (צה) ואי אמר אישתבע לי מישתבע ליה כאומר אמנה היה לי ביני לבינו (צו) ונאמן במיגו בהיסת (צז) ונרסי׳ בפ׳ כל הנשבעין וכן היתומי׳ לא יפרע אלא בשבוע׳ ואסיקנ׳ יתומין שבאו לגבות סלוה נוטלין שלא בשבועה דהא אבוהון שקיל בלא שבועה היכא דלא אמר אשתבע לי והיכא דאמר אשתבע לי דאבוהון לא שקיל בלא שבועה איכא פלוגתא ביני רבוותא איכא מאן דאמר מישתבע לוה ומיפטר (צה) ואיבא מ״ד נשבעין שבועת היורשין ונוטלין בדאיתא לעיל ואיבא מ״ד כיון דקילא שבועתא דהאי אי טעין אין ואי לא טעין שקיל בלא שבועה ורבינו האי אי כתב בתשובה שאין לסמוך על רב שר שלום ור׳ שמעון קיירא דאמר כסבירא קמא ויתומין מן היתומין ומת לוה בחיי סלוה אפי׳ בשבועה לא שקלי דקיי״ל ברב ושמואל דאמר אין אדם מוריש שבועה לבניו . אבל אם מת סלוה בחיי לוה לא יפרעו אלא בשבוע׳ (צט) כרתנן וכן היתומי׳ לא יפרעו אלא בשבועה ואמרינן לא שנו אלא שאמרו יתומין אמר לנו אבא לויתי ופרעתי . אבל אמר לא לויתי נוטלין שלא בשבועה וכתב הרב קרובינו זצ״ל הא ביתומין גדולים קיי״ל (ק) דאי בקטנים לא מצי אישתבועי שאמר לנו אבא (קא) והא דנרסי׳ בסוף גטרא דסטכת שבועות אפי׳ נולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונוטל לא מישתבע אלא שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע . והבא ביתומי׳ גדולים קייבא והיכא דטעני יתומי׳ דלוה אמר לנו אבא (קב) לויתי ופרעתי לאבוכון הוא דנשבע שבועת היסת וכו׳ . אבל לא טענו יתמי כלל אמרי׳ דילמא פרעי אבוהון ליתומים שהן גדולים ולא מיפטר משבועת היורשין עד דמישתבע (קג) שלא נפרעו היתומים וסתמא דל״ש גדולי׳ ול״ש קטני׳ . ומעמ׳ דאמרו אמר לנו אבא לויתי ופרעתי (קד) אבל לא טענו אינהו לא טענינן להו שאין טוענין בזכותן של אלו ש״ם שאין מוענין ליורשין במקו׳ יורש אחר ודינן כדין לוה וסלוה . ובתשובת הרב קרובינו זצ״ל . יתומין מן היתומין שבאו ליפרע בשבועה שלא פקדנו אבא . ומת אחד מן האחין . אין שאר האחין גובין חלקן בשבועה שמא לאותו

האחר

שער החדש

נמלא דג״ם כו׳ כל״ל : (עה) ומפרשינן התם בשאר שטרות קאמר דערי כטירה כרתי , זה אין לו ביאור כלל , ומלי הוא מ״ש וג״ל ומפרשינן התם בשאר שטרות קאמר דעידי התימה כרתי . וגי׳ בזיגו היתה שתי התם דמשעה כתיבה כו׳ וע״כ : (עו) ועוד דלית הלכתא כר׳ ובניסין נ׳ כ׳ ד״ה וגובה כו׳ וע״ש : (עז) ועוד דלית הלכתא כר״ת בשמר שטרות . עיי לעיל מאמר מ׳ אות ק״ב ובה קבלם עדות אות כ״ב : (עח) ואיכא דאמר לאו חתימת ידאי הוא דהייב . אבל אי טעין הכי הוה מעשה מישתבע ומיפטר ואיבא מאן דאמר דלא מיפטר ועי״ש בתוס׳ ד״ה ואיבא מ״ד כיון דקילא שבועתא דהאי אי טעין אין ואי לא טעין שקיל : (עט) כה״ג נמי חייב . אבל אי אתי בטענה ברייא איכא מ״ד בהא נמי אמרינן סיגו ומיפטר בשבועה (פ) והא דאמר אביי האי מאן דמהוי חתימת ידיה בבי דינא לא ליהוי בסיפא דמגילי דילמא משכח לה איניש דלא מעלי . וכתב עליה מאן דבעי (פא) עצה טובה קמ״ל דילמא טעין דלא אזוף מיניה כלום . (פב) אי נמי לאו כתבא דידי הוא דהייב . אבל אי טעין הכי הוה מעשה מישתבע ומיפטר ואיבא מאן דאמר דלא מיפטר (פג) דאם איתה דאביי כי היכי דלא אתי לידי שבועה בלאו הכי מצי לאשבועי וכתב הרב צריבא עיינא . וכמתברא כלישנא קמא ובשאלה לרבינו שריירא כתב בכתב ידו ואמר לעדים חתומו ומסרו ליה הרי הוא כשטר וגובה מנכסים משועבדין ואי אמר פרעתי אינו נאמן אבל אם התם בפני עדי׳ ולא נתן רשות להתום והו שאמר היציא עליו כתב ידו ונאמן לומר פרעתי וכן כתב בשם רבינו האי שאם צוה לחתום על הודאתו דינו כמאן דמסיק שטרא אהבריה (פר) אבל אם לא כתבו התימהו אלא להחזיק כתב ידו הוא כהוציא עליו כתב ידו (פה) ונאמן לומר פרעתי . ומסתמא הוא הדין לעדות בקנין אע״ג (פו) דסתם קנין לכתיבה עומד ה״מ לענין מהדר אבל מיכתב לא כתבינן בלא דעתא דילויה ואי לא כתבו כהדי שטרא ולבתר תלתין יומין דהוא סתם הלוא׳ או בתר זימניה טעין פרעתי כמלוה על פה הוא ומישתבע ומיפטר דכא מצי למימר ליה שטרא בידי כאי בעי (פז) כדכתב בחלק כתי׳ השטר וכן מצאתי ל״ש שכיב מלוה ול״ש שביב ליה כל הסמוך לקנין כותבין אבל ודאי משך מילתא (פח) ולא קבע ליה זימנא למיכתב איכא למימר דלמפרע וכל סתם הלואה ל׳ יום כותבין ונותנין (פט) יהמוציא מחבירו עליו הראיה ועל הדיינין (צ) ומיהו ער״ת בקנין כשטר דמי לנבות ממשעבדי (צא) כרנרסי׳ בפ׳ הבותב אלו נשבעין ונוטלין השביר והנגזל וכו׳ והפוגם את שטרו שלא בעידות ופונמת כתובתה (צב) ואסיקנא לא מיבעיא קאמר והוא הדין בעדים (צג) ופונמת פחות משוה פרומה סלקא בתיקו ולקולא (צד) ופוחתת כתובתה ופוחת את שטרו גובה שלא בשבועה (צה) ואי אמר אישתבע לי מישתבע ליה כאומר אמנה היה לי ביני לבינו (צו) ונאמן במיגו בהיסת (צז) ונרסי׳ בפ׳ כל הנשבעין וכן היתומי׳ לא יפרע אלא בשבוע׳ ואסיקנ׳ יתומין שבאו לגבות סלוה נוטלין שלא בשבועה דהא אבוהון שקיל בלא שבועה היכא דלא אמר אשתבע לי והיכא דאמר אשתבע לי דאבוהון לא שקיל בלא שבועה איכא פלוגתא ביני רבוותא איכא מאן דאמר מישתבע לוה ומיפטר (צה) ואיבא מ״ד נשבעין שבועת היורשין ונוטלין בדאיתא לעיל ואיבא מ״ד כיון דקילא שבועתא דהאי אי טעין אין ואי לא טעין שקיל בלא שבועה ורבינו האי אי כתב בתשובה שאין לסמוך על רב שר שלום ור׳ שמעון קיירא דאמר כסבירא קמא ויתומין מן היתומין ומת לוה בחיי סלוה אפי׳ בשבועה לא שקלי דקיי״ל ברב ושמואל דאמר אין אדם מוריש שבועה לבניו . אבל אם מת סלוה בחיי לוה לא יפרעו אלא בשבוע׳ (צט) כרתנן וכן היתומי׳ לא יפרעו אלא בשבועה ואמרינן לא שנו אלא שאמרו יתומין אמר לנו אבא לויתי ופרעתי . אבל אמר לא לויתי נוטלין שלא בשבועה וכתב הרב קרובינו זצ״ל הא ביתומין גדולים קיי״ל (ק) דאי בקטנים לא מצי אישתבועי שאמר לנו אבא (קא) והא דנרסי׳ בסוף גטרא דסטכת שבועות אפי׳ נולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונוטל לא מישתבע אלא שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע . והבא ביתומי׳ גדולים קייבא והיכא דטעני יתומי׳ דלוה אמר לנו אבא (קב) לויתי ופרעתי לאבוכון הוא דנשבע שבועת היסת וכו׳ . אבל לא טענו יתמי כלל אמרי׳ דילמא פרעי אבוהון ליתומים שהן גדולים ולא מיפטר משבועת היורשין עד דמישתבע (קג) שלא נפרעו היתומים וסתמא דל״ש גדולי׳ ול״ש קטני׳ . ומעמ׳ דאמרו אמר לנו אבא לויתי ופרעתי (קד) אבל לא טענו אינהו לא טענינן להו שאין טוענין בזכותן של אלו ש״ם שאין מוענין ליורשין במקו׳ יורש אחר ודינן כדין לוה וסלוה . ובתשובת הרב קרובינו זצ״ל . יתומין מן היתומין שבאו ליפרע בשבועה שלא פקדנו אבא . ומת אחד מן האחין . אין שאר האחין גובין חלקן בשבועה שמא לאותו

האחר צוה אלא הן נשבעין ונוטלין חלקן (קה) וצ"ע דהא יכולין לישבע שלא פקדנו אבא ואחינו (קו) ויתומין של יתומין נמי יכולי' לישבע שלא פקדנו לא אבינו ולא אבי אבינו (קו) והיכא דאמר אחר מן האחין אמר לי אבא שטר פרוע הוא ושאר האחין אומרים לא פקדנו אבא אם אותו שטר יוצא מתחת ידו איכא למימר בין דתפסיר דילה קושטא קאמר (קח) כדאמר בהניזקין מתוך שאתה נאמן להפסיד שברך נאמן אתה לפסול ספר תורה כו' . וצ"ע : (קט) הפוגם שטרו ומת יורשין נשבעין שבועת היורשין ונוטלין (קי) ולא אמרינן דכי נקיט שטרא אין אדם מוריש שבועה לבניו . אלא בהא דרב ושמואל ביתומים מן היתומים משום תקנת יתומים בני להה שלא יפרעו ממון אלא בשבועה ודאי אבל אגום שטרו בלאו יתומין מן היתומין היא ונקיט שטרא . והוא הדין לכל דנקיט שטרא (קיא) כגון עד אחד מעיד שהוא פרוע . ומנכסים משועבדים לא אמרי' אין אדם מוריש שבועה לבניו : (קיב) ולעולם נשבעין שבועת היורשין . ומסתמא דווקא שביר ונגזל כולהו דלא נקטי ששרא . ושבועתן שבועת תקנה . וכן שבועת היסת שנהפכה לנתבע ומת אין היורשין נשבעין ונוטלין . (קיג) ירושלמי פשיטא הא מילתא מת בעל הבית שביר נשבעין ליורשין בע"ה כלום תיקנו אלא בשביר (קיד) שמא ביורשין : תוספת יורש שפגם אביו שטר חובו נוטל שלא בשבועה בזה יפה כח היורש טכח האב . (קטו) אמר ר' אלעזר ונשבע שבועת יורש שלא פקדנו אבא (קטו) נתחייב שבועה בב"ד ומת אין בנו גובה . רב חסדא בעי אילין תרתין מסיקתא הוא מסיר חוץ לב"ד את אמרת גובה מפני שפגמו בב"ד איתמר אינו גובה ש"מ בין בב"ד בין שלא בב"ד יורשין נשבעין שבועת היורשין ונוטלין . (קיו) גרסי' בפ' הכותב הנפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה . ואמר רב ל"ש אלא כתובת אשה משום חינה . אבל בעל חוב לא . ורב נחמן אמר אפי' בעל חוב נמי שלא יהא כל אחד ואחד נוטל מעותיו של חבירו והולך לו בסדינת הים (קיח) וכן הילכתא . ומסתמא ה"מ דמודעינן ליה ושדרינן קמיה הא לאו הכי אין נפרעין (קיט) וה"ג בירושלמי ונפרעין מן האדם שלא בפניו תיפתר שהרבית אוכלת בו וב"ד גובין רבית תיפתר שערב לו מן עכו"ם כהדה אלכסה אמר לר' מנא אנן עבדין טאבות בגין מגבן אנן כתבין דיומטרון אין יאתא טאבות . ואי לא אנן מחלטין נכסיא . ואמר ליה (קכ) אנן עבדין בן אנן משלמין בתריה תלת זימנין אי אתא הא טאבות ואי לא מחלטין נכסיא אמר ליה הגע עצמך דהוא באתר רחיקא . אמר ליה אנן משלחין (קכא) תלת אגרן חדא גו תלתין וחדא גו תלתין . אי אתא הא טאבות ואי לא אתא מחלטין נכסיא . ואמר ר' מתניא והוא שעמד בדין וברח אבל לא עמד ברין וברח ליח כאן מחלטין אלא מכריזין (קכב) והילכך להאי טברא אין נפרעין מן הערב שלא בפני לוה . וכן השיב ר"ח בתשובה הדין כסו שכתב רבינו האי ואנחנו מעשים בכל יום באים לפנינו ותתבנו הדין שלא הודענו בעל חוב בנכסי הלוה כשהוא במדינת הים עד שמוריעין . ואפי' יש לו נאמנות בשטר יש חשש שמא יש בידו שובר (קכג) ותו שכתב רבינו האי ואדאייתינן הא גמרי' דבני מערבא דקאמר שעיב לו מן עכו"ם מסתברא דגמרי' מינה ישראל שלוה מן התוגר מעות ברבית . ישראל נעשה לו ערב דבין ברינהו בין בדינהן כי שקיל רבית גוי הוא דקא שקיל ליה מישראל ולא מיתסר ערבות אלא בנכרי שלוה מישראל דברינהן עיקר האחריות על הערב הוא וישראל הוא דפרע תקרן והרבית לישראל ואישתכח דישראל הוא דקא שקיל רבית . אבל בדינינו עיקר האחריות על הלוה . הלוה פורע וישר' נוטל רבית לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה ישראל למלוה ישראל ומשום הכי בעי' שקיבל עליו לדון בדיני ישראל (קכד) והכי איתה לישנא דנמ' דילן בנוסחי דווקני אליבא ערב דנכרי כיון דברינהן בתר ערבא אזיל אישתכת ישראל הוא דקא שקיל רבית . אבל ערב לגוי . ולא גרסי' נמי אישתכח ישראל דקא מוזיף ברבית וריבא נמי דקא פרכי' אי שקיבל עליו לדון בדיני ישראל רבית נמי לא לישקול אי אמרת בשלמא ישראל הוא דקא מלוה היינו דקא פריך רבית נמי לא לישקול אלא אי אמרת דמלוה נכרי הוא . (קכה) היכי מקשי רבית לא לישקול אטו משום דנכרי קיבל עליו שלא יתבע הערב לא ישול רבית אלא ודאי בישראל עסיקינן שיצא מלוה אבל בעכו"ם שהוא מלוה לישראל אפי' לא קיבל עליו לדון מותר דירוע הוא שהעכו"ם נוטל רבית ולא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה . ולא איצטריכא לבריית לסיפר . אבל אתה עושה ערב מעכו"ם המלוה ברבית אבל רבותי הניחו בספרים אליבא ערב לעכו"ם וישראל הוא דקא מוזיף ברבית . (קכו) תוס' . עכו"ם שלוה מישראל וישראל שלוה מן העכו"ם ישראל נעש' לו ערב ואינו חושש (קכז) ועכו"ם שלוה מישראל בשקיבל לדון בדיני ישראל . וישראל שלוה מן הגוי בין קיבל בין לא קיבל : (קכח) גרסי' בפ' הנזקין חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית . והני מילי מיניה דידיה אבל מיתמי כולהו בזיבורית כדתנן אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית ואפר מר זוטרא בריה דרב נחמן שטר

שער החדש

(קה) וצ"ע דהא יכולין לישבע שלא פקדנו אבא ואחינו כו' ועיי' בפ' ק"מ סעי' ז' ח' ויעו"ש היטיב : (קו) ויתומים של יתומים נמי יכולין לישבע כו' עיי' ק"מ סעי' יו"ד וכמו שם דמייתי דבני רבינו ועיי' לקמן כ' מלוה ס"פ מום קל"נ : (קו) והיכא דאמר מ' מן האחין כו' עיי' בפי' ק"מ סעי' ה' ועיי' בפ' שיתוף מום ס"ב : (קח) כדאמר בהמקין מתוך שאתה נאמן כו' ניתין כ"ד ב' ולפ"ז לק"מ דהכא יוצא מפ"י כו' נאמן ועיי' בנמוק"מ שער י"ד ח"ז ויעו"ש היטיב : (קט) הפוגם את שטרו נאמן כו' ועיי' בפ' ק"ו סעי' ג' : (קי) ולא אמרינן דכי נקיט שטרא אין אדם מוריש וכו' כ"ל היכא דנקיט בשטרא לא אמרינן אין אדם מוריש אלא בשבועה דווקא בשטר מלוה ע"פ מום קל"ו) : (קיא) כגון עד אחד מעיד שהוא פרוע ומנכסים משועבדים כו' כ"ל דכל מלו אין מוציא מלא בשבועה ממהכא בכתובות פ"ו ה' ובשבועות פ"ה ה' ועיי' סי' ק"מ סעי' י"ד ח"ט ועיי' סי' ס"ד סעי' ה' ובמחכונים שם ועיי' בשער שער י"ד ח"ב מום ע' : (קיב) ולעולם נשבעין בשבועת היורשין ומסתברא דווקא שביר ונגזל כו' כ"ל (ונ"ל וכן בשבועת היסת שנהפכה לשבועת ימת כו' וכ"ה בשער שבועת היסת ובמחכונים שם) : (קיג) ירושלמי פשיטא מת מילתא מת בעה"ב כלום תיקנו אלא בשביר ומפי' מת בשביר יורשין נשבעין ליורשין דשמעינן ליורשי בעה"ב כלום תיקנו אלא בשביר שמא ביורשיו כ"ל ירושלמי פ"ו דשבועות ה"א ועיי' סי' פ"ם סעי' כ' בהג"ה וכו' ק"מ סעי' י"ד יעו"ש היטיב : (קיד) שמא ביורשי' . תוספתא יורש שפגם מניו שם"ת כו' תוספתא פ"ו דשבועות וירושלמי פ"ם דשבועות ה"ז . יעו"ש ועיי' לקמן כ' מלוה ע"פ מום קל"נ : (קטו) מ"ר מלמד ונשבע שבועה בב"ד ומת כו' שם ירושלמי פ"ם דשבועות : (קטו) מתניי' בשבועה בב"ד ומת כו' בירושלמי בשבועות שם ובשנהדרין פ"ח ה"ו בשבועות פ"ז ה"ו ולפי מ"ר כך מ"ר הגין שמת שפגם מניו בב"ד גמו גובה כל מסדא בשת שגין דהלך מילין הנתי פשיטא סוא מפשיד מילו שגמו מון

ששר חוב היוצא על היתומין (קכט) אע״פ שכתב בו שבח אינו גובה אלא מן הזיבורית כו׳ באחריות (קל) ואיפסיקא הילכתא יתומין שאמרו בין גדולים בין קטנים בין לשבועה בין לזיבורית. ובעל חוב דתפש ביתונית בחיי אביהן תפש (קלא) כדמוכח בפ׳ בתרא דכתובות והוקא מקרקעי אבל ממטלטלי דשבק אבוהון מדינא לא מגבינן כלל ואפי׳ בששר (קלב) דקי״ל ממטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי אבל מיניה אפי׳ מנליכא דעל כתפיה. (קלג) והאידנא תקנתא דרבוותא למיגבי ממטלטלי בעל חוב אפי׳ מיתמי (קלד) ובשם רבינו יעקב דוקא מלוה בשטר אבל מלוה על פה לא גבי ממטלטלי (קלה) והא דאמר מצוה על היתומין לפרוע חוב אביהן ממטלטלי דשבק אבוהון (קלו) אבל נכסי דקנו יתמי אפי׳ מצוה ליכא כדמוכח בב״ב בגמ׳ נפל הבית עליו ועל הבן והיו עליו כתובת אשה ובע״ח כו׳ (קלו) וכן דעת ר״ח דאמר לא תימא הכי תקנתא דבתראי למגבי ממטלטלי מאי מצוה איכא (קלט) והא דגרסינן נמי בראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וחקפן עליו במלוה דאמרינן דינא הוא וכו׳ (קמ) כיון דמצוה על היתומים לפרוע חוב אביהן ממטלטלי דשבק ותפיש להו לישתעבדי למיגבי מיניהו וממתברא דמצוה על היתומין בדאיכא מקרקעי דאבוהון קאמר ומשום נעילת דלת (קמא) וכן דעת רש״י דפירש בפ׳ כל הגט יורשין שירשו קרקע שעליהן מוטל לפרוע חוב אביהן (קמב) והיינו דגרסינן בפ׳ מי שהיה נשוי הנך נ׳ קמאי מצוה קא עבדיתו. ואידך בדין קא טריף. ואי אמר הנך נ׳ דמי קמינא מלקיה. והיכא דליכא מקרקעי אפי׳ איכא ממטלטלי ליכא מצוה כלל וכתב רבינו אפרים במלוה בשטר הוא דאמר מצוה על היתומין לפרוע חוב אביהן משום שלא תנעול דלת בפני לוין אבל במלוה על פה דליכא נעילת דלת (קמג) אוקמה לדרב ושמואל אדאוריתא וכבר איפסיקא הילכתא דמלוה על פה גובה מן היורשין (קמד) ואיתמר עלה משום נעילת דלת (קמה) ואיתמר שיעבודא דאוריתא (קמו) אלא למאן דאית ליה דמלוה בשטר מצוה משום נעילת דלת היא (קמז) ורבי׳ אבן מגש מלוה בשטר חוב הוא (קמח) בדאיתא בערבות (קמט) והיכא דמעין בעל חוב דלית ליה לאיפרועי תקינו רבוותא לאישתבע שבועה כעין דאורייתא דלית ליה לאיפרועי והכי אסכימו ונהיגי. (קנ) גרסי׳ בפ׳ הכותב א״ל רב פפא לרב חמא ודאי דאמריתו משמיה דרבא האי מאן דמסקי ביה זוזי ואית ליה ארעא ואמר ליה שקול ארעא ואמר ליה זיל את טרח וזבון והב ליה וכו׳ עד ההוא תולה מעותיו בעבו״ם הוה כלו׳ היו לו מעות והוא אומר של עבו״ם הם (קנא) שמעינן מהכא דהיכא דאית ליה זוזי אית ליה לאיפרועי זוזי. (קנב) ואי לית ליה אלא ארעא או ממטלטלי יהיב ליה ולא מטרחינן ליה לזבוני בתשובה היכא דלא ידע אי אית ליה זוזי ואמר האיך דאית ליה ואידך אמר לית ליה אלא ארעא אי אמיד הוא לאו כל כמיניה ואי לא אמיד (קנג) לא משבעינן ליה אלא תרם סתם (קנד) דבתרי דיני לא דיינינן ליה (קנה) והיכא דאית ליה ארעא ואית ליה ממטלטלי איכא מאן דאמר אי בעי מלוה שקיל ממטלטלי שהן בכסף ולא קרקע דשוה כסף הוא בכסף (קנו) ואי אית ליה ארעא וזוזי או ממטלטלי ווזוי ולא בעי מלוה זוזי הרשות בידו של לוה ומאי דבעי יהיב ליה (קנז) ולכתובה אי אית ליה ארעא וזוזי יהיב לה ארעא (קנח) ואפי׳ בעיא היא זוזי (קנט) ואפילו בעי הוא למיתן לת זוזי כדאמר התם (קס) לבעל חוב מסלקינן ליה בזוזי ולא בארעא (ואפילו הוא בעי למיתן ליה ארעא (קסא) ואפי׳ הוא למישקל ליה ארעא

לאשה

שער החדש

כ׳: (קכט) מפ״י בכתב בו שבח אינו גובה אלא מן הזיבורים כו׳ בתהריות. כ״ל כגר הוגח זה לעיל מתמר ד׳ מום ס״ד ומות כ׳ ומום קס״ח יפו״ם ופי׳ לעיל ה׳ ערב מום ע״ה: (קל) ואיפסיקא הלכתא יתומים שאמרו בין גדולים כו׳ ניתין כ׳ כ׳ ופי׳ לעיל ה׳ ביקורים מום מ׳: (קלא) כדמוכח בפ׳ בתרא דכתובות. כתוביה ק״ו פ״ו ישו״ם סיסיב: (קלב) דקי״ל ממטלטלי דיתמי לבע״ח לא משתעבדי מכל מיני׳ מפי׳ כו׳ פיי׳ כ״ק י״ח כ׳ ופי׳ לעיל ה׳ ערב מום ס״ה: (קלג) והאידנא תקנתא דרבוותא מקנתא דכבוותא כו׳ סי׳ ק״ז סעי׳ ה׳ וכבר נזכר זה כס״ם בסמר זה ובמ״מ ובמסע״ז בכמה דוכתי ועיין מ׳ ממדה גנוחה סי׳ ס״ה: (קלד) ובשם רבינו יעקב דוקא מלוה בשטר כו׳ פיי׳ בסול סי׳ ק״ז סעי׳ מ״ו ובשו״ע שם סעי׳ מ׳: (קלה) והא דאמר מצוה על היתומין לפרוע חוב מלוה בשטר הוא דאמר הנך נ׳ דמי קמינא מלקיה מבהיכן ממלטלי כו׳ פיי׳ סי׳ ק״ז סעי׳ מ׳ יפו״ם סיסיב ובשו״ע שם סעי׳ מ׳: (קלו) ואי אמר הנך נ׳ דמי קמינא מלקיה מבהיכן ממלטלי כו׳ פיי׳ סי׳ ק״ז סעי׳ מ׳ ופי׳ לעיל נ״ם ערב מום ע״ה: (קלו) מכל נכסי דקנו יתמי מפי׳ מלוה ליכא כו׳ ישו״ם בסי׳ ק״ז סעי׳ מ׳ ופי׳ לעיל נ״ם ערב מום ע״ה: (קלו) כדמוכח בגמרא נפל הבית עליו ועל הבן כו׳ פיי׳ כ״ב ק״ז מ׳. דפריך מם נהי דמב מים בריפת דמיקני הוא מ״ל כ״ב זעתידי מבניין מבנמת מלוה על היתומין כו׳ ישו״ם ומם מי׳ הממת נמי דהבן מית בריפת מלוה על היתומין לפרוע חוב מבניהן חו מרמי׳ הובת בכ״ן ס״י דבמוכות יע״ם סיסיב ופיי׳ נרמ״ם ס״ם דבמוכות סי׳ י״ד ובהב״ח שם. ומם בתום׳ וע״ש בפי״ח מה׳ מלוה ולוה בסה״ם ס״ח שם ישו״ם: (קלח) וכן דעת ר״ח דאמר לא מימא דמקנמת דבמרמי דמ״ב מפי מלוה ליכא כ״ל ודעתו ז״ל דבוחין נ״ב נבניה מבמלטלי ופיי׳ בכ״ן ס״ם דבמוכות ופיי׳ בבמה״ם בסמר סי״ח וע״ש לקמן תום ק״מ ותום קס״ח: (קלט) והא דגרסי׳ נמי בריפון שמכר שדה לממשון שדה כו׳ פסחים ל״ח ח׳ בפוכות ל״ג מ׳: (קמ) דכיון דמלוה על היתומין לפרוע חוב מבוהון ממטלטלי דמביה ומפיס לבו ליבמעבדי למיגבא כו׳ ר״ל דבניהו מלוג על דיעה קמייתא וס״ל דבמרמי מבמלטלין לפו מלוה ליכא דמ״ה הם דמסר בסם ממלטלי דיתמי לח מבמעבדי לב״ם הם מ״ם מלוה ליכא ומף מי פימא דמין כופין מומן מ״ם הם מלוה ליכא ומום מסם בהן. ול״ל דזה דמסר לעיל בתום קל״ח לח פימא דבי דמקנמת דבמרמי כו׳ הוא דברי רבינו דמלוג מהך דלעיל. וכ״ל וכן דעת ר״ח ולח נרמה הכי דמ״ב מקנמת דבמרמי למיגבי ממלטלי ממתי והם מלוה ליכא והם דבמרמי כו׳ וכ״ל דמ״ב מתתי מלמריכא מקנמת דבמרמי הם מדין הם״ם סבי ומ״ם ס״ם לעיון בפיי׳ דמדין הם״ם מין כופין ומפיס מקנמת דבמרמי כופין מכתי מקנמת מהך גמ׳ דפסחים כו׳ ופיי׳ בבמ״ם ס״ם דבמוכו׳ סי׳ י״ד ובכ״ן שם: (קמא) וכן דעת רש״י דפי׳ בפ׳ כל הגט יורשין שירשו מרקע כו׳ פיי׳ לעיל מתמר ד׳ מום רס״ז ופי׳ לקמן ס׳ מוב ס״ם מום ב׳: (קמב) והיינו דגרסי׳ בפ׳ מי שהיה נשוי הנך נ׳ מי׳ קמתי כו׳ בפ״ח כ׳: (קמג) מוקמה רב ושמואל מדאוריימא כו׳ כ״ל ב״ב קע״ה ב׳: (קמד) ואיתמר עלה משום נעילת דלת כו׳. ב״ב קע״ו מ׳:

(קסב) לאשה לא מסלקינן ליה בזוזי ואפי' בעיא היא והוא לא בעי אי נסי בעי הוא והיא לא בעי' (קסג) ואי אית לי' מטלטלי יהיב לה מטלטלי (קסד) ואי אית ליה מטלטלי וזוזי יהיב לה אי זוזי או מטלטלי הדין הוא דינא דבעל חוב וכתובה : אבל השוכר את הפועל אית ליה דינא אחרינא דמטרחינא ליה לזבוני (קסה) כדגרסי' בבבא מציעא השוכר לעשות עמו בתבן ובקש . וא"ל טול מה שעשית בשכרך אין שומעין לו ואמיקנא בגמרא צריכא דאי אשמעינן רישא דלית ליה אגרא גביה אבל הכא דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו ממרי רשותך פארי איפרע קמ"ל דלא ונזקין נמי אית להו דינא אחרינא (קסו) כדכתב רבינו אלפס דהלכה כרב הונא בריה דרב יהושע דאמר (קסז) כל מילי מיטב הוא . ואית ליה זוזי ומטלטלי פרע ליה מידי דיהיב ליה וצ"ע . (קסח) א"ל רב כהנא לרב פפא לדידך דאמרת פריעת בעל חוב מצוה אי אמר לא ניחא לי למיעבד האי מצוה מאי תנינא בד"א במצות לא תעשה אבל מצות עשה מכין אותו עד שתצא נפשו (קסט) ואפילו מלוה בשטר (קע) וכתב ר"ח וכן דין היתומין שירשו מטלטלין דקייסא לן מצוה על היתומין לפרוע חוב אביהן . (קעא) גרסי' בפ' השוכר את האומנין אמר רבא האי מאן דמסיק ק' זוזי בחבריה ופריעה זוזי זוזי פירעון הוא אלא שיש לו עליו הרעומת ש"מ דלא מצי לעכובי ואית ליה לקבולינהו . דאם איתה לא ליקבל מיניה ולא הרעומת ליהוי . (קעב) ועוד מדגרסי' בפ"ק דקידושין מוכר בית בבתי ערי חומה נגאל לחצאין אע אינו נגאל לחצאין גאולתו גאולתו גמר משדה אחוזה מה שדה אחוזה אינה נגאלת לחצאין אף בית אינו נגאל לחצאין ש"מ דאי לא כתב גאולתו נגאלת לחצאין (קעג) נרסינן ר' נתן אומר מניין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו מניין שמוציאין מזה ונותנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו ופסק ר"ח בכמה דוכתי דהילכתא בווחיה (קעד) ודוקא מחיים . אבל מת ונפל נכסי קמי יתמי מטלטלין גינהו ומטלטלי דיתמי לא מישתעבדי לבעל חוב (קעה) אפילו מיתמי מפקינן בר' נתן . ומסתמא דלית ליה נכסי לאיפרועי אבל אית ליה נכסי לאיפרועי לא מפקינן :

חלק השני מלוה על פה

(א) גרסינן בגט פשוט המלוה את חבירו בשטר גובה מנכסים משועבדין ע"י עדי' גובה מנכסים בני חורין . ואמיקנא הילכתא מלוה על פה גובה מן היורשין כו' (ב) כדכתב באתריות (ג) ירושלמי בפ' המקבל ר' אבהו בשם רבי יוחנן ובלבד שירשו קרקע הרא דתימר בדקאי גביה עד שעתא דמית אבל אי עאיל ונפיק אסרי' פרעיה (ד) וכתבי רבוותא אי נסי דמית בנו זמני' א"נ דמית בשמתיה דשמתיה תא לאו הכי לא גבו . ומסתברא לא מבעיא היכא דליכא אלא מטלטלין דליכא שבועה בלל דתקנתא לתקנתא לא עבדינן אלא

אפי'

שער החדש

(קסב) לאשה לא מסלקינן ליה בזוזי ואפילו בעיא היא והוא לא בעי אי נסי בעי הוא והיא לא בעי' (קסג) ואי אית לי' מטלטלי יהיב לה מטלטלי (קסד) ואי אית ליה מטלטלי וזוזי יהיב לה אי זוזי או מטלטלי הדין הוא דינא דבעל חוב וכתובה : אבל השוכר את הפועל אית ליה דינא אחרינא דמטרחינא ליה לזבוני (קסה) כדגרסי' בבבא מציעא השוכר לעשות עמו בתבן ובקש . וא"ל טול מה שעשית בשכרך אין שומעין לו ואמיקנא בגמרא צריכא דאי אשמעינן רישא דלית ליה אגרא גביה אבל הכא דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו ממרי רשותך פארי איפרע קמ"ל דלא ונזקין נמי אית להו דינא אחרינא (קסו) כדכתב רבינו אלפס דהלכה כרב הונא בריה דרב יהושע דאמר (קסז) כל מילי מיטב הוא . ואית ליה זוזי ומטלטלי פרע ליה מידי דיהיב ליה וצ"ע . (קסח) א"ל רב כהנא לרב פפא לדידך דאמרת פריעת בעל חוב מצוה אי אמר לא ניחא לי למיעבד האי מצוה מאי תנינא בד"א במצות לא תעשה אבל מצות עשה מכין אותו עד שתצא נפשו (קסט) ואפילו מלוה בשטר (קע) וכתב ר"ח וכן דין היתומין שירשו מטלטלין דקייסא לן מצוה על היתומין לפרוע חוב אביהן . (קעא) גרסי' בפ' השוכר את האומנין אמר רבא האי מאן דמסיק ק' זוזי בחבריה ופריעה זוזי זוזי פירעון הוא אלא שיש לו עליו הרעומת ש"מ דלא מצי לעכובי ואית ליה לקבולינהו . דאם איתה לא ליקבל מיניה ולא הרעומת ליהוי . (קעב) ועוד מדגרסינן בפ"ק דקידושין מוכר בית בבתי ערי חומה נגאל לחצאין אע אינו נגאל לחצאין גאולתו גאולתו גמר משדה אחוזה מה שדה אחוזה אינה נגאלת לחצאין אף בית אינו נגאל לחצאין ש"מ דאי לא כתב גאולתו נגאלת לחצאין (קעג) נרסינן ר' נתן אומר מניין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו מניין שמוציאין מזה ונותנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו ופסק ר"ח בכמה דוכתי דהילכתא בווחיה (קעד) ודוקא מחיים . אבל מת ונפל נכסי קמי יתמי מטלטלין גינהו ומטלטלי דיתמי לא מישתעבדי לבעל חוב (קעה) אפילו מיתמי מפקינן בר' נתן . ומסתמא דלית ליה נכסי לאיפרועי אבל אית ליה נכסי לאיפרועי לא מפקינן :

חלק השני מלוה על פה

(א) גרסינן בגט פשוט המלוה את חבירו בשטר גובה מנכסים משועבדין ע"י עדי' גובה מנכסים בני חורין . ואמיקנא הילכתא מלוה על פה גובה מן היורשין כו' (ב) כדכתב באתריות (ג) ירושלמי בפ' המקבל ר' אבהו בשם רבי יוחנן ובלבד שירשו קרקע הרא דתימר בדקאי גביה עד שעתא דמית אבל אי עאיל ונפיק אסרי' פרעיה (ד) וכתבי רבוותא אי נסי דמית בנו זמני' א"נ דמית בשמתיה דשמתיה תא לאו הכי לא גבו . ומסתברא לא מבעיא היכא דליכא אלא מטלטלין דליכא שבועה בלל דתקנתא לתקנתא לא עבדינן אלא

ממרו מוציאין לזה כו' מלמד דמסכי קמי ולכמורכ ס"כ ל"ל כן דמל"כ דהכתם כידו לפרוע לו מף היכא דים לו נכסי ממיניכ"ם כן מכתי יקבה כו"כ להם"ם למנויי לעיל מסוס דכ"ג ול"ל לפיוויי מסוס דסוף לסו מעליי הוום מסמלם ס"ו כל שים לו נכסים ממכים סס כן מין מוליסין מזה כלל . ועי' עוד זמי' הכמב"ם לקדושין פ"ו ס' יבו"ם מה מכתב בזה ומלריך כזה וכתב דעיקר הסעם דל' נמן הוא מסוס הפוכי מפרעת למה לי יבו"ם ולכן סס סת ומיכא יסמי מין הקני לריך למלם כי סס להיסומים יבו"ם היסיב ובסוף קידושין מם"כ בזה . ומכא לפי זה מם"כ סם הם"ך בד"ה מיהו ל"ל כו' דסם יש לממעון זיכוכים וללוי ביסומים ולוי דוקא למלם בוזה בסומים ס"ב היכא דל"ל לממעון סלא קרקעי וללוי יש לו מסלטלים לו מסוס ודוקא למלם דגוזם למון המסלטלים לו הסוסים יבו"ם . הכא בדין הכני בקרקע ומסוס לכסורכ ס"ם מסוס דסם יש למלם לממעון המסלטלים לו הסוסים מסויי"ב ממעון למלם לרשון לכן ממיכין בפיב הפוכי בי מפרעת כו' מבל לממין ביסומים ויכוכיים למ"ד בבלו הן ממין ס"כ בממעון מימו לריך להבנסות לו רק זיבוכים ולוי יש"ם למסוס הביסומים . והכמים דסכיא הם"ך מסת דמי' הרמב"ם סי' מלף קכ"ב והוכא סם יבו"ם בסעיף ד' דבעל הפקדון יחזיר המסוס ממפקדו מסלנו להבם"ם יבו"ם ומף דים לו לממפקיד קרקע . לפ הבנתי כלל הדמיה דסת הפקדון כל היכא דמיתי בדסוס המפקיד הוס ול"ב הוס ממם בני מוכן ולא מסוסבדין וכמ"ב הרמב"ם בסוף קידושין יבו"ם היסב (ומה שהקשה הסוסים סובא בממיכות סם הם כמן ליס לי' מסיבה להשוסל ומ"ם דעת הרמב"ם דבדמיכא נכסי לא מוליסין ממנו ול"ב זה היסף דעת הם"ך וכן למיתי סם נקלט"ת יבו"ם היסיב לבעל"ד דהם"ך בד"ה וכסכי יומא כו' תיכף זה ומא דבמת לא ל"מ כלל לדיעת כן מיכא ליה נכסי וכן לים ליה נכסי רק כיון דלא מציאו בסדיא במיא לי' נכסי דמסתבר מדר"נ לכן במקום דמיכא מסיבה לא מחייבינן ליה מסוס מעבודת דר"נ יבו"ם היסיב בלמולו ומכן . ולכמורה י"ל כי כמן ס"ב תייבי בדלא כלה עדיין הזמן דמם כלה זמן מלמו מם כן לא מיקרי מסועבדים כמו מכתב הם"ך בס"ק י' יבו"ם ומם כן כיון דבמתם הזמן מייבי מם כן מיא ליה פסידא לסוסל ומם כן מי מיא ליה נכסי מין יכולין הב"ד להפשם ממנו מלא דכוא במתו מסכו לב"ד מם כן בסיב יכול לומר לו המסלול מסה מסכתו ביד דלא מיכא למסעויי דיכא בסדיב . מלם זה לא ניתן להלמד דכיון דהסלולו קודם הזמן ס"ב מסילו בליא לי' נכסי לא מצי למופסו כמבואר בם"ך בס"ק ז' ושוד דמתי מסכא ליס לך למוסכו להמסלול כיון מסילו רולה להמזיק הסוב מלנו ס"ב מתילת מסחייב להסלילו להניזק וק"ל עכ"ל במי' מם וכמת מלתי בסיבה מקובלת בע"ק מם מכתב בהדיא לדעת זו דמלוה הבני מין רבמי לשלכו מם יש לו נכסים ויש לו דין ערב יבו"ם היסיב וע"ע בנתיבות המשפט יבו"ם בסעיף ג"כ סבנת זו דהוי כערב יבו"ם היסיב ודי בזה . ועוד המילבתי קלת בדינת דכ"ב במי' לב"ק לך מל"מ : (א) גרסינן בג"פ המלוה מם מכירו בשטר כו' תי' במתמר ד' לות ה' ובמלוה בשטר לות ו' : (ב) כדכתב בשחריות כו' עי' לעיל מסמר ד' לות ו' : (ג) ירושלמי פרק המקבל כ' מלמו בשם ר"י ובלבד בשם ר"ש בן לקיש בשם ר' יוחנן פרק ו' ה"ה ומי' לעיל הלכות ערב לות ס"ג והלכות מוב בשטר לות קמ"ה : (ד) וכתבי רבוותא ז"ל דמתם נגו זימניה ג"כ כו' עי' לעיל בהלכות שובר לות ל"ד ובהל'

ביקורת

אפילו איבא מקרקעי (ה) שבועה שלא פקדנו אבא ליכא דליתא אלא היכא דאיכא שטרא ומשתבעי ושקלי ושבועת היסת נמי לרידיה תקינו רבנן לבריה לא תקינו רבנן וליכא שבועה אלא היכא דאתי בטענת בריא שאביהן ציוה לפרוע וגבי יורש שפגם אביו שטר חובו : גרסינן בירושלמי בדין היה שאפילו אביו לא ישבע תקנה תיקנו בו תיקנו בבנו לא תקינו . וביון שמת אביו העמדת בנו על דין תורה (ו) גרסינן בפ"ק דמכות המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום אחד מלוה על פה ואחד מלוה בשטר (ח) ושאילת כלים נמי סתמן ל' יום מדגרסי' בטלית שאולה כל ל' יום פטורה מן הציצית ומבתבר' שאלה לא (ט) מדגרסינן גבי שואל אדם השאילני לא אתי למיכתב הלויני אתי למיכתב ש"מ הלויני לזמן מרובה השאילני זמן טועט ול' יום דטלית שאולה משום דכת' בסותך ולא של אחרים כדגרסי' וכל ל' יום פטור (י) דילמא חבריה תבע לי' (בזמן שאלה לאו זמן טועט הוא וחייב) (יא) גרסי' בפרק השוכר אמר ריש לקיש הקובע זמן לחבירו ואמר לו פרעתי בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרע אדם בזמנו וקייכא לן כריש לקיש אפי' מיתמי הילכך (יב) לא שנא מלוה על פה ולא שנא מלוה בשטר ואודי קמי סהדי ויהיב לי' זמן ומית בנו זמניה שקיל מיתמי בלא שבועה דחזקה לא עביד אינש דפרע גו זיכניה ולמאן דאמר אין נזקקין לנכסי יתומין משום פריעת בעל חוב מצוה בנדולים עסקינן ולמאן דאמ' משום צררי ומשום שובר אפילו בקטנים דבנו זמניה ליכא למיחש (יג) והיינו חייב טודה (יד) כדפרישי' בערבות ומסתברא דינא בנו זמניה כמאן דנקיט שטרא בידיה דמי (טו) ואי אמר ליה אישתבע לי מישתבע לי' (טז) ואיכא מאן דאמר שבועת היסת ואיכא כאן דאמר חרם סתם (יז) ור"ח אמר דחוקא מילתא לדחייה משבועות דרבנן (יח) ודווקא דאוזפיה קמי סהדי וקבע לי' זמן ואי לאו מיגו דיכיל למימר לא היו דברים מעולם אי נמי לא הוה ביה זמן יכיל למימר פרעתיך בנו זמני ופטור בשבועת היסת דומיא דתבעו לאחר זמנו . ודווקא שתבעו בזמנו בתחילת היום (יט) אבל בסוף היום מיגו דאי בעי אמר פרעתי בתחילת היום דהא עביד אינש דפרע במישלם זימניה כי אמר פרעתי בתוך זמני נאמן והמלוה את חברו סתם דאינו רשאי לתובעו פחו' מל' יום (כ) אי אמר פרעתי בתוך ל' נאמן כדאלא קבעו זמן דעביד אינש (כא) דפרע בנו ל' יום ופטור משבוע' היסת (כב) ובולן לא גבו מיורשין אלא בנו זמניה או חייב טודה או שמתיה ומית בשמתיה (כג) אי נמי דאמרי יורשין אמר לנו אבא לא לויתי ועדים מעידין אותו שלוה ל"ש מלוה בשטר ול"ש מלוה ע"פ (כד) ואבוהון נמי אי אמר לא לויתי והעדים מעידין אותו שלוה וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו מכון וחייב (כה) איבעיא להו תבעו לאחר זמנו ואמר לו פרעתיך בתוך זמני מהו (כו) מי אמרינן מה לי לשקר ומסתמא לרבי נתן דאמר מה לי לשקר בחוקה דמי קא מבעיא לן דאי כרבי דאמר כעדים דמי פשיטא דאתו עדים ועקרי חוקה (כז) ומשום דרבי נתן דינא הוא ונחית לעומקא דדינא והלבתא בוותיה קא מבעיא לי מי אמרינן מה לי לשקר דאוקי ממונא בחוקת מריה או דילמא במקום חוקה לא אמר מה לי לשקר דלא אתי חוקה ועקרא חוקה ואיבא למימר דאפי' לר' קא מיבעיא ליה (כח) דמה לי דהתם בידו לפוטרה ועדיף מיהא דהכא ולא אפשיט בעיין וכל כה"ג קולא דנתבע ופטור בשבועת היסת (ל) וש"מ דאפי' במקום חוקה אמרינן מיגו (לא) ושמא דטורה מקצת הטענה לא אמרי' מיגו לאו משום חוקה דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו אלא משום אישתמוטי דקא משתמט לי' כדרבה ואיבא דכדקדקי מדקא מיבעיא ליה תבעו לאחר זמנו ש"מ דריש לקיש בתבעו בזמנו והיכי דמי אי תבעו בסוף היום סמוך לשקיעת החמה (לב) לימא מיגו (לג) דאי אמר פרעתי בתחלת היום כי אמר פרעתי בסוף זמני נאמן ומפרשי כגון שתבעו בתחלת היום (לד) ואיבא

מ"ד

שער החדש

ביקורא יום י"ג ובהלכות ערב יום ס"ב ועי' סימן ס"ט בסעיף ה' וסימן ק"מ בסעיף ל' : (ה) שבועה שלא פקדנו שבועה שלא היכה כו' עיי' סי' ס"ט בסעיף ה'. וסי' ק"מ בסעיף ד' ועיי' בכא"ג בח"ק ב' : (ו) ונגבי יורם בשבועה שבועה שבועת גרסינן בירושלמי בדין היה בפ"ק דמכות ס"ח ה"ז ובהלכות ביקורא פ"ח ועי' לעיל בהלכות מלוה בשטר יום קי"ד ומייתי שמך לזה דבנן תקינו שבועה דמיגו מה"מ לף ליטול וכ"ש לפטור : (ז) גרסינן בפ"ק דמכות המלוה את חבירו כו' מכות ב' ב' ושם ע"ג בסעיף ל' : (ח) ושאילת כלים נמי סתמן ל' יום מדגרסינן בשלום שמולה כו' עיי' מ"ב בהלי גזילת בשער ב' ס"ח ה"ח ועיי' בשער שבועת היסת ואיכא כאן דאמר חרם סתם (יז) ור"ח אמר דחוקא מילתא לדחייה משבועות דרבנן (יח) ודווקא דאוזפיה קמי סהדי וקבע לי' זמן ואי לאו מיגו דיכיל למימר לא היו דברים מעולם אי נמי לא הוה ביה זמן יכיל למימר פרעתיך בנו זמני ופטור בשבועת היסת דומיא דתבעו לאחר זמנו . ודווקא שתבעו בזמנו בתחילת היום (יט) אבל בסוף היום מיגו דאי בעי אמר פרעתי בתחילת היום דהא עביד אינש דפרע במישלם זימניה כי אמר פרעתי בתוך זמני נאמן והמלוה את חברו סתם דאינו רשאי לתובעו פחו' מל' יום (כ) אי אמר פרעתי בתוך ל' נאמן כדאלא קבעו זמן דעביד אינש (כא) דפרע בנו ל' יום ופטור משבוע' היסת (כב) ובולן לא גבו מיורשין אלא בנו זמניה או חייב טודה או שמתיה ומית בשמתיה (כג) אי נמי דאמרי יורשין אמר לנו אבא לא לויתי ועדים מעידין אותו שלוה ל"ש מלוה בשטר ול"ש מלוה ע"פ (כד) ואבוהון נמי אי אמר לא לויתי והעדים מעידין אותו שלוה וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו מכון וחייב (כה) איבעיא להו תבעו לאחר זמנו ואמר לו פרעתיך בתוך זמני מהו (כו) מי אמרינן מה לי לשקר ומסתמא לרבי נתן דאמר מה לי לשקר בחוקה דמי קא מבעיא לן דאי כרבי דאמר כעדים דמי פשיטא דאתו עדים ועקרי חוקה (כז) ומשום דרבי נתן דינא הוא ונחית לעומקא דדינא והלבתא בוותיה קא מבעיא לי מי אמרינן מה לי לשקר דאוקי ממונא בחוקת מריה או דילמא במקום חוקה לא אמר מה לי לשקר דלא אתי חוקה ועקרא חוקה ואיבא למימר דאפי' לר' קא מיבעיא ליה (כח) דמה לי דהתם בידו לפוטרה ועדיף מיהא דהכא ולא אפשיט בעיין וכל כה"ג קולא דנתבע ופטור בשבועת היסת (ל) וש"מ דאפי' במקום חוקה אמרינן מיגו (לא) ושמא דטורה מקצת הטענה לא אמרי' מיגו לאו משום חוקה דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו אלא משום אישתמוטי דקא משתמט לי' כדרבה ואיבא דכדקדקי מדקא מיבעיא ליה תבעו לאחר זמנו ש"מ דריש לקיש בתבעו בזמנו והיכי דמי אי תבעו בסוף היום סמוך לשקיעת החמה (לב) לימא מיגו (לג) דאי אמר פרעתי בתחלת היום כי אמר פרעתי בסוף זמני נאמן ומפרשי כגון שתבעו בתחלת היום (לד) ואיבא

מ"ד וכן המגרש את אשתו . ואמר פרעתיך אי נמי אתפסתיך צררי קודם גירושין אינו נאמן דלא ניתנה כתובה ליגבות תחתיו דבעל ואי טעין פרעתיך אחר גירושין תישבע ותיטול הכל עיקר והוספת ככי שיש בידה שטר (לה) ואפ כתבינן לעיל דלא ניתנה בתובה ליגבות סהיים בעיקר בתובה ולא בתוספת ובעיקר בתובה אינו נאמן משום דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר בלום (לו) ואיתשול מקמי רב יהודה ואמר המלוה את חבירו ובקש לצאת למדינת הים ולא הגיע זמנו לפרוע ואין לו לתובעו ואין לו לומר תן לי ערב ובתשוב' הקובע זמן להבירו שיפרענו בכל שנה כך וכך ועברו זמני ולא פרע ותבע לו מכל הזמני' ואמר לא יפרע אלא מזה הזמן (לז) אפי' כיניהן כצויין בעיר ולא תבע הובו חייב לשלם לו הכל (לח) וסתומה היא גרסינן בפ' שנים אוחזין (לט) תני ר' חייא בנה לי בידך והעדים מעידין אותו שיש לו ג' זוז חייב שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים (מ) ותני ר' חייא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא נ' והילך חייב ורב ששת אמר (מא) הילך פטור . ומסתמא אי יהיב משכון כהילך הוא . דהא שטר כהילך הוא וכ"ש משכון . אבל רבינו אבן בגש כתב בקידושין גבי נסכא מנה אין נאן משכון אין כאן ש"מ דמאן דאודי במקצת וכפר במקצת ואנח ליה משכון בההוא מקצת דאודי לאו הילך הוא כדאמר הבא מנה אין נאן משכון אין כאן ומעשים בכל יום דמחייבים בה שבועת התורה (מב) ואנא ברירנא לה בירושלמי מנה אין כאן משכון אין כאן בתרי לישנא במאמר שני ולא דמי להאי ולא דייק לן האי דיוקא ואיכא פלוגתא דרבוותא רבינו ברוך אמר לית הילכתא כר' חייא לא בקמייתא ולא בבתרייתא (מג) בקמייתא דהא דחה לה ר' זירא . (מד) ותו דאשכח בגמרא דבני מערבא דר' יוחנן פליג עליה , בבתרייתא (מה) דהא גרסינן בפ' השואל ועוד הילך הוא אלמא הילכתא פסוקה (מו) דהילך פטור ומדרב עמרם ורבינו האי ז"ל פסקי הילכתא כר' חייא דר' יוחנן קאי כותיה (מז) דאמר שבועה זו תקנת חכמים היא (מח) וכל התקון רבנן כעין דאוריית' תקון (מט) ור"ח פסק כרי חייא וברב ששת בבתרייתא כרב אלפס (נ) ובתב אם במערים לדחות השבועה טעליו חייב (נא) כדגרסי' בשבועות בקרם והודה ור' אלחנן פסק כר' חייא בתרויהו ולא איתברד לן שפיר משום (נב) דאי משום טעמא דרבינו אלפס מהא דכתב בספר למ"ד הילך פטור (נג) פי' דמר רב יהודאי זהוא כדכתיב בנוסחא דילן (נד) ולאו פירכא הוא משום דקרא בש"ח הוא ולא איצטריך למודה מקצת ואי משום הא דגרסינן בפ' השואל לאו משום הכי הילכתא אלא אליבא דדברי הכל מתרץ לה למתני' (נה) ודכותה גרסי' בקידושין קני את וחמור הוא ואת וחמור לא קנה וליתה (נו) דהא פסקי כולהו רבוותא הילכך לא פסיקא לן (נז) גרסינן בפ' שבועת הדיינין המענה שתי כסף וההודאה שוה פרוטה (נח) וקי"ל כרב דאמר כפירת טענה שתי כסף (נט) כדפסיק רב פפא חדא כרב וחדא כשמואל כרב דאמר כפירת טענה שתי כסף וכשמואל דאמר טענו חיטין ושעורים והודה לו בשעורים חייב (ס) ועוד ויהא תני ר"ח לסיועי לרב ודוקא בטענת סלוה והודאת לוה (סא) אבל בטענת סלוה והעדאת עד אחד וכולהו טענתא נמי אפי' כפר בפרוטה מישתבע . ושתי כסף דקאמר (סב) כסף מדינה הוא ה"ג דגרסי' בפ"ק דקידושין (סג) והן עשרים גרגרי חיטין כסף במשקל (סד) והוא משקל פשוט מלגוייר יפה פחות ב' גרגרין ולא מיחייב שבועה עד דטעין ליה בהכי ובשוו (סה) וכפר ליה בעשרה פחות חצי גרגר ומודה בחצי גרגר דהיינו פרוטה (סו) ואטר רב נחמן אמר שמואל טענו חיטין ושעורים והודה לו באחת מהן חייב (סז) וה"ה לכל שני מינין אפילו סלוה ופקדון וכן הילכתא (סח) וספת' דוקא בבת אחת (סט) וגרסי' בהמניח את הכד אמר רבה בר נתן טענו חיטין והודה לו בשעורין פטור (ע) ואסקינא אף סרסי שעורים ומישתבע שבועה על החיטין וסיפטר (עא) מיהו אם הפסליה לא מפקינן בראיתא התם (עב) וכתב הבבלי אם טענו חיטין ואמר הלה איני יודע אם חיטין או שעורי' נשבע שבועת שאינו

שער החדש

למ"ד הילך פטור כו' ב"מ ה' מ' מכל נ"ע הא הכי"ק לא כ' מזה שום לשון ועוד גי' הכי"ק הוא ולכך שמא דאמר הילך פטור כו' יפו"ם שיטיב : (נג) פי' דכך יהודאי היא כו' וכ"כ במי הכ"ן לנ"מ שם : (נד) ולפו פיכפא היא מפוש דקכא בש"ח הוא כו' ופיי"ם בשום' ד"ה אמאי מאמיך כו' וכיצינו מקשה דהא בש"ח לא בעינן מודה במקצת עיין לעיל בה' מקדון הוא כ"ג : (נה) וכלכותיה גרסי' בקידושין שם מ' ומשמ כו' קידושין נ"ח ב' קמ"ג מ' ד"ה לכ נאמן וכו' : (נו) דהא פסקי כולהו לקמן בהלכך לא כו' כנ"ל עיין סיען ג' : (נז) גרסי' נפ' שבועת הדיינים בפעמה שתי כסף והמולמה כו' שבועות ל"ח ב' ב"מ ה"ה מ' קידושין י"ח ב' בכורות ל' ב' : (נח) וקי"ל כרב דאמר כפירת מעגה כו'. בשבועות ל"ע ב : (נט) כדפסיק ר"פ מדת כרב ומדת כשמואל כו' שם מ' ב' : (ס) ועוד דהא תני ר"ח לסיוע לרב שם מ' מ' ונמ"ק על הש"ו בב"מ ה"ה מ' שפי' מליכא דשמואל וכן פי' בנכורות שם יפו"ם סיעיב : (סא) מכל בשפנת מלוה והמדלת ע"ל כו' שבועות מ' מ' וסי' פ"ם סעיף ד' : (סב) כסף מדינה כדאמר בפ"ק דקידושין כו' י"ח ב' וכפי' לעולי על הש"י ופיי"ם בשום' ד"ה הכי מעגה כו' יפו"ם סיעיב : (סג) והן עמדים גרגירי חטים כסף כמשקל כו' עיין בפי' פ"ח סעיף ה' דספרומה הוא משקל מני פעורה וכ' כסף הוא ל"ב שעוריס יפו"ם ועיין יו"ד סי' רל"ד סעיף ו' ובל"ל שהחטים הן כבדות יותר וכשעריס גרגירים ים ב' משות כסף ופרומה : (סד) והוא משקל פשום מלגוייר יפה כו' ה"ל כי פשום מלגוייר הוא שם משנע ידוע היה ניתי לניט והיה משקלו עשרים וחמש גרגירי חטים ולכן כ' פחות ב' גרגירים : (סה) וכפר ליה בשעריס פחות חצי גרגר שעורה ומודה בחצי גרגר שעורה פרוטה כל"ל לפי פ"ח דמ"ע ופרוטה ק"ח ב' ועיין לעיל ה' מקדון הוא כ"ב : (סז) וה"ה לכל שני מיני חטין ושעורין ופקדון כו' דיש שובניס דשלוה ופקדון מכי מיני ניתהו עיין בהמ"ם פ"ח דכ"מ סי' יו"ד ועיין בהמכ"ם פ"ב מה' סונין ונשמין סי"ד ובשמנת הרמב"ם שם ועיין סי' פ"ח סעיף י"ם ועיין לקמן הוא פ"ז : (סח) ומשמעות דוקא בנא מ' . עיין לקמן הוא פ"ו : (סט) וגרסי' בשמניח את הכד שמר לבא בר נתן שעטו חיטין והודה לו כו' ב"ק ל"ה ב' : (ע) ומשוקמת לף מדמי שעוריס כו' שם בב"ק : (עא) מיהו שם שפס לף מפקינן כדאיתמא שם בב"ק ל"ה ב' ל"ו מ' ופיי"ם ל"ו מ' בשום' ד"ה לשוי ליעול כו' ובהמ"ם שם סי' כ"ו ס"ו ועיין סי' פ"ח סעיף י"ב : (עב) וכ' בכבלי אם טענו חיטין ואמר הלה איני יודע כו' למב"ם בפ"ח מה' מיטן

שאינו יודע ומשלם שעורים (עג) ולא בריר לן . דהא בפ' המניח את הכד אילים' דקאמר מזיק בריא וניזק שמא אבתי ליפא תיהוי תיובתיה דרבה בר נתן ש"מ היכא דנתבע טעין נמי שמא פטור מדמי שעורין (עד) מיהו בבא לצאת ידי שמים חייב כדלקמן (עה) וא"ר ענן אמר שמואל טענו חיטין והודה לו בשעורין אם כמערים חייב אם כמתכוין פטור (עו) וכתב רבינו אבן מגש טענו חטין והוד' לו חטין ואח"כ טענו שעורי' וכפר פטור דכיון דלא טעין חיטין ושעורים כאחת לאו מודה בקצת הוא וכל חד וחד טענה באפי נפשה (עז) הוא והוא הדין לשתי עסקין דטעמא דפטור דמין טענה עצמה בעינא (עח) ואי ס"ד לאתויי ראיה מיהא היא אומרת בתולה נישאתי ויש לי סאתים והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך ואין לך אלא מנה ולא היא דהתם ליכא מודה בקצת (עט) כדגרסינן בירושלמי בכתובות היא לקמן (פ) ואמר רב ענן אמר שמואל טענו שני מחטין והודה לו באחת מהן חייב . לכך יצאו בלום לכה שהן. (פא) מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי פטור (פב) אמר רב נחמן ומשביעין אותו שבועת היסת (פג) והוא הדין לאיני יודע (פד) וצרפתי אמר בל היכא דאיכא תרי לישני בדברי סופרים הלך אחר המיקל (פה) והא דגרסי' בריש גמרא דשני' אוחזין גבי ההוא רעיא דמשמע דרב נחמן אאין לך בידי בלום קאי לכולי עלמא קא פריך והילכתא כמאן דמתני לה אסיפא ולא בדיק לן (פו) וסנהגא על כל טענתא דקא טעין בבריא משביעין אותו שבועת היסת ומר רב צדוק משמא דרבוותא הכין פסק מהיא דשנים אוחזין ואי לאו דחזינא לרבוותא דאמרי שבועת היסת בלא נקיטת חפץ אמינא שבועה בעין דאוריתא הוא מדגרסינן בב"מ אם איתה לר' היא קמייתא משלם ומישתבע אשארא . ומקשינן השתא נמי ניחייביה מדרב נחמן (פו) אלמא הדא טבסיפא נינהו אלא דלא חזינן לגאון דאמר הכי (פח) ואי בתר דמישתבע אייתי חד סהדא כתב רבי אלפס זצ"ל בתשובות דהדר מישתבע שבועה דאורייתא בחפץ (פט) וכל מקום ששניהן מחייבין אותו סמון אחד מחייבו שבועה (צ) ואי מחסת שבועה סודה במקצת (צא) נשבע שבועה דאוריתא . ואי נמי אי בתר דאישתבע אודי במקצת הוה ליה חשוד ופרע נמי מאי דאודי ושבנגדו נשבע ונוטל על השאר (צב) לרבינו שרירא ואי אודי מדעתיה בתשובה דעבד אינו נפסל ואין לו להשביע (צג) על הוראה שעשה מהוך תשובה ובתשובה ראשונה נפטר (צד) ואם אינו סודה נשבע שבועת היסת על השאר . ואי בתר שבועה אייתי תרי כהרי משלם (צה) דלימה לדרב דאמר (צו) כיון שקבלו בעלי שבועה (צז) שוב אין משלמין מסון . ואסיקנא טישתבע שבועה דאורייתא אפוטא דחד סהדא ובתר הכי אתא סהדא אחרינא מצטרף לקמא ומחייב לשלומי (צח) לרבינו אבן מגש מי שחייב שבועה ואמר לא אשבע עד שתבטל עדות הבאה לאחר מיכן אין לו לבטלו ואעפ"י שרבינו היה סומך יד הנתבע בבך לא ללמד הלכה למעשה תקנת דורו היה אבל לא מן הדין . תשובה לרבינו אלפס מנה לי בידך והלה אומר מנה לי בידך כנגדן נשבע שבועת היסת בבך ופטור (צט) דתניא מנה לי בידך והלה אמר אין לך בידי יש לך בידי ונתתי לך יש לי בידך כנגדו כסות או פירות פטור והכין פסק רבינו האיי וכן הילכתא דאמר מיגו דאי בעי אמר פרעתי מהימן כי אמר יש לי בידך כנגדו מהימן (ק) ירוש' חד בר נש קם עם חבריה בשוקא א"ל הב לי קיתונא דאית לי גבך א"ל הב לי דינר דאית לי גבך א"ל הב לי קיתונא והא לך דינר . אתא עובדא קומי ר' טונא א"ל את מודית ליה בדינר והוא לא אודי לך בקיתונא הב לי' דינר (קא) א"ר בר אחא מודי ר' אמאי במה דין לא כן אמר אלא בדיל דלא יכפור ליה בדינר לא היים (קב) ולא בירר לנא שפיר (קג) מאי איכא בין

שער החדש

כופן ונפטן ס"מ וע"ש כ"ש מס' שמלה ופקדון ס"ו וגס כאן כי הס"מ שדעת הנבלי כדבת הרמב"ם ולא נמיח לזה שנללמי בכמה מקומות שהנבלי הוא הרמב"ם (עיי' בח"ב ס"ב ממן ומלה מ"ש תוס קי"ב יעו"ש ובהקדמתי שם) : (עג) ולא בריר לן דסמ למרינן כפ' המניח לת הכד לויטת דקאמר ניחל בני ומזיק בשמ מלכתי לומת כו' כל"ל שם ל"ש ב' ועיי' בפ' פ"ם סעי' י"ו וכמ"ש שם ס"ק ל"ש שהחזיק דברי הרמב"ם יעו"ש ומני בתי' לב"ק בתבתי לפי דעת הכמ"ע שם ס"ק כ' שב' דפעם הרמב"ם שמחייב בשופן הנתבע מ"י שם חמים תו שעורים משום די"ל דגם להמובע הי' ספק ולכן לת מנשו יעו"ש היטיב ומ"ש י"ל דלק"מ על הרמב"ם דהתם שמודה לו בשעורים ומה שלת מנשו התובע לת מחזיק זה למחילה ולת להודאה משמ"כ התם שזה מודה לו כוודתי שהתם לת הזיקו כיון שמובע בבני להמועד וכן בגדול וקטן והמזיק לת הודה לו בוודתי על התם תו על הקטן לכן וודתי דתינו מועיל הודאת המזיק כלל יעו"ש היטיב כדלקמן . יעו"ש סעי' י"ז בהג"ה : (עה) מיהו בבא לצאת ידי שמים חייב כדלקמן . יעו"ש סעי' י"ז בהג"ה : (עה) ומתר רב ענן ת"ש טענו חטים והודה לו בשעורין כו' שבועת מי ב' ומכר לעיל תות ס"ב : (עו) וכ' רבינו אבן מיגש ת"ש טענו חטים והודה לו כו' סי' ס"ת סעי' ס"ז וזה שכ' רבינו לעיל תות ס"ת ומסתבר דווקא בנתם ת' יעו"ש : (עז) והס"ד לומר עסקין דטעמא כו' מכלן נרתה מבואר דס"ל כדעת הרתב"ד דמי עסקין כמי שיין דמו ועיי' לעיל תות ס"ז : (עח) ומי ס"ד לתתויי לתי' מהת היה תומרת בתולה כו' כתובות ס"י ב' וקתי על כך דמני מכקין כו' : (עט) כדגרסי' בירושלמי בכתובות היא לקמן כו' יעו"ש היטיב לקמן בני כתובה תות ת' : (פ) ותתר רב ענן תתר שמואל טענו שני מחטין כו' שבועת ת' ב' וסי' ס"ת סעי' ג' : (פא) מנה לך בידי והלה תומר אין לך בידי כו' שבועת ל"ת כ' ; (פב) תר"י ומשביעין תותו שבועת היסת כו' שם ת' ב' ב"ת ה' ת' ו' ת' : (פג) והס"ד לתיני יודע כו' עיי' רס"י ב"ק ק"ת ת' ונתות שם ד"ש ס"ל כו' כתובות י"ב ב' ברס"י וכ"ת וכ"ב קל"ה ת' כרתב"ם ועיי' בתות כ"ת ת' ד"ה אין לך כו' ועיי' סי' ס"ה סעי' ת' ולקמן תות קנ"ג : (פד) ונרתפתי תומר כל היכא דתיכא תרי ליתני כו' עיי' בתות ב"ק ק"ת ת' ד"ש וכ"ב כו' בתובות ס"ת ת' ד"ה ומתן דתתני כו' וברת"ם בתובות ס"ו סי' ת' : (פה) והא דגרסי' ברים גמרא דשני' אוחזין גבי ההוא רעיא דתשמע דרב נחמן תאין לך בידי בלום ב"ת ה' ת' ועיי"ש בתות ד"ה אין לך כו' ובתות ת' ד"ה אין לך כו' ונרתפתי תומר כל היכא דתיכא תרי ליתני כו' עיי' בתות ב"ק ק"ת ת' ד"ש וכ"ב כו' בתובות ס"ת ת' ד"ה ומתן דתתני כו' וברת"ם בתובות ס"ו סי' ת' : (פו) תתמת דתכא מיתן ז' יעו"ש : (פו) ותסנהגא על כל תעובת כו' וכ"ה נתי' ס"ה סעי' ת' ועיי' בה' קבלת עדות תות קמ"ת : (פו) תתמת דתכא מכסיפא ניתו כו' עיי' בח"ב ס"ו סי' ס"ת

ס"ק ל"ת יעו"ש היטיב (ועיי' בתי' הרתב"ם שבועות ת"ת ת' ובתובות ס"ת ת') : (פח) ותי נתר דתתבע תייתי תד סהדא כו' עיי' רת"ם ס"ו דשבועות סי' כ' ובכ"ן שם ועיי' בסי' ס"ז סעי' י"ד ועיי' בשטה תלי בליקוטיו בתר בכורות ובבתות סנל"ת בתו"ת שם (ועיי' ת' נתוני קתתי סי' כ"ז) : (פט) ולכל תקוס שבשיטה תתייתין תותו תתון כו' כ"ל שם ל"ש ב' ועיי' בסי' ס"ת סעי' י"ז ובתי' לב"ק בתבתי לפי דעת הכמ"ע שם ס"ק כ' שב' דפעם הרתב"ם שתתייב בשופן הנתבע מ"י שם חמים תו שעורים משום די"ל דגם להמובע הי' ספק ולכן לת מנשו יעו"ש היטיב ומ"ש י"ל דלק"ת על הרתב"ם שמודה לו בשעורים ומה שלת מנשו התובע לת מחזיק זה למחילה ולת להודאה משמ"כ התם שזה מודה לו כוודתי שהתם לת הזיקו כיון שמובע בבני להמועד וכן בגדול וקטן והמזיק לת הודה לו כוודתי על התם תו על הקטן לכן וודתי דתינו מועיל הודאת המזיק כלל יעו"ש היטיב כדלקמן . יעו"ש סעי' י"ז בהג"ה : (עה) ומתר רב ענן ת"ש טענו חטים והודה לו בשעורין כו' שבועת ת' ב' ומכר לעיל תות ס"ת : (עו) וכ' רבינו אבן מיגש ת"ש טענו חטים והודה לו כו' סי' ס"ת סעי' ס"ז וזה שכ' רבינו לעיל תות ס"ת ומסתבר דווקא בנתם ת' יעו"ש : (עז) והס"ד לומר עסקין דטעמא כו' מכלן נרתה מבואר דס"ל כדעת הרתב"ד דמי עסקין כמי שיין דמו ועיי' לעיל תות ס"ז : (עח) ותי ס"ד לתתויי לתי' מהת היה תומרת בתולה כו' כתובות ס"י ב' וקתי על כך דמני מכקין כו' : (עט) כדגרסי' בירושלמי בכתובות היא לקמן כו' יעו"ש היטיב לקמן בני כתובה תות ת' : (פ) ותתר רב ענן תתר שמואל טענו שני מחטין כו' שבועת ת' ב' וסי' ס"ת סעי' ג' : (פא) מנה לך בידי והלה תומר אין לך בידי כו' שבועת ל"ת כ' ; (פב) תר"י ומשביעין תותו שבועת היסת כו' שם ת' ב' ב"ת ה' ת' ו' ת' : (פג) והס"ד לתיני יודע כו' עיי' רס"י ב"ק ק"ת ת' ד"ש וכ"ב כו' בתובות ס"ת ת' ד"ה אין לך כו' ובתות ת' ד"ה אין לך כו' ונרתפתי תומר כל היכא דתיכא תרי ליתני כו' עיי' בתות ב"ק ק"ת ת' ד"ש וכ"ב כו' בתובות ס"ת ת' ד"ה ומתן דתתני כו' וברת"ם בתובות ס"ו סי' ת' : (פה) והא דגרסי' ברים גמרא דשני' אוחזין גבי ההוא רעיא דתשמע דרב נחמן תאין לך בידי בלום ב"ת ה' ת' ועיי"ש בתות ד"ה אין לך כו' ובתות ת' ד"ה אין לך כו' ונרתפתי תומר כל היכא דתיכא תרי ליתני כו' עיי' בתות ב"ק ק"ת ת' ד"ש וכ"ב כו' בתובות ס"ת ת' ד"ה ומתן דתתני כו' וברת"ם בתובות ס"ו סי' ת' : (פו) ותסנהגא על כל תעובת כו' וכ"ה נתי' ס"ה סעי' ת' ועיי' בה' קבלת עדות תות קמ"ת : (פו) תתמת דתכא מכסיפא ניתו כו' עיי' בח"ב ס"ו סי' ס"ת

שבועה דרבנן לשבועה דאורייתא איכא ביניהו מיפך שבועה בדאורייתא מפקינן בדרבנן לא מפקינן (קד) תשובה לרבינו שמואל בן חופני איכא מ"ד דבדאורייתא לא מפקינן כלל אפי' שניהן רוצים שבועה דרבנן מפקינן בשניהן רוצים או שרצה הנתבע להשבע בעל דינו וליתן לו מה שתובע עליו אבל רוצה התובע לישבע וליטול ולא רצה הנתבע להשביעו ולא ליתן לא אפקינן. ואיכא מאן דאמר שבועה דאורייתא לא מפקינן בעל פרחו דתובע שניהן רוצים מפקינן. ופסק כלישנא קמא (קה) ובתשובה לרבינו אלפס דאורייתא לא מפקינן אלא א"כ נתרצו שניהן (קו) וכתבי רבוותא לית הלכתא כמר בר רב אשי במיפך שבועה וחיורי וחבי הוינן למר רב יהודאי דלא מפקינן אלא או מישתבע ובפקע או בשלם בלא שבועה. אבל צרפתי כתב בשם רב יהודאי הלכה כמר בר רב אשי ור' ליאון ורבינו גרשום מיתיי לה בקל והומר יש לך לומר איזה כה מרובה (קז) מי שיש בידו שטר או מי שמודה לו בעל דינו בפרוטה (קח) הוי אומר מי שבידו שטר אם אמר פרעתי ואישבע אין שומעין לו ובשלם בעל כרחו ומודה מקצת משלם ונשבע על השאר והרי הדבר קל והומר ומה מי שבידו שטר שאין יכול לומר אישבע ואיפטר יכול לומר הישבע ופטול כדרב פפא דאמר האי מאן דמפיק שטרא אחבריה אי אמר ליה אישתבע לי מישתבע ליה זה שמודה מקצת שיכול לומר אישבע ואיפטר כל שכן שיכול לומר הישבע ופטול (קט) אבל הנתבע יכול לומר לו (קי) הישבע ופטול. ומסתמא שבועת היסת דמפקינן אי תובע חשוד הוא דלא מצי נתבע לאפוכי עליה (קא) נתבע פטור וליכא עליה אלא חרם סתם ושבועת היסת בהיפוך דנשבע ונוטל (קיב) אי אמר התובע איני נשבע אלא אחרם כתם הרשות בידו ויכול הנתבע לומר לו או הוציאני מן הכלל או הישבע ופטול. אבל אינו יכול לומר לא תחרים עד שתוציאני מן הכלל ואפילו יש לו שטר כדכתי' בנאמנות: תשובה (קיג) ראובן שהוציא שטר על שמעון בקנין שנתרצ' בהיפוך שבוע' ומתו העדים ונתקיים אחד מן העדים ושמעון אומר לא נתרציתי ישבע שמעון שבועת היסת שאין לראובן בלום עליו ומיפטר ושבועה דעד אחד ליכא דלא אמהיד בממון אלא בהיפוך ורבר הגורם לממון לאו כממון דמי (קיד) ואיכא בינייהו נמי לסיחת לנכסיה בדאוריי' מחתינן לנכסי' בדרבנן לא (קטו) ולית הילכתא כרבי יוסי דאמר מציאת חרש שוטה וקטן יש בה גזל גמור מדבריהן להוציא בדיינים והיכי עבדינן משבחתינן ליה (קטז) עד דמטי עידן שמתיה מנגדינן ליה ושבקינן ליה ובעל מתיבות לא אייתי הא דסיחת' לנכסיה ומשם' דסבירא ליה כר' יוסי ודוקא בשבוע' דרבנן משמתינן. אבל חרם סתם לא (קיז) דאין בו לא שם ולא זמן ואתובע מחרים שלא בפני הנתבע אם לא רצה לבוא (קיח) ואיכא בינייהו שכנגדו חשוד על השבועה בדאוריית' מפקינן בדרבנן לא מפקינן דתקנתא היא ותקנתא לתקנתא לא עבדינן ואין על הנתבע לא פירעון ולא שבועה (קיט) וכתב רבינו אלפס אם רצה התובע להחרים סתם הרשות בידו ואם יבא ממון לידו כנגד חובו שלא בעדים יחזיק לעצמו ומשתבע שבועת היסת ומיפטר (קכ) מיהו אסור לגבות מהבירו אפי' כנגד חובו כדגרסינן בן בג בג אומר אל תבנס לחצר חבירך שלא ברשות וכו' והילכתא כוותיה דהא הלכה כרב נחמן דאמר (קכא) עביר אינש דינא לנפשיה ומסתמא דינא דתפישא הכי אי איכא סהדי דהפס וראה דליכ' מיגו כלל מיהדר ליה. וקם בדינא בהדיה (קכב) מההוא דחבל מבנוא דאשכבתא (קכג) ונסכא דרבי אבא דאי איכא סהדי משלם (קכד) ואי ליכא סהדי ואתי בטענת בריא מיגו דיכול למימר לא היו דברים מישתבע שבועת היסת דלית לי' גביה מדיליה מידי (קכה) ואי לא אתי בטענ' בריא נאמן בלא שבוע' דהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואי איכא סהדי ולא ראה מיגו דיכול למימר החזרתיו לך נאמן לומר בחובי תפשתיו ובשבועה (קכו) ואי ליכא סהדי וראה נמי מהימן והני מילי בשאין עשוי להשאיל ולהשכיר (קכז) אבל דבר העשוי להשאיל ולהשכיר כדינא דאומן דיינינן ליה והיכא דאיכא עד אחד ליכא למימר מיגו כדאמר גבי נסכא דר' אבא (קכח) והיכא דשניהן חשודין פסק רבינו אלפס חזרת שבועה למחויב לה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם דהא ק"ל בכל דוכתא כר' אבא וכרבא דאמר מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים זוז והשאר

שער האחדש

על ממעון כו' עיי' ת' סנה"ד סי' ס"ב ועיי' ס"ך סי' כ"ב ס"ק כ' וסי' פ"ז ס"ק ס"ג יעו"ש היטיב: (קיד) ומיכא גויכו: ומי למימא לנכסי' כו' כם כמכועה מ"ה ס': (קטו) ולית הלכתא כר' יוסי דאמר מציאת חרש שוטה וקטן יש בה גזל גמור מדבריהן ק"ם ב' ס"ה ס' יעו"ם ויש לעיי' דהסס ל"ם רק סם יש בו גזל מדבריהן מו רק מפני דרכי שלום מכל סם סיס סם גזל מדבריהן מה"ג דכולס היו מודין דמוציאין מדייניס מ"ש כהא דאין כאן רק סם בכועה מדבריהן לכן לא סמהימו בזה וסעעם כמו בכבועה שמיגו יכול ליכבע מפלא שלא מיך זה רק בכבועה דאוריים ולא בכבועה דרבנן וה"א הוא הדין והוא הטעם בזה דמיגו דוקא ליכבע וה"ב מפ' ס"ק ס"ג מפ' כרבינו יעו"ם היטיב (ועיי"ם בכבועות כאות ד"ה ולכ"י יוסי כו' בסקנתו מיפכח יעו"ם ועיי"ע בתי' הרשב"ם כאות ס' ס"ב ועיי' בתי' מהרי"ט ח"ח סי' ס"ב) : (קטז) עד דמטי זמן גנדיו ומנקינן ליי כו' כנ"ל : (קיז) דאין בו לא סם ולא כימו ובחובע מחרים כו' כנ"ל ועיי' לקמן אות קנ"ח : (קיח) ומיכא גויכו: בכנגדו חשוד על הבבועה כו' סם בבכועות מ"ח ס' ב"ח ס' : (קיט) וכ' רבינו אלפס אם רצה התובע להחרים סתם הרשות בידו ואם יבא ממון לידו כנגד חובו שלא בעדים יחזיק לעצמו ומשתבע שבועת היסת ומיפטר (קכ) מיהו אסור לגבות מהבירו אפי' כנגד חובו כדגרסינן בן בג בג אומר אל תבנס לחצר חבירך שלא ברשות וכו' והילכתא כוותיה דהא הלכה כרב נחמן דאמר (קכא) עביר אינש דינא לנפשיה ומסתמא דינא דתפישא הכי אי איכא סהדי דהפס וראה דליכ' מיגו כלל מיהדר ליה. וקם בדינא בהדיה (קכב) מההוא דחבל מבנוא דאשכבתא (קכג) ונסכא דרבי אבא דאי איכא סהדי משלם (קכד) ואי ליכא סהדי ואתי בטענת בריא מיגו דיכול למימר לא היו דברים מישתבע שבועת היסת דלית לי' גביה מדיליה מידי (קכה) ואי לא אתי בטענ' בריא נאמן בלא שבוע' דהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואי איכא סהדי ולא ראה מיגו דיכול למימר החזרתיו לך נאמן לומר בחובי תפשתיו ובשבועה (קכו) ואי ליכא סהדי וראה נמי מהימן והני מילי בשאין עשוי להשאיל ולהשכיר (קכז) אבל דבר העשוי להשאיל ולהשכיר כדינא דאומן דיינינן ליה והיכא דאיכא עד אחד ליכא למימר מיגו כדאמר גבי נסכא דר' אבא (קכח) והיכא דשניהן חשודין פסק רבינו אלפס חזרת שבועה למחויב לה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם דהא ק"ל בכל דוכתא כר' אבא וכרבא דאמר מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים זוז והשאר

והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע כשלם . ותו דאמר שבועת ה' תהיה בין שניהם ולא בין היורשין . ואוקימנא כגון דאמר נ' ידענא וג' לא ידענא והא דר' נחמן דעבד עובדא יחלוקו ליתה כראיתא בהלכות ותמי לן מילתא טובא (קכט) דעל כ"כון רב נחמן דכרבא סבירא ליה (קל) כדגרסי' בפ' השואל נימא תיהוי תיובתא דרב נחמן דאמר מנה לי בידך והלה אומר איני יודע פטור ואוקימנא רב נחמן גופיה כרבא ש"מ איתא לדרב נחמן ואיתא לדרבא . ואיתא לדר' אבא ור' כאיר ור' יוסי כר' אבא סבירא להו . אלא דר' מאיר אזיל בתר מעיקרא דהוי שבועה דאורייתא . ואע"פ שחשוד הוא ואינו יכול לישבע כשלם והילכך חזרה שבועה לבקומה ור' יוסי סבר ה"מ דרמיא שבועה גבי חד אבל גבי שניהם השותפין דאי אזלינן בתר מעיקרא הוי מחויב שבועה דאורייתא ומשלם כוליה ואי אזלינן אשבנגדו דתקנתא דרבנן מפסיד דכי היכא דאינו יכול לישבע שבועה דאורייתא כשלם ה"נ אינו יכול לישבע שבועה דרבנן מפסיד כגון הנשבעין ונוטלין כשהן השותפין הילכך יחלוקו וכן דעת רבי' יעקב : והילכתא כרבא בהשואל ובנסכא דר' אבא דכל שאינו יכול לישבע כשלם בשבועה דאורייתא כשלם הכל ובשבועה דרבנן מפסיד הכל ושאינו חשוד כגון הפוגם את שטרו ומת וכל הנשבעין ונוטלין דמתני' דנקיטי שטרא ונלפי קמי יתמי כיון דאיכא שבועה גבי יתמי יד שין נשבעין שבועת היורשין ונוטלין דלא אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו אלא בדינא דרב זשמואל ביתומין כן היתומין דמית לוה בחיי מלוה כדאמר הבו דלא לוסיף עלה . ועלה אסרינן האי דיינא כר' אלעזר עבד כרב ושמואל עבד (קלא) ובמפיק שבועה אחבריה ומית איכא פלוגתא ביני רבוותא כדפרישית לעיל (קלב) ויתמי דיתמי שבאו ליפרע מנכסי יתומין בשבועה שלא פקדנו אבא אוקא דיוק (קלג) מדקאמר לא שנו אלא שמת מלוה וכו' ולא פליג בדידה אלא ביתומין אבל יתומין של יתומין אין נשבעין ש"מ כה"ג אדם מוריש שבועה לבניו דמעמא דאין אדם מוריש שבועה לבניו לפי שאינן יכולין לישבע שבועת אביהם אבל שבועה שלא פקדנו אבא ולא אבי אבא שיכולין לישבע נשבעין ולא היא דעדיפה מינה נקט (קלד) והרב המחבר אמר דהכי אסכימו רבוותא דיתמי דיתמי (קלה) אין אדם מוריש שבועה לבניו וכסתמא (קלו) דטעמא משום דדבר שאין בו ממש הוא כדפי' לעיל (קלו) והא דאמר בנשבעין ונוטלין דנקוט שטרא . נשבעין שבועת היורשין (קלח) איבא מ"ד אפי' יתומין מן היתומין ואיבא מ"ד (קלט) דוקא מיניה דידיה אבל יתומים של יתומין דינהן כיתומים מן היתומין דאיתרי רב ושמואל . דאי לא תימא הכי הבו דלא לוסיף עלה דקאמר הילכתא בלא טעמא הוא הכי סלקא לן שמעתא (קמ) וכתב רבינו ברוך כל שאינו יכול לישבע משלם . מיהו (קמא) מישתבע האיך שבועה דרבנן ונוטל . ומסתמא מידי דהוה אחשוד על השבועה דשכנגדו נשבע ונוטל ולא אמרי' מחויב שבועה ואינו יכול לישבע משלם (קמב) ואסכימו רבוותא דכל הנשבעין ונוטלין כגון שבועת המשנה כ"ש השוד ול"ש שאינו חשוד לא מפסינן . דלא מפסינן שבועה אלא מנתבע לתובע אבל מתובע לנתבע לא וכשהוא חשוד (קמג) כתב רבי' אלפס (קמר) חזרה לשבועת היסת ומסתמא דחשוד שכנגדו נשבע ופטור . (קמה) כדגרסי' בגמ' דבני מערבא גבי שביר היה משכון לעבד היה חשוד וב"ד מוסרין שבועה בידו נוטל בלא שבועה היה עבד ובית דין מוסרין שבועה לחשוד היו שניהן חשודין פלוגתא דרבי מאיר ור' יוסי וש"מ דהיכא דנשבעין ונוטלין חשודין מפסינן אשבנגדו ולא תקנתא לתקנתא היא (קמו) דהא שבועה עליה דבעל הבית רמיא ועקרוה אשביר (קמז) אבל שבועה דר' נחמן ליתא כלל אלא מדרבנן ויש מחכמי דורינו שאומרים (קמח) הפוגם שטרו דנקוט שטר בידיה והשוד שקיל בלא שבועה כיון דלא מוספין אדרב ושמואל אבל שכיר ונגזל (קמט) וכל דלא נקיטי שטרא וחשוד אינן נשבעין ונוטלין לא דיוק לן (קנ) ואסכימו רבוותא הנשבעין על שבועת שמא כגון השותפין והאריסין . וכולהו דנשבעין ולא משלמין כיון דעל מעמת שמא הן לא מצי לאפוכי אתובע (קנא) תשובת רבינו אלפס שבועת היסת דמפסינן דוקא דלית בה גילגול שבועה אצל הנתבע . אבל אית בה גילגול שבועה לא מפסינן ושבועה דאורייתא כגון ד' שומרין . ומודה מקצת ועד א' . ורר' חייא קמייתא (קנב) לא מפסינן כדאמר ושבועת המשנה דינה כשבועת התורה בשם או בכינוי ולאנקיטי חפצא בידיה דנתבע (קנג) אבל שבועת היסת נקוט ליה תובע או שלוחיה (קנד) ומשבע ליה בשם או בכינוי וכן דעת הגאונים (קנה) ועל כל מעמת בריא . דינא כהיסת כדאמר

שער החדש

(קכט) דמ"כ כ"ג כרבא ס"ל כו' כ"ל : (קל) כדגרסי' בפ' השואל נימא תיובתא דר"נ כו' ג"מ כ"ז ב' ופי"ם בשום' בב"מ בד"ה כ"ג כגון כו' וכשבועות מ"ז מ' ד"ה מתוך בשינו כו' ועי"ש בגמ"ש בשבועות יע"ש סיטיב ועיי' בסי' כ"ב סעי' ז' וכפ"ך שם ס"ק כ' (ומ"כ כל הנשבעין ונוטלין כו' עיי' לעיל ה' מלוה בשטר מות ק"י ולקמן מות קמ"ז) : (קלא) ובמפיק שבועה ממכרי ומים מיכח פלוגתא ביני רבוותא כדפרישים לעיל , עיי' לעיל בה' מלוה בשטר מות י"ד ומ"ו שכניה מחלוקת המוסקים במולות שם"מ על מכיכו ושונן הלוה מרמיך לחתכם לי ומת במלוה שם היורשין נשבעין שבועת היוכשין יע"ש סיטיב וכבה"ג מייתי הכא : (קלב) ויתמי דיתמי שבאו ליפרע מנכסי יתומין בשבועה כו' הייגו שמת מלוה בחיי לוה והדר מת לוה ועיי' לעיל בה' מלוה בשטר מות ק"ו : (קלג) מדקאמר ל"ש אלא שמת מלוה כו' שבועה מ"ז מ' (וע"ל בלא פליג בדידי' לח שנו אלא ביתומין אבל יתומין מן היתומין כו') : (קלד) והרב המחבר אמר דהכי אסכימו רבוותא כו' הרב המחבר סוף הגהלוני מיי"ם בהל"מ פ"ז מ"ז דשבועות סי' ט"ז יע"ש סיטיב : (קלה) אין אדם מוריש שבועה לבניו ומסתמא דשעמא דשטר הוא דדבר שאין בו ממש הוא כדפי' לעיל . לח ידעתי אמה כתב כן . ואולי כ"ז מדברי הרב המחבר . משום דהכמ"ם כ' בשעמא משום דאין מוריש שבועה לבניו משום דהוה לן סי' ז"ם לך הטעם דאין אדם מוריש שבועה לבניו משום דהשבועה אין כן יוכיו לכן סי' כ"ח ובשעמא משום שאין אדם יודע מה יארע לבניו אחריו כ"ב זה ועיי' בה' סוכה נב"י סימן ק"ח סעי' כ"ח ובשעמא שעמר י"ד מ"ב ובגי"ם שם ועיי' בשיעור הגר"א סי' ק"ח ס"ק מ"ד יע"ש סיטיב ואין להקשות דהא מצו למימר מכח מכוה דמכוה קמייתא ואין אנו יודעים. לק זכות אבינו מיי' בשם בשעמא קנ"ם מ' זה אינו דהשם שם שכן בחיי לבניו מה שאין כן בכח (ועיי' ס' שעה' הדור סי' כ"ג) : (קלו) והא דאמרינן בשבועה ומוסלין דנקימי שטרא דכשבועה שבועה סיוכלין כי' כ"ל עיי' לעיל ס' מלוה בשטר מות ק"י ולעיל מות ק"ל : (קלח) מיכח פ"ד מ"ה מעי' יחומים מן היחומים . וכ"ל מעי' שם לוה כחיי מלוה ועיי' סי' ק"ח סעי' י"ד דפסק כליעזר בשעמא וכן פיקב יע"ש : (קלט) דוקא מיני' דידיה אבל יחומים מן היחומים דיוק כו' כ"ל : (קמ) כ' רבינו ברוך כל שאינו יכול לישבע כשלם הוא כדפי' מע"כ לעיל בה' פקדון מות קמ"ע יע"ש סיטיב : (קמא) מסתבא האיך שבועה דרבנן ונוטל מדמי דהוה אחשוד על השבועה דשכנגדו נשבע ונוטל ולא אמרי' מחויב שבועה ואינו יכול לישבע משלם (קמב) ואסכימו רבוותא דכל הנשבעין ונוטלין כגון שבועת המשנה כ"ש השוד ול"ש שאינו חשוד לא מפסינן . דלא מפסינן שבועה אלא מנתבע לתובע אבל מתובע לנתבע לא וכשהוא חשוד (קמג) כתב רבי' אלפס (קמר) חזרה לשבועת היסת ומסתמא דחשוד שכנגדו נשבע ופטור . (קמה) כדגרסי' בגמ' דבני מערבא גבי שביר היה משכון לעבד היה חשוד וב"ד מוסרין שבועה בידו נוטל בלא שבועה היה עבד ובית דין מוסרין שבועה לחשוד היו שניהן חשודין פלוגתא דרבי מאיר ור' יוסי וש"מ דהיכא דנשבעין ונוטלין חשודין מפסינן אשבנגדו ולא תקנתא לתקנתא היא (קמו) דהא שבועה עליה דבעל הבית רמיא ועקרוה אשביר (קמז) אבל שבועה דר' נחמן ליתא כלל אלא מדרבנן ויש מחכמי דורינו שאומרים (קמח) הפוגם שטרו דנקוט שטר בידיה והשוד שקיל בלא שבועה כיון דלא מוספין אדרב ושמואל אבל שכיר ונגזל (קמט) וכל דלא נקיטי שטרא וחשוד אינן נשבעין ונוטלין לא דיוק לן (קנ) ואסכימו רבוותא הנשבעין על שבועת שמא כגון השותפין והאריסין . וכולהו דנשבעין ולא משלמין כיון דעל מעמת שמא הן לא מצי לאפוכי אתובע (קנא) תשובת רבינו אלפס שבועת היסת דמפסינן דוקא דלית בה גילגול שבועה אצל הנתבע . אבל אית בה גילגול שבועה לא מפסינן ושבועה דאורייתא כגון ד' שומרין . ומודה מקצת ועד א' . ורר' חייא קמייתא (קנב) לא מפסינן כדאמר ושבועת המשנה דינה כשבועת התורה בשם או בכינוי ולאנקיטי חפצא בידיה דנתבע (קנג) אבל שבועת היסת נקוט ליה תובע או שלוחיה (קנד) ומשבע ליה בשם או בכינוי וכן דעת הגאונים (קנה) ועל כל מעמת בריא . דינא כהיסת

כדאמר ועל שמא חרם סתם (קנו) ונתבע שאמר איני נשבע אלא איפרע הכל . ואותיים סתם על כל מי שנוטל ממני ממון שלא כרין הרשות בידו . (קנו) ואי נמי אמר איני נשבע עד שאחרים על כל מי שמשביע אותי שלא בדין רשאי . (קנח) ואף על פי שיצא מביית הכנסת חרם חלה עליו שכל חרם שביית דין גוזרין אין צריך בעל דין לענות אמן . (קנט) לרבינו אלפס מי שנתחייב שבועה ואמר טול שבועה או פטור אותי משבועה . או מתביעה זו . ואמר לו איני משביעך עכשיו ואיני פוטרך (קם) הדין עמו שמא תחזור שבועה למקומה . (קמא) וכתב רבינו בבתובה אי פקח הוא מייתי לי׳ לידי שבועה דאורייתא נפקא מינה דאי לא בעי אישתבועי וקדמה ותפשה לא מפקינן סתנה דקיימא לן בדרבנן לא נחתינן לניכסיה כו׳ כדאיתא בהלכות . ומשמע דסבירא ליה דהאי דאמר מאי איכא בין שבועה דאורייתא לשבועה דרבנן (קמב) בשבועת המשנה קאמר . ומסתמא דשבועת המשנה ושבועת התורה חד דינא אית להו לכל מילי ואפילו למיחת לניכסיה . ולא אמרינן לא מגבינן ליה ושבקינן ליה אלא בנשבע ולא משלם וגבי שבועת היסת הוא דשיילינן מאי ביניהו . (קכג) אבל בעין דאורייתא ודאורייתא כהדדי גינהו ולוקא ביניהו (קסד) אלא דאי שבועה דרבנן מפקינן לה לשבועת היסת ואי שבועה דאורייתא לא מפקינן ליה אפילו לשבועת היסת (קסה) עד דפרע ליה מיהו בתר דפרע ליה מצי לאשבועי דרין שבועת היסת והיינו דקאמר אי פיקח הוא מייתי ליה לידי שבועה דאורייתא ויש מחכמי דורינו שכתב נ״ם דאי חשידא אשבועתא (קסו) בדרבנן לא מפקינן ושקלא בשבועה ואי דאורייתי׳ מפקינן לה ומישתבע בעל ושקיל וליתה דאי דרבנן היא (קסו) חזרה לשבוע׳ היסת ולא שקלת כראיתה לעיל וכל מי שאינו יכול לישבע אם הוא מן הנשבעין וגוטלין מפסיד ואם הוא מן הנשבעין ולא משלמין משלם ועוד קושיין לא מיתרצא (קסח) דמתני׳ לאו בחשודה מירי (קסט) ורש״פ שבועה דאורייתא בשם או בכינוי ושבוע׳ דרבנן אלא כשבוע׳ שלנו בארור : בתשוב׳ הגאונים (קע) מאן דמפקיד זוזי גבי איתתא ולא איתא גבר הוית מינסבא ואינסבת ותבעו מינה לבי דינא ואיתרמי שבוע׳ עילויה ליתי מן דינא לאשבועה בדיתבא תותי גבר׳ ואי אמר בעל׳ לא מפיקנא אתתי לבי דינא הדין עמו והיינו דאמר העבד והאש׳ פגיעתן רעה וכו׳ ואי מצבי (קעא) למיכתב ליה פסק דינא דאי היה פנוית מישתבע ליה כתבינן בדקתני נהגרשה חוששת לשלם ואי אמר ניחא ליה לשטותיה כל מאן דאפקיד גבה והיא כפרה ב״ד לא יהבי ליה רשותא ואי עביד סנפשיה עבד : לרבינו

שרירא דוקא חבלות . אבל הלואה ופקדון וגזל אם הוא בידה וברשות׳ חייב׳ להחזיר ומזסינין אותה לדין עם בעלה אם הודת אלא שאין לו עכשיו משביעין שניהן שמא קינוניא עשו על נכסיו על זה ואם כפרת נשבעין כשאר בני אדם (קעב) לרבינו אלפס דוקא חובות וחבלות שאינ׳ הייבת כלום תחת בעלה . אבל תבעה בפקדונות או דברים שאפשר שהן ברשותה הייבת (קעג) ואם כפרה נשבעת . ומסתמא חבלות וגזיבות ופקדונות וחובות דינן שוה (קעד) כדגרסי׳ בפ״ק דבבא סציעא האומר לאשה ולעבד צאו וגנבו דלאו בני חיובא נינהו הכי נמי דלא מחייב שולחן ש״ם גזיבה כחבלה ואי יתבה הותי בעלה ליה לה לשלומי ודוקא דליתיה בעיניה ; (קעה) מנה לי בידך. אמר לו הן לסחר אמר תנהו לי (קעו) נתתיו לך פשור משביעין אותו שבועת היסת . (קעז) אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואם אמר אל תפרע אלא בעדים צריך לפורעו בעדים . ואם אמר לן פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים אינו נאמן (קעח) ולא שנא אמר ליה בשעת הלואה ולא שנא אלא התראות הויא ולא מהימן אלא בסהדי וכתב רבינו אבן מגש אי ליכא סהדי שקיל בלא שבועה (קעט) ואי בתר דפרעיה תבע ליה בהנהו זוזי קמאי דיהב ליה בלא סהדי משביע ליה שבועת היסת (קפ) ובדגרסינן בבתובות יהיב לה כתובה באפי סהדי וטוקים להו לקמאי בהלואה וחיכא דאמר ליה אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ופרע ליה באפי סהדי אחריני ומסהדי ליה לא מהימני ופרע ליה (קפא) דקיימא לן כרבא דאמר להבי אמר ליה פלוני ופלוני לא דלא לודחייה דאפילו אסחידו ביה בתר דפרע כפסולין דמו להאי הלואה ומישתבע שבועת היסת ופטור (קפב) והדין היא סברא דרבינו אלפס וסברא דלא לידחייה (קפג) קשיא לן דהוה ליה למימר הא פסלינהו . ומסתמא כפי׳ קמא דליתנהו קמן ולא נטרינן להו עד דאתו אלא אמרינן פרעיה השתא ואי אתו ומסהדי דפריעה מיחייב לאהדוריה (קפד) ומאי דקשיא לי׳ בההוא עובדא דאי לא אמר ליה ראובן ושמעון מצי מדחי ורבא הא קאמר לא מצי מדחי ליה (קפה) ואנן גרסינן בנוסחא דילן נאמן בהא דרבא ואינו מוגה וסברא דקמאי נאמן סבירא להו דאי אינו נאמן (קפו) קשיא דאביי וקשיא דרבא בקושיא ואפשר דאותה להההיא גירסא ונאמן ורבא דאמר כי היכי דלא לידחייה דליתנהו קמן הא איתנהו קמן לא מצי למיפסלינהו ולאחזוקי בשקרי (קפז) ולא דמי להההוא דאמר ליה מחיבנת לי כבי תרי כל איסת דאמרת לא פרענא דהתם הא היכנית.

אבל

שער החדש

כל״ל : (קעב) לרבינו אלפס דווקא תובות וחבלות כו׳ עיי׳ ס״ם כעי׳ ר״י ובדוכתי מוכי עלמו מלפסר : (קנו) ומתבע בסתר מיהו נשבע מלמ מסרע כו׳ ת׳ הכי״ף סי׳ ע״ח יע״ם ועיי׳ לעיל תוס קי״ב : (קנז) ות״ב למר מיהו נשבע עד שמחכים על כל מי כו׳ סי׳ ס״ז ספי׳ כ״ב : (קנח) ותעש״י מיהת מכיכנ״ם מכס חלם מלוי כו׳ סי׳ ע״ח סעי׳ מ׳ וכמ״ך כסם ס״ק כ״ב ועיי׳ לעיל תוס קי״ז ולעיל מתמר ס׳ תוס כ״ח : (קנט) לרבינו אלפס מי שמחייב שבועה כו׳ ת׳ הכי״ף סי׳ ס״ו : (קם) הדין עמו שמא תחזור למוכב וכ׳ לרבינו כו׳ כל״ל ועיי׳ סי׳ כ״ד בסג״ה : (קמא) וכ׳ לרבינו אלפס בשבועות מי פקח הוא כו׳ כל״ל יעו״ש בס״ם דשבועות בדי״ף ורמ״ם סי׳ כ״ה יעו״ש : (קמב) בשבועת המשנה קאמר ומשבועת המשנה כו׳ כל״ל ועיי׳ בס״ך סי׳ פ״ז ס״ק ל״ח : (קמג) אבל בעין דאורייתא ודאורייתא כהדדי ניהו כו׳ כל״ל ועיי׳ סי׳ ס״ז סעי׳ יו״ד : (קמד) אלא דאי שבועה דרבנן מפקינן לה לשבועת היסת ואי שבועה דאורייתא לא מפקינן ליה אפילו לשבועת היסת כו׳ כל״ל מיהת התובע מי אמרי׳ בתקנה זו ובכינוי כשאר התובעים ויתבע הנתבע שבועת היסת כדלעיל סי׳ מלוה בשאר כו׳ ועיין לקמן ס׳ מלוה של המסכון תות כ״ג : (קמה) עד דתבע לי׳ מיהו בשאר דפרע לי׳ כו׳ עיי׳ סי׳ ס״ח סעי׳ כ״ב ובכי׳ ס״ק ס״ם : (קמו) כדבתן לא מפקינן ובקלה בלא שבועה ומי דמוכיחת כו׳ כל״ל עיי׳ לעיל תות קמ״ח (וכ״ל מפקינן לה ומשבע בעל ולא שקלה) : (קמז) מחזק לשבועת היסת ולא שקלה כדאי׳ לעיל עיי׳ לעיל תות קמ״ד : (קמח) דמתניתין לאו בחשודה מירי . מדשבועת ונוטלת ע״כ מירי בשאינה מחשודה : (קמט) ור״ם סי׳ שבועה דאורייתא בשם או בכינוי כו׳ כל״ל עיי׳ בתוספות ס״ח ת׳ בשב״י ועיי׳ לעיל תות קל״ז (ובשועה דרבנן מיהא שלא בשבועה כו׳ כל״ן) : (קנ) מאן דמפקיד זוזי גבי איתתא ולא מיתא גבר הויא ומינסבא ומבעו מינה כו׳ כל״ל ועיי׳ בזה בסמע״ן סי׳ ל״ח סעי׳ ד׳ ובמר״מ סי׳ קי״ב בס״ך ס״ק ו׳ יעו״ש מיהיב ועיי׳ בשעה ס״ו ת״ח : (קנא) למיכתב לי׳ בכך היעת דאם תהי׳ פטור מיבמבעה לי׳ כו׳

והבין

אבל הבא מעמא משום דלא לירחייה הוא (קפח) והבין הוא פירושא דה"ר משה דאבא טיון וצ"ל והיכא דאמר לא היו דברים מעולם ואתו סהדי דאוזפיה חייב דכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי (קפט) ואף על גב דסהדי אסרי אוזפיה ופרעיה . אוזפיה מקבלינן פרעיה לא מקבלינן כיון דאודי בבית דין דלא פרע אודי ולא מצי למימר אישתלאי בההיא אודיתא ואע"ג דאיכא סהדי דקא מסייעי ליה (קצ) ובהר דפרע מישתבע אזוזי קמאי וגרסינן נמי ביש נוחלין בלוה אומר לא נפרעתי ולוה אומר פרעתי מחצה (קצא) והערים מעידין אותו שפרע וכו' כראמר לעיל (קצב) גרסי' בתשובו' מנה לי בידך והלה אומר איני יודע רב נחמן ור' יוחנן אמרי פטור וקיי"ל כיב נחמן בריני (קצג) ואמרי רבוותא מישתבע דלא ידע ופטור דלא עדיף שמא מבריא ודוקא דקאמר אינו יודע עיקר ההלואה אבל אמר (קצד) איני יודע אם פרעתי חייב בראמר בפרק בתרא דבבא קמא האומר לחבירו גזלתיך . הלויתני ואיני יודע אם החזרתי לך ואם לאו חייב וטהיא לא פרכינן לר' יוחנן ודכולי עלמא חייב . והרב המחבר פסק פטור וז"ל (קצה) והא דגרסינן בהשואל משאיל אומר שאולה מתה והלה אומר איני יודע חייב ומותבינן מינה לרבי יוחנן (קצו) התם נמי כיון דקי"ל דשואל לא מחייב באונס אלא בשעת אונסין כי אמר ליה האיך איני יודע אי בעידן שאלה מתה אי לא (קצז) הוה ליה כמ"ד אינו יודע מה הלויתני ואם לאו אבל אמר איני יודע אם החזרתי לך חייב (קצח) ודוקא דקא תבע ליה הא לא תבע ליה פטור ובבא לצאת ידי שמים חייב (קצט) ואפילו אמר אינו יודע עיקר ההלואה חייב לצאת ידי שמים (ר) כדגרסינן התם . א"ר חייא בר אבא מנה לי בידך והלה אומר אינו יודע חייב בבא לצאת ידי שמים . (רא) ירושלמי רב הונא אמר לו ליה את ידע ההין ידע (רב) ואי איכא חד סהדא איכא מ"ד הוי מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם . (רג) ואיבא מ"ד כיון דליכא הכחשה דער אחר ולוכא אלא שבועת היסת ופטור והרב המחבר כתב הוי כספק וודאי (רד) ואין ספק מוציא בידי ודאי ומסתמא כיון דאיכא חד סהדא דב"ע ברוא ושמא ברוא עדיף וקרוב אני לומר (רה) אף על גב דליכא סהדא דבא לצאת ידי שמים חייב נשבע ונוטל דברי בשבועה עדיף דלא אשבחן עלה שבועת ספק . בדכתב ר"ח בהמוציא חוצאות על נכסי אשתו (רו) דש"מ דכל היכא דאאי ידע ואאי לא ידע מישתבע האי דידע ושקלי דהיינו שבועה דמרגיתין ותיובתין דאיכא בין איני יודע לאין לך בידי (רז) דאי איהה הדדי נינהו תקנתא דרב נחמן גבי (רח) איני יודע הוה ליה למימר גבי גט פשוט ר' יצחק בר יוסף הוה מסיק ווזי בר' אבא . אמר ליה פרעון זוזאי א"ל פרעתיך בפני פלוני ופלוני א"ל יבאו פלוני ופלוני ויעידו ואסיקנא לברר קאמינא צריך שיבאו (רט) ואם אמרו לא ידענו חייב וקמ"ל הא דגרסינן בשבועות פרק כל הנשבעין ולאו פרעתיך בפני פלוני ופלוני ואתו סהדי ואמרי להדי"ם ואמר רבא כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו ארעתיה . (ריי) ואיכא מ"ד סתם ולאו פרעתי קאמר ושמא הוא ומש"ה פטור אבל הבא ברוא קאמר (ריא) דצריך לברר וחייב . ומסתמא הבא כגון דאמר ליה אל תפרעני אלא בעדים דקי"ל צריך לפורעו בעדים דמילתא דרמיא עליה (ריב) אי נמי הלוהו בעדים וצריך לברר והיינו דשבועות דלא אמר ליה אל תפרעיני אלא בעדים אי נמי הלוהו שלא בעדים . (ריג) ות"ג בירושלמי מנה לי בידך אמר לו אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר אמר לו נתתיו לך בפני פלוני ופלוני . מעשה בא לפני רבי ואמר יבואו פלוני ופלוני ויעידו הבא לדין בשטר ובחזקה (ריד) ר' אומר נידון בשטר רשבג"א נירון בחזקה (רטו) מעשה בא לפני ר' ואמר ברשב"ג (רטז) אבל רבינו אבן מגש פירש לברר קאמר אם באו באו ואם לא באו שהלכו להם לסדינת הים או שמתו נאמן לומר פרעתי (ריז) וחביבי פי' אפילו עד מפי עד ואפילו קרובים ופסולין לגלויי מילתא הוא ובשירין

שער החדש

(קפח) והכין הוא פירושא דה"ר משה דאבא טיון וצ"ל והיכא דאמר לא היו דברים מעולם ואתו סהדי דאוזפיה חייב דכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי (קפט) ואף על גב דסהדי אסרי אוזפיה ופרעיה . אוזפיה מקבלינן פרעיה לא מקבלינן כיון דאודי בבית דין דלא פרע אודי ולא מצי למימר אישתלאי בההיא אודיתא ואע"ג דאיכא סהדי דקא מסייעי ליה (קצ) ובהר דפרע מישתבע אזוזי קמאי וגרסינן נמי ביש נוחלין בלוה אומר לא נפרעתי ולוה אומר פרעתי מחצה (קצא) והערים מעידין אותו שפרע וכו' כראמר לעיל (קצב) גרסי' בתשובו' מנה לי בידך והלה אומר איני יודע רב נחמן ור' יוחנן אמרי פטור וקיי"ל כיב נחמן בריני (קצג) ואמרי רבוותא מישתבע דלא ידע ופטור דלא עדיף שמא מבריא ודוקא דקאמר אינו יודע עיקר ההלואה אבל אמר (קצד) איני יודע אם פרעתי חייב בראמר בפרק בתרא דבבא קמא האומר לחבירו גזלתיך . הלויתני ואיני יודע אם החזרתי לך ואם לאו חייב וטהיא לא פרכינן לר' יוחנן ודכולי עלמא חייב . והרב המחבר פסק פטור וז"ל (קצה) והא דגרסינן בהשואל משאיל אומר שאולה מתה והלה אומר איני יודע חייב ומותבינן מינה לרבי יוחנן (קצו) התם נמי כיון דקי"ל דשואל לא מחייב באונס אלא בשעת אונסין כי אמר ליה האיך איני יודע אי בעידן שאלה מתה אי לא (קצז) הוה ליה כמ"ד אינו יודע מה הלויתני ואם לאו אבל אמר איני יודע אם החזרתי לך חייב (קצח) ודוקא דקא תבע ליה הא לא תבע ליה פטור ובבא לצאת ידי שמים חייב (קצט) ואפילו אמר אינו יודע עיקר ההלואה חייב לצאת ידי שמים (ר) כדגרסינן התם . א"ר חייא בר אבא מנה לי בידך והלה אומר אינו יודע חייב בבא לצאת ידי שמים . (רא) ירושלמי רב הונא אמר לו ליה את ידע ההין ידע (רב) ואי איכא חד סהדא איכא מ"ד הוי מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם . (רג) ואיבא מ"ד כיון דליכא הכחשה דער אחר ולוכא אלא שבועת היסת ופטור והרב המחבר כתב הוי כספק וודאי (רד) ואין ספק מוציא בידי ודאי ומסתמא כיון דאיכא חד סהדא דב"ע ברוא ושמא ברוא עדיף וקרוב אני לומר (רה) אף על גב דליכא סהדא דבא לצאת ידי שמים חייב נשבע ונוטל דברי בשבועה עדיף דלא אשבחן עלה שבועת ספק . בדכתב ר"ח בהמוציא חוצאות על נכסי אשתו (רו) דש"מ דכל היכא דאאי ידע ואאי לא ידע מישתבע האי דידע ושקלי דהיינו שבועה דמרגיתין ותיובתין דאיכא בין איני יודע לאין לך בידי (רז) דאי איהה הדדי נינהו תקנתא דרב נחמן גבי (רח) איני יודע הוה ליה למימר גבי גט פשוט ר' יצחק בר יוסף הוה מסיק ווזי בר' אבא . אמר ליה פרעון זוזאי א"ל פרעתיך בפני פלוני ופלוני א"ל יבאו פלוני ופלוני ויעידו ואסיקנא לברר קאמינא צריך שיבאו (רט) ואם אמרו לא ידענו חייב וקמ"ל הא דגרסינן בשבועות פרק כל הנשבעין ולאו פרעתיך בפני פלוני ופלוני ואתו סהדי ואמרי להדי"ם ואמר רבא כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו ארעתיה . (ריי) ואיכא מ"ד סתם ולאו פרעתי קאמר ושמא הוא ומש"ה פטור אבל הבא ברוא קאמר (ריא) דצריך לברר וחייב . ומסתמא הבא כגון דאמר ליה אל תפרעני אלא בעדים דקי"ל צריך לפורעו בעדים דמילתא דרמיא עליה (ריב) אי נמי הלוהו בעדים וצריך לברר והיינו דשבועות דלא אמר ליה אל תפרעיני אלא בעדים אי נמי הלוהו שלא בעדים . (ריג) ות"ג בירושלמי מנה לי בידך אמר לו אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר אמר לו נתתיו לך בפני פלוני ופלוני . מעשה בא לפני רבי ואמר יבואו פלוני ופלוני ויעידו הבא לדין בשטר ובחזקה (ריד) ר' אומר נידון בשטר רשבג"א נירון בחזקה (רטו) מעשה בא לפני ר' ואמר ברשב"ג (רטז) אבל רבינו אבן מגש פירש לברר קאמר אם באו באו ואם לא באו שהלכו להם לסדינת הים או שמתו נאמן לומר פרעתי (ריז) וחביבי פי' אפילו עד מפי עד ואפילו קרובים ופסולין לגלויי מילתא הוא ובשירין

כ' סם כיכיפא דלכן הוה מסופקא דה"ר משה כהן ופשי' ב' סעי' ג' ד' : (קפח) ומ"ג דסהדי מחזי וסרעי' כו' שכועות מ"ח ב' ; (קפט) וכהר דפרע מפתבע מחזי קמאי כו' עיי' בסי' ע"ם סעיף ה' דלא כ"כ ועיי"ם בב"י מ"ש בזה בסם בעמ"ח יעו"ש : (קצא) והמדיס מעידים מחזי שפרע וכו' כדאמר לעיל . עיין לעיל ה' מלוה בשמר מות ס"ד יעו"ש וס"ג : (קצב) גרסי' בתשובות מנה לי בידך והלה מומר מיני יודע כו' כתוכות י"ב ב' : (קצג) ומתרי לכתומא מפתבע דלא ידע ופטור פו' עיי' לעיל מות ס"ג ועיי' לקמן מות ס"ו : (קצד) מ"י מם פרעתי חייב כדאמר בפ' בתרא דב"ק המומר למכירו כו' ב"ק קי"ח א' : (קצה) והא דגרסי' בהשואל משאיל אומר שאולה מת ב"מ ל"ז ב' : (קצו) התם נמי כיון דשואל לא מחייב באונסין כו' עיי' חוסי שם בד"ה כי אמר ליה האיך איני יודע ומתוך כך מהמתי על הש"ך בכו' כל"מ ס"ק מ"ד דלא מייתי סוף דברי החוס' יעו"ש היטיב ועיי' בנמה"מ שמר ל"מ מ"ב ועיי"ש היטיב במי' הכ"ן בכ"מ ובנמ"י שם יעו"ש היטיב : (קצז) הו"ל כהומר מיני יודע שם הלויתני מו לאו כו' כל"ל : (קצח) והווקא דקא תבע ליה תבל לא תבע לי' שמר ובבא לצאת וכו' כ"כ בב"ק קי"ח ב' שם ובכו' ע"ה סמי' יו"ד יעו"ש ועיי"ש בש"ך ס"ק ס"ה ובהומים שם : (קצט) ומפי' המר מי עיקר הלוואה מייב . בבא לצאת ידי שמים בתבעו וכדמסיק : (ר) וכדגרסי' התם מר"ח בר תבא מר"י מנה לי בידך כו' כל"ל שם . ועיי"ש מי' ע"ה סעי' ק' : (רא) ירושלמי ר"ש המר לו ליה את ידע כו' פ"י דב"ק ס"י ועיי' בסי' ע"ה ס"ך ס"ק ס"ז ובהומים שם ובהומר דגרסי כגי' דיהן הולאתי מן הכים ונתתי לך והוא הומר מיני יודע ומרבינו מסמע דלא כי' נירסתו כן ועיי' בסי' שם . והכא לפ"ז כ"ה מזיל למימרו בש"ם דיהן דברי ומסמ בני פדיה . והכא היש דברי ירושלמי בע"ק דתי' התם וז"ל כי יומן המר בבא לצאת ידי שמים . וסי' שם הסני מסה דמייבי בלא תבעו וקתי מרישא דהלוואתי ות"י שם המזכתי לך ומייבי בלא תבעו . ולכהומה בקשה מי דתקו לומר דמייבי בלא תבעו ליומת דמייבי בתבעו ולבבי בריסא חייב ובסיפא פטור יעו"ש בש"ם . ומי לא מסתברא בת"י שם הלויתני ומייבי בתבעו . ול"ע בכ"ז : (רב) ומי מיכא חד סהדא מיכא מ"ד כו"ל מתוחל"מ כו' עיי' בסי' ע"ה סעי' י"ב ועיי"ש בב"י סעי' ו' מש"כ בשם בעמ"ח : (רג) ומיכא מ"ד כיון דליכא הכחשה דעד א' ומיכא בלא כו' ל"ע דלמרכא כלן כיון דאין מכחים לע"ח בצרי רק מומר מ"י מ"כ הו"ל מתוחל"מ . ועיי' בתעמ"ח בשר ל"מ מ"ב ובוכא שם בב"י זה

ור"ח אמר אם יעודו שפירת נתברר האמת (ריח) ואם אמרו להד"ם אמר רב ששת הוחזק כפין . בפרק שבועת הדיינין ורבא אמר כל מילתא דלא רמיא עליה וכו' ואם אמרו שבחנו או אין אנו מבוונין עדות זה היטב וכיוצא באלו נשבע שפרע ופטור (ריט) והרבה סתומין (רכ) והבינו האי גאון אמר דלא גמרינן מינה לדיונין אחרים לברר הדבר אלא בטוען פרעתי בפני פלוני בלהוד (רכא) והטוען את חבירו כדי שבן והודה לו בקנקנים אסקה רבא בבתובת (רכב) היכא דאמר ליה מלא ו' כדי שמן . שמן טעין ליה קנקנים לא טעין ליה עשרה בדים מלאים שמן שמן וקנקנים קא טעין ליה כי פליגי דאמר עשרה כדי שמן יש לי אצלך אדמון סבר יש בלשון הזה לשון קנקנים . (רכג) ופסק רבינו אלפס באדמון דכל מקום שאמר רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו . והילכך מודה לו בקנקנים ובפר בשמן כדין טענו חטים ושעורים והודה לו באחת מהן ומשתבע נמי אשמן שבועה דאורייתא באדמון ובעל מתיבות כתב לית הלכתא באדמון. ולסברא דרבי אלפס קשיא לן. (רכד) האי דגרסי' בשבועות בפרק שבועת הדיינים דמותבינן לר' חייא בר אבא (רכה) מיהא דתניא טענו שור וחמור והודה לו באחד מהן ושני ליה . הא מני אדמון היא ומשמע דלית הילכתא כוותי'. (רכו) וכן כתב ר"ח (רכז) ועוד דהא בכל מקום שאמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו (רכח) ליתה דהא דמי שמת והניח בנים ובנות נפקא מהילכתא והטוען את חבירו איבא למימר נמי דליתה אלא דרבינו אלפס סמך על רבינו שמואל בן חופני בספר המבוי הילכתא באדמון בשתי הלכות ומתיבתא שדרו כוותיה (רכט) ועוד דהא דר' חייא בר אבא מוקים להא דאדמון בגלגול שבועת בוראיתא התם אבל טענו חטים ושעורים והודה לו באחד מהן ד"ה חייב וצ"ע להא דטענו שור ושה דלא בריר לן . (רל) אין נשבעין על טענת הרש שוטה וקטן (רלא) דאמר קרא כי יתן איש אל רעהו ואין טענת קטן בלום : (רלב) גרסינן בבבא קמא אין לי אלא שנתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא קטן נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול מנין ת"ל יבא דבר שניהם עד שתהא נתינה ותביעה שוין כאחר : (רלג) בירושלמי גרסינן ת"ל רעהו (רלד) לגאון בית דין מעמידין אפיטרופוס לתובע ומשביע בעל דינו לאלתר שמא ימות (רלה) ואם טען עליהם אדם (רלו) נשבע ונוטל בדעת ב"ד או אפיטרופוס (רלז) ואם הגדילו אין יכולין למחות ומסתמא מראמר לקמן דאפילו היכי דאורי דשומר הוא לא משבעינן ליה לשומ' ולא משלם תשלומי כפל בטענה דידיה ש"מ דלא מוקמינן אפטרופים אמטוניה ולא משבעינן ליה לשומר ולא משלם תשלומי כפל על טענת אפוטרופים (רלח) אלא היכא שמינהו אבי יתומין אי ב"ד שנתנו הנכסים בידו (רלט) ואין משביעין את הקטן . (רמ) לרבינו אבן מגש קטן נתבע . ולא קא טורדי נטריגן ליה עד דגדל ומשבעינן ליה (רמא) וצ"ע דהא כתב רעהו עד שתהא נתינה ותביעה שוין כאחד (רמב) אבל נשבעין לקטן (רמג) וכתב רבינו אלפס הבא בטענת אביו ואמאי קרי ליה קטן דלגבי מילי דאבוה קטן הוא ומתניתין ר' אליעזר בן יעקב היא וכו' (רמד) וצוה להגיה בהלכו' והילכתא כר' אבא דמשנתו קב ונקי . ועוד דסוגיין כוותיה מדאמר לקמן אילימא באמר ליה מנה לאבא ביד אביך ואמר ליה חמשין איתי ליה וחמשין ליתי ליה מה לי הוא מה לי אבוה ש"מ כרבי אליעזר בן יעקב סבירא לן ומשמע דפלוגתא בגדול הבא בטענת אביו ורבנן פטרי ליה משום דמשיב אבידה הוא . אבל בקטן בין בטענת אביו בין בטענת עצמו משיב אבידה הוא והיינו דתנן אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן וכן כתב רבינו אבן מגש (רמה) ורש"י מוקים פלוגתייהו בכתובת בין בקטן בין בגדול בבאין בטענת אביהם דרבנן סברי בבנו מעיז (רמו) בין גדול בין קטן ומסתמא מדקא מתמה מה לי הוא מה לי אבוה שמע מינה מילתא פסיקא היא ולית בה פלוגתא ובגדול הוא דקאמר (רמז) בגדול הבא בטענת אביו . ואמר ליה בבריא מנה לאבא ביד אביך או בידך בגון דקאמר (רמח) קמאי דידי אוזיף או מודי או שהפקדני אבא דכולי עלמא חייב שבועה דאורייתא ולא פליגי אלא בטוענו קטן (רמט) והיינו דקאמר ליה

שער החדש

(רלב) גרסי' בב"ק מין לי מלא שנתנו כשהוא קטן כו' ב"ק ק"ו כ' : (רלג) בירושלמי גרסי' מ"ל רעהו כו' עיי' בירושלמי פ"ו דשבועות פ"ה : (רלד) לגאון ב"ד מעמידין אפטרופוס לתובע ומשביע בע"ד כו' ר"ל אם יש תביעה לקטן על מנת כן מחר מן כ"ד מעמידין אפטרופוס מיתבע בשביל הקטן ומשביעין אם הנתבע לאלתר ואין ממתינין עד שיגדל הקטן שמא ימות הנתבע : (רלה) ואם טען עליהם אדם כו' היינו שיש אדם אחר שתובע ונוטל בדעת ב"ד או אפטרופוס . היינו היכא שאדון גוזן שיהא התובע נשבע ונוטל : (רלו) ואם הגדילו אין יכולין למחות ומסתברא מדאמר לקמן כו' כל"ל עיי' לקמן מום רע"ו : (רלח) אלא היכא שמינהו אבי יתומים או ב"ד שנתנו הנכסים כו' ר"ל היכא שמינהו כ"ד ממלא על כל נכסי היתומים ומסרו הנכסים ת"י ממלא מכל מין ממנין אפטרופוס בשביל תביעה על הקטן או היכא שיש לקטן תביעה על אחר . ועיי' בסי' ע"ו סעי' ה' וסי' כ"ל סעי' י"ב ועש"ך דשם מבואר דאין נזקקין לתביעה שיש לאחרים עליהן יעו"ש היטיב ועי"ע בסי' ק"י סעי' ה' ועיי' בה' מלוקת שומרין מות מ"ח : (רלט) ואין משביעין את הקטן . שבועות ל"ח ב' ניסין כ"ח ב' : (רמ) לרבינו אבן מגש קטן נתבע . ולא קא טורדי נטריגן ליה עד דגדל ומשבעינן ליה כל"ל סי' ז' ד"ה ומדת כשמואל כו' ; (רכז) ועוד דמה שאמר לרבינו אלפס כל מקום שאמר כו' כל"ל : (רכח) ליתה דהא מי שמת ובנים ובנות כו' עיי' תוס' כתובות ק"מ ב' ד"ה אדמון תומר כו' ותוס' ב"ב ק"ם ב' ד"ה אמר ל"ג כו' יעו"ש היטיב ועיי' לקמן ס' כתובה דתילכסה בדין המשיי תום מ"ת : (רכט) ועוד דהא דאמר' מוקים לה להא דאדמון בגלגול שבועה כדאי' התם אבל טענו חטים ושעורין והודה לו בא' מהן ד"ה פשוט וכ"ע להא דעתה כו' כל"ל היא קושיא לחייבי דהא בשבועות מי ב' מתני להכריחא דשור והא דהא מני אדמון היא כו' אלמא דרבנ"ם מוקי לה לאדמון ס"ל דעתה בחטים ושעורים והודה לו בא' מהן מחייב והכא לחייבי בחטים ושעורים והודה לו בג' מהן ד"ה פשוט וכ"ע להא דעתה בחטים ושעורים והודה לו בב' מהן מחייב הכא בחטים ושעורים והודה לו בא' מהן ד"ה חייב ומשמע דפלוגתא בגדול הבא בטענת אביו ורבנן פטרי ליה משום דמשיב אבידה הוא . אבל בקטן בין בטענת אביו בין בטענת עצמו משיב אבידה הוא והיינו דתנן אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן וכן כתב רבינו אבן מגש (רמה) ורש"י מוקים פלוגתייהו בכתובת בין בקטן בין בגדול בבאין בטענת אביהם דרבנן סברי בבנו מעיז (רמו) בין גדול בין קטן ומסתמא מדקא מתמה מה לי הוא מה לי אבוה שמע מינה מילתא פסיקא היא ולית בה פלוגתא ובגדול הוא דקאמר (רמז) בגדול הבא בטענת אביו . ואמר ליה בבריא מנה לאבא ביד אביך או בידך בגון דקאמר (רמח) קמאי דידי אוזיף או מודי או שהפקדני אבא דכולי עלמא חייב שבועה דאורייתא ולא פליגי אלא בטוענו קטן (רמט) והיינו דקאמר ליה

ליה אלא ברבה קא מיפלגי כלומר לעולם בטוענו קטן כדאמר מעיקרא ובדרבה קא מיפלגי רר' אליעזר בן יעקב סבר לא שנא בו ולא בבנו אפילו קטן אינו מעיז ומקרי ליה טענת עצמו משום דבעלמא לית ביה מששא ולאו משיב אבידה הוא ורבנן סברי בו אינו מעיז. אבל בבנו מעיז והלכך טענת קטן טענת עצמו היא ואין אדם נשבע על טענת עצמו ופטור אפילו בטענת ברי. אבל בנו גדול טענת אחרים היא וחייב אפילו לרבנן בטענת בריא שבועה דאורייתא (רנ) ושבועה דרבנן בשמא והיינו דפסיקא ליה מילתא מה לי הוא מה לי אבוה והילכך אי סבירא לן כר' אליעזר בן יעקב אפילו קטן הבא בטענת אבין בטענת בריא חייב בטענת שמא פטור כדקתני רישא מה לאבא ביד אביך (רנא) אין לך בידי אלא ג' פטור ואוקימ' דלא אמר בריא לי ואי סבירא לן כרבנן בגדול בריא חייב שמא פטור בקטן (רנב) אפילו בטענת בריא פטור ומסתמא גדול דחייב בבריא דקאמר קמאי דידי אוזיק או אודי או פקדני אבא (רנג) אבל פלוני אמר לי בבריא לאו בריא הוא אלא סהדא הוא וסהדא לא מהימן עד דאתי לבי דינא ודילמא הדר ביה בהקירת ב"ד (רנד) ובא בהרשאה דמצי לאשבועיה לבעל דיניה מהוא דשליח הוא. (רנה) דהא בעל דיניה לא מצי לאפוכי עליה (רנו) וחנוני על פנקסו ופועלין נשבעין לבעל הבית משום מענה דחנוני וחנוני מישתבע בטענה דפועלין ובעל הבית שמא הוא; ההוא משום דחנוני אתי לבי דינא ואישתבע אטענתיה וחד מיניהו קושטא קא טעין והתם נמי (רנז) תרוויהו בעלי דינין אינון דכי מישתבעי לבעל הבית הכי נמי מישתבעי כל חד וחד לחבר"ה. והא דמישהבעי לבעל הבית משום דתרוויהו שקלי מיניה ועוד דבע"ה בריא קא טעין ממה נפשך חד מיניהו רמאי הוא וחד קושמא קא טעין ומשום דבעל הבית לא ירע מאן הוא מישתבעי תרוויהו ושקלי מב"ה. אבל בעלמא לא מישתבע איניש על טענת שמא אלא על טענת שליה דבעל דין או בעל דין נופיה דידע (רנח) והכי מוכח לן בפרק יש נוחלין זה אחי אינו נאמן ויטול בחלקו ואוקימנא דאטרינן אין אנו יודעין ואסיקנא לעולם מנה לי בידך והלה אומר איני יודע חייב ושאני הכא דכמנה לאחר בידך הוא ש"מ דלא

סצי טעין בריא אפוסא דאחר דקאמר זה אחי וכשמא דמי (רנט) ובשם רבי' האי אם יראה כתב ידו או על פנקסו מצא או שא"ל אביו שראובן חייב טענת בריא הוא ולא פסקינן הילכתא שדרו מתיבתא (רס) בפסקא דרבנן מעיקרא ובשמואל דאמר ליפרע מנכסי קטן ומוקים לה למתניתין כרבנן. (רסא) והא דרבי יצחק דגיטין שני כיסין קשורין מצאתי לך דטוקמינן לה כר' אליעזר בן יעקב היא לא דייק לן ואף על גב דקיימא לן משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי לאו כללא היא; דהא קיימא לן ר' יוסי נמקו עמו ולית הילכתא כוותיה בכולהו הכי נמי ר' אליעזר בן יעקב הוא ורובא טיניהו אשכח דאפסיק הילכתא כוותיה ואי בכל דוכתא הילכתא כוותיה אמאי איצטריך למיפסק: (רסב) גרסינן בפרק אלו קשורים. אמר רב יהודא אמר רב יוסף הלכה כר' אליעזר בן יעקב ואמר הלכה מכלל דפליגי וכו' (רסג) ובנדרים בהשותפין אמר רב הונא הלכה כר' אליעזר בן יעקב (רסד) ובארבעה נדרים גרסינן פליגי רבנן עליה דר' אליעזר בן יעקב אוקי לא ואת"ל פליגי הילכתא כוותיה או לית הילכתא כוותיה (רסה) ואסיקנא אמר רב הונא הלכה כר' אליעזר בן יעקב (רסו) ורב הונא דאמר בנדרים הלכה פליג עליה התם ואמר מנהג כראב"י ור' יוחנן אמר נהגו. (רסז) ובפרק הבא על יבמתו אמר רב הונא אמר רב הלכה כר' אליעזר (רסח) ובגיטין באפיטרופוס שמינהו אבי יתומין פסק הלכה כאבא שאול ולית לר' אליעזר בן יעקב דפליג עליה ובכמה דוכתי איפסיק הילכתא כר' אליעזר בן יעקב. ורבינו אלפס גופיה בההיא דגרסינן כמאן אולא הא דתניא לכל השרץ השורץ לרבות אפרוחים שלא נתפתחו עיניהן. (רסט) כמאן כר' אליעזר בן יעקב פסק כרבנן כדאיתא בפ"ב (רע) ובערבין גבי המשנה פסקי רבוותא דלית הילכתא כר' אליעזר בן יעקב (רעא) ובפרק הדר אמר רב יהודה הלכה כר' אליעזר בן יעקב. (רעב) ובהא מסתברא לן כרב ושמואל דהילכתא כותיה בדיני וקטן הבא בטענת אבין אפילו בטענת ברא פטור (רענ) ומסתברא דאפילו משבועת היסת פטור דטענת קטן לית ביה מששא (רעד) ואפילו שבועת השומרין לא משבעינן על טענתיה דטענת שמא היא ושבועת היסת על בריא הוא (רעה) ושבועת היסת דלא מצי אפוכה אאידך

לית ה

שער החדש

הכא על יבמתו מר"ה מ"ל הלכה כו' יבמות ס' ב': (רסח) וגיטין בהפקדונות שמיטתו מצי יתומים כו' גיטין ל"ב ב' (ונ"ל הלכה כחכמ שמואל ולית לרחמ"י כו' עיי"ם בתום') : (רסט) כמאן כחמ"י פסק כרבנן כדלקמן בפ"ב (רס) ובערכין כו' כנ"ל עיי' במוהן פ"ב בכי"ף רמז מפמ"ז יעו"ש ועיי' בח"ב מ"ה מס' שמיטה קום קמ"ז : (רע) ובערכין גבי המשנה פסקי רבוותא כו' ונ"ל הלכה כדברים ולא ידעתי על מאי קאי אם קאי על מאי דמי' בערכין י"ג ב' במשנה דמועדי הלויס היו נקלטים יעו"ש הא התם מפמע דהלכה כוותי' וקאם נלמה להניה בערכין גבי מלוקע כו' יעו"ש בערכין י"ז ב' דפסק הרמב"ם דהכל הולך אחר אחם יעו"ש בפ"ה מה' מאוסרי כפרה פ"ח. אבל גם זה הוקם לי דאיך שייך ע"ז ופסקו רבוותא לכן נ"ל להניה דנ"ל בשיטוין וכוונתו על הא דמי' אם מ"ת כ' ועיי"ם בתום' מ"כ ת' ד"ה מכלל דם"ק כו' וכרמ"ם אם סי' כ' יעו"ם היסת : (רעא) וכ"ה הלכה כרמב"י . שיטוין פ"כ ב' ופ"ע בתום' בכוותם פ"כ ב' ד"ה מפמע לחמ"י כו' יעו"ם : (רעב) ובפמ מסתברא לן כמוהל דהלכתא כוותי' בדיני כו' כנ"ל : (רעג) ומסתברא דאחמי' מפמועת היסת פטור כו' עיי' בפי' ב' ובמור פ"ו ופ"ע (רעד) ואפי' בועת השומרין לא מפמעינן לא מפמעינן בפרק כו' עיי' בפ"ם בפמועת פ"ו סי' כ"ב פ"ע ובפי' ל"ו פעי' ת' ובפי' פ"ב פעי' ב' (אבל מיני יודע מאי מיימי' לכאן דהא בפמועת היסת קא מייתי ואולי פ"ם הוא ונ"ל אפי' פמועת היסת לא כו') : (רעה) ובפמועת היסת דלא מצי לאפוכה אאידך ליתא ונקמן מובא ונזכר לא מפמעינן כו' ים לפי' מ"ב ל"ל בב"מ ה' ת' מפמת דמקמת למקמת לא מצדיק מיפוק לי' דפמועת היסת במקום שלא יוכל להסבה אין מפמעין ונ"ל דהתם ה"ק מיפמע המובא פמועת המפמה ויפול לא מפמעין. ועיי' לעיל הוא קמ"ד דפסק רבינו בפעמו דהתם כי' המובא חפוד והוא לריך ליפמע וליכול יפמע המפמע פמועת היסת ויפסל יעו"ם י"ל דהתם מפמע מ"ב מפמע מחמת המפר מפמע בפ"ב כמי המפועה ובלוה מפמ"ב ומדיוה מפיר יעו"ם והא דכ' לעיל בפ' מלוה בפפר נרמחו דתם כי' המלוה חפוד והוא קמ"ב : (רסג) ובנדרים בהפוחפין מר"ה הלכה כרחמ"י כו' נדרים מ"ו ב' : (רסד) נדרים נרפי' בפי' כרוזכול הוא קל"ב : (רסה) ומסקינא הכי נמי דלית הלכתא כוותי' בפרק יש נוחלין זה אחי אינו נאמן ויטול בחלקו ואוקימנא דאטרינן אין אנו יודעין ואסיקנא לעולם מנה לי בידך והלה אומר אינו יודע חייב ושאני הכא דכמנה לאחר בידך הוא ש"מ דלא

ליתה וקטן תובע וגזלן לא משבעינן חבריה אטענתיה בשבועת היסת דלא מצי אפוכא (רעו) ושבועת השומרין אף על גב דאמר דשומר הוא לא מהייבי ליה ב"ד שבועה בטענתיה דהא לא משלם תשלומי כפל בטענתיה (רעז) כדגרסינן בפרק הגוזל כי יהן איש ואין נתינת קטן כלום ומסתמא ליה התם מתשלומי כפל בטוען טענת גנב כדמוכח התם ש"מ דמודה דשומר הוא ב"ד לא מחייבי ליה מידי אבל הרב המחבר כתב על טענת קטן דוקא מציאה דלית בה גזל אלא מפני דרכי שלום אבל ירושה ומתנה ב"ד מעמידים אפוטרופוס (רעח) ורבינו אבן מגש דוקא בשבועת התורה כגון מודה מקצת ועד אחד אבל שבועת היסת וד' שומרים משבעי' על מענתיה ואנן כתבינן מאי דסביר' לן אבל הנשבעין על טענת שמא (רעט) כגון השותפין והאריסין כסתמא דנשבעין. (רפ) אלו דברים שאין נשבעין עליהן העברים והשטרות והקרקעות ודוקא בכל מה דכתב באורייתא (רפא) ואפילו שבועה דעד אחד דלא כתב בהדיא בענינא (רפב) אבל פשיעה וכזיד כולהו בר תשלומי נינהו אבל איתבר או איתנים פטור משבועה דאורייתא אבל בדרבנן נשבעין (רפג) כדאמר בפרק המוכר בפוגמת כתובה ועד אחד מעיד שהיא פרועה ואסוקנא שבועה מדרבנן (רפד) ושבועת היסת נמי איתה בקרקעות וקי"ל כל המחובר לקרקע הרי הוא בקרקע. (רפה) ואפילו ענבים לבצור לאו בבצורות דמיין ודוקא ענבים וכל דמחסרי מעשה ידי אדם. (רפו) אבל תמרי דמנפשייהו נתרן קי"ל כל העומד לגדור בגדור דבי (רפז) ומסתבר גידולי קרקע אבל תלוש ולבסוף חיברו בגון כותל בנין וכגון שקבעו וכורת דבורים קי"ל כרבנן דאמרי כל המחובר לקרקע אינו בקרקע (רפח) דתנן דף שכ נחתומין שקבעו בכותל ר"א בטהר והכמים מטמאין (רפט) אבל ר"ת אמר מרשלח רב נחמיה כי אתיא ההיא איתתא לקמיה. אגבייה עישור נכסי מאי סטורבונ דאינון מטלטלין קבועין בקרקע ש"מ סוגיא דשמעתא כר' אליעזר דלקא דאמר כל המחובר לקרקע הרי הוא בקרקע ולא איתברר לן שפיר

(רצ) וכתב רבי' אבן מגש דוקא לענין שומר. אבל מאן דיהבי לחברי' ענבים מחוברות למיתלשינהו לנפשיה בין דלהאי זבנינהו וראוי לבצור דיינינן בהון דין מטלטלין לאונאה ולשבוע' ולכל מילי וה"מ בפני עצמן אבל ע"י גילגול נשבעין אע"פ שאינו מודה בקצת (רצא) כדתנן זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן. (רצב) ירושלמי מניין לגילגול שבועה מן התורה מסוטה. אמן מאיש זה אמן מאיש אחר עד בדון דבר שראוי לישבע דבר שאינו ראוי לישבע מאי כדון נשבעינה מן הרא. שומרת יבם וכנוסה ושומרת יבם ראויה לישבע. ואתמר מגלגלין וכה מגלגל. אית תנא תני מה זו באלה ושבועה אף כל הנשבעין באלה ושבועה ואית תנא תני זו באלה ושבועה. ואין כל הנשבעין באלה ושבועה מ"ד באלה ובשבועה ניחא. ומ"ד אין כל הנשבעין באלה ושבועה לגלגול את למד לשבועה אי אתה למד אית תנא תני מה זו באמן אמן. אף כל הנשבעין באמן אמן והילך כל הנשבעים (רצג) המושבעים מפי אחרים צריך להזכיר שם הנשבע. וקבלות אמן מסתמן זה אמן מסתמן אחר (רצד) וצריך לעמוד (רצה) ומחייבינן הנתבע הנשבע לומר בפיו לא על דברי שבלבב אני נשבע (רצו) ושבועה בכל לשון. מרגרסי' בסוטה תנא אף בלשונה נאסרה כלומר בכל לשון (רצז) ובפ' סוטה וידוי מעשר גרסינן במשניות בירושלמי ואלו נאמרין בכל לשון (רצח) ופי' בכל לשון ולשונות נאמרה בכל לשון דהא שבועת הדיינין מסוטה גמרינן ורבינו אבן מגש שאמר בלשונה בלשון קודש שגגה היא. (רצט) ירושלמי מהו לגלגל שבועת התורה התורה על שבועת התורה תקנה על תקנה תורה על תקנה. תקנה על תורה (ש) וכראסיק' בגמרא דילן לכל מגלגלין חוץ משכיר (שא) ומדאמר לעיל איכא ביניהו גלגול שבועת התורה ש"מ בהיסת מגלגלים. אבל בתרם סתם לא מגלגלינן דליכא גילגול (שב) ולא שייך גילגול בשמא דגרסי' גבי שואל זה אומר שאולה. זה אומר שכורה ישבע השוכר ששכורה מתה. אוקמינא על ידי גילגול אבל רישא דקתני שוכר אומר שכורה מתה והלה אומר איני יודע פטור לא מגלגלינן לשמא על ידי גילגול

שער החדש

ליתבע ע"ז מכל מה דמסוד לתם כטוען טענת אמת ובקטן מטענתו כטענת אמת. מכל מה דמסוד לתם כטוען

גילגול ולא אמרי' מינו דמישתבע דכדרכה מתה לישתבע לשמא דלא שייך גילגול לשמא כלל (שנ) ואיכא דפליג התם ואמר דאיכא סהדי דכדרכה מתה וליכא שבועה וכתב רבינו האי אין מגלגלין אלא על דבר שאם יודה בו יתחייב ממון. אבל אין בו חיוב ממון אלא שבועה (שד) כגון שאמר נשתתפת עמי ונתחייבת לי שבועה ואמר לו הנתבע לא נשתתפתי ונתחייב לו היסת על ממון אחר אין מגלגלין (שה) כראמר עד היכן גלגול שבועה עד שיאמר לו הישבע לי שלא נמברית לי לעבד עברי. והיכא דאיכא גילגול על שבועה דאוריתא אע"ג דגילגול דאורייתא (שו) מצי למימר לי' שבועה דאוריתא לחודה עבידנא לך מה דאת מגלגל עלי תישבע ותשקול והיב' דאמר ליה ראובן לשמעון השבעתני בב"ד והוא אומר לא השבעתיך. אין ב"ד מחייבין אותו שבועה אלא על ממון. וראיתי שפסק רבי' האי בתשובות (שז) מי שנתחייב שבועת היסת ואמר השביעני ביני לבינך ולא הבחישוהו עדים (שח) ולא הוחזק כפרן בב"ד ונפשר ולא לבעל להשביעו מי שנתחייב שבוע' דאוריתא ואמר נשבעתי ואין עדים מכחישים אותו ישבע שבועת היסת (שט) ותמיהה לי אין ב"ד משביעין שבועה אלא על ממון (שי) (אבל היא מן הנשבעין ונוטלין בשבועת היסת) (שיא) אין נשבעין אלא על דבר שבמידה ושבמנין וכו' (שיב) וקי"ל כרבא דאמר אפי' בית זה פטור ואינו חייב עד שיטעון דבר שבמד' ויודה בדבר שבמדה כדתניא כותית (שלג) ואלו נשבעין שלא בטענ' (שיד) והשותפין והאריסין חלקו אינו יכול להשביען וה"ה לכולן שאם חלקו אינו יכול להשביען כו' (שטו) בכתב השותפות (שטז) ירושלמי חד בר נש בעי אזיל מרון קומי ר' זעירא וחייבו שבועה על תרין דינרין א"ל תרין דינרין איגון הא שריפן לך אמר ומילת פלן ופלן א"ל ר' זעירא או הב לי' כל מה דתבע לך או אישתבע ליה כל מה דהוא מגלגל עלך (שיו) וקשיא לרבוותא הא דנרסינן בפרק המפקיד אמר הריני נשבע (שיח) וראה אותן מגלגלין עליו ואמר הריני משלם א"ר יוסי לא חייבה תורה שבועה להחמיר אלא להקל שאם רצה לשלם ישלם ואם אינו רוצה לשלם ישבע (שיט) ורבי' הביא פלוגתא דת"ק ור' יוסי בהלכות ר' זעירא בת"ק ס"ל (שכ) דכל פלוגתא דלא איפסיק הילכתא בת"ק ומסתם מגלגלין דקאמר לאו גילגול תביעות קאמר (שכא) דהא לאו מגלגלין קאמר אלא שבועה ולא מגלגל אלא מגלגלין ועוד כי שלים נמי אכתי מצי מגלגל עליה דהא משביעין אותו שבועה שאינו ברשותו ולגלגל מאי דתבע ליה אלא אב"ד קאי שמגלגלי עליו ג' שבועות שאינה ברשותו שבועה שלא פשעת בה שבועה שלא שלחתי בה יד וכשרא' גילגול שבועת אל' אמר הריני משלם. וא"ר יוסי לא חייבה תורה שבועה להחסיר עליו אלא להקל עליו שלא תאמר שבועה להחסיר הוא (שכב) שמא יודה ששלח בה יד או גנב או מכר. וחייב תשלומי כפל אלא אם רצה לשלם משלם (שכג) נרסינן בפ' הגוזל. הגוזל את חבירו או שלוה הימנו או שהפקידו לו ביישוב לא יחזיר לו במדבר (שכד) דוקא דלא בעי מלוה או פקדון לאיפרועי מיניה ברברא אבל אי בעי למיתבעיניהו ברברא ואיתנהו גביה שקיל מיני' דלוה בעל כרחיה כדתניא מלוה ניתנ' ליתבע בכל מקום (שכה) אבל (אבר) הפקדון ליתי ליה רשותא למיתבעיה ברברא (שכו) גרסי' בפ' הגוזל המלוה את חבירו על המטבע ונפסל המטבע היכא דאית ליה אורח' למישן. ק"ל כשמואל דאמר יכול לומר לו לך והוציא במישן. והוא דאית ליה אורח' למישן. אבל לית ליה אורח' למישן לא (שכז) וה"ה דלית ליה אורח' למישן ואין מלביות מקפידות זו על זו שנותן לו מטבע שהלוהו ונפסל דקאמר שיוצא מטבע חדש. ובעא מיניה רבא מר"ח המלוה את חבירו על המטבע והוסיף עליו מהו א"ל נותן לו מטבע היוצא באותה שעה ואפי' בנפיא כו' (שכח) כדאיתא בהל' הרב. ומסתמא כרש"י דאמר דוקא מלוה את חבירו פרקסטיא ליתן לו כך וכך מטבע אבל הלוהו מטבע אע"ג דלא זולי פירי כיון דשבח לענין נסבא רבית הוא ונותן לו מטבע שהלוהו לפיכך בותבים בשטרא מד' פשיטים של כסף צרוף בדיני כך וכך הוקוק והיינו דאמר עד עשרה בתמניא. שהמוכר (שכט) ירויח בפרקסטיא שלו חוסס המשתבר אל ישתבר יותר מחומש (של) והא דאמר רב אלפס הוא הדין לפחתו מסתברא סדלא מיבעיא ליה פחתו או דוסיפו מזו ש"מ פחתו בזמן פירעון לא קא מיבעיא ליה. הוסיפו קא מיבעיא ליה. ומשום רבית אבל שדרו מסתיבתא (שלא) באתרא דאוזיף זוזי ואיפחות זווא דאוזיף שוי מהנך דנפקי השתא ואיפחות לענין נסבא דינא הוא דמשלם לפי שבחא (שלב) וצ"ע לרבי שלמה דקאמר דבעיא דרבא אליבא דמאן דאמר נותן לו מטבע היוצא באותה שעה הוא משמע דאליבא

שער החדש

גבי שלוה זה מומר שמוכה כו' כ"מ ג"ז ס' ופ"ם בתום' בד"ה ביום שמיתה כו' ובגמ"ם שם סי' ס' יו"ד ובגמ"ם פ"ז ובשבועות סי' י"ח ופ"ם סימיב ופ"ו' סי' ל"ד שפ' כ' ובסוף סי' שד"מ ופ"ם סיסד: (שב) ומיכ' דפליג התם ומפר למיכת סהדי דכדרכה מתה כו' ופ"ם בתום' ורמ"ם דמוקי לה למיירי בשלמיגו ופ"ם סימיב מכל מי' סל"ן שם ובגמ"י מכופר כמ"ש בגיגו וכו' יודע דמ"ש בגיגו ו"ל מכל מיתה דקאמי שלא מומר שכופה מתה וכלה מומר מיני יודע שפוד לא מגלגלין לשמא ס"ו נלגול על מכופר מזה דמייתי בשמעתא דמחובת לא מגלגלין וה"ה דשבועה מגלגלין על שמעת שפק דמובת היינו שמעת שמום דגלגלי לדבר ובמ"ש שם הסום' ובגמ"ם. מכל מכמי מה ופנים על בגיגו דזה מומר שמוכה מתה וזה מומר מיני יודע ובמ"ש שגמ"ם דזה ל"ל ע"כ משפש לתין שבגמ"ם דשמובת פוסן שמת. ופו"ם סימיב. ודע פוד דים מפרשים שפוס לתין מומרים מפוסיל"ם דק בפיקל שבועה ולא בשבועה בכלה ע"י גלגול ופ"י' סי' ע"ם שפ' ס"י וים מכיכם דגריס בגיגו וזה ומין כלין מקומו בזה: (שד) כגון שאמר שמשתפת שפי ושמחייבת לי שבועה כו' פ"י' סי' ל"ג שפ' ס': (שה) כדאמר עד היכן גלגול שבועה כו' קידושין כ"ח ס': (שו) מצי למימר שבועה דאורייתא עבידנא לך כו' עיי' סי' ע"ם שפ' ס"י ופ' ג"ד שפ' ס': (שז) מי שמתחייב היסת ואמר השבעתני ביני לביניך כו' עיי' שי' ס"י שפ' ל"ו ובפור שם שפ' ס"ב ופ"ם: (שח) ולא מוחזק כפרן בב"ד ואין לבעל דינו להשביעו כו' כ"ל: (שט) ומשיטת לי שם אין ב"ד משביעין כו' כ"ל וע"ש על תמיהתו הא מוכחא מתון שמם ופ"י ס"ך ס"ק ס"ג: (שי) אבל שם הוא משבועין ונוטלין היינו שמתן בשבועת היסת כ"ל ומיך מיכלי דוקא שהשבע כדין ופ"ם בסמי' כ"ו ופ"י בגמ"י ס"ק דב"מ דמ"ם ופ"ם: (שיא) אין משבעין אלא על דבר שבמדה כו' שבועות מ"ב ב': (שיב) וק"ל כרבא דאמר אפי' בית זה פ"ז אם כו' שם מ"ג מ': (שיג) ואלו נשבעין אלא בטענ' שם מ"ם מ': (שיד) שפותפין ופאריסין והשפכרופין והשפה שטופלת ושמפת בשוף הבית ובן שבית אמר לו שפה אחה פוטעני לזוני שפשבע לי סייב שלקו שפותפין ושאריסין היו יכול להשביעו וה"ם לכולן שאם כו' כ"ל: (שטו) בכתב השותפות. ל"ל בשלמר זה לפיל בה' שותפות ופ"ם סימיב: (שטז) ירושלמי חד בר נש בעי אזיל מירון קומי ר' זעירא

כו' כ"ל ירושלמי פ"ז דשבועות פ"מ ופ"י לעיל ה' מיסוף לוס ל"ם שיסוף כו' ובגמ"ם שם סי' מ' יו"ד ובגמ"ם פ"ז ושבועות סי' י"ח ופ"ם סימיב ופ"ו' סי' ל"ד שפ' כ' ובסוף סי' שד"מ ופ"ם סיסד: (שב) ומיכ' דפליג התם ומפר למיכת סהדי דכדרכה מתה כו' ופ"ם בתום' ורמ"ם דמוקי לה למיירי בשלמיגו ופ"ם סימיב מכל מי' סל"ן שם ובגמ"י מכופר כמ"ש בגיגו וכו' יודע דמ"ש בגיגו ו"ל מכל מיתה דקאמי שלא מומר שכופה מתה וכלה מומר מיני יודע שפוד לא מגלגלין לשמא ס"ו נלגול על מכופר מזה דמייתי בשמעתא דמחובת לא מגלגלין לשמא דשמובת פוסן שמת. ופו"ם סימיב. ודע פוד דים מפרשים פוסן לתין מומרים מפוסיל"ם דק בפיקל שבועה ולא בשבועה בכלה ע"י גלגול ופ"י' סי' ע"ם שפ' ס"י ופ' ג"ד שפ' ס': (שה) כדאמר עד היכן גלגול שבועה כו' קידושין כ"ח ס': (שו) מצי למימר שבועה דאורייתא עבידנא לך כו' עיי' סי' ע"ם שפ' ס"י ופ' ג"ד שפ' ס': (שז) מי שמתחייב היסת ואמר השבעתני ביני לביניך כו' עיי' שי' ס"י שפ' ל"ו ובפור שם שפ' ס"ב ופ"ם: (שח) ולא מוחזק כפרן בב"ד ואין לבעל דינו להשביעו כו' כ"ל: (שט) ומשיטת לי שם אין ב"ד משביעין כו' כ"ל וע"ש על תמיהתו הא מוכחא מתון שמם ופ"י ס"ך ס"ק ס"ג: (שי) אבל שם הוא משבועין ונוטלין היינו שמתן בשבועת היסת כ"ל ומיך מיכלי דוקא שהשבע כדין ופ"ם בסמי' כ"ו ופ"י בגמ"י ס"ק דב"מ דמ"ם ופ"ם: (שיא) אין משבעין אלא על דבר שבמדה כו' שבועות מ"ב ב': (שיב) וק"ל כרבא דאמר אפי' בית זה פ"ז אם כו' שם מ"ג מ': (שיג) ואלו נשבעין אלא בטענ' שם מ"ם מ': (שיד) שפותפין ופאריסין והשפכרופין והשפה שטופלת ושמפת בשוף הבית ובן שבית אמר לו שפה אחה פוטעני לזוני שפשבע לי סייב שלקו שפותפין ושאריסין היו יכול להשביעו וה"ם לכולן שאם כו' כ"ל: (שטו) בכתב השותפות. ל"ל בשלמר זה לפיל בה' שותפות ופ"ם סימיב: (שטז) ירושלמי חד בר נש בעי אזיל מירון קומי ר' זעירא

דאליבא דשמואל דאמר לך והוציאו במישן היכא שהוסיפו עליו לא נפסל הראשון ותרי הוא יכול להוציאו במרינה עצמה והיכי אמר נותן לו מטבע היוצא באותה שעה ולסברא דילה ליתא דההוא דעבר עובדא עשרה בתמניא אליבא דהלכה ובמתיבתא אבקו כרב הונא בריה דרב יהושע (שלג) גרסינן בפ' האומנין הלוהו על המשכון שומר שכר כו' (שלד) גרסי' בפ' שואל אדם . איתמר הלואת יו"ט רב יוסף אמר לא ניתנה ליתבע רבה אמר ניתנה ליתבע ואיבא פלוגתא ביני ריבותא (שלה) ומסתבר כרבה דהוא בתרא דהא רב אויא דשקיל משכון לאפוקי נפשיה מפלוגתא עביד כדאמר לא בעי' דאוקי בדינא ודיינאי ובאן דמפיק שטרא איתמי וטעני דליה להו מאבוהון בלום (שלו) תשובה לרבינו אלפס . מדינא מטלטלי דיתמי לא מישתעבדי ושבועה שאין לו תקנתא דבתראי הוא וכי עברי תקנתא בנקיטה חפץ אמלוה גופיה אבל ליתמי תקנתא להתקנתא היא והילכתא אי אתי מריה דשטרא בטענת ברי"א דאית להו מטלטלין מאבוהון מישתעבדי שבועת היסת . ואי בטענת שמא חרם סתם (שלז) ובתשובה מי שהוא מן הנשבעין ונוטלין וישבנגדו אין לו בלום . אין אחד מהן נשבע שנתבע אינו חייב בלום עד שישבע התובע . והתובע אינו חייב שבועה עד שיהא סמוך לזה אלא אם רצה התובע לישבע ואם נתן לו הנתבע בלום יתן ואם לאו ישבע שאין לו מה שיפרע (שלח) לרבינו אלפס בעל הוב שאמר הכל משועבדין לכתובת אשתי מטלטלין אין משועבדין מקרקעי לא ניתנה כתובה ליגבות מחיים :

חלק השלישי מלוה על המשכון

(א) **גרסינן** בפרק שבועת הדיינין המלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון כיצד סלע הלויתני עליו ושקל היה שוה והן ד' דברים ששנינו במשנה הא' המלוה תובע והלוה פוטר עצמו מכלום שאמר לו סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר סלע הלויתני עליו (ב) וסלע היה שוה פטור . נשבע המלוה שבועה דרב הונא שאינה ברשותו וגילגול שישבע ויטול לא אשבחן (ג) אם אינו מאמינו שאובד או שאין לו ראיה דאם יש לו פטור : אבל נשבע הלוה שבועה היסת ופטור . השני מלוה תובע ולוה מודה מקצת שאבר לו סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה . והלה אומר סלע הלויתני עליו וג' דינר היה שוה חייב . נשבע המלוה שבועה דרב הונא ולוה נשבע בטודה מקצת . ועליו אמר מי נשבע *תחילה מי שפקדון אצלו שאם ישבע זה יוציא הלה את* הפקדון וכתב בעל מתיבות . שבועה גבי לוה היא ואמור רבנן מישבע מלוה אבל אם השבועה גבי מלוה לא איצטריך לאישתבועי (ד) שבועה שאינו ברשותו . ומסתמא מילתא דרב הונא מילתא פסיקא היא . השלישי לוה תובע ומלוה פוטר עצמו שאמר לו (ה) סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה פטור (ו) ונשבע המלוה כדרב הונא שבועה חמורה ויגלגל עליו שאינה שוה אלא סלע ופטור . ואם יש עדים שאבד או שמאמינו . נשבע שבועת היסת ופטור הרביעי לוה תובע ומלוה מודה מקצת שאמר לו סלע הלויתיך ושתים היה שוה והלה אומר חמשה דינר היה שוה (ז) מיגו דמישתבע שאינה ברשותו . לישתבע כמה היתה שוה ש"מ הא דרב הונא שבועה חמורה היא (ח) דאם איתא דשבועת היסת היא הא קא מישתבע שבועת היסת דבכולהו פטורי דמתני' שבועת היסת אינון ויש ד' דרכים שלא שנינו האחר שניהם תובעין זה את זה שאמר לו סלע הלויתך ושקל היה שוה . והלה אומר סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה . אם אין עדים שאבד ממנו או שאינו מאמינו (ט) נשבע המלוה שאינו ברשותו ויגלגל שלא היה שוה יותר מסלע ופטור . ואם יש עדים שאבד . (י) שניהן נשבעין שבועת היסת . מלוה נשבע שלא היה שוה יותר מסלע . ולוה נשבע שלא היה שוה פחות מסלע ופטור (יא) השני הלוה תובע בגון סלע הלויתני עליו ושקל היה שוה . והלה אומר סלע הלויתיך (יב) ואיני יודע במה היה שוה . היינו מתניתין . הלויתני ואיני יודע אם החזרתי לך ואם לאו נשבע הלוה דרב הונא ויתגלגל עליו שלא היה שוה אלא

שער החדש

י"ב ובמ' הכסב"מ סם ישו"ם סימיב ועיי"ם בהב"מ סמוכים מכלן דכס"י פוסק כרב יעו"ם ועיי' בהס"מ פ"ד מה' מלוה והוסיף בכ"י יו"ד סי' קס"ם סמסמע ג"כ סמפרש לה סליבא דרב ושוה כ' דינו סליבא דסמוסלו יעו"ם סימיב (ומס"כ לפ נפסל הכסמכון והכי סוף יכול להוציאו במדינה עצמה כ' ל"ת דהא כשיכול להוציאו במדינה עצמה פף רב מודם . וי"ל דס"כ סתי דהוסיפו מיירי סלפ נפסל כלל דמל"כ פשיטא דלה לריך ליתן מקבע היוקא ול"ת דאבעית סיפ מסוס רבים : (שלג) גרסי' בפרק המוסרין הלוהו על המשכון שומר שכר כו' ב"ת פ' ב' ועיין לקמן ס' מלוה על המשכון שוה ל"ת : (שלד) גרסי' בפ' שואל אדם מימר הלואת יו"ט כו' אבל ב"ת קמ"ת ב' : (שלה) ומסתבר כרבה דהוא בתרא כו' כל"ל עיי"ם ברי"ף ורמ"ם פי' פ' ופיי"ם בתי' הרמב"ם בסבא ועיי' בתו"ח פי' תקכ"ה פעי' פ' : (שלו) תשובה לרבינו אלפס מדינא מטלטלי דיתמי לפ כו' עיי' פי' פ"ו פעי' ז' ופי' ק"ז פעי' ב' : (שלז) ובתשובה מי שהוא מן הנשבעין וגוטלין וישבנגדו אין לו בלום כו' ס' הרי"ף פי' פ"ת ועיי' פי' פ"ב פעי' ג' ובמ"ך פם פהרי"ף מייירי בתוסס הנשבעין וגוטלין שאין להם בשר יעו"ם סימיב ועיי' בשי' פ"ב פעי' ב' מה שהביאו בשם ת' הלמ"ם ויעו"ם סימיב ועיי' בשי' פ"ב פעי' ב' דהמוקדם לריך ליתבע ואין המאוחר לריך ליתבע מפני שהנתבע ליגוד לריך ליתבע יעו"ם וס"ב ס"ג בשובדא דת' הלמ"ם שאתי לריך ליתבע ואין לריך להמתין בספריס ליתבע בין שהוא סוף סוף תבוע סיפ . ולריך ע"ב לחלק בין התם דיש לה להבא יורשים ב' זבוסים חדא מצד שהיא יורשת וחדא מצד שהיא בע"ח לכן מוכל לומר שם מכח היוכיח מי שיש לו לריך לתבוע ואע"ב יהי' הנריוה נידי לתבוע מכח מוכי מעכ"ל הכא דע"ב התם שם מכח הזכות שלך שהתם בע"ח לכך לריך לתבוע ובע"ב לכאורה אין דברי הס"ז מוכרחים מה שדיפה זה לזה . שכל מ"מ י"ל הא בזכות ת' על הבא ליגוד ליתבע ת"ב דברי הס"ז : (שלח) לרבינו אלפסי בע"ם שאתר הכל משועבדין לכתובת אשתי כו' פיי' בפ' הרי"ף סי' ק"ט וסי' ל"ם עיי' בפי' ל"ז פעי' ב"ד וכעי' כ"ו ועיי"ם סימיב : (א) גרסינן בפ' שבועת הדיינין המלוה את חבירו על המשכון כו' סמוסלו מ"ג ת' : (ב) וסלע סי' שוה פטור ונשבע המלוה שבועה דב"ה כו' ב"ל ב"מ ל"ד ב' : (ג) אם אינו מאמינו שאבד או שאין לו רמיה כו' ל"ל אם דשבע המלוה שאינו ברשותו דווקא בשאין מאמינו הלוה ואין לו עדים להמלוה דאם מאמינו הלוה אף סיב לו עדים להמלוה פטור משבועה שאינו ברשותו . ומשומר מכלן דאם מאמינו הלוה ת"ל המלוה ליגבע שבועה שאינו ברשותו ועיי' בפי' ע"ב פעי' כ"ו בלה כ"ב רק היכא דלריך הלוה ליגבע תינו מועיל מה שמאמינו יעו"ם סימיב ועיי"ם בשמ"ע ס"ק מ' ובש"ך שם ס"ק ס"ב ועיי' לקמן סוף יו"ד יעו"ם : (ד) שבועה שאינו ברשותו ומסתברא מילתא פסיקא כו' כל"ל ול"ל דרכיהו פניע עליו ום"ל דבכל מקן לריך המלוה ליפבע שבועה שאינו ברשותו אף להשבועה היא על המלוה ועיי' כי"ב סעי' י"ב שם שמשומר בריבינו ועיי' לקמן סוף ו' שם משומר בש"ך ברבינו יעו"ם סימיב ודעה בעל מתיבות ז"ל שמחלק בין שד"ם על המלוה ובין שבועת היסת וב"ע : (ה) שאמר לו סלע הלויתיך עליו ושתים היה שוה . אם אין עדים שאבד ממנו או שאינו מאמינו (ט) נשבע המלוה שאינו ברשותו ויגלגל שלא היה שוה יותר מסלע ופטור . ואם יש עדים שאבד . (י) שניהן נשבעין שבועת היסת . מלוה נשבע שלא היה שוה יותר מסלע . ולוה נשבע שלא היה שוה פחות מסלע ופטור (יא) השני הלוה תובע בגון סלע הלויתני עליו ושקל היה שוה . והלה אומר סלע הלויתיך (יב) ואיני יודע במה היה שוה . היינו מתניתין . הלויתני ואיני יודע אם החזרתי לך ואם לאו נשבע הלוה דרב הונא ויתגלגל עליו שלא היה שוה אלא

אלא שקל . ואם יש עדים שאבד נוטל בלא שבועה (יג) ירו' סלע הלויתני עליו והלה אומר איני יודע א"ר לית את ידע אהן ידעה ר' יהושע דרומי בעי קומי ר' יונה תמן אתמר א"ר לית את ידע אן ידע . והבא אתמר הכין תמן יש חילול שבועה הכא אין כאן חילול שבועה . (יד) והדין בהוספתא לא דייק . (טו) השלישי הלוה תובע ואמר לו סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה והלה אומר אינו יודע נשבע המלוה ונגלגל עליו שאינו יודע ואם יש עדים שאבד נשבע שבועת היסת ופטור (טז) הרביעי שניהן מודים זה לזה. אמר לו סלע הלויתני וסלע הי' שוה והלה מודה לו בכך וכך נשבע המלוה שבועה דרב הונא אם אינו מאמינו . (יז) ודרכים אלו מודים בעיקר הלואה . אלא שיש ערעור ביניהם בעיקר משכון כמה שוה שאבד אבל אם יש ביניהם ההלואה ומודים שיווי המשכון שאמר לו סלע הלויתיך והלה אומר שקל הלויתני . ומשכון דברים שאין עשויין להשאיל שיכול לומר לקוח הוא בידי . (יח) אי נמי עשויין להשאיל ולהשכיר . ולא שראה שיכול לומר החזרתיו לך נאמן עד כדי דמיו . (יט) בדגרטינן בירושלמי אמר ר' יוחנן נאמן המלוה לומר עד כדי המשכון הלויתיך . (כ) ובגמרא דילן גבי חושלי ומכינא דאשכבתא יכול לטעון עד כדי דמיהן . וכתבי רבוותא (כא) ולא יותר כדאיתא בבתרא . ואמרינן דשבועה דרבנן כעין דאורייתא היא וכנו לה בהדי דנשבעין ונטלין (כב) ומצי אפוכה אשבועת היסת . וכן כתב הרב המחבר (כג) ודיוקו מנשבע אסטרא (כד) ואנן כהבינן בפקדון דשבועת היסת היא . (כה) ודוקא דאיכא עדים ולא ראה . ודברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר שאינו יכול לומר לקוחין הן בידי או החזרתיו לך ולא היו דברים מעולם . אינו נאמן ונותן לו שקל (כו) ועל המותר נשבע שבועת היסת ופטור (כו) ואם א"ל פרעתי לאו כל כמיניה ואי אמר ליה אישתבע לי . מישתבע ליה : (כח) ירושלמי הר בר נש קם עם חבריה בשוקא אמר ליה תרין דינרין (כט) בעי לי בידך ומשכוני טב תרין דינרין א"ל חד דינר בעי למיתן לך אתא עובדא קומי דיני דנהרדעי אמרי כיון דכ"ע מודים דמשכוני טב תרין דינרין דינרי אוחרנא ייתי עלוי סהדין ולא שמיע הא דאמר ר' יוחנן המלוה נאמן לומר עד כדי המשכון חד בר נש קם עם חבריה בשוק וארי' סודריה מיניה ואמר ליה הדין סודרא נפוק מיני עד דתתן לי מה דמיתבעי לי בידך (ל) אתא עובדא קומי ר' זעירא אמר ליה הב ליה כתינתיה ווזל דון עיטיה . (לא) מה שמו' כדייני דנהרדעא תמן הוחזק המשכון בידו . ברם הכא לא הוחזק המשכון בידו (לב) והיכא שנפחת המשכון זה אומר בשעת הלואה היה שוה כך וכך ונפחת כך וכך וזה אומר לא נפחת. אי נמי לא נפחת אלא כך : אי נמי איני יודע נשבע המלוה שבועת היסת ופטור . והרב המחבר אמר אינא דאמר מלוה נשבע כעין דאוריית' שלא נשתמש בו וגובה (לג) וכן השכיר נשבע כמה נטל כשכירתו ואיכא ט"ד הלוה נשבע כמה היה שוה בשעת הלואה וטיגו דאי בעי אמר לא הלויתני אלא כמה ששוה כי אומר כך וכך היה ונפחת (לד) נאמן בשבועת היסת ונאבד המשכון המלוה נשבע (לה) וכתב נמי מלוה אומר סלע הלויתיך . וג' דינר היה שוה ויש לי אצלך דינר ולוה אומר מברתיו לך בה' דינר ויש לי אצלך דינר שיהם נשבעין שבועת היסת זה נשבע שמשכון היה וזה נשבע שבתורת מכירה מכר המשכון ואף על פי שאחד מהן בא לידי שבועה שוא הלכה כת"ק דרבן נמן דאמר שניהן נשבעין ונוטלין מבעל הבית ואם רצו להפסם זה לזה הופכים ואם חלקו על ההיפוך זה אומר אני מהפכה וזה אומר אני מהפכה עומד הדבר עד שיתרצה אחד מהן . ואם לא נתרצו שניהן נשבעין . (לו) והיכא שכפר המשכון ושניהן מודים בהלואה ישבע זה שלא הניח בידו משכון וזה ישבע שאין ראוי ליטול . אם היה חובו כנגד משכונו ואם היה שוה פחות . יפרע היתר על המשכון ואם היה יתר (לו) כבר נשבע זה שאין לו משכון פטור והיכא ששניהן מודים בהלואה ובשיווי המשכון אלא שזה תבע הלואתו וזה תובע משכונו שאבד (לח) על זה שנינו הלוה על המשכון שומר שכר (לט) וקמה לה מתני' כר' עקיבא דאמר כלום הלויתני אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיך (מ) והלכה כסתם משנה לא שנא הלוה בעות ולא שנא הלוה פירות (מא) ולא שנא הלוהו במשכון בשעת הלואה ולא שנא שלא בשעת הלואה (מב) ולא שנא בשטרא ולא שנא שלא בשטרא שומר שכר (מג) כדאמר משכנו שלא בשעת הלואתו דכולי עלמא אית להו דרבי יצחק ובשומר אבידה קא מיפלגי וקיימא לן כרב יוסף דאמר שומר שכר הוי מאי טעמא מצוה הוא דעביד ובההוא הנאה דלא בעי למיתן ריפתא לעניא הוי עליה שומר שכר והילכך שוי משכון

שיעור

שער החדש

כבועה כד כמן לכן הבעה"מ בכם דביני בבער מ"ם ח"ם וכ"ל כמן ועיין סימן ע"ב סעיף י"ם : (יג) ירושלמי סלע הלויתני עליו והלה מומי אינו יודע כו' פ"ו דשבועות ה"ת ועיין בהמ"ם פ"ו דשבועות סימן כ"ת מם"כ בביאורו ועיי' בתומים סימן ע"ה ס"ק כ' : (יד) והדין בתוספתא לא דייק . לא ידעתי ביאור זאת : (טו) הלויתי הלוה תובע ואמר לו סלע הלויתני כו' סי' פ"ב סעי' י"ב : (טז) הרביעי שניהם מודין זה לזה כו' שם סעי' י"ג ועי"ש : (יז) ודרכים אלו מייבי שמודים בעיקר הלואה אלא כו' כנ"ל (וכ"ל תבל שם יש ביניהם בעיקר הלוואה ומודים שיווי המשכון כו') : (יח) מ"ג שעשויין להשאיל ולהשכיר הלה לויתיך עידי ולא כו' כנ"ל : (יט) כדגרסי' בירו' מל"י נאמן המלוה כו' פ"ו דשבועות ה"ת : (כ) ובגמרא דילן גבי חושלי ומכינא דאשכבתא כו' פ"ב קמ"ו ע"ב ל"ו ב' : (כא) ולא יותר כדאי' בהמחה . י"ל לקמן בסי' מחלה יחו"ם לוה קע"ד : (כב) ופני לפוכה מבבועת היסת . היינו לומר ליני רוצה ממך מלא שבועת היסת כמו הסובעין בפ"ם בגלא בשב ובגלא משכון ועיי' לעיל מ"ב ס' מלוה פ"ם לוה קם"ד : (כג) ודיוק בהאמת בשבועת היסת כנ"ל עיי' לעיל מ"ת פ' מלוה בשבר לוה י"ג : (כד) ואנן בהקדון לוה כ"ד ולקמן לוה פ"ה : (כה) ודוקא דאיכא לעיל בס' מקדון לוה כ"ד ולקמן לוה פ"ה : (כה) ודוקא דאיכא כדיש ולא לאה ודברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר שאינו יכול לומר לקוחין הן בידי או החזרתיו לך ולא היו דברים מעולם . אינו נאמן ונותן לו שקל ועל המותר נשבע שבועת היסת ופטור . ואם לא שראה שיכול לומר החזרתיו לך נאמן עד כדי דמיו . ולא שראה שיכול לומר החזרתיו לך נאמן המלוה לומר עד כדי המשכון הלויתיך . ובגמרא דילן גבי חושלי ומכינא דאשכבתא יכול לטעון עד כדי דמיהן . וכתבי רבוותא (כא) ולא יותר כדאיתא בבתרא . ואמרינן דשבועה דרבנן כעין דאורייתא היא וכנו לה בהדי דנשבעין ונטלין (כב) ומצי אפוכה אשבועת היסת . וכן כתב הרב המחבר (כג) ודיוקו מנשבע אסטרא (כד) ואנן כהבינן בפקדון דשבועת היסת היא . (כה) ודוקא דאיכא עדים ולא ראה . ודברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר שאינו יכול לומר לקוחין הן בידי או החזרתיו לך ולא היו דברים מעולם . אינו נאמן ונותן לו שקל (כו) ועל המותר נשבע שבועת היסת ופטור (כו) ואם א"ל פרעתי לאו כל כמיניה ואי אמר ליה אישתבע לי . מישתבע ליה : (כח) ירושלמי הר בר נש קם עם חבריה בשוקא אמר ליה תרין דינרין (כט) בעי לי בידך ומשכוני טב תרין דינרין א"ל חד דינר בעי למיתן לך אתא עובדא קומי דיני דנהרדעי אמרי כיון דכ"ע מודים דמשכוני טב תרין דינרין דינרי אוחרנא ייתי עלוי סהדין ולא שמיע הא דאמר ר' יוחנן המלוה נאמן לומר עד כדי המשכון חד בר נש קם עם חבריה בשוק וארי' סודריה מיניה ואמר ליה הדין סודרא נפוק מיני עד דתתן לי מה דמיתבעי לי בידך (ל) אתא עובדא קומי ר' זעירא אמר ליה הב ליה כתינתיה ווזל דון עיטיה . (לא) מה שמו' כדייני דנהרדעא תמן הוחזק המשכון בידו . ברם הכא לא הוחזק המשכון בידו (לב) והיכא שנפחת המשכון זה אומר בשעת הלואה היה שוה כך וכך ונפחת כך וכך וזה אומר לא נפחת. אי נמי לא נפחת אלא כך : אי נמי איני יודע נשבע המלוה שבועת היסת ופטור . והרב המחבר אמר אינא דאמר מלוה נשבע כעין דאוריית' שלא נשתמש בו וגובה (לג) וכן השכיר נשבע כמה נטל כשכירתו ואיכא ט"ד הלוה נשבע כמה היה שוה בשעת הלואה וטיגו דאי בעי אמר לא הלויתני אלא כמה ששוה כי אומר כך וכך היה ונפחת (לד) נאמן בשבועת היסת ונאבד המשכון המלוה נשבע (לה) וכתב נמי מלוה אומר סלע הלויתיך . וג' דינר היה שוה ויש לי אצלך דינר ולוה אומר מברתיו לך בה' דינר ויש לי אצלך דינר שיהם נשבעין שבועת היסת זה נשבע שמשכון היה וזה נשבע שבתורת מכירה מכר המשכון ואף על פי שאחד מהן בא לידי שבועה שוא הלכה כת"ק דרבן נמן דאמר שניהן נשבעין ונוטלין מבעל הבית ואם רצו להפסם זה לזה הופכים ואם חלקו על ההיפוך זה אומר אני מהפכה וזה אומר אני מהפכה עומד הדבר עד שיתרצה אחד מהן . ואם לא נתרצו שניהן נשבעין . (לו) והיכא שכפר המשכון ושניהן מודים בהלואה ישבע זה שלא הניח בידו משכון וזה ישבע שאין ראוי ליטול . אם היה חובו כנגד משכונו ואם היה שוה פחות . יפרע היתר על המשכון ואם היה יתר (לו) כבר נשבע זה שאין לו משכון פטור והיכא ששניהן מודים בהלואה ובשיווי המשכון אלא שזה תבע הלואתו וזה תובע משכונו שאבד (לח) על זה שנינו הלוה על המשכון שומר שכר (לט) וקמה לה מתני' כר' עקיבא דאמר כלום הלויתני אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיך (מ) והלכה כסתם משנה לא שנא הלוה בעות ולא שנא הלוה פירות (מא) ולא שנא הלוהו במשכון בשעת הלואה ולא שנא שלא בשעת הלואה (מב) ולא שנא בשטרא ולא שנא שלא בשטרא שומר שכר (מג) כדאמר משכנו שלא בשעת הלואתו דכולי עלמא אית להו דרבי יצחק ובשומר אבידה קא מיפלגי וקיימא לן כרב יוסף דאמר שומר שכר הוי מאי טעמא מצוה הוא דעביד ובההוא הנאה דלא בעי למיתן ריפתא לעניא הוי עליה שומר שכר והילכך שוי משכון

שיעור הלואתו פטור ואי שוי טפי שקיל מיפיינא מינך ואי לא שוי (מד) עלה אמ' שמואל האי מאן דאוזיף אלפא זוזי מחבריה ואנח ליה קתא דמגלא אבד קתא דמגלא אבר אלפא זוזי (מה) ופסקו רבוותא דלית׳ה לדשמואל ופרע ליה מאי דבצר מינה ל״ש פריש ול״ש לא פריש דקיימא לן בסתם מתניתין דתנן סלע הלוית׳ך עליו ושקל היה שוה כו׳ והוקא גניבה ואבידה דשומר שכר חייב אבל אונסין דשומר שכר פטור איהו נמי פטור ושקיל לכולי חוב דילית׳ה ור׳ יצחק דאמר קני משכון (מו) לאיחוביה באונסין אלא דאי קריש ביה קידושין קידושין (מז) כדגרסינן בקידושין קידשה במשכון מקודשת ואוקימנא במשכון דאחרים וכו׳ יצחק והדין היא סברא ד״ה ורבי אלפס וכתב הרב המחבר (מח) אם טען המלוה שאבד באונס והלה טוען שמכר איבא מ״ר נשבע המלוה וגיבה חובו ואיבא מ״א הלוה נשבע היסת יסברא דילית׳ה מינו דאי בעי אבר אין בידי כלום או מכרתי לך המשכון או פרעתי לך החוב כי אמר שלא נאבד נשבע שבועת היסת ופטור ולא דייק לן ובסתברא כיון דקיימא לן כר׳ יצחק דשלא בשעת הלואה קונה משכון אפילו באונס אבד חייב דאי לא קני ליה לכל מילי לא מיקדשא ביה (מט) ורש״י בפרק כל שעה הבין אמר מניין לבעל חוב שקינה משכון כל ימי ההלואה ואם נאנס חייב באונסין שאינו לא כשומר שכר ולא כשומר חנם שפטור מן האונסין אלא כולו ברשותו ובשמירתו עומד (נ) וגרסינן בפרק המקבל משכנו ושת שמטו מעל גבי בניו (נא) ואמרינן התם אהני כתבא לגירעון . (נב) וגרסינן במכות והרי משכון דרחמנא אמר השב לו את העבוט . ומשכח ליה קיימי ולא קיימו נשרפה מאיליה ביטלו ששרפה בידים ומיחייב כיון דמיחייב בתשלומין וכו׳ ואי איתא דפטור מאונסין משכחת לה קיימו ולא קיימו שנשרפה באונס שאינו חייב ומדלא פריך הכי ש״מ מישכנו שלא בשעת הלואתו חייב באונסין וקני ליה לכל מילי אבל בשעת הלואתו דלא קני ליה חוה ליה עליה שומר שכר ופטור מן האונסין ומתניתין דקתני שומר שכר בשעת הלואתו ואיבא למימר דהא דאמר שמואל אבד קתא דמגלא אבד אלפא זוזי הלכה היא וליבא למיחייה (נג) דהא רב נחמן ונהרדעי מודו ליה וליבא מאן דפליג עליה (נד) ובבלהו נוסחאי עתיקא גרסינן ברלא שוי משכון שיעור זוזי דב״ע אית להו דשמואל אלא הבא בדשוי קמיפלגי ובדר׳ יצחק כרס״ד מעיקרא (נה) והכי פי׳ הוא הדין דלא שוי וכגון שאבד המשכון באונסין ר׳ עקיבא סבירא ליה כר׳ יצחק וחייב באונסין ור׳ אליעזר ל״ל דר׳ יצחק ושומר שכר הוא שחייב בגניבה ואבידה אבל לא באונסין (נו) ומתניתין דקתני שומר שכר איבא לאוקימה כר׳ עקיבא ולמעוטי שאינו שומר חנם הוא דאתא (נז) אי נמי למאי דסבירא לפקשיה דמתני׳ דברי הכל היא דהא מישבנו בשעת הלואתו דכולי עלמא שומר שכר הוא והיינו דלא פריך ליה מתניתין דלא כר׳ עקיבא . ופריך תיובתא דערוך מינה . אימור דאמר ר׳ יצחק מישכנו שלא בשעת הלואתו מישכנו בשעת הלואתו מי אמ׳ ואסיקא מישכנו שלא בשעת הלואתו דב״ע אית להו דר׳ יצחק וחייב באונסין ואף על גב דלא שוי שיעור זוזי אבד המשכון אבדו מעותיו . אבל בשעת הלואתו פטור מן האונסין בשומר שכר כדקתני מתניתין הלוהו על המשכון שומר שכר ול״ש בשעת הלואתו ול״ש שלא בשעת הלואתו שומר שכר הוא מדרב יוסף וכן הילכתא ואיבא מ״ד מישכנו שלא בשעת הלואתו שומר שכר הוא בשעת הלואתו שומר חנם . והא דכתב נמי ר״ח הא דאמרן מישכנו בשעת הלואתו ושלא בשעת הלואתו . תירוייהו שומר שכר הוא לאו מילתא היא . דהא אמרינן מישכנו שלא בשעת הלואתו כולי עלמא לא פליגי ומודו לר׳ יצחק (נח) כי פליגי בשעת הלואתי אלא לכולהו תנאי שני להו בין מישכנו שלא בשעת הלואתו למשכנו בשעת הלואתו הלכך מישכנו בשעת הלואתו דפליגי סבירא להו הני מילי וניתנהו (נט) אלא לסברא דרבוותי ליבא פלוגתא כלל מדרב יוסף ולסברא דילן ליבא פלוגתא אלא שלא בשעת הלואתו חייב באונסין ובשעת הלואתו פטור מן האונסין . אבל בגניבה ואבידה לא שנא בשעת הלואתו ולא שנא שלא בשעת הלואתו לא שנא שוי ולא שנא לא שוי שומר שכר . (ס) והא דשמואל דוקא דפריש . אבל לא פריש אבד מאי דשוי כסתמא דמתניתין והכי אוקימ׳ לה בשבועות וקשיא להו לרבוותא (סא) הא דגרסינן בפרק השולח המלוה את חבירו על המשכון והמוסר שטרותיו לב״ד אין משמשתין אוקימנא משום דר׳ יצחק ותתם אפילו בשעת הלואתו כטעמא דירושלמי ואיבא למימר בשעת הלואתו נמי קני ליה מדרב יוסף (סב) אלא דטריחא ליה לגמרא לאקשויי (סג) אימור דאמר ר׳ יצחק משכנו שלא בשעת הלואתו דלא הני ה״מ ומתרצא בגון שהלוהו על המשכון למר רב מתתיא גאון משכנו בשעת הלואתו דלא קני ה״מ דכתב ליה שטר דלא סמך על המשכון אבל לא כתב לו שטר קני דהא הימניה אמשכון גרסינן בפרק המקבל מלוה אומר שלש ולוה אומר שתי׳ כו׳ (סר) במשכון קרקעות (סה) וגרסי׳ התם המלוה

שער תחדש

(מד) עלה למר שמואל הכי מאן דאוזיף אלפא זוזי כו׳ פ״ב מ׳ מכות מ״ג ב׳ : (מה) ופסקו רבוותא דלית׳ה לדשמואל כו׳ עיי״ש בריף בב״מ ובסוכ״ו דסבוע׳ת יעו״ש וכס בכת״ס סי׳ כ״ט יעו״ש היטיב ועיי׳ בב״מ פ״ג מ׳ בד״ה לא דכ״ע כו׳ ושם כ״ה מ׳ בד״ה והוי שומ׳ כו׳ ובשבועות מ״ג ב׳ בד״ה מתניתין בדפרים כו׳ ועו״ש היטיב : (מו) לאו לאחיובי׳ בשומכון אלא לומר עיין מש״כ לעיל בס׳ שכוזכול בות פ״ב יעו״ש : (מז) כדגרסי׳ בקידושין קידשה במשכון מקודשת כו׳ קידושין מ׳ כ׳ : (מח) אם טען המלוה שאבד באונס והלה טוען שגנב מכר כו׳ פ״ב ע״ב סעי׳ כ״מ : (מט) ורש״י בב״מ ד״ה ורבי כל שעה הבין אמר כו׳ מפורש ל״ה ב׳ וכן פי׳ בב״מ ד״ה ורבי׳ בתוס׳ קידושין מ׳ כ׳ ובב״מ פ״ב ב׳ ושם בפפחים יעו״ש היטיב ובשבועות שם מ״ד מ׳ : (נ) וגרסי׳ בפ׳ המקבל משכנו ומת בומנו כו׳ ב״מ ק״ד ב׳ ועיי״ש ק״ד מ׳ ועיי׳ לקמן מות פ״ז : (נא) ואמרי׳ התם מהני מיניה מיגיב מיניך כמל ב״מ ק״ד ב׳ : (נב) וגרסי׳ במכות והכי מסכון דרחמנא אמר כו׳ מכות פ״ז מ׳ ועיי׳ בתלמות סב״ע דשבועות ובפ״ך מי׳ ב״ב פ״ק מ׳ יעו״ש היטיב (ול״ל שמנפה בידים ומהני כיון דמחייב במשלומין כו׳) : (נג) דהא כ״ע ובכדעי מודו לי׳ ולימא מאן כו׳ שם בשבועות מ״ג ב׳ ומפ״ב דלימא מאן דאלים בר׳ עיין בתוס׳ ב״מ פ״ג מ׳ בד״ה לא דכ״ע כו׳ דבב פליג עלוי יעו״ש היטיב ובשבועות מ״ג ב׳ בד״ה מתניתין בדפרים כו׳ ושם בסס״ה בשבועות סי׳ כ״ט ב׳ ומפ״ב נדסי׳ בדלא מסכון כיעור זוזי דב״ע לית להו דשמואל כו׳ וב״ק קלא מליאמא דהס״ו שבועות מ״ד מ׳ דב׳ פ״ב לי בדלא בוי בישור זוזי לב״ע לית להו כו׳ יעו״ש ובתוס׳ ב״מ פ״ג מ׳ בד״ה לא דכ״ע כו׳ דבב בגמ׳ ובכלהו מוסכי עתיקי נדסי׳ בדלא בוי מסכון בישור זוזי דב״ע לית להו דשמואל כו׳ וב״ק קלא מליאמא דהס״ו שבועות מ״ד מ׳ דב׳ פ״ב לי בדלא בוי בישור זוזי לב״ע לית להו כו׳ יעו״ש מסכת בבא קמא דף ק״ב ע״ב ד״ה ורבי יוחנן סבר כו׳ ובכלהו גרסי׳ בגמ׳ ובכלהו מוסכי עתיקי נדסי׳ בדלא בוי מסכון בישור זוזי דב״ע לית להו דשמואל כו׳ וב״ק קלא מליאמא דהס״ו שבועות מ״ד מ׳ דב׳ פ״ב לי בדלא בוי בישור זוזי לב״ע לית להו כו׳ יעו״ש מסכת בבא קמא דף ק״ב ע״ב ד״ה ורבי יוחנן סבר כו

המלוה את חבירו לא ימשכנו אלא ב"ד ואמר שמואל שליח ב"ד שבא למשכן מנתח נתוחי . אבל אינו נכנס לביתו ליטול המשכון בעל כרחו (סו) דתניא שליח ב"ד שבא למשכן לא יכנס לביתו ליטול משכונו (סז) ולא ימשכנו דברי שעושין בהן אוכל ונותן מטה ומצע לעשיר . ומטה ומפץ לעני . אבל לא לאשתו ובניו כדרך שמסדרין בערכין כך מסדרין בבעל חוב (סח) וכן הלכה דתנן בערכין אף על פי שאמר חייבי ערכין ממשכנין אותן ונותנין לו מזון שלשים יום וכסות י"ב חדש . (סט) ת"ר אם עני הוא לא תשכב בעבוטו אע עשיר הוא שכב אלא אם עני הוא לא תשכב ועבוטו אצלך הא עשיר שכב ועבוטו אצלך תניא בד"א שמשכנו שלא בשעת הלואתו . אבל בשעת הלואתו אינו חייב להחזיר לו ואינו עובר בכל השמות הללו (ע) עד בא השמש השיבנו לו והו כסית יום שניתן לחבל בלילה השב תשיב לו את העבוט זו כסות לילה שניתן לחבול ביום (עא) אמר רשב"ג אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד ל' יום ומל' יום ואילך מוכרו בב"ד . (עב) ומסתברא הוא הדין למלוה על המשכון סתם לרשב"ג קיימא שאם לא רצה לפורעו מל' יום ואילך מוכרו בב"ד (עג) אבל אינו שם לעצמו אפילו לרבנן דאמרי דאי אמר לוה ליהדרו לי מסדרינן ואי לא מהדר ליה כל יומא כסות יום ביום וכסות לילה בלילה דצריך ליה ואינו יכול למוכרו לעולם אבל מידי דלא צריך ליה כגון משכון קרקעות וזולתן יכול למוכרן מל' יום ואילך (עד) ואפילו מישכנו בשעת הלואתו הא סיחייב בגניבה ואבידה מדרב יוסף (עה) ולא גרע ממלוה בשטר דסהדא אבד אלמא זוזא ומל' יום ואילך בופהו לפרותו וצרפתי דיוק מיהא דגרסינן כלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני וג' דינרין היה שוה (עו) ש"מ שיכול לכופו לפדותו : (עז) ואמר ר' יוחנן מישכנו ומת שומטו מעל גבי בניו (עח) ואין שביעית משמיטתו ואין מטלטלין אצל בניו . (עט) ירושלמי אם מחזיר למה מבשכנו שמא תעשה שמיטה ותשמט או יפות המלוה ונמצא מטלטלין אצל היורשין (פ) ותניא לא תבא אל ביתו אבל אתה נכנס לביתו של ערב לשכר בתף ולשכר פונדק ולשכר חמר (פא) אבל אם זקפן עליו במלוה אסור (פב) אלמנה בין שהיא עשירה בין שהיא עניה אין מפשכנין אותה שנאמר לא תחבול בגד אלמנה (פג) החובל את הרחיים עובר בלא תעשה וחייב משום שני בלים ולא רחיים בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בהן אוכל נפש (פד) ואמר רב הונא חבל רחיים לוקה שתים ותניא כוותיה חבל זוג של ספרים וצמר של פרות יכול לא יהא חייב אלא אחת ת"ל לא תחבול רחיים ורכב ונו' (פה) וההוא דחבל סכינא דאשכבתא מחבריה . א"ל אביי ליהדרינן ליה ותא קום בדינא עיליה וא"ל רבא לא צריך למיקם עליה בדינא יכול לטעון ער כדי דמיהן וקי"ל כרבא (פו) ופרישנא לעיל בשבועת הסת ודוקא בסינא דאשכבתא וכל דבר שאינן עשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר (פז) אע"ג דלית ליה סהדי דאית ליה גביה אי אמר לקוח הוא בידי אינו נאמן . ואפי' מית וטעני יורשין דלקוח הוא אז משכנתא לא מהימני כי הא דרבא אפיק זווא דסרבלא ופפרא דאגרתא מיתמי ברברים העשויין להשאיל ולהשכיר איבא מ"ד דוקא ספרא דאגרתא (פה) אבל ספרא אחרינא לא (פט) ומסתבר' כל מילי דידוע דמנהג לאושולי א"נ מרי' דחפצא עביד לאושולי וההוא דשאיל מיניה עביד ליישאל (צ) דרחים ליה ולא שני ליה דמינן ליה כדברים העשויין להשאיל ולהשכיר ולאפוקי ספר לעם הארץ וביוצא בו דאמו זווא דסרבלא אורחייתו דאינשי לאושולן אלא הני דידיעין נקטי (צא) וכתב רבינו אלפס דברים העשויין להשאיל ולהשכיר אפי' בע"ה העשוי לסכור את כליו אי אמר לקוח הוא בידי אינו נאמן (צב) לרבינו אבן מגש נשבע בע"ה שבוע הסת ורבינו האי אמר אפי' שבוע' היסת ליתה (צג) ושאין עשויין להשאיל ולהשכיר אפי' אין עשוין לסכור את כליו אי אמר לקוח הוא בידי נאמן שמא איצטרך ליה זווי וזבין (צד) לרבי קלונימוס בשבועה ואיכא מ"ד הא דשלח ר' חנינא בר אבין ופלינ בין עשויין להשאיל ולהשכיר לשאין עשויין ליתה אלא בשאין בע"ה עשוי לסכור (צה) אבל עשוי לסכור אע"פ שעשוי להשאיל ולהשכיר נאמן והמוצי' מחבירו עליו הראי' (צו) ומסינא דאשכבת' בע"ה בשאין עשוי לסכור הוא (צז) ואיכא מ"ד בע"ה העשוי לסכור קאמ' אבל אין עשויין לסכור אפי' אין עשויין להשאיל ולהשכיר אינו נאמן . דלא אמרינן איצטריכו ליה זווי וזבין (צח) והא דפרכינן בפ' בתרא דב"ק בהסכיר כליו וספרו ביד אחר . ליתוש דילמא איצטריכו ליה זווי וזבין גבי לוקח הוא משום דקי"ל מוענין ללוקח (צט) והא דשקלינן ושרינן (ק) בכלים מגולין בידו . ואמר לקוחין הן בידי אבל בכלים תחת כנפיו ליה

דינא

שער החדש

כ"ם קי"ג מ' : (סו) דתניא שליח ב"ד שבא למשכן כו' עם ע"כ : (סז) ולא ימשכנו דברים שמוכין בהן מוכל נפש ומוכח ומצע ומטה לעשיר ומטה ומפץ לעני כו' כל"ל : (סח) וכן הלכה . תנן בערכין לעם"י שממכרו מייבי ערכין ממשכנין מותן כו' כל"ל שערכין כ"ב ג' ומייתי הא דערכין לידע מיך דין הסידור וכ"ם נכרי"ף ומכל כמן כל המשנה דערכין וכ"ל כמו שהוא בכרי"ף ס"ם ומם נרמ"ם סי' מ"ו ופ"ז יעו"ש היטיב ובסי' ל"ז סעי' כ"ג ב"ד כ"ם כ"ו יעו"ש היטיב : (סט) ר"ב עם עני הוא לא תשכב בעבוטו הא עשיר הוא שכב כו' ב"מ קי"ד ב' ועי' נקמ"ח סי' ל"ז ס"ק מ' שמביא מכאן על עם"ך יעו"ש) : (ע) עד בא השמש השיבנו לו זהו כסות יום כו' ב"מ קי"ג מ' : (עא) אמר רשב"ג אף לעצמו אינו מחזיר כו' ב"מ קי"ג מ' : (עב) ומסתברא ה"מ למלוה על המשכון סתם אם לא רצה לפורעו כו' כל"ל : (עג) אבל אינו שם לעצמו . ומפי' לרבנן דאמרי דאי אמר לוה ליהדרו לי ואינו כל יומא כסות יום ביום וכסות לילה בלילה ה"מ מידי דצריך לי' ואינו יכול למוכרו לעולם אבל מידי דלא צריך כו' כל"ל ועי' בסנהדרין מ"ג ב' ע"ש ס' ע"ג ס"ב : (עד) ומפי' מסכנו בשעת הלואתו הוא מיחייב בגניבה ואבידה כו' כל"ל בכר מסתר למעלה בחום ל"ם בשלה"ב : (עה) ולא גרע ממלוה בשטר דסהדא ליהוי , כ"ל דמ"ד לעשות מרצתי לך אם אתן ליטחבע לי מסחבע לי' וכמו שכתב למעלה חום כ"ו יעו"ש : (עו) ש"מ ביכול לכופו לפדותו. עיי' בשעה"מ שער מ"ם מ"ם ועי' סי' ע"ג סעי' י"ז וסעי' כ' וזה שסום ועיי' ס' מסיפוקי חום ל' : (עז) ואפ"ה מסכנו ואת שומטו מע"ג בניו כו' בכר נזכר זה למעלה בחום ג' : (עח) ואין שביעית משמיטתו ואין ינשין שמלטלין אצל בניו כל"ל : (עט) ירושלמי אם מחזיר למה מסכנו כו' ס"ם ב"מ סי"ב : (פ) ותניא לא תבא אל ביתו אבל ניתו אבל אתה נכנס כו' ב"מ קס"ו מ' : (פא) אבל אם זקפן עליו במלוה אסור כו' שם . סי' נ"ז סעי' י"ד : (פב) אלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה כו' שם בב"מ קס"ו מ' : (פג) החובל את הרחיים כו' שם בב"מ: (פד) ואפ"ה אבל רחיים לוקה שתים כו' שם . ואבל בתן וכל"ל אבל רחיים לוקה שלש שתים משום שני בלים ומשום בגד שום אוכל ורכב יכול לוקה אחת משום בגד ומשום כי בגד שום אוכל ורכב יכול לוקה אחת משום בלים

נכלים

דינא דברים שאין עשוין להשאיל ולהשכיר ואין בע"ה עשוי למכור את כליו אינו נאמן עשוי למכור נאמן והעשוין להשאיל ולהשכיר אפי' עשוי למכור אינו נאמן . והכי הוא הגירסא בשבועות ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו וכו' לא אמרן אלא שאין בע"ה עשוי למכור את כליו . אבל עשוי למכור את כליו נאמן (קא) ולא אמרן בבולהו אלא בדברי שאין עשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברי העשוין להשאיל ולהשכיר אינו נאמן דשלח וכו' (קב) ולית נהו לתרי לישני בתראי דכתבינן אלא כרב אלפס בשערים שלו (קג) אבל שער עשירי שכתב אם ראוהו שנטלן מרשות חבירו ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן ל"ש הטמינו תחת כנפיו ול"ש לא הטמינו תחת כנפיו וכו' . והא שמעתתא דרב יהודא בראיתה לבע"ה גביה עסקינן דאי לא תימא הכי קשיא הא דגודרת וכו' . ומסתברא דלא דמיא לגודרת דגודרות עבידי דאזלן מנפשייהו ודמי לדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אבל מאן דתפיש מידי מרשות חבריה וליתיה למריה גבי נאמן ודמי לאידך דרב יהודה דאמר האי מאי דנקיט מגלא ותובילא וכו' מ"ט דלא חציף אינש למיגזר דיקלא דלאו דיליה אי לא נקיט רשות' מיני' (קד) כדאמר התם למשכנו ודילמא לא מישכנו מי לא אמר רב יהודה האי מאן דנקיט מגלא ותובילא בידיה וכו' . אלמא כי הדדי נינהו (קה) ועובדא דביתנא דר' אבין חלק עליו ולא דמי להתוא דנסבא דהתם חד סהדא קאמר חטפה מיניה בעל כיחיה . אבל הכא חד סהדא לא אסהיד . אלא דעייל לביתיה (קו) ואפשר דחטפה מיניה בעל כרחיה . (אבל חד סהדא) ואיפשר דמרי דביתנא דמרי' שקיל ביתנא ואפי' שנים כה"ג אין מחייבין אותו ממון . ולא אסהידו דלאו ברשותיה שקל ולא יכול למימר מתוך שאינו יכול לישבע דעביד אינש דאמר ליה לחבריה זיל שקול מגו ביתא וליכא עליה אלא שבועת היסת . ודברי גאון לאו שגגה הוא (קו) ודבינו אפרים דאמר אלא פיתקא דלטוותא לא דייק לן דהא טעין מיניה דביתנא בריא דלאו ברשותיה שקל ושבועת היסת היא . ויש לנו להוסיף שני שערים במשכון חבירו שלא ברשות האהר אם עדים כעידין שמשכנו בשוק או שנכנס לחצר וראוהו שנטלו משכון (קה) ולא ידע כמה אע"פ שראוהו שנטל חבירו נשבע ופטור והשני אם נכנס לביתו לדבר אחר ולא למשכנו וראוהו שנטל כלים תחת כנפיו אף בזה נשבע ופטור (קט) והכי גרסי' בגמ' דבני מערבא לתוך ביתו ולא לחצר חבירו למשכנו ולא לדבר אחר (קי) ובהא דאמר רב יהודה ראיהו שהטמין כלים תחת כנפיו זה אומר גנובים וזה אומר לקוחין בגנבי לא מחזקינן משמע דס"ל אפי' הן דברים שעשויין להשאיל ולהשכיר נאמן (קיא) וקשיי לן נידרות דכדברים העשויין להשאיל ולהשכיר דמו אי טעין גנובים הכי נמי ויהוי חזקה ועוד דהול"ל בסופא דשמעתא לא אמרן אלא זה אומר שאול וזה אומר לקוחין אבל גנובים לא (קיב) ומדנקטיה בי מצעי והדר ובתר הכי לא אמר אלא בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר ש"מ דאפי' זה אומר גנובה וזה אומר לקוחין בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר . ש"מ דאפי' זה אומר גנובים בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אינו נאמן (קיג) והמכיר כליו וספריו דאם לא יצא לו שם גניב' לא כל הימנו שאני אומר מברן לאחר ולקחן היפני אפי' בדברי' העשויין להשאיל ולהשכי' קאמר משום דקי"ל מוענין ללוק' והתוא דינא לא דמי לדינ' דהכי דדיני דהכא (קיד) יש ביניהן בגנובי' ושאולים ולקוחין . אבל התם בע"ה טוהדא שלקוחין הן ויודע שלא גנבה (קטו) אלא שאומר מגנב לקחתי וזה אומר בפרהסי' לקחתי ואיני יודע ויש בו שלשה שערים אחרים האחד שנוטלו ברמים והוא ששנינו המכיר כליו וספריו ביד אחר אם יצא לו שם גניבה בעיר ישבע כמה הוציא ויטול (קטז) ירושלמי בדין הוא שלא ישבע תקנה תיקנו שלא יהו בעלי בתים מטפלין עם הגנבים והוא על ג' ענינים אחד בעל הבית שאין עשוי למכור כליו בין שיצא שם גניבה בעיר ישבע כמה הוציא ויטול וכגון זה אין מוענין ללוקח השני בעל הבית העשוי למכור צריך עדים שיבואו בני אדם שלנו בתוך ביתו וכו' (קיז) כדגרסי' התם לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו . אבל אינו עשוי למכור כליו לא צריך לאהדורי כולי האי (קיח) השלישי שלקח לפני ייאוש בין לקח בזול בין לקח ביוקר (קיט) כדגרסי' בכולהו עשו תקנת השוק (קכ) בין לקח מגנב בין בלוקח ונוטל בע"ה שלא בשבועה ויש שערים שנוטל בלא דמים (קכא) והוא על שלשה עשר אחד שלקח מגנב מפורסם ושני שאינו מפורסם אלא שקיבלו בחובו או בהקפו דלא עשו בו תקנת השוק שער השלישי אפי' בדמי' אינו נוטל והוא על ג' ענינים בעל הבית שאינו עשוי למכור את כליו ולא יצא לו שם גניבה בעיר כגון זה מוענין ללוקח דדלמא איצטריכו ליה זוזי וזבין . השני בע"ה העשוי למכור את כליו ויצא לו שם גניבה (קכב) ואין לו עדים שאמר דאמרינן איהו הוא דמפיק האי נומא ובדתנן לא כל הימנו שאני אומר מברן לאחר ולקחן הימנו שלישי שלקח לאחר יאוש וקי"ל יאוש קונה (קכג) ירושל' ב"ק ואם טען ואמר מפלוני לקחתיה נאמן אתא עובדא קומי ר' אבוהו ולא קביל מה פליג בר אינש דעקין בנין כן לא קביל (קכד) וצ"ע דמשמע לוקח מלוקח לא עשו בו תקנת השוק וכל הני מילי שיש עדים שהוא של תובע שאינו

שער החדש

בכלים מגולים בידו כו' שבועת מ"ע מ' : (ק) בכלים מגולים בידו ומאי לקומים הם נאמן מכל בכלים חתם כנפיו לפ מסיקון ודברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר כו' כנ"ל : (קא) ולפ מאמן בכולהו מלא בדברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר כו' ע"ם בשבועת ובנב"מ קט"ז מ' ופ"ב גבי"ף ולפ"ם סי' ס' : (קב) וליתנהו להכהו תני ליפני בתרתי דכתבינן . פיינו הם דלמיפי לעיל מום ג"ם חד ליתנה דבשב"ב העשוי למכור אם כליו מפלגינן בין עשויין להשאיל ולהשכיר מו לפ . וליתנה בתרתי דמייתי בתום ג"ז דלפי בשב"ב אין עשוי למכור אם כליו אפי' אין עשויין להשאיל ולהשכיר אין נאמן יעו"ם : (קג) אבל עשוי עשיקי שכתב אם לאומו שנטל מרשות מביהו אלא נאמן ואמר לקוחין הן כו' כנ"ל יעו"ם בגי"ף ולפ"ם סי' ס' יע"ם היפיב ועי' סי' סה"ד בעיף ז' : (קד) כדלמר התם למשכנו ודילמא לפ מישכנו כו' שבועת מ"ע מ' : (קה) ועובדא דביתנא דביעו מפרים מלק עליו דלמ דמי לנשבע כו' כנ"ל יעו"ם בגי"ף דמד נכנס לבית מביהו אלא בפיעו ואמר עד מ' דינל ביפנה מהבים והוא כאן דבשב"ב לוהו שיטול והבשב"ב הכאות דבניו דלמ לאמר לו ואפשר נאמן דהשטל ובנב הוסם שאמר לו ליטול והכי"ף הבוי עליו ואפשר דיב לו דין דנסבא דבני מבח יעו"ם וכיעו הפיב הבוי על הבי"ף ז"ל : (קו) ולפשר דאמשה מיניה בע"ב וחשבר דפרי דביתנא אמר ליה לשקול כיפנה ולאי' שנים כה"ג נאמן יעו"ם : (קח) ולפ יפל כאה מע"ם בלאוהו שנטל בני עיי כי' בב"ד סעיף ס' ו' . ולשנלמה בדעת רבינו דלמ בהבאה"ם בין דאין הכל יודע כאה נטל אף על פי שהודה החובף ה"ג לפלם לא נשבע שבלו היו ופטור ועיין בשאול הגר"א בסי' הל"ל ס"ק ז' וע"ש בסוי' ג' סעיף ג' יעו"ם היעיב : (קט) וס"ב בגמרא דבני מערבא לתוך ביתו ולא לתגר מביהו למשכנו ולא לדבר אחר כו' יעו"ם בשבועות פ"ו דשבועות ה"ב יעו"ב ועי' בשור סי' ג' סעיף יו"ד דמייתי דבני רבינו : (קי) ובהא דאמ"י לאוהו שהטמין כלים תחת כנפיו כו' שבועות מ"ו ב' : (קיא) וקשיי

שאינו נאמן לומר לקוח הוא בידי (קכה) אבל באומר חפץ זה שלך היה ואין לו עדים . ואמר לו שאול הוא או שכור אצלך ואמר לו שאול ושכור הוא בידי ויש לי עליך כך וכך ולא אחזיר לו עד שתפרעני אע"פ שהוא עשוי להשאיל ולהשכיר נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ור' אפרים איתי ראיה מיהא דהגן שדה זו של אביך היה ולקחתיה הימנו נאמן (קכז) והא התם אין עשוי להשאיל ולהשכיר (קכח) ונאמן מיהא דתרמי' גבי הכיר כליו ופפריו (קכט) ביד אחר דאפילו בע"ה העשוי להשאיל ולהשכיר אמרינן דילמא איצטריך לי' זוזי וזבין (קל) ולא דייק לן (קלא) גרסי' בפרק שור שנגח אמר רבא משכון של גר ביד הגר ומת הגר ואתא ישראל אחר והחזיק בו מוציאין אותו מידו וכו' ומשכון של גר ביד ישראל ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו זה קנה כנגד מעותיו וזה קנה את השאר (קלב) ואוקימנ' דליתיה כל היכא דאיתי' לדידהו וכו' (קלג) ופר"ח דליתיה למשכון בחצרו הא איתי' למשכון בחצירו קניא ליה הצירו (קלד) ואע"ג לגבר' דליתיה בהדי' דקי"ל בחצר המשתמר אע"ג דאינו עומד בצד שדהו קניא לי' (קלה) כדגרסי' בשנים אוחזין ואי קיימ' (קלו) בחצר שאינ' משתמר בעינן גברא דאיתי' גביה. ואיכא דמפרש ליה בחצר שאינה משתמרת . ובגון דליתיה גביה (קלז) הא איתיה גביה אינו קונה שלא סדעתו. וכתב הרב (קלח) אע"ג דגבי מציאה אמרי אם אמר זכתה לי שדי זכת' לו שדיהו דבעי' אמיר' ה"מ מציא' דלא ידע בה מעיקר' וכי לא אמר זכתה לי מיאש מינה והרי הוא הפקר ובעינן אמירה אבל משכון של גר דידע ביה לא בעינן אמירה (קלט) ומסתברא כדלא קאמר תזכה לי שדי ש"מ לאחר שהחזיקו בה אחרים קאמר זכתה לו שדהו החילה . ולעולם לא בעינן אמירה בשעה שהוא בתוך שדהו (קמ) ואם ישראל יש לו מלוה בשמר או בערב על הגר ומת בתוך זמנו הרי הוא כמשכון של גר (קמא) ביד ישראל . ואם בא ישראל אחר והחזיק בנכסי של גר אינו יכול להחזיק כשיעור התוב והמחזיק בנכסי הגר הרי הוא ביורש וצריך שבועה כדין הבא ליפרע מנכסי יתומין (קמב) כתב בסוף הספר :

אות ח' חלוקת קרקעות

(א) **בפרק** קמא דב"ב השותפין שירצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע . (ב) ואסיקנא בלישנא בתרא בשאין בה דין חלוקה ומאי מחיצה פלוגתא . וכיון דרצו בונין את הכותל באמצע דהיזק ראיה שמיה היזק וכן הילכתא וכי קתני בונין את הכותל בעל כרחו קאמר (ג) והיינו דפריך בע"ב . אמאי ניהדרו בהי הא ללישנא קמא בונין את הכותל באמצע מדעתן קאמר ואסיקנא שקנו מידו . וכי קנו מידו מאי הוי קנין דברים בעלמא הוא (ד) וקנין דברים כדפר' במאמר שני (ה) וצרפתי אמר אמר גודא שעבד נכסיו לרמי חצי הכותל . אי אמר פלונתא אין כאן מכר ולא מתנה ולא שיעבוד אלא שאתלוק קאמר שקנו מידו ברוחות רב אשי אמר שהולך זה בשלו (ו) וצרפתי אמר אפילו החזיק שלא בפניו הויא הזקה ולא צריך למיתר לך חזיק וקנא דאי לא תימא הכי מאי קמ"ל והילכתא היזק ראיה שמיה היזק ויש בה דין חלוקה בופין לחלוק אין בה דין חלוקה ורצו לחלוק חולקין וכופין (ז) לבנות כותל בלא היזק ראיה במנהג המדינה . (ח) כדתנן הכל במנהג המדינה . (ט) ואע"ג דבתר דפליג אחזיק שני הזקה דבהיזק ראיה זה על זה אע"ג דבחלון יש הזקה להיזק ראיה (י) כדתנן וצורבת יש לו חזקה (יא) הכא בחצר אין לו חזקה . האי מחזיק אחבריה וחבריה לא מחזיק עליה (יב) ואיבעי ליה למיחוי בחזקה דעלמא אבל הכא כל חד וחד יתיב בדידיה לאו חזקה היא דלא אבעי ליה למיחוי דאי מחי חד מחי אידך ורבינו אבן מגש אמר מעמא אחרינא (יג) ורבינו אלפס דכ' בתשובות שאלות דחלון דאית ביה חזקה ראיה מיהא דהשותפין ליתה (יד) ירושלמי בהשותפין כותל שבין שתי חצירות שנפרץ רב ושמואל חד אמר מחצה לזה ומחצה לזה וחד אמר כולי לזה וכולי לזה מה מפקא ביניהון מצא מציאה מאן דאמר מחצה לזה ומחצה לזה ומחציו ואילך לזה ומאן דאמר כולי לזה וכולי לזה המוצא זכה (טו) לריש מתיבתא השותפין שחלקו ומצא אחד אבנים גדולות בחלקו . ואמר הלה לא מחלתי אותן ולא ידעתי בהן אפי' ביניהן שטר חלוקה וקנין חולקין אם לא סילק כל אחד ואחד עצמו בכל מה שימצא (טז) מקום שנהגו לבנות גויל גזית וכו' (יז) ודוכתא דליכא מנהגא דשוין (יח) לא אזלינן בתר רובא ומסק ממונא הוא ולקולא ולא ממעט אוירא (יט) לפיכך אם נפל הכותל והמקו' והאבנים של שניהן (כ) ואוקימנא דנפל לרשותא דחד מיניהו . אי נמי דפנינו חד לרשותיה מהי דתימא ליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה קא משמע לן שותפין כי האי גוונא לא קפידי אהרדי ולא מחזקין אהדדי (כא) כדגרסי' נמי בפרק הבית והעלייה ודוקא כי האי גוונא . אבל

שער החדש

כלל ו"ם בזה: (קכה) אבל באומר חפץ שלך היה ואין לו עדים כו' כוונת זה בגמ"ר במר מ"ם מ"ד (תום ו') ופיין סי' ל' סעיף י"ב ומי' קל"ג סעיף ה' וסי' ש"ז סעיף מ' : (קכו) ול' המפרש פירושי לפיה מהמ דמק שדה זו של אביך כו' כמוכיח ס"ו כ' : (קכז) והא התם אין עשוי להשאיל ולהשכיר וגומאן כו' כל"ל : (קכח) וגומאן ומהא דגרסינן גבי הכיר כליו וספריו כו' כל"ל : (קכט) ביד אחר דמסתלו בעה"ב דמיגו עשוי למכור כליו למיגיון דילמא מיעטריך ליה כו' כל"ל : (קל) ולא דייק לן . י"ל דפליג על הרמי' הכניי' דהתם מיירי בפילו בים עדים שהיו שלו ומעמא שכ' רבינו לעיל דהתם מוטען לגוקא עיי' לעיל תום ל"ח : (קלא) גרסי' נמי בור בגגא אמר רבא מכשון של יתכתל ביד הגר כו' כל"ל ב"ק מ"ם ב' : (קלב) ואוקימנא דליתי כל סיבא דמיתי לדידי וכו' כל"ל : (קלג) ופר"ח דליתי למכשון בחצרו כו' והכי פירש"י ועי"ם בתום' ד"ה והלכתא דליתי כו' ומס בגמ"ם סי' ו' יעו"ם ובמי' ב"ק כתבתי קלם מזה ועיי' סי' ער"ה סעי' כ"ח : (קלד) ומף על גב דליתי לגבה בהדיה דקי"ל בחצר כו' כל"ל : (קלה) כדגרסי' בשנים אומזין ואי קיימי כו' ב"מ י"ח ועי"ש בתום' ד"ה ה"מ בחצר כו' : (קלו) בחצר שאינה משתמרת ובגון דליתי גבי' כו' כ"ל דבעל החצר ליתי גבי' : (קלז) הא איתי' גביה קונה שלא מדעתו כל"ל ור"ל לפי' לא אמר מידו : (קלח) אע"ג דגבי מציאה אמרו אם אמר זכתה לי שדי כו' ב"מ י"ח ע"ב ועיי"ם בתום' בד"ה זכתה לו כו' ובגמ"ם שם סי' ל"ח יעו"ם : (קלט) ומסתברא מדלא קאמר אזכה לי בדי ס"מ להכי שהחזיקו בה כו' ועד"ז כ' הרמ"ם שם יעו"ם סימיב ועיי' נמי' רס"ם סעי' ב' ד' יעו"ם סימיב : (קמ) ואם ימרמל יש לו מלוה בשמר או בערב על נכסי הגר כו' כל"ל : (קמא) מימו יכול להחזיק כשיעור החוב והמחזיק בנכסי הגר הרי הוא כיורש וצריך שבועה כו' עיי' בתוכפתא פ"י דכתובות ועיי' נמי' ער"ה סעי' ל"ח ובב"מ שם סעי' כ"ח . ומייתי בתמר זמנו מבל בתם תוך זמנו גובה מלא בשבועה וכדתי' לעיל בה' מלוה ס"ה . ומפ"ק ומה בתוך זמנו כו' לא קתי מלוה בשמר רק במלוה ס"ה . דמלוה ס"ה מיטו גובה מן היורשין רק בתם תוך זמנו יעו"ם סימיב וכבר בתבתי זה שם ובה' ביקילם

אבל אחין ושותפין בקרקע אף על גב דידיע מילתא דשותפי ניהו מעיקרא מחזיקי אהדדי דלא עביד איניש דשביק ארעא דלאו דיליה תלת שנין (כב) כדנרסי' בפ' חזקת הבתים השותפין בחזיקין זה על זה לרבינו אבן מגש דוקא דאיכא סהדי דאכנים דההוא כותל ניהו (כג) ואי אמר חבריה דובנינהו ופניניהו לרשותיה דאידך דלא חלקו דאכתי שותפין ניהו ושקיל למינתיה אבל ליכא סהדי בהני טינו דאי בעי אמר לא היו דברים מעולם אי נמי אהדרתינהו ניהלך כי אמר דידי ניהו וזבינתינהו ניהלי מהימן ובהיסת (כד) אבל אם רצה בונס לתוך שלו ועושה חזית והאידנא נהוג עלמא חזית קושר הכותל בשלו או עושה חלון כנגדו או שמחזיק עביו בכשורי לגאון קשור עליון וקשור התחתית עליון יש לו חלק בכותל התחתית שאלמלא כן לא היה התחתון מניחו לבנות על כותלו ושניהם שוין בו . אבל תחתון אין לו חלק בכותל העליון שהעליון יש לו חזית שהן שלו והתחתון עליו להביא ראיה . ובסתברא העליון אין לו חלק בתחתית אלא במה שהוחזק (כה) דקי"ל למאי דסמיך כתך ולמאי דאחזיק אחזיק ובן נמי כותל דידע לראובן ושמעון יש לו עליו תקרה אין לו לשמעון להכביד תקרות יותר (כו) ואם בא להכביד ראובן מעכב עליו (כז) דגרסינן בפרק הבית והעליה עליו שבא לשנות וכו' (כח) במחאה ותו לגאון ראובן יש לו בותל קשורה בכותלו ויש לו עליו תקרה ולשמעון תקרה (כט) ודאי הכותל של שנידן כיון שיש לו תקרה עליה ואם בא שמעון לסותרה ולא הניחו ראובן בדין מעכב. עליו (ל) דמצי למימר ליה שפיר דיירינא ולא מרחנא ודוקא שאין הכותל רעוע . אבל אם הוא רעוע אינו יכול לעכב מדרב נתן מנין שלא יגדל וכו' וסותרה ומוציא מזה בע"כ (לב) ואם הכותל מיוהדת לראובן וראובן בא לסותרה אין חבירו מעכב עליו ואינו יכול לומר בסבנה אני עומד וסותרו ובונהו אבל הרב המחבר כתב (לג) הא דאכר דינא קאכר ליה דלית עילאה בתתאה ולא בתתאה עילאה אבל כותל משותף ואחד מהן רוצה לתקן סותר ובונה זה על כרחו של זה (לד) אבל הכותב לאחר מהן ואין לחבירו אלא הזקה להניח קורותיו . ובא המחזיק לסתור (לה) חבירו מעכב עליו כדרב חמא דאמר שוק על שוק פוק (לו) כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו ער ד' אמות מד' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו מדקאמר אין מחייבין ש"ט (לז) איבעי אידך לסיבניה כוליה לחודיה כרמעיקרא בני ולא מצי אידך לעכובי (לח) לרבינו אבן מגש . חזית דקתני בסתניתין אבקעה קאי דאין מחייבין אותו דהא ליכא היזק ראיה אבל בחצר לא מהני חזית כיון דדינא שבופין לבנותו באמצע משום היזק ראייה הוה ליה לאכפויי ברינא א"נ למיכתב שטרא דחזית דעביד בלא דעתיה דחבריה עביד (לט) ומנהגא דילן דחזית מהני ותנאי בקעה והוא הדין חצר ומסתברא דארישא נמי קאי דהא אוקי למתניתין בלישנא בתרא בשאין בה דין חלוקה (מ) והתם ודאי אין מחייבין והלכך הזית מהני ליה מד' אמות וכי היכי דמהני בלישנא בתרא הכא מהני בלישנא קמא ואפילו לסברא דרבנן דוקא חזית בלא תשמיש . (מא) אבל בתשמיש כגון חלון סתם במנהג שלנו מהני ואם החזיק למעלה מד' אמות מהני מד' אמות ולמעלה שהבנין שלו ומסתברא אם נפל כותל שיש בו חזית א"נ כותל הידוע לאחד מהן ואמר רצוני שתסעוד אויריך ונבנה מקום הכותל בשיתוף שאין כופין . מדגרסינן בריש פרקין . במאי אוקימתא דלית בה דין חלוקה כי רצו מאי הוי ליהדרי בהו ומסקנא שהלך זה בתוך שלו והחזיק אלמא הכא דהיתרצו בחלוקה אף על גב דלאו דנא הוא ביון דאחזיק לא מצו למיהדר . ה"נ באיתרצי לבנות בתוך שלו והניח לתבירו מקום הכותל פנוי והחזיק החזיק (מג) ואיבא מ"ד כופין דמתני' (מד) כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר (מה) תוספות מי שיש לו פתח במבוי אין בני מבוי כופין אותו לעשות דלת למבוי שיכול לומר (מו) רצוני שאיבנם וחבילות על בתיפי וכו' מי שיש לו בית בחצר בני חצר משעבדין לעשות דלת ונגר ומנעול (מז) ושאר כל הדבריס אין מעכבין כו' כדאיתא בהלכות (מח) ומסתברא דוקא דלת ונגר ומנעול . אבל מפתח אינו כולל כדמוכח בהמניח את הכר שיכול לומר אין רצוני לעכב על הפתח אלא עושין שתי מפתיחות בתוך המנעול הנקרא פותחת וכל אחד ואחד נכנס בלא רשות חבירו ואם היה מעכב סותר את הדלת ונבנס דקי"ל עבד איניש דינא לנפשיה אפילו במקום דליכא פסידא (מט) איכן חולקין את החצר עד שיהא ד' אמות לזה וד' אמות לזה . (נ) ודוקא שאין אחד מהן מביר את חלקו כדאיתא בהלכות (נא) גרסינן בפרקא קמא דסוכה בית שאין בו ארבע אמות על ד' אמות אין האחין והשותפין חולקין בו הא יש בו ד' אמות על ד' אמות חולקין בו תנינא אין חולקין את החצר עד שיהא ד' אמות לזה וד' אמות לזה אימא אין בו דין חלוקה בחצר ש"ם דבית וחצר שיעור חלוקתן שוה ואין חולקין הבית עד שיהא ד' אמות לזה (נב) וד' אמות לזה מבותליה (נג) ואפ"ה שאין

שער החדש

קמ"ז כ' : (כב) כדנרסינן בפ' חזקת הבתים השותפין מחזיקין כו' ב"מ כ' ועיין לקמן בסי' ממתה סוס כ"ה : (כג) ומי ממר מברי' דזבנינהו ופניניהו לרשותי' ומיהך ממר דלמ חלקו דמכתי בותפין ניהו מ"ה הוה ממקל למנסי' סבל מי כו' כ"ל עיי' במי' ב"י מינמ"ם לב"ב ובסי' קל"ז סעי' ס' : (כד) מבל מם לנס כונס לתוך שלו וכ"ב ב' ס' : (כה) דקי"ל למאי דסמיך סמיך ולמאי דאחזיק אחזיק ועיי' ב"ב ו' ס' (ונ"ל וכן נמי כותל דידוע לרשותו) : (כו) ומס בא לכבידו להזבן מעכב עליו כו' עיי' בי' קל"ג בעי' י"ח : (כז) דגרסי' בפ' הבית והעליה עליון בבא לסנות כו' כ"ל ב"מ קי"ז ב' : (כח) במחאה. ר"ל יבומר זה לקמן בפ' ממחה פ"ה יבו"ב הוה מבי"ב : (כט) וודאי הכותל של שניהן כו' עיי' בי' קל"ב בעי' י"ח : (ל) מצי למימר ספיר דיירינא כו' ב"ב ו' ב' : (לא) מבל מם הוה רעוע מ"ו לעכב מדר"נ כו' ב"ק ע"ו ב' מ"ו ב' ועיי' בי' קס"ד סעי' ב' בהג"ה : (לב) ומס הכותל מיוהדת לרשותן והזבון בא לסותרה כו' בס בהג"ה ובי' קל"ד סעי' י"ב בהג"ה ועיי' לקמן ה' ממחה הוה הב"ב : (לב) הא דאמר דינא קאמר לי' דלית עילאה בתתאה ולא תתאה בעילאה מבל כו' כ"ל ב"ל דוקא בתם דלא היו בותפין בכלי ולא מי' חלק לעליון בתחתון ולא לתחתון בעליון כלל : (לד) מבל אם הכותל למחר מהן ומין לחבירו כו' כ"ל : (לה) מבירו מעכב עליו מדרב חמא דאמר בוק על בו' ב"ב ז' ס' : (לו) כותל הנה בנפל מחייבין לחומו כו' ב"ב ה' ס' : (לז) ב"מ מי בעי מידך למיבני' כולה לחודי' כו' בל"ל וכ"ל דמייני מתים מתחלה גבוה יותר מד' אמות ונפל וכולה מחמד להבניותו מתחלה מין הבני צריך לבייעי יותר מד"א והמותר גובה המחר מבלו ומין זה יכול למכב עליו ועיי' בלה"ם פ"ק דב"ב בי' מ' בלמ ב"ב ופ"ם ובל"ם בנמ"י שם ובנמ"י פ"ו דב"מ יבו"ב בוסיב ועיי' בי' קל"ז בעי' ב' ובעי' י"ב יבו"ם בוסיב ועיי' לקמן ה' ממחה הוה מבי"ב ויבו"ם ועיי' בי' קל"ב בעי' ד' וכו' וכי' קב"ד בעי' מ' : (לח) לרבינו מגן מגמ"ב מזה דקתני בסתניתין מבקעה קאי כו' בל"ל עיי' בתי' ב"י מינמ"ם ובבה"ם פ"ק דב"ב בי' ו' ובנמ"י בים ב"ב ועיי' בי' קל"ז בעי'

ז' : (לט) ומנהגא דילן דחזית מהני ומנא בקעה וס"ם כו' בל"ל : (מ) והתם וודאי אין מחייבין כו' עיי"ם בבא"ב כי לב"י מכן מיגמ"ם נס בסיון בו דין ה וקה לא מהני חזית כיון דבינא שבופין לבנותו באמצע משום היזק ראייה הוה ליה לאכפויי ברינא א"נ למיכתב שטרא דחזית דעביד בלא דעתיה דחבריה עביד כיון דנתנילו למלוק מ"ב יכול לכופו לבנות הכותל ולא מהני חזית יעו"ם ומס"ב והלכך חזית מהני ליי מדי ממות כו' ב"ל היכא מסכותל נבוה ד' ממות ולא יומר (ונ"ל ומפי לסברת דב"י מינמ"ם דוקא כו'): (מא) מבל בסממים בגון חלון סתם כו' יעו"ם בבא"ם : (מב) ומס החזיק למעלה מד"א מהני כו' בל"ל ועיי' בי' קל"ז סעי' ד' בהג"ה וכ:מ"ש בסזה מהני לב"ש מבל כמי' הלמב"ן סם מינו בן יעו"ם היסיב : (מג) ואיב' מ"ד בופין . מסניתין בופין מותו כו' בל"ל וב"ל מיבא מ"ד דבופין בבה"ב . דמתחלה בבם סלמד לתוך שלו ונפל הבותל ובנה הבותם מיבנותו על מקום מניהם דבופין בבה"ב . ומ"ם מתחי לעניו בפ"ע : (מר) בופין מותו לבנות בית שער ודלת בו' ב"ב ז' ב' : (מה) תוספתא מי שיש לו פתח במבוי כו' תוספתא פי"ל דב"מ וכוכא בבי"ף ורמ"ם פ"ק דב"ב בי' ב"ז ועיי' בי' קס"ב סעי' ה' : (מו) לבוני סמבים בחבילתי על בתפי כו' בל"ל ; (מז) ומתר בל הדברים אין מבעבדין בו' בל"ל : (מח) ומתסברא דוקא דלת ונגר ומנעול אבל מפתח אינו בבלל בדמוכח בהמניח את הבר שיבול לומר בל"ל ובל"ל שיבול לומר אין רצוני להתעבב על הפתח עד שתבבו עם מתחה ועיי' בב"ק ב"ח ה' : (מט) אין מולקין את הבלר עד בשיני בו' ב"ב י"ח ה' : (נ) ודווקא מתין ה' מסס מביל את חלקו כו' עיי"ם בבי"ף ורמ"ם בי' ל"ז ופי' קפ"ל בעי' ב' : (נא) גרסי' בפרקא קמא דסוכה בית שאין בו ד"א בו' בוכה ג' ב' (ונ"ל מולקין בו ותא תן מין מולקין את שתר בו ד"א בו' ומש"ב אין בו דין מלוקה בתלר כו' לפניהו הגי' דין מלוקה בתלר כו' יעו"ם בוים"ו ועיי' ובובלמי סוכה פ"ח ה"ד ובי' לבניו נוסה יותב) : (נב) ודא לזה לבד מבותליה ומפי' כו' בל"ל ב"ל סיבא תלל הבית מהזיק ד"א ודא לזה : (נג) ומפי' בים לתלר ד"א בו' ב"ב בל"ד בעי' ה' : (לח) לרבינו מגמ"ב בים בתלר בדי מלוקה לזה ולזה א"א מין מולקין בבית עד סיבנו לב"א ומ' ב"ב ד"א . ה"ג ה"ק בס יש בבית סיעול מלוקה מולקין מוגפ"י בסין

שאין לחצר ארבע אמות וש"מ ארבע אמות מרובעות בעינן דאי לא תימא הכי (נד) לא אתיא ליה קשיא כמתניתין דבית שיש בו ארבע אמות על ארבע אמות כשתחלקם מניע לכל אחד ואחד ארבע אמות ברוחב שנים אלא לאו ש"מ מרובעות בין בית בין חצר דבציר מהכי לא הוי תשמיש אף על גב דאורכיה י' ופותיה בציר מארבע לא חזי לחלוקיה (נה) אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן ארבע אמות שאמרו חוץ משל פתח. כלומר שיש להן פתחים בבתים. או שחלקו הבתים ורוצין לעשות פתח לכל אחד ואחד. ונמצא כל אחד ואחד נוטל ד' אמות ברוחב החצר. ותניא נמי הכי אין חולקין את החצר עד שיהא ח' אמות לזה וח' אמות לזה. ותניא פתחים שבחצר יש להן ד' אמות לכל פתח היה לזה פתח ולזה ב' פתחים זה שיש לו ב' פתחים נוטל ח' אמות וזה שיש לו פתח א' נוטל ד' אמות והשאר חולקין בשוה. היה לו פתח רחב ח' אמות נוטל ח' אמות כנגדו וד' אמות ברוחב החצר חוץ מארבע אמות שבחצר (נו) וכתב רבינו אבן כגש דפתח ארבע אמות וח' בתירוייהו בהדדי שקלי ג' שגגה היה. (נז) וכתב נמי כי אמר נותן לכל פתח ארבע אמות שאין לאחד מהן חלק ירוע כגון שבנה זה בקרקעו בית אחד ובנה חבירו כנגדו שני בתים. אבל חצר משותף ויש לכל אחד ואחד חלק ירוע לא (נח) וצרפ' דלא ידעי הי מיניהו אית ליה חזקה טפי (נט) ור"ח כגון שהורישו אביהן לכל אחד בית ידוע ונשאר ביניהן אויר החצר. (ס) אבל אם החצר והבית בשיתוף ויש בה דין חלוקה ורוצין לחלק מעלין אותם בדמים. (סא) ירושלמי שאמר לא שהן קנויין אלא שיהא בעמיר בהמתו לשעה ופותח ביתו לשעה. ר' יונתן מקשי כלום אמרו ארבע אמות אלא שיהא בהמתו עומדת לשעה ופורק חביליתו לשעה אשכח תני אף חוליות הבור יש לו ארבע אמות; ואף בית ההינגול יש לו ארבע אמות ומבתבר מרקאבר בהמתו לשעה וחבילתו לשעה. ש"מ בהמ' בלא חבילה וחבילה בלא בהמה (סב) הלכך אע"פ שאין מקום בחצר ליכנס בחצר המשותף אלא כדי בהמתו או חבילתו על כתיפו נותנין לו ארבע אמות לפתחים שבחצר. (סג) ובגמרא דילן נמי כדי לסלק משאו ולא בעינן פירוק משא של בהמה (סד) ואפ' חמור במשאו לא הוי אלא שני גומדין ומחצה. ופירשו רבותא שתי אמות ומחצה. כרגרסי' בפ' בית כור ושיעור ד"א ח' זרתות מצומצמות שיעור קנה שלנו (סה) זה הכלל כל שתולקין ושמו עליו חולקין ואם לאו אין חולקין (סו) אין בו כדי לזה וכדי לזה מאי. רב יהודה אמר אית דינא דגוד או אגוד. ורב נחמן אמר לית דינא דגוד או אגוד. (סז) אמר אמימר הילכתא אית דינא דגוד או אגוד. (סח) ואם אין לאחר אלא השתות בקרקע אומר או גוד השתות (סט) או אגוד מחלקך השתות ולא נניחי חולקין (ע) ודוקא האי דבעי חולקין כייף ליה לאידך משום דינא דגוד או אגוד. אבל אידך לא מצי לפיטר ליה גוד או אגוד. ואיכא מ"ד תרוויהו מצי אמרי גוד או אגוד: לרבי האי חצר גדולה ובתוכה בתים הרבה ואין בכל אחד דין חלוקה אין בכל בית דינא דגוד או אגוד (עא) אלא חולקים בתים כנגד בתים. ואם כל אחת ואחת ראויה לחלק ובא זה ואמר נחלק כל אית ואחת. ובא השני ואמר אם נחלק נפסיד הדין עם השני ויטול כל אחד ואחד כשתי שרות אחד אנורא ואחד אנגרא דכופין על מדות סדום (עב) והיכא שאין בה דין חלוקה ויש בה גדולים וקטנים. ב"ד מעמידין אפיטרופוס ודנין דין דגוד או אגוד לגדולים וקטנים. (עג) ומסתברא בר' אמות דפתח דאית ליה לכל חד וחד (עד) לא אמרינן דינא דגוד אלא בחצר דבית בלא פתח ליתה. (עה) ובתב הרב המחבר מרקאמר קח לך עבדים ש"מ שני שותפין לזה יש לו ג' חלקים. (עו) ולזה רביע ואינה ראויה ליחלק ואותו שיש לו בה ג' חלקים אין לומר תן לי שבירות או תשב ג' חדשים ואני

שער החדש

סמין בחצר שיעור חלוקה ויחלקו לא כבית ובחצר יחלר מחוץ בין שניהם; (נד) לא תימא לי' קטית ממחציתן כו' כ"ל ומפי קושיא בין דים בבית ד' על ד' כשמחלק יניע לכל ח' ד' על ד' וח"כ ים לכאו"א ד"א ח"ו דכשיון ד' על ד' מרובעות ושיי' גרס"א פ"ק דכ"ב סי' ל"ט ובמ' קט"ח ספי' י"נ יפו"ם היסיב (ומס"כ רבינו בבית שיעור חלוקה ד"א על ד"א כמדסי פ"ו דכ"ב רמז תקס"ט ובד"מ סי' קע"ח תוס' ב' ומ"ש בשמה מקובצת כאן שכ' כדעת רבינו ושיי' בהס"מ פ"ב מה' שכנים ה"ח ומ"ש לקמן בה' מכירת קרקעות תוס' כ"ב) : (נה) ח"כ ספי ח"כ יוחנן ד"א שמחלו תון מפל שמחים כו' ב"ב י"ח פ': (נו) וכ' רבינו מבן מינתם דפתח ד' אמות ומ' דמרווייהו כהדדי שקלי ושגגה סיח וכ' נמי כו' כ"ל דבבי רבינו מקופעים ואולי כוונתו לף שים לח' שפת ד"מ ולאחד שפת פל מ' אמות ויש בחצר שמנה אמות על ד"א לזה וכן לזה מולקין ושיי' נגמ"י שם ובגרס"ם סי' ל"ם ובפול כו' קע"ב ספי' י"נ יפו"ם היסיב ופ"ע בשיפה מקובצת מס"כ מזה יפו"ם היסיב ואולי לזה כיון רבינו ושיי' לקמן בה' שמפה אות מרפ"ו: (נז) וכ' נמי כי אמר נותן לכל אחת ד"א כו' עיין בחי' הרמב"ן ובגמ"י שם שהביאו דשתו ושיי' בסי' קע"ב בשי' ס' ובפול ובב"י שם ושיי' בלח"מ פ"ב מה' שכנים ה"ח יפו"ם היסיב והכא מס"כ דיש לכל ח' חלק ידוע לף כו' ים לעיי' כזה כיון דבינו דמיקל מעמ"י שמין חלקם ידוע לף ושיי' בשה"מ פ"ב מה' שכנים ה"ח ויתייבב לך דה"ק דים לכל ח' חלק ידוע סיינו שמניח לאי' בחמ ים לו יפו"ם: (נח) ולצרפי' לחמר דלא ידעי מי מיניהו כ"ל ודהכרים מקובעים ומחוסרי הכנה ופ"ע וי"ל דה"ק כיון שהוח מחוסף ביניהם מניחי חיתי ניחח דזה שים לו כ' פחמים ים לו חזקה יותר: (נט) וכ"ח פי' כגון שהורישו לבניהן כו' כ"ל וכן פירש"י ושיי"ם בגרס"ם פי' ל"ח: (ס) לכל שם שחלר ורוצים בשיתוף ים בה דין חלוקה וכופין לחלק מעלין לחם בדמים. וכ"ל מי שיפול הבית על שני בחתים יחלה בדמים לבל חיטו יכול לחטות חלחלוק חת שיהו לכאו"א מחחתים ד"א, ושיי' בגרס"ם סי' ל"ח וכסי' קע"ב ספי' ב' יפו"ם דשם מלו בדמים גומל כ"ל לפי שחמי' וה"ג כ"ל כן דה"ג קחמר דמעלין לחוחו בדמים ולחי שיעלה הב' פחמים יהבה לחי בד"א פחמים ו"ע. וכחן ג"כ גרחה לישנח קחוח הוח: (סא) ירושלמי חרבע לחות שנחנו לף בהן קנויים חלח שיהח כו' כ"ל פ"ק דב"ב ה"ה ושיי' בגרס"ם סי' ל"ח ובחמ"ן נחי' ושיי' בשיטה מקובצת שם בשה"מ פ"ב מה' שכנים ושיי' סי' קע"ב ספי' ב' (ומס"כ לפי' בים החגנולין כו' עיי"ם בשה"מ): (סב) היינך דחמר מחמו לחוף בחמר המשותף חלח כדי כו': (סג) ובגמ' (ח"ב)

דילן נמי כדי לסרק משאו. כ"ל עיי' ב"ב י"ח ב': (סד) ומפי' חמור בשאו לא הוי חלח שני גומדין ומחלה כדגרסינן בפי' המוכר פירות ופי' רבותא שפי חמות ומחלה כ"ל ב"ב ק' מ' וב"ל דחפי' שם נימח דבעי' דווקא בחמר שמוליכין שם חמור עם משאו חבעי שם לף בעינן ד"ח דלחמור ומשאו די בב' חמות ומחלה חלח חחי לך למימר דמ"מ לפירוק משא בעינן ד"ח ה"ב לף שאין מכניסין שם בשה בשאו דק לו משא לבד על כתיפו לו בשה לבד חלי משא מ"מ בעינן ד' חמות וכא רבינו לאפוקי מדעתא דפ"י שפי' בב"ב י"ח ב' דשיעור ד"א הוא לסרק שמשאו משל שמור ודעת רבינו אפי' שאין מדרכם להכניס שם בשה עם משאו מ"מ בעינן ד"א ושיי' לקמן בה' מכירת קרקעות תוס' כ"ב (ומס"כ רבינו ושיעור ד' אמות ח' זכחות מצומצמות כו' עיי' ת' שכשב"ם סי' תקכ"ו שהביא ע"ז יפו"ם) : (סה) זה הכלל כל שיחלק ושמו עליו חולקין כ"ב י"ח ב': (סו) אין בו כדי לזה וכדי לזה חאי. כלומר אם אין בו כדי לזה וכדי לזה: (סז) אמר חמימר הילכתא חית דינא דגוד חו חגוד. (סח) ואם חין לחחר חלח השתות בקרקע חומר גוד השתות חו חגוד מחלקך השתות חלח נניחי חולקין כייף ליה לחידך משום דינא דגוד חו חגוד. חבל חידך לח מצי לפיטר ליה גוד חו חגוד: לרבי חחי חצר גדולה ובתוכה בתים הרבה ואין בכל חחד דין חלוקה חין בכל בית דינא דגוד חו חגוד (עח) חלח חולקים בתים כנגד בתים. ואם כל חחת ואחת ראויה לחלק ובח זה ואמר נחלק כל חית ואחת. ובח השני ואמר חם נחלק נפסיד הדין עם השני ויטול כל חחד ואחד כשתי שרות חחד חנורח ואחד חננרח דכופין על מדות סדום (עב) והיכח שחין בה דין חלוקה ויש בה גדולים וקטנים. ב"ד מעמידין חפיטרופוס ודנין דין דגוד חו חגוד לגדולים וקטנים. (עג) ומסתברח בר' חמות דפתח דחית ליה לכל חד וחד (עד) לח חמרינן דינח דגוד חלח בחצר דבית בלח פתח ליתה. (עה) ובתב הרב המחבר מרקחמר קח לך עבדים ש"מ שני שותפין לזה יש לו ג' חלקים. (עו) ולזה רביע ואינה ראויה ליחלק ואותו שיש לו בה ג' חלקים חין לומר תן לי שבירות חו תשב ג' חדשים

ואני חדש שהרי העשיר אינו שוכר מן העני ובן בבור לפשוט. (עז) וכתב ר"ח לית דינא דגוד או אגוד אלא בשיר שניתן מגעת לקנות השיתוף שביניהן. כדאמרינן באחר עני ואחד עשיר שאני התם דגוד איכא. אינגוד ליכא. ורבינו אלפס כדאמר תובע לנתבע גוד או אינגד לא איכפת לן בנתבע בין אית ליה בין לית ליה. ומתניתין באחד עני ואחר עשיר עני דתבע ליה לאחוה ולא מצי למיסר ליה אגור דלית ליה דמי וכיון דלא מצי למיסר ליה הכי לית ליה כאן דינא דגוד או אינגד ועשיר נמי לא בעי למיסר ליה גוד או אינגד כו'. וקשיא לן כיון דכי אמר תובע גוד או אינגד כייפינן לנתבע אפי' לית ליה כי אמר ליה טול אתה שיעור ואני פחות. (עח) היכי קאמר נתבע אי בדמי לית לי דמי דהא אית דינא דגוד או אינגד ועשיר נמי לא בעי למיסר ליה גוד או אינגד כו'. וקשיא לן כיון דכי אמר תובע גוד או אינגד כייפינן לנתבע אפי' לית ליה כי אמר ליה טול אתה שיעור ואני פחות. (עח) היכי קאמר נתבע אי בדמי לית לי דמי דהא אית דינא דגוד או אינגד ועשיר נמי לא בעי למיסר ליה הכי לית ליה כאן דינא דגוד או אינגד כדקתני ואם לאו מעלין אותן בדמים (עט) איכא מ"דא אפילו אמר טול או איטול לאו גוד או איגוד הוא משום דדמי דשקיל מיניה לא משכחינן בהו מידי דחזי וכי האי גוונא לא כייפי אהדדי אבל כי מזבין לה כולה או זבין לה כולה משכח בה מידי דחזי ליה לדמי. והיינו דקאמר אי בדמי לית ליה דמי ור"ח אמר איכא מאן דאמר הילכת' כת"ק בטול אתה שיעור ואני פחות (פ) ואיכא מ"ד הילכת' כרשב"ג כיון דפסי' (אמינא) אית דינא דגוד או איגוד ממילא הילכת' כת"ק במתנה אבל בדמי לא ואינגוד איכא גוד ליכא (פא) ומהת' אי איתה להאי גירס' כר"ח אבל בנוסחא עתיקא דילן ליתא ברתא שמע בתרא אם לאו מעלין אותן בדמין והכי איתה כל שיחלק ושמו עליו חולקין ומסיפא דמתניתין קא פריך דקאמר ואם לאו חולקין ש"מ לית דינא דגוד או אינגוד דאי איתי ליה כופין אותו לחלוק תנאי היא ודחינן לעולם לית דינא והיינו טעמא דרשב"ג משום דאמר ליה אי בדמי לית לי דמי דהא לית דינא (פב) וכיון דקיימא לן אית דינא הלכה כת"ק וטול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו לא שנא בדמי (פג) ולא שנא במתנה. ורבין בר חנינא דשבק להון תרתי אמהתא ואתו לקמיה דרבא ואמר לית דינא דגוד או אינגוד ואמר דתם היינו טעמא כיון דתרוויהו צריכי להאי ותרוויהו צריכי להאי כי א"ל שקול את חדא לאו גוד או אינגוד הוא ש"מ דלא אמרי' גוד או אינגוד (פד) אלא היכא דאמר ליה או גוד כוליה או אגוד כוליה או שיהא חלק אחד כשותף ועל השני יאמר גוד או אינגוד. אבל שיחלקו שניהן שני חלקים זה נוטל הרע וזה נוטל היפה ויעלו חלק אחד ברמים. כיון דתרוויהו צריכי להאי ותרוויהו צריכי להאי לאו גוד או אגוד הוא וכתבי הקודש בשתי כריכות כגון תורה בכרך א' ונביאים בכרך אחד כי יהיב ליה ברירא ואמר שקול את חדא ויפה נעלה ברמים (פה) לאו גוד או אינגוד הוא דהאמר שמואל בשתי כריכות חולקין בשניהן רוצין איתמר: אבל הכא לא כייפינן כה"ג עד דאמר ליה גוד או אינגוד בבולי' (פו) ובכרך אחד אע"פ ששניהן רוצין לא יחלוקו משום בזיון דכתבי הקודש (פז) הילכך ללישנא קמא לית דינא דגוד או אינגוד. דהא לאו בר פלוגתא הוא כלל ללישנא בתרא אית דינא (פח) ירושלמי אמר ר' אושעיא בגון תילים ודברי הימים. אבל תלים וגסרא חולקין ר' עקיבא אומר אפי' תלים ותלים אין חולקין (פט) שמתוך שאין חולקין מתוועדין קורין באלו ואלו קורין באלו פשיטא בבור ופשוט אחד מיצרא שקיל. (צ) יבם מאי. אמר רבא אמר קרא והיה הבכור הוייתו בבכור ואין חלוקתו בבכור ופלגינן לארעא בגודלא (צא) איכא דמפרש חולקין כהדדי נינהו אלא דאית ליה לפשוט ולאחוה דיבם ארעא אמיצרא מציעאה ואמר בעינא אמצראי ופשוט לא מצי מעלי ליה (צב) ואחוה דיבם מצי מעלי ליה דתהוא דזבין ארעא אמצרא דבי נשיא ואיכא מאן דאמר דוקא דחלקוה דביני ביני שויא טפי ויבם אמר הבו ליה מחד מצרא והיבנא דמי טפי מאי דשוי ופשוט אמר אנא יהיבנא אבל אי כי הדדי נינהו כופין על מידת סדום והבין מיתפרשא ההיא דלקמן (צג) וש"מ דמאן דאית ליה תרי חולקי בארע' (צד) אי נפלו ליה בחד זימנא כגון יורשה וזביני אחד מצרא שקיל ליה דומיא דבבור ופשוט ואי לא לא וכן כתב הרב אבן מגש (צה) וההוא דאזל וזבן ארעא אמצרא דבי נשא כי קא פלגו. אמר להו הבו לי אמצראי ותרי אחי דאית להו תרי ארעתא אתרי ניגרי הילכתא כרב יוסף דאמר מעלינן בנכסי דבי בר סריון דזמנין דהאי מרויל והאי לא מדויל. ואי אמר חד מינייהו חדא ארעא בעינא מעלו ליה ואי לא פלגו ליה לכל חדא וחדא (צו) תרוויהו אחדא ניגרא. אמר רב יוסף כגון זה כופין על מדת סדום והילכתא כרב יוסף דאי אמר חדא ארעא בעינא לא מצי אידך לעיולי משום טעמא דא דאפושי אריסי לאו מילתא היא וקמיני קמיני גריעותא הוא לדידיה דאין אדם רוצה שיהיה חלקו הסגיעו שני חלקים בב' מקומות (צז) ואפילו היה מעולה אין שומעין לו והילכתא כופין דזה לא נהנה וזה חסר הוא. אבל תרי ארעתא אתרי ניגרי ומאן דאמר הבו לי אמצראי דחולקא דתרוויהו כהדדי נינהו וליכא קמיני קמיני (צח) דחלק המגיע במקום אחר נוטלו מעלינן לי' (צט) ופלגי שמאי לארעא עד דשוו אהדדי כמאן דלא הוי ליה להאי מצרן ארעא אחריתי גביה ההוא חולקי דמצראי

שער החדש

לגבעל הכניע לומר לאומו שים לו ג' מלקים מן לי מכיות מהכניע מו מסב ג' מדמים ומני מודם כו' כל"ל ועיי' במור סי' קע"ח ספי' מ' וכמו"ע שם מפי' מ' פסק דלא כווחי': (עז) וכ' ר"ת לית דינא דגוד מו מינוד מלא במיד מכיון מגעם כו' עיי' בריב"ף ורמ"ם סי' נ': (עח) היכי קאמר נתבע אי בדמי לית לי דמי דהא לית דינא דגוד מו מינוד כו' ול"ל מע"ב דהנתבע עני והוא לא יכול לקנותו מ"מ דמי לי' ואמר מני מקניה מ"ב אמאי בטול אתה בשיעור ואני פחות מין פחות מין שומעין לו ליתא לו ואם אין לך מעות לקנות בשיעור אמול מני מקח בטיעור ואתה אמעות ואם אתה עני ואינך יכול לקנות בשיעור טול אתה אמחות ואני אקניה בשיעור: (עט) איכא למיתר אתי' אתר אמל בשיעור אי אמול בשיעור לאו גוד אי מינוד הוא כו' כל"ל דק דהתם אם יכול אמחות והוא יעלם לו אמעות אין במעות כדאתי לקמן בעד זה מידי ועיי' בשיטה מקובצת יעו"ש היטיב שכתב זה בשם הרמב"ד יעו"ש: (פ) ואיכא מ"ד הלכתא כרשב"ג ונראה כיון דאמקנין דאית דינא דגוד אי אינגוד אמילא הלכתא כת"ק במתנה אבל בדמי לא אינגוד איכא גוד ליכא: (פא) ומהת' אי איתה להאי גירס' כר"ח אבל בנוסחא עתיקא דילן ליתא ברתא שמע בתרא אם לאו מעלין אותן בדמין והכי איתה כל שיחלק ושמו עליו חולקין ומסיפא דמתניתין קא פריך דקאמר ואם לאו חולקין ש"מ לית דינא דגוד או אינגוד דאי איתי ליה כופין אותו לחלוק תנאי היא ודחינן לעולם לית דינא והיינו טעמא דרשב"ג משום דאמר ליה אי בדמי לית לי דמי דהא לית דינא (פב) וכיון דקיימא לן אית דינא הלכה כת"ק וטול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו לא שנא בדמי (פג) ולא שנא במתנה. ורבין בר חנינא דשבק להון תרתי אמהתא ואתו לקמיה דרבא ואמר לית דינא דגוד או אינגוד ואמר דתם היינו טעמא כיון דתרוויהו צריכי להאי ותרוויהו צריכי להאי כי א"ל שקול את חדא לאו גוד או אינגוד הוא ש"מ דלא אמרי' גוד או אינגוד (פד) אלא היכא דאמר ליה או גוד כוליה או אגוד כוליה או שיהא חלק אחד כשותף ועל השני יאמר גוד או אינגוד. אבל שיחלקו שניהן שני חלקים זה נוטל הרע וזה נוטל היפה ויעלו חלק אחד ברמים. כיון דתרוויהו צריכי להאי ותרוויהו צריכי להאי לאו גוד או אגוד הוא וכתבי הקודש בשתי כריכות כגון תורה בכרך א' ונביאים בכרך אחד כי יהיב ליה ברירא ואמר שקול את חדא ויפה נעלה ברמים (פה) לאו גוד או אינגוד הוא דהאמר שמואל בשתי כריכות חולקין בשניהן רוצין איתמר: אבל הכא לא כייפינן כה"ג עד דאמר ליה גוד או אינגוד בבולי' (פו) ובכרך אחד אע"פ ששניהן רוצין לא יחלוקו משום בזיון דכתבי הקודש (פז) הילכך ללישנא קמא לית דינא דגוד או אינגוד. דהא לאו בר פלוגתא הוא כלל ללישנא בתרא אית דינא (פח) ירושלמי אמר ר' אושעיא בגון תילים ודברי הימים. אבל תלים וגסרא חולקין ר' עקיבא אומר אפי' תלים ותלים אין חולקין (פט) שמתוך שאין חולקין מתוועדין קורין באלו ואלו קורין באלו פשיטא בבור ופשוט אחד מיצרא שקיל. (צ) יבם מאי. אמר רבא אמר קרא והיה הבכור הוייתו בבכור ואין חלוקתו בבכור ופלגינן לארעא בגודלא (צא) איכא דמפרש חולקין כהדדי נינהו אלא דאית ליה לפשוט ולאחוה דיבם ארעא אמיצרא מציעאה ואמר בעינא אמצראי ופשוט לא מצי מעלי ליה (צב) ואחוה דיבם מצי מעלי ליה דתהוא דזבין ארעא אמצרא דבי נשיא ואיכא מאן דאמר דוקא דחלקוה דביני ביני שויא טפי ויבם אמר הבו ליה מחד מצרא והיבנא דמי טפי מאי דשוי ופשוט אמר אנא יהיבנא אבל אי כי הדדי נינהו כופין על מידת סדום והבין מיתפרשא ההיא דלקמן (צג) וש"מ דמאן דאית ליה תרי חולקי בארע' (צד) אי נפלו ליה בחד זימנא כגון יורשה וזביני אחד מצרא שקיל ליה דומיא דבבור ופשוט ואי לא לא וכן כתב הרב אבן מגש (צה) וההוא דאזל וזבן ארעא אמצרא דבי נשא כי קא פלגו. אמר להו הבו לי אמצראי ותרי אחי דאית להו תרי ארעתא אתרי ניגרי הילכתא כרב יוסף דאמר מעלינן בנכסי דבי בר סריון דזמנין דהאי מרויל והאי לא מדויל. ואי אמר חד מינייהו חדא ארעא בעינא מעלו ליה ואי לא פלגו ליה לכל חדא וחדא (צו) תרוויהו אחדא ניגרא. אמר רב יוסף כגון זה כופין על מדת סדום והילכתא כרב יוסף דאי אמר חדא ארעא בעינא לא מצי אידך לעיולי משום טעמא דא דאפושי אריסי לאו מילתא היא וקמיני קמיני גריעותא הוא לדידיה דאין אדם רוצה שיהיה חלקו הסגיעו שני חלקים בב' מקומות (צז) ואפילו היה מעולה אין שומעין לו והילכתא כופין דזה לא נהנה וזה חסר הוא. אבל תרי ארעתא אתרי ניגרי ומאן דאמר הבו לי אמצראי דחולקא דתרוויהו כהדדי נינהו וליכא קמיני קמיני (צח) דחלק המגיע במקום אחר נוטלו מעלינן לי' (צט) ופלגי שמאי לארעא עד דשוו אהדדי כמאן דלא הוי ליה להאי מצרן ארעא אחריתי גביה ההוא חולקי דמצראי

דמצראי דידיה הויא שויא טפי יהבי ליה בפום דשוי אמצרי ולא מצי לעלויי ליה כלל (ק) ורבינו אבן מגש כתב דהיכא דחולקא דמצרא עדיף או גריעא מעלייקליה? לריש מתיבתא אי אינש תקיפא ומעלי ליה זוזי יתירי אוסדין יתה בבי דינא כדאמרינן (קא) כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה (קב) ומפקי לגבי דינא דגוד או איגוד נמי עבדינן הכי וכי קתני סעלין אותה בדמים בדמיהן קאמר ולא יותר מבדי דמיהן דכייפינן ליה בדינא דגוד או איגוד לא כייפינן ליה אזוזי יתירי ובתרי דינא לא דיינינן ליה חד מצרא אנהרא והד מצרא אניגרא פלגי בקורנזול (קג) פר"ח קבלנו מ־בותינו (קד) ורבינו שלמה פי' (קה) ואם מזרח נה־א ומערב נגרא. לית דינא ולית דייניא ופלגי בקו שוה. (קו) גרסינן בפרק בית כור תניא ר' יוסי אומר תאחין שחלקו כיון שעלה גורל (קז) לאחד מהן קנו כולן ומסתמא אפילו שלשה וארבעה (קח) אבל רבינו שלמה לא גרים כולן ובשנים הוא דקאמר ואתא לאשמועינן דלא

נהרא

נגרא

מצי הד לעכובי בהאי פלוגתא (קט) דפלוגתא דקרנזול פלוגתא מעליא היא (קי) ואיתמר ב' אחים שחלקו ובא להם אח מסדינת הים וכו'. (קיא) והילכתא כרב דאמר בפלה מחלוקת. (קיב) וכתב רבינו יעקב ביורשין גרסינן ואע"ג דקי"ל בעלמא אחין שחלקו בלקוחות הוו. (קיג) כדגרסי' בקידושין (קיד) ואמרי' נמי אין להן הדרך זה על זה. ולא סולמות זה על זה בעיקר ירושה כיורשין משוינן להו ולא משום דסבירא לן יש ברירה. דא"ב קשיא הילכתא אהילכתא הכא פסיק כיורשין אלכא יש ברירה אפילו בדאורייתא

נהרא

נגרא

(קטו) ובמס' יום טוב קבעינן כר' אושעיא ור"י ושמואל וקי"ל בולהו כחרא שיטה דסבירא להו בראורייתא אין ברירה אלא בירושה לחודה הוא דאמר אבל בעלבא קי"ל דלקוחות הן דאין ברירה (קטז) והדין סבירא ליעקב (קיו) ולקמן סבירא דילן (קיח) ודוקא הכא דלא נחית אדעתא דתלתא פשיטא להו דשלשה אחי ושלשה שותפי דפלגי תרי ביניייהו לג' חלקים אין השלישי יכול לבטל ולא נטרינן ליה עד דאתי. ורבינו אלפס כתב תרי אחי ותרי שותפי (קיט) ואזל חד מינייהו ואיצטריך למנתא דיליה פלגינן ביניייהו ולא שרינן ליה עד דאתי. וכתב רבינו אבן מגש דוקא דפלגי בבי דינא (קכ) בההיא דגרסינן בפ' אלו מציאות זיל אייתי תלתא אי נמי תרי ביגו תלתא דפלגת קמייהו וכו' ומשום הכי לא מצי לבטולה אבל אי לא פלגי בבי דינא מצי לבטולה (קכא) ומסתברא בתלתא דקייטי ואזל בתרן מיניייהו ופלגי דלא בטלה מחלוקת (קכב) דושיא דשני אחין שחלקו הוא דליכא בי דינא הכי נמי לא בעינן בי דינא ולא דמי לעיסקא אפשר דחולקא דהאי עדיף מהאי ובעי' בי דינא (קכג) או כגון אלמנה שמוכרת שלא בבית דין דבעי' שומא כי היכא דלא ניפסדו יתמי אבל הכא הא קא חזינא אי שויא לה והבא דשוי הוא ולא מעו בלל. ובדליכא טעותא כלל פליגי ואי נחית אדעתא דתלתא לא בטלת מחלוקת אלא פלגי. ואי לא נחית אדעתא דתלתא בטלה מחלוקת ומסתברא דוקא אותו האח יכול לבטל ולומר אני רוצה החזה שלכם אבל האחין אינן יכולין לבטל (קכד) ורבינו אבן מגש כתב דכולן יכולין לבטל וצ"ע בפסקא דיליה (קכה) ופשיטא לן מילתא דהיכא דליכא למיחש פלוגתא עדיף מאידך דב"ע שותף חולק שלא מדעת חבירו (קכו) כדאיתא באות חי"ת לקמן (קכז) גרסי' בפרק אלו מציאות מרי בר איסק אתא ליה אתא טבי הוזאי ואמר ליה פלוג לי' בבוסתני ופרדסי ואסיקנא קמן הוא ואין מורידין קרוב לנכסי קמן והילכך קמן אע"ג דלא ידע דמחיל השביח לאמצע והרי הוא ביורד לנכסי נטושין או ביורד לנכסי חבירו שלא ברשות ונשעה. (קכח) דשמין לו וידו על התחתונה דאפילו הוא בגולן

הא

שער החדש

כרמב"ן דמס מומרים ומס לגו מנו מקבלים מומה כמומו ממון שומרין להם מכל בלמ"ס מין שומרין להם ומולי זהו דעת רבינו ופיי בלמ"ס סי' מ"ו יעו"ם טיסיב: (ק) ורבינו חנן מינת"ם כ' דהיכא דמולקא דמצרא עדיף או גריע כו' כ"ל דווקא במקום שמין שהדום שוות מז מעליק לי' מכל לח בלמ"ס וכ"ה פיסם הרמב"ם ופיי סי' קע"ד סעי' מ' ופיי לעיל מות נ"ב: (קא) כמה מדם רוצה ליתן בשדה זו כדי לנטעה כו' ב"מ ק"ח מ' ופיי לקמן מות קל"ח: (קב) ומפקינן בני דינא דגמ"ח נמי עבדינן הכי כו' זהו כדעת ר' יעקי' והגמוגים בכולי סי' קע"ח סעי' ה' וכבו"ם שם סעי' ו' יעו"ם: (קג) פכ"ח מבלמ מרבוהינו כו' בשן מסר הרבה ופיי בתוס' י"ב מ' בד"ה מד גיסף כו' דמייטי בסוי נשרף בגד מזרח ובגד לפון. ובגד דרום ומערב סי' ניגדא מ' מולקין הסדה בשלשתן ובליטול הרמשתן שם' בניגו יעו"ם טיסיב: (קד) ורבינו שלמה פי' כו' גם כמן מסר הרבה ופי' בס"י דסי' בגד מזרח נשרף ובגד לפון ניגדא מולקין מותה לשמנה שלקים שוים ובגד מזרח טולין שניהם בשוה וכן בגד לפון ובגד דרום ובגד מערב גם כן טולין שניהם בשוה. דהיינו בגד דרום טיסל שמעון משלה מותו הגד הסמוך למזרח וכמוכן טיסל מותו הגד הסמוך למערב. ובגד מערב טיסל שמעון הגד הסמוך לדרום וכמוכן טיסל מותו הגד הסמוך לפון ובזה כמוכן מין מ' טיסל מודף מחביכו ופיי בב"מ ק"מ ב' והליטול הב' כוא לדעת רש"י ופיי סי' קע"ד סעי' נ' שם שסק ופי' בל"מ יעו"ם ולדינא מין ל"מ ובעור שם כ' בשיטת יעו"ם ופיי לקמן בס' מכירת קרקעות מות קפ"נ: (קה) ואם מזרח נשרף ניגדא ולים דיינא ופלגי בקו שוה. שליל כזה

נשרף

(קו) גלסי' בפ' בית כור תניא ר' יוסי שמעון שחלקו כ"ב ק"ו ב': (קז) לא' מאן קנו כולן ומסתברא שני' שלשה וארבעה כו' כ"ל: (קח) מבל דבינו שמואל לא נרס כולן ובשנים כו' כ"ל ובפיגו גורם כולן מבל פיי בשיטת מקובלת שם שמקשה בחוכמת כולם לפי סי' הרמב"ם יעו"ם טיסיב ומולי לבן כ' רבינו דרמב"ם ל"נ מיבת כולם יעו"ם טיסיב והבן: (קט) דפלוגתא דגולל פלוגתא מעליא הוא כל"ל: (קי) ומסתמר ב' שחים שחלקו ובא להם אח מסדינת הים כו' שם בב"ב: (קיא) והלכתא כרב דאמר בפלה מחלוקת. שם ק"ז מ' ופיי בסי' קפ"ה סעי' נ' ולקמן מות ק"פ; (קיב) וכ' רבינו יעקב ביורשין גרסינן בל"ל ובקי בל ירידן פלוגתא דשתן שחלקו ובא בע"ם ובגל חלקו בל מ' מסס שמוכר בב"ק ב' מ' ובב"ב ק"ו ב' יעו"ם טיסיב (ופיי"ם ברמב"ם ק"ו מ' שב' מלוכה דשמוכל ומפ"ב דקי"ל שחרים פ"ם מ"ם בשמין

(קכט) הא אמרינן גזל והשביח ומכר מה שהשביח מכר ש"מ גזלן יש לו שבח . (קל) ואינלי דעתא דניחא ליה (קלא) שמין לו כמנהג העיר ושתלא בדגרמי' אומר כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה וכל השבח לבעל הקרקע וגדול דלא ידע (קלב) שמין לו בעדים דמנהג המדינה לטחצה לשליש ולרביע בחלק האח שבא (קלג) וקי"ל שותף כיורד ברשות דכי וה"מ שהשביחו נכסים מחמת נכסים אע"פ שהשביחו מחמת טורחו אבל השביחו מחמת עצמן לעצמן ואפי' הוא קטן (קלד) דהא קי"ל כרבא דאמר גבי הניח גדולים וקטנים לא שנו אלא שהשביחו נכסים מחמת נכסים אבל השביחו מחמת עצמן לעצמן (קלה) אע"ג דאיכא קטנים דא"כ קשיא הילכתא אהילכתא ומסתברא דהא דאמרי' קטן הוא אההיא שעתא דאתא האי אחא קאמר דההוא אחא בעי לסלוקי בר איסק בלא שבחא מההוא בוסתנא דשתל (קלו) ומרי בר איסק בעא לאוקמה בידיה עד עידן שבחיה כבולהו שתלי ואמר ליה קטן הוא השתא ולא מוקמי' ליה בידיה אבל רבוות' פרשי קטן הוה בעידן דנחת לנכסי (קלז) ושלא ברשות ב"ד ירד וא"ל אלא בכל הנכסים וגזלן הוא וק"ל אמו אין מורידין קרוב לנכסי קטן ואם נכנס בלא רשות יפסיד הכל הא שמעמא דילמא מחזיק בהו ואמאי קנסינן ליה אפי' דייניגן ליה בגזלן גזלן הא נקיט שבחא (קלח) בהא דרבא דאמר גזל והשביח כו' (קלט) גרסי' בפרק השואל היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות וכו' (קמ) ואמר לו הלה טול את שלך שמין לו וכו' (קמא) והוא הדין בבית דאיכא פלוגתא בין תרבה הראויה לבנות בין שאינה ראויה לבנות (קמב) ורבות' דאמרי טול את עציך ואת אבניך . לא איתה בגמרא בהדיא (קמג) ומסתברא דאיהמר ופלוגתא איתא בהכי בדפרשית (קמד) ותוספתא אתא כיצר שמין לו וידו על התחתונה אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו ההוצאה ואם הוצאה יתירת על השבח נותן לו את השבח (קמה) ירושלמי . בפרק הגוזל בנייה במקום שאין ראוי לבנות . ונטע במקום שאין ראוי ליטע. רב אמר שומעין לו (קמו) אלא שמעריכין עליו לבנות שם בימות החמה ובימות הגשמים אמרו לו נתחנית כו' לרבינו אבן מגש היורד לתוך חורבתו של חבירו שלא ברשות על ידי שלישי אין לו עליו שבועה ולא על השלישי אלא שמין לו וידו על העליונה או על התחתי כראיתא ומסתברא (קמז) דלא אמרינן ישבע כמה הוציא אלא במוציא הוצאות על נכסי אשתו משום דאכילת פירות דרבנן וברשות נחית והימנוה רבנן בשבועה אבל הכא מנפשיה נחית ולא הימנוה רבנן (קמח) אלא שמין וכו' . וכתב רבי' בתשובות וכו' (קמט) גרסי' בפרק האומר לחבירו מר זוטרא ורב אחא סבא בריה דרב מרי בר אישן (קנ) פלוג נכסייהו בהדי הדדי אתי לקמיה דרב אשי אמר ליה על פי שנים עדים אמר רחמנא דאי בעו למיהדר לא מצי הדרי בהו ואנן לא הדרינן (קנא) ואמר לא איבעי להדי אלא לשקרי וכן הילכתא וחמשא וארבעא שותפי דאיתנהו בחדא ארעא ולחד מיניהו אית ליה פלגא (קנב) ופלגא אחרינא מיני שותפי ואתא ההוא דאית ליה פלגא ופלג בהדי שותפי אחריני ושקל ההוא פלגא אע"ג דליתנהו לכולהו שותפי אחריני (קנג) כיון דפלגנהו בחדא מגתא שקלי ולא איתברר הולקא דגל חד וחד באפי נפשיה לא מצי אידך לבטולי לפלוגתא (קנד) דהא ברור חולקא דשותפי לחולקא דילוה ולא עדיף מנפשיה (קנה) איתמר ג' אחין שחלקו ובא בע"ח ונטל חלקו של אחד מהן רב אמר בטלה מחלוקת ושמואל אמר ויתר וקי"ל כרב דקסבר האחין שחלקו יורשין הוו ומסתבר דזקא חלקו קרקע דכי הדדי נינהו . (קנו) אבל אחד נטל קרקע ואחד נטל כספים ואסיקנא איבא דאמרי אדרבא לאידך גיסא דאמר ליה להכי שקלי כספים דאי מגנבי לא משתלמנא ממך ולהכי שקלת ארעא וכו' וקי"ל כאיכא דאמרי (קנז) ורבינו אלפס כתב מדקי"ל כרב דאמר בטלה מחלוקת הילכך אי שקיל חד מיניהו ארעא וחד בכספים ובא בע"ח ונטל הקרקע דינא הוא דשקיל פלגא בכספים ולא מצי למימר ליה להכי שקלת ארעא דאי מיטרפא מינך לא מישתלימנא מינך (קנח) גרסינן בפרק קמא דב"ק האחין שחלקו מה שעליהן שמין מה שעל בניהן ועל בנותיהן אין שמין (קנט) ופירש רבינו אלפס

שקנו

שער החדש

יעו"ש : (קכט) הא אמרינן גזל והשביח ומכר כו' נכסי קמת ל"ו מ' עיי' לקמן סוס קל"ח ועיי' לעיל מחמר ד' סוס קל"ג (וכ"ק) : (קל) ומי גלי דעתא דיתמי לי' פו' כל"ל נב"מ ק"מ מ' וסי' סע"ה ספי' ג' : (קלא) שמין לו כמנהג העיר ושקיל כבולהו שתלי כדגרסי' לעמדין כמה אדם רוצה ליתן כו' כל"ל ב"מ ק"מ מ' ועיי' לעיל סוס ק"מ : (קלב) שמין לו בעדים כמנהג המדינה לטחצה לשליש ולרביע בחלק האח שבא כנ"ל עיי' ב"מ ל"ח מ' דבגדול הדין תלוי מקטן; (קלג) וקי"ל שותף כיורד ברשות דמי כו' עיי' ב"ב מ"ב ב' ועיי' בלח"מ פ"ם דב"ב סי' מ' ועיי' סי' סע"ה ספי' ה' וכיי' סי' לפ"ז ספי' ו' נב"י יע"ש היטיב : (קלד) דהא קי"ל כרבא דאמר גבי הניח גדולים וקטנים כו' ב"ב קמ"ב ב' ועיי"ש בסוס' ד"ה לא שנו כו' ועיי' בסוס' ב"מ מ' מ' ד"ה וכן לאמר כו' ועיין בלח"מ נב"מ מ' י"ד מע"כ בסס הכאמ"ד בזה דהכא אפי' שבחו הכסיס מחמת עצמן יע"ש היטיב ועיי' לקמן סוס קמ"ט : (קלה) מע"ג דאיכא קטנים דאל"כ קשיא מלכתא אהילכתא ומסתברא דהא דאמרי' קטן הוא אההיא שעתא דאתא האי אחא קאמר דההוא אחא בעי לסלוקי דינגל ויהנה בבולהו שמלי ואמר לו קטן אל"ל מכי נב מיסק לי' רוצה בימזק סוס בבולהו מילי דאחל פד דינגל מחיו ואמר לו כיון דאין מורידין קרוב לנכסי קטן אסור לו להחזיק בשל קטן : (קלו) ושלא ברשות ב"ד ירד ואין לו ליזד בכל הנכסים וגזלן הוא וקשה לי הא דאין מורידין קרוב לנכסי קטן אמו אם נכנס שלא ברשות יפסיד הכל הא משמע דילמא מחזיק כו' כל"ל : (קלח) כהא דאמר גזל והשביח כו' עיי' לעיל סוס קמ"ט : (קלט) גרסי' בפ' השואל היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות וכו' (קמ) ואמר לו הלה טול כו' כל"ל ב"מ ק"מ מ' ועיי' לעיל סוס ק"מ : (קמא) והוא הדין בבית דאיכא פלוגתא בין תרבה הראויה לבנות בין שאינה ראויה לבנות (קמב) ורבות' דאמרי טול את עציך ואת אבניך . לא איתה בגמרא בהדיא (קמג) ומסתברא דאיהמר ופלוגתא איתא בהכי בדפרשית (קמד) ותוספתא אתא כיצר שמין לו וידו על התחתונה אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו ההוצאה ואם הוצאה יתירת על השבח נותן לו את השבח (קמה) ירושלמי . בפרק הגוזל בנייה במקום שאין ראוי לבנות . ונטע במקום שאין ראוי ליטע. רב אמר שומעין לו (קמו) אלא שמעריכין עליו לבנות שם בימות החמה ובימות הגשמים אמרו לו נתחנית כו' לרבינו אבן מגש היורד לתוך חורבתו של חבירו שלא ברשות על ידי שלישי אין לו עליו שבועה ולא על השלישי אלא שמין לו וידו על העליונה או על התחתי כראיתא ומסתברא (קמז) דלא אמרינן ישבע כמה הוציא אלא במוציא הוצאות על נכסי אשתו משום דאכילת פירות דרבנן וברשות נחית והימנוה רבנן בשבועה אבל הכא מנפשיה נחית ולא הימנוה רבנן (קמח) אלא שמין וכו' . וכתב רבי' בתשובות וכו' (קמט) גרסי' בפרק האומר לחבירו מר זוטרא ורב אחא סבא בריה דרב מרי בר אישן (קנ) פלוג נכסייהו בהדי הדדי אתי לקמיה דרב אשי אמר ליה על פי שנים עדים אמר רחמנא דאי בעו למיהדר לא מצי הדרי בהו ואנן לא הדרינן (קנא) ואמר לא איבעי להדי אלא לשקרי וכן הילכתא וחמשא וארבעא שותפי דאיתנהו בחדא ארעא ולחד מיניהו אית ליה פלגא (קנב) ופלגא אחרינא מיני שותפי ואתא ההוא דאית ליה פלגא ופלג בהדי שותפי אחריני ושקל ההוא פלגא אע"ג דליתנהו לכולהו שותפי אחריני (קנג) כיון דפלגנהו בחדא מגתא שקלי ולא איתברר הולקא דגל חד וחד באפי נפשיה לא מצי אידך לבטולי לפלוגתא (קנד) דהא ברור חולקא דשותפי לחולקא דילוה ולא עדיף מנפשיה (קנה) איתמר ג' אחין שחלקו ובא בע"ח ונטל חלקו של אחד מהן רב אמר בטלה מחלוקת ושמואל אמר ויתר וקי"ל כרב דקסבר האחין שחלקו יורשין הוו ומסתבר דזקא חלקו קרקע דכי הדדי נינהו . (קנו) אבל אחד נטל קרקע ואחד נטל כספים ואסיקנא איבא דאמרי אדרבא לאידך גיסא דאמר ליה להכי שקלי כספים דאי מגנבי לא משתלמנא ממך ולהכי שקלת ארעא וכו' וקי"ל כאיכא דאמרי (קנז) ורבינו אלפס כתב מדקי"ל כרב דאמר בטלה מחלוקת הילכך אי שקיל חד מיניהו ארעא וחד בכספים ובא בע"ח ונטל הקרקע דינא הוא דשקיל פלגא בכספים ולא מצי למימר ליה להכי שקלת ארעא דאי מיטרפא מינך לא מישתלימנא מינך (קנח) גרסינן בפרק קמא דב"ק האחין שחלקו מה שעליהן שמין מה שעל בניהן ועל בנותיהן אין שמין (קנט) ופירש רבינו אלפס שקנו מקובלם סס (ועיי' ניטין ניכוסלמי פ"ם ה"ו יעו"ש) (ועיי' כסי' קס"ח סעי' מ' אסק דאס זה בא ליטול עניו כחילוסו בח"א לית סומעין לו ואמו"ל סומעין לו ובסי' סע"ה אסק דאסי' בחו"ל אין סומעין לו יע"ש והטעם דכסי' קס"ח לא אסק כן כידיש יע"ש בכ"מ ק' כ' בסוס' ד"ה בשדה לאין כו') ועיי' בפרישי בלחיתו בהסמכה מסליקוסיס ובח' ממדה גנוזה סי' מ' : (קמה) ירושלמי בפ' הגוזל בניי' במקום שאין לאוי פ"ק דב"ק ה"ח (ושם לפניכו מ' הני' לב' אחר שמין לו חלה שמעריכין כו') : (קמו) חלה שמעריכין עליו ליכנס לפס ניסוס סחמה וביסוס הנסמיס אחר לו סא מניסחי ס

שקנו מנכסי אביהן אחר מיתת אביהן (קס) ירושלמי כלי רגל וכלי שבת שמין (קסא) איכא דאמרי הוא הדין לגרושה דכלי רגל וכלי שבת שמין ואיכא מאן דאמר כיון דאיהו קא מפיק לה אין שמין כלל דאקנויי קא מקני לה להו (קסב) ומסתברא דשמין (קסג) ופעמים שאפילו מה שעליהן אין שמין משכחת לה בגרל אחי (קסד) ובפ' קמא דב"ב אמר רב נחמן אמר שמואל האחין שחלקו אין להם דרך זה על זה ולא חלונות זה על זה וחוזרו בהן שחלבות קבועות הן והילכך בונה כנגדו ורווקא דלא אחזיק בתר הלוקה. (קסה) אבל אחזיק שלש שנים הויא חזקה בטענה ורווקא שחלקו ירושה אחת. אבל חלקו ב' ירושות זו בפני עצמה וזו בפני עצמה (קסו) והאחת יש לה שיעבוד חבירתה יש להן סולמות זה על זה כמו שהיו בתחילה ומסברא דרב חביבי (קסז) דווקא היכא שרוצה לבנות בתוך שלו וכו'. אבל כל זמן שחלוקתן (קסח) עומדת כך בשעת חלוקה אינו יכול להניחו לסתום החלונות ולחלק החזקות שלו. דכי היכי דהאי בעין יפה האי נמי בעין יפה (קסט) והני בי תרי דפלגי ואמר ליה קא האפלת עלי. ואמר ליה אידך אנא בדידי קא בנינא אמר רב חמא כדין קאמר ליה הלכה כרב חמא דרב חמא קם ליה כרב נחמן אמר שמואל ורווקא דלא אחזיק (קע) ולא עלו אהדדי. אבל עלו אהדדי טענתיהו טענה. בפ' האיש מקדש אמר אבל עלו אהדדי לא דתנן האחין שחלקו זה נוטל שדה כרם וזה נוטל שדה לבן יש לו לבעל הכרם ד' אמות בשדה לבן. והילכך אי טעין דעלו אהדדי טענתיהו טענה. (קעא) גרסינן בפרק האיש מקדש. אמר ר"נ אמר שמואל יתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן ב"ד מעמידין להן אפטרופוס ובוררין להן חלק יפה ואם הגדילו יכולין למחות (קעב) כדאי בחלוקת השותפין. (קעג) ואמר רבא האחין הרי הן כלקוחות פחות משתות נקנה מקח יתר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה. אמר רבא הא דאמרת פחות משתות נקנה מקח. לא אמרן אלא דלא שוו שליח אבל שוו שליח אמר להו לתקוני שדרתיך ילא לעוותי (קעד) והא דאמרת שתות קנה ומחזיר אונאה לא אמרן אלא דלא אמור ניפלוג בשומא דבי דינא אבל אמר ניפלוג בשומא דבי דינא לא דהא תנן שום הדיינין שפיחת שתות או שהותיר שתות מברן בטל ורבא למעשיה דאמר הלכה כחכמים (קעה) אבל בנוסחא דר"ש גרים אבל אמור ניפלוג בשומא דבי דינא קו"ל כר' שמעון בן נפליאל (קעו) והא דאמרת יתר משתות בטל מקח לא אמרן אלא במטלטלים אבל במקרקעי אין אונאה לקרקעות ובמקרקעי נמי לא אמרן אלא דפלוג ביעלויתא אבל פלוג במשחתא לא ברבא דאמר רבא בל דבר שבמיד' ושבמשקל ושבמנין אפי' פחות מכדי אונאה חוזר (קעז) וכתב רב אלפס מיהא שמעי' לא אונאה ולא ביטול מקח (קעח) ואיכ' נוסחא דגר' הא דאמר יהר משתות בטל מקח ולא אמרן אלא דלא אמור ניפמוג בשומא דבי דינא כו'. (קעט) ואנן כתבינן במכירת קרקעות מאי דסבירא לן ומסתברא דרב נחמן הרי הן כלקוחות (קפ) לגבי אונאה היא דקאמר דלית להו שום הדיינין (קפא) אבל לגבי הלוקחן יורשין הוו בדקיומי' לעיל ברב דאמר בטלה מחלוקת (קפב) דבבולהי נוסחי יורשין הוו ולא ביורשין דמו (קפג) וליתה להא דאמר רבי יוחנן האחים שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל דקי"ל יורשין הוו (קפד) וא"נ הילכתא כוותיה לאו משום דאין ברירה אלא משום דלתוכרא א"נ בתחילה בדאיתא התם (קפה) הילכך האי קושיא דמקשינן התם לדידן דסבירא לן דקנין פירות לאו בקנין הגוף דמו כריש לקיש וסבירא לן דלקוחות הן לא משכחת דמיותי ביכורים אלא הר בר הר ליתה דיורשין הוו ולא לקוחות ואין מחזירין זה לזה ביובל (קפו) והילכתא כריש לקיש דאמר קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי ככל פלוגתאי דרבי (קפו) רבי יוחנן וריש לקיש אם איתה להאי מעמא דאמר רבינו יעקב (קפח) דהלכה כרבי יוחנן דאמר גבי יובל ושדה כי אקשין בב"ב גבי מבר הבן בחיי האב והא אוקמנן בה חדא זימנא לישני ליה (קפט) איצטריך (קצ) משום דכתב ולביתך והאי קושיא מאי מעמא לא אייתי תנאי מהא דהתובל בדין יום או יומים משום דאיכא למימר אפי' לריש לקיש דאמר קנין פירות לאו בקנין הגוף מודה בעבד דבקנין הגוף דמי הואיל ואי מאית בליא קרנא וכי פליגי בקרקע פליגי ומשום הכי אייתי ליה תנאי דפליגי בקרקע (קצא) וכי איתה בהחובל דאיירי בעבד מיתי פלוגתא עבד בראשבחן גבי ספק

ודאי

שער החדש

עי"ם בכי"ף ומ"ם כי' י"ג: (קס) ירושלמי כלי רגל וכלי שבת שמין כו' ירושלמי ס"ק דקידושין ס"ד ועי"ם בכ"ק בסוס' בד"ה מה שעליהן כו' וכי"ף וכמ"ם שם: (קסא) מיכא דאמרי ה"ה לגרושה כו' עי' כתובות כ"ד ס': (קסב) ומסתברא דשמין כו' ועי' בל"ן דכתובות שם ובמהש"ן סי' ל"ם סעי' ס': (קסג) ופעמים שאפי' מה שעליהם אין שמין כו' בכ"ק י"ח ב' ושם ועי' סי' רם"ו סעי' ב': (קסד) ובפ"ק דב"ב מ"ש ס"ם המחים שמלקו אין להם דרך זש"ז ולא חלונות זש"ז ולא סולמות זש"ז ולא אמת המים זש"ז והזהרו בהן שחלבות קבועות כו' כ"ל ועי' לעיל אות קי"ד: (קסה) אבל אחזיק שלש שנים הויא חזקה בטענה כו' עי"ם בנמ"ם סי' כ' וכמ"ש שם: (קסח) עומדת כך בשעת חלוקה אינו יכול להסום החלונות ולחלק החזקות שלו. דכי היכי דהאי בעין יפה האי נמי בעין יפה (קסט) והני בי תרי דפלגי ואמר ליה קא האפלת עלי. ואמר ליה אידך אנא בדידי קא בנינא אמר רב חמא כדין קאמר ליה הלכה כרב חמא דרב חמא קם ליה כרב נחמן אמר שמואל ורווקא דלא אחזיק (קע) ולא עלו אהדדי. אבל עלו אהדדי טענתיהו טענה. בפ' האיש מקדש אמר אבל עלו אהדדי לא דתנן האחין שחלקו זה נוטל שדה כרם וזה נוטל שדה לבן יש לו לבעל הכרם ד' אמות בשדה לבן. והילכך אי טעין דעלו אהדדי טענתיהו טענה. (קעא) גרסינן בפרק האיש מקדש. אמר ר"נ אמר שמואל יתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן ב"ד מעמידין להן אפטרופוס ובוררין להן חלק יפה ואם הגדילו יכולין למחות (קעב) כדאי בחלוקת השותפין. (קעג) ואמר רבא האחין הרי הן כלקוחות פחות משתות נקנה מקח יתר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה. אמר רבא הא דאמרת פחות משתות נקנה מקח. לא אמרן אלא דלא שוו שליח אבל שוו שליח אמר להו לתקוני שדרתיך ילא לעוותי (קעד) והא דאמרת שתות קנה ומחזיר אונאה לא אמרן אלא דלא אמור ניפלוג בשומא דבי דינא אבל אמר ניפלוג בשומא דבי דינא כו' עי' כתובות כ"ד ס': (קעה) מקח לא מקח נפלגו בשומא דבי דינא והלכה כרב"ג שכ' כ"ל ועי"ם בכ"ק בסוס' בד"ה מה שעליהן כו' וכי"ף וכמ"ם שם: (קעו) וכ' כ"ל ועי' למב"ם פי"ב מה' מכירה ה"ח (וע"ע בפ"ז מה' ערכין הט"ז ופ"ק): (קעח) ומיהא מוסמא דגרסינן הא דתמרינן יתר משתות בטל מקח לא תמרן אלא דלא תמר כו' כ"ל בכר כתבתי בתות קע"ה דזמו ג' רם"י שלפנינו אבל כ"ל דכניתו לא הי' לפנינו ג' רם"י רק על מחות קנה ומחזיר מוכח ובמ"ש רבינו למעלה אבל לפנינו מי' כמ"ש למעלה ועי' לקמן ס' חלוקת מוחפים חות מ"מ: (קעט) ונתן בתניון במכירת קרקעות כו' יעו"ם חות פ"ת: (קפ) לגבי מוכח הוא דקתמר לים להו כחות הדיינים כו' כ"ל כ"ל דתין דיום כחות הדיינים במכירתן קיימת לדמת רבינו שם בה' חלוקת המוחפין חות מ"מ והלאה: (קפא) אבל לגבי חלוקתן יוחנן המחים במלקו לקוחות הן ומחזירים כו' כרב דאמר במלה מחלוקת כו' כ"ל עי' לעיל חות קי"ח: (קפב) דבבולהי נוסחי יורשין הוו ולא ביורשין דמו (קפג) וליתה להא דאמר רבי יוחנן האחים שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל (קפד) וא"נ הילכתא כוותיה לאו משום דאין ברירה אלא משום דלתוכרא א"נ בתחילה בדאיתא התם (קפה) הילכך האי קושיא דמקשינן התם לדידן דסבירא לן דקנין פירות לאו בקנין הגוף דמו כריש לקיש וסבירא לן דלקוחות הן לא משכחת דמיותי ביכורים אלא הר בר הר ליתה דיורשין הוו ולא לקוחות ואין מחזירין זה לזה ביובל (קפו) והילכתא כריש לקיש דאמר קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי ככל פלוגתאי דרבי (קפו) רבי יוחנן וריש לקיש אם איתה להאי מעמא דאמר רבינו יעקב (קפח) דהלכה כרבי יוחנן דאמר גבי יובל ושדה כי אקשין בב"ב גבי מבר הבן בחיי האב והא אוקמנן בה חדא זימנא לישני ליה (קפט) איצטריך (קצ) משום דכתב ולביתך והאי קושיא מאי מעמא לא אייתי תנאי מהא דהתובל בדין יום או יומים משום דאיכא למימר אפי' לריש לקיש דאמר קנין פירות לאו בקנין הגוף מודה בעבד דבקנין הגוף דמי הואיל ואי מאית בליא קרנא וכי פליגי בקרקע פליגי ומשום הכי אייתי ליה תנאי דפליגי בקרקע (קצא) וכי איתה בהחובל דאיירי בעבד מיתי פלוגתא עבד בראשבחן גבי ספק ודאי (קעו) וכ' כ"ל כתב מהא שמעינן דמין בקלקטות לא תוכחה ולא ניחוש מקח ומיכ' מוכחת כו' כ"ל ועי' למב"ם פי"ב מה' מכירה ה"ח (וע"ע בפ"ז מה' ערכין הט"ז ופ"ק): (קעז) וכ' כ"ל מהא שמעינן דמין בקלקטות לא תוכחה ולא ניחוש מקח ומיכ' מוכחת כו' כ"ל ועי' למב"ם פי"ב מה' מכירה ה"ח (וע"ע בפ"ז מה' ערכין הט"ז ופ"ק): (קעח) ומיהא מוסמא דגרסינן הא דתמרינן יתר משתות בטל מקח לא תמרן אלא דלא תמר כו' כ"ל כבר כתבתי בתות קע"ה דזמו ג' רם"י שלפנינו אבל כ"ל דכניתו לא הי' לפנינו ג' רם"י רק על מחות קנה ומחזיר מוכח ובמ"ש רבינו למעלה אבל לפנינו מי' כמ"ש למעלה ועי' לקמן ס' חלוקת מוחפים חות מ"מ: (קעט) ונתן בתניון במכירת קרקעות כו' יעו"ם חות פ"ת: (קפ) לגבי מוכח הוא דקתמר לים להו כחות הדיינים כו' כ"ל ועי' לעיל חות קי"ח: (קפא) אבל לגבי חלוקתן יוחנן המחים במלקו לקוחות הן ומחזירים כו' כרב דאמר במלה מחלוקת כו' כ"ל ועי' לעיל חות קי"ח: (קפב) דבבולהי נוסחי יורשין הוו ולא ביורשין דמו (קפג) וליתה להא דאמר רבי יוחנן האחים שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל (קפד) וא"נ הילכתא כוותיה לאו משום דאין ברירה אלא משום דלתוכרא א"נ בתחילה בדאיתא התם (קפה) הילכך האי קושיא דמקשינן התם לדידן דסבירא לן דקנין פירות לאו בקנין הגוף דמו כריש לקיש וסבירא לן דלקוחות הן לא משכחת דמיותי ביכורים אלא הר בר הר ליתה דיורשין הוו ולא לקוחות ואין מחזירין זה לזה ביובל (קפו) והילכתא כריש לקיש דאמר קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי ככל פלוגתאי דרבי (קפו) רבי יוחנן וריש לקיש אם איתה להאי מעמא דאמר רבינו יעקב (קפח) דהלכה כרבי יוחנן דאמר גבי יובל ושדה כי אקשין בב"ב גבי מבר הבן בחיי האב והא אוקמנן בה חדא זימנא לישני ליה (קפט) איצטריך (קצ) משום דכתב ולביתך והאי קושיא מאי מעמא לא אייתי תנאי מהא דהתובל בדין יום או יומים משום דאיכא למימר אפי' לריש לקיש דאמר קנין פירות לאו בקנין הגוף מודה בעבד דבקנין הגוף דמי הואיל ואי מאית בליא קרנא וכי פליגי בקרקע פליגי ומשום הכי אייתי ליה תנאי דפליגי בקרקע (קצא) וכי איתה בהחובל דאיירי בעבד מיתי פלוגתא עבד בראשבחן גבי ספק

קנין

ודאי דמייתי מידי דרמי ליה (קצב) היכא דמיעקרא ספיקא והדר ודאי מייתי ליה נמי הכי (קצג) והיכא דמעיקר ודאי והדר ספק מייתי ליה נמי הכי הכא נמי ל"ש והילכך יורשין הוו וכו' ויש ברירה (קצד) וכי עסקינן הלכה כרבי אושעיא ה"מ בדרבנן במאי דפליגי אבל בראורייתא לא פסקינן דלא אירי בה (קצה) דקי"ל כדאיתא בעירובין דמאן דאית ליה ברירה לא שנא בראורייתא ול"ש בדרבנן: גרסינן בחזקת הבתים איתמר אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית כו' (קצו) פירשתי במחאה גרסינן בפרק יש נוחלין הניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין עם הקטנים (קצז) כו' (קצח) בכתובות תוס' גרסינן בפרק מי שמת הניח בנים גדולים וקטנים והשביחו נדולים השביחו לאמצע ובן האשה וכו' (קצט) ירושלמי אמר רבי לא אם אמרו בב"ד (ר) ואמר רבא ל"ש אלא שהשביחו נכסים מהמת נכסים אבל השביחו מהמת עצמן לעצמן ואפי' נכסים מהמת נכסים כגון זוזי ועביד בהו עסקא (רא) כגון רב ספרא דנברא רבא הוא מסתמא לא שביק גירסיה ומרח לאחריני והשביח לעצמו (רב) תוספתא האחין שהניח להן אביהן נכסים ולאחר מהן יש לו בנים ועמדו בניו של זה והשביחו הנכסים וכו' מה שאכלו אכלו מן האמצע ומה שהשביחו השביחו לאמצע וכו' (רג) נשאו להם נשים והכניסו להן שדות זה נוטל את שלו וזה נוטל את שלו. ואם היתה הוצאה מן האמצע מביאין לאמצע וחולקין. הבניסו להם כלים זה נוטל את שהוא מביר. וזה נוטל את שהוא מביר והשאר מביאין לאמצע וחולקין (רד) עשו כלים לנשיהם ולבניהם הרי הן של עצמן והשאר מביאין לאמצע וחולקין (רה) האחין והשותפין שנפל אחד מהן לאומנות הרי זה נפל לאמצע. (רו) ת"ר אחד מן האחין שמינוהו גבאי או פולמוסטוס; אם מחמת האחין לאחין אם מחמת עצמו לעצמו ואחד מן האחין שהלך ללמוד תורה או אומנות יכולין האחין לומר לו אם את אצלינו יש לך מזונות. ואם לאו אין לך מזונות ויהבי ליה לפום ברכת הבית (רז) חלה בפשיעה כגון צינים פחים מתרפא משל עצמו כדרך כל אדם מן האמצעי (רח) ירושלמי. וכן האשה. רשב"ג אומר מכה שיש לה קצבה מתרפאת מכתובתה ושאין לה קצבה מתרפאת משל בעלה. כהדדה קריבתיה דרבי שמעון בר אבא הות חשאשא עינה אתא קומי רבי יוחנן (רט) אמר לה קציץ הוא אסייך קינין מן פורניך ואי לא קציץ בעליך יהיב ליך (ריא) ולא כן תנינן אל תעש עצמך כעורכי הריינין. ואמר ר' יוחנן אסור לגלות וכו':

כתב בכך ובך איך פלוני ופלוני בני פלוני אמרו לנא הוי עלן סהדי בקנין וכתבו וחתומו עלנא בכל לישנא דזכותא והבו בידא דכל חד מינהון ליה לזכו דצבינא ברעות נפשנא דאורית לנא אבונא מקרקעי ומטלטלי וכל מה

שער החדש

קנין פיהום כו'; **קצב)** היכא דמעיקרא ספיקא והדר ודאי כוותו מהא דמוקין יו"ד מ': **(קצג)** והיכא דמעיקרא ודאי והדר ספק כוותו מהא דפסחים ע' מ' נדה ע"ו ב' ע"ז מ"ח ב' ועוי' תוס' מוקין יו"ד מ' ד"ה מכל וכלה כו' ונדה ע"ו ב' ד"ה מכל שמת כו' ובדבכי נינהו מיומב טימיו: **(קצד)** וכי פסקינן הלכה כר' **(קצה)** דקי"ל כדתני' בעירובין דמתני לי' נרירה ל"ם בדאוריימא כו' עירובין ל"ז ב' ועוי' נחו"ז מ"ב ס' קל"ח והוסא שם בסג"ה ס"ג דעירובין כו' ו' ועוי' בביאור הגר"ח סי' ת"ג (והכ"מ להחיך זסה) ועוי' לעיל מחמר שמי תוס ו': **(קצו)** ופירשתי בחחלה. יפו"ם לקמן בה בחובות יחפרש זה יעו"ם בחלוקי החביחו תוס ל"ב: **(קצח)** בכחובות חו גרסינן בפ' מי שחת בנים כו' כ"ל ב"ב קמ"ב ב': **(קצט)** ירושלמי פ"ל לפ. חס חמרו בב"ד כו' ירושלמי פ"ט דב"ב ה"ג ועוי"ם בחוס' ד"ה בחוספחת גרסינן כו' ושם בחג"ה כו' ס' ח' ועוי' כו' כ"ם סעי' ח': **(ר)** ואמר רבא לפ שמו חלפ שהבניחו נכסים כו' עיי לעיל חוח קל"ד: **(רא)** כגון רב ספרא דנברא רבא הוא כו' ב"ב קמ"ד ח': **(רב)** חוספחא האחין שהניח להן חביהן נכסיס כו' חוספחת פ"י דב"ב ושו' כ"ם סעי' ח' כחג"ה: **(רג)** נשחו להם נשים והכניסו להם שדות כו' שם בחוספחת: **(רד)** עשו כלים לנשיהם ולבניהם הרי הן של עלמן שמו כלים לעלמן מבואין לאמלע וחולקין כ"ל עיי' לעיל חוח קנ"ח: **(רה)** האחין השוחפין שנפל אי' מהם לאומנות כו' כ"ל ב"ב קמ"ד ב' ועוי' לקמן בה' חמרו בחג"ה ס"ג; **(רו)** ת"ר אי' מן האחין שמינוהו גבאי חו פולמוסטוס חם מחמת כו' כ"ל חם בחם"ם ושו' קנ"ח סעי' ח': **(רו)** חלה בפשיעה כגון ניניס פחיס כו' חם ושו' קנ"ח כעי' ב'; **(רו)** כ"ל כדרך כל חדם מן האחמלע ירושלמי כו' ור"ל חם חלה כדרך כל חדם ולח בפשיעה מחרפח מן האחמלע: **(רח)** ירושלמי וכן האחמלה

דאיתיה בשותפותא עד האידנא פליגנא יתהון ואנא פליגי שקילנא במנתא דידי ארעא פלוני וביתא פלוני בכימנהא ובכמרנהא ואלו מצרנהא וכו' ומטלטלין כך וכך ואנא פלוני נך וכך ולא אישתייר זכותא דחד נבי הבריה וכל הד ואחד עיין בחושבניה ולא פש גביה ולא מידי. ואי מיתגליא לחד מינן על חברי' שום זכותא אי שום טעות' (א) ושלותא וטענתא בין דאיתגליא לנא בחר שעתא ומחילנא ליה חד לחברי' מהשת' מחילה שרירא וקיימא. ובדו השתא ליזיל בל חד ואחד וליזבי במנתא דידיה (ב) למיעבד פרעות נפשיה וכל עלויא ושבחא דאית בהו מתהום ארעא עד רום רקיעא ואיניש לא ימחא בידיה מיומא דנן ולעלם (ג) דברעות נפשיה עבידנא פלוגתא דא בביטול כל מודעי דלא להשנאה בה ולא למיהדר מינה לעלם וליסתלק כל חד ממנתא דאידך ולא אית ליה גבי' לא יציאה ולא ביאה. ולא משפך מים ולא חלונות ולא שים שיורא בעלמא. וכל דיקום ויערער על פלוגתא דא לבטולי וכל דהו כולהון יהון בטילין בשטרי זייפא דלא למילף מינהון ועלוגא ועל יהתנא בתרנא לפצויי ולסלוקי כל תרעום' ועירעור' ולאוקו' האי פלוגתא בידא דכל חד וחד שרירא וקיימא (ד) ואחריות וחומר שטרא דנן קבילית עלנא ועל יתתנא בתרנא כאחריות וחומר כל שטרי חלוקה דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי וכו':

אות ח' חלוקת שותפין שהטילו לכים

(א) **גרסינן** בפרק אלו מציאות איסור ורב ספרא עבדו עיסקא בהדי הדדי אזל רב ספרא פלג בלא דעתא דחבריי באפי תרי אתו לקמיה דר' אבא אמר ליה זיל אייתא תלתא דפלגת קמייהו אי נמי תרי מינו תלתא. (ב) ואסיקנא אינה צריכה ב"ר מומחה. אבל צריכה ב"ד הדיוט. ש"מ דלית לישותפותא למיפלג בלא דעתא דחבריה. אפי' באפי תרי עד דאיכ' תלתא. ואי פלוג בתלתא לא צריכי לאוקומי אפיטרופו' אההוא דליתיה קמן (ג) דאמרינן ביתומין שבאו לחלוק דב"ד מעמידין אפיטרופוס לכל אחד ואחד. ובוררין להן האפיטרופוס חלק יפה לכל אחד ואחד כפי הראוי לו אלא כיון דפלוג בשומא דבי דינא (ד) וחולק שוו שקלי האיך מנתא דיליה ברישא או ברמים ולא מצי אידך לבטולי ההוא פלוגתא (ה) ומסתבר' דוקא מידי דבעי שומא ולא קא מודי אהבריה. ואוכא למימר בעידנא דפלג מנתא דהאי עדיף כגון עיסקא ושומא דאלמנ' (ו) וכגון דהנהו תרי כותאי דעבדי עיסקא בהדי הדדי (ז) אזל את מיניהו פלג זוזי כמאן דפליגי דמי (ח) לשנה זבני חטרא בהדי הדדי ואמר ליה מאן פלג לך ואמר חזינא דבתר דידי קא אתי טר אמר (ט) כל כי האי גוונא (י) בעי לאודועי ווחי

נמי

נמי אי הוו טבי ותקולי בעי לאודועי אבל לא בעי שומא וכא בעי ב"ד ואי נמי מידי דבעי שומא וחזי שמאי דליכא טופיינא ואי נמי טודי חבריה דליכא טופיינא אי טעין מידי דלאו מדת סדום (יא) כגון שמיתה ברוחות (יב) א"נ דאמר מעלינן ליה בנכסי דבי בר מריון כי האי גוונא יכול לבטל אלא היכא דפלוג בי דינא . אבל היכא דליכא טענה אחריגא אי פלג פלג . (יג) כראמר רב מנשא בר גדיא שקיל מחצה בשל חבירו וחצי ומחצה בשל חבירו אתא לקמיה דאביי אמר ליה מאן פלג לך . ומשום דליכא דחזו טופיינא קמ"ל הכי ועוד מקום שנהגו לגדל הוה (יד) ותנן נמי היתה כתובתה ד' מאות זוזי מברה לזה במנה ולזה במנה ולאחרון שוה מנה ודינר במנה של אחרון בטל של כולן מברן קיים (טו) הילכך האי דגרסינן בפרק בית כור הני תלתא דקיימי אזיל תרי מינייהו ופלוג בלא דעתא דחבריה דלא בטלה מחלוקת בגון דליכא טעותא בשומא ולא מצי למימר האי מנתא עריפא בההיא שעתא ממנתא דאידך ואף על גב דלא פלוג בבי דינא קמה ליה ההוא פלוגתא . (טז) ורבינו יעקב אמר זוזי בסאן דפליגי דמי ולא בעי לאודועי אלא באפי תלתא בעי כראיתא פרק אלו מציאות ותרי כותאי באפי תלתא פלגי ואפילו הכי בחמרא לא הוי פלוגתא דבעי לאודועי אי ניתא ליה (יז) גרסינן בפרק בהרא דבבא קמא שיורא שהיתה מהלכת במדבר ועמר עליה גייס וטרפה ועמר אחר מהן והציל מה שהציל הציל לאמצע ואם אומר לעצמי אני מציל הציל לעצמו (יח) ירושלמי בפרק השובר את האומנין בשיורה אם נתנו לו רשות מה שהציל הציל לעצמו חמרים שנפלו עליהן ליסטין ועמר אחד מהן והציל מה שהציל הציל לאמצע ואם התנה עמהן בב"ד מה שהציל הציל לעצמו (יט) השותפין שמחלו להן מוכסין מה שמחלו מחלו לאמצע ואם אמר לשם פלוני מחלנו מה שמחלו מחלו לו (כ) היכי דמי אם יכולין להציל אפילו אמר נמי לאו בלום הוא ואי אין יכולין להציל אפילו לא אמר נמי אמר רמי בר המא הכא בשותפין עסקינן ובגון זה שותף חולק שלא מדעת חבירו אמר מפלג פלג אף על גב דיכול להציל דליכא יאוש כי אמר לעצמי אני מציל הרי חלקו שניהן . (כא) והילכך ביכול להציל הציל את חלקו ובשאין יכול אפילו חלק חבירו הציל לעצמו (כב) לא אמר לא פלגי ואף ע"ג דאין יכול להציל דאיכא יאוש הציל לאמצע (כג) ואף על פי שחבירו שותפו אינו מיאש לחצי חפץ

(כד) וכולהו הני שינויי הילכתי נינהו ש"מ דלא אמרי שותף חולק שלא מדעת חבירו (כה) אלא כגון זה שאם ימתין עד שיבוא או שיחלק בפני בית דין יבא הפסד בשלו כגון שיירא ואף ע"פ שאין חבירו מייאש הולק להציל את שלו (כו) ובדתנן גבי מציאה אם יש ב"ד מתנה בפני ב"ד אין שם ב"ד בפני מי יתנה שלו קודם (כז) גרסינן בפרק המקבל הני בי תרי דעברי עיסקא בהדי הדדי ואמר חד טיניהו לחבריה תא ניפלוג ואמר ליה אידך נרווח טפי דינא הוא דמעכב . ואי אמר ליה הב לי פלגא קרנא ופלגא רווחא אמר ליה עיסקא להדדי משתעבד ואי א"ל הב לי פלגא רווחא (כח) ואי מטי לך פסידא דרינא בהדך א"ל מזלא דבי תרי עדיף (כט) וכתב רבינו אלפס דוקא בהשותפין דליכא זמן וידיעה מילתא לפום מנהגא דאי שביק ליה לקמיה מיתוסף כי הא דתנן ר' יהודה אומר בג' פרקים מוכרין את היין ומוכרין את התבואה כו' ואמרינן למאי הילכתא . ואמר רבא ואי תימא רב פפא לשותפי טכאן ואילך מאי . אמר רבא כל יומא פרקיה ש"מ דלא אמר רבא שותפא מעכב בזביני אלא לפום מנהגא דעלמא כראיתא בהלכות . (ל) ומסתברא דרבא בשותפין דאית ביה זמן קאמר והני טענתיה בתראי קמ"ל וקמייתא לא איצטריך . דהא לא מטו זימנייהו (לא) ומתניתין היא אי נמי אשמעי' דכיון דקבעו זימנא קבעו ולא מצי הדדי בהו אף על גב דליכא קנין (לב) ורש"פ הני בי תרי דעבוד עיסקא שני קבלנין שקיבלו עיסקא מבעל הבית ויסחרו במעות עד זמן פלוני (לג) ויתלקו ביניהן וכן בעל הבית ואינן יכולין לחלק עד זמן שנתן להן בעל הבית (לד) והכי מסתברא דעד השתא בעיסקא דפלגו מלוה ופלגו פקדון איידינן ורבינו עמרם איתשיל בהאי שמעתא דרבא . (לה) ואפר טעמא דרבא דכיון דריוח טובא מיה שאין כן באחרים מזלא דחד מינהון הוא . ואי אמר הר ניפלוג דינא הוא דמעכב מנא לן דאמרינן הכי (לו) דקאמר הוי משתדל עם שהשעה משחקת . ואמר רב פפא לאישתיתפו בהדיה אלמא איכא למיחש הכי וכיון דאיכא למיחש יכול לעכובי . למאי נפקא מינה . אל תמנע טוב מבעליו . גרסי' בפרק כל הנשבעין חלקו השותפין אינו יכול להשביען וכו' (לז) בשיתוף (לח) ובפסקות שותפא דעבר על דעתא דחבריה ואמ' ליה לא תשדר מסונא דילי ביסא או באורחא פלניא וקם ושדר ואפסיד מיחייב לשלומי לשותפות ואי רווח יהיב ליה מנתיה דמזלא דבי תרי גרים ומן שמיא הוא

שער החדש

לממלא : (כג) ומעשיי מחצילו שוגפו מיומם דמין יומם למני מפן כו' כ"ל : (כד) וכולהו הני שינויא הילכתא נינהו ש"מ דלא אמרי שותף חולק שלא מדעת חבירו (כה) אלא כגון זה שאם ימתין עד שיבוא או שיחלק בפני בית דין יבא הפסד בשלו כגון שיירא ואף ע"פ שאין חבירו מייאש הולק להציל את שלו (כו) ובדתנן גבי מציאה אם יש ב"ד מתנה בפני ב"ד אין שם ב"ד בפני מי יתנה שלו קודם (כז) גרסינן בפרק המקבל הני בי תרי דעברי עיסקא בהדי הדדי ואמר חד טיניהו לחבריה תא ניפלוג ואמר ליה אידך נרווח טפי דינא הוא דמעכב . ואי אמר ליה הב לי פלגא קרנא ופלגא רווחא אמר ליה עיסקא להדדי משתעבד ואי א"ל הב לי פלגא רווחא (כח) ואי מטי לך פסידא דרינא בהדך א"ל מזלא דבי תרי עדיף (כט) וכתב רבינו אלפס דוקא בהשותפין דליכא זמן וידיעה מילתא לפום מנהגא דאי שביק ליה לקמיה מיתוסף כי הא דתנן ר' יהודה אומר בג' פרקים מוכרין את היין ומוכרין את התבואה כו' ואמרינן למאי הילכתא . ואמר רבא ואי תימא רב פפא לשותפי טכאן ואילך מאי . אמר רבא כל יומא פרקיה ש"מ דלא אמר רבא שותפא מעכב בזביני אלא לפום מנהגא דעלמא כראיתא בהלכות . (ל) ומסתברא דרבא בשותפין דאית ביה זמן קאמר והני טענתיה בתראי קמ"ל וקמייתא לא איצטריך . דהא לא מטו זימנייהו (לא) ומתניתין היא אי נמי אשמעי' דכיון דקבעו זימנא קבעו ולא מצי הדדי בהו אף על גב דליכא קנין (לב) ורש"פ הני בי תרי דעבוד עיסקא שני קבלנין שקיבלו עיסקא מבעל הבית ויסחרו במעות עד זמן פלוני (לג) ויתלקו ביניהן וכן בעל הבית ואינן יכולין לחלק עד זמן שנתן להן בעל הבית (לד) והכי מסתברא דעד השתא בעיסקא דפלגו מלוה ופלגו פקדון איידינן ורבינו עמרם איתשיל בהאי שמעתא דרבא . (לה) ואפר טעמא דרבא דכיון דריוח טובא מיה שאין כן באחרים מזלא דחד מינהון הוא . ואי אמר הר ניפלוג דינא הוא דמעכב מנא לן דאמרינן הכי (לו) דקאמר הוי משתדל עם שהשעה משחקת . ואמר רב פפא לאישתיתפו בהדיה אלמא איכא למיחש הכי וכיון דאיכא למיחש יכול לעכובי . למאי נפקא מינה . אל תמנע טוב מבעליו . גרסי' בפרק כל הנשבעין חלקו השותפין אינו יכול להשביען וכו' (לז) בשיתוף (לח) ובפסקות שותפא דעבר על דעתא דחבריה ואמ' ליה לא תשדר מסונא דילי ביסא או באורחא פלניא וקם ושדר ואפסיד מיחייב לשלומי לשותפות ואי רווח יהיב ליה מנתיה דמזלא דבי תרי גרים ומן שמיא

לממלא : (כג) ומעשיי מחצילו שוגפו מיומם דמין יומם למני מפן כו' כ"ל : (כד) וכולהו הני שינויא הילכתא נינהו ש"מ דלא אמרי שותף חולק שלא מדעת חבירו (כה) אלא כגון זה שאם ימתין עד שיבוא או שיחלק בפני בית דין יבא הפסד בשלו כגון שיירא ואף ע"פ שאין חבירו מייאש הולק להציל את שלו (כו) ובדתנן גבי מציאה אם יש ב"ד מתנה בפני ב"ד אין שם ב"ד בפני מי יתנה שלו קודם (כז) גרסינן בפרק המקבל הני בי תרי דעברי עיסקא בהדי הדדי ואמר חד טיניהו לחבריה תא ניפלוג ואמר ליה אידך נרווח טפי דינא הוא דמעכב . ואי אמר ליה הב לי פלגא קרנא ופלגא רווחא אמר ליה עיסקא להדדי משתעבד ואי א"ל הב לי פלגא רווחא (כח) ואי מטי לך פסידא דרינא בהדך א"ל מזלא דבי תרי עדיף (כט) וכתב רבינו אלפס דוקא בהשותפין דליכא זמן וידיעה מילתא לפום מנהגא דאי שביק ליה לקמיה מיתוסף כי הא דתנן ר' יהודה אומר בג' פרקים מוכרין את היין ומוכרין את התבואה כו' ואמרינן למאי הילכתא . ואמר רבא ואי תימא רב פפא לשותפי טכאן ואילך מאי . אמר רבא כל יומא פרקיה ש"מ דלא אמר רבא שותפא מעכב בזביני אלא לפום מנהגא דעלמא כראיתא בהלכות . (ל) ומסתברא דרבא בשותפין דאית ביה זמן קאמר והני טענתיה בתראי קמ"ל וקמייתא לא איצטריך . דהא לא מטו זימנייהו (לא) ומתניתין היא אי נמי אשמעי' דכיון דקבעו זימנא קבעו ולא מצי הדדי בהו אף על גב דליכא קנין (לב) ורש"פ הני בי תרי דעבוד עיסקא שני קבלנין שקיבלו עיסקא מבעל הבית ויסחרו במעות עד זמן פלוני (לג) ויתלקו ביניהן וכן בעל הבית ואינן יכולין לחלק עד זמן שנתן להן בעל הבית (לד) והכי מסתברא דעד השתא בעיסקא דפלגו מלוה ופלגו פקדון איידינן ורבינו עמרם איתשיל בהאי שמעתא דרבא . (לה) ואפר טעמא דרבא דכיון דריוח טובא מיה שאין כן באחרים מזלא דחד מינהון הוא . ואי אמר הר ניפלוג דינא הוא דמעכב מנא לן דאמרינן הכי (לו) דקאמר הוי משתדל עם שהשעה משחקת . ואמר רב פפא לאישתיתפו בהדיה אלמא איכא למיחש הכי וכיון דאיכא למיחש יכול לעכובי . למאי נפקא מינה . אל תמנע טוב מבעליו . גרסי' בפרק כל הנשבעין חלקו השותפין אינו יכול להשביען וכו' (לז) בשיתוף (לח) ובפסקות שותפא דעבר על דעתא דחבריה ואמ' ליה לא תשדר מסונא דילי ביסא או באורחא פלניא וקם ושדר ואפסיד מיחייב לשלומי לשותפות ואי רווח יהיב ליה מנתיה דמזלא דבי תרי גרים ומן שמיא

הוא דרחימן עליה (לט) ולית ביה משום קרוב לשבר ורהוק להפסד דחזוקי אחזקיה בשמירת ממונו : (מ) גרסינן בפרק ב' דקידושין אמר רב גידל אמר רב יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהן ב"ד מעמידין להן אפיטרופוס לחוב על מנת לזכות ודוקא אפיטרופוס ב"ד (מא) אבל אפיטרופוס שמינהו אבי יתומים לא דאמר רב נחמן גרסינן בפרק השולח אין אפוטרופוס רשאין לדון לחוב על מנת לזכות (מב) ותסיהא לן על דברי רב אלפס דלא אייתינן לה (מג) ואמר רב נחמן אמר שמואל יתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן ב"ד מעמידין להן אפטרופוס הגדילו יכולין למחות ורב נחמן דידיה אמר הגדילו אין יכולין למחות . דאם כן מה כח ב"ד יפה ומי איכא ליה לרב נחמן מה כח ב"ד יפה והא תנן שום הדיינין שפיחת שתות או הותיר שתות מכרן בטל רשב"ג אומר מכרן קיים דאם כן מה כח ב"ד יפה ואמר רב הונא בר חיננא הלכה כחכמים ואוקימנא הא דשטו הא דלא שטו וחוינן לרבוותא הלת פלוגתא בהא דינא בעל מחיבות פסק כשמואל דאמר בין שטו בין לא שטו יכולין למחות דלא אמרינן מה כח ב"ד יפה בממונא וכי היכי דגבי שליה אמרינן יש אונאה לקרקעות (מר) כדאיתא בפרק אלמנה דאמר לי' לתקוני שדרתיך הכי נמי בדיינין (מה) ורבינו אלפס פסק כרב נחמן דידיה דהיכא דשטו הוא דלא אמרינן מה כח ב"ד יפה אבל לא שטו כגון הא דיתומין שהעמידו אפיטרופוס וביררו להן חלק יפה והגדילו ובאו למחות ברוחות וכן באיסוריא וכל כיוצא בו אמרינן מה כח ב"ד יפה ותרוייהו פסקו כרב הונא בר חיננא אמר ר"נ דאמר הילכתא כדברי חכמים (מו) והא דגרסינן בפרק אלמנה כי אתא רב דיסי אמר מעשה ועשו כדברי חכמים ואמר לפניו ר"א בן פרשא אם כן מה כח ב"ד יפה (מז) והחזיר רב את המעשה (נחסר כאן) דקידושין דידה והכא איתא האחן שחלקו הרי הן כלקוחות כו' לא אמרן וכו' כדכתב בנוסחא דילן הא דאמרת שתות קנה . ומחזיר אונאה . אמר רבא הא דאמרינן כו' לא אמרן אלא דלא אמר ניפלוג בשומא דבי דינא אפי' שתות מכרן בטל . דתנן שום הדיינים שפיחת שתות או שהותיר שתות . והילכתא כוותיה דרבא דבתרא הוא (מח) ור"ש בנוסחא דילה גרים אפילו הותיר יותר משתות מכרן קיים דהא תנן שום הדיינין וכו' רשב"ג אומר מכרן קיים . ולא היא נוסחא הלכה כרשב"ג ואפילו טעו וכמרו שוה מאתים במנה (מט) וכדאמרינן בפרק אלמנה ניזונית ועד כמה עד פלגא והכי מסתברא חדא דקיימא לן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו ועוד שהחזיר ר' את המעשה והוא ממונא הוא (נ) והכי איתא בירושלמי בפרק אלמנה אתא עובדא קומי ר' ובעא מעבד כרבנן אמר לו ר' אלעזר בן פרטא בן בנו של פרטא הגדול לא כך לימדתנו משום זקינך (נא) אלא אם כן עשו בקורת וקיבלוה והחזיר ביה ועבד כרשב"ג (נב) וגרסינן התם אמר לפניו פרטא בן בנו של פרטא הגדול . והלא לא תיקנו אלא אם כן עשו איגרות בקורת והחזיר ר' את המעשה . (נג) וגרסינן בהשולח גט שמעית מר' אבא תרתי חדא כר' וחדא כרשב"ג ולא ידענא הי כר' והי כרשב"ג ואמר רב יוסף ניחזי אנן דבי אתא רב דימי אמר מעשה ועשה רבי כדברי חכמים מדהך כרשב"ג הך כר' ש"מ דרב יוסף נמי הכי סבירא ליה ולא פליג בין איסורא לממונא וגבי המפקיד פירות אצל חבירו איכא פלוגתא ביני רבוותא דר"נ אמר הלכה כחכמים ורב יוחנן פסק כרשב"ג בכל מקום ששנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו וירושלמי ובעל מתיבתא פסק התם כרשב"ג (נד) ואנן נמי הכי פסקינן והכא נמי אף על גב דרבא אמר רב נחמן אמר הלכה כדברי חכמים ליתה דרבי יוחנן פליג ורב כהנא דאמר ר' עשה כדברי חכמים והחזיר את המעשה ורב ספרא אמר ביקש לעשות כולהו סבירא להו דרבי טעה בדברי רשב"ג ש"מ דהלכה כמותו (נה) ורב דיסי אמר פליגא ורב יוסף נמי הכי אית ליה כרפרישת וגמרא דירושלמי הכי סבירא ולינא מאן דפליג התם (נו) הילכך יתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן הגדילו אין יכולין למחות בין טעו בין לא טעו דקי"ל כרשב"ג דאמר מה כח ב"ד יפה וכיון דקי"ל אין אונאה לקרקעות (נז) בב"ד נמי אין אונאה לקרקעות . למיטר לתקוני שדרתיך ולא לעוותי (נח) דהא אפילו נבאי מצרן אמרינן אין אונאה לקרקעות ולא דמי לשליח כל שכן ב"ד (נט) כדאמרינן בפרק אלמנה . חילכתא שליח באלמנה מה אלמנה יחידה אף שליח יחיד לאפוקי ב"ד דרבים ניהו . (ס) ירושלמי בפרק מי שמת אמר ר' יהושע בן לוי חולקין לקטנים בפני גדולים אלא עמדו קטנים ומצאו דבר יתר ומיחו ר' אבא אמר נשבעין להם אמר ר' מנא כל המוציא מחבירו עליו הראיה תוץ מזו (סא) ומיהא משמע דיתומין שבאו לחלוק בנכסי אביהן גדולים עם קטנים הן (סב) וכן כתב רב אחא משבחא :

אות כ' כתובה

וכן ששה תנאים ואע"פ שאינן כתובים (א) והוא ששנינו אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף (ב) סדקתני מוסיף מסייע ליה לרבי אייבו דאמר תנאי כתובה בכתובה דמי נפקא מינה למוכרת למודרת למוחלת לפונמת לתובעת ולעוברת על דת לשבת לשבועה ולשביעית ולכותב נכסיו לבניו לנבות מן הקרקע ומן הזיבורית . וכל זמן שהיא בבית אביה ולכתובת בנין דיבורין (ג) וכתב ר"ח דוקא הני דהא איכא נשים דיש להן כתובה ואין להם תוספות ויש שיש להן תוספת בלא כתובה (ד) ואיכא למיטר נמי דלא איירי בהנך דתקינו להן רבנן

שער החרש

מום ס"ה : (מ) גרסי' בפ"ק דקידושין מ"ל גידל מאמר רב יתומים שבאו לחלוק כו' קידושין מ"ב מ' : (מא) מכל מפטרופוס שמינהו מבי יתומים לא דגרסי' בפ' המזקין מכ"ל מין מפטרוסין דשמין לדון למוב ע"מ כו' כל"ל גיטין ל"ב מ' ועיי' בתוס' קידושין פס בד"ה מלא למוב כו' אב' בעמין מאמר ועיי' בפ' מפטרופוס מום ס' ובה' מלוה ע"פ מום ל"מ ועיי"ש בחי' מבי' אם בקדושין שם ועיי' בגמור הגר"מ סי' לפ"מ ס"ק ס' ועיי' בחי' ריטב"א בקדושין שם מס"ב בזה מה שהקשו על מפ"ב רבינו יחו"מ היטיב : (מב) ומשמיה דן על דבר' ר' מלפס דלא מייתינן לה מייתי הכי"ף בפ"ב דקידושין לא מייתי הך דבב גידל וכן הרא"ם לא מייתי לה ועיי' בר"ן שם : (מג) ומל"ל מ"ם יתומין שבאו למלוק בנכסי כו' עיין לעיל ה' מלוקת קרקע מום קע"ב ולעיל מום ג' ובה' מפטרופוס מום ס' ומום ע"ב : (מד) כדמיתם בפ' מלמנה כו' כתובות נ"ם ס' : (מה) וכבינו מלפס פסק כל"ל דידי' דהיכא דשטו כו' יחו"מ בפי"ח דכתובות ובהרא"ם שם מי' י"מ ובכי"ף פ"ב דקידושין יחו"מ : (מו) ופסק דגרסי' בפ' מלמנה כי מתא לב דימי מאמר כו' בכתובות ק' מ' : (מז) והמחזיר רבי לא המעשה מפ"ה הלכה כל"ל דידי' דקידושין דהכי מי' המם המתים במלקו הכי הן כלקוחות כו' כדכתב בכתובות דיהן מאמר רבא הא דאמרינן בתום קנה ומחזיר מוצאה לא מאמן מלא דלא מאמר נפלוג בשומא דבי דינא אפי' שתות מכרן בטל בתום מכרן בטל כדאמרן בתום שום הדיינין כו' כל"ל ועיי' בפ' מלוקת קרקע מום קמ"ז : (מח) ול"ם בנוסחא דילי' גרים והא דאמרן יאמר מפקום בטל מקח לא מאמן מלא דלא מאמר נפלוג בשומא דב"ד מכל מאמר נפלוג בשומא דב"ד מכרן קיים דהא מהן שום הדיינים וכו' בפ"ב מאמר מכרן קיים וקי"ל הלכה כרשב"ג ואפי' שטו ומכרו כו' כל"ל ועיי' לעיל ה' מלוקת קרקעות מום קפ"ה וקפ"ח ועיי' בפ' שלשים נא מום

רבנן כתובה בשעת נשואין (ה) כגון ממאנת וחברותיה ואיילונית וכתב רבי האי"א ורבי אבן מג"ש כי היכי דבשעת קידושין (ו) לא בעי קנין סודר גידל (ז) הכי נמי בשעת נישואין לא בעי קנין במאי דיהיב דתנאי כתובה בכתובה דמי ולא דייק לן : (ח) ירושלמי אם רצה להוסיף אפי' מאה מנה יוסיף וגובה התוספת ובמה הוא מתחייב לה לא כן אמר ר' יוחנן וריש לקיש . כותב אדם לחבירו בחזקת שהוא חייב לו . אף על פי שאינו חייב לו וכו' רוצה הוא ליתן כמה ולא תחזור בה יכולה היא אמר ר' בון סעיקא ליה ולשבק לה. (ט) נרסינן בפרק יש בכור לנחלה בכור אינו נוטל פי שנים בשבח ולא בראוי כבמוחזק . ולא האשה בכתובתה ולא הבנות במזונות (י) וכיש נוחלין הילכתא אין הבעל נוטל בראוי כבמוחזק וכתב רבינו אפרים (יא) דהכותב לבנו לאחר מותו מהיום ולאחר מיתה אף על גב דגופא לבן ופירא לאב כיון דבן לא מצי למזקוקי לאב כל כמה דאיתיה בחיים לנבי כתובה ובכור הוו להו אותן נכסים ראויין לבן ואם מת הבן בחיי האב ואחר כן מת האב אין אשתו נוטלת מהן כתובה ולא בנו הבכור אף על פי שאם מכרן הבן בחיי האב ומת בחיי האב ואחר כך מת האב (יב) קנה לוקח שני דמה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו וכו' ואשכחן לריש מתיבתא דקאמר דאשה גביא לכתובתה (יג) אי כתב לה להנהו נכסי בכתובתה : (יד) נרסינן בפרק הכותב מי שמת והיה עליו כתובת אשה וב"ח ויורשין והיה לו סלוה ופקדון ביד אחר ר"ט אומר יתנו לכושל שבהן (טו) ירושלמי כושל שבראיה כיצד סלוה בשטר וסלוה בעדים יתנו בעדים ורב אלפס פי' כושל בעל חוב דלא גבי אלא בראיה . והא מתניתין לא משכחת לה (טז) אלא ביתומים גדולים ובשחייב סודה דהא קי"ל אין נוקקין לנכסי יתומין אלא לשטר שיש בו רבית או לכתובה וכגון דנקיט בעל חוב זוזי ואמר למאן דניהניה דבעל כרחי' לא מפקינן (יז) דלא משכחינן תנא דמחמיר תרי חומרי בכתובה אלא או ר' מאיר או ר' נתן דאי לא תימא הכי קשיא הילכתא אהילכתא דהא קי"ל בר' נתן ולבעל חוב משתעבדי ואנן מפקינן הלכה כר"ע דאמר יתנו ליורשין . (יח) ועיד דתרי חומרי ניתנו (יט) והילכתא דר' נתן לא שיבא הבא כדפרישי ר"ח ורבינו אלפס ור"א יתנו ליורשין שכולן צריכין שבוע' ואין היורשים צריכין שבוע' (כ) וקי"ל כר"ע דתפישה נמי לא מהני לאחר מיתה עד דתפיס מחיים מיהו הני מילי בעיקר דינא אבל האידנא מטלטלין (כא) משתעבדי לבע"ח ובתובה היכא דליכא שבחא גבי מינייהו דיתמי בין תפש בין לא תפש (כב) והיכא דלית ליה אלא לחד מינייהו לבע"ח יהבינן לאשה לא יהבינן דיותר משהאיש רוצה לישא האשה רוצה להינשא אבל היכא דדינא דאשה בהדי יתומים (כג) יהבינן לה (בד) משום חינא וש"מ טעמא משום שבועה . הא לאו הכי כתובה נובה ממלוה דמוחזקת היא לענין כתובה משום דרבי נתן דתניא ר' נתן אומר מנין לנושה בחבירו כו' ואף על גב דלגבי בכור אין הבכור נוטל פי שנים במלוה שאני בכור משום דכתב אשר ימצא לו ומתנה נמי קרייה רחמנא מה מתנה עד דאתא לידיה אף חלק בכורה עד דאתי לידיה . (בה) כדגרסינן בפרק יש נוחלין . הילכתא אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק ואין הבכור נוטל פי שנים במלוה (כו) כן כתב רבינו אבן מג"ש ופליגי על ר"ח ורב אלפס דאמרי ראוי לכל מילי והאידנא דתקינו רבוותא כתובה ממטלטלין וליכא משום ראוי ל"ש נבו יתמי קרקע וב"ש גבו מעות גביא דיניה דמטלטלין במקרקעי הוו להו מטלטלי שגבו משועבדין לבתובה באילו גבאן אביהן בחיין וכן נהגו לגבות ממלות בעליהן (כז) גרסינן בפרקא קמא דכתובות בתולה כתובתה מאתים ואלמנה מנה . בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים (כח) הגיורת והשפחה והשבויה שנפדו ושנשתחר' פחותות מבנות שלשה שנים ויום א' כתובתה מאתים וכו', (כט) גדול הבא על הקטנה וקטן הבא על הגדולה ומוכת עץ בתובתה מאתים דברי ר' מאיר וכו' (ל) ירושלמי איזהו קטן ואיזו היא קטנה קטן פחות מבן תשעה שנים . קטנה (לא) פחותה מבת שלשה שנים ויום אחד נימא קטן הבא על הקטנה בתוליה חוזרין קטן הבא על הגדולה אין בתוליה חוזרין תיפתר שבא עליה שלא בדרכה אמר רבי אסי בר' בון ואפילו תימא בבדרכה קטן ביאתו ביאה אבל אין בו כח ליגע בטימנין וחגי כן מעשה ועיברה ועדיין בתוליה קיימין (לב) ואמר רב יהודה

שער החדש

(ה) כגון ממאנת וחברותיה ואיילונית . עיי' לעיל כה' מיטון מום קי"ז : (ו) לא בעי קנין סודר גידל כו' עיי' לעיל כה' סמיקמא מום ז' : (ז) כ"כ בשעת ניסואין לא בעי קנין בשעת קידושין הכי נמי בשעת נישואין לא בעי קנין סודר גידל לא כו' עיי' בשעת"מ סי' ס"ו סעי' מ' : (ח) ירושלמי אם לא להוסיף אפי' מאה מנה יוסיף ונובה התוס' כו' כתובות פ"ק ה"ו ; (ט) גרסינן בפ' יש בכור לנחלה בכור אינו נוטל פי שנים בשבח ולא בראוי כבמוחזק ולא האשה בכתובתה ולא הבנות במזונות כ"ה כתובות כ"ב ב' וכתובות כ"ג ב' : (י) וכיש נוחלין הלכתא אין הבעל נוטל פי שנים בשבח כו' ב"ב פ"ח ב' ומס קי"ב ב' ומס קי"ג ב' : (יא) דהכותב לבנו לאחר מיתה כו' כ"ל עיי' בשעת"מ סי' ל' סעי' ה' בסג"ח ומי' ק"ם סעי' ב' בהג"ה ועיי' בסמ"ע מסוכה שם מה שכתוב בסמ"ע ה' מום הסני יעו"ש היטיב ועיי' במי' הרמב"ן בב"ב קכ"ב ב' שכתוב לבני מסרים ומרב עמרם שסק כן מבל הרמב"ן הסיג עליהם נוח יעו"ש היטיב : (יב) קנה לוקח דמה מכר לחבון כו' כ"ל יבמות ל"ו ב' כ"ק ב"ח ב' ב"ב קל"ו ב' ומו"מ סי' רנ"ז סעי' ד' ה' : (יג) אי כתב לה להנהו נכסי בכתובתה . כ"ל אי כתב הכי להנהו נכסי בכתובת מסתו . הח בלח"ה לא נבי : (יד) נרסי' בפ' הכותב מי שמת והי' עליו כתובת אשה וכ"ח ויורשין והי' לו סלוה ופקדון ביד אחר ר"ט אומר יתנו לכושל שבראי' כיצד סלוה בשטר וסלוה בעדים יתנו בעדים ורב אלפס פ"ב ה"כ ועיי"ש בכנ"מ סי' ג' : (טו) הלא הא ביתומים גדולים הא בשחייב סודה דהא קי"ל אין מוקקין לנכסי יתומים הלא הא לשטר שיש בו או לכ"ל וכבר נתבאר זה בסי' שובר וכה' ביקורא וכה' ערב יעו"ש היטיב (ועיי' תום' מכילין כ"ב ה' ד"ה מכ"ו כו' ונ"ב ועיי' ה' שובר תום מ') : (יז) דלא משכחינן תנא דמחמיר תרי חומרי בכתובה כו' כתובות פ"ב ה' : (יח) ועוד דתרי חומרי ניתנו . ס"ם לא שייך לן בכתובתה ולא בשע"מ וכ"ל : (יט) והילכתא דר' נתן לא שיבא הבא כדפרשי ר"ח ורבינו אלפס ור"א יתנו ליורשין . עיי' לעיל כה' מיטון מום קי"ז : (כ) וקי"ל כר"ע דתפישה נמי לא מהני לאחר מיתה עד דתפיס מחיים מיהו הני מילי בעיקר דינא אבל האידנא מטלטלין (כא) משתעבדי לבע"ח וכתובה היכא דליכא שבחא גבי מינייהו דיתמי בין תפש בין לא תפש (כב) והיכא דלית ליה אלא לחד מינייהו לבע"ח יהבינן לאשה לא יהבינן דיותר משהאיש רוצה לישא האשה רוצה להינשא אבל היכא דדינא דאשה בהדי יתומים (כג) יהבינן לה (בד) משום חינא וש"מ טעמא משום שבועה . הא לאו הכי כתובה נובה ממלוה דמוחזקת היא לענין כתובה משום דרבי נתן דתניא ר' נתן אומר מנין לנושה בחבירו כו' ואף על גב דלגבי בכור אין הבכור נוטל פי שנים במלוה שאני בכור משום דכתב אשר ימצא לו ומתנה נמי קרייה רחמנא מה מתנה עד דאתא לידיה אף חלק בכורה עד דאתי לידיה . (בה) כדגרסינן בפרק יש נוחלין . הילכתא אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק ואין הבכור נוטל פי שנים במלוה (כו) כן כתב רבינו אבן מג"ש ופליגי על ר"ח ורב אלפס דאמרי ראוי לכל מילי והאידנא דתקינו רבוותא כתובה ממטלטלין וליכא משום ראוי ל"ש נבו יתמי קרקע וב"ש גבו מעות גביא דיניה דמטלטלין במקרקעי הוו להו מטלטלי שגבו משועבדין לבתובה באילו גבאן אביהן בחיין וכן נהגו לגבות ממלות בעליהן (כז) גרסינן בפרקא קמא דכתובות בתולה כתובתה מאתים ואלמנה מנה . בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים (כח) הגיורת והשפחה והשבויה שנפדו ושנשתחר' פחותות מבנות שלשה שנים ויום א' כתובתה מאתים וכו', (כט) גדול הבא על הקטנה וקטן הבא על הגדולה ומוכת עץ בתובתה מאתים דברי ר' מאיר וכו' (ל) ירושלמי איזהו קטן ואיזו היא קטנה קטן פחות מבן תשעה שנים . קטנה (לא) פחותה מבת שלשה שנים ויום אחד נימא קטן הבא על הקטנה בתוליה חוזרין קטן הבא על הגדולה אין בתוליה חוזרין תיפתר שבא עליה שלא בדרכה אמר רבי אסי בר' בון ואפילו תימא בבדרכה קטן ביאתו ביאה אבל אין בו כח ליגע בטימנין וחגי כן מעשה ועיברה ועדיין בתוליה קיימין (לב) ואמר רב יהודה

יהודה קמן הבא על הגדולה עשתה טובת עין וכן הילכתא (לג) והילכתא בין הכיר בה בין לא הכיר בה טנה דקי"ל כרבנן (לד) אבל כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה לאו כלום וכן הילכתא . (לה) בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הנישואין בכתובתן מנה ואין להן טענת בתולים (לו) ירושלמי איזו היא בתולה מן הנישואין כל שכנסה לחופה ועדים מעידין אותה שלא נבעלה . (לז) גיורת השביוה והשפחה שנתגיירו ושנפדו ושנשתחררו יתירות על שלשה שנים ויום אחד כתובתן מנה : (לח) בפרק שני האשה שנתארמלה או נתגרשה היא אומרת בתולה נישאתי והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצתה בהינומה וראשה פרוע כתובתה מאתים (לט) ושמא דאיכא עדים הא ליכא עדים בעל מהימן. (מ) ירושלמי כל עמא מודו שהוא חייב מנה והא כתובעת מנה אחר . המוציא מחבירו עליו הראיה (מא) ת"ר אבדה כתובתה הטמינה כתובתה נשרפה כתובתה רקדו לפניה שחקו לפניה העבירו לפניה בום של בשורות או מפה של בתולים אם יש עדים באחת מכל אלו כתובתה מאתים ולא היישינן דילמא מפקא לכתובתה וגביא בה דקי"ל כרבי אבהו דאמר כותבין שובר (מב) כדפסקינן בשובר : (מג) גרסי' בפ' נערה שנתפתתה לא כתב לה כתובה גובה מאתים ואלמנה מנה (מד) מפני שאין (מה) תנאי ב"ד כפי שני דיניי גזירות נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקיא נותן לה ממעות ארץ ישראל נשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות ארץ ישראל (מו) רשב"ג אומר ממעות קפודקיא נשא אשה בקפודקיא ת"ק סבר כתובה דרבנן ואזלינא בתר שיעבודא ובתר גוביינא לקולא ונותנין לה ממעות ארץ ישראל ומקולי כתובה שנו כאן ורשב"ג סבר כתובה דאורייתא ודיינו כבע"ח דאזלינן בתר שיעבודא ונותן לה ממעות קפודקיא שהם יפים משל ארץ ישראל (מז) ותמיהא לי הירושלמי דקאמר הדה אמר' מטבע ארץ ישראל יפה מכל האומות מסייע ליה למ"ד כתובת אשה מן התורה רשב"ג אומר מדברי סופרים . (מח) ת"ר המוציא שטר חוב על חבירו כתוב בבבל מגבהו ממעות בבל אף על פי שהוציאו בארץ ישראל מה שאין כן בכתובה שאם נשא אשה בבבל וגירשה בארץ ישראל נותן ממעות ארץ ישראל להקל ורוקא שאין בו שום מטבע (מט) ובתב הרב הבבלי אם זה טען מטבע פלונית חשוב וזה אומר לא כי אלא פחות היה שוה נשבע ונוטל (נ) ולא בריר לן מעמא ולאפוקי מרשב"ג דאמר כתובה דאורייתא קמ"ל דרבנן וכן הלכה ומסתברא (נא) מדקי"ל כתובת אשה בזיבורית ש"מ (נב) כתובת אשה דרבנן ותנאי ב"ד כפרקובה וכתובת בניו דכרין כדקתני במתניתין לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה כפני שהוא תנאי ב"ד וכולהו נמי תנאי ב"ד גינהו ולאו דאורייתא (נג) כראמרינן . מאי טעמא תקינו רבנן כתובה כדי שלא תחא קלה בעיניו להוציאה ש"מ תקנתא דרבנן היא (נד) כתקנת שמעון בן שטח (נה) ופסקי רבוותא שהוא כסף מדינה שהוא שמינית של צורי וד' דינרין של תורה ארבעים אונקיות וחצי של כסף לחשבון הגאונים והשמינית היא כתובה שלנו כיצד דינר שהוא רביעית שלנו שוה למשקל דינר זהב חשוב של ערביים שקורין מראבוטין שראוינד והזהב שאינו חשוב כל כך משקלו ב' ארנויץ ורובע והארנויץ משקלו פשוט וחצי מעשרים פשוטים באונקיא הוסיף עליו שתות שהזהב מראבוטין מוסיף על הזהוב אחרינא שתות והן כ"א של כ' באונקיא לכ' זהובין שהן בה' סלעים והן ארבע אונקיאות ופשוט (נו) מכ' פשוטין באונקיא וד' דינרים של תורה מ' אונקיאות וחצי והשמינית היא של דבריהן ומס' אפילו מאן דאמר בתובה דרבנן מטבע היוצא גובה לה דעד כאן לא פליגי רשב"ג ורבנן אלא בנשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל דמר אזיל בתר שיעבודא בין לקולא בין לחומרא ומר אזיל בתר גוביינא ובתר שיעבודא לקולא (נז) אבל לכ"ע נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקיא דברי הכל היא דאי לרשב"ג למה לי השתא נשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות קפודקיא כ"ש גירשה בקפודקיא . אלא ודאי לרבנן איצטריך וש"מ מטבע היוצא נותן לה (נח) והילכך מאתן זוזי דכתיבן אכתובה דינן כתוספת שבה וכן מנהג זקנים שכותבין ד' מאות דינרין נדוניא וד' מאות תוספת ומאתן זוזי שהן אלף דינרין ומנהגן לפרוע (נט) ג' מאות ול"ג דינר לחשבון שליש (ס) ש"מ דמאתן זוזי דינן כתו' שהוא מטבע היוצא . (סא) ירושל' הדה מסייעא למ"ד מטבע היוצא (סב) וגרסינן בפרק קמא בתולה גובה מאתים וכו' רב הונא בשם שמואל בשקל הקדש רבי בא בר בונא חמש סלעים של בן במנה צרי שלשים של עבר וכו' ולא תנא כתובת אשה עמהן אמר רבי בון כלום למדו כתובת אשה אלא מאונס ומפתה מכיון דתנא האונס והמפתה במאן דתנא כתובת אשה עמהן עד כדין כתובת בתולה אלמנה מנין אר"ח דיש לאלמנה שתטול מחצית בתולה (סג) אמר ר' חייא אפי' כתבו כתובת אשה עמהן לית כל אילין רבנן פליגין ר' חינו' ור' יונתן תרוייהו אמרין מטבע יוצא ר' יהושע בן לוי אמר מטבע היוצא ר' יעקב בר אחא ר' אמי ורש לקיש בשם ר' יודן נשיא מטבע היוצא וכו' עד אסריגן בשם ר' הונא במקום שאין כותבין שטר כתובה אבל במקום שכותבין מאי דמסקאן היא

שער החדש

מדומר דיש מוכח עין בכסר יעו"ם מכל רש"י כתן בסמם מזה וכ' דתין מוכח עין בכסר מדם יעו"ם היעיב : (לג) ומלכתא בין הכיר בה בין לא סכיר בה מנה דקי"ל כרבנן . שם בכתובות י"ח כ' ותסקה כן מליבי דכבת יעו"ם היעיב : (לד) מבל כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה לאו כלום . שם י"ב ח' ועיי' בבת"ם שם ס' כ"ד ועיי' מהט"ז סי' ס"ו סעי' ס : (לה) בתולה מלמנה גרושה וחלוצה מן הנשואין בכתובתן מנה ואין להן טענת בתולים (לו) ירושלמי איזו היא בתולה מן הנישואין כל שכנסה לחופה ועדים מעידין אותה שלא נבעלה . (לז) גיורת השביוה והשפחה שנתגיירו ושנפדו ושנשתחררו יתירות על שלשה שנים ויום אחד כתובתן מנה : (לח) בפרק שני האשה שנתארמלה או נתגרשה היא אומרת בתולה נישאתי והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצתה בהינומה וראשה פרוע כתובתה מאתים (לט) ושמא דאיכא עדים הא ליכא עדים בעל מהימן. (מ) ירושלמי כל עמא מודו שהוא חייב מנה והא כתובעת מנה אחר . המוציא מחבירו עליו הראיה (מא) ת"ר אבדה כתובתה הטמינה כתובתה נשרפה כתובתה רקדו לפניה שחקו לפניה העבירו לפניה בום של בשורות או מפה של בתולים אם יש עדים באחת מכל אלו כתובתה מאתים ולא היישינן דילמא מפקא לכתובתה וגביא בה דקי"ל כרבי אבהו דאמר כותבין שובר (מב) כדפסקינן בשובר : (מג) גרסי' בפ' נערה שנתפתתה לא כתב לה כתובה גובה מאתים ואלמנה מנה (מד) מפני שאין (מה) תנאי ב"ד כפי שני דיניי גזירות נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקיא נותן לה ממעות ארץ ישראל נשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות ארץ ישראל (מו) רשב"ג אומר ממעות קפודקיא נשא אשה בקפודקיא ת"ק סבר כתובה דרבנן ואזלינא בתר שיעבודא ובתר גוביינא לקולא ונותנין לה ממעות ארץ ישראל ומקולי כתובה שנו כאן ורשב"ג סבר כתובה דאורייתא ודיינו כבע"ח דאזלינן בתר שיעבודא ונותן לה ממעות קפודקיא שהם יפים משל ארץ ישראל (מז) ותמיהא לי הירושלמי דקאמר הדה אמר' מטבע ארץ ישראל יפה מכל האומות מסייע ליה למ"ד כתובת אשה מן התורה רשב"ג אומר מדברי סופרים . (מח) ת"ר המוציא שטר חוב על חבירו כתוב בבבל מגבהו ממעות בבל אף על פי שהוציאו בארץ ישראל מה שאין כן בכתובה שאם נשא אשה בבבל וגירשה בארץ ישראל נותן ממעות ארץ ישראל להקל ורוקא שאין בו שום מטבע (מט) ובתב הרב הבבלי אם זה טען מטבע פלונית חשוב וזה אומר לא כי אלא פחות היה שוה נשבע ונוטל (נ) ולא בריר לן מעמא ולאפוקי מרשב"ג דאמר כתובה דאורייתא קמ"ל דרבנן וכן הלכה ומסתברא (נא) מדקי"ל כתובת אשה בזיבורית ש"מ (נב) כתובת אשה דרבנן ותנאי ב"ד כפרקובה וכתובת

היא

בניו דכרין כדקתני במתניתין לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה כפני שהוא תנאי ב"ד וכולהו נמי תנאי ב"ד גינהו ולאו דאורייתא (נג) כראמרינן . מאי טעמא תקינו רבנן כתובה כדי שלא תחא קלה בעיניו להוציאה ש"מ תקנתא דרבנן היא (נד) כתקנת שמעון בן שטח (נה) ופסקי רבוותא שהוא כסף מדינה שהוא שמינית של צורי וד' דינרין של תורה ארבעים אונקיות וחצי של כסף לחשבון הגאונים והשמינית היא כתובה שלנו כיצד דינר שהוא רביעית שלנו שוה למשקל דינר זהב חשוב של ערביים שקורין מראבוטין שראוינד והזהב שאינו חשוב כל כך משקלו ב' ארנויץ ורובע והארנויץ משקלו פשוט וחצי מעשרים פשוטים באונקיא הוסיף עליו שתות שהזהב מראבוטין מוסיף על הזהוב אחרינא שתות והן כ"א של כ' באונקיא לכ' זהובין שהן בה' סלעים והן ארבע אונקיאות ופשוט (נו) מכ' פשוטין באונקיא וד' דינרים של תורה מ' אונקיאות וחצי והשמינית היא של דבריהן ומס' אפילו מאן דאמר בתובה דרבנן מטבע היוצא גובה לה דעד כאן לא פליגי רשב"ג ורבנן אלא בנשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל דמר אזיל בתר שיעבודא בין לקולא בין לחומרא ומר אזיל בתר גוביינא ובתר שיעבודא לקולא (נז) אבל לכ"ע נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקיא דברי הכל היא דאי לרשב"ג למה לי השתא נשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות קפודקיא כ"ש גירשה בקפודקיא . אלא ודאי לרבנן איצטריך וש"מ מטבע היוצא נותן לה (נח) והילכך מאתן זוזי דכתיבן אכתובה דינן כתוספת שבה וכן מנהג זקנים שכותבין ד' מאות דינרין נדוניא וד' מאות תוספת ומאתן זוזי שהן אלף דינרין ומנהגן לפרוע (נט) ג' מאות ול"ג דינר לחשבון שליש (ס) ש"מ דמאתן זוזי דינן כתו' שהוא מטבע היוצא . (סא) ירושל' הדה מסייעא למ"ד מטבע היוצא (סב) וגרסינן בפרק קמא בתולה גובה מאתים וכו' רב הונא בשם שמואל בשקל הקדש רבי בא בר בונא חמש סלעים של בן במנה צרי שלשים של עבר וכו' ולא תנא כתובת אשה עמהן אמר רבי בון כלום למדו כתובת אשה אלא מאונס ומפתה מכיון דתנא האונס והמפתה במאן דתנא כתובת אשה עמהן עד כדין כתובת בתולה אלמנה מנין אר"ח דיש לאלמנה שתטול מחצית בתולה (סג) אמר ר' חייא אפי' כתבו כתובת אשה עמהן לית כל אילין רבנן פליגין ר' חינו' ור' יונתן תרוייהו אמרין מטבע יוצא ר' יהושע בן לוי אמר מטבע היוצא ר' יעקב בר אחא ר' אמי ורש לקיש בשם ר' יודן נשיא מטבע היוצא וכו' עד אסריגן בשם ר' הונא במקום שאין כותבין שטר כתובה אבל במקום שכותבין מאי דמסקאן

שם מס"כ בכסר בעכ"ם שכר כ"ד יעו"ם : (נ) ולא בכוד לן מעמא • מעמ"כ בכתובה מדכיב יעו"ם היעיב : (לג) ומלכתא בין הכיר בה בין לא סכיר בה מנה דקי"ל כרבנן . שם בכתובות י"ח כ' ותסקה כן מליבי דכבת יעו"ם היעיב : (לד) מבל כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה לאו כלום . שם י"ב ח' ועיי' בבת"ם שם ס' כ"ד ועיי' מהט"ז סי' ס"ו סעי' ס : (לה) בתולה מלמנה גרושה וחלוצה מן הנשואין בכתובתן מנה ואין להן טענת בתולים (לו) ירושלמי איזו היא בתולה מן הנישואין כל שכנסה לחופה ועדים מעידין אותה שלא נבעלה . (לז) גיורת השביוה והשפחה שנתגיירו ושנפדו ושנשתחררו יתירות על שלשה שנים ויום אחד כתובתן מנה : (לח) בפרק שני האשה שנתארמלה או נתגרשה היא אומרת בתולה נישאתי והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצתה בהינומה וראשה פרוע כתובתה מאתים (לט) ושמא דאיכא עדים הא ליכא עדים בעל מהימן. (מ) ירושלמי כל עמא מודו שהוא חייב מנה והא כתובעת מנה אחר . המוציא מחבירו עליו הראיה (מא) ת"ר אבדה כתובתה הטמינה כתובתה נשרפה כתובתה רקדו לפניה שחקו לפניה העבירו לפניה בום של בשורות או מפה של בתולים אם יש עדים באחת מכל אלו כתובתה מאתים ולא היישינן דילמא מפקא לכתובתה וגביא בה דקי"ל כרבי אבהו דאמר כותבין שובר (מב) כדפסקינן בשובר : (מג) גרסי' בפ' נערה שנתפתתה לא כתב לה כתובה גובה מאתים ואלמנה מנה (מד) מפני שאין (מה) תנאי ב"ד כפי שני דיניי גזירות נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקיא נותן לה ממעות ארץ ישראל נשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות ארץ ישראל (מו) רשב"ג אומר ממעות קפודקיא נשא אשה בקפודקיא ת"ק סבר כתובה דרבנן ואזלינא בתר שיעבודא ובתר גוביינא לקולא ונותנין לה ממעות ארץ ישראל ומקולי כתובה שנו כאן ורשב"ג סבר כתובה דאורייתא ודיינו כבע"ח דאזלינן בתר שיעבודא ונותן לה ממעות קפודקיא שהם יפים משל ארץ ישראל (מז) ותמיהא לי הירושלמי דקאמר הדה אמר' מטבע ארץ ישראל יפה מכל האומות מסייע ליה למ"ד כתובת אשה מן התורה רשב"ג אומר מדברי סופרים . (מח) ת"ר המוציא שטר חוב על חבירו כתוב בבבל מגבהו ממעות בבל אף על פי שהוציאו בארץ ישראל מה שאין כן בכתובה שאם נשא אשה בבבל וגירשה בארץ ישראל נותן ממעות ארץ ישראל להקל ורוקא שאין בו שום מטבע (מט) ובתב הרב הבבלי אם זה טען מטבע פלונית חשוב וזה אומר לא כי אלא פחות היה שוה נשבע ונוטל (נ) ולא בריר לן מעמא ולאפוקי מרשב"ג דאמר כתובה דאורייתא קמ"ל דרבנן וכן הלכה ומסתברא (נא) מדקי"ל כתובת אשה בזיבורית ש"מ (נב) כתובת אשה דרבנן ותנאי ב"ד כפרקובה וכתובת

היא גביא ואע"ג דאמרי' של דבריהן כסף סדינה (כד) ה"מ שאמר כסף או סלע אבל בכתובה לא הזכירו לא כסף ולא סלע ולא זוזי אלא בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה ואין זה כסף דבריהם אלא תקנה היא שהתקינו שלא תהא קלה בעיניו להוציאה והמילו עליו חוב מאתים מלוה תקילו בכתובה ממלוה. והא דנהיגי למיכתב מאתן זוזי דחזו ליכי מדאוריית' משום חיזוק נהגו דלא לימרו כסף דבריהן הוא א"נ רווחא דמילתא כתבי כי זיכי דכתבי שופרי אחריני לעשותה כדין מלוה כרשב"ג דאמר כתובה דאורייתא ואינה כשל תורה דהא כסף האמור בתורה הוא כסף צורי ואם כן כתובה בשקל הקודש הוא ומאתים דינרין הן ס' אונקיאות וחצי והא רשב"ג קאמר אם נישאת בא"י וגירשה בא"י נותן לה ממעות א"י נשא בקפודקיא וגירשה בקפודקיא נותן לה ממעות קפודקי' ש"מ דמ"ד מן התורה אינה מן התור' ממש ומ"ד מדברי סופרים אינה מדברי סופרים ממש אלא דאורייתא היא ומחמירינן ומדרבנן היא ומקילינן והילכך נהגו והחמירו. וכתבו דחזו ליכי מדאורייתא להחמיר ולא להקל שלא יהיו בנות ישראל כהפקר אבל בבבל וסביבותיה נהגו לכתוב דחזו ליכי. ואין כותבין כדאורייתא (סה) וגרסינן בתוספתא תני רשב"ג אומר (סו) כתובת אשה בעל חוב במקום הנישואין חמש כלעים של בן שלשים של עבד ושל אונס ושל מפתה ומאה של מוציא שם רע כולן אע"פ שהוציא בבבל גובה כסף א"י (סז) כסף שדיברו הכבים בבל מקום זהו צורי וזהו ירושלמי ש"מ דרשב"ג דאמר דכבי"א ליה כתובה דאורייתא אינו בכסף האמור בתורה טמש (סח) אלא בשל תורה (סט) וזה מנהג ספרדי שכותבין בכתובותיהן עשרים וחמש זוזי (ע) או לאלמנה שנים עשר דינרים ומי שרעתו קלה נושא אשה וכותב לה כתובה ועומד עמה שנה או שנתים ומגרשה ונותן לה כתובתה ונמצא בנות ישראל כהפקר והילכך מנהגנו להחמיר ואין לשנות המנהג וכיון שנהגו לחדש (עא) לכתוב דקנית וראקני. אין לשנות. דלישנא דגמרא הוא דקנאי ודקנינא. כדאיתא בפרק האשה וכל המשנה אין רוח חכמים נוחה הימנו (עב) גרסינן בפ' המקבל רבי יוסי היה דורש לשון הדיוט דתניא רבי יוסי אומר מקום שנהגו לעשות כתובה טלה גובה מלוה לכפול גובה מחצה נהרבלאי גבו תילת' והאידנא נמי איכא דעבדי לה מלוה (עג) וגובה החתן מן האב ובמה שגובה כותב בכתובה ועושה אותה מלוה וכותב בלא פרעת (עד) ואנן נהיגינן וגובה החתן שליש מן האב ולכל מאה שגובה החתן שלש מאות לכבוד וכל מה שכתב בכתובה (עה) הן נכסים צאן ברזל ואם מתו או פיחתו פיחתו לו (עו) ואפי' בכחישה וביתרות דכי. כדדייק רב אלפס מהיא דכהן ששם פרה מישראל ואם הותירו והוקירו הוקרו לו (עז) וכל שכן אם הוציא בהן הוצאות. ששמין לו וידו על העליונה ודוקא נכסי צאן ברזל אבל הוציא הוצאות על נכסי מלוג לא (עח) כדתנן הוציא הדבה ואבל קימעא מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואפי' גרוגר' אחת (עט) והוא שאכלי' דרך בבוד איכא מ"ד כאיסרואיכא מ"ד כדינר עבד רב יהודא עובדא בחבילי זמורות וכן הילכתא. אבל המוציא על נכסי אשתו קטנה כמוציא על נכסי אחר דכי (פ) וכתב רבינו אבן מג"ש ישבע כמה הוציא ויטול כדין היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות. לא דייק לן דהא ברשות הוא (פא) ומסתברא כפירו' דרבנן דאמרי שמין לו וידו על העליונה (פב) והנ"מ דאביל מפירא אבל לא אביל מפירא אפילו אביל מקרנא ישבע כמה הוציא ויטול (פג) פיר' רבינו אפרים האי דלא תני לה גבי נשבעין ונושלין בשבועה דלא דמו דהתם לא תני בכולהו (פד) אלא בטענת בריא ובריא אבל בריא ושבא הוא (פה) ושמעינן מיהא דכל היכא דהאי ידע והאי לא ידע ועשה ברשות נשבע ונוטל (פו) ודוקא שבח כנגד הוצאה. אבל הוצאה יתירה על השבח. אין לו אלא הוצאה שיעור שבח ובשבועה (פח) ומסתברא לן כל דהא לא אקני ליה אלא אדעתא דפירי ולא אבל ליתה אלא גבי אלמנה דשמין מה שעליה אבל הבא לא (פט) דאי לא תימא הכי באלמנה נמי ניתא כי האי מעמא (צ) אלא כיון דמודרת ברינא דגמרא אפי' עיקר כתובה לית לה לא משבעינן ליה לבעל (צא) דתקנתא לתקנתא היא והיכא שהשבח כנגד הוצאה נוטל שלא בשבועה (צב) אי נמי איכא למיטר דינא דמודרת ברינא דגרושה דיינינן לה כתקנתא דתקון בסתיבתא (צג) ובעל שהוריד אריסין תחתיו חזינן אי בעל ארים הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו להו כולהו ואי לא ארעא לאריסי קיימא (צד) ובעל שמכר קרקע לפירות לא עשה ולא כלום משום רווח ביתא ברבא (צה) ולשמא

תכסיף

שער החדש

כ"ל: (סד) ה"מ שמחל כסף או סלע כו' עיי' תוס' ב"ק ל"ג ב' בד"ה ואל דבריכם כו' ובכתובות כ' ב' בד"ה כל כסף כו' ועמ"ש (ומש"כ שלא דמוריימא מחמירינן ילמד דכתן מקילין כו' (ול"ל לשם בקפודקיא וגיכסה בפ"י: (סה) וגרסינן בתוספתא תני רבב"ג תומר כו' כ"ה בתוספתא שלמי כתובות: (סו) כתובת שפה ובע"מ במקום שכשופין חמש סלעים כו' כ"ל ומקום הנישואין קאי על כתובת שפה ומיהו דנפ"מ הוא במקום שלוקח: (סז) כסף שדברו בבל מקום זהו צורי וזהו ירושלמי ש"מ דרשב"ג דאמר דכבי"א ליה כתובה דאורייתא אינו בכסף האמור בתורה טמש כ"ל: (סח) וזה מנהג ספרדי שכותבין בכתובותיהן עשרים וחמש זוזי כו' משום דכסף סופקין כדאמרי' בכתובות דלעיל תוס' ב"ה דכתובה היא כסף מדינה שמיהא על צורי: (ע) או לאלמנה שנים עשר זוז ומי שרעתו כו' כ"ל: (עא) לכתוב דקנאי ודקנינא מן לשון דלקנות דגמ' הוא דקנאי ודקנינא כדאי' ב' המקבל כו' כ"ל כתובות פ"ב ב': (עב) גרסינן בפ' המקבל ר' יוסי היה דורש לשון הדיוט כו' ב"מ ק"ד ב': (עג) וגובה החתן מן האב וכמה שגובה כותב בכתובה כו' כ"ל ועיי' תוס"ז ס"ו סעי' י"ח: (עד) ואנן נהיגינן דגובה החתן שליש מן האב ולכל מאה שגובה החתן כותבין שלש מאות לכבוד כ"ל: (עה) הן נכסים צאן ברזל ואם מתו או פיחתו פיחתו לו. יבמות ס"ו ח': (עו) ואפי' בכחישה ויתירות דמי כדדייק רב אלפס כו' שם בכ"מ דיבמות ובגמ"ש שם סי' ג' ועיי' סי' ס"ה סעי' ב' ובסי' פ"ח סעי' ב' ועיי' לעיל ה' תכותיקי לוח פ"ד: (עז) וכ"ש אם הוציא בהן הוצאות שמשין לו וידו על העליונה כו'. עיין בריב"ף ובמ"ש בכתובות סי' פ' יעו"כ כיטיב: (עח) כדתנן הוציא הדבה מלכל קימעא כו' כתובות פ"ח ב': (עט) והוא שאכלי' דרך כבוד מכי מחל מלוה קרקע לפירות לא עשה ולא כלום משום רווח ביתא ברבא ובעל שמכר קרקע לפירות לא עשה כו' סי' ג' ועיי' סי' ס"ה סעי' ב' ובסי' פ"ח סעי' ב' ועיי' לעיל ה' תכותיקי לוח פ"ד: (פ) וכ' רבינו אבן מגמ"ש יטעון כמה הוציא ויטול כדין היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות ולא דייק לן דהא ברשות הוא (פא) ומסתברא כפירו' דרבנן דאמרי שמין לו וידו על העליונה (פב) והנ"מ דאביל מפירא אבל לא אביל מפירא אפילו אביל מקרנא ישבע כמה הוציא ויטול (פג) פיר' רבינו אפרים האי דלא תני לה גבי נשבעין ונושלין בשבועה דלא דמו דהתם לא תני בכולהו (פד) אלא בטענת בריא ובריא אבל בריא ושבא הוא (פה) ושמעינן מיהא דכל היכא דהאי ידע והאי לא ידע ועשה ברשות נשבע ונוטל (פו) ודוקא שבח כנגד הוצאה. אבל הוצאה יתירה על השבח. אין לו אלא הוצאה שיעור שבח ובשבועה (פח) ומסתברא לן כל דהא לא אקני ליה אלא אדעתא דפירי ולא אבל ליתה אלא גבי אלמנה דשמין מה שעליה אבל הבא לא (פט) דאי לא תימא הכי באלמנה נמי ניתא כי האי מעמא (צ) אלא כיון דמודרת ברינא דגמרא אפי' עיקר כתובה לית לה לא משבעינן ליה לבעל (צא) דתקנתא לתקנתא היא והיכא שהשבח כנגד הוצאה נוטל שלא בשבועה (צב) אי נמי איכא למיטר דינא דמודרת ברינא דגרושה דיינינן לה כתקנתא דתקון בסתיבתא (צג) ובעל שהוריד אריסין תחתיו חזינן אי בעל ארים הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו להו כולהו ואי לא ארעא לאריסי קיימא (צד) ובעל שמכר קרקע לפירות לא עשה ולא כלום משום רווח ביתא ברבא (צה) ולשמא מכסיף (עו) ואפי' בכחישה וביתרות דכי. כדדייק רב אלפס מהיא דכהן ששם פרה מישראל ואם הותירו והוקירו הוקרו לו (עז) וכל שכן אם הוציא בהן הוצאות. ששמין לו וידו על העליונה ודוקא נכסי צאן ברזל אבל הוציא הוצאות על נכסי מלוג לא (עח) כדתנן הוציא הדבה ואבל קימעא מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואפי' גרוגר' אחת (עט) והוא שאכלי' דרך בבוד איכא מ"ד כאיסרואיכא מ"ד כדינר עבד רב יהודא עובדא בחבילי זמורות וכן הילכתא. אבל המוציא על נכסי אשתו קטנה כמוציא על נכסי אחר דכי (פ) וכתב רבינו אבן מג"ש ישבע כמה הוציא ויטול כדין היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות. לא דייק לן דהא ברשות הוא (פא) ומסתברא כפירו' דרבנן דאמרי שמין לו וידו על העליונה (פב) והנ"מ דאביל מפירא אבל לא אביל מפירא אפילו אביל מקרנא ישבע כמה הוציא ויטול (פג) פיר' רבינו אפרים האי דלא תני לה גבי נשבעין ונושלין בשבועה דלא דמו דהתם לא תני בכולהו (פד) אלא בטענת בריא ובריא אבל בריא ושבא הוא (פה) ושמעינן מיהא דכל היכא דהאי ידע והאי לא ידע ועשה ברשות נשבע ונוטל (פו) ודוקא שבח כנגד הוצאה. אבל הוצאה יתירה על השבח. אין לו אלא הוצאה שיעור שבח ובשבועה (פח) ומסתברא לן כל דהא לא אקני ליה אלא אדעתא דפירי ולא אבל ליתה אלא גבי אלמנה דשמין מה שעליה אבל הבא לא (פט) דאי לא תימא הכי באלמנה נמי ניתא כי האי מעמא (צ) אלא כיון דמודרת ברינא דגמרא אפי' עיקר כתובה לית לה לא משבעינן ליה לבעל (צא) דתקנתא לתקנתא היא והיכא שהשבח כנגד הוצאה נוטל שלא בשבועה (צב) אי נמי איכא למיטר דינא דמודרת ברינא דגרושה דיינינן לה כתקנתא דתקון בסתיבתא (צג) ובעל שהוריד אריסין תחתיו חזינן אי בעל ארים הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו להו כולהו ואי לא ארעא לאריסי קיימא (צד) ובעל שמכר קרקע לפירות לא עשה ולא כלום משום רווח ביתא ברבא (צה) ולשמא

תכסיף לא חיישינן וכן הילכתא (צו) וכתב רבי׳ אפרים דנכסי צאן ברזל לא מיחייב בסתמא באחריותן ער דשיימינהו עליה בדמים קצובין . דגרסינן ביבמות בפרק אלמנה . עלה דמתניתין אם פיתחו פיתחו לו ואם הותירו הותירו לו הא לא דמיא אלא למיפא דתנן בהן ששם פרה מישראל מאכילה כרשיני ותרומה . ומדההיא בשומא הא נמי בשומא . ומיהו הני מילי בסתמא אבל קיבל עליה אחריות בנכסי צאן ברזל בפירוש אע״ג דלא שיימינהו עליה מיחייב באחריות כדשון ההיא שעתא דקביל עליה אחריות (צז) דגמרי׳ לה מהוזיה דגרסינן מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא . ואי כתוב בה אחריות אית בה משום דינא דבר מצרא וקא פריש גאון (צח) בתר דמכרזינן עליה ושוימינן לה על בעל חוב כתבינן למיקבל מרפא דכי הוו ליה זוזי לנותן שקיל מיניה מקבל מתנה כי היכי דשיימינן ליה לבעל חוב אלמא אף ע״ג דקביל עליה אחריות סתמא מיחייב בה (צט) ולא איתברר לן פירושא דילית דבסתמא לאו נכסי צאן ברזל נינהו ואי כתבינהו בכתובה בסתמא אע״ג דלית בה אחריות כמאן דכתב ביה דמי והדרי בעינייהו אע״ג דלא שיימינהו ודמי לכהן ששם פרה מישראל דהדרא בעינה . ומנהג נורבנ״א וארלדי (ק) לגבות מבני חרי שלים בלא שבוע׳ לאלמנה אבל לגרושה גובה את הכל (קא) אע״ג דקיי״ל אי מכפל לא מיקנא ואי מיקנא לא מיכפל והיכא דאיכא קנין גבי כוליה הני מילי דפרש בשעת קנין אבל הבא אע״ג דאיכא קנין לאו משום דגבי כוליה הוא דקנינא אלא משום דלא ליהוי כקולי דכתובה (קב) בראמרינן בבמה דוכתי מקולי כתובה שנו כאן (קג) וכגון מחלקת בפניה והיא שותקת . כך אמר רבינו יעקב זצ״ל ואי נמי לאחריות ממלטלין ולמיגבא משפר ניכסי ומסתברא (קד) דאע״ג דמנהגא בלא שבועה . ואי חשיד להחרים סתם לא פקע מיניה . ובתשובות תקינו רבנן לרביע שליש ומחצה בלא שבועה . וב״ר כותבין איגרות נידוי וסנדין עליה ל׳ יום בבית הכנסת שתודה מה שתפשה מכתובתה (קה) ומסתברא לאשה הנושאת ונותנת בתוך הבית לא פקע מינה ומנכסים משועבדין נמי לא גביא אלא בשבועה (קו) ומי שכותב בלא פחת כותב בלא חרם ולא שבועה וגילגול שבועה בין מסני בין מיורשי (קו) וכבר פירשתי ענין נאמנות במאמר עשירי (קח) והפוגמת כתובתה בשטר חוב (קט) גרסינן בפרק נערה שנתפתתה כתבה לו כסות וכלים (קי) שיבואו לה מבית אביה לבית בעלה ומת לא זכה הבעל בדברים הללו (קיא) משום ר׳ נתן אמרו זכה כר׳ אלעזר . ומאן דאמר לא זכה עד כאן לא קאמר ר׳ אלעזר בן עזריה אלא מדידיה לדידיה שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה אבל מדידה לדידיה אפי׳ ר׳ אלעזר בן עזריה מודה דמשום איחתוני . והא איתהתני להו (קיב) ובעל מתיבות ור״ח פסקי כתנא קמא (קיג) ויהבי טעמא דשמעתא כרבי אלעזר בן עזריה אזלא . והא ליתה דמילתא דרבי נתן אף לר׳ אלעזר בן עזריה אתיא כדמפ׳ דמדידה לדידיה אף ר׳ אלעזר בן עזריה מודה . ובסתברא כר׳ נתן דר׳ נתן דיינא הוא ואע״ג דיחיד אצל רבים הוא . בטעמא שכתב הנגיד דיהיב מעמא ואמר דאיכא למיסר דהלכה כמותו דהא דיינא הוא וצ״ע (קיד) ותמהתי על רב אלפס דלא אייתי לה כלל .

(קטו) והא דגרסי׳ בהפוסק מעות לחתנו ומת התנו (קטז) בירושלמי מפרש פוסק הוא על מנת לכנום אפי׳ לר׳ נתן היא דהתם לחתנו פסק ומת חתנו ואינו יכול לכנום . אבל הבא אע״ג דמתה היא הא קאי חתנו ואיתתן ביה . ודוקא שכתב לו בשעת אירוסין דמשום איחתוני הוא אבל נדוניא שפסק שלא בשעת אירוסין אין הבעל יורש אלא משעה שמסר האב לשלוחי הבעל (קיז) כדתניא הלך האב עם שלוחי הבעל או שהיתה לה חצר בדרך ונכנסה עמו ללון אע״פ שכתובתה בבית בעלה ומתה אביה יורשה מסר האב לשלוחי הבעל או שהיתה לו הצר בדרך ונכנס עמה וכו׳ . (קיח) וב׳ זקינו היכא שנישאת ומתה בלא בנים שהאב זוכה בכל מה שנתן לחתן אלא מה שהוציא הוציא ומה שהוא בעין נובה היסנו . ומסתברא דמנהגא הוה למיכתב בכתובה . (קיט) כדגרסי׳ בירושלמי אילין דכתבי אי מיתא בלא בני תיהדר פורנא לבי נשא תנאי סטון הוא וקיים ושום דלא מקדמי פורעניתא לנפשיהו אמרו אע״ג דלא כתב כמאן דכתב דמי וזה המנהג פשוט בינינו דקיימא לן בבתובה הכל כמנהג המדינה (קכ) ורבינו יעקב כתב דפלוגתא דרבי נתן ותנא קמא בנישא׳ (קכא) דאמתני׳ דקתני נישאת יתר עליו הבעל קאי וסבירא לן כתנא קמא דר׳ נתן דאמר לא זכה דסבירא ליה (קכב) כי׳ אלעזר בן עזריה דאמר שלא כתב לה אלא על מנת שתנבינה ממנו דאזלינן בתר אומדנא דהאב לא נתן לה אלא כדי שירשו בניה כתובתה הכין פ׳ דרבינו יעקב מיהו רבינו יעקב דיקדק מדקאמר שיבוא עמה מבית אביה לבית בעלה ש״מ לאחר שנישאת הוא ואיתתוני לא שייך אלא בנישואין דאי אירוסין איקרובי הוה ליה למיסר (קכג) מיהו רבינו יעקב לא אמר לא בנדוניא שלא נבה חתנו וצ״ע (קכד) מיהו קשיא ברייתא דקתני אעפ״י שכתובתה בבית אביה מתה בעלה יורשה דמשמע כר׳ נתן וליכא לאוקומה אלא בארוסה דכתב לה בשעת אירוסין ומשום איחתוני אבל נתן לה אביה נדוניא קודם נישואין ולא בשעת אירוסין דברי הכל אביה יורשה כדקתני ברישא דברייתא (קכה) ובתובת שבויה ובתובת אשה שגירשה בעלה שתיהן שוות (קכו) כדתנן המגרש את אשתו והחזירה

שער החדש

זוזי ועבד בהן מיסקא ס״ד יטו״ם סימיג בס״ם ועיי׳ בכי׳ פ״ה סעי׳ י״ח י״ט יטו״ם : (צו) וכ׳ רבינו מאיר דגל״כ לא מחייב בסתמא בשמכריון כו׳ עיי׳ כי׳ פ״ה סעי׳ ג׳ ; (צז) דגמרינן לה מהזיה דגרסי׳ מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא סי׳ ס״ח ס״ק ג׳ : (צח) כתב המכרזינן עליו וכיימינן לה לבע״ח כתבינן למקבל מירפא דכי הוו ליה זוזי לנותן שקיל : (צט) ולא מתברר לן פירושא דילי׳ דבסתמא לאו נכסי צאן ברזל נינהו ואי כתבינהו בכתובה בסתמא כו׳ ל״ל הוא פליג על רבינו מאיר ום״ל דדוקא מת מכוסף בסתמא ולא כתבינהו בכתובה אז לא הוו ליה לאן ברזל אבל אי כתבינהו בכתובה אע״ג דמת מיקרו נ״כ . והלכתן קמוש . ועיי׳ בחי׳ הרשב״א ברכ״י דיבמות שהסכים לרבינו מאיר ועיי״ש ס״ק ג׳ : (ק) לגבות מבני חרי שלים בלא שבועה לאלמנה כו׳ עיי׳ לעיל אות ג״פ ולקמן בסי׳ קיג בלא שבועה דמיכסף מיכסף ל״ה : (קא) אע״ג דקיי״ל אי מכפל לא מיקנא כו׳ ב״מ ק״ד ב׳ : (קב) כדאמרינן בבמה דוכתי מקולי כתובה שנו כאן . כתובות ק״ו ב׳ ב״ב קל״ב ב׳ בכורות ל״ב ב׳ : (קג) וכגון מחלק לפניה והיא שותקת כו׳ כ״ל ב״ב קל״ב ב׳ : (קד) דאע״ג דמתנה בלא שבועה מי נמי להחרים סתם כו׳ כ״ל ר״ן הרשות ביד יורש להחרים סתם : (קה) ומסתברא בסתם הנושאת ונותנת בתוך הבית לא פקע מינה כו׳ ל״ל סתם יין ב״ק בתוך הבית לא נפקרא מסבופה כלל : (קו) ומי שכותב בלא פחת כותב בלא חרם ולא שבועה כו׳ ל״ל מי שכותב בלא פחת כותב בלא חרם ובלא שבועה ופ״ה דאלמנה נאמנת לומר לא כתב לי כלום ולא קבלה עליה כלום ולא שבועה ולא חרם ולא פחת ולא גילגול שבועה ולא מסני בין מיורשי בין מיורשי מיורשי ולא מיורשי מיורשי מיורשי

זהחזירה (קכו) על מנת כתובה ראשונה החזירה וכן שבויה וכתב גאון שלא נקרעה כתובתה ולא נבתה אותה אבל נקרעה או איבדה אותה או גבתה אותה כותבין לה בתובה מנה בבעולת:

כתב כנוסתא דילן

דבנוסתא דילן בסוף זוזי (א) מאתן דחזו ליכי מדאורייתא ובאלמנה מנה דחזו ליכי טרדבן. (ב) וכתובה דמירכסא איכא ט"ד כתבי זמן סהשתא בדכתב בשטרא דמירכסא דילמא נירשה ואתפסה צררי והשתא מהדר לה ואתי למיטרף לקוחות שלא כדין ואיכא כ"ד כיון דאיכא סהדי דאיתתיה הות וידיעא למהדי זימנא קדמאה כתבי מההוא זימנא ומסתברי הכי דאי ידיעא זימנא למהדי כתבי ההוא זימנא ואי לא מחזי כשקרא (ג) ואיתשיל קמי רבינו אלפס בענין מוחלת כתובתה ושדר מוחלה שדיברו חכמים אינה ביושבת תחתיו דאסור לאדם להשהות את אשתו בלא כתובה אלא כשמת או לאחר מותו מחלה ליורשיו אבל אם מחלה לבעלה יש לו לשייר מותר כתובה ואם מחלה בשהיא תחתיו (ד) כותב לה אחרת מאותו זמן אבל לא מזמן ראשון (ה) וכותב הכי איך פלונית כתבתי לה כתובה בשעת נישואין ומחלה לי ולפי שאסור לאדם להשהות את אשתו בלא כתובה כתבתי זאת כתובה אחרת והוו עלי עדים וכתבו לה שנתתי לה כך וכך וכותב ומנה מאותה שעה:

כתובה דמירכסא

(א) **בבך** וכך איך פלוני אתא קדמנא ואמר לנא דאירכסא מיניה כתובה קמייתא וכך אמר לה לפלונית אינתתיה הוי לי לאינתו ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס יתייכי כהילכת גוברין יהודאין וכו' ודא נדוניא דהנעלת לי עם נפשה כך וכך ואוסיפית לה כך וכך כנגדן וכך אמר לנא אחריות כתובתא דאונדוניא דא קבילית עלי וקנינא מיניה וכו' (ב) רבי אלעזר בן עזריה אמר מן הנישואין גובה את הכל מן האירוסין בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שלא כתב לה אלא ע"מ לכונסה (ג) ואיפסיק הלכה למעשה כר' אלעזר בן עזריה וה"מ לענין בני חרי אבל ממשעבדי (ד) לא איפסיק כרלקמן (ה) והילכתא חיבת תופה קונה ונכנסה לחופה ופירסה נידה פלקא בתיקו ואינה קונה (ו) וארוס' דאית לה כתובתא בדב' לה (ז) וקשיא לי הא דנרסי' בפרק האיש מקדש ונמצא בקידושין בחלק שני (ח) ואפי' כתב לה ומתה הא אין לה כתובה (ט) כראסרי' ארוסה שמתה אין לה כתובה שאין אני קורא בה לכשתנשאי לאחר (י) שהרי מתה היא וכתובה דאורייתא ליית לה בשנישאת לאחר ואינו חייב בקבורתה (יא) אבל נשואה חייב בקבורתה תחת כתובתה (יב) שיורש הבעל נכסים הנכנסין והיוצאי עמה (יג) ורבוותא מפרישי לה לכשתינשאי לאחר משמע (יד) כמו שאת נשואה ולטרוף ממשעבדי. ומיבעיא לן בנערה שנתפתתה וסיגבא מאימת נביא. אסר רב הונא סנה מאתים מן האירוסין ותוספת מן הנישואין (טו) ואיפסיק הילכתא אחד זה ואחד זה מן הנישואין וכתב רבינו אפרים כנון שכתב לה כתובה משעת אירוסין (טז) והילכתא כר' מאיר דאמר אסור לארם להשהות את אשתו שעה אחת בלא כתובה (יז) וכל הפותח לבתולה סמאתים ולאלמנה ממנה בעילתו בעילת זנות דאמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כר' מאיר בגזירותיו (יח) וכל זמן שהיא בבית בעלה נובה כתובתה לעולם וכל זמן שהיא בבית אביה גובה עד כ"ה שנים ואם שתקה כ"ה שנים (ב) מחלה הכל בין כתובה בין תוספת (בא) ובשאין כתובה יוצאה סתחת ידה. (כב) בתשובה דרב אלפס אפי' נישאת ולא תבעה כתובתה (כג) גובה כתובתה לעולם. דקי"ל תנאי כתובה בכתובה דמי וכתב ר"ח דוקא בשאינה ניזונית אבל בניזונית מחמת כיסופא הוא דלא תבעה ואפי' בבית אביה גובה כתובתה לעולם (כד) ואיכ' לסיטר בניזונית קאמר והא דחיא אריכא אדיפתי משום דאסר בכתפאי אמטינא לה דאסרי מחמת כיסופא הוא דלא תבעה אבל ניזונות בעלמא לא (כה) וגרושה אפי' אין שטר כתובה יוצאה סתחת ידה הרי הוא כבעלת חוב וגובה כתובתה לעולם בשחייב טודה: אסר רב נחמן תני יהודה בר ברקאי (כו) תבעה כתובתה הרי הוא כתחילה אליבא דרבנן (כז) כראסרי אתיא קודם שקיעת החמה גובה לאחר שקיעת החמה וכו'. והא דאיבעיא לן (כח) סהו שתשלש רח"פ לר' מאיר בעי רטעמי דידיה משו' הנאה (כט) אי מפסד' שליש בג' שנים ולית הילכתא כר' מאיר (ל) אית דמפרשי נתנה כתובתה ביר שליש ניזונית או אינה ניזונית וסלקה בתיקו ואינה ניזונית (לא) סתה יורשיה מזכירין כתובתה עד כ"ה שנים (לב) ואוקימנא בפרק בל הנשבעין בשנשבעה ומתה. אבל לא נשבעה לא ברב ושמואל דאסרי אין אדם מוריש שבועה לבניו. ורין אלמנה שמתה

שער החדש

שמתי' כמוהה וכ"ל שמכח מוסכת להכמת לף כשלא ניתמת עדיין (ודמוק) ולכן כ"ל שכוונתו למ"ל כחי' דשכ"ל בפ"ח דכתובות פ"ל ל' כשם כ"ח וכ"ל מדלוייתא ובאלמנה מנה דחזו ליכי כו' מהשת"ח סי' ס"ו סעי' ו' ושיי' לעיל לוח פ"ד: (ב) כתובה דמילכסא ליכא מ"ד כו' עיי' סי' ס"ו סעי' ד' ובמור שם: (ג) ואיתשל קמי רבינו אלפסי בענין מוחלת כתובתה כו' עיי' בפי' הכי פי' מ"ב ושיי' בכמ"ם פ"ד דכתובות סי' כ"ד ולקמן בדין הכניסי לוח כ"ז ולוח כ"ח: (ד) כותב לה מחדת מאותו זמן כו' סי' ס"ו סעי' ד': (ה) וכותב הכי איך פלונית כו' עיי' בסור מהפ"ז סי' ס"ו ישו"ם היטיב: (א) בבך וכך איך פלוני כו' עיי' בסור סי' ס"ו הנוסחת קלת בחותן מחר: (ב) רחב"ע אומר מן הנשואין גובה לח הכל כו' כתובות מ"ז ח' כ"ד ב' ע"ב ב' ע"ש ב' ד"ה ו"ז ב' ושיי' לעיל בפ' כתובה לוח קי"ח: (ג) ואיפסק הלכה למעשה כרחב"ע כו' כתובות כ"ו ח': (ד) לח איפסק כרלקמן. עיי' לקמן לוח י"ד ישו"ם. וכ"ל דמן האירוסין אין גובה ממשעבדי: (ה) והלכתא חיבת חופה קונה וכנכסה לחופה כו' שם בכתובות כ"ו ח' ושי' ס"ח סעי' ח': (ו) ואסרוסה דחית לה כתובה בדכתב לה. כתובות פ"ט ב' ב"ש ו"ז ב' ונעתוס' שם ד"ה מן האירוסין כו' ואסב"ח סי' כ"ה סעי' ו': (ז) ונקשיא לי הא דנרסי' בפ' האיש מקדש ונמצא בקידושין בחלק שני ושיי' לקמן בפ' קידושין מ"ב לוח מ"ט עיי' שם. עיי' לקמן בפ' קידושין מ"ב לוח מ"ט עיי' שם: (ח) ואפי' כתב לה ומתה היא אין לה כתובה כו' כלי"ל: (ט) שהרי מתה היא וכתובה דאורייתא ליית לה בשנישאת לאחר ואינו חייב בקבורתה: (י) אבל נשואה חייב בקבורתה תחת כתובתה: (יא) שיורש הבעל נכסים הנכנסין והיוצאי עמה מפרישי לה לכשתינשאי לאחר משמע: (יב) כמו שאת נשואה ולטרוף ממשעבדי. ומיבעיא לן בנערה שנתפתתה וסיגבא מאימת נביא. אסר רב הונא סנה מאתים מן האירוסין ותוספת מן הנישואין: (יג) ואיפסיק הילכתא אחד זה ואחד זה מן הנישואין: (יד) וכתב רבינו אפרים כנון שכתב לה כתובה משעת אירוסין: (טו) והילכתא כר' מאיר דאמר אסור לארם להשהות את אשתו שעה אחת בלא כתובה: (טז) וכל הפותח לבתולה סמאתים ולאלמנה ממנה בעילתו בעילת זנות דאמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כר' מאיר בגזירותיו: (יז) וכל זמן שהיא בבית בעלה נובה כתובתה לעולם וכל זמן שהיא בבית אביה גובה עד כ"ה שנים ואם שתקה כ"ה שנים: (ב) מחלה הכל בין כתובה בין תוספת: (בא) ובשאין כתובה יוצאה סתחת ידה. (כב) בתשובה דרב אלפס אפי' נישאת ולא תבעה כתובתה (כג) גובה כתובתה לעולם. דקי"ל תנאי כתובה בכתובה דמי וכתב ר"ח דוקא בשאינה ניזונית אבל בניזונית מחמת כיסופא הוא דלא תבעה ואפי' בבית אביה גובה כתובתה לעולם (כד) ואיכ' לסיטר בניזונית קאמר והא דחיא אריכא אדיפתי משום דאסר בכתפאי אמטינא לה דאסרי מחמת כיסופא הוא דלא תבעה אבל ניזונות בעלמא לא (כה) וגרושה אפי' אין שטר כתובה יוצאה סתחת ידה הרי הוא כבעלת חוב וגובה כתובתה לעולם בשחייב טודה: אסר רב נחמן תני יהודה בר ברקאי (כו) תבעה כתובתה הרי הוא כתחילה אליבא דרבנן (כז) כראסרי אתיא קודם שקיעת החמה גובה לאחר שקיעת החמה וכו'. והא דאיבעיא לן (כח) סהו שתשלש רח"פ לר' מאיר בעי רטעמי דידיה משו' הנאה (כט) אי מפסד' שליש בג' שנים ולית הילכתא כר' מאיר (ל) אית דמפרשי נתנה כתובתה ביר שליש ניזונית או אינה ניזונית וסלקה בתיקו ואינה ניזונית (לא) סתה יורשיה מזכירין כתובתה עד כ"ה שנים (לב) ואוקימנא בפרק בל הנשבעין בשנשבעה ומתה. אבל לא נשבעה לא ברב ושמואל דאסרי אין אדם מוריש שבועה לבניו. ורין אלמנה

שמתה כדין יתומין מן היתומין (לג) ומאי דאית ליה למינב' בלא שבועה כגון דאתפסה סטלטלין בדאיתא לקמן (לד) וא"נ מתנה לחוד ונהגו למיכתב באתרוותא גביא מיורשין בלא שבועה. אבל מאן דאית עלה שבועה לא גביא (לה) ולמנהגא דילן דגביא שליש בלא שבועה. דהא מיפטרה מישבועה (לו) ואיכא מ"ד דבהאי מילתא ליכא מנהגא ופקעא. ומסתמא דפקעה (לז) דאע"ג דאין אדם מוריש שבועה לבניו ושבועה ליכא חרם כתם איכא עלה. וכיון דיורשין לא מצי לקבולי (לח) ואי איהי קיימא הות מודיא דתפשה בתובה פקעה ולא עבדינן תקנתא לתקנתא ומיהו (לט) אי תפשי לא מפקי' מיניהו ודעת הרב המחבר דפקעא. (מ) גרסינן בפרק הכותב הוציאה גט ואין עמה כתובתה גובה כתובתה (מא) כתובה ואין עמה גט וכו' גרסי' בפ' נערה שנתפתתה שני גיטין ושתי כתובות גובה שתי כתובות שתי כתובות וגט אחד או כתובה וב' גיטין או כתובה וגט ומתה אינה גובה אלא כתובה אחת שהכתב את אשתו והחזירה ע"מ כתובה הראשונה החזירה ודוקא בסתמא אבל כתב לה כתובה אחרת גביא תרוויהו כדקתני רישא שני גיטין ושתי כתובות גובה שתי כתובות ב' כתובות וגט אינה גובה אלא כתובה אחת ואי בעיא בהאי גביא ואי בעי' בהאי גביא (מב) ודוקא דאוסיף לה קי"ל דשני שטרות היוצאין ביום אחד בימל שני את הראשון (מג) קטן שהשיאו אביו כתובתה קיימת שעל מנת כן קיימה וכן גר שכתב וכו' ותניא חידשו נוטלין מה שחידשו לא חידשו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה (מד) ירושלמי ניחא גר קטן וקטן מי מגרש. אמר ר' חנאי קיימתיה כדאמר ר' אלעזר בשם רבי חנינא והוא שבא עליה משנתפקה ה"נ שבא עליה משהגדיל (מה) ובעל מתיבות קשיא לן כמה אתה נותן לבתך כך וכך ואתה לבנך כך וכך וכו' (מו) גרסינן בפרק אלמנה שהיתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מאתים במנה או מנה במאתים נתקבלה בתובתה. ואכר ר' יצחק (מז) כאן שנה ר' הכל לבעל המעות (מח) כדאיתא בשלישות: (מט) ירושלמי (נ) ניחא שוה מנה במאתים שוה מאתים במנה ואין סופן להזור עליה משום מקח טעות תיפתר בשהוקר המקח אמר ר' בון הדא מסייע לריש לקיש דאמר לעולם אין במקח אונאה. אמר ר' יוחנן אם היה דבר מופלג יש בו אונאה מסתבא דרבי בון סבירא ליה ביטול מקח אין להן ולא איצטריך לאוקמה בשהוקר המקח (נא) היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה מכרה בטל אפי' אמרה אני אחזור הדינר ליורשין (נב) וכתב רבי שמעון קיימא דליתה לרשב"ג היתה כתובתה ארבע מאות זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה. ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים. ירושלמי (נג) עד כדין שמכרה להן בשני שטרות מכרה להן בשטר א' פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש דאיתפלגון. כתב כל נכסיו לב' בני אדם והעדים כשירין לזה ופסולין לזה איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר מאתר שהן פסולין לזה פסולין לזה ותרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה (נד) גרסינן בפ' השולח אין אלמנ' נפרע' מנכסי יתומין אלא בשבוע' נמנעו מלהשביעה התקינו רבנן שתהא גודרת וכו' (נה) ירושלמי שאיפת נדרים עליהן יותר משבועה (נו) ואמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא בב"ד אבל חוץ לב"ד משביעין אותה. ורבא אמר אפילו חוץ לב"ד אין משביעין אותה וקיי"ל כשמואל (נז) וגרושה משביעין אותה אפילו בב"ד כדרך כל הנשבעין ושמעינן מהכא כל היכא דאיכא למימר אתיא (נח) לאורויי היתרא לנפשי' באלמנה לא משבעינן לה בב"ד. וכתב הרב המחבר (נט) דאפי' לרב קפצה ונשבעה בב"ד כגון ההיא דאמרה איהי השם צבאות גל כי האי נוונא אפילו רב מורה כשמואל חוזרין ומשכיעין אותה על דעת ב"ד ככל הנשבעין ונוטלין (ס) ומסי' דלא צריכא שבועה אחריתי ודוקא בנקיטת חפץ ובשם וכן פר"ש (סא) ירושלמי עברה ונשבעה רב הונא אמר נשבעה רב אמר לכלתי' אילולי דאנא וותרן אפי' קלוסתר' דעל רישיך דידי הוא ושמואל אמר זכתה בבלים שעליה מתניתא מסייעא ליה אין לו לאיש וכו' והאידנא פליגו שבועת אלמנה ונדר אפילו חוץ לב"ד ומנהגא תקינו בתראי (סב) למינבא שליש בלא שבועה דאי איכא פחות מבדי בתובה בנכסים להשביע א"א שאין לה כדי בתובה ובלא שבועה א"א דהבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה ומשום הכי תקינו למחצה לשליש ולרביע לרבי משה בר חנוך ובאתר דמשביעין (סג) משביעין חוץ לבית דין וכן הילכתא (סד) ובתשובות הגאונים האידנא סליקו נקיטו חפץ אפילו בגברי אלא ממעניגן ליה גזירתא ושיפורא ומשמתינן ליה וכו' (סה) ואלמנה המדירין אמר רב הונא לא שנו אלא לא נישאת אבל נישאת אין מדירין דאפילו ברבים יש לה הפרה דסבירא ליה לרב הונא כמאן דאמר

שער החדש

(לג) ומאן דמית לה למיגבא כלא שבועה כגון דלתפסה מטלטלין כדמ' לקמן כנ"ל עיי' לקמן סוף פ"ח: (לד) וא"נ מתנה לחוד כמו שמנהגו לכתוב בשתכוותא גבי מיורשין בלא שבועה כנ"ל וכ"ל מי מתנה כהדיא בלא שבועה מהיכתן ג"כ מהני ונביא מהיכתן בלא שבועה ויכומיס בלא ג"כ נוכין מהיכומיס של בעלה; (לה) ולמנהגא דילן דגביא בלא שבועה דהא מיפטרה משבועה. כ"ל למנהג נרבונה ומדלי דמייתי לגיטו לעיל בה' כתובה סוף ק' יעו"ש מז ג"כ נוכין יכומיס בלא ועיי' לקמן סוף ס"ב: (לו) ואיכא מ"ד דבהאי מילתא ליכא מנהגא ופקעא. כ"ל סופו מנהג מיטו מועיל רק לגבי דידה מכל מקום מקח וכמו יוכלה לגבות מיוכלי הבעל לא מהני מנהגא ואין נוכין בלוס לפי כמן דהיו מייתי שבועה ואין מדם מוכים שבועה לכניו: (לז) דמפ"ג דאין מדם מוכים שבועה לבניו ושבועה ליכא מדם מקח כו' כ"ל מפ"ג דלא ממכו רק אין מדם מוכים שבועה לבניו וכאן ליכא שבועה פ"מ היוכלים בלא אין נוכים ואפילו דמי מקח אונאה. אבל יש לעיי' דמ"ב אף לממנות מפוכם לא יועיל כאן דמ"מ ליכא מדם מקח כדאי' לעיל בממכר ה' סוף כ"ד יעו"ש היכיב ועיי' במ"מ סי' ק"מ סעי' י"ג דמועיל בפיר לממנות יעו"ש היכיב וכ"מ בזה: (לח) ואי מיהי קיימא מפקר הוות מודיא דתפקה כתובתה כו' כנ"ל כ"ל ממקח סחכם עים עליה מולי הוות מודיא ולא מלית מנית נביא לכן יוכלים בלא אין נוכים: (לט) ואי תפקי לא מפקינן מיניהו. עיי' מו"מ סי' ק"מ סעי' ל' ומהב"ח סי' ל"ו סעי' ב' בהג"ה יעו"ש: (מ) גרסי' בפ' הכותב סוף יו"ד ועיי' כתובות פ"מ ב' ב"מ י"ז ב' ומי' ק' סעי' י"ב: (מא) כתובה ואין עמה גט וכו' כנ"ל כתובות פ"ב ג' ומ"ש סעי' י"ה: (מב) ודוקא דאוסיף לה דקי"ל דשני שטרות ביום אחד ב' כתובות ב' כתובות וגט אינה גובה אלא כתובה אחת ואי בעיא בהאי גביא ואי בעי' בהאי גביא (מג) קטן שהשיאו אביו כתובתה קיימת שעל מנת כן קיימה וכן גר שכתב וכו' ותניא חידשו נוטלין מה שחידשו לא חידשו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה (מד) ירושלמי ניחא גר קטן וקטן מי מגרש. אמר ר' חנאי קיימתיה כדאמר ר' אלעזר בשם רבי חנינא והוא שבא עליה משנתפקה ה"נ שבא עליה משהגדיל (מה) ובעל מתיבות קשיא לן כמה אתה נותן לבתך כך וכך ואתה לבנך כך וכך וכו' (מו) גרסינן בפרק אלמנה שהיתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מאתים במנה או מנה במאתים נתקבלה בתובתה. ואכר ר' יצחק (מז) כאן שנה ר' הכל לבעל המעות (מח) כדאיתא בשלישות: (מט) ירושלמי (נ) ניחא שוה מנה במאתים שוה מאתים במנה ואין סופן להזור עליה משום מקח טעות תיפתר בשהוקר המקח אמר ר' בון הדא מסייע לריש לקיש דאמר לעולם אין במקח אונאה. אמר ר' יוחנן אם היה דבר מופלג יש בו אונאה מסתבא דרבי בון סבירא ליה ביטול מקח אין להן ולא איצטריך לאוקמה בשהוקר המקח (נא) היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה מכרה בטל אפי' אמרה אני אחזור הדינר ליורשין (נב) וכתב רבי שמעון קיימא דליתה לרשב"ג היתה כתובתה ארבע מאות זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה. ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים. ירושלמי (נג) עד כדין שמכרה להן בשני שטרות מכרה להן בשטר א' פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש דאיתפלגון. כתב כל נכסיו לב' בני אדם והעדים כשירין לזה ופסולין לזה איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר מאתר שהן פסולין לזה פסולין לזה ותרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה (נד) גרסינן בפ' השולח אין אלמנ' נפרע' מנכסי יתומין אלא בשבוע' נמנעו מלהשביעה התקינו רבנן שתהא גודרת וכו' (נה) ירושלמי שאיפת נדרים עליהן יותר משבועה (נו) ואמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא בב"ד אבל חוץ לב"ד משביעין אותה. ורבא אמר אפילו חוץ לב"ד אין משביעין אותה וקיי"ל כשמואל (נז) וגרושה משביעין אותה אפילו בב"ד כדרך כל הנשבעין ושמעינן מהכא כל היכא דאיכא למימר אתיא (נח) לאורויי היתרא לנפשי' באלמנה לא משבעינן לה בב"ד. וכתב הרב המחבר (נט) דאפי' לרב קפצה ונשבעה בב"ד כגון ההיא דאמרה איהי השם צבאות גל כי האי נוונא אפילו רב מורה כשמואל חוזרין ומשכיעין אותה על דעת ב"ד ככל הנשבעין ונוטלין (ס) ומסי' דלא צריכא שבועה אחריתי ודוקא בנקיטת חפץ ובשם וכן פר"ש (סא) ירושלמי עברה ונשבעה רב הונא אמר נשבעה רב אמר לכלתי' אילולי דאנא וותרן אפי' קלוסתר' דעל רישיך דידי הוא ושמואל אמר זכתה בבלים שעליה מתניתא מסייעא ליה אין לו לאיש וכו' והאידנא פליגו שבועת אלמנה ונדר אפילו חוץ לב"ד ומנהגא תקינו בתראי (סב) למינבא שליש בלא שבועה דאי איכא פחות מבדי בתובה בנכסים להשביע א"א שאין לה כדי בתובה ובלא שבועה א"א דהבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה ומשום הכי תקינו למחצה לשליש ולרביע לרבי משה בר חנוך ובאתר דמשביעין (סג) משביעין חוץ לבית דין וכן הילכתא (סד) ובתשובות הגאונים האידנא סליקו נקיטו חפץ אפילו בגברי אלא ממעניגן ליה גזירתא ושיפורא ומשמתינן ליה וכו' (סה) ואלמנה המדירין אמר רב הונא לא שנו אלא לא נישאת אבל נישאת אין מדירין דאפילו ברבים יש לה הפרה דסבירא ליה לרב הונא כמאן דאמר

(מ) גרסי' בפ' הכותב סוף יו"ד ועיי' כתובות פ"מ ב' ב"מ י"ז ב' ומי' ק' סעי' י"ב: (מא) כתובה ואין עמה גט וכו' כנ"ל כתובות פ"ב ג' ומ"ש סעי' י"ה: (מב) ודוקא דאוסיף לה דקי"ל דשני שטרות ביום אחד ב' כתובות ב' כתובות וגט אינה גובה אלא כתובה אחת ואי בעיא בהאי גביא ואי בעי' בהאי גביא (מג) קטן שהשיאו אביו כתובתה קיימת שעל מנת כן קיימה וכן גר שכתב וכו' ותניא חידשו נוטלין מה שחידשו לא חידשו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה (מד) ירושלמי ניחא גר קטן וקטן מי מגרש. אמר ר' חנאי קיימתיה כדאמר ר' אלעזר בשם רבי חנינא והוא שבא עליה משנתפקה ה"נ שבא עליה משהגדיל (מה) ובעל מתיבות קשיא לן כמה אתה נותן לבתך כך וכך ואתה לבנך כך וכך וכו' (מו) גרסינן בפרק אלמנה שהיתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מאתים במנה או מנה במאתים נתקבלה בתובתה. ואכר ר' יצחק (מז) כאן שנה ר' הכל לבעל המעות (מח) כדאיתא בשלישות: (מט) ירושלמי (נ) ניחא שוה מנה במאתים שוה מאתים במנה ואין סופן להזור עליה משום מקח טעות תיפתר בשהוקר המקח אמר ר' בון הדא מסייע לריש לקיש דאמר לעולם אין במקח אונאה. אמר ר' יוחנן אם היה דבר מופלג יש בו אונאה מסתבא דרבי בון סבירא ליה ביטול מקח אין להן ולא איצטריך לאוקמה בשהוקר המקח (נא) היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה מכרה בטל אפי' אמרה אני אחזור הדינר ליורשין (נב) וכתב רבי שמעון קיימא דליתה לרשב"ג היתה כתובתה ארבע מאות זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה. ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים. ירושלמי (נג) עד כדין שמכרה להן בשני שטרות מכרה להן בשטר א' פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש דאיתפלגון. כתב כל נכסיו לב' בני אדם והעדים כשירין לזה ופסולין לזה איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר מאתר שהן פסולין לזה פסולין לזה ותרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה (נד) גרסינן בפ' השולח אין אלמנ' נפרע' מנכסי יתומין אלא בשבוע' נמנעו מלהשביעה התקינו רבנן שתהא גודרת וכו' (נה) ירושלמי שאיפת נדרים עליהן יותר משבועה (נו) ואמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא בב"ד אבל חוץ לב"ד משביעין אותה. ורבא אמר אפילו חוץ לב"ד אין משביעין אותה וקיי"ל כשמואל (נז) וגרושה משביעין אותה אפילו בב"ד כדרך כל הנשבעין ושמעינן מהכא כל היכא דאיכא למימר אתיא (נח) לאורויי היתרא לנפשי' באלמנה לא משבעינן לה בב"ד. וכתב הרב המחבר (נט) דאפי' לרב קפצה ונשבעה בב"ד כגון ההיא דאמרה איהי השם צבאות גל כי האי נוונא אפילו רב מורה כשמואל חוזרין ומשכיעין אותה על דעת ב"ד ככל הנשבעין ונוטלין (ס) ומסי' דלא צריכא שבועה אחריתי ודוקא בנקיטת חפץ ובשם וכן פר"ש (סא) ירושלמי עברה ונשבעה רב הונא אמר נשבעה רב אמר לכלתי' אילולי דאנא וותרן אפי' קלוסתר' דעל רישיך דידי הוא ושמואל אמר זכתה בבלים שעליה מתניתא מסייעא ליה אין לו לאיש וכו' והאידנא פליגו שבועת אלמנה ונדר אפילו חוץ לב"ד ומנהגא תקינו בתראי (סב) למינבא שליש בלא שבועה דאי איכא פחות מבדי בתובה בנכסים להשביע א"א שאין לה כדי בתובה ובלא שבועה א"א דהבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה ומשום הכי תקינו למחצה לשליש ולרביע לרבי משה בר חנוך ובאתר דמשביעין (סג) משביעין חוץ לבית דין וכן הילכתא (סד) ובתשובות הגאונים האידנא סליקו נקיטו חפץ אפילו בגברי אלא ממעניגן ליה גזירתא ושיפורא ומשמתינן ליה וכו' (סה) ואלמנה המדירין אמר רב הונא לא שנו אלא לא נישאת אבל נישאת אין מדירין דאפילו ברבים יש לה הפרה דסבירא ליה לרב הונא כמאן דאמר

דאמר יש לו הפרה ואף על גב דאמר (סו) המודר הנאה מחבירו בפניו לא ישאל אלא בפניו דוקא הניחא חבירו (סז) כדאיתא טעמא בגמרא דבני מערבא ר' יוחנן אמר מפני הבושה ר' יהושע בן לוי אמר מפני החשד אבל האשה הנודרת על הנאה שעברה אין צריך בפניו וכתב רב שרירא דלא סבירא ליה (סח) כאמימר דאמר על דעת רבים אין לו הפרה ואי איתה לידרה על דעת רבים ורבינו יעקב פי' על דעת רבים לא אשכחן (סט) אלא בהדרת מצוה בגון גבי אונס אבל הכא ליכא למימר על דעת רבים (ע) דאיפשר דמוריא היתרא לנפשה דאיכא חשש איסורא הילכך ליכא הדרא בנישאת (עא) ומסתברא על דעת רבים ליכא אלא בפני רבים ורבים צריכין לאותה הדרה כגון גבי נושא נשים בעבירה או מקרי דרדקי (עב) והקדש וערכין והוא נדר של רבים (עג) דגרסינן בירושלמי נדר של רבים אין לו היתר ירושלמי נדר של רבים אין לו הפרה והנודר ברבים אין לו היתר (עד) ולא איפסוק הילכתא או רבים שלשה או עשרה ולחומרא ואפילו שלשה אין לו הפרה ומסתברא אין לו הפרה על ידי חכם (עה) אלא עד דאתו רבים דנדר קמייהו ואמר דנדר ארעתייהו גבי חכם דשרי ליה א"נ רבים גופייהו שרו ליה וה"מ לדבר הרשות (עו) אבל לדבר מצוה אפילו על דעת רבים יש לו הפרה על ידי הכם בלא רבים (עז) ומנהג אבותינו שנותנין חרמות על דעת הקהל. והן עצמן מתירין אותן על דעת הקהל. (עח) וכן כתב ר"ה דמדירין אותה על דעת רבים כלומר אין להנודר להישאל על נדרו אלא על רבים עד שיודעין. דאמר אמימר הילכתא אפילו לימ"ד נדר שהודר ברבים יש לו הפרה על דעת רבים אין לו הפרה. (עט) ואע"ג דנונעין רבים כדבריהן מתירין כל או"א (פ) מידי דהוה אקרובי (פא) דבינן דקי"ל כרבא אמר רב נחמן פותחין בחרטה ולאו כדינא דמי. ולשון חכמים מרפא הוא ואינהו שרו ועוד על דעת כן נדרו שאם ירצו רבים שיהא נדר יהא נדר. ואם לאו לא יהא נדר. (פב) כדאמרינן כל הנודרת על דעת בעלה נודרת. (פג) ורבינו יעקב אקשה הא דגבעונים נמי מצוה הוה דהא כתב לא תחיה כל נשמה. ואמאי לא הוי הפרה להיא שבועתא. ופריק דאפילו לדבר מצוה אין לו הפרה אלא כההוא מקרי דרדקי שדעתן שוה לנדר וחרמה אבל גבעונים וכיוצא בהן שאין הדעות שות דאמרינן (פד) שמא דעת אחד מהן לצאת למלחמה אי לינשא להן או להיות אדעם רחבת ירים לפניהם. וצריך פתח לכל אחד ואחד (פה) ומסתברא דקאמר לשם ה' אלקינו קבילו עלייהו תשובה והרשות בידם להמית ולהחיות (פו) וליכא מצות לא תחיה כדאמרי' בסיפרי למען אשר לא ילמדו וגו'. הא למדת שאם עשו תשובה אין נהרגין. דאי לא תימא הכי שבועה גמי לא חיילא (פז) דהא אין שבועה חלה על שבועה אלא ש"מ כיון דקא מגיירא ליכא מצות אלא שבועה עליהן (פח) והיכא דאתפסיה מטלטלין איתנייהו בעינייהו וליתנהו בעינייהו בלא שבועה (פט) והוא דידיעא דמחמת קמאי נינהו (צ) יחד לה ארעא בארבע' מצרנתו ואפי' בחד מצר' בלא שבועה (צא) אמר לעדים כתבו וחתמו והבו לה (צב) קנו טיניה. לא צריך לאימלוכי ביה לא קנו טיניה. איפסיקא הילכתא כבני מחסיא והילכך צריך לאימלוכי ביה (צג) וכתב רבינו אבן מג"ש הוא הדין במתנה לאדם אם אמר לעדים כתובו וחתומו והבו ליה כיון דלא קנו באמירה אלא בשטרי בעי לאימלוכי ביה דחיישינן דילמא הדר ביה מקמי דסמטא שטרא לידיה אבל קנו טיניה לא צריך לאימלוכי דתו לא מצו למיהדר ומסתברא ה"מ במתנה אבל בהלואה דאיכא למיטר פרעיה אפי' קנו טיניה צריך לאימלוכי ביה (צד) כדפרשי' בחוב ודוקא במתנה אבל בהוראה כיון דאמר כתובו לא צריך לאימלוכי דבהוראה קני ושטרא גלוי טילתא הוא (צה) כדפרישית בהוראה:

השני אחריות

(א) כדתנן כתב לה שוה מנה במאתים זוז ולא כתב לה כל נכסיו אחראין וערבאין לכתובתיך חייב שהוא תנאי ב"ד (ב) ירושלמי למי נצרכא לר' מאיר אע"ג דלר' מאיר שטר שאין בו אחרות אינו נובה מודה הכא שגובה (ג) גרסינן בפרק האשה תנו רבנן בראשונה היו כותבין לבתולה מאתים ולאלמנה מנה והיו נמנעין ולא היו נושאין נשים בו' עד שבא שמעון בן שטח ותיקן שיהו כותבין כל נכסיו אחראין וערבאין לכתובתיך: (ד) ירושלמי חזרו ותיקינו שיהא אדם גושא ונותן בכתובת אשתו מתוך שהוא נושא ונותן בה והוא מאבדה קשה בעיניו להוציאה (ה) וענין אחר מפרש בסאמר אחריות:

השלישי

שער החדש

(סו) סמודר כנאסר מתכיהו לא ימכל מלא בפניו כו' נדרים ס"ה מ': (סו) כדלי' מעמא בנמי דבני מערבא כ"ה לאמר מפני הבושה כו' ס"ה דנדרי' ס"ד והוכח שם בכ"ן דנדרים ובפי' הרא"ש שם ועיי' בגיטין שם בפו' ד"ה ליחום דילמא כו' ועיי' יו"ד סי' רכ"ח סעי' כ': (סח) דלמאימר דאמר פ"ד נדרים כו' שם בגיטין ל"ו מ' מכות פ"ג מ' בכורות פ"ו מ' מכילתין כ"ג מ' (ודבני נ' מביאים הוכח בתי הכ"): (סט) מלא בהדרת מצוה כגון גבי חתום כו' שם נמכות וס"ל כרא"ש שם ובזה מחדש התוס' שם בד"ה כגון שבידיהם כו' יעו"ש היטיב ועיין בגיטין ל"ה ב' ד"ה מכל כו' ובמי' כתב"ה וכ"ן יעו"ש היטיב ויו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ד: (ע) דלמסתר דמוכיח היתרא לנפשה דליכא חשש איסורא הלכך ליכא הדרה בהכחם כנ"ל וכ"ל ובסנהד' דליכא חשש איסורא הלכך ליכא הדרה בהכחם כו' כנ"ל ובסנהד' דוקא בחוס' שם מנוחר דחף אלא בפניהם יעו"ש ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט ושם בב"י: (עא) ובמסתברא מד"ה ליכא אלא בפני רבים ורבים צריכים כו' עיין בכוחות שם וגיטין ל"ו מ' ובכ"מ מחמת קלת כרבינו דלריך בפניהם דוקא בחוס' שם מנוחר דחף אלא בפניהם יעו"ש ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט ושם בב"י: (עב) והקדש וערכין כו' שם בערכין כ"ג מ': (עג) דנרסינן בירושלמי נדר של רבים אין לו היתר וכו' הכא נודר ברבים אין לו היתר כו' כנ"ל פ"ה דנדרים ה"ד: (עד) ולא איפסק הלכתא או רבים ג' או מסתברא כו' כנ"ל גיטין פ"ו מ' כחוכות פ"ה מ' ועיין כס"י גיטין ל"ה ב' ד"ה ברבים כו': (עה) אלא עד דאתו רבים קמייהו ודנדר מדעתייהו גבי חכם דשרי לה כו' כנ"ל ועיין לקמן חוס ע"ח ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט: (עו) אבל לדבר מצוה מפו' עד"ה כיון דקי"ל כרבא אמר רב נחמן פותחין בחרטה ולאו כדינא דמי כו' כנ"ל וכ"ל בכ"ן בגיטין שם ועיין חוס' שם בד"ה מכל כו' ובמי' כתב"ה וכ"ן יעו"ש היטיב ויו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ד: (ע) דלמסתר דמוכיח היתרא לנפשה דליכא חשש איסורא הלכך ליכא הדרה בהכחם כנ"ל וכ"ל ובסנהד' דליכא חשש איסורא הלכך ליכא הדרה בהכחם כו' כנ"ל ובסנהד' דוקא בחוס' שם מנוחר דחף אלא בפניהם יעו"ש ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט ושם בב"י: (עא) ומסתברא מד"ה ליכא אלא בפני רבים ורבים צריכים כו' עיין בכוחות שם וגיטין ל"ו מ' ובכ"מ מחמת קלת כרבינו דלריך בפניהם דוקא בחוס' שם מנוחר דחף אלא בפניהם יעו"ש ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט ושם בב"י: (עב) והקדש וערכין כו' שם בערכין כ"ג מ': (עג) דנרסינן בירושלמי נדר של רבים אין לו היתר וכו' הכא נודר ברבים אין לו היתר כו' כנ"ל פ"ה דנדרים ה"ד: (עד) ולא איפסק הלכתא או רבים ג' או מסתברא כו' כנ"ל גיטין פ"ו מ' כחוכות פ"ה מ' ועיין כס"י גיטין ל"ה ב' ד"ה ברבים כו': (עה) אלא עד דאתו רבים קמייהו ודנדר מדעתייהו גבי חכם דשרי לה כו' כנ"ל ועיין לקמן חוס ע"ח ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט: (עו) אבל לדבר מצוה אפילו על דעת רבים יש לו הפרה על ידי חכם בלא רבים (עז) ומנהג אבותינו שנותנין חרמות על דעת הקהל. והן עצמן מתירין אותן על דעת הקהל. (עח) וכן כתב ר"ה דמדירין אותה על דעת רבים כלומר אין להנודר להישאל על נדרו אלא על רבים עד שיודעין. דאמר אמימר הילכתא אפילו לימ"ד נדר שהודר ברבים יש לו הפרה על דעת רבים אין לו הפרה. (עט) ואע"ג דנונעין רבים כדבריהן מתירין כל או"א (פ) מידי דהוה אקרובי (פא) דבינן דקי"ל כרבא אמר רב נחמן פותחין בחרטה ולאו כדינא דמי. ולשון חכמים מרפא הוא ואינהו שרו ועוד על דעת כן נדרו שאם ירצו רבים שיהא נדר יהא נדר. ואם לאו לא יהא נדר. (פב) כדאמרינן כל הנודרת על דעת בעלה נודרת. (פג) ורבינו יעקב אקשה הא דגבעונים נמי מצוה הוה דהא כתב לא תחיה כל נשמה. ואמאי לא הוי הפרה להיא שבועתא. ופריק דאפילו לדבר מצוה אין לו הפרה אלא כההוא מקרי דרדקי שדעתן שוה לנדר וחרמה אבל גבעונים וכיוצא בהן

(סו) כמודר כנאסר מתכיהו לא ימכל מלא בפניו כו' נדרים ס"ה מ': (סו) כדלי' מעמא בנמי דבני מערבא כ"ה לאמר מפני הבושה כו' ס"ה דנדרי' ס"ד והוכח שם בכ"ן דנדרים ובפי' הרא"ש שם ועיי' בגיטין שם בפו' ד"ה ליחום דילמא כו' ועיי' יו"ד סי' רכ"ח סעי' כ': (סח) דלמאימר דאמר פ"ד נדרים כו' שם בגיטין ל"ו מ' מכות פ"ג מ' בכורות פ"ו מ' מכילתין כ"ג מ' (ודבני נ' מביאים הוכח בתי הכ"): (סט) מלא בהדרת מצוה כגון גבי חתום כו' שם נמכות וס"ל כרא"ש שם ובזה מחדש התוס' שם בד"ה כגון שבידיהם כו' יעו"ש היטיב ועיין בגיטין ל"ה ב' ד"ה מכל כו' ובמי' כתב"ה וכ"ן יעו"ש היטיב ויו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ד: (ע) דלמסתר דמוכיח היתרא לנפשה דליכא חשש איסורא הלכך ליכא הדרה בהכחם כנ"ל וכ"ל ובסנהד' דליכא חשש איסורא הלכך ליכא הדרה בהכחם כו' כנ"ל ובסנהד' דוקא בחוס' שם מנוחר דחף אלא בפניהם יעו"ש ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט ושם בב"י: (עא) ומסתברא מד"ה ליכא אלא בפני רבים ורבים צריכים כו' עיין בכוחות שם וגיטין ל"ו מ' ובכ"מ מחמת קלת כרבינו דלריך בפניהם דוקא בחוס' שם מנוחר דחף אלא בפניהם יעו"ש ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט ושם בב"י: (עב) והקדש וערכין כו' שם בערכין כ"ג מ': (עג) דנרסינן בירושלמי נדר של רבים אין לו היתר וכו' הכא נודר ברבים אין לו היתר כו' כנ"ל פ"ה דנדרים ה"ד: (עד) ולא איפסק הלכתא או רבים ג' או מסתברא כו' כנ"ל גיטין פ"ו מ' כחוכות פ"ה מ' ועיין כס"י גיטין ל"ה ב' ד"ה ברבים כו': (עה) אלא עד דאתו רבים קמייהו ודנדר מדעתייהו גבי חכם דשרי לה כו' כנ"ל ועיין לקמן חוס ע"ח ועיין יו"ד סי' רכ"ח סעיף כ"ט: (עו) אבל לדבר מצוה אפילו על דעת רבים יש לו הפרה על ידי חכם בלא רבים (עז) ומנהג אבותינו שנותנין חרמות על דעת הקהל. והן עצמן מתירין אותן על דעת הקהל. (עח) וכן כתב ר"ה דמדירין אותה על דעת רבים כלומר אין להנודר להישאל על נדרו אלא על רבים עד שיודעין. דאמר אמימר הילכתא אפילו לימ"ד נדר שהודר ברבים יש לו הפרה על דעת רבים אין לו הפרה. (עט) ואע"ג דנונעין רבים כדבריהן מתירין כל או"א (פ) מידי דהוה אקרובי (פא) דבינן דקי"ל כרבא אמר רב נחמן פותחין בחרטה ולאו כדינא דמי. ולשון חכמים מרפא הוא ואינהו שרו ועוד על דעת כן נדרו שאם ירצו רבים שיהא נדר יהא נדר. ואם לאו לא יהא נדר. (פב) כדאמרינן כל הנודרת על דעת בעלה נודרת. (פג) ורבינו יעקב אקשה הא דגבעונים נמי מצוה הוה דהא כתב לא תחיה כל נשמה. ואמאי לא הוי הפרה להיא שבועתא. ופריק דאפילו לדבר מצוה אין לו הפרה אלא כההוא מקרי דרדקי שדעתן שוה לנדר וחרמה אבל גבעונים וכיוצא בהן

השלישי (א) פירעוני כדתנן לא כתב לה אם תשתבאי איפרקוניך ובכהנ' אהדרניך למרינתך חייב

(ב) ת"ר נשבית לאחר מיתת בעלה אין היורשין חייבין לפדותה ולא עוד אפילו נשבית בחיי בעלה אין היורשין חייבין לפדותה. שאין אני קורא בה ואוהבינך לי לאינתו. (ג) נשבית והיו מבקשין עד עשרה בדמיה כו' רשב"ג אומר אין פודין את השבויין יותר בכדי דמיהן וכן הילכתא (ד) נשבית והיו מבקשין עד י' בכתובתה (ה) פעם ראשונה פודה מכאן ואילך כו' דברי ר' פסק רבינו אלפס (ו) בהא הלכה בר' מחבירו. (ז) ת"ר תיקנו מזונות תחת מעשה ידיה ופרקונ' תחת פירות וקבורתה תחת כתובתה ופי' רבינו עמרם בתשובת תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי (ח) קבורתה וירושת כתובת מצוי שבוית נשים אינו מצוי באלף ואי אתה מוצא אחת מאלף שמביאות מבית אביהן שדות וכרמים;

הרביעי בתובת בנין דיכרין (א) לא כתב לה בנין דיכרין דיהוי ליכי מינאי אינון ירתון ככה כתובתיך יתר

על חולקהון דעם אחוהון חייב מפני שהוא תנאי ב"ד. (ב) אמר ר' יוחנן מפני מה תיקנו כתובת בנין דיכרין כדי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו (ג) ועד כמה עד עישור נכסי (ד) ואיפסיק הילכתא בב' מי שהיה נשוי והילכתא אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דיכרין וכתובה נעשית כוותר לחבירתה (ה) וכל שכן בע"ח (ו) ודייקינן לה ממתניתין דתנן נישאת הראשונה ומתה שנייה ומת הוא שנייה ויורשיה קודמין ליורשי ראשונה ומקדם הוא דקדמי הא איכא שקלי ויורשי שנייה דקודמין לכתובת אמן דוקא שנשבעה ומתה (ז) כראוקימנא בפרק כל הנשבעין אבל לא נשבעה אין אדם מוריש שבועה לבניו ואין יורשי שנייה נוטלות כתובת אמן (ח) בין כך ובין כך יורשי הראשונה נוטלין כתובת בנין דיכרין אף על פי שאין בני השנייה נפרעין מכתובת אמן ודוקא מתה אחת בחייו ואחת במותו (ט) הא לאו מתה אותו שבמותו אין על בני ראשונה כתובת בנין דיכר' אף על גב דאיכא טוהר דינר וכן פסקו ר"ח והגאונים (י) אלא דקשיא שנייה דקתני (יא) ומתו שתיהן במותו אם נשבעו נוטלין בניה של זה כתובת אמן ובניה של זו כתובת אמן כדין בע"ח אף על גב דליכא כותר דינר ואם לא נשבעו כולן חולקין בשוה (יב) אלא איכא נכסי דאיתת מבי נשא בעיניהו דאיהי שקלי בלא שבועה אינהו נמי שקלי בלא שבועה והשאר חולקין בשוה. ואם מתו שתיהן בחייו אף על גב דלא נשבעין ונוטלין יש לכל אחד בתובת בנין דיכרין והוא שיהא שם יותר על שתי כתובות דינר בשעת נפילה (יג) וכשם שמרובין ונתמעטו זכו בהן יורשין (יד) כך מועטין ונתרבו חולקין בשוה וחזינא פי' אחרינא ולא דייק לן ולא כתיבנא ליה ונשאל לגאון (טו) נשא אשה ומתה בחייו אחרת ומת הוא לזו בנים ולזו בנים. ונטלה השנייה כתובה ועודה בחיים יש להן לבנים הראשונה כתובת בנין דיכרין או לאו והשיב דבר זה אינו מפורש בגמרא ואין דנין בדבר שאינו מפורש ולא שמענו בשתי ישיבות מי שנתן בתובת בנין דיכרין לבנים ואשת אביהן קיימת. אבל בתשובת רבינו קלונימוס כלוקי דיוק שנייה דומיא דיורשיה ובין היא ובין יורשיה מיקדם הוא דקדמי הא איכא שקלי דהכי איפסקא במתיבתא. (טו) וכתיבא בהלכות גדולות וליכא למידנא מינה בני ראשונה דינא גבייהו למישקל בתובת אמן אע"ג דאינסיבא שנייה ושקלה לכתובה דילה הני שקלי תקנתא דרבנן והני בני שנייה לא שקלי כלל. ותשובה דמר בר רב אשי הכי כתיבא: (יז) ירושלמי הא דאמר ר' אמי כדי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו (יח) מעתה אין שם יותר אמר ר' אבין בשעה שאתה יוכל לקיים דבריהן ודברי תורה אתה מקיים דבריהן ודברי תורה. בשעה שאי אתה יוכל שניהם אתה מבטל דבריהן ותקיים של תורה (יט) וקי"ל בבתובות דירושה שויוה רבנן ולא גביא ממטלטלין ולא טרפא ממשעבדי דיורתון תנן (כ) וסוכרת כתובה בין לאחר בין לבעלה יש להם בתובת בנין דיכרין (כא) ומוחלת כתובתה לבעלה אין לה בתובת בנין דיכרין (כב) אבל מזונות יש לה מן היורשין. (כג) ירושלמי רב יהודה בשם שמואל המוחלת כתובתה ליורשין ניזונית משלהן (כד) וקשיא אילו אשה שאין לה כתובה שמא אין לה מזונות אף על פי שאין כתובה יש לה מזונות ברם הכא לא דייה שמחלה ליתומין על הכתובה אלא שאת מבקש לחברית מן המזונות (כה) ש"מ (כו) דהמוחלת כתובה שאין לה מזונות לאחר מיתה היא דאי בחייו מעשה ידים תחת מזונות הוא ואף על פי שמחלה כתובה יש לה מזונית ואי אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותייך אפילו לא מחלה נמי. (כז) ועוד שאמור להשהות אשתו בלא כתובה (כח) ומוכרת כתובה לבעלה לא שאמר לה אם תתגרש אלא אם תתאלמן. תשובה לחננית בן יהודה נ"ע היום כמה שנים בטלה כתובת בנין דיכרין מי שינתנו ולמה בטלה לפי שצריך דיקדוק בנשים שיש להן אחריות ובראוי ובמוחזק ובמורר דינר

שער החדש

השלישי (א) פירקונה כדתנן לא כתב לה אם תשתבאי כו' כל"ל כמוכות כ"מ ג' וסי' ס"ם סעיף ס' ג': (ב) ת"ר נשבית לאחר מיתת בעלה כו' כמוכות כ"ב ג' וסי' פ"ח כעיף ח': (ג) נשבית והי' מבקשין עד עשרה בדמיה כו' בכמוכות סם עיין לקמן בדין הסמי מות קל"ו ופם סעיף ב': (ד) נשבית והיה מבקשין עד י"ד בכמוכתה כו' פם ע"ב: (ה) פעם ראשונה פודה מכאן ואילך כלה פודה לא תימו פודה דברי ר'. כ"ה בי' הרי"ף והכל"ם בסי' כ"ב וסם סעיף ג': (ו) בהא הלכה כל' מתניתו ס"ל כל"ל ועיי' בהל"ם ובסי' כ"ב ומיין לקמן בדין הסמי מות ר': (ז) ת"ל תיקנו מזונות תחת מעשה ידיה כו' כמוכות מ"ז ב': (ח) קבורתה וירושת כתובה מצוי כו' מיין סוס' כ"ב ג' ד"ה לא תימו כו':

הרביעי (א) לא כתב לה בנין דכרין כו' כמוכות כ"ב ב' וסי' ס"ם סעי' ג' ב': (ב) תר"י מפני מה תיקנו כמוכת כו' סם בס"ם: (ג) ועד כמה עד עישור נכסי. סם. וקאי על נדוניית בבת שמניה נותן לה: (ד) ואיפסיק הלכתא בב' מי שהיה נשוי כמוכות כ"ב ג' וסי' ק"ם כעי' ג' וסעי' מ': (ה) וכ"ם בע"ה. סם בכמוכות כ' ג' וסם סעי' ו': (ו) ודייקינן מתני' דתנן נשאת הראשונה ומתה כו' כל"ל: (ז) כדתוקימנא בס' כל המשבעין כו' מבוחות ס"ח ג': (ח) בין כך ובין כך יוכלי הראשונה מוכלין ליוכלי השנייה דומיא דיורשיה ובין היא ובין יורשיה מיקדם הוא דקדמי הא איכא שקלי דהכי איפסקא במתיבתא. (מו) וכתיבא בהלכות גדולות וליכא למידנא מינה בני ראשונה דינא גבייהו למישקל בתובת אמן אע"ג דאינסיבא שנייה ושקלה לכתובה דילה הני שקלי תקנתא דרבנן והני בני שנייה לא שקלי כלל. ותשובה דמר בר רב אשי הכי כתיבא: (יז) ירושלמי הא דאמר ר' אמי כדי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו (יח) מעתה אין שם יותר אמר ר' אבין בשעה שאתה יוכל לקיים דבריהן ודברי תורה אתה מקיים דבריהן ודברי תורה. בשעה שאי אתה יוכל שניהם אתה מבטל דבריהן ותקיים של תורה (יט) וקי"ל בבתובות דירושה שויוה רבנן ולא גביא ממטלטלין ולא טרפא ממשעבדי דיורתון תנן (כ) וסוכרת כתובה בין לאחר בין לבעלה יש להם בתובת בנין דיכרין (כא) ומוחלת כתובתה לבעלה אין לה בתובת בנין דיכרין (כב) אבל מזונות יש לה מן היורשין. (כג) ירושלמי רב יהודה בשם שמואל המוחלת כתובתה ליורשין ניזונית משלהן (כד) וקשיא אילו אשה שאין לה כתובה שמא אין לה מזונות אף על פי שאין כתובה יש לה מזונות ברם הכא לא דייה שמחלה ליתומין על הכתובה אלא שאת מבקש לחברית מן המזונות (כה) ש"מ (כו) דהמוחלת כתובה שאין לה מזונות לאחר מיתה היא דאי בחייו מעשה ידים תחת מזונות הוא ואף על פי שמחלה כתובה יש לה מזונית ואי אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותייך אפילו לא מחלה נמי. (כז) ועוד שאמור להשהות אשתו בלא כתובה (כח) ומוכרת כתובה לבעלה לא שאמר לה אם תתגרש אלא אם תתאלמן. תשובה לחננית בן יהודה נ"ע היום כמה שנים בטלה כתובת בנין דיכרין מי שינתנו ולמה בטלה לפי שצריך דיקדוק בנשים שיש להן אחריות ובראוי ובמוחזק ובמורר

דינר ואם אמרו יתומין הרי אנו מעלין על נכסי אבינו יתר דינר אין שומעין להן וצריך חקירות ב"ד ושומת זקנים שלא להוסיף על הדמים. ועוד עיקר התקנה שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו והיום ולואי שיתן לבנו כבתו וכמה פעמים הוצרך הדבר לנדות כל מי שירבה למתנת בתו וכיון שהוא בך (כט) בטלו כתובת בנין דיכרין (ל) ומר רב דוסא אמר לא חוינא רבוותא דהוו מקפן דדייני להו כתובת דיכרין ומשני נפישתא לא דייני להו בהדתי מתיבתא (לא) וכיון דעבדי להו כמה שני לכתחילה אנן לא דיינינן לכון בה כן אלא דמר רב האיי אמר היכי כי מבטלי רבנן כתובת בנין דיכרין. ומר רב שמואל אמר הרבה חכמים הודו שכבר בטלה כתובת בנין דיכרין בזמן הזה ומסתברא מעמא דמר רב חנניא זצ"ל ואפילו לם"ד לא בטלה (לב) דוקא במקרקעי ולא במטלטלי שלא מצאנו בה תקנה ולא מנהג:

הדחבוישי מזון האשה והבנות. (א) כדתנן לא כתב לה בנן נוקבן דיהון ליכי מינאי יהון יתבן בביתי ומיתזנן מנכסיי עד דתלקחן לנוברין חייב מפני שהוא תנאי ב"ד וכו'. (ב) ירושלמי בפרק הנושא הדה היא אומרת הבת לא עולה ולא יורדת תמן תנינן בנן נוקבן דיהון ליכא מיגאי (נ) איגון יתבן בביתי ומיתזלן מנכסאי ומיתכסן בכסותי ותני עלה (ד) רב תני עד דתלקחן ולוי תני עד דתיבגרן בגר ולא אינסיב אינסיב ולא בגר כ"ע לא פליגו (ה) כדהנוא בפ' מציא' האשה. הבנות בין בגרו עד שלא נישאו בין נישאו עד שלא בגרו איבדו מזונותיהן כי פליגי בארוסה דרב סבר לית להו ופסקי כולהו רבוותא כרב דקאי בת"ק (ו) דתניא עד כתי הבת ניזונית עד שתתארס משום ר"א אומר עד שיתארס ודוק' נער' ארוסה אבל קטנה ארוסה יש לה מזונות עד שתיבגר (ז) מדתני לקמן אלמנה בבית אביה וגרושה ושומרת יבם בבית אביה יש לה מזונות (ח) ופליגי ר"י ות"ק במזונות ש"מ היכא דלא נתארמלה ומיאנה ועודה בבית אביה יש לה מזונות ורישא וסיפא בקטנה מיורי וכן פסק ר"ח וכו' (ט) אמר ליה רב חסדא לרב יוסף מי שמיע לך מינה דרב יהודה ארוסה יש לה מזונות או אין לה מזונות (י) אמר ליה משמע לא. מסברי אית לה וכו' (יא) וחזינן לרבוותא ולבעל מתיבות ולרב אלפס ולכולהו רבוותא דמפרשי לה מזונות מארוסתו ופסק לישנא בהדא. והני מילי לאחר שנים עשר חודש (יב) כדתנן הניע זמן ולא נישאו אוכלת משלו. ותסיהא לן מילתא מאי קא מיבעיא ליה מתניתין היא (יג) ומסתמא מארוסה דמ"ע (יד) בהניע זמן תליא מילתא. מה הניע זמן אוכלת משלו חולין. אבל תרומה משנכנסה לחופה ומאחיה הוא דקא מיבעיא ליה והכי קא מיבעיא ליה ארוסה שלא הניע זמנה (טו) אוכלת מאביה בתנאי ולאחר מיתה כרב או בלוי ואמר ליה משמע לא שמיע לי מסברא אית לה (טז) ופיון דארסה אביה לא ניחא ליה דתישתל וכיון דאיכא תרי לישני בגמרא (יז) וקיימא בתיקו אי הוא דאירוסה אי הויא דנישואין אזלינן לקולא דנישואין ולית לה מזונות (יח) ואית דמפרשי שמת הארוס ויש לו בנים מאשה אחרת. (יט) ומיבעיא ליה אי ניזונית מן תואחין וליתה דאלמנה מן האירוסין אין לה (כ) כדלקמן ר' שמעון אלמנה מן האירוסין לא תמכור אלא בב"ד לפי שאין לה מזונות. ואיתשיל רבינו האיי ואביו זצ"ל (כא) בבת ארוס' וגרוש' אם יש לה עישור נכסי (כב) ובעו מיניה מרב ששת ממאנת יש לה מזונות מן האחין בתנאי ב"ד. אמר להו רב ששת תניתוה אלמנה בבית אביה גרושה בבית אביה. ושוטרת יבם בבית אביה יש לה מזונות (כג) והוא הדין לממאנת וקי"ל כוותיה אבל ר"ח פסק כרי יהודה דממאנת אין לה מזונות (כד) בת יבמה ובת ארוסה ובת שנייה עלו בתיקו ולקולא ולית לה. ומסתברא בת יבמה דלא קריגא בה בנן נוקבן דיהון ליכי מינאי ואי כתובתה על נכסי בעלה הראשון לית לה (כה) אבל יבמה גופה אפילו תימא כתובתה על נכסי בעל הראשון היא (כו) קריגן בה את תהא יתבא בביתי והילכתא פשיטא לן דיש לה מזונות (כז) ור"ש אמר דלית לה. (כח) והני סילי לאחר מיתה (כט) כדתנן זו מדרש דרש ר' אלעזר בן עזריה הבנים ירשו והבנות ניזונות מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן. אבל בחיי אביהן אמיד כייפינן ליה ואי לא לא כייפינן ליה (ל) כדגרסינן בסוף אף על פי אין אדם זן בניו ובנותיו הקטנים אבל זן אותן קטני קטנים וכמה עד בן שש (לא) ותנן נמי אם היתה מניקה פורעת לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה וכן הילכתא יתיב רב יוסף קמיה דרב המנונא ואקאמר (לב) כשם שאין הבנים יורשין כתובת בנין דיכרין אלא מן הקרקע ותקינו במתניתין לכיון

שער החדש

ממנכסים כו' דזה מסוב ומניך לכסוב לה כתובה אחים כדאי בב"ק פ"ם פ' ועיי' במרדכי פ"ד דכתובות רמז קפ"ג יעו"ש היטיב ועיי' בפ' הכיף סי' מ"ב ופ' קמ"ם ועיי' סי' ק"ם סעי' פ' ועיי' בחי' כתי' כתו"ם מה שהניח בפם רבינו דקאי ג"כ על המוחלת יעו"ם ונפ"ק: (כט) בפלה כתובת בנין דכרין מיסיבמינו ולמה בפלה כו' כל"ל וכ"ה בתו"ם פ"ד בי' כ"ד ובמרדכי רמז קפ"ב יעו"ם: (ל) לפי שניניך דקדוק בנכסים שים לפן תמריות כו' כל"ל: (לא) וכיון דמכבי להו כמה שני מפן לפ דיינין לכון לכתחלה פלפ דמר בר רב הפיי תמר סיכי מכפלין רבפן כו' כל"ל: (לב) דוקא במקרקעי ולא במטלטלי כו' עיי"ם בתוס' כתובות ג"ב ב' ד"ה ומנכס מטלטלי כו' ועיי"ם בתו"ם סל' דהריב"ם מנכי מפי במטלטלי וכמר סי' קי"ם כ' זה בפם הריב"ם (וכבר סזכרתי זה בהקדמתי לפ"ב יעו"ם) ועיי' בסי' קי"ם סעי' מ"ז בהג"ה יעו"ם ועיי' בפ' נחוני קמפי סי' קל"ב:

הדחבוישי מזון בפם כל"ל: (א) כדתנן לפ כ' לה בפן נוקבן כו' כתובות ל"ב ב' וסי' ס"ם סעי' פ' כ': (ב) ירושלמי בפ' הנושא הדה היא אומרת הבת לא עולה ולא יורדת ופ"ה ה"ן (פ"ם ה"ן): (ג) תימן יתבן בביתי ומיתזלן מנכסאי ומיתכסן בכסותי ותני עלה מני כו' כל"ל ועיי' לקמן בדין הבפי אות ו' (ודבכי הפ"ק תמוהין יעו"ם היטיב ובנמ"ם ופבין): (ד) רב תני עד דתילקחן כו' כתובות ל"ג ב' וסי' קי"ב סעי' פ': (ה) כדתניא בפ' מציאת אשה בפ"ב בין בגרו כו' כתובות ס"ם ב' ועיי' ה' מסיקנא דאם ל"ם (ו) דתניא עד מתי בבם ניזונת עד שתתארס משום ר"א אומר עד שיתארס ודוקא כו' כל"ל כתובות ל"ב ב': (ז) מדתניא לקמן אלמנה בבית אביה יש בפ' ל"ב ב': (ח) ופליגי ר"י ות"ק בתתארס ס"ם היכא דלא כו' כל"ל ועיי' בפ' קי"ב סעי' ג' יעו"ם היטיב: (ט) ת"ל ר"ח לרב יוסף מי שמיע לך מיני דר"י מרוסה כו' כתובות ל"ג ב': (י) ת"ל מפמע לפ' שמיע לי מסברא אית לפ כו' כן נריך לפיום וכליפגא בתרא פב: (יא) וחזינן לבעל מתיבות ולרב אלפס ולכולהו רבוותא כו' כל"ל עיי"ם בריי"ף ורמ"ם סי' כ"ו יעו"ם (ונ"ל דמסברי לה מזונות מתרוסה פלה ופסק כלישנא כו'): (יב) כדתנן הניע זמן ולא נישאו אוכלת משלו כו' כתובות ל' ב' וסי' ע"ם סעי' ג': (יג) ומסתבר מארוסה דמ"ע הניע זמן תליא מילתא מה הניע זמן אוכלת משלו חולין מכל מרומה מסנכנסה לחופה כו' כל"ל פם ל"ז ב': (טו) אוכלת מאביה בתנאי. כ"ל דכמי מניה להכם מזונות כדלקמן אות כ"ם. וכן פכל בנכסלפה ומתמיה להיכוסין לזונה: (טז) וכיון דלכפה מניה לפ ניחא לי' דמיטול וכיון כו' כנ"ל לפ ל"ל לפ ניחא לי' דמיחזל כו' וכיגו מי' לפי פי' רם"י ולפום גי' מרי"ף היטיב ובנמ"ם פ' סי' כ"ו: (יז) וקיימא בתיקו אי הויא דמיכוסין ואי הויא דנשואין אזלינן לקולא דמיכוסין ולית לה מזונות כו' כל"ל ועיי' סי' קי"ב סעי' פ': (יח) ופיון דמפכסי בפם המכוס וים לו בניס מפפה כו' עיי"ם בר"ן בפכס כן דעת מרי"ף: (יט) ומיבעיא לי' אי ניזונת מן הבניס וליפה כו' כל"ל: (כ) כדלקמן ר"ם מומר פלמנה מן המיכוסין לפ מפכור כו' כנ"ל כתובות ל"ז פ' ועיי' בר"ן בפ' נכ"ם דכתובות דמפכם לה דפמן מיומי בהניע זמן בתיי המכוס וכמ"ב מרי"ף פם פ"ב לק"מ ועיי' סי' קי"ב סעי' ב' יעו"ם: (כא) בבת מכוסה וגדוסה פם יש לה עישור נכסי. מוני כ"ל בם מכוסה ובם מכוסה פיי' בכתובות ל"ד פ' לענין מזונות יעו"ם ומיסתיגו לענין עישור נכסי נמי: (כב) ובעו מיני' מרב ממנת כו' כתובות ל"ג ב': (כג) וה"ה לפתמנת וקי"ל מוחי' כו' סי' קי"ב סעי' ד': (כד) בת יבמה ובת מכוסה ובת שניי' פם כנסה ל"ב ב' ל"ד פ' ופם סעי' ה' (ועיי' פ' נחוני קמפי סי' מ' פם כנסה וילדה ממ"ב דים לפ יעו"ם): (כה) מכל יבמה גופה מפילו תימא בכתובתה כו' עיי"ם בתוס' ד"ה בת יבמה כו' ובר"ן פם: (כו) קריגא בה מהא דתנן בניתי והלכך פסיפא לן כו' כל"ל ועיי' סי' קם"ח סעי' פ' וכסי' קי"ב סעי' ה': (כז) ור"ם אמר לית לה. לפניו לפ נמלף בן בנים ועיי' בסיפה מקובלת פם פדקדק בן מדבכי רם"י והכיא בפם רם"י בשהדוק קמפ מכ"ב בהדיא יעו"ם היטיב: (כח) ופ"ח לאחר מיתה כו' קפי על כל הא דלמעלה דבפ יש לה מזונות מן האחים: (כט) כדתנן זו מדרש דרש לתב"ח כתובות מ"ע ג' כ"ב קל"ח ב' ועיי'. לעיל ה' פסיקתא הום פ"ו: (ל) כדגרסי' בסוף אף על פי אין זן בניו ובנותיו כו' כתובות ס"ם ב' וסי' ע"ח סעי' ג': (לא) ופק נמי פם היפה מניקה טוחנין לה כו' כתובות ס"ד ב' וסי' ס' סעי' י"ח: (לב) כפם שאין הבנים יורפים כתובת בנין דכרין אלא מן הקרקע כך אין הבנות ניזונות אלא מן הקרקע ומקיטו בתתיבתא למיזן מתמלמלי

למיזן ממטלטלי : (לג) גרסינן בפרק יש נוחלין הניח בנים גדולים וקטנים (לד) אין הקטנים מתפרנסין על הגדולים (לה) ולא הנדולים על הקטנים (לו) אמר רבא האי גדול אחי דלביש ומכסי מביתא מאי דעבד עבד והא דתנן אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים אוקימנא בדשדבא (לז) נשאו גדולים ישאו קטנים (לח) ואוקימנא נשאו גדולים לאחר מיתת אביהן ישאו קטנים לאחר מיתת אביהן אבל נשאו גדולים בחיי אביהן ואמרו קטנים לאחר מיתת אביהן הרי אנו נושאין כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן . אלא מה שנתן אביהן נתן . (לט) ועל דבר זה נשאל הרב החסיד שחלק עליו הנשיא הגדול רבי משה בריבי מודריום זצ"ל והבאתי ראיה מן התום' שאין דין פרנסת הבית במקום שאין בו ובן כתב נשאו גדולות תשאנה קטנות ואם אמרו קטנות ובו' בבנים ובנים עם הבנות ובנות עם הבנות דינן שוה וליתה ואכלה ועמדה ונישאת לא איפשיט ולא נבי טיניה דבעל דאיהו דאפסיד אנפשיה (מ) ומסתמא דאי פשוט דשויוה רבנן ביורש משום פסידא דידיה : (מא) גרסינן בפרק מי שטח והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים ירשו והבנות ניזונות . בזמן שהנכסים מועטין הבנות ניזונות והבנים ישאלו על הפתחים. אדמון אומר וכו' . לרב נטרונאי ובר הילאי ראשי מתיבתא מנהג שתי ישיבות ברבנן ולא כאדמון . (מב) וליתה להא דאמר ר' יצחק אמר אלעזר משמיה דהזקיה כל מקום שאמר רשב"ג רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו (מג) דסוגיא דשמעתא כתנא קמא עשו אלמנה אצל הבת בבת אצל האחין וכו' . (מד) ואמר רבא מעשה רב (מה) וכמה הן מרובין כל שיזונו ואילו עד שיבגרו ואינך מועטין וכוציאין מהן מזון לבנות עד שיבגרו והשאר לבנים וכתבי רבוותא הני מילי במקרקעי . (מו) אבל ממטלטלי תקנתא דבתראי היא . אף על גב דמועטין ניהנו אלו ואלו ניזונין והכי שדר גאון (מז) פשיטא מרובין ונתמעטו כבר זכו בהן יורשין מועטין ונתרבו מאי . ת"ש דאמר רב אסי אמר רבי יוחנן יתומי שקדמו ומכרו בנכסים מועטין מה שמכרו מכרו תשובה לר"ת האי קדימה דקתני קודם שומת בית דין שיחתך הדין שהבנות נוטלות אותן . (מח) אבל לאחר שומת בית דין וראו שהן מועטין ופסקו לבנות אותן אם מכרו היתומים (מט) לא עשו ולא כלום לפי חשבון עישור נכסי דהוה ליה כמוכר דבר שאינו שלו ואם קדמו ומכרו בנכסים מועטים הרי הוא כמו שמכרן בנכסים מרובין . (נ) דקי"ל בין מכרו בין משכנו מוציאין לפרנסה ואין מוציאין למזונות (נא) לרבינו האי לאו דמספדי בנות לנכרי אלא בזוזי דמשלמי להו יורשין דברשות דידהו קיימי למלוקינהו בזוזי : (נב) ירושלמי בכתובות נתמעטו הנכסים אמרינן ליה מכיון שהתחילו היתומים להיות אוכלין בהיתר הולכין ואוכלין עד פרוטה אחרונה לא היה שם מזונות עד י"ב חודש מהו שיאמרו הבנים לבנות טלו את שלכם ולאו אמר ר' אבא מרי פתניתין אמרין שאין אומרים להן דתנינן תמן ואם אמרו יתומין הרי אנו מעלין את הנכסים על נכסי אבינו יותר דונר כרי שיטלו כתובת אימן אין שומעין להן אלא שמין את הנכסים וכו' . (נג) ולשון אחר בבבא בתרא היה שם לאלו ולאלו מזון י"ב חדשים ואלמנה נזון מהו שיאמרו בנות לבנים (נד) כלום אנן לכון כי אם מזון י"ב הודש אמר ר' אבא מרי נשמעינן מן הדה (נה) אם אמרו היתומים וכו' זנה אין שומעין להן . וכיון דתקנתא דבהראי הוא ממטלטלי אי איתנהו לדמי בידא דיתמי יהבינן לבנות מזונות וניזונין אלו ואלו ואי לא לא טרפי כלל ממשעבדי דהא קי"ל מוציאין לפרנסה ואין מוציאין למזונות (נו) ויתיב ר' אבהו וקא מיבעיא ליה אלמנה מה שתמעט בנכסי בת אשתו ובעל חוב מהו שיתמעטו אלמנה ובת איזו מהן קודמת (נז) ופשיטא הדא דאמר ר' אבא אמר ר' אמי עשו אלמנה אצל הבת בבת אצל אחין בנכסים מועטין אלמנה ניזונית ובת תשאל על הפתחים (נח) וכתבו רבותי ואינך לא איפשטו ולא מטעטו דנכסי בחזקת יתמי קיימי (נט) ירושלמי הד"א חוץ מכתובה חוץ מקבורי חוץ ממלוה בעדים חוץ ממלוה בשטר (ס) חוץ מפרנסת בנות מד"א אינו נובה אינו גובה (סא) גרסי' בפ' נערה שנתפתתה אמר ר"י אמר רב בת הניזונת מן האחין מעשה ידיה לעצמה אמר רב כהנא מאי טעמא דכתב והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם מגיד שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו . וכן הילכתא . אבל בחיי האב מעשה ידיה לאב . דאמר רב יהודה אמר רב (סב) מניין שמעשה הבת לאביה . וכי יכבור איש את בתו לאמה

שער החדש

כו' כל"ל כתובות כ' ב' וכני"ף ורמ"ם סס כו' י"ב וכו' קי"ב סעי' ז' : (לג) גרסי' בפ' יש מוחלין הניח בנים נדולים וקטנים כו' ב"ב קל"ח מ' עיי' לעיל ה' מלוקח קרקעות אות קל"ז ושו"ע : (לד) אין הקטנים ניזונים על הנדולים כו' כל"ל ושו"ע סי' רפ"ו סעי' ה' : (לה) ולא הנדולים מתפרנסים על הקטנים כו' כל"ל : (לו) אמר רבא האי גדול אחי גדול מהי דלביש כו' סס בס"ם ושם במו"מ סעי' כ' : (לז) כשאו גדולים ישאו קטנים כו' סס במגמה : (לח) ואוקימנא נשאו גדולים לאחר כו' סס בס"ם ובמו"מ סו' רפ"ו סעי' ג' : (לט) ועל דבר זה נשאל הרב וכו' סס בס"ם ושם במו"מ סעי' כ' ועיי' בסי' ק"ב סעי' ד' ושו"ע : (מ) לא עשו כלום לפי חשבון עישור נכסי כו' כל"ל דקאי על קדמו ומכרו קודם שומת ב"ד ומה שמכרו עשו היינו דוקא עד שיבוא נכסי אבל שיעבור נכסי יכולין להוציא : (נ) דקי"ל בין מכרו בין משכנו מוציאין לפרנסה כו' כתובות ס"ע ס' ועיי' לעיל ס' פסיקתא חות ע"ד ועיי' סי' קי"ג סעי' ה' : (נא) לרבינו האי לאו דמספדי בנות לנכרי כו' עיי"ם בכל"ח סי' ב' ושם סעי' י"ד וקאי מהמוכרת דיזונות ממטלטלי עיי' לעיל אות ל"ב : (נב) ירושלמי בכתובות נתמעטו הנכסים אמרינן לי' כו' פי"ג בכתובות ס"ג : (נג) ולשון אחר בב"ב סי' סס מזון לאלו ולאלו כו' ב"ב ס"ע ב"ח : (נד) כלום אנן לכון כי אם מזון י"ב כל"ל נס ע"ב בתוספתא דיזונות ומוכרת ומשכנת ומוציאה לפרנסה ואין בן ובן כתוב בתוספתא בשלו גדולות משלמת קטנות ומה אמרו קטנות ובנות עם הבנות דיזן שוה ולוקחה ואוכלה ועמדה ונשאת (כ) ומסתמא דאי פשוט דשויוה רבנן ביורש משום פסידא דידיה : (מא) גרסינן בפרק מי שטח והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים ירשו והבנות ניזונות . בזמן שהנכסים מועטין הבנות ניזונות והבנים ישאלו על הפתחים. אדמון אומר וכו' . לרב נטרונאי ובר הילאי ראשי מתיבתא מנהג שתי ישיבות ברבנן ולא כאדמון . (מב) וליתה להא דאמר ר' יצחק אמר אלעזר משמיה דהזקיה כל מקום שאמר רשב"ג רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו (מג) דסוגיא דשמעתא כתנא קמא עשו אלמנה אצל הבת בבת אצל האחין וכו' . (מד) ואמר רבא מעשה רב (מה) וכמה הן מרובין כל שיזונו ואילו עד שיבגרו ואינך מועטין וכוציאין מהן מזון לבנות עד שיבגרו והשאר לבנים וכתבי רבוותא הני מילי במקרקעי . (מו) אבל ממטלטלי תקנתא דבתראי היא . אף על גב דמועטין ניהנו אלו ואלו ניזונין והכי שדר גאון (מז) פשיטא מרובין ונתמעטו כבר זכו בהן יורשין מועטין ונתרבו מאי . ת"ש דאמר רב אסי אמר רבי יוחנן יתומי שקדמו ומכרו בנכסים מועטין מה שמכרו מכרו תשובה לר"ת האי קדימה דקתני קודם שומת בית דין שיחתך הדין שהבנות נוטלות אותן . (מח) אבל לאחר שומת בית דין וראו שהן מועטין ופסקו לבנות אותן אם מכרו היתומים (מט) לא עשו ולא כלום לפי חשבון עישור נכסי דהוה ליה כמוכר דבר שאינו שלו ואם קדמו ומכרו בנכסים מועטים הרי הוא כמו שמכרן בנכסים מרובין . (נ) דקי"ל בין מכרו בין משכנו מוציאין לפרנסה ואין מוציאין למזונות (נא) לרבינו האי לאו דמספדי בנות לנכרי אלא בזוזי דמשלמי להו יורשין דברשות דידהו קיימי למלוקינהו בזוזי : (נב) ירושלמי בכתובות נתמעטו הנכסים אמרינן ליה מכיון שהתחילו היתומים להיות אוכלין בהיתר הולכין ואוכלין עד פרוטה אחרונה לא היה שם מזונות עד י"ב חודש מהו שיאמרו הבנים לבנות טלו את שלכם ולאו אמר ר' אבא מרי פתניתין אמרין שאין אומרים להן דתנינן תמן ואם אמרו יתומין הרי אנו מעלין את הנכסים על נכסי אבינו יותר דונר כרי שיטלו כתובת אימן אין שומעין להן אלא שמין את הנכסים וכו' . (נג) ולשון אחר בבבא בתרא היה שם לאלו ולאלו מזון י"ב חדשים ואלמנה נזון מהו שיאמרו בנות לבנים (נד) כלום אנן לכון כי אם מזון י"ב הודש אמר ר' אבא מרי נשמעינן מן הדה (נה) אם אמרו היתומים וכו' זנה אין שומעין להן . וכיון דתקנתא דבהראי הוא ממטלטלי אי איתנהו לדמי בידא דיתמי יהבינן לבנות מזונות וניזונין אלו ואלו ואי לא לא טרפי כלל ממשעבדי דהא קי"ל מוציאין לפרנסה ואין מוציאין למזונות (נו) ויתיב ר' אבהו וקא מיבעיא ליה אלמנה מה שתמעט בנכסי בת אשתו ובעל חוב מהו שיתמעטו אלמנה ובת איזו מהן קודמת (נז) ופשיטא הדא דאמר ר' אבא אמר ר' אמי עשו אלמנה אצל הבת בבת אצל אחין בנכסים מועטין אלמנה ניזונית ובת תשאל על הפתחים (נח) וכתבו רבותי ואינך לא איפשטו ולא מטעטו דנכסי בחזקת יתמי קיימי (נט) ירושלמי הד"א חוץ מכתובה חוץ מקבורי חוץ ממלוה בעדים חוץ ממלוה בשטר (ס) חוץ מפרנסת בנות מד"א אינו נובה אינו גובה (סא) גרסי' בפ' נערה שנתפתתה אמר ר"י אמר רב בת הניזונת מן האחין מעשה ידיה לעצמה אמר רב כהנא מאי טעמא דכתב והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם מגיד שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו . וכן הילכתא . אבל בחיי האב מעשה ידיה לאב . דאמר רב יהודה אמר רב (סב) מניין שמעשה הבת לאביה . וכי יכבור איש את בתו לאמה

לאמה כה אמה וכו׳ . ומסתברא דוקא בת דמעשה ידיה לאביה . אבל מעשה ידי הבן אע״פ שמסור על שולחן אביו הרי היא כמעשה הבת משבנרת דשוב אין לאביה רשות בה אע״פ שמסוכה על שולחן אביה (סג) ומציאה דאתיא לה מעלמא ולית לה צערא דגופה לאביו . כדתנן מציאת קטן לאביו (סד) וקי״ל אפי׳ גדול ומסוך על שלחן אביו זהו קטן אבל מידי דאית ליה צערא לגופיה וטריח ביה לא (סה) כדגרסי׳ בהחובל כי קפיד מידי דחסר ממונא . אבל מידי דלא חסר מבינא לא קפיד . וגרסי׳ התם החובל בבני גדול יתן לו מיד לבנו קטן יעשה לו סגולה בבנות הקטנות פטור ולא עוד אלא אפי׳ אחרים שחבלו בהן חייבין לתת לאביהן . ואוקימנא הכא נמי בשבת (סו) ש״מ דבשבת דבנות ניזונות לאב אבל שבת דבנים לעצמן כדקתני בנו גדול יתן לו מיד ושבת מעשה ידיה הוא (סז) ובין בנים ובין בנות (סח) אבל בחבלות שוין ואמסקנא דמוקים לה בשאין סמוכין ש״מ דהעדפה דמיזונות דבנות הקטנות לאב דבנים הקטנים לעצמן דבבנו לא זכי רחמנא כלל (סט) וכי היכי דבנות משבנרו מעשה ידיהן שלהן נמי לעולמים (ע) והא דגרסינן בפרק השואל אבל אינו קונין על ידי בנו ובתו הקטנים : (עא) ומוקמינן לה במעלה לחן מזונות ופרכינן אי הכי בניו ובנותיו נמי ניקנין להן דמשמע שכר פעולתן לאב אית דמפרש הא קא משני התם צעירייהו לא זכי ליה רחמנא דלא הקנו חכמים תחת מזונות אלא מציאה דלא מצער גופיה אבל טרחם בעין חבלא הוא ולא זכי ליה רחמנא אף על גב דסמוכין על שולחן אביהן (עב) ומסתברא דמה שאובלין מן התורה יותר על שברן הרי היא כמציאה דאתי מעלמא שהיא לאב ומשום הכי מקשינן וליקוץ לחו ומשני צערא דבנותיו ובניו הקטנים לא זכי ליה רחמנא . (עג) ובנוסחא עתיקא דילן לא גרסינן בניו ובנותיו . והכי גרסינן אי הכי השתא נמי ניקוץ צערא לא זכי ליה רחמנא וכתב הנגיד בתשובה למר רב שלום ורב נטרונאי דמן תכנין ותרתין שנין דשני ריש גלותא ותרתי מתיבתא ודייני בבל ורישי מתיבתא כולי נהגו למיגבא בעלי חובות ובתובה ומזונות שהן תנאי כתובה ממטלטלין . וכתבי בבל אתרווחתה דישראל (עד) כגון שפנק וריש גלותא ובארבע הוסרי דרישוותא דכל דיינא דלא מגבי ממטלטלין מסלקין ליה וכתב עבדתא עליה ובין מקרקעי ובין ממטלטלי שוין (עה) ואית בהו דין קדימה . אבל פרנסה עמדה במקומה וכו׳ (עו) כדכתב בפסיקתא . (עז) והא דכתב רב אלפס אהא דתניא הרי שהיה נושה באחיו סנה לא יאמר הואיל ואני יורש החזקתי וכו׳ אף על גב דאיתמר עלה דאינה משנה (עח) כיון דתקיט למינבא ממטלטלי הכתיב מיציאין מידו וכ״ש ממטלטלין דשבק אחוה (עט) כתב עלה גאון נהי דאחר גרושה או חלוצה היכא דלא בעי ליבם תקינו ממטלטלין משום חינא אבל ליבמה דקא מייבם לה יבם טי יומר דתקינו למיגבא ממטלטלין דשבק בעל׳ משום שיעבוד כתובה הילכך לא עבדינן לה בה עובדא אלא וודאי היכא דלא ניחא ליה ליבם ליבומה וליכא בנכסים שיעור כתובה . וחלין לה מפקי מיני׳ ויהבינן לה בשבועה כמנהגא דאלסנה (פ) ואי מייבם לה שקיל לכולהו ממטלטלין וזכי לנפשיה ולא אמרי׳ ילקח בהן קרקע :

השׁשׁי מזון האשה (א) כדתנן את תהא יתבא בביתי ומיתזיא מנכסי כל יומי מיגר אלמנותך חייב מפני שהוא תנאי ב״ד (ב) ירושלמי רבין בר חייא בעי קומי ר׳ זעירא בא עליה בבית אביה מעכשיו נתקיימו התנאין או אינו אלא דרך נישואין ולא איפשוט (ג) תני רב יוסף בביתי ולא בבית עקתי . אבל מזוני אית לה הילכך אם הבית צר חולבת לבית אביה או שוכרת בית ויושבת . והשכר על הית׳ים ונותנין לה מזונות . למר רב צמח (ד) יבמה ג׳ חדשים הראשונים משל בעלה מכאן ואילך אינה ניזונית לא משל בעלה ולא משל יבם . עמד בדין וברח (ה) ניזונית משל יבם . צריך לבושא וכיסוי׳ אינו מתנאי כתובה ואין לה מנכסי יתומין ולא ברי׳ לן דבכלל מיתזנן ניזנהו (ו) דהא מזון הבנו׳ בכסות בכלל . כדגרסי׳ בירושל׳ ומזון האשה והבנות (ז) וגדסי׳ נמי בביתהו דר׳ חייא כו׳ פסוק לי מזוני פסק לה פסוק לי שיראי פסק לה וקי״ל (ח) עולה עמו ואינה יורדת אפי׳ לאחר טיתה (ט) ירושלמי ומשתמש במדור כדרך שהיתה משתמשת בחיי בעלה ובעלה גרוע במדינת הים (י) ומשתמש במדור ובכרים ובבלים בין כלי כסף ובין כלי זהב כדרך שהיתה משתמש ובעלה נתון במדינת הים וניזונית בשם שהיתה ניזונית ובעלה נתון במדינת הים (יא) נרסינן בפ׳ הנושא אלמנה שאמרה (יב) אי איפשי לזון מבית בעלי אין היתומין רשאין לומר לה לכי לבית אביך ואם אמרה אי איפשי לזון מבית אבא (יג) נותנין לה מזונות לפי ברכת הבית (יד) אמר רב נחמן בר יצחק יתומין שמכרו במדור אלמנה לא עשו ולא כלום (טו) ואמר אביי נקיטינן מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו ואם היא אומרת הניחו לי ואני אבננו משלי אין שומעין לה (טז) ושיפצה

סלקא

שער החדש

מ״ו ב׳ מ״ז מ׳ קידושין ג׳ כ׳ וסי׳ ל״ז סעי׳ מ׳ : (בג) ומציאה דאתיא לה מעלמא ולית לה צערא דגופיה לגבי׳ כדתנן מציאת קטן לאביו כי׳ כל״ל ב״מ י״ב מ׳ ומו״מ סי׳ ע״ב סעי׳ ב׳ : (סד) וקי״ל אפי׳ גדול ומסוך על שולחן אביו כו׳ שם בב״מ ע״ב : (סה) כדגרסי׳ בהחובל כי קפיד מידי דחסר ממונא לית לה וקי״ל (ח) עולה עמו ואינה יורדת אפי׳ לאחר טיתה (ט) ירושלמי ומשתמש במדור כדרך שהיתה משתמשת בחיי בעלה ובעלה גרוע במדינת הים (י) ומשתמש במדור ובכרים ובבלים בין כלי כסף ובין כלי זהב כדרך שהיתה משתמש ובעלה נתון במדינת הים וניזונית בשם שהיתה ניזונית ובעלה נתון במדינת הים (יא) נרסינן בפ׳ הנושא אלמנה שאמרה (יב) אי איפשי לזון מבית בעלי אין היתומין רשאין לומר לה לכי לבית אביך ואם אמרה אי איפשי לזון מבית אבא (יג) נותנין לה מזונות לפי ברכת הבית (יד) אמר רב נחמן בר יצחק יתומין שמכרו במדור אלמנה לא עשו ולא כלום (טו) ואמר אביי נקיטינן מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו ואם היא אומרת הניחו לי ואני אבננו משלי אין שומעין לה (טז) ושיפצה

כב מלפס מהם דתניא הרי שהיה נושה באחיו סנה כו׳ כפ״מ דכתובות ברי״ד ורמ״ם סי׳ י״ג : (עח) כיון דתקינו למיגבא ממטלטלי מוליכין מידו כל״ל : (עט) כתב עלה גאון נהי דאחר גרושה או חלוצה היכא דלא בעי ליבם תקינו ממטלטלין משום חינא אבל ליבמה דקא מייבם לה יבם טי יומר דתקינו למיגבא ממטלטלין דשבק בעל׳ משום שיעבוד כתובה הילכך לא עבדינן לה בה עובדא אלא וודאי היכא דלא ניחא ליה ליבם ליבומה וליכא בנכסים שיעור כתובה . וחלין לה מפקי מיני׳ ויהבינן לה בשבועה כמנהגא דאלסנה (פ) ואי מייבם לה שקיל לכולהו ממטלטלין וזכי לנפשיה ולא אמרי׳ ילקח בהן קרקע :

השׁשׁי מזון האשה (א) כדתנן את תהא יתבא בביתי כו׳ כתובות כ״ב ב׳ ק״ג מ׳ וסי׳ ס״ט סעי׳ מ׳ ב׳ וסי׳ ל״ח סעי׳ נ׳ :

(ב) ירושלמי רבין בר חייא בעי קומי ר״ז בא עליה בבית אביה מעכשיו נתקיימו התנאין או אינו אלא דרך נישואין ולא איפשוט כתובות כ״ג ב׳ ע״ד דכתובות הי״ב : (ג) תני רב יוסף בביתי ולא בבית עקתי . כתובות ל״ד מ׳ ק״נ מ׳ : (ד) יבמה ג׳ חדשים הראשונים משל בעלה וכו׳ כתובות ס״ו ב׳ ויש שם ס״ם ול״ל לא משל בעלה ולא משל יבם אלא משל יבם קטן אינה מוכלת משל בעל יבמ״ם היעיב ובינתים שם) וסי׳ ק״ם סעי׳ מ׳ : (ה) ניזונת משל יבם מצד עורך לנושה וכיסויה אינו מתנאי כתובה כו׳ כל״ל וזהו מדבבי רב מכ לממ : (ו) דהא מזון הבנות בכסות בכלל כדגרסי׳ בירושלמי מזון הבנות כל״ל וכוונתו על הירושלמי דפי״ב דכתובות ס״ח וזכר לעיל בדין המוציא מוס ג׳ יבו״ם : (ז) וגרסי׳ נמי דניסיהו דר׳ חייא כו׳ פסוק לי מזוני כו׳ כתובות ס״ה מ׳ : (ח) עולה עמו ואינה יורדת אפי׳ לחאר מיתה . כתובות מ״ח מ׳ ועיי׳ סי׳ ל״ד סעי׳ מ׳ : (ט) ירושלמי ומשתמש במדור כדרך שהיתה כו׳ כתובות ס״ה ס״ג ועיי׳ בכתובות ק״ג מ׳ : (י) ומשתמש בכרים וכבלים בין כלי כסף כו׳ כל״ל : (יא) גרסי׳ בפ׳ הנושא אלמנה שאמרה אי מפי לזוז מצית בעלי כו׳ כתובות ק״ג מ׳ ועיי׳ לקמן מוס קס״ז : (יב) אי מפי לזוז מצית בעלי כו׳ כל״ל : (יג) נותנין לה מזונות לפי ברכת הבית כו׳ שם בב״מ וסי׳ ל״ד סעי׳ ו׳ : (יד) תרגב״י ימומים שמכרו במדור אלמנה כו׳ שם ושם סעי׳ ל׳ : (טו) ואמר אביי נקיטינן מדור אלמנה שנפל כו׳ שם ושם סעי׳ כ׳ : (טז) ושיפצה אלקא בתיקו ולא משמע . עיי״ם בלי״ף ורמ״ם סי׳ ו׳ ועיי׳ שם סי׳ ד״ם ה״ג מיכולא כו׳ ועיי׳ בכתו״ם שם סעי׳ נ׳ ל״ד סעי׳ ב׳ וכמ״ם וכב״ם שם יפו״ם סי׳ ס״ו מ״ם ועיי׳ לקמן בדין המוכי מוס ר״מ : (עו) כדב״ב בפסיקתא . עיי״ם בס פסיקתא מוס פ״ח ועיי׳ לקמן בדין המוכי מוס ר״מ : (עז) והא דכ׳

סלקא בתיקו ולא תשפץ (יז) ירושלמי בפ׳ נערה שנתפתתה: לבעל מתיבות . ר׳ זעירא שאל לרב נחמן בר יעקב ולרב אמי בר פפי לא היה שם בית מאי אמר ליה היורשי׳ שוכרים לה בית מכאן ואילך היא אוכרת קרקע והוא אומר מעות הדין עם היתומין כהדא חדא איתתא הות לה פורנא דעשרים דינר והוה תמן חד בית טב בעשרה דינר אתא עובדא (יח) קומי ר׳ חנינא אמר לה יהבון לה ביתא או יהבון לה עשרה דינר . אמר להו ר׳ מנא מביון דלית ביתא חב אלא עשרה דינר מבאן ואילך היא אוטרת קרקע והן אומרי׳ מעות הדין עם היתומין (יט) התובעת כתובתה בב״ד אין להזו מזונות שלא בב״ד יש לה מזונות (כ) ירושלמי אמר ר׳ יוסי ובלבד מן השופי הא מאונם לא כהדה אלמנתא דר׳ אבהו מרתון בה . אמר לה ר׳ אבהו בר נתן בעי לך תבעת פורנא ואבדה מזונו׳ מן דעיתידעון מיליא אעלון עובדא קומי ר׳ יוסי וחזרה למזונות (כא) לרב נחשון אם הוציאה לקיים כתובה ולא מצאה עדי׳ לקיים לאו תביעה היא (כב) רב יהודה בשם שמואל המוחלת כתובה ליתומי׳ ניזונית משלהן (כג) תניא מברה כתובתה מישכנה כתובתה עשתה כתובתה אפותיקי בין בב״ד בין שלא בב״ד אין לה מזונות (כד) כך היו אנשי ירושלם כותבין ואנשי גליל כותבי׳ כמותן ואנשי יהודה היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן לה כתובה לפיכך אם רצו היורשין . נותנין לה כתובת׳ ופוטרין אותה (כה) איתמר רב אמר הלכה כאנשי יהודה ושמואל אמר הלכה כאנשי גליל בבל וכל פרואה נהוג כרב נהרדע׳ וכל פרואה נהוג כשמואל . ומסתמא היכא דאיכא מנהג אזלינן בתר מנהג והיכא דליכא מנהג עבדי׳ כשמואל דהילכתא כוותיה בדיני וכן פסקו רבי שרירא ורבינו האיי ור״ח (כו) ומיהו סיועתא דאייתה ר׳ משה מיהא דאיבעיא לן אלמנה ניזונות לאו ראיה היא אף על גב דתנן ניזונית או הניזונית לא מיפסקא הילכתא בהכי דאם כן הא דכייתינן ת״ש (כז) מיהא דאמר ר׳ זירא אמר שמואל מציאת אלמנה לעצמו ואמר עלה אי אמרת בשלמא הניזונת תנן משום הכי מציאת אלמנה אם כן קשיא דשמואל דהא איהו אמר הלכה כאנשי גליל ; אלא לאו ש״מ אף על גב דתנן הניזונית לאו הילכתא היא (כח) אלא מיבעיא ליה לגמרא כי היכי דמיבעיא לן או מעות תנן או עומסות (כט) וקריבתי׳ דר׳ יוחנן (ל) דלא אמר ליה ר׳ יוחנן למיתן לה כתובה ולמיפטרה מפרואה דנהרדעא דנהיגי כשמואל (לא) ואי נמי לא הוה בעי לאיפטריה משום מעשה ידיה . א״נ משום יקרא דאבוה אלא הדרינן לבללא דנקטינן רב ושמואל הלכה כשמואל בדיני

(לב) והכי גרסינן בתוספות כל הארצות כותבין כירושלים . (לג) וברושלמי קסרין כיהודה ושאר כל המקומות כירושלים אנשי גליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונם אנשי יהודה חסו על ממונן ולא חסו על כבודם . חד בר נש דסר אמר יהבון לאיתתיה פורנא אמר מנא יתקיימון דברי הסת א״ל ר׳ חנינא ויש אדם מבטל תנאי כתובה בפה (לד) אמר ליה אנא אמרית את מנן לך אמר ליה ולאו בגליל אנן קיימין סברין מימר אנשי גליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונן ש״מ שאם ציוה אדם בגליל לעשות ביהודה לא אמר כלום שאינו רשאי לבטל תנאי מזונות (לה) אלא אם כן קצין לה מזונות וכן הילכתא . (לו) איתמר אלמנה רב אמר שמין מה שעליה ושמואל אמר אין שמין ואיפסקא הילכתא כרב דאמר שמין ס״ט כי אקני לה ארעתא לסיקם קמיה אדעתא למישקל ולמיפק לאחריני לא אקני לה ש״מ דאזלינן בתר אומדנא וכן הילכתא . וכתב רבינו אלפס (לז) ש״מ דמאן דמגרש לא נתתיה מדעתא דנפשיה אין שמין מה שעליה דלאו איהי בעיא למיפק . אלא איהו בעי לאפוקה ומסתברא דוקא מדעתא דנפשיה בלא טענה (לח) אלא שמצא אחרת יפה הימנה אבל סרחה עליו אדעתא דהכי לא אקני לה (לט) ושדרו ממתיבתא מאן דכתב לאשתו בשעת נישואין ומגרש לה אומרין אקני לה אדעתא למיקם קמיה (מ) אדעתא למישקל ולמיפק לא אקני לה אלא מעתה מאן דיהיב מתנה לאניש דרחים ליה (מא) ערביך ערבא בעי למישקל מיניה דרחים ליה . לעולם דכי יהיב ליה מתנה לרחמיה ונפל איבה ביניהון דנימא הדרא מתנה (מב) האי לאו מתנה היא ועוד כך עשין רבותינו הראשונים וכל דייני דכתיבתא ואבות ב״ד הראשונים כך היו דנים (מג) קריביה דר׳ יוחנן אמר להו זילו לאבוכן דנייחר לה ארעא למזונות וכו׳ . אמר לדידי מיפרשא לי מיניה דר׳ יוחנן אמר למזונות ריבה לה מזונות במזונות קצין לה מזונות (מד) ואיכא מ״ד שלא צימצם אבל פסק פחות מן הראוי לה נותנין כדי צורכה : (מה) גרסינן בפרק אלמנה אלמנה שתפשה דיסקיא מליאה מעות ולא היה בה ביד הבנים להוציא מידה . (מו) ירושלמי אפילו תפשה אלף זוז במזונות אין מוציאין מידה טהו מיטר אמר לה חמי מה בידך תלמידוי דרבי מנא אמר לה חמי מה בידיך אמר ליה ר׳ יוסי בר בון מכיון שהיא עתידה לישבע בסוף אפילו מה בידיך לא אמרינן לה חוי (מז) ומסתבר אנן דמגבינן שליש בלא שבועה אמרינן חוי מה בידיך (מח) ובתשובה אם תפשו היורשין מטלטלין אין לאלמנה להוציא מידן וליתן ביד ב״ד

שער החדש

סיטיג ופ״ע גרס״ם פ״ד סי׳ כ״ב : (יז) ירושלמי בפ׳ נערה שנתפתתה לבעל מתיבות כ״ז שמל לבנ״י ולבב ממי בר פפי לא כי׳ שם בית מאי כו׳ פ״ד דכתובות סי׳ג ול״ל שכשמל מתיבות הכית זה ירושלמי ועיי׳ גרס״ם שם פ״ד סי׳ כ״ם ועיי׳ בה״ן שם : (יח) קומי ר׳ חנינא אמר מי יתכון לה ביתא או יתכון לה עשרים דינר כו׳ כל״ל ישו״ם גרס״ם וכך״ן ועיי׳ לעיל ס׳ מלוה בשאר פ״ב (ונ״ל מכיון לית ביתא מצ מלא עשרה דינרין כמאן דלית לה פורנא מלא עבר מכאן ואילך כו׳ : (יט) התובעת כתובתה כב״ד אין לה מזונות כו׳ כתובות ג״ד פ׳ ניסין ל״ה פ׳ עכשיו כ״ב פ׳ : (כ) ירושלמי פ״ק יומי ובלבד מן השופי כ׳ פ״ח דכתובות ה״ב ועיי״ם בכתובות פ״ד ס׳ י׳ ועיי׳ בירושלמי סופה פ״ג ה״ד וכפ״ק שם וכב״ב פ״ח ישו״ם היסיג וסי׳ ל״ב סעי׳ ה׳ : (בא) לכב נהסון שם הוסיפה לקיים כתובתה ולא מלתה עדיה לקיים כו׳ כל״ל מצתה ול״ת לתה . ועיי׳ סי׳ ל״ג סעי׳ ה׳ דלתי נכנעה לו מיקרי מביתה ישו״ם ומולי מייבי בתבעה ויהו פליו לקיימה ופ״ד שכ׳ הביאר היסיג בשם הרבב״ח ישו״ם : (כב) רב יהודה בשם שמואל המוחלת כתובתה ניזונת מהלהן . עיי׳ לעיל בדין הרביעי מות כ״ג ישו״ם היסיג : (כג) תניא מברה כתובתה מישכנה כתובתה עשתה כתובתה אפותיקי כו׳ כתובות ל״ד ס׳ ו׳ ב׳ וסי׳ ל״ג סעי׳ מ׳ : (כד) כך היו אנשי ירושלים כותבין כו׳ כתובות ל״ב ב׳ : (כה) אמר רב אמר הלכה כאנשי כו׳ עיי׳ בה״ן : (כו) ומיהו סיועתא דמי׳ מי׳ כ׳ מהא דתניעת לן כו׳ עיי׳ גרס״ם פ״ד דכתובות סי׳ ל״ח ישו״ם : (כז) מיהא דאמר שמואל מציאת אלמנה לעצמה ואמר עלה אי אמרת מפני שכשמל כו׳ מציאת לעצמה אלא אי אמרת משום יקרא דאבוה כו׳ כל״ל ישו״ם גרס״ם ובך״ן ועיי׳ לעיל ס׳ מלוה בשאר פ״ב ק״ע (ונ״ל מכיון לית ביתא מצ מלא עשרה דינרין כמאן דלית לה פורנא מלא עבר מכאן ואילך כו׳ : (כח) אלא מיבעיא ליה לגמרא כי היכי דמיבעיא לן או מעות תנן או עומסות (כט) וקריבתי׳ דר׳ יוחנן (ל) דלא אמר ליה ר׳ יוחנן למיתן לה כתובה ולמיפטרה מפרואה דנהרדעא דנהיגי כשמואל (לא) ואי נמי לא הוה בעי לאיפטריה משום מעשה ידיה . א״נ משום יקרא דאבוה אלא הדרינן לבללא דנקטינן רב ושמואל הלכה כשמואל בדיני

(לב) והכי גרסינן בתוספות כל הארצות כותבין כירושלים . (לג) וברושלמי קסרין כיהודה ושאר כל המקומות כירושלים אנשי גליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונם אנשי יהודה חסו על ממונן ולא חסו על כבודם . חד בר נש דסר אמר יהבון לאיתתיה פורנא אמר מנא יתקיימון דברי הסת א״ל ר׳ חנינא ויש אדם מבטל תנאי כתובה בפה (לד) אמר ליה אנא אמרית את מנן לך אמר ליה ולאו בגליל אנן קיימין סברין מימר אנשי גליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונן ש״מ שאם ציוה אדם בגליל לעשות ביהודה לא אמר כלום שאינו רשאי לבטל תנאי מזונות (לה) אלא אם כן קצין לה מזונות וכן הילכתא . (לו) איתמר אלמנה רב אמר שמין מה שעליה ושמואל אמר אין שמין ואיפסקא הילכתא כרב דאמר שמין ס״ט כי אקני לה ארעתא לסיקם קמיה אדעתא למישקל ולמיפק לאחריני לא אקני לה ש״מ דאזלינן בתר אומדנא וכן הילכתא . וכתב רבינו אלפס (לז) ש״מ דמאן דמגרש לא נתתיה מדעתא דנפשיה אין שמין מה שעליה דלאו איהי בעיא למיפק . אלא איהו בעי לאפוקה ומסתברא דוקא מדעתא דנפשיה בלא טענה (לח) אלא שמצא אחרת יפה הימנה אבל סרחה עליו אדעתא דהכי לא אקני לה (לט) ושדרו ממתיבתא מאן דכתב לאשתו בשעת נישואין ומגרש לה אומרין אקני לה אדעתא למיקם קמיה (מ) אדעתא למישקל ולמיפק לא אקני לה אלא מעתה מאן דיהיב מתנה לאניש דרחים ליה (מא) ערביך ערבא בעי למישקל מיניה דרחים ליה . לעולם דכי יהיב ליה מתנה לרחמיה ונפל איבה ביניהון דנימא הדרא מתנה (מב) האי לאו מתנה היא ועוד כך עשין רבותינו הראשונים וכל דייני דכתיבתא ואבות ב״ד הראשונים כך היו דנים (מג) קריביה דר׳ יוחנן אמר להו זילו לאבוכן דנייחר לה ארעא למזונות וכו׳ . אמר לדידי מיפרשא לי מיניה דר׳ יוחנן אמר למזונות ריבה לה מזונות במזונות קצין לה מזונות (מד) ואיכא מ״ד שלא צימצם אבל פסק פחות מן הראוי לה נותנין כדי צורכה : (מה) גרסינן בפרק אלמנה אלמנה שתפשה דיסקיא מליאה מעות ולא היה בה ביד הבנים להוציא מידה . (מו) ירושלמי אפילו תפשה אלף זוז במזונות אין מוציאין מידה טהו מיטר אמר לה חמי מה בידך תלמידוי דרבי מנא אמר לה חמי מה בידיך אמר ליה ר׳ יוסי בר בון מכיון שהיא עתידה לישבע בסוף אפילו מה בידיך לא אמרינן לה חוי (מז) ומסתבר אנן דמגבינן שליש בלא שבועה אמרינן חוי מה בידיך (מח) ובתשובה אם תפשו היורשין מטלטלין אין לאלמנה להוציא מידן וליתן ביד ב״ד

שמא יאבד ולא ימצא מאתים דכולי עלמא האי לא תקינו . (סמ) אבל קרקע מעכבת ולא למכור ואם מכרה מורפת לבתובה אבל לא למזונות שאין מוציאין למזון האשה והבנות אלא מבני חורין . (נ) ירושלמי אלמנה ניזונית מנכסי יתומין רב יהודה אמר מציאתה שלה הותירה מזונות שלה הותירה בליות סה אם אשת איש הותירה מזונות שלו הותירה בליות שלה (נא) כאן שהותירה מזונות שלה הותירה לא כ"ש הטן צריכין לה לנרתא ר' אמי אמר אף היא אינה עושה להן דברים של ייחוד (נב) אמר אמימר לא אמרן אלא למזוני אבל לכתובה מפקינן מתקוף לה מר בר רב אשי בו' . (נג) ואמר ליה רב יעקב לרבינא הכי אמרינן משמיה דרבין כותיך אלמא הפשה מטלטלין לא מהניא לכתובה וכן הילכתא (נד) אלא ר"ח פסק כמר בר רב אשי דאפילו לכתובה מפקינן. (נה) וקשיא לרבוותא ההוא דנרסינן ההיא דתפשה בסא דכספא בכתובתה אתא לקמיה דרבא אמר ליה דחש לרבי שמעון דאמר לא אמרינן מקצת כסף בכל כסף (נו) ובפרק שבועת הערות ש"מ משביע עידי קרקע חייב ורחינן דילמא דאתפשה מטלטלין ש"מ דתפשה מהניא לכתובה . (נז) ואיבא למ"ד לא הדר ביה דבא ורב אלפס אוקמה להההיא דתפשה כסא דכספא כשתפשה מחיים כההיא דשבועות . והא דאמר רבא לכתובה מפקינן מינה תפישה לאחר מיתה וכן פירש הרב צרפתי ומסתברא ההפישה דההם דתפשה (נח) והתם מקרקע איכא ליורשין דלא בעי לאפוקי מינה כי היכי דליפסיד מזוני ואמר להו רבא ליח דחש להא דרבי שמעון (נט) והבו ליה מזוני ואי בעיתו אפוקי מינה כסא דכספא או הבו לה מזוני ומסתברא כרב חנינא דאמר דתפישה מחיים דבעל הוא דתפיש' דלאחר מיתה לאו בלום בין לכתובה בין למזונו' (ס) ובפירוש צרפתי אפי' לאחר מיתה דכי בעינן תפישה בחיים במידי דמצי טריף ממשעבדי קאמר אבל במידי דלא מצי טריף ממשעבדי אפי' לאחר מיתה וקשיא לי אי תפישה לאחר מיתה בהא קאמר מר בר רב אשי לכתוב' מאי דתפשה תפשה (סא) והא קי"ל כר' עקיבא דתפישה לא מהניא כלל אלא בשתפש פחיים (סב) בין לכתובת אשה בין לבעלה (סג) אלא האידנא תקינו למיגב' ותנאי בכתובה מטלטלי ואפי' לא תפשה ניזונית ממטלטלין היכא דליכא מקרקעי וש"מ מדקאמר (סד) ליח דחש להא דר' שמעון דאמר מקצת כסף (סה) בכל כסף ואם קיבלה מקצת בתוב'

שלא בתביע' ב"ד יש לה מזונות ולא מספיד' אלא בהביעת ב"ד להיפרע או פרעון כל כתובתה וכן פי' ר"ח (סו) ירושלמי אלמנתה דרב הונא אגבי לה ממטלטלין כמנהג מקומה . אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זימרה (סז) אלמנה ששהתה שתים ושלש שנים ולא תבעה מזונות איבדה מזונותיה (סח) שתים לפרוצה ולעניה (סט) ושלש לעשירה ולצנועה אמר רבא לא אמרן . (ע) אלא למפרע . אבל להבא יש להו (עא) ירושלמי בשלא לוותה אבל אם לוותה גובה בשאין בידה משכון אבל יש בידה משכון גובה למפרע (עב) תני לוי אלמנה בל זמן שלא נישאת על היתומין להביא ראיה נשאת עליה להביא ראיה . ש"מ נכסים בחזקת קיימ' והילכך אפי' למפרע נאמנת (עג) דלא מצי יתומין למימ' כתבנו וכן הילכתא (עד) תשובה לרבי' אלפס ודוקא מזונות אבל כתובה לא מחלה בנישואין (עה) והיכא דשטר כתובה יוצאה מתחת ידה גובה לעולם בדלעיל (עו) ובעל מתיבות פי' לה בכתובה (עז) והכי איתא בתוס' אלמנה שתבעה כתובתה ויורשין אומרי' לה התקבלת כתובתיך עד שלא נישאת צריכין הן להביא ראיה שנתקבלה כתובתה ואם משנישאת עליה להביא ראיה (עח) ובפ' המקבל גרס' יתומין אמרו אנו השבחנו ובע"ח אומר אביכם השבית (עט) ואמיקנא נכסים בחזקת יתמי קיימי (פ) והרמב"ם אמר על היתומין להביא ראיה או תשבע שבועת היסת ותטול ולית' (פא) תניא מוכרת והולכת עד שתשייר כדי בתובתה וכוסף לה כדי שתגבה כתובתה מן השאר ש"מ שיורה אין לא שיורה לא דטוכרת למזונותיה אינה חוזרת ומורפת לכתובתה (פב) ומאי דקשיא ליה לרבינו אלפס לא בריר שפיר . ובנוסחי הלכות דילן אית בהו (פג) עד שתשייר כתובתה . ומשמע דרבי' צוה להגיה הקושיא ותירוצא דילה לא זוה ממקומה בהלכות (פד) וחזינן לרבינו דפסק אם מכרה למזונות יותר מכדי כתובתה או מברה ולא שיירה כדי כתובתה . מכרה בטל וחייבת להחזיר הדמים ללקוחות מדקתני מוכרת והולכת ער כדי כתובתה ומדקתני נמי וכוסף לה כדי שתגבה בתובתה מן השאר וה"מ מוכרת אבל אינה צריכה למכור ניזונית אפי' יותר מכתובתה (פה) מדגרסי' בפ' שני דייני דמקשי אי בששמעו בו שטת מאי אירייא ער כדי כתובתה (פו) ש"מ דניזונית אפי' יותר מכתובת' סבר נמי דרבי' אלפס ומס' דאפי' יותר מברי כתובתה מוכרת .

אם

שער החדש

אם יש נכסים הרבה (פז) ואם רצונה למחול כתובתה כדי שתגבה מזונות לעולם. והא דאמרי' כדי שתגבה כתובתה מן השאר עצה טובה קמ"ל וסמיך ליה ויצמצם ממזונות כדי שתגבה כתובתה מן השאר (פח) ובתשובה שאלה לרבינו אלפס פסק רבינו האיי אינה מוכרת למזונות עד שתשייר שיעור כתובתה . אי אמרינן ה"מ אלמנה . אבל מי שהלך בעלה למדינת הים ב"ד מוכרין למזונות עד שוה פרוטה או לא . את"ל אינה מוכרת מחלה ואמרה מוחלת אני בכתובתי כדי שתהא ניזונית לעולם מהו ולגאון היינו טעמא דבעינן שיעור כתוב' (פט) כדי שתישבע עליהן לבסוף ויגלגל עליה מה שמכרה לצורך מכרה נשבעה עכשיו מהו . ויש לומר שאם מכרה למזונות ולא נשתייר שיעור כתובה מכרה בטל כדי שיהא אחרי' לקבורתה (צ) ואמר אמימר הילכתא מוכרת לו' חדשים ולוקח מפרנס אחד לשלשים יום ומס' דוקא קרקע שאינו ראוי לכבור דבר מועט (צא) אבל מטלטלין בזמן הזה אינה מוכרת אלא חפץ חפץ (צב) לריש מתיבתא כי אמרינן מוכרת לששה חדשים שלא בב"ד הדיוט לאלתר דשביב דאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בב"ד אבל מכאן ואילך מוכרין בב"ד אפילו לכמה שנים עד שתישול כתובתה והני מילי בסתם אבל היכא דיהב רשותא לזבוני ואיתזוני מוכרין אפי' שלא בב"ד הדיוט ולא בריר לן ומסתברא לעולם אינה מוכרת אלא לו' חדשים (צג) ורבינו האיי בספר מקח וממכר (צד) כל יומי ארמלותא מוכרת לי"ב חדשים ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום (צה) וזבין ולא איצטריכו ליה זוזי הילכתא הדרי זביני (צו) כרבת' במכירת קרקעות (צז) אלמנה בין מן הארוסין בין מן הנישואין מוכרת כתובתה שלא בב"ד (צח) ובפרק אלו מציאות אינה צריכה ב"ד מומחין . אבל צריכה ב"ד הדיוטו' דבקיאי בשומא (צט) לר"ח אם מכרה שלא בב"ד אפילו הדיוט סברה בטל בין לכתובה בין למזונות (ק) בשלמא מן הנישואין משום דהפסרא . אלא מן הארוסין מאי טעמא (קא) עולא אמר משום חינא וגרושה שמא בעלה מוכרת ומסתברא משום חינא הוא ואפי' גרושה אם נפרעה שלא בפניו מוכרת לכתובה שלא בב"ד בחיי בעלה . א"ג גרושה שטרי בעלה ואין לה מזונות מוכרין בנכסי יתומין (קב) דגרסינן בערכין בפרק שום היתומין מריסר אגבי כתובה מנכסי דיתמי (קג) ואמר ליה רב ירמיה לסימר ואמר רב יהודה אמר רב אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"ב רבית אוכלת בהן וכו' (קד) אבל גרושה לא אמר ליה ההיא דרב יוחנן משום חינא מתניתין לה והבא נמי משום חינא הוא ואפילו גרושה (קה) וליתה לרבי שמעון דאמר וגרושה לא תמכור אלא בב"ד ואפילו לרבי שמעון מגורשת ואינה מגורשת מוכרת שלא בב"ד כדאמרינן כל שאין לה מזונות לא תמכור אלא בב"ד (קו) והא יש לה מזונות מוכרת שלא בב"ד . ולאיתויי מגורשת ואינה מגורשת . דאמר ר' ירמיה בר אבא (קז) כל מקום שאמרו חכמי' מגורשת ואינה מגורש' בעלה חייב במזונותיה (קח) לר"ש קיירא והייב בפרקונה (קט) ובהפרת נדריה (קי) ואם מתה יורשה (קיא) וכתב רבינו אלפס וה"מ בחיי בעלה אבל לאחר מיתת בעלה לא (קיב) ואסיקנא הילכתא מוכרת שלא בב"ד. צריכה שבועה ואינה צריכה הכרזה . (קיג) ואלמנה ששמה לעצמה . איבא דאמר הוקרו ואיבא דאמר אף על פי שלא הוקרו ואם ריצו היתומין נותנין פעות ולוקחין קרקע שעדיין ברשות היתומין ואף על גב דאכרוז אמרינן לה מאן שם לך . (קיד) אמר רב יוסף ארמלתא דזבין אחריות איתמר בי דינא דזבין וכו' . (קטו) גרסינן בפרק דייני גזירות מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות תישבע לבסוף וכו'. (קטז) ירושלמי מאן דאמר באשת איש היא מתניתין בתחלה שלא שלח לה בסוף שלא השמינה ושלא העריכה. מ"ד באלמנה היא מתניתין בתחילה שלא הניח לה לבסוף שלא השמינה ושלא העריכה . אמר רב שמואל בר ברכיה בשלא מחלת ליתומים על בתובתה . (קיז) שמעינן מינה דאפילו יבמה דליכא למיחש לצררי . נשבעת בזמן שנובה כתובתה וקי"ל כחנין בין באשת איש בין באלמנה ולא תישבע אלא בסוף וכן הלכה (קיח) איתמר רב אמר פוסקין מזונות לאשת איש ושמואל אמר אין פוסקין (קיט) והילכתא פוסקין ואפילו לא שטעו שמת (קכ) ובשלשה חדשים הראשונים אין פוסקין לפי שאין אדם מניח ביתו ריקם (קכא) ותניא מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות אם אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך רשאי . ואם קדמו ב"ד ופסקו מה שפסקו פסקו . (קכב) יש גאונים שהורו שאין פוסקין מזונות לאשה שהלך בעלה למדינת הים . או שמת עד שתוציא שטר בתובה מתחת ידיה ויש מי שאומר שפוסקין בחזקת שלא נשלה ושלא מחלה . (קכג) ודעתי נוטה במי שהלך בעלה פוסקין

שיש

שער החדש

מלפס ומסתברא למאי' יומר כו' כל"ל ועי' סי' ל"ב סעי' י"ג וסעי' ל' יעו"ש סימיב : (פז) ומס לעומס למחול כתובתה כדי שתגבה מזונות לעולם כרשות בידה והא דאמרינן כדי שתגבה כתובתה מן השאר עצה טובה קמ"ל וסמיך ליה ויצמצם ממזונות כדי ש"ב : (פח) ובתשובה שאלה לרבינו מלפס פסק רבינו האיי מוכרת למזונות עד שוה פרוטה או לא . את"ל אינה מוכרת מחלה ואמרה מוחלת אני בכתובתי כדי שתהא ניזונית לעולם מהו ולגאון היינו טעמא דבעינן שיעור כתוב' (פט) כדי שתישבע עליהן לבסוף ויגלגל עליה מה שמכרה לצורך מכרה נשבעה עכשיו מהו . ויש לומר שאם מכרה למזונות ולא נשתייר שיעור כתובה מכרה בטל כדי שיהא אחרי' לקבורתה (צ) ואמר אמימר הילכתא מוכרת לו' חדשים ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום (צה) וזבין ולא איצטריכו ליה זוזי הילכתא הדרי זביני (צו) כרבת' במכירת קרקעות (צז) אלמנה בין מן הארוסין בין מן הנישואין מוכרת כתובתה שלא בב"ד (צח) ובפרק אלו מציאות אינה צריכה ב"ד מומחין . אבל צריכה ב"ד הדיומו' דבקיאי בשומא (צט) לר"ח אם מכרה שלא בב"ד אפילו הדיומו סברה בטל בין לכתובה בין למזונות (ק) בשלמא מן הנישואין משום דהפסרא . אלא מן האירוסין מאי טעמא (קא) עולא אמר משום חינא וגרושה שמא בעלה מוכרת ומסתברא משום חינא הוא ואפי' גרושה אם נפרעה שלא בפניו מוכרת לכתובה שלא בב"ד בחיי בעלה . א"ג גרושה שטרי בעלה ואין לה מזונות מוכרין בנכסי יתומין (קב) דגרסינן בערכין בפרק שום היתומין מריסר אגבי כתובה מנכסי דיתמי (קג) ואמר ליה רב ירמיה לסימר ואמר רב יהודה אמר רב אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"ב רבית אוכלת בהן וכו' (קד) אבל גרושה לא אמר ליה ההיא דרב יוחנן משום חינא מתניתין לה והבא נמי משום חינא הוא ואפילו גרושה (קה) וליתה לרבי שמעון דאמר וגרושה לא תמכור אלא בב"ד ואפילו לרבי שמעון מגורשת ואינה מגורשת מוכרת שלא בב"ד כדאמרינן כל שאין לה מזונות לא תמכור אלא בב"ד (קו) והא יש לה מזונות מוכרת שלא בב"ד . ולאיתויי מגורשת ואינה מגורשת . דאמר ר' ירמיה בר אבא (קז) כל מקום שאמרו חכמי' מגורשת ואינה מגורש' בעלה חייב במזונותיה (קח) לר"ש קיירא והייב בפרקונה (קט) ובהפרת נדריה (קי) ואם מתה יורשה (קיא) וכתב רבינו אלפס וה"מ בחיי בעלה אבל לאחר מיתת בעלה לא (קיב) ואסיקנא הילכתא מוכרת שלא בב"ד. צריכה שבועה ואינה צריכה הכרזה . (קיג) ואלמנה ששמה לעצמה . איבא דאמר הוקרו ואיבא דאמר אף על פי שלא הוקרו ואם ריצו היתומין נותנין פעות ולוקחין קרקע שעדיין ברשות היתומין ואף על גב דאכרוז אמרינן לה מאן שם לך . (קיד) אמר רב יוסף ארמלתא דזבין אחריות איתמר בי דינא דזבין וכו' . (קטו) גרסינן בפרק דייני גזירות מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות תישבע לבסוף וכו'. (קטז) ירושלמי מאן דאמר באשת איש היא מתניתין בתחלה שלא שלח לה בסוף שלא השמינה ושלא העריכה. מ"ד באלמנה היא מתניתין בתחילה שלא הניח לה לבסוף שלא השמינה ושלא העריכה . אמר רב שמואל בר ברכיה בשלא מחלת ליתומים על בתובתה . (קיז) שמעינן מינה דאפילו יבמה דליכא למיחש לצררי . נשבעת בזמן שנובה כתובתה וקי"ל כחנין בין באשת איש בין באלמנה ולא תישבע אלא בסוף וכן הלכה (קיח) איתמר רב אמר פוסקין מזונות לאשת איש ושמואל אמר אין פוסקין (קיט) והילכתא פוסקין ואפילו לא שטעו שמת (קכ) ובשלשה חדשים הראשונים אין פוסקין לפי שאין אדם מניח ביתו ריקם (קכא) ותניא מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות אם אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך רשאי . ואם קדמו ב"ד ופסקו מה שפסקו פסקו . (קכב) יש גאונים שהורו שאין פוסקין מזונות לאשה שהלך בעלה למדינת הים . או שמת עד שתוציא שטר בתובה מתחת ידיה ויש מי שאומר שפוסקין בחזקת שלא נשלה ושלא מחלה . (קכג) ודעתי נוטה במי שהלך בעלה פוסקין

שיש לה מזונות מן התורה. אבל אלמנה אין לה מזונות עד שתביא בתובה (קכד) ומסתברא אפילו אלמנה אין פוסקין כיון שיש לה עיקר בתובה ומזונות נמי תנאי ב"ד הוא (קכה) והטוען אחר טעשה ב"ד לא אמר כלום כמו שפירשנו. וש"מ אלמנה שיש בידה אומנות (קכו) אע"פ שמשועבדת ליורשין אינן יכולין לומר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך אם לא תתרצה. ולצדרי לא חיישינן כפני שסופה לישבע על הכל. וכן באשת איש קי"ל דפוסקין. ולא חיישינן שמא אמר לה הבעל צאי מעשה ידיך למזונותיך וקיבלה עליה. (קכז) ותו אין אומר לה בעל כרחה. אלא מה שימצאו נוטלין. ואין על מה שעבר (קכח) והילכתא כרב הונא בריה דרב יהושע דאמר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונית ואיני עושה דקי"ל מזוני עיקר וכתב רבינו אבן מגש (קכט) דוקא עיקר ה' סלעים. אבל מותר דבעל הוי אם נותן לה מעה בכף ולא מציא למיסר איני נוטלת סעה כסף ואיני נותנת מותר. (קל) ומסתברא טעמא דכיון דתקינו מעשה ידיה ומותר בכלל משום איבה (קלא) ומסתברא דעיקר מותר תקינו מעה כסף תחת מותר וצ"ע (קלב) מי שהלך למדינת הים ועכר אחד ופירנם את אשתו חנין אמר איבד מעותיו וכו'. (קלג) ודוקא פירנם. אבל לוותה ואכלה בעלה חייב לפרוע, כדנרסינן כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות כשהלך בעלה למדינת הים ולוותה ואכלה ועכדה ומיאנה. טעמא דמיאנה. אבל לא מיאנה יהבינן לה וכן הילכתא: (קלד) ירושלמי אמר אביי לא אטרן אלא אחר. אבל אב גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר אינו גובה (קלה) על דעתיה דר' חנאי בין לקבורה בין למזונות האב גובה אחר אינו גובה על דעתיה דרבי יוסי בין אב בין אחר גובה שלא עלה על דעתו שתהא אשתו מושלכת בכלבים (קלו) ולכזונות בין אב בין אחר גובה. (קלז) ואיתשיל לרב אלפס באשה שהלך בעלה למדינת הים ובעלה שיגר לה מזונות זמן אחר זמן ובחזרתו מצא עליה הוצאות שהוציאו עליה אביה ואחיה (קלח) והשיב הבין שבעלה יחשב כל מה ששיגר לה ומה שהניח לה ואם יש בו כדי סיפוקה כשיעור שפסקו לה חכמי' על הדרך שאמר עולה עמו ואינה יורדת עמו עם מה שמתחייבת במעשה ידיה פטור בפה שלוותה ואם יפחות יפרע כמה שנפחתה ואם האשה אינה מודה חשבון בעלה ישבע שבועת היסת. ואם לא לוותה אלא אביה ואחיה הוסיפו לה שלא לשם הלואה פטור ועלה אמרינן איבד את מעותיו (קלט) ירוש' לבעל מתיבתא הפורע שטר חוב שלא מדעתו פלוגתא דחנין ובני בהגים גדולים. אמר ר' יוסי טעמא דבני כהנים גדולים תמן לא עלתה על דעתו שתמות ברעב ברם הכא מפיים הוינא ליה והוא מחל לי הגע עצמך דהוי נבי משכון מפיים הוינא ליה עד דיהיב לי משכוניה. ואפילו בבעל חוב כשהוא דוחקה נשמעיניה מן הדא ושוקל לו את שקלו לא שקל אין ממשכנין אותו (קמ) הדא אמרה אפילו בעל חוב שהוא דוחק ריב"ל אומר אין לו נתפס על חבירו והוא חייב אלא בארנון וגולגולת רב אמר כל הנתפס על חבירו חייב ליתן לו. (קמא) חייליה דרב מן הדה הנוזל שדה ונטלה ממקין ולא שמע דאמר רבי יוחנן (קמב) קנס הוא שקנסו גזלן בעל מתיבתא אויתי ליה אבל ר' חנגאל לא אויתי כלל ורבינו

שער החרש

כ"כ דעת הרמב"ם שם ועיי' בסי' ע' סעי' ס' ולעיל בסי' שנב סוף כ"ג: (קכד) ומסתברא לפי' מלמנה פוסקין כיון כו' כל"ל וכ"כ דעת הרמ"ם שם ועיי' בח' ועיי' לעיל בסי' שנב סוף ס"ז שם לא פסק כן יעו"ש: (קכה) והטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום כמו שפירשנו. עיי' לעיל בסי' שנב סוף ס': (קכו) אפי' שמשועבדת ליורשין אינן יכולין לומר כו' כי' כ"כ בעי' ח' ועיי' ח' בכי"ף סי' כ"ב: (קכז) ומו אין אומר לה בעל"כ אלא אם כן בעל"כ אלא אם אימלמו אוטלין ואין על מה שעבר. כ"ז לא ידעתי להם ביאור ופיוסו. ופ"ם הוא ול"ל וקיבלה עליה. והוא אין אומר לה בעל"כ אלא אם אימלמו נוטלין ואין מפיעין אותה על מה שעבר. עיי' ח' בכי"ף שם: (קכח) והלכתא כר"ב דר"י דאמר יכולה אשה שתאמר כו' כמוכות ל"ח ב' ע' ב' פ"ג ח' ניעין ע"ז ב' ק"ק ח' ב' ב"ב מ"ט ב' ועיי' לקמן ס' מתלה סוף מת"כ וסי' ס"ם סעי' ד': (קכט) דוק' עיקר ה' סלעים. כמוכות ס"ד ב': (קל) ומסתברא מעמא דכיון דתקינו מעשה ידיה ומותר בכלל משום איבה. כ"ל דמעם דר"י אבן מיגא"ש משום דעיקר התקנה היה על עיקר מעשה ידיה ולא על המותר וכל המותר נכלל בכלל העיקר ומשום איבה לכן לא מציא לעקור התקנה דמותר משום דמחמת איבה ניתקן ולכן לא בדידה מילתא: (קלא) ומסתברא דעיקר מותר תקינו מעה כסף תחת מותר וכ"מ כ"ל בביאו עליו וש"ל דלא כר"י מיגא"ש ולא ס"ל דנכלל תקנת המותר בכלל עיקר ומשום איבה לא היא עיקר תקנה בפ"ע ותיקנו מותר משום מעה כסף כמו שתיקנו מעשה ידיה מחת מזונות ולכן יכולה לומר איני נותנת מעה כסף ואיני נותנת המותר ועיי' בסוד סי' פ' מהלוקת בביאו יוסה והרמ"ה דסכיבו יוסה קאי בשיטת ר"י מיגא"ש והרמ"ה קאי בשיטת בביאו ועיי' בח"מ שם בסעי' ג': (קלב) מי שהלך למדינת הים ועמד ל' כו' כתובות ק"ז ב': (קלג) ודוק' פירנם אבל לוותה ואכלה כו' עיי' לעיל ה' מיתון תוס קכ"ז: (קלד) יכו' לחמר כ' מניי לה לחמרן חלה לחמר כו' כל"ל פי"ג דכתובות ה"ב ופ"ד ה"ו: (קלה) על דעתי' דר"ח קבורה בין לא בין לחמר נוכה כו' כל"ל: (קלו) ולמזונות בין לא בין לחמר מיגו נוכה ומיקמל כו' כל"ל ועיי' סי' ע' סעי' ח' וסי' פ"ם סעי' ב': (קלז) ומיקמל לכל מלגם בחמה שהלך בעלה למדינת הים כו' ח' הכי"ף סי' קפ"ם: (קלח) והשיב הכין שבעלה יחשוב הכל כו' עיי' סי' פ' סעי' יו"ד יעו"ם היסיב ועיי' לקמן תוס קפ"ז: (קלט) ירושלמי לבעל מעיבתא הפורע שם"ח כו' כ"ל הבעל מחיבות מביא הירושלמי והוא בכתובות פי"ג ה"ב ונדליה פ"ד ה"ב: (קמ) הדא לחמרה אפי' בע"ח שהוא דוחק. ולפניגו מסיים בזה ול"ל מדא לך שהוא כן דאמן ומקניב עלי' קיני זבים וקיני יולדות וחמחום ולחמחות לח בשלח נמן ליידו בלום ובפ בשלח נכנם בידי' בלום בכ"ל ועיי' בס"ך מו"ח סי' קכ"ה ס"ק ג' יעו"ם היסיב שפי' פי' זב ומוק ועיי' בירושלמי פסחים פ"ח ה"ג יעו"ם היסיב והכן. לכן כ"ל דה"ק הירושלמי דלח מדמוק ולומר בשוקל מה שקלו דמיירי בחבוד וגבוי לכן מייחי דאי' מכאן לחקניב עלי' קיני זבים וזבות ויולדות והמחום ולחמחות והן לחמה דקיני זבים וזבות ויולדות י"ל דאין זה לחמה דהמחפק קיים עליו מוכל להמליט עיי' בקלח"ת ונחיבות החמחם שם מולם בחמחות ולחמחות מה מחמר בזה ח"ו לפי שאין הגלח נכנם לחוך ידו לכן מוכח והבן ומדבכי רבינו משמע שפיטו גוכם זה כלל (ובשילהי מי' לב"ק הלכבי קנח בזה ולעתיק לקן פיוס דבכי שם וז"ל לחמנם פי' דבכי הירושלמי כפי מה שפי' הרמב"ח (כ"ל בגדליס ל"ב ח' ובעתקנים שם) לכפולה משמע מכל הפוסקים שלח פי' כן ולחמ"כ לעיל (ועיי' בחום' בחוכות שם בכים דבניהם משמע שהניחו כן בהרמב"ח) ונם דבכי הירושלמי דהסחים דחוקים מחד לפי' הק"ם שם דמ"כ כך הול"ל לח בשלח נכנם לחוך ידה כלום ולח הול"ל שלמון לחוך ידו כמו שהוח לפיטו. ועוד ליחבח חחר לה בשלח נכנם לחוך ידו כלום משמע שהמקנין ס"ד דמיירי בשנכנם לחוך ידו כלום ולפי' ק"ם לח שייך זה כלל והכין הול"ל חחר לה בניח היח דשלח נכנם לחוך ידו כלום. לכן כ"ל דהמקנה ס"ד דבעת שבח עלי' המוכ חופה על פחמו ומ"ב הוכיח שפיר דמיירי יוחב שלח נמלין ומחני חיפחר לה בשלח נכנם לחוך ידו כלום כ"ל כהסימנה על פחמו עדיין לח בח עליה ולכן כהסימנה ומעמה כולו הקדם ולח שבח עלי' חמ"ב מ"ח סי' חז הקדם ולין לדם חוכר דבר שחינו שלו ועיי' בחמוכה כ"ם ב' ובע"ז פ"ב ב' ום"ב ח' יעו"ם היסיב ום"ל להירושלמי דקדמה והקדיבה וחמ"ב בח עלי'. ומביח לפי' מה דחמן מקניב עלי' קיני זבים כו' ומעמה מפום דבכך לח הניח לו פוח הבחה מזה כי לה הכחוב המיל עליו חוכח לכל בחמה לח סי' לו פוח הבחה מזה לכל הכח מי מיירי בשלח נכנם לידי' כלום הח הלוחו ומעמה לו פוכח גדולה ומהנה מזה (והוח בלשון חמי') ולכן חייב לשלם לו לכל היכח שלח הניח לו פוח הבחה כנון עלילה וחפכרות חח"כ דפסוד לשלם וחפ"ל מעמה דבשלמח כשהי' לו הבחה מחחלה בוודחי חיים לי' הבחה מזה לו מפום כיפוחה כדקחמר הש"ם בכחוכות הפם לו מפעם שלח ליחני לוה בשם ולח יחנם עיי' ב"ך סי' ל"ז סק"ג ס"ק כ"ד יעו"ם היסיב מפ"כ בעלילה וחפכרות וחף שיפעתי כי דבכי ר' מיימוני בפ' נזקין סי' י"ז והובח בפ"ך סי' קכ"ח ס"ק ו' פפ נגד זה מ"מ כל הפפוסיים דחוכיחח מבין, ועוד יש לפכם דבכי הירושלמי בפפיפות ה"ק פהוח לח נחן להלוה פיפלם הוח בכפלוה פלו דק פפילם הוח בעלמו בעבודו לכן פפול וכן הפח שלח נחן לו קיקים וחפחח ופפם פיקניב הוח כ"ל פיפנם לכפן פיקניב בעבודו דק פהכפן הקניב פפלו בעבודו ולכן פוכח בחפן שלח נחן בידה כלל דק פפיפנה פוכח על פפחו ולח נחן לה כלל הקדפן (וכולי פחי וחולי) וע"ע בירושלמי פ"ב דקידושין ה"ה יעו"ם היסיב: (קמא) חייליה דרב מן הדה הנוזל שדה ונטלה ממקין. עיי' בק"ם שנוסם ומכסה לחביה: יעו"ם ונמצך חחר לשון הכי"ף בכתובות שם ובחמת ס"ם הוח בכי"ף וכפיקר כמ"כ כאן: (קמב) קנס הוא שקנסו גזלן בעל מתיבתא כי"ל

(קמג) ורבינו אלפס לא איתי טעמא דר' יוסי משום דגמרא דילן ליתליה האי סברא דאם איתה ה"ל לשנויי פורע לו את חובו אליבא דברי הכל. ואפי' בלוה על מנת לפרוע (קמר) מיהו תמיה' לי ר"ח מאי דוחקיה לאוקומיה לפרוע את חובו בכתובות אשתו לוקמה בבעל חוב דעלמא. (קמה) גרסינן בפרק יש נוחלין שלח רבין באינרתיה מי שמת והניח אלמנה ובת אלמנה ניזונית מנכסיה נישאת הבת אלמנה ניזונית מנכסיה דשויה רבנן כיורש משום פסידא דאלמנה והא דאמר ר' חנינא האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות (קמו) שויוה רבנן כלוקח ולא חיישינן לפסידא דלוה ואיהו דאפסיד אנפשיה דלא איבעי ליה לאווופי סלא שטר דבעל שויוה רבנן כיורש וכלוקח (קמז) והבא דמבא ליה עברו ליה. ומסתמא דאיפשיט (קמח) האשה שהלכה היא ובעלה למדינ' הים ובאה ואמרה מת בעלי רצתה גובה כתובתה אמרה גירשני בעלי מתפרנס' והולכת עד כדי כתובתה איתשיל ממר רב עמרם (קמט) הבעל מוציא מיד הלקוחות בדמים אי לא ואמר בלא דמים וכן אמר רב נחשון ורב נטרונאי ומר רב מתיבתא (קנ) ומר רב הילאי אמר בדמים כדרבא דאמר הכיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו וכן אמר רב צמח בר שלמה בר דיינא דבבא חוזר וגובה הדמים מבעלה של אשה בשעה שמוציאין מידו מפני שהוא יורשה. והיא מכרה דבר שאינו שלה ולוקח ברמי' ממנו ולא עוד אלא שאם השביח לוקח בנכסים (קנא) גובה את השבח דאמר רבא המוכר שדה ונמצא שאינו שלו הילכת' יש לו מעות ויש לו שבח והא דאמר הבעל מוציא מיד הלקוחות ולעולם לא להפקיד דמים אלא למיקנא דלא קני בהו לוקח לנכסים. אלא הבעל מוציא מיד חלקוחות ולעולם בדמים (קנב) והא דאמר איהו דאפסיד אנפשיה דלא איבעיא ליה למיזבן מאיתתא דיתבא תותי בעלה בהבין לא פסיד שאף הלוקח ממי שאינו שלו יודע שאינו שלו ולקחה לא קנסינן ליה ללוקח ורב נטרונאי גאון ורבוותא דאמרי בלא דמים מדאמר התם אינהו דאפסיד אנפשיה דיוין דאיכא בעל לא איבעי ליה למיזבן מינה וכיון דשויוה רבנן כלוקח לא יהיב דמים דאי כיורש הוי הדרין לקוחות על האשה וכיון דמתה האשה הדרי על יורש דילה. דהוא בעל. אבל השתא דשויו' רבנן כלוקח (קנג) אע"ג דיורש אשתו הוא יכיל למיהדר ור"ח בלא דמים (קנד) אלא אע"ג דאית לה לרמי ביד האשה בעידנא דמתה שקיל להו לוקח ולא בעו למימר אחריני נינהו ומציאה אשכח (קנה) אלא שקלינהו ואפי' הודה הבעל שהדמים בידו אינו חייב להחזיר ללוקח כלום. אבל אם הודה הבעל או שיש עדים שברשותו מכרה אינו מוציא מיד הלקוחות דכשלוחו דמיא והלוקח לא עבד בערמ' ומאן דמכרה לדעתו ולהנאתו לא מידי אי' לה מן דינא והילכ' אין לאשה למכור בנכסי מלוג שלה בחיי בעלה אלא בטובת הנא' (קנו) בין שנפלו לה עד שלא נתארסה ובין נפלו לה משנתארס' נישאת ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות גוף הקרקע ודוקא נכסים הידועין לבעל (קנז) אבל נכסי' שאין ידועין לבעל לא המכור. ואם מכרה קיי' בר"ש ופסקי רבוותא כר' יוחנן דאמ' אלו ואלו ידועין הן שאינן ידועין שיושבת כאן ונפלו נכסים במדינת הים (קנח) והיכא דנפלו לה כספי' או פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות (קנט) ואין קונין מהן אלא דבר שגזעו מחליף (קס) ופירות המחוברין לקרקע בכנים' שלו וביציא' שלה כר"ש (קסא) ועז לחלבה. ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ודקל לפירות אוכל והולך עד שתבלה הקרן עיילא ליה גליסא פירא הוי ומיכסי בה ואזיל עד דבלי כרב נחמן (קסב) והלבישה היא הפירות והבלאת הקרן פסקו הגאוני' והא דרב כהנא בפר' הנושא קרנא הוי ליתה והכי מסתב' הדא דהילכתא כרב נחמן דאמר בחכמים כדאמר פמאן כי האי תנא וליתה לר' מאיר דאמר קרנא הוי והילכך (קסג) תמיהא לן האי פיסק' דפסקי רבוותא בפ' הנושא גבי בלאות נכסי מלוג דפסקי כרב כהנא דאמר לא שנו אלא נכסי מלוג דאוקמה אשנייה אבל אילונו' אי איתנהו אידי ואידי שקלה ואי דליתנהו נכסי מלוג אית לה (קסד) והא ביון דקיימ' לן כרב נחמן פירא הוי ולית לה ומתני' לא קיימא אלא בנכסי צאן בריזל אבל נכסי מלוג דליתנהו כולהו ליתלה דהא מכסי ואזיל עד דבלי (קסה) נפלו לה עבדי' ושפחות. וקנים ימכרו ויקלח בהן קרקע (קסו) והוא אוכל פירות ודוקא כשנפלו בשדה שאינו שלה אבל בשדה שלה לא תמכור מפני שבח בית אביה (קסז) ירושלמי מתני' בשאין עושין שפילה. אבל עושין שפילה לא ותמכור שעושין בבוד בית אביה קיים וכולן שאמרו לא תמכור (קסח) מוכרת בטובת הנאה וטובת הנאה דאביה הויא (קסט) ואפי' מנכסי צאן בריזל אין הבעל אוכל פירות דפירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן (קע) הכי נמי אמרי' בגונב ולד בהמת מלוג (קעא) ת"ד האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאת ואמר' מת בעלי רצתה ניזונית רצתה גובה כתובתה אמר' גירשני בעלי מתפרנסת והולכת עד כדי כתובתה וכתב רבי' אלפס עד כדי כתובתה אין שפי סכתובתה לא שמעי' מינה

שער החרש

(קמב) ור' אלפס לא ליתי טעמא דר' יוסי כו' לפיכך צריך ליתא יעו"ש: (קמד) מיכו ממי' לי ר"ת מאי דוחקי' לאוקמי לפרוע כו' סי' כמוס כתובות ק"ח ע"ב ד"ה הא מני כו' יעו"ש היטיב: (קמה) גרסי' כמוס ים מוחלין שלח רבין בתיגרמי כו' ד"ב קל"ט ע"ב: (קמו) שוויו' רבנן כלוקח ולא ליפסיד הבעיל ומלוה ע"פ לא נביל מבעל דלא מייסין ליפסיד דתלוה דליהו דאפסיד אנפשי' כו' כל"ל סיי' צריך וכל"ם סי' ל"ז שם: (קמז) וטיכא דאמר לי' מבדו לי' ומסתבר דאיפשיט כו' כל"ל עיי' מש"כ לעיל בדין בחמיני חום מ': (קמח) האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי רצתה גובה כתובתה כו' כל"ל כתובות ק"ז ב' ועיי' חום קפ"ח וסי' ל"ב שני י"ז: (קמט) הבעל מוציא מיד הלקוחות בדמים כו' לעיל חום קמ"ב: (קנ) ומר כב הילתי ממר בדמים כדאמר דאמר הכיר בה שאינה שלו כו' ב"מ ט"ו ב': (קנא) גובה את השבח דאמר רבא המוכר שדה ונמצא שאינו שלו הילכת' יש לו מעות ויש לו שבח והא דאמר הבעל מוציא מיד הלקוחות בדמים אי לא ואמר בלא דמים וכן אמר רב נחשון ורב נטרונאי ומר רב מתיבתא (קנג) ומר רב הילאי אמר בדמים כדרבא דאמר הכיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו וכן אמר רב צמח בר שלמה בר דיינא דבבא חוזר וגובה הדמים מבעלה של אשה בשעה שמוציאין מידו מפני שהוא יורשה. והיא מכרה דבר שאינו שלה ולוקח ברמי' ממנו ולא עוד אלא שאם השביח לוקח בנכסים (קנא) גובה את השבח דאמר רבא המוכר שדה ונמצא שאינו שלו הילכת' יש לו מעות ויש לו שבח והא דאמר הבעל מוציא מיד הלקוחות ולעולם לא להפקיד דמים אלא למיקנא דלא קני בהו לוקח לנכסים. אלא הבעל מוציא מיד חלקוחות ולעולם בדמים (קנב) והא דאמר איהו דאפסיד אנפשיה דלא איבעיא ליה למיזבן מאיתתא דיתבא תותי בעלה בהבין לא פסיד שאף הלוקח ממי שאינו שלו יודע שאינו שלו ולקחה לא קנסינן ליה ללוקח ורב נטרונאי גאון ורבוותא דאמרי בלא דמים מדאמר התם אינהו דאפסיד אנפשיה דיוין דאיכא בעל לא איבעי ליה למיזבן מינה וכיון דשויוה רבנן כלוקח לא יהיב דמים דאי כיורש הוי הדרין לקוחות על האשה וכיון דמתה האשה הדרי על יורש דילה. דהוא בעל. אבל השתא דשויו' רבנן כלוקח (קנג) אע"ג דיורש אשתו הוא יכיל למיהדר ור"ח בלא דמים (קנד) אלא אע"ג דאית לה לרמי ביד האשה בעידנא דמתה שקיל להו לוקח ולא בעו למימר אחריני נינהו ומציאה אשכח (קנה) אלא שקלינהו ואפי' הודה הבעל שהדמים בידו אינו חייב להחזיר ללוקח כלום. אבל אם הודה הבעל או שיש עדים שברשותו מכרה אינו מוציא מיד הלקוחות דכשלוחו דמיא והלוקח לא עבד בערמ' ומאן דמכרה לדעתו ולהנאתו לא מידי אי' לה מן דינא והילכ' אין לאשה למכור בנכסי מלוג שלה בחיי בעלה אלא בטובת הנא' (קנו) בין שנפלו לה עד שלא נתארסה ובין נפלו לה משנתארס' נישאת ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות גוף הקרקע ודוקא נכסים הידועין לבעל (קנז) אבל נכסי' שאין ידועין לבעל לא המכור. ואם מכרה קיי' בר"ש ופסקי רבוותא כר' יוחנן דאמ' אלו ואלו ידועין הן שאינן ידועין שיושבת כאן ונפלו נכסים במדינת הים (קנח) והיכא דנפלו לה כספי' או פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות (קנט) ואין קונין מהן אלא דבר שגזעו מחליף (קס) ופירות המחוברין לקרקע בכנים' שלו וביציא' שלה כר"ש (קסא) ועז לחלבה. ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ודקל לפירות אוכל והולך עד שתבלה הקרן עיילא ליה גליסא פירא הוי ומיכסי בה ואזיל עד דבלי כרב נחמן (קסב) והלבישה היא הפירות והבלאת הקרן פסקו הגאוני' והא דרב כהנא בפר' הנושא קרנא הוי ליתה והכי מסתב' הדא דהילכתא כרב נחמן דאמר בחכמים כדאמר פמאן כי האי תנא וליתה לר' מאיר דאמר קרנא הוי והילכך (קסג) תמיהא לן האי פיסק' דפסקי רבוותא בפ' הנושא גבי בלאות נכסי מלוג דפסקי כרב כהנא דאמר לא שנו אלא נכסי מלוג דאוקמה אשנייה אבל אילונו' אי איתנהו אידי ואידי שקלה ואי דליתנהו נכסי מלוג אית לה (קסד) והא ביון דקיימ' לן כרב נחמן פירא הוי ולית לה ומתני' לא קיימא אלא בנכסי צאן בריזל אבל נכסי מלוג דליתנהו כולהו ליתלה דהא מכסי ואזיל עד דבלי (קסה) נפלו לה עבדי' ושפחות. וקנים ימכרו ויקלח בהן קרקע (קסו) והוא אוכל פירות ודוקא כשנפלו בשדה שאינו שלה אבל בשדה שלה לא תמכור מפני שבח בית אביה (קסז) ירושלמי מתני' בשאין עושין שפילה. אבל עושין שפילה לא ותמכור שעושין בבוד בית אביה קיים וכולן שאמרו לא תמכור (קסח) מוכרת בטובת הנאה וטובת הנאה דאביה הויא (קסט) ואפי' מנכסי צאן בריזל אין הבעל אוכל פירות דפירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן (קע) הכי נמי אמרי' בגונב ולד בהמת מלוג (קעא) ת"ד האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאת ואמר' מת בעלי רצתה ניזונית רצתה גובה כתובתה אמר' גירשני בעלי מתפרנסת והולכת עד כדי כתובתה וכתב רבי' אלפס עד כדי כתובתה אין שפי סכתובתה לא שמעי' מינה

כל"ל: (קמב) ור' אלפס לא ליתי טעמא דר' יוסי כו' לפיכך צריך ליתא יעו"ש: (קמד) מיכו ממי' לי ר"ת מאי דוחקי' לאוקמי לפרוע כו' סי' כמוס כתובות ק"ח ע"ב ד"ה הא מני כו' יעו"ש היטיב: (קמה) גרסי' כמוס ים מוחלין שלח רבין בתיגרמי כו' ד"ב קל"ט ע"ב: (קמו) שוויו' רבנן כלוקח ולא ליפסיד הבעיל ומלוה ע"פ לא נביל מבעל דלא מייסין ליפסיד דתלוה דליהו דאפסיד אנפשי' כו' כל"ל סיי' צריך וכל"ם סי' ל"ז שם: (קמז) וטיכא דאמר לי' מבדו לי' ומסתבר דאיפשיט כו' כל"ל עיי' מש"כ לעיל בדין בחמיני חום מ': (קמח) האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי רצתה גובה כתובתה כו' כל"ל כתובות ק"ז ב' ועיי' חום קפ"ח וסי' ל"ב שני י"ז: (קמט) הבעל מוציא מיד הלקוחות בדמים כו' לעיל חום קמ"ב: (קנ) ומר כב הילתי ממר בדמים כדאמר דאמר הכיר בה שאינה שלו כו' ב"מ ט"ו ב': (קנא) גובה את השבח דאמר רבא המוכר שדה ונמצא שאינו שלו הילכת' יש לו מעות ויש לו שבח והא דאמר הבעל מוציא מיד הלקוחות בדמים אי לא ואמר בלא דמים וכן אמר רב נחשון ורב נטרונאי ומר רב מתיבתא (קנג) ומר רב הילאי אמר בדמים כדרבא דאמר הכיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו וכן אמר רב צמח בר שלמה בר דיינא דבבא חוזר וגובה הדמים מבעלה של אשה בשעה שמוציאין מידו מפני שהוא יורשה. והיא מכרה דבר שאינו שלה ולוקח ברמי' ממנו ולא עוד אלא שאם השביח לוקח בנכסים (קנא) גובה את השבח דאמר רבא המוכר שדה ונמצא שאינו שלו הילכת' יש לו מעות ויש לו שבח והא דאמר הבעל מוציא מיד הלקוחות ולעולם לא להפקיד דמים אלא למיקנא דלא קני בהו לוקח לנכסים. אלא הבעל מוציא מיד חלקוחות ולעולם בדמים (קנב) והא דאמר איהו דאפסיד אנפשיה דלא איבעיא ליה למיזבן מאיתתא דיתבא תותי בעלה בהבין לא פסיד שאף הלוקח ממי שאינו שלו יודע שאינו שלו ולקחה לא קנסינן ליה ללוקח ורב נטרונאי גאון ורבוותא דאמרי בלא דמים מדאמר התם אינהו דאפסיד אנפשיה דיוין דאיכא בעל לא איבעי ליה למיזבן מינה וכיון דשויוה רבנן כלוקח לא יהיב דמים דאי כיורש הוי הדרין לקוחות על האשה וכיון דמתה האשה הדרי על יורש דילה. דהוא בעל. אבל השתא דשויו' רבנן כלוקח (קנג) אע"ג דיורש אשתו הוא יכיל למיהדר ור"ח בלא דמים (קנד) אלא אע"ג דאית לה לרמי ביד האשה בעידנא דמתה שקיל להו לוקח ולא בעו למימר אחריני נינהו ומציאה אשכח (קנה) אלא שקלינהו ואפי' הודה הבעל שהדמים בידו אינו חייב להחזיר ללוקח כלום. אבל אם הודה הבעל או שיש עדים שברשותו מכרה אינו מוציא מיד הלקוחות דכשלוחו דמיא והלוקח לא עבד בערמ' ומאן דמכרה לדעתו ולהנאתו לא מידי אי' לה מן דינא והילכ' אין לאשה למכור בנכסי מלוג שלה בחיי בעלה אלא בטובת הנא' (קנו) בין שנפלו לה עד שלא נתארסה ובין נפלו לה משנתארס' נישאת ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות גוף הקרקע ודוקא נכסים הידועין לבעל (קנז) אבל נכסי' שאין ידועין לבעל לא המכור. ואם מכרה קיי' בר"ש ופסקי רבוותא כר' יוחנן דאמ' אלו ואלו ידועין הן שאינן ידועין שיושבת כאן ונפלו נכסים במדינת הים (קנח) והיכא דנפלו לה כספי' או פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות (קנט) ואין קונין מהן אלא דבר שגזעו מחליף (קס) ופירות המחוברין לקרקע בכנים' שלו וביציא' שלה כר"ש (קסא) ועז לחלבה. ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ודקל לפירות אוכל והולך עד שתבלה הקרן עיילא ליה גליסא פירא הוי ומיכסי בה ואזיל עד דבלי כרב נחמן (קסב) והלבישה היא הפירות והבלאת הקרן פסקו הגאוני' והא דרב כהנא בפר' הנושא קרנא הוי ליתה והכי מסתב' הדא דהילכתא כרב נחמן דאמר בחכמים כדאמר פמאן כי האי תנא וליתה לר' מאיר דאמר קרנא הוי והילכך (קסג) תמיהא לן האי פיסק' דפסקי רבוותא בפ' הנושא גבי בלאות נכסי מלוג דפסקי כרב כהנא דאמר לא שנו אלא נכסי מלוג דאוקמה אשנייה אבל אילונו' אי איתנהו אידי ואידי שקלה ואי דליתנהו נכסי מלוג אית לה (קסד) והא ביון דקיימ' לן כרב נחמן פירא הוי ולית לה ומתני' לא קיימא אלא בנכסי צאן בריזל אבל נכסי מלוג דליתנהו כולהו ליתלה דהא מכסי ואזיל עד דבלי (קסה) נפלו לה עבדי' ושפחות. וקנים ימכרו ויקלח בהן קרקע (קסו) והוא אוכל פירות ודוקא כשנפלו בשדה שאינו שלה אבל בשדה שלה לא תמכור מפני שבח בית אביה (קסז) ירושלמי מתני' בשאין עושין שפילה. אבל עושין שפילה לא ותמכור שעושין בבוד בית אביה קיים וכולן שאמרו לא תמכור (קסח) מוכרת בטובת הנאה וטובת הנאה דאביה הויא (קסט) ואפי' מנכסי צאן בריזל אין הבעל אוכל פירות דפירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן (קע) הכי נמי אמרי' בגונב ולד בהמת מלוג (קעא) ת"ד האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאת ואמר' מת בעלי רצתה ניזונית רצתה גובה כתובתה אמר' גירשני בעלי מתפרנסת והולכת עד כדי כתובתה וכתב רבי' אלפס עד כדי כתובתה אין שפי סכתובתה לא שמעי' מינה

סינה דליתה (קעב) הא דגרסינן בירושלמי אדם שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה חייב במזונותי' עד שיפרענה פרוטה אחרונה . דאם איתה הוה ליה למימר ניזונית והולכת עד שתפרע כל כתובתה (קעג) ומסתב' אי מהימנא אגירושין הוה ליה למיתנא . אבל הכא אגירושין לא מהימנא ולית לה כתובה אלא מזוני יהבינן לה מסה נפשך אי גרושה היא ניזונית עד כדי כתובתה . ואי אשת איש היא בין שמעו בו ששת אליבא דרבי הכל בין לא שמעו בו ששת ניזונית משל בעלה וכולה כתובתה לא יהבינן לה דדילמא אשת איש היא ויהבינן לה פרנסה עד כדי כתובתה . ולא יותר שמא יתברר שגרושה היא . אבל היכא דידעינן שנתגרשה או נתארמלה . ומעכבי פירעון כתובתה ניזונית לעולם כדאיתא בירושלמי . (קעד) והא דתנן גרושה לא תמכור אלא בב"ד לפי שאין לה מזונות בתנאי כתובה קאמר . ואי נמי ששת בעלה קאמר (קעה) דוטיא דעובדא דמריטר בערבין גבי אין נזקקין לנכסי יתומין : (קעו) ירושלמי הרי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובאת ואמרה מת בעלה תיזון ותיטול כתובתה . גירשני בעלי תיזון מכתובתה מה נפשך אם אשת איש היא מבעלה היא נזונית אם גרושה היא מבחובה היא ניזונית . (קעז) והא דגרסינן בפרק שנים אוחזין מציאת אשתו שגירשה הרי זה שלה (קעח) ואיצטריך לאוקומה במגורשת ולא אוקמה במגורשת בשם משום דגירושין דעלמא לא איצטריך דכיון דלאו אשתו היא דבי אית לה מזוני לאו בתנאי ב"ד אבלה פשיטא דמציאתה שלה דאשו משום דלא נתן לה בתובתה ואשבחת מציאה דשויה בפי מכתובתה (קעט) תהא מציאתה לבעלה אהא לא אגידא גבי כלל משום הכי איצטריך לאוקמה במגורשת ואינה מגורשת דסד"א אף על גב דפרע לה בתובתה אגידה גביה והייב במזונותיה כאשת איש מעליא וליהוי מציאה לבעלה קמ"ל הכין הוא סברא דגמרא דילן וירושלמי הוא דאוקמה במגורשת מעליא ואפי' הכי איצטריך לאשמועינן דאית לה מזונות עד שיפרע לה פרוטה אחרונה . (קפ) וכתב הרב הבבלי כל ספק גירושין אם סתה אין בעל יורשה . ומס' שהנכסים בחזקתן . (קפא) כדאמרינן בגמל הבית עליו (קפב) ועל אשתו דכתובה כדין קטנה שנתקדשה לדעת אביה והלך אביה למדינת הים . ואסיקנא אמר רב אם סתה אינו יורשה מאי טעמא אוקים סמונא בחזקת מריה (קפג) ובריש גמרא דמציאת האשה הזרי רבי פנחס כהן דמשדך איתא ולא סמרק לה פורנא שהוא מעלה לה מזונות עד שעה שהיא מסרקת (קפד) לרבינו האיי מעוברה דמגרשא ליית לה מזונות עד דילדה ושקלה שכר מניקה (קפה) תניא מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות ב"ד יורדין וזנין ומפרנסין את אשתו . אבל לא בניו ובנותיו ודבר אחר ומי שהלך לסדינות הים ובא (קפו) ואמר פסקתי לה מזונות נאמן ובשבועה : (קפז) וגרסינן בפרק יש מותרית בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן אלמנה לכהן גדול ונרושה לכהן הדיוט יש לה מזונות או אין לה מזונות ואסיקנא התם בדיתבא תותי בעלה בעמוד והוצא קאי ולית לה בשהלך בעלה במדינות הים ולוותה ואכלה ליית לה אע"ג דאית לה בכתובה לאחר מיתה יש לה וכן הילכתא (קפח) גרסינן בפרק הנושא אלמנה שאסרה אי אפשי לזון מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אותך שם אלא זנין אותה ונותנין לה כדור לפי כבודה (קפט) אמרה אי אפשי לזון מבית אבא יכולין היורשין לומר לה אם את אצלינו יש לך מזונות ואם אין את אצלנו אין לך מזונות . דאמר רב כהנא ברכת הבית מרובה ולפום ברכת הבית יהבינן לה מכל מילי (קצ) ור"ח פירש כגון נר לאחד נר למאה אבל פת וביוצא בהן לא יהיה כן ור"ש פירש ברכת הבית במרובה מזלא דרבים עדיף (קצא) גרסינן בפרק נערה שנתפתתה ת"ר אלמנה ניזונית מנכסי יתומין אם צריכה רפוא' היא במזונות . ורשב"ג אומר רפואה שיש לה קצבה נתרפאת מכתובתה ושאין לה קצבה הרי במזונות . והילכתא כותיה (קצב) ומסתברא הוא הדין בחיי בעלה מדגרסי' (קצג) בירושלמי בפרק מי שמת קרייתיה דר' שמי בר אבא חששה עיניה אתת קומי ר' יוחנן אמר אין קציץ הן פורניך אי לא בעליך יהיב ליך ולא כן תני אל תעש עצמך כערבי הדיינין ומדרבי אמי אסור לגלות דיני ליחיד . אמר ידע הוה ר"י דאיתתא כשרה הות בנין כן גלי לה . בעלה בעי הן דקצצין והיא בעי' דלא קצצין לסאן שמעון לא לבעלה . א"ר סתני' בהן דלית דינא עיסיה אבל אית ליה דינא עיסיה אסרי' מילתי' שמעינן מינה דהיכא דאי שתיק מחייב אסור לגלות דינו בי היכי דליפסד בטענתיה אבל אי לא מסדר טענתיה אלא דיניה הוא דמחוי ליה . ואית דינא עיסיה מצי מחוי ליה (קצד) והאי דגמ' דילן נמי דינא עמה דהא לא קיץ ור' יוחנן אמר לקריביה זיל קוץ (קצה) ירושלמי בגמרא דמי שהיו לו שתי נשים ומת הראשונה קודמת ליורשי שנייה ויורשי ראשונה קודמין ליורשי שנייה וכו' . מתניתין לענין כתובה אבל לענין מזונות שתיהן שוות גמרינן מינה דאין דין קריטה למזונות כתובתה וקבורתה מי קודמין (קצו) ומלוה בעדים מי קודמין מ"ד נובה פרנסה מן המשובעדין פרנסת הבנות קודמת וכו' (קצז) אמר ר' יוחנן עשו הקות דם בארץ ישראל (קצח) כרפואה שאין לה קצבה ומסתמא מדהא גרשב"ג ובקמייתא נמי

בהיו

שער החדש

ספיק ה' ומי' ע"ח ספיק ב' : (קפו) ואמר מסקתי לה מזונות נאמן ובשבועה כו' ע' לעיל אות קל"ח ועי' ס"ג בגמ"ס סי' ח' ועי' בת' מהר"ם סי' תל"ז : (קפז) וגרסינן בפ' יש מותרית בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן אלמנה לכה"ג נדול ונרושה לכהן הדיוט יש לה מזונות או אין לה מזונות ואסיקנא התם בדיתבא תותי בעלה בעמוד והוצא קאי ולית לה בשהלך בעלה במדינות הים ולוותה ואכלה ליית לה אע"ג דאית לה בכתובה לאחר מיתה יש לה וכן הילכתא (קפח) גרסינן בפרק הנושא אלמנה שאסרה אי אפשי לזון מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אותך שם אלא זנין אותה ונותנין לה כדור לפי כבודה (קפט) אמרה אי אפשי לזון מבית אבא יכולין היורשין לומר לה אם את אצלינו יש לך מזונות ואם אין את אצלנו אין לך מזונות . דאמר רב כהנא ברכת הבית מרובה ולפום ברכת הבית יהבינן לה מכל מילי (קצ) ור"ח פירש כגון נר לאחד נר למאה אבל פת וביוצא בהן לא יהיה כן ור"ש פירש ברכת הבית במרובה מזלא דרבים עדיף (קצא) גרסינן בפרק נערה שנתפתתה ת"ר אלמנה ניזונית מנכסי יתומין אם צריכה רפוא' היא במזונות . ורשב"ג אומר רפואה שיש לה קצבה נתרפאת מכתובתה ושאין לה קצבה הרי במזונות . והילכתא כותיה (קצב) ומסתברא הוא הדין בחיי בעלה מדגרסי' (קצג) בירושלמי בפרק מי שמת קרייתיה דר' שמי בר אבא חששה עיניה אתת קומי ר' יוחנן אמר אין קציץ הן פורניך אי לא בעליך יהיב ליך ולא כן תני אל תעש עצמך כערבי הדיינין ומדרבי אמי אסור לגלות דיני ליחיד . אמר ידע הוה ר"י דאיתתא כשרה הות בנין כן גלי לה . בעלה בעי הן דקצצין והיא בעי' דלא קצצין לסאן שמעון לא לבעלה . א"ר סתני' בהן דלית דינא עיסיה אבל אית ליה דינא עיסיה אסרי' מילתי' שמעינן מינה דהיכא דאי שתיק מחייב אסור לגלות דינו בי היכי דליפסד בטענתיה אבל אי לא מסדר טענתיה אלא דיניה הוא דמחוי ליה . ואית דינא עיסיה מצי מחוי ליה (קצד) והאי דגמ' דילן נמי דינא עמה דהא לא קיץ ור' יוחנן אמר לקריביה זיל קוץ (קצה) ירושלמי בגמרא דמי שהיו לו שתי נשים ומת הראשונה קודמת ליורשי שנייה ויורשי ראשונה קודמין ליורשי שנייה וכו' . מתניתין לענין כתובה אבל לענין מזונות שתיהן שוות גמרינן מינה דאין דין קריטה למזונות כתובתה וקבורתה מי קודמין (קצו) ומלוה בעדים מי קודמין מ"ד נובה פרנסה מן המשובעדין פרנסת הבנות קודמת וכו' (קצז) אמר ר' יוחנן עשו הקות דם בארץ ישראל (קצח) כרפואה שאין לה קצבה ומסתמא מדהא גרשב"ג ובקמייתא נמי

בהיו

(קצט) בהיו סבקשין עד עשר' בדמיה הילכתא כוותיה בסציעתא נמי הלכה כרשב"ג דאית ליה תרי קולי אם היה פרקונה כנגר כתובתה פודה ואם לאו אינו פודה. ובנוסחא דילן לא נרסי' דברי ר' (ר) ורב אלפס פסק כר' כראיתה לעיל ואלו ששה תנאים אף על פי שאין כתובין בכתובין דמי ואין כותבין אלא כסנהג שאר שטרות (רא) אבל פרנסה אינה כתנאי כתובה כו' כדכתב בפסיקתא:

כתובת יבמין

מצות ייבום מאן דשכיב בלא זרעא (א) אפילו הוו ליה ומיתי (ב) ואית ליה אחא מאבוהו דהוה ליה ישיבה בעולמו. כדכתב כי ישבו אחים יחדיו מחייב איהו ליבומי יתה (ג) והוא דלא פגע בערוה וכדבעי לייבומי מקדש והדר מייבם (ד) דאמר רב מצות ייבום מקדש ואחר כך בועל (ה) ומקמי הכין הוה כתובה על נכסי בעלה הראשון. (ו) והשתא תקינו להו רבנן משני שלא תהא קלה בעיניו להוציאה (ז) והבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון קנה ואחד המערה ואחד הגומר קנה. (ח) ותני ר' חייא אפילו שניהן שוגגין אפילו שניהן מזידין או אונסין. (ט) ירושלמי יבמה יבא עליה זו הביאה ולקחה זה המאמר יכול כשם שהביאה גומר בה כך המאמר גומר בה ת"ל יבמה יבא עליה ערבה כל הפרשה כולה לייבום הביאה גומר בה ואין מאמר גומר בה. אם כן מה הועיל בה מאמר לאומרה על האחין ר"ש אומר המאמר קונה. או לא קונה מאי מעמא דר"ש יבמה יבא עליה זו הביאה ולקחה זה המאמר וכשם שהביאה גומרת בה כך המאמר גומר בה או יבמה יבא עליה והרי לקוחה לו. והמאמר לא הועיל בה כלום. ר"א בן ערך אומר המאמר קונה קנין גמור ביבמה ט"ט דר"א בן ערך ולקחה לו לאשה הרי היא כקידושי אשה מה קידושי אשה קונין אף מאמר קונה: (י) בבלי כיצד מאמר נותן כסף או שוה כסף ובשטר כסף בפרוטה כב"ה ושטר כתב לה על הנייר או על החרס כקידושי אשה (יא) ומאמר שלא מדעתה קונה כרבנן (יב) ושטר כתובה יבמה כיצד אני פלוני בן פלוני קיבלתי יבמתי דא עלי לזונה ולפרנסה כראוי ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון ואי לית להו מראשון כגון שניות לבעל ואין שניות ליבם (יג) כך פירש הרב המחבר בשם בעל הלכות ושעותא היא להחיא הא (יד) אבעיא לן בפרק יש מותרות ואיפשטה דלית להו כתובה מיבום אלא אי לית ליה נכסיה כדי כתובה מראשון (טו) תקינו רבנן משני מסתמא כיון דשני כתיב להו כתובה מראשון קא תקינו דינא לכתובה אלמנה וגרושה כותב להו ק' זוזי. וב"כ רב סעדיה גאון בספר שטרות (טז) ויהיב להו שנים עשר זוזי ופלגא ואמר רב הונא מצות יבמה מקדש ואחר כך בועל. (יז) ואם בעל בלא מאמר קנה ולוקה מלקות מרדות דיב סנגיד מאן דמקדש בביאה בלא שידוכי ואיכא דאמר אפילו בשידוכי משום פריצותא. (יח) כדתנן כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה. גאון אין מנהג בבל אלא לאחר שתיכנס לחופה מברך ברכת התנים והמקדש ובעל בלא ברכה אין רוח חכמים נוחה הימנו ומחייבין אותו לכתוב כתובה דאסור לשהות עם אשתו בלא כתובה אפילו שעה אחת (יט) וכתבתי בשער חמישי (כ) גרסינן בפרק החולץ מצוה בגדול לייבם (כא) ובביצר אם קדם הקטן זכה (כב) לא רצה מהלכין על כל האחין. לא רצו חוזרין אצל הגדול ואומר עליך מצוה או חלוץ או ייבם תלה בקטן עד שיגדיל. אין שומעין לו אלא אומרים לו חלוץ או ייבם (כג) איתמר ביאת קטן וחליצת גדול רבי יוחנן ור' יהושע בן לוי (כד) וק"ל באיכא דאמר בביאה כולי עלמא לא פליגי דביאת קטן עדיפא כי פליגי בחליצה והכי איתמר חליצת קטן וחליצת גדול חד אמר חליצת גדול עדיפא. ואוך אמר כי הדדי נינהו (כה) ולא איפסיקא הילכתא כחד מיניהו: (כו) תנן התם מצות ייבום קודמת למצות חליצה ואמר רב אין כופין. וכן אמר רב יהודה והילכתא כוותיה ועכשיו שאין מתכוונין לשם מצוה מצות חליצה קודמת למצות ייבום אבר רמי בר אבא חזרו לומר מצות ייבום קודמת למצות חליצה דסבירא להו כרבנן דאמרי יבמה יבא עליה מכל מקום וק"ל כרבנן ואי אמרה יבמה לא ניחא לי ביבם פלוניתא דתרתי מתיבתא הוא (כז) כדכתיב בגט חליצה ורבינו אלפס אייתי ראיה דהויא מורד' מההיא דגרסינן בסוף גמרא בפרק בית שמאי דאמר רב יבם אינו כבעל וכתב היכא דאמרה לבעלה נטולת אני מן היהודים ומית ונפלה קמי יבם כופין אותו שיחלוץ לה (כח) ולא הויא מורדת ורשפ"י אינו כבעל דלגבי יבם אפילו הפרה לא צריך דלא אסקה אדעתא לאסור עצמה אלא על המותר ואי בעי יבם לייבומי לה מייבם לה (כט) ולא בריר לן טעמא דרבינו אלפס ור"ח חלק עליו כראיתא בגט חליצה. (ל) ואי טעמא ממתניתין ואם נתכוונה לכך אפילו בחיי בעלה מבקשין ממנו שיחלוץ לה דסתמא משמע כמשנה ראשונה דאי כמשנה אחרונה מה לי נתכוונה

שער החדש

(קצט) בהיו מבקשין עד עשר' בדמיה הילכתא כוותיה כו' עיין לעיל בדין הקליפי לות ו': (ר) ורב אלפס פסק כר' כדאיתא לעיל בדין הקליפי לות ו': (רא) אבל פרנסה אינה כתנאי כתובה כו' עיין לעיל בדין הקליפי לות ג'. ועיין בנסי' קי"ב סעיף ב' ולקמן מעמי מלמון כיצד כתן דנס לענין מס לא נכתב דיהוי ככתובין נס לענין זה לא הוי כתנאי בתובה. וזה לא מעמא כן נבל הפוסקים רק לענין דמיה נגבית ממעלמלין הדין כן דלא הוי כתנאי בתובה. אבל לענין זה סעיר למריך דלא לריך לכתוב בהדיא בכתובתה ואולי נס כוונת רבינו כן ועי' לעיל בס' פסיקתא לות ס"ה:

(א) לפילו הוו ליה ומיתו כו' יבמות ל"ב ב' ובי' קי"ו סעיף י"ח ויו"ב: (ב) ואית לי' אחא מאבוהו דהוה ליה ישיבה בעולמו כו' עי' לקמן לות מ"ב: (ג) והוא דלא פגע בערוה כו' עי' ריש יבמות ופסוע בוה בכמה דוכתי: (ד) דאמר רב מצות ייבום מקדם ואחר כך בועל כו' יבמות ל"ב ב' (ומס לריך עדיס עי' מל"מ פרק ב' מהלכו' יבום הלכה ד' ונב"ם סי' קס"ו סעיף קטן ב' ובכתור הגל"ח ס"ק ט' ועי' בפעה"מ מס): (ה) ומקמי הכין הוה כתובתה על נכסי בעלה הראשון כו' כל"ל יבמות ל"ח ב' ל"ם ב' כ"ב ב' כתובות פ"ב ב' ועו"ש: (ו) והשתא תקינו לה רבנן משני שלא תהא קלה בעיניו כל"ל כ"כ הרי"ף בפעי"ב דיבמות ולא הוזכה זה ברמ"ם ולא בטו"ע ועי' סימן קס"ו סעיף ד' וסימן קס"ח סעיף ג' ב' ד': (ז) והבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד כו' יבמות כ"ב ב' ובפי' קס"ו סעיף ז': (ח) ותני ר' חייא אפילו שניהן שוגגין כו' מס בגמרא: (ט) ירושלמי יבמה יבא עליה זו הביאה כו' פ"ב דיבמות ה"ל פ"ה ס"ל: (י) בבלי כיצד מאמר נותן כסף או שוה כסף כו' יבמות כ"ב ב': (יא) ומאמר שלא מדעתה מיתו קונה כרבנן כל"ל יבמות י"ט ב' קידושין מ"ד ב' ובפי' קס"ו סעיף ג': (יב) ושטר כתובה יבמה כיצד אני פלוני בן פלוני קיבלתי יבמתי דא עלי לזונה כו' יבמות כ"ב ב': (יג) כך פי' הרב המחבר בשם בעל הלכות כו' עיין בבבי"ב ה' יבמות יט"ם סימן (ופ"ל ועי' לית להו מיבם כך פי') מיבעיא לן בפ' יש מותרות ומיפשטה דלית להו כתובה כו' יבמות

מה לי לא נתבונה (לא) למה ליה לאפושי כו׳ (לב) והו ליתי ראיה נמי מדקאמר עד שכופין אותו להלוץ ניבעוהו ליבם (לג) ועוד הא רישא דיבמות מתמא כאבא שאול כדאוקימנא בגמרא (לד) אלא מהחיא ליכא ראיה דשתניתין במשנה ראשונה נישנית ולא זוה מפקומה (לה) והראיה מיהא מדאמר ולבסוף כרבנן וקיימא כרבנן ונפקא משנה אחרונה מהלכה (לו) ובטיל מיטרא דשמואל וכותבין עליה איגרת מדר ודוקא שלא נתנה אמתלא אבל נתנה אמתלא לא כייפינן לה ולא מפסדא לכתובה. (לז) דאמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני טוכה שחין תיסמין אותה שנאמר לא החסום שור בדישו וסמיך ליה כי ישבו אחים יחדיו והוא הדין לאמתלא דכות׳ (לח) כדאמר בהמדיר מעשה בציידין בבורסי שמת לו אח. ואמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל. וכי כתבה איגרות מדר ומפסדא לכתובה נמי לא אמרן אלא במאי דלא תפסה במאי דכתבה לה בעל (לט) אבל תפשה מאי דכתבה לה ולא בעל לא מפקינן מינה (מ) ואדינא דגמרא מוקמינן לה ולא עבדינן בה תקנתא לתקנתא ויחלוץ לה בהר תלתא ירחי לאחר מיתת הבעל (מא) והיינו דאיכא בין יבמה מודרת לאשת איש מודרת והכין כתב גאון (מב) והסתרחק מן הייבום תבוא עליו ברכה כדהני בר קפרא כו׳. (מג) נרסינן בפרק כיצד אשת אחיו כי ישבו אחים יחדיו אחין שהיתה להן ישיבה אחת בעולם פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו יחדיו המוחדת לנחלה פרט לאחין מן האם רבא אמר ולימ אחוה אחוה מבני יעקב וכו׳ (מד) ירושלמי נאמר כאן ישיבה ונאמר להלן וירשתם אותה וישבתם בה מה ישיבה האמורה כאן ישיבה שיש עמה ירושה אף כאן ישיבה שיש עמה ירושה ור׳ אבין ורבי ביסנא ישבו את שישיבתן בבית א׳ יצאו אחין מן האם זה הולך אצל אביו וזה הולך אצל אביו (מה) מי שיש לו את מ״ם זוקק את אשת אחיו לייבום ואהיו לכל דבר חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנברית (מו) ואמר רב יהודה לאייתויי מסזר (מז) וכתב רבינו אלפס שמעינן מינה חייבי לאוין מראורייתא בני ייבום נינהו. כדקי״ל כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהן מושב ואם לאו יבא עשה ודחה את לא תעשה מאי מעמא אמר רבנן חייבי לאוין חולצין ולא מייבמין גזירה ביאה ראשונה אטו שניה (מח) והיינו דקתני פצועי רבא אמר בעלו קנו. ואסור לקיימה בביאה שניה משום שנאמר לא יבא. (מט) ומי שיש לו בן מ״ם פוטר את אשתו מן הייבום והיבא דשכיב ושבק ברא דחייא בחיי אבוה תלתין יומין אפילו לא חייא בתר דשכיב אבוה אלא חדא שעתא איפטרא מן הייבום (נ) ואי לא חייא בחיי אבוה אלא כ״ט יום ובתר דשכיב אבוה חייא חדא שעתא נפל הוא וספיקא הוא וחולצת ולא מתייבמת (נא) ותנן בן יום אחד זוקק לייבום אי איתיל׳ה קמי דשכיב ראובן חד יומא ופושר מן הייבום (נב) כדאמר חוץ מן השפחה והנכרית כדאיתא לטעמא בגמרא. (נג) ואיתמר משטוח דרב נטרונאי הא דתנן הולד כמוה ואיזה זה ולד שפחה ונכרית והני טלי שפחה דוטי׳ דנכרי׳ הא שפחה דידיה אף אדם עושה בעילתו בעילת זנות והבא על שפחתו וילדה מטמאת אף על פי שלא נתן לה גט חירות בתו היא והייב עליה משום בתו ובנו משום אחותו. וכתב רבינו אלפס דמספקא ליה מלתא. ולענין ייבום דלית ליה זרעא אלא משפחה דידיה נקטינן לחומרא וחולצת ולא מתייבמת ולענין מטונא נקטינן לקולא ולא ירית ליה כדכתב ודעתי נוטה כמד״א אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות (נד) אלא באשתו שגירשה (נה) או קידשה בתנאי וכיוצא בהן. אבל זנות דעלמא אפילו בשפחתו לא אמרינן (נו) וכתב רבינו אלפס ואישתמודעינהי דהדין פלוני אחוה דבותנא דמן אבוה הוא והלכך גלוי מילתא בעלמא הוא ואפילו קרוב ואפילו אשה מהימני ולאו אמילתא דאיסורא ולאי אסטונא קא מסהדי אלא מילתא בעלמא קא מגלו כו׳ הילכך שרי׳ ליה למהדא (נז) למיסמך אפוטיהו ולמיהדר עלוי דהאי איתתא וכו׳ כדאיתא בהלבות:

(נח) גרסינן בפרק ביצד כלל אמרו ביבמה כל שאיסורו איסור עדות לא חולצת ולא מתייבמת אסור מצוה ואסור קדושה חולצת ולא מתייבמת אחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת איסור מצוה שניות מדברי סופרים איסור קדושה אלמנה לבהן גדול. גרושה והלוצה לבהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל (נט) קרי ליה מצוה משום מצוה לשמוע דברי חכמים. קדושה דכתיב קדושים יהיו. (ס) ירושלמי אמר יהודה בן פזי למה סמך הכתוב פרשת עריות לפרשת קדושים ללמדך שכל מי שפרוש מן העריות נקרא קדוש. שכן השונמית אמרה לאישה הנה נא ידעתי וגו׳. (סא) וכתב הרב המחבר לענ״ד הכונם את יבמתו מצוה רבה היא וצריך לברך א ב״ן על בעילת יבמה בכל המצות (סב) אף על גב דפלינו גבי בעילת מצוה בעל ואיכא מ״ר דעל כניסת יבמה בשמקדש את יבמתו צריך לברך על כניסת יבמה וליתה דהא בריך ברכת אירוסין ואי משום רמוסיף מצות ייבום הא ליתה למצוה אלא בביאה (סג) ואנן בתבינן מאי דסבירא לן בשער

בסוף

שער החדש

כו׳ ר״ל מם פעמו דהכי״ק דמם כימת דמצות חליצה קודמת מה לי שנתכוונה לכך הם בלמ״ה תין לו לייבם מ״ו דמצות ייבום קודמת (יש לעיי׳ הו״ל להביא ראיה מהא דמם נדכה מחר מיתת בעלה מבקשין כו׳ ומם מיתת קף למחר מיתת בעלה הם בלמ״ה כופין תומו לתלוץ): (לא) ומה לי׳ למפומי כו׳ וכ״ל למה לי׳ לכרי״ק למפומי ראיה מחוסר כמוך פי״ג דיבמות ובסוף פ״ה דכתובות הו״ל למתניי מכך מפניה: (לב) ומו לייתי ראי׳ נמי מדקתמר עד שכופין תומו למלוץ כו׳ עיי׳ בכ׳ גם מליקה תום פ״ת: (לג) ועוד הם כיתם דיבמות מתמא כאבא שאול כו׳ עיי׳ יבמות ג׳ מ׳: (לד) תלת מפניה ליכא ראי׳ דמתניתין כמשנה ראשונה נשנית כו׳ כנ״ל קאי מכח דמייתי בתום ל׳ וכן מלקמיה יכרי״ק בתום כ״ו ועיי׳ שבי גם מליקה תום פ״ו: (לה) והכלקה מכח מדקתמר ניבעוהו כרבנן וקיימא כרבנן. ר״ל מכח דאי׳ דהלקה כרבנן במבואר ניבמות ל״ם ב׳ דלבסוף מסקו כרבנן יעו״ש ומיי כ״ו שבי גם מליקה תום פ״ו: (לו) ובטיל מימרא דשמואל וכותבין מגרש מדר כו׳ עיי׳ כתובות ס״ד מ׳ וסי׳ קס״ה סעי׳ מ׳: (לז) דאמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני טוכה שחין כו׳ יבמות ד׳ מ׳ מכות כ״נ מ׳ ומם סעי׳ ד׳: (לח) כדאמר בהמדיר מעשה בציידין בבוכסי שמת לו אח כו׳ כתובות ע״ז מ׳ (וכי כתבינן מגרש מדר ופפסדא לכתובה נמי לא אמרן כו׳ (לט) מכל מפשה מאי דכתב לה בעל לא מפקינן כו׳ כנ״ל כתובות ס״ד מ׳: (מ) ואדינא דגמרא לא מעבדינן בה תקנתא לתקנתא כו׳ עיי׳ לקמן בפ׳ מרד תום ס״ת וכן לא פ׳קמו כן יעו״ם טיסיב: (מא) והיינו דאיכא בין יבמה מודרת לא״ת מודרת. עיי׳ לקמן בפ׳ מרד תום ס״ת יעו״ם טיסיב: (מב) והסתרחק מן הייבום תבא כדאמר בר קפרא כו׳ יבמות ק״מ מ׳ וב״ת דסמך מאי מעמא כו׳ עיי׳ בחלצה שאול ועיי׳ לעיל תום ל״ה ל״ו דסמך כמסנה כמסנה. ומלתא בלמ״ת פ״י מפ׳ נידונין דמ״ז שמקשה כעין זה על כרמב״ם וב״ל דלבינו ס״ל דמם רוצה ליבם כעין לה מבל ע״ת מצוה מבל דבעי לחלוץ: (מג) גרסי׳ בפ׳ כיצד אשת אחיו כי ישבו אחים כו׳ כנ״ל יבמות ל״ז מ״ר מאי קרא כי ישבו אחים כו׳ כנ״ל יבמות י״ז כ׳ ויבמתם לוקים עליה פ״ת דיבמות ס״ת: (מד) ירושלמי נאמר כאן ישיבה ונאמר להלן ויושבתם בה הם בלמ״ה תין לו לייבם מ״ו דמצות ייבום קודמת (יש לעיי׳ הו״ל להביא ראיה מהא דמם נדכה מחר מיתת בעלה הם בלמ״ה כופין תומו לתלוץ): (לא) ומה לי׳ למפומי כו׳ וכ״ל למה לי׳ לכרי״ק למפומי ראיה מחוסר כמוך פי״ג דיבמות ובסוף פ״ה דכתובות הו״ל למתניי מכך מפניה: (רב) ומו לייתי ראי׳ נמי מדקתמר עד שכופין תומו למלוץ כו׳ עיי׳ בכ׳ גם מליקה תום פ״ת: (לג) ועוד הם כיתם דיבמות מתמא כאבא שאול כו׳ עיי׳ יבמות ג׳ מ׳: (לד) תלת מפניה ליכא ראי׳ דמתניתין כמשנה ראשונה נשנית כו׳ כנ״ל קאי מכח דמייתי בתום ל׳ וכן מלקמיה יכרי״ק בתום כ״ו ועיי׳ שבי גם מליקה תום פ״ת: (לה) והכלקה מכח מדקתמר ניבעוהו כרבנן וקיימא כרבנן. ר״ל מכח דאי׳ דהלקה כרבנן במבואר ניבמות ל״ם ב׳ דלבסוף מסקו כרבנן יעו״ם ומיי כ״ו שבי גם מליקה תום פ״ת: (לו) ובטיל מימרא דשמואל וכותבין מגרש מדר כו׳ עיי׳ כתובות ס״ד מ׳ וסי׳ קס״ה סעי׳ מ׳: (לז) דאמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני טוכה שחין כו׳ יבמות ד׳ מ׳ מכות כ״נ מ׳ ומם סעי׳ ד׳: (לח) כדאמר בהמדיר מעשה בציידין בבוכסי שמת לו אח כו׳ כתובות ע״ז מ׳ (וכי כתבינן מגרש מדר ופפסדא לכתובה נמי לא אמרן כו׳ (לט) מכל מפשה מאי דכתב לה בעל לא מפקינן כו׳ כנ״ל כתובות ס״ד מ׳: (מ) ואדינא דגמרא לא מעבדינן בה תקנתא לתקנתא כו׳ עיי׳ לקמן בפ׳ מרד תום ס״ת וכן לא פ׳קמו כן יעו״ם טיסיב: (מא) והיינו דאיכא בין יבמה מודרת לא״ת מודרת. עיי׳ לקמן בפ׳ מרד תום ס״ת יעו״ם טיסיב: (מב) והסתרחק מן הייבום תבא כדאמר בר קפרא כו׳ יבמות ק״מ מ׳ וב״ת דסמך מאי מעמא כו׳ עיי׳ בחלצה שאול ועיי׳ לעיל תום ל״ה ל״ו דסמך כמסנה כמסנה. ומלתא בלמ״ת פ״י מפ׳ נידונין דמ״ז שמקשה כעין זה על כרמב״ם וב״ל דלבינו ס״ל דמם רוצה ליבם כעין לה מבל ע״ת מצוה מבל דבעי לחלוץ: (מג) גרסי׳ בפ׳ כיצד אשת אחיו כי ישבו אחים כו׳ כנ״ל יבמות י״ז כ׳ מאי קרא כי ישבו אחים כו׳ כנ״ל יבמות י״ז כ׳ ויבמתם לוקים עליה פ״ת דיבמות ס״ת: (מד) ירושלמי נאמר כאן ישיבה ונאמר להלן

בסוף סיפרא דכל מצוה שהיא תלויה באחר לא מברכינן עובר לעשייתן . (סד) גרסינן ביוצא דופן בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה . ואם בא עליה יבם קנאה וכו' (סה) בן שלש עשרה שנה ויום אחד הבא על יבמתו קנאה ואע"ג דפליג ר' מאיר ואמר בת ג' שנה הלכה כרבנן דאמרי ג' שנים ויום אחד והלכות ייבום וחליצה ארוכות וכתבינן סידורה בקצרה ;

כתב (א) בכך וכך איך פלוני בן פלוני אמר לפלנית דא ארמלתא דאחי פלוני אחי דמן אבא שביב וחיי לרבנן ולכל ישראל שבק וברא וברתא ומורית ומחסין וכוקים שמא בישראל לא שבק ואנא חזי לייבומי לאוקומי שמא דאחי בישראל ואנא אפלח ואוקיר וכו' . ויהיבנא ליכי כסף זוזי מאתן דהוו כתיבי בכתובתה דאחי ומזוניתייכי וסיפוקייכי ומיעל עלייכי וכו' וצביאת פלונית דא ואיתיבמה לפלוני דנן והוה ליה לאינתו ודא נדוניא דהנעלת ליה מבית נשא כך וכך ואוסיף לה מדיליה כך וכך (ב) ואמר לנא פלוני אחריות וכו' ומסיק דכתובה בכתובה וגרושה . כדכתב לעיל :

אות כ בים והוא עיסקא

(א) **גרסינן** בפרק המוכר את הבית שטר כיס היוצא על היתומים דיניי גולה אמרי נשבע וגובה מחצה ההוא בתורת מלוה אבל פלגא דתורת פקדון לא דקי"ל הספקיד אצל חביריו בשטר ואמר לו התורתיו לך נאמן דכיון דאביהן מהימן בשבועה אנן נמי טענינן ליתמי אביהן החזיר וביון דטית פקעה שבועה ואוקי ממונא אחזקיה (ב) ש"מ מקום שהיורש מוחזק אף על גב דאיכא שבועה גביה לא אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו וגובה שלא בשבועה ודוקא מטלטלין כי האי גוונא (ג) אבל קרקע בחזקת בעליה קיימא כדאיתא באפותיקי (ד) הילכך פלגא בתורת פקדון יתומים פטורין ואי איכא סהדי דהני מטלטלי דעיסקא נינהו גבי כוליה בלא שבועה (ה) ירוש' כך אנו אומרים פקדון אינו גובה מנכסי יתומין וקשיא לרבוותא למאי דקס"ד השתא דכ"ע לא מצי למימר שטרך ביודי מאי בעי מ"ט דמ"ד נשבע וגובה כולו ניתא כי היכי דאבוהון מצי מעין נאמנו ולא מצי למימר ליה שטרך בידי מאי בעי הכי נמי ליטעון ליתמי ולייפטרי דשבועה גבי יתומין ליתה וליכא למימר מתוך שאינו יכול לישבע משלם (ו) כדאמר בסמכת שבועות שבועת ה' תהיה בין שניהם ולא בין היורשים : כגון דאמר חמשין ידענא והמשין לא ידענא אלפא במידי דלא ידע לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם ובלא שבועה נמי ליפטרי . (ז) וסוקמנן לה ביתומין גדולים ומסתמא אף על גב דטוענין ליורש דוקא לאוקומה אחזקה בירייהו (ח) ולאו לאפוקי שמרא ואי נמי במידי דקאי לפיהגון כגון ההורתיו לך וכגון מלוה על פה דלא גבי מן היורשין דאפשר דפרע ליה דלא ניחא ליה דליהוי לות רשע ולא ישלם . אבל שענתא אחריתי לא (ט) כדגרסינן בפרק הניזקין וכגון זה טוענין ליורש טוענין ללוקח . ש"מ דאיכא דוכתא כגון לוקח ראשון (י) דריע חזקיה . לא טענינן ליה דכל דוכתא לא טענינן . (יא) וגרסינן נמי בפרק הגוזל אם אמרו יתומין אין אנו יודעין מה חשבונות חשב אבינו עמך פטורין . ואמרינן עלה משום דלא ידעי פטורין אלא אם אמרו יתומין יודעין אנו מה חשבונות חשב אבינו עמך וא"א פש לך גביה ולא מידי פטורים הא לאו חכי חייבים ואע"ג דאבוהון מצי מעין החזרתיו לך כיון דאבוהון גזלנא הוא לא טענינן עליהו . (יב) ורבינו יעקב אמר נאנסו לא שכיח וקלא אית ליה ולא טענינן להו ליתמי מידי דמיחזי כשיקרא ולא נהירא לן (יג) דאין לך מיחזי כשיקרא מיהא דכתב בתלם א' עשיתי לו . (יד) גרסינן בפרק איזהו נשך בני רב עיליש נפק שטרא עלוייהו . דהוה כתב פלגא באגר ובהפסד נוסחא אחרינא ופלגא בהפסד אמר רבא רב עיליש גברא רבה ואיכורא לאיניש לא הוה ספי ולא איתברר לן קושי' דרבנן דאקשי מה מתני ליה לרב עיליש דנבר' רבה הוא משאר אינשי (טו) דהא אי לאו גבר' רבה הוא אמרי' (טז) שטר שיש בו רבית הוא ואינו גובה אלא הקרן השתא דגברא רבא הוא אמרי' דהבי כת' ביה אם ירצה רב עיליש יטול תרי תלתי באגר ויקבל חצי בהפסד הילכך ליבא רבית ושקיל תרי תלתי באגר (יז) שמעי' מינה מיהא שצרי' לפרש בשטר שכר עמלו ומזונו כך וכך (יח) ופירשנו הא דרב עיליש שומת עגלים וסייחים הוה . פי' רב אלפס עד מישלם שותפות' יהיב ליה (יט) בפועל בטל כל יומא ואיבעי לי' למיפסק לכל יומי פסיק כדרבא (כ) וחנן סבור' לן דחנוני וכיוצא בו לא פחות מפועל בטל (כא) גרסי' בפ' איזהו נשך אין מושיבין חנוני למחצי שכר ולא ליתן לו מעות ליקח בה פירות למחצי' שכר וכו' (כב) ובקבלנות פי' פועל בטל ושכר עמלו ומזונו תרי דיני ניתנו (כג) ולכולהו היכא דלא קביל עליה אחריות מותר . ולא בעי שכר בלל

גרסי'

שער החדש

ממי דס"ל נמצר ממיפי בסוף סיפרא דכל מצוה כו' כל"ל עיי' במ"ב נה' נרסינן מתניס יעו"ש במ"ח לות כ"ח ניסיס וס"ב יעו"ש ומסמע דדמע דניסו דיס לנדך מחר הבעולה וכ"כ הב"ח ויותר נראה לדקיסו פליג מהמחבר ום"ל דלא יכדך כלל עיי' במ"ב ס' ניסיס נמצר ג' מ"ב לות ל"ח ס' : (סד) גרסי' ניסא דופן בת שלש שניס כו' נדה מ"ד ב' : (סה) בן שלש עשרה שנה ויום אחד הבא על יבמתו קנאה ואע"ג דפליג ר' מאיר ואמר בת ג' שנה הלכה כרבנן דאמרי ג' שנים ויום אחד והלכות ייבום וחליצה ארוכות וכתבינן סידורה בקצרה ; **כתב** (א) בכך וכך איך פלוני בן פלוני אמר לפלנית דא ארמלתא דאחי פלוני אחי דמן אבא שביב וחיי לרבנן ולכל ישראל שבק וברא וברתא ומורית ומחסין וכוקים שמא בישראל לא שבק ואנא חזי לייבומי לאוקומי שמא דאחי בישראל ואנא אפלח ואוקיר וכו' . ויהיבנא ליכי כסף זוזי מאתן דהוו כתיבי בכתובתה דאחי ומזוניתייכי וסיפוקייכי ומיעל עלייכי וכו' וצביאת פלונית דא ואיתיבמה לפלוני דנן והוה ליה לאינתו ודא נדוניא דהנעלת ליה מבית נשא כך וכך ואוסיף לה מדיליה כך וכך (ב) ואמר לנא פלוני אחריות וכו' ומסיק דכתובה בכתובה וגרושה . כדכתב לעיל : (א) גרסינן בפרק המוכר את הבית שטר כיס היוצא על היתומים דיניי גולה אמרי נשבע וגובה מחצה ההוא בתורת מלוה אבל פלגא דתורת פקדון לא דקי"ל הספקיד אצל חביריו בשטר ואמר לו התורתיו לך נאמן דכיון דאביהן מהימן בשבועה אנן נמי טענינן ליתמי אביהן החזיר וביון דטית פקעה שבועה ואוקי ממונא אחזקיה (ב) ש"מ מקום שהיורש מוחזק אף על גב דאיכא שבועה גביה לא אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו וגובה שלא בשבועה ודוקא מטלטלין כי האי גוונא (ג) אבל קרקע בחזקת בעליה קיימא כדאיתא באפותיקי (ד) הילכך פלגא בתורת פקדון יתומים פטורין ואי איכא סהדי דהני מטלטלי דעיסקא נינהו גבי כוליה בלא שבועה (ה) ירוש' כך אנו אומרים פקדון אינו גובה מנכסי יתומין וקשיא לרבוותא למאי דקס"ד השתא דכ"ע לא מצי למימר שטרך ביודי מאי בעי מ"ט דמ"ד נשבע וגובה כולו ניתא כי היכי דאבוהון מצי מעין נאמנו ולא מצי למימר ליה שטרך בידי מאי בעי הכי נמי ליטעון ליתמי ולייפטרי דשבועה גבי יתומין ליתה וליכא למימר מתוך שאינו יכול לישבע משלם (ו) כדאמר בסמכת שבועות שבועת ה' תהיה בין שניהם ולא בין היורשים : כגון דאמר חמשין ידענא והמשין לא ידענא אלפא במידי דלא ידע לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם ובלא שבועה נמי ליפטרי . (ז) וסוקמנן לה ביתומין גדולים ומסתמא אף על גב דטוענין ליורש דוקא לאוקומה אחזקה בירייהו (ח) ולאו לאפוקי שמרא ואי נמי במידי דקאי לפיהגון כגון ההורתיו לך וכגון מלוה על פה דלא גבי מן היורשין דאפשר דפרע ליה דלא ניחא ליה דליהוי לות רשע ולא ישלם . אבל שענתא אחריתי לא (ט) כדגרסינן בפרק הניזקין וכגון זה טוענין ליורש טוענין ללוקח . ש"מ דאיכא דוכתא כגון לוקח ראשון (י) דריע חזקיה . לא טענינן ליה דכל דוכתא לא טענינן . (יא) וגרסינן נמי בפרק הגוזל אם אמרו יתומין אין אנו יודעין מה חשבונות חשב אבינו עמך פטורין . ואמרינן עלה משום דלא ידעי פטורין אלא אם אמרו יתומין יודעין אנו מה חשבונות חשב אבינו עמך וא"א פש לך גביה ולא מידי פטורים הא לאו חכי חייבים ואע"ג דאבוהון מצי מעין החזרתיו לך כיון דאבוהון גזלנא הוא לא טענינן עליהו . (יב) ורבינו יעקב אמר נאנסו לא שכיח וקלא אית ליה ולא טענינן להו ליתמי מידי דמיחזי כשיקרא ולא נהירא לן (יג) דאין לך מיחזי כשיקרא מיהא דכתב בתלם א' עשיתי לו . (יד) גרסינן בפרק איזהו נשך בני רב עיליש נפק שטרא עלוייהו . דהוה כתב פלגא באגר ובהפסד נוסחא אחרינא ופלגא בהפסד אמר רבא רב עיליש גברא רבה ואיכורא לאיניש לא הוה ספי ולא איתברר לן קושי' דרבנן דאקשי מה מתני ליה לרב עיליש דנבר' רבה הוא משאר אינשי (טו) דהא אי לאו גבר' רבה הוא אמרי' (טז) שטר שיש בו רבית הוא ואינו גובה אלא הקרן השתא דגברא רבא הוא אמרי' דהבי כת' ביה אם ירצה רב עיליש יטול תרי תלתי באגר ויקבל חצי בהפסד הילכך ליבא רבית ושקיל תרי תלתי באגר (יז) שמעי' מינה מיהא שצרי' לפרש בשטר שכר עמלו ומזונו כך וכך (יח) ופירשנו הא דרב עיליש שומת עגלים וסייחים הוה . פי' רב אלפס עד מישלם שותפות' יהיב ליה (יט) בפועל בטל כל יומא ואיבעי לי' למיפסק לכל יומי פסיק כדרבא (כ) וחנן סבור' לן דחנוני וכיוצא בו לא פחות מפועל בטל (כא) גרסי' בפ' איזהו נשך אין מושיבין חנוני למחצי שכר ולא ליתן לו מעות ליקח בה פירות למחצי' שכר וכו' (כב) ובקבלנות פי' פועל בטל ושכר עמלו ומזונו תרי דיני ניתנו (כג) ולכולהו היכא דלא קביל עליה אחריות מותר . ולא בעי שכר בלל

כו'

(כד) נרסי' בפ' המקבל אמרי נהרדעאי האי עיסק' פלגו מלוה ובפלגו פקדון עבוד רבנן טילת' דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה כו' (כה) עד דאיתרמי מחייב פלג' והדין פי' דרבנן סבוראי (כו) ופלגא פקדון הוה עליה ש"ש וחייב בגניבה ואבידה. אבל באונס פטור ובפלגא דמלוה הוה עליה דין מלוה (כז) ומיחייב עלה בכל אונסא כראיתא בפרק האיש מקדש (כח) לאפוקי מדרב מתתיה גאון ומטר שמעון קיירא בהלכותיו דאטר לא מחייב אלא בגניבה ואבידה ואי נפלו גנבי על ספינתא כשבוי דמי ולא משלם וליתה אפי' קנו מיניה דלא מיחייב באונסא לא מהני בלל (כט) וכן כתב רבי' שרירא ומסתמא דמהני והני מילי דיהיב ליה למחצית שכר (ל) וכי יהיב ליה נמי לשליש ולרביע אותו הוא בתורת סלוה והשאר הוא בתורת פקדון דעיסקא לשליש ולרביע מותר כראיתא בתוספתא והוא שנתן לו (לא) כפועל בטל בשיש לו אומנות (לב) או כדרבא דאטר אי פלגא באגר וכו' (לג) אמרי נהרדעי השתא דאטור פלגו סלוה ופלגו פקדון פקדון . אי בעי למישתא בה שברא שתי רבא אמר להבי קרו לה עיסקא דאטר ליה לעסוקי יהבי לך ולא למשתי בה שכרא ולהבי קרו לה עיסקא שלא תעשה מטלטלין אצל בניו (לד) והילכתא כרבא בתרוייהו (לה) לרבינו אלפס או איכא סהדי דמטלטלין דעיסקא נינהו ומחמת עיסקא אתו שקיל לה סלוה בלא שבועה ואפי' מיתמי (לח) כדגרסינן בפ' אף ע"פ במטלטלין ואיתנהו בעיניהו בלא שבועה . ואי ליתי ליה נכסי אחריני ואיכא עליה כתובת אשה ובעל חוב לא שקלי מהאי עיסקא . אלא הדרא לטרה ורווחא דאית ביה פלגי לפום מאי דאתנו אהדדי (לו) וכן כתב ר"ח ורבינו אלפס (לח) ירושלמי פרקמטיא מנכסי יתומים קטני' הוון בעו מימר בשיש עדים יודעין הא אין עדים יודעין לא נעשה כפקדון כך אנו אומ' פקדון לא ינבה מנכסי יתומין מה בינו למלוה סלוה להוצאה ניתנה זו לא ניתנה להוצאה וכתבי רבות' אי דאית למקבל עיסקא מטונא דשקיל ומרי אע"ג דמקבל עיסקא מחבריה ולא שקיל מיניה אגר בטלנות טירחא . (לט) שרי מההיא דאמר גביל לתורא גביל לתורא ורבי ברוך פלני עלייהו . (מ) דלא ילפינן מבהמה כדכתב' (מא) והו עיסקא ליה ליה למקבל למישקל פלגא פלגא סלוה לאיעסוקי לנפשיה ולאהדורי פלגא דפקדון נבי איניש סעלם' ואפי' אתנו קמי בי דינא לאו תנאה הוא (מב) וסברא סעליא היא אפילו קמי סריה עיסקא אי אמר ליה נרוח טפי דינא הוא דסעכב עליה ולית ליה לשותפא למישקל עד דסטי זימנא (מג) והא דאיטור ורב ספרא דידיה הוא דשקיל (מד) אטר רב חד עיסקא ותרי שטרי פסידא דסלוה תרי עיסקי וחד שטרא פסידא דלוה חוא . דהא קיימא לן אי פלגא באגר תרי תלתי בהפסד (מה) כדאיתא בהלכות וסמ' טעמא אהרינא דבחד שטרא לא שקיל אלא אגר בטילא דחד . אבל בתרי שטרי חשיב לכל חד וחד אגר בטילא (מו) והכי סבירא לן דאגר בטילא לא פחית כל היכא דאית ליה אומנות אחריתי (מז) כדתניא בתוספתא לא יאטר לו הרי הן עשויין למחצה לשליש ולרביע אלא מחשב עמו שכר בטילא (מח) ופלגא באגר ותרי תילתי בהפסד דליתה אלא לשכר עמלו ומזונו אלא לשומת עגלים וסיחים (מט) או בעיסקא שאין לו אומנות כדפרישית בקבלנות (נ) והא דתניא קרוב לשכר ורחוק להפסד רשע רחוק לשכר וקרוב להפסד חסיד קרוב לזה ולזה ורחוק לזה ולזה זו מידת כל אדם (נא) כגון שנותן לו שכר בטילא ומתנה למחצה לשליש ולרביע שכר למחצה ולרביע הפסד (נב) ורבוותא עסקי פלגא באגר ותרי תילתי בהפסד לכולהו עיסקי נינהו לשכר עמלו ומזונו (נג) ירושלמי חד בר נש יהב לחבריה דינר (נד) ואטר ליה הב תרין דינר אנרך ומה דאינון עברין (נה) דידי ודידך דקריב לשכר ורחוק להפסד . לאו רבית סמש הוא אלא אבק רבית הוא מדשרינן גבי יתמי כדאמרינן (נו) אמר ליה רבא לרב יוסף זוזי דיתמי היכי עבדינן להו מדאטר ליה חזינא אינש דאית ליה דהבא פריכא . ושקלינן מיניה ויהבינן להו ניהליהו . קרוב לשכר ורחוק להפסד ורוקא דהבא פריכא . אבל בלים לא מאי טעמא דילמא פקדון נינהו ואי אתי אינש ויהיב ביה סימנא שקיל להו ומסתברא דלא עשו תקנת השוק אלא בנגב (נז) ושעמא דקיימא לן דאחזוקי אינשי בנגבי לא מהזקינן להו ולא הוה ליה ללוקח לשיוליה (נח) אי איגנוב או לא ועוד תקנת השוק שלא יגזול אדם ויסכור בשוק (נט) כדגרסי' בירושלמי ברין היה שלא ישבע אלא שלא יהיו בעלי בתים נטפלין עם הגנבים (ס) גרסי' נמי בפ' חזקת הבתים וניחוש דילמא גזלה ש"ס אע"פ דזבנה מוכר ללוקח שלא באחריות חוזר הלוקח על המוכר אלמא לא עשו תקנת השוק לרב משה גאון (סא) הקונה ממוצא מציאה אפי' המיצא חייב להבריז לא הבריז אין על הקונה כלום ואם נמצאת בידו אינו חייב להחזיר ולא עשו

בו

שער החדש

כו' מיי' פ"ד מה' מי' סי' ו ושו"ע חיו"ד סימן : (כד) גרסי' בפ' המקבל ממי נהרדעי סלי עיסקא כו' כ"ם ק"ד כ' (וע"ל פלגא מלוה ופלגא פקדון עבוד כו') : (כה) עד דאי מיתרמי לוסקא ממיין פלגא דמיכם דנגיסא כ"ם ולכן כ' דאם מינו מעיקר הגמרא רק חוא מי' מרנק סיוכמי : (כו) ופלגא פקדון הוה עליו ש"ם כו' מיי' נמי' קע"ז סעי' ה' ועי"ש בע"י ושו"ע חיו"ד סימן דיש אם ש"ם והעיקר כמ"ש כאן (ושו"ע נד"ה כ' הרמב"ם כו') : (כז) ומחייב עליו בכל לוסקא כדאמ' פ' האיש מקדש כו' קידושין מ"ז ב' ושו"ע ח"ש ע' ג' : (כח) ולאפוקי מדרב מתתיה גאון ומטר שמעון קיירא בהלכותיו כו' מיי' נפ"ה מה' גזילה ואבידה הל' ט' וע"ש בכ"מ בשם רבינו ושו"ע חיו"ד סימן ובמ"מ סי' ש"ה סעי' ד' : (ל) וכי יהיב נמי לפלגא ולרביע מוסו פלגא מו רביע הוא בתורת מלוה כו' כ"ל עיי' לעיל בה' קבלנות הוא י"ח וי"ב ולקמן הוא מ"ו : (לא) כפועל בטל כסיס לו מומנות . כ"ל סם סי' לו מומנות מקודם לכיך ליתן לו עמה כפועל בטל וכמ"ש לעיל הוא כ' ועיי' לקמן הוא מ"ו : (לב) או כדרבא דאמר מי פלגא באגר כו' מבואר מזה דסם דבר עילים מייבי בחבואי ולא בסומת פגלים ומייחין דמ"ש דיתן לו כפועל בטל ומ"ש מייבי בחבואי עיי' לעיל הוא כ"ב . ולעיל הוא י"ח כ' דבר עילים מייבי בסומת פגלים ומייחים ושו"ם ופ"ם לקמן הוא מ"ח : (לג) ממרי נהרדעי השתא דאמר פלגא סלוה כו' ב"ם ק"ד ב' (וע"ל ופלגא פקדון מי נמי כו') : (לד) ובלבד כרבא בחבוזייהו . כ"ל פלא סמם בו מיכרא ופין נמצין מפלפלין מלל בניו מיי' יו"ד סי' קע"ז סעי' ל' וסעי' ל"ב : (לה) לרביט אלפס מי מיכא סהדי דמפלפלין דמיסקא כו' כ"ל יפו"ם בי"ף וכ"ם סי' ם' ועיי' ביו"ד סי' קע"ז סעי' ל"ח ול"ב ושו"ם וגמו"ם סי' ק"ם סעי' ד' : (לו) כדגרסי' בפ' סמפ"י מפלפלין ופ"מנהו בעיניהו כו' כפוסום כ"ה ס' ועיי' לעיל ה' כסונה דמיכרסא סום ס"ם : (לז) וכ"כ כ"ם ורביט יפוסלמי כו' כ"ל : (לח) יפוסלמי פרקמטיא נגנים מנכסי יפומים קטנים סוון בעון מימר כו' כ"ל

כמו"ק פ"ב ה"ג ועיי' לעיל סום ס' ומבואר מכאן דאפילו בלא עדים נמי נאמן ודלא כמ"ש כאמלה בסום ל"ה ועי"ש ניכוסלמי בפני מסה ובמרמה הפנים סם ימו"ם סיסיב (אבל באמת הרי"ף קאמר דנריך עדים מזו הפרגמטיא הוא על עיסקא על פעוני והיכוסלמי קאמר אפ"ל עדים אמגיש להאמן רק כל שיודעים מזו היא הפרגמטיא על העיסקא חזי מומל הנותן) : (לט) מכי מסיק דאמר נגיל למורא נגיל לאורי וכבי כנוך פלוג עלייסו כו' כ"ל עיי' ב"מ פ"ט מ' : (מ) דלא ילפי' מבאמה כדאמרינן בקבלנות ומו עיסקא כו' כ"ל עיי' לעיל בה' קבלנות סום מ' : (מא) ומו כאמו עיסקא ליה לי' למקבל למיסקל פלגא מלוה לאיעסוקי כו' כ"ל ימו"ם בריי"ף פ"ם דב"מ וביו"ד סי' קע"ז סעי' ל' : (מב) וסברא מעליא הוא אפי' אמרי קמי' מאכי' עיסקא לי אמר לי כו' כ"ל : (מג) והא דאיסור ורב ספרא דידי' הוא דשקיל כו' כ"מ ל"ם כ' ועיי' בריי"ף פ"ם ס"ם רמז מקכ"ם : (מד) אמר רב חד עיסקא ותרי שטרי פסידא דלוה תרי ; (מה) כדאי' בהלכות . עיי"ש בריי"ף וכ"מ סי' ם' ובמ"י פ"ם : (מו) והכי ס"ל דאגר בטילא לא פחית כל היכא דאית ליה אומנות אחריתי היכא דהמקבל הי' לו מחלה לומנות אחרת אינו נמי נקבל בחמת מעכב עליה ולית ליה לשותפא למישקל עד דסטי זימנא (מג) והא דאיסור ורב ספרא דידיה הוא דשקיל (מד) אטר רב חד עיסקא ותרי שטרי פסידא דלוה תרי עיסקי וחד שטרא פסידא דלוה חוא . דהא קיימא לן אי פלגא באגר תרי תלתי בהפסד (מה) כדאיתא בהלכות וסמ' טעמא אהרינא דבחד שטרא לא שקיל אלא אגר בטילא דחד . אבל בתרי שטרי חשיב לכל חד וחד אגר בטילא (מו) והכי סבירא לן דאגר בטילא לא פחית כל היכא דאית ליה אומנות אחריתי (מז) כדתניא בתוספתא לא יאטר לו הרי הן עשויין למחצה לשליש ולרביע אלא מחשב עמו שכר בטילא (מח) ופלגא באגר ותרי תילתי בהפסד דליתה אלא לשכר עמלו ומזונו אלא לשומת עגלים וסיחים (מט) או בעיסקא שאין לו אומנות כדפרישית בקבלנות (נ) והא דתניא קרוב לשכר ורחוק להפסד רשע רחוק לשכר וקרוב להפסד חסיד קרוב לזה ולזה ורחוק לזה ולזה זו מידת כל אדם (נא) כגון שנותן לו שכר בטילא ומתנה למחצה לשליש ולרביע שכר למחצה ולרביע הפסד (נב) ורבוותא עסקי פלגא באגר ותרי תילתי בהפסד לכולהו עיסקי נינהו לשכר עמלו ומזונו (נג) ירושלמי חד בר נש יהב לחבריה דינר (נד) ואטר ליה הב תרין דינר אנרך ומה דאינון עברין (נה) דידי ודידך דקריב לשכר ורחוק להפסד . לאו רבית סמש הוא אלא אבק רבית הוא מדשרינן גבי יתמי כדאמרינן (נו) אמר ליה רבא לרב יוסף זוזי דיתמי היכי עבדינן להו מדאטר ליה חזינא אינש דאית ליה דהבא פריכא . ושקלינן מיניה ויהבינן להו ניהליהו . קרוב לשכר ורחוק להפסד ורוקא דהבא פריכא . אבל בלים לא מאי טעמא דילמא פקדון נינהו ואי אתי אינש ויהיב ביה סימנא שקיל להו ומסתברא דלא עשו תקנת השוק אלא בנגב (נז) ושעמא דקיימא לן דאחזוקי אינשי בנגבי לא מהזקינן להו ולא הוה ליה ללוקח לשיוליה (נח) אי איגנוב או לא ועוד תקנת השוק שלא יגזול אדם ויסכור בשוק (נט) כדגרסי' בירושלמי ברין היה שלא ישבע אלא שלא יהיו בעלי בתים נטפלין עם הגנבים (ס) גרסי' נמי בפ' חזקת הבתים וניחוש דילמא גזלה ש"ס אע"פ דזבנה מוכר ללוקח שלא באחריות חוזר הלוקח על המוכר אלמא לא עשו תקנת השוק לרב משה גאון (סא) הקונה ממוצא מציאה אפי' המיצא חייב להבריז לא הבריז אין על הקונה כלום ואם נמצאת בידו אינו חייב להחזיר ולא עשו

ומולי

בו תקנת השוק (סב) ורבי אלפס הקונה חפץ מחברו ונתברר לו שאינו של מוכר הניח מעות על קרן הצבי אמר רב אשי הא תינח דאישתכח ראית ליה דהבא פריכא דלית ליה דהבא פריכא מאי אמר ליה (פג) חזינן אינש דמהימן דמשפי נכסי ולא מקבל עליה לטוותא דרבנן ויהבינן להו ניהליה קרוב לשבר ורחוק להפסד (סד) ואמר רבא האי מאן דמקבל עיסקא מחבריה ופסיד ושרח וטליה ולא אודעיה לא מצי למימר דרי מהאי פסידא בהדאי פי' רבי' אפי' טליה (סה) מעיסקא אוחרנא דאחוף אי נמי לא תקני מהאי סחורה אי מטי ליה פסידא פטור ואי אית ביה רווחא פלגי אהדדי (סו) תוספת תמושיב את חבירו למחצי' שבר לא יהא לוקח ומוכר דבריס אחרים ואם לקח ומכר השכר לאמצע ואמר רבא הני בי תרי דעבדי עיסקא (סז) בהדי הדדי פירש בהלוקת השותפין ואי יהב אינש לחבריה עסקא פלגא באגר (סח) ולא פריש הפסד או אית ליה אומנות אחרייתי יהיב ליה כפועל בטל. ואי לא יהיב ליה כמנהגא דההוא אתרא (סט) זמאן דיהיב ליה לחבריה עיסקא ויהיב ליה רווחא שתא (ע) ובתר והכי אמר לי' דלא הוה רווחא יהבית לך. אי יהיב ליה דווח' באפי סהדי אי נמי דקא מודי ליה דכי יהיב ליה לשום רווחא קאמר ליה לאו כל כמיגיה וגבי כוליה אע"ג דלא אמר ליה אהם עדיי אכל אי בסתם' יהיב ליה מישתבע דלא הוה רווחא וזקפי רווחא אקרנא ומאן דיהיב עיסק' אחבריה והימניה אשבר ולא על הקרן ואישתבח פסוד' בקרנא (עא) אין לו עליו אלא תרעומת משלם ליה קרנא ולא מצי לגלגל עליו שבועה על הדיות. והאי עיסקא דנהגי השתא ויהבי זוזי ומנו לרווחא דבל שתא כך וכך זוזי ומטי ליה לבעל הסמון. פלגו רווחא וההוא פלגי רווחא מזבין ניהליה בציר פורתא (עב) כגון דמטי ליה פלגו רווחא עשרה זוזי ומזבין ניהליה בעשרה ויהיב ליה עשרה דינר בבל שתא ואי ליבא רווחא אלא עשרה בלחור יחיב ליה ניהליה. אמר ליה אי מטי לך פסידא תימא לי ואנא אהדר לך אי נמי ליהוי בידך האי עיסקא (עג) זר דשלים לך האי פסידא ואמרה בההוא דפטר ליה משבועה מותר ומסקנא דקרוב לשכר ורחוק להפסד הוא וקרוב אני לומר דרבית קצוצה היא דשכר מעותיו עומד ונוטל בכל שנה ושנה ומי ייתר דהוי רווחא ומי ייתר דבי מטי פסידא ישלים ליה בההוא זוזי ומשבועה נמי אימת מהיוב דאקניה ניהליה דילמא אית ליה סהדי (עד) אי נמי דאזלי להאיך לאישתבועי (עה) היולכך כי יהיב ליה הרבית הוא דיהיב ליה דלכון דאכתי לית ביה רווחא לאו תנאה היא ונדולה מזו אמרו (עו) אמר רב נחמן אמר שמואל המובר שדה לחבירו ונמצאת שדה שאינה שלו. מעות יש לו. שבח אין לו ואע"פ שפירש לו את השבח מאי מעמא דכיון דקרקע אין לו שכר מעותיו עומד ונוטל וכ"ש הכא דהלואה היא והתערסת רבית מי קא נפקי (עז) והא אמרינן בהנאת מלוה מותר ואסור לעשות כן מפני התערסת רבית ירושלמי המבטל כיסו של חבירו (עח) אין לו עליו אלא תרעומת כו' בשלישות הואיל ואתא לידן איכור רבית ניתא ביה מילתא במאי דכתבי רבוותא ור' שמעון קיירא דלא אסרי פאה בסאה אלא חיכא דליכא שער בשוק (עט) והא ראמר רב הונא לוין על שער שבשוק פאה בסאה ולא דייק לן חדא דלא הוה ליה למיסר לרב הונא בפסקא דאין פוסקין על הפירות עד שיצא השער (פ) אלא בפסקא דסוף פרקא גבי לא יאמר אדם הלוני כור חימים ועוד אי איתא (פא) היכא אמר רב יהודה זו דברי בית הלל אבל חכמים אומרים לוין ופורעין מתם היינו דרב הונא ומאי אתא לאשמועי' (פב) ומעיקרא נמי הכי אמרינן אין לוין (פג) ותו כי אמרינן לעיל מה לי הן ומה לי רמיהן ופוסקין על שער שבשוק אף ע"פ ופרכינן מיהא דאמר בולן אם יש לו סותר ומשני התם הלואה הכא זביני ש"מ הבא גבי הלואה היכא דאין לו לא מחני

שער החדש

ומוני לי' קרנא ולא מצי לגלגל עליו שבועה על הכיוח. ק"ל דסיפא' על הכיוח ולא על הקרן ולכן אין לו ליתבע על הקרן כיון דלא תימא' ויכול הוא להפוחת שלא יסא נמחן על הקרן כ"ש בשדים עא' יו"ד סי' קס"ז ועל הכיוח הם תימא' ולכן אין לו במה לגלגל אבל אם יש עליו גלגול שבועה ממקום אחר בתמת מסכנת נותנת דיכול לגלגל עליו על הכיוח אף דתימא' על הכיוח שלא שבועה מ"מ מגלגל לא שמעי' לעיל מאמר ס' אות ע"ס. ולע"ק בזה: (עב) כגון דמטו לי' פלגא רווחא מאריס זוזי ומזבן נהלי' בשפרה כו' כל"ל: (עג) עד דשלים לך הלי פסידא ואמרי בהטיח שלא דשכר לי' מעבועה אחר ומשמעות דקרוב לשכר כו' כל"ל ועיי' יו"ד סי' קע"ז ועיי"ם בב"י דמייתי דברי רבינו בל"ם כתוב בעיטור כו': (עד) אי נמי דאזלי ניתא לי' להאיך למשבועי הלכך כו' כל"ל ול"ל אזלי ניתא לי' יותר להמקבל למשבועי ולא ליתן דשר קלוב בבל שנה: (עה) הלכך כי יהיב לי' רבית הוא דיהיב לי' כו' כל"ל: (עו) אר"י ב"ם המוכר שדה להבירו ונמלאת שדה שחיטו שלו כו' ב"מ י"ד ב': (עז) והא אמרינן בהנאת מלוה מותר ומשמע לעשות כן כו' קידושין ו' ב': (עח) אין לו עליו אלא מבעיות כו' בקבלות קוחל ואחא כו' כל"ל עיי' בה' קבלות בדרך הג' אות ל"ח: (עט) והא דאר"ה לוין על שער שבשוק הו' ב"מ ס"ב ב' ועיי"ם בהרא"ש בשם הה"נ ובשם שם ועיי"ם בריב"ף ובהר"ם סי' ס"ח ובשו"ת הר' קה"ב סי' נ' ועיי' לעיל מאמר ג' אות י"ד: (פ) אלא בפסקא דסוף פרקא גבי לא יאמר אדם הלוני כור חימים כו' ב"מ ע"ה ב': (פא) היכא אמר רב יהודה זו דברי בית הלל אבל חכמים אומרים לוין ופורעין מתם היינו דרב הונא ומאי אתא לאשמועי' שם בבא בתרא יט' ב'. אבל בתמת כי הפוסקים דבבבות מוחר אפי' לפי הריב"ף שם בבא בתרא קנ"ז ועיי' בתמ"י ס' שם ועיי' בב"י סי' קס"ב בה"ה אמנה אלוותה כו' וכריב"ף כ' שם בתמת דהיינו דוקא הוצא ישא"ם: (פב) ומפיקנא נמי הכי אמרינן לוין לוין כו' כל"ל שם ע"ב ב'. ת"ל הכי אסיק אדמסי' לומר מתחלה דאין לוקין שם שם ס"ה ב' מסקינן דאיבעיא דחכמים לוין: (פג) ותו כי אמרינן לעיל מה לי דמיהן ומה לי הן נמי אמרינן ופוסקין על שער שבשוק ואמרי' אמאן לי' ופרכינן מיהא דאמר כו' כל"ל ב"מ ב"ג ב' והמיוחים ס"ל דהחם ה"ק שם שלוחה אמר לא נתן כלום רק המעות אמרי' חייב לו מקודם זקף עליו בפיוסת ולזה לא מהני ולא השער אבל כל שנתן לו המים כאחם מהני בוקא השער וכן בשאה נשאה כל שנתן לו בשם שאה ולא השער ב"ב מוהר. ועיי' סי' קס"ג סעי' ה' ועיי' בב"מ ס"ב ב'. וע"ל בכוונת רבינו מהא דמקשה החם ס"ב ב' מהא דשאה נשאה ומהני נ"ב דהחם הלוחה והכא זבינא ועו"ם וע"ל דהחם מקשה משאה נשאה אלא ולא השער. כ"ה לבעיטור המחוברו. אבל רבינו ס"ל דהחם פייבי בכל גוונא אבל המחוחים ס"ל דהחם פייבי בלא ולא השער בשוק רק מדמקשה ליחא

סהני שער שבשוק (פר) ותו רבנן נמי דאיתיה הא דהוהב רב יזף מברתיה דר' חייא (פה) עד אי אמרת בשלמא פירא הוי הוה ליה סאה בסאה ואסיקנא ואם איתא למה ליה לשנויי רב דינרי הוו ליה (פו) אפילו לא הוו ליה דינרי מותר סאה בחאי גוונא שער שבשוק הוא אלא לאו ש"מ דאפיכו לשער שבשוק (פז) אסור ללוות סאה בסאה בתנאי אלא כדפסיק הלל לוון סתם ופורעין סתם בלא תנאי וכיון דלא קפדי מותר (פח) כראמרינן בני חבורה המקפידין זה על זה אבל שאין מקפידין מותר ודוקא פורעין סתם אבל אי קפיד בפירעון סאה בסאה הוא ואסור (פט) דהא לא קאמר לוין סתם ופורעין אלא פורעין סתם קאמר . ורב דיזוף מברתיה דר' חייא (צ) לוה סתם ולא רצה לפורען וחשש לרבית והא דאמר רב הונא לוין על שער שבשוק (צא) כפר"ש לוין מעות לפרוע חיטים בשער השוק וכן פירש אדונינו אבינו הרב זצ"ל (צב) ובנוסחא עתיקא גרסי הני דיזופי בתשרי ופרעי בטבת וכן עיקר :

כתב (א) בכך וכך איך פלוני בר פלוני הוו עלי סהדי בקנין ובתבו וחתמו והבו ליה לפלוני למיזהו לי' לזבו מחמת דאיבעיתי דרשות נפשאי בדלא איזהוא והדרליה שלי רב ורב [illegible] ובל ריוחא דמטי לן מן שטייא (ב) לישקול פלוני מנן פלגא או תילתא או ריבעא ואי מטי פסידא נמי אנן דרינן פלגא וקביל עלי בנאמנותא דלא לאיערומי ליה ולא לאיטשורי מיניה שום מידי ואחריות שטר עיסקא דנן קבילית עלאי ועל ירתאי בתראי אגב ארבע אמות קרקע כחומר כל שטרי עיסקא דנהוגין בישראל וכו' :

אות מ' מודעא

מודעא כגון מי שאונס את חבירו (א) במכר ובמתנ' או במחילה ועל כל דבר (ב) בין ע"י עצמו בין על ידי אחרים מומר מודעא בפני עדים וכותבין לו שטר מודעא לב"ד (ג) ומחזירין לנאנס את שלו עם הפירות שאכל ומחזיר לו הדמים ושטר ביטול מודעא סבטל המודעא בפני שנים על

דרך שנפרש וכותב לו שטר (ד) גרסינן בפרק חזקת הבתים . אמר רבא אמר רב נחמן מחאה בפני שנים ואין צריך לומר כתובו מודעא בפני שנים ואין צריך לומר כתובו הודאה בפני שנים וצריך לומר כתובו וכו' רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו לא כתבינן מודעא אלא אמאן דלא צאית דינא אביי ורבא דאמרי תרוייהו אפילו עלי ועלך אמרי נהרדעי כל מודעא דלא בתיבה ידעינן באונסא דפלוני לאו מודעא היא מודעא דמאי אי דגיטא ודמתנה גלוי מילתא הוא ש"מ מכי אמרינן למהדי דלא ברעות נפשאי יהיבנא גיטא לא צריך לברורי מאי אונסא דכיון דלא שקיל מידי אע"ג דליכא אונסא אחרינא אלא דלא גמר ברעתיה לאו כלום הוא . ומיהו אע"ג דאמר רוצה אני צריך לבטולי מודעא דידיעא ולא ידיעא (ה) כדאיתא בערכין ואיתא באות ג' (ו) ואע"ג דלא כתב ב ט ביטול מודעאי כיון דכתב צביתי ברעות נפשאי כמאן דכתב דמי אבל אי אפיק מודעא גיטא לאו גיטא הוא (ז) דהא לא כתב ובטלית כל מודעא . מודעא דזביני והאמר רבא לא כתבינן מודעא אזביני (ח) איבא מד"א רבא למעמיה דאמר תלויה וזבין וליתה דרבא דאמר זביניה זביני דלא אתי מודיע דזי[illegible]

ומקני . אבל מסר מודעא ליכא מד"א זביניה זביני (ט) דהא רב הונא גופיה אמר תלויה וזבין זביניה זביני (י) ואיהו אמר בעובדא דטבי דתלא פפי אבינ"א . אי לאו מודעא דהתם אאשקלתא דמודעא שפיר חתם ש"מ דמודעא מהני (יא) ופסק הילכתא דלא כתבינן מודעא (אלא) אאונסא דגופא בגון מקרקעי וכגון טבי דהלתא לפפי אי נמי אונסא דמפחיד ליה לאפסודי טפי מבאי דישוי מאי דזבין ליה (יב) וכגון בשדה זו (יד) ומסתבר מדאמר גזלן שהביא ראיה . אין ראיתו ראיה ואסיקנא כגון דאמרי בפנינו הודה לו דאי לאו דאודי ליה הוי ממטי ליה ולחמריה לשחוור ש"מ דאע"ג דמפחיד ליה טובא לא גמר ומקני (טו) ועוד תלויה וזבין ולא אמר רוצה אני לא הוי זביני (טז) ואם כן אפילו בזביני כתב מודעא . ואף ע"ג דיהיב דמי (יז) כדא' בב"ק מה בין גזלן לחמסן חמסן יהיב דמי גזלן לא יהיב דמי . ואסיקנא הא דאמר רוצה אני הא דלא אמר רוצה אני (יח) והילכך הא דאמר לא כתבינן מודעא אזביני

שער החדש

מי קדמו חמין בחלבתי יעו"ם ע"ז מכני חמס חלוחה כו' ועיי' בסימן מקוצות סם בסם הכסב"ח יעו"ם סימוב : (פר) ותו רבנן נמי הא

לי חמרת סיכח הוי הו"ל סאה בסאה ומסיקנא דב דינרי הוו לי' ומש סיכה לסה לי' כו' כנ"ל : (פו) אפי' לא הוו לי' דינרי סוסר סאה בסאה כה"ג דילמ הסער בשוק מלא לאו ש"מ הוי כו' כנ"ל : (פז) מסור ללוות סאה בסאה בתנאי אלא כדפסיק שמואל לוין סתם ופורעין סתם כו' כנ"ל סם ע"ם מ' ופי' שלא יהנם שיקרעון סתם דווקא ולא כהלל שמלריך שיעשה דווקא דמים אלא יהנם סתם ויפרע סתם : (פח) כדאמרי בני חבורה המקפידין זה על זה כו' שנם קמ"ל מ' ב"מ ע"ם מ' ואע"ג דקאמר התם דלהלל אסור אפי' אלא לכנן שרי . ב"ל דס"ק כיון שמקפידין זה ע"ז אף בלוין סתם ופורעין סתם אסור להלל ולרבנן אף דמקפידין זע"ז מ"מ כיון דלוין סתם ופורעין סתם אפי' ברי ודאי בגידולי מלומה שער מ"ו מ"ם שמאה ע"ז יעו"ם : (פט) דהא לא קאמר לוין סתם ופורעין כו' וכ"ל דאפי' בשלוה סתם כל שהקפיד בשעת הפרעון נמי אסור ולא שרי רק בשלא הקפיד בשעת הפרעון נמי : (צ) לוה סתם ולא רלה לפרעון ומשם מסום רבית . כ"ל אפ"ג דהתם פורש סתם מוסר לקבל ממנו כל שלוה סתם רק רב חשש בעלמו קודם הפרעון דשולי ים כזה מסום הסם רבית דהוה חשש בשעת הפרעון והלכן הוסיף לשנוי דרב דינרי הוו לי' וכיון דים לו אפ"ב דשרי אפי' בשהקפיד ובזו מיושב מה שהקשה הני"ם על רבינו בשרתי מדת דממי מהני בים לו ועוד ממי לא שרי על רב דמיירי בלוה סתם שכל לפ"ז אים הכל בין בדבר ודו"ק : (צא) כשר"ם לוין מעות לפרוע חטים בשעה השוק . יעו"ם בב"מ ע"ב ב' ור"ל אי מלוה מהן לי מעות כמו שהלויתיך דבכה"ג שרי דמעות שלוחו ומעות שקיל מיני' והכשות בידו לשלם בשעות שכל שלה בשלה לשוב אחי יצא השער ול"ד להא דהתם בב"מ ס"ג ב' המוצא בשום ס"ג יעו"ם דהתם לא נתן לו בשעת מכות רק מזקסינהו מהשעות שהלוהו מקודם משל"ה הכא דמייתי שמואן לו בשעת מכות מה"ט דשרי ועיי' בגי"ם שם מש"ה כאה יעו"ם סימוב : (צב) ובנוסחת מתיקתא נגרסי' הכי דיזופי בחברי ופרעי בטבת . שם ס"ב ב' וכן הנוסחת לפנינו ומלוי לי' גי' מחרינת דהי' נוהם דיזופי פירות בחברי ופרעי פירות בטבת והיינו כסיפת המתירין שלה בשלה בינת השער ומתת רבינו לתשובתי מבי' זה : (א) בכך וכך לשון שטר גט פלוני בר פלוני הוי כו' כנ"ל : (ב) לישקול פלוני מנן פלגא או תילתא לו ריבעא הוי' ס"ב הכי פלגא דקאמר מייתי בדשקיל מיני'

אזביני באונסא דנפשיה קאמר דאי אמר לסהדי פלוני בעי מינאי דליזבון ליה הדא ארעא והאי זבינתא לאו ברעות נפשאי הוא (יט) ואע״ג דבגיטא ובפתנה כתבינן בהאי גוונא דאונסא הוא בזביני לא כתבינן דאונסא דנפשיה הא לאו אונסא הוא ומפ׳ ומודה רבא היכא דאנים בהדוא מעשה דפרדיסא כלומר באונסא דאתי מאחריני כתבינן ולא מיבעיא אונסא דגופיה (כ) כגון מקרקעי ועובדא דפפי אלא אפי׳ אונסא דממונא בעובדא דפרדיסא אונסא הוא . וכתבינן פלוני אנים בגופאי ובממונאי לזבוני ליה ארעא השתא מזבנינא ליה . ולכחר נקיטנא ליה בדינא ומפקינא ליה לבי דינא לבטולי תהיא זבינא . (כא) והאי עובדא דפרדיסא דאקניה (כב) לבנו קטן ולא מסר מודעא מעיקרא ומבר דילמא קלא שמע אלמא דעבד מודעא ואנים לבטולי ואי נמי כ״ע לא בקיאי בההיא מודעא ומש״ה אקנייה לבנו הקטן . ורבינו האי גאון פירש דההוא עובדא דפרדיסא לא אייתי לה אלא ללמוד הימנה במקומות אחרים שכל מי שמפתיר את חבירו שיש בידו לעשות הרי זה אונס. אבל מעשה דפרדיסא לא יתכן בו מודעא שהרי צריך להודיע המודעא לעדים . (כג) וכיון ששמעו העדים ההפחדה לא יסכרנו לעולם שהרי שמעו העדים שהפרדס ממושכן אצלו (כד) ורח״פ שיתבן בו מודעא ומאן דאמר לחבריה קביל האי פרקמטיא בחוב דאית לך עלאי אי לא כפרנא לך כוליה הינו כמעשה דפרדיסא (כה) ואיבא דפריש והאמר רבא לא כתבינן מודעא אזביני ומקו״ד אפי׳ ידעינן דאונס האמר תלויה וזבין זביניה זביני ומשני דבי אמרינן דלא כתבינן היכא דלא ידעינן דאנים אע״ג דמסר מודעא . אבל בי ידעי׳ דאנים כתבי׳ ולא הוו זביניה זביני ופי׳ בההוא מעשה דפרדיסא שאונסו על גוף השדה ומחמת אותו אונס עצמו מכרו ולא הוו זביני ואע״ג דלא מסר מודעא כתבינן (כו) אבל היכא שאונס מחמת תלויה או מחמת ענינא אחרינא לא כתבינן וכתב ר״ח מאן דמפחיד ליה לחבריה בממון או בהבאה וכ״ש הכאת נפשות ומסר מודעא (כז) אית להו לסהדי למיכתב ופרושי ידעינן ביה בהאי אונסא ובן הילכתא דבאונסא דנפשיה לא כתבינן באונסא דגופא וממונא היכא דידעי׳ כתבינן ואי איתברר טילתא לסהדי דבטיל ההיא מודעא כתבי׳ פלוני בטיל ההיא מודעא דהוה אנים ליה מחמת הבין ואנן סהדי דאיתפשר עימיה על הדין אונסא מחמת דיהיב ליה כך וכך ובטיל לה ברעות נפשיה וכה״ג אית להו רשותא למיכתב ביטול מודעא (כח) אבל כל היכא דאית ליה לאונסא בטול לאו כלום הוא דכי היכי דבעי דלודעי ההוא אונסא בעינן דלודעי היכי מחלה דאי אנים ליה לבטוליה ההיא מודעא דיריעא ולמיכתב בשטרא ביטול מודעא לא מהני דכוותה אונסא הוא דאי לאו דאורי הוה מסתי ליה לשחוור ואפי׳ קנין לא מהני דכוותה אונסא הוא עד דכתיב בשטרא דסלקיה לאונסא מחמת כך וכך ואפי׳ אי כתיב ליה שטרא אחרינא בעי לפרושי ביה (כט) ורבינו האיי כתב בסקה ומסכר ותרץ איך יתבטל המודעא כגון שחידש כתב המכר פעם שניה ונסתלק בכל ודוקא בזביני אבל בגיטא אפי׳ מודעא דנפשיה מודעא היא ואי בטיל לה למודעא בפירוש ואי נמי אנסה לבטולה למודעא הוה ליה גט מעושה כדין וכשר ובמתנה אי אנסוה לבטולי אונסא דנפשיה בטיל אבל אונסא אחרינא דיריעא לא מהני ביטול עד דכתב ידעינן אונסא וידעי׳ סילוק דירה הילכך האי דכתב בשטרא דזביני ביטול מודעא שופרא דשטרא הוא . דאי לא ידיעא אונסא (ל) לאו מודעא היא ואי לא מהני ביטול סתמא עד דמתפרש מודעא וסילוק דירה . אבל במתנה לחוד מהני לאונסא דלא ידיע ובגט אפי׳ באונס דידיע וכן הילכתא (לא) וקי״ל רב הונא דאמר תלויה וזבין זביניה זביני כדפסק בגמרא . והילכתא בבולהו היכא דלא מסר מודעא זביניה זביני (לב) אפי׳ בשדה זו ואפי׳ הוה ליה לאישתמוטי ואפי׳ לא ארצי זוזי דאנב אונסיה גמר ומקני (לג) והא דתנן לקח מסקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל (לד) וקי״ל כשמואל דאמר אף בשטר לא קנה עד שיכתוב אחריות ה״ם היכא דלא יהיב זוזי אבל אי יהיב זוזי קני בשטר לחודיה ולא בעי אחריות (לה) כראמרינן ומודה שמואל היכא דיהיב זוזי דאנב אונסא גמר ומקני (לו) וכן הילכתא ומסתמא דלא אמרינן אחריות טעות סופר הוא לגבי סיקריקון (לז) וכתב גאון וה״ה ללוקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה (לח) דאי יהיב זוזי קני והאי אקשינן לרב דאמר בשטר קנה מיהא דגרסי׳ בפ׳ מי שהיה נשוי כתב לראשון ולא חתמה לו לשני חתמה לו וכו׳ ר״י אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי (לט) אלמא כ״ע מודו אם חתמה לראשון או לשניהן לא איבדה כתובתה דשטרא לא מהני (מ) וצריך מוקים לה ההיא בשטרא ראיה דלא קני והכא בשטר מקני . (מא) ומסתברא דהתם אשטר מכר כתיב והאשה חתמה ואמרה דין ודברים אין לי עמך אבל היכא שהאשה כתבה ששטר בשמה קנה . והא דפסקי הכא אף ע״ג דלא ארצי זוזי קני (מב) מסתברא פי׳ ארצי זוזי דבעידנא דקא אנום לא אחוי ליה להנהו זוזי . ולא אמר ליה הנך זוזי יהבינא לך דלא מסתבא דעתיה . ואע״ג דבתר הכי יהיב ליה לא נמר ומקני . אבל אחרי

שער החדש

דמגיג על המומרים דמ״ה ס״ל לרבא דלא כתבינן מודעא מזבינא משום דחוס ס״ל תלוסו וזבין זביני זביני דז״ל מכל הין מעמי שכ׳ מלא ע״כ דסמעם דס״ל לרבא דלא כתבינן מודעא מזבינא בשומא דנסמא כו׳ : (יט) ואע״ג דבגיטא ומתנה כה״ג כתבינן . ר״ל לכל סמלה דעמו דמיגו דוגם הוי מכופל הגט והמתנה : (כ) כגון מקרקעי ועובדא דפפי כו׳ עיי׳ לעיל תום ו״ל : (כא) והאי עובדא דפרדיסא דאקניה לבנו קטן ב״מ ע״ב ע׳ : (כב) לבנו קטן לא מסר מודעא מעיקרא וסכר דילמא שמע מלמא קלא דעבד מודעא ואנים לבטולי כו׳ כ״ל ר״ל דהוקשה לו למה לי המם להקנויי לבנו קטן הו״ל למסור מודעא לכן מי׳ דהי׳ יכל למסור מודעא דאכתי מבעא מיא לי׳ (ועיי׳ כתוכות ק״י ע׳) ודילמא יממע המלה לא הקול דמסר מודעא ויאמינו לבנו לא המודעא : (כג) וכיון ששמעו העדים ההפחדה לא יסכרנו לעולם כו׳ ר״ל ע׳׳ל למפוך כי מסר שהודה בשעמו כי ממושכן הוא בידו עיי׳ בשבועות ס״ם בב״ב ע׳ ב׳ ויעו״ם בגיטין ל״ח ע״ב ד״ה מכל הין מעמי שכ׳ דמסר עליו לבנו ועיי׳ בס׳ מקח וממכר ס״ה ע״ב : (כד) ורח״פ שיתבן בו מודעא ומאן דאמר לחבריה קביל האי פרקמטיא בחוב דאית לך עלאי אי לא כפרנא לך כוליה הינו כמעשה דפרדיסא (כה) ואיבא דפריש והאמר רבא לא כתבינן מודעא אזביני ומקו״ד אפי׳ ידעינן דאנוס האמר תלויה וזבין זביניה זביני ומשני דבי אמרינן דלא כתבינן היכא דלא ידעינן דאנים אע״ג דמסר מודעא . אבל בי ידעי׳ דאנים כתבי׳ ולא הוו זביניה זביני ופי׳ בההוא מעשה דפרדיסא שאונסו על גוף השדה ומחמת אותו אונס עצמו מכרו ולא הוו זביני ואע״ג דלא מסר מודעא כתבינן (כו) אבל היכא שאונס מחמת תלויה או מחמת ענינא אחרינא לא כתבינן וכתב ר״ח מאן דמפחיד ליה לחבריה בממון או בהבאה וכ״ש הכאת נפשות ומסר מודעא (כז) אית להו לסהדי למיכתב ופרושי ידעינן ביה בהאי אונסא ובן הילכתא דבאונסא דנפשיה לא כתבינן באונסא דגופא וממונא היכא דידעי׳ כתבינן ואי איתברר טילתא לסהדי דבטיל ההיא מודעא כתבי׳ פלוני בטיל ההיא מודעא דהוה אנים ליה מחמת הבין ואנן סהדי דאיתפשר עימיה על הדין אונסא מחמת דיהיב ליה כך וכך ובטיל לה ברעות נפשיה וכה״ג אית להו רשותא למיכתב ביטול מודעא (כח) אבל כל היכא דאית ליה לאונסא בטול לאו כלום הוא דכי היכי דבעי דלודעי ההוא אונסא בעינן

(לא) וקי״ל כר״ה דאמר תלוסו וזבין כו׳ כנ״ל ומי׳ ל״ה בעי׳ ע׳ : (לב) אפי׳ בשדה זו ואפי׳ הו״ל למשמוטי ואפי׳ לא מרצי זוזי כו׳ ב״ב מ״ח ב׳ : (לג) והא דתנן לקח מסיקריקון וחזר ולקח כו׳ גיטין ל״ה ב׳ ב״ב מ״ז ב׳ ומי׳ ד״ה ומי׳ ל״ו בעי׳ ד׳ : (לד) וקי״ל כשמואל דאמר אף בשטר לא קנה כו׳ גיטין כ״ח ע׳ ב״ב שם : (לה) כדאמרי׳ ומודה שמואל היכא דיהיב זוזי כו׳ ב״ב מ״ח ע׳ : (לו) וכן הילכתא ומסתמא דלא אמרינן אחריות טעות סופר הוא לגבי סיקריקון כו׳ ועיי׳ בס׳ מקח וממכר ס״ה הוא כו׳ ל״ל ול״ל מפי׳ רב נמי מודה בזה ודלא כמש״כ התוס׳ בגיטין ל״ח ע׳ ד״ה אכל בשטר כו׳ ובמוס׳ ב״ק ל״ע ב׳ ד״ה כ׳ לרשתון כו׳ ובב״ב מ״ח ב׳ ד״ה אכל בשטר כו׳ ובהכי מתיישב קושיית התוס׳ בב״ב שם ועיי״ש בכי״ף ובר״ן פ״ה דגיטין סי׳ מ״ו יעו״ש ועיי״ש סי׳ כ״ו בבעי׳ ד׳ יעו״ש ובש״ע חו״מ סי׳ ל׳ : (לז) וכ׳ גאון דה״ה לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה כו״ עיי׳ בחמ״ז סי׳ ל״ב בשני י״ז ויעוי׳ לקמן ס׳ מחלה לוס ח״ח : (לח) מי יהיב זוזי קני . והא דתקשינן לרב דאמר בשטר קנה מהא דגרסינן כו׳ כנ״ל עיין תוס׳ כתובות ל״ה ע׳ ד״ה כתבה לרשתון כו׳ ובב״ב מ״ז ב׳ ד״ה אכל בשטר כו׳ ועיי׳ בחמ״ז סי׳ ב״ב ס״ק י״ח כתבה לרשתון כו׳ : (לט) תלמא כ״ע מודו דאם מחמת לרשתון לו למיחסי כו׳ ר״ל אם מכרה למיהן והיא מחמת לרשתון ולא למי וכ״ש אם מחמת למיחסי דוודאי יכולה לומר ר״ל עשיתי לבעלי וה״ה נחמת לרשתון ולא למי דיכולה לומר ר״ל עשיתי לבעלי וה״ה רק אם מחמת למי ולא לרשתון . ויומר ר״ל דמ״ש אם מחמת לרשתון כו׳ היינו היכא דלא מוה רק מד לוקח לחוד : (מ) וצריך מוקים לה בהוה בשטר דמי׳ כו׳ ועיין בחוס׳ ב״ב מ״ז ב׳ שכ׳ בשומן למר דשטר דמי׳ מלינו שפי ועיי״ש עוד וכלל דכוכי התוס׳ שגיינתי לעיל תום ל״ו : (מא) ומכתבר דהתם שטר מכר כתיב כו׳ ר״ל דשטר מכר דשלה מחמת ולא כתבה שטר בשמה קנה . והא דפסקי׳ הכא אף ע״ג דלא ארצי זוזי קני (מב) מסתברא פי׳ ארצי זוזי דבעידנא דקא אנום לא אחוי ליה להנהו זוזי . ולא אמר ליה הנך זוזי יהבינא לך דלא מסתבא דעתיה . ואע״ג דבתר הכי יהיב ליה לא נמר ומקני . אבל

דלודעי היכי מחלה דאי אנים ליה לבטוליה ההיא מודעא דיריעא ולמיכתב בשטרא ביטול מודעא לא מהני דכוותה אונסא הוא דאי לאו דאורי הוה מסתי ליה לשחוור ואפי׳ קנין לא מהני דכוותה אונסא הוא עד דכתיב בשטרא דסלקיה לאונסא מחמת כך וכך ואפי׳ אי כתיב ליה שטרא אחרינא בעי לפרושי ביה (כט) ורבינו האיי כתב בסקה ומסכר ותרץ איך יתבטל המודעא כגון שחידש כתב המכר פעם שניה ונסתלק בכל ודוקא בזביני אבל בגיטא אפי׳ מודעא דנפשיה מודעא היא ואי בטיל לה למודעא בפירוש ואי נמי אנסה לבטולה למודעא הוה ליה גט מעושה כדין וכשר ובמתנה אי אנסוה לבטולי אונסא דנפשיה בטיל אבל אונסא אחרינא דיריעא לא מהני ביטול עד דכתב ידעינן אונסא וידעי׳ סילוק דירה הילכך האי דכתב בשטרא דזביני ביטול מודעא שופרא דשטרא הוא . דאי לא ידיעא אונסא (ל) לאו מודעא היא ואי לא מהני ביטול סתמא עד דמתפרש מודעא וסילוק דירה . אבל במתנה לחוד מהני לאונסא דלא ידיע ובגט אפי׳ באונס דידיע וכן הילכתא (לא) וקי״ל רב הונא דאמר תלויה וזבין זביניה זביני (לב) אפי׳ בשדה זו ואפי׳ הוה ליה לאישתמוטי ואפי׳ לא ארצי זוזי דאנב אונסיה גמר ומקני (לג) והא דתנן לקח מסקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל (לד) וקי״ל כשמואל דאמר אף בשטר לא קנה עד שיכתוב אחריות ה״ם היכא דלא יהיב זוזי אבל אי יהיב זוזי קני בשטר לחודיה ולא בעי אחריות (לה) כראמרינן ומודה שמואל היכא דיהיב זוזי דאנב אונסא גמר ומקני (לו) וכן הילכתא ומסתמא דלא אמרינן אחריות טעות סופר הוא לגבי סיקריקון (לז) וכתב גאון וה״ה ללוקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה (לח) דאי יהיב זוזי קני והאי אקשינן לרב דאמר בשטר קנה מיהא דגרסי׳ בפ׳ מי שהיה נשוי כתב לראשון ולא חתמה לו לשני חתמה לו וכו׳ ר״י אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי (לט) אלמא כ״ע מודו אם חתמה לראשון או לשניהן לא איבדה כתובתה דשטרא לא מהני (מ) וצריך מוקים לה ההיא בשטרא ראיה דלא קני והכא בשטר מקני . (מא) ומסתברא דהתם אשטר מכר כתיב והאשה חתמה ואמרה דין ודברים אין לי עמך אבל היכא שהאשה כתבה ששטר בשמה קנה . והא דפסקי׳ הכא אף ע״ג דלא ארצי זוזי קני (מב) מסתברא פי׳ ארצי זוזי דבעידנא דקא אנום לא אחוי ליה להנהו זוזי . ולא אמר ליה הנך זוזי יהבינא לך דלא מסתבא דעתיה . ואע״ג דבתר הכי יהיב ליה לא נמר ומקני . אבל

אחוי ליה להנהו זוזי ויהיב להו ניהליה גמר ומקני (מג) דאי כרב אלפס (דפריך) בפ' הניזקין היכי שני לישני דגמ' הכא נקט יהיב זוזי והכא ארצי זוזי (מד) ויש מפרשין דלא ארצי זוזי שלא הראם לשולחני (מה) והילכך לא קשיא הילכתא אהילכתא ותלויה וזבין וביניה וביני בדיהיב זוזי ל"ש ארצי ול"ש לא ארצי ואפי' הה"ל לאשתמוטי (מו) ודוקא אנסוהו למכר דאגב דקביל זוזי אגב אונסיה גמר ומקני כדאמרי' מודה שמואל היכא דיהיב זוזי (מז) הילכך גבי אשה נמי כי פליגי אמימר ורב אשי דוקא תלוה וקדיש בבולהו דיהיב זוזי ואיתתא קבלינהו (מח) אבל אנסוהו לקדש ולקנותה לאו בלום הוא (מט) גרסינן בפ' הכותב מה בין נזלן לחמסן חמסן יהיב דמי נזלן לא יהיב דמי ואי יהיב דמי חמסן קרוי ליה. והאמר רבא תלוה וזבין וביניה זביני. לא קשיא הא דאמר רוצה אני. הא דלא אמר רוצה אני (נ) אמר רב נחמן אמנה היו דברינו (נא) אינן נאמנין כו'. בקיום (נב) גרסי' בפ' הניזקין. תנו רבנן הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון. וסיקריקון עצמו צריך שתשהא שנים עשר חדש. אבל באנפרות אפי' שהה י"ב חודש ואין בידו לזקה הלוקח ממנו מקחו בטל דסבר השתא לא ק"ל שעתה. ולמחר אסלקיה ולא גמר ומקני וכן הילכתא (נג) אמר רב יוסף נקיטינן אין אנפרות בבבל. מאי טעמא כיון דאיכא בי דוור ולא אזיל וקביל אחולי אחיל קמיה והקונה ממנו מקחו קיים (נד) וכמתברא דנותן לבעלים רביע כדין סיקריקון (נה) וחזינן לגאון דאמר הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון והלוקח ממנו מקחו קיים דכי גבאי בחובו כאלו קנאו ממנו ואין זה אונס ושבשתא היא (נו) תשובה לריבוותא מלך שאנס בית מישראל ולקחו שור אחד ממנו איכא מאן דאמר דינא דמלכותא דינא ואיכא מ"ד דינא דגזלן דיינינן ליה ואיכא מאן דאמר דינא דסיקריקון שאם שהה בפניו שנים עשר חודש כל הקודם ליקח זכה ונותן לבעלים רביע ומסתברא דינא דאנפרות ביה כמו חמסן דהיכא דלא אמר רוצה אני הלוקח מכנו מקחו בטל. (נז) ובתשובות רבינו אלפס עכו"ם שגזל בית ומכרה לישראל חייב להחזיר לבעלים (נח) וחוזר על הגזלן דתנן לקח מסיקריקון וחוזר על העכו"ם רתנן לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטלו (נט) ואע"ג דהתם במשנה ראשונה נותן לבעלים רביע ה"מ מסיקריקון של בעל השדה נותנת לו וכותבה בשמו אבל גזלן לא ואם סיקריקון זה הוא מלך קנה הלוקח ומקחו קיים וכתב ר"ח עכו"ם שגזל שדה מישראל וקנאה ישראל אחר דינא כיון מיקריקון אם קדם וקנאה קודם שנשתהה י"ב חודש הבעלים מוציאין אותה מידו שהן קודמין לכל אדם ואם אין בידו ליקח זכה הלוקח ונותן לבעלים (ס) רביע בקרקע שהוא שליש במעות כשמואל. ולאנפרות לא דמיא ואפילו נשתהה ביד העכו"ם י"ב הודש נותן לשני רביע (סא) ובתשובה היכא שנכתבה במלכות אחרת ועקרה מלכות הראשונה. ויש מהן שגלו ונטל מהן המקקע שלהן אם יכולין בעלים הראשונים לחזור על המקקע (סב) ולא נתייאשו ולא גרע מסיקריקון דבעינא שיקנה מבעל הבית. ואחר כן מסיקריקון (סג) ואם לקה אותה מבעלים שגלו והוציא אותו הלוקח מיד העכו"ם אין הבעלים הראשונין יכולין לומר לו אילו היינו יודעין כך לא מכרנו. אלא מה שמכרו מכרו (סד) והנ"מ דליכא ייאוש (סה) אבל אי איכא ייאוש אין הלוקח צריך ליקח מבעלים הראשונים (סו) ומלכות שנעקרה לגמרי והושיב יושבים אחרים אין אדם יכול לומר קרקע זו שלו (סז) ולא דמי למקרקעי וכל מי שלקחה מן המלכות חדשה מקחו קיים (סח) כדאסרינן עמון ומואב מהרו בסיחון (סט) והלוקח מן השבאין אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו (ע) ולא עשו תקנת השוק בגנב אלא בדפרי: **כתב** בכך וכך איך פלוני בן פלו' אמר לנא הוו עלי סהדי דפלוני (א) אנס לי בשלטונא או באונסא אחרינ' לזבונה ליה ארעא פלונ' או למיתב' ניהלה במתנה והשתא מסרנא מודעא קדמיכון ותידעון אונסא דירי ואי הוה יהיב לי כמה שפי לא מזבנינא ליה ובשום אונסא דאנס לי מזבנינא ליה וקבילית מיניה כך וכך זוזי ולמחר וליומא אוחרי נקיטנא ליה בדינא ומפיקנא יתיה מיניה ואי אנים לי נמי לבטולי מודעי או לכתוב ביטול מודעי הוו עלי סהדי דשטר אונסא הוא ואנן סהדי ידעינן ביה בהאי אונס דפלו' וכתבי' ותתמי' מודעא דידיה ליה לפלו' למיהוי בידיה לזכו ואם הוא אונס מכון כותבין פלוני מסר מודעא קדמנא על פלוני (ב) דהוה ליה גבאי כך וכך זוזי וכך תבענא ליה (ג) אמר לי את עבד לי כך וכך אנא פרענא לך ואנא מסרנא קדמיכון מודע' ותדעון אונס' דילי וכו' (ד) וביטול מודעא בגון שמילק האונס בפני עדים אבל כל זמן שלא נתברר סילוק האונס וההפסד ואפילו אמר לעדים בטלית כל מודעי המודע' קיימת: **כתב** ביטול בכך וכך איך אמר לנא פלו' הוו עלי סהדי וכתובו ותתומו בבל לישנא דזכותא והבו ליה לפלוני דצביתי ברעות נפשאי ובטלית מודעא דמסרית.

על

שער החדש

ועי"ם בסום' ד"ה ומפי' בסדה זו יעו"ם סימיב ועי' סימיב בתי' הל"י מינסא יעו"ם: (מג) דתי כרב אלפס בפ' המקח כו' כל"ל יעו"ם בפ"ה דגיטין בכי"ף ובת"ם סי' ס"ז. וה"ת דהוה גרים דתלני לי' זוזי יעו"ם סימיב (ועי' בכל"ם בפ"ב פ"ג כי' ל"ת דל"ב מיבא לי') : (מד) וי"ת שלא תלני זוזי שלא הלאם לשולחני. וכפי' הגאוקי יוקף בפ"ב דבבא מציעא פ"ק (מה) והלכך לא קשיא הילכתא אהילכתא כו' ל"ל ולעולם מייבי ליהיב לי' זוזי מז' ול"ק קושיית הכי"ף בגיטין שם ועיין בי' ל"ם סעי' ת' נהג"ה ובסמ"ע וס"ך שם יעו"ם סימיב: (מו) ודוקא אנסוהו למכור דתנא כו' עיי' סי' ל"ה סעי' י"ב ובניחוב הגר"ש שם: (מז) הלכך נמי דאמר מאימר כו' פליגי אמימר ורב אשי ואיתתא קבלינהו לקדש ולקנותה כו' עיי' סי' מ"ג סעי' ת' ובמלקת מחוקק ובניחוב הגר"ש שם ועיי' לקמן בפ' קידושין מ"ב תוס' ד"ה ומב"ב הגר"ש שם ללא בעיון כל הדמים כו' וכ"כ הרמב"ן כוכ' כ"י סי' ל"ה מהו' ב' יעו"ם עיי' בב"י סי' מ"ג סעי' ת' בשם הגמ"י ועיי' במל"מ פ"י מה' מכירה ה"ת: (מח) גרסי' בפ' הכותב מה בין נזלן לחמסן חמסן יהיב דמי נזלן לא יהיב דמי ואי יהיב דמי חמסן קרוי ליה. והאמר רבא תלוה וזבין וביניה זביני. לא קשיא הא דאמר רוצה אני. הא דלא אמר רוצה אני (נ) אמר רב נחמן אמנה היו דברינו (נא) אינן נאמנין כו'. בקיום (נב) גרסי' בפ' הניזקין. תנו רבנן הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון. וסיקריקון עצמו צריך שתשהא שנים עשר חדש. אבל באנפרות אפי' שהה י"ב חודש ואין בידו לזקה הלוקח ממנו מקחו בטל דסבר השתא לא ק"ל שעתה. ולמחר אסלקיה ולא גמר ומקני וכן הילכתא (נג) אמר רב יוסף נקיטינן אין אנפרות בבבל. מאי טעמא כיון דאיכא בי דוור ולא אזיל וקביל אחולי אחיל קמיה והקונה ממנו מקחו קיים (נד) וכמתברא דנותן לבעלים רביע כדין סיקריקון (נה) וחזינן לגאון דאמר הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון והלוקח ממנו מקחו קיים דכי גבאי בחובו כאלו קנאו ממנו ואין זה אונס ושבשתא היא (נו) תשובה לריבוותא מלך שאנס בית מישראל ולקחו שור אחד ממנו איכא מאן דאמר דינא דמלכותא דינא ואיכא מ"ד דינא דגזלן דיינינן ליה ואיכא מאן דאמר דינא דסיקריקון שאם שהה בפניו שנים עשר חודש כל הקודם ליקח זכה ונותן לבעלים רביע ומסתברא דינא דאנפרות ביה כמו חמסן דהיכא דלא אמר רוצה אני הלוקח מכנו מקחו בטל. (נז) ובתשובות רבינו אלפס עכו"ם שגזל בית ומכרה לישראל חייב להחזיר לבעלים (נח) וחוזר על הגזלן דתנן לקח מסיקריקון וחוזר על העכו"ם רתנן לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטלו (נט) ואע"ג דהתם במשנה ראשונה נותן לבעלים רביע ה"מ מסיקריקון של בעל השדה נותנת לו וכותבה בשמו אבל גזלן לא ואם סיקריקון זה הוא מלך קנה הלוקח ומקחו קיים וכתב ר"ח עכו"ם שגזל שדה מישראל וקנאה ישראל אחר דינא כיון מיקריקון אם קדם וקנאה קודם שנשתהה י"ב חודש הבעלים מוציאין אותה מידו שהן קודמין לכל אדם ואם אין בידו ליקח זכה הלוקח ונותן לבעלים (ס) רביע בקרקע שהוא שליש במעות כשמואל. ולאנפרות לא דמיא ואפילו נשתהה ביד העכו"ם י"ב הודש נותן לשני רביע (סא) ובתשובה היכא שנכתבה במלכות אחרת ועקרה מלכות הראשונה. ויש מהן שגלו ונטל מהן המקקע שלהן אם יכולין בעלים הראשונים לחזור על המקקע (סב) ולא נתייאשו ולא גרע מסיקריקון דבעינא שיקנה מבעל הבית. ואחר כן מסיקריקון (סג) ואם לקה אותה מבעלים שגלו והוציא אותו הלוקח מיד העכו"ם אין הבעלים הראשונין יכולין לומר לו אילו היינו יודעין כך לא מכרנו. אלא מה שמכרו מכרו (סד) והנ"מ דליכא ייאוש (סה) אבל אי איכא ייאוש אין הלוקח צריך ליקח מבעלים הראשונים (סו) ומלכות שנעקרה לגמרי והושיב יושבים אחרים אין אדם יכול לומר קרקע זו שלו (סז) ולא דמי למקרקעי וכל מי שלקחה מן המלכות חדשה מקחו קיים (סח) כדאסרינן עמון ומואב מהרו בסיחון (סט) והלוקח מן השבאין אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו (ע) ולא עשו תקנת השוק בגנב אלא בדפרי: **כתב** בכך וכך איך פלוני בן פלו' אמר לנא הוו עלי סהדי דפלוני (א) אנס לי בשלטונא או באונסא אחרינ' לזבונה ליה ארעא פלונ' או למיתב' ניהלה במתנה והשתא מסרנא מודעא קדמיכון ותידעון אונסא דירי ואי הוה יהיב לי כמה שפי לא מזבנינא ליה ובשום אונסא דאנס לי מזבנינא ליה וקבילית מיניה כך וכך זוזי ולמחר וליומא אוחרי נקיטנא ליה בדינא ומפיקנא יתיה מיניה ואי אנים לי נמי לבטולי מודעי או לכתוב ביטול מודעי הוו עלי סהדי דשטר אונסא הוא ואנן סהדי ידעינן ביה בהאי אונס דפלו' וכתבי' ותתמי' מודעא דידיה ליה לפלו' למיהוי בידיה לזכו ואם הוא אונס מכון כותבין פלוני מסר מודעא קדמנא על פלוני (ב) דהוה ליה גבאי כך וכך זוזי וכך תבענא ליה (ג) אמר לי את עבד לי כך וכך אנא פרענא לך ואנא מסרנא קדמיכון מודע' ותדעון אונס' דילי וכו' (ד) וביטול מודעא בגון שמילק האונס בפני עדים אבל כל זמן שלא נתברר סילוק האונס וההפסד ואפילו אמר לעדים בטלית כל מודעי המודע' קיימת: **כתב** ביטול בכך וכך איך אמר לנא פלו' הוו עלי סהדי וכתובו ותתומו בבל לישנא דזכותא והבו ליה לפלוני דצביתי ברעות נפשאי ובטלית מודעא דמסרית.

על

(א) על ההוא שטרא דזביני דזימנא כך וכך והשתא מבטילנא קרמיכון בבל לישני דמבטלי בהון מודעי בלי שום אונסא דלא למילף מנהון לעלם ואתון תיהוון סהדי דאיסתלק לי ההוא אונס' בכך וכך (ב) ברעות נפשאי בטילי' יתהי ותגלו לה בשוקא ובבריתא דההוא שטר זביני שריר וקיומא בכל שטרי דנהיגין בישראל כיומא דנן ולעלם (ג) ואנן סהדי לאיסתלק לה ההוא אונסא וקנינא מפלו' לפלו' (ד) בכל מה דכתוב ומפשר לעיל במנא דכשר למיקניא ביה ויהיבנא בידא דפלו' למיהוי ליה לזכו: **מתאה** לפי שהחזקה תלויה במחאה הצרכתי לפרש הלכות חזקה חזקת הבתי' והבורות והשיחין והמערות והמרחצאות ושובכין ובית הבר ובית השלחין והעבדים (א) וכל שהוא עושה פירות תדיר חזקתן שלש שנים ואינה מיום ליום (ב) ואסיקנא טעמא אמר רבא (ג) אמר ר' הונא שלש שנים שאמרו והוא שאכלן רצופין פי' לרבות' למעוטי אנ"ה דלא הוי חזקה ומתני' דקתני מיום ליום לא תימא למעוטי מקוטעו' דר' ישמעאל ור' עקיבא אבל אנ"ה ליהוי חזקה (ד) קמ"ל רצופי'. ושלימות' בעינן. אמר ר' אחא ומודי רב הונא באתרא דמברי באני ואע"ג דאיכא מאן דזרע מצי אמר ליה חדא ארעא בכולה באנא לא מצינא דאינטר אי נמי בהכי ניחא לי דעבדא טפי (ה) ובמסקנא מודה ר' הונא בחנותא דמחווא דליומא עבידא בלילי לא עבידא שמעינן מיהא כל החזקות לפי המנהג בתים וזולתן שנרכן להשתמש בהן תדיר (ו) או פלי תשמישי (ז) וכן חנות' דמחווא ביממא ובית השלחין באתרא דלא מוברי באני אי שני מטנהגא לא הוי חזקה. אבל מידי דלאו כל שעה אורחיא וכנון אתרא דמוברי באני א"נ חנותא דמחווא דלא עבידי בלילי (ח) וצונם' דהוי חזקה במישטח פירי ועושה מחיצה לבהמתו עשרה טפחים וחלונות דלאו כל שעתא עבידי פירי אולינן בתר מנהגא דאינשי ועבדים ומרחצאות ובית הבדים לפי דרך בני אדם בשעה שצריך לן (ט) ובי קא פריך לקמן מבתים. והא בתים ביממא ידעי בלילי לא ידעי לפי שאין בכל החזקה דבר שנרבו לעשות פירות תדיר ביום ובלילה אלא בתים. אבל מעבדים וזולתן לא פריך (י) דאשו עבדים בין ביום ובין בלילה אלא הכל כדרך בני אדם (יא) ועל ידי היה מעשה במקום של בין הכנסת באדם שהחזיק בו כמה שנים ולא יצא מחזקתו. (יב) ובאו עדים ושמרו דכל שנה יצא למערפה שלו פעמים בשנה וחברו עלי רבותי ואמרו אינה חזקה דלא רצופין נינהו והתרמתי כנגדן (יג) דחזקה היא בעברא ושובכים ובית הבדים כפי המנהג. ושאלתי את פי רבינו יעקב והודה לדברי חזקת מקום באורחא דעלמא ואפילו חולה או הולך למערפה שלו או ביומי אבלו לא איבד חזקתו. וחזקתו כחזקת בני אדם כמו שכתב בתשובה ודוקא שלא יצא מחזקה לחזקה אחרינא (יד) כהההיא אמתא דרמי בר חמא ורב עוקבא מר אישתמש בה אנ"ה ומר אישתמש בה בד"ו וכן הילכתא: (טו) תנן בפרק חזקת הבתים והא בתים כו'. אמר אביי מאן קא מסהיד אבתי שיבבי שיבבי מידע ידעי בין ביממא ובין בלילי. (טז) ומראסהידו ביממי ומסתמא לילותא בכלל ואי הוה כפיק מאני דביתא הוו ידעו (יז) רבא אמר אפילו ביתא דקאי בדברא משכחת לה כגון דאמרי אנן אגרינן מיניה (יח) ודרינן ביה תלת שנין לא בעינן דקיימי אדשא כל שעתא אלא אזלינן בתר דעתייהו דאמרינן קים לן (יט) כדאמר וליחוש דקא קני אמר ליה דידעינן ביה דלא הוה ליה ארעא וכגון דאמרי אנן רגילינן גביה הוה אנן הוינן ידעין הכא נמי דאמר קים לן אי הוה כפיק הוינן ידעין דאי לא תימא הכי חזקת הבתים לא ניתני. אמר מר זוטרא אי טעין ואמר ליתו וליסהדו דדר ביה תלת שנין ביממא ובלילא טענתיה טענה (כ) פר"ח דמר זוטרא לאוסופי אדאביי ורבא אתא (כא) ואף על גב דלא נקטא אגרא בידיה מהימן כגון אי טעין ואמר ליתו תרי מהדי וליסהדי דדר ביה תלת שנין כו' אם היו (כב) תרי אכסנאים מעלמא ואמר שדרו בה אלא שהפה שאמר הוא הפה שהתיר הן אמרו דרו והן אמר דיהבו ליה אגרא והיא של מחוק (כג) ובנוסחא עתיקא דדרו בה. (כד) גרסינן ומודה רבא ברוכלין המחזרין בעיירות ולא גרסינן אף על גב דלא טעין טענינן ליה ואף על גב דלא אמרי דרינן ביה ביממא ובלילא אלא תלת שנין סתמא חזקה היא (כה) דהא בבתיהן לא דיירי בהו ביממא ובלילא ומסתמא ומודה רבא ברוכלין המחזרין בעיירות (כו) אי מסהדי דקא מסהדי בעדות אחזקה הן (כז) רוכלין המחזרין בעיירות אי דנו ידעי ביממא ובלילא ולא בעיא שיבבי. ואנן אגרינן מיניה (כח) כדגרסי' בע"א בפ' ר"י בעיר שכול' גוים אמאי לא הא איכא רוכלין המחזרין בעיירות דחזו להו בלילא וכרתתי מיניהו בעיר שיש לה דלתים ובריח (כט) ופר"ש הא דמר זוטרא מילתא באפי נפשה הוא ופשוט לי' למר זוטרא דאע"ג דבעינן ג' שנים רצופו' אפומא דשיבבי במתא ואפומא דאגירו בדברא דוקא דטעין המערער בטענת בריא ליתו ולסהדו ביממא ובלילא דאנא חזינא דלא הוה ביה בלילא ולהבי לא מחינא ובעינן סהדי לאכהושי ליה אבל אי לא אתי בטענת בריא לא בעינא סהדותא דשיבבי ואנירי אלא סהדותא סתמא דדר ביה תלת שנין ומסתמא אי דר ביה ביממא דר ביה בלילא. (ל) ור' אבן מגש כתב דמר זוטרא לפרושי אדרב הונא אתא דאי טעין

שער החדש

(א) על הסיח שמכר דזבינא דזימנא כך וכך והשתא מבטילנא קרמיכון בבל לישני דמבטלי בהון מודעי בלי שום אונסא דלא למילף מנהון לעלם ואתון תיהוון סהדי דאיסתלק לי ההוא אונס' בכך וכך (ב) ברעות נפשאי בטילי' יתהי ותגלו לה בשוקא ובבריתא דההוא שטר זביני שריר וקיומא בכל שטרי דנהיגין בישראל כיומא דנן ולעלם (ג) ואנן סהדי לאיסתלק לה ההוא אונסא וקנינא מפלו' לפלו' (ד) בכל מה דכתוב ומפשר לעיל במנא דכשר למיקניא ביה ויהיבנא בידא דפלו' למיהוי ליה לזכו: **מתאה** לפי שהחזקה תלויה במחאה הצרכתי לפרש הלכות חזקה חזקת הבתי' והבורות והשיחין והמערות והמרחצאות ושובכין ובית הבר ובית השלחין והעבדים (א) וכל שהוא עושה פירות תדיר חזקתן שלש שנים ואינה מיום ליום (ב) ואסיקנא טעמא אמר רבא (ג) אמר ר' הונא שלש שנים שאמרו והוא שאכלן רצופין פי' לרבות' למעוטי אנ"ה דלא הוי חזקה ומתני' דקתני מיום ליום לא תימא למעוטי מקוטעו' דר' ישמעאל ור' עקיבא אבל אנ"ה ליהוי חזקה (ד) קמ"ל רצופי'. ושלימות' בעינן. אמר ר' אחא ומודי רב הונא באתרא דמברי באני ואע"ג דאיכא מאן דזרע מצי אמר ליה חדא ארעא בכולה באנא לא מצינא דאינטר אי נמי בהכי ניחא לי דעבדא טפי (ה) ובמסקנא מודה ר' הונא בחנותא דמחווא דליומא עבידא בלילי לא עבידא שמעינן מיהא כל החזקות לפי המנהג בתים וזולתן שנרכן להשתמש בהן תדיר (ו) או פלי תשמישי (ז) וכן חנות' דמחווא ביממא ובית השלחין באתרא דלא מוברי באני אי שני מטנהגא לא הוי חזקה. אבל מידי דלאו כל שעה אורחיא וכנון אתרא דמוברי באני א"נ חנותא דמחווא דלא עבידי בלילי (ח) וצונם' דהוי חזקה במישטח פירי ועושה מחיצה לבהמתו עשרה טפחים וחלונות דלאו כל שעתא עבידי פירי אולינן בתר מנהגא דאינשי ועבדים ומרחצאות ובית הבדים לפי דרך בני אדם בשעה שצריך לן (ט) ובי קא פריך לקמן מבתים. והא בתים ביממא ידעי בלילי לא ידעי לפי שאין בכל החזקה דבר שנרבו לעשות פירות תדיר ביום ובלילה אלא בתים. אבל מעבדים וזולתן לא פריך (י) דאשו עבדים בין ביום ובין בלילה אלא הכל כדרך בני אדם (יא) ועל ידי היה מעשה במקום של בין הכנסת באדם שהחזיק בו כמה שנים ולא יצא מחזקתו. (יב) ובאו עדים ושמרו דכל שנה יצא למערפה שלו פעמים בשנה וחברו עלי רבותי ואמרו אינה חזקה דלא רצופין נינהו והתרמתי כנגדן (יג) דחזקה היא בעברא ושובכים ובית הבדים כפי המנהג. ושאלתי את פי רבינו יעקב והודה לדברי חזקת מקום באורחא דעלמא ואפילו

(מז) ומדלסהידו ביממא מסתמא לילותא בכלל כו' כ"ל ועי"ש בתו' ד"ה ממר מר זומרא כו' עם נמס ר"ת ועי"ש בגמ"ש סי' ג' ובגמ"ש עם ועי' כי' ק"מ סעי' ה': (יז) רבא אמר אפי' ביתא דקאי בדברא כו' נזה מ"ש לפמ"ש הרמ"ם והגמ"י ונדחקו בזה דרבא לטו לחלוני מאכני מחם מלא לרווחא דמילתא נקט יפו"ש ועי' מחמר ו' חוה פ"ב: (יח) ודרינן ביה תלת שנין דקיימי אדשא כל שעתא בלא כ"ל וקאי אמי' דאכני דחזקה כמיכבי כו': (יט) כדאמר ולימא דילמא דאקני הוא וקאמר ל"ל דקאמרי עדים ידעינן בי' דהאי הוה לי' מרעא וכגון דאמרי כו' כ"ל ר"ב מ"ד ג' ועי"ש בתשב"ם עם ר"מ בלא כ"ל יעו"ם היעיב ודעם רביעו כדעם רביעו יוכה שהוכא בעומ"ת סי' ל"ז סעי' כ' יעו"ם היעיב (ונ"ל מן כנילן הוו גבי ואי הוה לי' מן הוינן ידעינן כו'): (כ) פי' ר"ת דמר זומרא לאוסופי מדאביי ורבא אמי כו' עי"ש בתוס' ד"ה אמר מר זומרא כו' (עם כ"ם ס'): (כא) ומע"ג דלא נקיטו אגרא בידייהו מהימני כגון אי טעין ואמר לייטו תרי סהדי וליסהדו דדרו בי' תלת שנין כו' כ"ל: (כב) תרי מכסנאים מעלמא ואמרו שדרו בה מיומני דסתם הוא כו' כ"ל: (כג) ובמסתמא עסיקא דדרו בה. ל"ל ולא דמי כי' כמו שהוא לפנינו ומוסתמא עסיקא סייעתא לפי' ר"ת ועי' כי' ק"מ סעי' י"ח: (כד) גרסי' ומודה רבא ברוכלין המחזרין בעיירות וע"ג אע"ג דלא טעין כו' יפו"ש כ"ם ב' ועי"ש בתשב"ם ודעימו כ' זה לבי' ר"ת ובמע"ב סתום עם יפו"ש היעיב ועי' לקמן הוא ל"ג: (כה) דהא בבתיהן לא דייירי בהו ביממא ובלילא ומסתמא חזקה היא כו' כ"ל: (כו) אי מסהדי דקא מסהדי בעדות אחזקה הן כו' רוכלין המחזרין בעיירות אי דנו ידעי ביממא ובלילא כו' כ"ל: (כז) רוכלין המחזרין בעיירות הם ידעי ביממא כו' כ"ל: (כח) כדגרסי' בע"א בפ' כ' ישמעאל במיר שכולה גוים כו' ע"ז ס"ש ג' יפו"ש היעיב: (כט) ופיכש"י הא דמר זומרא מילתא בפני נפשי כו' עי"ש בתשב"ם כ"ע ס' בד"ה מר זומרא כו': (ל) ור' אבן מגש כתב דמר זומרא לפרושי אדרב הונא אתא דאי טעין

טעין הוא דבעי רצופות ואי לא לא. וקשיא לי להאי פירושא (לא) דתול"ל הא דרב הונא אי טעין אין ואי לא לא. (לב) ופירש רבינו יעקב אי טעין המחזיק ואמר ליתו סהדי וליסתדי בי כלומר אביא עדים שהדרתי בה יומם ולילה. ודאי בחזקתו היתה ועל כן אומר להביא עדים במענתו. ואין צריך שיעידו עדיו בפ' ואפילו העידו בסתמא חזקתו חזקה. (לג) ומודה סר זוטרא אם המחזיק רוכל המהזר בעיירות (לד) אף על גב דלא טעין טענינן ליה ובעינן שיבבי ואנידי. ומודה רב הונא בחנותא דמחזיא דאף על גב דאתי בטענת בריא ואמר אנא חזינא דלא הוה ביה בלילא חזקה היא דאיבעי ליה לטהויי ולהכי שבקיה להאי ומודה רב הונא עד הכא (לה) ולא קאמר ברישא דשמעתא אף על גב דאתי בטענת בריא לאו חזקה היא. ומכי אתו סהדי דימצא חזקה היא והילכתא ככל הני אמוראי (לו) כרב הונא דבעי רצופין כמר זוטרא דבעי טענת בריא והיכא דאתי בטענת בריא ק"ל באביי ורבא אפוסי דשיבבי ואנידי. ולפי' ורבוותא דמפרשי רצופות למעוטי אג"ה (לז) קשיא לי קושיא דבתים דקא מקשי' לרב הונא לכולי עלמא נמי שליבות בעינן. ובתים מקושעות נינהו ובצרי להו לילותא. ותו נהי באתרא דסוברי באגי (לח) איכא לסיכר ספוזרות נינהו שאינה עולה לו שנת הבור. וצריך להחזיק שנה אחרת אלא חנותא דמחזיא לאו ספוזרות נינהו ומאי מודה רב הונא איכא דהתם השלמה ליכא. (לט) וצרפי' פירוש בחנותא דטחזיא אם כרבה שש שנים ביום רחזקתו חזקה. ולא חשיבי ספוזרות דאי בשלש שנים ביממא לחוד סני הא מקוטעות נינהו ורב הונא לא אירי אלא בספוזרות ואסתיתין נינהו דשייבי דקתני סיום ליום לאפוקי מקוטעות אלא לענין פיזור קאי כרב הונא (מ) ואסינא מילתא ומסתברא מלבותא ומסתברא דרב הונא לאו למעוטי אג"ה אתי דאפילו באתרא דלא סוברי באגי אי אית ליה סהדי דאכלה אג"ה ולא נפקא מחזקתיה לחזקה דאחריני חזקה הוא ורב הונא למעוטי ספוזרות אתא שאם אכל שנה ראשונה ושלישית ולא אכלה שנייה אף על פי שעמד בחזקתו שלש שנים בלא עיירר אינה חזקה (מא) דאין חזקה אלא לנהנה (מב) וכל שכן מקיטעות (מג) אבל באתרא דלא סוברי באגי אפילו שנת הבור עולה לו והיינו דקאמר סר ומודה רב הונא באתרא דסוברי באגי ובחנותא דמחזיא ביון דבחזקה קאי לא בעינן רצופין (מד) והיינו פורנא דבתים דהא ספוסקות נינהו. אלמא ביון דבחזקתו קאי הוי חזקה ומסתייעא האי סברא (מה) מדרסינן לקמן אלא מעתה א'

אומר אכלה אג"ה וא' אומר אכלה בר"ו ותבי נמי דהוי חזקה אלמא אי הוו תרי סהדי דאמרי אכלה אג"ה הויא חזקה דאי איתא הוי ליה לשנויי (מו) התם חד סהדא ספוזרות קא בסהיד להו דאי נמי איכא תרי סהדי לאו חזקה היא. הכא חד סהדא חיטין קאמר אי איכא אחרינא בחרי חזקה היא אלא לאו ש"מ דומיא דחיטין ושעורין הוא דאיכא תרי סהדי דאכלה אג"ה חזקה הויא. ואיצטריך לשנויי התם (מז) דאשתא דקא מסהיד האי. לא קא מסהיד האי. והוה ליה עדות מוכחשת בברזיקות. אבל הכא מאי איכא בין חיטי לשערי עדות מוכחשת בברזיקה היא דלא דייקי אינשי ופי' דרבוותא דהאי דלא פריך אחד אומר אב"ג וא' אומר דה"ו תיהוי חזק (מה) משום דאמרינן בסנהדרין הכל מודים בעידי חזקה (מט) ופר"ש שבא אחד והעיד אני ראיתי שלש שני' הראשוני של שמיטה והשני אומר אני ראיתי האחרוני שמצטרפ' לא נהירא לן (נ) דגרסינן בירושלמי מודים חכמים לר' יהודה בעידי בבורה ובעידי חזקה רב בא בשם ר' ירמיה אמר אף סיפנין בן (נא) אמר ר' מנא יאות אמר ר' חנאי אילו שטר שהיה מחותם בארבעה עדים וקר' עליו ערער זה מעיד על שנים וזה מעיד על שנים שמא כלום הוא ואין כל תחיטה ותחיטה צריכה שני עדים והכא כל סימן וסימן צריך שני עדים ר' חנינא יליף לה משני חזקה אילו אחד מעיד שאבלה א' ב' ג' ואחד מעיד ד' ה' ו' שבא כלום הוא ואין כל חזקה וחזקה צריכה ב' עדים והכא כל סימן וסימן צריך ב' עדים ש"מ דעידי חזקה דקאמר לאו משני חזקה קאמר. (נב) אלא חזקה מנעל וגדר קאמר (נג) אי גמי חד ביום ראשון דלי לי צנא דפירי וחד אמר ביום שני. אבל אחר אומר א' ב' ג' ואחר אמר ר' ה' ו' לא הוו חזקה (נד) והאי דלא פריך התם בא' ב' ג' וד' ה' ו' דהתם ודאי מכחשי אהדדי טובא. אבל זה אומר שלש שנים מפוסקות באג"ה וזה אומר בבר"ו אפשר דלא דייקי וזה קרא שנה ראשונה של שמיטה שניה ותרוייהו אחרא מילתא קאמרי וליהוי חזקה (נה) והכי סלקא שמעתא הכא והתם (נו) רמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא זבנו ההיא אמתא מר אישתמיש בה כו' ואסיקנא לא הוי חזקה (נז) דלא קיימא שלש שנים בחזקת כחד. ודוקא דלא כתבו שטרא אבל כתבו שטר קלא אית לה (נח) אמר רבא אבלה בולה חוץ מבית רובע קנה בולה חוץ מבית רובע (נט) ואע"ג דלאו בת זריעה היא. ולמאי דאחזיק אחזיק. ולמאי דלא אחזיק לא אחזיק. דאיבעי ליה לאוקומי חיותא ולמי שמת פירי (ס) וצונמא נמי אי אחזיק בה נמי כי האי גוונא חזקה היא.

וכתב

שער החדש

דק סקסי מדכרי רבנ יעו"ם היסיב: (לא) דסול"ל הא דר"ה מי סעין מין ומי לא לא. כ"ל דכך הול"ל אמר מר אמרת הך דר"ה דבסיגן לעוסיס דווקא מי סעין המעמיד כך מין ומי לא לא ולא הו"ל להסריך כ"כ עלמוע: (לב) ומי' לבינו יעקב מי סעין המעמיק כו' זהו סיב"ם סהומה סם בחומי ובבה"ם סי' ב': (לג) ומודה סר זוסרא סם ממחזיק רוכל כמחזר בעיירום כו' ועיין בחומ' ובה"ם סי' ב' שבבינוסו בשם כ"ם דכוכלין הם המדיש יעו"ם היסיב ועיי' שם' היסב לב"ם סי' מקל"ג יעו"ם היסיב (ועיי"ם בחומ' ובה"ם בשם כ"ם יעו"ם ולעיל מום כ"ה): (לד) מא"ב דלא סעין מעניו לי' ולא בעינן שיבבי ואנידי כו' כל"ל; (לה) ולא קאמר ברישא דשמעתא מלא לסמעינן דמא"ב דמה בשמעתא בבי דלמו מזקה היא מכי מתו סהדי דבר בהו בימתא מזקה היא כו' כל"ל: (לו) כר"ה דבעי רצופין וכמר זוסרא דבעי מעמא בבי כו' כל"ל. היינו כפי' רשב"ם לעיל בחום כ"ם: (לז) קשיא לי קושיא דבתים דקא מקשינן לר"ה לב"ם גמי סליבות בעינן. כ"ל הו"ל להקשות לב"ם דהא לב"ם בעינן סליבות ובבתים ניכא סליבות דהא בנרי להו לילוחא: (לח) מיבא לסימר מסוזרות ניכא סמיבה עולה לו שנת הבור כו' עיי"ם בבשב"ם ס"ם ס' בר"ה בשמעת דמוכרי כו' ועיי' סי' קפ"ח סמי' ב': (לט) ובפסי פי' בחומת דמחזיא אם דר בה שם שנים ביום דחזקתו כו' כל"ל עיי"ם בחום' ד"ה ומודה ר"ה כו' (כ"ם ב') ובבה"ם שם סי' ב' ועיי' סי' ק"ם סעי' ד': (מ) ומסיבה מילתא דמשמע מדבוסה ומשמע דר"ה כו' כל"ל ר"ל דמילתא דידי' משמע' פי' מפי' דבינוסה דמשמע דר"ה לשמועי מסוזרות שמא לעת ומי מכלה מג"ה לא כי מזקה וכו"ל מום ג' מכל בינו לא ס"ל הכי וכדמשמע והולך לפנינו: (מא) דאין מזקה מנא לנהנה. כ"ל סיסנה בכל סב' שנים וכאן לא נהנה רק ב' שנים ובשנה השמלעים לא נהנה: (מב) וכ"ם מקוסעות. כ"ל דמה שם מכלה לשמוע נוונים ושניים לא מכני כ"ם שם מכלה לשמוע ושני' ושליסים לא מכלה נוונים דלא מכני לא עמדה מחזקתו רק ב' שנים: (מג) וכל בשמעת מחבני בחני חפי' שנת הבור כו' כל"ל ועיי' לקמן מום קס"ג (וכ"ל ובשמועת דמחזיא כיון

דבחזקתו קאי כו': (מד) ויבינו סיבבא דבשים דהא מוסקסות כו' כ"ל: (מה) מ"גרסי' לקמן אלא מעתה ס' לומר מכלה מג"ה כו' ב"ב כ"ו ב': (מו) התם חד סהדא מסחכות קא מסהיד כו' כ"ל כל חד ומד בשפחכות קא מסהיד ופ"י מי סיבא תרי דקא מסהדי בבה"ג לאו כלום הוא ועיי"ם בחום' בד"ה אלא מעתה כו' דמיובי בסיפא בוסא כדרך מובירי בחני כו' יעו"ם ופ"ב מי הוו תרי דמסהדי כך ה"ג דהוי חזקה יעו"ם היסיב ובבה"ם: (מז) דאשתא דמסהיד הלי לא מסהיד הלי והו"ל עדות מוכחשת בחזקות מכל מכא מאי כו' כ"ל: (מח) מפוש דאמרינן בסנהדרין הכל מודים בעידי חזקה כו' בסנהדרין לי ב': (מט) ופירש"י שבא א' ואסיד כו' כן פירש"י שם בסנהדרין יעו"ם ועי' פי' בב"ב כ"ב ב' ע"ו ב': (נ) דגרסי' בירושלמי מודים מכמים לר' יהושע בן קרמה בעידי בבורה ובעידי חזקה כו' כ"ל ירושלמי פוסה פ"א ה"ח בחוספות פ"ב ה"ד סנהדרין פ"ג ה"ם יעו"ם היסיב: (נא) א"ל אמא יאות אמ"ל כגי כו' אלין אמר שטר בוכנא יעו"ם בירושלמי ור' אגיי אמר למילתי' דאמר א' אמר ב' בנגנו וא' אומר ב' בבניסו אנל"ה פסול יעו"ם היסיב: (נב) אלא חזקה מנעל וגדר קאמר. כ"ל א' אומר נעל לפני וא' אומר גדר לפני דמעוויסו בחזקה משלישית מסהדי: (נג) א"נ אד אמר כיום לאפוקי דלי לי' אלא דאיבעי כו' כ"ל ועיי' במהי"ם בפוסקים סם מה דמשמעמיני' זה יעו"ם שנדחק בזה: (נד) ואסי דלא פריך התם בא' ב' ג' כ"ל דהתם בא' ב' ג' לו ב': (נה) וסכי סלקא שמעתא הכא והתם. ועיי' בסי' ק"מ סעי' י"ג ובמול סי' קפ"ה סעי' ג' כ"ל דה"ם כן דק מם ג' דסיד על מכ"ג וג' על דס"ו דמוסיל עדוסן סיב יעו"ם היסיב ועיי' לקמן מום מקי"ב ועיי' בסיפא מקוסא בג"ב ג"ו ב' בתם ב"י סינוקא בתמא ורב עוקבא בר חמא כו' עיי' לעיל מום יע"ד: (נז) דלא קיימא שלש שנים בחזקת כחד ודווקא דלא כו' כ"ל ועיי' בסי' קמ"ד סעי' ג': (נח) אמר רבא מכלה בולה מון מבית כובע כו' ב"ב כ"ם ב' וסי' קמ"ג סעי' י"ד: (נט) ומע"ג דלאו בת זריעה היא כו' וכבב ביבי בר מניי בם: (ס) וצונמא נמי אי מחזיק

וכתב הרב אבן מגש דוקא לחזקה ג' שנים (סא) הא לענין מקנה פלוגתא דרב ושמואל לקמן שדה הסמוייסת במצרניה עד כמה כו' (סב) ההוא עובדא דאמר ליה חד לחבריה מאי בעית בהאי ארעא . אמר ליה מינך ובינת' ואכילתה שני חזקה אמר ליה אנא בשכוני גואי הוואי ומעשה בא לירינו ביורש שטען שלך היה ולקרה נחמן (סג) וכגון דידע האי ארעא דמערער היא הא לאו הכי כי אמר ליה מינך ובינתה . אע"ג דלא אכלה שני הזקה מהימן (סד) כדא' ומודה ר' יהודה באומר לחבירו שדה זו שלך היתה ולקחתיה ממך וכו' (סה) והא דידיע ארעא למפרע בעי לאיתויי ראיה דחזקה ואיתינהו ואמר ליי אנא בשכוני גואי הוואי (סו) פי' לא הוינ' במתא בהדך (סז) בעידנא דאת טעין דזבנתה מינאי . דאמר ליה זיל ברור אכילתך כלומר אייתי סהדי דאיהו הוי בהדך במתא ביומא דאת טעין ואכילה דידך הוי אכילה וחזקה ברירא ואי לא בחזקה שאין עמה טענה היא ואמר ליה רבא דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה ותובע בעי לאייתויי ראיה דלא הוה ההוא יומא במתא (סח) ורב נחמן סבר לא יהא אלא דנקיט שטרא מי לא אמרינן ליה קיים שטרא (סט) וחזות בנכסי רבוותא כרב נחמן ובההוא דבי בר סיסון (ע) אבל רבינו פסק כרבה בתרוויהו (עא) וכתב ר"ח אע"ג דקי"ל מחאה שלא בפניו (עב) הויא מחאה בעינן דהתיא מעגתא דקאמר דזבנה מינה אפשר דקושטא קאמר . אבל אי אמר ביום פלן וזבינתה ולא אפשר דהוי במתא בהדיה וקדים ונפק (עג) ושביק ארעא בידא דאחריני ואחריני ואזיל ליה איהו ונחית לוקח בארעא דאכלה ולא ידע בהא דהאי נחית ואכיל כה"ג לא הוי חזקה דאי לא תימא לקתה מרת הדין (עד) וההוא עובדא דאמר ליה אנא בשוקי בראי הואי (עה) כתב רבינו אלפס מסתברא כרבינו האי דאוקמה בשעת חירום הא לאו הכי קי"ל מחאה שלא בפניו הוי מחאה (עו) ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא . אמר ליה מפלוני זבנתה דזבנה מינך אמר ליה ולא מודית לי דארעא דידי היא ואמרת דמינאי לא זבנתה אם כן לאו בעל דברים דידי את אבר רבא דינא קאמר ליה ר"ח אפקה מהילכתא ורבינו אלפס שקיל וטרי בה ואוקמה אליבא דהילכתא פרכתב בהלכות (עז) ומשום דסבירא ליה וכי לא ידיע ליה למערער אלא דאיהו קא מודה וקאמר ספלו' זבנתה לא אמרינן בה הפה שאמר הוא הפה שהתיר . דאין ספק מוציא מידי ודאי ומעשה בא לירינו ביורש שטען שלך היה ולקרה אבי ממך וליבא סהדי למערער דדיריה הוו (עח) והוו סהדי אדרב אלפס ואנן שקלינן וטרינן בה . (עט) וקשיא לן אי הכי מלוה על פה היא דיתמי (פ) לא ידעי אי פריע אי לא פריע . הני מעני דפרישנא הוא לימא אין ספק מוציא מידי ודאי . אלא ספיקא דיורש כוראי דמי . וכי היכא דאבוהון מהימן משום מגו יורש נמי מהימן (פא) כדאמר בכתובות ההוא דעשאה סימן לאחר שכיב ושבק ליה אפימרופוס ומסקנא אי הוה אבוהון דיורש קיים הוה טעין ואמר חזר ולקחה הימנו (פב) ובתב רבינו אלפס הוא דהויא ארעא בידיה ש"מ דסבירא ליה אף על גב דלא אכלה שני חזקה כיון דלא ידיע ארעא למערער אלא הוראתו שעשאה סימן לאחר כי אמר לקחתיה הימנו נאמן משום מגו דכי היכי דאבוהון מהימן יורש נמי מהימן (פג) וכן פר"ש בכתובות . (פד) הכא נמי כי היכי דאבוהון מהימן יורש נמי מהימן כי אמר לקחתיה ממך אני ולא ידיע ארעא למערער : (פה) ואף על גב דלא אמר קמאי דידי ואי נמי מיגו דאי בעי אמר קמאי דידי כי אמר אנא ידענא מהימן (פו) דאיכא תרי מיגו (פז) הא מוכח לן לקמן דאמרינן תרי מיגו וכי היכי דיורש מהימן בתיגו לוקח מהימן במיגו דחד דינא אית להו (פח) כדאמרינן זאת אומרת טוענין ליורש טוענין ללוקח ובגמרא נמי מהימנינן להו (פט) כההיא דדר בקשתא בעיליתא ארבע שנין אתא מריה וכו' (צ) ואמר רבא כוותיה דרב אבא מסתברא דקתני הבא משום ירושה אינו צריך טענה . טענה הוא דלא בעי הא ראיה בעי . קס"ד ה"ה לוקח ומסקנא דילמא שאני לוקח וכו' : אלמא איכא מ"ד טפי עדיף אבל לב"ע לא גרע וכל מידי דקמא מצי טעין בתרא טעין דהא קי"ל סה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו . (צא) והיינו קשיא להו לרבוותא ואפקוה מהלכה כדכתב ר"ח ורב

שער החדש

נה כו' סס בס"ם ומי' קמ"ל סעי' י"ב ועיי' לעיל לוח ח' : (סא) הא לענין מקנה פלוגתא דרב ושמואל לקמן שדה הסמוייסת במצרניה עד כמה כו' (סב) ההוא עובדא דאמר ליה חד לחבריה מאי בעית בהאי ארעא . אמר ליה מינך ובינת' ואכילתה שני חזקה אמר ליה אנא בשכוני גואי הוואי ומעשה בא לירינו ביורש שטען שלך היה ולקרה נחמן (סג) וכגון דידע האי ארעא דמערער היא הא לאו הכי כי אמר ליה מינך ובינתה . אע"ג דלא אכלה שני חזקה מהימן (סד) כדא' ומודה ר' יהודה באומר לחבירו שדה זו שלך היתה ולקחתיה ממך וכו' (סה) והא דידיע ארעא למפרע בעי לאיתויי ראיה דחזקה ואיתינהו ואמר ליי אנא בשכוני גואי הוואי (סו) פי' לא הוינ' במתא בהדך (סז) בעידנא דאת טעין דזבנתה מינאי . דאמר ליה זיל ברור אכילתך כלומר אייתי סהדי דאיהו הוי בהדך במתא ביומא דאת טעין ואכילה דידך הוי אכילה וחזקה ברירא ואי לא בחזקה שאין עמה טענה היא ואמר ליה רבא דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה ותובע בעי לאייתויי ראיה דלא הוה ההוא יומא במתא (סח) ורב נחמן סבר לא יהא אלא דנקיט שטרא מי לא אמרינן ליה קיים שטרא (סט) וחזות בנכסי רבוותא כרב נחמן ובההוא דבי בר סיסון (ע) אבל רבינו פסק כרבה בתרוויהו (עא) וכתב ר"ח אע"ג דקי"ל מחאה שלא בפניו (עב) הויא מחאה בעינן דהתיא מעגתא דקאמר דזבנה מינה אפשר דקושטא קאמר . אבל אי אמר ביום פלן וזבינתה ולא אפשר דהוי במתא בהדיה וקדים ונפק (עג) ושביק ארעא בידא דאחריני ואחריני ואזיל ליה איהו ונחית לוקח בארעא דאכלה ולא ידע בהא דהאי נחית ואכיל כה"ג לא הוי חזקה דאי לא תימא לקתה מרת הדין (עד) וההוא עובדא דאמר ליה אנא בשוקי בראי הואי (עה) כתב רבינו אלפס מסתברא כרבינו האי דאוקמה בשעת חירום הא לאו הכי קי"ל מחאה שלא בפניו הוי מחאה (עו) ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא . אמר ליה מפלוני זבנתה דזבנה מינך אמר ליה ולא מודית לי דארעא דידי היא ואמרת דמינאי לא זבנתה אם כן לאו בעל דברים דידי את אבר רבא דינא קאמר ליה ר"ח אפקה מהילכתא ורבינו אלפס שקיל וטרי בה ואוקמה אליבא דהילכתא פרכתב בהלכות (עז) ומשום דסבירא ליה וכי לא ידיע ליה למערער אלא דאיהו קא מודה וקאמר ספלו' זבנתה לא אמרינן בה הפה שאמר הוא הפה שהתיר . דאין ספק מוציא מידי ודאי ומעשה בא לירינו ביורש שטען שלך היה ולקרה אבי ממך וליבא סהדי למערער דדיריה הוו (עח) והוו סהדי אדרב אלפס ואנן שקלינן וטרינן בה . (עט) וקשיא לן אי הכי מלוה על פה היא דיתמי (פ) לא ידעי אי פריע אי לא פריע . הני מעני דפרישנא הוא לימא אין ספק מוציא מידי ודאי . אלא ספיקא דיורש כוראי דמי . וכי היכא דאבוהון מהימן משום מגו יורש נמי מהימן (פא) כדאמר בכתובות ההוא דעשאה סימן לאחר שכיב ושבק ליה אפימרופוס ומסקנא אי הוה אבוהון דיורש קיים הוה טעין ואמר חזר ולקחה הימנו (פב) ובתב רבינו אלפס הוא דהויא ארעא בידיה ש"מ דסבירא ליה אף על גב דלא אכלה שני חזקה כיון דלא ידיע ארעא למערער אלא הוראתו שעשאה סימן לאחר כי אמר לקחתיה הימנו נאמן משום מגו דכי היכי דאבוהון מהימן יורש נמי מהימן (פג) וכן פר"ש בכתובות . (פד) הכא נמי כי היכי דאבוהון מהימן יורש נמי מהימן כי אמר לקחתיה ממך אני ולא ידיע ארעא למערער : (פה) ואף על גב דלא אמר קמאי דידי ואי נמי מיגו דאי בעי אמר קמאי דידי כי אמר אנא ידענא מהימן (פו) דאיכא תרי מיגו (פז) הא מוכח לן לקמן דאמרינן תרי מיגו וכי היכי דיורש מהימן בתיגו לוקח מהימן במיגו דחד דינא אית להו (פח) כדאמרינן זאת אומרת טוענין ליורש טוענין ללוקח ובגמרא נמי מהימנינן להו (פט) כההיא דדר בקשתא בעיליתא ארבע שנין אתא מריה וכו' (צ) ואמר רבא כוותיה דרב אבא מסתברא דקתני הבא משום ירושה אינו צריך טענה . טענה הוא דלא בעי הא ראיה בעי . קס"ד ה"ה לוקח ומסקנא דילמא שאני לוקח וכו' : אלמא איכא מ"ד טפי עדיף אבל לב"ע לא גרע וכל מידי דקמא מצי טעין בתרא טעין דהא קי"ל סה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו . (צא) והיינו קשיא להו לרבוותא ואפקוה מהלכה כדכתב ר"ח

ורב

מדינה לא סייק בסעם חיזוק שמו יעו"ם סימיב) ס"ב י"ל דהכ"מ מביא בשם שמואים דמיירי בסעם חיזוק ומדסקי' דנשבעי' כ' כמו שהניח רבינו בשמו בלוח ע"ח : (עו) ההוא דס"ל מד לחבירי מאי בעית מינאי מלעע ב"ב כ"ם ב' וכני' הרי"ף שם מכן בי' שלנו בשטי ביתם ועיי' בשב"ם ובגל"ם סי' ד' ס' יעו"ם סימיב : (סג) וכגון דידוע דשלי מלעע דמערער היא כו' כל"ל וכ"כ הרשב"ם שם בד"ה עלינו למערער כו' ועיי"ש בגרי"ף : (סד) כדלמר ומודה ר' יהושע בלומר למבינו שדה זו שלך היתה כו' כל"ל כשובות ס"ו ב' (ושם מי' על אביך ועיי"ש י"ז ב') וברי"ף כאן בב"ב ועיי' לקמן לוח שם ב"ג ולוח ל"ד : (סה) ושאי דידיע מלעע למערער בעי לאחויי לאי' דאחזיק בה ואייתיבו ול"ל כו' כל"ל : (סו) פי' לא הוינ' במתא בהדך בעידנא דאת כו' כ"ם פי' הרי"ף ועיי' לקמ"ש סי' ד' ס' ועיי' סי' קמ"ו סי"ח : (סז) בעידנא דאת טעין דזבנתה מינאי ול"ל דאת ל"ש אמר לו כן : (סח) ור"ג סבר לה יהא אלא דנקיט שטרא כו' כל"ל ל"ש אמר לו (סט) ומות בנכסי ושטרי לקמן לוח שם סי' ד' ס' ועיי' בשב"ם כל"ל עיי' בשב"ם שם ל' ח' ובגרי"ף ולקמ"ש שם סי' ד' ס' ועיי' בסי' קמ"ו סעי' י"ח ופי' ר"ת בעי' כ"ה : (ע) אבל רבינו פסק כרבה כמוויתהו כל"ל ל"ל הן בהך מוכדא והן בשובדא דבי בר סיסון ולא ידעתי על מי מקדמים כיון דבינו ומסכי כאן מיבה ח' שם רבינו דמייתי רבינו המחבר : (עא) וכ' ר"ת לעע"ג דקי"ל מחאה שלא בפניו כו' ל"ל דהוקשה לו דמתי קאמר המערער לה הייתי בחומו יום בניתי מ"מ הו"ל למחות במקומו דמחאה שלא בפניו הוה מחאה וע"ז מי' דדוקא היכא דיכול למיום מעגתו אמת דזבנה מינו' בחומו יום דקאמר מז בעיון שיחחה שלא בפניו אבל בכה"ג יכול לומר לה הייתי יודע שחאה מחזיק ועיי' במי' הלמב"ן בב"ב דמייתי דבני הר"ח יעו"ם היטיב ועיי' בהב"ח פע"ו מה' סוחן ונטען ה"י יעו"ם היטיב ומ"י שם : (עב) הוה מחאה ה"מ בעניין דהיית מעגתא דזבנה כו' כל"ל ועיי' לקמן לוח קל"י : (עג) ושביק מרעא בידא דאחריני ואזיל ליי מיכו כל"ל : (עד) והוהוא עובדא דל"ל בשוקא בראי הואי כו' ב"ב ל' ח' : (עה) ל' רבינו אלפס שסבנרת בריבינו האי דאוקמה בשעת חירום כו' יעו"ם ברי"ף ועיי"ש בלשב"ם . ומשמע דפליג על ל"ח ומייתי נמ הכא בשב"ב דהוה שעת חירום ועיין בר"ח סי' ו' ובכו' קמ"ו סעי' י"ב ובו' קמ"ג שעי' ח' יעו"ם ובפי' לשב"ם שם מביא כן בשם ר"ח ויעו"ש וכ"ל דשם מיירי בעניין פי"ל בשלומו יום מכרה לו (ועיי' בשב"ם שם) ול"ל ח"ג מיכא לאוקמה בשעת חירום ואפי' בשלומו מדינא כו' ויש לעיי' קשת דזהו לכאורה סיקר ממש"כ ל"ח ח' דשלומה

(צב) ורב אלפס דקאמר פשיטא הוא וכי דבעינן למימר קמן ולא דמיין אהדדי הניא בידיעא ארעא לסערער דהא עובדא דלא ידיעא מדלא קאמר ולא קא מודית לי ואנן עייננן בה. (צג) ומסתברא פי' דוקא ולא קא מודית לי דהאי ארעא דידי היא (צד) ואת מינאי לא זבנתה דאי מענינן הכי הוי מהימן. דהיינו מתניתין שרה זו שלך היתה ולקחתיה ממך מהימן (צה) השתא דקאמר מפלוני זבנתה דזבנה מינך ולית לך מהדא דהויא ארעא בידיה טענה מעליא הוא כי אמר לקחתיה היכנו והבא דלית ליה מהדי דהויא ארעא בידיה דקמא כי היכי דקמא לא מהימן איהו נמי לא מהימן. אבל אי הויא ארעא בידא דקמא אפילו חד יומא כי היכי דקמא הוה מהימן האי דאתי מבוחיה נמי מהימן. והבי סלקא שמעתא (צו) ואיבא לפרושי בידיעא ארעא למערער דכולהו עובדי הכי מיתוקמי ולא קא מודית לי לאו דוקא וכנון שאכלה שני חוקה ומשום דלא הוה ליה מהדי דדר ביה לא מהימן ואיבא דמפרשי דלא אכלה שני חזקה והוה ליה מהדי דדר ביה ההיא דזבנה מיניה וקאמר מפלוני זבנתה והא שטרא ואמיק ארעיתיה דשטרא דנקיט הוי בשני חזקה וקאמר ליה האיך ולא קא מודית לי דאת מינאי לא זבנתה (צז) דהא לית לך שטרא (דשמא) לאו בעל דברים דידי את דשטרא דההוא פלוגי לאו בלום הוא וסלקא שמעתא (צח) דכי לא ידיעא ארעא למערער יורש ולוקח מהימן בלא חזקה וכן (צט) רבה בר שרשום נפק עליה קלא דקא אכיל ארעא דיתמי א"ל אביי אימא לי נופא דעובדא היכי הוה אמר ליה ארעא במשכנתא הוה וכו' שמעינן מיהא דאף על גב דאתא לידיה במשכנתא וכבשיה לשטר משכנתא ולא ידיעא שטרא בידא דלוקח אית ליה חזקה משום סגו דאי בעי אמר לקוחה היא בידי מעיקרא אי נמי חזרתי ולקחתיו תימנו (ק) ורבוותאדילן דמייתו סייעתא מיהא דלית ליה חזקה וסמכינן אפירושא דר"ח דקאמר לקוחה בידי לא מצי אמר דהא איכא עליה קלא ולא מילתא היא דר"ח לא קאמר לקוחה היא לא מצי אמר דהא במשכנתא בא לידך אלא הבי פי' בנוסחא דיליה הא דחשיבת לקוחה היא בידי דכיון דידיעא מילתא דבמשכנתא אתת לידי' לא מצי אמר ליה דהא איכא עלך קלא דאכלת ארעא דיתמי ויתמי לאו בני טחילה נינהו ולא איבעי להו למחוי עיקר כחאה אמאי כי היכי דליזדהר בשטרא (קא) הבא דידיעת עלך קלא דארעא דיתמי קא אכלת כחאה דמיא ויאמרו לך ב"ד איבעי לך למיזדהר בשטרא ודין חזקה ליכא הכא (קב) והכין לישנא דר"ח ושי"ם דלא אמר אלא משום קלא דארעא דיתמי ולישנא דגמרא מוכח דקאמר רבה בר שרשו נפק עליה קלא דאכיל ארעא דיתמי ש"מ משום קלא הוא דלא מצי למימר לקוחה היא בידי וכל היכא דאיכא קלא לא בעי מחאה. אבל ליכא קלא ובהתירא אתא לידיה אי בכבשיה לשטר משכנתא מצי למימר לקוחה הוה בידי מעיקרא (קג) ואי ידיע מילתא בסהדי מצי מעין חזרתי ולקחתיה סמנו. ורבה בר שרשו משום קלא לא מצי מעין (קד) וליכא דידיע עד דאמר ליה אביי אימא לי גופא דעובדא היכי הוה ונקטינן דמשכנתא בעי מחאה (קה) ור"ש נמי הכי משמע דגרסינן בגיטין בסיקריקון היכי דכי אי דאכלה שני חוקה אפילו לוקח ראשון אי מעין ואמר חזרתי ולקחתיה הימנו בתקנתא דרבנן ואכלה שני חזקה (קו) אפילו דאתא לידיה באיסורא כל שכן בהתירא (קז) ורבינו אבן מגש כתב בכתובות באין מחזיקין בנכסי קטן. ד' קא שבא במענת האב שלקחה מאבי הקטן. אבל במענת הבן שלקחתיה ממך אחר שגדלת נאמן. (קח) והני סילי דאכיל לה בתורת משכון או שלא היתה לקוחה גמורה וביוצא בה. אבל בתורת גזלנותא לא. ודבר זה קיבלנו מרבינו הגדול (קט) ומצוי אצלינו בתשובה בכתב ידו פי' דרבינו אבן מגש ולסברא דילן דאמרינן דכיון דאתחיל כשהוא קטן. אף ע"ג דאכיל כשהוא גדול לאו חזקה היא (קי) משום דקטן לא ידע ולא מצי לדחויי. ולאו בר מודעא הוא אבל כי נקיט ליה בתורת משכנתא אביעיא ליה לטחויי ולסיטר באפי סהדי ולאודועינ' דבמשכנתא הוא דנקיט לה. (קיא) ואע"ג דההוא לא נהירא לן. כדאיתא לעיל. איכא למשמע. והרב המחבר אמר דשואל יש לו חזקה (קיב) ומשמע ה"ה במשכנתא סתמא דלא קביע ליה זמן. וא"נ במשכנתא דסורא אי כבשיה לשטר משכנתא (קיג) והכי מסתבר לן מדאמרי' גבי משכנת' דסורא אלא איבעי לי' לסחויי ואי לא איהו דאפסיד אנפשי' (קיד) ואמאי ניתקון תרי חד למרי משכנת' וחד לאידך. ולא ליבעי מחאה אלא לאו ש"מ בסתמא תליא מילתא

ואריס

שער החדש

(צב) וכ"נ מלשון דקאמר פשיטא הוא כו' כדבעינן למימר קמן ולא למיזל לחתי לידי מ"מ יכול למיטען מזכוי ולקחתי ממנו ועיי' ס' נחוני קדמאי סי' ז': (קד) וליכא דידיע עד דמ"ל לקיי חימא כו' כ"ל עוד סוכחה אלא משום דחתי לידי במשכנתא לכן לא מצי למימר לקוחה היא בידי דהא חתם לא ידוע הי' דמשכנתא חתם לידי ומתמי לא מצי מעין לקוחה היא בידי כמינו דלקוחה היתה בידי מעיקרא מ"ו דמשום אלא מצי מעין לקוחה היא בידי (ועיי"ש חוס' בד"ה לקוחה היא כו' ובגמ"ש סי' י"ח בכ' דבמתא אי הוה מעין לקוחה היא בידי מהימן יחו"ש כך נ"ל מכ"ש הרמ"ש חתם בכינו חתי וכמ"ש בכתש"ש יחו"ש) : (קה) וכ"ש נמי הכי ס"ל וכיכי נמי מתמא מדגמרי' בגיטין בסיקריקין היכי דמי דחתר מיקר זבנה חפי' לוקח לחתון מי מעין ומתר כו' כ"ל מה דמייתי חתם בד"ם כו' היינו הרמב"ם וכמ"כ בחות ק"ב ומתי דמייתי מניסין יחו"ש כ"ח ב' ועיי' לקמן חות בכ"ב (ועיי' לעיל ה' כים חות ס') : (קו) חתי לידי בחזקת מי"ס בהחיכה. כ"ל מה חתם בסיקריקון לחתי לידי בחיסורא מי החזיק בה ג' שנים מני מעין חזרתי ולקחתי ממך כ"ש בחשכנתא דבחתירא חתי לידי לא כ"ש דמני מעין חזרתי ולקחתי ממך ועיי' בה' מחזיקי חות בכ"ה וחות קכ"ח : (קז) וכינו חבן מיגא"ש כ' בכחובות בחון מחזיקין בנכסי קטן כו' כחובות י"ז ב' ועיי' לקמן חות מ"ז : (קח) וה"מ דחכיל בחות חשכון יחו"ש היפיב ועיי' בב"ש סי' כ"ד ונ"ש : (צה) דכי לא ידיע חנעא למערער יוכ ולוקח כחמן בלא מזקה בבי בל חשום כו' כ"ל ולא כרמב"ם שכ' דבשיק דוקא שני מזקה ובזה בה המוכר יום ו' ודעמ בכינו אימ כן בל היכא דידיע עדים דחי' של המערער אף שלא המזיק בה שני מזקה מהני אם לד בה המוכר יום ו' ואף אם אמר הלוקח ידענא שהמוכר לד בה יום ו' ועיי' ש"ך סי' קמ"ו ס"ק י"ב וס"ק י"ג מענין דבכי בכינו : (צט) רבה בר שרשום נפק עליו קלא כו' ב"ב ל"ב ב' (ועיי' ת' נחוני קדמאי סי' מ"ח) : (ק) ולכאורה דיכן דמייתו סייעתא מיהא דל"ל מזקה כו' עיי' סי' ק"ג סעי' ו' ומעי' ג' (ו"ל דל"ל מזקה ומעכי מפיקוחא דל"ח כו') : (קא) הכא דמיק קלא עלך דחרעא דיתמי כו' כ"ל ועיי' לקמן חות בל"ד ולקמן בסי' מעגא בב"ח חות בכ"ב ולעיל ה' מחזיקי חות (ו"ל הא דחשיבא דחכיחנן דמי לי זוזי חמריי גבייהו בעינו חלקוחה היא בידי כו') : (קב) והכין ליתנא דל"ח . כ"ל דחשום דמפיק קלא היא נופא המחלה ועיי"ש בכתש"ש ל"ג ו' בד"ה מ"ל חביי כו' יחו"ש : (קג) ומי יודע מילתא בסהדי . כ"ל דחיכא סהדי דמשכנתא

(קטו) ואריס דעלמא דלאו אריס דבתי אבות אית להו הוקה (קטז) אע"ג דאורח דאריס למיכל שנים ושלוש דומיא דאריסי בתי אבות אית להו חזקה דקי"ל איבעי ליה למחווי דיש מחאה לחצאין . ואע"ג דלא יכול למיסר פלו' גזלנא הוא איבעי ליה לאודועי לסהדי ולמיסר לאו ארעתא דידיה הוא ומשכנתא הוא בידיה אי נמי לפירא ואריסותא אחתינה . ואי לא איהו דאפסיד אנפשיה (קיז) והא דאמר אומן (קיח) אין לו חזקה אי דאיכא עדים אתיים אבאי יש לו חזקה (קיט) דווקא היכא דראה . אבל לא ראה (קכ) מיגו דיכיל למיסר החזרתיו לך (אחר) מהימן הילכך גבי קרקע נמי אע"ג דאתא לידיה בתורת שאלה או במשכנתא או בביוצא בה מצי למיסר לקוחה היא בידי דאיבעי ליה למחווי דאיכא למיסר החזר לו שטר משכונא וכתב לו שטר מכר (קכא) עד דידיע מילתא דשטר משכונא בידיה וכן השיב לפני רבינו יעקב אם יש שטר משכונא ידוע ביד לוקח או ביד שליש אינו יכול למעון ואי כביש ואינו ידוע יכול למעון והכי נקיטינן וכל מי שאובל קרקע בהתירא בעי מחאה ואי לא מחי איהו דאפסיד אנפשיה ודווקא דליכא קלא (קכב) אבל איכא קלא דאכיל ארעא דלאו דיליה איבעי ליה לאיזדהורי בשטרא וכן הילכתא (קכג) והילכתא מה לי לשקר בסקום עדים (קכד) ובסקום קיל לא אמרי' (קכה) ודווקא לאוקומי מסוני בידיה הוא דאמרי' מיגו (קכו) אבל לאפוקי לא כדאמרינן הילכתא בוותיה דר' יוסף היכא דקיימי זוזי תיקום (קכז) ההוא דאמר ליה להבריה כאי בעית בהאי ארעא אזל ואייתי סהדי דאכלה שתי שנין . אמר רב נחמן הדרא ארעא והדרי פירי . אמר רב זביד (קכח) ואי טעין ואמר לפירות הורדתיו נאמן ובשבועת היסת (קכט) ודווקא מעיקרא הכי . אבל אי טעין מעיקרא ארעא ופירי דיליה לא מצי טעין הכי לפירי' ירדתי דקיימא לן כל כי האי גוונא אינו טוען וחוזר וטוען (קל) (חזקה שלש שנים) (קלא) אמר רבא אי דלי ליה צנא דפירי לאלתר הוי חזקה בלומר אי סייעיה מערער למחזיק ודלי ליה על כתפיה צנא דפירי טהאי ארע' לא מצי טעין לא ובינתה דמרסייעיה אודי ליה דזבנה ניהליה והו לא איזדהר בשטרא ולאלתר הוי חזקה

(קלב) ורבינו אפרים פירש אי איכא סהדי דאיתי האי מחזיק לצנא דפירי לדרונא למערער הוי חזקה ואי שתין נמי מרי ארעא (קלג) לפירות הורדתיו ובדידי קא מרחנא א"נ חולקא דידי הוא דנופא דארעא לא זבני ליה מהימן , ודווקא בתוך שלש שנים אבל לאחר שלש שנים לא דאיבעי ליה למחווי ואע"ג דלא מצי למיסר פלו' גזלנא הוא אבעי ליה לאודועי לסהדי דלפירות אחתיה דיש מחאה לחצאין דאי איתה דאין מחאה לחצאין (קלד) משכנתא דמורא אם כן כבשיה לשטרא בגו זימניה . והוא הדין למשכנתא סתמא הכי נמי דמהימן דלא מצי למחווי אלא מחאה יש לחצאין וכו' (קלה) והילכך יש מחאה לחצאין . ואפילו במשכנתא וכן הילכתא . אמר (קלו) ר' יהודה אמר רב ישראל הבא מחמת עכו"ם הרי הוא כעכו"ם ישראל שקנה שדה ידוע לישראל מעכו"ם הרי הוא כעכו"ם מה עכו"ם אין לו חזקה אלא בשטרא אף ישראל אין לו חזקה אלא בשטר מכר שיש מכירה לעכו"ם (קלז) אמר רבה אי אמר קמאי דידי זבנה עכו"ם ממך מהימן מיגו דאי בעי אמר אנא זבנתה מיניה (קלח) וכתב ר"ח ואי טעין ואמר יהב לי ההוא שטרא דזביני דובנה מינך ואיזדהרי ביה תלת שנין ; ואירכם ממני מהימן . דכמאן דאמר קמאי דידי דמי (קלט) ש"מ קמאי דידי לאו דיווקא אלא דאיתברר ליה הילכך ישר' דזבן ארעא מעכו"ם איבעי ליה למחווי דילמא טעין הכי ומכתבר' הכי הוא כעכו"ם דקאמר בכל דוכתא כאילו אותו העכו"ם בא עם ישראל לדין (קמ) והניא אם אתה יכול לזכותו בדיני ישראל זכהו ואמר לו כך דינינו ואם לאו באין עליו בעקיפין וש"מ ישראל שיש לו חלון בחצר עכו"ם ובא ישראל אחר וקנה החצר מן העכו"ם אע"פ שבדיניהן העכו"ם היה יכול למחות . כיון דישראל עם ישראל הוא וישראל בא מחמת עכו"ם הרי הוא כאילו אותו עכו"ם בא עם ישראל לדין שמוכין אותו בדיני ישראל ואין לו לעכו"ם למחותו (קמא) כך ישראל הבא מכוחו אין לו למחות דכי אתא לידיה ההוא חלון בהתירא אתא לידיה דקי"ל גזל עכו"ם שרי (קמב) ואפילו לר"ע דווקא גזל ממש אבל הפקעת הלואתו ביון דליבא חילול השם שרי (קמג) וכ"ש דדינא למתום

שער החדש

מזקה מה יפעון מזכיי ולקמתי ממך : (קמו) ומהיכ דעלמא דלמו מהיכ דנמי מכום כו' עיי לקמן מום סג"ה : (קמז) אע"ג דמוכמא דמהיכ למיכל שלם סניס דומיא דמכיסי נמי מכום כו' כל"ל וכ"ל המס נמי כי מהי לידי ע"כ נמוכא מהיסות מהמ לידי' ומ"מ היא לי' מזקה ה"נ נמכמכמא ופיי נסי' ק"נ נב"י סנהי ד' סהכמב"ה ס"ל כרביו וכ"ה נסי קע"ב ממי' מי' ובזה מיושב מה שהקשה הד"מ כי' קנ"ד מום י"ם יעו"ם ופיי"ם בשו"ע בב"ב סוף סנהי י"ח ובהסכ"ו סי' פ"ז סנהי ב' ובמו"מ סי' קל"ד סנהי ה' : (קיז) והא דאמר מומן מין לו מזקה . עיי לקמן מום ל"ם ובל"ח : (קיח) מין לו מזקה ומי מיכא סניס מהכ מהמי יש לו מזקה כל"ל וכ"ל בשומן ע"כ מיירי בלוקח סניס דמכר ליורי לתקנו לתי מיכא סניס דלמו כשומה לקיחה מהמ ליורי ש"כ מהכ דלמו מומן מהמי יש לו מזקה . ומ"כ נימא דס"ס נמכמכמא נמי כיון דיורש דנמכמכמא מהמ ליורי לא ניהני לי' מזקה (ופיי ב"ב מ"ו מ' ו"ל דכומם רביו לזה הנמרא) : (קיט) דווקא היכא דלקה מכל לא לקה כוי ופיי"ם בנסב"ם ובסום ד"ה מי לתיכא כו' יעו"ם סיסיב ולקמן בשום ד"ם . ופיי הוא נמכמכמא ל"ל לשומן דכסה מייירי בדתיכא מידי לקה : (קכ) מיגו דיכול למיסר סחזרתיו לך מהיסן כל"ל וים לפיי דכסן בקרקע ש"כ הוי מידי לקה דלמ יכול לומר כחזרתיו לך . וע"כ נכיך לחלק בין שומן למכמכמא דידוע דכל דבר סנמצא בידי שומן מכל סהכים כוולהי לקבל ניסן והא"ל כדבר העשוי להמחל ולהסכיר מכל במכמכמא וכי לא ניסן לסדום ש"כ כי מעין מחזרתיו ולקחתי ממך שלמן . מכל בשמת ש"נ לזה דים לחלק בין קרקע למטלטלין וכמ"כ סנמ"י בשם הרשב"ם בב"ב נב"ב שם (קפ"ב מ' קע"ג ב' יעו"ם סיסיב) : (קכא) עד דידיעת מילתא דשטר מכוכת בידי' . ר"ל בידי לוקח דלו לא מהני מזקה וכ"כ לעיל בשום ל"ם דסיכא דידים מילתא דשטר מכמכמא בידי לוקח לא מהני לי' מזקה מכל היכ שטר מכמכמא בידי דמהני לי' מכח זה לא מהני ולא מידי אחר לעיל שום קי"ד : (קכב) מכל מיכא כלל מכל לחתכבר לי' כו' עיי לקמן מעוכת דנכס בר שרשוס לעיל שום ל"ם : (קכג) והלכתא מה לי לשקר בסקום מדים כו' ב"ב ל"ח מ' ל"ג ב' ב"ם מ"ח ב' בסוכות כ"ז ב' בכוכום ל"ו מ' ובכה נב"ב ל"ג ב' מכוחר דרב חסדא לא ס"ל כן יעו"ם (ומהוך כך יש לעיי מל סוס' שם ע' מ' ד"ה וליתא לי' כו' יעו"ם סיסיב : (קכד) ונסקוס קול לא מהניכן כו' לכחולה י"ל דסחיכ לה מכך דנכס בר שרשוס עיי"ם בסוס' ד"ה לקוחה היא כו' ונסי' ע"ב

סעי' י"ח בהב"ה וסי' ע"ם סעי' ע' בהב"ה יעו"ם סיסיב ועיין לקמן סום סמ"ג : (קכה) ודווקא לסוקמי בידי' סוא דסהכיכן מיגו כו' עיי לעיל ה' מלוה בשטר סום ל"ב : (קכו) מכל לאפוקי לא כדסהכיכן הלכתא כוותי' דרב יוסף היכא דקיימי זוזי תיקום כו' כל"ל : (קכז) סהוא דס"ל למבני' מאי בעית אסבר אסיכא מכעא לאו כ"ב ל"ג ב' ובסי' קל"ז סעי' ג' : (קכח) מי מעין ומאמר לפירות יכדסי נאמן כל"ל וסי' קל"ז סעי' ל' : (קכט) ודווקא מי מעין מעיקרא הכי אבל מי מעין מעיקרא מכעא ופיכי דילי לא מצי מעין מעיקרא הכי אבל מי מעין מעיקרא כל"ל עיי"ם בהסכ"ו ובמום ד"ה ומי מעין כו' : (קל) מזקה שלם שנים . הוא ליון לשון המשנה : (קלא) אמר ר' אחא מי דלי' לי' נמי דפירי כו' ב"ב ל"ה ב' ובעי' לקמן מום ל"ם ובל"ם : (קלב) ובינו מפרים פי' מי מיכא סהדי דמייתי האי מחזיק כו' עיי בהסכ"ם שהביא פי' זה בשם הכ"ם והסיב עליו יעו"ם וכ"כ הסור בסי' קמ"ב סעי' ל' בשם הר"ח ובעי"ם בשו"ע : (קלג) לפירות הורדתיו ובדידי קא מרחנא ל"ג מולקא דידי' הוא ונופא דארעא לא כו' כל"ל ל"ל שמשן ומאמר הפירות שלו הוא ל"ג מעין הורדתיו למחצה לשלים ולרביע וכמו שפיי בהסכ"ם : (קלד) ל"ב מהכמכמא דסורא נכבני לשמעת מאי זימני' כו' כל"ל וע"ע מאי לאו' מייתי דילמא מס"ע דלא מצי למחוי ולכן לא מועיל לו דנכבני לשמעת בידי' מלא דבינו מתיך לסת דמייתי למיל סום קי"ג יעו"ם (וי"ל דס"ק דנכבני לשמעת ויאמר לא סוי כלל מהכמכמא נכאי כך בלקיחה סהי לידי) : (קלה) והלכתא ים מחאה לחצאין והאי' בהסכמכמא כו' כל"ל ופיי לעיל סום קס"ו ולקמן סום קפ"ם ובסום רנ"ו : (קלו) מר"י מ"ב ישראל הבא מחמת כו' ב"ב ל"ה ב' (ופיי ה' גזלונים קדמאי סי' כ"ם) וע"ל מלא בשמת מכר שיהכמל מכרה לעכו"ם כו' : (קלז) אמר לגבי מי אמר קמאי דידי זבנה כו' שם ל"ו ב' (וע"ל דסי בעי אחת זביניה מיתך וכ' כ"ח כו') : (קלח) וכ' כ"ח ומי מעין ואמר יהיב לי סהוא שטרא כו' עיי' סי' קמ"ם סעי' ע"ו בהב"ה ופיי לקמן : (קלט) ג"ם כי אמר קמאי דידי ל"ד מלא דאחכבר לי' כו' עיי' לעיל מום ס"ה : (קמ) ומניא אם אתה יכול לזכותו כו' ב"ק ק"ג ב' וכ"ב יאמתמל ; (קמא) כך ישראל הבא מכחו . אין לו למומתו כו' עיי' וכי קל"ד סעי' י"ח י"ם יעו"ם סיסיב ועיי' ת' מיימוני סי' ע' ופיי' סי' קל"ד מהי' י"ל אם כ"ב נשם ת' הרמב"ן סי' ע"ז ובמ' מהר"ם בר' שלי"ח ופיי' מרדכי פ"ג דב"ב סי' תקנ"ג מם"כ בשם הגאונים : (קמב) ואפי' לר"ע דוקא גזל ממש כו' שם בב"ק יעו"ם : (קמג) וכ"ש

לסתום לאו גזל הוא ואין לו להאפיל ואיתמר נמי משום רבינו שרירא (קמד) שאפי' הלך הישראל והתפיס בעכו"ם עד שבנה כנגד החלון בעל כרחו (קמה) יכול לסחות אפי' לאחר כמה שנים דשלא כדין עשה (קמו) ואעפ"י שאינו צריך לאויר החלונות יכול לעכב עד שיפייסנו בממון (קמז) ואם מסר מודעא ואהר כך נתן לו ממון אין במודעא שלו כלום וכל כמה שנתן לו בהיתר נתן לו. ומעשה בא לידינו (קמח) ופסקנו כך וכך עכו"ם שיש לו חלון בביתו על חצר ישראל וסבר העכו"ם ביתו לישראל יש לישראל לבנות כנגד החלון שקנה אותו ישראל הבא מחמת עכו"ם ואפילו ידוע שאותו חצר קנאו ישראל מעכו"ם כיון שאילו בא העכו"ם בעל החלון לדון אותו בישראל אין מזכין אותו בדיני עכו"ם כנגדו ובונה כך ישראל הבא מחמת עכו"ם הרי הוא כעכו"ם (קמט) אע"ג דתרוייהו ישראל נינהו כההוא וכו' (קנ) ספק זה קדם או זה קדם דינו כדין ישראל בישראל (קנא) ורחוקא כההיא דרב מרי בר רחל בסוף נמר' דאיזהו נשך דמישכן לו ההוא ביתא הדר זבנה ליה לרבא וכו' ער השתא בדיניהן עבידנא לך דכמה דלא סלקי בזוזי לא שקלי אגר ביתא (קנב) ואף ע"ג דרב לא אייתי האי עובדא מסתמא דדינא הוא (קנג) וגמרי' מינה וש"מ ישראל הבא מחמת עכו"ם שהוא כעכו"ם בדיניהם דעכו"ם דיינין ליה (קנד) וקבלינן מהדי עכו"ם לזכות ישראל דהא ברינגו דב מרי בר רחל דלא יהב אגר ביתא אימיר רבית איכא דאמ' רבא מצי לסלוקי להו בזוזי בתר שתא דמיחייב ליה לאיפרועי. ואמר ליה רבא בדיניהן עבידנא לך ולית ביה חשש רבית ש"מ דבדיני עכו"ם דיינינן ליה לכל סילי. (קנה) כאילו אתא עכו"ם דר"ש אמר דלית ביה איסור רבית דרבא היא דס"ל לכולהו זוזי לעכו"ם ועכו"ם הוה חייב ולא נהירא לן אלא כר"ח דאמר דרבא היה לו לפרוע עדיין חמעות למרי בר רחל (קנו) דא"ב מרי בר רחל למה ליה לאסטויי אגר ביתא לרבא וכו' (קנז) גרסי' לקמן נכסי העכו"ם הרי הן כמדבר ובל המחזיק בהן זכה בהן (קנח) ושלח רב הונא בר אבין ישראל שלקח שדה מן העכו"ם (קנט) ולא החזיק בו או לא מטא שטרא לידיה ובא אחר והחזיק בה אין מוציאין אותה מידו וכן הילכתא (קס) וכתב רבינו אלפס באתר דלית ביה הרמנא דמלכא וכו' (קסא) ואמר רב יהודה האי מאן דאחזיק מגודא דעדורי ולבר לא חוי חזקה (קסב) ואמר רב יהודה אכלה ערלה ושביעית ובלאים הרי זו חזקה וכנון שנהנה מן העצים. והכי נמי גרסי' בכתובות עבד רב יהודה עובדא בחבילי זמירות רב יהודה למעטיה דאמר אכלה ערלה שביעי' ובלאים הרי זו חזקה הכי היא גירסת ר"ח (קסג) וגר"ש אינה חזקה ומסתברא לאו דוקא אכיל ליה תלת שנין חזקה דערלה קאמר (קסד) אלא אי איבא ביניהו תרא דערלה או דשביעית הרי זו חזקה דדמי לאתרא דמוברי באגי אבלה (קסה) שחת לא הוי חזקה ואי בצואר דמחווא קיימי הרי זו חזקה תשחתא לא הוי חזקה. קרקע סליאה בקעים. אפיק בורא ועייל בורא לא הוי חזקה הני רבי ריש גלותא לא מחזקי בן ולא מחזקי בהו (קסו) ואין קינין זה מזה אלא בשטר (קסז) והעבדים. והא דאמר ריש לקיש הנודרות אין להם חזקה. דוקא לאלתר אבל לאחר שלש את להו חזקה. ומסתברא דלא תימא הוא הדין לדברים העשוין להשאיל ולהשכיר אלא דוקא עבדים דבני שמ"א נינהו (קסח) אבל משלטלין דלאו בני שטרא נינהו לא שייכא בהו חזקה (קסט) עבד קטן מושל בעריסה יש לו חזקה לאלתר. ודוקא בטענה כדלקמ' (קע) הנהו עיזי דאכלי חושלא אתא מריה קא טעין שובא אסר אבוה דשמואל יכול לטעון עד כרי דמיהן ואיבא לעיוני אי מעין להו יותר מכדי דמיהן מי מצי למיסר לדידי שוו לי או לא (קעא) דאיכ' למיסר דלא אמרינן קמינו אלא היכא דטענתיה דקא טעין גריעא מטענתיה דמצי טעין (קעב) בנון מוכת עין אני תחתיך ואית לי מאתן (קעג) ובנון מוכת עין אני דלא פסלה נפשה מכהונה והשתא פסלה (קעד) וכל הפה שאסר הוא הפה שהתיר (קעה) דקא מיע לנפשיה והכא נמי עד כדי דמיהן. ויותר כדי דמיהן קאמר ולא דמיא (קעו) וצריכא עיוננא במילי טובא דמיגו. וחזינא לרבינו בריך ור' שמואל (קעז) דמשרשי וקאמרי דאינו יכול לטעון (קעח) ומסתברא דלא טעין עד כדי דמיהן

שער החדש

דינא דמין לסתום לאו גזל הוא ואין לו להאפיל ואיתמר נמי משום רבינו שרירא (קמד) שאפי' הלך הישראל והתפיס בעכו"ם עד שבנה כנגד החלון בעל כרחו (קמה) יכול לסחות אפי' לאחר כמה שנים דשלא כדין עשה (קמו) ואעפ"י שאינו צריך לאויר החלונות יכול לעכב עד שיפייסנו בממון (קמז) ואם מסר מודעא ואהר כך נתן לו ממון אין במודעא שלו כלום וכל כמה שנתן לו בהיתר נתן לו. ומעשה בא לידינו (קמח) ופסקנו כך וכך עכו"ם שיש לו חלון בביתו על חצר ישראל וסבר העכו"ם ביתו לישראל יש לישראל לבנות כנגד החלון שקנה אותו ישראל הבא מחמת עכו"ם ואפילו ידוע שאותו חצר קנאו ישראל מעכו"ם כיון שאילו בא העכו"ם בעל החלון לדון אותו בישראל אין מזכין אותו בדיני עכו"ם כנגדו ובונה כך ישראל הבא מחמת עכו"ם הרי הוא כעכו"ם (קמט) אע"ג דתרוייהו ישראל נינהו כההוא וכו' (קנ) ספק זה קדם או זה קדם דינו כדין ישראל בישראל (קנא) ורחוקא כההיא דרב מרי בר רחל בסוף נמר' דאיזהו נשך דמישכן לו ההוא ביתא הדר זבנה ליה לרבא וכו' עד השתא בדיניהן עבידנא לך דכמה דלא סלקי בזוזי לא שקלי אגר ביתא (קנב) ואף ע"ג דרב לא אייתי האי עובדא מסתמא דדינא הוא (קנג) וגמרי' מינה וש"מ ישראל הבא מחמת עכו"ם שהוא כעכו"ם בדיניהם דעכו"ם דיינין ליה (קנד) וקבלינן מהדי עכו"ם לזכות ישראל דהא ברינגו דב מרי בר רחל דלא יהב אגר ביתא אימיר רבית איכא דאמ' רבא מצי לסלוקי להו בזוזי בתר שתא דמיחייב ליה לאיפרועי. ואמר ליה רבא בדיניהן עבידנא לך ולית ביה חשש רבית ש"מ דבדיני עכו"ם דיינינן ליה לכל סילי. (קנה) כאילו אתא עכו"ם דר"ש אמר דלית ביה איסור רבית דרבא היא דס"ל לכולהו זוזי לעכו"ם ועכו"ם הוה חייב ולא נהירא לן אלא כר"ח דאמר דרבא היה לו לפרוע עדיין חמעות למרי בר רחל (קנו) דא"ב מרי בר רחל למה ליה לאסטויי אגר ביתא לרבא וכו' (קנז) גרסי' לקמן נכסי העכו"ם הרי הן כמדבר ובל המחזיק בהן זכה בהן (קנח) ושלח רב הונא בר אבין ישראל שלקח שדה מן העכו"ם (קנט) ולא החזיק בו או לא מטא שטרא לידיה ובא אחר והחזיק בה אין מוציאין אותה מידו וכן הילכתא (קס) וכתב רבינו אלפס באתר דלית ביה הרמנא דמלכא וכו' (קסא) ואמר רב יהודה האי מאן דאחזיק מגודא דעדורי ולבר לא חוי חזקה (קסב) ואמר רב יהודה אכלה ערלה ושביעית ובלאים הרי זו חזקה הכי היא גירסת ר"ח (קסג) וגר"ש אינה חזקה ומסתברא לאו דוקא אכיל ליה תלת שנין חזקה דערלה קאמר (קסד) אלא אי איבא ביניהו תרא דערלה או דשביעית הרי זו חזקה דדמי לאתרא דמוברי באגי אבלה (קסה) שחת לא הוי חזקה ואי בצואר דמחווא קיימי הרי זו חזקה תשחתא לא הוי חזקה. קרקע סליאה בקעים. אפיק בורא ועייל בורא לא הוי חזקה הני רבי ריש גלותא לא מחזקי בן ולא מחזקי בהו (קסו) ואין קינין זה מזה אלא בשטר (קסז) והעבדים. והא דאמר ריש לקיש הנודרות אין להם חזקה. דוקא לאלתר אבל לאחר שלש את להו חזקה. ומסתברא דלא תימא הוא הדין לדברים העשוין להשאיל ולהשכיר אלא דוקא עבדים דבני שמ"א נינהו (קסח) אבל משלטלין דלאו בני שטרא נינהו לא שייכא בהו חזקה (קסט) עבד קטן מושל בעריסה יש לו חזקה לאלתר. ודוקא בטענה כדלקמ' (קע) הנהו עיזי דאכלי חושלא אתא מריה קא טעין שובא אסר אבוה דשמואל יכול לטעון עד כרי דמיהן ואיבא לעיוני אי מעין להו יותר מכדי דמיהן מי מצי למיסר לדידי שוו לי או לא (קעא) דאיכ' למיסר דלא אמרינן קמינו אלא היכא דטענתיה דקא טעין גריעא מטענתיה דמצי טעין (קעב) בנון מוכת עין אני תחתיך ואית לי מאתן (קעג) ובנון מוכת עין אני דלא פסלה נפשה מכהונה והשתא פסלה (קעד) וכל הפה שאסר הוא הפה שהתיר (קעה) דקא מיע לנפשיה והכא נמי עד כדי דמיהן. ויותר כדי דמיהן קאמר ולא דמיא (קעו) וצריכא עיוננא במילי טובא דמיגו. וחזינא לרבינו בריך ור' שמואל (קעז) דמשרשי וקאמרי דאינו יכול לטעון (קעח) ומסתברא דלא טעין עד כדי דמיהן

כ': (קסא) ומכ"ש הכי ממן דמחזיק מגודא דעדורי ולבר כו' כ"כ ל"ש ס' וסי' קמ"ח סעי' י"ג: (קסב) ומכ"ש מכלה ערלה ושביעים כלאים ס"ז מחזקה כו' שם ופ"ש בתוס' ד"ה ס"ג כ"ח כו' וכ"מ ס"ה כ"ס ובכתובות פ' מ' תוס' ד"ה מכלה ערלה כו' ופ"ע תום' מגמת כ"ח כ' ד"ה ומיכא דמלכא וגי' סנהד"ג כגי' כ"ח: (קסג) וגי' ר"ת מיהא מזקה כו' כ"ל יפו"ת בכתב"ם וכ"ה גי' הרי"ף שם ופי' סי' קמ"ח סעי' י"ג: (קסד) מלת אי מיבא ביניהו כו' דאי מיכא מלתא אגי ולא נהנה מלא מן המעים לא מחזיק כדאחזקי מינאי. מבל שם דדימה למחרת דמוכרי בתאני כו' כ"ל דקאי למיתני דס"ל דתוחזקי מינאי הבור פולה לו מן המעין לעיל תום ס"ב ים לעי' נזה: (קסה) מכלה מגמ לא כוי חזקה כו' שם בכ"ב וסי' קמ"ח סעי' ו"ד ופי' נזה ב"ף ופ"ע ופ"ש: (קסו) ואין קינין זה מזה אלא בשטר. כ"ל בין הס מיש וכן מין מיניהו ופי' סי' קפ"ח סעי' ל"ת: (קסז) והעבדים (היא פיסקא דמתניתין) והא דאמ"ל הנודרות אין להם כו' שם בנ"ב: (קסח) מבל מפלגין דלאו בני שמיא כו' פ"ה קל"ב סעי' ו' ובכור שם סעי' י"ד וכ"ך סי' קל"ה ס"ק כ' ופי' לקמן תום כמ"ל ופמ': ומי קל"ה סעי' ב': (קע) הנהו עיזי דאכלי תושלא כו' שם וכ"ת ב"ף ופ"ש ג': (קעא) דאיכ' למיסר דלא אמרינן קמינו אלא היכא דטענתיה כו' מיי' כתובות י"ב ב' בכ"ף ופ"ח ג' שם בס"ם ופו"ם פיסק': (קעב) בנון מוכת עין אני מחתיך כו' קאי אהא דאמ' בכתובות י"ג ב' היא מוכת עין אני למעון מוכת עין אני ופומיה מיא דיש לי מחתיך ויש לי מחתים ופי' לקמן תום כמ"ל: (קעג) ובנון מוכת עין אני כו' קאי אהא דשם י"ב ב' דמיגמ נאנסתי ממתיך דפסלה נפשה מהכהונה ויכולה לטעון מוכת עין אני מחתיך ולא פסלה נפשה מהכהונה ופו"ם בכתובות: (קעד) וכל הפה שאסר הוא הפה שהתיר דקא מטע לנפשה ול"ל דאי הוה פתיק הוה עדיף יותר מהשתא דקאמר הכי: (קעה) דקא מטע לנפשה. ומיכא למימר נמי עד כדי דמיקן ויותר מכדי דמיקן קאמר ולאו דווקא ומיכא פיוקא כו' כ"ל וכ"ל ומיכא למימר נמי למיתך דמצי לטעון לדידי שוה לי מוכת והשם דקאמר עד כדי דמיקן לאו דווקא קאמר וה"ג ויותר מכדי דמיקן קאמר: (קעו) וגריכא פיוקא בגילי דמינו מיכא כו' כ"ל ופי' לקמן בתום שמ"ב: (קעז) דמשרשי וקאמרי דא"י לטעון כו' פיי' בכתב"ם שמשרש דקטעין יותר מכדי דמי־ן וא"ל דאינו נאמן רק עד כדי דמיקן ולא יותר ופי' לעיל בה' מלוה על המשכון תום כ"ב: (קעח) ומסתברא דלא טעין עד כדי דמיקן דאם מיתה אינו יכול לטעון רק עד כדי דמיקן

דסיהן דאם איתה איטו יכול לטעון עד כדי דסיהן הול"ל (קעט) והרב המחבר אמר יותר מכדי דסיהן לא תפיס ולא סהיסן. ואם טען יותר פטור בשבועת היסת (קפ) ר' ישמעאל אומר שלשה תרשים בראשונה ושלש באחרונה וכו'. (קפא) ואר"י אמר שמואל זו דברי ר' ישמעאל ור"ע. אבל חכמי' אומר עד שיבצור שלש בציורות ויגדור שלש גדירות. ואמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' ישמעאל ור' עקיבא. אבל חכמים אומרי' חזקתן שלש שנים סיום ליום. ואמר אביי דקל נערה שעושה פירות שלש פעמים בשנה איכא בינייהו. וכתב ר"ח דקיימא לן כסתם מתני' דאמר חזקתן שלש שני' סיום ליום. ודקל נערה לא הוי חזקה. וכל שכן ניר. (קפב) ואיתמר משם רבי' אלפס הילכתא כשמואל בדיני. ודקל נערה הוי חזקה. אבל ניר לא וי"א מצאתי כתוב בהלכות (קפג) אמר ר' ישמעאל בר"א בשדה לבן. אבל בשדה אילן כגם את תבואתו וכו' קפד) אמר אביי מדר' ישמעאל נשמע לרבנן היו לו שלש אילנות סמטע עשר לבית מאה אבל עשר בשנה זו ועשרה בשנה זו הוי חזקה והני מילי היכא דלא אפיק. אבל אפיק ולא אכל לא (קפה) והוא דבוע בזועי וכן הילכתא (קפו) ותמיהא לן דרב אלפס לא איתי לה (קפז) אסרי נהרדעאי האי מאן דזבין ליה דיקלא לחבריה קני ליה טשיפולי ועד תהומא (קפח) ודווקא בבא סחסת שעגה (קפט) דאי לכרסא רישקא זבין ליה איבעי ליה למחווי (קצ) דקי"ל מחאה לחצאין הויא מחאה (קצא) שלש ארצות לחזקה יהודה ועבר הירדן והגליל וכו' עד היכי דמי מחאה היה ביהודה והחזיק בגליל בגליל והחזיק ביהודה אינה הזקה עד שיהא עמו במדינה ואוקימנא בשעת חירום שנא ומאי שנא יהודה וגליל דנקט דסתם יהודה בשעת חירום דמו וחירום פירש רבינו האיי הרג כדכתב כל חרם אשר יחרם מן האדם. וכתב רבינו יעקב בתשובה דילי חירום סמון אינו חירום ופרנצא ופרבינצא מחזיקין זה על זה (קצב) אבל ישמעאל ועכו"ם אין מחזיקין זה על זה דקטלי הני להני (קצג) כראפרינן בורח מסחת סמון מחזיקין ויכול לסחות מחסת מרדין דהיינו הרג בלשון פרסי אין מחזיקין דאינו יכול לסחות. ואפי' סיחה בפני שני בני אדם (קצד) שאין יכולין לומר לו (לא) הויא מחאה (קצה) ירושלמי אין חוקה לבורח ולא מארץ לארץ. ושמואל אמר יש להן חזקה אמר רב נחמן (קצו) קרא מסייע לסר ויתן להן המלך סרים אחד לאסר השב את כל אשר לה ואת כל תבואת השדה סיום עובה עד עתה (קצז) וכתב ר"ח אע"ג דתנן אין צריך להיות עמו במדינה סיהו צריך להיות יודע בעל הקרקע כי זה שטוען עכשיו שסכר לו עומר בנכסיו ירושלמי אמר רבי אלעזר אפי' שתי אפסיטואות כנגן שלושי ונמוכי וירדן מפסיק בנתיים ועומד ורואה אחד מחזיק בשדה שלו אינו חזקה עד שיהא עמו בעיר ובאותו מדינה. רב אמר עיקר חזקה הבנסת פירות ואפי' ראוהו חורש או קושר ומעמר ודש וזורה ובורר ולא ראוהו מכנים פירות אינה חזקה עד שיראוהו מכנים פירות דאי לא ידע אמאן קא סמחי ואין צריך להיות עמו במדינה וזה ששנינו אינה חזקה עד שיהא עמו במדינה כל שני חזקה בשעת חירום שנו לשון ר"ח והאי ירושלמי ראייתי ר"ח ש"מ דחזקה שלא בפניו אינה חזקה עד שידע מי הוא המחזיק בקרקע שלו שאם אינו יודע יכול לטעון לא ידעתי מי הוא היורד בשלי שאמחה ודיוקין נמי דקתני עד שיהא עמו במדינה מכדי בשלש ארצות אירינן (קצח) ובאותה הארץ איבעי להי למיהנא אלא הא קמ"ל דההיא שעתא דנחית להי בעי דליהוי עמו במדינה כי היכי דלידע מאן נחית בגוה (קצט) אבל אי לא ידע מאן קא סמחי (ר) והא דאמרינן חבדך חברא אות ליה ולש אמרינן גבי מחאה ומודעי דהוי מילתא דעבידא לאיגלויי אבל מאן דסחזיק בארעא ושמיט להי לאו מילתא דעבידא לאיגלויי דמאי קא מודע דילמא דידיה קא אכיל והילכך בעינן דידע האי דסחזיק בארעא (רא) והיינו דפרכינן בריש פירקין אלא מעתה מחאה שלא בפניו לא תיהוי מחאה ולא פרכי' חזקה שלא בפניו לא תיהוי חזקה דחזקה שלא בפניו אינה חזקה עד שיהא עמו במדינה יום אחד. ודברי ר"ח צריכין להתיישב (רב) היכי דמי מחאה אמר רב זביד פלו' גזלנא הוא ולסחר תבענא ליה לדינא (רג) ול"ש אמר לא תיסרו ליה ול"ש אמר תיסרו ליה (רד) הוי מחאה כדרב פפא לדידיה לא אמר ליה הא לאחריני א"ל וחברא דחברך חברא אית ליה (רה) אמר להו תפיקו שותא הא אמר להו לא תפיקו (רו) אמרו ליה לא מפקינן שות' הא אמרו ליה לא מפקינן שותא ור"ה בריה דרב יהושע אמר כל סילתא דלא רמיא עליה דאינים אמר לה ולאו אדעתיה (רז) ומסתברא דאסיפא פליג וקי"ל כוותה אבל כי אמר להו לא תפיקו לכו שותא לא הוי מחאה וקי"ל מחאה שלא בפניו הויא מחאה וכדרבא

שער החדש

שמואל ויתן לה המלך כו' כל"ל: (קצז) וכ' ר"ת מע"ג דתנן מ"ש להיות עמו במדינה מיהו צריך להיות יודע בעל הקרקע כי זה שטוען עכשיו שמכר לו עומד בנכסי' דאי לא ידע אמאן קא ממחי. ואין צריך להיות עמו במדינה וזה ששנינו אינה מחזקה עד שיהא עמו במדינה בשעת חירום ומ"ש מלעזר אפי' שתי אפסיטואות כנגן שלושי ונמוכי וירדן מפסיק בנתיים ועומד וכופא אחד מחזיק בשדה שלו אינו חזקה עד שיהא עמו בעיר ובאותו מדינה. רב אמר עיקר חזקה הכנסת פירות ואפי' ראוהו חורש וזורה וכורר ולא ראוהו מכנים פירות אינה חזקה עד שיראוהו מכנים פירות דאי לא ידע אמאן קא סמחי ואין צריך להיות עמו במדינה וזה ששנינו אינה חזקה עד שיהא עמו במדינה יום אחד. ודברי ר"ח צריכין להתיישב (רב) היכי דמי מחאה אמר רב זביד פלו' גזלנא הוא ולסחר תבענא ליה לדינא (רג) ול"ש אמר לא תיסרו ליה ול"ש אמר תיסרו ליה (רד) הוי מחאה כדרב פפא לדידיה לא אמר ליה הא לאחריני א"ל וחברא דחברך חברא אית ליה (רה) אמר להו תפיקו שותא הא אמר להו לא תפיקו (רו) אמרו ליה לא מפקינן שות' הא אמרו ליה לא מפקינן שותא ור"ה בריה דרב יהושע אמר כל סילתא דלא רמיא עליה דאינים אמר לה ולאו אדעתיה (רז) ומסתברא דאסיפא פליג וקי"ל כוותה אבל כי אמר להו לא תפיקו לכו שותא לא הוי מחאה וקי"ל מחאה שלא בפניו הויא מחאה

(ריח) וכדרבא דאמר מחאה בפני שנים אפי' שלא בפניו ואין צריך לומר כתובו (רט) והיכא דליכא סהדי ומעין דמחאי מישתבע אידך דלא מיחה (ר') דשבועה דרב נחמן לא מפקי ממרקעי כראסקי רבוותא (ריא) רב נידל בר סניומי הוה ליה מחיתא לסתויי ואסיקה כיון שמיחה שנה ראשונה שוב אינו צריך (ריב) וכן הילכתא (ריג) אמר ריש לקיש וצריך למחות בסוף שלש ושלש . ואע"ג דתהי בה רבי יוחנן הלכה כריש לקיש ומסתברא טעמא (ריד) דילמא ההיא טענה דמעין עליה דמותר איגלי דלאו טענה היא וכיון דלא טערער עילויה ולא אתא לדינא לא איזדהר האיך בשטר (רטו) דקיימא לן שלש שנים מיזדהר מפי לא מיזדהר וחזקה חזקה אי נמי בתר מחאה וכנה מיניה (רטז) ואף על גב דנזלן ליה ליה חזקה הני מילי נזלן ידוע אבל האי אפשר דמשום דהוה ליה ערער עליה וכנה מיניה (ריז) דעביד אינש דזבין דיניה ורבי יוחנן היא דתניה עליה משום דרבי לנזלן וליתה (ריח) ורב ושמואל דחי ליה להאי טעמא דכיון דאודי דמעיקרא לאו זבוני לה לא מהימן למימר בתר הכי זבנה . (ריט) ואיכא מאן דאמר בתר מחאה זבנה ומעיקרא לפירות אחתיה (רכ) ולא נהירא לן דאף על גב דמעיקרא לאו בתורת הכי אייתי חזקה היא (רכא) דאי משום דאין מחזיקין בנכסי קטן אפילו הגדיל . משום דקטן במילי דאבוה לא ידע ואי משום דרבה בר שרשו (רכב) משום קלא הוא כדפרשינן (רכג) תני בר קפרא עירער וחזר ועירער . אי בחסת טענה ראשונה עירער אינה חזקה ואם לאו הרי זו חזקה (רכד) כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה . (רכה) אמר לו מה אתה עומד בתוך שלי אינה חזקה שמכרתו לי שנתתו לי במתנה הרי זו חזקה (רכו) רב ענן שקל ליה בידקא בארעיה (רכז) אזל הדר גודא בארעא דחבריה אמר ליה והא אחזיקי לי כמאן כר' יהודה ור' ישמעאל דאמרי כל שבפניו לאלתר הוי חזקה לית הילכתא כוותיה והא אתיל לי דאתא וסייע בהדאי מחילה בטעות הואי . (רכח) גרסינן

שער החדש

(רח) וכדרבא דאמר מחאה בפני שנים אפי' שלא בפניו ומע"ל כתובו . אם ל"מ ג' אכל מהי אכ' אפי' שלא בפניו ליתא לפניו זה גם ברי"ף ורמ"ה וגם בנמ"ג ליתא . ומ"ל דכוותא מהא דאי' אם ל"מ מ' יעו"מ ועי' סי' קמ"ו סעי' ה' ועי' מהמר ז' מ"כ תום ס"ד יעו"מ : (רט) והיכא דליכא סהדי ומעין דמחאי כו' מבואר דס"ל כדעת הרמ"ם נסי' ל' ל"ה דמחאה בפניו שלא בפניו מהני יעו"מ היפוך ובמ"י ועי' נסי' קמ"ו סעי' כ' : (ר') דמבואר דס"ל לה מפקת מתקרקעי כו' ומ"ל אף במקרקעי שייך מבואר דס"ג וכמ"ש כל הפוסקים . ומבואר מכאן דאם לה מעין מחיתי גם שבועת היסת ה"ל וכמ"ש נסי' ק"מ סעי' ב' ודלא כמ"ש נסעי' ה' אם ובסעי' ד' ועי"ש בח"ך ס"ק ה' מ"ש נמס המרדכי בפ"ו דשבועות דמ"ע יעו"מ והמיכות תמה עליו דמסממיקמי' לדבכי הב"י בסוף סי' ק"מ יעו"מ היפוך ומני תומה מילו קוה מזי לי' למר דבכי הרמ"ה בסגנתא מרדכי אם הי' רואה כי דבכי הם"ך נכוונים ועי' בד"מ סי' ל"ה תום ג' וסי' ק"מ תום ג' יעו"מ היפוך דמייתי דבכי המרדכי להלכה ועי' לקמן בדבכי בכיוצ תום אכ"מ ועי' נמ' מיימוני לס' מספסים סי' ע"ח ומרדכי פ"ג דב"ב סי' מקל"ו : (ריא) לב נידל בר מניומי הו"ל ממיחה לממחוי כו' כ"כ ל"ם ב' : (ריב) וכן הלכתא . עי' סי' קמ"ו סעי' ה' : (ריג) תמ"ל וצריך למחות בסוף כל שלש ושלש כו' וכן מבואר מכרע"ף והרמ"ם סי' כ"ם ועי' נמוס' אם ד"ה סייעב היפוך דלא מקשה מידי מהמס ובנה"ג מסמע ג"כ כרבינו יעו"מ היפוך ועי' בסי' קמ"ו סעי' ה' : (ריד) דילמא ההיא כפנה דטעין עליו דמחזיק מינלי דלמו מענה היא כו' כל"ל : (רטו) דקי"ל שלש שנים מזדהר ספי לה מזדהר כו' עיין לעיל תום ב' ותום ק"ח : (רטז) ומע"ג דנזלן ליה לי' הזקה כו' עיי' לקמן תום ס"ם ותום שם"ב : (ריז) דעביד מינים דזבין דיניה כו' שם ל' ב' ועי' סי' קמ"ו כעי' מ"ז י"ח : (ריח) וכרבינו שמואל דחי ליה לפ"ם כו' כל"ל וכוונתו מרמב"ם ל"ם ב' נד"ה ה"ג מ"ל כו' יעו"מ היפוך : (ריט) ומיכת מ"ד בתר הכי זבנה ומעיקרא לפירות אחתי . ול"ל ומ"ה לה כוי נזלן מעיקרא ב"כ ולכן מהני הכא מי לה מיחה נסוף כל ג' וג' : (רכ) ול"ג לן דמע"ג דמעיקרא לאו בתורת הכי אחתי' הזקה היא כו' כל"ל ומחזל לטעמי' שכ' לעיל תום ל"ם (ותשם והלאה) לענין מבכרתא . ומקי על מאי דדמי הרמב"ם ומיהו פליג מהרמב"ם ועי' נמי' שם יעו"מ היפוך ועי' לעיל תום ק"ה דהשם מייתי מהרמב"ם לסיפא ונמ"ק נמ : (רכא) דלי מסוס דאין ממחיקין בנכסי קטן אפי' כגדיל כו' עי' לעיל תום קי"ח ועי' לקמן תום ת"ל : (רכב) מסוס קלא הוא כדפרשינן . עי' לעיל תום ק"ח : (רכג) כי בר קפרא עירער וחזר ומהרמב"ן כו' שם וסי' קפ"ו סעי' ז' : (רכד) כל חזקה שאין עמה

שעמה לימה חזקה כו' ב"כ כ"ת ב' מ"ת מ' ועי' לעיל תום קפ"ה : (רכה) מ"ל מה אתה עומד בתוך שלי והוא אומר לו אלא אמר לו אי אתה אמר לי אי אתה מעולם לימה חזקה שמכרת לי במתנה לי במתנה לעיל מכרה לי לעיל נתנה לי במתנה ס"ז חזקה כל"ל וסי' קמ"ו סעי' ט' : (רכו) רב ענן שקל לי' בידקא בארעא דחבריה אמר לקמיי' דב"ג מ"ל זיל הדר גודא ואם תחזיקי לי מ"ל כמאן כר"י וכי' יסמוכל כו' כל"ל (ועי"ש בתום' ד"ה כמאן כר"י כו' שהקשו דע"כ רב ענן לה כ"ל כר"י דלר"י מחזיק בפניו בעין יעו"מ היפוך ועי"ש ל"מ מ' דמסקינן דר"י עלה עומד קמ"ל יעו"מ ואכ"מ לקמ"ל תום ג"ע) ועי' סי' קמ"ב סעי' ג' : (רכח) ונראי' בפ' לא יחפור רב יוסף ה"ל הנך תאלי אתו אוסני יתבי תותיהו ואתו עורבי ואכלי דמא וכו' הא אחזיקו לי א"ל הכי אמר ר"נ אין חזקה לנזקין (רכט) וכתבי רבוותא דלא בעי טענה אלא היכא דאמר ליה מה אתה עושה בתוך שלי. כגון בתים בורות שיחין ומערות ודיוטה להן אבל זיזין וחלונו' וקירו' לא בעינן טענה אלא מראישתיק אחולי אחיל ליה . ולאלתר הוה חזקה (רל) כראמר ליה ר' ישמעאל החזקת בני החזקת והאי הזקה בלא טענה היא (רלא) דמאחר שבתוך שלש היה לו להוציא ששטרו ואמר לו רבי חייא מאחר שלא החזיק שלש שנים אינה חזקה הא אחזיק ג' שנים אפילו בלא טענה הויא חזקה (רלב) ואלתר דידהו ל' יום כראמרינן האי כשורא דמטללתא עד תלתין יומין לא הויא חזקה מבאן ואילך הויא חזקה (רלג) ועלה א"ר חנגאל זיזין וקביעו קורות ואורה אינן צריכין חזקה שלש שנים אלא לאלתר הוי חזקה כדמפרש בחזקת הבתים ושאלתי לרבינו יעקב ז"ל (רלד) והשיב כל חזקה שאין לאלתר אינה אלא בטענה ובשלש שנים (רלה) אבל לסתום דקתני לאלתר בלא טענה והשבתי לפניו ואמרתי (רלו) אי לאו דקשיא לי קרקור (רלז) ורב ענן (רלח) והא דגרסינן בירושלמי גידל תרנגולת בחצר חבירו אם אין לו רשות הרי החזיק דמשמע דבשתוקה תליא מילתא אסינא אפילו היכא דקתני לאלתר בטענה היא (רלט) דהא אמרינן אי דלי ליה צנא דפירי (רמ) לאלתר הוי הזקה ועבדינן נמי דאמרי אין להן חזקה לאלתר (רמא) ועבד קטן לאלתר (רמב) ורבי יהודה ורבי יוסי נמי דאמרי כל שבפניו לאלתר הוה חזקה כולהו נמי בטענה קאמרי (רמג) דהא אחזקת בתים קאי ור' יהודה והתם טענה בעי' והשיב כך נראה לי כולן בטענ' ורב ענן דקאמר דהא אחזיק לי מתשובת ר"נ שהשיב כמאן כר' יהודה וכר' ישמעאל (רמד) אתה למדן שהודיעו שזה היה עמו וגדר עמו והוא לא הודיעו סנין הי' יודע שבפניו (רמה) הילכך אמר לי והא אחזיקי לי מתוך סיוע שמייעני והיא החזקה שבפניו היתה ואמר לו אין הלכה כר' יהודה וצריך אתה לחזקה אחרת ואמר לו

מי קאמינא משום בפניו,בשום שסיימני קאמינא והיא המתנה ורב ענן מתחילה כך היתה דעתו ור"נ טעה ברבריו (רמו) וקטן המוטל בעריסה על ידי טענה קאמר (רמז) ימסתברא דר' ענן דאמר והא אתחזיק לי בטענת מתנה אתיא דסייוע גודא חשוב כמתנ' ור' נחמן לא הוה ליה לשיולי לר' ענן מידי אחרינ' מידי דהו' אבל טענה' דעלמא מכי אמר שמברתו או שנתתו טענה מעלי' היא ואמר ליה במאן וכו' ואמר ליה (רמח) מי סברית בחזקה שצריך עמה קאמר כגון מוכר איטר לא מברתי ולוקח אומר לקחתי בחזקה שאין עמה טענה קאמינא (רמט) כגון נותן מתנה ואחין שחלקו דנעל ונדר כל שהוא הוי חזקה ה"נ הא אחיל לי דסייע בגודא בהדאי ואיהו קא מודי דסייע בגודא, (רנ) והא דר' יוסף אמר רב הנהו אומני דיתבי תותיהו בשכר הוו יתבי שהיו נותנין לר' יוסף בשכר הדם שהיה מזבל בו. ואמר ליה אביו והא אחזיק להו על ידי שכרם ואמר ליה חכי אמר ר' נחמן אין חזקה לנזקין וע"כ ע"י טענה קאמר ואמר הא איתמר עלה רב מרי אמר בקיטרא וכו' ואי בלא טענה אפילו למשטח בה פירי אינה חזקה (רנא) ובל שבן לעשות צרכיו ועל ירושה על ידי טענה מדקאמר אם יש לו רשות לגדל שמורה לו הרי גידל ואם אין לו רשות לגדל שבופר ושוען זה נתת לי הרי החזק. אבל אם מורה לו שנתן רשות לגדל הוה ליה (רנב) כמאן דטעין לפירות הירדתיו ואם אין לי לגדל אל יגדלי והאי כשורא דמטללתא דעביד אינש דשתיק תלתין יומין מכאן ואילך הוי חזקה בטענה ולא בעי שטר (רנג) דאם לא מכרה לא היה שותק ולאורה ולסתום בחזקה בטענה ותמה על עצמך בית שמותמין אורו אינו שוה כלום ויהא תלוי במחילה מתוך שתיקה שלא אמר אדם (רנד) אם יהיו כל חבמי ישראל בכף מאזנים ידמו בכפיפה שאין לה אזנים וכריעים קטן מהן (רנה) וזו היא תשובה והבי מסתברא כל חזקה בני שנים ובטענה ולאלתר נמי בטענה ול' יום נמי דאמרי' בכשורא דמטללתא (רנו) מסתב-' דאמתני' קאי דקתני בחזקת שלא נתן ער שיביא ראיה וכשורא דמטללתא ראיה שנתן היא ודבר הלמד מעניינו היא (רנז) דאמר לעיל בי כוי לא הוי חזקה ואע"ג דמנח הסליטא וכו' דאם כן בחזקת הבתים הוה ליה למימר האי שמעתא (רנח) והא דר' ישמעאל בר' יוסי בטענה הוא וסבירא ליה כל שבפניו לאלתר הוי חזקה וזו לא איזדהר בשט"א (רנט) דומיא דרבי ליה צנא דשדי ואין להאריך ולהקשות בדברי הגאונים ברכתבינן וליכא למינרא מינה: (רס) ההוא גבריא דדר בקשתא בעיליתא וכו' ואסיקנא אית לך שהדי דדר ביה איהו דובנה מקמך

אפילו חד יומא מוקמינן לה בידך ואי נמי קמאי דידי זבנה מינך מהימן מיגו דאי בעי אמר אנא זבנתה מסך והבא משום ירושה אינו צריך טענה. טענה הוא דלא בעי הא ראיה בעי דדר ביה אבוה חד יומא (רסא) דאי נמי אמר קמאי דידי ובנה אבוה מינך ואכלה שני חזקה מהימן (רסב) ומסתברא דבי אתי בטענת בריא כסאן דאמר קמאי דידי' ולא בעי קמאי היכא דא"ל דזבנה מינך כדאמרי' לעיל כר"ח (רסג) וכדאמרי' לקמן גבי אומן כי אמר בפני אמר למכרו ולא אמר בפני סברתו אלמא אע"ג דלא ראה קנין ודמים (רסד) אלא שקבלת עדות בפני עדים דהואי כקמאי דידי ואי נמי ראיתי השטר (רסה) או שראיתי מתעסק במבירתם ודומה להן דקא אתי בטענת בריא מהימן (רסו) ואי נמי מיגו דאי בעי אמר קמאי דידי כי אמר אני ראיתי כך וכך נאמן (רסז) דהא אשכחן דאמרי תרי מיגו (רסח) גבי אומן אומר שתים קצצת לי. דאמרינן התם לעולם דליכא עדים ומינו דאי בעי אמר לקוחין היא בידי מהימן בטיגו דלא היו דברים מעולם מהימן נמי אגריה ש"מ דאמרינן תרי מיגו (רסט) איבעיא להו נראת בו מהו. ואמר רבא עביד אינש דסיר ולא זבין (רע) וכן הילבתא (רעא) שלשה לקוחות מצטרפין והוא (במשכנתא ובשכירות) בשטר אבל בעדי' לא הוו חזקה עד דאכל כל חד מיניהו ג' שנים רצופות (רעב) ת"ר אבלה האב שנה והבן שתים. האב שתים והבן שנה האב שנה והבן שנה ולוקח שנה הרי זו חזקה (רעג) ת"ר בפני האב שנה ובפני הבן שתים. בפני האב שתים ובפני הבן שנה. בפני האב שנה ובפני הבן שנה ובפני לוקח שנת הרי זו חזקה. ואוקמה רב פפא במוכר שדותיו סתם הא לאו הכי אין לך מחאה גדולה מזו דלוקח קלא איתי ליה (רעד) ודוקא בנו גדול אבל בנו קטן לא. דאין מחזיקין בנכסי קטן ומסתברא דהא דאמרי' התם אבלה האב שנה והבן שתים וכו' הרי זו חזקה (רעה) דוקא בנו גדול דחזקת קטן לאו כלום היא אפי' בטענת אביו והחזיק בו ודר ביה חד יומא לאו כלום הוא דקטן לאו בר מחאה הוא ולאו בר קבולי מחאה הוא דלא ידע שטריה ולא ידע לאודהורי בשטריה (רעו) ירושלמי רבא משום יורש אינו צריך טענה (רעז) וצריך חזקה. ותמן ומודה ר' יהושע באומר שדה זו וכו'. אם יש עדים שהיא של אביו ולקחתיה הימנו אינו נאמן כהדה ראובן היה אוכל שדה בחזקה שהוא שלו והלך שמעון והביא עדים (רעח) שמת אביו מתוכה (אין) מפקין לה מראובן ויהבין לשמעון הלך ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה אמר רב נחמן בר יעקב אנא אפיקתיה מראובן אלא

שער החדש

מחזיקי כו' כל"ל: (רמו) וקטן המוטל בעריסה על ידי מעמה קאמר כו' עי' לעיל לוח קס"ח. ויש לעי' לפי הכתב כ"ג דמשום נפעי' קאמר לי' מכאן: הו"ל לומר לו דהא מן עמך מעמה ולמה קאמר מן הלכה כל"י וכל' ימממל' ועי' היטיב בחידושי הרמב"ן ובזיעיף מקומלם שם יעו"ש היטיב לך י"ל דזה מאחר בכוונו לקטן בשם"ב דכ"ל לא הי' לו לשמעו יעו"ש: (רמז) ומסתברא דדב מעו כו' קלוב הוא לשמעאל והיט היא וכל מדברי כ"ח ועי' שם בנכסי"ם: (רמח) מי סברת שצריך עמה מעמה קאמינא כגון כו' כל"ל: (רמט) כגון נותן מתנה כו' לכאורה מממם מכאן למשנה קדי לי' מאין מתי מעמה מכל מעמה שמוכח לעיל לוח רכ"ה מעמה מעמה. ונ"ל דה"ק דת"ל להפיד עוד מעמה להיינו נאמי לך מעמה רק במשנה לגד קניטיה: (רנ) והא דרב יוסף מומר היינו יעקב דהכא מומי דיחני כו' כל"ל ועי' בזיעיף מקיבלם שם: (רנא) וכ"ם לשמעה מרכיו וגם היכולמי מיוני על ידי מעמה מדקאמר שם ים לו למעה לגדל שמורה לו הרי גידל כו' כל"ל ומקי על כיוכולמי ם. ונוכ לעיל לוח כל"מ ועי' לקמן לוח מכ"ם (ועי' בנכסב"ם בפרק ה' מהל' שכנים ובנכסב"ד ובסה"ם ולח"ם שם): (רנב) כמאן דטעין לפירות הורדתי' ואם אין לי לגדל אל יגדלי והאי כשורא דמטללתא דעביד אינש דשתיק תלתין יומין מכאן ואילך הוי חזקה בטענה ולא בעי שטר (רנג) דאם לא מכרה לא היה שותק ולאורה ולסתום בחזקה בטענה ותמה על עצמך בית שמותמין אורו אינו שוה כלום ויהא תלוי במחילה מתוך שתיקה שלא אמר אדם (רנד) אם יהיו כל חבמי ישראל בכף מאזנים ידמו בכפיפה שאין לה אזנים וכריעים קטן מהן (רנה) וזו היא תשובה והבי מסתברא כל חזקה בני שנים ובטענה ולאלתר נמי בטענה ול' יום נמי דאמרי' בכשורא דמטללתא (רנו) מסתב-' דאמתני' קאי דקתני בחזקת שלא נתן ער שיביא ראיה וכשורא דמטללתא ראיה שנתן היא ודבר הלמד מעניינו היא (רנז) דאמר לעיל בי כוי לא הוי חזקה ואע"ג דמנח הסליטא וכו' דאם כן בחזקת הבתים הוה ליה למימר האי שמעתא (רנח) והא דר' ישמעאל בר' יוסי בטענה הוא וסבירא ליה כל שבפניו לאלתר הוי חזקה וזו לא איזדהר בשט"א (רנט) דומיא דרבי ליה צנא דשדי ואין להאריך ולהקשות בדברי הגאונים ברכתבינן וליכא למינרא מינה: (רס) ההוא גבריא דדר בקשתא בעיליתא וכו' ואסיקנא אית לך שהדי דדר ביה איהו דובנה מקמך

ב' ועי' בסי' קנ"ב סעיף ב"י ומי' קנ"ד סעיף ל"ה (ועי' בם"ך סי' קנב ס"ק י"ח שכ' דמיין לפיה שהרמב"ם ס"ל בטיעים קוכות דלמלמד הוי חזקה יעו"ם ונ"ל דהא בהרמב"ם ס"ח מ' מבואר בהדיא כן ועכ"ל כי ס"ם סות בם"ך ונ"ל מינו מוכרת מיסבור למב"ם כן בהמשך סולם כו' יעו"ם היטיב) : (רם) ההוא גברא דדר בקשתא כו' עי' לעיל לוח ר"ם (ונ"ל מיהו דזבנית מיני מישלו חד כו') : (רסא) ומי נמי מימר קמאי דידי זבנה כו' כל"ל (וכן נבי הבת מבוש יכופה ל"ל מבוה חד יומא ומי נמי מימר קמאי דידי כו') : (רסב) ומסתברא דכי מתי בטענת בריא כמ"ל דמי דידי ולא בעי קמאי דידי היכא דא"ל דזבנה מיכך כדמסיקנא לעיל בסם כ"ח כו' כל"ל עי' לעיל בלוח קל"ח : (רסג) וכדמסיקנא לקמן גבי אומן מומר לי מימר בפני מימר לו למוכרו ולא בפני מכרתו ולא אמר בפני אמר למכרו ולא אמר בפני סברתו אלמא אע"ג דלא ראה קנין ודמים (רסד) אלא שקבלת עדות בפני עדים דהואי כקמאי דידי ואי נמי ראיתי השטר (רסה) או שראיתי מתעסק במבירתם ודומה להן דקא אתי בטענת בריא מהימן (רסו) ואי נמי מיגו דאי בעי אמר קמאי דידי כי אמר אני ראיתי כך וכך נאמן (רסז) דהא אשכחן דאמרי תרי מיגו (רסח) גבי אומן אומר שתים קצצת לי. דאמרינן התם לעולם דליכא עדים ומינו דאי בעי אמר לקוחין היא בידי מהימן בטיגו דלא היו דברים מעולם מהימן נמי אגריה ש"מ דאמרינן תרי מיגו (רסט) איבעיא להו נראת בו מהו. ואמר רבא עביד אינש דסיר ולא זבין (רע) וכן הילבתא (רעא) שלשה לקוחות מצטרפין והוא (במשכנתא ובשכירות) בשטר אבל בעדי' לא הוו חזקה עד דאכל כל חד מיניהו ג' שנים רצופות (רעב) ת"ר אבלה האב שנה והבן שתים. האב שתים והבן שנה האב שנה והבן שנה ולוקח שנה הרי זו חזקה (רעג) ת"ר בפני האב שנה ובפני הבן שתים. בפני האב שתים ובפני הבן שנה. בפני האב שנה ובפני הבן שנה ובפני לוקח שנת הרי זו חזקה. ואוקמה רב פפא במוכר שדותיו סתם הא לאו הכי אין לך מחאה גדולה מזו דלוקח קלא איתי ליה (רעד) ודוקא בנו גדול אבל בנו קטן לא. דאין מחזיקין בנכסי קטן ומסתברא דהא דאמרי' התם אבלה האב שנה והבן שתים וכו' הרי זו חזקה (רעה) דוקא בנו גדול דחזקת קטן לאו כלום היא אפי' בטענת אביו והחזיק בו ודר ביה חד יומא לאו כלום הוא דקטן לאו בר מחאה הוא ולאו בר קבולי מחאה הוא דלא ידע שטריה ולא ידע לאודהורי בשטריה (רעו) ירושלמי רבא משום יורש אינו צריך טענה (רעז) וצריך חזקה. ותמן ומודה ר' יהושע באומר שדה זו וכו'. אם יש עדים שהיא של אביו ולקחתיה הימנו אינו נאמן כהדה ראובן היה אוכל שדה בחזקה שהוא שלו והלך שמעון והביא עדים (רעח) שמת אביו מתוכה (אין) מפקין לה מראובן ויהבין לשמעון הלך ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה אמר רב נחמן בר יעקב אנא אפיקתיה מראובן

אלא כחזרנא לה ליה כשנתתי על פי ב"ד נתתי כשהחזרתי ע"פ ב"ד החזרתי (רעט) המטע"ה מי מודיע . אמר רבא עידי מיתה מודיעין אמר ר' יוסי לעולם השדה בחזקת בעליה מכאן ואילך המוציא מחבירו עליו הראיה (רפ) האומנין והאריסין והאפיטרופין אין להן חזקה (רפא) אמר שמואל השותפין מחזיקין זה על זה . והא דאמר שמואל שותף ביורד ברשות דמי אלמא אין לו חזקה אוקמה רבינא הא והא דנחית בכולה ולא קשיא דאית בה דין חלוקה מחזיקין דלית בה דין חלוקה אין מחזיקין (רפב) וסתברא מרנקט הא והא דנחית לכול' ש"מ דאי נחית לפלגא אע"ג דאית בה דין חלוקה אין מחזיקין (רפג) דהא שיגויא קמא נחית בכולה . דאית ביה דין חלוקה איירינן (רפד) והא דתנן עשה מחיצה לבהמתו גבוהה י' טפחים הרי זו חזקה וכן לתנור וכן לכירים לאו לגוף הקרקע קאמר אלא לתשמיש הוא שהחזיק (רפה) כדגרסינן בירושלמי מקום כירים ומקום תנור אין לו חזקה (רפו) אבל ר"ח משמע דמביריא ליה אע"ג דנחית לפלגא (אין) מחזיקין (רפו) ורב אלפס לא אייתי בפלגא (רפח) ירושלמי שמואל אמר לית כאן שותף . שותף יש לו חזקה לא כן אמר שמואל שותף שירד ונטע כנוטע ברשותו באותו שהוא עומר שם . הא דתימר יש לו חזקה באותן שאין עומדין שם (רפט) מהו מיתי תחתיה ולא איתברר לן ואיכ' למימר אותו שעומד שם כגון דנחית לפלגא אינו עומד שם דנחית לכולה . וכתב רבינו שמואל דאמתא דרמי בר חמא ודמר עוקבא ה"ה אי אישתמשו בה כל חד וחד שלש שנים רצופין לא הוי חזקה (רצ) דהא בחר אמרינן לית בה דין חלוקה (רצא) והאי דעבדיה כי שמא ישתלש הדבר שלא יהו שותפין בה ויחזיק בה אחר ויאמר שלא היה שותף אלא שלקח היכנו . ואיבא לפרושי איפכא דלית בה דין חלוקה מחזיקין דכיון דלא הוה חזי לתרויהו אמר ליה האיך גוד או איגוד וזבנ' אבל אי אית בה דין חלוקה אין מחזיקין (רצב) ולהאי פירושא לא קשיא הא דאמתא דרמי בר חמא ודמר עוקבא (רצג) ולא

שער החדש

מצי למיסר הא והא דנחית לפלג' (רצד) ומסתברי דה"ה לאחין דמחזיקין והאי דאמרינן האחין שחלקו אין להן דרך על זה וכו' ה"מ בתוך שלש ושטח טעמא דלא מצי למיסר דיורנא ביה כדדרו אבהתיה (רצה) אבל אחר שלש דינו כשותף ומחזיקין זה על זה דאיבעי ליה למחוי . וש"מ דכי היכי דכי אתא לידיה בהורת שיתוף מחזיקין הכי נמי כי אתא במשכונא או בשאלה או בשכירות מחזיקין (רצו) דיש מהאה לחצאין (רצז) והאי דאמרי' לעיל שותפין כה"ג לא קפדי אהדדי דוקא כה"ג כגון אבנים דפנינהו חד לרשותא דירות דאהעמדה כדי לא קפדי אבל חזקה אחרינא חזקה הוא (רצה) אומן אין לו חזקה אמר רבא לו שנו אלא שסטר לו בערים. אבל סטר לו שלא בעדי' מתוך שיכול לומר להד"ם יכול לומר לקוח הוא בידי ולפום דחזיגא לרבוותא ולרבינו אלפס ולרבינו אבן מגש פסקא דשנו חד מחברי' ולא נהירא לן כחד מיניהו (רצט) חזונא לפרושי מעיקרא אי ס"ד מעיקרא דלא פליג רבא בלל בלא ראה וראה דכי הדדי נינהו (ש) ומתיובתא דראה עבדו ביד אומן הדר ביה רבא (שא) וקאמר לעולם דאיכא עדים והוא דראה והא קאמר לא שנו אלא שסטר לו בעדים וראה אבל סטר לו שלא בעדים אפי' ראה (שב) מיגו דיכול למיסר להד"ם א"נ בעדים ולא ראה דיכול למיסר החזרתיו לך מהימן דאמרי' מיגו ומתיובתא ושנויא דשתים קצצת לי (שג) דקא משני אביי לעולם דליכא עדים והוא דלא ראה שמעינן מינה דאביי סבירא ליה דלא אמרינן מיגו אלא כי ליכא עדים ולא ראה (שד) ותירוצתא דאביי כתירצתא דרבא כי היכי דלרבא אלא בעדים וראה לחודה כדקאמר לעולם דאיכא עדים והוא דרא' הכי נמי שנויא דאביי דקאמר לעולם דליכא עדים והוא דלא ראה בבולהו לא מהימן אלא היכא דליכא עדים ולא ראה לחוד ה"לכך איכא עדים וראה לכ"ע לא מהימן ליכא עדים ולא ראה לכ"ע מהימן כי פליגי דאיכא עדים ולא ראה (שה) ואי נמי ליכא עדים וראה לרבא מהימן ולאביי לא מהימן (שו) ומתבינן לרבא מסתגיתין דאומן אין לו חזקה .

הא

מגיו מסוכה מן מפקין לה מלמעלן כו' כל"ל ועי"ש בירושלמי כתובות פ"ב ה"ב : (רעט) המט"ה מי מודיע . עיי' בני' הירושלמי שלפנינו בב"ב שם ובכתובות שם יעו"ש היטיב מכל ני' רבינו שרי הוא כמו שכתוב לפניך כאן וכ"ק הא בכל מקום הדין המט"ה ומי מודיע כאן לאכל לעלמן אלא כדין ומבני עידי מיתה מודיעין וכמבני שמעון עדים שמעו מגיו מסוכה מוליאין מלעלמן וכ' יוסי פליג ע"ז וס"ל דעידי מיתה אין מוליאין מיד לעלמן עד שיבוא רבי' בכולה מלעלמן בעוכא גזל מוכל (מכל זה דמוק להא בחלה אמר בשהה דשה שבוא שמעון עידי מיתה שמע מגיו מסוכה מוליאין מיד לעלמן . לכן נראה יותר דה"ק) דמקשה ס"ז דמשיק לעלמן מידי שמעון ובמיזה עלמן הוא ומבני עידי מיתה וכ"ל כיון דמייתי עדים דלא מת בסוכה מ"ב שרי הוא במזקה לעלמן וכ"ש פליג וס"ל דלא מפקינן מיד שמעון מלא בעדות בכוכה דקה לעלמן מיד מגיו של שמעון מכל כהא דלא מת בסוכה מיהא לאי' וכ"ש כזה היטיב ויל דבכבי פליגי דמ"ם מוקמי שרי לבהדי תרי ומוקמה למזקה קמייתא דהוה של עלמן המזיק ומ"ם דשיבא דקיימא מעמא קמיס ועיי' ב"ב ל"ח ב' וכ"ש מזיל לשיטתו ור' יוסי ס"ל בכתולקין על כ"ג יעו"ש : (רם) המומין והמריסין כו' ב"ב מ"ב ח' ועיי' בה' מפרקופוס מוה ג"ז ופרי' קל"ם שפי' ח' : (רפא) אמר שמואל השותפין מחזיקין זע"ז כו' שם ע"ב : (רפב) ומסתברא מדנקט הא והא דנחית לכולה ס"מ דאי כו' פיין שיגוי קמ"ם שפיף ב' : (רפג) דהא שיגויי קמא נחית בכולה לאיש ביה דין חלוקה כו' ל"ל דאסתמא מיירי בשלוכא בה דין חלוקה והכא לאתן לאחר דאי לך לך ניסא דבכולה יש לה מזקה ובפלגא אין לה מזקה אחיא כוותיה דרבינא לדינא דבכולה ביש בה דין חלוקה יש מזקה וכל למעוטי בחלוקה מפי מדיף ואם ניחא דכאן בפלגא נמי ביש בה דין חלוקה אינה מזקה ב"ב שוה פלגא לכולה וזה שלא כחד מלשנא קמא דאסתם מחלקין בין כולה לפלגא מסת"ב הכא . והא ניחא דס"ק דפלגא אפי' בחין בו שיעור חלוקה יש בו מזקה והא דמפלגא בין בו חלוקה לאין בו היינו ג"ב בכולה ה"ב ס"ב נמי שלא אחי כוותיה דל"ג לגיסא קמא דהא ליכא קמא מיירי ביש בה דין חלוקה ומ"ם ס"ל דבכולה אף ביש בה דין חלוקה אין לה מזקה ולכן בפי גלאה נומר דס"ל כגיסא קמא ובגיסא בכולה יש לה מפי מזקה מפלגא ובין בה דין חלוקה . בכלפ"ד לשנא דבני בינו : (רפד) והא דתנן עשה מחיצה לבהמתו כו' ב"ב ג"ז ח' : (רפה) כדגרסי' בירושלמי מקום כירים כו' ס"ה דגדלים ה"ח עיי' לקמן מוה מקנ"ב : (רפו) אבל ל"ח מסתם דס"ל אפ"ג דגחית לפלגא מחזיקין כו' כל"ל עיי' בסוד סי' קמ"ם סעי' ח' ועיי' בלח"מ פ"ו מה' סיום ה"ח :

הא אחר יש לו חזקה היכי דמי אי דאיכא עדים ועל כרחין דראה דאי לא ראה (שז) אפי' אומן מהימן אליבא דרבא אי הכי אחר אמאי יש לו חזקה אלא לאו דליכא עדים וראה דאי לא ראה לכ"ע מהימן ש"מ ליכא עדים וראה לא מהימן והוא הדין איכא עדים ולא ראה דתרוייהו חד דינא אית להו (שח) וקתני אומן מהימן תיובתא דרבא תיובתא וקי"ל כאביי והילכך מסר לו בעדים וראה לא מהימן לדברי הכל ליכא עדים ולא ראה לדברי הכל מהימן כדברי אבן מגש (שט) ודלא כרבי' אלפס שהגיה בהלכות הדין סברא דרבותא ואנן קשיא לן האי סברא. דהא סלק בתיובתא (שי) וש"מ דהאי דינא דלא אמרי' מיגו וכו' כדכתב בהלכות גבי אומן (שיא) ודחיק נפשיה בפי' דהב ליה סרבלאי דאמר תניא דהוה ליה לאוקומה בדליכא סהדי (שיב) והם ליה לרבי' דאמר הכי מתיבת' דשתים קצצת לי איתותב אביי ומוקים לה דליכא עדים ולא ראה ואי בבולהי לא מהימן במאי מוקים לה ופלוגתא דאביי ורבא בדאיכא עדים ולא ראה בראה וליכא עדים והלכה כאביי בתרוייהו כרב אלפס (שיג) ודלא כרבוותא קמאי ור' אבן מגש בתרא אלא בכולהו אומן לא מהימן אלא דליכא עדים ולא ראה דמהימן בשבועה הא אחר בכולהו מהימן אלא היכא דאיכא עדים וראה דלא מהימן וכן הילכתא וליכא למינד מינה ומצאתי הלכות דלא כתיב בהו הדין סבריא דרבוותא וכו' וכתב ר"ח מדקאמר אחר מהימן ש"מ המפקיד אצל חבירו בערים ושוגן שכברו לו או שמישכנו לו אינו נאמן וה"מ בראה ואיתיה קמן. אבל לא ראה מהימן מיגו דאי בעי אמר החזרתיו לך ודוקא נקט דאי איתיה קמן. דאי איכא עדים דחזיה גביה לאו כלום הוא כדאמרינן תא אחוי לך דמאי דפומבדיתא מאי קא עבדי. אסר ליה הב לי סרבלאי אסר ליה לא היו דברים מעולם (שיד) והא אית לי סהדי דחזיה גבך ההוא אחרינא הוא (שטו) אבל ר"ח כתב דהא דאסר משמיה דגאון ראה בעדים דידעי דההוא כלי דהאי תובע הוה ליהה. וצריכא עיונא דאיכא למירק מינה מעמא דאסר ליה אחרינא הוא הא אי מיתי סהדי דחזיה גביה וקים להו בגוויה דהוא ניתו ולאו אחרינא הוא (שטז) א"נ מודה ליה דהשתא איתיה גביה וקאסר לקוה הוא ביד' אינו נאמן דהוה ליה בראה (שיז) וראה דוקא בעדים הוא שאם טען החזרתיו לך אינו נאמן כדאסר וכתב רבינו אלפס וכן מצאתי בכל ההלכות. א"ר אשי ואי אפקוה משוי ליה ראה (שיח) ותמיהא לי מאי האי דקאסר ואי אפקוה משוי ליה ראה ושעותא דבנוסחא דילן אי פיקח משוי ליה ראה ומשמע דסבירא ליה כרב אשי והא דאסר ליה רב אויא לרב אשי כבר שמוה קמאי דקמך (שיט) ליתה ביון דאיכא סהדי דחזיוה (שכ) וכתב נמי היכא דאיכא סהדי דחזיוה גביה (שכא) ולא אמר אחרינא הוא אלא בב"ד לא היו דברים מעולם לא אסיינן (שכב) ביון דמכחיש סהדי הוחזק כפרן וליטא דשכנגדו נשבע ונוטל (שכג) אלא כיון דליכא סהדי דליתיה בידיה ההיא שעתא לא הוחזק כפרן ומישתבע דליתי' ברשותי' ומהימן (שכד) ומסתבר' דהאי דינא לרמאי דפומבדיתא הוא דלא סהמנינן ליה בשבועה הא לאו הכי רמינן עליה שבועה דלא היו דברים מעולם. ואי נמי אית ליה סהדי דחזיוה גביה לא מצי טעין אחרינא הוא דאי אמר אחרינא הוא מישתבע (שכה) ואי לא מישתבע (שכו) מפקינן ליה בעל כרחיה. ותא אחוי לך רמאי פומבדית' האי עבדי וביון דתקינו רבנן שבועת היסת אע"ג דליכא עדי'

שער החדש

ממגיתין דאומן כו' כנ"ל: (שז) אפי' אומן מהימן אליבא דרבא מי הכי כו' כנ"ל: (שח) וקתני אומן אלפס שהגיה בהלכות הדין סברא כו' יע"ש כרי"ף וברמ"ם סי' מ"ו: (שי) וש"מ דהאי דינא דאומן לא אמרינן כי' מיגו כו' כנ"ל: (שיא) ודחק נפשי' בפירושא דהב לי סרבלאי דאמר לאו מגיתין גדליכא סהדי כו' כנ"ל עם מ"ש. ומש"כ דהו"ל לאוקומי בדליכא סהדי מניא כו' כנ"ל עם מ"ש. ומש"כ ודלא כרבוותא קמאי ור' אבן מגש בתרא אלא בכולהו אומן לא מהימן אלא דליכא עדים ולא ראה דמהימן בשבועה הא אחר בכולהו מהימן אלא היכא דאיכא עדים וראה דלא מהימן וכן הילכתא וליכא למינד מינה ומצאתי הלכות דלא כתיב בהו הדין סברא דרבוותא וכו' וכתב ר"ח מדקאמר אחר מהימן ש"מ המפקיד אצל חבירו בערים ושוגן שכברו לו או שמישכנו לו אינו נאמן וה"מ בראה ואיתיה קמן. אבל לא ראה מהימן מיגו דאי בעי אמר החזרתיו לך ודוקא נקט דאי איתיה קמן. דאי איכא עדים דחזיוה גביה לאו כלום הוא כדאמרינן תא אחוי לך דמאי דפומבדיתא מאי קא עבדי. אסר ליה הב לי סרבלאי אסר ליה לא היו דברים מעולם (שיד) והא אית לי סהדי דחזיוה גבך ההוא אחרינא הוא (שטו) אבל ר"ח כתב דהא דאסר משמיה דגאון ראה בעדים דידעי דההוא כלי דהאי תובע הוה ליהה. וצריכא עיונא דאיכא למירק מינה מעמא דאסר ליה אחרינא הוא הא אי מיתי סהדי דחזיוה גביה וקים להו בגוויה דהוא ניתו ולאו אחרינא הוא (שטז) א"נ מודה ליה דהשתא איתיה גביה וקאסר לקוה הוא ביד' אינו נאמן דהוה ליה בראה (שיז) וראה דוקא בעדים הוא שאם טען החזרתיו לך אינו נאמן כדאסר וכתב רבינו אלפס וכן מצאתי בכל ההלכות. א"ר אשי ואי אפקוה משוי ליה ראה (שיח) ותמיהא לי מאי האי דקאסר ואי אפקוה משוי ליה ראה ושעותא דבנוסחא דילן אי פיקח משוי ליה ראה ומשמע דסבירא ליה כרב אשי והא דאסר ליה רב אויא לרב אשי כבר שמוה קמאי דקמך (שיט) ליתה ביון דאיכא סהדי דחזיוה (שכ) וכתב נמי היכא דאיכא סהדי דחזיוה גביה (שכא) ולא אמר אחרינא הוא אלא בב"ד לא היו דברים מעולם לא אסיינן (שכב) ביון דמכחיש סהדי הוחזק כפרן וליטא דשכנגדו נשבע ונוטל (שכג) אלא כיון דליכא סהדי דליתיה בידיה ההיא שעתא לא הוחזק כפרן ומישתבע דליתי' ברשותי' ומהימן (שכד) ומסתבר' דהאי דינא לרמאי דפומבדיתא הוא דלא סהמנינן ליה בשבועה הא לאו הכי רמינן עליה שבועה דלא היו דברים מעולם. ואי נמי אית ליה סהדי דחזיוה גביה לא מצי טעין אחרינא הוא דאי אמר אחרינא הוא מישתבע (שכה) ואי לא מישתבע (שכו) מפקינן ליה בעל כרחיה. ותא אחוי לך רמאי פומבדית' האי עבדי וביון דתקינו רבנן שבועת היסת אע"ג דליכא עדי'

עדים ולא ראה דמהימן לרברי הכל משבוע' היסת לא מיפטר במאי דקא טעין ליה ואי"אמר ליה בריא לי דברשותך הוא ואנא חזיתי נכך מישתבע דלאו ברשותיה הוא ובל מאן דטעין הכין רמאה הוא ברמאי דפומבדיתא (שכז) וצריכא עיוני' דאיכא למימר כריקא דרבי' אלפס דאמר אחד מהימן מפקין ואומן חד דינא אית להו דאומן נפקד הוא (שכח) כדאמרי' הכא נבי אומן מי סברת המפקיד אצל חבירו בעדים צריך להתויר לו בעדים ולא אמרינן מיגו בפקדון אלא בדליכא עדים ולא ראה מיהו נאנסו יכול לטעון (שכט) בדנרסינן (של) בהמפקיד אצל חברו בשטר לאומן נמי מהימן (שלא) וההוא דאפקידו גביה סלוגא דשטרי (שלב) דפי' רבינו אלפס משום דאין אותיות נקנות במסירה הוא (שלג) דליכא למימר מיגו דלא היו רבדים בדליכא סהדי (שלד) והחזרתיו לך בלא ראהומפרש התם בדאיכא סהדי דאפקידו גבה (שלה) דליכא מיגו ואחר דמהימן כגון ההוא דהבל סבינא דאשכבתא וכגון חושלי וכל מחזיקין בממון חבוריהן אלא שאין בנו כח להכניס ראשינו בין הזהרים הגדולים (שלו) דבולהו רבוותא סבירא להו דאמרינן מיגו (שלז) וכן כתב ר"ח בההוא עובדא ברקא מוריא דבתורת פקדון הוו גבה עד שעת התביעה ולא טענה דתבעה מחיים (שלח) או בדאיכא סהדי דבתורת פקדון מטא לידה בהא וודאי אפי' טענה דתבעוה מחיים או בדליכא סהדי דבתור' פקדון מטא לידה בהא וודאי אפילו טענה דתבעוה מחיים לא משגחינן בה דאוקמינן לה אחוקה קמייתא (שלט) אף על גב דאיתחזק ממונ' בידה אבוהון (שם) עד דאתיא כהדי דאפקא ההוא סלוגא דשטרי מתורת פקדון (שמא) ולא שייך בהאי סילתא לקוח הוא בידי כלל (שמב) ואיכא לעיוני בדינא דמיגו טובא. ולא אמרינן מיגו (שמג) במקום עדים ולא במקום קול (שמד) כדפרשית לעיל בסודה בקנת הטענה שאם הלוהו בעדים. היה יכול לומר פרעתי ובשלא בעדים לא היו דברים מעולם וטעמא משום (שמה) דאישתמוטי מישתמיט ליה בדרבה בההוא מיגו דכובת עין אני תהתיך דאית לה מאתן או דקא מיפסלא נפשה לבהונה והשתא קא טענה דמיפסל לה או דקא מפסד אבל היכא דלא מפסיד לא אמרינן מיגו לאפוקי ממונא ולא אמרינן מיגו אלא לאוקמי ממונא או לאוקמי שטרא ובגון שטרא דלגוביינא קאי דלא מהימן למימר שטרא אירבם לי משום מיגו כדאמר בפ' המקבל אבל לאפוקי מבוינא לא ומסתב' דאפילו לאפוקי ממונא אמרינן מיגו היכא דבצי טעין טענה דלא מפסיד טידי קא טעין טענה דמפסי בההוא מיגו אמרינן ובגון דאיכא ע"א (שמו) כגון נסבא דר' אבא דאיכא הד סהר' דמחטף הטפה מינה

שיעור החדש

וזה שמכוך וכ' דכל דטעין הכין דמפקי הוא כו' : (שכז) ובריכה עיונא דמיכא למימר כדיוקא דבבוא מלפא דתמר מ' מפקיד ומ' מומן מד דיוקא מית להו כו' כ"ל עיו' בריף ספ"ג דב"מ דמז ס"ג ועי"ש היטיב ובספ"ט בגמרא מקפ"ו ועו"ש היטיב ועיי' לעיל במאמר שמי מות ס"ב ובב' פקדון מות ל' וב"מ ומ"ש ומע"ק בזה ועו"ש היטיב (ובדברי רבינו קמי הכא על דברי ר"ח שבאות פ"ג) : (שכח) דלמרינן הכא גבי מומן מי סברת המפקיד כו' ב"ב מ"ה ב' (ומייתי לתי' דמפקיד ומומן מד הוא) : (שכט) כדנרסינן בהמפקיד אצל חבירו בשטר כו' שבועות מ"ב ד' ועיי' ב"ב ע' ב' : (של) המפקיד אצל חבירו בשטר ומומן נמי מהימן לומר כו' כ"ל ר"ל אם מומן מושן נאנסו נמי מהימן לף שמין נאמן לומר לקוחים הם בידי. וע"ע דהאיך מייתי מי ס"ק דנאמן במינו דנאנסו מ"ב נפל מהי דינא דמומן ומפקיד בבוינא דיהא נאמן ממיד במינו דנאנסו ומי מייתי במומן נאנסו מ"ב קפה הא במפקיד מי סעין המזכתי ג"ב נאמן כדמי' בשבועות שם. וים לעיי' בזה : (שלא) והכיא דהפקידו גבה מלוגא דשטרי כו' כ"ל בשבועות פ"ה ב' : (שלב) דפי' רבינו אלפס משום דאין אותיות נקנות במסירה כו' ועו"ש בשבועות פ"ט בבי"ף ובמ"ש סי' ה' ועו"ש היטיב ועיי' בר"ן שם ועו' במאמר שמי מות פ"ל. וב"ל ולהכי אין נאמנת במינו דלקוח דלא מצית מפנה לקוח. ובמסכון מינו נאמן רק במינו דלקוח כדמי' בב"ב ל"ו ב' וכאן דאין נאמנת למעון לקוח לכן מיהא נאמנת לומר למסכון מפסמי מחיים : (שלג) דליכא למימר מינו דלמד"ם בדליכא סהדי והחזרתי לך בלא כלום. ל"ל דמיהוי מסיפת לומר לקוחה היא בידי במינו דהחזרתיו לך בלא כלום (אבל מב"ב מינו דלמד"ם בליכא סהדי היינו כ"ל כגון דאיכא עידי כלום רק דליכא עידי פקדון וכזה אמי לא מסיפת כל שהודים דמפקדון הוא גבה דהינו דאומן דכל שים עידי נהיפה מו עידי לאם לא מהימן. מ"ב ל"ל דלא היה סהדי כלל לא עידי פקדון ולא עידי לאם ומ"מ לא מסיפת לומר לקוחין הן בידי כיון דאין מותיות נקנית במסירה ולכן מיהא נאמנת לומר מסכון היה בידי מחיים) : (שלד) והחזרתיו לך בלא כלום ואמן מפרשינן הסם בדליכא סהדי דהפקידו גבה דליכא מינו כו' כ"ל כ"ל דע"ב מייתי הסם שים עדיים דהפקידו גבה ולכן לא מסיפת לומר לקוחה היא בידי במינו דהחזרתי. וכ"ל דהכיא מולק על הכי"ף וס"ל דהסם נאמנת לומר לקוחה היא בידי גם בסמ"ח רק דמייתי דהפקידו גבה בסהדי והוה דינה כלמון וכ"ל בלות מכ"ח. ונ"ע על הכי"ף להבנת רבינו דמ"ב מאי דוחקי' לומר המעם משום שאין שמר נקנה במסירה לבד. מיפוק לי משעם שים כאן עידי פקדון או עידי לאם ולא עידי פקדון ומ"ב ים לה מינו שפיר ולכן סוכך לומר דלא מצית מפנה לקוחה משום דאין נקנית במסירה נגידא : (שלה) דליכא מינו ודכל מאר הוא דמסיפת כגון ההוא דמכל כו' כ"ל וכ"ל דוקא בדבר שלא בא לידו בפקדון נאמן לומר מסכון הוא בידי במינו לקוחה היכא דלא לאם משמ"ב בפקדון : (שלו) דכולהו לבוותא ס"ל דמהימן מינו כו' כ"ל ואף בדליכא עידי פקדון כל דליכא עידי לאם יכול לסעון לקוחים הם בידי במינו דהחזרתי ולכיכים לפרש הסם במלוגא דשמרי כפי' הכי"ף דהסם מיהא נאמנת במינו דלקוח דלא מצית סעין לקוח היא בידי משום נקנית במסירה או משום דהסם היו עידי פקדון ועידי לאם (ועי' סו' כ"ז בעי' ס') : (שלז) וכ"כ ר"ח בסהיס עובדא בדקא מודה כו' כ"ל דמייתי שלא היו עדיי שהפקידו בידה רק היא בעלמא הודים דהי בידה בתורת פקדון כל ימי היי הלא

פיני׳ (שמז) ולא אמרינן מיגו דאי בעי אמר לא חטפי ונאמן בשבועה כי אמר אין חטפי ודידי חטפי מהימן . וביון דאיכא חד סהדא ליכא מיגו . והיינו דקאמר ליפטריה משום האי מינו איכא חד סהדי (שמח) והא דגרסינן בכתובות בהחוא בקרא דיתמי וכו׳ והתם איכא בקרא דהוי כחד סהדא אמר מיגו (שמט) וצריכ׳ עיינא ואיכא לעיוני ולמימר אמאי לא רמינן שבוע׳ עלה שבוע׳ (שנ) דעד אחד ולא בכ״ט שיש עדים או ראה (שנא) והיינו דגרסינן בירושלמי בפ׳ שבועת הדיינים במודה מקצת . כשהלווהו בערים אבל הלווהו שלא בערים יוכל לומר הלויתני ונתתי מחצה (שנב) וגבי שכיר אר״א בשתבעו בעדים אבל תבעו שלא בעדים יכול למימר ליה שברתיך ונתתי לך שכרך (שנג) אמר ר׳ יוחנן אין אומר בבטן מאחר דיכול למימר לא שברתיך יכול למימר ליה שברתיך ונתתי לך שברך וליתה לדר׳ יוחנן (שנד) כדפסקי רבוות׳ בפרק כל הנשבעין (שנה) ובפ׳ שבועת העדות הרגת את שורי וקצצת נטיעותי והלה אומר איני יודע חייב אתה אמרת לי להרוג (שנו) אתה אמרת לי לקצוץ הולכין אחר הנטיעות מהו אחר הרוב אין הוריא נגרון או נטיעות בטילות הוא דאמר ליה אמר ר׳ יודן אין אומרי׳ במטען כאחר דו יכיל למימר ליה אתה אמרת לי אע״ג דו אמר ליה לא הרגתי ולא קצצתי . ש״מ דלא אמרי׳ בכל דוכתא מיגו כדאמר ומודה ר׳ יהושע באומר להבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו נאמן (שנז) ואמרי׳ התם בהאי מיגו דהתם מודינ׳ לך בהאי מיגו דהכא פליגנא עלך ומאי שנא וכו׳ (שנח) ארים אין לו חזקה אוקימנא באריסי בתי אבו׳ שאינן יכולין להחליפן באחרים ומנהגן לאכול פירות שנים ושלש שנים ואחר אובלין הבעלים הא אריסין אתרים יש להן חזקה ש״מ שאעפ״י שבתורת אריס בא לידו יכול לטעון חזרתי ולקחתיה (שנט) והוא הדין במשכונ׳ ושאלה (שם) ואריס שהוריד אריסין תחתיו יש לו חזקה ואריס שחלק לאריסין אין לו חזקה (שסא) אמר ר׳ יוחנן אומן ואריס אין לו חזקה בן אומן ובן אריס יש להן חזקה (שסב) גזלן ובן גזלן אין להן חזקה בן גזלן יש לו חזקה (שסג) ואוקימ׳ כגון דקאמרי עדים בפנינו הודה לו הנך איכא למימר קושטא קאמרי (שסד) וקשיא לרבוות׳ הי היכי אומן נמי (שסה) וניתא להו לצדדין קתני והכי קאמר אומן אין לו חזקה כדקתני במתניתין דליכא סהדי. ובן אומן יש לו חזקה בדאיכא סהדי

(שסו) ונקט בן אומן לאשמעינן דאפי׳ בן גזלן אין לו חזקה . והנשיא רבי משה בר טודרוס זצ״ל (שסז) גריס הכי דקאמרי בפנינו הודה לו כלומר בן אריס ובן גזלן טוענין של אבינו היה שלקחה ממנו ובפנינו הודה לו הנך מהימני משום מיגו דיכיל למימר אנא זבינתא מינך כי קאמר דידי אודי ליה אבל בן גזלן לאו הודאה היא דאי לאו דאודי הוה ממטי ליה . פעמים שבן גזלן יש לו חזקה כו׳ (שסח) עד אשה שנתגרשה הרי הן בכל אדם ואפי׳ מגורשת ואינה מגורשת (שסט) אמר רב נחמן אמר לי הונא וכולן שהביאו ראיה ראיתן ראיה ומעמידין שדה בידו גזלן שהביא ראיה אין ראיתו ראיה ודוקא בשטר מורעא הא לא מכר מודעא קיימא לן תלוה ובין זביניה ובינו (שע) ברפ׳ במודעא (שעא) ואין לאיש חזקה בנכסי אשתו ואע״ג דכתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך בעודה ארוסה (שעב) והוא הדין בשקנו מידו כשהי׳ נשואה כדאמרי׳ בפ׳ הכותב מגופה של קרקע קנו מידו (שעג) וכדמוכח בסוף גמ׳ דמי שהיה נשוי (שעד) ובהאי פירקא נמי גבי שותפין דמשני בשקנו מידו (שעה) ורבינו אלפס כתב כתובות קנו מידו ועודה ארוס׳ מהו (שעו) ותמיהא לן בלא קנין ומסלקינן נפשה בקנין לא כל שכן (שעז) ואפירי לא מיבעיא לן ואא״ד מעמא (שעה) דלא מסתלק מפירי באמירה משום דידה על התחתונה הוא (שעט) הא פריש באמירתא מסלק קנין נמי לא מהני עד דפריש (שפ) אלמא דאברייתא קמיבעיא ליה . (שפא) הא ראיה יש ותימא ליה נחת רוח עשיתי לבעלי מי לא חנן לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל . (שפב) פי׳ ר׳ שמואל לאחר מיתה וגרושה תמרוק בהן אבל בחייו מקחו קיים דהכא בכולהו נכסי דבעל קא מיירי כדאמרי׳ למעוטי נכסי מלוג דידה וככולהו לא מצי למימר בטל לגמרי (שפג) כדאמרי׳ בכתובות . אי בעי לזבוני מי לא מצי מזבין (שפד) אלמא אמרה נחת רוח עשיתי לבעלי הבי נמי תימא נחת רוח עשיתי לבעלי . וקא ניחא ליה לשנויי (שפה) בשיעור׳ דחיקא כגון דכתבה לאחרים ולא התמה לו כדשני רב נחמן (שפו) וא״נ שכתב לו אחריות ועדיפא מיניהו קא משני הא איתמר עלה אמר רבה בר רב הונא באותן שלש שדות אחת שכותב לה בכתובתה שיעבוד אחד בפי׳ על זה הקרקע ואחת שייחד לה שלא נכתב בכתובתה אלא לאחר נישואין עשאה אפותיקי לכתובה וייחדו לה בפני עדים (שפז) ואחת שהכניסה

שער החדש

כו׳ כ״כ ל״ד מ׳ וכנועם מ״ז מ׳ : (שמז) ול״מ מיגו דהו׳ בעי למימ כו׳ ע״ם בתוס׳ כ״ב סם כד״ה הוי ממוייב כו׳ וע״ם ל׳ מ׳ בתוספ׳ ד״ה למו קמודים כו׳ ועי׳ בתי״ם ק״ך סי׳ ע״ב ס״ק ל״ז ועו״ם : (שמח) והא דגרסינן בכתובות בהקוח בקרא דיתמי כו׳ כמוכות פ״ד ב׳ : (שמט) ומיכיא עיונא למימר ממאי לא רמינן שבועה עלה דמד מ׳ כו׳ כל״ל ועי׳ בר״ן סם מש״כ בזה לתכן זה וע״ם בתוס׳ ד״ה מיגו דיכלי כו׳ ועו״ם היטיב : (שנ) שבועה דע״מ ולא ממיקן מינו בכל מקום שים עדים מו רחה בו׳ בל״ל בבר ר׳ לעיל מות ס״ו דזה לא ממרי׳ רק בשומן ולא בממר ועו״ם היטיב : (שנא) והיינו דגרסי׳ בירוסלמי בפ׳ שבועת הדיינים במודה מקלת כו׳ ע״ו דשבועות ה״ח ועו״ם ועי״ם במלאה הפנים ועו״ם : (שנב) וגבי שכיר מר״ח בשמעתא בעדים מבל שמעתא בעדים כו׳ שם בירוסלמי שבועות פ״ו ה״ח : (שנג) מר״י מין לומר בממון כו׳ משמע דרבינו תופס דברי ר״י בשמעתו וזהו מימת לכלורה דמ״ב קומר הוא דברי עלמו למה בשמר בפ״ו בובא לעיל מות שנ״ח ויש לתרץ בשן לפי דיש בשן בשזה ופ״ם במרלה הפנים ופ״ע בזה : (שנד) בדפסקי רבוותא בפ׳ בל הנשבעין בפ׳ שבועות פ״ה ב׳ : (שנה) ובפ׳ שבועת העדות הרגת את שורי וקצצת כו׳ ירוסלמי פ״ד דשבועות ה״ה ישנ״ם : (שנו) אתה אמרת לי לקצוץ הולכין אחר רוב ונטיעות מהו אחר רוב כו׳ כל״ל : (שנז) ואמרינן בשם בבלי מינו דשמת כו׳ בתוכות פ״ו ח׳ ועו״ם : (שנח) לרים אין לו חזקה אוקימנא בשריסי בני לבוש כו׳ ב״ב מ״ו ב׳ וסי׳ קמ״ע שעי׳ כ״ה ועי׳ לעיל מות קע״ו ולקמן מות מ״ה : (שנט) והרים שהוריד תריסין תחתיו יש לו חזקה בן אומן ובן אריס יש להן חזקה בן גזלן אין לו חזקה ש״מ דלא אמרי׳ בכל דוכתא מיגו כדאמר ומודה ר׳ יהושע באומר להבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו נאמן (שנה) ואמרי׳ התם בהאי מיגו דהתם מודינ׳ לך בהאי מיגו דהכא פליגנא עלך ומאי שנא וכו׳ (שנח) ארים אין לו חזקה אוקימנא באריסי בתי אבו׳ שאינן יכולין להחליפן באחרים ומנהגן לאכול פירות שנים ושלש שנים ואחר אובלין הבעלים הא אריסין אתרים יש להן חזקה ש״מ שאעפ״י שבתורת אריס בא לידו יכול לטעון חזרתי ולקחתיה (שנט) והוא הדין במשכונ׳ ושאלה (שם) ואריס שהוריד אריסין תחתיו יש לו חזקה ואריס שחלק לאריסין אין לו חזקה (שסא) אמר ר׳ יוחנן אומן ואריס אין לו חזקה בן אומן ובן אריס יש להן חזקה (שסב) גזלן ובן גזלן אין להן חזקה בן גזלן יש לו חזקה (שסג) ואוקימ׳ כגון דקאמרי עדים בפנינו הודה לו הנך איכא למימר קושטא קאמרי (שסד) וקשיא לרבוות׳ הי היכי אומן נמי (שסה) וניתא להו לצדדין קתני והכי קאמר אומן אין לו חזקה כדקתני במתניתין דליכא סהדי. ובן אומן יש לו חזקה בדאיכא סהדי

(שסו) ונקט בן אומן לאשמעינן דאפי׳ בן גזלן אין לו חזקה . והנשיא רבי משה בר טודרוס זצ״ל (שסז) גריס הכי דקאמרי בפנינו הודה לו כלומר בן אריס ובן גזלן טוענין של אבינו היה שלקחה ממנו ובפנינו הודה לו הנך מהימני משום מיגו דיכיל למימר אנא זבינתא מינך כי קאמר דידי אודי ליה אבל בן גזלן לאו הודאה היא דאי לאו דאודי הוה ממטי ליה . פעמים שבן גזלן יש לו חזקה כו׳ (שסח) עד אשה שנתגרשה הרי הן בכל אדם ואפי׳ מגורשת ואינה מגורשת (שסט) אמר רב נחמן אמר לי הונא וכולן שהביאו ראיה ראיתן ראיה ומעמידין שדה בידו גזלן שהביא ראיה אין ראיתו ראיה ודוקא בשטר מורעא הא לא מכר מודעא קיימא לן תלוה ובין זביניה ובינו (שע) ברפ׳ במודעא (שעא) ואין לאיש חזקה בנכסי אשתו ואע״ג דכתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך בעודה ארוסה (שעב) והוא הדין בשקנו מידו כשהי׳ נשואה כדאמרי׳ בפ׳ הכותב מגופה של קרקע קנו מידו (שעג) וכדמוכח בסוף גמ׳ דמי שהיה נשוי (שעד) ובהאי פירקא נמי גבי שותפין דמשני בשקנו מידו (שעה) ורבינו אלפס כתב כתובות קנו מידו ועודה ארוס׳ מהו (שעו) ותמיהא לן בלא קנין ומסלקינן נפשה בקנין לא כל שכן (שעז) ואפירי לא מיבעיא לן ואא״ד מעמא (שעה) דלא מסתלק מפירי באמירה משום דידה על התחתונה הוא (שעט) הא פריש באמירתא מסלק קנין נמי לא מהני עד דפריש (שפ) אלמא דאברייתא קמיבעיא ליה . (שפא) הא ראיה יש ותימא ליה נחת רוח עשיתי לבעלי מי לא חנן לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל . (שפב) פי׳ ר׳ שמואל לאחר מיתה וגרושה תמרוק בהן אבל בחייו מקחו קיים דהכא בכולהו נכסי דבעל קא מיירי כדאמרי׳ למעוטי נכסי מלוג דידה וככולהו לא מצי למימר בטל לגמרי (שפג) כדאמרי׳ בכתובות . אי בעי לזבוני מי לא מצי מזבין (שפד) אלמא אמרה נחת רוח עשיתי לבעלי הבי נמי תימא נחת רוח עשיתי לבעלי . וקא ניחא ליה לשנויי (שפה) בשיעור׳ דחיקא כגון דכתבה לאחרים ולא התמה לו כדשני רב נחמן (שפו) וא״נ שכתב לו אחריות ועדיפא מיניהו קא משני הא איתמר עלה אמר רבה בר רב הונא באותן שלש שדות אחת שכותב לה בכתובתה שיעבוד אחד בפי׳ על זה הקרקע ואחת שייחד לה שלא נכתב בכתובתה אלא לאחר נישואין עשאה אפותיקי לכתובה וייחדו לה בפני עדים (שפז) ואחת שהכניסה

שהכניסה לו משלה שדה שהביאה מבית אביה ששמה בכתובתה כמו שאנו כותבין ודא נדוניא דהנעלת ליה מבית אבוהא כך הכל קיבל עליה בכך וכך נכסי צאן ברזל שאם פיתתו פיתתו לו ואם הותירו הותירו לו . וכל שכן שאר נכסים וקרקעות המשועבדין לכתובתה דמציא אמרה נחת רוח עשיתי לבעלי ומקחו בטל אלא למעושי נכסי מלוג שלה והן נכסים שמכנסת לבעלה ולא קיבל להן אחריות (שפח) בין שנפלו לה עד שלא תתארס בין נפלו לה משנתארסה בין משנישאת ואם פחתו פחתו לה כו' משנישאת ואם פחתו פיתתו לה ואם הותירו הותירו לה ובהנהו אין לאיש הזקה בניכסי אשתו (שפט) הא ראיה דלא מצייא אמר נחת רוח עשיתי לבעלי ומקחו קיים (שצ) וכן הילכתא (שצא) וליתא לדאביימר דאמר איש ואשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו ולא כלום (שצב) דקי"ל קנין פירות לאו כקנין הגוף דכי (שצג) ולא אמרי' כספו המיוחד לו (שצד) והילכך ל"ש איהי לדידיה . ולא שנא מכרו שניהן לעלמא אע"ג דזבין איהו ברישא והדר זבנה איהי (שצה) אי מיתי ראיה זביני אבל הזקה לא מהני . כדתנן אין לאיש הזקה בנכסי אשתו הא ראי' יש (שצו) אבל היכא דזבין איהו ומת או שגירשה אתיא איהי ומפקה ואי לא מית לא מפקה בדאמרינן והיכא דזבנה איהי ומתה (שצז) הבעל מוציא בתקנת אושא גוף הקרקע (שצח) ובחייה מוציא הפירות כדאיתא בפרק האשה ובשאר כל הנכסים מקחו בטל לעולם ואפי' ראיה לא מהני וכן הילכתא (שצט) והא דגרסינן ביבמות בפ' אלמנה אם רצה הבעל למכור לא יכבור מכרו שניהן לפרנסה זה היה מעשה לפני רבי ישמעאל ואמרו הבעל מוציא מיד הלקוחות (ת) וכתב רבינו אלפס ולא איתברר לן ולא עבדינן בה עובדא (תא) ואיכא דמוקים לה בשאר נכסים כגון לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה דמקחו בטל . ולאו מילתא היא (תב) ורש"פ מכרו שניהן או זה או זה הבעלים מוציאין (תג) ולא מיבעיא מת או גירשה מוציא מיד הלקוחות אם מכר בלא דעתה אלא אפילו מתה היא מוציא מיד הלקוחות דמשעת מכירה (תד) לאו מכירה וודאית היא שמא ימות היא (תה) ונמצאת מכירה שלא כדין . וקיימא לן היכא דזבין איהו ומת . אפילו מתה היא לא הוי זביניה זביני : תשובה לרבינו שמואל בן חפני היכא דאית נכסי מובא לבעל מדינא מקחו קיים דמצי למיטר הנחתי לך מקום לנבות היכנו ואינו צריך ליקח מן האשה (תו) אבל בישיבה נהגו לעשות חיזוק אפילו יש לבעל נכסים רבים לוקחין מן האשה תחלה שמא ישתדפו נכסים בני חורין (תז) וקיימא לן אישתדוף בני חרי גבי ממשעבדי וכותבים שם האשה תחלה בשטר המכר (תח) והיא תקבל דמים ואחר כן כותבין שם האיש שברצונו נעשה . ואוכא לעיוני בהא דגרסי' בפ' מי שהיה נשוי כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו אובדת כתובתה . (תט) ואמרינן עלה מאי איבדה כתובתה משני . אלא האיכא למימר התם דאפסיד אנפשיה (תי) ואע"ג דלא גרסינן בספרים אלא הכי איכא לפרושי (תיא) והא דאמר רבא אשת איש צריכה למחות אוקמה רבא בבעל (תיב) וכגון שחפר בה שיחין בורות ומערות דאי לאו דזבנה מינה לא הוה שבקה וכי אמרינן אין חזקה לנוקין דוקא קוטרא ובית הכסא (תיג) ובתב רבינו אבן מגש הא דאמר אין מחזיקין בנכסי אשת איש ואין לאיש חזקה בנכסי אשתו כגון דמתנן בגופא דארעא אבל לגבי נוקין כי היכי דכולי עלמא יש להן הזקה לבר מקוטרי ובית הכסא הכי נמי מאן דאחזיק עלה אחזיק (תיד) ומסתברא דרבא דבעל הוא דקאמר צריכה למחות אבל כולי עלמא לא מחזקי בנכסי אשת איש (תטו) אלא היכא דאכלה מקצת חזקה בחיי הבעל ושלש אחר מיתת הבעל הא לאו הכי אין מחזיקין כלל . בסמוכה אבעלה ובן הילכתא (תטו) ובתב דפרחיח פתחים וחלונות ומקום כשורי והורדי ודמי לתו בחזקת בורות שיחין ומערות וצריך למחות (תיז) ומסתברי דווקא בורו' שיחין ומערות דאזיק בגופא דארעא אבל אלו שאינן בגוף הקרקע אין לאיש חזקה בנכסי אשתו דאם כן מאי מעמא נקט בורות שיחין ומערות (תיח) בכולהו נוקין נמי אלא אין לאיש משמע דבנוקין אחרים אין לאיש חזקה בנכסי אשתו ומשום הכי מקשי והא אין חזקה לנוקין דעלמא (תיט) אפילו באחר וכ"ש באשתו הא איתמר עלה בקוטרא וחני אין להן חזקה באחר אבל נוקים אחרים יש להן באחר וכ"ש בורות (תכ) ובנכסי אשתו בבורות יש לו חזקה ויש חזקה לנוקין דקאברינן כגון הני (תכא) דגרסי' בלא יחפור גפת וובל ומלח וסיד וסלע ודרעים ומחרישה ומי רגלים וחיים ותנור וכותל בנגד כותל וחלונות דהיזק ראייה ואורה וכיוצא בהן שהן ממון אבל קוטרא ובית הכסא שהן היזק הנוף וכגון דמחי' לרב יוסף אין חזקה (תכב) ובתב (תכג) הא דאמרינן בקוטרא ובית הכסא כגון דאיתיה לגופא דארע' בבית

שער החדש

בדה כו' יעו"ם נב"ב ג' מ' כדסב"ם ובתוכ' שם מ"ם ב' נד"ם ס"נ כפ' כו' ועי' נפ' פומיקי מום כ' : (שפח) בין שנפלו לה עד שלא נתארס בין נפלו לה משנתארסה בין שפחתו ואם פחתו לה כו' ואם הותירו הותירו לה ובהנהו כו' כל"ל : (שפט) הא ראיה ים דלא מציא ממיר ל"ב כו' כל"ל : (שצ) וכן הלכתא . תו"מ סי' קכ"ח סעיף ס' ומהע"ז סי' ג' סעיף ס"ז : (שצא) וליתא לדאמימר שמכר שום ומתה כו' ב"ק ג' מ' ב"ב ג' מ' יעו"ם היפוב : (שצב) דקי"ל קנין פירות לאו כקנין הגוף כו' וכ"ל לכן יכולה היא למכור ועי' לקמן סוס מל"ב : (שצג) ולא אמרינן כספו המיוחד לו כו' יעו"ם נב"ב ג' ב' ובב"ק שם יעו"ם היפוב : (שצד) והלכך ל"ם לאיכי לדידה ול"ם מכרו שניהן כו' כל"ל : (שצה) אי מיתי ראיה זביני זביני אבל הזקה לא מהני כל"ל : (שצו) אבל היכא דזבין איהו ומת או שגירשה כו' שם בב"ב ופ"ק כרכ"ם סי' ל"ג גלח כ"ב ועי' נחכס"ז סי' ג' סעיי' י"ג יעו"ם היפוב ומפ"ב דביבו ומי לח מת לח מפקה כדאמרינן כו' אי כוונתו על מות פ"פ ג"ם דהכס מייבי בנכסי הבעל וכלן מייבי בנכסי מלוג דילה ופי' לקמן סוס ס"ה : (שצז) הבעל מוציא בתקנת סושא גוף הקרקע כו' כתובות ג' מ' ב"ק פ"ח ב' ב"ב ג"ם ל"ס ל"ו ב' ב"ב ג' מ' קל"ם ג' מ' יעו"ם היפוב : (שצח) ובחייה מוציא הפירות כדאיתא בפרק האשה ובשאר כל הנכסים פ"ח ג' ומפ"ב ובגמר כל הנכסים כו' היינו גג"ג ומוסן ג' שדום כו' ועי' תו"מ סימן קל"ח סעיף מ' : (שצט) והא דגרסינן ביבמות פרק אלמנה שם לגה הבעל למכור כו' יבמות ס"ו ב' : (ת) וכתב רבינו אבן מגש הא דאמר אין מחזיקין בנכסי אשת איש ואין לאיש חזקה בנכסי אשתו ומערות דאי לאו דזבנה מינה לא הוה שבקה וכי אמרינן אין חזקה לנוקין דוקא קוטרא ובית הכסא (תיג) ובתב רבינו אבן מגש הא דאמר אין מחזיקין בנכסי אשת איש ואין לאיש חזקה בנכסי אשתו כגון דמתנן בגופא דארעא אבל לגבי נוקין כי היכי דכולי עלמא יש להן הזקה לבר מקוטרי ובית הכסא הכי נמי מאן דאחזיק עלה אחזיק (תיד) ומסתברא דרבא דבעל הוא דקאמר צריכה למחות אבל כולי עלמא לא מחזקי בנכסי אשת איש (תטו) אלא היכא דאכלה מקצת חזקה בחיי הבעל ושלש אחר מיתת הבעל הא לאו הכי אין מחזיקין כלל . בסמוכה אבעלה ובן הילכתא (תטו) ובתב דפרחיח פתחים וחלונות ומקום כשורי והורדי ודמי לתו בחזקת בורות שיחין ומערות וצריך למחות (תיז) ומסתברי דווקא בורו' שיחין ומערות דאזיק בגופא דארעא אבל אלו שאינן בגוף הקרקע אין לאיש חזקה בנכסי אשתו דאם כן מאי מעמא נקט בורות שיחין ומערות (תיח) בכולהו נוקין נמי אלא אין לאיש משמע דבנוקין אחרים אין לאיש חזקה בנכסי אשתו ומשום הכי מקשי והא אין חזקה לנוקין דעלמא (תיט) אפילו באחר וכ"ש באשתו הא איתמר עלה בקוטרא וחני אין להן חזקה באחר אבל נוקים אחרים יש להן באחר וכ"ש בורות (תכ) ובנכסי אשתו בבורות יש לו חזקה ויש חזקה לנוקין דקאברינן כגון הני (תכא) דגרסי' בלא יחפור גפת וובל ומלח וסיד וסלע ודרעים ומחרישה ומי רגלים וחיים ותנור וכותל בנגד כותל וחלונות דהיזק ראייה ואורה וכיוצא בהן שהן ממון אבל קוטרא ובית הכסא שהן היזק הנוף וכגון דמחי' לרב יוסף אין חזקה (תכב) ובתב (תכג) הא דאמרינן בקוטרא ובית הכסא כגון דאיתיה לגופא דארע' בבית

(תו) אבל בישיבה נהגו לעשות חיזוק . זה הדין לא מצאתי בפוסקים ועי' לקמן בה' מכות בריש כתב סוס ו' : (תז) וקי"ל אישתדוף בני חרי גבי ממשעבדי כו' עיין לעיל מהמר ד' סוס קל"מ : (תח) והיא תקבל דמים כו' ים לעיי' לפ"ז לקח מן הסוס ומכר לקח מן הסוס והסמ והיא קבלה הדמים סוב לא מצית למימר ל"ב עשיתי לבעלי עיי' לעיל ס' מודעא סוס ל"ז יעו"ם : (תט) ומאמרינן עלה מאי איבדה כתובתה עיי' בנסמנים שם . סכי מיכא לפכוסי כו' יעו"ם בסוס' ד"ה הסס מיכו כו' וע"ז כ' לבינו דהסס ל"ב מיבא הלא מ"ם פירוסו הכי וכמש"כ בש"ע יעו"ם סיפיב ומקלן מבואר הלא בכהמ"ן שכ' במהמר ד' בשמו יעו"ם סיפיב : (תיא) והא דאמר רבא אשת איש צריכה למחות כו' יעו"ם בסי' קמ"ע סעי' ע' בהג"ה . וכ' לבינו מכן מנמ"ם שם דהמר מין מחזיקין בנכסי מ"ת כו' בסוס סי' קמ"ם סעי' י"ל וע' בחי' ר"י מכן מינמ"ם בב"ב שם יעו"ם היפוב : (תיב) ומסתברא דבעל כועל דוקא דקאמר לכיכה לממות כו' כל"ל וכ"ל דסלינ ס"ו דכ' כ"י מכן מינמ"ם דנם המר יוכל להחזיק וכ"ז פלינ לבינו ום"ל דהמר לא יכול להחזיק וי"ל דחזיל לבינו לפעמו דנם בזה נריך שעמד יעו"ם בסוס : (תיד) מלת היכ' דמלה מקנם מזקה במיי הבעל ובלם המר מיקם הבעל . שם בם"ם ועיי' בחע"ז סי' ס"ז סעי' ב' ; (תטו) וכ' דפחימת סחמים ומלונות ומקום כשורי והורדי דמי להו כמזקה שיחין ומערות כו' כל"ל וכ"ל דמכן מנמ"ם כ' כן : (תטז) ומסתבר דווק דוקא בורות שיחין ומערות כו' כ"ל דבבינו מלינ עליו בזה : (תיז) בכולהו מקין נמי מלת מסמע דנמקין מחרים מין לגים מזקה כו' כל"ל : (תיח) מפי' בהמר וכ"ם בהסמו כו' ר"ל מפי' בהמר ס' על הביכו (ולת מייבי מפ"ת כלל) : (תיט) ובנכסי מסמו בבורות יש לו מזקה . מבל בדבר המר יש לו מזקה בנכסי מסמו וכל"ל מום סס"ו : (תכ) כגון בני דנרסי' בלא יחפור בפת ובבל ומלח וסיד כו' כ"ב י"ו מ' : (תכא) וכגון דמח לרב יוסף כו' כל"ל עיי' לעיל מום רכ"ח : (תכב) וכ' הא דאמרינן בקומרא כו' דקאי ג"ב על הסכן מינמ"ם עי' בשו סי' קכ"ה סעי' ו' ובבו"ע שם כעי' מ"ב : (תכב) וה דאמרינן

בבית דסוזק וקוטרא וריחא הוא דאתי לביתא דניזק לחודיה אבל אחזיק ועביד בית הכסא בארעא דחבריה ופתח ביתיה דמזיק א״נ בביתיה ועוקא ויליה אתי בביתיה דניזק ופתח ביתיה דמזיק א״נ עביד לביתיה דמזיק חזקתו חזקה ואי טעין דיזבנה ניהליה סהימן ובשבועה מ״מ איבעי ליה לכסויי להההוא בית הכסא או להההוא עוקא כי היכי דליסתלק מיניה ריחא ואע״ג דאחזיק ביה הכי בלא ביסוי ריחא הא אמרינן אין חזקה לניזקין ומדקאמר ובשבועה (תכד) משמע דס״ל דכל חזק׳ בעי שבועה ומסתברא מעובדא דרבה בר שרשו דליכא שבועה מדאמרי אמור רבנן הבא ליפרע מנכסי יתומין (תכה) לא יפרע אלא בשבועה אי כבשיה לשטר משכנתא ומיגו דאי בעי אמינא לקוחה היא ומהימנא בלא שבועה השתא מהימנא בלא שבועה אלא דאיכא למיטר דמהני ליה בין שבועת היסת לשבועת המשנה (תכו) מיהו איכא למישמע שבועה דמיגו לא שבועה המורה היא. תשובה לגאון דשדרו מסתיבתא בפי׳ בלשון הזה כל חזקה שבעולם אין עליה שבועה ולכך נקראת הזקה שהיא חזקה כשטה שאין על המחזיק שבועה ומעשה בא לידינו ולא חייבונהו שבועה ומסתב׳ אי טעין משבעינן ליה ואי לא לא (תכז) דחזקה מכח שטרא אתיא ודינא כמאן דמפיק שטרא אחבריה ורבינו הקדוש אמר איבא לעיוני באינש דשבק ליה אבוה ביתא דאית בה בית הכסא ואבו׳ אחזיק בה ג׳ שנים (תכח) ואתי ריחא לאידך ואי טענינן ליה ליורש דאבוה זבנה דלמחר וליומא אוחרי (תכט) לא לימחי ביה או לא ונביא דמחזיק ג׳ שנים בבית הכסא ואמר זבנית מינך (תל) דלא יהא לך רשותא למיהוי או דילמא לא עביד אינש דליזבין גיזקא ולית בה הקנהא אלא בשטרא (תלא) דאי איתה לישני ליה כגון דאחזיק שלש שנים וכו׳. (תלב) ואנן הא פסקינן לעיל כל המחזיק בשלשה ובטענה בקוטרא ובית הכס׳ אין להם חזקה (תלג) ורבינו יעקב דאמר בית הכסא דוקא כעין שלהם שהיו על גבי קרקע אבל שלנו שהן בחפירה לא ולא נהירא לן. דאדרבה כשהן רואין אויר לא נפיש ווהמייהו כהני דידן. (תלד) ירושלמי המזיק אין לו חזקה. ר׳ יהושע משמיה רבנן בעשן תדיר בהדא (תלה) הדא איתתא מדלקא חלון תיתי רבי אילעא בעא מפחי בידיה. אתא עובדא קומא ר׳ נסא ואמר לא אמרו אלא בעשן תדיר (תלו) ומסתברא חלון מרוח חליתא וטחוך לחותין מעלין עשן. ורוקא דלא קרים חזקה דקיטרא ובית הכסא להאי (תלז) הא קרים לא מצי למימר ליה סלק הזיקך. לר׳ שמואל בן חופני הבא לחפור בית הכסא כמוך לבורו של חבירו (תלח) צריך להרחיק בכדי שלא יזיק אפילו עשר אמות שלא יפסיד מימי הבאר. (תלט) ירושלמי בפרק לא יחפור הר בר נש זבין בל דרתיה ושייר חד מסטובא והות עליל ויתיב עליה (תמ) אתא עובדא קומי ר׳ יודה ור׳ יוסי אמרין לאו כולה ממך מיעל ויתיב עליה חמי מיעל ונפיק גו ביתיה (תמא) ולא לאשה בנכסי בעלה אף על גב דייחד לה ארעא למזוני (תמב) וה״ה אם אמרה איני נזונית ואיני עושה (תמג) הא ראיה יש בשטר מתנה אבל בשטר מכר לא קנתה. כראמר לגלויי זוזי הוא דבעי (תמד) דאמר רבא הילכתא המוכר שדה לאשתו במעות מטונין לא קנתה במעות שאינן מטונין קנתה והבעל אוכל פירות. (תמה) ופסקרבינו אלפס במתנה ד״ה קנתה ואין הבעל אוכל פירות. וקשיא לן עלה אי פלוגתייהו במכר (תמו) ורב הסדא עבד עובדא במכר בר׳ אלעז׳ דקנתה ואין הבעל אוכל פירות רבא היכא פליג אעובדא דרב חסדא רבית וקאמר קנתה והבעל אוכל פירות. (תמז) ורבא קבע הילכתא במכר לא פליגי בין מעות מטונין לשאינן מטונין. (תמח) ותו דגרסינן בפרק הזורק בהאוא עובדא דכתב גיטא לדביתהו אפניא דמעלי שבתא וכו׳ ואמר להו ליקנייה להההוא ביתא וליקני׳ להההוא גיטא ופרכי׳ מה שקנתה אשה קנה בעלה ש״מ במתנה קנתה והבעל אוכל פירות והיכי אמר הבא במתנה דכ״ע קנתה ואין הבעל (תמט) אוכל פירו׳ ובמכר פליגי (תנ) אלא לאו ש״מ במתנה פליגי וקי״ל דבעל אוכל פירות (תנא) ורבי יעקב פי׳ דאע״ג דקנתה לגטרי בין שאינה יכולה למכור בלא רשותו הרי יש לו רשות באותו מקח ומה שקנתה אשה קנה בעלה קרינא ביה ותדע דאכילת פירות אליבא דרבא לא מהני (תנב) דהא פסק הילכת׳ ביבמו׳ בריש לקיש. דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי (תנג) וכן כתב ר״ח גבי הצרה אלמא

חצר

שער החדש

דלמריץ דקומקח ובית הכסא מין להן מזקק דווקא דעביד להו מזק כגסומא דנפסיה ומזיל מיניהו קומקח וביתא לביתא דניזק מבל מי למחזיק ועביד ביסכ״ם בגומא דלמקח דמכרי׳ ופתח לביתי׳ דמזיק מ״ב דעביד ביסכ״ם בגרסומא דנפסי׳ ועוקא דילי׳ מזיל לביתי׳ דמכרי׳ כיון דבגומא דלמקח קא מחזיק לית לי׳ מזקק ומי טעין דזבנת כו׳ כל״ל עיי׳ בחי׳ ל״י מגמ״ש בב״ב ב״ב וכמוב שם יעו״ש : (תכד) ומשמע דס״ל דכל מזקק צעי שבועה. עיי׳ לעיל סוף ל״י ועיי׳ ס״ך ק״מ ס״ק כ׳ (ונמ״ק) : (תכה) לח יפרע מלח בשבועה מלח מיכבשי׳ למקר מסכתת כו׳ כל״ל ועיי׳ בב״ב ל״ב מ׳ סוף ד״ה מיגו דלי כו׳ וברמ״ם שם יעו״ש היסיב : (תכו) מיהו מיכח למשמע שבועה דמיגו לח שבועה ממורה כו׳ עיי׳ בח׳ מקדון סוף מ״ז יעו״ש בחמ״ב שם : (תכז) דחזקה מכח שטרא אתיא ודינא כמאן דמפיק שטרא אחבריה ורבינו יעקב דאמר בית הכסא דוקא כעין שלהם שהיו על גבי קרקע אבל שלנו שהן בחפירה לא ולא נהירא לן. דאדרבה כשהן רואין אויר לא נפיש ווהמייהו כהני דידן. (תלד) ירושלמי המזיק אין לו חזקה. ר׳ יהושע משמיה רבנן בעשן תדיר בהדא (תלה) הדא איתתא מדלקא חלון תיתי רבי אילעא בעא מפחי בידיה. אתא עובדא קומא ר׳ נסא ואמר לא אמרו אלא בעשן תדיר (תלו) ומסתברא חלון מרוח חליתא וטחוך לחותין מעלין עשן. ורוקא דלא קרים חזקה דקיטרא ובית הכסא להאי (תלז) הא קרים לא מצי למימר ליה סלק הזיקך. לר׳ שמואל בן חופני הבא לחפור בית הכסא כמוך לבורו של חבירו (תלח) צריך להרחיק בכדי שלא יזיק אפילו עשר אמות שלא יפסיד מימי הבאר. (תלט) ירושלמי בפרק לא יחפור הר בר נש זבין בל דרתיה ושייר חד מסטובא והות עליל ויתיב עליה (תמ) אתא עובדא קומי ר׳ יודה ור׳ יוסי אמרין לאו כולה ממך מיעל ויתיב עליה חמי מיעל ונפיק גו ביתיה (תמא) ולא לאשה בנכסי בעלה אף על גב דייחד לה ארעא למזוני (תמב) וה״ה אם אמרה איני נזונית ואיני עושה (תמג) הא ראיה יש בשטר מתנה אבל בשטר מכר לא קנתה. כראמר לגלויי זוזי הוא דבעי (תמד) דאמר רבא הילכתא המוכר שדה לאשתו במעות מטונין לא קנתה במעות שאינן מטונין קנתה והבעל אוכל פירות. (תמה) ופסקרבינו אלפס במתנה ד״ה קנתה ואין הבעל אוכל פירות. וקשיא לן עלה אי פלוגתייהו במכר (תמו) ורב הסדא עבד עובדא במכר בר׳ אלעז׳ דקנתה ואין הבעל אוכל פירות רבא היכא פליג אעובדא דרב חסדא רבית וקאמר קנתה והבעל אוכל פירות. (תמז) ורבא קבע הילכתא במכר לא פליגי בין מעות מטונין לשאינן מטונין. (תמח) ותו דגרסינן בפרק הזורק בהאוא עובדא דכתב גיטא לדביתהו אפניא דמעלי שבתא וכו׳ ואמר להו ליקנייה להההוא ביתא וליקני׳ להההוא גיטא ופרכי׳ מה שקנתה אשה קנה בעלה ש״מ במתנה קנתה והבעל אוכל פירות והיכי אמר הבא במתנה דכ״ע קנתה ואין הבעל (תמט) אוכל פירו׳ ובמכר פליגי (תנ) אלא לאו ש״מ במתנה פליגי וקי״ל דבעל אוכל פירות (תנא) ורבי יעקב פי׳ דאע״ג דקנתה לגטרי בין שאינה יכולה למכור בלא רשותו הרי יש לו רשות באותו מקח ומה שקנתה אשה קנה בעלה קרינא ביה ותדע דאכילת פירות אליבא דרבא לא מהני (תנב) דהא פסק הילכת׳ ביבמו׳ בריש לקיש. דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי (תנג) וכן כתב ר״ח גבי הצרה אלמא

סי׳ קנ״ס סעי׳ ל״ו יעו״ש היסיב ועיי׳ לקמן סוף מסמ״ח : (תלח) נזיק להמזיק מפי׳ עסר למות כדי שלא יזיק שלא יפסיד כו׳ כנ״ל עיי׳ סי׳ קנ״ס סעי׳ כ״ם ובמור שם סעי׳ כ״ס : (תלט) יכולמני כפ׳ לח יחמור מד בר נש כו׳ ס״ב דב״ב ה״ג ועיי׳ סי׳ קנ״ד ס״ב ועיין לקמן כ׳ מכירם קרקעות סוף י״ע : (תמ) למה עובדא קומי ר׳ יודה ור׳ יוסי למעין לם כל כימלך מיעל ויסיב עליו ומני מיעל ופיק כו׳ כנ״ל : (תמא) ולא לאסה בנכסי בעלה ומפ״ג דמייחד לה כו׳ ב״ב ג״ח ס׳ וסי׳ קמ״ם סעי׳ ס׳ : (תמב) וה״ה אם אמרה איני ניזונת כו׳ דמי למה שמזונות כמנומלר לעיל בה׳ כמונה דמיכלכלת בדין הסבי אות קנ״ו ומ״ש למן מחזיק בנכסי בעלה : (תמג) הא לאו׳ ים בסמר מחנה כו׳ שם בס״ם למסיקו׳ סכי : (תמד) דלמר רבא הלכתא כמוכר כו׳ שם ע״ב : (תמה) ופסק לכינו מלסם במחנה ד״ה קנתה ומין כו׳ שם פ״ג דב״ב רמ מסל״ג : (תמו) ורב מסלת עביד עובדא בסמכר ס״ל כו׳ שם בב״ב ע״ב ; (תמז) ורבא דקבע הילכתא בסמכר ומפליג בין מטונים לשאינם מטונים הא לא מפלגו בין מטות מטונין לשאינן מטונין כו׳ כל״ל ול״ל עוד קושיא אם הם פליגי בסמכר ופייני מזה והם לא הזכירו כלום בסמכר לחלק בין מטונים לשאינם מטונים ול״ב למה חילק רבא בזה. מבל לא ידעתי מאי קושיא דבל הסוגיא שם הולכת ומסוקמת בין מטונים לשאינם מטונים יעו״ש פ״ח ולכן הזכירה לבא. וע״ל דאם רבא קאי על מחלוקתם של רב ור״ח ב״ב למה הזכיל בדברו דבר שלא הזכירו שם. (תמח) ומו דגרסי׳ בפ׳ הזורק בהסיא עובדא דב׳ ניסם לדביהו כו׳ עיי׳ לעיל בה׳ ניסין סוף יו״ד ועיי״ם בחמ״ם היסיב : (תמט) שלא למו ס״ם דב״ב בחמנה קנסה יעו״ם היסיב ועיי׳ לקמן סוף מ״ם ועיי׳ בסי׳ קנ״ח ס״ב ועיי׳ בסי׳ קנ״ד ס״ב ובמור שם ס״ב ועיי׳ בסי׳ קנ״ו ס״ב ובמור שם ס״ב : (תנ) שלא למו ס״ם בחמנה פליגי כו׳ ול״ל דווק׳ בחמנה פליגי ובבא מסק בל״ח בבי׳ בבא בלימה בוומיה בזה ועיי׳ לקמן סוף מנ״ו : (תנא) ובבינו יעקב פי׳ דאע״ג דקנתה לגטרי כו׳ עיי״ם בחמים דגיטין ובב״ב שם יעו״ם היסיב : (תנב) דהא פסק הלכתא בל״ל כו׳ עיי׳ לעיל סוף מנ״ב ולפיל בה׳ מבוק קרקעות סוף קפ״ו : (תנג) וב״ב ב״ח גבי מלנה בו׳ ל״ל בגיטין שם ע״ש דפריך מלינה מה שקנתה לחמה קנה בעלה יעו״ם היסיב.

ומיבה

חצר פירא הוא דאית ליה ולא גופא דארעא כיון דכי מתה הוא יורשה ואפי' בכרה מחיים מכרה בטל כמאן דקני ליה גופא ופירא הוא (תנד) ואיכא כד"א אין הבעל אוכל פירות אלא יקנו בהן קרקע ויהוון נכסי מלוג והיינו דקאמר מה שקנתה אשה קנה בעלה ואנן בתבינן מאי דנהירא לן (תנה) דבמעות שאינן מטונין דינן כמתנה ובעל פתיבא דהכי ס"ל והכין כתב . אבר רבא הילכתא הסובר שרה לאשתו במעות מטונין לא קנתה שאינן מטונין קנתה והבעל אוכל פירות ובמתנה ביקש ליתנן לה וכתב בלשון מכר (תנו) לייפות את כחה . והא דקי"ל מה שקנתה אשה (תנז) קנה בעלה לאכילת פירות ואע"ג דאקני לה על מנת שאין לבעלה רשות בה קנתה אשה קנה בעלה לאכילת פירות . (תנח) ברגרסינן בפ"ק דקידושין גבי עבד (תנט) דבי אמר ליה קני כי אמר ליה על מנת לאו כלום הוא דהיה ליה (תס) במר"א לה על מנת שתעלי לרקיע ער דאמר לה על מנת שתצא בו להירות (תסא) וגבי בן סורר ומורה הוא דאמר דאקני ליה אחר משום דבעינן שיגנוב משל אביו ומשל אמו (תסב) וקיירא שפסק דלית ליה לבעל בההיא מתנה מידי דלית ליה לבעל לעכובי עלה בכל דעבדה בה ולא דיוק לן (תסג) ירושלמי אע"ג דלד' מאיר יד עבר כיד רבו דמיא זכתה אשה זכה בעלה מודה שאין לו עליה אלא אכילת פירות ואם יש נכסים לאשה היא אומרת במתנה היו לי והוא אומר מעשה ידיך היו והן שלי (תסד) כתב הרב ר' משה שתהא נאמנת (תסה) ויש עליה חרם סתם דגרסינן בירושלמי גבי מציאת האשה לבעלה מה טעם משום קטטה ר' יוסי אומר שלא תהא אשה מברחת נכסים משל בעלה ואומר מציא' מצאתי הגע עצמך שנתנו לה במתנה קול יוצא במתנה (תסו) ולא לאב בנכסי הבן בנכסים הידועין לבן ולא לבן בנכסי האב הנכסים הידועין לאב . אבל אם אינם ידועין אע"פ שהוא סמוך על שולחן אביו יכול להחזיק בהן בטענה אמר רב יוסף אפי' חלקי ורבה אמר הלקו לא (תסז) והילכתא לא . ותניא נמי בן שחלק ואשה שנתגרשה הרי הן בשאר כל אדם (תסח) ירושלמי אין לאיש חזקה בנכסי אשתו וכו' בחייהן אין להן חזקה אבל לאחר מיתה יש להן חזקה (תסט) רבא אמר בפותח עשרה או מוסיף עשרה ושמואל אמר פרץ בכקום שאינו ראוי לפרוץ וגדר מקום שאינו ראוי לגדור הרי זו חזקה (תע) איתמר אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאות על שמו אמר רב עליו להביא ראיה ושמואל אמר על האחין להביא ראיה וקי"ל כרב בהא (תעא) דהא תניא כותיה אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית ואונות ושטרות יוצאין על שמו ואמר שלי הן שנפלו לי מבית אבי אימא (תעב) עליו להביא ראיה וכו' ומדנקט בבריתא ואמר שלי הן שנפלו לי מבית אבי אימא עליו להביא ראיה בעדים קא' (תעג) ור' אלעזר לא איצטריך לאיפוקי הילכתא בהא דהא אייתי הברייתא ומסתברא מדלא קאמר אחר מן האחין שהיו אונות ושטרות יוצאות על שמו (תער) כדקתני בגט פשוט אחד מן האחין שהיה שטר חוב יוצא מתחת ידו ש"מ דוקא נושא ונותן בתוך הבית בנכסים הידועין לאב . ומשום הכי עליו להביא ראיה אעפ"י שאונות ושטרות יוצאין על שמו (תעה) הרי הן של אביו (ואם אמר ממה שירשתי מבית אבי אים' הן יעשה מפורש כפירושו) וכן האשה שנשאה ונתנה בשל בעלה אף על פי שהשטרות יוצאין על שמה (תעו) הרי הן של בעלה (ואם אמרה ממה שירשתי משל אים' הן או משל בית אבי הן תעשה מפורש כפירוש) (תעז) אבל אינה נושאת ונותנת (תעח) בנכסים הידועין לבעל יכול לומר שלי הן ונותנו לי במתנה. ולא בעינן אונות ושטרות יוצאים על שמה ועל האחין להביא ראיה וסלקא לן שמעתתא אינו נושא ונותן בתוך הבית אף על פי שאין אונות ושטרות יוצאות על שמו דברי הכל על האחין להביא ראיה אפילו לא מת נושא ונותן בתוך הבית ואין יוצאין על שמו דברי הכל עליו להביא ראיה (תעט) אפילו מת דלא טעין מידי דלא טעין אבוהון כי פליגי בנושא ונותן ויוצאין על שמו וקי"ל כרב דאמר עליו להביא ראיה והוקא היכא דלא מית . אבל מת על האחין להביא ראיה (תפ) בראמר ומורה לי אבא וכן הילכתא (תפא) ואי דסלקא בקשיא לא אידחיא לה תיובתא ואף על גב דלא טענינן להו ליתבי מידי דאי טעין אבוהן לא מהימן (תפב) כיון דאונות ושטרות יוצאות על שמו אמרינן אילו הוה אבוהון קיים הוה מקיים ליה ואוקים שטרא אחזקיה ודוקא שאין הלוקין בעיסתן ושוען שנפלו לו מבית אבי אימ' ואין צריך לומר אם טוען שלי הוא ומציאה מצאתי שעליו

הראיה

שער החדש

(תנד) ומיכ' מ"ד מן הבעל תיכל פירות כו' כ"ל דבמתנה מן מוכל ופירות רק יקנו מספיקות שדה והבעל מוכל ממנה פירות ולכבי שפיר מקשה התם בניסין ועי' תוס' נב"ב שם : (תנה) דבמעות שאינן מטונין דינה כמתנה ובעל מתיבות הכי ס"ל דהכין כתב שמואל לאשתו במעות שאינן מטונין לא קנתה אלא הילכתא הסובר שרה לאשתו במעות שאינן מטונין קנתה והבעל אוכל פירות ובמתנה ביקש ליתנן לה וכתב בלשון מכר (תנו) לייפות את כחה . והא דקי"ל מה שקנתה אשה (תנז) קנה בעלה לאכילת פירות ואע"ג דאקני לה על מנת שאין לבעלה רשות בה קנתה אשה קנה בעלה לאכילת פירות . (תנח) ברגרסינן בפ"ק דקידושין גבי עבד (תנט) דבי אמר ליה קני כי אמר ליה על מנת לאו כלום הוא דהיה ליה (תס) במר"א לה על מנת שתעלי לרקיע ער דאמר לה על מנת שתצא בו להירות (תסא) וגבי בן סורר ומורה הוא דאמר דאקני ליה אחר משום דבעינן שיגנוב משל אביו ומשל אמו (תסב) וקיירא שפסק דלית ליה לבעל בההיא מתנה מידי דלית ליה לבעל לעכובי עלה בכל דעבדה בה ולא דיוק לן (תסג) ירושלמי אע"ג דלד' מאיר יד עבר כיד רבו דמיא זכתה אשה זכה בעלה מודה שאין לו עליה אלא אכילת פירות ואם יש נכסים לאשה היא אומרת במתנה היו לי והוא אומר מעשה ידיך היו והן שלי (תסד) כתב הרב ר' משה שתהא נאמנת (תסה) ויש עליה חרם סתם דגרסינן בירושלמי גבי מציאת האשה לבעלה מה טעם משום קטטה ר' יוסי אומר שלא תהא אשה מברחת נכסים משל בעלה ואומר מציא' מצאתי הגע עצמך שנתנו לה במתנה קול יוצא במתנה (תסו) ולא לאב בנכסי הבן בנכסים הידועין לבן ולא לבן בנכסי האב הנכסים הידועין לאב . אבל אם אינם ידועין אע"פ שהוא סמוך על שולחן אביו יכול להחזיק בהן בטענה אמר רב יוסף אפי' חלקי ורבה אמר הלקו לא (תסז) והילכתא לא . ותניא נמי בן שחלק ואשה שנתגרשה הרי הן בשאר כל אדם (תסח) ירושלמי אין לאיש חזקה בנכסי אשתו וכו' בחייהן אין להן חזקה אבל לאחר מיתה יש להן חזקה (תסט) רבא אמר בפותח עשרה או מוסיף עשרה ושמואל אמר

(תנד) ומיכ' מ"ד מן הבעל תיכל פירות כו' כ"ל דבמתנה מן מוכל ופירות רק יקנו מספיקות שדה והבעל מוכל ממנה פירות ולכבי שפיר מקשה התם בניסין ועי' תוס' נב"ב שם : (תנה) דבמעות שאינן מטונין דינה כמתנה ובעל מתיבות הכי ס"ל דהכין כתב שמואל לאשתו במעות שאינן מטונין לא קנתה אלא הילכתא הסובר שרה לאשתו במעות שאינן מטונין קנתה והבעל אוכל פירות ובמתנה ביקש ליתנן לה וכתב בלשון מכר (תנו) לייפות את כחה . והא דקי"ל מה שקנתה אשה (תנז) קנה בעלה לאכילת פירות ואע"ג דאקני לה על מנת שאין לבעלה רשות בה קנתה אשה קנה בעלה לאכילת פירות . (תנח) ברגרסינן בפ"ק דקידושין גבי עבד (תנט) דבי אמר ליה קני כי אמר ליה על מנת לאו כלום הוא דהיה ליה (תס) במר"א לה על מנת שתעלי לרקיע ער דאמר לה על מנת שתצא בו להירות (תסא) וגבי בן סורר ומורה הוא דאמר דאקני ליה אחר משום דבעינן שיגנוב משל אביו ומשל אמו (תסב) וקיירא שפסק דלית ליה לבעל בההיא מתנה מידי דלית ליה לבעל לעכובי עלה בכל דעבדה בה ולא דיוק לן (תסג) ירושלמי אע"ג דלד' מאיר יד עבר כיד רבו דמיא זכתה אשה זכה בעלה מודה שאין לו עליה אלא אכילת פירות ואם יש נכסים לאשה היא אומרת במתנה היו לי והוא אומר מעשה ידיך היו והן שלי (תסד) כתב הרב ר' משה שתהא נאמנת (תסה) ויש עליה חרם סתם דגרסינן בירושלמי גבי מציאת האשה לבעלה מה טעם משום קטטה ר' יוסי אומר שלא תהא אשה מברחת נכסים משל בעלה ואומר מציא' מצאתי הגע עצמך שנתנו לה במתנה קול יוצא במתנה (תסו) ולא לאב בנכסי הבן בנכסים הידועין לבן ולא לבן בנכסי האב הנכסים הידועין לאב . אבל אם אינם ידועין אע"פ שהוא סמוך על שולחן אביו יכול להחזיק בהן בטענה אמר רב יוסף אפי' חלקי ורבה אמר הלקו לא (תסז) והילכתא לא . ותניא נמי בן שחלק ואשה שנתגרשה הרי הן בשאר כל אדם (תסח) ירושלמי אין לאיש חזקה בנכסי אשתו וכו' בחייהן אין להן חזקה אבל לאחר מיתה יש להן חזקה (תסט) רבא אמר בפותח עשרה או מוסיף עשרה ושמואל אמר

הראיה (תפג) והיא לא איצטריך למיסר בברייתא דתוה ליה לאודועי לאחין ואיבא למיסר דשמואל מודה בהא דעלין הראיה אבל חלוקין בעיסתן בין דאונות ושטרות יוצאין על שמו על האחין להביא ראיה דמידי דלא צריך לאודועי הוא למוען מעיסתו קימין (תפד) והוא הדין אם נפל לאומנו׳ המלך שלא מחמת האחין . ובכל מידי דידעין אחין אם טוען בכך על האחין להביא ראיה (תפה) ומיהו שבועת השותפין עליו משביעין אותו שבועה תוסרא בגילגול על כל מה שיש תחת ידו והא דאמר עליו להביא ראיה (תפו) דוקא בנכסים הידועין לו אבל בנכסי׳ שאינן ידועין מיגו דיכיל למימ׳ לא היו דברים מעולם כי טעין שלי הן מהימן ובשבועה ואיבא דמיבעי להו (תפז) אם קימין העיסה אינו יכול למטן שבשטר מי תלינן או לא ומסתמא כיון דחלוקין בעיסתן מההוא פורתא רווח (תפח) ולא דמי למציאה ודוקא שזמן השטר אחר חלוקת העיסה אבל אם זמנו קודם לא (תפט) גרסי׳ בפ׳ המפקיד אין מורידין קטן לנכסי שבוי ולא קרוב לנכסי קטן ולא קרוב מחמת קרוב דיומנין דמחזיק ולא ידע דלימחי להו (תצ) ודוקא קטן שבוי . אמר רבא ש״מ מדר׳ הונ׳ אין מחזיקין בנכסי קטן אפי׳ הגדיל בלומ׳ קרוב הוא דאין מורידין הא אחר מורידין דלא אתי מחמת הזקה כלל אפי׳ אם קנאה אחר שהגדיל דאי איתה ליחוש דילמא טעין משהגדיל קנאה ממנו אלא לאו ש״מ אין מחזיקין כלל (תצא) וכי תימא בפ״ב דבתובות אמאי לא פריך וליתנייה בורידיה וכגון שאכלה כשהוא קטן והגדיל משום דהתם ליכא למימר לקחתיה ממך כשהוא קטן (תצב) דליתה למבירה בקרקע כלום (תצג) ומכמה דוכתי דאמרי׳ מעמידין אפוטרופוס ליכא למידק (תצד) דהא תנן השותפין והאפיטרופין אין להן הזקה (תצה) אבל גבי קנין שבוי דשמין באריס ואריס יש לו הזקה אצטריך הכא למידק (תצו) ותמיהא לן פי׳ דרבינו אבן מגש דאמר מדקאמר ולא קרוב לנכסי קטן דאתי לאחזוקי בהו ואי ס״ד לא מהימן כלל למאי ניחוש לה לא בטענתא דאבוה ולא בטענת׳ דיליה ליתי ליה חזקה . ש״מ דהויש׳ דילמא גדיל ולא ידע ומטען שלקחה ממנו משהגדיל והעיד שקיבל מרבו הגדול . ובלשון הזה אמר דרב הונא אינו אלא בטענה שלקח׳ מאבי הקטן ומצוי בתשובה בכתיבת ידו . ולא בריר לן אי טעמא דקרוב אין מורידין בנכסי קטן . משום דילמא אתי בטענתא מאבוה אבל אתי בטענתא דנפשיה מחזיקין א״ב מ״ש אחא דאבוה מאח׳ דאימא (תצז) ועוד בי אתי בטענה דאבוה ליתהמין משום מיגו דהא אי בעי אתא בטענה דנפשיה (תצח) והילכתא כדכתבינן . וכיון שהתהיל בשהוא קטן אינו הזקה . ואיבא מאן דאמר דוקא דלא ידע האי קטן משחגדיל דאבוה הוא (תצט) אבל איבא מהדא דידע דאבוה הוא ואע״ג דלא טעין מינך זבינתה אמרי׳ (תק) מיגו דאי בעי אמר גדיל לקחתיה כי אמר (תקא) זבנה מהימן . ומסתמא דוקא עד י״ג שנים ויום אחד . אבל מי״ג ואילך בטענ׳ מביה אין לו חזקה בטענת מתנה (תקב) יש לו חזקה וקי״ל ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרין (תקג) ואמרינן התם ומתנתו מתנה (תקד) ואם הוא בן י״ג יודע בטוב טשא ומתן (תקה) אזפ׳ בא בטענת מביה הזקתו חזקה בראיתה לעיל (תקו) המחזיק בפני אפיטרופוס של יתומים איבא מאן דאמר אפיטרופוס כדין אביהן שהרי יכול למכור קרקע להאבילן . וחזקתו חזקה אם טען שלקח׳ מן האפיטרופס או מאביהן והתחיל להחזיק בה, בחיי האב . וצריך עיון דאיבא למימר דשמא האפיטרופס לא ידע שהוא של אביהן : ואין מחזיקין בנכסי קטן . ואפיטרופוס נמי (תקז) איבא למיסר דלא מחזקן : ר׳ אפיים היכא שהלך ראובן שהוא גדול למדינת הים ומת אביו כאן ויש לו נכסים לנכסי שבוי מדמינן להו ומורידין קרוב לנכסי׳ ולא מדמינן לנכסי קטן דאם איתה דאין מורידין (תקח) דאדאמר שמואל יצא לדעת (תקט) אין מורידין לומר מי שנפלו לו נכסים במדינה אחת אין מורידין . ובל שכן יצא לדעת אלא לאו ש״מ מורידין (תקי) שנים מעידין שאבלו שלש שנים ונמצאו זוממין משלמין לו את הכל וכו׳ אמר רב יהודה (תקיא) אחד אומר אבלה חיטין ואחר אומר אבלה שעורים הרי זו חזקה אלא מעתה אי אומ׳ אבלה אנ״ה וא׳ אומ׳ אבלה בר״ן ועמד בחזקתו ז׳ שנים אלא שזה ראה אבילתה ג׳ שנים מפוסקות של שמיטה (תקיב) וזה ראה ג׳ שנים (רצופות) ה״נ דהוה חזקה דאפשר דלא דייק וזה קרא שנה שנייה של שמיטה שנה ראשונה ומשני הבי השתא וכו׳ (תקיג) כדפרישית לעיל וחזינן כמה פירושין דלא נהירא לן והבי מסתברא (תקיד) גרסי׳ בפ׳ הגוזל תינוק שתקף בעבד וירד לתוך שדה חבירו ואמר שלי הן אין אומרי׳ נמתין עד שינדיל אלא מוציאין אותה מידו ולכשינדיל וכו׳ דוקא דלית חזקה דאבהתיה לא להאי ולא להאי אבל איתי ליה חזקה דאבהתיה כגון דידיע מילתא לבי דינא (תקטו) כההוא עובדא דבר חמוה דר׳ ירמיה מוקי ליה בידיה ונמתין אותו עד שינדיל כדאיתא התם (תקטז) גרסינן בפ׳ גט פשוט הבא לדון בשטר ובחזקה נידון בשטר

שער החדש

דמוכח ומסתבר יוצאת על שמו כו׳ עי׳ סם מוכ׳ ס״ב ד״ה ומוסם לי כו׳ ומ״ש מי׳ ס״ח ועי׳ סם בפ״ך ס״ק י״ז ישו״ש : (תפג) ומסיק לה מצטריך למימר בבריתא כו׳ ס״ל סם מוען מציאה מלמחי זה לה מצטריך למסועינן דעליו סרמיה ועי׳ בם בסג״ם ובמו״ע סימן ס״ב : (תפד) וס״ס סם נפל לאומנות המלך בלה ממחת המחין כו׳ עי׳ לעיל בסל׳ מלוקח קרקע מות ס״ה ישו״ש : (תפה) ומיהו שבועת השותפין בליעו ומשביעין אותו שבועה תמורה ובגילגול על כל כו׳ כ״ל : (תפו) דוקא בנכסים הידועים לכל בנכסים כו׳ מנומר מכלן דמחזיקן שפיר מינו זה ודלה כדעת הפ״ך סם ס״ק ה׳ ועי׳ מהע״ז סי׳ פ״ה ס״ב ס״ק כ״ם : (תפז) סם קימין העיסה מיגו יכול לחיות הוא למטן בשבור מי תלינן או לא ומשכחת כיון דחלוקין בעיסתן כו׳ כ״ל ועי׳ בם בסג״ם ובשיטה מקובלת בם ועי׳ בם בפ״ך ס״ק ד׳ : (תפח) ול״ד למציאה . כ״ל דהם כיכר בעדים בלא״ה לה מהימן לומר מציאה מלמחי בוה לחטן בשבור דאולו לה כיכר בהג״ם דם״ל דשמציאה ב״ה אף בלה סי׳ בוה המטן לשבור יוש״ם הישב ומולי ס״ק ול״ד למציאה בחיגו בחטן לומר מציאה מלמחי אבל בזה בחטן לומר בכוונתי ממה שחיטלתי מד בעלה לבך זה : (תפט) גרסינן בפרק המפקיד חין מורידין קטן לנכסי שבוי כו׳ ב״מ ל״ם ס׳ : (תצ) ודוקא קטן שבוי . עי׳ לעיל בהלכות מפטרופוס מות ס״ה : (תצא) וס״ם בפ״ב דבתובות ממחי לה פריך כו׳ בשמובות י״ז ב׳ : (תצב) דליתה למבירה בקרקע כלום . ס״ל קטן שמבר קרקע חין בשבירתו כלום ולבן לה חני למיתני קטן ממך בשהיים קטן ועי׳ לקטן בהלכות מבירה קרקע מות ד׳ ישו״ם סימן : (תצג) ומכמה דוכתין דשמרין מעמידין מפטרופוס ליכא למידק סימן כו׳ עי׳ מות׳ ב״מ ל״ם ס׳ ד״ה ס״מ מדקא כו׳ ישו״ם : (תצד) דהם תנן השותפין ומפטרופסין כו׳. עי׳ לעיל בהל׳ מפטרופוס מות ס״ז : (תצה) לכל בני קטן שנוי דשמין בהיים ומהיים יש לו כו׳ כ״ל וס״ל בשיכין דלמו בתי מבות עי׳ לעיל מות בל״ה : (תצו) ותמיהה לן פי׳ דרבינו אבן מגש דאמר מדקאמר״ם דקטן מבור כו׳ עי׳ לעיל מות ק״ז : (תצז) ועוד בי אתי בטענה דשמרין כו׳ בחמת דעת בחטן

בשטר ואינו נידון בחזקה דברי ר' רשב"ג אומר אף בחזקה (תקיז) ואסיקנא בלברד פליגי דר' סבר צריך לברר ורשב"ג סבר אין צריך לברר אלא עידי חזקה בלבד (תקיח) ולישנא דרבינו אלפס אמר רב נידל אמר רב הלכה כר' ואף ר' לא אמר אלא לברר כגון שהבי' שטרו ואומר לו ברור שטרך לכתחלי אע"פ שיש עמו עדי חזקה ואם אי אפשר לו לברר כגון שמתו עדיו נידון בחזקה (תקיט) ורשב"ג סבר אין צריך לכל (תקכ) ור"ח כתב הלכה כרשב"ג ואף ר' לא אמרה אלא לברר וכן לשון רבינו שמואל ופירושו (תקכא) ופר"ש שאם לא בירר הפסיד . (תקכב) ובנוסחא דר' שמעון קיירא הלכה כדברי חכמים . (תקכג) ובספר ישן מצאתי כדברי חכמים . (תקכד) ובנוסחא דילן הלכה כר' יהודה ומונה הלכה כרשב"ג (תקכה) והניסחאות משתנות ואיני יכול לברר פי' דצריך לברר משמע כר"ש (תקכו) ומסתברא כדברי חכמים מההוא דסנהדרין זה פוסל עדיו של זה וזה פוסל עדיו של זה דפליגי בלברר (תקכז) ולא אייתי ליה מפלוגתא דרבי ורשב"ג (תקכח) דאיכא לדחייה כדדחו לה בהכי עד כאן לא קאמר רבי אלא דחזקה מכח שטרא קא אתיא וכו' וצריך עיון : (תקכט) נרסינן בפ' אלו דברים שיש להן חזקה ואלו שאין להן חזקה פירשו רבוותא כל הני דלקמן לאלתר בלא טענה (תקל) ואסיקנא הלכה כולן בג' שנים ובטענה (תקלא) ס"ש רישא ומאי שנא סיפא ואוקימנא א"ר נחמן אמר רבה בר אבוה בחצר השותפין עסיקינן דאהעמדה כדי לא קפדי אינשי אמחיצה קפדי (תקלב) ורב פפי נמי (תקלג) אוקמה לעולם בחצר ואיכא דקפיד ואיכא דלא קפיד וגבי מטונא לקולא רבינא אמר לעולם לא קפיד והא מני רבי אליעזר היא (תקלד) דאמר וויתור אסור ולית הילכתא כוותיה (תקלה) ש"מ דעד השתא קס"ד דמתני' רבנן היא (תקלו) ולא ר' אליעזר דריסת הרגל דקאמר ויתור מותר אפילו לרבנן (תקלז) ובי קאמר אסור ליכנס לחצר בתשמישי חצר קאמר כגון (תקלח) להעמיד בהמתו וחבילתו לשעה ולעשות בידים מקום שפיתת קדירה אחת ובההיא העמדה בלא מחיצה אמרינן אוכא דקפיד ואיכא דלא קפיד ור"א בן יעקב פליג עלי' התם משום דס"ל יש ברירה הוא אבל בדריסת הרגל ליכא מאן דאמר קפיד (תקלט) כדאמרי' במגלה דריסת הרגל הא לא קפדי אינשי . (תקמ) ור"נ ור"פ לא אייתי התם כלל דלכ"ע לא קפדי ובין לרבנן ובין לר' אליעזר בן יעקב טותר ורבינא דס"ל בהעמדה כדי לא קפדי דריסת הרגל והעמדה כי הדדי נינהו ופליגי (תקמא) והלכה בחצר השותפין אפילו חזקה שלש שנים ושנה לא מהניא עד דעביד מחיצה י' ואי אחזיק ג' שנים במחיצת י' בטענה הויא חזקה ואי לא לא (תקמב) ובחצר חבירו אפי' העמדה בלא מחיצ' קפדי והויא חזקה כחזקה דעלמא וכסנהגא והכי מסתברא וכן כתב בעל מתיבא בחצר שאינו שלו אפי' אהעמדה הויא חזקה (תקמג) ופסק דרבינו אבן מגש לא נהירא לן . ומסתברא דריסת הרגל דלא קפדי אינשי (תקמד) לא הויא חזקה . ודוקא שיש לו דרך במקום אחר . אבל אין לו דרך במקום אחר והחזיק יש לו חזקה (תקמה) אמר ר' בנאה בכל שותפין מעכבין זה על זה חוץ מן הכביסה . ואם החזיק בכביסה אינה חזקה (תקמו) ירושל' אמר ר' אלעזר גידל התרנגולין בחצר שאינו שלו הרי זו חזקה . אמר ר' יוסי יאות א"ר אלעזר טה נפשך אם יש לו רשות לגדל הרי גידל ואם אין לו רשות לגדל הרי החזיק (תקמז) ר' יוחנן בשם ר' בניה בכל שותפין מעכבי' חוץ מן הכביסה מפני בבודן של בנות ישראל (תקמח) א"ר מתניתא הרא דתימר במקום שהנשים מכבסות אבל במקום שהאנשים מכבסין לא ברא (תקמט) והא דתימר בכל שותפין מעכבין בכל החצר . אבל בארבע אמות דידיה לא מצי ממחי ליה בידיה דו אמר ליה את שפיך גו דידך והוא נחית גו דידי והא דתימר בכל

שותפין

שער החדש

(תקיז) ומסיקנא בלברד פליגי דר' סבר צריך לברר כו' אם ק"ס ל"ש : (תקיח) ולישנא דרבינו אלפס אמר רב נידל אמר ר"ח הלכה כרשב"ג ואף ר' לא אמר כו' לפנינו הגירס' בריי"ף הלכה כרשב"ג ואף ר' לא אמר ומי' אם נרפ"ם סימן כ"ז בגוסף כגי' רבינו : (תקיט) ורשב"ג סבר מ"ל לברר כלל ור"ח כ' כו' כנ"ל : (תקכ) ור"ח כתב הלכה כרשב"ג ואף ר' לא אמרה אלא לברר וכן לשון רבינו שמואל ופי' נרפ"ם ואם ט"ע במוס' ד"ה אלא לברר כו' ומי' ם : (תקכא) ופי' כ"ם אם לא ברר הפסיד כו' ומי"ם נרשב"ם ע"ב ומי' נרפ"י מסקדרין כ"ג ב' ונמוס' אם ד"ה וכגון סגי כו' ומי"ם סיסיב : (תקכב) וגוסחת דכ"ם קיירא הלכה כדברי מכמים כו' כ"ה נרשב"ג נרפ"ם בתרא ט"ו ג' ומי"ם סיסב ומי' לקמן מום סקכ"ו : (תקכג) ובספר ישן מלאתי כדברי מכמים . כ"ל נם נגמרא ישיבה אלפס כן : (תקכד) וגוסחת דילן הלכה כר' ומונה הלכה כרשב"ג כנ"ל כ"ל דגוסחת אלפסינו היה כתוב בסנים הלכה כר' רק סמניה ג' על הגליון אע"ל הלכה כרשב"ג : (תקכה) והגוסחאות משתנות ואיני יכול לברר ומי' לצריך לברר משמע כר"ם כנ"ל ור"ל רבינו כי' על מעמו סחות חיזו יכול לברר חיזו הגוסחת היה מקריס לפל בפי' לצריך לברר משמע כר"ם דלר' סם לא ניכר הפסיד וכנ"ל לום מקכ"ח ומי' לעיל הלכות מלוה ע"ם לום רס"ז : (תקכו) ומסתברא כדברי מכמים . כ"ל דמסתברא דנרסינן הלכה כדברי מכמים ולא נרסינן הלכה כרשב"ג וכדמסיק והולך וטיינו כגי' הנ"ל לעיל לום מקכ"ב ; (תקכז) ולא מייתי לי' מפלוגתא דר' ורשב"ג כו' כ"ל כמן בפ"ב ע"ב מלי זה בפלוגתא דחכמים ור"ח ולא בפלוגתא דר' ורשב"ג וכדמסיק רבינו והולך : (תקכח) דמיכא למדחי' כדדחו לה סתם ע"ב לא קאמר כ' כו' כנ"ל וכ"ל דסא סתם בסנהדרין דחי לה דלא כ' מודה דנכל מקום מן צריך לברר רק בסתר ומזקה ס"ל דצריך לברר מ"ו דמלוי זה בפלוגתא דחכמים ור"ח בפ"ב וס"ב צריך לגרום כך הלכה כדברי מכמים ולא כ' סבר כו' : (תקכט) גרסינן בפרק מזקת הבתים מלו דברים שיש להן מזקה כו' כנ"ל פ"ב כ"ז מ' : (תקל) ומסיקנא הלכה כולן בג' שנים ובטענה . עי' לעיל לום רכ"ם והלאה : (תקלא) מ"ם ריפת ומ"ם סיפא ומוקימנא מ"ר נחמן רבה בר אבוה כו' סם כ"ז מ' : (תקלב) וכ"ם נמי מוקמה כו' סם פ"ב : (תקלג) מוקמה לעולם בחצר השותפין ומיכא דקפיד ומיכא דלא קפיד ונבי ממונא לקולא ונבי מיסורא למומנא רבינא לחמר לעולם כו' כנ"ל : (תקלד) דחמר וויתור מסור ולית הלכתא כוותי' . כ"ל לית הלכתא כר"ם בפ' ואיתור מבי (ומי' נרפ"ם פרק ד' דנדרים סי' מ' ובנרע"ן סם דסספו הלכה כר"ח ישו"ם) : (תקלה) ס"מ דעד השתא קסבר דמתניתין דרבנן היא כו' כנ"ל : (תקלו) ולא כ' אליעזר ודריסת הרגל בפלמא דהוא וויתור מותר אפילו לרבנן כו' כנ"ל ור"ל אפילו לרבנן דפליגי מר"ח בן יעקב : (תקלז) ובי קאמר אסור ליכנס להאי בתשמישי חצר קאמר כו' כ"ל לכל ליכנס סם בגופו בבי לכ"ע לבד דלר"ח

שותפין מעכבין חוץ מן הכביסה בכל החצר. אבל בארבע דיריה לא מכחי בידיה זה לשון בעל מתיבות (תקנ) וכולה דוקא אלא בסופא דמשמע בד"א דידיה ממחי (תקנא) ובנוסחא דילן בנשים הא דתימר חוץ מן הכביסה בכל החצר ברם בד"א דנפשיה ממחי הוא בידיה ואם היה מקום מרוין אפי' בד"א דחבריה ממחי הוא בידיה כו' (תקנב) ובנזיר גרסינן אחרי' תני מקום התנור ומקום הרחיים (תקנג) אין לו חזקה בקירה על גביהן אפי' כל שהו יש להן חזקה ובלבד קירוי שהוא מועיל לתנור (תקנד) חמרוב אין לו חזקה ויש למקומו חזקה המוחילה יש לה חזקה (תקנה) ואכר רב יהודה אמר שמואל אין לו חזקה כרוח אחת (תקנו) ויכול לשנות בעל החצר לאותו רוח אבל אינו משנה מרוח זה לרוח אחר ופי' רבינו סעדיה שדרך להשפיל כותל שבו המרוב ולהגביה את שכנגדו ואם בא לשנותה לרוח אחרת יוציא בה הוצאות ולהאי טעמא אם בעל הגג רוצה להגביה כותלו עם המרוב הרשות בידו (תקנז) ובלבד שלא יהא בו היזק ניכר לדיינין כמה שהיה דמר קא מפליג בזיזין בעל הגג לבעל החצר ש"מ במרוב ליכא פלוגתא ורב חנינא אמר המרוב אין לו הזקה (תקנח) שאם היה ארוך מקצרו ויש למקומו חזקה שאם בא לעוקרו (תקנט) אינו עוקרו. ורב יוסף אמר המרוב אין לו חזקה שאם רצה לבנות מתחתיו בונה שאין לו עליו אלא לקבל טיטיו וכן פסק רבינו משולם בר קלונימוס בתשובה (תקס) וש"מ שאינו יכול להשפיל המרוב למטה שאם היה רוצה לבנות תחתיו (תקסא) לא היה יכול לבנות תחתיה ולהגביה. מסתברא שחיה יכול להגביה וכסתברא דאיכא למידק מינה בין שאין לו עליו אלא קבלת מיטיו (תקסב) יכול לקבלם בכלי או על הגג שהגג וגוף המרוב תלוש ולבסוף חברו הוא (תקסג) וקי"ל בחכמתי בדף של נחתומין שקבעו בבותל דאינו בקרקע. ולענין שבועה נמי תלוש הוא ונשבעין עליו ובן פסק רבינו משולם ב"ר קלונימוס בתשובה. (תקסד) ושמע שאינו יכול להשפיל המרוב למטה שאם היה רוצה לבנו' תחתיו לא היה יכול לבנות (תקסה) אבל אם רצה להגביה יגביה מסתבר' שיכול להגביה. אבל אדוניו אבינו (תקסו) דן שאינו יכול להגביה שהזיקו מרובה דקילוחו רחוק (תקסז) ויש למקומו חזקה. שאם בא לעוקרו אינו עוקרו (תקסח) ואפי' לקצרו אינו יכול ורבינו אלפס אייתי לכולהו דסבירא ליה דלא פליגי אהדדי (תקסט) והילכתא בבולהו טעמא אבל ר"ח פסק כר' חנינא דהא ר' ירמיה מודה ליה (תקע) שאם בא לעוקרו אינו עוקרו. וש"מ דאמר יכול לשנותו לאותו רוח הוה ליה חד (תקעא) ועוד דר' חנינא לגבי שמואל רב חשיב (תקעב) ודהה הורו' דפליגי בה ר' יוחנן ור"ל דרבי יוחנן ס"ל כשמואל ומסתברא דהלכה כר' יוחנן כירושלמי (תקעג) ואם בא לעוקרו אינו עוקרו דקאמר לאו ממקומו קאמר אלא מרוח לרוח ומסתברא דוקא מרוב (תקעד) קבוע בחצר חבירו דיש לו שהרי מחזיק הוא באויר אבל קבוע באויר חצירו (תקעה) אין צריך להרחיק מן הצדדין (תקעו) והרי הוא כבור ואילן דבעירנא דקא נטע ליתנהו לשרשין ואע"ג דידע דאתי כי אתי כלו להו חיציו הכי נמי אע"נ דמטי ליה היזקא לכתלי' שבצדדין בין דבההיא שעתא לא מטיא הזיקא אלא לקמיה אפי' גרמא ליכא דלא אשכחן הרחקה לר' יוסי (תקעז) אלא בגרמא דגרמא בגירים (תקעח) כנון בורות שיחין ומערות דכל חדא וחדא קא מרפיש לה לארעא וגפת וסיד וסלע ואמת המי' ונברכת של כובסין (תקעט) שמכוחו הולכין לכותל ורחיים ותנור (תקפ) וזרעים שמחלידין את הקרקע (תקפא) ופר"ח ששותין להלוחית הקרק' החלודה מיד וסולם נמי ובראשו נסיחה (תקפב) ונמי' בהדי דזקוף יהבא ארישא דהוא גרמא מבוחיה והוא גרמא דגירי' אבל הבא ליכא גרמא דגיריה כלל ואפילו יצא לחוץ החזן מידו ונפסק לא מיקרי גרמא דגירי (תקפג) כדאמרינן בהנהו בי תרי דדיירי חד עילאי וחד תתאי דקס"ד דנקב היה בעלייה ומסקי' דתיימי מיא (תקפד) דהתם כלו להו חיצין ואמר על המזיק להרחיק עצמו וכל שכן הכא דלאו מכוחו אתא (תקפה) וכי אמרינן גרמא בנזקין אסור (תקפו) הני מילי בגירי ובגרמא דגירי ליתה לדמויה

שער החדש

מחיבות כנ"ל וכ"ל הלמון דמייתי הוא למון בעל המחיבות: (תקנ) וכולה דוקא מלה בסיפא דמשמע בד' ממות דידיה ממחי. וכ"ל כל היכולמי נימא מכל סיפא לא ניהא דלגי' זו מחי ד"מ דידי' כ"ל מל זה המשמע כמבואר בסיפא ולפ"ז לריך לפרש בסיפא כך מכל במלינע ממות דידי' לא ממחי בידי' דיכול לומר ליה דו ספך כו' ומ"ש מין בכבמא לומר דד"מ של המשמע גרע מכל מחלר מחמת: (תקנא) ובנוסחת דילן בנשים הדא דתימר מון מן הכביסה בכל המלר בכם בד"מ דנפשי' ממחי הוא בידי' ואם היה מקום מדרון לפי' בד"מ דחבירי ממחי הוא בידו כו' מבואר מזה דבנשים בכל המלר מ"י למחות מכל בד"מ של המוחה יכול לעכב ואם היה מקום מדרון לפי' בכל מבירו מעכב ולפי' בכל נשים ועי' בגמ"י אם מבואר דקלי על של מנשים דהכי לי' התם וז"ל מכל במקום שהמנשים מכבסין לא הדמ דתימת בד"מ דנשים מכל בד"מ דחבריה לא מני מימחי בידו והדמ דתימת שלא במקום מדרון כו' ועי"ש תיומ ודע דבד"מ סי' קס"מ חוא מ' הביא בשם הגמ"י כך מכל במקום שהמנשים כובסין לא והדמ דתימת בד"מ דנשים מכל בד"מ דחבירי מני ממחי בי' והדמ דתימת שלא במקום מדרון מכל במקום מדרון מפילו מוך ד"מ דנשים מני ממחי ליה דמ"ל מסתיק גו בידך כו' ועי"ש תיומ והכי הוא דומה לדיומ לחם"ל ולבסם"ל בב"ב ביכולמי ופי' בבו"ע סי' קס"מ סעיף ה' ועי"ש תיומ (ועי' בחי' הרחמ"ן בב"ב ד' ב' ועי"ש תיומ שהוא כלכבי הד"מ ועי"ש תיומ); (תקנב) ובנדרים נרסי' מחניה מני מקום התנור כו' כל"ל ביכולמי דנדרים מחל הא דלעיל ועי' לעיל חוח רפ"ה: (תקנג) אין לו חזקה קולה על גביהן אפי' כל שהו יש להן חזקה ובלבד קירוי שהוא מועיל לתנור (תקנד) חמרוב אין לו חזקה ויש למקומו חזקה כו' כ"ב ב' ב': (תקנה) ואכ"ר ש"מ אין לו חזקה מכוח ה' כו' שם בש"ם: (תקנו) ויכול בעל המלר לשנות לאותו הכוח כו' כ"ה אי הכ"מ שנאמר! שם ד"ה מרוב אין כו' וכ"ה בהמ"ם סי' ע"ב ועי' סי' קל"ג סעיף ח' בהג' מבל דעת הכבב"ם וגמ"י מיומ כן ועי' בסה"ם שכניס ה"ה כדעת רבינו: (תקנז) ובלבד שלא יהא בו היזק ניכר לדיינים ומדקא מפלוג בזיזין בין בעל הגג לבעל המלר ש"מ במרוב ליכא פלוגתא כו' כנ"ל וכ"ל מדקא מפלוג שם ל"ש ב' בין בעל הגג לבעל המלר בזיז ולא מפלוג כאן בניומ שם בעל המלר יכול לעכב על בעל הגג מ"ו דאין בעל המלר יכול לעכב ועי' בסי' קל"ג סעיף ז' ועי"ש תיומ: (תקנח) שאם היה מרוך מקלמו כו' והכ"ם פסק בסי' ע"ב שאם היה מרוך מ"י לקלמו מסוס דר' ירמיה בר מבא פליג על ר' חנינא ועי"ש תיומ ועי' בסי' קל"ג סעיף מ' בהג"ם ועיין לקמן חות מקם"ח:

(תקנט) מיומ עוקרו וכך ירמיה חמר המרוב אין לו מזקה שאם בלה לבנות כו' כנ"ל: (תקס) ום"מ שמיומ יכול להשפיל המרוב למטה כו' וכ"כ לקמן חות מקם ד ועי' בסי' קל"ב סעיף י"ח בהג"ה: (תקסא) לא היה יכול לבנות תחתיה ולהגביה. מסתברא שחיה יכול להגביה וכסתברא דאיכא למידק מינה בין שאין לו עליו אלא קבלת מיטיו (תקסב) יכול לקבלם בכלי או על הגג שהגג וגוף המרוב תלוש ולבסוף חברו הוא (תקסג) וקי"ל בחכמתי בדף של נחתומין שקבעו בבותל דאינו בקרקע. ולענין שבועה נמי תלוש הוא ונשבעין עליו ובן פסק רבינו משולם ב"ר קלונימוס בתשובה. (תקסד) ושמע שאינו יכול להשפיל המרוב למטה שאם היה רוצה לבנו' תחתיו לא היה יכול לבנות (תקסה) אבל אם רצה להגביה יגביה מסתבר' שיכול להגביה. אבל אדוניו אבינו (תקסו) דן שאינו יכול להגביה שהזיקו מרובה דקילוחו רחוק (תקסז) ויש למקומו חזקה. שאם בא לעוקרו אינו עוקרו (תקסח) ואפי' לקצרו אינו יכול ורבינו אלפס אייתי לכולהו דסבירא ליה דלא פליגי אהדדי (תקסט) והילכתא בבולהו טעמא אבל ר"ח פסק כר' חנינא דהא ר' ירמיה מודה ליה (תקע) שאם בא לעוקרו אינו עוקרו. וש"מ דאמר יכול לשנותו לאותו רוח הוה ליה חד (תקעא) ועוד דר' חנינא לגבי שמואל רב חשיב (תקעב) ודהה הורו' דפליגי בה ר' יוחנן ור"ל דרבי יוחנן ס"ל כשמואל ומסתברא דהלכה כר' יוחנן כירושלמי (תקעג) ואם בא לעוקרו אינו עוקרו דקאמר לאו ממקומו קאמר אלא מרוח לרוח ומסתברא דוקא מרוב (תקעד) קבוע בחצר חבירו דיש לו שהרי מחזיק הוא באויר אבל קבוע באויר חצירו (תקעה) אין צריך להרחיק מן הצדדין (תקעו) והרי הוא כבור ואילן דבעירנא דקא נטע ליתנהו לשרשין ואע"ג דידע דאתי כי אתי כלו להו חיציו הכי נמי אע"נ דמטי ליה היזקא לכתלי' שבצדדין בין דבההיא שעתא לא מטיא הזיקא אלא לקמיה אפי' גרמא ליכא דלא אשכחן הרחקה לר' יוסי (תקעז) אלא בגרמא דגרמא בגירים (תקעח) כנון בורות שיחין ומערות דכל חדא וחדא קא מרפיש לה לארעא וגפת וסיד וסלע ואמת המי' ונברכת של כובסין (תקעט) שמכוחו הולכין לכותל ורחיים ותנור (תקפ) וזרעים שמחלידין את הקרקע (תקפא) ופר"ח ששותין להלוחית הקרק' החלודה מיד וסולם נמי ובראשו נסיחה (תקפב) ונמי' בהדי דזקוף יהבא ארישא דהוא גרמא מבוחיה והוא גרמא דגירי' אבל הבא ליכא גרמא דגיריה כלל ואפילו יצא לחוץ החזן מידו ונפסק לא מיקרי גרמא דגירי (תקפג) כדאמרינן בהנהו בי תרי דדיירי חד עילאי וחד תתאי דקס"ד דנקב היה בעלייה ומסקי' דתיימי מיא (תקפד) דהתם כלו להו חיצין ואמר על המזיק להרחיק עצמו וכל שכן הכא דלאו מכוחו אתא (תקפה) וכי אמרינן גרמא בנזקין אסור (תקפו) הני מילי בגירי ובגרמא דגירי ליתה

לדמויה אלא לאמת המים ולא לנברכת הבובסין (תקפו) דהתם בותל לבנים הוא ומתונא לא הוי אלא כגון אמת המי' ונברכת הבובסין (תקפח) דקוו וקייבי וקביעי אבל ליכא חד מהני לא בעי הרחקה ולמי רגלי' איכא לדמויה (תקפט) ובכותל לבנים שלשה טפחים ובכותל אבנים טפח (תקצ) הילכך בסר בסיד סגי דכל היכא דתנן ג' טפחים או סר בסיד תנן (תקצא) וכן הילכתא (תקצב) ופיסקא דרבי' אלפס דאמר דמשרה וירק לא בעי רהוקי כרבי יוסי משום דתייסי ביא ומיהו בעי לרחוקי כי היכי דלא ליהוי גריה כמה דמרחיק שיח ולא ברור לן דלא דמי לשיח ומערה (תקצג) דהת' משום דמתונא דקשי לכיתל והכא כותל ליכא וביון דתייסי לא בעי רחוקי בלל דליכא גרמא והילכך זה עושה בתוך שלו כרבי יוסי (תקצד) סולם המצרי אין לו חזקה ולצרי (תקצה) יש לו חזקה סולם המצרי אמרי דבי ר' ינאי כל שאין בו ארבע חוקים (תקצו) חלון אין לו חזקה ולצרי יש לו חזקה איזהו חלון המצרי כל שאין ראשו של אדם יכול לכנס לתובו רבי יהודה אומר אם יש לה מלבן אעפ"י שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתובו (תקצז) אמר ר' זירא לכמה מארבע אמות יש לו חזק יכול למחות למעלה מד' אמות אין לו חזקה . ורבי אילעא אמר אפילו למעלה מד' אמות אין לו חזקה ויכול למחות ופי' יכול למחות שלא יפתחנו לכתחלה ההוא דאתא לקמיה דרבי אמי שדריה לקמיה דרב אבא בר ממל (תקצח) אמר ליה עביד בר' אילעא והילכתא כותיה (תקצט) אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהו יש לו חזקה (תר) ירוש' בעון קומי רבי אמי . מהו לפתוח חלון מצרי למעלה מד' אמות . אמר ליה בן אנן אמרין יסתתם אוירא דעלמא באפויי . א"ד נבא כן אנן אמרין דבעי מיעבד ביתיה בשובך לא שמעינן ליה וחזינן בה פלוגתא ביני רבותא איבא מאן דאמר (תרא) רבי זירא אצורי קאי וכן פירש רבינו שמואל ורייקי מינה הא דאמר ולאורה אפילו כל שהו יש לו חזקה כלומר חלון בצרי בצורי ודוקא למטה מד' אבל למעלה מד' אפילו לאורה אין לו חזקה : וקשיא לן בה טובא הדא דהוה ליה למיסר לא שנו אלא לבתי' מד' אמו' אבל למעלה אין לו חזקה ואין יכול למחות (תרב) ותו ההוא דהויה בני אשייתא אחורי בווי דחבריה ואמר ליה קא מאפלת עלאי היכי אמר ליה עבידנא לך בווי לעיל מאישתא הא ודאי למעלה מד' אמות הוו ואי ס"ד חלון אורה למעלה מד' אמות אין לו חזקה היכי עביד מידי דלית לי' חזקה אלא בשטר ותו אי אצורי דיש לו חזקה קאי (תרג) מאי דוחקיה דרבי אילעא אפילו למעלה מד' אמות אין לו ליכא יש לו חזקה ויכול להחזיק ותו בין לר' אילעא בין לר' זירא ליפלוג מתני' בהלון למטה מד' (תרד) כי היכי דפליגי גבי זיז וליכא יש לו הזקה ויכול למחות ולבצרי אין לו הזקה ואינו יכול למחות ותו ביון דהלון גדול הוא ועשוי לתשמיש ולהסתכל בו לרחוק מה לי למעלה ומה לי למטה אע"פ שהבעל חצר אינו ניזוק (תרה) זה נהנה בתשמישו ומסתברא דאבצרי קאי דבעל חצר יש בו היזק ראייה וזה וזה אין דרכו להשתמש ולעמוד בו' וקאמר למטה מד' אמות אעפ"י שאין ראשו יכול ליכנס לתובו דרך הליכתו בבית . ראה בחצר חבירו ויש בו היזק ראייה ויש לו הזקה למעלה מד' אמות אין בו היזק ראייה (תרו) בדרך הליבתו בחצר אלא א"כ מצין ואין לו חזקה ומתני' למעלה מד' אמות קאמר (תרז) ומשמע דרבי אלעי פליג (תרח) אמיפא דרבי זירא לא מצי אמר לא שנו ור' אלעא אמר אפילו למעלה מד' אמות אין לו חזקה בדקתני מתני' ויכול למחות (תרט) דזימנין דמוקמת שרשיפא וקייבא דנוח לי לשון בצוץ ולא קאמר חזות לי (תרי) ומשום לישנא משמע דאבצרי קאי והיתו דקשיא לר' אלע' אם איתה (תריא) דלמעלה מד' אמות אין לו חזקה ויכול לבחות ליפלוג כי היכי דפליג גבי זיז ומשום הבי דחיק ואמר יכול למהו' ודוקא מצרי אבל בצורי אפילו למעלה ואינו לאורה יש לי הזקה ועל ידי היה מעשה והשבתי תשובה לרבותיי ושאלתי את פי רבינו יעקב (תריב) לבתוב אלי בתשובתו שהשיב לחכמי לותיר והעיד שחזר בו רבינו שמואל אחיו (תריג) בפיו יפיו ובפני תלמיד רבינו גרשום כתב כן א"ר זירא למטה מארבע אמות יש לו חזקה אע"פי שאין ראשו של אדם יכול ליכנס בתוכו אלמא אבצרי קאי וכן פשט וכן עלת שיטת הלכה בפני ה"ר יעקב וכן כתב רבינו אבן מגש (תריד) וגמרא דבני מערבא דמוכח וליבא למינדא מינה ועל דבר זה רבו מהלוקת בישראל והלכה למעש' חלון צורי בין למעלה למטה סד' אמות אפי' אינו עשוי לאורה

שער החדש

ולמ"ד לנברכת הבובסין כו' כנ"ל : (תקפו) דהתם בותל לבנים הוא כו' כנ"ל : (תקפח) דקוו וקייבו וקביעי אבל ליכא חד מהני לא בעי הרחקה ולמי רגלי' איכא לדמויה (תקפט) ובכותל לבנים שלשה טפחים ובכותל אבנים טפח (תקצ) הילכך בסר בסיד סגי דכל היכא דתנן ג' טפחים או סר בסיד תנן (תקצא) וכן הילכתא (תקצב) ופיסקא דרבי' אלפס דאמר דמשרה וירק לא בעי רהוקי כרבי יוסי משום דתייסי ביא ומיהו בעי לרחוקי כי היכי דלא ליהוי גריה כמה דמרחיק שיח ולא ברור לן דלא דמי לשיח ומערה (תקצג) דהת' משום דמתונא דקשי לכיתל והכא כותל ליכא וביון דתייסי לא בעי רחוקי בלל דליכא גרמא והילכך זה עושה בתוך שלו כרבי יוסי (תקצד) סולם המצרי אין לו חזקה ולצרי (תקצה) יש לו חזקה סולם המצרי אמרי דבי ר' ינאי כל שאין בו ארבע חוקים (תקצו) חלון אין לו חזקה ולצרי יש לו חזקה איזהו חלון המצרי כל שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתובו רבי יהודה אומר אם יש לה מלבן אעפ"י שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתובו (תקצז) אמר ר' זירא לכמה מארבע אמות יש לו חזק יכול למחות למעלה מד' אמות אין לו חזקה . ורבי אילעא אמר אפילו למעלה מד' אמות אין לו חזקה ויכול למחות ופי' יכול למחות שלא יפתחנו לכתחלה ההוא דאתא לקמיה דרבי אמי שדריה לקמיה דרב אבא בר ממל (תקצח) אמר ליה עביד בר' אילעא והילכתא כותיה (תקצט) אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהו יש לו חזקה (תר) ירוש' בעון קומי רבי אמי . מהו לפתוח חלון מצרי למעלה מד' אמות . אמר ליה בן אנן אמרין יסתתם אוירא דעלמא באפויי . א"ד נבא כן אנן אמרין דבעי מיעבד ביתיה בשובך לא שמעינן ליה וחזינן בה פלוגתא ביני רבותא איבא מאן דאמר (תרא) רבי זירא אצורי קאי וכן פירש רבינו שמואל ורייקי מינה הא דאמר ולאורה אפילו כל שהו יש לו חזקה כלומר חלון בצרי בצורי ודוקא למטה מד' אבל למעלה מד' אפילו לאורה אין לו חזקה : וקשיא לן בה טובא הדא דהוה ליה למיסר לא שנו אלא לבתי' מד' אמו' אבל למעלה אין לו חזקה ואין יכול למחות (תרב) ותו ההוא דהויה בני אשייתא אחורי בווי דחבריה ואמר ליה קא מאפלת עלאי היכי אמר ליה עבידנא לך בווי לעיל מאישתא הא ודאי למעלה מד' אמות הוו ואי ס"ד חלון אורה למעלה מד' אמות אין לו חזקה היכי עביד מידי דלית לי' חזקה אלא בשטר ותו אי אצורי דיש לו חזקה קאי (תרג) מאי דוחקיה דרבי אילעא אפילו למעלה מד' אמות אין לו ליכא יש לו חזקה ויכול להחזיק ותו בין לר' אילעא בין לר' זירא ליפלוג מתני' בהלון למטה מד' (תרד) כי היכי דפליגי גבי זיז וליכא יש לו הזקה ויכול למחות ולבצרי אין לו הזקה ואינו יכול למחות ותו ביון דהלון גדול הוא ועשוי לתשמיש ולהסתכל בו לרחוק מה לי למעלה ומה לי למטה אע"פ שהבעל חצר אינו ניזוק (תרה) זה נהנה בתשמישו ומסתברא דאבצרי קאי דבעל חצר יש בו היזק ראייה וזה וזה אין דרכו להשתמש ולעמוד בו' וקאמר למטה מד' אמות אעפ"י שאין ראשו יכול ליכנס לתובו דרך הליכתו בבית . ראה בחצר חבירו ויש בו היזק ראייה ויש לו הזקה למעלה מד' אמות אין בו היזק ראייה (תרו) בדרך הליבתו בחצר אלא א"כ מצין ואין לו חזקה ומתני' למעלה מד' אמות קאמר (תרז) ומשמע דרבי אלעי פליג (תרח) אמיפא דרבי זירא לא מצי אמר לא שנו ור' אלעא אמר אפילו למעלה מד' אמות אין לו חזקה בדקתני מתני' ויכול למחות (תרט) דזימנין דמוקמת שרשיפא וקייבא דנוח לי לשון בצוץ ולא קאמר חזות לי (תרי) ומשום לישנא משמע דאבצרי קאי והיתו דקשיא לר' אלע' אם איתה (תריא) דלמעלה מד' אמות אין לו חזקה ויכול לבחות ליפלוג כי היכי דפליג גבי זיז ומשום הבי דחיק ואמר יכול למהו' ודוקא מצרי אבל בצורי אפילו למעלה ואינו לאורה יש לי הזקה ועל ידי היה מעשה והשבתי תשובה לרבותיי ושאלתי את פי רבינו יעקב (תריב) לבתוב אלי בתשובתו שהשיב לחכמי לותיר והעיד שחזר בו רבינו שמואל אחיו (תריג) בפיו יפיו ובפני תלמיד רבינו גרשום כתב כן א"ר זירא למטה מארבע אמות יש לו חזקה אע"פי שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתובו אלמא אבצרי קאי וכן פשט וכן עלת שיטת הלכה בפני ה"ר יעקב וכן כתב רבינו אבן מגש (תריד) וגמרא דבני מערבא דמוכח וליבא למינדא מינה ועל דבר זה רבו מהלוקת בישראל והלכה למעש' חלון צורי בין למעלה למטה סד' אמות אפי' אינו עשוי לאורה

ויכול למחות ותו בין כו' כנ"ל כ"ל בפלמת מי מתניתין קאי היתה דלמ מני למימר דהם לו חזקה למעלה מארבע אמות מכל מי היתה דמיהי בצורי מס"ל דהו"א דהו"ת למימר סכי : (תרד) כי היכי דפליג גבי זיז ולימת ים בו הזקה ויכול למחות ולמלגי כו' כנ"ל וכ"ל כי היכי דמפלוג בין זיז היכא דיכול למחות והיכא דאינו יכול למחות הוא"ל בגוני מלמעה מד"ה יכול למחות ובלמעה ד"ה וכסי סו"ל בגוני מלמעה מד"ה יכול למחות ובמלגי אינו יכול למחות ומי' לקמן מום מכי"ת : (תרה) זה נהנה בתשמישו. ומ"ש למימר יכול להחמיל עלי' . ויש לפי' בזה כיון דאין ניזוק בעל המלך אם כן אין יכול למחות עליו וממילת אין יכול להחזיק עליו . ונ"ל דה"ק כיון דזה נהנה בתשמישו אם כן הוה כמו חזקה גמורה : (תרו) כדרך הליבתו בחלר מע"ב ואין לו חזקה ומתניתין כו' כנ"ל : (תרז) ומשמע דר' אילעא פליג אסיפא דכ"ז . כ"ל דלא נימת דה"ק אפילו למעלה מארבע אמות אין לו חזקה ויכול למחות ולכן למעה מארבע אמות דאין לו חזקה ויכול למחות כיון דמתני' קאי וכ"ז קמ"ל דבינו כן דק דלמעה מד"מ מודה לכ"ז דים לו חזקה דק פליגו אסיפא דכ"ז בלמעלה מד"מ : (תרח) אסיפא דכ"ז וכ"ז לא מצי אמר ל"ם כו' כנ"ל וכ"ל דמשמע ס"ם דמתניתין מיירי למעלה מד"מ ולכן לא מצי כ"ז לומר ל"ם וכמו שמקשה בינו למעלה למימת הרמב"ם ועיי"ם ברמ"ם סי' ע"ב מה שמי' בשין ממר כך קושית דלא ממר כ"ז ל"ם כו' ועו"ם סימב : (תרט) דזמנין דמוקמת שרשיפא וקיימת וקא דויים בי לבון מיין ולא קאמר חזות לי כנ"ל כ"ל דכ"ם בי' הכי"ק וקא דויים לי ועו"ם אבל בי' מלפיגו וכ"ם בי' הרמ"ם שם וכעיון שכך שכפלף דחזות לי ועו"ם סימב : (תרי) ומשום דלישנא משמע דאמצרי קאי והיתו דקשיא כו' כנ"ל וכ"ל דהם"ם ממלגי קא נפיך ועלה מכ"ז כו' : (תריא) דלמעלה מארבע אמות אין לו הזקה ואינו יכול למחות ליפלוג כי היכי דפליג כו' כנ"ל כ"ל ליפלוג בין היכא דיכול למחות ובין היכא דאינו יכול למחות וכדמפלוג בזיז בזה וכנ"ל מות מכ"ל : (תריב) לכתוב אלי בתובתו בתשיב לחכמי לותיר כו' היינו סיומלמי דחייתי לעיל מות מ"ר דבעי הם ליכל לבתות מלון המלגים למעלה מארבע אמות ועו"ם מלמה דאינו למכנס בחלון

לאודה יש לו חזקה (תרטו) כדין כל החזקות בג' שנים ובטענת חלון מצרי למטה מד' אמות יש לו חזקה וצריך להרחיק למעלה אין לו חזקה . ובונה בנגדו ואינו מרחיק אבל למותמו אינו יכול בל זמן שאינו רוצה לבנות דאי ס"ד אין לו חזקה וסתמו היכא קאמר רבי זירא אינו יכול למחות השתא היכא דאיתיה סתים ליה (תרטז) היכא דבעי מיעבד לכתחלה לא סתר ליה אלא בונ' כנגדו קאמר ואם בא לפתוח בתחילה למעלת מא' בע' אמו' יכול למחות ודוקא חלון מצרי שאינו עשוי לאור' אלא לאויר אבל לאור' יש לו חזקה כשמואל וכן הילכתא וכתב ר"ח מכלל דמתני' בחלון שאינו עשוי לאורה א"כ למטה מארבע אמות דקאמר יש לו חזקה למאי (תריז) דהא מבנגדן שלא יאפיל הוא הא לאו הכי אינו מרחיק וקאמר לאו דמעכב ליה בנין אלא מחייבינן ליה למתם אלא שבקינן ליה בראיתא ואי אתי למיסמך שביק ליה רווחא כי היכי דעייל ביה אוירא ולמעלה מד' אין לו חזקה ובונה כנגדו בנין שסותמה אבל אינו חייב זה לסותמה (תריח) ואיכא למימר יש לו חזקה להרחיק מלמעלה ומלמטה ארבע אמות כדי שלא יציץ ויראה . אבל הרחקה שלא יאפיל לא בעי . ומסתברא דר' אמי דשרר לקמיה דרבי אבא בר ממל משום דרבי אמי לא סבירא ליה דיכול למחות (תריט) כדגרסינן בירושלמי בעון קומי רבי אמי ום"ל דאינו יכול למחות ושורי לקמיה דרבי אבא (תרכ) משום דחש לרבי אלעזר . ולאורה פר"ח העשוי להכניס אורה במקום אפל ויש אומרים שאין אורה ממקום אחר וכל שהו פירש רבינו יעקב אין לו שיעור . וחביבי כתב שיהא רחבו טפה (תרכא) כדאיתא בלא יחפור רחב חלון טפח . ומסתברא שיעורו (תרכב) כדתנן באהלות . העושה מאור בתחילה שיעורו כמלא מקדח גדול של לישכה (תרכג) שירי מאור דום אצבע על רוחב גדול ואילו הן שירי מאור וכו' . חשב עליו לתשמ"ש שיעורו כפותח טפח (תרכד) והיינו דקאמר כמה מלא רוחב חלון טפח (תרכה) ומצאתי בירושל' בסוף נמ' דבחזקת הבתים סעד לדברי היו חמשה פתחים זה לפנים מזה שיעור כולן מלא מקדח והא מסייעא ליה דאמרינן גבי חלון שהוא פתוח לאיסטיו לא נעשה אלא להכנים את האור' מכיון שאין לו חזקה אינו מביא את הטומאה ודוקא שניכר עשייתו לאורה (תרכו) כגון צר מבחוץ ורחב מבפנים אבל אם הוא שוה אינו חזקה והכל תלוי בראיית הדייגין (תרכז) אסר רב נחמן ולסתום לאלתר הוי חזקה שאין אדם עשוי שיסתום אורו בפניו ושותק ודוקא בטענה . ואע"ג דלפתיחת חלון בעי ג' שנים הכא לאלתר וכן הילכתא ומתשובת הרב קרובינו משמע דסבירא ליה דאפילו לסתימת אורה בעינן פירוש פציטין והכי מסת' דחזקת סתימה לאלתר (תרכח) כסתימת בית בג' שנים מה התם בפירוץ פציטין (תרכט) כדתנן בית סתום יש לו ארבע אמות ואמר לא שנא אלא שלא פרץ את פציטיו וכו' וכן כתב בעל מתיב' הכא בסתימת אורה שצריך להביא ראיה שמרעתו פרץ פציטין אבל רבינו אבן מגש מדמי ליה לשומא' דנבי (תרל) עשבי' שתלשן והניחן בחלון . או שעלו מאיליהן בחלון ומטלניות שאין בהן שלש על שלש וכו' כולן ממעטין בחלון וכ"ש סתימה אחרת דמטעם זה כתב לן (תרלא) גרסי' בפ' לא יחפור וההלונות מלמעלן ומלמטן (תרלב) וכנגדן ד' אמות ושני עלה מלמעלן כדי שלא יציץ ויראה ומלמטן כדי שלא יעמוד ויראה ומכנגדן (תרלג) כדי שלא יאפיל ואיכא דגרסי' וכמה טפח והלא מציץ במרדוד את כותלו כלומר משפע כותלו לצד אחר שלא יעמוד ויציץ ואדוני הרב אבי פירש באלכסון והא אנן תנן ד' אמות לא קשיא כאן מרוח אחת כאן משתי רוחות בא לסמוך מרוח אחת מימין או משמאל טפח (תרלד) בא לסמוך מימין ומשמאל (תרלה) ד' אמות מימין וד' אמות משמאל ואיכא מר"א (תרלו) ד' אמות ב' מיכן וב' מיכן ואיכא מאן דאמר (תרלז) מרוח אחת טפח וברוח השני ד' אמות ולהאי לישנא איכא למיפרך (תרלח) לוקמה לתרוויהו בבא לסמוך משתי רוחות (תרלט) ומסתבר' כלישנא קמא (תרמ) ולא שנא מרוח אחרת ול"ש משתי רוחות במרדיד את כותלו סגיא ולא בעי ד"א מלמעלה ומלמטה דמן הצד אין בו היזק ראי' כדרך הליכתו ואיכא דמפרשי (תרמא) בשתי רוחות לא סגיא במרדיד אלא בד' אמו' (תרמב) שמא יניח נסר בין הכתלים דאתזוקי ברישיעי לא מחזקינן דאם כן ד' אמות דהיזק ראייה ניחוש לשרשיפא (תרמג) וראמרי' נמי שני בתים בשתי צידי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו כי מעריקי מאי הוי יעקם ראשו ויראה בחצי גגו של חבירו אלא לאו ש"מ לא הזקיקו רבותי' להרחיק אלא בכדי שלא יויק בחליכתו ומסתברא מדלא קא בעי גמר' (תרמד) שלא כן הצד בכמה ש"מ בד' אמות דוושא סגיא וכי אוקימנא לה כן הצד הבי קאמר כי איצטריך לארחוקי ד' אמות משום אפילה כן הצר הוא דאיצטריך אבל מכנגדו לא איצטריך משום אפילה דתיפוק לי משום דוושא ומיהו מתני' דקתני מכנגדן מכל רוח שבנגדו קאמר (תרמה) וכי קתני מלמעלה ומלמטה ד' אמות

שער החדש

כמלון המלרים וה"ה דנס טוענין דידן מייתי גם כן מהלון המלרים ועי' סימן קנ"ד סעיף ו' וסעיף י' : (תרטו) כדין כל החזקות בג' שנים ובטענה מלון מלרי כו' כל"ל ועי' סימן קנ"ד סעיף י' ועי' לעיל סוף ל"ד : (תרטז) היכא דבעי למיעבד לכתחלה לא סתם לי' כו' כל"ל ומ"ש דכ' מילתא פליג עלי' וס"ל דיכול למחות סיימו ע"כ טלה יסתמנו מבל מם סתה לו סוב מ"י לסותמו כ"ז סמיכו דלמיכבד פלוגתא למוקב בין כ"ז לכ' מלעיל לא מבדי' ועי"ש בכל"ש סימן ע"נ שהביא דעה זו ופליג עלי' יעו"ש ועי' בסור סעי' י"ד ומלמן סמחבר סעיף י' מבואר כרבינו : (תריז) דהא מבנגדן בלא יאפיל סוף . כ"ב ב' כ' כ"ב ב' : (תריח) ומיכא למימר יש לו חזקה להרחיק מלמעלה ומלמטה ד"ה כו' ועי' בסימן קנ"ה סעיף י' בלא כ"ב רק לריך להרחיק ד"ה גם מבנגדן יעו"ש היפוך : (תריט) כדגרסינן בירושלמי בעון קומי רבי אמי כו' היינו דרבי אלעזר דאמר לעולם יעשה אדם עלייה לגגו ואל יעשה לו חלון לרשות הרבים ומסתברא דלא כרבי אמי דאמר לעולם יעשה אדם עלייה לגגו ואל יעשה לו חלון לרשות הרבים (תרכ) משום דחש לרבי אלעזר . ולאורה פר"ח העשוי להכניס אורה במקום אפל ויש אומרים שאין אורה ממקום אחר וכל שהו פירש רבינו יעקב אין לו שיעור . וחביבי כתב שיהא רחבו טפח (תרכא) כדאיתא בלא יחפור רחב חלון טפח . ומסתברא שיעורו (תרכב) כדתנן באהלות . העושה מאור בתחילה שיעורו כמלא מקדח גדול של לישכה (תרכג) שירי מאור דום אצבע על רוחב גדול ואילו הן שירי מאור וכו' . חשב עליו לתשמ"ש שיעורו כפותח טפח (תרכד) והיינו דקאמר כמה מלא רוחב חלון טפח (תרכה) ומצאתי בירושל' בסוף נמ' דבחזקת הבתים סעד לדברי היו חמשה פתחים זה לפנים מזה שיעור כולן מלא מקדח והא מסייעא ליה דאמרינן גבי חלון שהוא פתוח לאיסטיו לא נעשה אלא להכנים את האור' מכיון שאין לו חזקה אינו מביא את הטומאה ודוקא שניכר עשייתו לאורה (תרכו) כגון צר מבחוץ ורחב מבפנים אבל אם הוא שוה אינו חזקה והכל תלוי בראיית הדייגין (תרכז) אסר רב נחמן ולסתום לאלתר הוי חזקה שאין אדם עשוי שיסתום אורו בפניו ושותק ודוקא בטענה . ואע"ג דלפתיחת חלון בעי ג' שנים הכא לאלתר וכן הילכתא ומתשובת הרב קרובינו משמע דסבירא ליה דאפילו לסתימת אורה בעינן פירוץ פציטין והכי מסת' דחזקת סתימה לאלתר (תרכח) כסתימת בית בג' שנים מה התם בפירוץ פציטין (תרכט) כדתנן בית סתום יש לו ארבע אמות ואמר לא שנא אלא שלא פרץ את פציטיו וכו' וכן כתב בעל מתיב' הכא בסתימת אורה שצריך להביא ראיה שמרעתו פרץ פציטין אבל רבינו אבן מגש מדמי ליה לשומא' דנבי (תרל) עשבי' שתלשן והניחן בחלון . או שעלו מאיליהן בחלון ומטלניות שאין בהן שלש על שלש וכו' כולן ממעטין בחלון וכ"ש סתימה אחרת דמטעם זה כתב לן (תרלא) גרסי' בפ' לא יחפור וההלונות מלמעלן ומלמטן (תרלב) וכנגדן ד' אמות ושני עלה מלמעלן כדי שלא יציץ ויראה ומלמטן כדי שלא יעמוד ויראה ומכנגדן (תרלג) כדי שלא יאפיל ואיכא דגרסי' וכמה טפח והלא מציץ במרדוד את כותלו כלומר משפע כותלו לצד אחר שלא יעמוד ויציץ ואדוני הרב אבי פירש באלכסון והא אנן תנן ד' אמות לא קשיא כאן מרוח אחת כאן משתי רוחות בא לסמוך מרוח אחת מימין או משמאל טפח (תרלד) בא לסמוך מימין ומשמאל (תרלה) ד' אמות מימין וד' אמות משמאל ואיכא מר"א (תרלו) ד' אמות ב' מיכן וב' מיכן ואיכא מאן דאמר (תרלז) מרוח אחת טפח וברוח השני ד' אמות ולהאי לישנא איכא למיפרך (תרלח) לוקמה לתרוויהו בבא לסמוך משתי רוחות (תרלט) ומסתבר' כלישנא קמא (תרמ) ולא שנא מרוח אחרת ול"ש משתי רוחות במרדיד את כותלו סגיא ולא בעי ד"א מלמעלה ומלמטה דמן הצד אין בו היזק ראי' כדרך הליכתו ואיכא דמפרשי (תרמא) בשתי רוחות לא סגיא במרדיד אלא בד' אמו' (תרמב) שמא יניח נסר בין הכתלים דאתזוקי ברישיעי לא מחזקינן דאם כן ד' אמות דהיזק ראייה ניחוש לשרשיפא (תרמג) וראמרי' נמי שני בתים בשתי צידי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו כי מעריקי מאי הוי יעקם ראשו ויראה בחצי גגו של חבירו אלא לאו ש"מ לא הזקיקו רבותי' להרחיק אלא בכדי שלא יויק בחליכתו ומסתברא מדלא קא בעי גמר' (תרמד) שלא כן הצד בכמה ש"מ בד' אמות דוושא סגיא וכי אוקימנא לה כן הצד הבי קאמר כי איצטריך לארחוקי ד' אמות משום אפילה כן הצר הוא דאיצטריך אבל מכנגדו לא איצטריך משום אפילה דתיפוק לי משום דוושא ומיהו מתני' דקתני מכנגדן מכל רוח שבנגדו קאמר (תרמה) וכי קתני מלמעלה ומלמטה ד' אמות

אמות אכגנדן קאי (תרמו) וההוא דהוה בני אחורי כווי דחכריה ואמר ליה קא מאפלת עלי שלא הרחיק ד' אמות הוא (תרמז) ובעיר ישנה דליכא משום דוושא . אבל הרחיק ד' אמות לא צריך ואיכא ס"ד מכגנדן (תרמח) שלא יאפיל ליה ליה שיעורא ולא חזינן לרבוותא מידי (תרמט) ואזלינן לקולא לרבי האי מי שיש לו חלון על חבירו (תרנ) אם הכותל שלו יכול לסותמו ולהגביהו למעלה כנגדו אם של שניהן הוא אינו רשאי לשנותו דקא מרעא לאשיתא (תרנא) וישראל שעשה תקרה בבנין ולא עשה צורת חלון אינו יכול לעשב עליו דמצי אמר לחזוקי בנין היא דעבדי ולא חיישי' דילמא פתח ליה חלון (תרנב) ומסתבר' דווקא להגביה למעלה שאינו ממעט תשמיש בחצר אבל לשנותו למטה שמטעט לבנות התחתון ומתשמיש אחר אינו יכול . אבל רב משה גאון אמר בתשובה אין לשנותן מסקומן אפי' מלמעלה (תרנג) הזיז עד טפח יש לו חזקה ויכול למחות פחות מטפח אין לו חזקה ואינו יכול למחות א"ר אמי (תרנד) החזיק בטפח במשך ד' אמות החזיק ברוחב ד' אמות (תרנה) פר"ח החזיק באויר חבירו ברוחב ד' טפחים אע"פ שלא החזיק אלא בטפח (תרנו) כשבונה בעל החצר מרחיב כשיעור הזה ד' טפחים מכל צד ומצדדין ד' ולמטה מן הזיז ד' ובאורך ד' כדי שיהא הזיז מרובע ד' על ד' פחות מטפח אין לו חזקה ואינו יכול למחות . א"ר הונא לא שנו אלא בעל הגג בבעל החצר . אבל בעל החצר בבעל הגג יכול למחות (תרנז) וקי"ל כוותיה (תרנח) לא יפתח אדם חלונות לחצר השותפין (תרנט) וכ"ש לחצר חבירו משום דאמר ליה עד האידנא בחצר בעינן לאיצטנועי כיון בבית לא השתא אפי' בבית (תרס) כלומר משנכנס אתה בביתך (ובפי"ש אי נמי לא) ומסתבר' בחלונו' סגדלין ושובכין דאמר דאי בחלונות בתים (תרמא) תיפוק לי משום הרחקה שאינו יכול לבנות כנגדו ומכל מקום מרוחקין הרבה (תרסב) ואפי' רשות הרבים באמצע שיש בו היזק ראייה לחצר חבירו אסור דקי"ל דחלון שיש בו היזק ראייה אפי' רחוק כמה ואפילו רשות הרבים באמצע יכול למחות כדקאמ' בפרק קמא שני בתים בשני צידי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו ומעדיף ש"מ דרשות הרבים לא הוי הפסק להיזק ראייה (תרסג) והוא הדין שאינו רשאי להאפיל ובן מצינו בתשובות אצלינו (תרסד) והא דתנן אבל פותח הוא לרשות הרבים וכו' הא קא מפרש טעמא משום דקא בעי איצטנועי אפי' כבני רשות הרבים הא לאו הכי לא (תרסה) ופירשו רבנן סבוראי . והכי אסיקו דווקא דליכא היזק ראייה ולא מינכרא היזיק אבל מינכרא הזיקא לא ומי שבונה עליה בחצירו ופתח בה חלונות ויש בהן היזק ראייה לחצר חבירו אינו יכול לומר לו הגבה כותלך אע"ג דקי"ל כר' יוסי דאמר על הניזק להרחיק את עצמו . הא אמרי' מודה ר' יוסי בגירי . והא נמי גידי נינהו וכן הילכת' (תרסו) ת"ר מעשה באחד שפתח חלונות בחצר השותפין ואמר ליה ר' חייא לך יגע וסתום דלית הילכת' כר' ישמעאל דאמר כל שבפניו לאלתר הוי חזקה . אמר ר' חייא ולסתום לאלתר הוי חזקה ותרמז) (ונרם דאית בה כפתות דמי טעותא הוא) (תרסח) לקח בית בחצר אחר לא יפתח לחצר השותפין בנה עליו' על גבי ביתו לא יפתחנו להצר השותפין : אבל אם רוצה בונה החדר לפנים מביתו ובונה עלייה על גבי ופותח לתוך ביתו (תרסט) מאי מעמא אי משום היזיק ראייה אי נמי דקא שקיל ד' אמות בחצר מאי אירייא בחצר אחרת (תרע) אפי' ביתו נמי לא ועוד הא אשמעינן חדא זימנא (תרעא) אלא הכא כגון שיש לו בביתו פתחים וחלונות שאינו רשאי לסתום אותן הפתחים כדי לפתוח בחצר אותו בית שלקח . (תרעב) ואי נמי לא יפתחנה לבית שלו הפתוחי' לחצר השותפין מאי מעמא מפני שמרבה עליהן את הדרך ופי"ש רוב בני אדם נכנסין ויוצאין לחצר מפני תוס' הדייורין . וליכא צניעות בדמעייקי' אי הכי מאי אירייא בחצר אפי' לתוך ביתו נמי לא והיכי קתני סיפא אם רצה בונה את החדר לפנים מביתו ופותח לתוך ביתו והלא מרבה עליהן את הדרך שבוסיפין דייורין בחדר ובעלייה ורבו נכנסין ויוצאין בחצר : אמר רב הונא מאי חדר שחלק חדרו לשנים ועשה מחיצה באמצע ומאי עלייה אפאתא שחלקו בגובה ועולה ויורד דרך ארובה ובתוך חלל ביתו יש לו רשות לעשות ולמלאות אותן דיורין אבל להוסיף על הבנין לעשות עלייה על גביו חבירו מעכב עליו אפי' לפתוח לתוך ביתו . אבל מנהג ראשונים בנירבונא להגביה בית לעלייה ולקנות בית בחצר ולפתוח אפילו לתוך ביתו והכל כמנהג (תרעג) כדגרסינן בתוספת הבית והעלייה של שנים ובעל העלייה מבקש לעשות לו דיוטא אחרת ואין בעל הבית מניחו מקום שנהגו לעשות ב' דיוטאי שלש דיוטאות עישין

שער החרש

למום מכגנדן נמי קאי והכי גרסינן כו' כ"ל וכ"ל פס בית כגנדן נמי סני בלמכע למות : (תרסו) והכי גרסינן דהוה בני למודי' כו' מי לעיל למום מכ"ב : (תרסז) ובעיר ישנה דליכא משום כו' . דאל"כ מיפוק לי משום דוושא אבל אל"ל דמייתי הכא דיבנה מן הכד ומולי י"ל דלעון מחוני מטמע דבנה בנגד הכווי : (תרסח) אלא יאפיל ליה מיפוק . ומפי' ניחוק פר"ח לא סני דק עד שלא יאפיל כלל : (תרסט) ומזלזין לקולא . ופי' מי' קל"ד פעיף י' ופעיף כ"ח ופי' פס בב"י מהו' כ"ג : (תרנ) פס הכותל שלו יכול לסותמו ולהגביהו למעלה כו' מי לעיל הלכות מלוקח קרקעות למות ל"ב ופ"ג רק פס לא נזכר פס היה בו מלון וי"ל דפ"ק דיכול לסתום פס החלון ולהגביהו דהכי מוכח מהך דכ"ב ז' ח' ופי' פס פעיף י"ג : (תרנא) ויש"מ דשעשה תקרה בנגין ולא עשה כ"ל מי שהיה בנין סמוך לחלר חבירו ולא היה מקורה ולא היה לריך מלון למורה ושוב עשה עלי' תקרה ומפן בעל החלר משמעת מהה רוצה לכשוחו בתקרה וכנ"ל ויהיה חדר אחד ואחמת מלון לחוך שלי הקל דלמה ל"ח : (תרנב) ומשמעת דוקא להגביה למעלה כו' הוא מילחת נפ"ם וקאי על למות מר"ג . מי שרוצה להגביה הכותל שמשמיק בין המנרות ורוצה להגביה הכותל על הוצאותיו ופי' לעיל בהלכות מלוקח קרקע למות ל"ז : (תרנג) הזיז עד טפח יש לו חזקה . כ"כ ל"ם פ' : (תרנד) החזיק בטפח במשך מרובה פחמים החזיק ברוחב ד' מפחים סל"ם החזיק : (תרנה) ומל"ח בחזיק במויר מביתו כמשך ד' מפחים אף על פי שלא החזיק ברוחב כמשב כשבונה כו' כל"ל וכ"כ הרי"ף ופי' פס הרמ"ם סימן ע"ד שהביא על מס"כ שהחזיק מחמת גם כן ברוחב ד' מפחים יש"מ היינו ופי' סי' קנ"ג בעיף ד' שמס כתב דלמור לבנות מחמי כלל אלא פס יהיה מויר י' מפחים היינו דוקא לפנינו היינו החזיק במויר מביתו ברוחב ד' ודע דיש לקיים גירס' הכתובה לפנינו היינו החזיק במויר מביתו מרבע מפחים אף על פי שלא החזיק במשך אלא ד' מפחים ברוחב ופי' פס היינו דהכל שוה בין פס החזיק במשכו מרבע ובין החזיק ברוחבו מרבעה) : (תרנו) כשבונה בעל החלר מרחיק כשיעור הזה ד' מפחים מכל גד ולמטה מן הזיז ד' כו' כל"ל : (תרנז) וקי"ל כוותי. וכ"כ פס הרי"ף והרמ"ם ופי' סי' קנ"ג בעיף ח' : (תרנח) לא יפתח מדפס אלונות למלר השותפין כו' ב"ב כ"ם כ' : (תרנט) וכ"ם למלר

עושין ואין משנין ממנהג המדינה (תריד) ורבינו אלפס הכי ס"ל דאפי' אינה עשויה לדיורה (תרעה) אבל עליה עשויה לדיורה מעכב (תרעו) אלא שלשונו מורכב ואיכא דמפרשי ריבוי הדרך שנתרבה תשמיש החצר ומכנים ומוצי כליו וחפציו מן הבית שקנה לחצר דרך הפתח והחלון שפותחין ויש מפר' דבההוא פיתקא שרו שופכין ובל אותו הבית לפני החצר ואין יכולן לילך בפני המיט (תרעו) ומרבה את הדרך. ומסתמא כל תשמיש שנתחדש בחצר מחמת בית אחד שקנה ולא היה בו מתחילה הוא שהתרבה פתחים מרבה דרכים בביאה ויציאה והילכך אינו פותח לא פתח ולא חלון הראוי לתשמיש שבחמת התשמיש מרבה הליכותיו ומדבר עם חבירו דרך החלון. (תרעו) וגרסינן באהלות לזון את עיניו ולדבר עם חבירו ולתשמיש שיעורו פותח טפח. ומתני' דקתני לא יפתח לחצר השותפין אפלו בחלון תשמיש קאמר וכל האומר בחלון ד' על ד' טעות הוא אפי' פתוח אותו הבית שקנה לחצר אחר אינו יכול לו' לא לעבור אלא בדרך אחרת שמא יחזיק בזה החדש ויסתום הישן הפתוח לחצר אחרת ודייק' נמי דקתני לקח בית בחצר אחרת ולא קתני לקח בית בחצר ש"מ אפילו הבית פתוחה לחצר אחרת קאמר ובן הילכתא (תרעה) ירושלמי בגי לא יפתח אדם חנות של נחתומין. אילין דמלפין טליא ואילין דעבדין מגיסין אילין לאילין יכלין אינון חבריהון מיסחי ביריהון יכלין מיסר ליה אינון אזלין ואתיין הכא כעורי לך ולא משכחין לה הכא הן סרבין עליו את הדרך. ותו גרסינן רשב"ג אומר (תרפ) אף משקיבל עליו יכול לחזור בו (תרעה) דו יבול למיסר ליה אינון אזלין ואתאן הכא בו (תרפא) וסרבין עליו את הדרך. ומסתמא דהיינו ריבויי כדגרסי' בגמרא דילן שמתוך שיש לו שני פתחים באין בני אדם ושואלין אותו לא מצאו אותו מבאן ושואלין אותו מכאן והן סרבין עליו את הדרך (תרפב) לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח בנגד פתח וחלון בנגד חלון היה קטן לא יעשנו גדול (תרפג) ומדגרסינן בפ' קמא זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לגגו מעורף (תרפד) ש"מ בהעדפה כל שהוא מני לפתח בנגד פתח קטן לא יעשנו גדול סבר רמי בר חמא למיסר בר ארבע לא לישוייה בר תימני דקא שקול תמני בחצר. אבל בר תרתי (תרפה) לישוייה בר ארב' שפיר אמר ליה רבא מצי למיסר ליה בפרהחים זוטא מצינא לאיצטנועי מינך. בפתחים רבא לא סצינא לאיצטנועי מסך (תרפו) ותמיהא לי דכתב רבינו אבן מגש. בר ארבעה ובר תמני בהדדי נינהו ושקלי שמונה אמות ברוחב ושעות הוא. דבר תמני שקיל ד' אמות ברחב שמונה לפרוק חוץ מארב' אמות תשמיש החצר ובר ארבע שקיל ארבע על ארבע לחור חוץ מארבע אמות תשמיש החצר בדפרשתי באות חי"ת אחד לא יעשו שנים (תרצו) ואפילו בר תמני לא לישוייה תרי בני ארבע ארבע דמצי אמר ליה בחד פתחא מצינא איצטנועי מינך בתרי פיתחי לא מצי לאיצטנועי (תרפח) אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח בנגד פתח וחלון בנגד חלון דאמר ליה הא בעית איצטנועי מבוי רשות הרבים (תרפט) בגון חלון דלא גביהא אבל חלון דגביהא לא מצי למיסר ליה הכי פותח כדאמרי' שני גגין משני צידי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו דהיזק ראייה אין לו שיעור ואפי' רחוק כמה יכול למחות לרב המחבר מבוי המפולש דינו כרשות הרבים לענין הפתחים (תרצ) ושאינו מפולש וסתום סג' רוחותיו בחצר השותפין והכי מסתברא דכי היכי דאמר ליה בחצר השותפין אפילו כי אתינא בביתא בעינא איצטנועי מינך הכי נמי במבוי. ואינו יכול לפתוח חלון לכתחילה ואינו פותח אלא במה שהחזיק ויש מי שהולק (תרצא) ולענין א' מבני מבוי שביקש להחזיר פתחו למבוי אחר בני מבוי מעכבין עליו (תרצב) כתב רבינו אלפס הני מילי במבוי שאינו מפולש אבל מפולש דינו כרשות הרבים וליכא ריבוי הדרך (תרצג) ורבנא אבא מרי זצ"ל כתב (דאי) במבוי המפולש מאי מיבעיא ליה הא ברייתא היא לקמן דבני מבוי מעכבין עליו ולסברא דרבינו אלפס (תרצד) מבוי עקום מאי דיניה כסתום כשמואל בדיני במפולש ברב והא נבי שבת הילכתא כותיה (תרצה) ונרסינן התם אמר רב הונא אחד מבני מבוי שביקש לסתום בנגד פתחו בני מבוי מעכבין עליו מפני שמרבה עליהן את הדרך וליתה לדרב הונא (תרצו) דקיימא לן כר' דאמר חמש חצירות הפתוחות למבוי אבל חמש בתים הפתוחין למבוי ואין להן חצר אחרת המבוי זהרי הוא כחצר וכולן משתמשות במבוי (תרצו) ואינו יכול לסתום מפני ריבוי (תרצה) ירושלמי פרקא קמא דסוכה ובכתובות בפ' המריר יש מבוי שהוא כחצר ויש חצר שהוא כמבוי חצר שהרבים בוקעין בו הרי הוא כמבוי וכן נמי גרסי' בסוכה (תרצז) תוספ' אבא שאול אומר לא יפתח אדם חנות בנגד חצר חבירו שלא יהא יושב ורואה מה שבחצר חבירו ודוקא חנות שיושב בו קבוע בכל יום אבל פתח אחר מותר (תש) ירושלמי הכא אתמר פתח בנגד פתח מותר והכא אתמר פתח בנגד פתח אסור הרא דתימר אסור בחצר השותפין והדא דתימר מותר במבוי (תשא) והא תני בשם שבני חצר יכולין למחות זה על זה כאן שנתן רשות כאן שלא נתן רשות אמר ר' יוחנן (תשב) שנייה היא בגגות שנתנו לחפירה אמר רבי יסא וחרבות לא נתנו להבנות אמר רבי יעקב תני הפותח חלון בחצר חבירו במעמד חבירו ארבע אמות פותח ביסין ונועל בשמאל הגע עצמך שהיה עומד שם (תשג) יכול למיסר לית בעינא הוינא לעיוני בך היה מושיט לו צרורות יכיל למיסר

שער החדש

(תרעד) וכיצד מלפם הכי סניפת ליה דמפילו מיסה עמויי לדיורה. כ"ל מפילו מיסה עמויה לדיורה מ"מ מס יש לה פחם בפני עלמו מסור לפסום: (תרעה) מבל עלייה עמויה לדיורה מעכב. כ"ל מפילו בבה"ג מפוסה מרובה יעו"ם בניה פרק ד' דב"ב ועי' בסוף פרק ב' בממ"י עם יעו"ם היסב: (תרעו) מלח שלפוני מוכבב. עי' בדמב"ן בחידושיו בסוף פרק ב' עם וב"י סי' ק"ד סעיף ג' ועי' בסו"ע סעיף ס' ב': (תרעו) ומבים פח בדרך ומפחבים בל מבמים בחפלה בפלר בו' בל"ל: (תרעו) ונרסינן בחלונות לזון פח עיניו ולדבר עם חבירו בו' פרק י"ג דחלונות מ"ד: (תרעה) יהושלמי גב' לח יפחח פדס חמות בל גחחומין. פילין דמלפין עליית בו' עי' יהושלמי פרק ב' דב"ב ס"ג: (תרעט) דו יכיל מימר לי' לימן מחלן ואמיין להכא בעיין לך ולח מפכחין לך בו' בל"ל: (תרפ) אף משקיבל עליו יכול לחזור בו דו יכיל מימר לי' לימן מחלן ואמיין להכא בעיין לך ולח מפכחן לך ומרבין עליו הדרך בו' בל"ל: (תרפא) ומרבין עליו פח הדרך ומפחבחן דהיינו ריבוי כדגרסי' בגמרא בו' בל"ל: (תרפב) לח יפחח פדס לפחר בחלון בחחומין בו' ב"ב ס' ב': (תרפג) ומדגרסינן בפרק קמא זה עושה מעקה בו' עי' לעיל חות מרס"ב: (תרפד) ס"מ בהעדפה בל שהוא סני לפחח בחלון ד' על ד' טעות הוא אפי' פחוח אותו הבית שקנה לחצר אחר אינו יכול לו' לא לעבור אלא בדרך אחרת שמא יחזיק בזה החדש ויסתום הישן הפתוח לחצר אחרת ודייק' נמי דקתני לקח בית בחצר אחרת ולא קתני לקח בית בחצר ש"מ אפילו הבית פתוחה לחצר אחרת קאמר ובן הילכתא (תרעה) ירושלמי בגי לא יפתח אדם חנות של נחתומין. אילין דמלפין טליא ואילין דעבדין מגיסין אילין לאילין יכלין אינון חבריהון מיסחי ביריהון יכלין מיסר ליה אינון אזלין ואתיין הכא כעורי לך ולא משכחין לה הכא הן סרבין עליו את הדרך. ותו גרסינן רשב"ג אומר (תרפ) אף משקיבל עליו יכול לחזור בו (תרעה) דו יבול למיסר ליה אינון אזלין ואתאן הכא בו (תרפא) וסרבין עליו את הדרך. ומסתמא דהיינו ריבויי כדגרסי' בגמרא דילן שמתוך שיש לו שני פתחים באין בני אדם ושואלין אותו לא מצאו אותו מבאן ושואלין אותו מכאן והן סרבין עליו את הדרך (תרפב) לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח בנגד פתח וחלון בנגד חלון היה קטן לא יעשנו גדול (תרפג) ומדגרסינן בפ' קמא זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לגגו מעורף (תרפד) ש"מ בהעדפה כל שהוא מני לפתח בנגד פתח קטן לא יעשנו גדול סבר רמי בר חמא למיסר בר ארבע לא לישוייה בר תימני דקא שקול תמני בחצר. אבל בר תרתי (תרפה) לישוייה בר ארב' שפיר אמר ליה רבא מצי למיסר ליה בפרהחים זוטא מצינא לאיצטנועי מינך. בפתחים רבא לא סצינא לאיצטנועי מסך (תרפו) ותמיהא לי דכתב רבינו אבן מגש. בר ארבעה ובר תמני בהדדי נינהו ושקלי שמונה אמות ברוחב ושעות הוא. דבר תמני שקיל ד' אמות ברחב שמונה לפרוק חוץ מארב' אמות תשמיש החצר ובר ארבע שקיל ארבע על ארבע לחור חוץ מארבע אמות תשמיש החצר

למימר ליה מנחך הוינא ביה בההוא גברא (תשד) וצריכא רבא (תשה) לקת חצר ובה יתין וגזוזטראות הרי זו בחזקתה (תשו) ואמר רב הונא אם נפלה חוזר ובונה אותה מי שיש לו חלון וסיזב ויוין (תשו) בתוך חצירו של חבירו ונפלו וביקש לבנותן אפי׳ לאחר כמה שנים לא ויהר ובונה אותן מתחלה לראשי ישיבות או אשותא דתרוייהו ותרוייהו אית להו בה חזקה ובעא חד מינייהו למיבני עלה מעכב אידך ראמר ליה (תשח) אי הוה דעתך לאסוקי עליה ובעית למיבנ׳ אשותא לנפשך אי נמי אי בעי לאפוקי באשות׳ תתאי תרין חולקין ואנא תילתא (תשט) דקים להו לרבנן כמה מפסדא עלייה לבית תילתא (תשי) נרסינן בפר׳ השותפין אמר רב נחמן אחזיק להו דכי אחזיק לכשורי (תשיא) ומסת׳ דהגי חזקה אחזקה שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן האי ומראחזיק בהודרי הוחזק (תשיב) שיש לו חזקה בבותל דבין שניהם הוא יכביד כנגדו כל מה שירצה (תשיג) והא דגרסי׳ בפ׳ הבית והעלייה עליון שבא לשנות בגויל שומעין לו בגזית אין שומעין לו ומשום שבא להכביד חבירו מעכב עליו לא קשיא בית לאחר ועליה לאחר ואין לבעל העליה להכביד הבית שאין לו בה כלום אבל הכא שניהן שותפין וש״מ אם ידוע הבותל לא׳ מהן כגון שיש בו חזית ואין בו לחבירו בבותל בנין כלום ואחזיק בהודרי אין לו להכביד ודינו כבית ועלייה (תשיר) אבל אין בו חזית אחזיק להודרי אחזיק לכשורי (תשטו) אמר רב נחמן אחזיק לנטפי אחזיק לשופכי לשופכי אחזיק לנטפי אבל לצריפא דאורבני לא ורב יוסף אמר אפילו לצריפא דאורבני (תשטו) והילכתא כוותיה (תשיח) אמר רב נהמן בי כוי לא הוי חזקה אמר רבא (תשיט) האי כשורא דמטללתא עד תלתיה לא הוי חזקה (תשכ) וכל הני מהני׳ כדפרשי׳ לעיל אבל בח וחחזקות שלש שנים ובטענ׳ וכל שיש לו חזקה בעי מחאי (תשכא) מתוך שפסקנו יש דין חוק׳ לנזקין פירש׳ הרחקות שבפ׳ לא יחפור לברר בהן החזק׳ כמו ששנינו (תשכב) לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חבירו ולא שיח ומערה ולא אמת המים ולא נברכת של כובסין אלא א״כ הרחיק מכותלו של חבירו ג׳ מטפחים וסר בסיד (תשכג) ואוקימנא מכותל בורו שנינו נמצא שבין חללו של זה לחללו של זה ו׳ טפחים לפי שכותל הכור ג׳ טפחים כדתניא האומר לחבירו בור וכותליה אני טוכר לך צריך שיהא מקום הכותל שלש טפחים (תשכד) ומכתב׳ בור ושיח ומער׳ היזק רפייא דבור ואמת המים נברכת של כובסין דלא עמיקו משום מתונא (תשכה) והוא הדין לחול׳ כדתני ר׳ אושעיא ונברכת של כובסין (תשכו) לא שנו אלא מן החמצן אבל מן הנדין ד׳ אמות (תשכז) איתמר הבא לסמוך בצד המיצר אביי אמר סוכך רבא אמר אינו סוכך (תשכח) וקי״ל כלישנא בתרא דאמר בשרה שאינה עשויה לבורות דברי הכל אינו סוכך כי פליגי בשדה העשויה לבורות וקיימא לן כרבא . ואע״ג דהילכת׳ כר׳ יוסי הבא מור׳ משום דאמר כל מרה ומרה קא מרפית לארעאי ונק גופו הוא (תשכט) מרחיקין את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד ואת הסלעים מכותל של חבירו (תשל) ג׳ טפחים או סד בסיד (תשלא) ומסתברא דוקא סלע אבל אבני׳ לא משום דלא מסקי הבלא (תשלב) מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל ג׳ טפחים (תשלג) ותניא לא ישתין אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא א״כ הרחיק ג׳ טפחים (תשלד) בכותל לבנים בכותל אבנים טפחיים צונמא מותר (תשלה) ומרחיקין ריחים ג׳ טפחים מן האיצטרובל שהן ג׳ מן הקלח משום קלא (תשלו) ולא יעמיד אדם תנור וכירים בתוך הבית אלא א״כ יש על גבו גובה ד׳ אמות היה מעמידו בעלייה כו׳ (תשלז) והא דר׳ שמעון שיטה היא וקיימא לן כרב׳ שאם היזק משלם מה שהזיק (תשלח) ומסת׳ אכולהו שיעורי דתני עד הכא קאי ומשום דנורא מינכרא לכולי עלמ׳ ויש נזקיה הוא דתנא הכא אבל נזקין דעלמא לא יריעי נזקיהו . אבל ידועי נזקיהו (תשלט) ומינכרא מילתא לדייני׳ הייב דממונא דירידה אזיק וביון שלא נתנו חכמים רשות והזיק חייב דכי פליגי ברשות אבל שלא ברשו׳ דברי הכל חייב וצ״ע (תשם) לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צובעין תחת אוצרו של חבירו ולא רפת בקר וכו׳ (תשמא) ואם היתה

שער החדש

יעו״ם ועי׳ בגמ״י פרק ג׳ דב״ב רמז מכי״ם יעו״ם סימב : (תשד) וכריכא רבא . כ״ל הילכלמי מזה קשה להבין ומולי כוותה על כך דקאמר מניית סיפ בגמות (דלעיל דוח מב״כ) על מתי קאי וכן הא דקאמר בפרעמד מביאו לכתב לחמות כו׳ הכי מכתב לחמות אין לו ביתור (ודע כי בגמ״י שם ליתא זה יעו״ם) : (תשה) לקת חצר ובה יתין וגזוזטראות כו׳ שם סי׳ י״ח (ומסר כאן מחלת המצנה) וע״ל הכי זה בחזקתה ומכ״ה כו׳ (וסי׳ חי״ז ספיף ג׳) : (תשו) מכ״ה אם נפלה מוזר ובונה לחותה כו׳ שם ע״ב : (תשו) נמוך מניחו על מניחו ונפלו וביקש לבנותן כו׳ כ״ל עי׳ סי׳ קכ״ג ספיף ו׳ ושם ספיף כ׳ : (תשח) אי הוה דעתך לאסוקי עלה הוית בעית למיבנא מזיקא לנפשך אי נמי הוי בעית לאפוקי באפיקתא ממאי מכי מולקין ומנח תילתא כו׳ כ״ל וכ״ל אי הוה דעתך לבנות עלה הוה לך לבנות הכופל ממלך אי לכל הפחות ליתן בני תלקי שהשלחת ומלים על דידי : (תשט) דקים להו לרבנן כמה מפסדא עלייה לבית כו׳ בנח מניחא קס״ו ב׳ ועי׳ סי׳ קנ״ז ספיף ס׳ וכפול וכ״י שם יעו״ם : (תשי) גרסי׳ בפ׳ הכותפין ממר כ״ב אחזיק להודרי אחזיק לכשורי כו׳ כ״ל ב״ב ו׳ ס׳ : (תשיא) ומסתברא ניהלי חזקות אחזקה אלא נתן עד שיביא ראיה כו׳ מיניח לחיים שנתן קאי ומדאחזיק כו׳ כ״ל בי׳ לעיל חות כ״ו יעו״ם : (תשיב) שיש לו חזקה בבותל דבין שניהם הוא ויכביד כל מה שירצה כו׳ כ״ל כ״ל זה לחיים שבילה מלקו והכותל הוא של מניהם לכן כשאי להכביד כמו שירצה : (תשיג) והא דגרסינן בפרק הבית והעלייה עליון שבא לשנות בגויל אין שומעין לו בגזית שומעין לו כו׳ כ״ל בבא מציעא קס״ז ב׳ ועי׳ בהלכות חלוקות קרקעות חות כ״ם ✱ (תשיד) מכל מקום כו מזיח לחזיק להודרי לחזיק לכשורי כו׳ כ״ל וכ״ל כיון שמקום מזיח לא זה ולא זה עכותל שמניהם עומדין בו ועי׳ בשור סי׳ קכ״ה ובפ״ך סס ספיף קמן ב׳ (ונלפע״ד פשוט כדעת ס״ב יוסף כיון שמקנו דבנן לעמות מזיח זה וזה לכן מי לא עבדו מכוונייהו כמקנת מכמיס ונפל לרשות חבד מיניהו יכול לומר דידי הוא וכש״ם דמקנה סתם ולא ליעבדו לא זה ולא זה היינו אלא יחלקו לעמות זה וזה ונכון הוא לפפנ״ד בעזהי״ת) ועי׳ שם בגמ״ע : (תשטו) מכ״ב לחזיק לנטפי לחזיק לשופכי כו׳ לחיכא לחמי שם ו׳ מ׳ ועי׳ בפ״ג ב״ב ע״ד ע״ג : (תשטז) והלכתא כוותי׳ . וכ״כ הרי״ף והרא״ש שם סי׳ י״ג ובפעם מדפבד עוכדא יעו״ש וכפי׳ קנ״ב ספיף י׳ : (תשיז) חמר ר׳ נחמן בי כוי לא הוי חזקה . שם ו׳ מ׳ : (תשיט) הכי כשורא דמטללתא עד תלתין כו׳ עי׳ לעיל חות לנ״ב : (תשכ) וכל הני קאי חחזיקין כדפריטים לעיל כו׳ כ״ל כ״ל דקאי לחחזיקין דחזקה אלא נתן עד שיביא ראיה שנתן וכחם״כ הכוס׳ שם וכמו שנחבאר למעלה חות לנ״ו : (תשכא) מחוך שפסקנו

היתה רפת בקר קודם לאוצר מותר (תשמב) ומסתב' דוקא דידי' אבל הני דמתני' אע"ג דליתה לניזקא לא סמיך (תשמג) דקי"ל כרבא וכפירוקא דיליה ובכולי גמר' דקתני דייקא נמי מסקנא הכי איתא (תשמר) מי שהיה בותלו מסוך לכותל חבירו משום דוושא דהני מילי (תשמה) בעיר חדשה ובחלונות בין מלמעלן בין מלמטן בין מכנגדן ד' אמות בדפי' (תשמו) חנות שבחצר יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן וכו' (תשמז) ס"ש רישא (תשמח) ומ"ש סיפא אתא לתינוקו' של בית רבן. והא דתניא אחר מבני החצר שביקש לעשות (תשמט) אומן או גרדי. מלמד תינוקות בני החצר מעכבין עליו בתינוקות דגוים. ומסקנ' דוקא חצר שאין שם רופא ואומן אחר שיכול למחות מקול הנכנסין והיוצאין. אבל מבוי שיש בהן בעלי אומנו' אינו מעכב את שכינו לעשות רופא ואומן. כדתניא כופין בני מבוי וא"ז שלא להושיב ביניהן חייט ובורסי ומלמד תינוקות (תשנ) ולשכינו אינו כופהו. וכגון שיש בעלי אומנות. אדונינו אבינו ז"ל פירש דרבן של בני אדם. חייטין במבוי אחר. ספרין במבוי אחר בפני עצמן (תשנא) וכופין בני מבוי שלא להושיב חייט ממקום אחר ביניהן במקום ספרין. ולא ספר ממקו' אחר במקום חייטין וכן כולן. ולשכינו אין כופהו שיכול להושיב עמו בביתו חייט ממקום אחר שיסייעהו למלאכתו (תשנב) והא דאמר רבינו הא בר מבואה דאוקים ריחיא ואתא בר מבואה דידיה וקא מוקים ריחיא וכו'. ליתה דקי"ל בת"ק דאמר לשכינו אינו כופהו וכדרב הונא ברי' דרב יהושע דאמר בר מבואה אבר מבואה דידיה לא מצי מעכב ובר מתא אבר מתא אחרינא אם שייך בברגא דמתא לא מצי מעכב (תשנג) וכן פסק רבינו אלפס דרב הונא בריה דרב יהושע פליג אדרב הונא (תשנד) ואיכא לפרושי דרב הונא אבר מבואה אחרינא קאמר. והכי איתא בנוסחא עתיקא דילן (תשנה) ופירש רשטעתא בדפרישי אריגינו הרב אבינו. (תשנו) ולרב פשיטא ליה דרב הונא בריה דרב יהושע מספקא ליה (תשנז) והילכתא כרב הונא ואשכחית בנוסחא עתיקא דרב הונא דיינא הואי (תשנח) מרחיקין את הסולם מן השובך ארבע אמות כדי שלא תקפוץ הנמיה. (תשנט) ואקשינן ליטא מתני' דלא כר' יוסי וכתב רבינו שרירא הכא איתי קדמנא בסתיבא דכלה באדר שנת רמ"ד עסקינן מאי שנא דשבקיה עד הבא ופי' עד הכא בגפת ומלח וזבל וסיד ומלעים זרעים ומחרישה ומי רגלים ותנור רפת בקר. קול הנכנסין והיוצאין ומסיכת כותל משום דווש' וחלונות משום היזק ראייה כולהן גירי דשכיחא היזקא אינון (תשם) וכיון דאתא לסולם דליכ' היזק בסולם איצטרך למימר ליטא מתניתין משום גירי (תשמא) ור"ח ורבינו אלפס בתר האי שמעתא אזלי דכולה מתניתין משום גירי. ולא דמי לאילן דבעידנא דקא נטע ליתנהו לשרשים (תשמב) וקשיא לן בה טובא דאמר המים ונברכת הכובסי' מתם תיימי מיא כי היכי דאמר רבינו משטיה במשרה וירק וזרעים שמחלידין את הקרקע וגפת וזבל משום הבלא הוא (תשמג) בתר שעת' הוא דקא מסקי ליה וחנות ותנור נמי כהנך (תשמר) ומסת' דכולהו הנך דתנינן בכוליה פירקין משום סמונ' הוא שמזיק ממין חבירו. ולא דמו לאילן ובור (תשמה) דשרשים פנים חדשות באו לכאן וסולם הוא דדמי ליה שהשרש' כנמיה ואוקימנא לר' יוסי ומשום גירי (תשמו) ומרחיקין את השובך מן העיר (תשמז) ואת האילן מן הבור (תשמח) ואת המשרה מן הירק בולין מרחיקין משום ממון (תשמט) ורש"פ דטובא איכא במתני' דלא כר' יוסי. וקאמר ליטא אף זו דלא כר' יוסי ומתריצינן לה כר"י ומשום גירי הילכך לפירושא דיליה (תשע) איכא לפרושי הי נהו משום גירי ולאו גירי ולאסקינהו אליבא דהלכתא.

ובנוסחא עתיקא דילן לא גרסינן ליטא מתני' דלא כר' יוסי והכי איתא אע"ג דא"ר יהודי אמר שמואל הלכה כר' יוסי א"ר הונא כי היינן בי רב בהנ' אמר לן מודה ר"י בניריה וזימנין דבהדי דאותיב לה וכו'. וכתב רבינו שרירא גרסא דנירי יש בה קושיא דאמרי' (תשעא) מודה ר' יוסי בכוליה פירקין ומודה במשר' וכרשין (תשעב) ואמרינן בריש פירקין ר' יוסי לדבריהן דרבנן קאמר להו לדידי אפילו משרה וירק (תשעג) לא בעי רחוקי מינו דפליג בהני פליג בכולי פירקא ומפ' במעמא דמילתא פליג ולא בעיקר דינא (תשעד) וקשיא לרבינו אלפס הא פירושא וקאמר משרה וירק לרבי יוסי דלא בעי רחוקי משום דליכי גירי דמיא מתם תיימי ותדר אזלין וכרשין היזיק' דלאחר זמן חוא כשרשי אילן (תשעה) וכי קאי בפסקי דאמר מיהו צריך לארחוקי משרה וירק כי היכי דלא ליהוי גירי כי היכי דמרחיקין שיחה ומערה (תשעו) והאי פי' לא איתבר' נבן הכא אמר מתם תייתי מיא והכי אמר דבעי רחוקי (תשעז) כי היכי דלא ליהוי נירה בשיח ומערה. הא לא דמי לשיח ומערה. דהתם איבא ביתל דקשי לי' מתיבא הכא

שער החדש

קודם למוכר מוכר כו' שם י"ח מ' כ' ב' ועי' לעיל מות מנ"ז: (תשמב) ומסתברא דוקא דיליה אבל הני דמתניתין כו' כנ"ל: (תשמג) דקי"ל כרבא וכפירוקא דיליה ובכולי גמרא דקתני דיקא נמי מסקנא הכי איתא (תשמר) מי שהיה בותלו מסוך לכותל חבירו משום דווש' וה"מ בעיר חדשה כו' כנ"ל שם כ"ב מ' ב' ומי' מי' קי"ס פניף י"ב י"ג: (תשמה) בעיר חדשה החלונות בין מלמעלן בין מלמטן בין כנגדן מרחב ד' אמות כו' כנ"ל עי' לעיל מות מרי"ז ומות מכנ"ל יעו"ש: (תשמו) חנות שבחצר יכול למחות בידו כו' שם כ' ב': (תשמז) מ"ש רישא ומ"ש סיפא כו' שם בב"מ: (תשמח) ומ"ש סיפא. סיפא מתמן לתינוקות של בית רבן כנ"ל שם כ"ח מ' וכרבא: (תשמט) אומן או גרדי מיטעם מלמד תינוקות כו' כנ"ל שם: (תשנ) ולשכינו אין כופהו וכגון כיום בעלי אומנות. שם כ"ח ב' וכפי' הרמב"ם עי' בתס"ם סי' קכ"ו ס"ק ס"ז יעו"ש: (תשנא) וכופין בני מבוי שלא להושיב חייט ממקום אחר ביניהם במקום מייתין ולא ספר ממקום אחר במקום ספרין וכן כולם מי כנ"ל: (תשנב) והא דאמר רב הונא הני בר מבואה דאוקי ריחיא כו' עי' בדל"ת סליג עליה מהרי"ט כו' עי' שם בגי"ף וכתס"ם סימן י"ב ושם במוסגות ד"ה אפשיטא לי כו' יעו"ש; (תשנד) ואוכא לפרושי דר"ה אבר מבואה אחרינא קאמר כו' ובהא מיניכא דמיכא ליה כנ"ל: (תשנה) ופירש רשטעתא בדפרישי אריגינו הרב זצ"ל. כ"ל ולפי זה שם דקאמר תגלי היא כ"ל ר"ה ס"ל כת"ק דליכא למימר דס"ל כרשב"ג דהא רשב"ג תוסיר מפולו ליקח חייט אחר לכיוונו ומשם לא חיירי ר"ה כלל והא דקאמר כתגלי כ"ל דמליני בזה ג' שבייתות בריייתא קמייתא שניה ובתרייתא תוספתא: (תשנו) ולרב הונא פשיטא ליה ולרב הונא בר יהושע מספקא ליה כנ"ל וכ"ל בר מבואה אבר מבואה אחרייתי לר"ה פשיטא ליה דמסור ולר"ה בריה דרב יהושע מספקא ליה בזה ועי' לעיל מות מבנ"ד: (תשנז) והלכתא כרב הונא דאשכח ודלא כהפוסקין להקל מפולו בר מבואה אבר מבואה אחרייתי יעו"ש בגמ"ס סי' י"ב ועי' כי' קנ"ו סעיף ה' ועי' שם בג"ך סעיף קטן ג' שהניח בשם מהיימוני יעו"ש: (תשנח) מרמזין מת הסולם מן השובך כו' בגמ' בתרא כ"ב ב':

(תשנט) ומקשינן ליטא מתניתין דלא כר' יוסי כו' שם בגמרא (ו"ל שמא רמ"ד מכדי בכולי פירקא בסכי מסקינן מ"ש דשנקי כו'): (תשם) וכיון דאמת לסולם דליכא היזק בגירי דילים כסולם מלמיך למימר ליטא מתניתין דלא כרבי יוסי ומתניתין דמיכא גירי ור"ח ורבינו כו' כנ"ל ועיין במדושי הרמ"ם בלל ק"ח סימן י': (תשמא) ור"ח ורבינו מלפס נתר הלי טעמא מחלי כו' עי' לעיל מות מקפ"ח ומות מקל"ב: (תשמב) ומקשי לן נם מוכח דאמת המים ונברכת הכובסין מיסס תיימי מיא כי היכי דאמר רבינו מלפסי במסרה וירק. וזרעים שמחלידין כו' כנ"ל עי' בגי"ף כמו שהעיר מהע"ג ובמל"ם סי' ב"ה יעו"ש היטב ועי' לעיל מות מכל"ח יעו"ש: (תשמג) בתר שעת' הוא דקא מסקי ליה וחנות כו' כ' ב': (תשמד) מ"ש ריסא ומ"ש סיפא כו' שם בב"מ: (תשמה) ומסת' דכולהו הנך דתנינן בכוליה פירקין משום סמונ' הוא שמזיק ממין חבירו. ולא דמו לאילן ובור (תשמה) דשרשים פנים חדשות באו לכאן וסולם הוא דדמי ליה שהשרש' כנמיה ואוקימנא לר' יוסי ומשום גירי (תשמו) ומרחיקין את השובך מן העיר (תשמז) ואת האילן מן הבור (תשמח) ואת המשרה מן הירק בולין מרחיקין משום ממון (תשמט) ורש"פ דטובא איכא במתני' דלא כר' יוסי. וקאמר ליטא אף זו דלא כר' יוסי ומתריצינן לה כר"י ומשום גירי הילכך לפירושא דיליה (תשע) איכא לפרושי הי נהו משום גירי ולאו גירי ולאסקינהו אליבא דהלכתא.

ובנוסחא עתיקא דילן לא גרסינן ליטא מתני' דלא כר' יוסי והכי איתא אע"ג דא"ר יהודי אמר שמואל הלכה כר' יוסי א"ר הונא כי היינן בי רב בהנ' אמר לן מודה ר"י בניריה וזימנין דבהדי דאותיב לה וכו'. וכתב רבינו שרירא גרסא דנירי יש בה קושיא דאמרי' (תשעא) מודה ר' יוסי בכוליה פירקין ומודה במשר' וכרשין (תשעב) ואמרינן בריש פירקין ר' יוסי לדבריהן דרבנן קאמר להו לדידי אפילו משרה וירק (תשעג) לא בעי רחוקי מינו דפליג בהני פליג בכולי פירקא ומפ' במעמא דמילתא פליג ולא בעיקר דינא (תשעד) וקשיא לרבינו אלפס הא פירושא וקאמר משרה וירק לרבי יוסי דלא בעי רחוקי משום דליכי גירי דמיא מתם תיימי ותדר אזלין וכרשין היזיק' דלאחר זמן חוא כשרשי אילן (תשעה) וכי קאי בפסקי דאמר מיהו צריך לארחוקי משרה וירק כי היכי דלא ליהוי גירי כי היכי דמרחיקין שיחה ומערה (תשעו) והאי פי' לא איתבר' נבן הכא אמר מתם תייתי מיא והכי אמר דבעי רחוקי (תשעז) כי היכי דלא ליהוי נירה בשיח ומערה. הא לא דמי לשיח ומערה. דהתם איבא ביתל דקשי לי' מתיבא הכא

חבא ליבא בוהל ותו אמת המים נמי הא מתם תיומי מיא נימא דלא כר' יוסי (תשעח) ותו אי במשר' וירק ליכא נירי אביו היכי מתרץ לסתני' אליבא דר' יוסי דפליג בתרדל ומודה במשרה וירק הא לאו נירי נינהו ומסת' דהא דאסרינן לידידי אפילו משרה וירק לא בעי רחוקי (תשעט) משום דלא מיתוקמא מתני' אלא בלוקח . ורבינו אשינויא דרב פפא סמך (תשפ) ובבולהו נוסחי לא גרסינן אלא וה"ג אסר רבינא כל המזיק עליו להרחיק את עצמו ואפי' לוקח (תשפא) ור"ש הכי מפרש לה כל המזיק עליו להרחיק את עצמו אעפ"י שהתילתו ברשות (תשפב) והילכך בלוקח משרה וירק ובעי רחוקי (תשפג) הא לאו לוקח מרחיק משרה וירק ודינייהו כבולהו הרחקות דסתני וקי"ל כרי יוסי דהא קי"ל דטוענין ללוקח (תשפד) כדרתן אם לקחו אפילו בית רובע הרי היא בחזקתו (תשפה) ורבינו אלפסי מוקמא בלוקח ורבי' ארונינו אבינו הכי מפרש לה (תשפו) ועל כרחין מדקאסר כדאסר ר' פפא בלוקח ש"מ הכי מתרצא וכולהו פרוקי דפריק רבא לעיל קיימי והילכתא כוותיה למסוך אינו סומך ול"ש איתיה לניזק ול"ש ליתה לבר מרפת דאסר התם דירה שאני ולבר מאילן והדדל אילן משום דבעידנא (תשפז) דקא נטע ליתנהו לשרש' משמע דתרוויהו מזקי אהדדי וכן הילכתא . (תשפח) ומסקנא לי שיעור' דמשירה וירק דלא תנן ומאי שנא דשבקיה לשיעורא (תשפט) ורבינו שרירא דקאסר דקושיא בתרא דרבא לא נמצא פירוקא (תשצ) ושבעה קושיון של רבא עמדו חמשה מהן ובמלו הפירוקין שפרקו וכולהו אפי לרבנן מעמא דאיכא כולהו הא ליכא סמיך והשנים לא במלו וקאסר משמיה דגאון כמאן עבדינן ואית מרבנן דקא סלקי דעתהון דזהלכה כאביי דהא איתקשו לרבא ובטילי פירקין (תשצא) מיתי עבדינן כרבא ותמיהא לן בפי' דילה ובפי' דר"ח דנטיא ולסברא דילה דאסר אע"ג דהני שינויי דשנינהו רבא ליתנהו דחייתא נינהו (תשצב) מיהו בבור קי"ל כרבא (תשצג) ואנן כתבינן מאי דסבירא לן (תשצר) דפסקא דכתב רבינו אלפס בתרדל הבי איתא ובהכי מיתרצא כולה (תשצה) ואפשר דההוא סיומא בתרא עיקר והיא מן ההנהות שהגיה (תשצו) מרחיקין את האילן מן הבור וכו' ר' יוסי אומר אע"פ שהבור קדם לא יקוץ שזה חיפר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו (תשצז) א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי ואע"ר אשי כי הוינן בי רב כהנא (תשצח) אמרינן מודה ר"י בנירוה ואיכא לעיוני בענינא דגירי אם חייב בתשלומין (תשצט) דאיכא למימר מאחר דנפצי כיתנ' ואמרי' היינו זורה ורוח מסייעתו לענין תשלומין קאמר מדקא פריך ולרבינא מאי שנא מגין היוצא מתחת הפשיש דחייב משמע דלגבי תשלומין קאמר ואע"ג דגרמא בנזקין פטור (תת) ה"מ דאין בלבו ברי ללבותה וכגון במיה דגרמא דאתי מעלמא הוא אבל גרמא דאתי מרידיה חייב (תתא) לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אלא א"כ הרחיק ממנו ד' אמות . ואפילו לר' יוסי מרחיק משום עבודת הכרם (תתב) וה"ט אילנ' לאילנ' ונפנים לנפנים (תתג) אבל אילנות לנפנים לא דבעיא טפי . ובתב רבינו אבן מגש דוקא דנפנים קרימי לאילנות אבל אילנות קדימי לא מיחייב למיקצינהו (תתד) היה חופר בו בור שיח ומערה (תתה) קוצץ וירד ודוקא לאחר ט"ו אמות (תתו) אבל תוך י"ו אינו קיצץ ואם קצץ לבעל אילן (תתז) ואמר עולא אילן הסמוך למיצר כו' (תתח) ואע"ג דמימרא הילכת' היא פרישנא לה הבא משום דחזינא לרבוות' דאפישו עלה במה פירושי ואדוננו הרב פירש (תתט) מקום האילן אמה והן ל"ג אמות על ל"ג בריבוע (תתי) והן י"ג רצועות של ג' ג' (תשיא) ובכל ג' רצועות ל"ט אמות והן תתרפ"ט אמות (תתיב) ובעינולא דלרביעא הן תתי"ו חסר רביע

שער החדש

ומעמה הא ל"ד לסיח כו' כנ"ל : (תשעח) ותו אי בשאינה וירק ליכא נירי מניי היכי מתרץ למתניתין כו' כ"ל והא כל הסוגיא דסי י"ח ב' קאי אלוקח דכתב ואפאי לא מקשה אלוקח דאביי נמי מ"ש הא מהא דגם במשלה וירק ליכא נירי : (תשעט) משום דלא מיתוקמא מתניתין אלא בלוקח ורבינא לטעמיה דל"ש סמוך כו' כנ"ל וכ"ל לעולם משרה וירק אית בה משום מפוח והא דס"ל לר' יוסי דלא בעי למיתני משום י"ח ה' ד"ה ה"ג מרבינו שמעון מפקם בלוקח כדפי' ר"ת הוסיף בשום' י"ח ה' ד"ה ה"ג בלוקח כו' ומם ג' גד"ה ומכאן כ"י כו' יעו"ש היטב שהלוקח קנה מאחר : (תשפ) וכבולהו נוסחי ל"ג אלא וה"ג אסר רבינא כו' וכיון דילן ומי' שם נפוח ד"ה ומכאן ל"י כו' דמייתו ני' אלא אמר רבינא כו' והדר בי' ממאי דאמר מחתלה ום"ל לרבינא דכבולהו דמתני לסמוך יעו"ש היטיב ובגמ"ש סי' נ' יעו"ש : (תשאא) ור"ת הכי מפרש לה כל המזיק כו' מביא לעיה שהרי"ז ל"ג כ"ב הכי מפרש לה דרבינא מייתי בלוקח ומם כפי' לוקח לא ס"ל כהרי"ף ם"ת מייתי דאיכא מהרי"ז דכי מם"ש לה דרבינא קאי אמזיק דר"ת : (תשפב) והלכך בלוקח משרה וירק כפי לחוקי כנ"ל והיינו לרבנן . מ"ש ל"ל בלוקח משרה וירק לא בעי נחוקי ומייתי לעיה דר' יוסי : (תשפג) הא לאו לוקח מרחיק משרה וירק כו' דהוי ממונא דילי' ומודה בה ר' יוסי : (תשפר) כדתנן מם לקחו מפי בית כובסת כו' שם כ"ג ב'. ול"ע קשה דמשמע דהא דטוענין ללוקח כ"ע מודו בה ולרבינו ז"ת קשה לרבי יוסי ולא לרבנן : (תשפה) ולרבינו מלשמי מוקי בלוקח . עי' בדי"ף דמז שלשה"נ שם יעו"ש היטיב : (תשפו) וה"ר מדקאמר בדאסר ר"ם בלוקח כו' שם י"ח ה' ; (תשפז) דקא נטע ליתנהו לשרשים ודבוריס ומכדל משום דמזויהו מזקי מהדדי כו' כנ"ל : (תשפח) ומסקנא לי שיעורא דמשירה וירק כו' מי' גמ"י שכ' דשיעורא דמשים אמה יעו"ם שהניח בריס מן המוסקנא לענין שהכדל יעו"ם ולא נמלא זה במוסקנא לפנינו ואולי נ"ל דבוריס ועין שם במוסקנא לענין דבוריס מן העיר יעו"ם היטיב : (תשפט) ולרבינו שרירא דקאמר דקושיא בשאר דרבא לא נתלא פיקוקא כו' והיינו כפי' דגרסי' בלא אמר רבינא כו' וכמ"ש התוס' בד"ה וכתב כ"י כו' וגרס"ם סי' נ' : (תשצ) ומכאן קושיין של רבא עמדו מהן ובמלו כפילוקין שפרקו. המכאה קושיי' לדמסי הם תלין .לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חבירו (שם י"ז ב') . שלא הבא בידים (שם .וכפי' התו' בד"ה ה"ג נשמרים כו') כל הקושיות שהקשה ממתני' דשם י"ז ה' הדא מתניב לה . לא יקשה אדם חנות של חבירו ומסומיו ושל עצמו כו' . לא יפה אדם חלון ממך לשדה כו' . מרחיקין את האילן מן הבור כו'. מרחיקין את המערה כו' . ומ"ש עמדו ממנה מכהן כו' כ"ל ממנה קושיות נשתרו רק ב ממנו . והיינו של קושיות הרמבו"ן דקמבני מכותל בורו שהיו כו והשני הוא דקמבני דילמא שתי כו' ויש לעיי בזה : (תשצא) מיהו מבזיון כרבא . וממה דנכל הני מבזיון כרבא ולכן הוקשה לרבינו כיון דלא שמדו דברי רבא היכי עבדינן כוותיה : (תשצב) מיהו בבור קי"ל כרבא . ומ"ש התוס' שם ד"ה ושכר כ"י כו' והא"ם שם סי' נ' : (תשצג) ואנן כתבינן מאי דסבירא לן בפסקא דכתב רבינו אלפס בתרדל הבי איתא ובהכי מיתרצא כולה כרבא : (תשצה) ואפשר דההוא סיומא בתרא עיקר והיא מן ההנהות שהגיה (תשצו) מרחיקין את האילן מן הבור וכו' ר' יוסי אומר אע"פ שהבור קדם לא יקוץ שזה חיפר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו (תשצז) א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי ואע"ר אשי כי הוינן בי רב כהנא (תשצח) אמרינן מודה ר"י בנירוה ואיכא לעיוני בענינא דגירי אם חייב בתשלומין (תשצט) דאיכא למימר מאחר דנפצי כיתנ' ואמרי' היינו זורה ורוח מסייעתו לענין תשלומין קאמר מדקא פריך ולרבינא מאי שנא מגין היוצא מתחת הפשיש דחייב משמע דלגבי תשלומין קאמר ואע"ג דגרמא בנזקין פטור (תת) ה"מ דאין בלבו ברי ללבותה וכגון במיה דגרמא דאתי מעלמא הוא אבל גרמא דאתי מרידיה חייב (תתא) לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אלא א"כ הרחיק ממנו ד' אמות . ואפילו לר' יוסי מרחיק משום עבודת הכרם (תתב) וה"ט אילנ' לאילנ' ונפנים לנפנים (תתג) אבל אילנות לנפנים לא דבעיא טפי . ובתב רבינו אבן מגש דוקא דנפנים קרימי לאילנות אבל אילנות קדימי לא מיחייב למיקצינהו (תתד) היה חופר בו בור שיח ומערה (תתה) קוצץ וירד ודוקא לאחר ט"ו אמות (תתו) אבל תוך י"ו אינו קיצץ ואם קצץ לבעל אילן (תתז) ואמר עולא אילן הסמוך למיצר כו' (תתח) ואע"ג דמימרא הילכת' היא פרישנא לה הבא משום דחזינא לרבוות' דאפישו עלה במה פירושי ואדוננו הרב פירש (תתט) מקום האילן אמה והן ל"ג אמות על ל"ג בריבוע (תתי) והן י"ג רצועות של ג' ג' (תשיא) ובכל ג' רצועות ל"ט אמות והן תתרפ"ט אמות (תתיב) ובעינולא דלרביעא הן תתי"ו חסר רביע

רביע ובריית׳א קא חשיב תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא לחד אילן ופש ליה פלגא דאמתא לתלתא אילנות שאם תפחות (תתיג) מכל בית מאה שיש ג׳ אילנות א׳ חצי אמה כמין גמא באורך ורוחב יעלה הרצועה חמש אמות חסר רביע ונשתייר לבית מאה תרי אלפי וד׳ מאה וחמשין ורביע ומטי לכל אילן תתי״ז חסר רביע כמו שאמר עולא אישתבח דפש ליה פלגו דאמתא לתלתא אילני (תתיד) וניחא ליה לפרושה פש ליה פלגי דאמתא לאילן אחד ולא לשלש אילנות והכין פירושא (תתטו) מקום האילן שליש אמה והן שלשים ושלשה על שלשים ושלשה ושליש ותמצא את רמ״ה אמות וי״ו טפחים והני מילי בריבועא (תתטז) אבל בעיגולא תשפ״ר וג׳ טפחים נמצא שהברייתא מוסיפין על עולא פלגו אמתא (תתיז) שאם אמר עולא הסמוך למיצר בתוך י״ו אמות וחציה שהן ל״ג על ל׳ יעלה בחשבון הברייתא בצר ל״ג אמה ושליש על ל״ג ושליש (תתיח) יש בו אוי״א רצועות של ג׳ ג׳ ובל ג׳ רצועות מהן ק׳ אמה (תתיט) נמצא ל״ג רצועות הן תתר״ק אמות (תתכ) נשתייר רצועה אחת מן השלישית אורכה ל״ג אמות ושליש ברוחב שליש אמה (תתכא) והן י״א אמות ושליש אמה ברוחב שליש והן תתרקי״א אמות ושליש אמה שהן ד׳ טפחים (תתכב) כי מדלית ריבעא מן תתרק״י יש לך תתל״ב אמות וחצי (תתכג) ומאמה ושליש (תתכד) שהן מ׳ טפחים לדריבע והן ל׳ טפחי (תתכה) י״ח טפחי׳ פלגו וי״ב

תילתא הרי תמני מאה ותלתין ותלתא והילתא :

וזה לי ארבעים שנה (א) ששקלתיו במשקל .
(ב) נתיב חכם שלשים ושתים .
ועץ אמות בריבוע ישרות :
(ג) כלל גדול ותשעה שמונים .
סכום אמות בתשבורת שבורות :
(ד) מעוגלות ספר מאות שמונה .
שבע עשרה בלי רובע חסירות :
(ה) והוא כל בית מאה יתר עלי זאת .
חצי אמה ליודע ספירות :
(ו) חצי אמה כמין גם קח ואמות .
חמשים מבלי רבע יתירות :
(ז) תחסרם בחמשים בחמשים .
שאר חלק לשלש בו פזורות :
שלישיתם הלא יהיה בעולא .
(ח) והוא לא דק ואמרותיו חמורות :
(ט) וסוד אחד שליש אמה לשרשו .
ונכון הוא לכל בעלי סבורות :
(י) כלל גדול וארבעים וחמש .
ושם עשרה טפחים נחקרות :
(יא) משקלות שבע מאות וארבע .
ועוד שלש זרתות הן שמורות :
(יב) בתוספה חצי אמה לעולא .
מעוגלות כדת משה ברורות :
(יג) תמני מאה תלתין עם תלתא .
תילתא הן כפי בעלי נמרות .
(יד) ותן מאה לכל שלש רצועות .
ותגיע לחשבונות קצרות :

כתב בכך וכך איך פלו׳ בר פלוני אתא קדמנא וקבל ואמר לנא פלוני בר פלוני גזלנא הוא דמחזיק בארעא דילי ואזיל לה בגזלנותא והשתא לא יכולנא לי׳ (א) ולמחר וליומא אוחרי תבענא ליה לדינא וכדו השתא מחינא קדמיכון בגו שלש שנין כי היכי דלא ליחזיק בה ואיתברר לנא אנחנא סהדי דלא אישתהי בה ג׳ שנים מעידנא דנחת בה עד השתא ומאי דהוה קדמנא ומחא האי פלוני קמן כתיבנא וחתימנא ויהבנא בידיה לזבות ולראיה :

אות מ׳ מה״ה

(א) **והוא** ענין פשרה ואבי זירא ופיצוי ובולן ענין א׳ וה׳ אלא מחילה ופיצוי על דבר ידוע כדתנן (ב) מחל לו על הקרן ולא מחל לו וכו׳ (ג) פשרה ואבי זירא שאינו ידוע (ג) ובתשובה לרבינו אלפס פשרה אינה אלא בקנין ומחילה שאינה דרך פשרה אינה צריכה קנין דלא מיחסרא משיכה

שער החדש

(תתיג) מכל בית מאה שיהיו ג׳ אילנות כלומר שכמותו מהי אמה כמין גמא באורך ורוחב יעלה הכלומר ממשיש אמה חסר רביע ומשתייר לבית כו׳ כנ״ל יעו״ש בתוספות היטב : (תתיד) וניחא לי לפרושי כו׳ כנ״ל כ״ל שבכינו לא ניחא לי׳ זה הפירוש מפעם שכתב דיוחר ניחא לפרש דמשתייר פלגא דאמתא לאילן א׳ מפשפרש לג׳ אילנות : (תתטו) מקום האילן שליש אמה והן שלשים ושלש על שלשים ושלשה ושליש ותמצא את רמ״ה אמות וי״ו טפחים כו׳ כנ״ל כי רוחב האילן מחזיק ג׳ טפחים ומפלג לכל לד ט״ז אמות ומסתם שהיא כפך הכל שלשים ושלש ומי טפחים על שלשים ושלש ומי טפחים הכה אותם זע״ז ומפלג אלף ומ״ה אמות ומ״ז טפחים . וגם זה ספי׳ מזכר בתוס׳ שם לפני׳ רבינו מפורש יותר היטב : (תתטז) מכל בעיגולא מפש״ד וג׳ טפחים ומפלג שהבריית׳א מוסיפין על עולא פלגו כו׳ כנ״ל דוק ומשכח : (תתיז) שאם אמר עולא אילן הסמוך למיצר בתוך י״ו אמות ומניח שהן ל״ג על ל׳ יעלה כחשבון הברייתא בצר ל״ג אמה ושלש על ל״ג אמה ושלש כו׳ כנ״ל : ((תתיח) יש בו י״א רצועות של ג׳ ג׳ וכל ג׳ רצועות מהן ק׳ אמה כנ״ל דוק ומשכח שכל רצועה מחזקת ל״ג אמה ומניח שהן ל״ג על ל׳ אמה ושלש כו׳ כנ״ל : (תתיט) נמצא ל״ג רצועות הן תתר״ק אמות כו׳ כיון שמכל ג׳ רצועות שכל אחד מהן מחזיק ל״ג אמות ושלש אמה אמות ח״ל ל״ג רצועות כהנה שהם כהן י״ח כפופים הם כהן תתר״ק אמות : (תתכ) ונשתייר רצועה מ׳ מן השלישית . כ״ל עד הנה תלקנו ל״ג רצועות שהם כפ״ח ל״ג אמה ושלש ועדיין נשתייר רצועה מ׳ שמחזקת ל״ג אמה ושלש כדומה שלש אמה שהן ג׳ טפחים וזה שכתב רבינו אורכה ל״ג אמות ושלש כדומה ל״ג אמות ושלש אמה ; (תתכא) שהן י״ח אמות ושלש כדומה שלש . כי מן כל״ג אמות עשה מהן שלש יגיע י״ח אמות ונשתייר עדיין שלש אמה כדומה שלש שהן ל׳ טפחים כשכפפת . ושפוט : (תתכב) כי מדלית ריבעא מן תתרק״י . יש לך תתל״ב אמות וחצי שהן תתל״ב אמות וחצי . כן המחשבון מכוון דוק ומשכח : (תתכג) ומאמה ושליש שהן מ׳ טפחים . כי נמחת יש ל״ו טפחים . וד׳ טפחים הנשתיירים ממחלה הרי ים שהן מ׳ טפחים : (תתכד) שהן מרבעים טפחים לד רביע והן שלשים טפחים כו׳ כנ״ל : (תתכה) י״ח טפחים פלגא וי״ב מילתא . כ״ל י״ח טפחים הן פלגא אמתא וי״ב הן מילתא דאמתא . לפי שם הילתא להחי׳ אמה הקודמת שבאות מחכ״ב ומפלג פלטין ומלתא וכי״ב הן שלים ובעזהי״ת יגיע המחשבון מכוון . (ודע כי בכתב״ס שם בד״ה וכמה מרובע כו׳ וביודך כמלרו ס״ו בלומר מני אמה כו׳ וכן פיקר ועל הגי׳ הוגה שם ס״ה ולפוסף הגה״ה הין לה שהר כי אמר שכל הרלועה מחזקת ק״ל אמות ולקמה ממנה ס״ד אמות שהר עוד ס״ו אמות במכוון וזה שכתב הן מניין למדרש ומלין למערב היינו ל״ג למזרח וכן למערב דוק והבן : (א) שמקלתי׳ במשקל . היינו יתר וב׳ מרובעות ויתר וב׳ מעשות ויתר ומרובעה בדלת וכן בסוגר : (ב) נתיב מכס שלשים ושתים . כ״ל כי יש ל״ב נתיבות חכמה למבוקר בריש ספר ויליד לכן אמר לדיק דכלו בלשון עלומים וכוונתו על תיבו שפי׳ שהשילן הוא אמה על אמה ושביב לו שלשים ושתים כמבוקר למעלה אות תמ״ם : (ג) כלל גדול ומשעה ושמונים . כלל גדול קאי על מספר אלף . וכ״ל בכלל הוא מחזיק אלף ופ״ם כי זה עולה מן ל״ב על ל״ב עי׳ לעיל אות תמ״ו : (ד) מעוגלות ספר מאות שמונה שבע עשרה בלי רובע חסרות . כ״ל דקאמר מתחלה שבכולו הוא תתקפ״ם היינו דוקא בריבועא אבל בעיגולא דל ריביע ומפלג תתי״ז חסר ריבע עי׳ לעיל אות הרי״ב : (ה) והוא כל בית מאה יתר עלי זאת . כ״ל בית שאה שיש בו ג׳ אילנות מגיע לכל אילן יותר מזה . ובכלל הבית שאה יותר מזה בחני אמה לכל הבית שאה כמבואר למעלה באות תמ״ג : (ו) וחצי אמה כמין גם קח . ואמות חמישים מבלי רבע יתירות . בבר שמבאר זה באות תמ״ג : (ז) שבשבר חמשים בחמישים שאר חלק כו׳ כנ״ל : (ח) והוא לא דק ואמרותיו חמורות . כ״ל עולא לא דק ולאמוראי׳ נקט וכשמקנים הם״ם הסם : (ט) וסוד אחד שליש אמה לשרשו כו׳ כנ״ל שבאלן ואילך בא לפרש על דרך אחר והוא כפי׳ רבינו בעלמו עי׳ לעיל אות תמי״ד : (י) כלל גדול וארבעים וחמש ושם עשרה שפחים נחקרות . כנ״ל כ״ל שמחזיק אמות וס״ו שפחים וכמבואר באות תמ״ו : (יא) מעוגלות שבע מאות וארבעה ועוד שלש זרתות הן שמורות כנ״ל כ״ל כשמחשבנים שמלרים שבע״ד לאמות וג׳ שפחים כמבואר למעלה לות שמ״ו : (יב) בתוספות חצי אמה לעולא שבא שמ״ו כנ״ל כ״ל שם הוסיף לכל אילן חצי אמה וכנ״ל לות שמי״ד יעו״ש : (יג) תמני מאה ותלתין עם תלתא . ותילתא הן כפי בעלי הנמנות כנ״ל עי׳ לית שמ״ח : (יד) ותן מאה לכל שלש רצועות . עי׳ לעיל אות שמי״ח : (א) ולמחר וליומא אוחרי הבעבא ליה לדינא כו׳ עי׳ ב״ב ל״ג ע״ז ועי׳ לעיל אות כ״ב : (א) ושות ענין פשרה ואביזרא ופיצוי ובולן כו׳ כ״ק ק״ג ע׳ : (ב) ממחל לו על הקרן כו׳ ב״ק ק״ג ע׳ : (ג) פשרה ואביזרא על שאינו ידוע כו׳ בת׳ הרי״ף פי׳ קנ״ג ועי׳ כי׳ י״ב בעיף מ׳ ובפי׳ תלה בקנין כו׳ בת׳ הרי״ף פי׳ קנ״ג ועי׳ כי׳ י״ב בעיף מ׳ ובפי׳

משיב׳ ואפי׳ אתם עדי ל״צ דלא אברי סהדי אלא לשקרי ולשופר׳ דשטר׳ כתבי קנין (ה) אבל מחיל׳ שהיא דרך פשרה צריכה קנין אפי׳ משנים ומחילה שאינה צריכה קנין דוקא למחילה דלית ליה משכון אבל אית ליה משכון מחילה בעיא קנין (ו) מדגרסינן בקידושין גבי עבד עברי שטר למה לי וליטא ליה באפי תרי זיל ואטר רבא זאת אומרת עבר עברי גופו קנוי והרב שמחל על גרעונו אין גרעונו מוחל ש״מ דאי לאו גופו קנוי מחילתא גרידתא היא וכי אמר ליה באפי תרי זיל סני אבל היכא דגופו קנוי הוא גופו משכון ולא מהני מחילה (ז) כדקאמרי דמחילה לא מהני היכא דאיכא משכון (ז) גרסינן בפרק הכותב בר אוריא תא אימא לך מילת׳ מעליא דהוה אמר אבוך הא דאמר שמואל המוכר ש״ח לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל מודה שמואל (ח) במכנסת שטר חוב לבעלה וחזר ומחלו שאינומחול מ׳פני שידו כידה (ט) ובפרק מי שטת ומודה שמואל שאם נתנו במתנת שכיב טרף שאינו יכול למחול ואפילו מסריה ניהליה וכתב ליה שטרא עליה מצי מחיל (י) כדגרסינן בבבא קמא בפרק החובל תזבון כתובתה בטובת הנאה ותתן ליה וכו׳. ואסיקנא כל לגבי בעל וראי מחלה (יא) ואפסודי להההוא זבוני בידיה לא מפסדי . ומסתמא דאפי׳ כתב תנאה בשטר מצי מחיל לה דלא כהני תנאה דאם איתה ליעביד ליה תקנתא בהבי ש״מ דלית ליה תקנתא (יב) ירושל׳ בפרק שבועת הדיינין אילין דכתבין על טנת שיש לי רשות לגבות מן המטלטלין לא גבו . אמר׳ מנא אין כתבין ואמר אע״ג דלית דינא הב נבי כלומר אם אמר לו אעפ״י שאינו דין יגבה וצ״ע . (יג) ובפרק שנים אוחזין . אמר רבא ש״מ איתא לשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ומסקנא אביי אמר אפי׳ תימא ליתה לשמואל הכא במאי עסיקי׳ בששטר כתובה יוצא מתחת ידה מבלל דרבא אפי׳ אין שטר כתוב׳ יוצא מתחת ידה מחול (יד) ומעמא כפי׳ דרבי׳ אלפס ולא משום דיכיל למימר ליה עיינתי בחשבונאי אלא אע״ג דאיתיה גביה מחיל (טו) במסירה אי נמי במעמד שלשתן דקנין דרבנן הוא ומשום הכי יכול למחול דאי דאוריית׳ אינו יכול למחול כדאמרי׳ ומודה שמואל אם נתנו בטחנת שכיב מרע אינו יכול למחול (טז) ואמרינן בפ׳ מי שטת אי אמרת בשלמ׳ דאוריית׳ משום הכי אינו יכול למחול אלא אי אסרת דרבנן אמאי אינו יכול למחול (יז) ש״מ בדרבנן יכול למחול ואיכא ס״ד משום דקניית חוב בשטר ובמסירה ובמעמד שלשתן לוקח לא מצי תבע למוכר אלא דמי ניירא בעלמא (יח) ולא ללוה דלאו בעל דברים דידיה הוא ושטר לאו בשטי׳ כתב (יט) והיינו דאמרי׳ לקמן אתו יורשין וקא תבעי לברתא אבל לאבוה לא מצי תבעי דלאו בעל דברים דידיה הוא ומיהו אם כתב לו בשטר תלך ותדון עמו ותזכה לעצמך לא גרע כהדשאה ומפיק מיניה בעל כרחיה ואם מחלו מחול (כ) ואם כתב לוה למלוה הריני משועבד לך ולכל הבאים מכחך אינו יכול למחול דבההוא שעתא דזבין אישתעביד ליה ללוקח ולא מצי למיסר ליה לאו בעל דברי דידי את (כא) והילכך הולך אצל לוה ואם מדהחזיר למלוה (כב) ואם המלוה טורח שפרוע הוא אפילו למאן דלא דאין דינא דגרמי חייב להחזיר הטעות שהטעהו בשטר שכתב בו פלוני חייב לי ואינו חייב לו וחזר דלא גרע מקנין בטעות . ואם אינו מודה המלוה והלוה באין לב״ד (כג) ודנין בדינא דרב ספא (כד) בין אית ביה נאמנות בין לית ביה נאמנות . (כה) ואם מת המלוה הרי הוא בדינא דכתבי׳ עליה באות חוב לסברא דרב שר שלום ורבי שמעון קיירא אבל הרב המחבר כתב המוציא שטר חוב ולוה טוען פרוע הוא אם המוכר קיים ורוצה לישבע נשבע ונובה ואם לאו מפסיד לוקח ואם מת מוכר (כו) איכא מר״א נשבעין יורשין שלא פקדנו אבינו ואם לא רצו לישבע לוקח חוזר ליורשי מוכר ואיכא מר״א לוקח נשבע שלא פקדנו המוכר (כז) מדתנן אבל משביע הוא את יורשיו ומסתברא דהאי סברא בתרא ליתה (כח) דהתם על שמא הוא . הכא בריא קא טעין ליה . ועוד דשבועה בטלה הוא . שהשטר מקויים מעיר שהמוכר אמר שאינו פרוע (כט) ומה שאמר אם המוכר לא רצה לישבע מפסיד הלוקח כי לא רצו היורשין לישבע יפסיד הלוקח הילכך לא ברירלן ואי איתיה למלוה ולא בעי לאישתבועי (ל) הא אמרינן פרוע הוא וחייב מדינא ואי ליתיה ויורשין לא בעי אישתבועי חייבין קריבתי׳ דר׳ נחמן (לא) זבינתה לכתובתה בטובת הנאת אי גרשת ושכיבא ושכיב לוקח (לב) ארנו יורשין וקא תבעי לברתה . אמר רב נחמן ליכא דליסבה עצה דתיזיל

שער החדש

כמ״ש סעיף ב׳ : (ה) מבל ממילא משמע דכך משמע לריכה קנין לשולי מכנים כו׳ מי לימל ס׳ משמע לוה ז׳ וע״ש שם לוה ס׳ דלשולו בשלשה לריכה קנין ומ״ש ק״ל כלן דוקא מכנים : (ו) מדגרסי׳ בקידושין גבי מבד מבני שטר ל״ל ולימא כו׳ קידושין ס״ו ל׳ ועי׳ שם לוה ס׳ ד״ה והכא שמחל כו׳ וכ״מ קי״ב ל׳ בד״ה מוכר כו׳ : (ז) כדקאמרי דמחילה לא מהני היכא דאיכא משכון . עי׳ סי׳ רמ״ח סעיף ב׳ ועי׳ סי׳ ס״ו סעיף ל׳ : (ז) גרסינן בפרק הכותב בר אוריא תא אימא לך מילת׳ מעליא דהוה אמר אבוך הא דאמר שמואל המוכר ש״ח לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל מודה שמואל (ח) במכנסת שטר חוב לבעלה וחזר ומחלו שאינומחול מ׳פני שידו כידה (ט) ובפרק מי שטת ומודה שמואל שאם נתנו במתנת שכיב טרף שאינו יכול למחול ואפילו מסריה ניהליה וכתב ליה שטרא עליה מצי מחיל (י) כדגרסינן בבבא קמא בפרק החובל תזבון כתובתה בטובת הנאה ותתן ליה וכו׳. ואסיקנא כל לגבי בעל וראי מחלה (יא) ואפסודי להההוא זבוני בידיה לא מפסדי . ומסתמא דאפי׳ כתב תנאה בשטר מצי מחיל לה דלא כהני תנאה דאם איתה ליעביד ליה תקנתא בהבי ש״מ דלית ליה תקנתא (יב) ירושל׳ בפרק שבועת הדיינין אילין דכתבין על טנת שיש לי רשות לגבות מן המטלטלין לא גבו . אמר׳ מנא אין כתבין ואמר אע״ג דלית דינא הב נבי כלומר אם אמר לו אעפ״י שאינו דין יגבה וצ״ע . (יג) ובפרק שנים אוחזין . אמר רבא ש״מ איתא לשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ומסקנא אביי אמר אפי׳ תימא ליתה לשמואל הכא במאי עסיקי׳ בששטר כתובה יוצא מתחת ידה מבלל דרבא אפי׳ אין שטר כתוב׳ יוצא מתחת ידה מחול (יד) ומעמא כפי׳ דרבי׳ אלפס ולא משום דיכיל למימר ליה עיינתי בחשבונאי אלא אע״ג דאיתיה גביה מחיל (טו) במסירה אי נמי במעמד שלשתן דקנין דרבנן הוא ומשום הכי יכול למחול דאי דאוריית׳ אינו יכול למחול כדאמרי׳ ומודה שמואל אם נתנו בטחנת שכיב מרע אינו יכול למחול (טז) ואמרינן בפ׳ מי שטת אי אמרת בשלמ׳ דאוריית׳ משום הכי אינו יכול למחול אלא אי אסרת דרבנן אמאי אינו יכול למחול (יז) ש״מ בדרבנן יכול למחול ואיכא ס״ד משום דקניית חוב בשטר ובמסירה ובמעמד שלשתן לוקח לא מצי תבע למוכר אלא דמי ניירא בעלמא (יח) ולא ללוה דלאו בעל דברים דידיה הוא ושטר לאו בשטי׳ כתב (יט) והיינו דאמרי׳ לקמן אתו יורשין וקא תבעי לברתא אבל לאבוה לא מצי תבעי דלאו בעל דברים דידיה הוא ומיהו אם כתב לו בשטר תלך ותדון עמו ותזכה לעצמך לא גרע כהדשאה ומפיק מיניה בעל כרחיה ואם מחלו מחול (כ) ואם כתב לוה למלוה הריני משועבד לך ולכל הבאים מכחך אינו יכול למחול דבההוא שעתא דזבין אישתעביד ליה ללוקח ולא מצי למיסר ליה לאו בעל דברי דידי את (כא) והילכך הולך אצל לוה ואם מדהחזיר למלוה (כב) ואם המלוה טורח שפרוע הוא אפילו למאן דלא דאין דינא דגרמי חייב להחזיר הטעות שהטעהו בשטר שכתב בו פלוני חייב לי ואינו חייב לו וחזר דלא גרע מקנין בטעות . ואם אינו מודה המלוה והלוה באין לב״ד (כג) ודנין בדינא דרב ספא (כד) בין אית ביה נאמנות בין לית ביה נאמנות . (כה) ואם מת המלוה הרי הוא בדינא דכתבי׳ עליה באות חוב לסברא דרב שר שלום ורבי שמעון קיירא אבל הרב המחבר כתב המוציא שטר חוב ולוה טוען פרוע הוא אם המוכר קיים ורוצה לישבע נשבע ונובה ואם לאו מפסיד לוקח ואם מת מוכר (כו) איכא מר״א נשבעין יורשין שלא פקדנו אבינו ואם לא רצו לישבע לוקח חוזר ליורשי מוכר ואיכא מר״א לוקח נשבע שלא פקדנו המוכר (כז) מדתנן אבל משביע הוא את יורשיו ומסתברא דהאי סברא בתרא ליתה (כח) דהתם על שמא הוא . הכא בריא קא טעין ליה . ועוד דשבועה בטלה הוא . שהשטר מקויים מעיר שהמוכר אמר שאינו פרוע (כט) ומה שאמר אם המוכר לא רצה לישבע מפסיד הלוקח כי לא רצו היורשין לישבע יפסיד הלוקח הילכך לא ברירלן ואי איתיה למלוה ולא בעי לאישתבועי (ל) הא אמרינן פרוע הוא וחייב מדינא ואי ליתיה ויורשין לא בעי אישתבועי חייבין קריבתי׳ דר׳ נחמן (לא) זבינתה לכתובתה בטובת הנאת אי גרשת ושכיבא ושכיב לוקח (לב) ארנו יורשין וקא תבעי לברתה . אמר רב נחמן ליכא דליסבה עצה דתיזיל

ותחול לכתובתה דאיטה לגבי אבוה וכו׳ אע״ג דקי״ל כרפרם דכפייה לרב פפא ואנבי בכשורא לצילמא (לג) ורב נחמן גופיה הא דאין דינא דגרמי כדאמרי׳ בפרק הגוזל מחווי אחווי הכא כיון דגבי יתמי הוא לא בייפינן (לד) כדאמרי׳ בעלמא גבי יתומים אוקמוה רבנן אדאוריית׳ ואיכא דמפרשי הא שדר רב נטרונא דמהדר ליה זוזי דיהב ליה בלחוד . אבל ההוא שטיינא דאיכא בשטרא טפי ממאי דיהב ליה לא מיחייב לשלומי (לה) ואחני לה לברתיה ההיא מחילה דתרויה ההוא טיפיינא מאבוה (לו) אבל ר״ש פי׳ אנבי ביה כבשורא לצילמא ויהיב ליה כל מה דכתב בשטר׳ אפר רב נחמן עשינו עצמינו כעורכי הדיינין וכו׳ . (לז) ירושלמי זאת אומרת אסור לגלות דינו ליחיד (לח) ובפ׳ הבותב לא כן אמר ר׳ יוחנן אסור לגלות דינו ליחיד דהא (כשרה) (לט) אמר אסיפר מאן דראין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא ומאן דלא דינא דגרמי וכו׳ הוה עובדא ואכפייה רפרם לרב אשי ואגבי ביה בכשורא לצילמא . ומפת׳ כר״ש דיהיב ליה כל מה דכתב בשטר׳

(מ) דהוה ליה מחילה כשורף שטרות של חבירו : דגרסי׳ נמי התם דכפייה רפרם לרב אשי ואגבייה בכשורא לצילמא (מא) וה״ה אם נתנו בטעמד שלשתן שאם מחלו מחול (מב) כראיתא בהטחאה וצ״ע אי דיינין דינא דגרמי׳ ומסתברא דוקא דעביד היזיקא בגופא בממוג׳ דחבריה וחסריה כל שהוא כגון מיחל ושורף שטרותיו (מג) ומזיק שיעבודו של חבירו וחולתן אבל לא איזיק בגופא בממונא דחבריה וממילא הוא לא דקי״ל דגרמא בנזקין פטור (מד) כגון שף מטבע ווורק מטבע לים הגדול וצורם פרתו של חבירו דלא חסריה (מה) וכגון הא דגרסינן בב״ק זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסתות ובא אחר וסילקן פטור מ״ט דהוה בתרא (מו) לא ננע כלל בהוה היזיקא דלא בהו מידי וקמא נמי בעידנא דשדא פסיקי נירי הילכך תרוייהו פטירי ולית בה דינא דגרמי וגרמא דנזקין דפטור דלא ננע בממונא דחבריה אי נמי ננע ולא חסריה כלל (מז) ורב אלפס אפקה מהלכתא משום דקי״ל כאסיפר וליכא לדחוייה דהא ליכא מאן דפליג עליה ותרוייהו הילכתא

שער החדש

למו יורמין וקא מבעו כו׳ ועי׳ סם בר״ן מנדחק בזה וכתב דהיינו לקומות וגילסת הרמ״ם כפי׳ י׳ למו לקומות כו׳ וכ״כ בספר תמיס דעים מום פ״א ובנעמ״ם שער ל״ד מ״ד מום ס׳ ועו״ש ועי׳ לעיל מום י״ט ומ״ב פ״ל להגהמי שהגיהמי שם : (לג) וכ״ב גופיה הוא דמין דינא דגרמי כדאמרינן פרק הגוזל מחווי כו׳ כ״ל ב״ק קט״ז ב׳ ועי׳ שם בכתובות פ״ו מ׳ מום ד״ה מיזל ומסתול כו׳ ובהמ״ם בב״מ פ״ק מ׳ מ״ח יעו״ש ועי׳ לקמן מום ל״ב : (לד) כדאמרינן בעלמא גבי יתמי מוקמוה לבנן מדאוריית׳ כו׳ ניטין ל׳ מ׳ . ומבואר מכאן דס״ל דינא דגרמי הוא מדבנן מי׳ בסיפן סמ״ן ס״ך סעיף קטן מ׳ יעו״ש סיפב : (לה) ומסתי לה לברתה הסיא מחילה דמרווים הכוא מופיינא כו׳ כ״ל: (לו) מבל ר״ש פי׳ מגבי ביה כי כשורא כו׳ בכתובות פ״ו מ׳ יעו״ש ברמ״א וכן דעת הרמב״ם פי׳ בסי׳ ס״ו סעיף ל״ב ועי׳ לקמן מום ל״ע : (לז) ירושלמי זאת אומרת אסור לגלות מלוקח קרקע מום כ״י : (לח) ובפרק מי שמת לא כן תניין אל תעש עצמך כעורכי הדיינין ומדר׳ מגיי בסם כיב״ל אסור לגלות ליחיד דינו למר ולא כל כ׳ יומין דסיא מיחסת בסרס בגין כן גלו לה למר למיחר כו׳ כ״ל : (לט) למר למיחר מלן דלמין דינא דגרמי כו׳ בכתובות פ״ו מ׳ ועי׳ לעיל מום ל״ו : (מ) דהו״ל מחילה בשורף בשטרותיו של חבירו דגרסינן נמי התם דכפיי׳ רפרם לרב אשי ואגבייה בכשורא לצילמא (מא) וה״ה אם נתנו בטעמד שלשתן שאם מחלו מחול (מב) כראיתא בהטחאה וצ״ע אי דיינין דינא דגרמי׳ ומסתברא דוקא דעביד היזיקא בגופא בממוג׳ דחבריה וחסריה כל שהוא כגון מיחל ושורף שטרותיו של חבירו וחולתן אבל לא איזיק בגופא בממונא דחבריה וממילא הוא לא דקי״ל דגרמא בנזקין פטור (מד) כגון שף מטבע ווורק מטבע לים הגדול וצורם פרתו של חבירו דלא חסריה (מה) וכגון הא דגרסינן בב״ק זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסתות ובא אחר וסילקן פטור מ״ט דהוה בתרא (מו) לא ננע כלל בהוה היזיקא דלא בהו מידי וקמא נמי בעידנא דשדא פסיקי נירי הילכך תרוייהו פטירי ולית בה דינא דגרמי וגרמא דנזקין דפטור דלא ננע בממונא דחבריה אי נמי ננע ולא חסריה כלל (מז) ורב אלפס אפקה מהלכתא משום דקי״ל כאסיפר וליכא לדחוייה דהא ליכא מאן דפליג עליה ותרוייהו הילכתא

זה גם כן מיזו לפי מם״כ המום׳ לקמן שם דהא דרבנן פליגי מדר״מ לא ידעינן זה משום מקום אלא מכאן ומכן מאי קושיא מאי קמ״ל הא זה גופא מאי לתמוטיעין מליבא דרבנן והכי קמקשה הם״ם מה׳ קמ״ל דמליבא דסברייתא דהכא המזיק מעבודו של חבירו פטור הא ע״כ רבה למד זה גם כן מסברייתא דהכא כך דרבה שפר המוכף שמכרותיו של חבירו וע״כ ס״ל כדרבנן דהכא ונפקא ליה לכל מילי אלא דיינין דינא דגרמי ומכן זה כן בכלל דברי רבה ומיתרן הם״ם דזה פדיפא מדרבה ומדרבה לא ידעינן זה ומכן כן שפיר כתב הרמ״ם דלדידן דפסקינן כמאן דמחייב בדיני דגרמי ומ״כ כ״ם הכא מחיב . מאנם לכמורה יקשה על הם׳ דניטין והם״ם שכתב דלף מאן דלף ס״ל דיני דגרמי מ״ם מחייב כאן במזיק מעבודו של חבירו אם כן הא מסיקא מוכח לה דלף ס״ל דיני דגרמי ע״כ מסיקא נמי דלא כן מוכח דלית ליה דינא דגרמי ע״כ מסיקא דלף מחייב במזיק מעבודו של חבירו גם כן וקובינא הזקא לכמורה יקשה גם כן קשה על הם״ם דמאני מהו דמימא הכא הוא דל״ל ניידא בעלמא קלתי כו׳ והא ע״כ מסיקא נמי לה רבה לית ליה דינא דגרמי ע״כ מאך בניימא והא כן ע״כ ס״ל נמי דמופר בוכות כו׳ נמי פטור . ויש לתרץ דיל״ל דזה פשיטא דמזיק מעבודו עדיף מגרמי וניזן דפטור במזיק מעבודו כל שכן דפטור בדיני דגרמי ומ״מ רבה לא ס״ל כסברייתא הזאת הכי בדיני דגרמי ס״ל כן ולא במזיק מעבודו כו׳ וק״ל . ויקשה לכמורה על הלמב״ד בכתב דלף מאן דמחייב בדיני דגרמי הכא פטור והא כן הלוך ידעינן דרבנן פליגי עלי׳ דל״ת ומ״ל דלף דיינין דינא דגרמי הא מאך בניימא לף מוכח מידי והכי בדבי הלמב״ד ע״כ מוכרחין הנו למר דהוה פליג על המום׳ (ובדבי המום׳ נוכל לתרץ גם כן דע״כ רבה דאמר דינו לפטור בכוף מעבודו של חבירו ע״כ פליג הוא על כ״ם בדר״י ולא נמיר מינה דק בכוף מעבודו ומיהו ס״ל דזה לית ליה כוותי׳ ולמסתבר עבדו ודומיו ומעשה דלף הפניין מלף זיקא כשלמא וכו׳ וע״כ ל״ד דק בכוף מעבודו למאנם ל״ה נכרי דר״י מדמה לה למוסר כוותי׳ ולכן נמי מינה דפטור מאנם המעיין לקמן בתוספות לף מתעב לכמורה כן) . והרמב״ם פרק ז׳ ממובל פסק סם דמזיק מעבודו של חבירו לפטור בכוף מעבודו של חבירו ע״כ פליג הוא על כל הגמ׳ דלקמן ומ״ל דלף דיינין דינא דגרמי הא מסיק כן סלוך ולוה ס״ם ועו״ש וכאן כתב ס״ה ס״ב ס״ז כ׳ וז״ל מאנם גובה מכאנו נאנו במאנם מה מעשה עשוי ונכנס היזק ממנו עכ״ל והוסיף בצוא״ם ס׳ ת״ז ולא כתב דאם מאנם מכלם מחמת שמיטה והלמ״ם הביא סם כזה והניח בקושיא למאנם הב״ך בסי׳ ס״ז ס״ק כ׳ כתב דמלשון הרמב״ם ומסתבר מין לדקדק דפטור מפחה מחמת יעו״ם היעיב למאנם מכאני לף העלה מכוכה למה לף כ׳ בפיכוה דמכלם פחה מחמת . ואולי לדעתי הפעיי מוכל לומר דהטעור ודעימי׳ דס״ל דהסברייתא הזאת לף מסקה מליבא דהלכתא דלר״ע מיהו מכוך לכדידה וה״ה מיהו נאנו לכדידה ואם כן כיון דלה קיימה מליבא דהלכתא מף״ל נמי דכתה גם כן לף סלקה הלכתא כוותה במאי דס״ל דפטור מפחה מחמת שמיטה מאנם הרמב״ם דס״ל דמליבא דהלכתא מחמת סברייתא וד״ע נמי מודה דמכלו מכור ונמן במאנם נאנו לכדידה ואם כן ע״כ הא דפטור מפחה מחמת שמיטה נמי הלכתא היא ומעשה דזיקא בעלמא מחברי ולא ס״ל כלל״ם כנגי דר״י דנפקא ליה לכל מזיק שעבודא לפעורא והרמב״ם ס״ל דזה ל״ד לכל מוכך ומכאי יש לעי׳ מוכח בזה ום׳ יחיב עיני במאור תורתו עכ״ל שם במי לב״ק : (מר) כגון שף מטבע וזורק מטבע ליש הגדול כו׳ שם בב״ק ע״ש : (מה) וכגון שת דגרסינן בב״ק זרק כלי מלמב הגג כו׳ ב״ק כ״ו ב׳ : (מו) לף נגע בלל בשטות הזיקא ולא עביד נהו מידי כו׳ כ״ל ועי׳ לקמן מום ל״ו : (מז) וכ״ב מלשם מפקא מהלכתא כו׳ יעו״ב בפרק ב׳ דבבא קמא נגרי״ף ובגרמ״ם סי׳ ס״ז ובתום׳ שם ד״ה קדם וסילקו כו׳ ועי׳ בתום׳ ב״ב כ״ב ב׳ בד״ה זאת

הילבתא נינהו ואמטר בשוף שטרותיו של חבירו לחודה הוא דקאמר והילבתא כוותיה (מח) ורוקא במקוייטין ובמאטינו (מט) וכן ארבעה דברים העושה אותן פטור מדיני אדם ברישׁ נטרא דמ׳ הבונם הכופף והשיכר והעושה מלאכה במי חמאה והנותן סם המות והשולח את הבעירה והמבעית את חבירו נשברה כדו ולא סילקה (נ) נפלה גמלו ולא העמידה וכגון שאינו בליביו כדי ללבותה כדאיתא התם (נא) דכל הני פטורי אליבא דר׳ מאיר משום דכסילא נינהו ולא מיכער ושוף שטרותיו ומוחל (נב) ודן את הדין ומראה דינר לשלחני (נג) וכפור דאטרי׳ כההוא דאתוי אפטכם׳ דכל הני מחייב ר׳ מאיר משום דינא דגרמי כדמוכח התם בגט׳ דכולהו משום דמזיק בגוף הסטן הוא (נד) והא דנר׳ שור שעלה על גבי שורו של חבירו להורגו ובא בעל השור ושטח את שורו ונפל העליון ומת פטור (נה) ומוכח התם דאי ליח ליה פסידא חייב לא רמי לסלק כרים וכמתות (נו) דהתם לא גנע בבלי הכא והילכך פטור וכן הילכתא והיכא דכזיק גוף ממונא בממון חבירו וכגון הני דתנינן בפ׳ לא יחפור דחייב לא הזיק גוף ממונו אלא על ידי אחר נרמא הוא ופטור. כגון נמיה וסולם וכגון הנותן עוריבי דאכלי דמי וספסרי בתאלי והדומה להן פטור אבל אסור (נז) כדאמרי בסוף מתאה. ירושלמי הרין דמחל שטרא לחבריה ר׳ חנינא ורבי מנא חד אמר מחל מחל ורבנא אמר לא מחל עד דחזר ליה שטרא (נט) והא דירן דברי הכל הוא והא ליתיה שטרא ביריה דליהדר ליה (ס) והא דירושלמי ליתיה בגמרא דילן ולקולא (סא) ומוחלת כתובה בכגון שהחזירה הכתובה:

כתב בכך וכך איך פלוני בן פלוני אמר לנא הוו עלי סהדי בקנין וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא ויהבו ליה לפלוני רצביתי ברעות נפשאי ומחילנא ליה כל פענתא וכל דירא דמטונא ולא אישתייר לי גביה מהאוא עיסקא דהוה בינתא

שער החדש

בינא מקדמת דנא (א) עד יומא דין מחלית ליה וכל מעותא ושלותא (ב) כדכי בפשרה ואחריותא וחומר שטר מחילה דא קבילית עלי ועל יורתאי בתראי אגב ארבע אמות בתצידי כחומר כל שטרי מחילה דנהיגין בישראל כו׳ וקנינא כו׳ :

אות מ מתנה

מתנה לשני דרכים האחת מתנת בריא והאחת מתנת שכיב מרע הדרך הראשון מתנת בריא ופרשתיו במאמר שני ושלישי והיא ניקנית בכל קניני המקח ומכר (א) ופסיקנא בשלישית גט דאי אמר בעדים כתבו ותנו מתנה לפלוני . הרי אלו יכתבו ויתנו ואין להן רשות לומר לאחרים שיכתבו ויתנו דקי״ל כרבא שליח מתנה כשליח הגט משום רמילי נינהו ואיכא ס״ד בלא קנין (ב) אבל בקנין לאו מילי נינהו וכן הילכתא (ג) גרסי׳ בפ׳ יש נוחלין אמר רבא אתרוג זה נתון לך במתנה ע״מ שתחזירהו לי נטלו ויצא בו החזירהו לו יצא לא החזירהו לו לא יצא הא קמ״ל דמתנה ע״מ להחזיר שמה מתנה וכן הילכתא מסתב׳ דוקא מתנה שאינ׳ בהערמה שנתן לו רשות לעשות בה המקבל כל הנאתו כל זמן שהיא ברשותו אבל מתנה שהיא בהערמה והנותן נותנה להנאתו ולא להנאת המקבל לאו מתנה היא (ד) כתהיא דבית חורון דאמרינן התם כל מתנה שאם הקדישה אינה קדושה לאו שמה מתנה . (ה) ירושלמי כל מתנה שהיא כמתנת בית חורון שהיתה בהערמה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה בלומר שלא נתנה לו אלא על מנת שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה (ו) ואיכא למ״ד לדעת בית חורון באתרוג לא יצא וליתה (ז) גרסינן בנדרים בפ׳ השותפין ההוא גבירא דשמיט כיתנא אסרינהו לנכסי עליה (ח) א״ל ואי הוה בר ברך צורבי מרבנן ליקנייה אמרי פומבדיתאי קני על מנת להקנות הוא ולא קני ורב נחמן בר יצחק אמ׳ קני על מנת להקנות קני דהא סודרא קני על מנת להקנות הוא אמר רב אשי ומאן לימא לן האי סודרא אי תפיש ליה לא מתפיש ועוד סודרא ע״מ להקנות מהשתא והלין נכסי אימת קני להו לכי הוו בר ברי׳ צורב׳ מרבנן לכי הוי הדר סודרא למריה אמר ליה רבא לרב נחמן והא מתנת בית חורון קני על מנת להקנות הוא ולא קני (ט) זימנין אמר ליה משום דסעודתו מוכחת עליו ומסת׳ דרב אשי קיימא בוותיהו וקנייה על מנת להקנות לא קנה :

(י) **תשובה** לרבינו אלפס הנותן מתנה להבירו על תנאי שכל זמן שיצטרך קוד׳ מית׳ שיחזור בו תנאי מתון הוא וקיים ובשיתברר אצל קרוביו ושבניו שהו׳ צריך חזור . אבל ראי׳ ברורה אין מבקשין ממנו ואין בשבעין אותו לפי שאינו מן הנשבעין ונוטלין (יא) גרסי׳ בפ׳ חזקת הבתים האי מתנה טסירתא לא מנבינן בה . היכי דמי טענה טסירתא א״ר יוסף דאמר להו למהדי זילו ואיטמרו וכתובו ליה . איכא דאמר דלא אמר להו כתובו בשוקא ובבריתא . מאי בינייהו איכא בינייהו סתמא ואסיקנא איבעיא להו סתמא מאי כלומר היכא דלא אמר להו כלל (יב) הילכתא כלישנא בתרא או לא ומסתברא הילכתא חיישינן כלישנא בתרא (יג) ואגן דלא חיישינן לסתמא . ולא אמרינן תובו בשוקא ובבריתא דלאו מנהגא דילן למיכתב בשטרא כתובו וחתומו בשוקא ובבריתא כי אמר כתבו סתמא כתיקון ששרות קאמר מסתמא . אבל בימי רבוותא היו כותבין (יד) אבל ר״ח גריס דאמר להו לא תיתבו בשוקא ברייתי׳ והכי איתה בנוסחא עתיקא דילן כלומר אלא בסתם׳ כתובו . והיינו דקאמ׳ איכא בינייהו סתם׳ דאמר להו לא תיתבו ללישנא קמא כשר . וללישנא בתרא פסול . אבל היכא דלא אמר להו כלל בין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא לא חיישינן ולאו טמירתא הוא (טו) ואע״ג דאית בהו קנין מתנה טמירתא הוא ולא מנבינן בה (טז) אמר רבא והויא מורע׳ לחבירת׳ (יז) ולית׳ כדאסיקנא ולא היא התם מוכחא מילתא דמחסת אונסא הוא דיהיב . אבל הכא מר ניחא ליה דליקני ומר לא ניחא לי׳ דליקני ומסתבר׳ ל״ש טמירת׳ קדימא להבירתה ול״ש טמירתא בתראה (יח) ול״ש בהנהו נכסי גופייהו ול״ש אחריני . ולא שנא אמר להו להנהו סהדי קמאי ולא שנא לאחריני התוא דהויא טמירתא אפי׳ מודעא לא הויא והתוא פרהסיא מגבי ביה ואיכא נוסחא בההוא דגברא דאול לקדושי איתתא (יט) ברישא כתבינהו לה והדר בתבינהו לבריה (כ) ואיכ׳ נוסח ברישא לבריה והדר לה ודייקו רבוותא (כא) מדקאמר סתם׳ חיישינן ולא קאמר לא קני אלמא חששא הוא . ואיכא לרקדוקי עלה דמילתא (כב) כגון דפיים מינה חד גבירא למיכתב לה מתנה וקא מרחי ליה זימנ׳ בתר זימנא ובהר הכי אמר להו למהדי כתובו ליה סתם׳ דההיא ודאי איכא למיחש למתנתא טמירתא וכגון ההיא איתתא דלא בעיא מקדשא ליה עד דכתב לה וכו׳ . אבל כתב לה מדעתא דנפשיה ליב׳ למיחש להאי חששא ולא מחזקינן להאי מתנתא טמירתא . וכן השיב רבי׳ אפרים (כג) וכתב דבמתנתא מעכשיו ביון דמטיא לידיה קמא ברשותיה ואיפרסמא מילתא ולא חיישי׳ לסתמא (כד) וכי חיישינן למתנה דהויא לאחר זמן היא . ואי הדר ביה מקמי דליפטי האי לידא דמקבל וקא טעין למתנה טמירת׳ איכווני טענתא טענה דהא לא מטא לידא דמקבל כי היכי דתתפרסם בהכי . והיכא דאמר להו לסהדי לא תגלו האי מתנת׳ עד דמטי זמן פלו׳ מתנתא טמירתא היא (כה) דכתבו רבוותא שכיב מרע דאמר לא תגלו האי מתנתא עד לאח׳ מותי לאו מתנה טמירתא היא משום דמתנת שכיב מרע לאחר מיתה ובעידנ׳ דקא מקני ליה מילתא דעבידא לאיגלוי הוא ולא הוי טמירת׳ . אבל הכא בההיא שעתא דקא מקני ליה מתנה טמירתא הויא ולאו מתנ׳ היא לרב המחבר

איכא

שער החדש

מ״מ ס״ק י״ג וב״ם ס״ק ס׳ יעו״ש סימוכ : (א) עד יומא דין ומחלית ליה כל טעותא ושלותא כו׳ כל״ל : (ב) כדכתב בספרה יעו״ש סימוכ נכתב בסמוך : (א) ופסיקנא בשלישית גט דאי אמר בעדים כתבו ותנו מתנה לפלוני . הרי אלו יכתבו ויתנו ואין להן רשות לומר לאחרים שיכתבו ויתנו דקי״ל כרבא שליח מתנה כשליח הגט משום רמילי נינהו ואיכא ס״ד בלא קנין (ב) אבל בקנין לאו מילי נינהו וכן הילכתא (ג) גרסי׳ בפ׳ יש נוחלין אמר רבא אתרוג זה נתון לך במתנה ע״מ שתחזירהו לי נטלו ויצא בו החזירהו לו יצא לא החזירהו לו לא יצא הא קמ״ל דמתנה ע״מ להחזיר שמה מתנה וכן הילכתא מסתב׳ דוקא מתנה שאינ׳ בהערמה שנתן לו רשות לעשות בה המקבל כל הנאתו כל זמן שהיא ברשותו אבל מתנה שהיא בהערמה והנותן נותנה להנאתו ולא להנאת המקבל לאו מתנה היא (ד) כתהיא דבית חורון דאמרינן התם כל מתנה שאם הקדישה אינה קדושה לאו שמה מתנה . (ה) ירושלמי כל מתנה שהיא כמתנת בית חורון שהיתה בהערמה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה בלומר שלא נתנה לו אלא על מנת שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה (ו) ואיכא למ״ד לדעת בית חורון באתרוג לא יצא וליתה (ז) גרסינן בנדרים בפ׳ השותפין ההוא גבירא דשמיט כיתנא אסרינהו לנכסי עליה (ח) א״ל ואי הוה בר ברך צורבי מרבנן ליקנייה אמרי פומבדיתאי קני על מנת להקנות הוא ולא קני ורב נחמן בר יצחק אמ׳ קני על מנת להקנות קני דהא סודרא קני על מנת להקנות הוא אמר רב אשי ומאן לימא לן האי סודרא אי תפיש ליה לא מתפיש ועוד סודרא ע״מ להקנות מהשתא והלין נכסי אימת קני להו לכי הוו בר ברי׳ צורב׳ מרבנן לכי הוי הדר סודרא למריה אמר ליה רבא לרב נחמן והא מתנת בית חורון קני על מנת להקנות הוא ולא קני (ט) זימנין אמר ליה משום דסעודתו מוכחת עליו ומסת׳ דרב אשי קיימא בוותיהו וקנייה על מנת להקנות לא קנה :

(י) **תשובה** לרבינו אלפס הנותן מתנה להבירו על תנאי שכל זמן שיצטרך קוד׳ מית׳ שיחזור בו תנאי מתון הוא וקיים ובשיתברר אצל קרוביו ושבניו שהו׳ צריך חזור . אבל ראי׳ ברורה אין מבקשין ממנו ואין בשבעין אותו לפי שאינו מן הנשבעין ונוטלין (יא) גרסי׳ בפ׳ חזקת הבתים האי מתנה טסירתא לא מנבינן בה . היכי דמי טענה טסירתא

כלומר היכא דלא אמר להו כלל מלא נסתמא כתובו כולכתא כו׳ : (יב) הילכתא כלישנא בתרא ומסקינן הלכתא חיישינן כו׳ כל״ל סם מ״ת ס׳ : (יג) ואגן דלא חיישינן לסתמא ולא אמרינן תובו בשוקא ובבריתא . מאי בינייהו איכא בינייהו סתמא ואסיקנא איבעיא להו סתמא מאי כלומר היכא דלא אמר להו כלל (יב) הילכתא כלישנא בתרא או לא ומסתברא הילכתא חיישינן כלישנא בתרא (יג) ואגן דלא חיישינן לסתמא . ולא אמרינן תובו בשוקא ובבריתא דלאו מנהגא דילן למיכתב בשטרא כתובו וחתומו בשוקא ובבריתא כי אמר כתבו סתמא כתיקון ששרות קאמר מסתמא . אבל בימי רבוותא היו כותבין (יד) אבל ר״ח גריס דאמר להו לא תיתבו בשוקא ברייתי׳ והכי איתה בנוסחא עתיקא דילן כלומר אלא בסתם׳ כתובו . והיינו דקאמ׳ איכא בינייהו סתם׳ דאמר להו לא תיתבו ללישנא קמא כשר . וללישנא בתרא פסול . אבל היכא דלא אמר להו כלל בין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא לא חיישינן ולאו טמירתא הוא (טו) ואע״ג דאית בהו קנין מתנה טמירתא הוא ולא מנבינן בה (טז) אמר רבא והויא מורע׳ לחבירת׳ (יז) ולית׳ כדאסיקנא ולא היא התם מוכחא מילתא דמחסת אונסא הוא דיהיב . אבל הכא מר ניחא ליה דליקני ומר לא ניחא לי׳ דליקני ומסתבר׳ ל״ש טמירת׳ קדימא להבירתה ול״ש טמירתא בתראה (יח) ול״ש בהנהו נכסי גופייהו ול״ש אחריני . ולא שנא אמר להו להנהו סהדי קמאי ולא שנא לאחריני התוא דהויא טמירתא אפי׳ מודעא לא הויא והתוא פרהסיא מגבי ביה ואיכא נוסחא בההוא דגברא דאול לקדושי איתתא (יט) ברישא כתבינהו לה והדר בתבינהו לבריה (כ) ואיכ׳ נוסח ברישא לבריה והדר לה ודייקו רבוותא (כא) מדקאמר סתם׳ חיישינן ולא קאמר לא קני אלמא חששא הוא . ואיכא לרקדוקי עלה דמילתא (כב) כגון דפיים מינה חד גבירא למיכתב לה מתנה וקא מרחי ליה זימנ׳ בתר זימנא ובהר הכי אמר להו למהדי כתובו ליה סתם׳ דההיא ודאי איכא למיחש למתנתא טמירתא וכגון ההיא איתתא דלא בעיא מקדשא ליה עד דכתב לה וכו׳ . אבל כתב לה מדעתא דנפשיה ליב׳ למיחש להאי חששא ולא מחזקינן להאי מתנתא טמירתא . וכן השיב רבי׳ אפרים (כג) וכתב דבמתנתא מעכשיו ביון דמטיא לידיה קמא ברשותיה ואיפרסמא מילתא ולא חיישי׳ לסתמא (כד) וכי חיישינן למתנה דהויא לאחר זמן היא . ואי הדר ביה מקמי דליפטי האי לידא דמקבל וקא מעין למתנה טמירת׳ איכווני טענתא טענה דהא לא מטא לידא דמקבל כי היכי דתתפרסם בהכי . והיכא דאמר להו לסהדי לא תגלו האי מתנת׳ עד דמטי זמן פלו׳ מתנתא טמירתא היא (כה) דכתבו רבוותא שכיב מרע דאמר לא תגלו האי מתנתא עד לאח׳ מותי לאו מתנה טמירתא היא משום דמתנת שכיב מרע לאחר מיתה ובעידנ׳ דקא מקני ליה מילתא דעבידא לאיגלוי הוא ולא הוי טמירת׳ . אבל הכא בההיא שעתא דקא מקני ליה מתנה טמירתא הויא ולאו מתנ׳ היא לרב המחבר

ואיכא

איבא מאן דאמר מתנה טמירתא טמישעבדי לא גבי מבני חרי נבי וליתה (כו) גרסינן בפרק הניזקין הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין כו׳ מהוי רב יהודה (כז) כבר שית לתינוקת . וכבר שבע לתינוק . ושעמא משום כדי היין (כח) מתנתו מאי . ואם יקנה מתנתו מתנה משום כדי היין (כט) וכתב רבינו האי גאון במקח וממכר שאין לו למבור אלא משום כדי היין (ל) ואם יש לו מטון תרבה ונתן לו ממנו טעם לסחורה כדי שיתלמד במקח וממכר ואע״פי שאין צריך לבדי חיין (לא) ולא ברור לן דהוה ליה למימר בכדי חיין אחד מתנת בריא ואחד מתנת שכיב טרע אחת מתנה מרובה ואחת מתנה מועטת (לב) ואפי׳ מטלטלין דאבוה (לג) ואסיק׳ בפ׳ מציאת האשה בשאין שם אפיטרו׳ וכן הילכת׳ ודוקא במטלטלי (לד) אבל במקרקעי עד שיביא שתי שערות כדאיתא בפ׳ בי שמת ולערות עדותו ערות אמר מר זוטרא לא אמרן אלא למטלטלי אבל למקרקעי לא (לה) אמר אסיפר ומתנתו מתנה . בלומר אע״פ שאינו יודע בשיב משא ומתן ואין מקחו מקח ואין ממכרו ממכר כיון שהביא ב׳ שערות מתנתו מתנה אפי׳ במקרקעי דאבוה (לו) ואיפסיק׳ ההם הילכתא כאסיפר (לז) ומסתברא אפי׳ יש אפיטרופים מתנתו מתנה והרי היא כבן ד׳ שמוכר בנכסי אביו אפילו במקום אפיטרופים (לח) דהא גדולה מן הנישואין אע״ג דאיכא שליש אם אמרה ינתנו לבעלי הרשות בידה להוציא׳ מתחת ידי שליש (לט) ק״ל מיד אפיטרופ׳ ואפי׳ גדולה מן האירוסין אי לאו דמצי׳ לקיום דברי השת הרשות ב׳ דה וש״מ אפיטרופ׳ שמינהו אבי יהומין או בית דין (כ) הרשות ביד היתומים הגדילים להוציא האפיטרופסות מידו . ירושלמי אגוז וצרור ניטלן ומצנענן ומביאן אחר זמן . גוזלן גזל גמור . וזוכה לעצמו וכו׳ ולעולם אין גזילו מחזור עד שיביא ב׳ שערות וכו׳ (מא) ברכתב בזיבוי (מב) גרסינן בפ׳ המקבל מתנה לית בה (מג) משום דינא דבר מיצרא ומתנה באחריות דכתב דקנאי ודקנינא איבא

מ״ד מתנ׳ במכר (מד) ואסיקנ׳ וכבר מוציא מיד הלקוחות היכא דמכר אבל מיניה דידיה גבי ובתשובת הגאון דנותן מתנה לאחר מותו (מה) ולא נודע אותן הנכסים שהיו לו באותה שעה דינא הוראי והספק יחלוקו. בזמן שנודע שקנה אחרי כן ואם לאו הכל בחזקת מקבל המתנה והטוען שקנה אחרי כן עליו להביא ראיה (מו) גרסינן בפרק הזהב אמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן האומר לחבירו מתנה אני נותן לך מותר לחזור בו ורוקא במתנה מרובה אבל מתנה מועטת כמכא דעתיה (מז) וקי״ל בר׳ יוחנן דאמר דברים יש בהן משום מחוסרי אמנה (מח) ירושלמי אמר רבי יצחק בר זבדא הרוצה ליתן מתנה ורוצה לחזור בו מותר לחזור בו . אלא בשע׳ שאומר צריך לומר בדעת גמורה רב מפקיד לשמשיה איטת אומר לך תתן מתנה לבר אינש ואי הוה מסכן תן לו מיד זאי עתיר איטלוך בי תינוונות (מט) גרסי׳ בפ׳ השולח ת״ר האומר נתתי שדה פלונית לפלו׳ (נ) נתתיה לפלו׳ הרי היא שלו אתניה לפלו׳ ר׳ אומר קנה והכתם אומרים לא קנה אמר ר׳ יוחנן וכולן בשטר פר״ש (נא) האומר דקתני כותב (נב) שכתב בשטר אילין הלשונות למסור לו אבל במסירה לחודה חוזר אם לא קנו בקנין (נג) האומר נתתי שדה פלו׳ לפלו׳ והוא אומר לא נתן היישינן שמא זיכה לו ע״י אחר . (נד) כתבהי ונתתי לו והוא אומר לא כתב ינתן לי הוראת בעל דין במאה עדים מי אוכל פירות רב חסדא אמר נותן אוכל פירות רבה אמר משלשין את הפירות ולא פליגי הא באבא הא בברא באבא נותן אוכל פירות בברא משלשין את הפירות (נה) גרסי׳ בפ׳ מי שמת וכן היה רבי שמעון בן גמליאל אומר הנותן מתנה לחבירו והחזיר לו את השטר הזרה מתנתו (נו) בתב רבינו חננאל לית הילכתא כוותיה . אין אותיות נוקנות במסירה . (נז) וסברא דילן בשמתו הבעלים (נח) גרסי׳ בפ׳ השולח א״ר אבא בר אייבו אמר רב ששת מקבל מתנה שאמר לאחר שבא מתנה לידו:

שער החדש

ובמי׳ הכמ״ן יעו״ש סימב וכי׳ רמ״ב סעיף ו׳ : (בו) גרסינן בפרק המזקין הפעופים מקחן מקח כו׳ ניסין ל״מ ס׳ ועי׳ בהלכות שליחות ממון חום מ״ט : (בז) כבר שית לתינוקת וכבר שבע לתינוק . עי׳ לעיל הל׳ מיתון חום ק״ט : (בח) מתנתו מאי ואסיקנא מתנתו מתנה מכוס כדי חייו כו׳ כ״ל : (בט) וכתב רבינו האי גאון במקח וממכר ובהל״ם פם פי׳ י״ט ובפ״ן למכור כו׳ עי׳ בפעב ג׳ במקח וממכר ובהל״ם פם פי׳ י״ט ובפ״ן ובמי׳ הכמ״ח פם : (ל) ואם יש לו ממון מרבה יתן לו ממנו מעם למחורה כו׳ כ״ל : (לא) ולא ברור לן דהוה ליה למימר בכדי חייו כו׳ . ועי׳ בסי׳ כ״ם סעיף ב׳ יעו״ם סימב (והא התם נמי לא נקט בכדי חייו יעו״ם סימב) ועי׳ סי׳ כ״ם סעיף ה׳ (ודע דמחום כ״ז עד כאן לולו מכוכם וכ״ל וכבר מבע לתינוק ובעמת מכוס כדי חייו וכתב רבינו האי גאון במקח וממכר מאין לו למכור כו׳ ולא ברור לן דהוה ליה למימר בכדי חייו . מתנתו מאי ואסיקנא מתנתו מתנה ה׳ מתנת שכ״מ וה׳ מתנה בריח כו׳) : (לב) ואפילו מטלטלין דאבוה כו׳ עי׳ סי׳ כ״ם סעיף ה׳ יעו״ם סימב : (לג) ואסיקנא בפרק מציאת האשה בשאין שם אפטרופוס כו׳ עי׳ לעיל בהלכות אפטרופוס סוף מ״ז : (לד) אבל במקרקעי עד שיביא ב׳ שערות כדאיתא פרק מי שמת כו׳ ועי׳ בהלכות מכירת קרקעות חום ד׳ ועי׳ ב״ב קי״ם ב׳ : (לה) אמר לשמיר ומתנתו מתנה כו׳ . עי׳ לעיל בהלכות מחאה חום מק״ג (ומם״ב ומין מקחו מקח כו׳ עי׳ בהל״ם שלח כ״ב ועי׳ בסוד סימן כ״ם סעיף י״ג אבל בשו״ע סעיף ה׳ מתמת כרצונו יעו״ם וכ״מ קנת בב״ב קי״ם ב׳ יעו״ם סימב ובן ליתת בריח כרצונו יעו״ם לתז תתק״ב ועי׳ בשערי מקח וממכר שער ג׳ ועי׳ סי׳ כ״ם סעיף ז׳ אם אם יכול הקטן לחזור בו יעו״ם סימב : (לו) ואיפסיקנא התם הלכתא כשמיר כו׳ בבא בתרא קנ״ו ח׳ : (לז) ומסתברא לפילו יש אפטרופוס מתנתו מתנה כו׳ . עי׳ בהל״ם פ״ן דכתובות סי׳ כ״נ ובש״ם דניזקין סי׳ י״ב ועי׳ בשוב סי׳ כ״ם סעיף ד׳ . ובשו״ע אם סעי׳ ב׳ לת פסק כן יעו״ם : (לח) דהא גדולה מן הנשואין כו׳ עיין לעיל ס׳ אפטרופוס חום מ״ו : (לט) ק״ו מיד אפטרופוס . עי׳ ס׳ שליחות ממון חום ג״ת : (מ) הלכות ביד היתומים הגדולים להוציא האפטרופסות מידו עי׳ לעיל סי׳ כ״ם סעיף ב׳ בהל״ם ומי׳ כ״ל סעי׳ כ״ו ובהל״ז סי׳ ק״ו סעיף ה׳ בתי״ם ס״ק ב׳ ובהל״ם ס״ק ג׳ יעו״ם : (מא) כך״כ בזיכוי . כ״ל לעיל בה׳ זכיי יעו״ם חום י״ם : (מב) גרסי׳ בפ׳ המקבל מתנה לית בה מסוס כו׳ ב״מ ק״מ ב׳ ועי׳ לקמן בס׳ מכירת קרקע חום ל״ם : (מג) מסוס דינא דבר מילתא דאמר דמימר מי כתב בה מחריות אית בה מסוס דינא דבר מילתא והל״מ מתנה באחריות דכ׳ דקנאי ודקנינא מיבא מ״ד כו׳ כ״ל וכ״כ הגמ״י בפ״ם דב״ב יעו״ם סימב והובא בד״מ סי׳ רל״ה חום ה׳ יעו״ם ומם״ב מיבא מ״ד מתנה כמכר . פירוש דב מתני בב״ב קי״ה ב׳

לידו מתנה זו מבוטלת היא תיבטל אי איפשי בה לא אמר בלום . בטילה היא אינה מתנה דבריו קיימין (נט) וקשיא לרבוותא נוסחא דכריהות דאיכא נוסחא דכתוב בהו איפכא ובנוסחא אחרינא בתרויהו דבריו קיימין ור״ה הביא לה ולא אמ׳ בה מעמא . ומסת׳ דאי איתא דנוסחא הבי איתה וברפ׳ רבי יעקב . לא הוה שתיק גמרא מיניה לאקשויי דידיה אדידיה ועל כרחין נוסחא דכריהות כנוסחא דגיטין וה״ג א״ר לקיש מקבל מתנה שאמר לאחר שבאת מתנה לידו אי איפשי בה כל המחזיק בה זכה ומ״ש מיהא דא״ר אבא בר אבא ואמרי לה אמר ר״ב ששת מקבל מתנה שאמר לאחר שבאה מתנה לידו מתנה זו מבוטלת היא תיבטל . לא אמר בלום (ס) אי איפשי בה בטילה היא אינה מתנה . דבריו קיימין מאי לאו דבריו קיימין והדרה למרה וכו׳ והכי נמי גרסינן בגיטין והדין נוסחא עיקריית (סא) ומה שכתב הרב קרובינו ז״ל בה ובמסכת גיטין בטילה היא דבריו קיימין כגון שהב לאחרי׳ לא בדיר לן ואיכא נוסחא דכתב בהו דבריו קיימין ולא דייק ואי נמי איכא למימר כולה כדאיתא בנוסחא דמסכת גיטין . דאי איפשי בה לא אמר בלום (סב) והכי גרסי׳ התם מאי לא אמר בלום וקני לה לא . לא אמר בלום והדרה למרה . והוא נמי לא קנה לה אלא כל המחזיק בה זכה בה (סב) ובלשון הזה מצאתי בהלכות של רב אלפס בגיטין גרס׳ בבריתות אמר ריש לקיש מקבל מתנה וכו׳ איני והאמר ר׳ אבא בר אבוה אמר רב ששת מקבל מתנ׳ וכו׳ כראיתא בגיטין מאי לאו לא אמר בלום וכו׳ אלא המחזיק בה זכה בה והכי סלקא שמעתא (סג) מיהו מסתברא מדקא מקשינן התם מהא דעברי׳ ואמרי׳ התם בשלמא לרשב״ג דסבר כי יהיב איניש מתנה אדעתא דמקבלין לה מיניה הוא כי לא מקבלין מיניה הדרא למרא ש״מ דרשב״ג לא ס״ל דריש לקיש דאמר כל המחזיק בה זכה (סד) ואנן הא ברירנן לה בגיטין בפ׳ השולח לענין ממונא בת״ק ולענין גיטין כרשב״ג כדאיתא התם (סה) ורבותינו חגאונים פסקו דספיקא היא דאמר התם לא אמרו בה היתר משום כבודו של רשב״ג הילכך ספק היא (סו) גרסי׳ בפ׳ שנים אוחזין מצא גיטי נשים ושיחרורי עבדים דייתקי כתנה ושוברין הרי זה לא יחזיר (סז) ת״ר איזהו דייתקי וכו׳ (סח) כדאיתא בסתנת שביב מרע . שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתנם הא אמר תנו נותנין (סט) ואוקימנ׳ מתנת שביב מרע בדידיה דבר מהדר ולוכא חששא והאי דקתני מתנות (ע) איכא למימר חדא קתני דייתקי של מתנות (עא) אי נמי מתנת בריא שהיא כמתנת שכיב מרע קאמר . וברייתא דקתני דיתקאות אפותיקי ומתנות אע״פ ששניהן מודים (עב) לא יחזיר לא לזה ולא לזה . בבריא דלאו בר סחדר כדמפרש בגמרא ומתנה נמי במתנת בריא מסש ואע״פ ששניהן סודים לא יחזיר ולוכא למיפרך והא אידי ואידי מתנה קתני (עג) דהא איכא לאוקומ׳ מתני׳ כדפרישית (עד) ואיכא מאן דפ׳ הא אמר תנו נותנין אשכיב מרע קאי דליכא למיחש ביה שמא כתובין היו (עה) והכי קאמר דייתיקי שכיב מרע מתנת בריא לא יחזיר דאיכא למיחש שמא כתובין היו הילכך כל היכא דאיכא למיחש חיישינן הא אמר תנו דליכא למיחש כגון בשכיב מרע נותנין (עו) ומסתבר׳ מהא פירושא דרב יהודא דשכיב מרע מצי למיעבד מתנה דילה מתנת בריא :

כיהב בכך וכך איך אמר פלו׳ הוו עלי סהדי בקנין וכתובו וחתומו בשוקא ובריותא והבו ליה לפלו׳ דצביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא ואקניתי לפלוני דנן במתנתא שרירא וקיימא ביתא דילי ואילן מצרנהא לרוח מדינחא מצר פלוני ולרוח מערב׳ מצר פלו׳ ולרוח דרומא מיצר פלוני ולרוח צפוני מצר פלו׳ (א) וכל מאן דיבני מצרנהא אילין יהבית ליה לפלוני דנן מתהום ארעא ועד רום רקיע עם כל זכותא דאית לי בגוה וכל עמלא ושבחא דאית לי בה ולא שיירית מינה קרמאי כלום וכדו השתא ליזיל פלוני האי וליחזיק בה ויהיבנא ליה ולירתיה בתריה למיקנא למירת ולאורותה ולזבונה ולמשכונה ולמיעבד מינה כל רעות נפשיה . וכל מאן דייתי ויקום ויערער על מתנה דא עלי (ב) ועל ירתאי בתראי לפנויי ולסלוקי כל ערערותא ולאוקמי מתנתא דא בידיה ובחזקתיה ובידא דאתי מחמתיה (ג) דברעות נפשאי צבי ובביטול כל מודעי יהבית ליה האי מתנתא פריהסיא מיומא דנן ולעלם דלא להשנאה בה ולא למיהדר מינה וכך אמר לנא פלוני דין אחריות מתנה דא קבילית עלאי (ד) ועל ירתאי בתראי . אגב אמות קרקע באחריות וחומר ששטרי מתנתא דנהיגין בישראל דלא כאסמכתא ודלא כשופסא דששטרי וקנינא וכו׳ (ה) ואם יש לו אשה . אמר לנא פלניתי ובעלה ומנהג בישיבה אפי׳ יש לו נכסים הרבה (ו) קונה מן האשה תחילה כדכתב בסחאה (ז) ואם מטלטלי׳ הן יהיבנא ליה קרקע כל דהו בדירתא דילי ואגבן יהיבנא ליה מטלטלין כך וכך :

הדרך הב׳ מתנת שכיב מרע

והן ב׳ דרכים : חולה כדרך כל הארץ והוא נקרא שכיב מרע . **והב׳** הוא מסובן ומצוה מחמת מיתה (א) נרסינן בפ׳ ר״נ האומר איש פלוני בכור לא ישול פי שנים איש פלוני בני לא ירש עם אחיו לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה (ב) ומסתברא כל היכא דעקר ירושה בפומיה ואמר לא ישול לא ירש אפי׳ אמר פלוני לא ירש אלא אחיו ירשו או שאמר

שער החדש

(ע) מיכא למימר מדמ קתני כו׳ וסיגו דוקא במתני׳ מיכא לפכוני הכי דנקט דייתיקי מתנות כו׳ וי״ל דה״ל דייתיקי של מתנות כבכייתא ליכא למימר הכי דהא קתני מסומיקסום ומתנות כו׳ : (עא) ל״ג מתנת בריא שהיא כמתנת שכ״מ כו׳ יפו״ם בתום ד״ה והא לזה ולא בבריא ועי׳ לקמן ה׳ מתנת שכ״מ תום קע״ג : (עב) לא יחזיר לא לזה ולא לזה . בבריא דלאו בר סחדר כדמפרש בגמרא ומתנה נמי במתנת בריא מסש ואע״פ ששניהן סודים לא יחזיר דאיכא למימר הכי דהא קתני סתנת שכיב מרע ועי׳ ס׳ כ״ב ופ׳ ר״נ האומר איש פלוני בכור לא ישול פי שנים אחיו לא אמר כלום ועי׳ בתום ד״ה והא לזה ולא בבריא ועי׳ לקמן ה׳ מתנת שכ״מ תום קע״ג : (עג) דהא איכא לאוקומ׳ מתני׳ כדפרישית דהא מתנת בריא לא יחזיר דאיכא למיחש שמא כתובין היו ועי׳ לקמן ה׳ מתנת שכ״מ תום קע״ג : (עד) ואיכא מאן דפ׳ הא אמר תנו נותנין כו׳ . יפו״ם בתום ד״ה והא לזה ולא בבריא ועי׳ לקמן ה׳ מתנת שכ״מ תום קע״ג : (עה) והכי קאמר דייתיקי שכיב מרע מתנת בריא לא יחזיר כו׳ כל״ל : (עו) ומסתברא מהך פירושא דרב יהודא דשכיב מרע מצי למיעבד כה כל״ל . כ״ל דהל״ב וכי לא דרב אמת בר ממל דפכ״מ מצי למיעבד כה כל״ל . לא . לא אמר בלום ולא הדרה למרה והוא נמי לא קנה לה כו׳ כל״ל וכוונתו על הא דכריהות כ״ד ב׳ ולא כגי׳ שם יפו״ם דלדידן מקשה שם מדבריו קיימים ומילו לפי׳ דגיטו מקשה מלא אמר כלום ועי׳ בתי׳ הכמב״ן לב״ב יפו״ם כיעב ; (סב) ולכאון הזה מלתי בהלכות של ר׳ אלפס בגיטין . כ״ל שם בכתב״ד כ׳ דתי מפני בה לא אמר כלום : (סג) מיהו מסתברא מדקא מקשינן התם מהא דעבדים כו׳ שם בכריהות ע״ב : (סד) ואנן הא ברירנן לה בפ׳ השולח לענין ממונא בת״ק ולענין גיטין כרשב״ג זכייה לענין ממונא בת״ק ולענין גיטין כרשב״ג כדאמי׳ התם . ע״ל יפו״ם בפ׳ זכייה תום ל״ב ועי׳ לקמן ה׳ מתנת שכ״מ תום קע״ז : (סה) וכבותינו הגאונים פסקו דספיקא היא כו׳ עי׳ בפ׳ כ״ם ספיק י״ם ועי׳ בה׳ זכייה תום ל״ו : (סו) גרסי׳ בפ׳ שנים אוחזין מצא גיטי נשים ושיחרורי עבדים כו׳ כ״ם י״ם מ׳ ; (סז) ת״ל ליחזו דייתיקי כו׳ שם י״ם מ׳ ועי׳ מחמר יו״ד תום קכ״ו : (סח) כדאי׳ בתתנת שכ״מ . עי׳ לקמן בה׳ מתנת שכ״מ תום ק׳ : (סט) ואוקימנ׳ במתנת שכ״מ ובדידיה דבר מיהדר הוא כו׳ כל״ל :

שאמר ינתן להם לא אמר כלום (ג) ואפי' לר' יב"ב דעד כאן לא קאמר ר' יוחנן בן ברוקא אלא היכא דאמר בני ירש סתמא ולא אמר לא ירש אבל אמר פלוני בני לא ירש מתנה על מה שכתוב בתורה ואי אמר פלוני לא ירש ולא הזכיר בני אלא פלוני ופלוני ירשו לאו מתנה על מה שכתיב בתורה הוא דאפשר דלאו בריה הוא (ד) ואיבא מאן דמ"ל דאי אמר פלוני לא ירש אלא אחיו ירשו דבריו קיימין כר' יוחנן בן ברוקא ולא נהירא לן (ה) המחלק נכסיו על פיו (ו) ריבה לאחד מיעט לאחד והשוה להן את הבכור דבריו קיימין. ואי אמר משום ירושה לא אמר כלום. קשיא להו לרבוותא מברי הא כתמא ר"ה היא. והא ר' יב"ב הוא דאמר על בן בין הבנים ירש כל נכסיו דבריו קיימין וריבה לאחד ומיעט לאחד משום ירושה אמאי לאו ניתא להו כר' יוחנן בן ברוקא דליכא בבור. ומתני' משום דהשוה להן את הבכור הוא דקאמר לא אמר כלום דהיכא דאיבא בכור אפי' ר' יוחנן בן ברוקא מודה (ז) כדתניא בברייתא לא יוכל לבכר והיכא דריבה לאחד ומיעט לאחד וליכא בכור לר' יוחנן בן ברוקא דבריו קיימין אפי' בלשון ירושה (ח) ודמיא להא דגרסי' שניתם במשנתכם כר' יב"ב. דתנן לא כתב לה בנין דוכרין דיהוו ליכי מינאי אינון ירתין כסף כתובתיך וכו' (ט) ומסתברא דמתני' תרתין קתני וריבה לאחד ומיעט לאחד אע"ג דליכא בכור אי נמי בלשון ירושה לא אמר כלום (י) דעד כאן לא קאמר ר' יוחנן בן ברוקא אלא בן בין הבנים סתמא ולא הזכיר ירושת אחרים אבל הזכיר בנים אחרים ומיעט ירושתם הוה ליה כמ"ד לא ירשו (יא) והא דאבר שניתם במשנתכם כר' יוחנן בן ברוקא כסבריא דיליה הוא דאמר התורה נתנה רשות לאב להנחיל והיכך תיקנו ב"ד כתובת בנין דיכרין מאותו מעם. אבל האב לא ריבה ולא מיעט (יב) ולישנא דבי דינא דכתבי יתר על חולקהון דעם אחיהון ואין כאן מתנה על מה שכתוב בתורה (יג) ומפא רבוות' קמ"ל לא סיבעיא כי אמר איש פלוני לא ירש דלא אמר בלום ולא סיבעיא נמי כי אמר איש פלוני בכור לא ימול פי שנים דקא עקר ליה מחלק בכורה ומחלק פשוט אלא אפי' השוה להם את הבכור דירושה קא יהיב לא אמר כלום והילכך מתני' ד"ה היא וש"מ היכא שיש לו ב' בנים פשוטי'; ואמר פלוני בני ירש ר' זוזים ופלוני ירש את השאר אפי' לר' יוחנן בן ברוקא לא אמר כלום עד שיאמר בלשון מתנה (יד) כתב בין בתחילה בין בסוף בין באמצע משום מתנה דבריו קיימין (טו) לרבנן אע"ג דליכא בכור לר"ה יוחנן בראיבא בכור (טו) ה"ד מתנה וכו' (יז) ואסיקנ' כרב ששת דאמר אפי' שתי שדות ושני בני אדם קנה ורווקא תוך כדי דיבור. אבל אחר כדי דיבור קיימא לן כריש לקיש. דאמר לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני יירשו שדה פלונית ופלונית שנתתי להם במתנה ויירשום: והילכתא תוך כ"ד כדיבור דמי (יח) לבד מע"א וקידושין וטהרה ומגדף (יט) האומר איש פלוני ירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה ר' יוחנן בן ברוקא אמר אם אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין (כ) תניא א"ר ישמעאל לא נחלקו אבא וחכמי' על אחר במקום בת ובת במקום בן שלא אמר כלום על מה נחלקו על בן בין הבנים ובת בין הבנות שאבא אומר ירש וחכמי' אומרי' לא יירש (כא) ומסקי' הכא כר' יוחנן בן ברוקא (כב) ודווקא דליכא בוברא. אבל איכא בכור לא אמר כלום כדקתני בברייתא (כג) ומסתברא דאפי' איכא בכור ואמר איש פלוני בני הקטן ירש אותי (כד) כיון דלא אמר ימול פי שנים ולא השוה את הבכור לאו מתנה על מה שכתוב בתורה הוא (כה) עד שיאמר פלוני בני לא ירש ולא ימול

שער החדש

הכא לקדמי' לסתי דלמ יימ. ומפמס פסוס וק"ל מכל ס"מסון מיקר ופי' נכמר סגולה סס ודו"ק: (ג) ואפי' לר' יוחנן בן ברוקא כו' סס קל"ו מ': (ד) ומיכא מאן דס"ל דמי אמר פלוני כו'. ע"ס נכס"י יפו"ס סיכס ופי' בחי' הר"י מיגמ"ס ק"ל מ' יפו"ס סיכס: (ה) המחלק נכסיו על פיו ריבה לאחד כו' סס קכ"ו ב': (ו) וריבה לאחד ומיעט לאחד משום ירושה לאו מתני' לא אמר כלום. ומיהת להו דריב"ב מיירי דליכא בכור כו' כנ"ל וכ"ל (והוה מכל דיבור ה') דלכן משום ירושה לא אמר כלום דמשום דהשוה להן סס הבכור לכל סס לא השווה להן סס הבכור וריבה לאחד ומיעט לאחד מכ"ל דדבריו קיימים. וכ"ה בחי' ר"י מיגמ"ס סס בשאר סלישי: (ז) כדמוכח בבריימא לא יוכל לבכר כו'. סס ק"ל ב': (ח) ודמיא להא דגרסינן מיכס בשניהם כריב"ב כו' סס קל"ו מ': (ט) ומסתברא דמתניתין מיכס בכל קפני כו'. כ"ל לא דכר מ' כנ"ל סוס ו' מלא סו סו קפני סו מריכס לאחד ומיעט לא' סו סהווה סס הבכור וכמרוייסו לא אמר כלוס משום ירושה וכן כיון סס כהשב"ס רק אב' שהשתגה לא אמר כריב"ב יפו"ס סיכס (וע"ל אות מ"ג דליכא בכור מ"ב סהווה להן סס הבכור וכל' יהושה לא אמר כו'); (י) דע"כ לא קאמר ריב"ב אלא בן בין הבנים סתמא כו'. תוכל לסיתיבים לסיל סוס ב' וכבר כ' דיש מולקין עליו: (יא) וסא דאמר שניתם בשנתכם כריב"ב כסברת דילי' כו' כ"ל דלפ"ז קשה כיון דב' בהדיא מיכון ירתון כסף כתובתך יוסר על מולקהון דעם אחיהון כו' ובזה אף ריב"ב מודה דלא אמר כלום כיון שהזכיר יתר האחים לכן כ' כיון דב"ד תיקנו כן ולא אתא כתב כן ס"ד והאי דקאמר כריב"ב כו' כ"ל כסברת דילי' ולא כדבריו ממש: (יב) ולישנא דבי דינא סוא דכתבי יסר על כו' כנ"ל: (יג) ופסקא כולסא קס"ל לא מיבעיא כו' כנ"ל ופי' כסב"ס סס (והכא אף דהשתא דין זה ללעיל סוס ב' ס"ס לא אמר דמי דכתם נס בלעון מתנה לא אמר כני פלוני לא יהא גרע קפי ופי' לקמן סוס ס"ב ד' ללעיל אמר כני פלוני לא יהא גרע קפי ופי' לקמן סוס כ"ב: (יד) כתב בין בתחלה בין בסוף כו' סס קכ"ו ב': (טו) לרבנן אע"ג דליכא בכור כו' כ"ל ומ"ס בשיטן דיכסוב משום מתנה מכל לריב"ב לא בשיטן שיכסוב משום מתנה דק בד שיכה סס בכור. וזה נאמר לכסברם דכוותם דלעיל סוס ו' מכל לסברם שמעו לעיל סוס י' לא לריך לסוקמי לריב"ב בשם נכון בכור ופי' לקמן סוס כ"ב: (טו) ה"ד מתנה כו' סס קכ"ם מ': (יז) ומסיקנא כרב ששת דאמר כו' שי' סס בב"ב ובשום' סס ד"ה תן כו' ובגדרים פ"ו מ' ופס בכ"ן ובכת"ם יפו"ס סיכס ופי' בסלכות קבלת עדות סוס כס"ו; (יח) לבד מע"א וקדושין ומהרה ומגדף כו' פי' סס בב"ב ובשום' סס ד"ה תן כו' ובגדרים פ"ו מ' ופס בכ"ן ובכת"ם יפו"ס סיכס ופי' בסלכות קבלת עדות סוס כס"ו; (יט) האומר איש פלוני ירשני במקום שיש בת בתי כו' סס קכ"ב מ': (כ) תניא א"ר ישמעאל לא נחלקו אבא וחכמי' על אחר במקום בת ובת במקום בן שלא אמר כלום על מה נחלקו על בן בין הבנים ובת בין הבנות שאבא אומר ירש וחכמי' אומרי' לא יירש (כא) ומסקי' הכא כר' יוחנן בן ברוקא (כב) ודווקא דליכא בוברא. אבל איכא בכור לא אמר כלום כדקתני בברייתא (כג) ומסתברא דאפי' איכא בכור ואמר איש פלוני בני הקטן ירש אותי (כד) כיון דלא אמר ימול פי שנים ולא השוה את הבכור לאו מתנה על מה שכתוב בתורה הוא (כה) עד שיאמר פלוני בני לא ירש ולא ימול

יטול (כו) אי נמי ריבה לאחד ומיעט לאחר שהוא בנו ועוקרן משום ירושה בתורת ירושה (כז) תוספתא . כיצד אמר על בת הבן בין הבנים או על בן הבת בין הבנות דבריו קיימין וכ״ש בן בין הבנים וכת בין הבנות . אבל אמר על בת בין הבנים ואחות בין הבנות לא אמר כלום וזהו שאמר ר׳ ישמעאל (כח) לא נחלקו אבא וחכמי׳ על אח בין הבנות ובת בין הבנים על מה נחלקו על בן בין הבנים ובת בין הבנות כו׳ (כט) בעי רבא בבריא היאך (ל) ולא איפשיט ולא עבדינן בה עובדא (לא) אמר ר׳ אמר שמואל הבותב כל נכסיו לאשתו . לא עשאה אלא אפיטרפא :

תשובה מריש מתיבתא

(לב) דווקא דאית ליה בני דלא עשאה אלא אפיטרופא אבל לית לה בני מתנה מעליא היא .

(לג) תשובה לרבינו יצחק אלפס

דווקא שיש בשטר וכך אמר לנו פלוי כתבו לפלוני אשתי כל נכסי . אבל אם היתה צוואה בלבד החזיקה בנכסים ואינה אפיטרופא (לד) ולא בריר לן (לה) פשיטא בנו גדול לא עשאו אלא אפיטרופא בנו קטן מאי . אמר שמואל אפי׳ בנו קטן המושל בעריסה (לו) איכא מאן דאמר דווקא דאיכא אחרים קטנים . אבל נדולו לא . ולא נהירא לן וכתב ר״ת קשיא לן דהא קיימא לן אם אמר על תינוק בין הבני׳ ירש כל נכסיו נאמן . ושעם מפורש לא מצינו ויש לומר בפשוטן של דברים מתני׳ באמירה כדקתני האומי ודשמואל בכתיבה (לז) ולא איתברר ליה הא דלקמן אמר ר״ח שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים אם ראוי ליורשו נוטלן משום ירושה וכו׳ ואמר ליה רב נחמן נגבא גנובי למה לך . אי סבירא לך כר׳ יוחנן בן ברוקא אימא הלכה כר׳ יוחנן דשמעתיך כוותיה אזלא (לח) אלמא ר׳ יוחנן בן ברוקא נמי בכתובות אייתי (לט) ורב אלפס נמי הכי סבירא ליה דווקא אומר אבל כותב לא דהא קיימא לן כר׳ יוחנן בן ברוקא (מ) והא דרב הונא בשאר יורשין כגון בת בין הבנים ואח בין הבנים אבל בן בין הבנים לא עשאו אלא אפיטרופא בכתיבה כראית׳ בהלכות (מא) ואיכא דמדחו ואמרי דר׳ יוחנן בבן בין הבני׳ דהוו אחים מאבא ולא מאימא והא דעשאו אפיטרופא (מב) דהוו אחים מאימא בלשון ירושה . והבא דקאמר כל נכסי לאשתי או נכסי לבני ולישנא דעלמא הכי איתא כדגרסי׳ אמר מטלטלין לפלו׳ והיכא דלא אמר לא לשון ירושה ולא לשון מתנה (מג) אע״ג דנכסי לך בעלמא לשון מתנה . ה״מ בשאר יורשין . אבל בבנו ואשתו לא עשאן אלא אפיטרופוס דלא עקרינן נחלה דאורייתא אלא בפי׳ (מד) ושוינהו רבנן כהילכתא בלא טעמא (מה) דאי נכסי לך לשון ירושה ליקני כירושה דבת בין הבנות (מו) ואי לשון מתנה ליקני דאפי׳ אחר בת קני . וכתב ר״ח הא דאמר לא עשאה אלא אפיטרופא (מז) אלא בדלא שייר (מח) פשיטא בנו ואחר אחר בטהנ׳ ובנו אפיטרופא (מט) אשתו ארוסה ואשתו נרושה אשתו נרושה טשום מתנה (נ) איבעיא להו בת אצל הבנים ואשה אצל בני הבנים מאי וק״ל כרבנן משום דרבא דאמר בכולהו לא קני לבר מאשתו ארוסה ואשתו גרושה (נא) בעי רבא בבריא היאך ולא איפשיט (נב) תניא הבותב פירות נכסיו לאשתו גובה בתובתה מן הקרקע למחצה לשליש ולרביע גובה בתובתה מן השאר כתב כל נכסיו לאשתו ויצא עליו ש״ח וכו׳ אסיקנא אמר רב נחמן הילכתא תקרע כתובת׳ ותעמוד על מתנתה ונמצאת קרוחת מיכן ומיכן דאומדן דעתא הוא (נג) דניחא ליה דתיפוק עליה קלא דבתבינהו לכולהו ניכסי ניהליה ומסתבר׳ דווקא אשתו ארוסה ואשתו גרוש׳ דמשום קלא דניחא ליה מחלה לכתובתה דהא קניא להו להנהו נכסי (נד) אבל בכולהו משום אפיטרופוס לא מחלה לכתובתה שהרי אין לה כח לעשות הפצה שהן הילכך לעולם כתובתה קיימת דאי לא תיטא הכי לוקמה בכולהו ואפילו בנשואה וטעמא דיצא עליה שטר חוב מפסדא הכל הא לא יצא עליה ש״ח לא מפסדא וקניא לאפיטרופוסות . אלא לאו שמע מינה משום אפיטרופוסות לא מחלה כתובתה וכן הילכת׳ (נה) ותניא הרי שהלך בנו לסדינה הים ושטע שמת בנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחרים ואח״כ בא בנו מתנתו קיימת ר״ש בן מנסיא אומר אין מתנתו קיימת שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה כותבן לאחרים ואמר רב נחמן הלכה כר״ש בן מנסיא דאוליגן בתר אומדן דעתא ובתשובת לרבינו האיי גאון סברה דילנ׳ ודאב׳ מדי ידיע בדיני מעול׳ ולמידק דיוקנ׳ לעולם

שער החדש

(נו) ס״כ ריבה לאחד ומיעט לאחר כו׳. פיירו מס״כ לעיל מזה י׳ ועו״ס : (נז) תוספתא כיצד אמר על בת הבן בין הבנים כו׳. תוספתא דכ״כ פרק ז׳ ועי׳ נקמן מזה ס״ה : (נח) לא נחלקו אבא וחכמים על אחר במקום בת ובת בין הבנים כו׳. כן הוא לפנינו וכן הוא לעיל מזה כ׳ ועי׳ לקמן מזה מ״ו : (נט) בעי רבא בבריא היאך כו׳. מס ק״ב ס״ה ; (ל) ולא איפשיט ולא עבדינן בה עובדא כו׳. כ״כ מס הכי״ף והרא״ש סי׳ ל׳ ועי׳ מס בנמצ״ס בד״ה לעולם חיישב כו׳ מס ע״ב ועי׳ מס ק״ב ס׳ ד׳ בד״ה מי כו׳ ועו״ס היטב ועי׳ מס בנמ״י למ׳ תמנ״ע ועו״ס ועי׳ במזה מס ע״ב ד״ה דילמא נאמני כו׳ ועי׳ סי׳ רפ״ו סעיף ה׳ ועי׳ לקמן מזה ס״ב (ועי״ע במי׳ לי׳ מינה״ב דמס מסק מפי׳ בבריף נ״כ) : (לא) מל״י מ״ם הכותב כל נכסיו כו׳. מס ק״ב ס׳ כ׳ (ועי׳ ס׳ נאזני קמאי סי׳ כ״ב ועו״ס) : (לב) דווקא דאית ליה בני דלא לית ליה בני כו׳ ע״ש הא בהדיא מתני׳ מס דלמה מלא המתין לה ועי׳ בתהע״ז סק״ז ס״ק יעו״ס ומזולי כוונתו דגם מין לו ממין דק מאד יוכיח וכדמס הלק״ם בתכוכה כוכא בתוב מהע״ז מס ומס בח״מ ובב״ם מבל מין הלשון מבמע כן ג״ע ומזולי מס״כ דכיתו מח״כ בתוח ל״ד ולא בריר לן קלי נ״כ ע״ז (ועי׳ בתידובי ר״י מינה״ם) : (לג) מתוכה לכיתו יתק אלפס דווקא שים בשטר כו׳ עי׳ מס הכי״ף סי׳ ז״ב : (לד) ולא בריר לן . עי׳ מס״כ בחוח ל״כ דקתי ב״כ מהמס : (לה) פשיטא בנו גדול לא עשתו כו׳. מס ק״ח כ׳ : (לו) תוכא מ״ד דווקא דמיכא מחכים קטנים כו׳. עי׳ בהס״ם פ״ו מה׳ זכיי׳ ומתכה ס״ב ובב״י סי׳ רמ״ו סעיף ד׳ ועי׳ בסי׳ רמ״ו בסעיף ד׳ מס בסמ״ע יעו״ש : (לז) ולא מתבריר לי׳ מה דלקמן מתר ב״ה אכ״מ אכ׳ כל נכסיו למחכים כו׳. ק״ל דלהכ״מ נופי׳ לה מחבריר ליה זה מהא דלקמן ק״ג ס׳ ופיין לקמן חוח ל״ב : (לח) מלמה ריב״ב בפתיבה נמי מייתי כל״ל : (לט) ורב אלפס נמי הכי ס״ל דווקא כותב מכל מומר לה דמה קי״ל כריב״ב כו׳ מכ״ל עי׳ בריי״ף ובתי ל״ו מיגה״ם : (מ) והא דר״ה בשאר יורשים כגון בת בין הבנים כו׳. וע״ע דהא בת בין הבנים חין לחוי ליורשו ולפנינו חיתא בלי״ף כגון בת בין הבנות וחא בין הבנים ועי׳ מס בלח״ם סימן נ״ח ופיין לקמן חוח נ׳ ופיין מה׳ רמ״ו רמ״ב יעו״ם היטב : (מא) ואיכא דמדחו ואמרי דריב״ב בני בין הבנים חין לחוי אחים מאבא

(מב) דהוו אחים מאימא והא דעשאו אפיטרופא כו׳. מוסבתא דכ״ב פרק ז׳ ועי׳ נקמן חוח ס״ה : (מג) אע״ג דנכסי לך בעלמא לשון מתנה . ה״מ בשאר יורשין . אבל בבנו ואשתו לא עשאן אלא אפיטרופוס דלא עקרינן נחלה דאורייתא אלא בפי׳ (מד) ושוינהו רבנן כהילכתא בלא טעמא (מה) דאי נכסי לך לשון ירושה ליקני כירושה דבת בין הבנות (מו) ואי לשון מתנה ליקני דאפי׳ אחר בת קני . וכתב ר״ח הא דאמר לא עשאה אלא אפיטרופא (מז) אלא בדלא שייר (מח) פשיטא בנו ואחר אחר בטהנ׳ ובנו אפיטרופא (מט) אשתו ארוסה ואשתו נרושה אשתו נרושה טשום מתנה (נ) איבעיא להו בת אצל הבנים ואשה אצל בני הבנים מאי וק״ל כרבנן משום דרבא דאמר בכולהו לא קני לבר מאשתו ארוסה ואשתו גרושה (נא) בעי רבא בבריא היאך ולא איפשיט (נב) תניא הבותב פירות נכסיו לאשתו גובה בתובתה מן הקרקע למחצה לשליש ולרביע גובה בתובתה מן השאר כתב כל נכסיו לאשתו ויצא עליו ש״ח וכו׳ אסיקנא אמר רב נחמן הילכתא תקרע כתובת׳ ותעמוד על מתנתה ונמצאת קרוחת מיכן ומיכן דאומדן דעתא הוא (נג) דניחא ליה דתיפוק עליה קלא דבתבינהו לכולהו ניכסי ניהליה ומסתבר׳ דווקא אשתו ארוסה ואשתו גרוש׳ דמשום קלא דניחא ליה מחלה לכתובתה דהא קניא להו להנהו נכסי (נד) אבל בכולהו משום אפיטרופוס לא מחלה לכתובתה שהרי אין לה כח לעשות הפצה שהן הילכך לעולם כתובתה קיימת דאי לא תיטא הכי לוקמה בכולהו ואפילו בנשואה וטעמא דיצא עליה שטר חוב מפסדא הכל הא לא יצא עליה ש״ח לא מפסדא וקניא לאפיטרופוסות . אלא לאו שמע מינה משום אפיטרופוסות לא מחלה כתובתה וכן הילכת׳ (נה) ותניא הרי שהלך בנו לסדינה הים ושטע שמת בנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחרים ואח״כ בא בנו מתנתו קיימת ר״ש בן מנסיא אומר אין מתנתו קיימת שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה כותבן לאחרים ואמר רב נחמן הלכה כר״ש בן מנסיא דאוליגן בתר אומדן דעתא ובתשובת לרבינו האיי גאון סברה דילנ׳ ודאב׳ מדי ידיע בדיני מעול׳ ולמידק דיוקנ׳

לעול' בתר אומדנ' מעשי' שלא יהיו בהן טרח' וגזל ועול ולטיזל בתר קושטא ותריצותא דמעשי' ולגלויי כל מעשי' ולאורויי לאסיתותא (נו) דראסרי רבנן מגין לריין היודע בדין א' שהוא מרומה שלא יאמר וכו' . ואמרי' הלכה כרב שמעון בן גמליא ורבותא דהוה בהון יראת שמים (נז) הכי הוה סוגייהו וכנהגן כראסרי ליה רב חסדא למרי בר יצחק הכי דיינא לך ולכל אלמי דחברך . שלח ליה ר' אבא לרבי יוסף בר חמא . האומר על תינוק בין הבנים בכור הוא נאמן כר' יהודה (נח) ושלח ליה רב אבא לרב יוסף (נט) האומר תיטול אשתי כאחד מן הבנים נוטלת כאחד מן הבנים (ס) אמר רבא ובנכסים הבאין לאחר מיכן . (כא) ורבינו אבן מגש אוקמה בשכיב מרע . אבל (סב) בריא דאמר תיטול לשון הקנאה הוא וקנין דברים בעלמא הוא . ולא נהירא לן (סג) דאי בקנין קנין מעליא הוא (סר) ואי טהו קנין דברים כמאמר . ונקשינן לסברא דרבותא דכותב כל נכסיו לאשתו (סה) אצל בנים ואצל יורשין בין בבריא בין בשכיב מרע לא עשאה אלא אפיטרופא (סו) אבל במקצת קנתה דדוקא כותב בלשון מתנה . אבל כותב בלשון ירושה לא והכותב כל נכסיו לבנו בין שאר הבנים ואפי' קטן בין בלשון ירושה בין במתנה בין בבריא בין בשכיב מרע לא עשאו אלא אפיטרופא ובמקצת בין במתנה בין בירושה קנה (סז) ודווקא כותב אבל אומר כל נכסיו לאשתו ביו בכולן בין במקצתן בין בבריא בין בשכיב מרע בלשון מתנה קנתה בלשון ירושה אפילו אפיטרופא אינה (סח) ואם אמר כל נכסיו לבנו בין בירושה בין במתנה בין בכולן בין במקצתן קנה ואם הוא בריא וקאסר בלשון מתנה וקנו מידו קנה ואם אמר בלשון ירושה אפי' קנו ממנו (סט) לא קנה והייגו בעיא דרב פפא. ולא איפשיטא (ע) הכי פסקא לרבינו אבן (עא) ולסברא דילן ליכא פלוגתא בין כותב לאומר דדברי ש"מ בכתובין וכמסורין דמו . ואי אמר בלשון ירוש' בפירוש לכל מי שראוי ליורש אפי' בן בין הבנים ואי נמי בלשון מתנה בפירוש בין ראוי ליורשו בין אינו ראוי ליורשו קנה (עב) אבל אם' נכסי לך בראוי ליורשו . כגון בת בין הבנים דבריו קיימין . דהא בין בלשון מתנה בין בלשון ירושה קנתה לר' יוחנן בן ברוקא (עג) אבל בין הבנים כיון דלא אמר בפי' מתנה וירושה לא עשאה אלא אפיטרופא והכותב נכסיו לאשתו בלשון מתנה בפירוש קנתה אבל בלשון נכסיי לך (עד) אע"ג דבעלמא בשאינו ראוי ליורשו מתנה היא הכא אפיטרופא (עה) ובת אצל הבנים ואשה אצל בני הבעל לא מיבעיא בירושה דלא קנו (עו) כראסרי לעיל לא נחלקו אבא וחבמי' על אחר במקום בת ובית בסקום בן שלא אמר כלום ואפילו אפיטרופא אינה . אלא אפי' נכסי לך דבעלמא לשון מתנה הכא לא קני עד דאמר בפירוש מתנה והכי מסתברא לן ובתשובת אשכחן לרבוותא קמאי בשאילתא דמתיבת' בפיסקי מר רב יוסף בר חיננא כהאי לישנא כי אמרי רבנן היכא דכתב נכסי לאחד ברא לא עשאו אלא אפיטרופא הני מילי היכא דכתב אי נמי דפקיד מחמת מיתה ואמר כתבו ותנו שלא נמר להקנותו אלא בשטר : ואפיטרופוס שויוה (עז) אבל אי גלי דעתיה לאקנויי בקנין נמור קא מיכוין אע"ג דכתב ואע"ג דבלשון ירושה בלבד קנה וכ"ש בלשון מתנה הכי וז מתנה לפום מאי דגלי לן דעתיה : תנן התם (עה) הכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא איבדה כתובתה ר' יוסי אומ' (עט) אם קיבל עליה אע"פ שלא כתב לה כתב לה אע"פ שלא קיבלה עליה : ותניא אמ' ר' יהוד' בר"א שהיתה שם וקיבלה עליה אבל היתה שם ולא קיבלה עליה קיבלה עליה ולא היתה שם לא איבדה כתובתה (פ) וקיימ' לן כל מקום שאמר ר' יהודה במה אינו אלא לפרש דברי הכתוב ואסיקנא דאיתותבו רב ושמואל ור' יוסי בר' חיננא דכולהו לא בעו קיבלה . והא ר' יהודה (פא) היתה שם וקיבלה עליה בעי וסילקא בתיובתא וא"ל רבא לר"נ הא רב והא שמואל והא ר' יוחנן מר כמאן סבירא ליה א"ל שאני אומר ביון שעשאה שותף בין הבנים איבדה כתובתה (פב) ודווקא היתה שם וקיבלה עליה כדקתני בבריתא אבל לא עשאה שותף לא איבדה ודלא כרב ושמואל דאמר לא יהיב ליה מידי ומחלה ודלא כר' יוסי בר חנינא אלא ביון שעשאה שותף וקיבלה בפני עדים מה שהבעל נתן לפניה איבדה כתובתה (פג) ודווקא קרקע אבל מטלטלין לא (פד) ואמר שמואל אפילו לא הקנה לה אלא דקל אחד לפירותיו איבדה כתובתה ובן הילבתא . וגרסינן בתוספתא דפיאה פ"ק האי בריתא דמסיים בה אמר ר' יוסי בד"א שקיבלה עליה לשם כתובה . אבל לא קיבלה עליה לשם כתובה מה שנתן נתן וגובה כתובת' משאר נכסים (פה) ובתשובת דמתיבתא מהו לעניין דלא מבטלי בתובה דאיתתא אלא במידי דבריר שפיר או מחילה או תשלומין בהודאה ועדים (פו) ועד דלא מצטביא ומקני מינה או דהוה תסן ואמר להו להדי קבילית עלי האי כיסר והוו עלי סהדי לא מבטלינן כתובתה . אבל שהיקותא דהכא לא מחני כלום הוא ולא דיינינן ביה ובעיוני דעתיה מתידע דשתיקותא לבטולי שטרא הוב לאו דינא . והכי דיינינן במתיבתא ובתשובת רבינו קלונימוס הנשיא מנרבונא שתיקה בדורות הראשוני' מהניא והשתא מחמת ביסופא הוא דשתקה (פז) ההוא דאמר להו תלתא לברת ותלתא לאינתתא שביב אתת מבניתה וכו' (פח) פר"ח בחיו (פט) ורבי' אבן מגש אמר מתנת בריא הוה

שער החדש

ג' ופי' לקמן אות כ"ז : (נו) כלומר לכן מניין לריין היודע בדין מ' כו' שנועות ג' ב' ופי' נסות"מ כי' ס"ה סעיף ב"מ וכ"י כי' ב"ו מחו' מ' : (נז) הכי הוה סוגייהו ומנהגן כלומר ליה ב"ח למרי ב"ח לכך היסק הכי דיינינא לך כו' כל"ל כמוהם ב"ז ב' ב"מ ל"מ ב' : (נח) שלח ליה ר' אבא לרב יוסף בר חמא המאמר על היקון כו'. ב"ב כ"ח ב' : (נט) שלמור שפול מפני כל' מן הבנים כו' שם : (ס) אמר רבא ובנכסים של עכשיו ובנכים הבאים לאחר מיכאן כל"ל ופי' בתה"ז כי' ק"ח סעיף ג' : (סא) ורבינו אבן מגש"ם מוקמה בשכ"מ כו' ע"ש נחי כ"י אבן מגש"ם : (סב) נרים דאמר שפול לשון שקנאה הוא כו' כל"ל וכ"ה נחי כ"י מיגש"ם : (סג) דאי בקנין קנין מעליא הוא ע"ש נרשב"ם ושם בשם"ז נרשב"ם : (סד) ופי' מהו קנין דברים כמאמר קנין ונקסינן כו' . כל"ל מי' לעיל בשאמר שני אות כ"ו : (סה) אצל בנים ואצל יורשים כו' . מי' לעיל אות ל"ב : (סו) אבל במקצת קנתה ודוקא כותב בלשון שקנה כו' . כל"ל דכותב בלשון ירושה לא מהני כלל אצל אצמו כיון דאינה לאויר ליכאן : (סז) ודוקא כותב אבל אומר כל נכסים כו' הייגו לדעם ר"ח בתוס ל"ו : (סח) ואם אמר כל נכסיו לבנו בין כיולסה כו' מי' לעיל אות כ"ג ותוס כ"ה ופפילו ים בכור מ"ם לא מנרש מידי כלל (ומש"ה רבינו ואם הוא בריא וקאמר בלשון מתנה וקנו מידו קנה כו' מי' נמיוחסות סי' ע"ח שהביא על זה) : (סט) לא קנה וכיינו נמיע דרבעא ולא מיפסיסא כו' כל"ל לעיל אות כ"ם : (ע) הכי פסקא לרבינו אבן מיגש"ם ולסברא דילן כו' כל"ל מי' מידושי ר"י מיגש"ם נ"ב ק"ל ס' כ' : (עא) ולסברא דילן ליכא פלוגתא בין כותב לאומר דדברי שב"מ כו' כל"ל מי' לעיל אות מ"ב : (עב) אבל בין הבנים כיון דלא אמר בפי' מתנה וירושה לא עשאה אלא אפיטרופא והכותב כו' כל"ל מ"ב ל"ב להבים מידי וקאי על בת

בין הבנים מי' לקמן אות כ"ז : (עד) אף על גב דבעלמא נבמוהו לאוי ליכתבו מתנה סיפא כו' מי' לעיל אות מ"ב : (עה) וכת אצל הבנים ואפה אצל בני הבעל כו' מי' לעיל אות כ' : (עו) כדאמרינן לעיל לא נחלקו אלא ואחמים כו' מי' לעיל אות כ' : (עז) אבל אי גלי דעתו למקנויי בקנין נמור כו' מי' נמיוחסות כי"ו מיגש"ם יש"ו ס' סיטב ופי' בפי' רמ"ו סעיף ד' וכמוב וכ"י שם ובאהע"ז סי' ק"ז סעיף מ' יש"ו סיטב : (עח) הכותב כל נכסיו לבניו וכותב למחר מיכאן כל"ל ופי' באהע"ז סי' כ"ב קל"ב מ' : (עט) אם קבלה עליה אף על פי שלא כתב לה ותניא אמר ר' יהודה אומרי כו' כל"ל וכ"ה נחי כ"י מיגש"ם : (פ) וקי"ל כ"מ שאמר כ"י אומרי אומו שלא לסברם כו' כל"ל ופי' שם נרשב"ם שכתב גם כן כך דב' יהודה לפרושי אחי ופי' עיטורים פ"ב מ' סנהדרין כ"ם מ' : (פא) היתה שם וקיבלה עליה כפי שכתב ושלקה בתיובתא כו' כל"ל : (פב) ודווקא היתה שם וקיבלה עליה כו' . ודלא כרשב"ם ופי' תום' שם ברה"ם סי' ל"ד (ופי' בתמ"י שם . וכתב שם דלא כתב"ם ופי' תום' שם ברה"ם סי' ל"ד כתב שם ע"א דב"י בר מיגש מיקל מכולהו וס"ל דסף על גב דבלא בפיני אמרינן דמהלה יש"ם מכלל דלב"נ בעינן דווקא בפיני ואילו כגמ' כ' דלב"נ מהני נם כן שלא בפיני יש"ם) : (פג) ודווקא קרקע אבל מטלטלין לא . שם ק"נ ב' : (פד) ואמר שמואל אפילו לא הקנה שלא דקל א' כו' שם . ופי' לתמ"ז סי' ק"ו סעיף מ' כ' : (פה) וכתובתה דתתיבתא מיהו לעניין דיוק מתכבת שלא מבטלי כו' כל"ל : (פו) ועד דמילבי ומיקני מינה או דהוה תמן ואמרה להו לסהדי קבילום עלי כו' כל"ל : (פז) ההוא דאמר לאמר מלתא לנבת ולא לנבת ותילתא לאמתא כו' שם : (פח) פר"ח בחיו . וכן פי' רשב"ם שם וכ"כ הרמב"ם פ"ו מהלכות זכיי' ומתנה כי"ח וכ"ה שם בתה"ז סי' ק"ו סעיף מ' : (פט) ורבינו אבן מיגש"ם אמר מתנת בריא הוי כו' כ"ה נמידושי ר"י מיגש"ם

היה ראי שביב מרע אחולי אחולתיה לגמרי ואפי׳ עמד והדר קני ליה לה ולא כדידי (צ) וצריכא עיונא (צא) ההוא דפלג נכסי לבריה ולאיתתיה שייר חד דיקלאי סבר רבינא למיטר ליה לה אלא דיקלא לישנא דרב אלפס (צב) וגמ׳ דילן ההוא פלגיא דפלני לנכסי לברי׳ ולא גרסי׳ ולאיתתי׳ ושייר חד דקלא ואסיקנא טיגו דנחתא לדיקלא נחת אלה לכולהי נכסי׳ (צג) אר״ה ש״מ שכרוב כל נכסיו לאחר רואין אם ראוי ליורשו נוטלן לשום ירושה ואם לאו נוטלן לשום מתנה וכו׳ (צד) דילמ׳ בהאי קאמרינן דהההוא דהוה ש״מ אמר לי׳ נכסי למאן דילמ׳ לפלו׳ א״ל אלא למאן ואמ״י עלה אם ראוי ליורשו נוטלן משום ירושה ואם לאו נוטלן לשום מתנה ועל כרחיך ראוי ליורשו כגון בת בין הבנות ואח בין האחים (צה) ובן הכת בין הבנים ובת הבן בין הבנים דאי בן בין הבנים ואמר נכסי לך הא אמר לא עשאו אלא אפיטרופא סבר רמי בר חמא למימר אם ראוי ליורשו אלמנתו נזונית מנכסיו ואם לאו אין אלמנתו נזונית מנכסיו ואמר לי׳ רבא מינרע גרעא ירושה דאיריתא אלמנתו ניזונית מנכסיו מתנת שביב מרע דרבנן לא כש״ב (צו) והילכתא בין כך ובין כך ניזונית (צז) והא דתנן א״מ למזון האש׳ והבנות מנכסי משועבדין כהיום (צח) אבל מתנת ש״מ דלאחר מיתה לא דחייא (הויא מיניהו לחכמים ותרויהו קנו) כדכתב רב אלפס . ואיכא לעיוני להא (צט) דגרסי׳ בפרק מציאת האשה אחין ששיעבדו מהו וכו׳ ואסרי׳ בין מכרו בין משכנו טוציאין לפרנס . ואין מוציאין למזונות אלמא אפילו במשעבדי לאחר מיתה אינה ניזונית : ואיכא מ״ד (ק) ממשעבדי דאוריתא אינה ניזונית (קא) ממשעבדי דרבנן ניזונית שלח ליה רב אסא בר עווא לרבי ר׳ יוחנן נכסי לך ואחריך לפלו׳ וראשון ראוי ליורשו אין לשני במקום ראשון כלים שאין לשון מתנה אלא לשון ירושה וירושה אין לה הפסק ומסתברא דווקא נכסי לך שאינו לשון מתנה בראוי ליורשו (קב) אבל לראשון במתנה ואחריו לפלוני מת ראשון קנה שני ויש לה הפסק

(קג) כדתניא האומר תנו שקל לבני בשבת וראויין לתת להן שלא נותנין להן בלע אל תתנו להן אלא שקל (קד) אין נותנין להן אלא שקל והא הכא אם מתו ירשו אחיהם תחתיהן בין אמר תנו בין אמר לא תתנו אין נותנין להן אלא שקל והא הכא דיורשין נינהו ויש להן הפסק (קה) וחזינן לרבינו אבן מגש פירוש ולא נהירא לן והילכת׳ נכסי לך בראויין ליורשו לשון ירושה הוא וירושה אין לה הפסק (קו) לבד מבן אצל הבנים דעשאו אפיטרופא ובשאינו ראוי ליורשו לשון מתנה (קז) לבר מאשה ובת אצל הבנים (קח) וכ״ש אם אמר יהא לפלו׳ כך ובך שהוא לשון מתנה (קט) הכותב כל נכסיו לאחרי׳ והניח את בנו מה שעשה עשה אבל אין רוח חכמי׳ נוחה הימנו רשב״ג אם בניו לא היו ניהנין כשורה תבא עליו ברכה וקיימא לן כת״ק (קי) דאמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי בי עבורי אחסנתא אפי׳ מברא בישא לברא טבא וכו׳ (קיא) ירושלמי הכותב נכסיו לאחרי׳ (קיב) והניח את בניו עליהן הבתוב אומר ותהי עונות׳ תקוק על עצמות׳ (קיג) ומסתבר׳ דווקא בניו (קיד) ודווקא לא שייר להם כלום אבל שייר להן ונתן לעניים ולעשירים ממונו הרשות בידו ירושלמי (קטו) חד בר נש אפקיד גבי ר׳ אבא בר ממל אמר ליה אי הוו בנוי דהנייה סב פלגא והב להון פלגא קמון בנוי ונסבין פלגא בתר יומין בעון אתון מעור עיטיה אמר לון לא אמר אכזכון הב להון אלא אי הוו דהנייה הב להון פלגא וסב לך כדין דאתון ככו פדישפי הבו לי מה דיהבית לכון ש״מ בלשון מתנה סבירי נחלה (קטז) אפי׳ למי שאינו ראוי ליורשו בלא שיור והוא שאמר לא ירש (קיז) ומה שכתב רבי׳ האיי גאון בתשובה ד״ה כל נכסיו לאחרים לא שהניח בניו לגמרי שהרי מתנה על מה שכתוב בתורה הא לא דייק לן (קיח) ומה שכתב בטופס השטר שיור ד׳ זווי כדי שיהא רוח הכתים נוחה הימנו (קיט) טי שמת ונמצא דייתיקי חנורה על יריכו הרי זו אינה כלום זכה בה לאחר בין מן היורשין בין

שער החדש

(קד) אין נותנין להן פלג שקל ואם אמר אם מתו ייכנו אחיהם כו׳ כנ״ל : (קה) וחזינן לרבינו אבן מיגש ר״י מיגש״ם ב״ב ק״ל מ׳ נכסי לבני בשבת ראויין ואם אמר אם מתו ירשו אחיהם תחתיהן בין אמר תנו בין אמר לא תתנו אין נותנין להן אלא שקל והא הכא דיורשין נינהו ויש להן הפסק (קו) וחזינן לרבינו אבן מגש פירוש ולא נהירא לן והילכת׳ נכסי לך בראויין ליורשו לשון ירושה הוא וירושה אין לה הפסק (קו) לבד מבן אצל הבנים דעשאו אפיטרופא ובשאינו ראוי ליורשו לשון מתנה (קז) לבר מאשה ובת אצל הבנים (קח) וכ״ש אם אמר יהא לפלו׳ כך ובך שהוא לשון מתנה (קט) הכותב כל נכסיו לאחרי׳ והניח את בנו מה שעשה עשה אבל אין רוח חכמי׳ נוחה הימנו רשב״ג אם בניו לא היו ניהנין כשורה תבא עליו ברכה וקיימא לן כת״ק (קי) דאמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי בי עבורי אחסנתא אפי׳ מברא בישא לברא טבא וכו׳ (קיא) ירושלמי הכותב נכסיו לאחרי׳ (קיב) והניח את בניו עליהן הבתוב אומר ותהי עונות׳ תקוק על עצמות׳ (קיג) ומסתבר׳ דווקא בניו (קיד) ודווקא לא שייר להם כלום אבל שייר להן ונתן לעניים ולעשירים ממונו הרשות בידו ירושלמי (קטו) חד בר נש אפקיד גבי ר׳ אבא בר ממל אמר ליה אי הוו בנוי דהנייה סב פלגא והב להון פלגא קמון בנוי ונסבין פלגא בתר יומין בעון אתון מעור עיטיה אמר לון לא אמר אכזכון הב להון אלא אי הוו דהנייה הב להון פלגא וסב לך כדין דאתון ככו פדישפי הבו לי מה דיהבית לכון ש״מ בלשון מתנה סבירי נחלה (קטז) אפי׳ למי שאינו ראוי ליורשו בלא שיור והוא שאמר לא ירש (קיז) ומה שכתב רבי׳ האיי גאון בתשובה ד״ה כל נכסיו לאחרים לא שהניח בניו לגמרי שהרי מתנה על מה שכתוב בתורה הא לא דייק לן (קיח) ומה שכתב בטופס השטר שיור ד׳ זווי כדי שיהא רוח הכתים נוחה הימנו (קיט) טי שמת ונמצא דייתיקי חנורה על יריכו הרי זו אינה כלום זכה בה לאחר בין מן היורשין

מיגש״ם שם : (צ) ונהירא עיונא . כ״ל הדין דאמן מיגש״ם דממלק בין בניה לאמ״מ ס״ע : (צא) ההוא פלגי נכסיו לבני׳ ולאיתתי׳ כו׳ שם קל״ג מ׳ : (צב) וגמרא דילן ההוא פלגיי דפלני לנכסי׳ לבני׳ ול״ג ולאיתתי׳ כו׳ ולפיכך הגילהם כמו שהוא בני״ף וכרא״ם . ול״י היאך ס״ד למימר דליה לה פלג מסתיי דיקלא כיון דלא פלג לה מידי לבני׳ דבניו : (צג) תמר ר״ה אמ״מ אמ׳ כל נכסיו כו׳ עי׳ למיל תום ל״ז ולקמן תום לג״ו : (צד) דילמא כי הא קאמרת דהכותב הכל אמ״מ ואמרו לי׳ נכסיה למאן כו׳ כנ״ל : (צה) ובן הכת בין הבנות ובת הבן בין הבנים דאי בן בין הבנים ואמר נכסי לך הא אמר לא עשאו אלא אפיטרופא סבר רמי בר חמא למימר אם ראוי ליורשו אלמנתו נזונית מנכסיו ואם לאו אין אלמנתו נזונית מנכסיו ואמר לי׳ רבא מינרע גרעא ירושה דאיריתא אלמנתו ניזונית מנכסיו מתנת שביב מרע דרבנן לא כש״ב (צו) והילכתא בין כך ובין כך ניזונית (צז) והא דתנן א״מ למזון האש׳ והבנות מנכסי משועבדין כהיום (צח) אבל מתנת ש״מ דלאחר מיתה לא דחייא (הויא מיניהו לחכמים ותרויהו קנו) כדכתב רב אלפס . ואיכא לעיוני להא (צט) דגרסי׳ בפרק מציאת האשה אחין ששיעבדו מהו וכו׳ ואסרי׳ בין מכרו בין משכנו טוציאין לפרנס . ואין מוציאין למזונות אלמא אפילו במשעבדי לאחר מיתה אינה ניזונית : ואיכא מ״ד (ק) ממשעבדי דאוריתא אינה ניזונית (קא) ממשעבדי דרבנן ניזונית שלח ליה רב אסא בר עווא לרבי ר׳ יוחנן נכסי לך ואחריך לפלו׳ וראשון ראוי ליורשו אין לשני במקום ראשון כלים שאין לשון מתנה אלא לשון ירושה וירושה אין לה הפסק ומסתברא דווקא נכסי לך שאינו לשון מתנה בראוי ליורשו (קב) אבל לראשון במתנה ואחריו לפלוני מת ראשון קנה שני ויש לה הפסק

יש״מ כיב ופי׳ נכסי ר״ג סעיף ו׳ נהג״ה : (קב) כדפסיק התומר שם שקל לבני כו׳ מענית כ״ת מ׳ כתובות ס״ם כ׳ ב״ב קכ״ט מ׳ : (קג) כדתניא האומר תנו שקל לבני בשבת וראויין לתת להן שלא נותנין להן בלע אל תתנו להן אלא שקל (קד) אין נותנין להן אלא שקל והא הכא אם מתו ירשו אחיהם תחתיהן בין אמר תנו בין אמר לא תתנו אין נותנין להן אלא שקל והא הכא דיורשין נינהו ויש להן הפסק (קה) וחזינן לרבינו אבן מגש פירוש ולא נהירא לן והילכת׳ נכסי לך בראויין ליורשו לשון ירושה הוא וירושה אין לה הפסק (קו) לבד מבן אצל הבנים דעשאו אפיטרופא ובשאינו ראוי ליורשו לשון מתנה (קז) לבר מאשה ובת אצל הבנים (קח) וכ״ש אם אמר יהא לפלו׳ כך ובך שהוא לשון מתנה (קט) הכותב כל נכסיו לאחרי׳ והניח את בנו מה שעשה עשה אבל אין רוח חכמי׳ נוחה הימנו רשב״ג אם בניו לא היו ניהנין כשורה תבא עליו ברכה וקיימא לן כת״ק (קי) דאמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי בי עבורי אחסנתא אפי׳ מברא בישא לברא טבא וכו׳ (קיא) ירושלמי הכותב נכסיו לאחרי׳ (קיב) והניח את בניו עליהן הבתוב אומר ותהי עונות׳ תקוק על עצמות׳ (קיג) ומסתבר׳ דווקא בניו (קיד) ודווקא לא שייר להם כלום אבל שייר להן ונתן לעניים ולעשירים ממונו הרשות בידו ירושלמי (קטו) חד בר נש אפקיד גבי ר׳ אבא בר ממל אמר ליה אי הוו בנוי דהנייה סב פלגא והב להון פלגא קמון בנוי ונסבין פלגא בתר יומין בעון אתון מעור עיטיה אמר לון לא אמר אכזכון הב להון אלא אי הוו דהנייה הב להון פלגא וסב לך כדין דאתון ככו פדישפי הבו לי מה דיהבית לכון ש״מ בלשון מתנה סבירי נחלה (קטז) אפי׳ למי שאינו ראוי ליורשו בלא שיור והוא שאמר לא ירש (קיז) ומה שכתב רבי׳ האיי גאון בתשובה ד״ה כל נכסיו לאחרים לא שהניח בניו לגמרי שהרי מתנה על מה שכתוב בתורה הא לא דייק לן (קיח) ומה שכתב בטופס השטר שיור ד׳ זווי כדי שיהא רוח הכתים נוחה הימנו (קיט) טי שמת ונמצא דייתיקי חנורה על יריכו הרי זו אינה כלום זכה בה לאחר בין מן היורשין

בין שאינן מן היורשין דבריו קיימין (קכ) ת״ר איזו היא (קבא) דייתיקי דא תהא למיקם ולהיות איזהו מתנת בריא שהיא כסתנ׳ שכיב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכת׳ בה מהיום ולאחר מיתה (קכב) ואי כתב הכי גופא קני מעכשיו ופירא לאחר מיתה וכך השיב ר״מ בר׳ קלונימוס ואיכא ס״ר הכי קאמר לי׳ מהיום אני נותן לך (קכג) ואם ארצה לחזור בי אחזור ואם לאו יהא שלך מהיום לאחר מיתה (קכד) שלה ליה ר׳ אלעזר לגולה משום רבינו שכיב מרע שאמר בתבו ותנו מנה לפלוני ומת רואין אם במיפה כחו נותנין ואם לאו אין נותנין היכי דמי מייפה כחו (קכה) כראמר רב חסדא וקנינא מוסף על מתנה׳ דא הבא נמי דאמר אף בתובו והתוטו והבו ליה איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כותבין ונותנין (קכו) ואוקימ׳ בפרק מי שמת במייפה כחו כר׳ יוחנן וכן הילכתא (קכו) הכותב נכסיו לבנו צריך שיכתוב מהיום לאחר מיתה ר׳ יוסי אומר אינו צריך קא סבר ומנו של שטר מוניה עליו (קכח) והיזוקא כתנת בריא אבל שכיב מרע לא צריך ובעא מיניה דבא מרב נחמן בהקנאה מהו ואמרי׳ בהקנאה אינו צריך בין אקנייה וקנינא מיניה בין וקנינא מיניה ואקנייה בדובין פיתגמא דהוה קדמנא פליגי (קכט) ופסק רבינו הלכה כר׳ יוסי ודוקא בממונא אבל בגיטין דאיסורא. אתקין רב מן יומא דנן ולעלם כו׳ (קל) כדאיתא בפ׳ הסוגרש (קלא) ורב נחמן אמר נחיגי במתיבתא בר׳ יהודה כתקנת רב בגיטין (קלב) ור״ח שני בין ממונא לגט דאיסורא (קלג) הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו האב אינו רשאי למכור וכו׳ (קלד) איתמר מכר הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב ריש לקיש אמר קנה לוקח קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי (קלה) וקיי״ל כריש לקיש בהא (קלו) ואע״ג דכתיב ולביתך כלמר שאדם מביא ביכורי אשתו וקורא (קלז) גבי אשתו כדקאמר שאני הבא משום דכ׳ ולביתך אבל בעלמא (קלח) אפי׳ גבי יובל לאו בקנין הגוף דמי כדפרש בחלק קרקעות (קלט) והא דתניא נכסי לך ואחריך לפלוני. ירד הראשון ומכר ואכל השני מוציא מיד הלקוחות. רשב״ג אומר אין לו לשני אלא מה ששייר ראשון (קמ) ואמר ר׳ יוחנן הלכה כרשב״ג לא תיקשי לך הילכתא אהילכתא (קמא) דהא אמר אחריך שאני (קמב) והתוא דאמר נכסי לסבתא ובתר לבירתא ומסקנא מעמא דבני מערבא משום דאי קדמה סבתא ווכנה וביני: ש״מ הלכה כרשב״ג ולא תיקשי לך הילכתא אהילכתא. דהא דאמר אחריך שאני ובאחריך הוא דהלכה כרשב״ג דאין לשני לא נוף ולא פירות. אלא אהיין של ראשון אבל בעלמא קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי בריש לקיש והיינו סבירא דרב אלפס. (קמג) ומסתברא דר׳ יוחנן דפסק כרשב״ג למאי דסבירא ליה קאמר וליתה דהלכה כר׳. (קמד) ובירושלמי גרסינן חזקיה אמר הלכה כר׳ (קמה) והא דאמר רבה מסתברא מעמא דבני מערבא לגבי ראוי ומוחזק הוא דקאמר דמידקדי ליה ראוי משום דלא הוי ליה זכייה אלא בהי סבתא. ור׳ אלעזר סבר כל האומר אחריך כאומר מעכשיו דמי. וזכתה הבת לכשתמות סבתא ומוחזקת היא בה ורבה אמר מסתברא מעמא דבני מערבא אף על גב דלבי מייתא סבתא (קמו) אית לה זכייה במעכשיו לפרע הוא ראוי דהא כי קדשה סבתא ווכנה וביני שאם מברה קרקע לפירות מבוררין הן לכתחילה לד״ה אפילו ר׳ (קמז) דהא אמר יורד ראשון ומוכר ואוכל (קמח) ואף על פי שנוף הקרקע לאחר מיתה עכשיו אין הבת יכולה למחות (קמט) ואתינהו אבי הרב זצ״ל אפילו לעשר שנים מוברין אותן כראמר לקמן והרי הוא בקרקע המשועבד לבעל חוב שאין לו בו כח עד שיבוא הזמן לגבותו (קנ) ויתומים שגבו קרקע בחיב אביהן ראוי הוא שתמות פיחזק הוא אבל הכא קא כיפלגי אם מכר הראשון נוף הקרקע (קנא) ואם מכר הקרקע אינו מכור. והשני מוציא מיד הלקוחות וב״ש אם אמר לו אחריך לפלוני ומת שני בחיי ראשון יחזרו ליורשי נותן דקנין פירות לאו בקנין הגוף דמי דאין לו לשני אלא מה ששייר ראשון בלבד. (קנב) ואפילו אם לא אמר לו אחריך לא שני לן בן אמר לו אחריך לפלוני בין לא אמר לו אחריך לפלוני כרפרכינן והתניא יחזרו הנכסים ליורשי ראשון ש״מ דלא אמר אחריך שאני (קנג) וש״מ קנין פירות כקנין הגוף דמי (קנד) אלא אחריך נמי תנאי הוא (קנה) כלומר דאמר אחריך שני אלא בין לר׳ יוחנן בין לריש לקיש לא שני לן באחריך ואפילו באחריך בקנין הגוף דמי דאם איתה דשני לך בין אמר אחריך ללא אמר אחריך (תנאי היא דאיכא מ״ד ואפילו באחריך בקנין הגוף דמי) דאם איתה דשני לך בין אמר אחריך בין לא אמר אחריך רבי יוחנן דפסק הלכה כרשב״ג באחריך בלא אחריך נמי הכי סבירא ליה דהא קנין פירות בקנין הגוף דמי אלא לאו ש״מ לא

שער החדש

קל״ד: (קכ) מ״ט מיזה הוא דייתיקי כו׳ שם וב״מ י״ט ע׳: (קבא) דייתיקי כל שכתוב בה דא תהא למיקם ולהיות כו׳ וכ״כ הרשב״ם שם ופי׳ סי׳ רנ״ז בפיף ו׳: (קכב) ואי כתב הכי גופא קני מעכשיו כו׳ וכ״כ הרשב״ם שם ופי׳ וכוזכר לעיל בפ׳ מתנת בריא מום ע״ח ופי׳ בסי׳ רנ״ז סמיף ד׳: (קכג) ואם ארצה לחזור בי כו׳ כ״כ הרשב״ם שם בפום׳ שם ופי׳ בסי׳ רנ״ז סמיף ו׳: (קכד) שלה ליה ר׳ אלעזר לגולה משום רבינו כו׳ כ״כ הרשב״ם שם בב״ב: (קכה) כדאמר ר״ח וקנינא כו׳ שם קל״ו ע׳ ופי׳ לקמן מום רמ״ד בב״ג: (קכו) ואוקימנא בפ׳ מי שמת במייפה כחו כו׳ ב״ב קנ״ב ע׳ ופי׳ בהשב״ם קל״ו ע׳ וכ״ה בגי״ף ובמ״ש סי׳ מ״ב וסי׳ ר״ג סמי׳ י״ח: (קכו) הכותב נכסיו לבנו צריך כיכתוב כו׳ ב״ב קל״ו ע׳: (קכח) והזוקא מתנת בריא אבל שכיב מרע כו׳ ר״ם בהשב״ם ונמ״י: (קכט) ופסק רבינו מלפס הלכה כר׳ יוסי כו׳ כ״ל יעו״ם בגי״ף ובמ״ש כו׳ ובהשב״ם שם: (קל) כדאיתא בפ׳ הסוגרש כו׳ ניסין ס״ה ב׳ ופ״ם ל״ם ב׳ מוכ׳ ד״ה משום כו׳ ופי׳ לעיל במאמר ז׳ מ״ת מום ק״ו: (קלא) וכך נהגון במר נהיגי כו׳ כ״ל שי׳ לעיל במאמר ז׳ מ״ע מום ס״ד ובמ״ת מום ק״ג: (קלב) ור״ח שני בין ממונא לגט כו׳ יבו׳ ס״ב בהשב״ם ופי׳ בסי׳ רנ״ז סמיף ו׳ (ופי׳ בכתובות בי ב׳ מום נד״ה דילמא לאתוקי כו׳ ובגי״ם שם לבריס סמוכים קלם דמה שהקשה מ״ל להוכיח דלכן נכתב הזמן דמגתת בו לכתהלה ומ״ל למימ דזמנא של שטר מוכיח עליו יעו״ם דז״ל דהא״ל למיכתב הזמן מפגנתא בו ולא יום הכתיבה ופ״ם בתב״ם סי״ף יעו״ם סימיב: (קלג) הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו כו׳ שם קל״ו ע׳ יבמות ל״ו ב׳ ב״ק פ״ח ב׳: (קלד) מאמר מכר הבן בחיי האב כו׳ שם ושם ושם: (קלה) וקי״ל כל״ל בהא כו׳ עיין לעיל ה׳ מלוקת קרקעות מום קפ״ו ופי׳ בסי׳ רנ״ז סמיף ב׳ ופי׳ לקמן מום שמ״ד: (קלו) ואע״ג דכתיב ולביתך מלמד שמביא אדם כו׳ ניסין מ״ז ב׳: (קלז) גבי אשתו שאני הכא משום דכ׳ ולביתך אבל בעלמא (קלח) אפי׳ גבי יובל לאו בקנין הגוף דמי כדפירשתי בחלוק קרקעות והא כו׳ כ״ל עי׳ בה׳ מלוקת קרקעות רום קפ״ג יעו״ם סימיב: (קלט) והא דתניא נכסי לך ואחריך לפלוני כו׳ שם כ״ת ב׳ ב״ב קל״ז ע׳: (קמ) ואמ״י הלכה כרשב״ג כו׳ שם קל״ז ע׳:

(קמא) דהא אמר אחריך שאני כו׳ שם וב״מ י״ט ע׳: (קמב) והתוא דאמר נכסי לסבתא ובתר לבירתא ומסקנא מעמא דבני מערבא משום דאי קדמה סבתא ווכנה וביני: ש״מ הלכה כרשב״ג ולא תיקשי לך הילכתא אהילכתא. דהא דאמר אחריך שאני ובאחריך הוא דהלכה כרשב״ג דאין לשני לא נוף ולא פירות. אלא אהיין של ראשון אבל בעלמא קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי בריש לקיש והיינו סבירא דרב אלפס. (קמג) ומסתברא דר׳ יוחנן דפסק כרשב״ג למאי דסבירא ליה קאמר וליתה דהלכה כר׳. (קמד) ובירושלמי גרסינן חזקיה אמר הלכה כר׳ (קמה) והא דאמר רבה מסתברא מעמא דבני מערבא לגבי ראוי ומוחזק הוא דקאמר דמידקדי ליה ראוי משום דלא הוי ליה זכייה אלא בהי סבתא. ור׳ אלעזר סבר כל האומר אחריך כאומר מעכשיו דמי. וזכתה הבת לכשתמות סבתא ומוחזקת היא בה ורבה אמר מסתברא מעמא דבני מערבא אף על גב דלבי מייתא סבתא (קמו) אית לה זכייה במעכשיו לפרע הוא ראוי דהא כי קדשה סבתא ווכנה וביני שאם מברה קרקע לפירות מבוררין הן לכתחילה לד״ה אפילו ר׳ (קמז) דהא אמר יורד ראשון ומוכר ואוכל (קמח) ואף על פי שנוף הקרקע לאחר מיתה עכשיו אין הבת יכולה למחות (קמט) ואתינהו אבי הרב זצ״ל אפילו לעשר שנים מוברין אותן כראמר לקמן והרי הוא בקרקע המשועבד לבעל חוב שאין לו בו כח עד שיבוא הזמן לגבותו (קנ) ויתומים שגבו קרקע בחיב אביהן ראוי הוא שתמות פיחזק הוא אבל הכא קא כיפלגי אם מכר הראשון נוף הקרקע (קנא) ואם מכר הקרקע אינו מכור. והשני מוציא מיד הלקוחות וב״ש אם אמר לו אחריך לפלוני ומת שני בחיי ראשון יחזרו ליורשי נותן דקנין פירות לאו בקנין הגוף דמי דאין לו לשני אלא מה ששייר ראשון בלבד. (קנב) ואפילו אם לא אמר לו אחריך לא שני לן בן אמר לו אחריך לפלוני בין לא אמר לו אחריך לפלוני כרפרכינן והתניא יחזרו הנכסים ליורשי ראשון ש״מ דלא אמר אחריך שאני (קנג) וש״מ קנין פירות כקנין הגוף דמי (קנד) אלא אחריך נמי תנאי הוא (קנה) כלומר דאמר אחריך שני אלא בין לר׳ יוחנן בין לריש לקיש לא שני לן באחריך ואפילו באחריך בקנין הגוף דמי דאם איתה דשני לך בין אמר אחריך ללא אמר אחריך (תנאי היא דאיכא מ״ד ואפילו באחריך בקנין הגוף דמי) דאם איתה דשני לך בין אמר אחריך בין לא אמר אחריך רבי יוחנן דפסק הלכה כרשב״ג באחריך בלא אחריך נמי הכי סבירא ליה דהא קנין פירות בקנין הגוף דמי אלא לאו ש״מ לא

לא שני לן (קנו) והילכתא כרבה דאמר מסתברא מעמא דבני מערבא לגבי ראוי והלכה כר' אלעזר דאמר האומר אחריך כמו מעכשיו דמי . והילכתא כריש לקיש (קנו) ולית הלכה כר' יוחנן דפסק כרשב"ג דר' יוחנן לטעמיה הוא דפסק הלכה כר' . ובדאשבחינן בירושלמי (קנח) דהזקיה דהוא רביה דפסק כר' וכן דעת ר"ה (קנט) אלא שאמר אחריך כאומר מעכשיו דמי (לאו דכתב ליה) לא פסק הלכה כהאי מעמא והגית חלק בפירושיו (קס) וסיים דבריו ואמר היכא דכתב בפי' מעכשיו ולאחר מיתה אינו ראוי ואנן כתבינן מאי דסבירא לן (קסא) והא דתניא נכסי לך ואחריך לפלוני יורד הראשון ומוכר ואוכל רישב"ג אומר אין לשני אלא מה ששייר ראשון בלבד דקשיא דר' אדר' ודרשב"ג אדרשב"ג : ואפיקנא הא דאמר השני מוציא מיד הלקוחות לגופא . והא דאכרי (קסב) יורד ראשון ומוכר ואוכל לפירות כלומר שאוכל מהן כל צורכו ומוכר מהן ונהנה מדמיהן (קסג) ירושלמי אוכל פירות וקונה קרקע דברי ר' רשב"ג אומר וכו' (קסד) ומסתברא דרשב"ג סבר ראשון אין לו למכור אלא לאכול שאין לראשון (קסה) אלא אבילת פירות לבר ה"מ לכתחילה . אבל דיעבד אין לשני אלא מה ששייר ראשון בין לגופא ובין לפירא (קסו) ורבינו אפרים הא לגופא הא לפירא ש"מ דרשב"ג דפליג סבירא ליה (קסז) דאפי' מכירת קרקע לפירות לית ליה לראשון גזירה שמא יכבוד את הנוף או שמא ישתקע בידי הלקוחות ואפשר שימות הראשון בחיי השני שהשני ראוי ליטול ואינו מוצא והרב אדונינו אבי זצ"ל אמר יורד ואוכל דקאמר לפירות (קסח) שיכול למכור קרקע לפירות עד עשר שנים . ואם מת בחמש מוציא הקרקע והלוקח אוכל פירות עד עשר ורשב"ג סבר אין לו אלא אבילת פירות. ואם מת בחמש מוציא הקרקע מיד הלקוחות ומה שהקשה רבינו אבן מגש (קסט) לפירות פשיטא ליתה לא לקושיא ולא לפירוקא . (קע) ומעמא דרישא היה לו לפרושי (קעא) ולסברא דרב אלפס הלכה כרשב"ג בתרויהו (קעב) ולסברא דילן הלכה כר' (קעג) ירושלמי ר' חזקיה אמר הלכה כר' אמר ר' יוחנן אמר ר' ינאי סודה ר' שאינה נותנה במתנת שכ"מ רבי יוחנן אמר ולא במתנת בריא והרא איתתא כההיא חדא איתתא דבתבת ניכסה לחד בר נש צרכת וזבנת לבעלה רבי חייא בר מוייא אעול עובדא קומי ר' יוסי לא כן אמר ר' ינאי סודה ר' שאינה נותנה במתנת שכיב מרע ור' יוחנן אמר ולא במתנת בריא והרא איתתא כיון דבעלה זקוק לה ומפקח לה מזונה לא במתנת שכיב מרע הוא (קעד) עד נדון זקוק מפקח לה פיתא וקיטנית דילמא בעין ותרנגול' ותריצנא מן מה דתניא הראשון מוכר ואוכל (קעה) הדא אמרה מוכר אפי' אכל דברים מעולין (קעו) בעל מתיבתא אמר רב חייא בר אבא אמר ר"י (קעז) הלכה כרשב"ג ומודה רשב"ג שאם נתנן במתנת שכיב מרע לא עשה ולא כלום מ"ט אמר אביי מתנת שכיב מרע היא לאחר מיתה כבר קדמו אחריך אמר רבי זירא אמר ר"י (קעח) הלכה כר' שמעון בן גמליאל אפי' היו בהן עבדים ושפחות והוציאן לחירות ודוקא שמכר לאחר או נתן (קעט) אבל לעצמו כגון בנו קטן לא עשה ולא כלום (קפ) גרסינן בפרק מי שהיה נשוי אמר אביי נכסי לך ואחריך לפלוני ועמדה ונישאת בעל לוקח חוי וכו' (קפא) ואמר אביי נכסי לך ואחריך לפלוני . ומכרה ומתה (קפב) הבעל מוציא מיד הלקוחות דגמר' עד אחרי ליקניך בעל לא ליקני (קפג) אמר רב יהודה אמר שמואל הכותב כל נכסיו לאחר ואמר הלה אי אפשי בהן קנה ואפילו עומד וצווח ור' יוחנן אמר לא קנה ולא פליגי כאן ששתק ולבסוף צווח כאן שצווה מעיקרא (קפד) ה"מ בשביב מרע אבל במתנת בריא לא קנה עד דקנו מיניה אי נמי עד דמטי שטר' לידיה (קפה) וכיון דקבויל ששרא בקנין לא מהני (קפו) אמר ר"נ בר יצחק זוכה לו ע"י אח' ושתק ולבסוף צווח מהו באנו למהלוקת רשב"ג ורבנן ולא חזינא לרבוותא פסקא דילהון בהא מילתא (קפז) וסבירא דילן באות זיין (קפח) ת"ר שביב מרע שאמר תנו מאתים זוז לפלוני וג' מאות לפלוני וד' מאות לפלוני אין

שער החדש

מאי למחיך ר"י דפסיק כרשב"ג בלמחיך הא גלה למחיך נמי הכי ס"ל דסם ס"ל קיין פירות בקנין הגוף דמי מלה למו ס"ם לא שני כר' כ"ל ור"ל הא ר"י ודאי לא ס"ל למחיך שאני כמכור סם קל"ו ב' ור"נ בר יצחק למחי דפליגי בקנין פירות יעו"ש ממעמא נמי הכי ס"ל ועי' בריש מדחה לדבריו דר"נ בר יצחק מכל עי' בגל"ש סם ס"ק בלמחיך פליגי כו' יעו"ש היטיב : (קנו) והלכתא כרבה דאמר מסתברא מעמא דבני מערבא לגבי לחוי ולית הלכתא כר"ח דאמר למחיך כלומר מעכשיו דמי כו' כ"ל סם קכ"ה ב' ועש"ם בכ"ף ובגל"ש סי' י"ב ועי' סי' רמ"ח סעיף ע' ועי' נמי כ"י מיגא"ש מב"ב זה יעו"ש בלחוכ : (קנז) ולית הלך' יוחנן דפסק כרשב"ג דר' יוחנן לטעמיה הוא דפסק הלכה כרשב"ג ובדאשכחינן כו' כ"ל ועי' לעיל חום קמ"ג . ועי' סי' רמ"ח סעיף ג' יעו"ש היטב לחיפסיקא הלכתא כר"י : (קנח) דהזקי' היתה רבי' דפסק כר' כו' כ"ל דחזקי' הוא רבי' דר"י ועי' בגל"ש ס"ק ד"ה סי' מ' וכפ"ב דע"ז סי' ל"ד יעו"ש היטב : (קנט) דעת ר"ה סי' ל"ב ועי' בגל"ש סי' ס"ג ועי' בלמחיך כלומר מעכשיו דמי ולא פסק הלכה כהאי מעמא כו' כ"ל כ"ל הכ"מ הביא הך דהלומר מלמחיך הוא כלומר מעכשיו אבל לא כ' ע"ז דכן הלכה רק הביא מלא ולא סי' ע"ז כלום : (קס) וסיים דברים ולמחר היכא דכ' נפי' מעכשיו ולאחר מיתה כו' וכ"כ הביא"ף והרמ"ם בפ"ח סי' י"ב ועי' שם סי' רמ"ח סעיף ס' : (קסא) והא דתניא נכסי לך ולמחיך לפלוני כו' . שם בב"ב קל"ו ב' : (קסב) יורד סדאמרן ומוכר ואוכל דברי ר' רשב"ג אומר אין לראשון אלא מילת פירות כלומר דקשיא דר' אדר' כו' כ"ל : (קסג) ירושלמי אוכל פירות וקונה קרקע . סדק ח' דב"ב ה"ח יעו"ש היטב וכ"ל בפירושו יוכל לקנות קרקע למחיך ועי' שם בסני מסה שהניח כלום . ובכתובות פ"ח ה"ו הני' מוכר קרקע ולוקח פירות יעו"ש ועי' שם בגל"ש שעיות היטבה : (קסד) ומכאן דרבב"ג סבר לראשון אין לו לאכול אלא מילת לראשון אלא מכילת כו' מכלומר לפפי' הפירות אין לו למכור ולא כן כתב הרשב"ם שם יעו"ש ועי' סי' רמ"ח סעיף ב' : (קסה) אלא אבילת פירות כלומר לכתחילה אבל דיעבד כו' כ"ל כ"ל פירוש לדשב"ג לוקח מכל ר' פ"ל דלף בדיעבד לוט מכור הגוף : (קסו) ורבינו מפרש למר שם לגופא כו' כ"ל : (קסז) דאפילו מכירת קרקע לפירות ליה ליט כו' מכל הפירות פ"ל דיכול למכור מכל הקרקע לפירות עד עשר שנים . ואם מת בחמש מוציא הקרקע (ועי' לעיל חום קס"ד) וי"ל דרשב"ג מודו בזה מכל י"ל דהרשב"ם לא פ"ל כן ודוקא בשמת מלמכור לזבוני דהא בשמת גם הגוף מכור מכל בשפירות לפירות לבד י"ל דלכשהלה גם כן מרי (ועי' סימב בחידושי הר"י מגן מיגא"ש יעו"ש) ועי' לקמן חום קס"ח : (קסח) מיכל למכור קרקע לפירות עד עשר שנים . עי' לעיל חום

אין אומרים כל הקדם בשטר זכה לפיכך אם יצא עליו ש"ה נובה מכולן אבל אם אמר אחריו לפלוני ואחריו לפלוני כל הקודם בשטר זכה לפיכך יצא עליו שטר חוב נובה מן האחרון אין לו גובה משלפניו . אין לו נובה משלפני פניו (קפט) לרבינו אלפס נובה מכולן כפי מה שציוה לתת לכל אחד ואחד (קצ) ובי לא פישתכח נמי שקיל בהאי דינא (קצא) ת"ר תנו מאתים זוז לפלוני בעל חובי אין לו אלא חובו כראוי לו נוטלן ונוטל את חובו (קצב) ודילמא בראוי לו בחובו קאמר הא רבי עקיבא היא . דדייק לישנא יתירא (קצג) ש"ם דלא אסרינן יד בעל השטר על התחתונה . אלא (קצד) כגון שכתב בו זמן או שבוע וליכא למיקם עלה דמילתא (קצה) או זוזי דלא אפשר לברורי כמה וכל כי האי גוונא (קצו) אבל איכא למידק בשטרא כי הכא לא אסרינן יד בעל השטר על התחתונה (קצז) ומסתברא דוקא דאמר בהדיא או בראוי לו דדייקינן לישנא יתירא (קצח) אבל בחובו רצה בחובו נוטלן רצה במתנה נוטלן . והא דגרסינן בפרק אלמנה ניזונית הא למה זה דומה לשכיב מרע שאמר תנו מאתים זוז לפלוני רצה בחובו נוטלן רצה במתנה נוטלן וכו' (קצט) ת"ר שכיב מרע שאמר סגה יש לי אצל פלוני . העדים חותמין אע"פ שאין מכירין וחכמים אומרים אין כותבין אלא אם כן מכירין לפיכך כשהוא גובה א"צ להביא ראיה (ר) ובמסקנא הילכתא אין חוששין לב"ד טועין וכו' ובותבין אע"פ שאין מכירין דבי דינא בתר עדים דייקי וכשהוא גובה צריך להביא ראיה ואמר רב כהן צדק אי לא מיתי ראיה ליחרמין סתמא על כל מאן דאית להון מאבוההן מידי וקא כפר (ריא) ואנן כתבינן לעיל דמאן דאתי מחמת צוואה טענת בריא הוא ומשבעינן ליה שבועת היסת (רב) וגבי נט חליצה אין חולצין אלא א"כ מכירין ואין במאנין אלא א"כ מכירין לפיכך כותבין נט חליצה ומיאון . אע"פ שאין מכירין (רג) דבי דינא בתר בי דינא לא דייקי וחיישינן לטעות דבתראי ומסתברא דוקא תלתא דלא חיישינן לב"ד טועין (רד) אבל קבלן הד ותרי לדינא היכא דאיכא למיחש למעותא חיישינן כדאמרינן בהודאה כל כי האי גוונא חיישינן לבית דין טועין . וכן הילכתא : (רה) גרסי' בפרק מי שמת האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה נוטל מנה . ואם נקבה מאתים נוטלת כאתים כו' ומתני' בשכיב מרע . (רו) ההוא דאמר להּ לרביתהו נכסי להאי דמעברית (רז) אמר רב הוי מזכה לעובר . ומזכה לעובר לא קנה וליתה לדרב הונא בעובר דידיה (רח) ופסקי' דרב אלפס בפ' אלמנה לב"ג הלכה כרבנן דפליגי עליה דר' יוסי בר' יהודא דמזכה לעובר לא קנה אפי' בסתנת אב דהא פסק הילכתא ולא פליג בין בסתנת אב לסתנת אחר ואפי' בירושה הבאה מאליה (רט) וכבר פרישנא לה בכתב דהא דרב הונא ליתה (ריי) ההוא דאמר לרביתהו נכסי לבריה דיהוי ליבי מינאי אתא בריה קשישא וקא קביל עליה (ריא) אמר ליה זיל קני כחד מיניה קני את וחמור ולא קנה אחד מהן בכח אותה מתנה . אלא בשימות האב חולקין בשוה (ריב) ואע"ג דאמר בקידושין היכי דמי אילימא דאמר להו טולכם את וחמור לא קני (ריג) לאו דהכי הילכתא . אלא אביי ורבא הוא דתרצו אליבא דרב המנונא והיינו דקאמר הכא לאו מי אוקימנא כלו' משום קושיא דקשיא לר' המנונא התם באומר תראוּ לביאה תתקדש לי מיהו הלכה כרב נחמן (ריד) והני הלכות דר' שמעון קיירא דאמר קני את וחמור לא קנה ליתה . (רטו) ואיתמר קני כחמור לא קנה . ואת וחמור . ר' נחמן אמר קנה טחצה והילכתא כוותיה בדינא (רטו) ההוא דאמר לדביתהו (ריז) נכסי לך ולבניך אמר ר' אסי קנתה מחצה דתנוא ר' אומר והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו (ריח) והילכתא כר' יוסף בשדה קנין ומחצה (ריט) ההוא גברא פיסקא דשוראי וכו' (רכ) והילכתא קרו אינשי לברא ברי ולבר ברי (רכא) ולתרי פלגי דיקלא דיקלא (רכב) גרסינן בפרק הכותב ההוא דאמר נכסי לטוביה אתא טוביה . אמר ר' יוחנן אתא טוביה אמר לטוביה . ואתא רב טוביה לטוביה אמר (רכג) לרב טוביה לא אמר שניהן תלמידי חכמים שורא דדייני . גרסינן בפ' יום טוב ההוא גברא דאמר הכו ד' מאה זוזי לפל' ולינסיב ברתי וכו' (רכה) שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים שייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת . לא שייר קרקע כל שהו אין מתנתו קיימת (רכו) ור"ש בן מנסיא הוא דאזיל בתר אומדנא דתניא הרי שהלך בנו למדינת הים וכו' . ואמר ר"ג הלכה כר' שמעון בן מנסיא . ותניא הרי שהיה חולה וסוטל על המטה ואמר דומה לי שיש לי בן ועכשיו שאין לי בן נכסי לפלוני היה חולה וסוטל בכטה

שער החדש

(קפט) לרבינו אלפס נובה מכולן כפי מה שציוה כו' יעו"ש בריש"ף ורמ"ה פי' כ"ב ובכו' רכ"ג סעי' ס' : (קצ) ובי לא פשתכח נמי שקיל כהאי דינא . כ"ל שם לא נמצא כ"כ ממון אלא הכל"מ מולקין כדמים המגיעים לפי ערך זה יעו"ש בריש"ף ובכו' רכ"ג סעיף ע' : (קצא) פ"ב מנו מחמיס זוז לפלוני בע"מ במנו אין לו כו' כ"ל שם בב"ב קל"מ ב' ופ"ם בריש"ף ולמ"ם כו' כ"ג מילתי גילתי בזה יעו"ש : (קצב) ודילמא כלומר לו במנו קאמר הא מני ר"ע היא כו' כ"ל : (קצג) ש"מ דל"מ יד בעה"פ על התחתונה כו' עי' מה"כ במאמר למטן סוף ק"כ ובלמן קמ"ל כיון דיכולין לגבות מלמטן הכותב ל"מ יד בעה"פ על התחתונה : (קצד) כגון ב"כ כו זמן או שבוע כו' עי' במאמר מ' סוף ק"ע ועי' בתוכות ל"ד ב' ועי' מאמר מ' סוף ק"ם : (קצה) או זוזי דלא אפשר לברורי כמה כו' עי' במאמר מ' סוף ק"י : (קצו) אבל איכא למידק בשטרא כו' כ"ל : (קצז) ומסתברא דוקא דאמר במנו או כראוי לו דדייקינן כו' כ"ל : (קצח) אבל לפלוני בע"מ דלא במנו או כראוי לו במקנה טפלן . ודייקו דגרסינן בפרק אלמנה ניזונת כו' כ"ל בתוכות ל"ג ב' יעו"ש ובתום' שם ד"ה דלא במנו כו' יעו"ש סימן ועי' עוד בגמ' ב"ב שם ועי' בבעל הטרומות שער ל"ע והובא בב"י בסי' רכ"ג אמנו מ' יפו"ם סימן ועי' סי' רכ"ג סעיף ח' יעו"ש סימן : (קצט) ש"מ שאמר מנה יש לי אצל פלוני כו' שם בב"ב : (ר) ובמסקנא הלכתא אין מוסמכין לב"ד טועין וכותבין אף על פי שאין מכירין כו' כ"ל ועי' סי' רכ"ה סעיף מ' : (רא) ואמן כתבינן לעיל דמן דאתי מחמת צוואה כו' עי' לעיל בהלכות מלוה ע"פ אות ס"ו יעו"ש : (רב) ונבי נט חליצה אין חולצין אא"כ מכירין כו' עי' לעיל בהלכות חליצה אות ע"ע : (רג) דב"ד בתר ב"ד לא דייקי ומיחיקן למעות דבהלמי . כ"ל לכן ב"ד קמת מייתי לב"ד בתרת דלא ליעמו מסוס דב"ד בתרת לא דייקו בתר ב"ד קמת ויפסקו עליהון לכן אין חולצין ב"ד קמת אלא אם כן מכירין ועי' כאות ק"ו מ' וכב"ב קל"ח ב' : (רד) אבל קבלו חד ומני לדינא טיכא למיחש למעותא מיחיקן כדאמר בהודאה כל כה"ג כו' כ"ל עי' סנהדרין ל' ו"א . ועי' לקמן בהלכות הודאה אות ל"ב . ועי' ב"ב קס"ד מ' . דמיחיקן לב"ד טועין ו"ל דלבתחלה סגיר מופלגין . אבל בדיעבד לא מיחיקן ועי' כתוכות כ"ח מ' . אבל כ"ע דאם כן גם כאן לכתחלה סוך כותבין כו' ועי' בב"מ פרק ו' מהלכות

עמוד ס"ד יעו"ש (ועי' ס"ך מי"מ סי' ל"ע ס"ק ל"ו) : (רה) גרסינן בפרק מי שמת האומר אם ילדה אמתי זכר כו' ב"ב ק"מ ב' : (רו) פסוק דאמר לדניהמו נכסי להאי דמעברת כו' שם קמ"ח ב' : (רז) אמר ר' הונא הוי מזכה לעובר כו' כ"ל : (רח) ופסקינן דרב אלפס דפסק בפרק אלמנה לכה"ג כו' כ"ל ול"ל גם פסק לעיל אות ל"ו ועי' בהלכות זכיי' אות ס"מ : (רט) וכבר פרישנא לה בזכיי' דהא דר"ה ליתה כו' כ"ל עי' לעיל ב"ה זכייה אות ל"ו : (ריי) פסוק דאמר לדביתהו נכסי לבני דיהוו לך מגאי כו' כ"ל ב"ב קמ"ב ב' : (ריא) פ"ל זיל קני כחד מיניהו ומסיקנא דסוי קני אם כחמור ולא קנה פ' אין כחמור כו' כ"ל : (ריב) ומע"ג דאמר בקדושין ס"ד מי אמר לסו כולכם כו' קידושין ל"ח פ' : (ריג) לאו דהכי הילכתא אלא כו' עי' אות ס"ו ועי' בגליון ש"ך שם ובמהרש"ל שם ד"ה ואם נקבה כו' ועי' בהגהות ש"ע ב"ב קמ"ג פ':(רטו) פסוק דאמר לדביתהו נכסי לך ולבניך כו' שם קמ"ג פ"ב (ריז) נכסי לך ולבניך אמר רב יוסף קנתה מחצה כו' כ"ל וסי' רמ"ח סעי' כ' : (ריח) והלכתא כרב יוסף בשדה ענין ומהלם . שם ע"ב וקי"ד ב' ועי' בב"י בחו"מ סי' קע"ד סעיף פ' ובהגמיי' פי"ב מ"ה מזכי מכניס שנותם בפסוס ענין כו' יעו"ש: (ריט) פסוק דאמר לבני דיהוו לך מגאי כו' כ"ל שם ע"ב: (רכ) והלכתא קנו מיבעי לבר בני ולבר בני לא קנו ולמאי כו' כ"ל . שם . ועי' סי' רמ"ז סעי' י"ג : (רכא) ולמאי פלגי דיקלי דיקלא . כתוכות ק"ם ב' ובכי"ף פ"ם דב"ב שם ועי' רכ"ג סעי' כ"ב : (רכב) גרסי' בפ' הכותב פסוק דאמר נכסי לטוביה כו' כתוכות פ"ה ב' וסי' רכ"ג סעי' כ"ם : (רכג) לרב טוביי לא אמר ולא אמרי אינם אלא שם גוים כי' אמו שני טוביי שכן ומ"מ קודם קרוב ומ"מ ת"ה קודם מיבעיא להו שכן וקרוב מאי מ"ם טוב שכן קרוב מאח למוך שניהם קרובים ושניהם שכניס ושניהם מ"מ שודא דדייני כ"ל . שם ועי' לעיל מאמר ע' אות ל"ח : (רכד) גרסי' בפ' יו"ט פסוק נגמר דקאמר הכו ד' מאה זוזי כו' ניתה כ' . מ' וסימן רכ"ג סעיף י"ב : (רכה) ס"מ שכתב כל נכסיו לאחרים שייר קרקע כל שהוא כו' ב"ב קמ"ו ב' : (רכו) וס"ם בן מנסיא היא דאזיל בתר מומדנא כו' שם

בסמה . ואמר דוסה לי שאשתי מעוברת עכשיו שאינה מעוברת נכסי לפלוני . וגודע שיש לו בן או אשתו מעוברת (רכז) אין מהנתו מתנה והילכך מתני׳ נמי אין מתנתו מתנה ואי עמד חוזר . ואף ע״ג דלא הדר כי שכיב נפלו ניכסי קמי יתמי (רכח) כדאמר לקמן דלא הוה כתב מיגו מרעיה איתפטר לעלמא ואמרי יורשין דעמד אע״ג דלא הדר ביה מבטל להתיא מתנתא . (רכט) ירושלמי בפ׳ אלסנה דברי שכיב מרע כבריא שכתב ונתן והוא שמת מאותו חולי (רל) הא הבריא לא ובדמסיים . ובאומר תנו שדה לפלוני . (רלא) אמר רבא אמר רב נחמן אע״ג דאמר שמואל המוכר שט״ח לחבירו וחזר ומחל מחול ואפילו יורש מוחל . מודת שמואל שאם נתנו במתנת שכיב מרע שהיורש אינו יכול למחול (רלב) שכיב מרע שאמר ידור פלוני בבית זה . יאבל פירות דקל זה לא אמר כלום עד שיאמר תנו בית זה לפלוני וידור בו או דקל זה לפלוני (רלג) ויאכל פירותיו כדפירש בפאמר ראשון ורבינו שרויא אמר מפני שלא אמר ידור בו כך וכך וידור בו משמע שעה אחת (רלד) והילכת׳ מילתא דאיתא בבריא בקנין איתא בשכיב מרע בצוואה מילתא דליתיה בבריא ליתיה בשכיב מרע והא דאמר רבא (רלה) שכיב מרע שאמר הלואתו לפלו׳ אע״ג דליתיה בבריא דהא בבריא לא מהני קנין (רלו) דאין מטבע נקנה בהליפין ואיתיה ברשותו ואיתיה בשכיב מרע הא נמי איתיה במעמר שלשתן בבריא דא״ר בהנא א״ר מנה לי בידך תנהו לפלו׳ במעמר שלשתן קנה (רלז) ור״פ אמר הואיל ויורשה יורשה . אבל דבר שאין בו ממש ודבר שאין בו הקנאה (רלח) אפילו יורש אינו יורשה . אם הורישוה לו מורישיו וכן הילכתא : אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן (רלט) ש״מ שכתב כל נכסיו לאחרים אם כמחלק מת קנו כולן . אם עמד חוזר בכולן . אם בנמלך מת קנו כולן . עמד אינו חוזר אלא לאחרון שבהן ומסת׳ דלא משכחת להה אלא בשכיב מרע בקניין ומיפה את כחו : דאי מחסת מיתה מצוה ונמלך ועמד (רמ) הא ק״ל עמד חוזר אע״ג דשייר . ואי בשכיב מרע בלא קנין נמלך ומת אמאי קנו כולן (רמא) הא ק״ל מתנת ש״מ במקצת בעיא קנין . ואע״ג דמת ואי בקנין (רמב) הא ק״ל כשמואל דאמר מתנת שכיב מרע שכתב בה קנין . לא ידענא מה אידון בה . שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה . (רמג) ואי כמחלק אמאי קנו כולן אלא ע״כ בשכיב מרע בקנין ומיפה את כחו (רמד) כדאמר לקמן וקנינא מינה מוסף על מתנתא דא . (רמה) וא״ג במוכה על ידי אחר כדלקמן . אמר רב נחמן בר מניומי אמר רב (רמו) שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחד ועמד אינו חוזר היישינן שמא יש לו נכסים במדינת הים . ומתני׳ באום׳ כל נכסי א״נ במוחזק וכתב גאון שכיב מרע דאמר איהתיה משבועה ובתר כמה יומי הדר ביה בההוא תפקידתא׳ אי בעידנא דפקידי׳ אמר עיניות במילי דידה וא אשכחית בה שום מענה דהשתא (רמז) הוי בהוראה ולא מצי למיהדר ואי סתמא פטרה איכא למימר יקרא בעלמא עביד לה והדר ביה השתא והוה ליה כמתנת ש״מ דיכיל למיהדר (רמח) איבעיא להו חזרה במקצת הויא חזרה בכולהו ואסיקנא חזרה במקצת הויא חזרה בכולה והא דתניא כולן לראשון ומקצתן לשני שני קנה ראשון לא קנה משכחת לה בין בש״ם בין במצוה מחסת מיתה (ריט) ומשכחת בשעמד בשכיב מרע ובקנין ע״כ . ומיפא דקתני מקצתן לראשון וכולן לשני . ראשון קנה ושני לא קנה . לא משכחה לה אלא בשעמד ובקנין דאי בשמת ליקנו תרוייהו (רנ) ש״מ חזרה במקצת הויא חזרה בכולה ל״ש שכיב מרע ול״ש מצוה מחסת מיתה בכולהו תניא חזרה . ומתני׳ בשכיב מרע ובקנין מיתוקמי ובמצוה מחסת מיתה וכן הילכתא ומסת׳ חזרה דסיפא בעינן כגון שנתן לראשון שתי שדות במקום פלוני וחזר בו ואמר אהת מאותן השדות אני נותן לפלוני אבל לא איתברר חזרה דילמא לאו חזרה היא וחזינא לרבותא דאפילו בהלין מילין ולא נהירא לן (רנא) איבעיא שכיב מרע שהפקיד כל נכסיו או חלק לעניים מהו . בעינן שיורא או לא וסלקא בתיקו . וכתב רבינו אבן מגש (רנב) אע״ג דלא שייר אם עמד אינו חוזר . ומסתברא׳ דעד כאן לא קא מיבעיא ליה אלא דשייר . אי מהני שיור ואם עמד אינו חוזר או דילמא אע״ג דשייר חוזר . אבל היכא דלא שייר לא מיבעיא ליה דאזלינן בתר אומדנא יסלקא בתיקו ואוקי מטונא בחזקת מריה (רנג) ואע״ג דשייר אם עמד חוזר (רנד) אסר ר׳ ששת ישול ויזכה ויחזיק כולן לשון מתנה הן במתניתא תנא אף יירש ויחסי בראוי ליורשו . ור׳ יותנן בן ברוקא היא (רנה) ויהנה בהן וישתעבד בהן ויעמור בהן סלקא בתיקו ולא קני (רנו) ולשון נכסי לפלוני או שיהיו לפלוני בראוי ליורשו לשון ירושה באינו ראוי ליורשו מתנה (רנז) ושכיב מרע שסבר כל נכסיו איתנהו לזוזי עמד

שער החדש

כם״ם ומזכר לעיל מום כ״ם : (רכז) מין מקנתו מהנה כו׳ סם קמ״ז מ׳ וסי׳ כ״ג סעי׳ ס׳ : (רכח) כדלמר לקמן דלמ סוס כתב ומנו מכעי׳ כי׳ ב״ב קכ״ג מ׳ ועי׳ סי׳ כ״ב סעי׳ ב׳ וע״ם קע״ב מ׳ בסום ד״ם ולמ כתב כו׳ ועי׳ לקמן מום ם״ם ישו״ם : (רכט) ירוסלמי גם׳ מלמנה דכני סב״ם כנכיה כו׳ פ״ב דפאה ה״ז ופ״ת דכמוכות ה״מ וס״ם דכ״ב ה״ו ועי׳ לקמן מום סב״מ : (רל) הם הכניה לם ונמסיים ומומר מנו סדה פלוני לפלוני כו׳ כל״ל . סם נפאה ונכמוכות : (רלא) ממר כנם מכ״ם מע״ב דממר במומל המוכר סע״ם כו׳ ב״ב קמ״ז ב׳ וסי׳ ס״ו סעי׳ כ״ח וסי׳ כ״ג סעי׳ כ׳ ועי׳ לעיל ס׳ ממלה מום מ׳ : (רלב) סב״ם ממר ידור פלוני בנית זה כו׳ סם . וסי׳ כ״ג סעי׳ כ״ח : (רלג) ויאכל פירותיו כדפירשתי זה כו׳ סם ומנו כו׳ כל״ל עי׳ לעיל במאמר במ״ם ומנו ס׳ ממלה מום כ״ם : (רלד) והילכתא מילתא דאיתי׳ בבריא בקנין כו׳ סם : (רלה) סב״ם ממר הלואתי לפלוני כו׳ סם קמ״ח מ׳ : (רלו) דאין מטבע נקנה בהליפין ואיתיה ביכוסה ואיתיה בסב״ם כו׳ פ״ל : (רלז) ופ״ פאה ממר הואיל ויוכם יולסה סבל כו׳ כל״ל : (רלח) מפי׳ יוכם מינו יולסה סם הוריסוה לו מוכיסין כו׳ ועי׳ בהגסות מרדכי פ״ם דב״ב למז מרע״ה וסוף סי׳ רע״ו בהב״ם ועי׳ במאמר כ׳ מום י״ז : (רלט) בב״ם סבי כל נכסיו לאחרים סם כמחלק מת קנו כולן כו׳ סם קמ״ח כ׳ וסימן ר״ס סעיף י״ת : (רמ) הם ק״ל עמד מחר מע״ב דסייר כו׳ סם קכ״ם ב׳ וסי׳ ר״ס סעי׳ ז׳ : (רמא) הם ק״ל מתנת סב״ם במקצת בעי קנין כו׳ סם . וגיסין ס״ו מ׳ וסי׳ ר״ס סעי׳ ד׳ : (רמב) סם ק״ל כשמואל דממר מתנת שב״ם שכתוב בה קנין כו׳ סם קכ״ב מ׳ וסי׳ ר״ם סעיף מ׳ סעי׳ י״ז : (רמג) ומי כמחלק למתי קנו כולן כו׳ וס״ה נסת דנמלך סם מת קנה כאחרון וע״ם נמ״ו ועי׳ בסי׳ רנ״ב סעיף י״ז ופ״ם בסו״ם סעי׳ י״ם : (רמד) כדאמר לקמן וקנינא מינה מוסיף כו׳ עי׳ לעיל מום קכ״ה ועי׳ לקמן מום סב״ם : (רמה) ומ״ש במזכה ע״י אחר וכדלקמן . עי׳ מום מ״ב : (רמו) סב״ם שכתב כל נכסיו לאחד ועמד מינו מוזר כו׳ סם קמ״ם ב׳ וסי׳ ר״ם סעיף י׳ ומ״ל מ״ם במוחזק לן דנים ניס וכ׳ נמון כו׳ : (רמז) הוי כהודאה ולא מצי למיהדר כו׳ עי׳ סי׳ ר״ם סעיף ב׳ : (רמח) מיבעיא להו מזרה במקצת מי הוי מזרה

עמר חוזר ליתנהו לזוזי עמר אינו חוזר (רנח) ש״מ שהודה
סמ״ג . ת״ש דאיסר הוו ליה תריסר אלפי זוזי ביה רבה ורב
סרי בריה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה (רנט) ורמי׳
בקדושין לוה סעות מן הנר שנתגיירו בניו עמו וכו׳ ואוקימנא
בהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה אין רוח חכמים נוחה
הימנו (רם) דליכא למיחש שמא יחזור לסורו וכפר״ש מש״ה
איקפד רבא ואיכא מ״ד דהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה
רוח חכמים נוחה הימנו וכו׳ וה״מ בגר וגיורת (רסא) אבל רב
סרי דעכו״ם הבא על בת ישראל הוה בתר אימיה גריר ולא
בתר אבוה ומשום הכי איקפיד רבא (רסב) והרב כתב ה״מ
דאתיא לידיה בתורת הלואה הוא לא אתא לידיה בתורת
הלואה אין רוח חכמים נוחה הימנו אמר רבא חיבי קני להו
רב סרי להלין זוזי אי בירושה הא לאו בר ירושה הוא
דהורתו שלא בקדושה הוה אי במתנת שכיב סרע כל היכא
דאיתיה בירושה איתיה בשכיב סרע וכל היכא דליתיה בירושה
ליתיה במתנת שכיב סרע (רסג) הילכך נהי דאיסר מצי מקני
למאן דאיתיה בירושה (רסר) רב סרי לא מצי קני במתנת
שכיב סרע כיון דליתיה בירושה בישראל לא קני במתנת ש״מ
כגון גר וכגון רב סרי שהורתו שלא בקדושה ואפילו ישראל
נותן לו מתנת ש״מ לא קני (רסה) דמתנת שכיב סרע דרבנן
היא וכי עבור רבנן תקנתא לישראל לגר לא עביד תקנתא
(רסו) אבל נותן מתנה אפילו הוא גר דבריו קיימין ודוקא נמי
דקאמר ורב סרי הורתו שלא בקדושה הוה אלמא ארב סרי
סהדי . (רסז) ורבינו שמואל דאמר גר לאו בר צוואה הוא
(תרסז) ודב יצחק דאמר מתנת שכיב סרע למי שאינו יורש .
ואפילו לגר בעלמא קני . אבל גבי יורש דידיה לא קני ולא
נהירא לן דיציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא רב סרי דהוא
בריה לא קני גר דעלמא קני אלא כדפר׳ (רסמ) שייר קרקע
כל שהו סתנתו קיימת ובמה כל שהו רב יהודה אומר קרקע
ברי פרנסתו ורב ירמיה בר אבא סטלטלין כדי פרנסתו וקיימא
לן כרי ירמיה דר׳ זירא קאי כוותיה דאמר מבוונא שמעתא
דסבי וליתה לאתקפתא דרב יוסף (רע) דאמר רבא חמשה עד
שיכתבו כל נכסיהן אלו הן ש״מ ועבדו ואשתו ובניו ומברתה
וכולהו סטלטלי הוו שייור לבר מכתובת אשה (רעא) ולא
איתברר לן היכי איתי רב אלפס ורב אחא מהא סייעתא
דלא בעינן כדי פרנסתו (רעב) וכתב רב אחא דפליגי רב
יהודה ורב ירמיה בר אבא הלכה כר״נ בדיני דמדקאמר עד
שיכתבו כל נכסיהן אלמא קרקע לאו דוקא אלא כל שהוא דוקא
ולא בעי כדי פרנסתו . ומסתברא דכולי עלמא כדי פרנסתו
בעינן והילכתא כרב ירמיה דאי כפסקא דרבוותא רבא דאמר
כמאן לא כרב יהודה ולא כרב ירמיה ולא בר׳ זירא ולא כרב
יוסף . אלא רבא לא אתא לאשמועינן אלא קרקע לאו דוקא
אבל כל שהוא אפשר דוקא ולאו דוקא ומשמע דבולהו.
סבירא להו כדי פרנסתו והילכתא הכי ורב יוסף יחידאה הוא
מיהו לא בריר כדי פרנסתו מאי היא דמי ידעינן כמה חיי
(רעג) ואיכא לטימר כדי פרנסתו י״ב חודש כדאמר גבי
חגיגת בנים ובנות בריש גמר׳ בפרק מי שמת (רעד) אסר
סטלטלין לפלו׳ כל מאני תשמישי קני לבד מחיטי ושערי .
כל סטלטלי . אפילו חיטי ושערי אפילו ריחים העליונה לבד
מריחים התחתונה כל דסטלטלי . אפילו ריחים התחתונה .
איבעיא להו עבדא כמקרקעי דמי או סטלטלי (רעה) וכתב
רבי׳ אלפס הלכה כסטלטלי דמי והא איפסק הילבתא בפ׳ יש
נוחלין הלכה אין גובין מן העבדים וסתברא (רעו) מדלא
אייתי הכא הא דב״ק והא דיש נוחלין ש״מ דלא קא מיבעיא
ליה אלא לענין מכר ומתנה משום דאיכ׳ לסיכר סדהוה ליה
למימר נכסי וקאמר סטלטלין דהא איתקש לשדה אחוזה לכל
מילי דכתבי באורייתא (רעו) כדפי׳ במאסר אגב או דילמא
כסטלטלין דמי דהא לענין גובינא כסטלטלין דמי ובתרי
דוכתי הוא דאיבעי לן בסטלטלי דמי או לא (רעח) לענין
סבירה הכא ולענין גובינא איפשיטא והכא לא איפשיטא
ולקולא ולא קני (רעט) אסר נכסי לפלו׳ עבדא גלימא זוזי
שטרא בהמות עופות תפילין כולהו איקרי נכסים (רפ) ספר
תורה סלקא בתיקו ולקולא (רפא) והא דאמרינן בהמוכר את
הבית . א״ל נכסי לפלוני אפילו בתי ועבדי . אבל סטלטלין
לא . לא קשיא התם מכר והבא מתנה (רפב) ואיכא מ״ד התם
דאמר נכסי . הבא אסר נכסי (רפג) אסר שמואל כל שאלו
עמר חוזר חוזר במתנתו ושני קנה וראשון לא קנה (רפד) לא
שנא לעצמו ול״ש לאחרים (רפח) אימיה דרב יוסף חסידא
הוה לה סלונא דשטרי אסר׳ להן לעסרם ברי (רפו) ואע״ג
דאותיות לא קני אלא במשיכה הכא קני דדברי שכיב סרע
ככתובין וכמסורין דמי והאי דלא קנו משום דמצוה לקיים
דברי המת פי׳ משום דלא אסר מצוה (רפז) אלא היכא דאיתיה
לממונא

שער התרש

כג״ב סעיף ס׳ : (רנח) שכיב מרע שהודה מאי כו׳ . שם ועי׳ הלכות
סודמה סוף מ״ד : (רנט) ונרסינן בקידושין לוה סעות מן הגר כו׳ .
קידושין י״ז ב׳ : (רם) דליכא למיחש שמא יחזור לסורו וכדסיר״ם כו׳
עי׳ שם בקידושין י״ח א׳ סוס׳ ד״ה כאן שהורתו כו׳ וסוס׳ ב״ב סמ״ע
ס׳ ד״ה מגער שפגמייהו כו׳. ומס״כ רבינו בשם רש״י כל הפוסקים
כ׳ בשם רש״י להיפך דנהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה דומ
מגמים נוחה סימנו ועי׳ שם ברמ״ם פי׳ כ״ד ובכ״ן שם ועי׳ שי׳ קכ״ו
סעיף ג׳ : (רסא) תנא רב מרי דמכו״ם הבא על בת ישראל כו׳
יעו״ם גרמ״ם בקדושין סי׳ כ״ד ובכ״ן שם . והסוס׳ ריי״ד בקידושין
שם כ׳ כיון דשימו ממייב על פי דין לא לקט בשא להסזיר יעו״ם :
(רסב) והרב כ׳ ה״מ דאתא לידיה בסורת הלואה כו׳. זהו סיסת ר״ת
בסוס׳ שם ושם ובמי הרשב״ם בקדושין שם : (רסג) הלכך נהי דאיסר
מצי מקני למאן דאיתיה בירושה . סיינו ליישראל היה מצי מקני דשא
ישראל בר ירושה הוא : (רסר) רב מרי לא מצי קני במתנת שכיב מרע
כיון דליתיה בירושה כישראל לא קני במתנת שכיב מרע כו׳ כנ״ל :
(רסה) דמתנת שכיב מרע דרבנן היא כו׳ . עי׳ לעיל סוף מ׳ :
(רסו) אבל נותן מתנה אפילו הוא גר כו׳ . כ״ל לא קסדיק סיסי׳ ישראל
ולא גר דק בשקבל שמתנה אבל נותן לא קסדיק ואפילו הוא גר דבריו
קיימים: (רסו) ורבינו שמואל דאמר גר לאו בר צוואה הוא כו׳. כ״ל
דעל שפקבל לא מיכשא לן דק דעל הנותן הוא דליכא קפידא . אבל לעיל
בראב״ם ליתא זה ותלבתא בב״ם דליתיה בירושה כו׳ משמש כדבעי רבינו
(פי׳ שם בסוס׳ ד״ה כל דמיסיה כו׳ שלא בשב כדבעי רבינו יעו״ם היבא :
(רסה) וכב יצחק דאמר מתנת שכיב מרע לפי שאינו יורש ואפי׳ לגר
בעלמא קני כו׳ זהו דעת הרי״ף ופי׳ שם בדי״ף ורמ״ם סי׳ כ״ה
יעו״ם היבא ועיין סימן רנ״ו סעיף מ׳ יעו״ם היבא ודין להקשות
דלמסי לא הקנה לו בשתנת בריא דמכני וכמ״ש רבינו לעיל ה׳ שתנת
בריא סוף ע״ו י״ל דשם בשיין שיבא לידו בשעת מתיים סו שקנו מידו
כשנותר בסי׳ ר״כ סעיף מ׳ וכלן לא מכני קיין בשין מבשב הקנה בשליסין
וגם בשעת לא יבא לידו כי סוס היה בכי רב כשנותר בש״ס. אבל נ״ש
דמ״ב לשמי שמר מי בשמש״ם לא מזילנה מיסוק ליה דלמ סוס רב מרי
מז ושוב סו״ל לזכות שם בשעת על ידי שמר ונ״ש . ו״ל דבשעת בשעת
לא מכני רק בקרקעות ולא בשלטלים כשנותר בקידושין כ״ב ב׳ ב״ב
ע״ו מ׳ ובכוסוס י״ב מ׳ יעו״ם היבא : (רסמ) שייר קרקע כל שהוא
מבגמו קיימת וכמה כ״ם כו׳ ב״ב קמ״ם ב׳ : (רע) דשמר בכל מבשב
עד שיכתבו כו׳ שם ק״נ ב׳ : (רעא) ולא שבניך לן היכא לייסי לב
שלפא כו׳ . עי׳ שם בגמ״ם סי׳ כ״ו יעו״ם : (רעב) וכתב רב אחא
סף על גב דפליג עליה רב יהודה ורב ירמיה בר אבא מ״מ הלכה בר״נ
בדיני כו׳ כנ״ל ועי׳ בשלטוסים שלשם ויסי סי׳ ל״ב יעו״ם היבא
שלום שמשה על השוסקים שלא הזכיר דשת השלטוסת יעו״ם ומשמיסיה
לרבינו : (רעג) ומיכא למימר כדי פרנסתו י״ב חודש כו׳ . ועי׳ שם
בגמ״ם מש״כ בזה ועי׳ בשי׳ כ״ב סעיף ד׳ ועי׳ שם בסור סעיף ו׳ שמניה
דעת רבינו : (רעד) דאמר שלמלון לשלוני כו׳ . שם ק״נ . ס׳ וסי׳ רמ״ם
סעיף י׳ : (רעה) וכתב רבינו שלשם הלכה כשלטלי דמי כו׳. יעו״ם
בבי״ף ובגמ״ם סי כ״ם (ונ״ל כשלטלי דמי דשם לייפסק כו׳) :
(רעו) שלשה לייסי הכא הא דב״ק סי׳ . עי׳ כ״ק י״ח ב׳ ו״ב ב׳ :
(רעו) כדפי׳ כשמתר בגב . עי׳ לעיל שמתר נ׳ סוס ב״ב : (רעח) לפנין
שכירה הכא ולענין בוגיינא והשם לייפסיסא והכא לא לייפסשא כנ״ל
ועי׳ כשן בגמ״ו ועי׳ בשור סי׳ רמ״ח סעיף ס״ו שם הרמ״ה כרבינו
ובשו״ת שם סעיף י׳ פסק בבי״ף יעו״ם : (רעמ) שתר נכסי לפלוני
שבדא גלימא כו׳ . שם ק״נ ב׳ : (רם) ס״ם שלקא בתיקו ולקולא .
שם קל״ח ח׳ ועי׳ סי׳ רמ״ם סעיף י״ח : (רפא) והא דתתרינן בשתוכר
שת הבית ח״ל נכסי לפלוני כו׳ . ב״ב ס״ב ח׳ ועי׳ שם בגמ״ם סוס׳
ד״ה ואי שתר כו׳ ועי׳ שם בגמ״ם סי׳ כ׳ ועי׳ פי׳ רי״ף סעיף כ״ד
ועי׳ לעיל שתר ס׳ לוס י״ב : (רפב) ותיכא מ״ד התם דתתר נכסי
סכא שתר נכסי שתר כו׳ כנ״ל פי׳ שם בשום הנ״ל : (רפג) שתר
שתוכר כל שתילו עמד תוכר תוכר במתנתו כו׳ . שם קנ״ח ח׳ :
(רפד) ל״ם לעצמו ול״ם לשתרים כו׳ . שם וס״ת בב״ם י״ם ב׳ יעו״ם
היבא (ונ״ע שתר לא שקבא הם״ם שם תוכ וכדומית דהקבו השום׳ שב
קנ״ב ב׳ בד״ה כתב וכו׳) ועי׳ סר כ״ב סעיף י״ב : (רפה) לימי דרב
עמרם תסידא הו״ל שלוגא דשמרי כו׳ שם ועי׳ סי׳ כ״ג סעיף כ׳ :
(רפו) ולפ על גב דתתיות לא קני אלא בשיכה הכא קני דדברי שכיב סרע
ככתובין וכשטורין רשי והאי דלא קנו טשום דשצוה לקיים דברי השת פי׳ משום דלא אסר מצוה (רפז) אלא היכא דאיתיה
לשטונא דלמ שלא בשיכה הכא קני דדברי שכיב סרע ככתובין וכשטורין רשי והאי דלא קנו טשום דשצוה לקיים
דברי השת פי׳ משום דלא אסר מצוה (רפז) אלא היכא דאיתיה
לשטונא

לממונא ביד שליש כדאשכחן גבי תנו שקל לבני בשבת וכהולך מנה לפלוני אבל ליתה ביד שליש לא אכדיינן (רפח) והא דגרסי׳ בפ׳ השולח פלונית שפחתי (רפט) עשת׳ לי קורת רוח תעשה לה כופין היורשין ועושין לה קורת רוח וטוקמין לה כר״מ (רצ) התם נמי זבו בה שמים וכמו שבא ליד שליש דמי (רצא) ומסתברא הא דלא אסרינן מצוה אלא בבריא או בשכיב מרע דדיניה כבריא כדפירש לקמן (רצב) ירושלמי ר׳ יוסי ברבי אילעאי עייל עובדא קומי ר׳ יוסי . שכיב מרע שאמר יתנו אותיותי לפלוני אמר לו אין שכיב מרע מוכה לפלוני בדברי׳ אלא בדברים שהן נקנין או בשטר או במשיכה ואלו נקנין בשטר ובמשיכה כהדה דתני ספינה נקנית במשיכה וכו׳ . ר׳ נתן אומר ספינה ואותיות נקנית במשיכה ובשטר כתב ולא משך משך ולא כתב לא קנה עד שיכתוב וימשוך (רצג) ואגמ׳ דיקל סמכי׳ (רצד) אתתיה דרב דימי דרב יוסף הוה לה קרנא דפרדיסא וכו׳ אמר להו לסהדי (רצה) היכי הוה עובדא א״ל אי דקא מתה ההיא אמר א״ל א״כ כצוה מחמת מיתה הוות וחזור . ש״מ אפי׳ בקנין ושיור עמד חזר מת קנה (רצו) וכתב ר״ש בר חפני מי שמוכיר שם מיתה הוא שנקרא כצוה מחמת מיתה הא לאו הכי לא ומסתברא כל כסוכן שחולין קשה וניכר שצווא׳ מחמ׳ מית׳ הוא מצוה מחמ׳ מיתה ואע״פ שלא הזכיר שם מיתה וג׳ הימים הראשונים נקרא ש״מ ואם הוא מזכיר שם מיתה אפי׳ באותן היכי׳ מצוה מחמת מיתה הוא ואהתיה דרב דימי בנ׳ יומים הראשוני׳ הות . כראמר כל איכת דהות חלשא וכו׳ לאחר ג׳ ימים הוא מסוכן כדגרסי׳ בירושלמי דפאה איזהו שכיב מרע כל שלא קפץ עליו החולי כו׳ (רצז) כדאיתא לעיל בגיטין (רצח) וסוכן אע״פ שלא הזכיר שם מיתה דינו כמצוה מחמת מיתה (רצט) וכן המפרש והיוצא לשוירא . והא דנהינו לכיכתב בשטרי צוואות ודיבורו ומילולו מכוונין בפיו וידע לשאל ולהשיב על הן הן (ש) ועל לאו לאו כילתא יתירתא היא ולא בעיא בדיקה (שא) אלא בנשתתק (שב) כדפרישית ובשתק הוא דבעי בדיקה (שג) כדגרסי׳ בפ׳ מי שאחזו בשם שבודקין אותן לגיטין כך בודקין אותן לירושות ולעדיות וכו׳ . ואוקימנא התם בעדות אשה דאקילו בה רבנן אבל עדיות דעלמא לא וירושה ירושת בנו בכור (רש) ומשאות ומתנות נמי אבל לאסהודי בבדיקה לא (שה) ירושלמי הדא איתמר שאדם מעיד עדותו מיושב ודוקא ע״י הדחק : תשובה לנאון בריא שאמר בלשון צוואה מתיירא הוא שלא יארע לו מות פתאום והרי הוא מצווה כך וכך אין בו דין מצוה מחמת מיתה אלא א״כ מת סמוך לדבריו יום או יומים (שו) שהוא כמו ששנינו בריא שאמר כתבו נט לאשתי רצה לשחק בה כו׳ ואם הוכיח סופו על תחילתו הרי זה נט (שז) גרסי׳ בפי מי שאחזו שביב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה (שח) וכתב רב אלפס כוגיא דשמעתא התם בשלא עמד והלך על משענתו אבל עמד מחולי אל חולי והלך על משענתו אובדין אותו אם מת מחמת חולי הראשון מתנתו מתנה ואם לאו אין מתנתו מתנה ואם הלך בשוק בלא משענתו אין מתנתו מתנה ואין צריך אומר (שט) אלמא אפי׳ גבי ירושה בשתיהן חוזר בשעמר כדאיתא לעיל (שי) אבל רש״ב נבי נט הוא דבעיא אומדנא משום דקאמר מחולי זה אבל מתנה לא בעיא אומדנא אפי׳ הלך על משענתו (שיא) ומסת׳ סדמסיק בגמרא דאביי ורבא לא סבירא להו הא דרב הונא מתני׳ כדקס״ד מעיקרא הוא (שיב) ועמד דקתני עמד ממש ואפ״ה בעי אומדנא אבל עמד מחולי אל חולי והלך על משענתו לא בעי אומדנא ומתנתו מתנ׳ (שיג) איתמר מתנת שכיב מרע במקצת אסרוה קמיה דרבא משמיה דמר זוטרא הרי היא כמתנת בריא (שיד) והרי היא כמתנת שכ״מ מתנת שכ״מ במקצת בעיא קנין אע״ג דמית מצוה מחמת מיתה לא בעי קנין והוא דמית עמד חזר אע״ג דקנו מיניה (שיו) ומתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין קי״ל כשמו׳ דאמר שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה ואפי׳ נכתב השטר מחיים ומת לא קנה (שטז) אלא אם כן כתוב בו מחיום (שיז) א״נ צוה למסור לו השטר מחיים דמוכחא מילתא דדעתו להקנותו מחיים אבל בסתמא לא שמא לא רצה להקנותו על ידי דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי (שיח) אלא בבריא בקנין ושטר שכיב מרע אינו מחיים שאין דעתו להקנותו אלא לאחר מיתה ואפילו לר׳ יוסי דאמר זכנו של שטר מוכיח (שיט) ה״מ בבריא אבל שכיב מרע לא (שכ) והא דגרסינן בהבו מנה לפלו׳ ומת אין כותבין וגותנין שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה אפי׳ כתב מחיים אין נותנין לאחר מיתה ואין כותבין לאו דוקא (שכא) ואית דלא גרסי התם ומת (שכב) והא דאמר

ש״מ

שער האחרש

מייתי בדלמ נקים והלכך אין מוסיפין לו כי לא אמר מנו מי יכול כי אמר מנו ממתי מוסיפין מצוה ע״מ כיצד כו׳ ומי (לאו) מצוה מצמת דמצוה עד לאחר פרסו עכ״ל ואמנה לכאורה כיון דמייתי לסיפא דמי עדיין מהי מקשה מצוה ע״מ כיצד . ואמנה לאחרי לסיפא דמייתי לאחר מותו . ויש להגיה כסוף דבריו דל״ל בשביל שכיב מרע לאחר מותו . וה״ק בשלמא מי מוסיפין הממון ביד לאחר מי לריכים ליתן מצוה מצוה לקיים דברי שכיב מרע שמנה שם מזונות לא קיים זה . ואיכא למ״ד שמחק יש לקיימו וה״ק מי לאו מצוה מצוה לקיים דברי שכיב מרע (דהיינו בשתוסיפ ביד שלים) לא כי לאו ליתן בשביל דברי שכיב מרע לאחר מותו ושכן) : (רפח) ומת דגרסינן בפרק השולח פלונית שמתה כו׳ גיטין מ׳ ע׳ : (רפט) עשתה לי קורת רוח מיעשה לה קורס רוח כופין הת כו׳ כל״ל : (רצ) התם נמי זבו בהמים כו׳ . פי׳ בגמ״ם פרק ו׳ דכתובות פי׳ כ״ב ובכ״ן פרק קמא דגיטין : (רצא) ומסתברא דלא אמרינן מצוה אלא בבריא או בשכיב מרע כו׳ כל״ל מכל בכל הפוסקים משמע דה״ם בשכיב מרע אמרינן מצוה לקיים דברי השב ושי׳ פי׳ כל״ב ד״ם חום כ׳ יחו״ש ומשמע דבגיטו ס״ל דאמרינן מלד״ם להפילו בלא בעלים ושי׳ לקמן חום שם ס״ה : (רצב) ירושלמי ר׳ יוסי ב״ר מלמי כו׳ . פרק י״ש דכתובות ס״פ : (רצג) ואגמרא דילן סמכינן . ודלמ בהירושלמי . ושי׳ שם בס״ק שמשה דלמה דמו דברי הירושלמי וכמ׳ בלא לשם להרמבומים שמביאו הירושלמי יחו״ש ומשמיטתי דברי רבינו . גם מש״כ דמהירושלמי מבואר כהרמב״ם יחו״ש וג״ש על דבריו דהרמב״ם ס״ל שם שמר קני חום ובל שמכותב לשים כיש מהני ומילו מהירושלמי משמע דלא מהני בלא ושי׳ בגמ״ם פרק י מהלכות זכיי ומשנה ה״כ וכה״ם וכה״מ וגמ״ם יחו״ש סיסב וכ״י סי׳ כ״ג סעיף ל״ו יחו״ש (ושי׳ במיוחסות סי׳ ז׳) : (רצד) ומחמי דכד דימי בר יוסף הוא״ל כו׳ . כל״ל שם קל״ת מ׳ : (רצה) היכי הוה עובדא שמרו לי ממרי הכי ווי דקא מיתת אך מיתת שמר לאו מ״ש מצוה כו׳ כל״ל שם כ״ב : (רצו) וכתב ר״ש בר חפני מי שמוכיר שם מיתה כו׳ . פי׳ בשור סי׳ כ״ג סעיף י״ב ובשו״ת שם סעיף ה׳ וסעיף ז׳ : (רצז) כדאיתא לעיל בגיטין . פי׳ לעיל מאמר ז׳ מ״מ חום קל״ח : (רצח) ומסוכן אף על פי שלא הזכיר שם מיתה כו׳ . יחו״ש באמר ז׳ מ״ב חום קל״ז : (רצט) וכן המפרש ויוצא לשוירא כו׳ ושי׳ בכו״ף ובמ״ם פרק ו׳ דגיטין סי׳ ט״ו ובשרק מ׳ דנ״ב סי׳ י״ח ושם כ׳ סעיף ט׳ : (ש) ועל לאו לאו מילתא יתירתא היא כו׳ סי׳ כ״ב סעיף ו׳ : (שא) אלא בנשתתק וכדפרישית . פי׳ לעיל באמר ז״ז מ״מ חום ד״ב ושי״ם סיסב : (שב) וכדפרישית ובנשתתק חום דבעי בדיקה כו׳ כל״ל : (שג) בדגרסינן פרק מי שאחזו וכן שמחק יש לקיימו שבודקין כו׳ גיטין ע״ח ע׳ : (שד) ומסתום ומתנות נמי דיהיב מכל לאסהודי בבדיקה כו׳ כל״ל ושי׳ לעיל בהלכות קבלת עדות חום ל״ה : (שה) ירושלמי הדא דאיתמר שאדם מעיד עדותו מיושב כו׳ . פרק ז׳ דגיטין ה״ח ושי׳ לעיל בהלכות קבלת עדות חום שי״ד : (שו) שהוא כמו שאמרינן בריא שאמר כתבו נט לאשתי כו׳ . גיטין ס״ו ע׳ ושי׳ לעיל מאמר ז׳ מ״ח חום קס״ד : (שז) גרסינן בפרק מי שאחזו שביב מרע בגיטין ממולי אל חולי כו׳ . גיטין ע״ב מ׳ : (שח) וכתב רב אלפס כוגיא דשמעתא התם בשלא עמד והלך על משענתו כו׳ . ריף בפרק ע׳ דכ״ב דמי שקנו ושי׳ כימן כ״ג סעיף כ׳ : (שט) אלמא אפי׳ ירושה בשתיהן חוזר בשעמר כדאיתא לעיל בגיטין ובהילולי שהשב״ם שם ובמידושי הרמב״ן שם יחו״ש היסב וס״ם בהה״מ ס״ה מהלכות זכיי ומשנה הכ״ה יחו״ש : (שיא) ומהגמרא מדמסיק בגמרא דלמני ורבא לא ס״ל כו׳ שם בגיטין ובדיני שנלי דין י״ד חום י״ג : (שיב) ועמד דקתני עמד ממש ומשום הכי בעי אומדנא מבל ממד מחולי כו׳ כל״ל : (שיג) מימר מתנת שכיב מרע במקצת כו׳ . ב״ב קנ״ח ב׳ : (שיד) והרי היא כמתנת שכיב מרע ומיקנת מתנת שכיב מרע במקום קנין כו׳ . כל״ל שם : (שטו) ומתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין קי״ל כשמואל דאמר כו׳ שם קנ״ב ב׳ : (שטו) מל״ב כתוב בו מהיום כו׳ . עי׳ פי׳ ל״ב סעיף ב׳ ; (שיז) מ״ש לחם לא לסמור לו בשטר מחיים כו׳ עי׳ בריב״ם פי׳ ל״ח ושי׳ בסי׳ כ״ב סעיף י״ז יחו״ש היסיב ושם סעיף י״ח וסעיף י״ם : (שיח) מלה בבריא בקנין ושמר שכיב מרע כו׳ כל״ל : (שיט) ה״מ בבריא מכל בשכיב מרע לא . עי׳ בגמ״י בשטס ושי׳ בב״י סי׳ ל״ב סעיף כ״ם ושי׳ בסי׳ כ״ם סעיף ב׳ בהב״ה יחו״ש היסיב : (שכ) ופא דגרסינן כהבו מנה לפלוני ומת אין כותבין נמי כמאמר ז׳ מ״ב חום ס׳ : (שכא) ואית דלא גרסי התם ומת . וכ״ל מסילו שם מדיין הוא מי אין כותבין ביום שמוה לכתוב מלמת אין דעתו רק

ש״מ שכתב כל נכסיו לאחרים אעפ״י שקנו מידו אם עמד חוזר בידוע שלא היה קנין אלא לאחר מיתה הא לא עמד קנה במייפה את כוחו היכי דמי מייפה את כוחו (שכנ) א״ר חסדא דכתב בה וקנינא מיניה מוסף על מתנה דא הא לאו הכי לא קני. ומסתברי מדרמינן מדשמואל אדשמואל מיהא דש״מ שכתב כל נכסיו לאחרים אע״ג שקנו מידו אם עמד חוזר ש״מ דמתנת ש״מ דפליגו בה רב ושמואל במתנת ש״מ בכולה הוא דלא בעו קנין והוה בה קנין וכיון דאית בה קנין (שכד) חוה לה כמתנת ש״מ במקצת דאמר כתבו ותנו (שכה) וה״ה במציה מחמת מית׳ בין בכולה בין במקצתה דלא בעיא קנין והוה בה קנין (שכו) א״נ במתנת ש״מ בכולה בלא קנין או במצוה מחמת מיתה ואמר כתבו ותנו שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר. אבל מתנ׳ ש״מ במקצת דבעיא קנין ואית בה קנין מתנת בריא היא וכיון דבעי׳ קנין אע״פ שכתב בה קנין לא אמר שמא לא נמר להקנות אלא בשטר (שכו) וכן כתב ר״ח במתנ׳ ש״מ בכול׳ פליגי רב ושמואל פי׳ במקצת פליגי ומשום דכתב קנין בשטר הוא דאמר שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר וצ״ע (שכח) ונקטינן דמתנת ש״מ או מצוה מחמת מיתה בין בכולה בין במקצתה (שכט) וקנו מידו נמי ומת לא קנה עמד חוזר בכולן אם מייפה את כוחו ומשיקנה חוץ ממתנת ש״מ במקצת וקנו מידו. וכן הילכתא (של) פשיטא כי׳ לזה וכתב לזה היינו דכי אתי רב דיתיקי מבטלת דייתי׳ ושני קנה כתב וזיכה לזה וכתב וזיכה לזה קי״ל כשמואל דשני קנה והרי הוא כמתנת ש״מ. ושמעינן מיהא (שלא) דזיכוי וקנין לענין חזרה בי הדדי נינהו (שלב) ולענין מקנה בזיכוי קנה דמייפ׳ את כוחו בקנין לא קנה בסור׳ מתנו הכי (שלג) בפומבדית׳ מתנו שכתב וזכה וקנו מידו אין לאחר קנין כלום. ואינו חוזר לא לעצמו ולא לאחרים (שלד) והוא דכתבינהו לנכסי בולן וקנו מידו ופירשו רבוותא דכתב וזיכה וקנו מידו ומשום הכי לא מצי הדר ביה (שלה) ובנוסח׳ דילן הוא דקנו כיניה. ופרש״י בשיור ובקנין (שלו) ההוא שטרא דהוה בתוב בה מחיים ובמות׳ רב אמר הרי היא כמתנת שכיב מרע ושמואל אמר הרי היא כמתנת בריא. ואמרי נהרדעאי הילכתא בותיה דרב ואמר רבא אי כתב בה מחיים קנה ולית הילכתא כוותיה (שלז) לא כתב בה שכיב מרע היה והוא אומר שכיב מרע היה והן אומרים בריא היה עליו להביא ראיה (שלח) ההוא שטרא דהוה בתב ברקציר ורבי בערסיה ולא כתב בה ובינו מרעיה איתפטר לעלמיה אמר רבא הרי מת וקברו מוביח עליו. ואמרינן כמאן אולא הא שמעתא דרבא כמאן כר׳ נתן

ובעל מחיבתא פסק כרבא ורב אלפס אמר דלית הילכתא כוותיה אלא כר׳ יעקב דקאי כרבנן דאמרי המוציא מחבירו עליו להביא הראיה כהא דתנן לא כתב בה שכיב מרע וכו׳ וקיימא לן כרב׳ דאמר ראיה בעדים הילכך ליתא לרבה אלא אוקי מטונא בחזקת מריה (שלט) וקשיא לן לרב אלפס דבנוסח׳ דידן בתרוייהו גרסי׳ רבא אם כן קשיא דרבא אדרבא ומסתברא דרבא דאמר ראיה בעדים לאו משום דמביא ליה כרבי יעקב דהוא איהו כר׳ נתן סבירא ליה כראמרינן אלא היינו טעמא דאית ליה חזקה להאי וחזקה להאי אמרינן הטע״ה והיינו דאקשי ליה אביי ארבא מאי טעמא אמרת ראיה בעדים דהא את בעלמא סבירא לך כר׳ נתן אילימא משום דכתב בהו בהלך בריגלוהי בשוקא וכו׳ איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי ואוקי מטונא בחזקת מריה (שם) אבל היכא דלית ליה חזקה לאידך אזלינן בתר השתא בהחוא עובדא דהוה כתב בדקציר ורמי בערסיה ועוד טוניא דשמעתא כרבי יוחנן וריש לקיש דאמרי ושקלו לאוקומ׳ למשנת בר קפרא כרבנן ולא כר״מ וכר׳ זירא דאמר נראין דברי ר׳ יומי וכו׳. ועל כרחין מפקינן לסתני׳. ולסתניתא דידן (שמא) ולמאן דאמר ראיה בעדים פליגי בבריא ובשטר מקויים בפליגתא דרבי נתן ורבי יעקב. דרבנן כרבי נתן. ורבי מאיר כרבי יעקב הילכך הלכה כר׳ נתן דרבנן קיימי כוותיה והילכתא כרבא בתרוייהו (שמב) אבל אם הוא שכיב מרע דכ״ע לא פליגי דעליה להביא ראיה ואף ע״פ שהנכסין בחזקתן (שמג) ובנוסח׳ דילן אלפס נמי איכא למימר הילכתא כר׳ יוחנן דאמר ראיה בקיום השטר וכדאפכינן דהא קי״ל בכל דוכתא ר׳ יוחנן וריש לקיש (שמנ) הלכה כר׳ יוחנן לבר מתלת. (שמה) רבינו אפרים ואע״ג דמבי׳ קרקע ליכא דמקבל מפקי׳ מיניה דקי״ל קרקע (שמו) בחזקת בעלה קיימא דכל שטר דלא כתיב ביה דשכיב מרע היה ושעון הוא או יתמי דשכיב מרע הוה אי תפס מפקינן מיניה וה״מ מתוך שלש (שמז) אבל לאחר שלש אמרינן מיגו ודוקא מקרקעי אבל מטלטלי דמטי לידיה דמקבל לא מפקינן מיניה: (שמח) המחלק נכסיו על פיו. רבי אליעזר אומר אחד בריא ואחד ממוכן נכסים שיש להן אחריות וכו׳. (שמט) רבי יהודה אומר בשבת אמרו קל והומר בחול. אמר ר׳ לוי קונין משכיב מרע ואפי׳ בשבת. (שנ) ולא ליחוש לדברי רבי אליעזר שמא תטרף דעתו עליו. (שנא) ירושלמי עשו דברי שכיב מרע כדברי בריא שכתב ונתן והוא שמת מאותו החולי. נסמכן מחלק נכסיו בין בחול ובין

שער החדש

ג׳מקויים כנסכ ומין שכר למכ מיפה לכן מין כותבין לפיכך לא הוה כמיים עדיפה: (שכב) והא דקתמר שכיב מרע שכתב כל נכסיו למחניס כו׳. ג״כ קי״ל ג׳ קנ״ב ס׳: (שכג) מ״ל דכתב ביה וקנינא מיניה מוסיף כו׳. פי׳ לעיל מות קכ״ה: (שכד) פו״ל כמתנת ש״מ במקצת דמכ כתבו ותנו. כ״ל כמו בש״מ במקצת דלא הוה כה קנין לימו מועיל כלום ה״נ במתנת שכ״מ בכולה דהוה כה קנין לימו מועיל כלום: (שכה) וה״ה במצוה מחמת מיתה בין בכולה בין במקצתה כו׳. כ״ל מ״ש דקנין מגרע כחו ועי׳ כי׳ כ״נ סעיף ס׳ וכעיף י״ז יפו״ם: (שכו) ס״ל בש״מ בכולה בלא קנין לא מהני: (שכז) וכ״כ ר״ח בש״מ בכולה מחמת מיתה בין בכולה בין במקצתה כו׳. כ״ל מ״ש דכתב בה מחיים קנה ולית הילכתא כוותיה (שלז) לא כתב בה שכיב מרע היה והוא אומר שכיב מרע היה והן אומרים בריא היה עליו להביא ראיה (שלח) ההוא שטרא דהוה כתב ברקציר ורבי בערסיה ולא כתב בה ובינו מרעיה איתפטר לעלמיה אמר רבא הרי מת וקברו מוביח עליו. ואמרינן כמאן אולא הא שמעתא דרבא כמאן כר׳ נתן

ג׳מקויים כנסכ ומין שכר למכ מיפה לכן כותבין לפיכך לא הוה כמיים עדיפה: (שכב) והא דקתמר שכיב מרע שכתב כל נכסיו למחניס כו׳. ג״כ קי״ל ג׳ קנ״ב ס׳: (שכג) מ״ל דכתב ביה וקנינא מיניה מוסיף כו׳. פי׳ לעיל מות קכ״ה: (שכד) פו״ל כמתנת ש״מ במקצת דלא כתבו ותנו. כ״ל כמו בש״מ במקצת דלא הוה כה קנין לימו מועיל כלום ה״נ במתנת שכ״מ בכולה דהוה כה קנין לימו מועיל כלום: (שכה) וה״ה במצוה מחמת מיתה בין בכולה בין במקצתה כו׳. כ״ל מ״ש דכתב בה מחיים קנה ולית הילכתא כוותיה (שלז) לא כתב בה שכיב מרע היה והוא אומר שכיב מרע היה והן אומרים בריא היה עליו להביא ראיה (שלח) ההוא שטרא דהוה כתב ברקציר ורבי בערסיה ולא כתב בה ובינו מרעיה איתפטר לעלמיה אמר רבא הרי מת וקברו מוביח עליו. ואמרינן כמאן אולא הא שמעתא דרבא כמאן כר׳ נתן

לנכסי כולן וקנו מידו כו׳ שם קנ״ג ס׳ וכפי׳ הכמב״ם ופי׳ שם נכי״ף וכמ״ם ס׳ ל״ח: (שלה) ובנוסחת דילן הסוף דקנו מיני׳ וסיומו בשיור ובקנין כו׳ כנ״ל: (שלו) הסיפ׳ שמכת דהוה כתוב בו בחיים וכמות לא למכ כו׳ כנ״ל. שם. וכי׳ כ״ח סעיף ס׳: (שלז) לא כתב בה שכיב מרע כו׳. שם כמכתב: (שלח) הסוף שמכת דהוה כתוב בו בדקליר כו׳ שם בם״ם: (שלט) וקשיא לן לרב אלפס דבנוסחת דילן כמתוורייהו נרסינן רבא כו׳ פי׳ שם בתוס׳ קנ״ד ס׳ ד״ה וכן למכ כו׳ ושם ברמ״ם ס׳ ל״ב יפו״ם היכ: (שמ) מכל טיכת דלית ליה מזקה לאידך כו׳. כ״ל דכשלמת כמתניתין הכיון עלמו מוטן שם המקבל וכוי הנוטן מוחזק מכל כמן דמם הנוטן ולא הוו ליולמין מוחזקין נזה יומר מהמקבל. כ״ל לכלורה: (שמא) ולמ״ד דמיה בעדים פליגי נכריה ובשטר מקויים. כ״ל אף דהוה כעת בריה והשטר הוה מקויים מ״מ מכן דמ״ל על המקבל להביא דמיה בעדים מחוייב המקבל להביא דוקא ועי׳ לעיל בסי׳ קיום הוה מ״כ יפו״ם: (שמב) מכל שם הוה שכיב מרע דכ״ע לא פליגי דעליהן להביא דמיה ואף על פי שהנכסים במחזקתן ובנוסח כו׳ כנ״ל וכ״ל אף המקבל המזיק בנכסים אין מזקמו כלום דמוקמינן במחזקת מרא קמא: (שמג) ובנוסח דיכ מלפס דמיכ לימר למיפר הלכתא כר״י כו׳. כ״ל אף דסברי׳ הכיון המצוה כלומה ובכן ס״ל דעליהן להביא דמיה מ״מ י״ל דסיינו בקיום השטר וכר׳ יוחנן: (שמד) הלכה כר״י לגבי מחלת כו׳ עי׳ לעיל מות קכ״ה: (שמה) וכתב רבינו אפכיה אף על גב דתפיס קרקע המקבל מחזיק מפקינן מיניה כו׳ כנ״ל: (שמו) בחזקת בעלים קיימא וכל שטר דלא כתיב ביה כו׳. כ״ל ולדיכא עי׳ כי׳ כ״ח סעיף ג׳ ופ״ע לעיל בה׳ קיום מות נ״ח: (שמז) מכל שלמד לחזר מלם מחזיק מינו כו׳. כ״ל דיכול לומר מזכתי ולקחתי ממך ואזיל לסיומיה דכ׳ לעיל בהל׳ מחלה מות ק׳ דאף דלא בא לידו בא לידו מחלה במורת לקיחה יכול לסמוך כן: (שמח) המחלק נכסיו על פיו כ״ח מומר ס׳ נכיה כו׳. ניסין י״ד כ״ב קנ״ו ס׳: (שמט) ר׳ יהושע אומר בשבת אמרו קנ״ו כו׳ כנ״ל שם ע״ב: (שנ) ולא ליחוש לדברי ר״ח מות מחלה בריא פליגי כנ״ל שם ע״ב ועי׳ כי׳ כ״ד יפו״ם: (שנא) ירושלמי עשו דברי

ובין בשבת. מה שעשה עשה. ואם היה בריא עד שיכתוב. (שנב) גרסינן בפ' ג"פ. אמר רב הונא שביב מרע שהקדיש כל נכסיו. ואמר מנה לפלו' בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנוניא על ההקדש. (שנג) ופירש רבינו אבן מגש דוקא בשעה שהקדיש אבל לאחר שהקדיש. אפי' אמר תנו אין נותנין. דהא איבעיא לן בפ' כי שפת. שביב מרע שהקדיש כל נכסיו מהו וסלקא בתיקו ואינו חוזר ומסתברא אפילו אחר שהקדיש קאמרינן והתם לא מיבעיא ליה. (שנד) אלא אי מהני בהו שיור כדפרשי'. אבל כל נכסי פשיטא דחוזר וכי אדם עושה קנוניא על בניו. דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שביב מרע שאמר מנה לפלו' בידי אמר תנו נותנין בלא שבועה לא אמר תנו אין נותנין. (שנה) ואפי' לכ"ד מלוה ע"פ גובה מן היורשין קאמר (שנו) דלא גבי אלא בשבועה היכא דנקיט שטרא. (שנז) מכלל דרב ושמואל דלא נקיט שטרא. לרב ושמואל אע"ג דאמר תנו אין נותנין המלוה על פה גובה מן היורשין. (שנח) ילדירן דסבירא לן המלוה על פה גובה מן היורשין: אי לא נקיט שטרא ואמר תנו אין נותנין. והכא אידי ואידי דנקיט שטרא. והא דרב הונא במקויים. והא דרב ושמואל בשאינו מקויים ואפילו למאן דאמר מלוה על פה גובה מן היורשין אמר תנו נותנין. דהא קיימוה לשטריה לא אמר תנו אין נותנין דאדם עשוי שלא להשביע בניו (שנט) והלכה כרב ושמואל. ואיכא מאן דכתב למאן דאמר מלוה ע"פ גובה מן היורשין אע"ג דלא אמר תנו נותנין (שס) ואפקוה הא דרב ושמו' מהלכתא ומסקנא דהלכה כרב ושמואל. ומלוה ע"פ גובה מן היורשין (שסא) היכא דאמר תנו. רבינו אפרים רבנן קדמאי כרב ושמואל סבירא להו ורב פפא הוא דפסק הילכתא מלוה ע"פ גובה מן היורשין בתר הכי בכמה דורות (שסב) ואמר רבא שביב מרע שאמר מנה לפלו' בידי ויתומים אמרו חזר ואמר לנא אבונא פרעתי נאמנין תנו מנה לפלו' ואמרו יתומין חזר ואמר לנא אבונא נתתי אין נאמנין. ודייקי' מינה טעמא דאמר לנו אבונא פרעתי. אבל לא אמרו חזר ואמר לנו אבונא פרעתי נותנין ואף על גב דלא אמר תנו. (שסג) ומסתברא דוקא דאיכא שטר בידיה ומקויים אבל איכא שטר בידיה ולא מקויים הא אמרינן לעיל רב ושמואל דאמרי תרוייהו אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ואוקומי דאינו מקויים (שסד) אבל הכא דמקויים ולא אמר (שסה) חזר ואמר לנו אבא פרעתי נותנין בלא שבועה ואפי' הכי אם אמרו יתומים חזר ואמר לנו אבא פרעתי מהיכנו ובשבועה דהבא ליפרע מנכסי יתומין משתבע אבל אם אמר תנו ואמרו יתומין חזר ואמר לנו אבא פרעתי לא מהיכנו למיפר שטר פרייעא הוא וגבי בלא שבועה (שסו) ורב אלפס התם דלא אמר בתירת הודאה כדאיתא בהלכות. כתב גאון יורשין שאמרו אמר לנו אבא שטר זה שכתוב עלי באונס נכתב (שסז) ולא נתקיים עליה מודעא לשטר קיום דיניה (שסח) כמאן דאמר אמר לנו אבא לא לויתי נפרעין מהן בלא שבועה דכל האומר לא לויתי באומר לא פרעתי דמי (שסט) איבעי' להו שביב מרע שהודה מהו צריך לומ' אתם עדיי או לא צריך לומר כתובו או לא אדם משטה בעת מיתה או לא הדר פשטה אין אדם משטה בשעת מיתה ודברי שביב מרע בכתובין וכמסורין דמי (שע) והא דאמר והוא שצבורין ומונחין בקרן זוית. (שעא) ליתא ולא שנא מנה זו. ול"ש מנה סתם (שעב) דקי"ל למנה קבור לא חיישינן ומסתברא דאליבא דהילכתא ליתא לאוקומה בשביב מרע. (שעג) דהא קיימא לן בשביב מרע אע"ג דלא אמר תנו נותנין בר' שמעון שזורי. אלא בבריא מיתוקמא ובמעמד שלשתן ואע"פ דאין צבורין (שעד) ולסברא דרבינו שלמה דאמר אע"ג דליתיה ביד שליש אמר מצוה לקיים דברי המת אע"ג דליתיה במעמד שלשתן יתנו לאחר מיתה ונר' דברי רבינו ומצוה לקיים דברי המת (שעה) איתא בבריא ובשביב מרע במתנה במקצת ודיניה כבריא: (שעו) אבל בבודהו ובמצוה מחמת מיתה אומר בכתובין וכמסורין דמי. (שעז) והא דקא פריך הכא בבריא והלא משך אליבא דליה ליה מצוה פריך דאי הכי דאית ליה בר"ם אפי' אין צבורין נמי (שעח) ודרב ליתא כלל (שעט) ומיתוקמ' בבריא כדפרשי' (שפ) ומיתוקמא נמי בשביב מרע ודוקא במצוה מחמת מיתה או במחלק נכסים כדאיתא בפ' כי שמת (שפא) והתם נמי מצי לאוקומי בבריא אלא אפילו בשביב מרע אוקמה (שפב) אליבא דרב

שער החדש

ס"מ כדברי בריש כו'. ס"מ דכ"ב ס"ו ועי' לעיל מות רכ"ט: (שנב) נרסי' בפרק ג"פ מ"ס ס"מ שהקדיש כל נכסיו כו' כ"כ קע"ד ב': (שנג) ופי' רבינו מגמ"ם דוקא בשעה שהקדיש אבל לאחר שהקדיש אין אדם עושה קנוניא על ההקדש. (שנד) ופירש רבינו אבן מגש דוקא בשעה שהקדיש אבל לאחר שהקדיש. אפי' אמר תנו אין נותנין. דהא איבעיא לן בפ' כי שפת. שביב מרע שהקדיש כל נכסיו מהו וסלקא בתיקו ואינו חוזר ומסתברא אפילו אחר שהקדיש קאמרינן והתם לא מיבעיא ליה. (שנד) אלא אי מהני בהו שיור כדפרשי'. אבל כל נכסי פשיטא דחוזר וכי אדם עושה קנוניא על בניו. דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שביב מרע שאמר מנה לפלו' בידי אמר תנו נותנין בלא שבועה לא אמר תנו אין נותנין. (שנה) ואפי' לכ"ד מלוה ע"פ גובה מן היורשין קאמר (שנו) דלא גבי אלא בשבועה היכא דנקיט שטרא. (שנז) מכלל דרב ושמואל דלא נקיט שטרא. לרב ושמואל אע"ג דאמר תנו אין נותנין המלוה על פה גובה מן היורשין. (שנח) ילדירן דסבירא לן המלוה על פה גובה מן היורשין: אי לא נקיט שטרא ואמר תנו אין נותנין. והכא אידי ואידי דנקיט שטרא. והא דרב הונא במקויים. והא דרב ושמואל בשאינו מקויים ואפילו למאן דאמר מלוה על פה גובה מן היורשין אע"ג דלא אמר תנו נותנין (שס) ואפקוה הא דרב ושמו' מהלכתא ומסקנא דהלכה כרב ושמואל. ומלוה ע"פ גובה מן היורשין (שסא) היכא דאמר תנו. רבינו אפרים רבנן קדמאי כרב ושמואל סבירא להו ורב פפא הוא דפסק הילכתא מלוה ע"פ גובה מן היורשין בתר הכי בכמה דורות (שסב) ואמר רבא שביב מרע שאמר מנה לפלו' בידי ויתומים אמרו חזר ואמר לנא אבונא פרעתי נאמנין תנו מנה לפלו' ואמרו יתומין חזר ואמר לנא אבונא נתתי אין נאמנין. ודייקי' מינה טעמא דאמר לנו אבונא פרעתי. אבל לא אמרו חזר ואמר לנו אבונא פרעתי נותנין ואף על גב דלא אמר תנו. (שסג) ומסתברא דוקא דאיכא שטר בידיה ומקויים אבל איכא

גב דהכא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה הכא כיון דהודה מביהם קודם מותו אין לריך המלוה לישבע: (שסה) חזר ואמר לנו אבא פרעתי נותנין בלא שבועה ואפי' הכי אם אמרו יתומים חזר ואמר לנו אבא פרעתי מהיכנו ובשבועה דהבא ליפרע מנכסי יתומים משתבע אבל אם אמר תנו ואמרו יתומין חזר ואמר לנו אבא פרעתי לא מהיכנו למיפר שטר פרייעא הוא וגבי בלא שבועה (שסו) ורב אלפס התם דלא אמר בתירת הודאה כדאיתא בהלכות. כתב גאון יורשין שאמרו אמר לנו אבא שטר זה שכתוב עלי באונס נכתב (שסז) ולא נתקיים עליה מודעא לשטר קיום דיניה (שסח) כמאן דאמר אמר לנו אבא לא לויתי נפרעין מהן בלא שבועה דכל האומר לא לויתי באומר לא פרעתי דמי (שסט) איבעי' להו שביב מרע שהודה מהו צריך לומ' אתם עדיי או לא צריך לומר כתובו או לא אדם משטה בעת מיתה או לא הדר פשטה אין אדם משטה בשעת מיתה ודברי שביב מרע בכתובין וכמסורין דמי (שע) והא דאמר והוא שצבורין ומונחין בקרן זוית. (שעא) ליתא ולא שנא מנה זו. ול"ש מנה סתם (שעב) דקי"ל למנה קבור לא חיישינן ומסתברא דאליבא דהילכתא ליתא לאוקומה בשביב מרע. (שעג) דהא קיימא לן בשביב מרע אע"ג דלא אמר תנו נותנין בר' שמעון שזורי. אלא בבריא מיתוקמא ובמעמד שלשתן ואע"פ דאין צבורין (שעד) ולסברא דרבינו שלמה דאמר אע"ג דליתיה ביד שליש אמר מצוה לקיים דברי המת אע"ג דליתיה במעמד שלשתן יתנו לאחר מיתה ונר' דברי רבינו ומצוה לקיים דברי המת (שעה) איתא בבריא ובשביב מרע במתנה במקצת ודיניה כבריא: (שעו) אבל בבודהו ובמצוה מחמת מיתה אומר בכתובין וכמסורין דמי. (שעז) והא דקא פריך הכא בבריא והלא משך אליבא דליה ליה מצוה פריך דאי הכי דאית ליה בר"ם אפי' אין צבורין נמי (שעח) ודרב ליתא כלל (שעט) ומיתוקמ' בבריא כדפרשי' (שפ) ומיתוקמא נמי בשביב מרע ודוקא במצוה מחמת מיתה או במחלק נכסים כדאיתא בפ' כי שמת (שפא) והתם נמי מצי לאוקומי בבריא אלא אפילו בשביב מרע אוקמה (שפב) אליבא דרב

פפא (שפג) ורב אלפס סופך אההיא שינויא דהתם :

כתב מתנת שכיב מרע במקצת דבעיא קנין כותב בכך וכך איך פלו' בר פלו' פקר קדמנא כך קציר ורמי בערסיה וסיגו מרעיה איתפט' לעלמיה וחיי לכל ישראל שבק וכך אטר לנא הוו סהדי בקנין ובתובו ותתומו והבו ליה לפלו' בר פלו' מחטת דצביתי ברעות נפשאי ואוקניתי ליה לפלו' בן פלו' דנן כל מה דאית לי תחות כל שטיא מקרקעי וסטלטלי ולא שיירית מנהון אלא ארעא פלן ושטלטלי פלן בסימנה' ובמצינה' ושארא יהבית ליה לפלו' דנן בטתנה אליטת' ואינש לא יסחי בידיה מן יומא דנן ולעלם ומתנה דא שריירא וקיימא כחוטר כל שטרי מתנתא דשביב מרע דלא כאסמכת' ובו' ואם מצוה מהשת סיתה ולא בעי קנין כותב איך פב"ב פקיד קדמנא כדקציר ורמי בערסא יתקיף ליה עלמא טובא ומסתכן וסיגו מרעיה איפטר לעלמיה וחיי לכל ישראל שבק (א) וכן אמר לנא פלו' דנן כל נכסי דאית לי מקרקעי ומטלטלי כולהין יהון לפלו' דנן ליה ולכל דאתי מחטתיה ואינש לא יסחי בידיה מיומא דנן ולעלם ותפקידתא מפקידית קדמיכון מחטת מותא די לא להשנאה כחוטר כל שטרי תפקידת' דנהיגין בישראל ואנהנא סהדי כתבנא וחתמנ' כל מאי דשמענא מפומיה ויהיבנא ליה לפלו' למיהוי בידיה לזכו :

אות מ' מכירת קרקעות ושטרות ועבדים

(א) **פרי** במאם' אגב (ב) ענין קנייתן וקבלתן עדות בדרכו קטן איסתי מוכר בנכסיו אביו (ג) והן חטש מידות בקטן פחות משש אין מעשה קטן כלום מבן שש מוכר ונותן במטלטלין משיביא שתי שערות ויודע בטיב משא ומתן מקח ומכרו ממ' במקרקעי אינו יודע בטיב משא ומתן אין מקחו מקח ואין ממכרו מכר אפי' הביא שתי שערות עד שיהא בן ד' אבל מתנתו מתנה משיביא ואפי' הוא בן ד' אם הוא שוטה אין מקחו מקח ואין מכרו מכר וה"ט בנכסי אבוה (ד) אבל בנכסי דידיה ומקרקעי דידיה אפי' מבן שש כשם שמקחו מקח וממכרו ממכר (ה) וגרסינן התם שיכור מקחו מקח וממכרו מכר בשלא הגיע לשכרותו של לוט אבל הגיע לשכרותו של לוט הרי הוא בשוטה . (ו) ודין תרש פירשתי במאם' זיין (ז) ועתים חלים ועתים שוטה בשהוא חלים הרי היא כפיקח לכל דבריו כשהוא שוטה הרי הוא בשוטה לכל דבריו (ח) וגרסי' בפ' האש' בר שמי' זבין נכסי אתו תרי ואמרי כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמר כשהוא זבין . ואסיקנ' אוקים תרי לבהדי תרי . ואוקים נכסי בבר שמיא . (ט) וה"מ דאית להו חזקה דאבהתא : אבל לית להו חזקה דאבהת' אמרי' (י) כשהוא שוטה זבין וכשהוא שוטה זבין (יא) סברי רבוותא כל שאין לו מכר אין לו למשכן לא מטלטלי ולא מקרקעי . (יא) גרסינן בפ' המוכר את הבית . המוכר את הבית לא מכר את היציע ואעפ"י שפתחו לתוכו ולא את החדר שלפנים הימנו כו' . (יג) לא את הבור ולא את הדות . אעפ"י שכתב לו עומקא דהוסא . וצריך ליקח לו דרך דברי ר' עקיבא (יד) ואיפסיקא הילכתא כר"ע דסבירא ליה מוכר בעין יפה מוכר וכתב הרב המחבר ראובן שמכר חצר לשמעון (טו) ויש עליו ראובן חלונות פתוחות ובא שמעון לבנות כותל כנגד החלונות (טז) איכא למ"ד אין לראובן לעכב דמוכר בעין יפה מוכר והרי הוא כמי שהתנה בשעת מכיר' תאפיל הואיל ולא פירש שיהא חק . ואיכא מ"ד כיון שראה את החלונות היה לו לסלק את החלונות ואין יכול לבנות כנגדן ואע"ג דדין לקוחות ודין אחים שוין (יז) כדאמרינן ואזדו לטעמייהו האחין שחלקו אין להן דרך זה על זה והאחין שחלקו לקוחות הן אפי' הכי כיון דצריך להרחיק הוה ליה כמכהשי בארעא (יח) וכל דמכהשי בארעא שיוורי משייר וצ"ע . ירושלמי (יט) חד בר נש זבין כל דרתיה שייר חד מסתוכי וכו' . (כ) איתמר שני בתים זו לפנים מזו שניהן במכר ושניהן במתנה אין להן דרך זה על זה וכ"ש היצון במתנה ופנימי במכר . אבל חיצון במכר ופנימי במתנה יש לו דרך לפנימי . ומסתב' שכל שעה שרוצה הפנימי ליבנם נבנם . (כא) ולא אמרי' זה עושה לו פותחת וזה עושה לו פותחת כדי שלא יכנם אלא ברשות (כב) בשעה שבני אדם נפנסין דבעל הבור רצונו שיהיה לו פותח לבעל הבית כדי שלא יבוא בעל הבור לידי חשד אשתו . אבל הכא כח פנימי יותר מכח החיצון ואין כח לחיצון על הפנימי למחות בו ונבנם כל שעה שרוצה : (כג) ירושלמי בריש גמ' דבכורות וזהו במאטר מצרנות (כד) וזהיכא דשייר דרך אין צריך שיעבור חמור בששאו פחות מד' אמות (כה) דתנן דרך היחיד ד' אמות ודרך הרבים י"ו אמות (כו) ואמרינן עלה בגמ' תניא אחרים

שער החדש

בעלמא מחמת מיסה דבוותא קמ"ל לא מיבעיא בעבדיא דמקני מפוס מלוה לקייס דבני המת מלא מפילו בעבדיא מרע מימוקמא ובמלוה מחמת מיסה ופפוס : (שפג) ורב אלפס סופך אההיא מינויא דהתם . ור"ל הכי"ק דלוקים בגימין דמיירי בעבדיא מרע וכ"כ הרמ"ם שם בפי' ע"ז מפוס דס"ל כהסוגיא דב"ב דמיירי כמן בעבדיא מרע :

כתב (א) וכן אמר לנא פלוני דנן כל נכסי דאית לי כו' . ל"ע כיון דבמלוה מחמת מיסה מיירי הס כן אף בעבדים לא בעי קנין ומדברא הקנין מנרע כמו בעבדיא דמעלה לוה שב"ה שם כן מ"ש דנקיט הכא בכותב כל נכסיו דלא בעי קנין דבזה מפילו בעבדיא מרע בעלמא לא בעי קנין מיפוק ליה דאפילו במחמת במקנה דבעבדיא מרע דמעלמא בעי קנין הכא בעלוה מחמת מיסה לא בעי קנין . ומלוי מעמו דלהכי כתב בכולהו לאורוה כי הכל הדא נוסח הוא וכמו דבכולהו לא בעי קנין דזה מילתא דפשיטא אפי' ל"ב בפחמה במקנה ולכן כתב הנוסח בכולה כו' לאורוה כי הכל הד :

אות כ' מכירת קרקעות ושטרות ועבדים . (א) פי' במאמר אגב . עי' לעיל במאמר מליטי שם פי' כמה דינים בענין הקנאת קרקעות : (ב) ענין קנייתן וקבלת עדות בכרכו (עו ל"ל במבנו) קטן איסתי מוכר בנכסי אביו כו' כ"מ . עי' לעיל בפ' קבלת עדות הוא שב"ם : (ג) והן חמש מדות בקטן פחות משש כו' . עי' לעיל סלכות מחמת בריא לוא כ"ו (ופב"כ איכו יודע בטיב משא ומתן אין מקחו מקח כו' עי' שם לוא ל"ה : (ד) אבל בנכסי דידיה ובמקרקעי דידיה מפילו מבן שש כשם שמקחו מקח כך ממכרו ממכר וגרסינן כו' כ"מ ולעיל בהלכות מחמת בריא לוא ל"ד לא ב"ב דק דבמקרקעי בעיקן דוקא בן י"ג ויו"ם וכמוהר בעיקן כ"מ פ' ועי' בב"י סי' כל"ה מחו' ד' מה שכתב בשם פ' הל"ן שמחה על דבני דבעו בכתן יו"ם וביומר כו' ל"ל לשפוה בכותב דבני עלמו ועי' בהלכות מחלה לוה פ"ב ויו"ם היסב (ועי' שם עוד בלוה ב"ה שמחת לשף מקחו מקח בקרקעי לוה כלום הוא יו"ם . הבי י"ל דדוקא חזקתו לוה חזקה מבל לליה בשטר ים ועי' בכול כי ב"ה סעיף פ' דמה"ת אין מקחו כלום יו"ם ולא מציגו שהחכמים עשו תקנה בזה ועי' בשמ"ש פרק כ"ע מהל' מכירה ה"ק וה"ו יו"ם היסב לכל שם ה"י כמו בהדיא דשקחו קיים וכמו בעלה

אחרים אומר שיעבור חמור במשאו אמר רב הונא הלכה באחרים. והיינו ברייני גולה דאמרינן שני גומדין ומחצה. (כז) וכתב רבינו אפרים ש"מ אע"ג דלא מצי מוכר לאישתמושי בהו לא מיזדבני (כח) ואיבעיא להו מבוי שיש בו חצירות הרבה משני צדדין ער הפתח ובא אותו הסמוך לפתח המבוי להוציא זיזין ולבנות עליה באויר המבוי (כט) לפעלה מגמל ורוכבו דלית לתו חויקא לבני מבוי ופגין דלא אפשר לפנימיים להוציא זיזין משם ומעכבי עליה משום מנתא דאית להו (ל) בבוליה מבוי מדמינן לבור ושובך דאע"ג דלא מצי מוכר לאישתמושי בהו ולא אמר כופין על מדת סדום הכא נמי דלא מצי לאפוקי זיזין מצי לעכובי על החיצונים דכי היכי דאית להו בקרקע ה"נ אית להו באויר ופסק משמיה דרב האיי גאון דלא מצי מעכבי: (לא) גרסי' בפ' השוכר תניא כל החוזר בו ידו על התחתונה ביצד מבר לו שדה שוה אלף זוז ונתן לו מהן ה' מאות (לב) בזמן שהמוכר חוזר בו יד לוקח על העליונה וכו' רצה אומר לו תן לי מעותי. רצה אומר תן לי קרקע כנגד מעותי. ובזמן שהלוקח חוזר בו יד מוכר על העליונה וכו' מהיכן מגביהו מעידית שבנכסים ומאי טעמא מזיק הוא וכו'. ר' שמעון בן גמליאל אומר מלמדין אותו שלא יחזור בו. כיצד כותב לו אני מברתי שדה לפלו'. והרי נושה בו וכו'. ואוקימנא בדעייל ונפק אזוזי, וטעמא דכתב ליה הכי קנה הכל (לג) הא לא כתב ליה לא קנה ולא כלום ויכול לחזור בו. (לד) ור"ח ורבינו האיי פרשי לא קנה אלא כנגד מעותיו כראמר רצה אומר לו תן לי קרקע כנגד מעותי ולא בסתברא. (לה) חדא דהוה ליה לאוקומיה הא דאמר קנה כשאמר לו ערבוני יקנה. ולא צריך לאוקומה בדנפיק ועייל אזוזי. (לו) ועוד מדקס"ד מעיקרא שמגביהו משאר נכסים ש"מ דלא קנה כלום. (לז) ועוד דקשיא התוא חמרא דפש חד זוזא וליכא למישמע פלוגתא בין מקרקע למטלטלי דהאי דאמר רבא מאן דמזבין מידי לחבריה קאמר לכל מילי משמע והילכך לא קנה כלום ובל מי שחוזר בו ידו על התחתונה. (לח) וכ' ר"ח מדקא מדמי להו אהדדי. (לט) ש"מ תרתי מתני עירבון נינהו והיכא דנפיק ועייל אזוזי קנה כנגד מעותיו. אבל קונה קרקע ופורע מקצת דמים ולא בתורת עירבון ועייל ונפיק אזוזי לא יקנה בלום. (מ) ומסתברא דבתורת פירעון קנה הכל והיינו קרקע שנקנה בכסף דלינא פלוגתא בין עייל בין לא עייל אבל לא עייל ונפיק אזוזי אע"ג דלא בתב ליה קנה הכל כדתניא רבי יהודה אימר דין תיקנה כנגד מעותיו. רשב"ג אומר (מא) בזמן שאמר לו ערבוני יקן אבל מבר לו שדה באלף זוז ונתן לו ה' מאות קנה ומחזיר לו השאר. ואוקימנא בדלא נפיק ועייל אזוזי (מב) דק"ל כרבי יוחנן דאמר עירבון (מג) כנגד כולן הוא קונה וה"ם בסטלטלין בסתמא קנה ליה כוליה לענין מי שפרע ודוקא בסתמא דלא אמר ערבוני יקן אלא בסתם או בתורת עירבון או בתורת דמים (מד) אבל אמר לו ערבוני יקן. אע"ג דלא נפיק ועייל אזוזי לא קנה אלא כנגד מעותיו וכנגד מעותיו קנה. (מה) ואין אחר מהן יכול לחזור בו (מו) והא דתניא בקירושין מבר לו עשר שרות בעשר מרינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן בד"א שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי בולן לא קנה אלא כנגד מעותיו כיון דשתי שדות נינהו (מז) אע"ג דנפיק ועייל אזוזי לא קנה אלא כנגד מעותיו (מח) והיכא דקא נפיק ועייל אחד זוזא כמאן דנפיק ועייל אזוזי לא קנה ולא כלום והיכא דמוכר שדה מפני רעתה. אע"ג דקא נפיק ועייל אזוזי בסתמא קנה הכל (מט) והא דגרסינן זבין ולא איצטריכו ליה זוזי (נ) לא שייך בהא הילכתא דעייל ונפיק אזוזי (משיירא דלא פרע קאי) (גא) ירושלמי מורה ר' חייא בר' יוסף לר' יוחנן במקח שאין דרכו לקנות הציין בגון פרה ושלית שיתן לו בל המקח (גב) או יכבור אותו למי שיפרע וצ"ע ורינא דסטלטלין (גג) כרינא דמקרקעי לכל מילי ולא אשבח ושרת וזבין במאתן וקא נפיק ועייל אזוזי לא קני אלא בעי לזבוני במאה ולא אשבח ואי טרח משבח (גד) ולא טרח וטרח וזבין במאתן וקא נפיק ועייל ונפיק אזוזי מאי במוכר שדה מפני רעתה דמי או לא תיקו הדין נוסחא דרבינו שלמה והכי איתא בספר הישר וכו' במאה שדה קטנה וזבין במאתן שדה אחרת גדולה (גה) וגמרא דילן פשיטא בעי לזבוני במאה ושרת וזבין בטאתן. כלומר אותה השדה זבין במאתן וקא עייל ונפיק אזוזי קני דכמוכר שדהו מפני רעתה דמי וכ"ש לא עייל אלא בעי לזבוניה כו' (גו) ומסקנא בתיקו ולקולא דנתבע והוא הלוקח. (גז) ורבינו אלפס לא איתיה לה שדרי מסתיברא כי אמר נפיק ועייל אזוזי לא קני

היכא

שער החדש

פלה בגמרא מניח ממרים מומרים כדי שיעבור ממור כו'. כ"ל סם ק' מ' ועי' לעיל בהלכות מלוקח קרקעות מום ס"ד ועי' סי' רי"ז פעיף ד': (בז) וכתב רבינו אפרים ש"מ אף על גב דלא מצי מוכר לאשתמושי בהו לא מיזדבני (כח) ואיבעיא להו מבוי שיש בו חצירות הרבה משני צדדין עד הפתח ובא אותו הסמוך לפתח המבוי להוציא זיזין ולבנות עליה באויר המבוי (כט) לפעלה מגמל ורוכבו דלית לתו חויקא לבני מבוי ופגין דלא אפשר לפנימיים להוציא זיזין משם ומעכבי עליה משום מנתא דאית להו (ל) בבוליה מבוי מדמינן לבור ושובך דאע"ג דלא מצי מוכר לאישתמושי בהו ולא אמר כופין על מדת סדום הכא נמי דלא מצי לאפוקי זיזין מצי לעכובי על החיצונים דכי היכי דאית להו בקרקע ה"נ אית להו באויר ופסק משמיה דרב האיי גאון דלא מצי מעכבי: (לא) גרסי' בפ' השוכר תניא כל החוזר בו ידו על התחתונה ביצד מבר לו שדה שוה אלף זוז ונתן לו מהן ה' מאות (לב) בזמן שהמוכר חוזר בו יד לוקח על העליונה וכו' רצה אומר לו תן לי מעותי. רצה אומר תן לי קרקע כנגד מעותי. ובזמן שהלוקח חוזר בו יד מוכר על העליונה וכו' מהיכן מגביהו מעידית שבנכסים ומאי טעמא מזיק הוא וכו'. ר' שמעון בן גמליאל אומר מלמדין אותו שלא יחזור בו. כיצד כותב לו אני מברתי שדה לפלו'. והרי נושה בו וכו'. ואוקימנא בדעייל ונפק אזוזי, וטעמא דכתב ליה הכי קנה הכל (לג) הא לא כתב ליה לא קנה ולא כלום ויכול לחזור בו. (לד) ור"ח ורבינו האיי פרשי לא קנה אלא כנגד מעותיו כראמר רצה אומר לו תן לי קרקע כנגד מעותי ולא בסתברא. (לה) חדא דהוה ליה לאוקומיה הא דאמר קנה כשאמר לו ערבוני יקנה. ולא צריך לאוקומה בדנפיק ועייל אזוזי. (לו) ועוד מדקס"ד מעיקרא שמגביהו משאר נכסים ש"מ דלא קנה כלום. (לז) ועוד דקשיא התוא חמרא דפש חד זוזא וליכא למישמע פלוגתא בין מקרקע למטלטלי דהאי דאמר רבא מאן דמזבין מידי לחבריה קאמר לכל מילי משמע והילכך לא קנה כלום ובל מי שחוזר בו ידו על התחתונה. (לח) וכ' ר"ח מדקא מדמי להו אהדדי. (לט) ש"מ תרתי מתני עירבון נינהו והיכא דנפיק ועייל אזוזי קנה כנגד מעותיו. אבל קונה קרקע ופורע מקצת דמים ולא בתורת עירבון ועייל ונפיק אזוזי לא יקנה בלום. (מ) ומסתברא דבתורת פירעון קנה הכל והיינו קרקע שנקנה בכסף דלינא פלוגתא בין עייל בין לא עייל אבל לא עייל ונפיק אזוזי אע"ג דלא בתב ליה קנה הכל כדתניא רבי יהודה אימר דין תיקנה כנגד מעותיו. רשב"ג אומר (מא) בזמן שאמר לו ערבוני יקן אבל מבר לו שדה באלף זוז ונתן לו ה' מאות קנה ומחזיר לו השאר. ואוקימנא בדלא נפיק ועייל אזוזי (מב) דק"ל כרבי יוחנן דאמר עירבון (מג) כנגד כולן הוא קונה וה"ם בסטלטלין בסתמא קנה ליה כוליה לענין מי שפרע ודוקא בסתמא דלא אמר ערבוני יקן אלא בסתם או בתורת עירבון או בתורת דמים (מד) אבל אמר לו ערבוני יקן. אע"ג דלא נפיק ועייל אזוזי לא קנה אלא כנגד מעותיו וכנגד מעותיו קנה. (מה) ואין אחר מהן יכול לחזור בו (מו) והא דתניא בקירושין מבר לו עשר שרות בעשר מרינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן בד"א שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי בולן לא קנה אלא כנגד מעותיו כיון דשתי שדות נינהו (מז) אע"ג דנפיק ועייל אזוזי לא קנה אלא כנגד מעותיו (מח) והיכא דקא נפיק ועייל אחד זוזא כמאן דנפיק ועייל אזוזי לא קנה ולא כלום והיכא דמוכר שדה מפני רעתה. אע"ג דקא נפיק ועייל אזוזי בסתמא קנה הכל (מט) והא דגרסינן זבין ולא איצטריכו ליה זוזי (נ) לא שייך בהא הילכתא דעייל ונפיק אזוזי (משיירא דלא פרע קאי) (גא) ירושלמי מורה ר' חייא בר' יוסף לר' יוחנן במקח שאין דרכו לקנות הציין בגון פרה ושלית שיתן לו בל המקח (גב) או יכבור אותו למי שיפרע וצ"ע ורינא דסטלטלין (גג) כרינא דמקרקעי לכל מילי ולא אשבח ושרת וזבין במאתן וקא נפיק ועייל אזוזי לא קני אלא בעי לזבוני במאה ולא אשבח ואי טרח משבח (גד) ולא טרח וטרח וזבין במאתן וקא נפיק ועייל ונפיק אזוזי מאי במוכר שדה מפני רעתה דמי או לא תיקו הדין נוסחא דרבינו שלמה והכי איתא בספר הישר וכו' במאה שדה קטנה וזבין במאתן שדה אחרת גדולה (גה) וגמרא דילן פשיטא בעי לזבוני במאה ושרת וזבין במאתן. כלומר אותה השדה זבין במאתן וקא עייל ונפיק אזוזי קני דכמוכר שדהו מפני רעתה דמי וכ"ש לא עייל אלא בעי לזבוניה כו' (גו) ומסקנא בתיקו ולקולא דנתבע והוא הלוקח. (גז) ורבינו אלפס לא

(נח) היכא דאתני לוקח בשעתה דלא הוי זבינה עד דמשלימנא לפירעון ואע״ג דמשיך לא קני אבל לא אתני וזבן סתם אע״ג דעייל ונפיק אזוזי קני (נט) ובפ׳ אלמנה ניזונית זבין ולא איצטריכו ליה זוזי הדרי זביני (ס) ודוקא האומר בעידנא דזבין לזוזי איצטריכנא דמוכחא מילתא אבל לא גלי דעתיה הוו דברים שבלב ודברים שבלב אינן דברים (סא) כדאיתא בקידושין (סב) בההוא דזבין נכסי ארעתא למיסק וגלי דעתיה ומליק ולא מהדר ליה (סג) ומסקנא איכא דאמר ארעתא למיסק והא מליק ליה. ההוא דזבין נכסי ארעתא למיסק לארץ ישראל ולא מליק. אמר רב אשי איבעי מליק (סד) איכא דאמר איבעית לא מליק. מאי בינייהו דאיתילד אונסא באורחא ואי איתילד אונס באורחא ולא מצי מליק השתא קי״ל כאיכא דאמרי אי בעית מלקת וכיון דהוה מצי מליק לא הדרי זבינה (סה) נוסחא דרב אלפס ואי בעי לא הוה מליק בתמיהה: (סו) גרסי׳ בפרק בי שאחזו. ההוא דזבין ארעא לחבריה וקביל עליה אונסא דמיתילד בה לסוף אפיקו נהרא וכו׳ ואינלגל מילתא ומטא לקמיה דר׳ אבא אסר אונסא דלא שביח הוא ורב פפא בריה דרב יהושע זבן שומשמי אנודא דנהר מלכא (סז) אגיר מלתו לעבורינהו וקבילו עליהו כל אונסא דמיתילד לסוף איסתכר נהרא דנהר מלכא. אתו לקמיה דרבא אסר להו אונסא דלא שכיחא הוא ובן הילכתא. (סח) גרסי׳ בפ׳ המקבל האי מאן דאחזיק ביני אחי וביני שותפי (סט) אית דמפ׳ בנכסי הגר אבל גירסת רבינו האיי. האי מאן דזבן ביני אחי ושותפו חציפא היו סלוקי לא מסלקינן ליה. (ע) וכתב רב יהודאי גאון נפק מינה דאילו חציפא לא מיענש אע״ג דהוי תלמיד חכם (עא) וי״ג מסלקינן ליה ואי משום דינא דבר מיצרא כלומר דלא זבן ביני אחי אלא ביני מצרני לא מסלקינן ליה (עב) דל״ל לרב נחמן דינא דבר מיצרא אלא היכא דזבן ביני אחי ושותפו ונהרדעאי אמרי אפילו משום דינא דבר מיצרא מסלקינן ליה משום ועשית הישר והטוב וקיימ״ל כנהרדעי והכי פירשה מר רב משה גאון (עג) ומסתברא היכא דזבן בין אחי אע״ג דאיהו נמי בר מצרן קאמר דמסלקינן ליה אליבא דרב נחמן ונהרדעי דהא ר״נ לית ליה דינא דבר מיצרא וכר מצרא לא מצי מפיק מאינש דעלמא ואפי׳ הכי אחין ושותפין מפקי מיניה ש״מ דאחין ושותפין עדיפין מבר מצרן הילכך (עד) הוא בר מצרן ואם איקיר וזבון מפקינן מיניה דנבי אחין לית דינא דבר מיצרא הילכך אח קודם לעולם אלא היכא דהוי ההוא אחר דזבין שכן ואיהו לא שכן כדאמר שכן וקרוב מאי וכו׳ אבל היכא דתרוייהו שכינים או מצרנים או תלמידי חכמים ההוא דהוא אח מפיק ליה מאידך ואיכא לפרושי (עה) האי דזבן ביני אח לאו בר מצרן הוא לא מסלקינן ליה דבר מצרן דעלמא כבר מצרן דאחי הוא והוה ליה כשני מצרני דקדים חד טינייהו וזבן דזבינהו זביני ונהדעי אסר אפילו הבי מסלקי ליה דמצרנות דאחי עדיף טשום ועשית הטוב והישר (עו) והכי מסתבר׳ דנהרדעי דינא דבר מיצרא אית להו בעלמא וכן מצאתי בפירוש רבינו ברוך (עז) אסר ליה אזיל ואזבון. ואסר ליה זיל זבין קיימלי״ן כנהרדעי וצריך למיקנא טיניה (עח) והילכך אייקיר זיל ברשותא דבר מיצרא (עט) זבן בסא׳ ושוה מאתן חזינן אי לכולי עלמא מחיל ומזבין יהיב ליה מאה ואי לא יהיב ליה מאתן זבן במאתן ושוה מאה סבור מינה מצי למימר ליה לתקוני שרירתיך ולא לעוותי דהא שליח הוא (פ) וקיימא לן כרב נחמן בפ׳ אלמנה ניזונית דהיכא דטעה שליח לא קאמר ויש לו אונאה ואסר ליה מר קשישא לרב אשי הכי אמרי נהרדעי משמיה דר״נ אין אונאה לקרקעות כלומר אע״ג דשליח בעלמא יש אונאה ואפי׳ כל שהוא חזר שליח דהכא כבע״ה דמי משום דשליח מצי למימר לא עדיפת מנפשאי ואנא אדעתא דידי זבני אי ניחא לך לחיי ואי לא שקילנא ליה אנא ואין להן אונאה. וש״מ אפי׳ ביטול מקח אין להן. ומסתבר׳ ביטול מקח נמי אין להן בכרי דמיהן אבל יותר מבדי דמיהן (פא) דזבין שוה מאה במאתן. ויחד יש להן (פב) כדאמר בספר תורה ומרגלית בפרק אונאה. עד כמה עד כדי דמיהן; (פג) וגרסינ׳ נמי בפ׳ רשב״ג אומר מכרן קיים ועד כמה עד פלגא. (פד) ותנן התם ר״ג אומר ב״ד שמברו שוה ר׳ במנה או שוה ק׳ בר׳ מכרן קיים. (פה) וגרסי׳ בירושלמי בכמה תדיטר בהדיוט במקרקעי עד שליש במטלטלין עד שתות. דכוותה בהקדש בקרקעות מרשתות במטלטלין עד שנים עשר. (פו) ותנן נמי מי שיש לו ר׳ זוז מאכילין אותו עד מחצה. (פז) וגרסי׳ התם עד פלגא ואורחיה למיזל מפי לאו אורחיה. (פח) והא דגרסי׳ בירושל׳ בכתובו׳ מכרה שוה מנה במאתים.

או

שער החדש

לת חייסי לה, לפנינו מי זה בריה ושי׳ מכת״ם סי׳ מ׳ רק ע״כ לת מהרי״ף הוה רק כג״כ וכן מכוכר בב״י סי׳ ק״נ סעי׳ י״ג ושו״ע (נת) היכא דאתני לוקח בשעתה דלא הוה זבינא עד דמשלימנא לפרעון כו׳ ומפ״ם נמיון דוקא דעייל ונפיק אזוזי ומ״ש דמ״כ הו״ל לאוקמי בפ״ם דמכוייסיו מיירי בדעייל ונפיק אזוזי וכאן מיירי בדהתנא לעיל וכאן לת מיירי כן. והפוסקים לת הכיאו זה: (נט) ובפ׳ אלמנה ניזונת זבין ולת מלמכיכו זוזי כו׳ מיין לעיל לוח מ״ם: (ס) ודוקא האומר בעידנא דזבין לזוזי מלמכיכנא כו׳ וכ״כ התוס׳ בכתובות בפ בד״ה זבין ולת כו׳ בניי״ף ורת״ם בפ סי׳ ח׳ ושי׳ סי׳ ל״ז סעיף ג׳: (סא) כדאי׳ בקידושין בההוא דזבן כו׳ קידושין מ״ם ג׳: (סב) בההוא דזבין נכסי לדעתא למיסק לפ״י ובמיימוני דזבין לת לתמר ולת מידי. והוא בגכרא דזבין לנכסי לדעתא למיסק לתרעת דיבריתל ולי לדעתי ומליק ולת מיסדר ליה ומסקנת כו׳ כל״ל בקידושין בפ כ׳ ל״ל ולישנא בתרא וכ״כ הרת״ם בפ נסי׳ פ״ז ובתוס״ם סי׳ כ״ז סעי׳ ו׳ ובשו״ע לת הוכח זה ובדברי הטור כתוב יותר לתמי׳ לתר ע״ת לדור ע״ת כל בתלה המקח קיים ופ״ם נדרים פ: (סד) תיכא לתמרי מי בעי סלוקי מתי ביניייהו דתיתילד תוכחא בתוכחא כו׳ כל״ל ודיקוף תתר מכיכח לת הוה תוכחא בתוכחא ובתתא לתילד ולת מי לתעלות לל״ק בשל תקח בתתא לת מי לסלוקי ולל״ב התקח קיים דהו״ל לתסוקי תיד וזה בסיים רבינו ותי לתילד תוכחא בתוכחא ולת מי סליק לת הדדה זביני ותי בסי׳ כ״ז ממו׳ כ״ד שוב מלתתי כם תקח ותמכר בתתר ם״ז כגי׳ זו יתו״ם תיסיב: (סה) נוסחת דרב תלפס ותי בתי לת הוה סליק בתתיה, היינו נוסחת דילן בפירקי ועיש בתוס׳ כי״ד ובריטב״ת בשנורטי בגי׳ זו ומפרשים כלגיני תתי; (סו) גרסי׳ בפ׳ מי שתחזו לזכין תרעת לתכליה וקבל עלי׳ כו׳ ניתין ע״ב ת׳ ותי׳ לעיל מלתר ד׳ לוח כ״ת יתו״ם: (סז) תגור מלתי לתבריכו כו׳ כל״ל תם וסיתן רכ״ה סתיק ה׳: (סח) נגרסינן בפרק התקבל התי תתן דתמזיק כו׳ ב״ת ק״ת ת׳: (סט) תיכ דתפרשי בנכסי הגר. כ״ל הגר שתת ותין לו יורשים דכל התמזיק זכה ובת תתר וזכה בו ות״ם בנתם׳ ובתום׳ ד״ה התי תתן כו׳ ובנת״ם סי׳ כ׳ וכ״ת: (ע) וכ׳ לב יהודתי נתן בשקת מיכה דתילו

תניתת מיתנת תת״ג דהוה ת״ת כו׳ כל״ל. כ״ל דב״ד תתנסין ליה תכל לת תסלקין ליה ותתום ת״ב כ״ל דתילו הניתת לת מיתנת תתן דקרי ליה תנוף תת״ג ליה תנוף תע״ג כו׳ כ״ל לת קנסינן ליה למתן דקרי ליה תנוף תת״ג דהוה ת״ת. תוב תצתי כן בת׳ גתוים קדתוים סי׳ ס׳: (עא) וכ״כ תתר מסלקין ליה כו׳ כל״ל: (עב) דל״ל לב״נ לדינת דכר מיליפת. כ״כ רת״י תם תכל התום׳ תם לת כ״כ ות״ם בנת״ם בסי׳ כ״ת תת״כ פי׳ תתר בתם רב תתי יתו״ם היסיב ותי׳ קי״ת סתי׳ י״ג: (עג) ותסתנת היכא דזבן בן תתי תת״ג דתיתו נתי בר תנרן כו׳ תי׳ סי׳ קת״ם סתי׳ כ׳ וע״ת בכ״י תתניתת דבני לבינו: (עד) תתי׳ הוה בר תנרן ותם תיקני וזבן תסקינן תיניה כל״ל: (עה) התי דזבן ביני תתי לתו בר תנרן הוה לכל תי בר תנרן דעלמת בכר תנרן כו׳ כל״ל: (עו) וכיי תסתנת דנהרדעי דינת דכר תינרת תיה להו בעלמת, כ״ל דלת תימת דבהת תניני ר״ת ס״ל דינת דכר תינרת ולכן ס״ל דכר תינרת סוה לתתין ונהרדעי ס״ל דל״ת דינת דכר תינרת כלל ולכן תדיתי תתין תבר תינרת ות״כ לדיקן דס״ל דינת דכר תינרת תלכה כר״ת ע״ז כ׳ דודתי דנהרדעי ס״ל דינת דכר תינרת ות״ת ס״ל הדין דתתי עדיתי תבר תינרת דעלמת ופשוט: (עז) ות״ת תיזול ותזבון ות״ל זיל זבון כו׳ סס. וסי׳ קע״ה סעי׳ כ״ת: (עח) והלכך תיקול וזול בהשוטת דכר תינרת כל״ל סס. וסס סעיף ו׳: (עט) זבן בתתה ותוה תתתן כו׳ סס וסס סעיף ז׳: (פ) וקי״ל כר״ת כפ׳ תלתה ניזונת דהיכא דטעה סליק כו׳ כתוכות ל״ת כ׳: (פא) דזבן תוה תתה בתתתן ותד יש להן כו׳ כל״ל ותי׳ נה׳ תלוקת קרקעות תום קע״ת ותי׳ תרכין כ״ג ב׳: (פב) כדתתר בפ״ת ותרגלית בפ׳ תונתה כו׳ בנ״ת כ״ח ב׳ (ונת׳ הזהב קרי ת׳ תונתה): (פג) וגרסי׳ נמי כפ׳ תלתה ניזונת דהיכא דטעה כתב״ג תומר תכרן קיים ועד כמה כת כל״ל כתוכות ק׳ ב׳: (פד) ותניית נמי התם בתב״ג תומר כ״ד שתכרו תוה ר׳ בתנה כו׳ כל״ל סס בכתוכות: (פה) וגרסינן בירושלתי כמה דתימר בהדיום בתקרקעי עד שלים בתתטלין תד שתות דכוותה בהקדש בקרקעות תד שתות ובתתטלין כו׳ כל״ל בתוכות פי״ת ה״ו: (פו) ותנן נמי תי שיש לו בתים שדות וכלתים ותינו תונת למוכרן תתכילין תותו תתבר תני תד תתה בתתתים כו׳ תי״ת דכתוכות כ״ד ומקטין

או שוה מאתים בבנה וכו׳ (פט) ומקשי׳ ופריק בשהוקר במקח. (צ) אליבא דמר״א ביטול מקח יש להן קא מתרץ. ורבנן פליגי עליה ואמרינן הרא מסייע׳ לריש לקיש דאמר לעולם אין להן אונאה. ולא איצטריך לשנויי בשהוקר המקח ואמר ר׳ יוחנן אם הוא דבר מופלג יש לו אונאה. כלומר יותר מכדי דמיהן. ופי׳ מופלג כמו מופלג בחכמה. והילכך עד כדי דמיהן אין להן אונאה. בין לסובר בין ללוקח (צא) והרי הוא בפחות משתות למטלטלין ויותר מהן הוא ביטול מקח ולוקח חוזר בכדי שיראה לתגר או לקרובו. (צב) וסובר לעולם חוזר והכי פסק ר״ה (צג) משמיה דגאון דרבא דפסק הילכתא יותר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה (צד) סתם קאמר ומסת׳ כל זמן שלא החזיר האונאה לא נגמר המקח ואם לא החזיר והוקר. עד שנעשה ביטול מקח (צה) היינו דרב חסדא. דאמר מכר לו שוה חמש בשש. והוקרו. (צו) ועמדו על שמונה. יכול לחזור דאמר לו אילו לא אונתני וכו׳ והילכך איתה לדרבא. ואיתה לדרב חסדא וליכא לדרוויה סוגיא דשמעתה הכי. ולימא ליתה לא לדר״ח ולא למאן דדמי ליה: (צז) גרירא דארעא בי מיצעי נכסי (צח) חזינן אי עידית היא וביני זביני. ואי לא איערומי קא מערים. (צט) מתנה לית בשום דינא דבר מיצרא. (ק) ובתשובה אי חיישי להערמה מחרים כל מי שיש לו שטר מכירה מטנו ובובשהו (קא) והא דאמר בפ׳ נערה שנתפתתה. פשי׳ ראשון במכר ושני במתנה לייפות בחו הוא דכתב ליה משום דינא דבר מצרא לאו למצי לאיערומי ולמיכתב תרי שטרי חד בלשון מכר חד בלשון מתנה אלא איכא למימר משום ייפוי כח עביד ליה תרי שטרי. ולא ביטל השני את הראשון וקיונגיא עבד על בני מצרנים. ומיהו אי אנלאי מילתא דוביני הוא הדרא. דא״כ ביטלת תורת מצרנות לרבינו האיי אבל פרי״ש בנערה שנתפתתה כיון דדינא דבר מצרא לא הוי (קב) אלא משום ועשית הישר והטוב כייפינן ליה ומצי לאיערומי בולי האי ומקבלו לקבל היכנו שטר מתנה ויצניע ע״ר מכר שאצל סוכר לייפות כחו שלא יבא בר מצרן עליו ואיכא למימר שיכול למוכרה לו על מנת שלא תהא לבר מצרן. (קג) ואמר אמימר אי כתב בה אחריו׳ אית בה משום דינא בר מצרא. דאמר איערומי קא מיערם ויהיב ליה לבר מיצרא כמה דשויא ובחית בנווה (קד) וכתב נאון דסכריזין ושסינן ליה לבעל חוב כתבינן ליה לסקבל סתנה טירפא. דכי הוה ליה לנותן מתנה. שקיל מיניה מקבל מאי דשייטינן ליה על בעל חוב. וכתב רבינו אפרים ואי אודי דמיזבן זבנה וליכא סהדי בכמה זבנה (קה) מישתבע ושקיל. הואיל וכשליח הוא לגבי בר מיצרא והאי שבועה לא בריר לן דלא אשכחן נשבע והוסל בשבועת היסת: ואי בעין דאורייתא. הא מנא לן. ומסתברא כיון דמשום ועשית הישר והטוב הוא לא משבעי׳ ליה אלא יהיב ליה כמה דשוי (קו) והיכא דכתב ליה שטר בשטר מתנה וקבליה אחריות מתנה דאי נפקא מחמתיה מן ידיה יהיבנא ליה כך וכך ארעא ולא שוי האי שיעורא אע״ג דלא מודי דמזבן זבנה לא שקלה בר מצרא אלא בדמי דקביל עליה מריה דארעא כמה נפשך אי במתנה יהבה ניהליה מתנה ליה בה משום דינא דבר מצרא. ואי מזבן זבנה ניהליה לא עביד אינש דמקבל עליה לחבריה סאי דלאו שקל מיניה ואי ניחא ליה לבר מצרא למישקלה בההוא דמי שקיל לה וכו׳. (קז) מבר כל נכסיו לאחר אית בה משום דינא דבר מצרא מאי מעמא דאמר ליה את לא קנית לכל נכסי (קח) והאי נמי בלא הדא ארעא לא זבין לאחרים. וקסאי בפרשי דלא ניחא דליפוש שטרי עילויה (קט) ופברא דכולהו דלא מצי למימר בר מצרא אנא ובינגא לכולהו נכסי (קי) לבעלים הראשונים ליה בה משום דינא בר מצרא שאין לך טוב וישר גדול מזה דכתב בשנת היובל (קיא) ישוב השדה לאשר קנה מאתו. (קיב) וכתב הרב המחבר בן בעלים ליתיה בכלל בעלים (קיג) ואי קדים בר מצרא וזבין מיקמי בעלים הראשונים וביני זביני (קיד) זבן מעכו״ם או זבן לעכו״ם ליה ליה משום דינא דבר מצרא (קטו) זבן מעכו״ם דאמר ליה ארעא אבריחי לך זבין לעכו״ם עכו״ם לאו בר ועשית הישר והטוב. ואין לומר ועשית הישר והטוב אלא ללוקח אבל המוכר אם ירצה לא ימכור (קטז) אבל שמוחי משמתינן ליה עד דמקבל עליה כל נזקא דאתי ליה מחמתיה. (קיז) כדא׳ רב אשי בהגוזל בתרא (קיח) והוא הדין לשבירות דעכו״ם דמשמתינן ליה (קיט) לגאון אם מת האב אין הבן חייב לשלם אלא היזק שעשה העכו״ם בחיי האב אבל היזק שעשה אחר מיתת האב לא מיחייב לשלם (קכ) ומשבנתא לית (קכא) משום דינא דבר מיצרא כדאיכא באפותיקי בהלכות

שער החדש

(פט) ומקשין שום מנה כמאתים לין שופו לחזור משום מקח טעות ופריך בשהוקר המקח כו׳ כ״ל ועי׳ לעיל ה׳ כתובה דמיכסבא שום כ׳: (צ) אליבא דמד״א ביטול מקח יש להן קא מתרץ כו׳ ג״מ כ״ז ג׳: (צא) והכי שום בפחות משתות במטלטלין כו׳ כ״ל ועי׳ שום׳ כ״מ כ״ז ג׳ ב״ב ד״ה תמר כ״ב כו׳ וכשוטות ל״ע ג׳ ד״ה תלמוד שמכרה כו׳ ובקדושין מ״ב ב׳ ד״ה ס״ב בקונטרס כו׳ ועי׳ בכתב״ם פ״ד דכ״מ סי׳ כ״ח ק״ו ג׳ ושם בשום ס״ח ב׳ ד״ה ע״מ כו׳ ובכת״ם פ״ד דכ״מ סי׳ כ״ח ועי׳ ע״ך סי׳ ס״ו ס״ק קכ״ב וסי׳ רכ״ז ס״ק י״ז ועי׳ בתשב״ז סי׳ ק״נ ב״ם ס״ק י״ח ונכסי ק״ד ובמלקת ממוקק שם. ודע כי בתוי״ט בפי״ח דכתובות מ״ס כ׳ דהרמב״ן ס״ל דביותר מפלגת יש להן ביטול מקח ישו״ם ומשמיעתי׳ דבני המלחמות בפ״ד דע״מ והשיקר בהמלקת ממוקק בשו׳ ק״ד שם ישו״ם: (צב) ומוכר לעולם מוחר. מי קתי על מקנקעי יש לעי׳ דמ״ל דמוכר לעולם מוחר הא זה לא שייך כך במלמלי וכדאי׳ בשו׳ רכ״ז סעי׳ ה׳ ומשום דמין במקום בידו לכל כמן נקרקע לא שייך זה ופ״ע ויותר נכון דקאי על מטלטלי: (צג) מאמי׳ דגאון וכיון דשמע הלכתא יותר על שתות כו׳ כ״ל ב״מ כ׳: (צד) שתם קאמר. כ״ל בע״כ קנה ומחזיר מוכחא וכרש״י שם ודלה כמש״כ התוס׳ שם בד״ה תמר כיון כו׳ ובב״ב פ״נ ב׳ ד״ה לוקח יכול כו׳ דמיירי שם לגמי כו׳ ישו״ם: (צה) היינו דר״ת דאמר מכר לו שוה ממש בשש כו׳ ב״ב פ״נ ב׳ ושיי״ם בכתב״ם דכ׳ דלית הלכתא כר״ת דשם בשמות קנה ומחזיר מוכחא ישו״ם וע״ש בתי״ם ורש״י סי׳ י״ד וע״ז כ׳ דבינו דמיון כן רק דבשמות קנה ומחזיר מוכחא וכל זמן שלא מחזיר המוכחא המקח מיתקיים מלי וקאי ולכן המתקיים יכול לחזור כו ב״ש דשם בבינו. וכי׳ כי בכ״ז שטי׳ י״ד י״ח י״ב ישו״ם: (צו) ועמדו על שמנה הלוקח יכול לחזור כו ולא המוכר דמ״ל מילו לא תוניתי כו׳ כ״ל: (צז) זבין לי׳ בגיות דמרעא בי מיצעי כו׳ כ״ל שם ב״מ ק״ח מ׳: (צח) מיזן מי עידית מי זיבורית הוא זביני זביני כו׳ כ״ל שם. ופי׳ קע״ס שטי׳ כ״ח: (צט) מתנה ליה בי׳ משום דינא דבר מיצרא. שם ובשם שטי׳ י״ח ועי׳ לעיל ה׳ מתנת נכרי מתנת שום מ״ב: (ק) ובתשובה אי חיים להערמה כו׳ עיי׳ בהי״ך בי׳ קכ״ט ופי׳ לש״ם ופי׳ בב״י מ״ח ובשו״ע שעיף כ״ח בהג״ה: (קא) והא דאמר בפ׳ נערה שנתפתתה בשיעת בשכר ושני כו׳ עי׳ לעיל

בהילכות חזקה ואם מכרה לסי שמטושכנת אצלו אין על הבעל מצרן להוציא מידו דאמר רב אשי סאי משכנתא דשכונה נביה. וסמתברא דוקא סי שקנה משכונה ביהו מטושכנת (קכב) אבל לשווייה מצרא ולקנות שדה אחרינא (קבג) מפיק מינה שהרי אין לו בקרקע אלא דמים. ואיכא מאן דפליג (קכר) למכור ברחוק ולגאול בקרוב ברעה ולגאול ביפה לית בהו משום דינא דבר מיצרא. וסמתברא רע הידוע ויפה הניכר לכל (קכה) אבל יפה לזה ורע לזה או להפך לא ורבינו האיי אייתי ראיה מיהא דגרסינן בהשותפין (קבו) רונייא זבן ארעא אבצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מיצרא. א״ל רב ספרא בריה דרבינא לרבינא אסרי אינשי א־בעי לצלא ארבעי לצללא. ומשמע פי׳ דיקיה כפר״ש דרוניא עני הוה (קבז) וצריך שדה לפרנסה כמו שצריך לעשיר וכשם שאתה אומר לו הסתלק משום ועשית הטוב והישר כך אני אומר לך ועשית הישר והטוב לעני ואל תסלקהו ואנו רגילין לפרש בפירוש הרב אדוני אבינו זצ״ל (קכח) דרוניא שתלא דרבינא הוה (קכט) ויש לו חלק בשדות דרוניא. (קל) והוא בר מצרן כמותו ככו שבעל העור והעבדן שוין וכן פירש ה״ר לוי וכן עיקר לרבינו משה בר חנוך אם אינו מוצא למכור לא למצרן ולא לישראל אחר אפילו חצי דמיו ומצרן מעכב למוכרו לעכו״ם (קלא) אם אינו מוכרה לחסרון מזונותיו. או שאין לו מסנו הנאה כל כך לאו כל היסנו שירביץ ארי עליו (קלב) שכך שנינו ב׳ אחין אחד עני ואחד עשיר שהניח להן אביהן סרחץ ובית הבר וכו׳. ער קח לך זתים ועשם בבית הבד אף זה יעשה תקנה לעבודת שדהו. ואם עני הוא וצריך למכור לחסרון מזונותיו (קלג) ישריח בר מצרן לקנותו. (נוסל טעות העכו״ם) ואם אינו רוצה לקנותו לא הוא ולא אחר אי אפשר לו. (קלד) שלא ימכור שדהו ומכרו לעכו״ם שאני הוא שאמר בב׳ אחין לא עני לגמרי אלא עני לאותו דבר. אבל ס״ם יקבל עליו אונס העכו״ם. (קלה) ובמתיבתא אם אינו רוצה ישראל לקנות סוכרו לעכו״ם כדגרסי׳ שמותו משמתינן ליה אי אמר ישראל דובנה לעכו״ם הב לי דמי (קלו) ואנא מסייסנא לעכו״ם אי אמר ההוא עכו״ם אנא אעביד בדיניכם ואהדר ארעא לבר מצרא ולא בעי לזבוני ליה ליה דינא לשמותיה והיכא דבעי לזבוני לבר מיצרא ולא בעי בר מצר׳ מה יעבד לא אשכחן דעכור רבנן פסיד׳ למוכר בדאמר הני צירי וכו׳ לטרגא ולמזוני ולקבורה סזבינן בלא אברותא (קלו) חילכך לית בהו משום דינא דבר מצרא (קלח) ולרבינו אלפס בכל אשה קאמר שאינה אשת איש (קלט) ליתמי לא בריר לן אי על האפיטרופוס שקנה ליתומין או שקנו הן בעצמן (קמ) ומסתברא שותף הוא שאין לו חלק בקרקע אלא שהן שותפין בעיסקא ובין שהוא שותף שלו ניחא ליה טפי מבר מצרן וכן פירש רבינו ברוך ורבינו האיי וכולהו קמאי והרש״פ שהן שותפין בקרקע ולא נהירא לן (קמא) ואיכא מאן דפשיט מהיכא דבר מיצרא לא איבעי ליה אלא לחרווחא ולוקח דחיקא ליה שעתא ומיצטריך ליה לית ביה משום דינא דבר מצר׳ שאין בה משום ועשית הישר והטוב שבינו העיר ושבינו השדה (קמב) שבינו העיר קודמין שכן ות״ח תלמיד חכם קודם קרוב ותלמיד חכם ת״ח קודם שכן וק־וב שכן קודם טוב שכן קרוב מאת רחוק (קמג) והני כולהו דקדמו ליכא חד מינייהו בר מיצרא אלא תרוייהו רחיקי נינהו מיקדם הוא דקדמי אבל אי קדים איך לא מפקינן מיניה. אבל לגבי בר מצרן בולהו אית בהו משום דינא דבר מצרן זה כתב רבינו האיי ורבינו אלפס (קמד) ומסתברא דאי קדם אידך מסלקינן ליה דתלמיד חכם בבר מצרן דיוקנין ליה ואם רצה תלמיד חכם להוציא מיד השכן או מיד הקרוב מסלקין משום ועשית הישר והטוב (קמה) זוזי טבי וזוזי תקילי לית בהו משום דינא דבר מיצרא (קמו) פר״ת ביד בר מיצרן צרורין ותתומין וטוען טוב עליו הניחו׳ אצלו (קמז) עד שידקדקו בחשבון ובהשקל ויפסרהו לו אין על המוכר לעכב עד שיבוא בעל הצרור ויפסור לו אלא מוכר למי שבידו מעות מותרין ואין עליו דין בר מצרן (קמח) וכ״ש אי אמר בעל מצרן איזיל ואמרח ואייתי זוזא לא נמרינן ליה ואם אמר איזיל ואייתי זוזי אי אסיד נמרינא ליה ואי לא לא. ש״ס כל היכא דיש פסידא למוכר בטילא דין מצרנות (קמט) ואם הוא דחוק בעיר אחרת אין לו לעכב ער שיבוא כך פסקו הגאונים. ואיכא חשש הערמה מחרים (קנ) מרי ארעא מעכב אסריה בתי דאמר ליה עקור בניינך ושקול מארעאי וזיל ודוקא מרי ארעא מעכב אסרי בתי אבל מרי בתי לא מעכב אסרי בתי כגון שחקרקע למלך ובנו עליה בתים ומסת׳ לא מיבעיא למ״ד מחובר לקרקע איני כקרקע דלא מעכב אלא אפילו למ״ד הרי הוא בקרקע לא מעכב דלא עדיף תלוש וחיבורו מן המחובר לו. (קנא) ודיינו קרקע המחובר לו ורבינו שריכא השיב בתשובה לא אשכחן דמרי בתי מעכב אסרי בתי ומסקק ליה מחובר לקרקע

שער החדש

כל״ל סם נב״ם : (קכא) משום דינא דבר מיצרא כדאיתא בפרק קמא ד׳ ב׳ ועי׳ בסוף נהלכות מסק״פ ופם מכלס כו׳ כל״ל עי׳ לעיל נה׳ פאיתיקי חום ל״ד : (קכב) מגל לגויי׳ מילתא ולקנות שדה מהריגת כו׳ ספי׳ ל״ח יעו״ם ועי׳ נכ״י כל״ל : (קכג) משיק בר מצרן מיניה שהרי כו׳ ב״ם סם : (קכה) מגל (קכד) למכור בהמוק ולגאול בקרוב כו׳ ב״ם סם : (קכו) רוניא זבן ארעא אבצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מיצרא. א״ל רב ספרא בריה דרבינא לרבינא אסרי אינשי א־בעי לצלא ארבעי לצללא. ומשמע פי׳ דיקיה כפר״ש דרוניא עני הוה (קכז) וצריך שדה לפרנסה כמו שצריך לעשיר וכשם שאתה אומר לו הסתלק משום ועשית הטוב והישר כך אני אומר לך ועשית הישר והטוב לעני ואל תסלקהו ואנו רגילין לפרש בפירוש הרב אדוני אבינו זצ״ל (קכח) דרוניא שתלא דרבינא הוה (קכט) ויש לו חלק בשדות דרוניא. (קל) והוא בר מצרן כמותו ככו שבעל העור והעבדן שוין וכן פירש ה״ר לוי וכן עיקר לרבינו משה בר חנוך אם אינו מוצא למכור לא למצרן ולא לישראל אחר אפילו חצי דמיו ומצרן מעכב למוכרו לעכו״ם (קלא) אם אינו מוכרה לחסרון מזונותיו. או שאין לו מסנו הנאה כל כך לאו כל היסנו שירביץ ארי עליו (קלב) שכך שנינו ב׳ אחין אחד עני ואחד עשיר שהניח להן אביהן סרחץ ובית הבר וכו׳. ער קח לך זתים ועשם בבית הבד אף זה יעשה תקנה לעבודת שדהו. ואם עני הוא וצריך למכור לחסרון מזונותיו (קלג) ישריח בר מצרן לקנותו. (נוסל טעות העכו״ם) ואם אינו רוצה לקנותו לא הוא ולא אחר אי אפשר לו. (קלד) שלא ימכור שדהו ומכרו לעכו״ם שאני הוא שאמר בב׳ אחין לא עני לגמרי אלא עני לאותו דבר. אבל ס״ם יקבל עליו אונס העכו״ם. (קלה) ובמתיבתא אם אינו רוצה ישראל לקנות סוכרו לעכו״ם כדגרסי׳ שמותו משמתינן ליה אי אמר ישראל דובנה לעכו״ם הב לי דמי (קלו) ואנא מסייסנא לעכו״ם אי אמר ההוא עכו״ם אנא אעביד בדיניכם ואהדר ארעא לבר מצרא ולא בעי לזבוני ליה ליה דינא לשמותיה והיכא דבעי לזבוני לבר מיצרא ולא בעי בר מצר׳ מה יעבד לא אשכחן דעכור רבנן פסיד׳ למוכר בדאמר הני צירי וכו׳ לטרגא ולמזוני ולקבורה סזבינן בלא אברותא (קלו) חילכך לית בהו משום דינא דבר מיצרא (קלח) ולרבינו אלפס בכל אשה קאמר שאינה אשת איש (קלט) ליתמי לא בריר לן אי על האפיטרופוס שקנה ליתומין או שקנו הן בעצמן (קמ) ומסתברא שותף הוא שאין לו חלק בקרקע אלא שהן שותפין בעיסקא ובין שהוא שותף שלו ניחא ליה טפי מבר מצרן וכן פירש רבינו ברוך ורבינו האיי וכולהו קמאי והרש״פ שהן שותפין בקרקע ולא נהירא לן (קמא) ואיכא מאן דפשיט מהיכא דבר מיצרא לא איבעי ליה אלא לחרווחא ולוקח דחיקא ליה שעתא ומיצטריך ליה לית ביה משום דינא דבר מצר׳ שאין בה משום ועשית הישר והטוב שבינו העיר ושבינו השדה (קמב) שבינו העיר קודמין שכן ות״ח תלמיד חכם קודם קרוב ותלמיד חכם ת״ח קודם שכן וק־וב שכן קודם טוב שכן קרוב מאת רחוק (קמג) והני כולהו דקדמו ליכא חד מינייהו בר מיצרא אלא תרוייהו רחיקי נינהו מיקדם הוא דקדמי אבל אי קדים איך לא מפקינן מיניה. אבל לגבי בר מצרן בולהו אית בהו משום דינא דבר מצרן זה כתב רבינו האיי ורבינו אלפס (קמד) ומסתברא דאי קדם אידך מסלקינן ליה דתלמיד חכם בבר מצרן דיוקנין ליה ואם רצה תלמיד חכם להוציא מיד השכן או מיד הקרוב מסלקין משום ועשית הישר והטוב (קמה) זוזי טבי וזוזי תקילי לית בהו משום דינא דבר מיצרא (קמו) פר״ת ביד בר מיצרן צרורין ותתומין וטוען טוב עליו הניחו׳ אצלו (קמז) עד שידקדקו בחשבון ובהשקל ויפסרהו לו אין על המוכר לעכב עד שיבוא בעל הצרור ויפסור לו אלא מוכר למי שבידו מעות מותרין ואין עליו דין בר מצרן (קמח) וכ״ש אי אמר בעל מצרן איזיל ואמרח ואייתי זוזא לא נמרינן ליה ואם אמר איזיל ואייתי זוזי אי אסיד נמרינא ליה ואי לא לא. ש״ס כל היכא דיש פסידא למוכר בטילא דין מצרנות (קמט) ואם הוא דחוק בעיר אחרת אין לו לעכב ער שיבוא כך פסקו הגאונים. ואיכא חשש הערמה מחרים (קנ) מרי ארעא מעכב אסריה בתי דאמר ליה עקור בניינך ושקול מארעאי וזיל ודוקא מרי ארעא מעכב אסרי בתי אבל מרי בתי לא מעכב אסרי בתי כגון שחקרקע למלך ובנו עליה בתים ומסת׳ לא מיבעיא למ״ד מחובר לקרקע איני כקרקע דלא מעכב אלא אפילו למ״ד הרי הוא בקרקע לא מעכב דלא עדיף תלוש וחיבורו מן המחובר לו. (קנא) ודיינו קרקע המחובר לו ורבינו שריכא השיב בתשובה לא אשכחן דמרי בתי מעכב אסרי בתי ומסקק ליה מחובר לקרקע

לקרקע אם הוא כקרקע או לא (קנב) דלא אשכחן דסבירא ליה הרי הוא כקרקע אלא כדברי יחיד בגון רבי אליעזר דכוורת דבורים ודף של נחתומים שקבען בכותל (קנג) ומדבר שהוא גידולי קרקע (קנד) בלשון חכמים. ומספקא. והמוציא מחבירו עליו הראיה. (קנה) ארעא דחד ודיקלי דחד. מ"י ארעא מעכב אמרי דיקלי מ"י דיקלי לא מעכב אמרי ארעא (קנו) ומהכא משמע דליתיה לההוא פירוקא דמפ' בארבעא לצלא. וארבעא לצללא (קנז) משום דרוניא היה שתילא ברבינא הי בר מיצרא ובחבי בני מצרני דקרים חד מינייהו דזבין. דהא הכא אילן דליה הוא (קנח) ואפ' הכי בארעא דקאי ליה בה משום דינא דבר מצרא כ"ש היכא דליה ליה (קנט) אלא בפירי ארעא אחר דליה בה דינא דבר מצרא (קס) ארעא לזרע' וארעא ליישוב יישוב עדיף ולית בה משום דינא דבר מיצר' (קסא) איפסיק משוניתא או דיכנא דדיקל' חזינן אם יכול להכנים בו אפ' תלם אחד אית בה משום דינא דבר מיצרא ואי לא לא הני ארבעה מצרני (קסב) דקרים מינייהו וזבין זביניהו זביני (קסג) אתי בהדי הדדין פלגי ליה בקרנזול (קסד) ומסתבר' אי רחוק דלאו בר מצרן נמי זבנה זבן לכולהו ופלגי לה בקרנזול (קסה) ואי אקדים והב ששר לחד מינייהו הוה ליה כמאן דקדי' חד מינייהו וזביניה זביני. (קסו) ולפום חכמת המדות אף ע"פ שהוא ארוך או רחב כיון דפליגי בקרנזול חלק ארבעת שוה ונותנין כולן רמים שוה והיכא דאיכא תרי מצרני בחר רוחא (קסז) איכא ס"ד דפליג לה חולקין ואיכא לס"ד דלית להו לתרוייהו אלא חלק אחד מד' הלקים וטיהו אם קדם חד מינייהו וזבן זביניה זביני והכי מסתב' (קסח) והכי נקטינן דכל מילי אית בהו משום דינא דבר מצרא אפ' מסטלטלין. (קסט) ובמקומות בית הכנסת כמקרקעי דמי. (קע) דהא אית להו חזקה וכל דאית ליה חזקה אית ביה משום דינא דבר מצרא (קעא) וכתב בתשובות איצטבא שרבו יושביה ורצה אחד למכור את מקומו אין לו רשות למוברו לאחר אלא לבולן להרויח את מקומם (קעב) והיכא דזבנה או אורתה ויהבה במתנה מפיק מינייהו דבולהו הני מכח קמא קא אתו וכי היכי דמפיק מקמא משום ועשית הישר והטוב הכי מפיק מינייהו דקמאי נמי אדעתא דארעא אתי ולא דסי להא דגרסי' שוטא דהדרא משום ועשית הישר והטוב. (קעג) ואמר התם זבנה או אורתה יהבנה במתנה לא הדרא דהתם קמא נחית אדעתא דזוזי וכי פ"ע ליה זוזי הדרה משום ועשית הישר והטוב. אבל הני אדעתא דארעא אתו וליכא עליה הישר והטוב. כדגרסינן התם אבל הכא קמא ובתר' כהדדי נינהו ואמרינן ליה לא עדיפת מגברא דאתית מינה ורבינו האיי גאון כתב היכא דזבנה ויהבה במתנה באחריות הדרה. (קעד) אבל אורתא ויהבה במתנה שלא באחריות לא הדרא דומיא דשושא ולא נהיר' לן ורב אלפס כתב בתשובת (קעה) ביום שהה המצרן משידבר בדי תביעת ב"ד ושיביא מעות בטל דין מצרנות: (קעו) ירושלמי בניסין אימתי בזמן שאין בירם ליקח. אבל יש בידם ליקח הן קודמין לכל אדם הן אומרים בידינו ליקח והלקוחו' אומרים לא היה בידם ליקח (קעו) תקרקע בחזקת הלקוחות שהמוציא מחבירו עליו הראיה. (קעח) גרסינן בפרק ח"ה המוכר שדהו בעדים גובה מיכחים משועבדין (קעט) וכתב ר"א פסק אדוננו האיי גאון וצ"ל הלכה כר' הלל היכא דזבין איניש קרקע בין בשטר בין בעדים ברמים ירועין ולית ליה ראיה דיהב דמי הרי היא בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן וה"ה נמי אם נעל ונדר ומיהו ה"מ תוך ג'. אבל לאחר ג' כיון דלא מחמת שטרא או הני עדים קא מקיימינן בידיה מינו דמצי למימר במתנה יהביתו לי כי אמר פרעתיך נאמן. (קפ) וכן הילכתא בשטר. גרסינן בפרק המוכר האי מאן דמזבין מירי לחבריה צריך למיכתב ליה ולא שיירית בזביני אילין כלום. (קפא) כדאיתא במאמר המצרנות. אמר רב דימי מנהרדעא האי מאן דמזבין ארעא לחבריה. (קפב) אף על גב דכתב ליה עומקא ורוסא צריך למיכתב ליה קני לך מתהום ארעא עד רום רקיעא

שער החדש

מלגלוג ומף לס נאמר דדינו כמוכר לקרקע מ"מ הרי הוא כקרקע המוכר לו וזה ודאי מינו יכול לגרשו מהקרקע דמני מ"ל מרים מנרשים לך כדין קונה מן המכו"ם למיל הוא קס"ו ואין בו משום מלגלוג (מכל ל"ע דנשלמא לסס היה עכו"ס דר מללו מפ"ב הכא דהיה דר מללו ישראל ועי' מוס' ב"מ ע"ג ב' בד"ה נטר שמא כו' מכל י"ל דה"ק והכי ל"ת מומק בקרקע מלו והכי כתיבי היפה הקרקע מכורה לו ויש לפי קלת בזה) : (קנב) דלא מסכמן דמ"ל הכי הוא כקרקע מלא כדברי יחיד בגון ל"ת כו' עי' למיל ה' מלוה ע"פ מוח דמ"ח יעו"ם : (קנג) ומדבר שהוא גידולי קרקע ס"ל למכמים דדינו לקרקע כמבואר בשבועות מ"ב ב' ולא כדבר שאלוף ולבסוף מכרו : (קנד) בלשון מכמים. ומספיקא המ"ה כל"ל ועי' בהמ"ם פי"ב מפכנים ה"ח וב"י סי' קע"ה מחו כ"ח ומפי' ס"ד שכיוונו לדברי רבינו הלנו ועי' בשו"ע שפי' מ"ה ועי' לקמן מוח קע"ו : (קנה) מכחת דחד ודיקלא דחד מרי מרעת כו' שם בס"ם ושם שפי' ל"ח : (קנו) ומכאן מוכח דליכא להאי פירוקא דמפרש בזבלנא לצלא כו' כל"ל עי' למיל מוח קכ"ח יעו"ם : (קנז) משום דרוניא הוה שהלא בר מינא וכהני בני מצרני דקרים חד מינייהו זבין זביניה זביני ואפ"ה לא אמרינן ליה לא עדיפת מגברא דאתית מינה ורבינו האיי גאון כתב היכא דזבנה ויהבה במתנה באחריות הדרה. (קעד) אבל אורתא ויהבה במתנה שלא באחריות לא הדרא דומיא דשושא ולא נהיר' לן ורב אלפס כתב בתשובת (קעה) ביום שהה המצרן משידבר בדי תביעת ב"ד ושיביא מעות בטל דין מצרנות: (קעו) ירושלמי בניסין אימתי בזמן שאין בירם ליקח. אבל יש בידם ליקח הן קודמין לכל אדם הן אומרים בידינו ליקח והלקוחו' אומרים לא היה בידם ליקח (קעו) תקרקע בחזקת הלקוחות שהמוציא מחבירו עליו הראיה. (קעח) גרסינן בפרק ח"ה המוכר שדהו בעדים גובה מיכחים משועבדין (קעט) וכתב ר"א פסק אדוננו האיי גאון וצ"ל הלכה כר' הלל היכא דזבין איניש קרקע בין בשטר בין בעדים ברמים ירועין ולית ליה ראיה דיהב דמי הרי היא בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן וה"ה נמי אם נעל ונדר ומיהו ה"מ תוך ג'. אבל לאחר ג' כיון דלא מחמת שטרא או הני עדים קא מקיימינן בידיה מינו דמצי למימר במתנה יהביתו לי כי אמר פרעתיך נאמן. (קפ) וכן הילכתא בשטר. גרסינן בפרק המוכר האי מאן דמזבין מירי לחבריה צריך למיכתב ליה ולא שיירית בזביני אילין כלום. (קפא) כדאיתא במאמר המצרנות. אמר רב דימי מנהרדעא האי מאן דמזבין ארעא לחבריה. (קפב) אף על גב דכתב ליה עומקא ורוסא צריך למיכתב ליה קני לך מתהום ארעא עד רום רקיעא

עיין בהמ"ם פי"ב מפכנים ה"ה ובב"י בסי' קע"ה סעיף י"ח ועי' בשו"ע סעיף י"ל : (קסח) והכי נקטינן דכל מילי מיתי בהו מכח קמא דכל דבר מיקרי קונה מן המכו"ם למיל הוא קס"ו ואין בו משום מלגלוג (מכל ל"ע דנשלמא לסס היה עכו"ס דר מללו מפ"ב הכא דהיה דר מללו ישראל ועי' מוס' ב"מ ע"ג ב' בד"ה נטר שמא כו' מכל י"ל דה"ק והכי ל"ת מומק בקרקע מלו והכי כתיבי היפה הקרקע מכורה לו ויש לפי קלת בזה) : (קנב) דלא מסכמן דמ"ל הכי הוא כקרקע מלא כדברי יחיד בגון ל"ת כו' עי' למיל ה' מלוה ע"פ מוח דמ"ח יעו"ם : (קנג) ומדבר שהוא גידולי קרקע ס"ל למכמים דדינו לקרקע כמבואר בשבועות מ"ב ב' ולא כדבר שאלוף ולבסוף מכרו : (קנד) בלשון מכמים. ומספיקא המ"ה כל"ל ועי' בהמ"ם פי"ב מפכנים ה"ח וב"י סי' קע"ה מחו כ"ח ומפי' ס"ד שכיוונו לדברי רבינו הלנו

רקיעא למיקנא בור ודות ומחילות . דמסתמא לא קני עוסקא ורומא וכו' . (קפג) וסתברא דתרוייהו בעינן . (קפד) ולא כני בלא עוסקא ורומא דאמר כי כתב מארעית תהומא עד רום רקיעא למיקנא עוסקא ורומא הוא דקאמר (קפה) והיכא דזבין מתמא ואמר ע"מ שדיומא העליונה שלי דיומא העליונה שלו . (קפו) וריומא הוא אויר כדפרשי' לעיל . ואם רצה לבנות על גביו בונה ואם נפלה חוזר ובונה אותה . (קפז) וכ"ש אם רצה להוציא ויזין מוציא כרב זביד . ואסר רב יהודה (קפח) האי מאן דמזבין ארעא לחבריה צריך למיכתב ליה קני לך דיקלי וציני ואע"ג דרבי לא כתב ליה הכי קני אפי' הכי שופרא דשטרא הוא ; (קפט) ארעא ודיקלי חזינן אי אית ליה דיקלי יהיב ליה תרי דיקלי ואית ליה זבין ליה תרי דיקלי ואי משעבדי פריק ליה תרי דיקלי (קצ) וכתב רב אלפס איכא מאן דמשמע ליה סהאי מיסרא . מאן דזבין לחבריה מאי דמישכח למיזבן אע"ג דליתיה להתיא מידי ברשותיה מיבעי ליה למיזבן ומיתן ליה ואגן לא סבירא לן הכי (קצא) דמידי דליתיה ברשותיה דשב"ל (קצב) אבל אי סובר מתני ליה לאקנויי ליה דבר שלא בא לעולם . ואדעתא דהכי יהיב ליה זוזי מיחייב ליה לקיומי ליה תנאין . ורבינו נסים מיתי ראיה דמחייב למיזבן ליה (קצג) מהא דגרסינן בתוספתא דתרומה בפ' האומר תרומה הם למה זה דומה למוכר חפץ לחבירו בחזקת שיש לו ונמצא שאין לו חייב להעמיד לו מקחו אבל הא דאיתי מפרק הזהב . ירושלמי . בר נש דיהיב לחבריה ר' דינרין אמר ליה דתיהוי לי בחון מאה גרבין מכיון דשלח ידו בהן צריך להעמיד לו מקחו לאו ראיה היא דנבי נשרפו חיטיך בעליה הוא דקאי (קצד) ופורשתיה במאמר קנין . גרסי' בפ' הניזקין . לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל . (קצה) פירשתי במחאה , (קצו) גרסינן בפרק בית כור חצי שדה אני מוכר לך משמנין ביניהו . אמר ר' יצחק ונוטל בבחוש הלוקח . ואמיקנא ריישא ומיפא לדמים (קצז) בלוקח לא שתלקין גוף השדה בסנה בין בחוש בין שמן . רא"נ משמנין ביניהן . דקתני סיפא למאי והרי נוטל חציה ברומו

במידה . אלא משמע מזבנינן לדמים ששמין כמה שוה השדה בבחוש ויפה . (קצח) ואם שליש שבדמים אינה שוה אלא שני שלישי שבצפון . נוטל שליש שבדרום (קצט) ואם שני שלישי שבדמים אינו שוה שליש אלא בשליש שבצפון . נוטל שני שלישי שבדרום . אבל רישא יד לוקח על התחתונה . ואם שליש שבשדה שוה שני שלישי לעולם לוקח נוטל את הבחוש . והכי מסתבר' : (ר) גרסינן בפ' המוכר פירות המוכר מקום לחבירו לבנות לו בית וכן המקבל מחבירו לבנות בית חתנות לבנו או בית אלמנות לבתו וכו' (רא) בית קטן שש על שמנה בלומר עם הכותלים אמה מקום הכותל ד' אמות על שש חלל וזוקא סיכר מקום דסתמא אורכו יתר על רחבו עבדי ליה . אבל לענין דירה ד' על ד' ודיירי ביה אינשי (רב) וחייב במזוזה ומעקה כדאיתא בריש גמ' דסוכה (רג) תוספת דקדושין זה אומר בכנה וזה אומר בסאתים והלך זה לביתו וזה לביתו . ואחר כך תבעו זה את זה ולקח אם הלוקח תבע המוכר יעשו דברי המוכר . ואם המוכר תבע הלוקח יעשו דברי הלוקח :

כתב בכך וכך איך אמר לגא פלוני הוו עלי מהדי בקנין וכתובו וחתומו בכל לישנא דזוכותא והבו ליה לפלו' דצביתי ברעות נפשאי . וקבילית טיד פלו' כך וכך מסטבע פלוני ווביניה ליה ארעא פלני' ובית פלו' דאית לי בדוכתא פלן . בסיסנה' ובמצרנהא : ואינון מצרנהא . מצד פלו' כו' . וכל מאי דבנו מצרני אילין עם כל עסלא ושבחא דאית ביה . (א) ואם הוא כרם כותב מיתקרי כרמא . שתיל ולא שתיל . (ב) אם הוא בית מיתקרי ביתא ולא מתקרי האי ביקתא וכל מאי דאית ביה זבנית לפלו' עוסקא ורומא מתהום ארעא ועד רומא שמיא . ולא שיורית בזביני אילין קרטי כלום וכל זכותא דאית לי בגוויה בתקראות ומשפך מיסות בזיזין וחלונות ביציאה ובביאה כולה זבנית לפלוני דנן (ג) בהלין זוזי דקביל מיניה וכדו השתא ליזיל וליזבי וליחזיק בה ויהא משלמא ליה ולירתיה בתריה למיקנא ולאקנויי למירת ולאורותיה ולמיעבד בה כל רעות נפשיה ואינש לא ימחי בידיה וכל מאן דאתי וכו' . ואוקים זבינא אילין קמיה פלוני

שער החדש

כו' כל"ל : (קצח) ומסיפא מבדרום שוה כשני שליסים שבצפון נוטל שליש שבדרום כל"ל ול"ל מסיפא בדרום הוא שמן ויפה ומשליש בדרום הוא שוה כמו מיכך כ' שליסין נוטל משליש שבדרום דהוא שוה מאלה מכל השדה וקאי זה מסיפא דמתניתין דלעי' שם תניא בדרום שני מוכר לך מצמצין ביניהם ונוטל שני שלישי שבדרום ונוטל תניא בדרום שני שלישי שבדרום ונוטל שני שלישי שבצפון ר"ת מסיפא דמתניתין ביניהם ונוטל

דא בידיה ובור מאן דאתי מחטתיה דברעות נפשאי בביטול כל מודעי זבנית וזבינא דנן מכירת עלמין שרירא וקיימא דלא להשנאה בה ודלא לסיהדר בה לעלם וכן אמר לנא פלוני דנן אחריות שטר זביני אילין קבילית כו' בדבתב בשטר מתנה :

מכירת עבדים

(א) **גרסינן** בפ"ק דקידושין . עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה (ב) תנא אף בחליפין ואמר שמואל (ג) **עבד** כנעני נקנה במשיכה כיצד תקפו והביאו אצלו קנאו . קראו ובא אצלו לא קנאו והא דתניא גבי בהמה כיצד במשיכה קורא לה והיא באה או שהכישה במקל ורצתה לפניו כיון שעקרה יד ורגל קנאה בהמה שאני דאדעתא דמרה אולא ואמר רב אשי עבד קטן כבהמה דמי כיצד בחזקה התיר לו מנעלו הנעיל לו מנעלו הוליך בלוי אחריו לבית המרחץ הפשיטו ה"ה יצו כבו גרדו הלבישו הנעילו הגביהו לרבו קנאו (ד) הגביהו רבו לו לא קנאו אמר ר' שמעון לא חזקה גדולה מהגבהה קונה בכל מקום (ה) גרסי' בפ' ב' דגיטין אתקין רב בגיטא (ו) דזבינא דעבדי עבדא דבן מוצדק לעבד ופטור ועשיר מן ערודי ומן עלולי מלכא ומלכתא ורושם דאניש לית עלוהי ומנוקה (ז) מכל טום וכל שחין עד חצר חדת ועתיק וגרסי' בפ' קמא דב"ק מבר לו עבדים וקרקעית (ח) ופי' באגב ומסתברא דעבדא בסקרקעי דמי לענין מכירה . (ט) וכי היכי דאמר שמואל בקרקעות ל"ש אלא בשטר מתנה אבל בשטר מכר לא קנה עד שיתן דמים ה"ה בעבדים ושמואל אבולה מתני' קאי :

כתב וקבילית מיניה כך וכך וזבנית ליה עבדי דילי דשמיה פלוני זבין עלמא די לא להשנאה וכו' ובדין השתא ליזיל וליזבי וליחזיק בעבדא דנן ולמיעבד ביה כל רעותיה . ואינש לא ימחי בידיה מן יומא דנן ועבדא דנן (א) מוצדק לעבדא ופטור ועשיר מן ערודי ועלולי מלכא ומלכתא ורושם דאניש לא אית עליה ומנוק מכל טום (ב) ומכל שחין דנפיק עד חצר חדת ועתיק ולא שייריה בזביני אילין קדמי כלום ואחריות וחומר שטר דנן קבילית עלי ועל ירתי בתראי לאיתפרע מכל שפר ארג ניכסין וכו' כולהון יהון אחראין וערבאין (ג) לפצאה שפאה ולשובא עבדא דנן מכל עיערור ולאוקומיה בידיה דפלו' דנן וכו' ואיכא נוסחאי דלית בהון מכל טום (ד) ושעמא משום דמסתפין בעבדים ליכא ואינו משעבד על טום שאינו רואה (ה) בגון הא דנפיק עד שחצר ואע"ג דמסתפין בעבדים ליכא הני מילי בסתמא אבל אי מתני מקחו בטל ומשום האי טעמא בתבי מכל טום :

מכירת שטרות

ושטרות אע"פ שהן מטלטלין שיעבוד קרקעות הן ונקנין בכתיבה ומסירה (א) ופרשתי קנין במאמר אנב .

(ב) ובמאמר שטות הבעלים (ג) ודין המוכר ש"ח במהילה : (ד) גרסי' בעשר' יוחסין נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי . בד"א בזמן שמקחו בידו אבל אין מקחו בידו אינו נאמן וניחזי מאי מאן נקט (ה) אסיפא קאי (ו) דומיא דזכותא מאן נקט (ז) וההיא דשנים אוחזין נמי הכי היא וקושיא דהכא בהתם וגירסא דההם בהבא (ח) וקושיא דרב אלפס לא מסתברא והכי פי' וניחזי מאי מאן נקט דעל ברחין שניהן טודים מי נתן המעות דאי לא ידעינן מהי טיניהו נקוט אפי' המקח יוצא מתחת ידו לא מהימן . (ט) דבעל המקח נתבע הוא דהאיך תבע ליה בהריא אלא יהיבנא ליה זוזי ובעל דבר לא מהימן הילכך תרוייהו טודי מהי טיניהו נקוט ומהאי דנקט קני לא צריכא דנקט מתרוייהו מחר מרעתי' ומחר בעל ברחיה ולא ידיע מי הוא סדעתיה .

ומי הוא בעל ברחיה :

כתב בכך וכך וזבינית ליה שטרא דאית לי על פלוני בכך וכך זוזי דקבילית מיניה ומסרנא ליה להההוא שטרא קדמיכון ויהיבנא לי' כל זכותא דאית לי ביה דלא להשנאה בה ודלא למיהדר בה לעלם וכדו השתא ליזבי ביה ולקני ההוא שטרא וכל שיעבודא דאית ביה וליזול וליתבעיה לפלוני וליגבי מיניה כל מה דכתב בשטרא דאנא מסתלקנ' מכל זכותא דאית לי בהו וליהוו לפלו' דנן ולא יהא לי רשו לאוערומי לא לי ולא ירתאי בתראי למיהל ההוא ממונא ואי מהילנא ליה אשלים במיטבא אנא וירתאי בתראי לפלוני דנן . וכל מאן דיקום ויערער וכו' כדלעיל :

אות מ מרד

אגרות מרד שכותבין מזמן שמרידה לפנים משר' כתובה שבידה (א) כדתנן המורדת על בעלה פוחתין מכתובתה ז' דינר בשבת ובו' (ב) ר' יוסי אומר לעולם היא פוחת והולכת שאם תפול לה ירושה ממקום אחר וכו' וכן המורד על אשתו מוסיפין על כתובת' ג' דינרי' בשבת . (ג) ירושלמי הבא את אמר ז' והכא את אמר ג' א"ר יוסי חייבת לו ז' פוחתין לה ז' הוא חייב לה ג' . על כן מוסיף לה ג' . ואפי' לגמרא דילן דאמר מתשמיש הויא מודית צריכא

שער החדש

מיניה וכדו כו' כל"ל : (א) גרסינן בפ"ק דקידושין עבד כנעני נקנה כו' קידושין כ"ב ב' ושיין לעיל מאמר ב' אות מ' : (ב) מנה מף בחליפין כו' שם בפ"ק : (ג) עבד כנעני נקנה במשיכה כיצד תקפו והביאו אצלו קנאו . קראו ובא אצלו לא קנאו והא דתניא גבי בהמה כיצד במשיכה קורא לה והיא באה או שהכישה במקל ורצתה לפניו כיון שעקרה יד ורגל קנאה בהמה שאני דאדעתא דמרה אולא ואמר רב אשי עבד קטן כבהמה דמי כיצד בחזקה התיר לו מנעלו הנעיל לו מנעלו הוליך בלוי אחריו לבית המרחץ הפשיטו ה"ה יצו כבו גרדו הלבישו הנעילו הגביהו לרבו קנאו (ד) הגביהו רבו לו לא קנאו אמר ר' שמעון לא חזקה גדולה מהגבהה קונה בכל מקום (ה) גרסי' בפ' ב' דגיטין אתקין רב בגיטא (ו) דזבינא דעבדי עבדא דבן מוצדק לעבד ופטור ועשיר מן ערודי ומן עלולי מלכא ומלכתא ורושם דאניש לית עלוהי ומנוקה (ז) מכל טום וכל שחין עד חצר חדת ועתיק וגרסי' בפ' קמא דב"ק מבר לו עבדים וקרקעית (ח) ופי' באגב ומסתברא דעבדא בסקרקעי דמי לענין מכירה . (ט) וכי היכי דאמר שמואל בקרקעות ל"ש אלא בשטר מתנה אבל בשטר מכר לא קנה עד שיתן דמים ה"ה בעבדים ושמואל אבולה מתני' קאי :

כתב וקבילית מיניה כך וכך וזבנית ליה עבדי דילי דשמיה פלוני זבין עלמא די לא להשנאה וכו' ובדין השתא ליזיל וליזבי וליחזיק בעבדא דנן ולמיעבד ביה כל רעותיה . ואינש לא ימחי בידיה מן יומא דנן ועבדא דנן (א) מוצדק לעבדא ופטור ועשיר מן ערודי ועלולי מלכא ומלכתא ורושם דאניש לא אית עליה ומנוק מכל טום (ב) ומכל שחין דנפיק עד חצר חדת ועתיק ולא שייריה בזביני אילין קדמי כלום ואחריות וחומר שטר דנן קבילית עלי ועל ירתי בתראי לאיתפרע מכל שפר ארג ניכסין וכו' כולהון יהון אחראין וערבאין (ג) לפצאה שפאה ולשובא עבדא דנן מכל עיערור ולאוקומיה בידיה דפלו' דנן וכו' ואיכא נוסחאי דלית בהון מכל טום (ד) ושעמא משום דמסתפין בעבדים ליכא ואינו משעבד על טום שאינו רואה (ה) בגון הא דנפיק עד שחצר ואע"ג דמסתפין בעבדים ליכא הני מילי לעיל במאמר זה אות ס"ז : (ג) ודין המוכר שם"ח במהילה . כ"ל כה' מהילה יעו"ש אות ז' : (ד) גרסי' בעשרה יוחסין נאמן בעל המקח לומר כו' קידושין ע"ב ב' : (ה) מסיפא קאי כ"ל מהא דקאמר דמסתפין עד חצר וכו' : (ו) דומיא דזכותא מאן נקט כ"ל שם בקדושין ע"ד ב' : (ז) והסיפא דשנים אוחזין נמי הכי . ב"מ ב' ב' והשם מייבי ע"כ דאין בידו דהא שניהם אוחזין קמיי : (ח) וקושיא דרב אלפס לא מסתברא . פי' ריף ב"מ ושם בהש"ס פי' ב' יעו"ש היטיב ושם בתום' ד"ה ואיהו זוזי כו' ושם בקידושין תום' ד"ה בד"ה כו' יעו"ש היטב : (ט) דבעל המקח נתבע הוא דהאיך תבע ליה בהריא אלא יהיבנא ליה זוזי ובעל דבר לא מהימן הילכך תרוייהו טודי מהי טיניהו נקוט ומהאי דנקט קני לא צריכא דנקט מתרוייהו מחר מרעתי' ומחר בעל ברחיה ולא ידיע מי הוא סדעתיה . (ומי' בם"ך ס' פ"ז בשמעי' י"ל שכ' דיש לחלק בין מקח שנתקלקל ביד הלוקח שאינו יכול להחזיר למוכר ומקח שנתקלקל ביד המוכר שיכול להחזיר למוכר ועי' בם' מהר"ם מלובלין ס"ג סי' ק"כ) ובם"ך סי' כ"ב ס"ק ב' יעו"ש היטב אלא מעתה מי לא שכיח שיתקלקל ביד הלוקח ואפי"ז י

צריכא להאי מעמא (ד) דאי משום מעמא כנגד ז'. כנגד ימי השבת כראמר רב אלפס אכתי ליהוו הכא ז' והכא ז' כי היכי דלא ליחזי כשכר שבת (ה) ואסיקנא מהשתיש כולי עלמא לא פליגי דהוי מורדת כי פליגי מסלאכה (ו) וקיי"ן כרב הונא דא' מסלאכה (ז) לא הויא מורדת ולא קנסינן ליה בסטונא אלא כשמתינן לה עד דעברא (ח) אבל (מורדת). כתב רבינו אבן מגש בשם רבינו האיי דכתב בתשובה דילה (ט) אפילו מסלאכה הויא מורדת וטוסיפין לה על כתובה באומר איני זן ואיני מפרנס דהאמר רב אינו זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה (י) ומסת' דהבי הילכתא מדקא מקשינן ומפרקינן אליבא דידיה (יא) ולרבוותא דפסקי דאמר כשמואל עד שכופין אותו להוציא (יב) יכופו אותו לזון וליתה להא דרב מדאידחי הא דר' יוסי בר חנינא אידחי שינויא דמורד. ומורד נמי לא הוה אלא מתשמיש אבל אמר אינו זן ואינו מפרנס כופין אותו לזון בין יש לו בין אין לו הילכך משמתינן ליה עד דיהיב לה מזונות כי היכי דמשמתינן לה מסלאכה ומתשמיש נמי דוקא שאינו רוצה לגרשה (יג) אבל אם הבעל רוצה לגרשה הא קיי"ן האשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה. והאיש אינו מוציא אלא לרצונו. והמורדת על בעלה (יד) נמי שאין הבעל רוצה לגרשה שמא תתפיים אלא שאומר אם רצונה להתגרש תצא שלא בכתובה והאשה אינה רוצה שיגרשנו אלא שיצטער עד שיוציאנה ויתן לה כתובה (טו) דאמרי היכי דמיא מורדת דאמרה בעינא ליה ומצערנא ליה כלומר עד שינרשנה ויתן כתובתה ובין שלא יצאה מעיקר אישות. פיחתין מכתובתה בבל שבת ושבת שמא תסלק ותתפיים ואין הבעל יכול לוטר אתן לה גט מעכשיו ואפכיד לה כתובתה אבל אמרה מאים עלי כלומר לא בעינא ליה (טז) בין שמרד בעיקר האישות לא בייפין לה שתעמוד עמו ושומעין לבעל שאמר אם רצונה להתגרש

תפסיד כתובתה מעכשיו והצא ולא בייפינן ליה לשהויי גיטא ולאיסלוכי בה וכן הילכתא לדינא דנסרא (יז) ת"ר הסורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה ז' שרפעיקין בשבת ורבותינו חזרו נסנו ונטרו שיהיו מכריזין עליה ד' שבתות זו אחר זו ששולחין לה מב"ד ואומרי' לה הוי יודעת שאפי' כתובתך סאה מנה הפסד' כתובתך (יח) וטרגרסי' בירושלמי מתירין לה ד' שבתות והיא שוברת כתובתה ויוצאה ש"מ אחר ד' שבתות נותן לה גט ומפסדת לה כתובתה (יט) כראמר בטוטה אם אמרה טאה אני שוברת כתובתה ויוצאה (כ) וליבא למימר דארבע שבחות מפסדת כל כתובתה לרבוותא ודכולי עלמא (כא) אית להו דמתני ורבוותא מבירא להו דעברי' הכריזה ד' שבתות אחר שפחתה (כב) ורבא אמר רב ששת דלא צריך זכרוזה אלא נמלכין בה (כג) ואי כפי' רבוותא הוה להו למימר הילכתא כת"ק. (כד) ודכוותא גרסינן בירושלמי ואנפרות עצמה צריך שתשהא י"ב חדש א"ר יהודה בן פזי ומכריזין והולכין ד' שבתות לאחר י"ב חדש (כה) והא דאסיקנא בסוטה בפ' ארוסה העוברת על דת צריכה התראה איכא למימר ד"ה היא (כו) ואפי' לת"ק צריכה עידי התראה ואיכא למימר דעוברת על דת לאו היינו מורד' ובמורד' לא קא מיבעיא ליה דהא איהפרש דינא דילה (כז) דרש רב נחמן בר רב חסדא הלכא כרבותי' האי בורכא סברא כי הא דאמר רבא אמר רב ששת הלכה נמלכין בה בת"ק דאמר פוחתין מכתובתה כל שבת ושבת עד שתכלה כתובתה שמא תימלך ותחזור בה. (כח) ירושלמי מהו סיפתא מפרי' פרנון דילה נשמעינה מן הדא ר' יוסי אומר לעולם היא פוחתת והולכת שאם תפול לה ירושה במקום אחד וכו' לא אמרן אלא ירושה שאינו מצוי. הדא אמרה אפי' לפחות מפרא פורנין דידה יפחות (כט) לא כל שכן תום' דקי"ל כר' אלעזר בן עזריה דאיזיל בתר אומר

שער החדש

וים לעי' דהא במפקנא שם בירושלמי מסיק כש"ם דיוק יוי"ם פיסב: (ד) דמי משום שעמא כנגד ז' ימי השבת כדאמר רב אלפס מכאי ליהוו הכא ז' והכא ו' כי היכי דלא ליחזי כשכר שבת (ה) ואסיקנא מהשתיש כולי עלמא לא פליגי דהוי מורדת כי פליגי מסלאכה (ו) וקיי"ן כרב הונא דא' מסלאכה (ז) לא הויא מורדת ולא קנסינן ליה בסטונא אלא כשמתינן לה עד דעברא (ח) אבל (מורדת). כתב רבינו אבן מגש בשם רבינו האיי דכתב בתשובה דילה (ט) אפילו מסלאכה הויא מורדת וטוסיפין לה על כתובה באומר איני זן ואיני מפרנס דהאמר רב אינו זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה (י) ומסת' דהבי הילכתא מדקא מקשינן ומפרקינן אליבא דידיה (יא) ולרבוותא דפסקי דאמר כשמואל עד שכופין אותו להוציא (יב) יכופו אותו לזון וליתה להא דרב מדאידחי הא דר' יוסי בר חנינא אידחי שינויא דמורד. ומורד נמי לא הוה אלא מתשמיש אבל אמר אינו זן ואינו מפרנס כופין אותו לזון בין יש לו בין אין לו הילכך משמתינן ליה עד דיהיב לה מזונות כי היכי דמשמתינן לה מסלאכה ומתשמיש נמי דוקא שאינו רוצה לגרשה (יג) אבל אם הבעל רוצה לגרשה הא קיי"ן האשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה. והאיש אינו מוציא אלא לרצונו. והמורדת על בעלה (יד) נמי שאין הבעל רוצה לגרשה שמא תתפיים אלא שאומר אם רצונה להתגרש תצא שלא בכתובה והאשה אינה רוצה שיגרשנו אלא שיצטער עד שיוציאנה ויתן לה כתובה (טו) דאמרי היכי דמיא מורדת דאמרה בעינא ליה ומצערנא ליה כלומר עד שינרשנה ויתן כתובתה ובין שלא יצאה מעיקר אישות. פיחתין מכתובתה בבל שבת ושבת שמא תסלק ותתפיים ואין הבעל יכול לוטר אתן לה גט מעכשיו ואפכיד לה כתובתה אבל אמרה מאים עלי כלומר לא בעינא ליה (טז) בין שמרד בעיקר האישות לא בייפין לה שתעמוד עמו ושומעין לבעל שאמר אם רצונה להתגרש

תפסיד כתובתה מעכשיו והצא ולא בייפינן ליה לשהויי גיטא ולאיסלוכי בה וכן הילכתא לדינא דנסרא (יז) ת"ר הסורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה ז' שרפעיקין בשבת ורבותינו חזרו נסנו ונטרו שיהיו מכריזין עליה ד' שבתות זו אחר זו ששולחין לה מב"ד ואומרי' לה הוי יודעת שאפי' כתובתך סאה מנה הפסד' כתובתך (יח) וטרגרסי' בירושלמי מתירין לה ד' שבתות והיא שוברת כתובתה ויוצאה ש"מ אחר ד' שבתות נותן לה גט ומפסדת לה כתובתה (יט) כראמר בטוטה אם אמרה טאה אני שוברת כתובתה ויוצאה (כ) וליבא למימר דארבע שבחות מפסדת כל כתובתה לרבוותא ודכולי עלמא (כא) אית להו דמתני ורבוותא מבירא להו דעברי' הכריזה ד' שבתות אחר שפחתה (כב) ורבא אמר רב ששת דלא צריך זכרוזה אלא נמלכין בה (כג) ואי כפי' רבוותא הוה להו למימר הילכתא כת"ק. (כד) ודכוותא גרסינן בירושלמי ואנפרות עצמה צריך שתשהא י"ב חדש א"ר יהודה בן פזי ומכריזין והולכין ד' שבתות לאחר י"ב חדש (כה) והא דאסיקנא בסוטה בפ' ארוסה העוברת על דת צריכה התראה איכא למימר ד"ה היא (כו) ואפי' לת"ק צריכה עידי התראה ואיכא למימר דעוברת על דת לאו היינו מורד' ובמורד' לא קא מיבעיא ליה דהא איהפרש דינא דילה (כז) דרש רב נחמן בר רב חסדא הלכא כרבותי' האי בורכא סברא כי הא דאמר רבא אמר רב ששת הלכה נמלכין בה בת"ק דאמר פוחתין מכתובתה כל שבת ושבת עד שתכלה כתובתה שמא תימלך ותחזור בה. (כח) ירושלמי מהו סיפתא מפרי' פרנון דילה נשמעינה מן הדא ר' יוסי אומר לעולם היא פוחתת והולכת שאם תפול לה ירושה במקום אחד וכו' לא אמרן אלא ירושה שאינו מצוי. הדא אמרה אפי' לפחות מפרא פורנין דידה יפחות (כט) לא כל שכן תום' דקי"ל כר' אלעזר בן עזריה דאיזיל בתר אומר

אומר דעתא (ל) ועל בלאות' נכסים הנכנסין והיוצאין עמה איבעיא לן בנטרא דילן ולא איפשיט. (לא) ואסיק' השתא דלא איתמר הילכתא לא כמר ולא כמר תפשה לא מפקי' מינה (לב) ומשהינן לה תריסר ירחי שתא. אגיטא הדין נוטרא דנוסחאי עתיקי (לג) ולא גרסינן בה ובהנך תריסר ירחי שתא בגמרא (לד) והאי שיעורא לא כת"ק ולא כרבותינו. (לה) וכי היכי דאיתוסף בגמרא מזוני הכי איתוסף תריסר ירחי שתא ואיכא למימר נמי (לו) דרבנן מבוראי דכתבי השתא דלא איתמר וכו' אכולה שמעתא קאי משום דמספקא להו אי כרב נחמן בר רב חסדא דאמר הלכה כרבותינו אי כרבא דאמר רב ששת דאמר הלכה נמלכין בה ופסקינן תריסר ירחי שתא משהינן לה אגיטא ומיהו דינא דגמ' הכי איתה. כי אסרה מאים עלי. ותבעה גידושין והבעל רוצה לגרשה תצא לאלתר בלא כתובה. בין תוספת בין נדוניא ולא מיבעיא היכא דנתן לה מתנה בשעת נישואין (לז) דתנאי כתובה בכתובה (לח) אלא אפילו כתב לה לאחר נישואין ואמרה מאים עלי מפסדא ליה דכי אקני לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא למישקל ומיפק לא אקני לה (לט) אבל אם כתב בו התראה והתנה על עצמו שתטלינה בשהי' תחתיו ותתנגה לכל מי שתרצה ואפילו אם תמרוד בו: ולא תרצה לישב תחתיו שתטול ותצא תנאי ממון וקיים. וכן כתבו רבינו האי ורב אלפס בתשובה שאלה (מ) אבל בעל כרחו אינו מגרש כדקי"ל האיש אינו מוציא אלא לרצונו (מא) וגבי עוברת על דת דהא מיבעיא לן בפרק ארוסה אם רצה הבעל לקיימה אי מקיימה או לא ולא איפשטא אבל גבי מורדת פשיטא לן אם רצה לקיימה מקיימה ואין כופין ומורדת לקאטרינן (מב) דוקא דליכא לה טענה גביה. אבל אית לה טענה גבי' שהבעל עושה עמה שלא כשורה אי נמי דלא מצי למיקם במיפוקה דידה לאו מורדת היא: והכין כתב ריח דיבמה כיון דאית לה עליה שאר כסות ועונה טראורייתא ולית ליה ליבם בלום. אתי דאורייתא (מג) ודחי דאורייתא ולא כייפינן ליה אבל אית ליה נכסי דאחוה בין מקרקעי בין מטלטלי. (מד) וניחא ליה ליבומה ואיהו אמר' לא ניחא לי דהא לית ליה למיקם בספוקה ולא ניחא לי דליזבון סהנהו נכסי דמישתעבדן לי לכתובתאי ולאיתזוני מינייהו מורדת הויא אבל אי קים להו ביבם דלאו הגון הוא לה. והיא טענה לכלויי ניכסי קא בעי ולאפוקי בסוף בולא כלום לאו מורדת היא הא לאו הכי לא חיישינן דילמא מכלי להו לניכסי. ואי לא בעיא לאייבומי מורדת היא והאי הוא דינא דגמרא. (מה) אבל בתרתי מתיבתא הכי דיינינן כדאיתא בהלכות ומשמע דתקנתא דמתיבתא באסרה מאים עלי הוא. (מו) אבל אסרה בעינא ליה ומצערנא לי' דינא דגמרא דיינינן ליה והכי אשכחן בתשובות. וכתב רבינו שרירא בתר רבנן סבוראי שראו הבמים שבנות ישראל הולכות ותולות עצמן בעכו"ם ליטול מבעליהן נט באונס ויש שנותנין גט באונס ומסתפק בגט מעושה כדין או שלא כדין (מז) וקא נפיק מיניה חורבא. תקינו מר רב הונא נ"ע למורדת ותובעת גידושין כל נכסי צאן ברזל שהכניסה לו תטלם. ואפילו הביאה נכסים מועטין וקיבלן הבעל בסך מרובין (מח) תטלם הכל כמה שקיבל (מט) ואפי' מה שבלו ומה שאבדו יש לה תחתיהן (נ) ומה שכתב לה על עצמו ומה שאינו מצוי לא ישלם לה ומה שהוא מצוי נמי. אע"ג דתפשה מפקינן מינה וכופין אותו ונותן לה גט לאלתר (נא) ויש לה מנה ר' ובזה נהגו כשש מאות שנה (נב) ומה שחידש הרב ר' יעקב אדינא דגמרא הוא דלא כייפינן ליה לבעל לאפוקי בעל כרחיה. אבל בתקנת' דבתראי מפקינן דהכי אסכימו כולהו רבוותא (נג) וכתבי רבוותא דוקא מורדת אבל היכא דאתמרעא או היכא דאיכא חשש סותא עלה וקא בעיא לאפוקה מבעלה כי היכי דלא לירות לה ליתה להאי תקנתא וכל מה דכייפינן ליה לאפוקה מן דינא דגמרא או מעיקר תקנתא אי סיתה לה איתתא מקטי דתיפוק מבעלה בגט (נד) בעלה ירית לה דלא מפקעינן ירושה דאורייתא דבעל אלא בגירושין גמורין (נה) ומשמע דסבירא להו לרבוותא דאי איכא עלה ספק גירושין וסיתה לה איתתא בעל ירית לה וכ"כ ר"ש קירדא כל מקום שאסרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת. בעלה חייב במזונותיה ובפרקונה. ואם מתה יורשה. והבא נמי מסתברא (נו) מדקתני מה היא באותן הימים וכו' הרי היא באשתו

שער החדש

נמר מומד דעתא כו' עיין לעיל ה' כתובה מום ק"ל וה' כתובה דמיכסא מום ג': (ל) ועל בלאומיה נכסים הנכנסין ויוצאין עמה כו' ל"ש דהא בלאומי' הם נכסי נדוניא ונכסים הנכנסים ויוצאין עמה הם ל"ש כמבואר בכ"כ קל"מ מ'. ומולי מל"כ הנכסים הנכנסין ויוצאין עמה קאי על טיכומלמי מיפטא פוכיון יעו"ש בק"ע ועיין בכ"ן מש"כ בזה ובמבור סגר"מ ס"ק ז' ועיין סעי' ג' הם ועיין לקמן סמר מ' מום כ"ב דכיצד מפלם דהוא נדוניא יעו"ש ועי' סימן ע"ז סעיף ג' בהג"ה וסימן פ"ה סעיף ב' בהג"ה וסימן ל' סעיף י"ד בהג"ה שכ' דהבגדים שמכנסת דין נ"מ יש לה. ועיין לעמר לפי זה ועל בלאומי' שהם נכסים הנכנסים ויוצאים עמה כו' אבל ל"ש ז"ל וכן הכי"ף והכמ"ם סי' ל"ד פי' דקאי על נדוניא יעו"ש: (לא) ומסיקנא דהמחבר ללא מיחמר הלכתא לא כמר כו' הם ס"ד מ': (לב) ומשהינן לה תריסר ירחי שתא ואיכא למימר נמי דמיבעיא כרבותינו כ"ל דהי מיעורא דתיכסר ירחי שתא לא מחי כמ"ק ולא כרבותינו: (לה) וכי היכי דאיתוסף בגמרא מזוני הכי תיתוסף כו' כ"ל כמו דתיתוסף הך נהגך תריסר ירחי שתא לית לה מזוני שזה וודאי לאו מפיקר גמרא הוא וכמ"ש לעיל מום ל"ג דבוסתא מפיקי ליכא כן י"ל דזה נ"ב מוסתא מחיה מתן דהוא ולא מפיקר הם"ם הוא וזה ניפוסף ג"כ בנוסחי מחיקי מבל מין זה מפיקר הם"ם: (לו) דבן סבוראי דמחני הסמת דלא מיחמר כו' כ"ל דבן סבוראי מומחי הם"ם. והם דכ' הסמת דלא מחמר הלכתא לא הכי ולא הכי לא קאי זה אמילמת דסיכול למודל רק מבל מניינא קאי דבבל מלונאת דגמרין זה דלא מחמר הלכתא אך יכי' לבן הבריטו מדעתם והבריטו הם הסמת לא מפקינן מינה בפלוגתא דתילתי. ובפלוגתא דכתה מחמת ופסחיד כמובאה בזה הבריטו דיהם י"ב מודם: (לז) דאמרי כמובה בכתובה. הם כ"ד ב': (לח) אלא אפילו כתב לה לאחר נישואין ואמרה מאים עלי מפסדא ליה כו' מיי"ם בה"ן והם בסי' ע"ז סעיף ב': (לט) אבל אם כתב בו מנאה והסנה על עלמו כו' בה"ל: (מ) אבל בעל"כ אינו מגרש כו' מיי"ם בסום' ס"ג ב' בד"ה אבל מומרת כו' ורא"ם סי' ל"ד יעו"ש ועיין בסי' ע"ז סעיף ב' ועיין לקמן מום ס"ב: (מא) ובני טובדת על דת מינסיא לן בע' מרוסה אם רצה הבעל לקיימה כו' בה"ל מומה כ"ה מ' ועיין בסום' הם בסומה ובה"ן בכתובתא ס"ז

כאשתו לכל דבר אלא שאינה צריכה היסט גט שני (נז) וכן גבי מיאן הרי היא באשתו לכל דבר אלא שצריכה מיאון (נח) ובבלי שאסר ספק סגורשת בעלה אינו יורשה אין לו ראיה (נט) א״ר טובי בר קיסנא אסר שמואל כותבין אגרות מרד על ארוסה ואין כותבין אגרות מרד על שוסרת יבם (ס) ואוקימנא בתבעה הוא ליבם ומרדה היא ושמואל סבר לה כמשנה אחרונה דמצות חליצה קודמת למצות ייבום. ופליגי בה תרתי מתיבתא וכו׳ בכתב יבמין ודוקא תבע הוא ליבם ומרדה היא אין נוקקין לה (סא) וכתשובות מורדת על בעלה דיניה מדתקינו רבנן סבוראי בשנת התקס״ב למנין שטרות. ובזמי סר רבנא גאון מסומבדיתא וסר בא (סב) וסר רב הונא גאון ססורא נ״ע ואיהו הוא דאסר בנתא ואיהו הני הויא דהאשה נקנית. (סג) אבל ביבמה מורד׳ לא עבדינן תקנתא לתקנתא וקיימא בדינא דגמ׳ כי׳ תפשה מכתובתה מאי דכתב בעלה לא מפקינן מינה וחליץ לה בתר י״ב חדש לאחר מיתת הבעל ומאי דלא תפשה במאי דכתב לה בעל היא פלונתא בין מתיבת׳ דנהרדעא ובין מתיבתא דסורא ואליבא דהני דאסרי לא הויא מורדת אפי׳ לא תפשה יהבינן לה בשבועה בסנהג המקום ומאן דמשני לה מורדת מאי דלא תפשה מפסדת ועל מאי דתפשה משתבעה. (סד) ומסתב׳ ברב אלפס דמשוייא לה מורדת ואיכא למימר דפלוגתא דשומרת יבם דסויא דמורדת דעלמא היא דאסר בעינא ומצערנא ליה. אבל מאים עלי ולא בעינא ליה לא שייכא הא דשמואל והשתא דכתבינן דמורדת מפסדת כתובתה חוזן לברורי דינא דנשי דנפקן מגבריהו בטענת׳ דידיה דאינו חפשין י״ו מהן דמפסדן כתובתן ותוספת וט״ו דשקלי תוספת ומפסדן כתובתן וי״ת דשקלן תוספת ובתובה והדא דמפסדא תוספת ושקלא כתובתה והן ארבעה שערים:

השער הראשון שיוצאות בלא כתובה ותוספת ואינן נושלות אלא מה שהוא בעין בנדונייתן

תשעה מהן במשנתינו (א) דתנן העוברת על דת משה ויהודית ואיזו היא דת משה (ב) מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו ואינה קוצה לה חלה ונודרת ואינה מקיימת ואיזו היא דת יהודי׳ יוצא׳ וראשה פרוע וכו׳ כראיתא בגמרא:

(ג) ירושלמי כוהנין בעדים פלו׳ עשר לי פלו׳ ראה בתמי פלוני קץ לי חלתי (ד) פלוי התיר לי נדרי כולהו ולא משכחין ואיזו היא דת יהודית יוצאה וראשה פרוע (ה) ואוקימנא אפי׳ בקלתה אסור וא״ר יוסי אסר רבי יוחנן (ו) קלתה אין בה משום פריעת הראש. ואסר אביי מחצר לחצר ודרך מבוי (ז) ירושלמי חצר שותפים בוקעין בו הרי הוא כחצר (ח) ושווה בשוק ומראה זרועותיה לבני אדם ורב חסדא אסר אביימי (ט) בטווה וורד כנגד פניה (י) ומדברת עם כל אדם במשחקת עם הבחורים (יא) אבא שאול אומר (יב) אף המקללת יולדיו בפני סולידיו (יג) ר׳ טרפון אומר (יד) אף הקולנית במשמעת קולה על עיסקי תשמישה (טו) כתב רב אלפס כגון דתבעה ליה בפה (טז) ירושלמי שמואל אסר כל שמדברת ושכינותיה, שומעות רב אסר שקולה הוכך ממטה למטה בשעת תשמיש (יז) ופר״ש כל שאינה רוצה ללכת לטבילה (יח) ושבינותיה שומעו׳ ובפי׳ ארוסה אסיק׳ עוברת על דת. צריכה התראה (יט) ירושלמי תמן תנינן נשים שאסרו יוצאות שלא בכתובה צריכות התראה ואם לא התרה יוציא ויתן כתובתה ולא מנה מאתים אלא אפי׳ כתובה של מאה מנה מאבדת הכל. ונטלת בלאות שבפניה ויוצאה (כ) והיוצא משום שם רע אין לה בלאות (כא) ירושלמי בפרק המדיר והיוצאה משום שם רע אין לה בלאות (כב) מהו תיסב מן פרה פרנין דידה רב זעירא אסר נסבה (כג) ר׳ אילא אסר לא נסבה ר׳ אילא עביד לר׳ כותיה וכיון דלא איפסיקא הילכתא. ובגמ׳ דילן לא חזינן בה מידי (כד) מאי דאיתיה בעמין מנדוניית שקלה ומאי דליתיה לא שקלה. (כה) ירושלמי פ׳ המריר ר׳ אלעזר בשם ר״ח ראוה חוגרת בסינר ורוכל יוצא מתוך ביתה בעור הדבר ותצא רוק על גבי מיטתה או על מיטתו מגדלו לפני מיטתה או מגדלה לפני מיטתו שניהן יוצאין מפקום אפל. בעור הדבר ותצא וכולן אם הביאה ראיה לדבריה נאמנת מעשה בא לפני ר׳ ואסר מה בכך בעון קומי אפי׳ ראהו פיו על פיה א״ר בזה בעור הדבר ותצא (כו) הא דאמרינן בגמרא דילן רוכל יוצא ואשה חוגרת בסינר אסר ר׳ הואיל ושכועד הדבר תצא (כז) לא תיקשי לך דד׳ אדר׳ אוקימנא ההיא

שער החדש

(נז) וכן גבי מיאון הרי היא כאשתו לכל דבר מלא שיעמוד במיאון כו׳ כל״ל ובמות ק״מ מ׳ ול״ל מומו מלמון מכמוב כמן כמוב כמן וכמו מפס מלל מיאון הרי היא כאשתו לכל דבר ה״נ בספק גירושין: (נח) ובבלי שאסר ספק מגורשת בעלה אינו יורשה אין לו ראיה (נט) א״ר טובי בר קיסנא אסר שמואל כותבין אגרות מרד על ארוסה כו׳ כתובות ס״ד מ׳: (ס) ואוקימנא בתבע הוא ליבם ומרדה היא אבל אם הוא מבא למלון ומרדה היא מקקין לה ופשוטא ס״ל בפרקא מחזיקין למצות קודמת למצות ייבום ופליגי בה מרמי מיתבתא וכו׳ בכתובת יבמין (כ״ל בהלכת כתובת יבמין בתחלה זה ישו״ם בתוס כ״ו) ודוקא מבא הוא ליבם ומרדה היא אבל מבעה היא ומרד הוא אין מקקין לה יבמו מורדת היא ומרד הוא בתוס כ״ם ס״ל דהוא סיגו מורד ישו״ם בכתובות: (סא) ובתשובות מורדת על בעלה דינה כדתקינו רבנן סבוראי כו׳ בל״ל: (סב) ומר ר״ה גמון מסורא כו׳ עיין לעיל תוס מ״ז: (סג) אבל ביבמה מורדת לא עבדינן תקנתא לתקנתא כו׳ עיין לעיל הל׳ כתובת יבמין תוס מ׳ וכ״ל דכאן לא תיקנו דינא דמתיבתא כלל דהיינו שאין מותנין לה מליאה לחלוצה ונם לא תיקנו לה מידי בגל״ב דק מה שתפשה לא מפקינן מינה ותיהך לא מפקינן מיני׳: (סד) ומפסדת כדי מלפה תוס ע״ד והל׳ כתובת יבמין תוס כ״ז ככר נתבאר זה בהל׳ מליאה תוס ע״ד והל׳ כתובת יבמין תוס כ״ז יעו״ש היסיב: (א) דתנן העובדת על דת משה ויהודית כו׳ כתובות ע״ב מ׳ ועיין כתובות ק״ח מ׳: (ב) מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נדה ולא קוקה לה מלה כו׳ כל״ל: (ג) ירושלמי כוהנין בעדים פלוני עיסק לי כו׳ סס ע״ז ה״ו ועיין כרש״ם סס סי׳ מ׳ וכר״ן סס וכפי׳ קס״ו סעיף מ׳: (ד) פלוני התיר לי נדרי כולהון ולא תמצאון כו׳ כל״ל: (ה) ואוקימנא אפי׳ בקלתה אסור כו׳ כתובות ע״ב כ׳ ועיי״ם סעיף ד׳: (ו) קלתה אין בה משום פריעת הראש ואסר אביי מחצר לחצר כו׳ סס בכתובות: (ז) ירושלמי חצר שותפים בוקעין בו הרי הוא כחצר ושווה בשוק ומראה זרועותיה לבני אדם ורב חסדא אסר אביימי בטווה וורד כנגד פניה כו׳ ומדברת עם כל אדם במשחקת עם הבחורים סי׳ ס״ו ס״ז ס״ח ס״ט ע״ש: (יא) אבא שאול אומר (יב) אף המקללת יולדיו בפני סולידיו (יג) ר׳ טרפון אומר (יד) אף הקולנית במשמעת קולה על עיסקי תשמישה כו׳ כל״ל: (טו) כתב רב אלפס כגון דתבעה ליה בפה כו׳ ובפי׳ ארוסה אסיק׳ עוברת על דת. צריכה התראה (יט) ירושלמי תמן תנינן נשים שאסרו יוצאות שלא בכתובה צריכות התראה ואם לא התרה יוציא ויתן כתובתה ולא מנה מאתים אלא אפי׳ כתובה של מאה מנה מאבדת הכל. ונטלת בלאות שבפניה ויוצאה (כ) והיוצא משום שם רע אין לה בלאות (כא) ירושלמי בפרק המדיר והיוצאה משום שם רע אין לה בלאות (כב) מהו תיסב מן פרה פרנין דידה רב זעירא אסר נסבה (כג) ר׳ אילא אסר לא נסבה ר׳ אילא עביד לר׳ כותיה וכיון דלא איפסיקא הילכתא. ובגמ׳ דילן לא חזינן בה מידי (כד) מאי דאיתיה בעמין מנדוניית שקלה ומאי דליתיה לא שקלה. (כה) ירושלמי פ׳ המריר ר׳ אלעזר בשם ר״ח ראוה חוגרת בסינר ורוכל יוצא מתוך ביתה בעור הדבר ותצא רוק על גבי מיטתה או על מיטתו מגדלו לפני מיטתה או מגדלה לפני מיטתו שניהן יוצאין מפקום אפל. בעור הדבר ותצא וכולן אם הביאה ראיה לדבריה נאמנת מעשה בא לפני ר׳ ואסר מה בכך בעון קומי אפי׳ ראהו פיו על פיה א״ר בזה בעור הדבר ותצא (כו) הא דאמרינן בגמרא דילן רוכל יוצא ואשה חוגרת בסינר אסר ר׳ הואיל ושכועד הדבר תצא (כז) לא תיקשי לך דד׳ אדר׳ אוקימנא ההיא

ההיא בקלא דלא פסיק . והא דירושלמי דא״ר מה בבך בקלא דפסיק הוא . (כח) ירושלמי הוא גו חובה והיא גו חוביה סוטה מגפפן סוטה מנשקין סוטה תרעה שריך כוטה מנגף צריכה (כט) ודוקא דבעל מפיק בעידי דבר מכוער אבל בי רינא לא מפקי לה אלא בעידי טומאה (ל) כדאמרינן אשתו זינת׳ בעד אחד מהו אמר רבא הוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משני עדים (לא) ועידי טומאה כדאיתא בפרק כיצד העדים נעשין זוממין ורבנן היכי דייני כשמואל דאמר בטענאין עד שיראו כמנאפין (לב) ובבלאים הוא דבעינן בבמכחול בשפופרת ודוקא ברצון אבל באונס שרויא (לג) דלא חיישינן לאביה דשמיאל דאמר חיישינן שמא תחילתה באונס וסופה ברצון (לד) ירושלמי בהדא איתתא אתת קומי רבי אמי אמרה נאנסתי אמר לה ולא עריב ליך אמרה ליה אם יטבול אדם אצבעו בדבש (לה) ויכניסנו לתוך פיו ביום הכיפורים שמא איטרע ולבסוף אינו ערב לך וקבלה והטעון מאשת איש והוציא מתחת ידו (לו) ובנפה הנטען בקל אלא פסיק ויש לה בנים עבדינן לה כרב ולא מפקינן לה אלא בעידי טומאה (לז) כדאיתא בפרק כיצד ובעידי טומאה הוא דאמר היוצאה משום שם רע אין לה בלאות אבל כולהו תשעה דמתני׳ מפסדי תוספת ונדוניא ונוטלות בלאות שבפניהן ויוצאות (לח) ודוקא עדים בכל הני אבל היכא דליכא עדים אע״ג דחזי גברא נופיה מוציאה בגט ויהיב לה כתובתה אי נמי טעין פתח פתוח מצאתי לא שנא אמרה איהי אונס הוה ול״ש אמרה לא היו דברים מעולם . איהי מהימנא ואע״ג דלא נקטה כתוב׳ אית לה כתובה (לט) דקי״ל הטוען אחר מעשה ב״ד לא אמר בלום וכתב רבינו אבן מגש כיון דלא ניתנה כתובה ליגבות מחיים במאן דנקטיה שטרא בידא דמיא ואפי׳ תוספת אית לה ובשבועה (מ) והא דקי״ל האומר פתח פתוח מצאתי (מא) נאמן להפסידה כתובתה ועוד דקי״ל ט״ב מיד כדאיתא בירושלמי טענת בתולים עד שלשים יום ד״ה מאיר . וחכמים אומרים מיד (מב) וגרסינן בתוספתא טענת בתולים שלשים יום רבי יוסי אומר נסתרה מיד לא נסתרה אפי׳ לאחר ל׳ יום אבל בתר הכי לא מפסדי לה כתובה אלא בעדים ואפילו בבעילה ראשונה אי טענה משארסתני נאנסתי לא מפסדה לכתובתה (מג) כדתנן הנושא אשה ולא מצא לה בתולים וכו׳ . וקי״ל כר״ג דאמר נאמנת מיהו כי טעין פתח פתוח מצאתי (מד) ובריא לי שלא השתיתי דהוה ליה כמאן דאמר בריא לי שזינתה או תתי זינתה אינו רשאי לקייסה משום ספק סוטה ומוציאה בגט ודוקא באשת כהן או נמי אשת ישראל בנון שקיבל בה אביה קידושיה פחות מבת ג׳ שנים ויום אחר דליכא אלא חד ספיקא ובי אמר פתח פתוח מצאתי נאמן אבל באשת ישראל דאיכא תרי ספיקי מקייסה (מה) והא דגרסינן בירושלמי האובל אצל חביו ביהודה אינו יכול למעון מענת בתולים הדא דתימר שלא להפסידה כתובתה אבל לקייסה אינו רשאי כדאית בה חדא ספיקא הוא . ודוקא דאיהו אטר לא היו דברים מעולם ואיהו אתי בטענת בריא דמהימן דשויא אנפשיה כחתיכה דאיסורא (מו) אבל היכא דקא מודיא ואמרה קושטא טעין מיהו אונס הוה לא מיתסרא עליה כדתנן הנושא את האשה וכו׳ וקי״ל כר״ג דאמר נאמנת (מז) וכתב רבינו אלפס דהא דקי״ל האומר פתח פתוח מצאתי נאמן להפסידה כתובה משום דאין אדם טורח בסעודה ומפסידה מסתבר טעמא דגאון דוקא לענין מנה מאתים אבל לענין תוספת לא מהימן דאיהו כתב אנפשיה וכן דעת הגאונים ותנבה תוספת בשבועה כדין הנשבעין ונוטלין ואין לה להשביע הבעל על עקר כתובה דחזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה ואין לה עליו אלא חרם סתם על מי שטוען עליה שקר ואין לי לחלוק על הגאונים ומסתברי כיון דעיקר כתובה מפסדא משום חזקה תוספת נמי מפסדא דלא כתב לה אלא על חיבת לילה הראשון . ומפסדא (מח) ומיהו נאמן בשבוע׳ (ונשים שאמרו חכמים כנון המטאנת וחברותיה יש להן על חיבת לילה הראשון) קאמרי צרפתים דוקא דת משה ויהודית דקתני בכתני׳ (מט) אבל נבילה חלב ודם אפילו למאן דאמר טומר לדבר אחד הוי מוסר לכל התורה כולה אינה חשורה לאלו שאימת בעלה עליה (נ) דאמרינן נבי עבד אימת רבי עליו ולא מנרש לה אלא בכתובה (נא) ושנים שנינו במשנתינו המכוובה לה דתנן המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת בנפה סתם ונמצאו עליה נדרים . תצא שלא בכתובה ובן במומין (נב) ואמר רבי יוחנן באלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר ולא תשתה יין ושלא תתקשט בבגדי צבעונין (נג) ואסיקה אפי׳ אריסא דסירי דקפרי אינשי הוי קפידא מידי דלא קפדי אינשי אע״ג דאיהו קא קפיד קפידיה לאו קפידא הוי ולא מפסדא כתובה : (נד) ירושלמי כלי פשתן הבאין ממדינת הים בכלי צבעונין הן אמר ר׳ יוסה מתניתא נשאה על מנת שאין עליך נדרים (נה) אבל אמר על מנת שאין עליך כל נדר אפי׳ נדר׳ שלא תאכל תרובין נדר הוא בנפה סתם תצא שלא בכתובה (נו) ירושלמי מתני׳ קידשה על תנאי ובנפה סתם אבל קידשה סתם ובנפה סתם יש לה כתובה (נז) ר׳ יוחנן אמר אפי׳ קידשה סתם ובנפ׳ אין לה כתובה והלכה כר׳ יוחנן (נח) ואע״ג דבנמרא דילן מוקים לה רב בקידש׳ על תנאי ובנפה סתם (נט) ה״ה אם קידשה סתם ובנפה סתם לנבי כתובה דא״כ ליפלגו נמי בכתובה אלא אפי׳ קידשה

שער החדש

כ״ה מ׳ : (כח) ירושלמי הוא גו חובה והיא גו חוביה סוטה . מנפפה סוטה . מנשקין סוטה . מרעה סריך סוטה . מוגף צריכה ודוקא כו׳ כל״ל אם בא״ד דכתובות ה״ו : (כט) ודוקא דבעל מפיק בעידי דבר מכוער אבל ב״ד לא מפקי בע״כ ועיין תוס׳ אם ניבעום ב״ד כ׳ דמר מכוער אבל ב״ד לא מפקי בע״כ ועיין תוס׳ אם ניבעום כ״ד כ׳ ד״ה אמר ר׳ . וכ״ה אם סי׳ מ׳ ועי״ש כתי׳ הכשב״ם יפו״ם סיעיב ועיין סי׳ י״ח סעיף ח׳ : (ל) כדאמרינן מעמו זימנה בעד ח׳ כו׳ קידושין ס״ו ח׳ ועיין סי׳ קע״ח סעיף ג׳ : (לא) ועידי טומאה כדתי׳ בפ׳ כיצד נעשים העדים זוממין ורבנן היכי דיינ׳ כשמואל כו׳ מכות ז׳ ח׳ ועיין בהמ״ם פ״ב דיבמות סי׳ מ׳ ועיין מהש״ך סי׳ כ׳ סעיף ט׳ בהג״ה : (לב) ובכלאים הוא דבעינן במכחול בשפופרת כו׳ ב״מ ל״ח ח׳ וביו״ד סי׳ ל״ז סעיף ב׳ : (לג) דלא חיישינן לאביה דשמואל דאמר חיישינן שמא תחילתה באונס וסופה ברצון כו׳ כל״ל כתובות ל״ח ב׳ : (לד) ירושלמי בהדא דתימר מיסתיין כו׳ כל״ל כתובות ל״ח ב׳ : (לד) ירושלמי כהדא מיסתת מחת קומי ר׳ חמי ממרה נאנסתי כו׳ כל״ל סוטה פ״ד ה״ד ומ״ר במדבר פ״ם : (להּ) ויכניסנו לתוך פיו ביום הכיפורים שמא איטרע ולבסוף אינו ערב לו ונפוח אינו מגיע ונקבלה כו׳ כל״ל : (לו) ובנפה הנטען בקל אלא פסיק ויש לה בנים כו׳ כל״ל : (לז) כדאמרי׳ בפ׳ כיצד כו׳ יבמות כ״ה ח׳ ויפו״ם ובסי׳ י״ח סעיף ח׳ : (לח) ודוקא דליכא עדים כגון דאי הכי מאי הוי דליכא עדים אפ״ג דחזי נגרת כו׳ כל״ל עיין סי׳ קס״ו סעיף ז׳ יפו״ם : (לט) דקי״ל המוען אחר מעשה ב״ד לא אמר כלום כו׳ עיין לעיל הל׳ טוען אות ז׳ : (מ) והא דקי״ל האומר פתח פתוח מצאתי נאמן כו׳ כתובות פ׳ כ׳ : (מא) נאמן להפסידה כתובתה היינו דטוען בתולים מיד כדאיתא בירושלמי טענת בתולים עד שלשים יום כו׳ כל״ל יבמות פי״ג סי״ד כתובות פ״ק ה״ד : (מב) וגרסינן בתוספתא טענת בתולים שלשים יום כו׳ תוספתא דכתובות פ״ו ועיין סי׳ ס״ח סעיף י׳ : (מג) כדתנן הנושא אשה ולא

מצא לה בתולים כו׳ כתובות י״ב ב׳ ושם סעיף ט׳ : (מד) ובבי לי שלא הפיתי דהו״ל כמ״ד בבי לי מזימנא כו׳ כל״ל עיין בכל״ם פ״ק דכתובות סי׳ י״ח ובכ״ן שם ושם בסו׳ ס״ת סעיף ז׳ : (מה) ודלא דגרסי׳ בירושלמי האובל אצל חביו ביהודה כו׳ עיין פ״ק דכתובות ס״ה יעו״ש היעיב : (מו) אבל היכא דקא מודיא ואמרה קושטא טעין ס״ם כדאיתא בהדיא בפ״ק דכתובות ה״ו : (מז) ודלא כהגיון מלפם הא דקי״ל האומר פ״ם מצאתי כו׳ עי״ש בכל״ם ועיין סי׳ ס״ח סעיף ח׳ : (מח) ומיהו מיהו נאמן מלא בשבועה קאמרי לרפתים כל״ל ויש לקייס מה שנמחק וה״ק אף דמלמנה לכ״ג כו׳ יש להן תוספת כמבואר בשער הכ׳ ע״ז קאמר דשמי׳ הפם דיש להן מיבעי ליה להלמונה כו׳ מבש״ך הכא : (מט) אבל אכלה נבילה חלב ודם כו׳ כל״ל כ״ל אבלה בעלמה ולא האכילתו לוגה מפסדת לכתובה עיין בסוף פרק קמ״ו ובמ״מ שם ס״ק ח׳ : (נ) דאמרינן נבי עבד מימת רבו עליו . עיין שבת י״ג ב׳ נדרים ל״ח ב׳ : (נא) ושנים שנינו במשנתינו המכוובה לה דתנן המקדש כו׳ כתובות ע״ב ב׳ : (נב) ואמר ר״י בשלנו נדרים אמרו כו׳ שם בם״ק ובסי׳ ל״ט סעיף ח׳ : (נג) ואסיקנא אפי׳ לקיסתא דמידי דקפדי כו׳ שם וכרב אסי : (נד) ירושלמי כלי פשתן הבאין ממדינת הים כו׳ ס״ז דכתובות ה״ז ושם סי׳ כלי פשתן הדקין הבאין מבית בן יעו״ש וכ״ל להגיה הבאין מבית שאן עי׳ ב״ר פי״ם וס״ב ובמדבר רבה פ״ב : (נה) אבל אמר ע״מ שאין עליך כל נדר כו׳ ועי׳ בנמ״ם סי׳ י׳ ושם בסימן ל״ם סעיף ח׳ : (נו) ירושלמי מתניתין קידשה על תנאי וכנפה סתם כו׳ שם בם״ז ה״ז (נז) ר״י אמר אפי׳ קידשה סתם וכנפה סתם אין לה בתובה כו׳ כל״ל : (נח) ואע״ג דבנמרא דילן מוקים לה רב בקדשה על תנאין כו׳ שם בכתובות ע״ב ב׳ יבמות ק״י ח׳ : (נט) ה״ה אם קדשה סתם וכנפה סתם לנבי כתובה כו׳ מיי״ם בתום׳ ד״ה אל מנת כו׳ ועיין סי׳ ק״ז סעיף

קידשה סתם וכנסה סתם אין לה כתובה הא נימא בעיא
(ס) וכתב רב אלפס נט מדבריהן ואיתא קידשה על תנאי
ובנסה סתם רב אמר צריכה הימנו גט ושמואל אמר אינה
צריכה הימנו גט ופירש רבינו יצחק אלפס כו' בראיתא
בהלכותיו ורבינו אבן מגש בטגילת סתרים דיליה אמר מרלא
קאמר מחלוקת בקידושי שתי נשים וקאמר בטעות שתי
נשים. (סא) ש"מ בקידושי שתיהן היה טעות. ומדקאמר
נמי טעות אשה אחת בעין שתי נשים. בגון שקידש ובעל
אחר זמן קשיא לי מאי בעין שתי נשים איכא (סב) ותו
דקאמר אשה אחת גרידתא בגון קידש ובעל לאלתר ניהא
כולהו כשהיא קטנה וגדולה אצלו מאי איכא למימר דלאלתר
בעל והא גדלה אצלו קתני וכו' (סג) ופריש טעות שתי
נשים בגון שתיהן על תנאי זו אחר זו וחזר ובנסה סתם זו
אחר זו דרב סבר בתרי זימני לא הוה שתיק ולא מחזקינן
בטעות כולי האי ומגלא אדרב להנאי בחד מיניהו ודאי
אחליה להנאיה ודמי להא דאמר בתרי זימני הוי חזקה
ושמואל סבר על דעת קידושין הראשונים בעל. אבל טעות
אשה אחת ד"ה אינה צריכה הימנו גט וכו' אלא אמר רבא
מחלוקת בטעות אשה אחת בעין שתי נשים שקידש אחת
על תנאי ובנס ובעל סתם ועוד שנה ובעל סתם וא הזכיר
שום חנאי דומיא דשתי נשים אבל טעות אשה אחת
גרידתא דליכא מידי דמובחא דאחליה לתנאיה על דעת
תנאי בעל (סד) ומתני' דהגדילה אצלו קשיא ליה בי לא
עסקינן דבעל וחזר ובעל ומסתברא בעין שתי נשים כמו
שפירשנו אשה אחת שקירשה על תנאי ולא בנם ולאחר זמן
כנסה סתם אבל אשה אחת גרידת' שקידש ובנם בבת אחת
אינה צריכה הימנו גט ובין בעל ובין לא בעל (סה) ורבינו
דדייק בפירוש דיליה דהכא קתני כנסה ובטעות אשה אחת
גרידתא קתני ובעל (סו) לא דייק לן דאנן לא אשכחן ובעל
בטעות אשה א' גרידתא דמו הוא דאשכח (סז) ואנן דייקינן
לה להאי פירושא מעיקרא פלוגתא דרב ושמואל דקאמר
מחלוקת דכנסה סתם בטעות אשה אחת בעין שתי נשים
אבל כנסה סתם בטעות אחת גרידתא ד"ה אינה צריכה הימנו

גט ובפלונתא דרב ושמואל לא אמרי' קא מיירי בבעל
(סח) וקידש על תנאי ובעל אינו טעות אשה אחת גרידתא
אלא בטעות אשה אחת דמי ולית הילכתא כותיה (סט) דהא
אסיקנא קידש על תנאי ובעל אינה צריכה הימנו גט דאין
אדם עושה בעילתו בעילת זנות (ע) והיינו דקאמר אביי נעיל
לא תימא טעמא דרב ביון דכנסה סתם אחולי אחליה
לתנאיה כדבא דקאמר מהלוקת בטעות שתי נשים אלא
טעמיה דרב שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וכן
הילכתא (עא) והילכך דגט לאו מדבריהן הוא (עב) מדקאמר
רבא תנא ספוקי מספקא ליה גבי טמונא לקולא גבי איסור
להוסרא גמרינן מינה (עג) דכל תיקו דממונא לא גבי
מספיקא (עד) ועוד שנינו בבריתא נישאת לראשון ולא היו
לו בנים לשני ולא היו לו לא תינשא אלא למי שיש לו
בנים ואם נישאת למי שאין לו בנים הצא שלא בכתובה
עה) ובגמרא ובן היא שנדרה שלא תשאיל בברה ונפה
ריחים ותנור ושלא תארוג בגדים נאים לבנה תצא שלא
בכתובה: (עו) ירושלמי וכן היא שנדרה שלא תלך לבית
האבל ולבית המשתה תצא שלא בכתובה (עז) וגרס' בפ'
בתרא דכתובות הוא אומר לעלות והיא אומרת שלא לעלות
תצא בלא כתובה (עח) וגרס' בפ' תרש ושוטה שנשאו
נשים פיקחות אע"פ שנתפקח החרש' (עט) ונשתפה השוטה
אין לו עליה כלום אם רצו לקיימן יש להן כתובה מנה וכו'
פיקח שנשא חרשת או שוטה (פ) אע"פ שכתבו להן מאה
מנה כתובתן קיימת מפני שהיא רוצה להזון בנכסיו טעמא
דרצה הוא הא לא רצה לא ש"מ דחרשת אין לה כתובה כל
הני אין להן כתובה ולא תוספת (פא) וצריכה עיונא בהני
תלת ברייתא דגדסי' בהו תצא שלא בכתובה אית להו
תוספת או לא (פב) גרס' בפר' הבא על יבמתו האיש
מצווה על פריה ורביה ואין האשה מצווה על פריה ורביה.
ורבי יוחנן בן ברוקא אומר על שניהן הוא אומר פרו ורבו
וקיים"ל כת"ק והיכא דאית ליה לגברא בני מאיתתא אחריתי
ואמר' שהייה בהדיה עשר שנין. ובעינא לאינסובי לגברא
דליהוו לי בני תצא שלא בכתובה. דאיתי לא מפקדא

ואי

שער החדש

סעיף ג' ל': (ס) וכ' רב אלפס נט מדבר ישן. עיין בכמ"ם פי' י"ל
וכ"ן שם יעו"ש היטיב ועיין סי' ל"ט סעיף ה': (סא) ס"מ בקדושי
בתיהן פי' טעות ודקאמר כמי טעות אשה אחת בעין שתי נשים כו'
כ"ל י"ל דקאי אהכי"ף דפי' בטעות אשה אחת בעין שתי נשים היינו
שנשאם ובעל לאחר זמן יעו"ש בכי"ף: (סב) ומה דקאמר אשה אחת
גרידתא בגון שקידש ובעל לאלתר היינו כשהיא קטנה ובדלה
אצלו מאי איכא למימר לאלתר בעל והא גדלה אצלו קתני כ"ל ול"ל
שם בכתובות פ"ד ה' פריך ומה הכא בשטעות אשה אחת דמי ופליגי
יעו"ש והשם מקשה נ"כ מהמזיכה בשהיא קטנה ובדלה אצלו יעו"ש
והשם לפי' הכי"ף פ"כ לאו בטעות אשה אחת דמי וכן מקשה במהור:
(סג) ופרים טעות שתי נשים כו' כ"ל הכי"ג לאו בעין שתי נשים
ב' נשים היינו שקידשן על תנאי ושלח"כ כגון זו אחר זו אשה אחת (ועיין
בס' הפרדס סי' ס"ב יעו"ש היטיב שיטה מהתימה): (סד) ומתניתין
דהגדילה אצלו קשיא ליה מי לא עסקינן דבעל ושוב ובעל כ"ל ומאי
מקשה השם והא הכא בטעות אשה אחת דמי ופליגי אוקי לה בשיהי
בבעל ושוב ובעל: (סה) ורבינו דדייק בפי' דיליה דהכא קתני בנסה
כו' כוונתו על הכי"ף ז"ל: (סו) לא דייק לן דאנן לא אשכחן ובעל
בטעות אשה אחת גרידתא דמו הוא דאשכח אלא דאנן דייקינן
לה להאי פירושא מעיקרא פלוגתא דרב ושמואל דקאמר
מחלוקת דכנסה סתם בטעות אשה אחת בעין שתי נשים
אבל כנסה סתם בטעות אחת גרידתא ד"ה אינה צריכה הימנו
גט ובפלונתא דרב ושמואל לא אמרי' קא מיירי בבעל
(סח) וקידש על תנאי ובעל אינו טעות אשה אחת גרידתא
אלא בטעות אשה אחת דמי ולית הילכתא כותיה (סט) דהא
אסיקנא קידש על תנאי ובעל אינה צריכה הימנו גט דאין
אדם עושה בעילתו בעילת זנות (ע) והיינו דקאמר אביי נעיל
לא תימא טעמא דרב ביון דכנסה סתם אחולי אחליה
לתנאיה כדבא דקאמר מחלוקת בטעות שתי נשים אלא
טעמיה דרב שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וכן
הילכתא (עא) והילכך דגט לאו מדבריהן הוא (עב) מדקאמר
רבא תנא ספוקי מספקא ליה גבי טמונא לקולא גבי איסור
להוסרא גמרינן מינה (עג) דכל תיקו דממונא לא גבי
מספיקא (עד) ועוד שנינו בבריתא נישאת לראשון ולא היו
לו בנים לשני ולא היו לו לא תינשא אלא למי שיש לו
בנים ואם נישאת למי שאין לו בנים הצא שלא בכתובה
עה) ובגמרא ובן היא שנדרה שלא תשאיל בברה ונפה
ריחים ותנור ושלא תארוג בגדים נאים לבנה תצא שלא
בכתובה: (עו) ירושלמי וכן היא שנדרה שלא תלך לבית
האבל ולבית המשתה תצא שלא בכתובה (עז) וגרס' בפ'
בתרא דכתובות הוא אומר לעלות והיא אומרת שלא לעלות
תצא בלא כתובה (עח) וגרס' בפ' תרש ושוטה שנשאו
נשים פיקחות אע"פ שנתפקח החרש' (עט) ונשתפה השוטה
אין לו עליה כלום אם רצו לקיימן יש להן כתובה מנה וכו'
פיקח שנשא חרשת או שוטה (פ) אע"פ שכתבו להן מאה
מנה כתובתן קיימת מפני שהיא רוצה להזון בנכסיו טעמא
דרצה הוא הא לא רצה לא ש"מ דחרשת אין לה כתובה כל
הני אין להן כתובה ולא תוספת (פא) וצריכה עיונא בהני
תלת ברייתא דגדסי' בהו תצא שלא בכתובה אית להו
תוספת או לא (פב) גרס' בפר' הבא על יבמתו האיש
מצווה על פריה ורביה ואין האשה מצווה על פריה ורביה.
ורבי יוחנן בן ברוקא אומר על שניהן הוא אומר פרו ורבו
וקיים"ל כת"ק והיכא דאית ליה לגברא בני מאיתתא אחריתי
ואמר' שהייה בהדיה עשר שנין. ובעינא לאינסובי לגברא
דליהוו לי בני תצא שלא בכתובה. דאיתי לא מפקדא

(פג) ואי אמר' בעינא חוטרא לידה ומרה לקבורה. מענתה טענה ויוציא ויתן כתובה:

השער הב' שאין להן כתובה. אבל תוספת יש להן (א) גרסי' בפ' אלמנה ניזונית המכאנת והשניי' והאילוני' אין להן לא כתובה ולא פירות. ולא בלאות. ואם מתחילה נשאה לשם איילונית יש לה כתובה. אלמנה לכ"ג. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט כמזרת ונתינה לישראל יש להן כתובה. (ב) ואסיק' כדקתני אלמנה לכ"ג אפלוגתא קאי. דהיכא דהכיר בה יש לה כתובה כאיילונית אבל לא הכיר בה לא וקי"ל כרב יהודה דאמר אחד אלמנה ואחד איילונית אשה ואינה אשה דהכיר בה יש לה כתובה ותנאי כתובה לא הכיר בה אין לה כתובה מנה כאתים ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות. (ג) אבל תום' יש להן חברותיה כגון שנייה ואיילונית ואלמנה שלא הכיר בה אין להן תוספ' דהא נכסי צ"ב דאייתי מבי גשא ליה לה כ"ש תוספת דחברותיה דקאמר לאו דווקא ולא דייק לן. וכתב רב אלפס כי היכי דאיילונית בלא הכיר בה אי איתנהו לבלאות אידי ואידי אית לה בין נכסי מלוג בין נכסי צ"ב. (ד) ואי ליתנהו נכסי מלוג דברשותיה קיימי אית לה נכסי צ"ב דלאו ברשותיה קיימי ליה והני נמי דינייהו כהני. (ה) והאו פיסקא תמיהא לן כדכתב בכתובות. דהא קי"ל ברב נחמן דאמר פירא הוי ומכסי לה ואזיל עד דבלי. (ו) והילכך היכא דליתה ובין מאנת ובין איילונית לא משלם הדמים (ז) ומסת' כרב בהנא דאמר קרנא הוי. ובשניה מכסי ואזיל עד דבלי ואינך לא ליתה אלא בכולהו פירות הוי ומכסי ואזיל עד דבלי וכתב ר"ח בשמעתא לא אשכחן בהדיא בשניה דאין לה בהכיר בה (ח) ולא פי' בה אלא לענין בלבי זה. וצ"ע וכסת' מדאיפלגו רב הונא ורב יהודה באילונית ול"פ בשניה (ט) ש"מ דשניה ל"ש הכיר בה ול"ש לא הכיר בה אין לה כתובה כלל וכי היכי דלא הכיר בה אין לה כתובה כלל הכי נמי הכיר בה ואין לה מנה מאתים. אבל תוספת יש לה (י) ופירות שאבל אין להן ובלאות נכסי מלוג. אבל נכסי צ"ב אית לה. וקנסו רבנן לדידיה בדידה. (יא) ולדידה בדידיה. אבל אין לה כתובה מנה מאתים אבל תוספת יש לה. וכי איתנהו לבלאות אידי ואידי אית לה. (יב) ואי ליתנהו אידי ואידי לית לה וחייבי לאוין דאית להו מזונות ה"מ לאחר מיתה בגון שלא הספיק להוציאה עד שמת אבל בחיי הבעל (יג) כיון דבעמוד והוצא קאי לית לה מזונות כדאיתא פרק יש מותרות (יד) ירושלמי ויתומת אין לה כתובה וכו' במיאון. (טו) וקי"ל כשמואל דאמר ממאנת אין לה כתובה יוצאה בגט יש לה כתובה (טז) גרסי' בפ' יש מותרות. ת"ר אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש להן כתובה פי' בלאות ומזונות והיא פסולה. וולדה פסול וכופין אותו להוציא: (יז) שניות מדברי סופרים אין להן כתובה הוא כשר וולדה כשר וכופין אותו להוציא. א"י שמעון בן אלעזר בפני מה אמרו אלמנה לכ"ג יש להן כתובה *מפני שהוא פסול והיא פסולה וכל מקום שהוא פסול והיא* פסולה קנסו אותו בכתובה ומפני מה אמרו שניות מדברי סופרים דאין להן כתובה מפני שהוא והיא כשירה (יח) וכל מקום שהוא כשר והיא כשירה קנסו אותו בכתובה רבי אומר הללו דברי תורה. (יט) ואין דברי תורה צריכין חיזוק. ד"א זה הוא מרגילה. וזו היא טרגיתה. (כ) וכבר קיימא לן הא דקתני. אלמנה לכ"ג יש להן כתובה כו'. (כא) ירושלמי מת נפק מבניהון והמוזיר גרושתו משניאשת ס"ד אלו על ידי שהן מר"ת הואיל והיא מר"ת יש לה כתובה (כב) ואית דבעי למימר על ידי שקנסן בידו וביד הולד לפיכך אין להן כתובה (כג) וגרסי' בפ"ק דנידה אשה שאין לה מת אסורה לשמש אין לה כתובה ולא מזונות ולא פירות ולא בלאות ויוציא ולא יחזיר עולמית דברי רבי מאיר ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר משמשת בב' עדים והן עיוותיה והן תיקוניה שאם תשמש פעם ראשונה ושנייה ושלישית בעדים ונמצאת דם על שלו או על שלה בכל פעם ופעם הרי הן עיוותיה שהוחזקה נידה כל ימיה (כד) ויוציא בלא כתובה דלא הויא ולא יחזיר עולמית אע"ג דהדר איתקון (כה) דאי אמרה יחזיר זיכנין אולא ומינסבא ומתקנא ואומר אילו הייתי יודע שכן הוא אפי' היו נותנין לי מאה בנה לא הייתי מגרשה ונמצא גט בטל ובניה ממזרין ואם שימשה בשני עדים ולא מצאה דם באחד מהן הן תיקוניה ודרי היא ככל הנשים. אמר ר"י אמר שמואל הלכה בר' חנינא בן אנטיגנוס. ונרסינן בפ' הזורק כתב לשום מלכות שאינה הוגנת לשום מלכות מדי ולשום מלכות יון לבנין הבית ולחרבן הבית. היה במזרח וכתב במערב במערב וכתב במזרח תצא מזה ומזה ובל אלו הדרכים בה שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה: (כו) וכבר פירש בטאמר ראשון. (כז) וכל העריות שאמרו חכמים צרותיהן מותרות הלכו הצרות ונישאו ונמצאו איילונית תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה. (כח) הכונם יבמתו והלכה הצרה ונישאת לאחר ונמצאת זאת איילונית תצא מזה. וכל אלו הדרכים בה.

כתב

שער החדש

(פג) ואי אמר' בעינא חוטרא לידה כו' עם נכ"ם ונכתובות ס"ד מ' ועי' לקמן בפר ג' מות מ"ב: (א) גרסי' בפ' מלמנה ניזונת הממאנת המייבת והאילונית כו' עי' בפ' מיתון מות קי"ז: (ב) ומסיקנא הא דקתני מלמנה לכה"ג אפלוגתא קאי עי' בכ"ל עם בכתובות ק"ח ב': (ג) אבל תוספת יש להן כדאמר התם הממאנת ומכרזתי כגון שניי' ומיילונית ומלמנה אלא הכיר בה ומי מי אמומר דמלמנה אלא הכיר בה אין לה תוספת דהא נכסי ב"ב דאייתי מבי גשא ליה לה כ"ש תוספת ומכרזתי דקאמר לאו דוקא ולא דייק לן כו' כ"ל יעו"ש ק"ח ע"ב דמי' התם הממאנת ומכרזתי אין להם מכח ומאתים אבל תוספת ים להן ובכתב פליגי דיעה קמייתא ס"ל דמכרזתי נכללו בי"ב מלמנה אלא הכיר בה ודיעה בתרייתא ס"ל דלא נכללו בזה מלמנה אלא הכיר בה ועי"ש בכרי"ף ובמ"מ פי' כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח שפסקו כדיעה קמייתא ועי"ש בתי' הכלבו"ת ועי' פי' קפ"ז סעי' ס'. וי"ל עוד כי היכי מי אמומר ס"ל דגם בתיילונית אלא הכיר בה אין לה תוספת ואין תוספת רק לממאנת ומניי' בלבד וזה אבל מכרזתי לאו דוקא כי אין כאן רק בנים: (ד) ואי ליתנהו נ"מ דבכתובה קיימי אית לה נכסי צ"ב דלאו ברשותה קיימי ליה והני נמי דינייהו כהני. עי' לעיל בה' כתובות גדין התם מות קס"ג: (ה) והאי פיסקא תמיהא לן כדכ' בכתובות. עי' לעיל בה' כתובות גדין התם מות קס"ג: (ו) והילכך היכא דליתה בין ממאנת ובין מיילונית לא משלם הדמים כ"ל ועי' לקמן מות י"ב: (ז) ומסתבר דכ' כהגה דמר קמן מות ובמייה הות דמכסי ואזיל עד דבלי ואינך לא. ליתא כו' כ"ל כ' כהגה דס"ל דגליתה קמן הוי ודוקא בשנייה הות דמכסי ואזיל עד דבלי משום דקנסו לדידה כו' הא מתה בתרי מיני דבמי מיני לעשות כן. ליתא זה מלא נכולהו הוי כמו פירות ומכסי ואזיל כו': (ח) ולא פי' בה מלא לענין זה בלבד וכ"ל בס"ם לא הוזכר שום דבר לענין שנייה רק דבר זה בלבד דבלאות אל ל"מ אין לה ואל ל"ב יש לה. מבל לענין הכיר בה ולא הכיר בה ול"ם לא הכיר בה כו' וכ"ב הכי"ק והכמ"ם שם וכ"ה נכו' קס"ז סעי' ד': (ט) ב"מ דשנייה ל"ם הכיר בה ול"ם לא הכיר בה כו' וכ"ב הכי"ק והכמ"ם שם וכ"ה נכו' קס"ז סעי' ד': (י) ופירות שאכל אין להם ובלאות נכסי מלוג. אבל נכסי צ"ב אית לה. וקנסו רבנן לדידיה בדידה. (יא) ולדידה בדידיה. אבל אין לה כתובה מנה מאתים אבל תוספת יש לה. וכי איתנהו לבלאות אידי ואידי אית לה. (יב) ואי ליתנהו אידי ואידי לית לה וחייבי לאוין דאית להו מזונות ה"מ לאחר מיתה בגון שלא הספיק להוציאה עד שמת אבל בחיי הבעל (יג) כיון דבעמוד והוצא קאי לית לה מזונות כדאיתא פרק יש מותרות (יד) ירושלמי ויתומת אין לה כתובה וכו' במיאון. (טו) וקי"ל כשמואל דאמר ממאנת אין לה כתובה יוצאה בגט יש לה כתובה (טז) גרסי' בפ' יש מותרות. ת"ר אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש להן כתובה פי' בלאות ומזונות והיא פסולה. וולדה פסול וכופין אותו להוציא: (יז) שניות מדברי סופרים אין להן כתובה הוא כשר וולדה כשר וכופין אותו להוציא. א"י שמעון בן אלעזר בפני מה אמרו אלמנה לכ"ג יש להן כתובה *מפני שהוא פסול והיא פסולה וכל מקום שהוא* פסולה קנסו אותו בכתובה ומפני מה אמרו שניות מדברי סופרים דאין להן כתובה מפני שהוא והיא כשירה (יח) וכל מקום שהוא כשר והיא כשירה קנסו אותו בכתובה רבי אומר הללו דברי תורה. (יט) ואין דברי תורה צריכין חיזוק. ד"א זה הוא מרגילה. וזו היא טרגיתה. (כ) וכבר קיימא לן הא דקתני. אלמנה לכ"ג יש להן כתובה כו'. (כא) ירושלמי מת נפק מבניהון והמוזיר גרושתו משניאשת ס"ד אלו על ידי שהן מר"ת הואיל והיא מר"ת יש לה כתובה (כב) ואית דבעי למימר על ידי שקנסן בידו וביד הולד לפיכך אין להן כתובה (כג) וגרסי' בפ"ק דנידה אשה שאין לה מת אסורה לשמש אין לה כתובה ולא מזונות ולא פירות ולא בלאות ויוציא ולא יחזיר עולמית דברי רבי מאיר ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר משמשת בב' עדים והן עיוותיה והן תיקוניה שאם תשמש פעם ראשונה ושנייה ושלישית בעדים ונמצאת דם על שלו או על שלה בכל פעם ופעם הרי הן עיוותיה שהוחזקה נידה כל ימיה (כד) ויוציא בלא כתובה דלא הויא ולא יחזיר עולמית אע"ג דהדר איתקון (כה) דאי אמרה יחזיר זיכנין אולא ומינסבא ומתקנא ואומר אילו הייתי יודע שכן הוא אפי' היו נותנין לי מאה בנה לא הייתי מגרשה ונמצא גט בטל ובניה ממזרין ואם שימשה בשני עדים ולא מצאה דם באחד מהן הן תיקוניה ודרי היא ככל הנשים. אמר ר"י אמר שמואל הלכה בר' חנינא בן אנטיגנוס. ונרסינן בפ' הזורק כתב לשום מלכות שאינה הוגנת לשום מלכות מדי ולשום מלכות יון לבנין הבית ולחרבן הבית. היה במזרח וכתב במערב במערב וכתב במזרח תצא מזה ומזה ובל אלו הדרכים בה שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה: (כו) וכבר פירש בטאמר ראשון. (כז) וכל העריות שאמרו חכמים צרותיהן מותרות הלכו הצרות ונישאו ונמצאו איילונית תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה. (כח) הכונם יבמתו והלכה הצרה ונישאת לאחר ונמצאת זאת איילונית תצא מזה. וכל אלו הדרכים בה.

כתב הסופר וטעה ונתן שובר לאיש וגט לאשה ונתנו זה לזה ולאחר זמן הרי הגט יוצא מיד האיש תצא מזה ומזה. וכל הדרכים האלו בה. ר' אלעזר אם לאלתר יצא אינו גט אם לאחר זמן יצא הרי זה גט כו' כדאיתא בגיטין (כט) גרסי' בפ' האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו מת בעלה ונישאת ואח"כ בא בעלה תצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה וי"ג דבר בה:

השער הג' נוטלת כתובה ותוספת. (א) המדיר את אשתו מתשמיש המיטה. בית שמאי אומרים ב' שבתות ובית הלל אומר שבת אחת. (ב) ואמר רב מחלוקת במפרש אבל במתם יוציא ויתן כתובה לאלתר. ושמואל אמר אף בסתם נמי מחלוקת ימתין שמא ימצא פתח לנדרו. (ג) המדיר את אשתו מלהנות לה עד שלשים יום. יעמיד פרנס מיכן ואילך יוציא ויתן כתובה. (ד) וקי"ל כשמואל בתרוייהו. ד"א אפילו בסתם לא יוציא אלא ימתין. (ה) המדיר את אשתו שלא תתקשט לאחד מכל המינים יוציא ויתן כתובה (ו) המדיר את אשתו שלא תטעום א' מכל הפירות יוציא ויתן כתובה. ר' יהודה אומר בישראל חודש א' יקיים שניים יוציא ויתן כתובה כו' (ז) המדיר את אשתו שלא תלך לבית אביה בזמן שהוא בעיר אחרת ל' אחד שנים יוציא ויתן כתובה ובזמן שהיא בעיר אחרת רגל אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה. (ח) המדיר את אשתו שלא תלך לבית האבל. או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה מפני שנועל דלת בפניה או על מנת שתאמרי לפלו' מה שאמרתי לך או מה שאמרה. (ט) או שתהא מערה ומטלא לאשפות. אמר ר' יהודה אמר שמואל שתהא מטלאה ונופצת. (י) ירושלמי תמן תנינן כמעשה ער ואמנון. (יא) במתניתא תנא על מנת שתטלאי עשרה כדי מים. ותערי לאשפה. (יב) אמר רב המדיר את אשתו שלא תשאל ושלא תשאיל נפה וכברה ריחים ותנור. יוציא ויתן כתובה. (יג) וכן היא שנדרה שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה תצא בלא כתובה. (יד) גרסינן בפרק הבא על יבמתו ת"ר נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי ליבטל ויוציא ויתן כתובה שמא לא זכה לבנות הימנה וכו'. (טו) גרסינן בפרק נערה שנתפתתה אמר רב הונא האומר אי איפשי אלא היא בבגדה ואני בבגדי יוציא ויתן כתובה. וכתב נאון הא דאמר רב הונא הלכה היא דהא רב יוסף תני הכי כותיה. (טז) היא אומרת לעלות והוא אומר שלא לעלות כופין אותו לעלות ואם לאו יוציא ויתן כתובה (יז) היא אומרת לצאת והוא אומר שלא לצאת כופין אותו שלא לצאת ואם לאו יוציא ויתן כתובה (יח) גרסי' בירושל' נשים שאמרו יוצאות שלא בכתובה אם לא התרה בהן יוציא ויתן כתובה. (יט) גרסינן בפרק המריר האיש שנולדו בו סומין אין כופין אותו להוציא אמר רשב"ג בד"א בסומין קטנים אבל בסומין גדולים כופין אותו להוציא (כ) וכתב ר"ח כמ"ד נולדו וכל שכן היו והילכתא כחכמים ובבולהו אין כופין (כא) ואנו שכופין אותן להוציא סומי שחין ובעל פוליפוס והמקמץ והמצרף נחרשת והבורסי וכו'. (כב) ואמר רב הונא באומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה אזל ר' אלעזר אמרה לשמעתא קמיה דשמואל אמר אכסוה שערי לאלעזר עד שכופין אותו להוציא יכפוהו לזון. ופסקי רבוותא כשמואל ומסתברא מדקאמר עד שכופין אותו להוציא יכפוהו לזון. (כג) ש"מ כל היכא דקתני יוציא כופין משמע (כד) אבל כתב ר"ח ירושלמי סוף פ' אלמנה תמן תנינן נט מעושה בישראל כשר אמר שמואל אין מעשין אלא אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט(כה) והתני' שנייות אלא בגין דקאמ' שמואל בגון והתני המדי' וכו' עד ויוציא ויתן כתובה שמענו שמוציאין שמענו שכופין וכתב ר"ח שמעתי דאין כופין. אלא היכא דמפרש כופין אבל היכא דאמור רבנן יוציא ולא אמרו כופין אמר לו כבר חיבוך חכמים להוציא. ואם לא יוציא מותר לקרותו עבריינא. אבל לכפותו לא מצינו: (כו) ירושלמי בפ' המגרש אמר רב ישראל שעישו כמעשה עכו"ם פסול. ובאומרו איני זן ואיני מפרנס. תני ר' חייא ועכו"ם שעשו כמעשה ישראל כשר. אפילו אמר איני זן ואיני מפרנס. א"ר יוסה מתניתא אומר כן. והעכו"ם חובשין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך. ובנוסחא דר"ח איפכא. ישראל שעישו כמעשה עכו"ם כשר. רב חייא בר אשי בשם איסי. האומר איני זן ואיני מפרנס כופין אותו להוציא. ר' ירמיה בעי קומי ר' אבהו וכופין אמר ליה ועריין את לזו. אם מפני ריח כופין מכ"ש מפני היי נפש אתא ר' חזקיה ר' יעקב בר אחא. ר' יוסי בשם ר' יוחנן האומר זן ואיני מפרנס אומרים לו זון. או פטור או פרנס. (כז) ומיהו שמעינן דהכי הילכתא. (כח) בבלי א"ר אסי אין מעשין אלא לפסולות. כי אתא אמרה קמיה דשמואל אמר כגון אלמנה לכ"ג אבל נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה שפסולה לו אין כופין. ורב תחליפא אמר שמואל נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה כופין אותו להוציא וכן הילכתא. (כט) ובפגם אשה הוא דקא טיורי הכא ודוקא שאין לו בנים. אבל יש לו בנים מאשה אחרת אין כופין אותו ואי אלא תנו בהנך דרבנן. דקתני ואלו שכופין אותן להוציא פריק לה

שער החדש

כו' עיין לעיל כסי מליסא מום קי"ב: (כט) גרסי' בפ' המפה המפה מפה בעלה למדינת הים כו' כל"ל יבמות פ"ו ב' ויש כאן ע"ו נשים. ביינו. הממלמת. כשנייה. ומפילונית. מלמנה לכ"ג. גרומפה. ומלונפה (לכפ"ד). ממזרת. ונתינה (ליפמלל ולא הכיר בה). בת ישראל לממזר. ולנתין. מפה שתין לה ווסת. גם בעל. כל העריות שבתורה כו'. כתב הסופר ומעה. המפה שהלך בעלה למדינת הים כו' הכי ס"ו וסובר רבינו דבכל אלה מוסמס הים לה ללמ גרע מלמנה לכ"ג דלא הכיר בה ול"ש: (א) המדיר את מפה מפמים המיטה כו' כתובות ס"פ בי: (ב) ואמר רב ממלוקת במפרש כו' אם בסתם וכתובות ע"פ מ': (ג) המדיר את מפה מליהנות לו עד שלשים יום כו' כל"ל אם ע' מ': (ד) וקי"ל כשמואל בתרוייהו דאמר לפלי' בסתם כו' כל"ל אם ע"פ מ' ועיין ברי"ף ורמ"ם פי' ד' ובעו"ב פי' כל"ם פרוף מ' כ' ואסע"ז סי' ע"ב ופי' ע"ו פרוף ע': (ה) המדיר את מפה מלפו מפקפה נפ' מכל המינין כו' כל"ל אם ע' מ' וש"ד פי' כל"ם פרוף ג' ואסע"ז סי' ע"ד פרוף מ': (ו) המדיר את מפה מלפו מפקום מ' מכל כו' אם ויו"ד אם: (ז) המדיר את מפה מלפו מלך לבית מפיה כו' כתובות ע"פ ב' ואסע"ז סי' ע"ד פרוף ע': (ח) המדיר את מפה מלפו מלך לבית המבל כו' אם. (ומ"ל שמועל דלם בפניה. אמר לה ע"מ שתאמרי לפלוני מה שתאמרי לי או מה שתאמרי לך או שתהא מערה ומטלא לאשפות ומעלה לאשפות יוליא ויתן כתובה מכ"י פ"ם שתהא מטלאה כו' כל"ל אם ע"ב מ' ואסע"ז סי' ע"ז פרוף י"ב ויו"ד סי' כל"ם פרוף ד': (ט) ירושלמי תמן תנינן כמעשה שר כמתניתא כו' כל"ל ירושלמי בפ"ז דכתובות ה"ם (ומולי לבינו גורס כמעשה שר ומוכן וכ"ל הכא): (יא) במתניתא תנא על מנת שתטלאי עשרה כדי מים כו' כתובות ע"ב מ': (יב) ואמר רב המדיר את מפה מלפו מפמיל ולא מפמיל נפה כו' אם. ואסע"ז סי' ע"ד פרוף ג' ויו"ד סי' כל"ם פרוף ס': (יג) וכן היא שנדרה שלא תלך לבית המבל כו' פרוף מ' מום ע"ו: (יד) גרסי' בפ' הבא על יבמתו על יבמתו

לה רבא אידי ואידי בשומים דבדברים לא יוסר עבד והני דמתני׳ אי אמר הוינא בהדה שבקינן ליה : ומוכה שחין אי אמרה בסוחרי הוינא בהדיה שבקינן ליה . אבל נשא אשה ושהה עמה י׳ שנים ולא ילדה אפילו אמרה דיירנא בהדיה לא שבקינן ליה ואי לא בעי לאפוקה ולמיסב איתתא אחריתי . (ל) ספקינן מיניה בעל ברחיה אפילו בשוטה ונותן לה כתובתה ויוצא . ומדלא קא משני כי קתני מילתא דאיתה בין בארץ בין בחוצה לארץ ונשא אשה ושהה עמה בחוצה לארץ ליתה (לא) ש״מ דאיתה אפילו בחוצה לארץ ולא אמרינן עון חוצה לארץ גרים לה שהן עקורין . (לב) ובדגרי׳ ללמדך שאין ישיבת חוצה לארץ עולה לו מן המנין ולפיכך חלה הוא וכו׳ תדא דהשתא ליכא עון דח״ל (לג) דהקב״ה במיסריה הוא דעבד ועד אברהם שאני שלא הבטיחו לבנים אלא בארץ (לד) ונרסי׳ בפרק הבא שהה עמה עשר שנים ולא ילדה יוציא ויתן (לה)כתובה היא אמרה מיניה והוא אמר מינה א״ר אמי הוי דברים שבינו לבינה והיא נאמנת מאי מעמא היא קים לה ביורה בחין הוא לא קים ליה (לו) ולא מצי למיסר מפקינא לך בלא כתובה . דהא שהתה י׳ שנים ולא ילדה אלא יהיב לה כתובה ומפקה לה ומשנה אחרונה דאמר השמים בינו לבינה יעשו דרך בקשה כגון דלא שהה עשר שנים (לו) אמר איזיל ואיבדוק נפשאי אינסב איתתא אחריתי א״ר אמי אף בזו יוציא ויתן כתובה . (לח) וקיימא ברבה דאמר נושא אדם כמה נשים והוא דאפשר במיפוקייהו ואי נסיב ולא אפשר במיפוקייהו יוציא ויתן כתובה (לט) הוא אמר אפילו בגו עשר והיא אומרת לא אפילו אף בזו היא נאמנת (מ) הפילה וחזרה והפילה הוחזקה לנפלי (מא) הוא אמר חפילה חד והיא אמר׳ תלת חיא נאמנת (מב) בכולהו יוציא ויתן כתובה והיכא דשהה עשר שנים ואי נמי הפילה וחזרה והפילה ואית ליה בני מאית׳ אתריתי (מג) ואמרה בעינא לאינסובי מענתיה יוציא ויהן כתובה :

השער הד׳ שיש לה כתובה ואין לה תוספת הא

(א) דגרסי׳ בפ׳ הבא על יבמתו ההיא איתתא דאתת לקמיה דרב נחמן אמר לה לא מפקדת אפריה ורביה אמרה לא בעיא ההיא איתתא חוטרא לידא ומרת לקבורה אמר כי האי וודאי כייפינן ויוציא ויתן כתובה (ב) וכתב רב יצחק אלפס סנה מאתים הוא דמחייב לה אבל תוספת לא דכי אקני לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא דתיבמא ליה אפקה לא אקני לה ובכולהו הנך דמנינן לא אשכחן דאית לה כתובה ולא תוספ׳ אלא האי לחודה (ג) ובתר דתקינו בתראי תקנתא במורדת איצטריך ן אגרת וכתב טרד ולא כתבנו :

אות ה הודאה

(א) **כו׳ תנן** כיצד בודקין את העדים אם אמרו הוא אמר לנו שהוא חייב לו לא אמרו כלום עד שיאמרו בפנינו הודה לו מסייע ליה לר׳ יהודה דאמר רב יהודה אמר רב (ב) צריך שיאמר אתם עדי : תנן התם לחבירו מנה לי בידך אמר ליה הן למחר אמר לו תנהו לי . (ג) אמר ליה משטה אני בך אין טוענין לו ומראודי לו בפני שנים אע״ג דלא אמר להן אתם עדי חייב עד שיאמר משטה הייתי בך דקי״ל הודאת בעל דין כמאה עדים ולא שנא כי אמר ליה משטה אני בך (ד) ול״ש כי אמר ליה לא היו דברי׳ מעולם פשוט כדאמר כל מילי דברי לא דבירו אינשי בלומר דאי אדבר ליה דאודי הוה טעין מנפשיה משטה הייתי בך אבל לא טען כלל לא טענינן לי׳ אנן(ה) והרב החסיד וצ״ל האריך בפירוש א׳ ואמר רבא משמיה דרב בריה הא דאמר רב יהודה צריך שיאמר אתם עדי ל״ש כי אמר ליה ושתוק טלוה . ול״ש כי אמר טלוה ושתוק בתר דאמר הין ודינו כמלוה ע״פ . ודוקא דשתק בתר דאמר הין (ו) אבל לא אמר הין ושתק לאו הודאי היא (ז) וה״ה אם אמר מלוה בתובו ושתק לוה דכותבין דלא גרע האי שתיקה משתיקה דתחילת הודאה והא דאמר וצריך שיאמר אתם עדי דוקא בהודאה לחוד אבל בעדות דעלמא לא בעי׳ אתם עדי (ח) דגרסינן בפ׳ האיש מקדש אלא מעתה קידש את חאש׳ בפני שנים ולא אמר אתם עדי אלא בהודאה דמצי למיסר משטה הייתי בך והא דאמר כי לא אמר אתם עדי ולא אמר משטה אני בך אין טוענין לו וחייב איבא למיסר דוקא דקא תבע ליה וא״ל בפני עדים כדקתני במתני׳ אבל לא תבע ליה ואמר בפני שני עדים חייב אני לך מנה ולא אמר אתם עדי יכול לחזור בו (ט) כדגרס בתוספ׳ הודאת בעל דין כמאה עדים בר״א בזמן

שער החדש

מעם הוא דקמייתי הכא . לא ידעתי ליתוב לזה . ותוכי ל״ל ולא בעגם מעם מייתי הכא . כ״ל דל״ד לכל הני דמציב דכופין תוכו להוליף דכל הני מעום פגם המעם הוא מעמ״כ הכא דלמו מעום פגם מעם נגעו בה רק מעום למין לו בניס לכן אם יש לו בניס מעמם מעמם מין כופין תוכו להוליף ול״ע (ול״ל והני דמניתין מי למכרה סויעא בהדיה שבקינן כו׳ ולא ילדה אפי׳ למכה דייענא בהדיה בשהי לא שבקינן כו׳) : (ל) מפקינן מיניה בע״כ אפילו בשוטים ונותן לה כתובתה כו׳ כ״ל ופי׳ כי׳ ק״ד פעיף יו״ד ולשון לביתו הוא לשון כתי״ף ותרמ״ם בפ״ו דיבמות סי׳ ס״ו יעו״ש (ועי׳ בח׳ כתי״ף סימן רמ״ב יעו״ש היטיב) : (לא) ס״ם למיתת מפי׳ בתו״ל כו׳ עי׳ בטח״מ סי׳ ס״ו דיבמות ס״ל כו׳ יבמות ס״ד ס״ל : (לב) וכדגרסינן לעמך בתין יפיבם תו״ל עולה כו׳ יבמות ס״ד ס״ל : (לג) דהקב״ה במיסרי׳ הוא דעביד כו׳ כ״ל כי גזירת מלך עליון להיותיהו גולים מלרגיהו ואין לנו מעם בזה על יפיבמיהו בתו״ל ופי׳ בתו״ז סי׳ שכ״ג אות ה׳ דלא כ״ב : (לד) ונרסי׳ בפ׳ הבא שהה עמה עשר שנים ולא ילדה כו׳ יבמות ס״ד ס״ל : (לה) היא למכה מיניה והוא למר מינה כו׳ שם ס״ה ס״ל : (לו) ולא מצי למיסר מפוקינן לך בלא כתובה דכא שהתה יו״ד כו׳ כ״ז הוא טעם כתי״ף בפ״ו דיבמות ושם בתח״ם סי׳ ס״ו ופ״ם בתום׳ ד״ה שבינו לבינה כו׳ יעו״ש היטיב ופי׳ בסי׳ קי״ד סעי׳ ו׳ : (לז) למר מיזיל ומבדוק נפשאי ואיפסב איתתא אחריתי כו׳ כ״ל שם ביבמות : (לח) וקי״ל בכגבה דאמר מעמ מדם בתה בשים והוא דאפשר למיקם בסיפוקייהו כו׳ כ״ל ובסי׳ ל׳ סעיף ס׳ ובסי׳ ע״ו סעיף ז׳ ובשימן קי״ד סעי׳ ו׳ : (לט) הוא למר אפילו בגו עשר והיא למרה לא אפילו אף בזו היא נאמנת כו׳ כ״ל שם ביבמות ע״ב : (מ) הפילה וחזרה והפילה הוחזקה לנפלי כו׳ כ״ל שם ביבמות : (מא) הוא למר הפילה חד והיא למרה הפילה תלת חיא נאמנת : (מב) בכולהו יוציא ויתן כתובה והיכא דשהה עשר שנים ואי נמי הפילה וחזרה והפילה ואית ליה בני מאית׳ אתריתי (מג) ואמרה בעינא לאינסובי מענתיה יוציא ויהן כתובה : השער הד׳ שיש לה כתובה ואין לה תוספת הא (א) דגרסי׳ בפ׳ הבא על יבמתו ההיא איתתא דאתת לקמיה דרב נחמן אמר לה לא מפקדת אפריה ורביה אמרה לא בעיא ההיא איתתא חוטרא לידא ומרת לקבורה אמר כי האי וודאי כייפינן ויוציא ויתן כתובה (ב) וכתב רב יצחק אלפס סנה מאתים הוא דמחייב לה אבל תוספת לא

לך י״ם נסיס. המדיר לם מעמו מעמס״ם. המדיר לם מעמו מליסיס כו׳. המדיר לם מעמו מעמ מעמס מתקעמס כו׳. המדיר לם מעמו מעמ מלך כו׳. המדיר לם מעמו מעמ מלך לביס המבל. ע״ם מעמלי לפלוני כו׳. לו מעמס ממלמס ומעבה למעמס . לו מעמלי מעבה כדיס . המדיר לם מעמו מעמ מעמל כו׳. כגם מעמ ומעה עמה מבר מניס כו׳ . המומר לי למעי מעמ הוא בבנדו כו׳ . היא מומרת לעלום כו׳ . מוכס מחין . ובעל פוליטום . והמקמן . והמלוך במוסת . והכוהני . לימי זן ולימי מפרנס . בכל מלו ים לסן כמוכס ומוסמת : (א) דגרסי׳ בפ׳ הבא על יבמתו הסיא לימחת למחת כו׳ עי׳ לעיל בשמר ג׳ הוא מ״ב : (ב) וכ׳ רבינו יצחק מלמס מנס מחתים כו׳ שם בכי״ף ובח״ם סי׳ כ׳ ועי׳ בסי׳ קי״ד סע׳ ו׳ ול״ד לשמה עמה מבר מניס ועמ יולה היא לה תוספת למי לעיל בשמר ג׳ הוא כ״ם . למסס מייתי דסכ״ד כופין תוכו להוליף מעוה למת דיליה מעמ״כ הכא בנשה מחתם מעמה ועי׳ לעיל ס׳ שלימות גם הוא כ״ם : (ג) ובמר דמקינו רבנן במרמי כמוכס לה מלמיך ן מגנית כו׳ כ״ל : (א) כדמתן כיצד בודקין את העדים כו׳ שנסדרין כ״ם ס׳ ופי׳ לעיל בשי קבלם עדות הוא כ״ב : (ב) צריך שיאמר למתם מידי מניח נמי סכי המומר למכיכו מנה לי בידך כו׳ כ״ל שם בם״ם : (ג) למר לו מעמה מי בך פעור ומס לה מעון מין עופנין לו כו׳ כ״ל שם בסנהדרין ומי ס״ם סעיף ג׳ (ועי׳ תוסס׳ ב״ב קע״ב ד״ה מדם כו׳ המם מייתי למנין סנגים וכמ״כ הוא סנהדרין כ״ם ד״ה כך מדם כו׳) : (ד) ול״ם כי למר לרד״ם עמור כדלמר כל מי׳ דכדי כו׳ שם ע״ב ופ״ם בע״ך ס״ק ג׳ : (ה) והרב החסיד ז״ל הלריך בפיומתא למר לביעא ולפיומא רב אסא ס״ם מסא דלכי׳ לריך לומר כו׳ כ״ל ול״ל ול״ם כי למר מלוה ומסיק לוה למר דלמר הין ודינו כו׳ : (ו) מכל לא למר הין ומסק כו׳ מי׳ עוס״ע סי׳ ס״ח סעיף ז׳ יעו״ם : (ז) וס״ה הם למר המלוה כמוהו ומסק הלוה דכומכין כו׳ עי׳ ל״ך סי׳ ס״ל ס״ק ס״ח : (ח) דגרסי׳ בפ׳ הלוה מקדש בלא מעמה קידש הם המעה כו׳ קידושין פ״ג ס׳ ופ״ם בעוס בד״ה ולא למר כו׳ יפו״ם : (ט) כדגרסינן בתוספתא הודאת בעל דין בפ״ד למאה עדים בד״ה בזמן שמעמו כו׳ תוספתא פ״ק דכ״מ ופ״ם בדל״ם סי׳ ג׳ ובכי״ף שם יעו״ם ופ״ם בעוס׳ סנהדרין כ״ם ב׳ בד״ה כך מדם כו׳ ובקידושין מ״ב

בזמן שתבעו והודה לו אבל אם הודה לו מעצמו יכול להזור בו . שהפה שאסר הוא הפה שהתיר (י) וכדאמר בכתובות גבי אני חייב לך מנה ר' אסר חייב וכו' ואמרי' עלה היכי דמי אי דלא אסר אתם עדי מ"מ דר' יוחנן ש"מ דהיכא דלא תבע ליה ואסר חייב אני לך מנה פטור ויכול לחזור בו (יא) ודוקא כי אורי ליה . כדתבע ליה והדר ביה מטענתיה דתו לא מצי למיהדר ביה . אבל אי לא הדר ביה מטענתיה אע"ג דתבע ליה חברי אמרינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר (יב) כדאסר שדה זו של אביך היתה ולקחתיה ממנו נאמן (יג) והתם אע"ג דקא תבע ליה כדב' רבינו אלפס דכיון דליכא סהדי אסר הפה שאסר הוא הפה שהתיר ומסת' דוק' שלא בב"ד (יד) אבל בב"ד אפי' הודה מפי עצמו א"י לחזור בו אלא תוך כדי דבור והני מילי בפני ג' (טו) אבל בפני יחיד מופחה אין הודאתו הודאה (טז) גרסינן בפ' שבועת הדיינין ההוא דאסר לחבריה הב לי מאה זוזי דאוזיפתך א"ל לא היו ד"מ אייתי סהדי דאוזיף ופרע ואסיק רבא כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי . וכן הילכתא (יז) וכתב רבינו אבן מגש דמאן דאודי לחבריה לבי דינא דאית ליה גביה מידי אע"ג דאייתי סהדי דלי' ליה גביה מידי לא מצי למימר לטעון דאישתלי בההיא אודיתא דכיון דאודי אודי דהא הכא אודיתא דילי' מיגו כפרנותיה נקטינן . ולא משגחינן במאי דאמר פרעיה וכ"ש היכא דאודי בפירוי ואפילו איכא בההוא סהדותא חובה וזכותא חובה מקבלינן מיניה וזכותא לא מקבלינן מיניה דהא הכא אוזפיה מקבלינן פרעיה לא מקבלינן דכיון דאודו מגו כפרנותיה דלא פרע אזלינן בתר הודאה דידיה ולא בתר סהדותא (יח) גרסי' בפ' חזקת הבתים הודאה בפני שנים וצ"ל כתובו ואי אסר כתובו כותבין אע"פ שלא קנו מידו וכותב שטר בקנין וגבי ממשעבדי ואי אסר להו אתם עדי וקנו מידו כותבין אע"פ שלא אסר בתובו (יט) כדגרסינן הודאה בפני שנים קנו מידו כותבין ואם לאו אין כותבין . בפני שלשה ולא קנו מידו רב אסר כותבין רב אסי אסר אין כותבין חזה עובד' וחש לה רב להא דרב אסי (כ) הילכך אפי' בפני ג' אין כותבין עד שיאסר כתובו או עד שקנו מידו (כא) אסר רבא האי אודיתא זימנין כתבינן וזימנין לא כתבינן (כב) בנופו ויתבי לא בתבינן עד שיאסר הוו עלי דיינים סר בר רב אשי אסר אפילו אי אסר הוו עלי דייני לא כתבינן עד דקבעי דוכתא לדינא ושלחו ומזכנו ליה לדינא (כג) וקיימא לן כותיה בר ממיפך שבועה ומיכתב אודיתא והלכה אפי' בפני ג' ואסר אתם עדי אין כותבין עד דקבעי דוכתא ומזמני ליה לדינא (כד) ואי קבעי דוכתא מראסר להו אתם עדי הוה בקנין וגבי ממשעבדי ודיוקינן מינה דכי קבעי דוכתא ומזמני לדינא ושעני לא מצו בעלי דינין למיהדר דהוה ליה בקנו מידו (כה) כדאיתא באות בי"ת בירורין (כו) הודאה בממלמלין הא אמרינן קנו מידו כותבין . ואם לאו אין כותבין (כז) ואפילו ממלמלין ואיתנהו בעינייהו . כיון דמחסרי גובינא לאו כמקרקעי דמו : במקרקעי ולא קנו מידו . אמימר אסר אין כותבין מר זוטרא אסר כותבין (כח) והילכתא כותבין אע"ג דלא קנו ולא אסר בתובו כיון דאסר בפני שנים אתם עדי כותבין שטר בלא קנין ונותנין לו (כט) והא דגרסי' בכתובות . אסר לעדים בתובו ואחתומו והבו ליה לא קנו מיניה צריך לאימלוכי ביה משום דבההוא שטרא הוא דסקני וחיישי דילמא הדר ביה אבל הבא שטר גלוי מילתא בעלמא הוא דלא מצי למיהדר בה . כיון דאסר בתובו ואחתומו כותבין ונותנין ואע"ג דבהאי שטרא גבי ממשעבדי (ל) הא שיעבד נפשיה : אביי ורבא דאמרי תרוייהו . היינו דריש לקיש דאמר אין העדים חותמין על השטר אלא אם כן נעשה גדול (לא) וכי היכי דאמרינן נמי בעדים הכי נמי חזקה אין ב"ד חותמין על השטר אא"כ נעשה בהלכה (לב) ודוקא דכתב בי' במותב תלתא ואי' להו חד קרוב אבל דלא כתב ביה חוששין לב"ד טועין הילכך היכא דכתב ביה בתותב תלתא ואית להו חד קרוב אע"ג דלא כתב ביה קבלת קרוב מסתמא קבלוה ובן הילכתא דק"ל אין חוששין לב"ד שועין (לג) תני' לעולם אין עדותן מצטרפ' עד שיראו שניהן באחת ר' יהושע בן קרחה אומר אפי' בזה אחר זה וקיי"ל כר' יהושע בן קרחה ובין הודאה אחר הלואה ובין הלואה אחר הודאה ובין הודאה אחר הודאה ובין הלואה אחר הלואה מצטרפין והודאה אחר הודאה אע"ג דלא אסר בהאי מנה דאודי לך אודי לך קמיה פלוני מצטרפין (לד) ש"מ דהודאה קמייתא אחר הודאה היא דכל מקום שב' מחייבין אותו סמון עד א' מחייבו שבועה והא דאמרי' הודאה בפני ב' לאו למימרא דלא מקיימא מילתא אלא בשנים אלא הא קמ"ל אע"ג דאסר בפני שנים אין כותבין עד דאסר בתובו ואי אסר כתובו כותבין אפי' בעד אחד (לה) וקנין בפני שנים נמי דקאסר לאו דלא מקיים אלא בפני שנים אלא אשמעינן דאצ"ל כתובו והבי מסתבר' מדגרסי' בפ' הזהב גבי היה עומד בגורן וליקנינהו ליה בחליפין ורחיק להו בגברא ערטילאי ולישני דלית ליה סהדי ש"מ אע"ג דלית ליה סהדי מהני קנין דלא איברי סהדי אלא לשקרי (לו) ואיכא דדייק ממתניתין דאסר אם אסר הוא אסר לי שהוא חייב לו לא אסר כלום עד שיאסר בפני הודה לו ונקיט רישא לישנא דרחר

שער החדש

ס' נד"ס ולע"מ כו' וכ"כ קע"ד כ' נד"ס לדס עמוי כו' ועי' סי' פ"ס סעיף י"ד וסעיף כ"ס יעו"ס סיפיב : (י) וכדאמר בכתובות גבי מיב לי מנה כ"י אמר חייב וכו' כל"ל כתובות ק"ס כ' וע"ס בכס"י ותוס' ועי' ס"ך סי' פ"ס פ"ק י"ב סתוכים מזה דיכול לטעון מסתם לף בלע מבעו יעו"ס ועי' לקמן תוס' מ"ז והכן ועי' לקמן תוס כ"ב : (יא) ודוקא כי אורי ליה כדתבע ליה והדר ביה מטענתיה כו' כ"ל דהוס תומר להד"ס היינו מיבי מייב לך מבל מס תומר למת מבי מייב לך דק בטעיך נאמן ועי' בנשס"ם בשבע מ"ב מ"ס ומילתא דסמיעתא היא לדיוק דס"ל המלוה אס מניחו בעדים מ"ל לפורעו בעדים וכ"ם זה ועי' שבועות מ"ס מ' ות"ל לזה שוס לאיי . ונ"ל דה"ק אס הודה לו שלוה ממנו מ"ס ושרעו דנאמן ומייבי זה בשם לאמת ולף זה ג"כ פשוט : (יב) כדאמר שדה זו של אביך כו' כתובות פ"ו ב' : (יג) והפס מע"ג דקא תבע ליה כו' ע"ם בתום' ד"ה ומולה ר"י כו' יעו"ס ובכת"ס סס סי' ז' : (יד) אבל בב"ד אפי' הודה מפי עצמו כו' עי' סי' פ"ס סעיף ג' בסב"ס דת"ל לאמת עדי יעו"ס : (בה) כדאמרינן בתוס ב' ביכורין . ועי' לעיל בה' ביכורין תוס ב"ס : (כו) הודאה בממלמלין הא אמרינן קנו מידו כו' עס ובסמדרין : (כז) ואפי' ממלמלין ואיתנהו בעינייהו כו' כל"ל עס וכיב מעי : (בח) והלכתא כותבין אע"ג דלא קנו כו' עס וסי' ל"ס עסי' מ' : (כט) והא דגרסינן בכתובות לאמר לעדים בתובו ואחתומו כו' כתובות כ"ס ס' ועי' לעיל ה' בתובה דמיכסא תוס ל"ס ועי' מ' הכשב"ס סי' מלף ונ"ד : (ל) הא שיעבד נפשיה . והתוס תודיעת דלא הוס כתוב בית לאמר לבע אחתומו והבו ליה לאבי ורבא כו' כל"ל : (לא) וכי היכי דלאמרינן בעדים ס"ב מחקה כו' כל"ל הוס מילתא בפ"ע ונ"ל קאי לעבם סגמרת דהא בגמרא מייבי כאן בעדים תלף רבינו קאמר מילתא בפ"ע כי היכי דלאמרינן בעדים ס"ג לאמרינן בב"ד כן ועי"ם בס"ם : (לב) ודוקא דכתב בית בתוכב מלתא ואית בהו מד קרוב כו' כל"ל כ"ל סיכא לאמרינן כן דוקא דסיו מתומים מלתא והיה בהן מד קרוב ואע"ג דלא נכתב שקבלו שקרובים מדעתן לאמרינן ודאי דכדין נעשה וכמו דמסיק הת אי לא מתמו מלתא לא תיקין דכדין נעשה ועי' לעיל בף' מתכם שכ"מ תוס כ"ל יעו"ס ומ"ש דבינו דכתב בית בתוכב מלתא כו' דבינו דכתב כן משום דסבר דאפי' ב"ד מועין אף דלא מתאי בית מלתא מרי וכ"ם אם היו מתומין בית מלתא דודאי ל"א לב"ד מועין : (לג) תניא לעולם אין עדותן מצטרפת כו' עיי' ה' קבלת עדות תוס כ"ל ומיי' סי' ס"ק פ עי' יו"ד ומס בס"ך ועי' נבור סי' ל"ב סעי' י"ס יעו"ס : (לה) וקנין בפני שנים נמי דקאמר כו' עי' לעיל מאמר ב' תוס קמ"ס : (לו) ומיכא דדייק ממתניתין דאמר אס אסר הוא אסר לי שהוא חייב לו לא אמר כלום עד שיאמר בפני הודה לו ונקיט רישא לישנא דאמר בפניהו הודה לו כו' כל"ל ועי' בס"ך סי' ס"ק כ"ב בסס בפל

דחד וסיפא לישנא דתרי שמע מינה דהודאה דעד אחד לאו בלום היא ולא נהירא לן וכתב רבינו אפרים הוראת בע"ד כמאה ערים ה"ם דאודי דאית ליה ממונא גביה א"נ אפי' דאודי דמחיל ליה בין דידיה לדידיה בלא סהדי ממונא דאית ליה גביה מחול אבל היכא דאודי דאובן לשמעון (לו) דקנה בין דידיה לדידיה או בפני עד א'. אשכחן לגאון דאמר דמיחייב דלא איברי סהדי אלא לשקרי ולא מצי למיהדר ביה. והיכא דמעין ליה ובאר מיחייב שבוע' וכתב גאון אחר דלא מהני כלום אפי' בעד א' ואפי' הוא סור' יכול לבטל וכ"ש אם אינו מודה (לח) ואשבחן לר' יצחק דאמר דמברא ליה כמ"ד מהני ותייב בשבועתו על כפירתו. וקשיא ליה טובא ולא איתברר לן מעמא דידיה ואסיקנא דכל קנין והוראה בפני אחד לא מהני ום"ד מהני מועה הוא (לט) ואגן בתבינן מאי דסבי' לן. וכן דעת רבינו יצחק אלפס (ס) גרסי' בפ' גמ פשוט שכיב מרע שהודה מהו צ"ל בתובו או אין צ"ל כתובו צריך לומר אתם עדי או אין צריך כו' הדר פשטה דברי שכיב מרע בכתובין ובמסורין דמי (מא) והילכך אצ"ל אהם עדי והא דאמר הוראה בפני שנים לא שנא אודי במודי דמיחייב בה ולא שנא אודי במידי דלא מיחייב אלא דיהיב ליה במתנה (מב) חוה ליה במאן דאמר נתתי שדה פלונית לפלוני וקנה (מג) כהתיא דכתובות חייב אני לך מנה בשטר ד' יוחנן אמר רייב (מד) וכגון הא דאיסוד דאמרינן ולודי איסור דחלין זוזי דרב מרי נינחו וליקנינהו באודיתא (מה) ובן דעת הגאון שכתב והודאה באחד משאר הקנאות ומסברא דהודאה לא מהני אלא בשכיב מרע כגון הא דאיסור משום דדברי ש"ס בכתובין וכמסורין דמי ודמי לגתתי שדה פלוני לפלוני דאמר התם ובולן בשטר (מו) ואם משום הא דכתובות התם בשטר הוא (מז) אבל מידי דידע' דלאו דידיה הוא אלא נותן היכי מצי למימר לאו דילי הוא אלא לפלוני הא ב"ע ודעי דשקר הוא ומצי למימר משטה אני בך ותו ליתנייהו נבי שאר הקנאות. ועוד הודאה דאיסור לאו הודאה היא אלא דקא מודו דחלין זוזי בעת דיפקיד דרב מרי נינחו דאקנינהו ניהליה מעיקרא מקמי דליתי ליריה אי נמי רב מרי בריה אפקידינון לאבוה (מח) דאי לא תימא הכי בקידושין

שער החדש

נעל דמעמר: (לז) דקנה בין דידי' לדידי' אי בפני עד א' כו' כנ"ל: (לח) ומסכתן לר' יצחק דאמר כו' כוונתו על הרי"ף ז"ל: (לט) ואגן כתבינן מאי דס"ל כו' זהו דברי רבינו עצמו ועד כאן סי' דברי רבינו לפלים: (מ) גרסי' בפ' ג"ב שכ"מ שהודה מהו כ"ל נתובו כו' כ"ב קמ"ב ב': (מא) והילכך מ"ל מתם עדי כו' עי' מ"ש מעי' ב': (מב) הוה ליה כמ"ד מפני שדה פלונית לפלוני כו' ועי' בגלבוע מתנת בניו אות מ"ם: (מג) כגון שהיה דכתובות חייב אני לך כו' עי' לעיל אות יו"ד ועי' לעיל ה' מלוה בשטר אות נ"ם ולקמן ס' המתחה אות כ"ה: (מד) וכגון שה דאיסור דאמרינן ולודי איסור כו' ב"ב קמ"ם ב' ועי' לעיל בחל' מסנה שכ"ם אות כ"ח: (מה) וכן דעת הגאון שכ' דהודאה כאחד משאר הקנאות ומסתברא דהודאה לא מהני אלא בשכיב מרע אינו יכול לחזור בכך וכך איך אמר לנא פלו' הוו עלי עדים ובתבו וחתמו והבו ליה לפלו' דציבית ברעות נפשאי בדלא אניסנא ואודיתי קדמיכון ואתון תהוון עלי סהדי (א) דאית לפלוני בך וכך בבאי ואינון עלי ברשו ואנא פרענא לחון ליה עד זמן פלו' ומדאודי פלוני דנן קדמנא להלין זווי ואמר לנא כתובו בתבנא וחתמנא ויהיבנא ליה לפלוני למיזוי בידיה לזכות ולראיה ואם הוא בב"ד ליכתבו במותב תלתא הוינא (ב) וקבענא ליה לדינא ואמר לנא פלוני הוו עלי דייני וכתבו וחתמו וכו':

אות ה הבזחאה

(א) **גרסינן** בפרק קמא דגיטין. אמר רב הונא מנה לי בידך תנהו לפלוני (ב) בטעמך שלשתן קנה והאלהים אמר רב ל"ש מלוה ול"ש פקדון (ג) ול"ש מתנה סרובה ול"ש מתנה טועמת (ד) ואפי' כי הקנ' לנולדים נמי קנה (ה) והיא חדא מתלת מילי דר' דשוינהו רבנן בהילכתא בלא טעמא ומסתברא מלוה בשטר ופקדון בשטר אע"ג דשטר ביר המחה משתעבד התייב לנטחה (ו) ודין המחאה לחודה בבוכר שטר חובו לחבירו שנקנה בכתיבה (ז) והילכתא אם מחלו מחול (ח) מדגרסי' בב"ק גבי אשה פגיעתה רעה (ט) ולא פרבינן ליתבה לכתובה מטחה והכא לא בעי' טעמר שלשתן. ש"מ המחאה נמי אם מחלו מחול ואיבא למימר מדלא פריך התם בהמחאה ש"מ דלא קני בהמחאה היכא דאיבא שטר ביד המטחה (י) והבא לא בעי בעל דליטטר חבתובה ביד אחרים

נבי סרוני דפריך (טט) וליקנינהו ניהליה בחליפין וליובגינהי ניהליה אגב אחר. ליפרוך וליקנינהו ניהליה באודיתא ש"מ לא סהניא אלא בש"ם לרבנן. אבל בבריא (נ) אי נמי בש"ם לר' אלעזר דלא סבירא ליה בכתובין וכמסורין דמו לא מהני אודיתא וכל שכן בחוב שיש לו ביד אחר דלא מהני אודיתא (נא) כדכתבי' במאמר קנין בהנהה מהתיא דנרמי' בפ' מי שמת מילתא דאיתא בבריא איתה בש"ם מילתא דליתה בבריא ליתה בש"ם (נב) ואית דמפרשי ש"ם שהודה לענין חזרה אם יכול לחזור בהודאתו ואסיקנא דאינו יכול לחזור:

בתב בכך וכך איך אמר לנא פלו' הוו עלי עדים ובתבו וחתמו והבו ליה לפלו' דציבית ברעות נפשאי בדלא אניסנא ואודיתי קדמיכון ואתון תהוון עלי סהדי (א) דאית לפלוני בך וכך בבאי ואינון עלי ברשו ואנא פרענא לחון ליה עד זמן פלו' ומדאודי פלוני דנן קדמנא להלין זווי ואמר לנא כתובו בתבנא וחתמנא ויהיבנא ליה לפלוני למיזוי בידיה לזכות ולראיה ואם הוא בב"ד ליכתבו במותב תלתא הוינא (ב) וקבענא ליה לדינא ואמר לנא פלוני הוו עלי דייני וכתבו וחתמו וכו':

(א) **גרסינן** בפרק קמא דגיטין. אמר רב הונא מנה לי בידך תנהו לפלוני (ב) בטעמך שלשתן קנה והאלהים אמר רב ל"ש מלוה ול"ש פקדון (ג) ול"ש מתנה סרובה ול"ש מתנה טועמת (ד) ואפי' כי הקנ' לנולדים נמי קנה (ה) והיא חדא מתלת מילי דר' דשוינהו רבנן בהילכתא בלא טעמא ומסתברא מלוה בשטר ופקדון בשטר אע"ג דשטר ביר המחה משתעבד התייב לנטחה (ו) ודין המחאה לחודה בבוכר שטר חובו לחבירו שנקנה בכתיבה (ז) והילכתא אם מחלו מחול (ח) מדגרסי' בב"ק גבי אשה פגיעתה רעה (ט) ולא פרבינן ליתבה לכתובה מטחה והכא לא בעי' טעמר שלשתן. ש"מ המחאה נמי אם מחלו מחול ואיבא למימר מדלא פריך התם בהמחאה ש"מ דלא קני בהמחאה היכא דאיבא שטר ביד המטחה (י) והבא לא בעי בעל דליטטר חבתובה ביד אחרים

נעל דמעמר: (לז) דקנה בין דידי' לדידי' אי בפני עד א' כו' כנ"ל: (לח) ומסכתן לר' יצחק דאמר כו' כוונתו על הרי"ף ז"ל: (לט) ואגן כתבינן מאי דס"ל כו' זהו דברי רבינו עצמו ועד כאן סי' דברי רבינו לפלים: (מ) גרסי' בפ' ג"ב שכ"מ שהודה מהו כ"ל נתובו כו' כ"ב קמ"ב ב': (מא) והילכך מ"ל מתם עדי כו' עי' מ"ש מעי' ב': (מב) הוה ליה כמ"ד מפני שדה פלונית לפלוני כו' ועי' בגלבוע מתנת בניו אות מ"ם: (מג) כגון שהיה דכתובות חייב אני לך כו' עי' לעיל אות יו"ד ועי' לעיל ה' מלוה בשטר אות נ"ם ולקמן ס' המתחה אות כ"ה: (מד) וכגון שה דאיסור דאמרינן ולודי איסור כו' ב"ב קמ"ם ב' ועי' לעיל בחל' מסנה שכ"ם אות כ"ח: (מה) וכן דעת הגאון שכ' דהודאה כאחד משאר הקנאות ומסתברא דהודאה לא מהני אלא בשכיב מרע אינו יכול לחזור בכך וכך איך אמר לנא פלו' הוו עלי עדים ובתבו וחתמו והבו ליה לפלו' דציבית ברעות נפשאי בדלא אניסנא ואודיתי קדמיכון ואתון תהוון עלי סהדי (א) דאית לפלוני בך וכך בבאי ואינון עלי ברשו ואנא פרענא לחון ליה עד זמן פלו' ומדאודי פלוני דנן קדמנא להלין זווי ואמר לנא כתובו בתבנא וחתמנא ויהיבנא ליה לפלוני למיזוי בידיה לזכות ולראיה ואם הוא בב"ד ליכתבו במותב תלתא הוינא (ב) וקבענא ליה לדינא ואמר לנא פלוני הוו עלי דייני וכתבו וחתמו וכו': (מו) מבל מידי דידעינן דלאו דידיה מלא דאמין סיכי מני למימר כו' כנ"ל: (מז) דמלת"ם בקידושין נבי מלוני דפריך ולקניהו כו' קידושין כ"ו ב': (מט) ולקניהו מיהלי בחליפין ולזכיונו מהליה מגב למר כו' כנ"ל: (נ) מ"ש כשכ"מ לכ"מ דלא מ"ל בכתובות כו' כ"ב קנ"ג מ' וס"ג: (נא) כדכתבינן במאמר קנין בהנ"ה. עי' לעיל מאמר ב' אות נ': (נב) ותית למפרשי שכ"מ שהודה כו' כ"ל דעד שמעת מחמת דמיירי שהודה דבר אחין מפחייב גוף וכנ"ל למעט ר"ת דמיירי שהודה שהוא לזולתו פלוני וכן פי' הרשב"ם פחם ישו"ם וכ"ם בשום' שהדרין כ"ט ב' ד"ה כך תדם כו' ופ"ם בדת"ם בשהדרין שם פ' כ"ם והכא לפי דעה לשמוע לשמוע דמיירי בשודה דבר שחינו חייב לו ומ"מ מצואר מזה דיכול לשעון מפחה לפי כך לא לפ' כי' שכ"מ מצואר מזה דשמע מפחה לפי כך שייכא לפי' בשודה מעלמו וכמ"ש הם"ך בפי' פ"ח בשמעי כ' ישו"ם היטיב ופ"ם שהודה עוד מדברי רבינו לעיל בשות מ' ישו"ם היטיב לגם לפי מה שיכתבתי שם חינו מובלח די"ל דה"ק רבינו שבל לא מבע ליה כו' דאז לא שייך מפחה שעון לו לשון שלח לשהדים שודה בפני ב' כשרים ואמר לפלוני כו' ואח"כ בא פלוני ואמר לי שלא מכרתי לו כלום ואין לו בה כלום אלא שהוא מבקש לקנות ממני ואני לא רציתי למכור לו

אחיים (יא) אבל יהיב ליה שטר לנטיה קנה בכעמד שלשתן (יב) וצ"ע וצרפתי (יג) ואי אטר הלוה אינו נותן אלא לעצמו יכול לומר כן וכן אם אמר לשלית הבא לי מעות שפלו' חייב לי יכול לומר לא אצרעם אלא לבעלים עצמן (יד) והראשון נוח לי והשני קשה היטנו (טו) וכבר פי' דהיכ' דבא בהרשאה אינו יכול לדחותו (טז) הנהו גינאי דעבידי חושבנא בהדי הדדי פש (יז) חדא איסתרי גבי חד טינייהו א"כ הבינהו ניהלי למרי ארעא באפי מריה קאטינא לך (יח) ובגוסתי דרב אלפס בטסקא וקנו מיניה לסוף עבוד חושבנא בין דיליה לנפשיה. אשכח דלא פש נביה ולא מידי ומסקנא הוה קנין בטעות וחוזר (יט) ובתבי רבוותא דאפומא דסהדי אי נמי דקא מודי ליה בטעותא דהוה בההוא חושבנא כי האי גוונא הוי קנין בטעות הא ליכא ראיה ובעל דיניה מכהיש ליה אי נמי אולי למרינת הים. (כ) אי נמי אינשי לגא לאו טעותא הוא הילכך מנח לי בירך תנהו לפלוני וליכא סהדי לא בענין המחאה ולא בחוב ואמר טעיתי בהודאה נאמן מיגו דאיבעי לטימר לא הודיתי (כא) ואי איכא כהדי במחאה וליכא סהדי בחוב לא מצי לטימר טעיתי דכיון דקניל על נפשיה בטעמר שלשתן. ה"ל בכותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא חייב לו ואם נמצא בערים או בהוראה שאינו חייב פטור ואם לא נמצא חייב (כב) ירושלמי הכותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא חייב לו ונמצא שאינו חייב לו ר' יוחנן ור"ל אמרי פטור (כג) ור"ח אייתי להא דגינאי (כד) ורב אלפס דחייא לה וקשיא ליה אהא דכתובות חייב לך אני מנה בשטר חייב (כה) ומסתברא דלא דמו התם בחזקה שהוא חייב לו הוא כי הא דגינאי. ומתני' דהנושא את האשה ופסק עמה לזון את בתה (כו) כסבור שהוא לזון את אשתו כבתו. ופריך בירושל' במה הוא חייב לא כן א"ר יוחנן ור"ל הכותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא חייב כו' (כז) ובגטרא דילן הוא דפריך (כח) מההיא לר"ל והכי פריך ומה התם בחזקה שהוא חייב לו כ"ש הכא דמשעבד נפשיה והילכך ליכא לאקשויי אהדדי וק"ל כר"י דאטר חייב לך מנה חייב (כט) ומאן דקביל על נפשיה בשטר טידי דלא טיחייב חייב וכ"ש בקנין והא דירושלמי כעובדא דגינאי הוא ופטור (ל) ויש מחכמי הדור דאע"ג דקא מודי נינאה חבריה בטעותא לא מהימן לענין פתנה דילמא משום קינוניא קאמר (לא) כראמר במלוה שטר אמנה הוא זה במקום שהוא חב לאחרים דלא מהימן דילמא לאישתמוטי מב"ח קאמר. ה"ג ל"ש ושקיל מיניה נותן מתנה מה שהמחהו (לב) ואנן כתבינן לעיל דוקא שאמר אמנה היא זו דמבטל לשטרא דחתימי סהדי אבל אמר פריעא הוא נאמן וה"ג טעותא הוה בחושבנא מהימן (לג) גרסינן בפ' המקבל המחהו אצל הנווני או אצל שולחני אינו עובר עליו אבעיא להו חוזר או אינו חוזר. וקי"ל כרבה דאמר חוזר (לד) וקשיא ליה לרב אלפס הא דקי"ל תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה (לה) ומשום דסברא ליה חוזר דקאמר אהנוני קאמר (לו) ופליג בין היכא דאית ליה גביה להיכא דלית ליה (לז) כדאיתא בהלכות דאייתא דגמרא דבני מערב' בחנוני על פינקסו הדא דתימר בשלא העמידו אצל חנוני אבל העמידו אצל הנווני אין לו על בעל הבית כלום אלמא אע"ג דלית ליה גביה ולא מידי אינו חוזר (לח) ומפת' סברא דרב אלפס הא דרב בדא"ת ליה גבי חבריה (לט) והא דבני מערבא ליכא לדחוייה אפילו לפ"ד הוזר איתה ולא דמי דהתם בעל הבית גבי חנוני המחהו וחנוני אומר לו פרעתיך אבל אם ידוע שלא פרע פלונתא דרב ורב ששת היא (מ) ומיהו מתני' דהמחאה אפילו אית ליה גבי חנוני קיימא. והא דקי"ל בסעמד שלשתן קנה לא קשיא אהך (מא) דפלונתא דרב ורב ששת אפועל קאי וקי"ל דחוזר דנסתמא כל היכא דלא פרע ליה מיניה מיהדר עד דליפטר בפירוש וליטא פטור אתה. והא דאמר בסעמד שלשתן קנה בלומר החייב משועבד לנטחה ואינו יכול לחזור וליתנם למטחה (מב) ואם נתנם לו פטור וכל זמן שהנטחה אינו חוזר בו המטחה חייב לו כי קידושי אשה חיילי הקידושין משעת שקיבלה לשם קידושין ע"מ שישלי' זה תנאו (מג) כדאיתא בפ' המקדש בגמר' התקדשי לי בזו אבל

שער החדש

(יא) מכל מי יהיב ליה הסמר לממחה קנה כו' כנ"ל: (יב) וצ"ע וצרפתי. הלי מיבת ונרפתי לה ידעתי מלי מייתי לכאן. ותולי מיומר הוא ומי' לקמן מות פ"ב ומיסתמוטי משם לכאן: (יג) ואי אמר הלוה מיני נותן מלא לעצמו כו' כ"ל למלוה עצמו ולא להממחה ועי' בסי' קכ"ו ס"ק כ"ח: (יד) והכלתון טוב לי והשני קשה היטנו. מכאן קשה על הב"ח בסי' קכ"ג ס"ק כ"ד שכ' שזה לא שייך רק במקום שרוצה להוציא ולא במקום שהוא מייב יעו"ש וכן קשה עליו מכח דמבואר בסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש וע"ש בסי"ע סימן קכ"ו ס"ק י"ד יעו"ש היטב: (טו) וכבר פי' דהיכא דבא בהרשאה מי יכול לומר לא אצרעם אלא לבעלים עצמן (יד) והראשון נוח לי והשני קשה היטנו ממילה טות י"ח: (טז) הנהו גינאי דעבידי חושבנא כו' ניסין י"ד ע': (יז) מדא איסתרי לגבי חד מיניייהו למרי ארעא באפי מריה דהכינהו נהליה למרי ארעא כו' כנ"ל: (יח) וגטסתא דרב אלפס בטסקא וקנו מיניה כו' יעו"ש בכרי"ף ובמ"ם סי' י"ז יעו"ש היטב וע"ש לקמן טות י"ד ובכרי"ף פ"ק דכ"מ יעו"ש: (יט) וכתבי רבוותא דאפומא דסהדי מ"ש כו' ע"ש בטות' ר"ם ולא טם כו' וכרי"ף ולפ"ש סימן י"ז ובסי' סימן קכ"ו סעיף י"ג וסימן ס"ח סעיף כ"ב יעו"ש היטב: (כ) אי נמי אינשי לגא לאו טעותא הוא הילכך מנח לי בירך תנהו לפלוני וליכא סהדי לא בענין המחאה ולא בחוב ואמר טעיתי בהודאה נאמן מיגו דאיבעי לטימר לא הודיתי כנ"ל ובכ"מ בשם הגאונים ז"ל ובסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש היטב: (כא) ואי איכא כהדי במחאה וליכא סהדי בחוב לא מצי לטימר טעיתי דכיון דקניל על נפשיה בטעמד שלשתן. ה"ל בכותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא חייב לו ואם נמצא בערים או בהוראה שאינו חייב פטור ואם לא נמצא חייב כנ"ל ובכ"מ בשם הגאונים ז"ל ובסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש היטב: (כב) ירושלמי הכותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא חייב לו ונמצא שאינו חייב לו ר' יוחנן ור"ל אמרי פטור ר"ח אייתי להא דגינאי כ"כ הרא"ש ז"ל ובסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש היטב: (כג) ור"ח אייתי להא דגינאי כ"כ הרא"ש ז"ל ובסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש היטב וע"ש בסי"ע סימן קכ"ו ס"ק כ"ח: (כד) ורב אלפס דחייא לה וקשיא ליה אהא דכתובות חייב לך אני מנה בשטר חייב כנ"ל ובכ"מ בשם הגאונים ז"ל ובסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש היטב: (כה) ומסתברא דלא דמי דהתם בחזקה שהוא חייב לו כו' כנ"ל כ"כ הרא"ש ז"ל ובסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש היטב וע"ש בסי"ע סימן קכ"ו ס"ק כ"ח: (כו) כסבור שהוא לזון את בתו כו' כנ"ל כ"כ הרא"ש ז"ל ובסי' ס"ו סעיף כ"ב יעו"ש היטב וע"ש בסי"ע סימן קכ"ו ס"ק כ"ח: (כז) ובגטרא דילן הוא דפריך (כח) מההיא לר"ל והכי פריך ומה התם בחזקה שהוא חייב לו כ"ש הכא דמשעבד נפשיה והילכך ליכא לאקשויי אהדדי וק"ל כר"י דאטר חייב לך מנה חייב (כט) ומאן דקביל על נפשיה בטידי דלא טיחייב חייב וכ"ש בקנין והא דירושלמי כעובדא דגינאי הוא ופטור (ל) ויש מחכמי הדור דאע"ג דקא מודי נינאה חבריה בטעותא לא מהימן לענין פתנה דילמא משום קינוניא קאמר (לא) כראמר במלוה שטר אמנה הוא זה במקום שהוא חב לאחרים דלא מהימן דילמא לאישתמוטי מב"ח קאמר. ה"ג ל"ש ושקיל מיניה נותן מתנה מה שהמחהו (לב) ואנן כתבינן לעיל דוקא שאמר אמנה היא זו דמבטל לשטרא דחתימי סהדי אבל אמר פריעא הוא נאמן וה"ג טעותא הוה בחושבנא מהימן (לג) גרסינן בפ' המקבל המחהו אצל הנווני או אצל שולחני אינו עובר עליו אבעיא להו חוזר או אינו חוזר. וקי"ל כרבה דאמר חוזר (לד) וקשיא ליה לרב אלפס הא דקי"ל תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה (לה) ומשום דסברא ליה חוזר דקאמר אהנוני קאמר (לו) ופליג בין היכא דאית ליה גביה להיכא דלית ליה (לז) כדאיתא בהלכות דאייתא דגמרא דבני מערב' בחנוני על פינקסו הדא דתימר בשלא העמידו אצל חנוני אבל העמידו אצל הנווני אין לו על בעל הבית כלום אלמא אע"ג דלית ליה גביה ולא מידי אינו חוזר (לח) ומפת' סברא דרב אלפס הא דרב בדא"ת ליה גבי חבריה (לט) והא דבני מערבא ליכא לדחוייה אפילו לפ"ד הוזר איתה ולא דמי דהתם בעל הבית גבי חנוני המחהו וחנוני אומר לו פרעתיך אבל אם ידוע שלא פרע פלונתא דרב ורב ששת היא (מ) ומיהו מתני' דהמחאה אפילו אית ליה גבי חנוני קיימא. והא דקי"ל בסעמד שלשתן קנה לא קשיא אהך (מא) דפלונתא דרב ורב ששת אפועל קאי וקי"ל דחוזר דנסתמא כל היכא דלא פרע ליה מיניה מיהדר עד דליפטר בפירוש וליטא פטור אתה. והא דאמר בסעמד שלשתן קנה בלומר החייב משועבד לנטחה ואינו יכול לחזור וליתנם למטחה (מב) ואם נתנם לו פטור וכל זמן שהנטחה אינו חוזר בו המטחה חייב לו כי קידושי אשה חיילי הקידושין משעת שקיבלה לשם קידושין ע"מ שישלי' זה תנאו (מג) כדאיתא בפ' המקדש בגמר' התקדשי לי בזו

אבל הנטחה יכול לחזור בו אם לא יפרענו שהרי ברשות המטחה הן שיכול למחול החוב מידי דהוה אמוכר שטר חוב לחבירו (מר) והיינו טעמא דפליגי מעיקר בין מלוה לפקדון דבפקדון נמר ומשעבד נפשיה במלוה לא נמר ומשעבד נפשיה (מה) ואברינן נמי בחהיא הנאה דקא משתניא בין מלוה ישנה למלוה חדשה נמר ומשעבד נפשיה (מו) אלמא בדאית ליה גביה הוא ועל המשעבד נמי קאי. אבל הלוה לא נפשר אם לא פטרו בפירוש והילכך לא קשיין אהדדי (מז) והא דרב הילכתא בלא טעמא ולא מוספינן עלה ושדרו מסתיבתא לא נתן שולחני חוור פועל אצל בעל הבית ונוטל שברו ממנו וקי"ל כרבה דאמר חוור ואפילו קנו מיניה וצ"ע (מח) ירושלמי ראובן חייב לשמעון סמניה גבי לוי ליה ראובן חייב כלום הדא דתימא בשלא עשו ערמ' אבל עשו ערמה חייב (מט) וש מפ' אי פרסו נשתגע וי"מ העני והאי עובדא סיעת' למאי דאמרי' לעיל אם העמידו אצל הגוני אין בעל הבית חייב כלום (נ) וכגון שטוען לוי שפרעו אי נמי שפטרו ואם עשו ערמה שהיה יודע ראובן שנשתגע או שהעני והניחהו אצלו חייב (נא) והא דאמרי רבוותא הא דרב הונא במתנה הוא מעמא רבה ונמיא למברא דילן דהלואה גבי מפחה לא מיפטר (נב) אבל הנפחה רומיא דמתנה היא ומשתעבר (נג) והא דגינאי לאו קושיא היא. (נר) וליכא בנוסחא דילן בטפקא ומתנה הוא דהואי (נה) ואפי' בהלוא' איפריק קושיין שפיר (נו) וצרפתי אומר במעמד שלשתן קנו ואינו יכול לחזור ולמחול בדין טובר שטר חוב לחבירו שאם מחלו מחול דהתם ניירא בעלמא זבין ליה (נז) ולא דייק לן (נח) דלא עדיף במעמד שלשתן מכתיבה ומסירה דוקא מתנה וחיב. אבל מאן דמזבן לחברי' חפצא וההוא חפצ' איתיה בעיני' בידא דחבריה אע"ג דלא הוי במעמד שלשתן קנה (נט) כדתניא ברשות הלה המופקדין אצלו לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו ובנוסחא אחרינא כיון שקיבל עליו מובר קנה לוקח אלמא לא בעינן מעמד שלשתן אלא כיון שקיבל הנפקד קנה וכתב רבינו האיי בהמחאה בגון ראובן ובין חפץ לשמעון ואותו חפץ אצל לוי כיון שאמר לו ראובן ללוי אותו חפץ שיש לי אצלך תנהו לשמעון במעמד שלשתן קנה (ס) ודברי המעתיק סותרין זה את זה והחיא בריתא קשה לי (סא) דאי במעמד שלשתן למה לי קיבל ואי שלא במעמד שלשתן בי קיבל מאי הוי: בתשובה לרב אלפס יהודים שהלוו מעות לשלטון (סב) והמחה אותן אצל אחד ממשרתיו וא"ל במעמד שלשתם מנה שיש לי בירך תנהו להן וא"ל הן חייב ליתן להן ובתשובות לרבי' האי (סג) אם היה הנטחה עכו"ם קנה במעמד שלשתן (סד) דכיון שנתרצה להסתלק מבעל חוב ישראל ולחזור על העכו"ם קנה. (סה) וב שאלות תלמידי ר' אלפס שנבתב בפאם המחאה בעכו"ם במעמד שלשתן ישראל ועכו"ם וישראל. השיב איך לדון בה כדיני ישראל וידם תקיפה עלינו ולא תשוה בדינם עד שיתפוס במקצת:

כתב בכך וכך איך פלוני אמר לנא הוו עלי סהדי ובתובו ותתוטו והבו לפלו' מחמת דהוה לי על פלו' כך וכך. ואמרית ליה הלין חוי דאית לי בגבך. הנינהו לפלו' דגן דקאי בהדן. ומהשתא פטרית פלוגי דגן ונפק משיעבודא דילי וקם ליה בשיעבודא דפלוני ולא פש לי גביה ולא מידי לא לי ולא לירתי בתראי ממאי דאית לי גביה וחוטר שטר המחאה דא קביעית עלי ועל ירתאי בתראי בחומר כל שטרי המחאה דנהוגין בישראל מיומא דגן ולעלם דלא כאסמכת' ודלא כמיפס דשטרי. ומאי דהוה קדמנא כתבנא ותתמנא והיבנא ליה לפלוני למיהוי ביריה לוכו:

אות ה הרשאה

הגהת הרשאה בלישנא דרבנן:

א) **גרסינן** בפ' מרובה אמרי' נהדרעאי לא בתבונן אורכתא אמטלטלי. א"ל רב אשי לאמיטר מאי טעמא משום דרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן בזל ולא נתייאש הבעלים שניהן אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו וא"ר נהדרעאי אמרי לא בתבי' אורכתא אמטלטלי דכפריה טעמא דכפריה דמיחוי כשיקרא אבל לא כפריה כתבי' וקי"ל כלישנא בתרא. טיהו קשיא לן כיון דקי"ל בר"י אפי' לא כפר נמי וכי תימא כי לא כפריה (ב) לא דמי לנולן דכרשותי קאי. אי הכי (ליה) נקפ טעמא דמיחוי

שער החדש

קמאר כו' וכ"ק פ"ב מ' ד"ה כל לגבי כו' וכ"מ כ' מ' ד"ה ב"מ מיתת כו' ועיי לעיל תוס' י"ב: (נז) ולא דייק לן כו' עי' לעיל תוס' ז' ועי' ב"ק סי' קכ"ו פ"ק ע': (נח) דלא עדיף מעמ"ס מכתיבה ומסירה ודוקא מתנה והוב מכל מקן כו' כ"ל: (נט) כדתניא ברשות הלה המופקדין אצלו כו' כ"ב פ"ה מ' וע"ש בתוס' ד"ה ס"ג בתוספתא כו' ופ"ש בתי' הרמב"ן ובשיטה מקובצת שם ועי' סי' ר' סעיף ב': (ס) ודברי המעתיק סותרין זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו עכ"ל דמיחוי דבריו מעמ"ס ל"ל קיבל כו' מבואר מזה דס"ל דמעמ"ס קנה בע"כ על מי סים מונו וכדעת הסוס' בשם ניסין ר"ג ב' בד"ה גופא תמר כו' ובתוס' ב"ב שם ועי' בסי' קכ"ו סעיף ז' ועי' בש"ך שם ס"ק כ"ח דמייתי בשם רבינו דמעמ"ס מינו נקנה בע"כ ישו"ת ופ"ע בזה: (סב) והמחה מותן אצל פ' ממכתיו ומ"ל בשמ"ס כו' ל"ל שהמכרם היה יהודי ועי' בתוס' ניסין ר"ג ב' בד"ה מעמ"ס כו' ועי' סי' קכ"ו סעי' כ"ב: (סג) שם היה הנפחה עכו"ם כו' לכאורה משמע דקאי על המומחה דהיינו שיתרצה היה לו ביד המכו"ם מעות ומחל לו המלוה שיחזר להשמעון ליד פלוני ישתרצה בש"מ קנה מותו היתרצה ודלא כדשמ' המוס' שם בניסין ועי' בסוד סיתן קכ"ו סעיף כ"ט ישו"ת היסיב: (סד) דכיון שנתרצה להסתלק מבש"מ ישתרצה כו' כ"ל ושוב אין יכול לחזור על היתרצה הלוה אלו ועי' פ' הכי"ף סי' ל"ח ועי' ת' מהר"ם סיתן שס"ה: (סה) ובשאלות תלמידי לב תלמה שנכתבו בשם"ס ור"ל בשיר שמ"ם סיו שם תלמידי לב תלמה וכתבו ת' כנס וכ' בשמו דאם היה המומחה עכו"ם לא מהני (ומשיטתו נזה לתמוה על המיבוש המשמש בסיתן ס"ו בכיתורים ס"ק ל"ה שכ' דבדיעבד אין מעמ"ש מהני ישו"ת וזה נגד מה שכתב הטו"ע בסיתן קכ"ו סעיף כ"ב כ' בהדיא דבדיעבד קנה בשעמ"ש ישו"ת היסיב ועי"ש: (א) גרסינן בפ' מרובה אמרי נהדרעי לא כתבינן אורכתא כו' ב"ק ע' ב' שבועות ל"ג ב' בכורות מ"ח ב': (ב) ל"ד לגזלן דבדשומיס קאי ח"ש אמתלי דכפרי' ומשום שעמ"ש בסיתן קכ"ו ל"ש בשעמ"ש דר' יוחנן דסס מטלטלי דכפרי' ונדפי דמי להכיא דרבי יוחנן:

דמיחזי כשיקרא משום דר"י הוא (נ) והו אנן דכתבינן אורכתא (ד) אמטלטלי דכפרי כמאן אפי' בדלא כפריה סלוה או פקדון של מעות היכי מצי לאקנויי הא אין מטבע נקנה בחליפין ומעמר שלשתן בעינן ואי סלוה בשטר כתיבה ומסירה בעי ואנן כתבינן אסלוה ולא כפריה ואפי' מטבע (ה) כדגרסי' בירושל' בשבועות מעמא דאיש פלוני כהן או פלח לוי הא מנה לפלוני ביד פלו' חייב. והא קתני סיפא ער שישטע ספי התובע. אטר שמואל בבא בהרשאה. והא אמרי נהרדעאי לא כתבינן אורכתא אמטלטלי ה"מ היכי דכפריה (ו) אבל לא כפריה כתבינן. אלמא (במעמד שלשתן) כתבינן אורכתא (ז) ור"ח כתב דלא כתבינן אורכתא אלא אפקדון דברשות' דסריה קאי (ח) וליכא לדחוייה. הא דר' יוחנן ונהרדעא מיה' דשבועות ובבורות. הילכך האי דנהגו למיכתב אורכתא אפי' אמטלטלי דכפרי. לא ידענו על מה נהגו. (ט) והר' יעקב למיחזי כשיקרא לא. חיישינן כראית' בפ' הכותב (י) ואע"ג דפרכינן מנהרדעאי ומשנינן בבא בהרשאה לטעמייהו דנהרדעאי קאטר והרב החסיד אטר שלא יהא כל אחד ואחד נוטל טעותיו של חבירו והולך למדינת הים (יא) והכי נמי אשכחן בתשיבה לרבי' אלפס דמילתא הוא דעבדינן בהרשאה כי היכי דלא ליפסדו אנשי סטונייהו (יב) ולא ילפינן מינה למתנה: ומסתברא לישנא בתרא דנהרדעאי סבירא להו אע"ג דנבי הקדש לר' יוחנן שניהן אינן יבולין להקדיש דוקא הקדש דלית לה הקנאה לא שטר ולא קנין דלאו ברשותיה קאי (יג) וליכא למיטר אסירה בסטירה כדקאטר טעמא איש כי יקדיש את ביתו כו' (יד) אבל לגבי מתנה ואוריכתא ברשותי' קיימא לשוויה שליח ולמיקבעי' לאקנויי ליה במתנה ל"ש כפריה ול"ש לא כפריה. טירי דהוה אשליה שעשאו בעדים (טו) ומפורש בדיוקני לר' יוחנן. דאם עדים חתומין עליה משלחין דהא קי"ל שלוחו של אדם כמותו דלא שייך בה לפי שאינה ברשותו אלא גבי הקדש (טז) וכגון נוגב ארא גנב. דכמילא ממילא אתי. והיינו דאטרי בדכפריה לא כתבינן דמיחזי כשיקרא (יז) אבל לא כפריה כתבי' והיכא' איתה לדר' יוחנן ואיתה לנהרדעאי ומסתברא דוקא דלא כתב ליה. זיל דון ואפיק לנפשך דאיכא למיטר דמיחזי כשיקרא אבל אי כתב בה זיל דון אפילו בפריה מידי דהוה אאנטלר שמסנין טוען לטעון והיינו דנהגינן למיכתב אוריכתא אטטלטלי דכפריה דהא בה כתב זיל דון (יח) וכל הני שקלי ושרי דאכרי' באוריכתא ומשלית שעשאו בעדים לענין אסטורי המורשה אם יתעצל או (יט) וקי"ל כרבן יוחנן ורב חסדא ור' אלעזר בשלית שעשאו בעדים דהוה שקיל דמש"ה טרח ואוקמיה בעדים כי היכי דתיהוי ברשותיה ולא בעי התקבלתי (כ) אי נמי קבול עליה שליח אונסא דאורחא פטור המורשה ואי נמי אטר למורשה שדר לי בירא דפלו' (כא) כההיא דתניא א"ל השואל שלחה לי ביד בני או ביד שליחי או ביד עבדך או ביד שלוחך וכו' פטור אבל אי לא צבי ההוא דאיתי' למטונא גביה למיתבינהו ניהליה לא כייפינן ליה (כב) והיינו דאטרי נהרדעאי. כל אוריכתא דלא כתב בה זיל דון והנפק לנפשך לית ביה ממשא מאי טעמא מצי אטר ליה לאו בעל דברים דידי את. ואי כתב בה הכי כייפינן ליה הא לא כתב בה הכי זיל דון. אלא התקבלתי לחור נהי דאי בעי למיתביה ניהליה ההוא דאיתיה למטונא ביריה מיפטר אבל מיכף לא כייפינן ליה ער דכתב ביה זיל דון ואפק לנפשך. וכי כתב ביה הכי ליכא חשש' דמיחזי כשיקר' וליכא למיחש דילמא כפר ביה. ולא מצי למיטר ליה לאו בעל דברים דידי את (כג) והא דאטר רבא היינו אוריכתא סתמא דלא כתב ביה זיל דון. אבל באוריכת' מפורשת. דאטר ליה זיל דון אפי' כפר כתבינן והילכך אוריכתא ושליח שעשאו עדים דינן שוה והוי שליח. ואי בעי למיתבנהו ניהליה פטור אי איהניסו ואי לא בעי למיתן לא כייפינן ליה ער דכתב ליה זיל דון והנפק לנפשך והאוטר שאין כח לבוף את חברו אף על גב דכתב ליה זיל דון והנפק לנפשך לאו מילתא היא (כד) דכולהו בעל כרחו נינהו (כה) בההוא דאטר בכתובות בההוא דהוה ביה בניסן סתמא (כו) ובולהו רבוותא ר"ח ורב אלפס פסקו בשלית שעשאו בעדים דהוי שליח (כז) אטר רב אסי אי תפס לא מפקינן מיניה מרכתב ליה ואפק לנפשך. ורב אשי אטר מרכתב כל מה דמתענית מן דינא עלאי לא שותפא שויה לנסרי קאסי ליה אלא שליחא שויה (כח) וקי"ל שליחא שוויה. כיון דכתב ביה זיל דון ואנפק לנפשך לא מצי לדחוייה ומיטר ליה לאו בעל דברים דידי את: איתשיל מקמי רב שרירא גאון בית דין הגדול ולבית דין של רבינו האי בענין הרשאה דלא הוה כתב כל מה דמתענית מן דינא עלאי ושדרו (כט) שאין על בעל הדין שעליו הרשאה בזמן עסק דבר (ל) ואין זה פונם (לא) וכ"ש שאינו יכול לוסר לאו בעל דברים דידי

שער החדש

(נ) ומו מן דכתבינן אוכלא אמטלטלי דכפרי כו' ע"ם בסוס' ד"ה אמטלטלי דכפרי כו' ובכ"ם סם סי' ד': (ד) אמטלטלי דכפרי אמלן ואפי' בדלא כפרי' סלוה ופקדון כו' כנ"ל שבועות ל"ג ב': (ה) כדגרסינן בשבועות פעמא דשוא פלוני כו' כנ"ל שבועות ל"ג ב': (ו) אבל לא כפרי כתבינן לשמא בשטכא כתבינן אוכלא כנ"ל: (ז) ור"ח כ' דלא כתבינן אוכלא אלא אפקדון דברשותא כו' אי בסוס' דב"ק סם ובסוס' בשבועות סם יפו"ם: (ח) וליכא למימר הא דכ' יוחנן. ונהרדעי בשבועות ובכורות מייבי במעמד שלשתן הלכך הא כו' כנ"ל ופי' סוס' כ"ק סם וסם בשבועות ובשבועות סם (ומה שכ' הסוס' בב"ק ובשבועות ד"ה סם מסני מעמ"ם ומדמי לה לכתובה יע"ש סימיב י"ל ד"ל דבכתובה אין נגבית מן הדין אלא סגיע זמנה לגבות ממיים משמ"כ סחם דמן הדין יכול לגבות אף מסוס דמדמה לכל מ' ומ"ל לכן בשטרא שניסם כתמד יכולים להקנות בשטע"ם יפו"ם סימיב): (מ) וה"ר יעקב כ' למיחזי כשיקרא כו' יפו"ם בסוס' ב"ק וכסוס' שבועות ובשבועות סם ופי' מאטר מ' סוס קל"ח: (י) ואע"ג דפרכי' מנהרדעאי בבא בהרשאה כו' כנ"ל ומ"ש מאי מקשה ניין לית לה הלכתא כוותייהו דנהרדעי ופ"ז מי' דלטעמייהו דנהרדעי קאטר. כ"ל דן אטת הלכתא כוותייהו בזוס לא דמקשה לדידהו סיכי יתקנו זה ופי' סם בכל"ם בב"ק סי' ד': (יא) והכי נמי מסתברא במתונה לגבינו מלפס כו': (יב) ולא ילפינן מינה למתנה. כ"ל דוקא בנבייה מוב מקילינן בזה מכל מה נתן במתנה מעלמין דכפרי' מפ"ל דמין קונה אה: (יג) וליכא למימר אמירה כמסירה כו': כ"ל אמירתו לנכוה כמסירתו להדיוט ע' כ"פ ו' מ' ופ"ג ופי' לעיל מאטר כ' סוס קנ"ת: (יד) מכל לגבי מפוה ומוכחת בכתוביה קיימא כוי דוקא בכתוב הכנזל ולא בכתוב הנזלן ולכן לא יקשה מהא דקידושין כ"ב מ' דסם מכוסר דגם לענין קידושין לא מכני מסוס דסחם מיירי בנזלן ופי' לעיל מאטר כ' סוס ס"ם (ונ"ל לשוויי שליח למיפעבי' ולמקנויי ליה במתנה כו'): (טו) ומפורש בדיוקני לר' יוחנן כו' כ"ק ק"ד כ' יפו"ם סימיב: (טז) וכגון נוגב אטר בגב כו' כ"ק ס"ם כ': (יז) מכל לא כפריה כתבינן והלכך אימא לרבי' יוחנן ואיתה לנהרדעאי

(יח) ומכל הני שקלי ושרי דאכרי' באוריכתא ומשלית שעשאו בעדים לענין אסטורי המורשה אם יתעצל או (יט) וקי"ל כרבן יוחנן ורב חסדא ור' אלעזר בשלית שעשאו בעדים דהוה שקיל דמש"ה טרח ואוקמיה בעדים כי היכי דתיהוי ברשותיה ולא בעי התקבלתי (כ) אי נמי קבול עליה שליח אונסא דאורחא פטור המורשה ואי נמי אטר למורשה שדר לי בירא דפלו' (כא) כההיא דתניא א"ל השואל שלחה לי ביד בני או ביד שליחי או ביד עבדך או ביד שלוחך וכו' פטור אבל אי לא צבי ההוא דאיתי' למטונא גביה למיתבינהו ניהליה לא כייפינן ליה (כב) והיינו דאטרי נהרדעאי. כל אוריכתא דלא כתב בה זיל דון והנפק לנפשך לית ביה ממשא מאי טעמא מצי אטר ליה לאו בעל דברים דידי את. ואי כתב בה הכי כייפינן ליה הא לא כתב בה הכי זיל דון. אלא התקבלתי לחור נהי דאי בעי למיתביה ניהליה ההוא דאיתיה למטונא ביריה מיפטר אבל מיכף לא כייפינן ליה ער דכתב ביה זיל דון ואפק לנפשך. וכי כתב ביה הכי ליכא חשש' דמיחזי כשיקר' וליכא למיחש דילמא כפר ביה. ולא מצי למיטר ליה לאו בעל דברים דידי את (כג) והא דאטר רבא היינו אוריכתא סתמא דלא כתב ביה זיל דון. אבל באוריכת' מפורשת. דאטר ליה זיל דון אפי' כפר כתבינן והילכך אוריכתא ושליח שעשאו עדים דינן שוה והוי שליח. ואי בעי למיתבנהו ניהליה פטור אי איהניסו ואי לא בעי למיתן לא כייפינן ליה ער דכתב ליה זיל דון והנפק לנפשך והאוטר שאין כח לבוף את חברו אף על גב דכתב ליה זיל דון והנפק לנפשך לאו מילתא היא (כד) דכולהו בעל כרחו נינהו (כה) בההוא דאטר בכתובות בההוא דהוה ביה בניסן סתמא (כו) ובולהו רבוותא ר"ח ורב אלפס פסקו בשלית שעשאו בעדים דהוי שליח (כז) אטר רב אסי אי תפס לא מפקינן מיניה מרכתב ליה ואפק לנפשך. ורב אשי אטר מרכתב כל מה דמתענית מן דינא עלאי לא שותפא שויה לנסרי קאסי ליה אלא שליחא שויה (כח) וקי"ל שליחא שוויה. כיון דכתב ביה זיל דון ואנפק לנפשך לא מצי לדחוייה ומיטר ליה לאו בעל דברים דידי את: איתשיל מקמי רב שרירא גאון בית דין הגדול ולבית דין של רבינו האי בענין הרשאה דלא הוה כתב כל מה דמתענית מן דינא עלאי ושדרו (כט) שאין על בעל הדין שעליו הרשאה בזמן עסק דבר (ל) ואין זה פונם (לא) וכ"ש שאינו יכול לוסר לאו בעל דברים דידי

דידי את (לב) אלא מה שבין המורשה והמורשה ספק בכך אי ספקינן מינה (לג) וכת' בנוסחא כולהו איכרא שותפא שוויה למאי נפק' מינה למיתפס פלגא מאי בינייהו איכא בינייהו קני ע"מ להקנות ותקנהו לי בנון מתנה ע"מ להחזיר (לד) וסגיין דהכא כלישנא קמא (לה) ולא כתב במנא דכשר לסיקנייא ביה אלא בקנין שלם והעמידו שטר ההרשאה בחזקה (לו) וסמתבר' דהא רנהרדעאי בזיל דון וראמיטר ורב במטלטלין דכפריה הוא (לז) וקא סיפלגי בפלוגתא דהוסיפו לו אחת יתירה דסר מב' הכל לשליח וסר סבר חולקין וצריכ' עיונא (לח) וכתבי רבוותא משמיה דרב יהודה כיון דשליחא שוויה אי בעי למטוליה שליחותיה ואורובי אי יש אחרינא מצי למיעבר (לט) ואפי' שלוחות בקנין כדפרישנ' בשליחות (מ) והא דתניא' בעלמא אראתי שכיב ר' אבא ולא חיישינן דילמא הדר ביה דמסתמא לא מחזקינן גברא בהדרייתא וכיון דשטר אוריכתא בידיה פטור (מא) ומאן דאתי באוריכתא לית ליה לאורובי איניש אחרינא דקי"ל אין רצוני שיהיה פקדוני ביד אחר (מב) ואי שלוח בקנין הוא איכא למיסר דכמעשה היא ולא אתי דיבור ומבטל מעשה (מג) כדאיתא לעיל במאכר קנין (מד) וכיהו בלא קנין אי משרר להו פטור באונסין (מה) וה"מ במקרקע ומטלטלי דבאוריכת' דעדים או בהתקבלתי להודי' סגי בלא קנין . אבל במעות ספת' פלוגתא דרבי יוחנן ושמואל היא (מו) דאמר רב יהודה אמר שמואל אין משלחין מעות בדיוקני ור' יוחנן אמר אם עדים חתומין עליה משלחין זקי"ל כשמואל במעות ולשמואל מאי תקנתיה כדר' אבא וכו' עד וליקנינהו ניהלך אגב אסיפא דביתך ור"ח ורב אלפס הכין סבירא להו . דדיוקני ושליח ששאו בעדי' תרתי טיבי נינהו (מז) ובדיוקני הלכה כשמואל ובעדי' כר' יוחנן וכן הילכתא (מח) והא דרב אחא לא משכחא לן והא דרב יהודה אמר שמואל סילתא אהריתי ז"ל ומרקא פרכינן לשמואל מאי תקנת' (מט) ובשליח ששאו בעדים לא פרכינן לריבא דאמר לא הוי שליח מאי תקנתיה ש"מ בשליח ששאו בעדים ליכא חששא ובהתקבלתי לחודיה סגי וליכא למיסר אראתי שם שכיב (נ) דאמו משום דזכו בהו יורשין מבטלי אוריכתא דאבוהון מי גרע אוריכת' דאבוהון מאפיטרופוס שמינהו אבי יתומין אלא לאו ש"מ דגבי ווזי הוא דפליגי לחוד והיינו דקאמרי אפילו עדים חתומים עליה (נא) כלומר על האפיטרופוס ומעמא משום דאין סימן למטבע (נב) ומצי למיסר לא יהיב לך . דילמא אתי לאיתלופי ווזי בווזי אחריני דנריעי מינייהו והילכך לא עבדינן אוריכתא במעות באוריכתא דעלמא . אי לא מקני בקנין גמור דאיכא למיסר אראתי שכיב אבא ונפלי ווזי קמי יתמי ויתמי סעירי על הלין ווזי ובעי לא לויי ניהליהו אגב ארעא אבל במקרקעי ובמטלטלי ליכא חששא לא בעי קנין והילכך לא בעי אגב ארעא אלא במעות (נג) אבל בשאר הרשאות בעדים אי נמי בהתקבלתי לחודיה סגי (נד) ווזל דון נמי לא בעינא אלא היכא דתבע ליה בעל כרחיה ואי כתב בה זיל דון ואפיק לנפשך (נה) משבע כל שבועה דלא מצי לאפוכי עליה ואי טעין פרעתי רמי עליה שבועת היסת אי בעי פטר נפשיה בשבועה סיפטר (נו) ואי מהפך עליה משדרי ליה בי דינא ומישתבע ברוכתא דידי' ופרע (נז) ואי מית ספטר ליה משבועת היסת ואתם סתם הוא דאית ליה נביה ותו לא אבל היכא דלא כתב ביה זיל דון לא מצי לאשבועי ליה ולאישתעויי דינא בהדיה כלל ומהכא שמעינן דמוקמינן טוען דהא קאמר זיל דון (נח) והכי נרסינן בירושלמי כהן נדול לא דן ולא דנין אותו ויסנה אנשלר . הנע עצמך שיש עליו שבועה אנשלר בשבועה . וכתב ר"ח וכן כתב בערוך (נט) שמע מינה היכא דליכא שבועה ותבע מוקים

שער החדש

יכול המלוה לעכב לעצמו מכל הלוה מין לו בזה כלום ומין יפול לתוך מ"ע וכ"ם דעדיף מפי וכ"ל הוא ל"ת : (לג) וכ' נכולהו נוסחי ליכא למאי תומפת שוויי' למאי ל"ם למיתפס פלגא מאי בינייהו ליכא בינייהו קני ע"מ להקנות ומקנהו לו קנוי כו' כ"ל וכ"ש נכמכ"ן במלתמות נב"ק שם ומכולה מכלן כי רב חמי ס"ל קני ע"מ להקנות מהני והא דתמר נבדעים מ"ח ב' הוא לדיעוויי נעלמא וכמ"ב הכ"ן שם ועי' לעיל ה' מתנת בריא הוא ס' : (לד) וסוגיין דהכל כליסנא קמא כ"ל בכל ס"ל דשליח שוויי' ומוכח מכלן דל"ב בש"ם והלכתא שליח שוויי' וכ"ם בכי"ף יעו"ם דהכיא זה בשם ס"נ וכ"ם בכה"נ נוסיף בשם ב"ק יעו"ם היסיב ועו"ם בכמ"ם סי' ה' וכב"י סעי' י"ב : (לה) ולא כ' בשנא דכשר למקנין ביה אלא בקנין שלם והעמידו שטר הרשאתו במחקו : (לו) ומסתבר' דהא דנהרדעאי בזיל דון ודראמיטר ורב במטלטלין דכפרי' מ"ם כיון דכ' ליה זיל דון מהני בזה וכן למיתר ורב חמי מיהו הכל במטלטלין דכפרי' . ועי' במתר ובמלתמות ובתי' דשב"ם יעו"ם היסיב והכי סרז"ם במתר כ' שרב חמי מיהו במטלטלין דכפרי' ורבינו מוסיף בזה דנהרדעי נופיהו מודו דבוחנין נתם כי זיל דון וזכי כו' ויש לעי' בזה ועי' לעיל מות י"ז נדבני רבינו : (לז) וקמיפלני בפלוגתא דהוסיפו לו מתם יתירה כו' בכתובות ל"ח ב' יעו"ם ועי' לעיל ה' מלוה ממון מות כ"ח וה"ב סליני למיתר ס"ל דהכל להמורשה ורב חמי ס"ל דהוספת שוויי' ובמתם אין הדברים דומים כלל ע"ז כ' רבינו ובריבא עיונא : (לח) וכ' נבוחנת מבמיב דרב יהודתי נתון כיון דשליחת שוויי' מי נפי לבעולי שליחותיה ואורובי מיהם מהניא מני למיעבד כו' כ"ל יעו"ם נרי"ף ורמ"ם סי' ה' וכ"ה בשב"ג שם ובסי' קכ"ב סעי' ג' : (לט) ואפי' שליחות בקנין כדפרישנת בשליחות . מי' לעיל ה' שליחות נם מות ק' ועי' לקמן מות מ"ב : (מ) והא דתניא בעלמא דהתי שכיב ר' אבא כו' ב"ק ק"ד ב' : (מא) ואפ"ג דאתי נאוכמא ליה ליה לאורובי מיהם מהניא כו' כ"כ הבה"ג ועי' נרי"ף ורמ"ם פ"ם דב"ק סי' כ"ג ובסי' קכ"ג ספיף ד' : (מב) ואי שליח בקנין הוא ליכא למיסר כו' כ"ל על מ"ב בחלה נמות ל"ם ואתי שלימות בקנין מצי למיהדר בי' המכה ולמכות לשליח מיהם מהניא ופ"ז כ' דאיכא למיסר דבקנין לא מצי הדר ביה : (מג) כדאי' לעיל במאכר קנין כו' עי' לעיל מאכר ב' מות קפ"ח : (מד) ואיכו בלא קנין אי משדר להו פטור כו' כ"ל אף אי עשה השליח בלא קנין פ"מ פטור הלוה מתונים : (מה) וה"ם בטלטלי דאוכוחת דעדים לא בהתקבלתי כו' כ"ל : (מו) דאכ"י ה"ם אין מטלחין מעות בדיוקני כו' ב"ק ק"ד ב' : (מז) ובדיוקני הלכה כשמואל ובטלית בטלה בלא קנין פ"מ פטור הלוה מתונים : (מה) וה"ם בטלטלי דאוכוחת דעדים לא בהתקבלתי כו' כ"ל ועי' בנרי"ף ורמ"ם פ"ם דב"ק כו' כ"ב ועי'

צריכים שיהיו אבל בתשר' דר' אלפס מצאתי (ס) דלנתבע לא מוקמינן להובע טוקמינן (סא) ומסת' אי אמר אפיטרופ' אנא יהיבנא משכונתא בב"ד והוא במקום נתבע ואזלנא לדינא בהדיה. ואי סיהיב אנא פרענא ליה אנא. דינא קאמר לי' ומבר' מעליא היא וכן השיב רבינו סעדיה לרב יוסף ראש ישיבה תובע דאי בעי יהיב לחבריה משוי אפטרופוס נתבע לא (סב) והיכא דאמר ליה לחבריה שדר לי ווזאי בהדי פלו' ושדרינהו ניהליה ואיתניסו פטור. דתנן אמר לו השואל שלחה לי ביד בני או על יד עבדי כו'. והיכא דאתנו בהדיהו מעיקרא דכל מאן דמשדר כל חד וחד לחבריה כתבא דלישדר ליה מאי דאית ליה נביה ושדר ליה לא מיחייב באחריות (סג) והכי נהיגי האידנא תגרי. והכי שדרו מסתיבתא. (סד) ורווקא מרעתיה. אבל בעל כריחיה לא. ברכת' (סה) פרק השולח אמר אביי נקטינן בעל בנכסי אשתו צריך הרשאה. ולא אמרן אלא דליכא פירי. אבל איכא פירי (סו) מינו דמישתעי דינא אפירי. ובתשובת שאלה (סז) אם הרשה את עבדו הרשאה היא. (סח) כדתניא אין עושין אפיטרופס נשים ועבדים. ואם מינהו אב יתומים (סט) הרשות בידו במאמר אגב: תשובה לר' שמואל בן הפני (ע) ובתשובת לרב אלפס ראובן שיש לו שטר חוב על שמעון והרשה לו לתובעו ואבד מטנו השטר אם באונס אבד כשתבע דבאונס אבד ופטור (עא) ואי (לא) ושמעון מודה בההוא שטרא אי אית ליה לשמעון ניכסי ולוי מהיכן דבך וכך אית ליה לראובן לגביה מחייבי' ליה לשלומי ההוא שטרא ואי לא מהיכן ליה ולא ידע אי שטרא מעליא הוה ואם לאו מישתבע דלא ידע ומיפטר. ואי נמי שמעון לית ליה נכסי כלל לא מחייבי' ליה ללוי (עב) ובתשובו' בתב מורשה שהוא נרשה בשטר ידוע אפי' לא יוציא מטון מן הנתב' כשירין הן הקרובין בין לדין בין לעדות שההפסד וההנאה לבעל התביעה הוא אבל המורשה שיש לו חלק בכמה שיוצי' מן הנתבע פסולין הן הקרובין בין לדין בין לעדות ומי שיש לו עדי' בתביעתו (עג) לא ירשה אחד מן העדים אם יש למורשה חלק בתביעה וכן נתבע שיש לו עדים בפריעתו לא יבוא לדין עם המורשה שהוא קרוב לעדיו שיבטל עדותו:

כתב בכך וכך איך אמר לנא פלוני הוו עלי סהדי וקנו מינאי וכתובו ותתנו והבו ליה לפלו' למיהוי בידי' לזבו דצביתי ברעו' נפשאי ויהובנא לפלו' דנן (א) ד' אמות קרקע בירת' דילי ואנבן אדיכית יתיה וארשיתי על כך וכך דאית לי גבי פלוני (ב) ועל עיסקא דאית ליה בהדיה ויהא זכותא דילה בזבותא דילי ולזיל ולידון וליפק לנפשיה (ג) ויהא לי' רשותא לאתוא' אתוא' ולאסתאה סתאה ולקיימא חזותא וזבותא ולבטולי יתהון לאקבועי זסנא ולבטולי ולאתרומי ולאשבועי ולאסנויי לדינא בכל אתר וניסום וב"ד דיפוק ויתקרא בין בדיניהון דרבנן בין בניסומי דאומי דעלמא ובכל מאן דסהדעני מן דינא עלאי ולא יהא רשות' לפלוני למיסר לפלוני לאו בעל דברים דידי את ומראתי לידא דפלוני דנן חרי אני באלו התקבלתי וליפטור פלוני מכל אונסא ואחריות וחומר שטר אוריכתא דנן קבילית עלי כחומר כל שטרי אוריכת' דנהיגין בישראל מיומא דנן ולעלם:

אות הטפסת שטר

(א) גרסינן בפרק גט פשוט מי שנסתק שטר חובו ומעמיד עליו שני עדים ובא לפני בית דין והם עושין לו קיום איש פלוני נסתק שטרו ביום פלוני. ופלוני ופלוני עדיו. (ב) נקרע פסול. נתקרע כשר. נסתק או ניטשטש אם היה רישיטו ניכר כשר (ג) לשון רבינו והעמיד עליו שני עדים ובא לפני ב"ד. (ד) ת"ר כיצד קיומו לפנינו פלו' ופלו' הוציא פלו' שטר סתוק לפנינו ופלו' ופלו' עדיו וכנון שרישומו ניכר (ה) וכותבין פלו' היה לו שטר והיה רישומו ניכר ומתיירא שמא ימחק (ו) וזהו נוסחו והעמיד עדים לפנינו שראו שנפל עליו מים ונסתק (ז) ופלו' ופלו' עדיו על זה וכר שהתיסת עדיו נתקיים בב"ד. ואם כתב בו נזקקנו לעדותן של עדים ונמצא עדותן מכוונת כשר. (ח) ובב"ד כותבין לו שטר וקורעין השטר סתוק ונוכח ואין צריך להביא ראיה נקרע פסול נתקרע כשר. ואסר רב יהודא נקרע קריעה של ב"ד נתקרע קריעה שאינה של ב"ד (ט) היכי דמי קרע ב"ד אסר רבא סקום העדים ומקום הזמן אביי אסר שתי וערב. ת"ר

שער החדש

(ס) דלנתבע לא מוקמינן ולמובע מוקמינן כו' ישו"ם נרמ"ם וכר"ן וכמ' קכ"ד ופ' בת' סכי"ף סי' כפ"ם: (סא) ומסקנת מי אמר מאפטרופוס לגמ יסיבנא כו' סייט סמוסקס בפי למיסב מסכון. והכי לסמ"ב הכ"ן שם להנתבע מ"י למנוע מוסקס מסום דסמובע מני למיסר דהנתבע בעצמו לא יפיק סניס בפני ישו"ם לפ"ז גס מסכון לא מסכי: (סב) וסיכא דאמר ליה לחבריה שדר לי זוזתי כו' זכו לשון כרי"ף כפ"ק דכ"ק ובגיל"ם שם סי' כ"ג ישו"ם: (סג) והכי נהיגי כמידמת מנהגי כו' זה לשון הכרי"ף שם ופ"ם נרמ"ם מה שממה עליו ופ' בב"ח סי' קכ"ם סעיף ז' וכסי' קכ"ג סעיף מ' נבדק"ב ופ' בסי' קכ"ם בעו"ם סעי' מ' יפו"ם: (סד) ודוקא מדמעיט מכל כפ"ב לא כדכתיבנא. גרסינן מ' השולח כו' כגי"ל וכ"ל דוקא סם יולה לכוסו מד לגלוס ע"י פסור מכל שם מיגו דוקם לגלוס מין יכול השליח לכוסו מד שיכסוב לו סמלוס זיל דון ומיסי לנפשך וכגי"ל סוס נ"ד: (סה) פרק השולח למר מכיי נקטינן בעל בנכסי מאמו כו' וכתן מ"ח ב' ובסי' קכ"ב סעיף מ' ובתשב"ץ סי' ש"ם סעי' ד' ישו"ם: (סו) מינו דמשתעי דינא לפיכי מסמפי דינא לגוסמא וכמ' מתלה כו' כגי"ל: (סז) שם כרשה לם אבדו כרשתה היא כו' עיי' סימן קכ"ב סעיף ג': (סח) כדתניא אין עושין מאפטרופוס נשים ועבדים כו' עי' לעיל ה' מאפטרופוס סוס כ"ד בדברי רבינו: (סט) הרשות בידו. כמאמר אגב מסוכס לכ"ם בן מסני כגי"ל עי' לעיל במאמר ג' סוס קי"ג שם מביא מסוכס כ"ם בן מסני מס שסייך לדיני הרשאה ישו"ם סימיב: (ע) ובמ' לרב אלפס לשון אחר שם ופ"ם על שמעון כו' מ' כרי"ף סי' קמ"ח: (עא) ומי לא שמעון לא מודה בהאי שטרא מי אית ליה לשמעון נכסי ולוי מהיכן דבך וכך כו' כגי"ל ול"ל מי לא נתבד בשום רק בשפיסה ושמעון אינו מודה בהשום שטרא רחם היה מודה היה מייב לשלם לראובן ולשמעון היה כותב ע' שובר משכ"ח שבעיו דאינו מודה לו ואינו יכול לגבות משמעון ולוי ממיין לראובן שבך וכך סי' כתוב בו. ומי' בסי' נ"ז שם נתחייבו שטר כרי"ף מלשון דנם בשמיעה שטור ישו"ם סימיב ומי' בשוב סי' ס"ן שטיף מ' ומי' נ"ם שטיף ב' ובסי' נ"ם שטיף כ' ישו"ם סימיב ומ"ש בסי' ס"ב ומי' בס"ך סי' נ"ם ס"ק י"ז: (עב) וכמ' בשב מורשה שטוח בשפר ידוע כו' כגי"ל עי' מ' כרי"ף סי' קכ"ג ומי' סי' קכ"ג שטיף מ': (עג) לא ירשה מ' מן סעדים שם ים למורשה חלק בשביעה כו' נרי"ף שם בשוב לא ירשה

מ' מקבוני שעדים ופ"ם בשום"ע שטיף י"ם: (א) ד' אמות קרקע בדרשת דילי ואנבן כו' כגי"ל: (ב) ועל עיסקא דאית לי בהדיה מ' פגי"ל: (ג) ויהא ליה לשומת לשמוסק ולשמחמה ממחה ולקייסת מחוסת נזכוסת ולבטולי יתהון לאקבועי זסנא ולבטולי ולאתרומי כו' כגי"ל עי' מרדכי פ"ז דב"ק לסי בשו"ע יו"ד סימיב: (א) נכסי בפ' ג"ם מי שנסתק שם"ם מעמיד עליו שני עדים כו' כגי"ל ב"ב קם"ח מ': (ב) נקרע פסול נתקרע כשר כו' שם כ"ב נגמרת: (ג) לשון רבינו והעמיד עליו שני עדים כו' לפ' ידעתי על מי מקלוסים כיון דזה גם לפ' ידעתי הכ"מ מפ"ב בסחלה. לכן כ"ל שמחלה ג"ל מי שנסתק שם"ם מעידין עליו שני עדים כו' וכמן ג"ל ולשון רבינו פלסם מעמיד עליו שני עדים כו' ועי' בשו"ע שם. מ"ב ג"ל דמחלה כ' כללון מסנסיו מעמיד עליו שני עדים כו' וכ"ל דמיירי שלא נסתק לגמרי ומדיין ריסומו ניכר ומוב כ' דרבינו נוסם והעמיד עליו עדים כו' כ"ל דעסכנו נסתק לגמרי ובן נריך לעדים שמעמיד מסחלה ומס מה סיה כסוב בשטר זה וכ"ם דעם הרשב"ם ועי' בסי' מ"ם סעיף מ' ישו"ם סימיב ופ' ופ"ע לקמן סוס ומ"ו: (ד) ת"ר כיצד קיומו לפנינו פלוני ופלוני כו' שם פ"ב (וע"ל פלוני ופלוני ופלוני כו') (ה) וכותבין פלוני היה לו שטר ורשומו ניכר ומתיירא שמא ימחק. ושם נסתק לגמרי ואין ריסומו ניכר כותבין כך והעמיד עדים לפנינו שראו שנפל עליו מים ונסתק כו' וע"ם (ו) וזהו נוסחו והעמיד עדים לפנינו שראו שנפל עליו מים ונסתק. מבואר שסתם"ם שריסומו ניכר עדיין מ"ם נריך להעמיד עדיו עליו שראו שנפל מים עליו מבל נשמ"ם שב"ג שם מלוה מבואר שבל שריסומו ניכר מ"ל בלל להעיד וכ"ם מלוסן שמו"ם שטיף מ' ושטיף ב' ישו"ם ופלוני כי סוה ס"ם וכ"ל ופוסכין לפלוני כי' לן שטר ולכי ריסומו ניכר כוסכין כך והעמיד עדים לפנינו שראו שנפל עליו מים ונסתק כו' וע"ם (ז) ופלוני ופלוני עדיו ע"ז ויזכירו שסחתיסת עדיו נתקיים בב"ד כדתניא שם כתב בו נזקקנו לעדותן כו' כגי"ל ישו"ם כי' מ"ם שטיף מ': (ח) וב"ד כותבין לו שטר וקורעין השטר סתוק כו' כגי"ל ישו"ם בשטיף מ': (ט) ב"ד קרע ב"ד מ"י מקום העדים ומקום הזמן ומקום התורף מביי שטר ושטר כו' כגי"ל שם קט"ם ס"ב ועי' פי' כ"ב שטיף מ' (ומי' בגמ"י שב' דאביי לא פליג מדמ"י רב קמ"ל דבנע ג"כ פסול ישו"ם וע"ע שם בנגים ים מדיס חסן ומורף)

(י) ת"ר מי שבא ואמר אבד שטר חובי וכו' ואין כותבין לו את השטר בד"א בשטרי הלואה. (יא) אבל בשטרי מקח ומכר כותבין חוץ מן האחריות ובתבי שטרא דנן דכתבי לאו לסיגבי ביה. אלא כי היכי דתיקום ארעא בידיה (יב) ויש התפשת שטר על דרך אחר. כגון שיש לו שטר חוב על חבירו והוא בסדינת הים. והושש אם ילך אחריו ובידו השטר יפסדנו בא לב"ד ומטפיסו ונותנו בידם והולך לבעל חוב (יג) וגובה היטנו ומחזיר לו השטר וכותבין שטר לב"ד שבעירו שפרע את חיבו וב"ד קורעין השטר שבידם. ואם נאבר השטר בדרך כשהלך לבעל חיבו וידוע הדבר בערים תוך לפני ב"ד ומחזירין לו השטר ולשיודע להן בעדים שפרע קורעין את השטר:

כתב במותב תלתא כחדא הוינא ואפיק פלו' שטרא דנן דהוה ליה עליה דפלו' בכך וכך זוזי ומהדרוהי פלו' ופלוני ומחזינא לשטרא דאיטשטש ורישומהי ניכר איתחזי לנא (א) וחשש דילמא מחזיק שפי ואיודקיקנא ליה עיקויה דההוא שטר' ואישתכח שרירא וקיימא וקרענא להחוא דאיטשטש ודא נוסחא דילה: בכך וכך וכו': על דרך השני כותבין במותב תלתא וכו' סהדותי פלו' ופלו' וכך אסר לנא אנא צריכנא (ב) לסיזל קמי מרי רשותי בארעא דחיקתא ואי אטטינא שטרא דילי חששנא לאונסא דאורחא ואטפיסנא לי הדין שטרא ויהא בידיכון עד דאתינא ואזדקיננא לי' וחזינא לשטר' שרירא וקיים' ואטפיסנא ליה ההוא שטרא בטה דכתב ביה ודין נוסחא דההוא שטרא בכך וכך וכו':

אות קף קידושין

(א) ומקומה אחר קבלנות. **בת"שק"ף** ונחלק לג' חלקים. **האחד** בסה ניקנית. **והשני** ענין הקינה ושליח. **והשלישית** ענין הנקנה ושלוחה.

החלק הא' בכסף (ב) דהנן האשה ניקניה בכסף וכו'. (ג) ת"ר בכסף כיצד נתן לה כסף ואמר לה הרי את מקודשת לי (ד) הרי את מאורסת לי. הרי זו מקודשת. וכתב רב אלפס ובן אם נהנה היא ואמר הוא אינה מקודשת. (ה) מסתברא משום הכי לא תני לה בבריתא משום דתלייא באדם חשוב כדאמ' לקמן אמר רבא הילך מנה ואיקדש אני לך מקודשת ואוקימנא באדם חשוב. (ו) אבל אינש דעלמא ספיקא וחיישינן מדרבנן בנתן הוא ואמרה היא (ז) וכתב ר"ח דא"ל האיש בהחיא דקבל האי מתנה מינך מקודשת לי נתן הוא ואמרה היא ספיקא היה וחיישי' מדרבנן וצריכה גט. (ח) אבל אם א"ל הרי אני אישיך הריני בעליך לית כאן בית מיחוש (ט) דכתב כי יקח. ולא שיקוח עצמו (י) וכן בגירושין הרי את אשתי הרי את ארוסתי (יא) הרי את קנויה לי הרי את ברשותי הרי את זקוקה לי הרי את לקוחתי מקודשת: (יב) מיוחדת לי מיועדת לי צלעתי יצירתי נגדתי. סנורתי תחתתי עצורתי הפוסתי פלגא בתיקו ולחוטרא (יג) היה מדבר עמה על עיסקי גיטה וקידושיה ונתן לה ולא פירש ר' יוסי אומר דיו. ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה בר' יוסי והוא שעסוקין באותו ענין. (יד) אבל אין עסוקין באותו ענין אפי' מענין לענין ובאותו ענין צריך לפרש. (טו) ירושלמי מיהו צריך לפרש זה ניטיך ואלו קידושיך ומסת' אפי' אין עסוקין באותו ענין ואמר לה (טז) הרי את מקודשת לי במנה זו בלישני דקידושי מעלי וקיבלה עליה מקודשת ולא מצי למימר בפקדון קיבלתינהו וקידושי כעלי נינהו. אבל היכא דאמר לה בלישנא דמיבעיא לן היכא דאין עסוקין באותו ענין לאו כלום הוא היכא דעסוקין באותו ענין ואישתיקה הוו קידושי מעלי. אבל היכא דא"ל בהנהו לישני דמיבעי' לן מיבעי' לן ולא איפשיט' וצריכה גט ומה שכתב הרב המחבר דאיכא בפיקא דרבוותא לא איתברר לן וכתב היכא דאין כדבר עמה על עיסקי גיטה וקידושיה ואמר לה בלישני קידושי מעלי (יז) ואמרה האשה שלא הבינה צריכה גט אבל האשה מידה הוו קידושי מעלי ורש"פ ליה היכא שאין מדבר עמה על עיסקי גיטה וקידושיה (יח) אפי' אמר לה בלישני מעלי לאו כלום הוא (יט) ואמר אביי המקדש בכלוה אפי' בשטר והיא בעינה אינה מקודשת בהנאת כלוה מקודשת. ואוקימנ' דארווח לה זיבמ' (כ) ופר"ש כ"ש אם מחלה לה הכלוה ואמר לה בההיא הנאה גמי מקודש'. וקשיא לי אמאי איצטריך לאוקומיה דארווח לה זיבמא לוקמה דמחלה לה כלוה נופיה (כא) ועוד בקדש בכלוה דקאמר רבא מחילת כלוה

שער החדש

(י) ת"ר מי שבא ואמר אבד שט"ח כו' אם ע"כ. ופי' מ"ל סעיף ס' יפי' לעיל מאמר ס' אות ק' ועי' לעיל ה' מלוה בשטר אות ל"ו ואמר ד' אות ל"ג: (יא) אבל בשטרי מקח וממכר כותבין כו' אם. אבל בשב"ג ס"ל דלא שטרי מקח וממכר אין כותבין ישו"ם קס"ט ס' ופ"ב בניהו שפסק לעיל מאמר ו' אות י"ח דבהמוכת השטר מוכח המקח ס"ב גם שטרי מקח וממכר אין כותבין ופ"ב למה כתב כהכ בש"ך ופ"ש: (יב) ויש התפשת בשטר על דרך אחרת כגון שיש לו שט"ח כו' פי' ס' מ"ל סעיף ג': (יג) וגובה היטנו ומחזיר לו השטר כו' פיינו השטר השפסה ובשו"ע ליתא זה כלל ובנעה"מ שטר ב"ז הוצמק כמו שהוא כאן ישו"ם היבוב: (א) ומצינו דיומא מחיק בפי ופיזדקקינן ליה כו' כנ"ל: (ב) למיזל קמי מרי רשותי בארעא כו' כנ"ל פי' ב"ק פ"ו ב' ב"מ קי"ח ה' ב"ב ג"ב ב': (א) ומקומה אחר קבלנות נתפרש"ף כו' ל"ל שעיקר מקומה הוא בסוף אות ק' שכאן מפרש"ף נין קבלנות לתפומיקי דק מתחלנוני דתיבתכנ לקמן: (ב) דתנן המפה נקנית בכסף כו' קידושין ג' ה': (ג) ת"ר בכסף כיצד נתן לה כסף כו' אם ה' כ': (ד) הרי את מאורסת לי הרי את מקודשת לי ה"ז מקודשת לכל היא שנאמר ואמרה הריני מקודשת לך הריני מאורסת לך להאחו תיבה מקודשת ולסיקנא דכתן היא ואמרה היא ספיקא הוי ומייתין מדרבנן וכ' כב מלפפ וכן אם נתנה היא כו' כנ"ל ועי' בני"ף ורמ"ם סי' מ' וכן' אם בא ואמ' הרשב"א יעו"ם היבוב: (ה) מסתברא מ"ה לא תני בבריית' משום כו' ע"ם סי' ג' נתים ד"ה הא נתן כו': (ו) אבל אינש דעלמא ספיקא ומייתין מדרבנן כגון הוא ואמרה היא כו' כנ"ל ובש"ך ס"ק ג' יעו"ם קידושין ס"ב ג' אבל הרשב"ם וכן הר"ן ב' דאינה מקודשת כלל וב"ה אמי הרמב"ן והרשב"א יעו"ם: (ז) וכ' ר"ח דא"ל האיש בהחיא דקבלית האי מתנה ממך אם אקדשת לי אבל נתן הוא ואמרה היא ספיקא כו' כנ"ל והר"ן ב' דהא דאם נתן הוא חשוב אינה מקודשת אפי' אמר לה מזל ואמר לה בהאי הגאה דקבלית מינך מתנה

מלוה היא (כב) ומסתברא מחילת מלוה דקאמר רבא דאמר לה הרי מלוה לך מנה עד זמן פלוני על מנת שתתקדשי לי בההיא הנאה וביון דלא קיים לאו רבית היא אלא אבק רבית ער דאמר לה ארבעה בחמשת . אבל רבינו אבן מגש אמר דווקא דארווח לה זימנא במלוה דמעיקר' דאבק רבית הוא ומותר חדא דאין יוצאה בדיינים וקנין אית לה בגוויה (כג) ועוד כי גזרינן באבק רבית במסמן טמש אבל בדיבור לא ומאי דתניא ליה בגון קנין אשה לא גזרו רבנן אבל במלוה דהשתא ביון דמתני מעיקר הלואת רבית קצוצה היא וצ"ע (כד) ובן בשבר שעשיתי עמך אינה מקודשת עד שיוסיף לה גופך משלו דקיי"ל כר' יהודה הנשיא דאמר מלוה ופרוטה דעתיה על פרוטה (כה) דהא רבא נמי אמר ש"מ דר' אמי תלת (כו) ש"מ הכקדש במלוה אינה מקודשת (כז) וביון דקיי"ל מלוה ברשות לוה קיימא להוצאה אע"ג דלא הוציא ממנה כלום אינה מקודשת דמלוה להוצאה ניתנה . אבל לא הוסיף לה נופך משלו מלוה היא . (כח) ואע"ג דאמר המקדש (כט) במלוה שיש עליה משכון מקודשת ומסתב' דאם אמר לה התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר היכנו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת (ל) ירושלמי רבי אבהו בשם ר' יוחנן אמר לה בפקדון שיש לי בידך מקודשת . אבל אם אמר לה בכל מה שהפקדתיך אינה מקודשת עד שיהו בולן קיימין . (לא) והמקדש במלוה שיש עליה משכון . ומסתבר (לב) לא שנא משכון דעלמא . ולא שנא משכון דידיה ביון שאמר לה התקדשי בכסף שיש לי על זה המשכון מקודשת דמאי שנא האי מהאי . אבל משכון דידיה (לג) דאמר ליה התקדשי לי במנה והניח לה משכון אחר מיכן אינה מקודשת מנה אין באן משכון אין כאן (לד) וה"ה בזביני ועבדים וקרקעות שניקנין בכסף (לה) כראמר בההיא אסתא וכו' ואמר פריטי אין כאן מנה אין באן . (לו) ומסתברא דאי איכא קנין או חזקה בדפריש קני . והדא דסברא דילן (לו) אבל רבי' אבן מגש משכון דידיה אינה מקודשת כלל במשכון דאחרים מקודשת : וקשיא ליה אם מתקדשה במשכון של אחרים (לח) משום דרבי יצחק דתתקדש במשכון דידיה שהוא קנינו . וניחא ליה כי מקדשה במשכון אחרים אינו עשוי לחזור אצלו . ובעל המשכון פודה אותו מאשה עצמה . שקידש אותה בזכות שיש לו על אותו המשכון אבל קידשה בכנה והניח עליה משכון (לט) אותו משכון עשוי שיחזור אצלה כשיפרע אותו ממנה . ונמצא שלא קידש אותה אלא בכלוה שיש לו עליה בלבר (מ) ומשכון דעלמא דאמר דמקודשת שמא מישכנו שלא בשעת הלואתו כר' יצחק (מא) והשתא דקי"ל ברב יוסף אפי' מישכנו (מב) בשעת הלואתו נמי קני גניבה ואבידה דהא קא מתהני פרוטה . ולמברא דרבוותא בהדרי נינהו (מג) ואמר רבא והילך מנה על מנת שתחזירהו לי (מד) קי"ל מתנה ע"מ להחזיר שטה מתנה (מה) לבר מאשה לפי שאין אשה ניקנית בחליפין . (מו) ש"מ דסתם הליפין ע"מ להחזיר הוא . (מז) ואמר רבא תן מנה לפלו' ואקדש אני לך והא ליך והתקדשי לפלו' ותן מנה לפלו' ואקדש אני לו . מקודשת בבולהו (מח) וכתב ר"ח קיבלתי מרבותי . ל"ש כי יהיב ליה שמעון תהוא מנה . ולא שנא כי לא יהיב ליה . ול"ש כי שוייה שליח בעדים ול"ש כי לא שוייה ואפי' ארצי קמיה ואזל וקידשה מדילה מקדש' ולא מישתרי' אלא בגט . וכן הילכתא וכן כתב בעל הלכות . אפי' ארצויי ארצי ליה . (מט) לכי איתידע ארצויי גמרי להו קידושין . (ודאי לא ידעי' רשוויה שליח בערי' ואת עדים אי הויא הדרניתא בתי כן איכא לטיהש לקידושי) ולא קא מישתריא אלא בגט . (נ) ודקאמרי הנהו בי תרי דשתי חטרא תיתי צוף דבבל וכו' (נא) והילכתא כרבינא ועד כאן לא קאמר רבינא אלא דלא חיישי' שמא נתרצה הבן . הא וודאי ידעינן דאי־צי הבן קמי אבוה ואזיל וקדיש תפסי קדושי . (נב) וכסת' דאע"ג דלא ארצי אלא בתר דקדשה אודעיה לההוא גברא ואירצי בערי' מקודשת אבל לא ארצי . כתב הרב המחבר ביון דשלא

שער החדש

כמלוה דאמר לך ממילא מלוה היא כו' כנ"ל וכ"ל סם מ"ז ס' והכא לפי סם כ"ב הכי"ף והכת"ם לק"מ דאמ"ר כמחילת מלוה מחינה מקודשת לאחר בהנאת מחילת מלוה מקודשת ועו"ש ועי' סוס' ב"מ מ"ז ס' ד"ס המי סמכת כו' ועו"ש וכבאוסות ע"ד ס' ד"ס המקדש כמלוה כו' וע"ש בסוס' כי"ך ובמ' הכיכב"ם היטיב ועו"ש ועי"ע מי' הכיכב"ם כ"ב ובמ' הכיכב"ם בזה כמלוה מלוה (כב) ומסתברא הנחת מלוה דקאמר לה הרי מלוה לך כנ"ל וכן פי' הכיכב"ם בס"ה מה' מיסות הס"ו ועו"ש ועי' בסוס סימן כ"ח וכב"י סם ועו"ש היטיב (בגמרא קלת שלח עיין בעיטור עלמו ום"ת כיון כהלכה ועו"ש) ועיין בסו"ש סב סעיף ז' וסעיף ט' סם סמך כהרי"ף וכם"י ועו"ש היטיב : (בג) ועוד כי גזרינן בחבק רבית בממון ממש לבל בדבור לא ומאי דתניא ליה כגון קנין

דשלא מדעתו קידשה לראובן, לאו קידושין הן כלל.
(נג) ותמיהה לי דכ׳ בפסקות דהרב צרפתי נר׳ דברי שאם אמר לו תן מנה על גבי הסלע ואקדש אני לך מקודשת ובההיא הנאה שעושה רצונה בשוה פרוטה גמרא ומקנייא נפשה מידי דהוה אתן מנה לפלו׳ או לאדם חשוב דמקודשת ולא דמי כלל. (נד) והיכא דאמר הילך מנה ואקדש אני לך דהיינו נתינה היא ואמר הוא מקודשת בארם השוב.
(נה) כדפריש׳ לעיל. (נו) והילכתא שיראי לא צריבי שומא.
(נז) אר״א התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת.
(נח) מאי טעמא ביון דאמנה יהב לה דינר. כבאן דאמר ע״מ דמי א״ר הונא וכו׳. (נט) וכתב רב אלפס דוקא מנה מתם אבל מנה זה (ס) והיה מונה והולך ורצה אחר מהן לחזור אפי׳ בדינר אחרון הרשות בידו ומסתברא אפי׳ מנה מתם והיה מונה והולך וחזר כרב אשי (סא) ובנוסח׳ דרב אלפס דלא גריס בה רב אשי אמר מונה והולך שאני. אבל לנוסחא דידן דגרסי׳ בה רב אשי אמר הילכתא כרב אשי ואפי׳ במנה מתם (סב) ואי אמר במנה זה ומצא בהן דינר של נחשת אינה מקודשת והיכא דלא ידעה ביה. אבל ידעה ביה מקודשת (סג) ואם נמצא בו דבר רעוע דנפיק (סד) על ידי הרחק מקודשת. וכ״ש אם השליכתו לפניו (סה) ואמר ליה הא ממונא קמך התקדשי לי תנם לאבא ולאביך או לפלו׳ אינה מקודשת (סו) שיקבלם לי מקודשת תנם על גבי הסלע אינה מקודשת ואם היה סלע שלה מקודשת סלע של שניהן סלקא בתיקו.
(סז) התקדשי בכבר זו תנהו לכלב אינה מקודשת כלב שלה מקודשת אם היה כלב רץ אחריה סלקא בתיקו (סח) תנהו לעני אינה מקודשת ואפי׳ הסמוך עליה. (סט) וקי״ל שדי מישדא הב מיהבא אינה מקודשת וה״ה טישדא והב דאינה מקודשת (ע) ההוא דקדיש בציפתא דאסא אמר ליה והא ליתי ביה שוה פרוטה וכו׳ הוי שתיקה דלאחר מתן מעות וקי״ל שתיקה דלאחר מתן מעות לאו כלום ואסיקנא דלא כרבא (עא) דאיכ׳ למימר כרב הונא בריה דרב יהושע דאי איתא דלא ניחא ליה לישדינהו וחיישינן ולחומרא והילכתא אי בשעת מתן מעות אישתיק הוו קידושין. (עב) ואי אמר לה כנכסי סלע זה בפקרון ואח״כ אמ״ל התקדשי לי בו בשעת מתן מעות מקודשת לאחר מתן מעות (עג) אי יהיב לה בתורת פקרון ואמר אין הוי ואי לא לא הוו קידושי קידושין כלל.
(עד) אבל יהיב לה בתורת קידושין ואישתיקה ספיקא וחיישי׳
(עה) ההיא דמזבנה וורדי אתא גברא חטף תרא מינה וכו׳ עד אמר רב נחמן יכולה לומר אין שקלי ודידי שקלי ורוקא ברלא שדיך. (עו) אבל שדיך אפי׳ בגזל דירה מקודשת. דתניא קרישה בגזל וחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקרשה מקודשת ואוקימנא ברשדיך וברלא שדיך נמי רוקא אישתיקא אבל אי אמרה אין (עז) אע״ג דלא שדיך הוי קידושי כדמוכח התם ורוקא בגזל דירה אבל בגזל דעלמא (עח) אע״ג דשדיך לא הוו קידושי כדאמרי לית דחש להא דר״ש דאמר מתם גזילה ייאוש בעלים והמקדש בגזל אינה מקודשת.
(עט) ונהגו לקדש בטבעת שאולה איכא דמדמי לה למתנה על מנת להחזיר ובאשה אינה מקודשת ואיכא מ״ד מתם שאלה לי׳ יום בההוא הנאה מקדש׳ ומסתברא דלא עבדי בה עובדא. (פ) ובשער דייקינן דמתם שאלה זמן מועט הוא עד דאמר ליה בפירוש שואל אני כלי זה בטובתך (פא) שאמר שמואל שואל אדם בטובו לעולם (פב) בכסף בית שמאי אומר בדינר ובשוה דינר ובית הלל אומר בפרוטה ובשוה פרוטה (פג) ויהיב רב אלפס שיעור כדכתב בהלכות דיליה.
(פד) אמר שמואל המקדש בתמרה אפי׳ עומד כור תמרים בדינר מקודשת חיישי׳ שמא שוה פרוטה במדי והא דתנן בפרוטה ובשוה פרוטה התם קידושי ודאי והכא קידושי ספק נינהו (פה) וצריכה נט ומראברי בההוא עובדא אצריך גמ׳ בשמואל (פו) ובחיבור חדש נר׳ לי קרש בתבשיל או בירק שאינו מתקיים אינה מקודשת כלל. שהרי אינו מגיע למקום אחר עד שיפסידנו ודבר של טעם זה וראוי לסמוך עליו (פז) וטעם חיצוני הוא שהרי אין אומר אם יוליך תמרה למדי ישווה פרוטה אלא שכא שוה תמרה זו פרוטה במדי היום וא״כ מקודש׳ היא בזו הפרוטה שהרי היתה מקודשת במדי (פח) דא״כ אף תמרים יפסידו וכראמר לכל כילי מעלי עתיק׳ לבר מתמרי אלא יש טעם אחר לא אמרו (פט) אלא תמרה שאין מציות במדי ובגון (צ) שקדים וריסונים ופירות שאין יוצאין במקום אחר והן ביוקר אבל תבשיל ורק או ביוצא בהן בכל מקום מצוי אינה מקודשת כלל (צא) המקדש בפחות משוה פרוטה ובעל מקודשת. אבל

שער החדש

כ״ם סעיף ב׳ ג׳ ד׳ ה׳ ובמו״מ סי׳ ק״ל סעיף ד׳ ה׳ ועו״ש :
(נג) ותמיהני לי דכ׳ בפסקות דהרב צרפתי נרפתי מי שאמר סתם ממכה לו תן מנה ע״ג סלע כו׳ כנ״ל עי׳ רמ״ם פ״ק דקידושין סי׳ י״ג ובמי׳ הכמב״ם ובכ״ן אם מכ״כ בזה יעו״ש סימן ס״ע ופ״ע בתי׳ הכמב״ן ובמי׳ הכיפב״ת מ׳ כ׳ (ובמי׳ הכמב״ן כ׳ אם על אם מכמי הלרפתים לסיפך יעו״ש) ועי׳ בסעיף סי׳ ל׳ : (נד) וכיכא דאמרה הילך מנה ואקדש אני לך כנ״ל : (נה) כדפריש׳ לעיל. עי׳ לעיל דף ס״ו ע׳ ב׳ :
(נו) והלכתא שיראי ל״ל שומא. אם ס׳ מ׳ וסימן ל״ת סעיף מ׳ :
(נז) מ״ל אם אמרתי לי בתנה ואמן לה דינר כו׳ אם מ׳ מ׳ מ״ו מ׳ ועי׳ לעיל מאמר ב׳ דף ס׳ : (נח) מ״ם כיון דאמר לה מנה ויהיב לה דינר כמ״ד לה ע״מ דמי ומ״ש כו׳ כנ״ל ועי׳ סי׳ כ״ם סעיף ז׳ ועי׳ לקמן מ״ב דף ס״ו ע׳ ב׳ : (נט) וכ׳ רב אלפס דוקא מנה אבל מנה זה ויהיב מונה והולך כו׳ יעו״ש בכי״ף והרמ״ם בפי׳ ס׳ כ׳ בכיכיא מנה זה ויהיב מונה והולך כו׳ יעו״ש בכי״ף והרמ״ם בפי׳ ס׳ כ׳ בכיכיא יעו״ש וע״ש בר״ן : (ס) וכי׳ מונה והולך מוכח בלבא לפני כנ״ל :
(סא) ובנוסחת דבר אלפס דל״ג בה רב אמי אמר כו׳ וע״ש בר״ן סתם אמר וע״ש בפי׳ בסעיף ז׳ : (סב) ואי אמר במנה זה ומצא נהן דינר של נחושת כו׳ אם מ׳ מ׳ ואם סעיף ז׳ : (סג) ואם נמצא בו דינר רעוע דנפיק ע״י הדחק כו׳ כנ״ל ואם נמצא בו דב

(נב) אבל המקדש בסלוח ובעל אינה מקודשת ואינה צריכה לימנו נט (צנ) האומר לאשה התקדשי לי בתמרה התקדש לי בזו וכזו (צד) אם יש באחת מהן כו' , היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה . ואוקמ"ד אמי מאי עד שתהא באחת מהן עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אבל קמייתא לא כיון דאכלה מלוה היא ומקדשה בפרוטה בתרייתא דמלוה ופרוט' דעתיה אפרוטה אבל היכא דמונחות אם יש בכולן שוה פרוטה מקורשת ואע"ג דבקמיית' ליכא בה שיעור קרושין לא תימא מעות פרוטה נינהו מידי דהוה אמקדש אחותו אלא הוו כמו מעות בעלמא והוזרין ומיצטרפין עד האחרונה ולא בעי באחרונה שוה פרוטה (צה) דאי מעות פרוטה נינהו אפי' מנחת נמי ליכא עד שתהא באחרונה שוה פרוטה וביון דאמר התקדשי לי בזו וליח בה שוה פרוטה חוה ליה בבקדש אחותו והיינו דקאמר ש"מ תלת (צו) המקדש שתי נשים בפרוטה או אחת בפחות משוה פרוטה אע"פ ששולח כבלונות לאחר מיכן אינו מקורשת (צז) איתמר רב חונא אמר חוששין וכן אמר רבא (צח) פר"ש שקידש אחת ונתרצית ושלח לה סבלונות בערים חוששין שמא קידושין הן ואם נתקדשה לאחר צריכה גט חיכנו מן הראשון (צט) ואנו קיבלנו חוששין לסבלונות ר"חוששין שמא מתחילה קודם סבלונות קדושה (ק) ואם ידוע שלא קידשה לאו כלום הוא (קא) והכי מסתבר' מדקאמר באתרא דמקדש וחדר מסבלי חיישינן מסבלי והדר מקדשי לא חיישי' (קב) ואם מיעוטא מקדשי והדר מסבלי ורובת מסבלי והדר מקדשי חיישינן למיעוט' . (קג) ונוסח' דילן נור' אחרת (קד) המקדש בערל' ובבלאי הכרם וכו' מברן וקידש בדמיהן מקודשת (קה) וה"ה בנותר ופיגול ותמץ בפסח והאי דלא תני להו משום דלא דמו לחדרי (קו) דהני בני שריפה ניתנו אבל ע"א ויין נסך וחומץ של עכו"ם ומוקצה לע"א ושורות לבובים , ותקרובת ע"א דאינן בכלל ע"א ושביעית לעולם אסור (קז) והאי דלא תני להו משום דלא הוה מצי למיתני בהו ומברן וקידש בדמיהן מקורשת לפי שכל אלו תופסין דמיהן (קה) וגרמינן בפסחים

שער החדש

ל"מ סעיף ס' : (צב) מכל המקדש במלוה ונעל הו' מי' נרי"ף ובכ"מ פ"ו דכתובות סי' י"ב ובכ"ן פס , ועי' בכ"ן פ"ב דקדושין כמ' מכל"ם ועי' בסי' כ"ח סעי' ס"ו : (צג) תלמוד למה המקדמי לי בתמרה המקדמי לי בזו אם יש באחת מהן כו' כל"ל פס מ"ו מ' וסי' ל"ח סעי' ה' : (צד) אם יש באחת מהן כו' בזו וכזו וכו' אם יש ש"פ נכולן מקודמת כו' היתה אוכלת לאשונה ראשונה ראשונה מקודמת מי' מקודמת ראשונה ש"ב ואוש"ע ס"ב ואוסי' ס"ו ופ"ש בכרמ"ן ובכריטב"ם ובמ"מ ובמ"ל ובכ"מ ובכ"ש ובכ"ן ובכרמ"ם סי' מ' ובמי' דסמ"ג עשין סי' ס"ב ובמי' הרמב"ן ובכרמ"ם סי' מ"ו מ' ובמי' כריטב"ם ישו"ם סימן : (צה) המקדש שתי נשים בפרוטה או מ' ומ' טו' כתובות ע"ג ג' קידושין נ' מ' : (צו) תימהר ר"ש תמר מוסמין כו' שם בקידושין ע"ב : (צח) מר"ש שמיך ממה ומחלוה ומלא לה סבלונות בעדים כו' כל"ל וע"ש בכרמ"ן ותוס' ד"ה מוסמין למבלונות כו' : (צט) ותנו קינגלו מוסמין למבלונות ממה ממחלוה קודם כו' וכ"כ הסום בד"ה מוסמין למבלונות כו' ובכרמ"ם סי' כ' ובכ"ן שם ובמי' הרמב"ן ובכריטב"ם ובמי' סי' מ"ה סעי' מ' ; (ק) ושם יהוע מלא קדשה לאו כלום הוא . ועי' בריטב"ם שכ' עוד ל"מ בשטולה הסבלונות מלא בעדים מ"ב בעדים ומחלו הסלוחין בפני דעתותם סבלונות שבודה קטנה דלכל מ"מ נרמ"י ל"ח ולתיוב פי' מיישיון וע"ש בנ"ם ס"ק מ' : (קא) ובכי מסתברא מדקאמר בתחלת דמקדמי כו' ע"ם נתוס' ד"ה ס"ג מקדמי כו' ובמי' הרמב"ן ועי' בריטב"ם שכוכית לסיוב ומסיק דמיישין לאחריותו יש"ם סימן ועי' במי' הרמב"ם מ"כ בזה ובדברי מלא הוכחת בריטב"ם יש"ם סימן : (קב) ושם מיעוטא מקדמי ומהל מסבלי והוא מסבלי כו' כ"ם בי' ס"ם בשום' ד"ם ס"ב מקדמי כו' וכ"ה שם נרי"ף ומי' נרמ"ם סי' כ' ובמי' הרמב"ן והרמב"ם : (קג) ונוסחת דידן בי' מחרש . יש"ם סימן ד"מ למיעוטא ועי' ביריב"ם . ומי' סי' מ"ה סעי' מ' : (קד) המקדש כערלה ובלאי הכרם כו' קידושין נ"ו ב' : (קה) וה"ה בסיגול ובנותר וכמתן בשטת כו' מי' נשום' שם נד"ה המקדש כמלוה כו' ובמי' הרמב"ן וכמי' הרשב"ם וכריטב"ם ישו"ם סימן : (קו) דהני בני שריפה ניתנו מלוה וכלאי סי' נ"ש דשם מלוה וכלאי הכרם נמי מריפה ניתנו בדתי' בחוריו נ"ב ב' ולע"ג בזה ומלוי ס"ק דהני בני שריפה ניתנו מלוה וכלאי הכרם מכל מתן בשטת משנתנו בכל הכר (מי' בח"ב בה' מתן ומלה ס"ם מום בכל"ם ישו"ם סימן) וכגומר ומיגול ס"ל כמ"ב הטעם משום

דבקדשים לא קמייתי . מכל ז"ם דשם קתניב כלהן כמה דבריה שמיה בשריפה ול"ש : (קו) ושלי דלא תני לסו משום דלא סיה מני למיתני בהו כו' ועי' מוסי שם ובמי' הריפב"ן והרמב"ם והריטב"ם ובטוספת ס"ד דקידושין ישו"ם : (קח) ובכרי בשמעים המקדם משם משום ולמעלה כו' סי' בח"ב ה' ממן מ"ב מתות כ"ב ומיך ישו"ם סימן : (קט) וה"ם סי' קע"ג דתיהו מסור למתנויי מיניהו כו' עי' בח"ב בה' כ"מ ובכ"מ מום רמ"ב ישו"ם סימן ועי' בהן במי' הרמב"ן ובריטב"ם ישו"ם סימן ובמי' הרמב"ם ובכרמ"ם סי' ל"ד ישו"ם סימן : (קי) בשפר מל"ל דכתיב ויעמה והימה לשים כו' קידושין ס' מ' נ' וילמלמי פ"ם ה"ל : (קיא) הדא דתימר בשמר שמין כו' ש"ם , וילמלמי שם והוצה בריי"ף ורמ"ם סי' מ' ועי' יבמות מב מ' וקידושין פי' מ' וע"ש בתוס' ושם : (קיב) מדקי"ל מידי מסיפא כרמי מלא מידי מסיפא כשר דשמ לקמן שמקדש בשמ"ם אל תאכיש כ"ם תומר לישה מקודשת ותמריגן שם קשיא דר"ת מדב"ם ותב"ב בר יוחן סב"ם בגון שקידשה בשטר שמין עליו עדים וכ"ם לשמעיה דשמר מידי מחיפה כרמי וכ"ל לשמעיה לשמר שידי מסיפא כרמי ושמר רבה מב"ג כשטר כיוצ כו' כל"ל ועי' בקידושין מ"ת מ' ופשם מבין כוותם דלדידן דס"ל ע"ם כרמי מ"ב ל"ג לע"ם ועי' בסימן ל"ב סעיף ד' בהג"ה ועי' מלמר מ' מום סיפ : (קיג) ושמר רבה מב"ג בשמר כיוצ כתב לו אל סנייר כו' שם ס' מ' : (קיד) פי' מדשמו שנתן לה תאב לשום פי' וכן פיכ"ש שם וקאי ע"י שלמה שטיח מקודשת בקבלת עלמה ולכן בשיון רשום שתב לה : (קטו) כדנסיקן שמר דבה מב"ג תומר תדש לבתו כו' שם י"ם מ' ועי' סי' ל"ח סעיף ז' : (קטו) ואיכא מ"ד סיפ שמ"י תניס בשיון סיעת שכתב ליד , ובתן לא שניב דניהו כתו שהשיב מקודם דהשם לא בשיון דשמה ולכן שקיבל השב מקודשת מתמ"כ שכת דהשב תוס מלית בשנילה ושיקר סיח דשמה , תכל מכל שסופקים לא משמע כן רק דנם שבת לא בשיון סיעת ליהם כלל ומשקדשת בקבלת השב לתודיה : (קיז) וקי"ל דבעי לשמה . שם ס' כ' מ"ח מ' וסי' ל"ב סעיף מ' : (קיח) וספק רב חלשם כל"ם וב מביבית דתיהם מקודשת כו' עי' לעיל מלמר ז' מ"ב : תוס י"ז (קיט) ואיכא דמייתי לתיס משת דלעיל דקתמר מדשמה כו' יש"ם בכת"ם סי' ס"ז שכ"ב בשם הר"ת ועי' לעיל מלמר ז' מ"ב תוס כ' : (קכ) בעל שלוחו שמר דשלכתה כרבה ורבינה כו' עי' בס"ב ס' קידושין ס"ד נ' יש"ם וכן הביאו הגה"ש והרן בשמו : (קכא) ונקשיק לתומרת . עי' סי' ל"ב סעיף מ' : (קכב) ירושלמי מ"ל יוסי ק"ו לבת שוכן שמקנה כמוקף

המקדש ששש שעות ולמעלה אפי' בחיפי קודנית' אין חוששין לקידושי' (קמ) ורש"פ אע"ג דאיהו איסור לסיתני כיניהו כיהו הנאה לגבי אחיינא שריא והוקא קדושי אשה . אבל איתתגויי מיניה אסור מדרבנן והא דקתני קידש בדמי' דיעבד אבל לבחילי' אין לקדש בהן לפי שהוא נהנה כהן שקנה בהן את האשה והוקא אשה אבל אם קנה בהן חפץ אסור ליהנות ממנו והוקא לעצמו אסור . אבל לאחרים מותרין דאם בן אשה אסאי מתקדשת . הא לא מצי מיתהנויי בהו מדרבנן אלא לאו ש"ם דמיתרין לאחרים אבל לא לו וצ"ע : (קי) בשטר מנא לי רבתוב ויצאה והיתה לאיש אחר מקיש הויית ליציאה וכו' (קיא) הדא דתימא בשטר שאין בו שוה פרוטה כי' (קיב) מדקי"ל עידי מסירה כדתי בלא עידי התיכה בשטר המקדש בשטר חוב של אחרים איכא לעיוני . דהא קאמר לקמן קשיא דר' מאיר (קיג) אמר רבא אמר רב נחמן בשטר כיוצר כתב לו על הגיור או על התרם בתך מקודשת לי וכו' אע"פ שאין בו שוה פרוטה מקורשת מדעתו (קיד) פי' מדעתו שנתן לה האב רשות לקבל קידושיה . (קטו) כדגר' אמר רבא א"ר נתמן אומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קידושיך מוד' יומי בר' יהודה והרב כתב מדעתו שנכתב לדעת האב ואיכא מ"ד אע"פ שהניע השטר ביר האב צריך שיגיע לידה ולא נהירא לן כתב לה על הגיור או על התרם וכו' מקודשת והיא שבגרה (קטו) ואיכא מ"ד היכא שע"י אבית בעינן שיגיע הכתב לידה (קז) וקי"ל דבעי לשמה ואם בתבו לשמה ושלא מדעתה פלוגתא דרבא ורבינא ור"פ ורב שרביא (קיח) ופסקר' אלפס בר"פ ורב שרביא דאינה מקודש (קיט) ואיבא דמייתי ראי' מיהא דלעיל דקאמר מדעתה ולית' דמדעתי דקאמר שהיא עשאתו שליח הוא דקאמר והאי מדעתה דהכא בתבו הבעל שלא מדעת האשה (קכ) בעל הלכות אמר דהילכתא בריבא ורבינא ואנן בתבינן מאי דסבי' לן במאמר שביעי בחלק השני (קכא) ונקוטינן לתומרא (קכב) ירושלמי א"ר יוסי ק"ז לבת תורין שתקנה בחוקה מק"ו ומה שפחת בנענית שאין ניקנית בביא' ניקנית בחוקה ת"ל ובעלת בביאה אינו דין שתהא ניקנית בחוקה ת"ל ובעלת בביאה תיא נקנית ואינה

ואינה ניקני' בחזקה וכי היכי דמקשי' הוויה ליציא' לגבי לשמה (קכג) הכי נמי לענין תלוש כדמוכח בפ"ק דגיטין דמקשי' והא איכא מחובר ואסקינן מולתא דאיכא בקידושי' לא קתני (קכד) ביאה מנא לן דכתיב ובעלה מלמד שהאשה ניקנית בביאה ולא איצטריך לפרושי כולי דביאה (קכה) דהא רב מנגיד אאבאן דמקדש בביאה ובשוק' (קכו) אמר רב הונא חופה קונה מק"ו (קכז) ובתב ר"ח הא דרב הונא ספיקא הוא דהא

פריק בל מה דמקשי רבא עליה :

הדר' השני ענין הקונה ושלוחו (א) האיש מקדש בו ובשלוחו וכו' (ב) א"ר יוסף מיצוה בו יותר מבשלוחו אבל ברישא איכיר' נמי איתא כרר' יהודה א"ר דאמר רב יהודה א"ר

(ג) אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה וכו' :

(ד) **שלירהות** מנא לן כדתני' ושלח מלמד שהיא עושה שלית . וכתב ויצאה והיתה איתקוש הויה ליציאה . ש"מ דשליח גיטין וקדושין דינן שוה (ה) וכבר פירשנו בענין שלישות (ו) ותניא ר' יהושע בן קרחה וכו' (ז) ולרבר עבירה אין שליח שקי"ל אין שליח לדבר עבירה (ח) ירושלמי נר' הדברים שעריו הן שליחיו בשקידש בשטר אבל בכסף נעשו בנוגעין בעדותן בו' (ט) התקדשי לי בבום זה של יין ונמצ' דבש של דבש ונמצא יין כריגר של כסף ונמצא של והב של והב ונמצא של כסף וכו' וקי"ל כרבנן ואפי' הטעה לשבח ממון אינה מקודשת וכ"ש לשבח יוחסין (י) ע"מ שאני בהן ונמצא לוי לוי ונמצא כהן (יא) עשיר ונמצא עני עני ונמצא עשיר (יב) ירושלמי ניחא כהן ונמצא לוי (יג) לוי ונמצא בהן לא בעי' מריחות' וכהונה אלא עני ונמצא עשיר וכו' (יד) התקדשי לי בבום זה תני חדא בו ובמה שבתוכו ותני' אירך במה שבתוכו ולא בו (טו) לא קשיא הא במיא הא בצהרא הא בחסרא (טז) פי' רבוותא בו ובמה שבתוכו שמן דחשיב במה שבתוכו ולא בו וכו' (יז) פר"ש שמן שמתפק הימנו במעט מעט צריך לו הכל ובו ובמה שבתוכו וחסרא מה שבתוכו ולא בו . בו ולא מה שבתוכו מיא (יח) ע"מ שאני קורא כו' בהלכות עד לטען תפוש את בית ישראל בלבבכם (יט) ובכולן שאמרה בלבי היה להתקדש לו אינה מקודשת וכן היא שהטעהו וגברא דקריש על תנאי אי לא אתינ' עד זמן פלו' ליבשלו קידושי ולא אתי : בעו מן קמיה רב שמואל ריש כלה אי יש אונס בקידושין . וגרסינן בירושלמי (כ) כרבת' בגט ובתשובה מאן דקריש מהני נשי דאיסור קדושה (כא) בגון כהן שקידש גרושה ודומה להן הקידושין לשיבוצין ניתנו לא שנא היכר ול"ש לא היכר דהא תפסו בה קידושין . וצריכה גט וקטן בן תשע שנים ויום א' שקידש אין קידושיו קידושין (כב) ואפילו קידשה בשהוא קטן ושילחם בלונות לבשהגדיל אין חוששין לקידושיו עד שיקדש משיגדיל שיהא בן י"ג שנה ויום א' ויביא ב' שערות (כג) ואם נשא אשה בנתיים והוליד בנים בניו בשורין ואם בא להוציא אין צריך ליתן גט ובן ב' רב יהודאי נאון (כד) ובדתנן בן תשע שנים ויום אחר הבא על יבמתו ומת תולצת ולא מהייבמת ואם נשא אשה ומת הרי זו פשוטה שאלה זו צריכה עיונא (כה) גרסי' בפ' חזקת הבתים אמר אמיטר אמר חלוה וקדיש קידושין קידושין (כו) מר בר רב אשי אמר אהא לאו קידושין נינהו הוא עשה שלא בתורן לפיכך עשו לו שלא כהוגן ורב אחא ובעל הלכות (כז) לא פסקו הלכו כמאן ומסתברא דהלכה כרב אשי דבהרא הוא ורבינא נמי אמר תנית דקדיש בכספא קריש בביאה מאי איכא למימר ש"מ דהילכת' כוותיה (כח) והא דאמר גבי

שער התדש

ניזומלמי :(יד) התקדשי לי בבום זה מני מדע בו ובמה שבתוכו כו' שם מ"מ כ' (ונ"ל במה שבתוכו ולא בו וכפיל לידיך בו ולא מה שבתוכו ל"ק סם במיא כו') : (טו) ל"ק הא במיא הא בלחרא הא בחסרא . לפניהו מי' סם במיא הא בחסרא הא בלחרא וע"ם בתום' ד"ה סם במיא כו' ופ"ם בריטב"א : (טז) פי' רבוותא במיא בו ובמה שבתוכו ממן דחשיב כמה שבתוכו ולא בו כו' כנ"ל זהו פי' הרמב"ם בסוכת בלא"ם פי' י"ב יפיב"ם בתום' ד"ה הא במיא כו' ובנריטב"א שם : (יז) פר"ש שמן שמתפק ממנו מעט מעט צריך לו הכלי ובו ובמה שבתוכו כנ"ל ועי"ש היטיב בכרש"ו ועי' ס"י כ"ם סעיף ק' יעו"ש : (יח) ע"מ שאני קורא כו' בהלכות עד למען תפוש בו' שם א"מ מ' כל הסוגיא וסי' ל"מ שפי' כ"ם עד סעיף ל"ג : (יט) וכבולן תמ"ם שתמהה בלבי פי' להתקדש לו כו' כנ"ל שם מ"ע כ' וסי' ל"ת סעיף כ"ד : (כ) כדכתב בגם . עי' לעיל בה' שלוחות גם תום ע"ה : (כא) בגון בהן שקידש גרושה ודומה להן קדושין לשעבר כו' עי' בסי' כ' ס"ק מ' ועי"ש היטיב (ועי' שם הפרדם סי' רל"ז וס"ם בשם וכנ"ל תמ"ם ועי' בתרדם סי' רל"ו וסי' כ"ם וסי' ס' וס"ל ועי' בנו"כ קמא סי' ס"ב ועי' סי' מ"ג סעיף מ' : (כג) ותם בפ' תמה בנשים וסוליד בניו כשריס ותם בא להוליא ת"ל נפ . כ"ל דתלינן דהכניס ממנו ומ"מ קנין הוא ועי' יבמות י"ב ב' ותולי ים לתלק בין קנין קנין שמהדרין ס"ם כ' יעו"ש ממלוקת בכך וכ"ת ומכותר שם שהלכה כרבה דקנין לימו מוליד יעו"ש היטיב ובב"ק ק"ע ב' ועי' בתמ"ם ס"ת מה נזילה ס"ן יעו"ש היטיב וי"ל דמייתי הכת כלשמי י"ב שניס ועי' בתהע"ז סי' קל"ה סעי' י"ב וסי' קם"ם סעיף י"ת יעו"ש היטיב ויש לדבר בזה הרבה ותולי מ"ו מסיק רבינו ותמלה זו לגיכה עיונא ועי' לי"ו קימן מרם"ג ובסרדם סי' ם"ת יעו"ש ובנם"ב ה' מילון יעו"ש ועי' לעיל ה' כתובה תום ל"ת דמייתי שם היטומלמי דשמעברה מקנן יעו"ש היטיב ועי' שניהדרין ק"ד ת' וכמדבם מיבה שמוק שעיב דבתי עם כו' : (כד) וכדתנן בן תשע שניס ויום ת' הבא על יבמתו כו' יבמות נ"ו ב' ועי' סי' מ"ב סעי' ת' וסי' קם"ו סעי' ת' : (כה) גרסינן בפ' מזקת הבתים תמר לתימר תלוהו ועדים כו' נ"ב מ"ת ב' : (כו) מר בר רב אמי אמר בתשה ודתי קידושין לת טוי הוה עשה בו כנ"ל ; (כז) לת פסקו הלכתת כתתן ומסתברת דהלכה כמר בר רב אמי דבתרת הוה ורבינת נמי אמר תנית דקדיש בכספא כו' כנ"ל ועי' בבי"ף ורפ"ם סי' ל"ת עם ועי' בסי' מ"ב סעיף ת' : (כח) ופת דאמר גבי תמה נקנית מדעתה אין כו' קידושין ב' ב' . וכ"ל מעם אין

לסניף

נבי האשה נקנית מדעתה אין בעל כרחה לא דלא אירצית אבל אירצית לבתר הכי איכא למיסר דהוי קידושין באמירה וע"כ לא פליגי אלא דתליוה לאיתתא וקדיש . אבל תליוה לגברא וקדיש לבולי עלמא לא הי קידושי (בט) בראיתא לעיל בבורעא (ל) כותי שקידש הוה עוברא ואצרכוה גיטא מדרב יהודאי גאון ומר רב שמואל ריש בלה ובר מומר דאיתילד בגויה לא תפשי קידושין מומר גופיה תפשי קידושי (לא) דגרסי' בבכורות בסוף גמרא דעד כמה גר שקיבל כו' בכורות עליו דברי תורה (לב) ונחשד לדבר אחר ואפי' נחשד לבל התורה כולה הרי הוא כישראל מומר למאי נפקא מינה שאם קידש קידושי קידושין (לג) ובפרק התולין גרסינן גר שחזר לבורו הרי הוא כישראל מומר למאי נפקא מינה שאם קידש קידושי קידושין וטרקאמר קידושין קידושין ולא קאמר חוששין . ש"מ מדאורייתא תפשי קידושין והילכתא נמי (לד) גיטיה נמי גיטא הוא דמקדש אדעתא דרבנן קא מקדש (לה) ואי נפלה לקמ"ה יבמה חליץ לה (לו) דאע"פ שהמיא כו' כדגרסי' בפ"ק דיבמות וכן מצינו בתשובת ר"ש (לז) ואפי' יש מומר ולהלל שבתות אבל בתשובות דקמאי משום דחילל שבתות אינו כישראל שב' ביני ובין ישראל (לח) בד המשמר נקרא ישראל (לט) ותניא מקבלין קרבנות מפושעי ישראל תנן מן המומר ליין נסך ולחלל שבתות בפרהסי' . הילכך מחלל שבתות בפרהסי' עכו"ם הוא וקידושיו לאו קידושי (מ) ומסת' דגוים שבח"ל לאו ע"א הן האידנא לאו טומר לע"א (מא) ודין מחלל שבת בפרהסי' ליכא בעבודת קרקע וקידושיו קידושין וגירושיו גירושין (מב) והיכא דקריש בפסולי עדות דרבנן כתבנו בהילכות עדות (מג) ובתב רב אלפס בתשובות דפסולי עדות דאוריית' דמו (מד) והיכא דקריש על תנאי בעינן תנאי בפול בר' מאיר (מה) גרסינן ביבמות פ"ק עכו"ם שקידש בזמן הזה וכו' בראיכא בהלכו' (מו) המקדש בער אחר לא עשה ולא כלום (מז) ירושלמי ר"ש בר אבא אייתי גיטא ונתנו לה אתא עובד' קוסי ר' יוחנן . אמר אין עד אחד באשת איש כלום (מח) גרסינן בנזיר האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה ומת השליח אותו המשלח אסור בכל נשים שבעולם חוקה שליח עושה שליחותו . אמר רבא ומודה רב באשה שאין לה לא אם ולא בת ולא אחות פשיטא וכו' (מט) המקדש אשה ובתה וכו' (נ) איתמר קידושין שאינן מסורין לביא' שאמר מבנותייך מקודשת לי או אחת מאשה ובתה (נא) או שיש לה שלש בנות ואל בתך מקודשת לי ולא פי' איזו (נב) דומיא דפלוגתא דר' ורבנן במי שיש לו שתי בנות רבא אמר לא הוו קידושי אביי אמר הוו קידושי (נג) וקיימא לן כותיה ביע"ל קג"ם (נד) ובמי שיש לו שני כיתי בנות קיימא לן כרבי יוסי דאמר כולן מותרות (נה) דלא מפי' איניש נפשיה לספוקא (נו) ול"ש הוכרו ול"ש לא הוכרו (נז) ול"ש שלש כיתות ול"ש בת אחת גדולה גדולה ממש קטנה קטנה ממש (נח) דקיימא לן כר' מאיר ור' יוסי הלכ' כר"י (נט) ובייאי' פסק ר"ם בחומריותיו ולא נהיר לן שאלה לרבינו סעדיה שמעון שידך אחת מבנותיו של ראובן ובא שמעון בבית הבנם' ואמר לראובן סתם בתך מקודשת לי (ס) והיו שם תלמידי בני מר רב נתן . ואמר לשמעון צריך אתה ליקח שני גיטין לשתי בנותיך (סא) לפי שלא פירשה . ואמר ראובן על דעת קידושין הראשונים קידשתי ועדים מעידין שלא שידך אלא פלו' (סב) ואמרו התלמידים הרי היה יכול לחזור בו מן הקידושין ואתה יכול לחזור ולומר לא קידשתי אלא פלו' (סג) והשיב לו ואמר אילו אמר אחת מבנותי היתה חלוקת אביי ורבא והילכתא כוותיה דאביי דהוו קידושי. אבל עכשיו שאמר סתם בתך מקודשת לי אפי' לרבא דאמר לא הוו קידושי הכא הוו קידושי (סד) ולא סמכינן על קידושי שמעון ולא בריר

לן

שער החדש

להכיא לאיש לאיזה מקודשת : (בט) כדתני' לעיל בפודעת . יעו"ש נה' מודעת לום מ"מ ושם דכופין צמתנם עי' כתובות ל"מ ד' דמלוה עמהי כדתני' ל"ב מ"מ ד' וכתוס' שם ד"ה מיומת כו' : (ל) כותי שקידש הוה עוברא ואצרכוה גיטא כו' כ"ה בה"ג סוף פ' קידושין : (לא) דגרסי' בבכורות בסוף גמרא דעד כמה גר שקיבל כו' בכורות לי כ' : (לב) ונחשד לדבר ד' הוי חשוד לכל התורה כולה ואכי הוא פיפרקל כו' פ"ל כמו שהוא לפנינו . ותולי גי' רביעו הי' כמו שכתוב וכ"ה בתוספתא פ"ב דדמאי יעו"ש : (לג) ובפ' החולן גרסינן גר שחזר לבורו כו' ובתום מ"ז ב' : (לד) גיטי' נמי גיטא הוא דכל המקדש מדעתא דרבנן כו' כ"ל ולא ידעינן למה לו זה שם כיון דקידושיו מה"ת קידושין דגיטו גט ותולי דלא גיטא דלא מהיש גיטי' דבעת המכותו למקבועי קידושי דיסדותו קמ"ל דלא כדכל המקדש מדעתא דרבנן כו' ולכן מי לא הוי גיטו רק מדרבנן בעלמא הוי שני וכ"ש כיון דמה"ת הוא כיפרקל גמור פשיטא דגיטו מועיל וכן פשוט בתוספ"ז דמומר יכול לגרש בפי' קמ"ח סעיף ל' וספני' ס"ע וסי' קל"ד סעי' כ"ו יעו"ש ועי' ס' הפרדס בליקוטי' יעו"ש ועי' בת' ממדש נעוה סי' ל"ת וסי' ס"ו : (לה) ואי נפלה קמי יבמה חלין לה כו' עי' לעיל בה' מליכה תום קע"ז : (לו) דתע"ס שהמת כו' כדגרסינן כו' שם פ"ד ה' : (לז) ותפי' יפרקל תומר לחלל שבתות כל"ל : (לח) כל המשמר שבת נקרא מומר יפרקל כל"ל ומכלל הן תמה תומה נגוו : (לט) ותניא מקבלין קרבנות מפושעי ישראל תון מן המומר ליין כו' כל"ל תולין ה' ה' : (מ) ומסתבר כיון דגוים שבמו"ל לחו פוכרי ע"ז הן המידמת ליכא דין מומר לע"ז כו' כל"ל מי' תולין י"ג ב' : (מא) ודין מחלל שבת בפרהסיא ליכא בעבודת קרקע . זה תין לו ביאור כלל . ולכתוס היה נרחה לסניה ליכא חלא בעבודה קרקע אף נם זה ליתא עי' מיהודין פ"ח ה' יעו"ש סיהיב ותולי ה"ק דאם פעבד עבודת אדמה בשבת כגון בשדה שחון לעיל לא מיקרי זה פרהסיא דבשבת תין מצויים שם לעשים ונע"נ : (מב) והיכא דקדיש בפסולי עדות דלכאן כתבתי בהלכות עדות פי' לעיל שם' קבלת עדות תום ק"ל : (מג) וכ' רבינו אלפס בפסולי עדות דאוריית' דמו כל"ל יעו"ש שם' קבלת עדות ופי' בכה"ג סוף פ' קידושין שם"ב בזה ופי' סי' מ"ב סעי' ה' : (מד) והיכא דקדיש על תנאי בעינן תנאי כפול . פי' לעיל בדיני התנאי דין הפעי ולקמן תום ק' : (מה) בגמ' ביבמות פ"ק עכו"ם שקידש בזמן הזה יעו"ש ופי' בכה"ג סוף פ' קידושין שם"ב בזה ופי' סי' מ"ב סעי' ה' : (מו) ירושלמי ר"ש בר אבא אייתי גיטא ונתנו לה אתא עובד' קוסי ר' יוחנן . אמר אין עד אחד באשת איש כלום (מח) גרסינן בנזיר האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה ומת השליח אותו המשלח אסור בכל נשים שבעולם חוקה שליח עושה שליחותו . אמר רבא ומודה רב באשה שאין לה לא אם ולא בת ולא אחות פשיטא וכו' (מט) המקדש אשה ובתה וכו' (נ) איתמר קידושין שאינן מסורין לביא' שאמר מבנותייך מקודשת לי או אחת מאשה ובתה (נא) או שיש לה שלש בנות ואל בתך מקודשת לי ולא פי' איזו (נב) דומיא דפלוגתא דר' ורבנן במי שיש לו שתי בנות רבא אמר לא הוו קידושי אביי אמר הוו קידושי (נג) וקיימא לן כותיה ביע"ל קג"ם (נד) ובמי שיש לו שני כיתי בנות קיימא לן כרבי יוסי דאמר כולן מותרות (נה) דלא מפי' איניש נפשיה לספוקא (נו) ול"ש הוכרו ול"ש לא הוכרו (נז) ול"ש שלש כיתות ול"ש בת אחת גדולה גדולה ממש קטנה קטנה ממש (נח) דקיימא לן כר' מאיר ור' יוסי הלכ' כר"י (נט) ובייאי' פסק ר"ם בחומריותיו ולא נהיר לן שאלה לרבינו סעדיה שמעון שידך אחת מבנותיו של ראובן ובא שמעון בבית הבנם' ואמר לראובן סתם בתך מקודשת לי (ס) והיו שם תלמידי בני מר רב נתן . ואמר לשמעון צריך אתה ליקח שני גיטין לשתי בנותיך (סא) לפי שלא פירשה . ואמר ראובן על דעת קידושין הראשונים קידשתי ועדים מעידין שלא שידך אלא פלו' (סב) ואמרו התלמידים הרי היה יכול לחזור בו מן הקידושין ואתה יכול לחזור ולומר לא קידשתי אלא פלו' (סג) והשיב לו ואמר אילו אמר אחת מבנותי היתה חלוקת אביי ורבא והילכתא כוותיה דאביי דהוו קידושי. אבל עכשיו שאמר סתם בתך מקודשת לי אפי' לרבא דאמר לא הוו קידושי הכא הוו קידושי (סד) ולא סמכינן על קידושי שמעון ולא בריר

לן

לן האי תשו' (סה) ומסת' דאפי' בלא שידוכין האב נאמן לאסור את בתו וכ"ש ששידך (סו) ועובדא דרב אחא משבח' כתר לה להחיא. מעש' לראובן שהיו לו ארבע בנות ושמעון קידש אחת מבנותיו. ונתן לו קרושין סתם על א' מבנותיו ולא פירש למי הי' נוטל (סו) ואמרו שהבנות הן מי"ג שנה ולמעלה ואינן ברשות אביהן ואינן מקודשות. ואותן שהן ברשות אביהן לקרשי נאמן לומר לזו נתכוונתי ועל זאת קיבלתי הקידושין ואם אמר איני יורע שכבר שכחתי כולן אסורות. וצריכות גט מאותו האיש (סח) וא"ר ש"מ מתחי' ג' ש"מ המקדש בפירות שביעי' מקודש' וקידשה בגזל אינה מקורשת (סט) ואפי' בגזל שלת כו' כבר בחבתיז למעלה (ע) וש"מ אשה נעשית שליח להביאתה במקום שנעשית לה צרה (עא) ירושלמי בגיטין הרה אמרת שהקרוב נעשה שליח (עב) ירושלמי לא הוחזק השליח בפי האומר בעדי' הוא אומר לעצמי קידשתיה והי' אומר' לראשון השני כאומר לאשה קידשתיך והיא אומרת לא קידשתני והוא באומרת לראשון קידשתני. והיא אומר לא קידשתיך אמרה איני יורעת חזקה לשני הוחזק השליח בעדי' הוא אומר לעצמי קידשתי. והיא אומרת לראשון קידשתני הוקה לראשון אמרה איני יורעת שניהן נותנין גט ואם רצו א' כונס וא' נותן גט (עג) האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית. והלך וקידשה לעצמו מקודשת לשני אלא שנוהג בו מנהג רמאות. וכן האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום וכו' (עד) לא בא אחר וקידשה בתוך ל' יום רב ושמואל דאמרי תרוייהו מקודשת אע"פ שנתאכלו המעות (עה) לא בא אחר וקידשה מהו. ר' יוחנן אמר חוזרת אתי דיבור ומבטל דיבור (עו) רב זביד מתני להא שמעתא אהא ובן היא שנתנה רשות לשלוחה לקבל לה קידושין והלכה וקידשה לעצמה וכו'. לא קידשה עצמה וחזרה בה מהו ר' יוחנן אמר חוזרת (עז) והילכת' כר' יוחנן אפי' בקמיתא. ואע"ג דאיכ' למימר שאני נתינת טעות ליד האשה דכמעשה דמי. אפי' הכי אתי דיבור ומבטל דיבור שיש בו מעשה כל שהו (עח) ומסת' דחזרה בה דקאמר שיש עדי' שחזרה בה קודם שקידשה השליח ובטל השלוחות (עט) אבל לאחר מיכן לא אתי דיבור ומבטל מעשה ואין ביטול אלא בפני עדים (פ) כראית' בשלוחות דגט (פב) אלא דאיכא למימר היכא דאיכא קנין קנין עדיף מנתינת מעות ליד האשה ולא אתי דיבור ומבטל מעשה קנין שאין לאחר קנין כלום (פא) כראמר גבי מחשבי דטומאה שאני מחשבה דטומאה דכמעשה טמש דמי. אבל בלא קנין. אתי דיבור ומבטל דיבור. עד שיתקיים המעשה. והא דאמר לא בא אחר וקידשה בתוך ל' יום. וחזרה בה. דזוקא בתוך ל' יום. אבל לאחר ל' יום לאו כל היכנו והוא הרין בשליח גט. דאתי דיבור. ומבטל דיבור שיש בו מעשה כגון הא דאמר מהו לחזור ולגרש בו שהבעל צוה לכתוב הגט וחתמו עדים ושלחו ע"י שליח ומבטל בדיבור גרידא (פג) והא דק"ל כרב נחמן דאמר חוזר ומגרש בו לאו משום דלא אתי דיבור ומבטל דיבור אלא משום דס"ל מתורת שליח ביטלו מהורת גט לא ביטלו והילכתא אדם מבטל שלוחתו בדברים וכתב הרב המחבר והיכא דיהבה איהתא (פד) רשות לשליח לקדשה ואחלת שליח לגברא ובד אתא חזרה בה ואמרה לא ניחא לי דאקדש פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש. דרבי יוחנן סבר מציא הדרה בה אתי דיבור ומבטל דיבור כי קאמר דמציא הדרה בה דזקא בתוך ל' יום אבל לאחר ל' נטרו לה קידושין דידה ולאו כל כמינה דהדרה בה (פה) וצריכה גט ולא דייק מקורשת לשני וקי"ל כרב דאמר מקורשת לשני לעולם (פו) האומר לאשה הרי את מקורשת לי מעכשיו עד לאחר ל' יום ובא אחר וקידשה בתוך ל' יום (פז) פסק רב אלפס מקודשת ואינה מקודשת לעולם כרב ולא איתיה לאביי ורבי יוחנן. ובעל מתיבות כתב הילכתא כרב ומאי לעולם דלא פקעי קידושי שני אלא בגט ואיתי נמי הא דאביי ור' יוחנן והבין כתב אשר אביי ולטעמיה דרב אם בא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו וכו' ור' יוחנן אמר אפילו מאה תופסין בה (פח) ט"ט דרבי יוחנן ובעיא גט מכולהו (פט) וחולצת ואינה מתייבמת (צ) וצריכא עיונא. היכי לא איתי לרבינו האיי פלוגתא דאשר דאיתיה לרב (צא) ואותיה לרבי יוחנן איתיה לרבי דילמא חזרה הוא (צב) ולא פקעי קידושי שני אלא בגט דילמא תנאת הוא (צג) ואפילו תנאה הוא תפשי קידושין בולהו דכל חד וחד לחבריה שם רווחא כי היכי דליתפסו קידושין בגו ויסניה לכל חד וחד (צד) ואע"ג דשייור דקידושין לאו כלום הוא כדאיתא בפרק המגרש ה"מ חציך מקודשת לי וכגון חוץ מפלוני אבל הכא כי קא תפסו קידושין דהך לא תפסי כולהו וההיא שעתא לא שיורא הוא לגבי קידושין האומר

שער החדש

שמחר בלומן לא גמכוונתי מלא לפלוגות שמדכתי : (סה) ומסתכלת דמתי' בלא שידוכין סתם נמחן למאמר תם כו' עיי כתוספות כ"ב מי וקידושין ס"ד ח' מכל לא ידעתי מתי שייכי להכא ועי' לקמן ח"ג תום ד"ה ומ"ל דס"ק דנידו לומר לזו נתכוונתי וכדתם המלולות בתום שמחר"ז : (סו) ושוגדת דכב שמחת שמבחת סתר לה להסיח דמשמה בדמוכן שהי' לו כו' כ"ל וכ"ל דהך שוגדת דכב שמחת שמבחת סתר לה להסיח דרב שעדי' שכוצאת בתום ס"ו ודברי המלולות הללו תוצת ג"כ בשמר מהע"ז סימן ל"ז וש"ם בב"י וכד"ם תום ד"ה מת"כ בזה : (סו) ותמרו שכבנום שכן מי"ג ולמעלה תיכן בכתום מביהן ותיכן מקודשות כו' כ"ל ועי' סי' ל"ז שעי"ז ישו"ם : (סח) ותמר רב ע"מ מתחני' ג' ש"מ המקדש כו' קידושין ס"ב מ' : (סט) ותפי' בגזל שלה כו' ככר וכתבתיו לעלה כו' עי' לעיל בתי"ם תום ד"ה : (ע) ות"מ שלה נעשית שליח כו' שם ובתו' ל"ז שעי' מ' : (עא) ירושלתי בגיטין הדא לתרה שהקרוב כו' עי' לעיל בס' שלישות בא תום ד"ה : (עב) ירושלתי בס' התומך השליח בפרשי הוא תומך שלישי קדשתיך והיא תומרת לדתכון כו' כ"ל ע"ב דקידושין ה"ת ופי' ברת"ם פ"ג סי"ו י"ג ובתי"ן שם ישו"ם היטיב ופי' נשי' ל"ה שעיף ס"ו (ונ"ל והיא כאומרת לדתכון קדשתני והוא תומר לא קדשתיך כו') : (עג) האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית כו' קידושין ל"ח ג' ופי' ל"ה שעי' מ' : (עד) לא בא אחר וקדשה בתוך ל' יום רב ושמואל כו' שם ל"ם מ' ושימן מ' שעיף מ' : (עה) לא בא אחר וקידשה ומהו בה מהו כ"י לאחר מחרם כו' כ"ל שם : (עו) רב זביד מתני להא שמעתא אהא ובן היא שנתנה כו' שם ע"ב (ונ"ל שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקידשה עם עצמה כו') : (עז) והלכתא כר' יוחנן בקמייתא כו' שם : (עח) ומסתברא דחזרה בה דקאמר שיש עדים שחזרה בה כו' עוי' בריטב"א שם ופי' בשפתי חכמים סי' ל"ה ס"ק י"ז ופי' מ' ס"ק נ' : (עט) אבל לאחר מכאן לא אתי דיבור כו' כ"ל : (פ) כדאיתא בשלישות דגט. עי' לעיל בס' שלישות בגם תום ק"ס : (פא) דאמר גבי מחשבה דטומאה כו' שם בקידושין ל"ם ב' : (פב) אלא דאיכא למימר כיכא לאיכא קנין כו' עי' לעיל בשתות ב' תום קמ"ח : (פג) והא דק"ל כר"י דאמר תוא ומגרש בו כו' עיין לעיל ס' שלישות גם תום

(צו) האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שתתני לי מאתים זוז (צז) מקודשת והיא תתן. איתמר רב הונא אמר והוא יתן רב יהודה אמר לכשתתן (צח) והילכתא כרב הונא דקי"ל כר' דאמר כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי ולכשיתקיים התנאי אינלאי מילתא למפרע דקידושי מעליא נינהו ואם פשטה וקיבלה קידושין מאחר לא תפשי בה קידושין. (צט) והאומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שאין לך עלי שאר כסות ועונה כדבר של מטן תנאו קיים (ק) וקי"ל כר' מאיר דאמר בעינן תנאי כפול (קא) המקדש את האשת ואמר סבור הייתי שהיתה כהנת וכו' (קב) האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירי וכו' (קג) רבי יוחנן הסנדלר אומר אינה מקודשת והילכתא כר' יוחנן הסנדלר וקי"ל אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם (קד) ומסתברא כיון ד"ר אלעזר בן יעקב חשיב בהדי הנך דשיטת נינהו אידהי הא דרבי אליעזר בן יעקב. (קה) ואידהי הא נמי דאם אדם אמר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה מקודשת לי ואפילו אשתו מעוברת והוכר העובר אינה מקודשת וצריכא עיונא ורבינו האיי בתשובה (קו) דאליבא דרבה לאו הלכה כר' אליעזר בן יעקב ואליבא דרב יוסף כמי שבא לעולם דמי ומסתברא שעמא דרבי אליעזר בן יעקב דלא מפיק לה מהילכתא (קז) ואיכא מאן דפסיק לחומרא וצריכה גט (קח) וש"מ דמשנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי לאו בכל דוכתא (קט) וצריכה עיונא בבעיא דאיבעיא לן לכשיתלשו מהו (קי) אמאי לא דמיא לכשתלד דקנה (קיא) ועל מנת שאדבר עליך לשלטון. (קיב) ואסיקנא כל על מנת דתנינן במתני' דיהיב לה הוא ובעינן דליתיב לה שוה פרוטה (קיג) אבל בשבר לא וישנה לשכירות מתחילה ועד סוף (קיד) והמקדש במלוה אינה מקודשת (קטו) האומר לאשה קדשתיך וכו' (קטז) איתמר מבקשין היסנו ליתן גט כו' (קיז) ואוקימנא אסיפא ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה (קיח) וקשיא לי הא ארוסה אין לה אלא היכא דכתב לה ואית דבעי למימר דוקא אלמנה ארוסה הוא דבעיא כתובה אבל גרושה ארוסה אע"ג דלא כתב לה אית לה כתובה (קיט) מדגרסינן ביבמות פרק האשה קידש אחת מחמש נשים ואינו יודע איזו קידש וכל אחת אומרת אותי קידש נותן גט לכל אחת ואחת ומניח כתובה ביניהן ומסתלק והתם ודאי ליכא כתובה דאי איכא כתובה ליחזי בשמה דמאן דכתיבה כתובה. ומסתברא דאפילו ארוסת גרושה לית לה כתובה ומתניתין דהתם (קכ) איכא למימר בששמותיהן שוות אי נמי דלא כתב בה שמה אלא קידש האשה בשטר בפני עדים ואמר לה הרי את מקודשת לי ואני אתן לך כתובה וירושלמי אוקמה להההיא דיבמות שקידש בשטר וכי היכי דאיכא שטר קדושין הכי נמי איכא שטר כתובה (קכא) והכי גרסינן בירושלמי בד"א שקידשה בשטר אבל בכסף נותן גט וכתובה לזו וגט וכתובה לזו (קכב) ומסתברא דלא גרסינן בה ביאה (קכג) ואם קידשה בביאה קנסוהו חכמים ונותן כתובה לכל אחת ואחת (קכד) והדבר ידוע שכתובה שכתב לאחת מהן אבודה וכל אחת ואחת אומרת אותי קידשת וכתבת לי כתובתי ואבדה כתובתי (קכה) המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו ואפילו שניהן מודים לרבינו שמואל בן חופני בונרת שעשתה שליח לאביה לקבל קידושיה וקיבלם ונתן לה והסירה אין לבעלה לתבוע מן האב כלום אלא הרי הוא כשליח דעלמא (קכו) אבל אם רצה להשביע את האב שכל מה שקיבל נתן לבתו ולא נותר בידו שוה פרוטה הרשות בידו:

החלק השלישי ענין הנקנית ושלוחיה (א) האשה מתקדשת בה ובשלוחה (ב) והאיש

מקדש את בתו כשהיא נערה. כשהיא נערה אין קטנה לא. מסייע ליה לרב יהודה דאמר (ג) אסור לו לאדם שיקדש כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר בפלוני אני רוצה (ד) תנן התם נערה המאורסה היא ואביה מקבלי את גיטה רבי יהודה אומר אין שתי ידים זוכות באחת אלא אביה ולא היא וקי"ל כרבי יוחנן דאמר מחלוקת בגירושין אבל בקידושין דברי הכל אביה ולא היא. (ה) ופירשתיה בגט איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה רב ושמואל דאמרי תרוייהו צריכה גט וצריכה מיאון. ופסקי רבוותא ורב אלפס דליתא לדרב ושמואל (ו) ואפילו מיאון אינה צריכה ואע"ג דשדיך בעינא וקידושי תופסין

שער החדש

יומ"ם היכיב: (צו) האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שתתן לך מאתים זוז כו' כנ"ל שם ס' מ': (צז) מקודשת והוא יתן מיתמר ר"ה אמר כו' כנ"ל: (צח) והלכתא כר"ה דקי"ל כר' דאמר כל האומר על מנת כו' מי' סי' ל"ח סעיף ו' ועי' לעיל מ"ח סוף ס"ה ומי' לעיל מאמר ג' סוף ס"ג: (צט) והאומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך כו' מי' לעיל בה מנאי דין הלאמון סוף מ': (ק) וקי"ל כר"מ דאמר בעינן תנאי כפול כו' מי' לעיל סוף מ"ד: (קא) המקדש את האשה ואמר סבור הייתי כו' (קב) האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר כו' שם ס"ב מ' וסי' ל"ח סעי' כ"ד: (קב) האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ כ' ג' ל"ג ג' כתובות ל"ח ב' ב"מ מ"ז ג': (קג) כ' יומנן הסנדלר אומר אינה מקודשת כו' שם נקידושין ס"ג מ' ושם ושם: (קד) ומסתברא כיון דר"ל בן יעקב חשיב כו' קידושין ס"ב וביבמות ג"ג מ' ומי' נתוס' קידושין שם ד"ה ואמר רבי כו': (קה) ואידמי נמי הא דאם אדם אמר כו' שם נקידושין: (קו) ורבינו האי כתב בתשובה דאליבא דרבה לאו הלכה כרמב"ן ואליבא דרב יוסף הוכר עוברה כמי שבא לעולם דמי כו' כנ"ל וכ"ל אליבא דרבה דאוקמה לדרמ"י בשמם וכוי כמי שהוכר עוברה ואח"כ אליעזר נכנס עליו וכ"ל דזה לא מיקרי בא לעולם ולית הלכתא כרמב"ן אלא כדברי ר"י דמוקי מלוגתייהו בשנים אלא בשמם כ"ע מודו דקנה דהוי כמי שבא לעולם אח"כ כהוכר עוברה לכ"ע מקודשת. ויותר נראה להגיה שכ"ל דאליבא דאליבא דמאן דאמר לאו הלכה כרמב"ן ואליבא דרבה ורב יוסף כמי שבא לעולם דמי (ועי"ש בב"ן) וזה שסייע ומסתברא מפמייהו (כ"ל) כ"ל דאליבא דרמב"ן דמשנתו קב ונקי (ועי' בח' גאוני קמאי סי' מ"ה יעו"ש): (קו) ואליבא דמאן דפסיק למומרא ולריכה גם. עי' סי' מ' סעיף מ' ועי' סו"ס סי' מ"ב: (קח) ומ"ש דמשנת רא"י קב ונקי לאו בכל דוכתא. עי' לעיל ה' מלוה ע"ם סוף סי"ב: (קט) ולריכה עיונא בבעיא דאיבעיא לן בקידושין ס"ב מ': (קי) אמאי לא דמיא לכשתלד דקנה כו' ב"ב קמ"ב מ' יעו"ש סיסיב ועי' כאן בחי' הרשב"א ובב"ן יעו"ש סיסיב: (קיא) ועל מנת שאדבר עליך לשלטון כו' קידושין ס"ג מ' ומי' סי' ל"ח סעיף י"ב י"ג (ועוד דבר בע"ע ולא קאי על הא דלעיל ול"ל ועל מנת שאדבר עליך לשלטון ואעפ"ה עמך בפועל דבר על לשלטון ואפילו עמך בפועל מקודשת ואסיקנא כו') (קיב) ואסיקנא כל ע"מ דיהיב לה כו' שם בגמרא: (קיג) אבל בשבר לא דיפנה לפכירות מתחלה ועד סוף כו' כנ"ל: (קיד) והמקדש במלוה מיהם מקודשת. עי' לעיל מ"ח סוף י"ם: (קטו) האומר לאשה קדשתיך כו' קידושין ס"ה מ': (קטז) איתמר מבקשין היסנו ליתן גט כו' כנ"ל שם ס' מ': (קיז) ואוקימנא אסיפא ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה (קיח) מדגרסינן ביבמות פרק האשה קידש אחת מחמש נשים ואינו יודע איזו קידש וכל אחת אומרת אותי קידש נותן גט לכל אחת ואחת ומניח כתובה ביניהן ומסתלק והתם ודאי ליכא כתובה דאי איכא כתובה ליחזי בשמה דמאן דכתיבה כתובה. ומסתברא דאפילו ארוסת גרושה לית לה כתובה ומתניתין דהתם (קכ) איכא למימר בששמותיהן שוות אי נמי דלא כתב בה שמה אלא קידש האשה בשטר בפני עדים ואמר לה הרי את מקודשת לי ואני אתן לך כתובה וירושלמי אוקמה להההיא דיבמות שקידש בשטר וכי היכי דאיכא שטר קדושין הכי נמי איכא שטר כתובה (קכא) והכי גרסינן בירושלמי בד"א שקידשה בשטר אבל בכסף נותן גט וכתובה לזו וגט וכתובה לזו (קכב) ומסתברא דלא גרסינן בה ביאה (קכג) ואם קידשה בביאה קנסוהו חכמים ונותן כתובה לכל אחת ואחת (קכד) והדבר ידוע שכתובה שכתב לאחת מהן אבודה וכל אחת ואחת אומרת אותי קידשת וכתבת לי כתובתי ואבדה כתובתי (קכה) המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו ואפילו שניהן מודים לרבינו שמואל בן חופני בונרת שעשתה שליח לאביה לקבל קידושיה וקיבלם ונתן לה והסירה אין לבעלה לתבוע מן האב כלום אלא הרי הוא כשליח דעלמא (קכו) אבל אם רצה להשביע את האב שכל מה שקיבל נתן לבתו ולא נותר בידו שוה פרוטה הרשות בידו:

החלק השלישי ענין הנקנית ושלוחיה (א) האשה מתקדשת בה ובשלוחה (ב) והאיש

מקדש את בתו כשהיא נערה. כשהיא נערה אין קטנה לא. מסייע ליה לרב יהודה דאמר (ג) אסור לו לאדם שיקדש כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר בפלוני אני רוצה (ד) תנן התם נערה המאורסה היא ואביה מקבלי את גיטה רבי יהודה אומר אין שתי ידים זוכות באחת אלא אביה ולא היא וקי"ל כרבי יוחנן דאמר מחלוקת בגירושין אבל בקידושין דברי הכל אביה ולא היא. (ה) ופירשתיה בגט איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה רב ושמואל דאמרי תרוייהו צריכה גט וצריכה מיאון. ופסקי רבוותא ורב אלפס דליתא לדרב ושמואל (ו) ואפילו מיאון אינה צריכה ואע"ג דשדיך בעינא וקידושי תופסין

באחותה ואי מאית ולית ליה זיקת ייבום כו' כדאיתא במיאון (ז) ומשמע הוא הדין לנערה דנערה וקטנה דינן שוה גבי קידושין כך כתב רבינו אלפס (ח) קטנה שנתקדשה לדעת אביה והלך אביה למדינת הים ועמדה ונישאת רב אסר וכו' הוה עובדא וחש ליה רב להא דרב אסי והילכתא כרב אסי ובורה רב שאם מתה אינו יורשה מאי טעמא ממונא בחזקת מריה (ט) ומסתברא דכל מקח קידושין ומקח גירושין אין הבעל יורשה (י) נערה שנתקדשה שלא לדעת אביה. אסר רב בין היא ובין אביה יכולין לעכב. ורב אסי אסר אביה ולא היא (יא) ואסיקנא צריכה קידושין לדעת אביה (יב) ופלוגתייהו אליבא דרב ושמואל (יג) ולישנא (יד) מיהו איכא ראיה מינה ש"מ דמקדש נערה בלי דעת אביה. אף ע"פ שנתרצה אביה צריכין קידושין אחרים (טו) דהא אפי' לרב ושמואל דאסר צריכה גט וצריכה מיאון. חוששין שמא נתרצה האב. אפילו היכא דפיתה לשום אישות ונתרצה האב עכשיו צריכה קידושין לדעת אביה כ"ש לס"ד אפילו מיאון אינה צריכה ולא חיישינן שמא נתרצה האב. אע"פ שנתרצה האב עכשיו צריכה קידושין לדעת אביה. ומסתברא דפיתה לשום אישות דרך ביזיון קאמר דלא מהני ריצוי כדרכיב מהר ימהרנה לו לאשה אבל קידושין דעלמא דדרך כבוד הוא מסתמא ביון שנתרצה עכשיו אינלאי מילתא דמעיקרא ניחא ליה ולא צריכה קידושין (טז) כדאמר רבינא אפילו למאן דאמר חוששין הני מילי דרך בבוד אבל דרך ביזיון לא וכן דעת רבינו אבן מגש נוטה לדעתינו. (יז) כדכתב בגט מיאון. (יח) קידשתי את בתי קידושיה וגרשתיה קטנה והרי היא קטנה כו' (יט) כדאיתה כדרב הונא אפר רב דאמר רב הונא אסר רב מנין לאב שנאמן לאסיר את בתו כשהיא קטנה וכו' ואם אסר"ב"ד קידשתיה וחזר ואמר לא אמרתי בפניהן הרי זו בחזקת מקודשת. אבל לא כפר באמירתו (כ) אבל אמר לא קידשתיה אם נתן אסתלא לדבריו נאמן (כא) ואם לאו אינו נאמן כדאמר באמירה אשת איש הייתי (כב) מי שיש לו שתי ביתי בנות כו' כדכתב בהלכות והלכה כר' יוסי והיכא דקדיש ראובן ברתיה בוגרת ולא שויתיה שליח וידיע מילתא דאבוה קדישה. ושמעון שדר סבלונות לברתיה דראובן. אף ע"ג דלית ליה לאבוה רשותא לקדושה אי קיבלוהו לסבלוני איכא למיחש דילמא מיצטבי' להנהו קידושין וצריכה גט מספיקא. ואע"ג דלענין ברא לא חיישינן לקידושי אבוהא (כג) בההוא גברא דהוה שתי חמרא תותי ציני דבבל וכו' שמא נתרצה לא חיישינן הבא איכא לטימר איתתא בבל דהו ניחא לה (כד) ואפילו לא שדר לה סבלונות צריכה גט מספיקא והכי שדר גאון וקטנה בת יום א' מתקדשת בקידושי אביה (כה) כדפרישית בענין מיאון (כו) ובספקא לית בה דעת לאבחוני בין צרור לאגוז אפילו מיאון אינה צריכה (כז) ובתשובה מי שקידש בוגרת צריך שיתן לה הקידושין בעידי מסירה (כח) ואם לא מסר לה אלא אביה והבת מצויה באותו מקום (כט) בשעת קידושין ואיכא למיחש דילמא מרעתה עבד או שמא נתרצית (ל) ואף ע"ג דלא מציא אינש לשוויה שליח לאבוה קי"ל דאיתתא בכל דהו ניחא לה וצריכא גט מספיקא (לא) איתמר קידשה אביה בדרך וקידשה הוא בעצמה בעיר כו'. כדכתב בהלכות (לב) ואסיקנא דאתי ביוסא דמשלם שתא, רב אסר הרי היא בוגרת לפנינו ומרהשתא בוגרת מצפרא נמי בוגרת. ושמואל אסר השתא דאתיא לסיומנין (לג) והילכתא כרב (לד) אבל בתוך ששה ד"ה חוששין לקידושי שניהן ואם לאחר שש ד"ה הרי היא בוגרת לפנינו. בתשובה אחרת המקדש בוגרת שלא מדעתה חיישינן לקדושי אביה או לא והשיב פלוגתא דרב ושמואל היא דאיתמר קידשה אביה בדרך והלכה וקידשה עצמה בעיר וכו'. ומסתברא דלא דמיא לה כלל דלא פליגו אלא בתוך ששה (לה) ולא לאחר ששה דאי ביומא דמשלם ששה אי שתקה קידושין ניחה ואי מהתה היינו דרב דאסר הרי היא בוגרת לפנינו. (לו) גרסינן בפרק המגרש יצא שמח בעיר מקורשת הרי זו מקורשת ובלבד שלא יהא שם אסתלא:

שער החדש

מיאון מום ק"נ: (ז) ומשמע ס"ס לנערה דנתקדש וקטנה כו' ע"ש כה' מיאון מום ק"נ: (ח) קטנה שנתקדשה לדעת אביה כו' קידושין מ"ה כ': (ט) ומסתברא דכל מקח קידושין ומקח גירושין מין הבעל יורשה. יש לעיי בשלמא במקח קידושין ניחא דכן מצוי בס"ם ומשמע דמוקמה מחזקה ועיי לעיל ס' מכר מום ק"ס ישו"ס היכיב ולכן כ"ל בגיטי שלו"ל ומסתברא דכל מקח קידושין מין הבעל יורשה ועיי לעיל מאמר מ' מום ס"ו מכל הס"ם פ"ח מכ' נחלות ס"ב מציא דברי רבינו כמו שכתוב לעיל ישו"ם מס"כ ע"ז וים לעיי כי רבינו שכר דברי ממקום למקום ומס"מ לח שם לבו: (י) נערה שנתקדשה שלא מדעתה מביה כו' עיי לעיל ס' מיאון מום ק"ד: (יא) ומסיקנא ניכיה קידושין לדעת אביה. שם לדעת אביו: (יב) ופלוגתייהו מליבא דרב ושמואל, כ"ל כתב"ה הטוס' שם מ"ו ס' בד"ה בין הוא כו' דשמיא כוחיה דרב ושמואל דשמי ישו"ם שמא נתרלה ומ"מ הכא דמיתה בעידים שמיא ישו"ם סיטיב: (יג) ולישנא כרב ושמואל רק כשולא עיי לעיל מום ו': (יד) מיהו מיכא ראיה מינה ש"מ דמקדש נערה כו' כ"ל: (טו) דהא אפילו לרב ושמואל דאסר צריכה גם וצריכה מיאון דמוקמין שמא נתרלה ואפילו הכי היכא דפיתה לשום אישות ונתרלה כו' כ"ל: (טז) כדאמר בבינא אפילו לשאן דאמר חוששין ש"מ דרך כבוד כו' שם מ"ה ב': (יז) כדכ' בגט מיאון. ע"ש בשלמא ק"ל ושמא מכלן מה שמניח בשם כ"י שלן מיגה"ם ישו"ם סיטיב כן בשם רבותא קמלי לכל דעת הכ"י מיגה"ם מינו כן רק כרבינו: (יח) קידשתי לח נתי קדשתיה וגרשתיה כו' קידושין ס"ד ל': (יט) כדאיתא שם בשם כדאמר ר"ה ל"ל דאמר מ"ל מין כו' כ"ל שם בש"ם ועיי לעיל מ"ב מום ס"ה: (כ) מכל אמר לח קדשתיה שם נתן שמשלח כו' מנוסר מזה דמהני שמשלח קף שמתר כן בשני כ"ד ועיי בשמתי שכוכב סימן מ"ז ס"ק ב' שהניח זה הדבר דיעות ישו"ם וכולם בשמכ"ת שנעלם מהם דברי רבינו: (כא) ומס לשו מינו שאמן כדאמרינן בשמרה שמת מום סיטיב כ"ל בשוכות כ"ב ל': (כב) מי שיש לו שתי ביתי בשם כו' עיי לעיל מ"ב מום כ"ד: (כב) כהסוס בגכלת דשמי מחלת כו' קידושין מ"ה ל': (כד) ומפילו לפ שמר לה שבלונות לכיכה גט מספיקת כו' עי' סימן ל"ו סעיף י"ל (ומ"ש בשוכ שמניח דברי רבינו) וע"ש בכ"מ מה שהקשה דשם שהב נחלות גם כן לפ ממיין לף ט"ס דגב שהב נימת ליה בכל דהוה כמנוחר בסוף קידושין ישו"ם והכא כוונתו שהת דקידושין ע"ש ה' ישו"ם שבל שבס לפ מוכח מידי ד"ל דשמ"ד לומר כן ומק"ל דלפ ממיין כן שבל יותר מ"ל לשקשות מסת דקידושין. מ"ב כ' ישו"ם בגמ"י שבל גם מסתם י"ל דבוה פליגי שמוקמי שם שמיין דשם בשל דהוה שם לפ שבל בשמה דוה שמוש בכ"ם בכשה מקומות דמיחמת בכל דהוה נימת לה י"ל דשמ"ע דבריכה גט ועיי לקמן מום כ"ח ועיי בם' הכמ"ם כלל ל"ם סי' ג': (כה) כדפריכים בענין מיאון. יעי"ש בה' גם מיאון מום ק"ם ועיי לעיל מ"ב מום ק"ו: (כו) ובספקא לית בה דעת לאבחוני בין צרור לאגוז אפילו מיאון מ"ל כו' כ"ל שם בספקא דגיטין ס"ם ס' מבואר כן: (כז) ובתשובה מי שקידש בוגרת צריך שיתן לה הקידושין בעידי מסירה זה שמום דשמקדש לריך דוקא בשני עדים וכשבואר בסי' מ"ב: (כח) ואם לא מסר לה מלא לאביה ושבת מצוי' כו' כ"ל עי' לעיל מום כ"ד: (כט) בשעת קידושין מיכא למימר דילמא מדעתה עבד כו' כ"ל: (ל) ואע"ג דלא מצי אינש לשוויה שליח לאבוה קי"ל כ"ל קידושין מ"ה ב': (לא) מימר קידשה מביה בדרך וקידשה עלמה כו' שם ע"ם ס': (לב) ואסיקנא דאתי ביומא דמיתלם שתא רב כו' כ"ל: (לג) והלכתא כרב. שם ע"ב: (לד) מכל בשוך שמה ד"ה מוסכין לקידושי שניהם ואם לאחר שמה כו' כן מבואר שם ע"ת: (לה) ולא לאחר שמה דאתי ביומא דמיתלם שמה מי שמקה קידושין ניהו כו' כ"ל מבואר מזה דגם כב מודה זה ודלא כרב"י ושם נתום' ד"ה ואי ס"ד כו' ישו"ם סיטיב ובשי' סרישב"ת מבואר ג"כ כרב"י ועיין בסימן ל"ז סעיף ה' ובשי"ת ובסימן הגר"ת שם ישו"ם סיטיב מה שיתבו סיטת רבינו: (לו) גרסינן בפרק המגרש יצא שמח בעיר מקורשת כו' גיטין ס"ת כ' וסימן ו' סעיף ה' וסימן מ"ו סעיף כ' ג' ישו"ם:

התהלה והתפארת לך שוכן שמיטה
תשקיף ברחמיך הרבים בגוע חבטה
ותגנן דעה ובינה עצה ומוסה
להבין ולהשביל בקדושת תוריתך התמימה.

אהמ"ח יען כי לא הייתי בבית הדפוס כאשר נדפס ונפלו בו ט"ס רבים הן בגופי הדברים והן בהציונים והן במראה מקומות לכן אמרתי לתקן בעוה"י טעה מן הטעה

בתקדמת המחבר בפעל המדע תום י"מ כ"ל בפי' מ"ב בתום ב"ח שהביא כו' : בהקדמתי בפד"ה והנה כו' כ"ל שהי' מנדולי הולמה בדולמו כו' : במפתחות תום זיכוי . כ"ל שם מן והולך ויולך כו' : שם . תום תוב . פלוס שהוציא בפר מביכה כו' : שם . תום הולמה . הולמה בפני מחד המודה כו' כ"ל : שם . תום קידומין מ"ת . המקדש בתיסורי הנשה כו' כ"ל :

(ה) בפר המדע תום ד' ובתפע"ו סי' קכ"ז טעי' ב' כ"ל : שם . תום ו'. לקמן תום פ"ד . עו"ש כ"ל ובכ"ל בתום ז' : שם . תום ס"ד בפופו . כי ב"ש הוא תיעת בלולה מ"ש כ"ל ולא נתפס כלל בפר בעידי מסיבה : ח) . טיפול תום ק"מ לו ביוד בתפני בפר מחומר הוא כו' וקי"ל) כך' יומי (קב) ובפר מחומר פסול כו' כ"ל : בתפת"ד תום ק"ב . ועיין לקמן תום קפ"ג כ"ל : שם תום ק"ס . ס' קיום תום י"ד כ"ל : שם תום פ"ה לקמן תום קנ"ב כ"ל :

(ט) עיטור תום קס"ד . אפי' היטו כחוב בכת"י בין ע"י עצמו בין ע"י אלים כו' ועיי' לקמן מפמר מ' תום ע"ב : בתפת"ד תום קפ"ב . בסופו . מ"ש ס"ק הא דלריך להניח אפי' לר"ת (וכתב"י שם) הייטו שם שסופר לא ידע מתן דבעי למעבד אבל אי ידע שסופר מי שלריך להפעד ובמיזה זמן הוא לריך מ"ל להניח כלל והוא הכל מדברי הגאון היון דלמחזי כשיקרא לא מייתינן וכ"ל וכי תמרי' דלריך להניח מקום וכו' ס"מ דלא ידע כו' ועפי' על כל המקומות הנ"ל : שם . תום י"ד. טיסקא בתום ע"מ כ"ל :

(י) . בתפת"ד תום ל"ז בסופו ועפ"ק בזה . וי"ל דפפר מיקרי פיסקא דמלעע עיי' קידומין כ"ז ע' וסו"ל כמתן דתפיס בקלקא לאחר מיתת אמו : שם תום מ' . בסופו דתום ל"ג ופי' פשוט דלכן הכן יכול למוכרה ועיי' בתפמיי' פי"ז מה' מיכום תום ל' כ' וז"ל וד"מ בני תוך אחר כתובה מיטה ככל הירושות בתין הפשה מחזקת בה עד שתפעב ולפיכך יכולה למוכרה אבל ירושה אחרת ודבר שאיטה בירושה אינה יכולה למוכרו ס' בעיטול עכ"ל ומשמע דקאי אפשה והדבר פמוס מאד והעיקר כמ"ש בתין : שם . תום מ"ש . בסופו . מה' מכירה בלקטות תום קפ"ע כ"ל : שם . תום נ"ז בסופו . מתא מחסיא בתפיבתא כ"ל : שם תום ס"ה . ובוודאי להוכיח מב"ש בדקין כו' כ"ל :

(יא) בפר המדע תום ע"ה , פוס' בד"ה הזהב כו' הפי אילפיך כו' י"ל בכוונתם דלעיל ס"ל דמחוסת מיקרי פילא לגבי דהכא ובדעת הר"ן והרמ"ה יעו"ש היטיב ולכן קשה לה כיון דתנא הזהב מיקרי פילא לגבי כסף ב"ש מחוסת הוי פילא לגבי כסף ולכן לגבי מי' כיון דבמתא הכסף מחוסת מחוסת מגמ"ש כסף כיון דלא תפוב כ"כ הוי פילא לגבי מחוסת וק"ל . ממנם הרמ"ם כתב בשם התוס' דמחוסת הוי ביעתא לגבי דהכא יעו"ש והוא תלק עליהם . לכן נ"ל לפרש דבריהם בקיצור מ' והוא בהקדם לייתב קושיית המרדכ"י מהקשה עליהם על מה שכ' ותו דכל המפלפלים קושים זה אח זה מוקי בשם"ם אד בשפלתו כו' ב"ש דמחוסת שנפשלו דמיקרו פילא לגבי כסף . לא זו דמחוסת שנפשלו הוו פילא לגבי כספא אלא אפי' לגבי דשפייחו מיקרי פילא יעו"ש . ועיין בלח"מ ז"ל מה' מכירה ה"י שכ' וז"ל פי' דבינו ז"ל מעות הרשות קושים תיפוש דמנינין שנות שפלתן מלכות או מדינה דומיא דמפלפלין קונין זה"ו ומשמעין מנינין במתי דקאמר כל המפלפלין קונין דל"ת לגבי בספא דהוי פיל

לוח הטעות והשמטות

ולא הכ"ג הלמת דאמרינן בעל המעות קונה ולא מי שאמר בשמו ליתא עליונה מבני מערבא כו' וסיימו כך"ו ומשני דמייתי דתודעי' להמוכר ולהעדים כו' ועיי"ש פוס' ק"ג ע' ד"ה כנון כו' ועיי' בתי' הרמב"ן שפ' כן בסדיק ועיי' בשיטה מקובצת בשם גאון ובשם הרמב"ד והרמ"ה והרמ"ה דכולם סי' כן ומין גם ע' שיפרש כמו הגר"א. וכ"כ הים"ש בתי' ל"ג. מ"ש ממילא תזדא קושייתו בליקוט בתי' ק"ל על הרמב"ם דמכאן אין קושיא כלל על הרמב"ם וע"ע בשיטה שם במכיש בשם הרמ"ה להקשות למה צריך הם"ם לומר ותודיענו לכתחי דע"כ גם המקשה ס"ל כן דאל"כ יזכה הכ"ב לעצמו מהא דקידושין ז' ע' ועי"ש ונמצא להרמב"ם דמפרש הך דקידושין רק לענין קידושין ולא לענין ממונא לק"מ ולכן הוכרך לומר דתודיענו לכתחי ואפ"ל דזה דחקו להרמב"ם לפרש דלא קאי אסא לענין ממונא לתכן קושיא הרמ"ה בזה (וע"ע בתי' הרמב"ן מש"כ בזה ועו"ש היטיב) כן נראה בהב"ח בתי' קפ"ג ס"ק ב' הבין ג"כ כך כמו הגר"א הך דמוסף מתי קאמקמא לימא סליגא מבני מערבא כו' יתכן לנפשי' דקאמר בפירוש בשם הכ"ג ועו"ק קושייתא שפ"ך הא אכ"ו נתי קאמ כיון דהמעות היו של הקונה ומה שתי' הש"ך דהשם כיון שאמר לעדים כו' יעו"ש הא אכתי לא ידע זה השו"ם ותי' דומיא דס"ל בהרמ"ה בשיטה דמתחלה ג"כ ס"ל כן יעו"ש הא לפי' הש"ך לא צייך זה דבאמת קנה הכ"ג ובתי' לב"ק מתחתי על הש"ך וכן הקשה"ח שאם עליו ועיי' ג"כ בעיטורא. סוף דבר דבתי' הגר"א בכל המקומות הנ"ל ס"ע ודבתי' רבינו כתן פסוסים ומובנים וה"ק דמוכן שבא לשמעון לקנות בשם לוי ובאמת לא היה לוי רוצה לקנות כלל רק דמוכן קנה לעצמו ומוכ נודע לשמעון ורוצה למחזר בו תיכו יכול ולסייעתו מכך דאף שקנה בשם הכ"ב מ"מ קנה הקונה לעצמו וה"ב כן דאחלו' בשר בעל המעות ואם בא לוי אחר"כ ובשן שהמעות שלי יהי הדין בין דמוכן ובין לוי אבל שמעון תיכו יכול לחזור בו כלל ופשוט. ודע דהשו"ת לדעת הגר"א כל מקום דאמרינן בירושלמי ה"כ שוב תיכו שלומו של המלה וחוי כחולו לא עשהו שלית כלל ובמקום שהמלה קונה והיינו לר"י דאמרינן דדעתו של המוכר לבעל המעות ה"נ במקום שלא עשהו שלית כלל וקנה בהמעות של אחר קנה אותו אחר בעל המעות אבל אם קנה הקונה בהמעות עלמו בשביל אחר ולא עשהו שלית לא"ד שליחותו קשיב כתתין ועשוהו הכא לא קנה ולא"ד דבחפיץ ועשוהו לאו שליחותו קשיב הכא קנה ובלבד שיודיעו להמוכר שקנה בשבילו. ועל"ק מש"כ הגר"א בסי' ק"ל ס"ק ז' וכ"ש לדידן דלא ס"ל כבני מערבא דלא להודיעו מ"ל הא כיון שהמעות של הקונה בוודאי לריך להודיעו ול"ל הש"ך דלהודיעו מ"ל רק שיודיע להעדים וכמש"כ הש"ך בסי' קפ"ג:

(יב) שם אות קכ"ד ודע כי לפנינו הגי' כו' כל"ל. שם אות קל"ב זאתי מצאתי במלחמות (בל"ה אחר הכתוב גם אני אמה כו') שכ' תיפכח מסברת רבינו דדווקא כשכתב אשר השור ונחתייב לו דמים ואח"כ אמר לו קח לך סלע זו אז קנה אבל באמלה קודם שאמר נעל הפרה אם השור אמר לו קח לך פרתי לא קנה יעו"ש היטיב והנה רש"י ז"ל בב"מ שם ד"ה כיוצ החליף כו' התחיל וכ' כשברכת האלמנות ומיים כשברכת רבינו ועי"ש בד"ה כיוצ החליף כו' הבני שם כ' ג"כ כשברכת רבינו (ובקידושין כ' בהרמב"ן) ועיי' בשיטה מקובצת בב"מ מש"כ בשם הרמ"ה על דברי רש"י יעו"ש ועי"ש בב"מ בחום' ד"ה ים דמים כו' שכ' דמייתי שאמר לו בהאמת ממילא מלוה כו' יעו"ש ועי"ש בגמ"י בב' דבאמת הכי"ק לא הניח לך דבשכר לא קנה יעו"ש שאמה ע"ז וע"ע בר"ן פ"ק דקידושין רמז תק"ע שכ"כ והוא תמוה מיר בב"מ ע"ז ב' בשיטה מקובצת שם שמניח ת' הכי"ק דאלוה לא קנה בשכר יעו"ש היטיב ולפי דברי רבינו ל"ש בלא"ה דזה לא מיקרי אלוה. וע"ש בשיטה מקובצת בשם הריטב"א דבאמת הירושלמי מהולק עם הבבלי וס"ל דזה לא קנה (וע"ע בריטב"א בקידושין שם) וע"ע לעיל אות קס"ו וכ"ה דעת רב האי בשבל י"ג (פרי' בב"י סי' קל"ם שהביא בשם הגמוי' פ"ה מה' מכירה ועיי"ש בהשגת הראב"ד) ויש מחלוקת בין הי"ף לרש"י דהי"ף כ' שהמוכר השור ביקש ממנו פרתו ובש"י כ' דהלוקח השור אמר לו-קח פרתו יעו"ש ובדריסה מש"כ בזה יעו"ש היטיב וי"ל דהרי"ף ס"ל דלכן ס"ל לירושלמי דלא קנה משום דאמר הלוקח את השור קח לך פרתי והבן. ודע עוד כי לפי מה שפי' הק"ע בקידושין דמיירי שלא משך את הפרה יעו"ש ל"ל דדעת רבינו דאפשוטי ל"ל. בשבשד מ' זה יאמר לו ממילא בכמה בכך וכך וזה יאמר לו פריך בכמה בכך וכך אבל אם ניפוש דבר מ' מאמלה ואח"כ בשבא לחנות מעותיו ניפוש הבני לא קנו אף דהמשיכה לא הי' רק אמר שניפושו משא"כ לפי הבני משא אם לא משך עדיין הדבר הראשון עד אמר שניפוש גם הבני להמוכר הראשון אח"כ י"ל דמהני לדעת רבינו יעו"ש היטיב ודו"ק כי קשיתי (ודע כי אות קל"ג שם בהביא רבינו הירושלמי והוא סיוע וכן מי' הלשונות והמתרוצים מבאתי הירושלמי שנו בזה הרבה ודע כי הריטב"א בקידושין גורס ואחדר מיהו ומכאי לגבי פוזיא יעו"ש והיינו במאמלה דאמה הלוקח הראשון שוב הדר הלוקח הבני והמחה הלוקח הראשון יעו"ש היטיב (ועי' בש' כ"י מינח"ם סי' קי"ג ועש"ע

בשיטה מקובצת ב"מ מ"ו ב' מש"כ בשם הרמב"ן וזה בדעת הק"ע:

(יג) שם אות כ'. ובפסקה קמא משמע כו' כל"ל: שם. אות כ"ג בסופו. בתי' הרמב"ן ושם בר"ן. כל"ל והשאר מ"ש:

(יד). שם אות ס"ג בסופו. שתכתבו לו בשטר כל"ל: שם אות ל' בסופו. ויש לעיי' בזה שוב ראיתי בשיטות שהמה עליו בזה. שם אות ל"ד ברשתו. ולא בהג"ה שהגיה כו' כל"ל: שם אות ל"ה. מכירת קרקע אות מ"ו כל"ל:

(טו) שם אות ק"ג. לא מיירי אלא מעיכבון בתורת ערעון כו' כל"ל: שם. מכירת קרקעות אות ל"ת ואילך כו' כל"ל:

(טז) עיטור אות י"ם. פירות המחוברין בקרקע (כ) אי נמי זוזי בזבינך אי נמי גובייהו בבי דינא כל"ל. שהשה"ד אות ס"ז. ועיי' בריטב"ץ ורמ"ה פ"ת כו' כל"ל: שם אות ל"ו. דאתי מכח אבהתי' כו' שם בגי"ב כו' כל"ל: עיטור אות מ'. והדל זבנה ניהלה בתמריות כו' כל"ל: שם אות מ"ת דלקוחות-בופייהו תשטידו מנשייהו

(טח) דהוי"ל למידק כו' תם לתו ודווקא דלא כו' כל"ל: שם. אות ס'. בדעולא קמפלגי ופי' רבינו אלפס וה"ם כו' אית לי' דעולא

(יא) ופיר"ם תע"ג כו' כל"ל:

(יז). שהשה"ד נחות ל' בסופו. וע"ע מדין אי שתקה בשמ"ג כו' כל"ל:

(יט). שם אות קכ"ט בסופו ובהבי יומא ומי שמ"ב בשי' שג"ו שעי'

ב' בשג"ה דגה הגנב ס"ל להחזיר המעות דאין לומר שנתן המעות בפקדון כדי שיתחייב בשם דאל תאמר להשתחם בזה עיי' סי' קל"ו שע' ב' ועו"ש היטיב:

(כ). שם. אות קס"ז בסופו. וכולי האי ואולי עוב לאיתי כן בשי' כו' כל"ל:

(כא). שם אות קע"ח. לכן מקשה שפיר מ"ש משם מבע"ח כו' כל"ל: (שם ע"ש) לף דיל"ל דשמ"ה (ב"ח דשתני השם) דמיירי דכ' דמקנה כו' כל"ל:

(כב). שהשה"ד אות כ"ב. אבל ל"ע דהשתא קאי על המלוה שיתבע אלא נפרע שתבו אבל שיתבע הלוה שלין לו מאה לפרוע הוה מקנה הגמוים ודומק לומר דהגמוים סתכו ע"ז השתא ויוקר י"ל דשתכו על הא דלי' לין נפרעין מנכסים מסועבדים בתקום שיש ב"ח: עיטור אות כ"ת. עד דשתבע לוה דלוה לי' נכסי כו' כל"ל:

(כד). שהשה"ח אות ל' בסופו בעלמו בשי' (כל"ל) והוא ל"ת בסיוני קדמן:

(כו) עיטור אות מ'. ובקנקנתוס ובכל דבר שהוא של קיימת כו' ולא על המוכלין (ב) בכל דבר שהוא של קיימת לתמוי מאי כו' כל"ל: שהשה"ד אות ל"ד. דבכה"ג מיירי ובשם"כ התום' והרא"ם כו' ר"ל שם כשבו כדומה לזה דלא מיירי בהי' הוא ועידיו על המתק רק הוא על המלק ועידיו על המלק ובירושלמי מוקי בשאר של המתק ועידיו על המלק ושכל מד:

(כז) עיטור אות ע"ת ובבי כותב טופסי לפי' דיעבד פוסל דתני כו' מדב"י קאי (עב) ולפי' דיעבד כו' כל"ל:

(כח) שהשה"ד אות קנ"ז בסופו מתנת שכ"מ אות כ"ח: שם אות קמ"ב. מתנת בסופו מתנת שכ"מ אות כ"ז: שכ"מ אות כ"ו:

(כט) שם אות קנ"ז. ובהבי מיתבלא כו' ל"ל כיון דבדיעבד בשאר מ"ב מייתי שתם בדיעבד: שם. אות קנ"ח. מאמר מ' אות ק"ח כו' כל"ל:

(ל) שם אות נ"ב. מכירת קרקעות אות קס"ב כל"ל:

(לא) שם אות ל' קבלת עדות אות ל"ז כל"ל;

(לב) שם אות ס"ב. קבלת עדות אות שם"ב כל"ל: שם אות ל"ת. וכן הקשה הרמ"ה כו' ועיי"ש בר"ן מה שייתב זה בשם הרמב"ן. שם אות ל"ת בסופו ושם מאמר קלת דבעידי מתיתה למוד סגי. יש למוחקו ומ"ש ומיוחר:

(לג) שם. י"ב. נכסי אבי ואבדי כו' כל"ל: שם. אות ל"ה. ס' אקדון אות ע' כל"ל:

(לד) שם אות מ"ט. ס' מאמה אות מ"ת כל"ל:

(לו) שם אות פ"ט בסופו קבלת עדות אות קנ"ג כל"ל: שם אות ל"ב מכאן עד סוף הענין הוא מאחר היה לפני מעשה זה וכ' שהוכה בזה ממלתי להעתיקה בזה. כי בלשתא רבתי היה:

בעשרה שנתבע ס' מפה לבקש מלמדות להתפרנס בזה ובא לעיר קלרטין ושכח לן חייש ובא מכתב לפה מבד"ל דשם אוך שנת לשם ס' ושמו יהושע ילחק ומת שם ובשה"ם שלו היה כתוב שמו כי יהושע בן משכדל מחיזקשקא דשלש ומשתו שים לו וועקסל של פך מפה רו"ב על מותו שכשוישלאן וגם יש לו קאנטלאקא על מותו וביסו ובאתר קלשתי האגרת ורלויתי כי לא נזכר שם תבי' רק שתו למוד וכל מיקר הסמיכה על הוועקסל ועל הקאנטלאקא וייש פוסקים דמשמעין לשלשה ובאתר תי"ם יבואר לפיטו ושלשתי שגרת שם שיוציאו שם ב"ד ויגבו עדות ע"ז בד"ת ויחקורו אחר שמוגש

כתים

החים ומומרו וגם על מלבושיו ומש"ד וכמ"ש לידי גב"ע מהגד"ל דמש וזש נוסחו :

במותב תלמ"ש כ"ד כמדת סוכה ומש"ע לקדמת כ' שמחה בב' בין ניגחנעם תלמ"ש המנות כ' יהושע מביתלעסמק ומלחמי לחומו מה שמו וסי' ככד עליו הדבור ומאר לי שמעו יהושע כך מיד דלקם זיך מז מר הלם ניגחנע מז מן זיין ס"ם בעיט מר מנדרם מון לויך נידייקן נוע קלאר לו מר הלם דלם ניגחנע מויך זיין נאמען לו מויך דער פאמיליען. ולפי לקוח עיני פיז מר גיוועזען לויז נכה קומסה. קוב הש"ד לפניהו כ' מכרסם יעקב בב' מרדכי ז"ל בתו"ע כ"ל בזה"ל לויך בין גיוועזען בייח דשם מולם שלכתך הב"ל שלם מר נאך מיט מיר גילעבע מון הלם ניגחנע מז שמו פיז לויז נשלים. בביתלעסמק בקוק תולים ויש לו משם וילדה בת שמי שמש וסי' לו זקן קטן ובוקלי מן שפיזן. קוב הציד לפניהו בתו"ע בב"ל ב' מחזי דוד בב' ניכן בער הקדם מאן ומאר לזו שהיו קוזין חומו יהושע וסי' פיט בלויך וסי' לו זקן קטן מן שפיזן מוקוע ומאר לי שיט לו משם וילדה ז' בת שמי שמש ומאר לי שהות דר בציר קבשה שמויך לביתלעסמק בעדך ג' פרשאות ושם בציר הב"ל דשם זוגשו עם הילדה ועם חומשו ומאר היה בשלוש בביתלעסמק בנקוד תולים ומוא בשלמו הי' פיט דק ומאר שהות ניטא לברדיבוב להיות שם מלמד וסי' לו מליה עם מעשה של כסף וסי' לו מוליג עם פוטער דק והמויבער בלשק היה על גיוועזען בחור גם קשלחעב בל גיוועזען בחור והמויבער בלשק הי' קשלינקאר בחור וקולו היה מיידל ודבורו היה בשאר בני הדשם ומאר לי משם שיהו סוויטלאמק כל הב"ל הציהו לפניהו הי' חלמ"ד נגרי הב"ל בתו"ע כב"ל ות"ז בעה"ח יום ב' ה"י מדר ב' תר"ל לפ"ק קתרעז נשם נחמי' הערשן הכהן הרב דק"ק קשרבן והגליל ומשם הק' נפתלי הערץ בשמות מו"ם יעקב ז"ל ומשם יוסף בהרב מוה"ל לחוכן זעליג ז"ל :

שוב הציד לפניהו כ' יחזקאל בב' זעליג הוא החים מבר קנה מה הטוליב בשביל בנו ומאר לזו בזה"ל דשם פופער היו גיוועזען גמיבע דער חוכמקלאק פון גיוועזען ניקא פון משמיקל פלבע פון דער קשלינער היו גיוועזען מחדבר פון דער קשלינער היו מחוך דוד ב"ל זחבע מה היה דלבע זיך מז דער קשלינער היו גיוועזען בלייבע מיט שמים כל ב"ל הציד לפניהו כ' יחזקאל ב"ל בתו"ע כ"ל יום ב"ל נשם ס"ק נפתלי הירץ ב"ל ומש שרבע בשמות מו"ם יהודה ומש בן ציון בתו"ם מנשם מענדל עד כהן בשתק הגב"ע. ויען כי שלשה זשלם רבה בשנים ומלוא גדולה להיולה ולחלשה מבלי העיונן ויהיה נמלאת בגבולי לבן תמהני לעיי' בשניות דשלי חיפתי ובלקים

לעזר לבלי מכשל מ"ו בדבר שלבה ויקיר עיני במקור תורתו :

והנה כמה שהציד הער הב' כי הוספער תאר שמו ומש עירו ולשה כי די בזה כי הרב כ' נסי' י"ז שעי' י"ח ו"ל וי"ת דשמקום שמו לבד בעיון ביזכיר שם עירו ובמקום שם תומדות והוכחות בזה הוא ים לשקל ולשמוך תש"ד דלת בעיון שם עירו יעו"ם וביחמות קכ"ב ת' תי' ומעיקן עפ"י בת קול ומעשה בת' מעמד על לשם שהר ומאר היה פלוני בן פלוני ממקום פלוני מת הלכו ולת מלאו שם שדם והשיאו תת חשתו ושוב מעשה בללמון בשחד שתאר תני היה פלוני בן היה פלוני נשכני נחש וכני תני תת ושלכו ולת הכיהוהו והלכו והשיאו תת חשתו מכ"ל והנה מבואר מזה דשתם בשקום שחר בעיון שמו ומש חביו ומש עירו ושתם בעירו לת בעיון כ"ת שמו ומש חביו ולכן בריחת דשתר על הר שמון לעיר בעיון שם חביו ומש עירו משמ"ב בסיפת דשת בעיר (ודע דבכרי"ף ושת"ם תי שם כך וז"ל ומעיקן עפ"י בת קול ומעשה בעמד ת' על לשם שהר ומאר היה פלוני תת והלכו ולת מלאו שם שדם והשיאו תת חשתו ושוב מעשה בללמון בת' שתאר היה היה פלוני בן היה פלוני נשכני נחש וכני תת והלכו ולת הכיהוהו והשיאו תת חשתו מחוה שדם ביעיד תת ת' ומי יודע מחיזה מקום ונ"ל בהומק דע"כ מייני בעמד שלל עיר ת' ובאותה הציד לת נמלת זה השם שלת בחאר לבן שפיר מעידין עליו תו י"ל דהמשמה לת נחיה להכי דכל שיקר דשתי להשמיעהו דמעיקן עפ"י בת קול ובנוף שדין החיך הציד השם קול לת מייני כלום ות"ב מייני דשעיד בחיקוהו. והנה שם בשפי' כ"ג מבואר בלדעת הרמב"ם תף בשת בשקום שחר בעיון שמו ומש חביו ומש עירו ומש"ה בשפי' ת' עומד מלמון בשתם בב"ם תו"ה מלוני ממקום פלוני והרי משכו נמם והרי הוא תת ושלכו ושלשתו שמשתה ולת הכיהוהו הרי שלשתן תת לפי ת' שלהו מייני בסיפת דזכיר שמו ומש עירו והכיה לשיה שהך בניסין (ס"ו ת) דשי' מוסלך לכור יוס"ם ולפי ע"ד תין מוכלהין

דבריו תף דשמש תין לומר שפי' חון לעיר דזה ודלת תיהו דשת מוכת שם בשוב' דמייני בעיר דקשמר היכוסלמי דמלויין כן בכורות כמו בשדות יעו"ם לשמש שם לת מיכר שם תביו ו"ל דמייני דלת הזכיר שם חביו לכן בעיון שם עירו דווקת ומשמש זה שם שהניה בהרמ"ם שם חביו שב' דדי בשמו ובשם חביו לשוני' והניה שלי"ל ב"כ בשם עירו והניה לשיה שמה דכ' הרמב"ם שם בהכ"ז (והוא כמו"ע שעי' י"ב) דבעיון דווקת בזיכיר שם עירו יעו"ם. בשמת תין שכתת כ"כ מזה דשתם לת הזכיר שם חביו לכן בעיון שם עירו משת"כ הוכת דהזכיר שם חביו. והנה בשת דשפי' י"ת מבואר שהיו לשוני' ומשם דכשם חביו לשוני' ולפי הפשוט מוכח מזה דהכתב לת הזכיר בשם חביו אלא שהיו שהיו מייני בכתב בו פב"פ ממקום פלוני וכ"כ הב"ם בשם ק"ם כ"ם יעו"ם ולפי לזה דכשהו כ' בדין כתב חים פלוני מת חים פלוני נהרב יעו"ם והת הטור החמיר כתן יותר מהלמב"ם ת"ו כתם"כ דלת נחית להשמיעהו לויך כתו בשבב. וע"ע בחלקת מחוקק שהבין דלת כי' בהוב דק שפ"ם מת ותמיהן משתמת על תותו שמעירו מעיד יעו"ם ובשתת בהבי"ק בתם קע"ו בטעות דבבי הרמב"ם בשת דשפי' כ"ב דבעיון שמו ומש חביו ומש עירו אלא שהיו מבואר בדבריו תותו תבל בלת"ם ל"ל לשם עירו ובניה שהך דכתב יעו"ם והוכה בקלקס בב"ם ס"ק ס"ו (כן תמת דגם רמיית מהרי"ק מבואר תין לפי' מוכרתם וכנ"ל) והנה בתוספתת שי' בהדית דבעיון הו שמו ומש חביו ומש עירו והוכה בשמור סגר"ת ס"ק ע"ו ויעו"ם והכריע כן בהלכה (ובשמת הרמ"ם בשטה"ק בשפ"ב הכ"ז דבעיון שם חביו ומש עירו יעו"ם) מ"כ מבואר מזה דשתם בשפי' הכ"ז דבעיון שם חביו ומש עירו לשוד שמו ומש דשתם שהיו מבואר מזה דשתם בשפי' הכ"ז דבעיון שם חביו ומש עירו לשוד יעו"ם והוכה בקלקס בב"ם ס"ק ס"ו (כן תמת דגם רמיית מהרי"ק מבואר תין לפי' מוכרתם וכנ"ל) והנה בתוספתת שי' בהדית דבעיון הו שמו ומש חביו ומש עירו והוכה בשמור סגר"ת ס"ק ע"ו ויעו"ם והכריע כן בהלכה (ובשמת הרמ"ם בשטה"ק בשפ"ב

מצמו מדם שם כו' וכן מכך דלמ הכירוהו כו' הא שמם לע שייך ס"ע ומולי י"ל דשמם כיון שלמ הכירוהו מו לע מצמו מדם שם כו' הוי לי' נ"כ תיתבע. ובלמ"ם נמ"ק דלמ שייך הכא לומר דתימבע בשפילה דזה לע שייך רק במקום ד"ל דשבור הוא גבוש מדלמ לזיהר בי' וגפל ממנו מייסין דפסול הי' בו ולכן לע נזהר בו (וכמ"ש התום' בב"מ י"ב ב' מש"כ הכא דמיירי לפי' ידעינן בי' בוודאי דהי' הגע כשר עכ"ז מוסמין שמא נע מחר הוא זה ולע זהו שנלמבד הוא שנמצא ויש לכוין דבריו עפ"י מכ"ש התום' בב"מ י"ח ב') ותזיין דגם היזושלמי מקשה קושית זו ותי' היזושלמי לע שייכא לסוגיית תלמודנו (ומכאן לפי' לכאורה דלע כהרז"ה והרמ"ה דממלקי בין נע למיתה דלמ"ב מלי קושית מגע למיתה ניתיתה קולא עפי וכן הקשה במלחמות להרז"ה דמפליג כזה דמקומו הוא מוכיח דז"ל דמ"ב מלי מייתי לפי' מכך מוכח דשך ניתא דשמתה נשהדעת יעו"ש: ויש לייבב קלת לפשט הרז"ה דבמיתה קיום יכולה מכחשתו והיינו דוקא לסברת רבא אבל לפי ס"ל הכי במכוער בכתובות כ"ב ב' אבל לי קשיא הא קשיא הא רבא ס"ל דגם בגע הדין כן כדמוכח ביבמות שם דמשום כבודו דאדם דשמוחל הכי שלמו יעו"ש אבל גם זה יש לייבב דהא רבא ס"ל כרבה רק דכי"ף ס"ל כי' זירא בגע ובמיתה ס"ל כרבה ומכח מעשה דמיתה יכולה מכחשתו וק"ל) ומפי להרז"ה והרמ"ה ג"כ קשה מיך יפרנם לנו לפיי דמייב בלמ הומקו כל שמעיירות מלויות גם מהא דסוף יבמות דיומתן בן יומתן כו' מלי מהכי דילמא שם מחר הוא ומיתרמי לכתן ומין לומר דהוי שם שרבה סימנים כ"ב דהוא שם מבי ושמו ושם לפי' על גבורתו ומכשל ביתיה וגם שם עיבו מחר לו דהכי משמע מדלמר לו כך קורין אותי בשילי כו' יעו"ש הא לגבי יתתן ר"ב הוי ב"ב הרבה סימנים יתתן ר"ג בר תתני' דרב ביבי דהוי מזיל מקורבותא לפשפתי וכ"ז לע מהני לחביי והגה מהא דעמד על רחם שכר ניחא דלמ מייסין ד"ל דלמר שהשים ממקום פלוני שרמוק מכר זה כך וכך מילין אח והתנא לע נחית בזה רק להשמיענו דמייסין עפ"י שם קול ושפ"י שלמ מצמו מדם שם מכל מיכות המעשה נפרע לע נחית בזה ס"ב ס"ם דליכא למיפני על מקום אחר מכל מעשה דלמון לכתובה קשה לחביי דלמ ס"ל כתן נמצא וכתן הי' וע"ל דשמם לע הוי שביחי מייתמא ובזה יש לייבב הכיפא נמי דברחם שכר לע שביחי מייתמא וכן מעשה דיומתן בן יומתן דהרמ"ם כ' בתשובה והובא בב"י שב' וז"ל ומינו קרוי מייתמא מניין שלמ בשווקים דמזכי כי תנא אי ג"ד דרב הוא שהכל בתין לדין שם עכ"ל ובמקום שמצאו הרוגים לע מיקרי מייתמי מניין וכן י"ל האם דרדפו גייס לע הי' במקום שרבים מצויים וכן הא דתי' בתוספתא דבשמו ושם מינו מיהא מעיידן י"ל דמייתי במקום שכיחי מייתמא ובזה כ"ע מודים. ועוד כ' שם הרמ"ם בתשובה הניל והובא בב"י שלמ הביאו לע שם האיש דילמק ב"ב מת יעו"ם וכ"ם בהמ"ם שם שם פס"ו דיבמות ז"ל. ילמק ר"ג בר אחתי' דרב ביבי הוה קמזיל מקורבותא לאפשפתי ושביב שלמו מפש מייסין לאחרי ילמק אי לע כו' יעו"ם ולפי"ז י"ל דלע שלמו כ"ב סימנים כמו שהוא לפנינו בשם וכן מבואר בנמ"י שבשלמו מפש ילמק ר"ג שהלך מקורבותא לאפשפתי שביב ולע הביאו שהוא אחוי שהי' דר בקרבותא לכן ס"ל לאחרי דמייסין שמא מחר הוא שבל כל שים בו הרבה סימנים ל"א לאחר (והגה יש לתמוה על הרמזים שבאפ"ו דיבמות שם כ' דבנע נמי כל שלא הוחזקו ואף דשביחי מייהות בשר וכם"ק דר"מ ובפ"ב דנזיקין האחיר בנע וכ"ה בפור שי' קל"ב ופ"ע זה) ועיי' בתרי"ק שרש קפ"ד הובא בב"י יעו"ם. והגה גם לתוש לשני פוירי יש הרבה פוסקים שלוים מוסמים לזה כמבואר בפ"ז שי' קל"ב וכן מוכח קלת מהא דקולמוסא לע מצמו לקולמוסא לאחרא וח"כ לכל הפחות בענוגה דקילא ספי יש לסמוך על זה וכן מנמי בתו ב"מ החדשות שי' ס' דלמ מייסיין לשני מקומות שווה יעו"ם היטיב. ועוד יש להספפק שם מיקרי זה שייכות מלויות כי לפי הגלמה מנכייה שדוש שמם בהקדם דשם וזה לע דמי לפוקק דמזכי כיתנת ולע לב"ד דר"ח ומולי לע מיקרי זה שייכות מלויות וכבר רמיתי בי החמדת שלמה שי' כ"ת דבר זה והשיב יעו"ם היטב:

תבנא לדיוקת דבר"ד דלאחר דהוא דר בסוויסלמם הסמוכה לכלאליספתק ושם דר שם אחמו ומותנו ויש לו ילדה בת שפי שנים י"ל דזה מודי שרבים ודמי לפלי דשי' בב"ם י"ח ב' מבו דתימא ניתנו לשמא בשמא ודדים קש"ל דלע יעו"ם וכ"ם הכא ושד דיודע בן דלע נאסר אחר מפה רק זה ולע אחר ס"ב היה מוחר אחי' לע היו מזכיר שמו כלל וכ"ם הכא ורק דלכאורה שמ"ק דשבד אחר דשיבו למוקה מכלאליספתק אבל ב' שרשפות ובשאם היה נמוקה ס' שרשפות אך לשיבב"ד נראה בזה ים להקל דהא מליון בשעות וי"ל דשבד שאחרה שבא היטב אי שמא שכא כשר דומיא דשביד ס' בשנים ות"ל מומר ב"ב דשליון בשעות אי כמו דשליון בשעות בקביעת דיכחא אי י"ל משום דדנורו שי' ככר ולפ הב"ן יפה לשונו (ומצב לאחרי לשיבד נדבר שום' שבאים י"ב ס' ד"ם שלמ כו' ות"ת

ס"ב ס' מומר כ"ב ות' מומר ב"ה עדוקן בשלה ליתא דשובדא בריביעית הוי יעו"ם היטב ולכאורה אין לבריהם מוכנים יפה דרכא דשקו שלמ להכנו ומכשם מילו דייקין כו' והם מקשו מיפכא ואיך ניתא כזה וכן לפיי' ל"ת מהמפרשים שמסחך בזה (שוא ס' יד דוד) ממכו ממרמי לייבב בלילוך עוד דקדוק בפ"ם שם ממתי הקשה רבנו לפשפו ומחילתא דר"י ומחתי לע הקשה לר"ת נמי דלמתי ס"ל ב"ב וב"ג דשדות קיימת ומילו דייקין דשתי כוונתו מחמלת ב' והתי לפוף ב' ועדוקן בשלה לכן כ"ל דזה שפוק דמלין בשעות דמלין בשעות כמבואר בשמנה וזה נמי ס"ל דכל דמוכל לייבב דבני השדות לע מכחיין לפשדי ב"ב מייבבין (כמו שמבואר בתו"ת סו' כ"ם) רק דהשה לי' בזה דמלף בלי שיש לפרש ומילו דייקין דשבריהם להשדי ושוב מלין בשעות כל כי שפי לע לפרוץ ובכל הקשה לחבי ליחתי דלחבי והגה לייבב דלחבי מליבת דר"ת שם בשעות ווזלי מלין ולכן הקשו שפיר דלע נייבב דבריהם רק ליחתי בשעות לפודת רק עובדת בריביעית הוי וכ"ם מעשה בזה וק"ל) והא במקום שהשעות מוכח פשיטא דשפי מלין בשעות ושוי' בשמ"ע סו' מ"ג ס"ק ת' שב' דמוכח מתוכו שפי יעו"ם וכפי מ"ם שעי' ו' מבואר דבמקום שביכר שת"ם הוא בשער השער בשלה כבר ות"ל יש לדמותו לזה כי ניכר הוא שהעד מעה זה כפי מה שהעיד תינו בשליחות כלל וע"ב לו מחמת כבידת דיבור ונדעה לו שהוא לומר כן לו שהכח השד לפך לחר לו וק"ו לפ שם מבריהם השבר לפפוקי ממון זה מהמוחזק כ"ם להכביר עין ענוגה דלעין ממוגה יש מחמירים שפי מעגונה כמ"ב הגמ"י שם בסוגית דילמק ר"ג כו' לגבי כתן נמלת וכתן הי' לגבי תיסורת מחניין כן ולע לגבי ממוגה יעו"ם היטב (וכן בהך עובדא דילמק ר"ג דב' דל"ת שמת הוא הלך מקום ובא לחר לכתן בשמו ילמק ר"ג ומייבי לה החם לעניו הך עובדא דכומכמי לי מייסיין שמא מיתן והגה שם בילמק הלכה כרבה דמיקל ולילו לגבי פומכמין מייסיין שמא מיתן ועיי"ם במלחמות) ולפי' כאן מלמתי נע' ב"ח החדשות בסי' ס"ם יעו"ם וכן מלמתי בס' ני"ב סי' ל"ו דלעניו להוציא ממון ממזקתו חמיר מעגונה יעו"ם שהביא מהך דמ"י (ליבבת דדברי הגמ"י שם שהוכיח מהך דכתובות ע"ו ב' דשהא לית הלכתא כרבא דלחר כתן נמלתו וכתן הי' יעו"ם לפי מב"ב הרמ"ם שם מין מקום הוכחה לדיש הלכתא כרבא יעו"ם היטב) ומכל הלין מעמי נלפש"ד לפקל בזה:

והנה כ"ו מעשה לחיית העד. ועתה לבוא לפקול עוד מעשה שמעה מלו הווטקפל והקהנסרלתק והשם"ם לחר בבור כי שם של בעל השמה המזכרת. והגה שם בשעי' כ"ד מבואר דמוסמין לשלה וכ"ה בשעי' ל"ב בהג"ה דדווקא בנעשע בבנדים אלו ל"מ לשלה הא בלמ"ה מוסמין לשלה יעו"ם והגה בזה יש מחלוקת בין סרשמוים שם מייסיין לשלה (והגה לחיתי בשו"ב סי' ל"ב שהשלה שהרמב"ם ס"ל ב"ב דל"ת לשלה יעו"ם היטב וחמשתי להא בפ"ב דבידושין ה"ם שסק דלף שמלמו בכלי ס"ת לריך הגע בפ"ע יעו"ם ולא מני בהכרת כלי למודה מבואר מזה דמוסמין לשלה ומולי לשמר לחלק בין בם לסיפה וכמו שמילקו הרז"ה והרמ"ם בזה לענין לחר ושוב מלשתי בשו"ב סי' ל"ז שסביח מכאן להוכיח דמוסמין לשלה וב"ע שמחר דברי מלמו ולא הרגיש כלום בזה) והגה יש לדייק קלת מרמ"ה יבמות קכ"ב ע' שסק דלף שמלמו בכלי ס"ת לריך הגע בפ"ע יעו"ם ולא מני בהכרת כלי למודה מבואר מזה דמוסמין לשלה ומולי לשמר לחלק בין בם לסיפה וכמו שמילקו הרז"ה והרמ"ם בזה לענין לחר ושוב מלשתי בשו"ב סי' ל"ז שסביח מכאן להוכיח דמוסמין לשלה וב"ע שמחר דברי מלמו ולא הרגיש כלום בזה) והגה יש לדייק קלת מרמ"ה יבמות קכ"ב ע' לגיטת חדא דשמשם דשמכו על הסונדקים שהוליחם לפייסם סימנו מקלו וסונדתו. ולכאורה דילמת חזיל לשלמת והשתיל כלי לחר והוא הוא שמת לבל י"ל דשם ל"ת כיון דכתן נמלת כתן הי' כיון שהניחו זה שם כלי' ל"ת שמת הוא חזיל לשלמת. ולכאורה לשלמי זה תלוי בהא דתי' בימות קפ"ו ע' בשהות גבות דשלי מוכח בשילוי לבי נעני כו' יעו"ם וכבא חזיל לשיטתו דלשלמו כתן נמלת וכתן הי' ול"ת לחר ובכ מילי ס"ל להחשיב שם יעו"ם וכ' הגמ"י לכוב הרשמוים השכיחו להחשיב יעו"ם וסיים שסק שם לקולת. ולחיתי שם בשילי שהניח שמחמירים בזה וכ' שוב ז"ל ות"ת בדולי הסוסקים ז"ל נראה שפשטו כרב חייא שלחר שלף הוא הגיב לדבני רבא מין הענין דומה לחר כוונות הלמוד שכל שלחר שם שבר כ' שלוי לע שסקינן שבי ות"ת כתבו גלוי שפרד ז"ל דדוקא בבעין מעשה זו שבאו החרוך שלם ושיטת יד של חר לשם ועכ"ם לדם חר הוי שם ולחר שכן יש לחלום של חומו סיטת יד שמוכה לו כו' יעו"ם היטיב וכן מלמתי בבניו יכוחם נכ"ג מ"ג יעו"ם ושוי' נד"ם ס"ק מ"ו וב"ם ס"ק ק"ם ס"ב מין רבי' מזה (ובשרם שרשיתי עם' גלוי בחרתי סו' כ"ת שהגיב שהת דרש"י הולין ל"ו ת' דרש"י ס"ל דמין מוסמין לשלה יעו"ם שדחה זה) אך לפי שהרבה פוסקים לע שמבו שם שמיטים רק שהוא שהיסם שפל"ם ואפי' לע הי' לם סימנים נאמנם לכן מעכשי ידי מזה:

וראיתי בריביב"ת בחי' על יבמות שנם שסק שפ"ם בשלה ולפ יהדתי לפוף דשם הב"ם ס"ב בם"ק ס"ם דשריבב"ת ס"ל סימנים דרבנן ומוסמין לשלה יעו"ם והגה זכיתו לחוש על הריבב"ת

שכ' בהדיא דסימנים דתורייתא וכ"ש למאן דס"ל דסימנים דרבנן מבל מקום דס"ל דסימנים דתורייתא לכן ס"ל דל"ח לשחלה מצטרע הא מי הוי סימנים דרבנן הוי שפיר מוקמין לשחלה מבל זה דמוך דמצטער בגיסבא"ת דהטעם דל"ח לשחלה מקום דמפרכין לחי' דכליס במיווני וסומק יעו"ש . וזה יש לדחוק דהכל הטעם מקום דסימנים דתורייתא מבל לא לפ"ד סימנים דרבנן). ומכח לפי דעת המוסגין לשחלה הא דמהני סימנים מובהקים לגבי ענוגה היינו דווקא בסימני גופו ולא בסימני כליו והא דחי' במשה דאין מעידין בסימני גופו וכליו היינו בסימנים ממעים בגופו ובכליו אף בסימנים מובהקים לא דמיחזין לשחלה ואף דמיבת סימנים לאו בחדא מחתא מחמיעו לק"מ דאפ"ג להאי לישנא דסימנים דתורייתא ל"ד להדדי דסימני גופו היינו מלוך וגן דווקא . הא סימנים ממעים מהני אפיי בסימני כליו לא מהני ממעיים ומ"ש י"ל דגם מובהקים לא מהני מקום דמוסגין לשחלה . ממה בב"מ בם"ק ס"ע הניח בשם מהר"ל להמיר בסי' ממעי גנוף ובסימן מובהק בכליס מטעם ממע"פ (הן אמת דזה קשה מלה ביון דבל היבא לגיבא סבירא דסימנים לשחלה ממילא אין הוסגין וכסברא מהר"ל ומ"ש אף אם נימא דסימנים דתורייתא מ"מ אין הכרא דנימא דמוסגין לשחלה דמ"מ י"ל דמייתי בסומקי ומיווני וכמו שהקשה הב"ח הא בסימנים ממעים בכליו י"ל דמעידין שפיר ומ"ש לדידן דס"ל דסימנים דרבנן ומ"ש בסי' מובהק בכליס מבל הו"ל להמיר אף בלי סי' ממעי גנוף זהו תוך קושית הב"ח) . ומכח אף דאין זה ממ"ש במול וכמו שהקשה הב"ח ממה עכ"ו מלאתי בהרבה פוסקים דס"ל כוותי' ומה מבח הקלמין . ומלאתי בפ' כ"י בגוונא סי' כ"ב הלריך להמיר בזה וכ' דהוי מעשה כיון דמוען סי' בגופו היך לשבר דחיתרמי שיטעיל דדוקא לאיש כזה (וסיומו מעשה ל"ח לשחלה דיחיד) וכ' וז"ל וכסי משמע מהניתן דקתני מעפ"י שיש סימנים בגופו וי"ש שבתוב בגופו ובכליו לו בכליו משמע מבל בגופו ובכליו מועיל עכ"ל (ומשמע מלשונו שהני קמייתא לא היו גוכסים במשנה תיבף ובכליו ול"ש הא הוא נגד הש"ס דיבמות ודב"מ דשם מבואר דגוכס במשנה ובכליו) שוב הביא לחי' מכך דמצא בחפיסה ודלוסקמא ומכירו כשר וסי' חו"ח דהיינו שיש לו סי' בכלי ומכיר אף הבא בש"ס כשר יעו"ש והא ע"ה אין לחמן בש"ס ס"ו כיון דמוען סי' בכלי ופ"ע בגם ומיבת שלבת לטיבותא מועיל ושוב הקשה מלי קשיא בב"מ י"ח ב' ולא ידענא לי מקום סימנה ואי מקום ס"ע ודילמא דווקא בשניהם יחד ואי"ת מקום ש"ה מבוד ודילמא מפקר ולית ליה ס"ע בלל יעו"ש ול"ע ל"ב מלי מצרן להך דמצאו בחפיסה ומכירו לעיל דלמה נחמן המס ושוד בשלמא בסי' בגופו וס"ע בכליו ול"ל מקום ד"ח לשחלה דיחיד אך בזה דמצאו בחפיסה אם נימא דמוסגין לשחלה מלאי שחלה דיחיד אינא אלא ש"ה דהני הוא שלו אבל מ"מ השמילו לאחר ואי נימא זה מפשיטו לשחלה דיחיד מקום דאיכא למימר שישמילו למי שמכו בשעה ובמות נשותיהן שוין דל"ב בלא מכיר הבא בס"ע ומי בשר מקום ס"ע למודע . והבא לקושית הרמבו"ם ול"ל דבשלמא בחפיסה נחמן מחפיסה דהני היא שלו דמחזילין בסימנים ול"ב שוב ל"ח לשחלה דפוי שחלה דיחיד משל"ה היש נחמן וסי' שחלה מלאו בכלי רק עכוס כמו שכוח ועל ס"ע היש נחמן וסי' שחלה מובהק בגם לא מהני מלאי שחלה כיון בלוס אבל בחפיסה שוב מלרפין הכלאו דבגם ודחוק קשה מ"מ מזיא לדעתו ז"ל דמיר בבב"ג יעו"ש וכן הסכים להלכה בית"ס סי' ו' (והבא לפי דברי מהר"י ברונא ס"ב נם מהרמב"ם בפ"ג מה' גירושין ס"ע יש להוסיף כן כמו שמוכיח מלו' ומיושב מה שהקשו הפוסקים על הרמב"ם בזה דקמ"ל דמחזילין לס"ה בבב"ג והבן) וגם הגר"ח הסכים כן להלכה וכיון שגדולי מהרי הלופים סמכו בזה להקל לכן בל"ד יש לסמוך עליהם להמרך בזה להסימנים שבגופו דהיינו שמו ושם עיבו ולשחר סימני הגוף ופי"ה נדבר בזה עוד :

והנה בל"ד יש עוד קולא כי בשו"ת והקהלמרלקה והווקסל הוא מדברים דלא מוכחי מיבחי וזה מבואר בהדיא בשו"ת דל"ח לשחלה ובגם שחלקה מחוקק לוסר גם בזה ועיין בב"ח שב"ב בזה שהטעם משום דסטוניא חזלה מליבת דמ"ד דסימנים דתורייתא מבל לפ"ד סימנים דרבנן נמיין סימן מובהק ביוסר יש"ש . ובבא בסימה מקונגא בב"ח מייתי בשם הרשב"ץ להדיא להסיר בזה וכן פיסק בסי' קל"ב לגבי גם להקל בזה ושם שמילק הב"ח דשם עומד הבע"ד והוא שלא השמילו לשחר לכתורה יקשה ח"ב מלי מקשה הש"ס ממול בסימני לוכח היבי מסלרינן ומיושב לשחלה יעו"ש . פיוסק ליה לל"ד שהשם עומד לפניו ומומר שלא השמילו . ואולי דמקשה שלא נחמין לי' שטוח מפקר ומוטב ליטול שם שחיט שלו ח"ב לך מסיק כיון דמחזילין לי' שטוח מפקר ומוטב ליטול שם שחיט שלו ח"ב לך מסיק שלא השמילו ולכן מצי כיון שלא מהני מיבחי מלרפי לשחר בב"ח דמקשה שלא נחמין לו או משום דמחזיל לשקר בשביל שכרו כשטר בר"ן או בשב"ב הב"ח דאף דשיש מטוח להכשיל בשביל ממון ס"ש כשהשם לו שהות גם שלו רק למפקר כמו שחופר שמכירו בס"ש יעו"ש בסי' קל"ב ס"ק י"ב ולכן סוגרך לפניו כיון שלא מהני מיבחי אף שלא מהני מיבחי לשחלה אף בשאר בזה אבל בשלא השמילו אף שלא מהני מיבחי שפיר לשחלה אף

דנמידי דמוכלי לישבי דמיישנין לעמלה היינו דוקא נמכיר בסימנים אבל ליכא למיכר בם"ע מה"ג דמכני ואין מוסגין לעמלה יעו"ש ומיושב בזה קושית המהר"ל שהביא הכ"פ דמי מוסגין לעמלה עדיפא מינה הו"ל למשמעין במשנה דלקמ"ע לע מהני בכלים ולפ"ז מיושב היטב שמנה הגו"כ הגיג ע"ז מתום' דנימין כ"ח ע' יעו"ש ונשמע כן כתוב בסימנים מקומות לב"מ בשם הרמב"ן והרשב"ץ והר"ן דבעידי תוכף גמי אריך למיזיין לישנא דמתם לעמלה יעו"ש היטב ועוד שהובא שם בשם הרשב"ץ והר"ן דיו"ב דוקא בעידי תוכף אבל בסימני תוכף י"ל דמינן הוא יודע שאחר שבדו שנותן הוא סימנים ולא עקצה כן כתוב בסימנים מקומות לב"מ בשם הרמב"ן והרשב"ץ והר"ן דבעידי תוכף אבל בסימני תוכף יעו"ש היטב. ובאחי מיושב היטב מה שהקשה שהגו על קושיית הרמב"ן דלעתי מצני בעידי תוכף ולא מצני בסימנים מוכחים ביותר ומתי קושיא כיון דסימנים דרבנן ממילא סימנים מוכחים לא מהני רק עדיפי יעו"ש. דלהרמב"ן בשאת גם גבי עדים מוסגין לעמלה וא"כ מאי אי' לימא בעידי תוכף וכמ"ש הגו"ב יעו"ש היטב דהכי מצוחר בסימני מקומות בשם הרמב"ן ומוכח מכאן דבדבר דלא מוכלי לישבי ס"ע אף בסימנים מוכחים ביותר מהני ע"ש גבו"ב וכבר הארכתי קלת בזה אם מוסגין לעמלה בסימנים מוכחים וכו"ל:

וד ער"ת בהלקח מחוקק דאפילו בעידי דלא מוכלי מ"מ מיישנין מעשה דלא הוי סי' מוכחת ואפילו בעידי תוכף ואפילו דלא מוכלי לישבי מ"מ מיישנין לגפילה ומכירה יעו"ש היטב. והנה בהא דגפילה מצוחר בגמ' ר' יהודה אומר ג' גרונות דל"מ להכי דאל"כ אמאי מחזירין בסבעת ותרנקי וכיס ליתום לעמת אבד ממנו ומצאו אחר יעו"ש. והנה מאי"כ דמיישנין למכירה מ"ב אקשה מאי מהני הם"ם דתוכף לא מוכלי לישבי וכן סבעת ותרנקי מ"מ ליתום למכירה. והנה תולי י"ל כמו שאין מסלילין הני דבריס כן ה"נ אין מוכרין וכ"מ מהמ"כ הם"י דסיס ותרנקי מקום דמגמתי דלגפילה כמוכר מזלו יעו"ש. וא"כ כ"ש דאין מוכרין דבריס אלו וכן בתוכף כיון דמסקנא ואין אדם רואה לעמול זה כן ה"נ אין אדם קונה כזה. אבל לפי מה"כ בשיסיס מקובלת בשם ר"מ דה"ה דמסקנא ואין אדם רואה להטריח לפי שמולי לישבי החמור על השומל שמן וכשמחזיר להשומל מסתפק תמרת דהשומל יעו"ש משמע הא במכירה דאין מחזיר הקונה להמוכר אפ"ג דמוכר וא"כ ליתום לתוכף דילמא מכר התוכף ח"ו דל"מ למכירה אמנם זה ים למרן דלעולם מיישנין למכירה אמי והא דל"מ בתוכף ה"ע דמסיקן יודע המוכר שנאבד זה להקונה שיבא ויתן סימנים ומה"ט כ' הלחמנוים והובא בשיסיס מקובלת שם דלכן לא מקשה מכל שאבד דעלמא שמא השמילו לאחר ותי' דהשומל לא ידע הסימנים ותי השמיל נותן הסימנים לית לן בה דהא מ"מ סתפן הוא שלו ורק בתוכף שהוא חבש התוכף משמיל והשיב לו השומל שנאבד ממנו עם החמור ומסיק כך ידע שנאבד החמור עם התוכף יעו"ש היטב וא"כ במכירה אמי ליכא למיתם דמנין ידע המוכר שנאבד זה לנוקא אמנם בענוגה אה"נ דמיישנין לשמא מכר אבל לפי מה שהביא שם בשם הרשב"ץ והר"ן די"ל דווקא בעידי תוכף מקשה דהיינו שהלה התוכף ויודע המוצא ומביא עדים שהי' שלו מקשה אבל אם לא הלה התוכף ואומר סימנים אה"נ דמהני יעו"ש היטב מ"כ כשמילי שהלה יודע המוצא ומביא עדים שהי' שלו מ"ש מאי מצני תוכף לא מולי לישבי מ"מ ניתום שמא מכר אך גם זה י"ל דשני דגלסי דווקא בעידי תוכף ולא בסימני תוכף מפרשי כפירש"י דהשומל היו רוצה לשמול תוכף ומ"ש ג"כ היו קונה והר"מ דמפרש דשמניעה מצד השומל ולא מצד השומל אה"נ דמפרש מקום דמ"ש הין יודע המוכר שנאבד זה להקונה אה"נ דמיישנין לשמא מכר אבל לפי מה שהביא שם בשם הרשב"ץ והר"ן די"ל דווקא בעידי תוכף מקשה דהיינו שהלה התוכף ויודע המוצא ומביא עדים שהי' שלו מקשה אבל אם לא הלה התוכף ואומר סימנים אה"נ דמהני יעו"ש היטב מ"כ כשמילי שהלה יודע המוצא ומביא עדים שהי' שלו מ"ש מאי מצני תוכף לא מולי לישבי מ"מ ניתום שמא מכר אך גם זה י"ל דשני דגלסי דווקא בעידי תוכף ולא בסימני תוכף מפרשי כפירש"י דהשומל היו רוצה לשמול תוכף ומ"ש ג"כ היו קונה והר"מ דמפרש דשמניעה מצד השומל ולא מצד השומל אה"נ דמפרש מקום דמ"ש הין יודע המוכר שנאבד זה להקונה אה"נ דמיישנין לש

דלכו זה אם יש למום בשלמה דיחיד מו לא וגנו"כ הלריך בזה כבשה מסיכות . ממנם נ"ד גלפע"ד להחילה בפסיכות לפי מ"כ למעלה לכן לא בישי עוד להלריך בזה וזה לשיים דברי אסר החם העלובה בזחת מוחרם להשחם לכל נגר . והנה הקונסרם הזה ערבתי לעלמי ובלחתיו לשני גדולי דורנו ה"ה סנחון מו"ה יצחק חלחן שליט"א מ"ד דק"ק קחוונא והנחון מו"ה ליפמן זלל"ה מ"ד דק"ק ניטלישטחק . וכנם שניהם הסכימו לדברי והנחב"ד דקחוונא הסיבי בקלה לך מוכף דבריו דהוה בא להוסיף עוד לפי' והוה דיש נ"ד הרבה סימנים גדולים כפי הנדת העדים הנב"ע ובן רבום וכחוב הפיומעטעם בהפת"ם וידוע שיטת הסמ"ע ס"סלב : סימני גדולים העודים לפי' מחציו ולף דהחחלים שבינו עליו עב"ו בן יש להוכיח מן החום' ב"מ כ"ה ד"ה ס"מ במי' סב' דמנין ומכוונים הוה סימן ו"ל דלף הפי' קמ"ל מודו לזה דהם הוו שני סי' גדולים מעודים לפי' מחציו לך שחני מכוונ דלא ימחב לף לפי' גדול בלל ובמ"ב הנ"ב על מכוך קלח והחרכתי הרבה בקונסרם ס' לייחב הסוגיח דהם על נכון . ולפי"ז הם הוי סי' לחציו בשני והם עיכו דוה מהני בוודחי כמ"ב הנ"ב בח"ה סי' נ"ה דהם הוי לחציו עיוף מן הם חבי' ישנ"ם . כ"ה מוכף דבריו . ובמחני לעלמי דמה שהביח רמ"י מדברי החו"י יש להרחיב בזה דה"ק החום' דפי' סימנים גדולים ומחכנין לפי' לחציו סי' לחציו בלחו בשני ולא ימלחו חלוקים חלו בפי' לחציו סי' גדולים חלוקים חלו בפי' לחציו סי' מדברי החו"י יש להרחיב בזה . ובחחב"ד ד"ק ניטלישטחק הסיבני בחוכף והיח כחובה בספרו הפך טוב ובמחני לעלמי . מה שחלק בין יש עדיים שחכד דחח לב"ע הוי סי' דחוריימח ובין היכח דליכל עדיים שחכד . לח נלפע"ד לחלק בזה דה"כ לחציו שקיל ועבי הם"ם בזה ודחק להניח הבבייחות הני עדיים ליחני דלעולם חייבי בפי' וכנון שידוע שחכד חצנו ועוד הח דפי' בחולין ע"ח ב' וס"ח דפי' דחוריימח הח הפח הוי כמו שידוע שחכד (וחב יש לחבין דהפח הוי כמו שידועים שחכד לזה בן יודעים בחכד (זה) . ומה שהביח לפי' מהר דחולין ג"ה ה"ב לפי"ז יש לף דין חדש מדבריו דע"ב לח מחכבר הבבר בפי' רק היכח שידוע לן שחכד לבל הפ בא חחד ומחר שחכד לו ביחרא ויש לו בו היחן חינו נחמן וזה לא מלחי בפוסק שיחמר בן . והנה חמינ מילחח דמסחבדח לבחורה דפי' לף לח' דחוריימח מ"ח הוי בע"ח ולבן בחיטורח דעד ה' מיחין ס"ב דפי' מהני מבל במקום דע"ח לף מהני ה"ב דפי' לף מהני ועיין בב"מ ב"ח ה' דע"ח בחמן לישנ"ם היחב ובח"ב ובחיטורח סיחב דפי' מהני ובן בדבר שבחלוה דנחניין דבר דבר ממחון חה"ב דפי' לף מהני חה"ח והח דע"ח מהני בעדות חפה י"ל דחשיב דייקח ומינסבח חו חשוב דעבידח לגלויי בבל פי' לף מהני דזה הועיב לף שייך בחן (ועיי' יבחות ל"ג ב' וס"ב) וע"ע בע"ז ו"ד פי' ל"ח ס"ק ב' יעו"ש היחב ועוד לסברחו דהיכח דבבי לנו שחכד לב"ע פי' מדחוריימח ח"ב בב"ח י"ח ב' חלל דבב"ח דחכד גיטח בבי מדבחב דהפח בבי לנו שחכד ממנו כיון דמיחמינן לי' בע"ח ה"ב מיחין דחכד ממנו ח"ב מלי קחמר דמסחבקח לי' לי פי' דחוריימח הח בבה"ב לב"ע פי' דחוריימח לבן לף נלפע"ד מילוקו בזה ועוד מבואר בחום' בסדיח דלח בדבריו עיין יבחום ק"ב ע"ח ד"ה מלחו פי' בב' דמייחי בים עדיים שחכד יעו"ח ח"ב מבואר מזה דלח"ד לחו דחוריימח גם כי ים עדיים לף מהני מדחוריימח יעו"ח היחב . ומע"ב להוכיח דהח דמלחו בבים ומרנינ מייחי דבחו עדיים שחכד ממנו דחל"ב בחיך שייך לחלחר . מבואר בנדו לפי מה"ב בפפ רפ"י שחכל החלפח בניחין ח"ב כ' דמייחי מבבה בו ביום יעו"ח דבוחר מזה דלח"ד לחו דחוריימח גם כי ים עדיים לף מהני מדחוריימח יעו"ח היחב . ומע"ב להוכיח דהח דמלחו בבים ומרנינ מייחי דבחו עדיים שחכד ממנו דחל"ב בחיך שייך לחלחר . מבואר בנדו לפי מה"ב בפפ רפ"י שחכל החלפח בניחין ח"ב כ' דמייחי בים עדיים שחכד יעו"ח ח"ב מבוא

תקכ"ח . ואין לומר דקאי על המעות דלכן אין המעות קונות מפני דיאמר המקבל נהנה מעותיך דמ"מ הדבר תלוי במקבל מפני מעות קונות מ"מ אין יאמר נהנה מעותיך ועוד דבמעות אין שייך לומר מכרתו לו נהנה עיין תוס' עירובין ס"ח ע' ב' ד"ה במתא כו' גם ס"ע לעמי כ' ומסתברא כו' ולפ"ז הכי"ת הכ"ם הזה . ואולי לפסבר דס"ל כשיטת הפוסקים דגם בשכירות מעלמין בעינן מבוקה מצוה דלא שלוג ודומיה דמכירה ומשם מעשה דמכירה לומר דלא בלוג בזה : שם שם תוס יו"ד . ס"ב אין לפר ואין לומר מ"מ כו' כ"ל : (נא) שם תוס ע"ז . ס"ב אין לפר ואין לומר מ"מ כו' כ"ל : (נב) בשבת תוספ בעיטור . ליכאי מהימני בקיאי בשומת ומשו כו' כ"ל : שם . ולשיעבד צי' כל כו' כ"ל : (נג) שעהמ"ד תוס כ"ז . ולקמן תוס ל"ב ועיין כו' כ"ל : שם עיטור תוס נ"ח . ממרו מבדין היינו אין כו' כ"ל : שם שעהמ"ד תוס ל"ג . ומ"ב רבינו כיון דלמר להם כתובו כו' כ"ל : שם . תוס מ"ע . בד"ה רמ"י גרס כו' . כ"ל : שם . תוס נ"א . סי' מ"ו סעי' ג' ופ' כו' כ"ל : שם . תוס נ"ח . ממרו מבדין היינו כו' מצמקלה עדמון בב"ד ממרו מבדין היינו כו' כ"ל : (נר) שם תוס ס"ח . הומזק בב"ד בלא ערעור לא ודוקא בשני שטרות כו' כ"ל : שם תוס ע"ד . כדמוכח בעיבורין מ"ו ג' כ"ל . (נו) עיטור תוס כ"ח . ר' ירמי' הו"ל דין עם חד כו' כ"ל : שעהמ"ד תוס כ"ז . בד"ה סי' ס"ח סעי' כ' בבדה"ב כו' כ"ל : (נז) שם תוס נ"ד . ור"ם תמר בה"ב (ר"ח בכתי גוונא) לאו מסתברא כ"ל ופ' לעיל ל"ח תוס כ"ו : שם . תוס נ"ו . כה"ג דמתניתין מיקלם ר' אבא כו' כ"ל ר"ל בשתבח : שם . תוס ס"ח . לא כל מייבי לתוין שטוחין אלא לאו כו' כ"ל : שם . תוס ע"ד . פ"ז דשבועות ה"ד כו' כ"ל : (נח) עיטור תוס ק"כ . קמייתא . ואין לך בידי ה"ב כו' כ"ל : שעהמ"ד תוס קע"ב . עיין מ' הכי"ף כו' ובשכול ח"ח סי' כ"ח : שם תוס קע"ד בסופו . ואולי מדכ' בסעיף ד' לפיכך בניס נשתין זה השם וזה הבא לשוד להעיד זה לזה כו' וכ"ם משמע להעיד לבן משמו ועוד מדכ' בסעיף ח' לבל בעל חם לחו כשר לו מבואר מזה דבעל חמו פסול לו ועי"ש בשול סעיף ל"ב : (נט) שם . תוס רמ"ו בשטרו . כיון דידע דלא מהני כו' כ"ל : (ס) עיטור תוס רנ"ח . תמר כ"ל ס"ח לף לחי כתובה כשר בדיני ממונות וכדיני נפשות ומעלה הוא דעביד רבנן והכא כיון דלא חשבר לוקמוה מדלוריימא : (רנב) ס"ח דלף לחי כתובה פסול כו' כ"ל :

(סא) עיטור תוס רס"נ מבל לחמר שהוחזקו חין נודקין (רשד) והלכתא מעיתין עד כו' כ"ל : שעהמ"ד תוס כ"ג . ס"ב כ"ל בסימנים שלין מובהקין לו כגון דתמר זה ועיין ג"ם כו' כ"ל : שם תוס סי"ז . ועי' במיוחסות סי' קי"ב כ"ל : (סב) עיטור תוס סב"ח . מבל יודע בשיב משא ואתן תפילו בקרקע שם הוח בן י"ג שנה כו' כ"ל : שם ומלונתא דרב הונא בל מיגנג ובבא כ"ל וכ"ל לעיל תוס שב"ם ורב סונא בר מיגנג תמר רב נחמן מבן שבעים כו' : שעהמ"ד סוף תוס שכ"ח . שם מבואר בקלח"ח כ"ל :

(סד) שם תוס כ"ג ובניס קטנה היא מבל בחמרת דמחלקי ניה לא כו' כ"ל : שם תוס כ"ז . תמר מר בניה דרב יוסף מסתיה דרבא כו' כ"ה לפירוש וכ"ל לקמן בתוס ס' : שם תוס ס' . הלי מבבותא בחמרת דמחלקי כו' מלי דמבואר בהן דבנבייתא שרי לב"ע לבר מלוקבא דרבא הוא שומר לפא לעיל תוס כ"ח דהרי"ף חוקמה בגבייתא ותפ"ה מבא רבים הוא וכגמ' כ' דהבי להרי"ף בהן בחמרת דלא מסלקי וכן הוצא שם בשע"מ יעו"ש וכן מלשלי בהי הל"ן יעו"ש :

(סה) עיטור תוס ל"ה . הוי להו בחרי בותבי . והא ליתא כו' כ"ל מיגייהו חבן זביני זביגא ולא יבול לידך לאחוקי פיניה : שעהמ"ד תוס ס"ו . ועיין במלחמות רפ"ה דב"מ ובמגי"ע סי' רל"ה : שם בסופו . ויותר ל"ל דזה שייך לבאר תוס ק"ח וכ"ל התם דמסבנתא ובעלים הרלשונים לא מלקי מבר מינהו והא ליתא דלי תמר בהאי ליבגא כו' : (סח) שם תוס ס"ד . ורמ"ם פ"י דכתובות סי' י"ח כו' כ"ל ושם מבואר בירן דב' בברי בניגו לשבר לדחוק דאין לפילו מימני וכן מבואר בהמב"ם מבל בברי בחלמה וש"ע ואולי ל"ל מיניה דידיה ומימני בלא מקנסא דלבוחא ואי לקמן תוס ל"ד : שם תוס ל"ד . ובשב"ם ב"ב קפ"ד ח' כ"ל : שם תוס י"ב . הלבך תינו נחמן לומר מחזרתי לך כו' כ"ל : (סט) שם תוס ס"ח . ועיין בהרא"ש שם סי' ב"ח כו' כ"ל : שם תוס ל"ו שם נמוב' ובב"ח שם כ"ל (ובאן נחלפו הגומות ותוס ל"ז ל"ל מוקדם לזה :

(ע) שם תוס ק"ה . וב"ח בסי' ע"ה סעי' ח' רק כו' כ"ל (ותגב נחאי להניף על מש"ב הש"ך דאם בסי' ע"ה סעי' י"ח ס"ק ל"ז להשוע על בהשב"ם בחש"ך דאם בחש"ם ובשבמי דהחם בוין שלא חבעו מאם גרע סעי' ולבן מייב בבא לני"ם משפ"ב הבח דמיירי שבבעו מחחלה ובניחי יסודי על רש"י בב"מ ל"ז ע"ב ממי שמייך לח"ח מזה הש"ב ומצחן ומילך מה בשייך לח"ב מזה הח"ב :

(א) עיטור תוס ד' ות' תומר מייב זבאי בניס תומרים מייב ות' תומר זבאי מייב ות' תומר מייב זבאי ות' תומר זבאי ות' תומר מיני יודע ותפילו בניס מזבין לו בניס מחיבין ות' תומר מיני יודע יוסיפו הדיוחים כו' כ"ל : שעהמ"ד תוס ז' . וע"ש בש"ך מב"ב זה ומב"ב ודוחק לומר כו' יעו"ש לפי תומר מדבתב ב"ה הפחת ואין זה דוחק ומב"ב בשם ב"ח . ול"ל לעיל תחר תוס פ"ד . והיינו דמיירי לענין דיני ממונות וקאי על הא דתמר הבל בבדין להעיד ואין בבדין לדון :

(ד) עיטור תוס י"ח . וכדלו בתרים ותבוכים כו' כ"ל : שם תוס ה' תרי יבמבל בתיבי (ע) מלינה במגעל כו' כ"ל : שם תוס יו"ד . בסבדל בים לו עבב בשר ואין לו עבב אסול (יא) ובי ר"ם במגעל שלם תמר רבא (יב) שם יבא כו' כ"ל : שעהמ"ד תוס ת' בסופו . בתמר שני תוס י"ח כ"ל :

(ה) לעיל אין הדף בניון הסלבה ל"ל תוס ג' בא מלינה וכ"ל שם ס"ב ות' ו' ת"ח . וע"ב שם ל"ל תוס ג' בא מלינה ואימון : (ו) עיטור תוס י"ד . אי לא מבעיא מחבי בה קידושין ואי לא מבעיא ממחה ובקה (מו) ואי לא מבעיא כו' כ"ל : (ז) לעיל אין הדף בניון הסלבה ל"ל תוס ג' בא מיתון וכ"ל שם ע"ב ות' ת"ח ושם ע"ב כ"ל תוס ג' בא מיתון ואימון ובד' ת' ע"ח ל"ל בא מילות : עיטור תוס ל"ב . ימותות קמנות ואת בעלה כו' גדולה וקטנה (לג) ואת בעלה בעלה של קמנה כו' כ"ל : (ח) עיטור תוס קי"ד . יבולה לאחן בקטנותה (קמו) בחזוקת בקידושין כו' כ"ל : שם תוס כ"ד . ודבבי ר"ע בשאר חבריס כו' כ"ל ושם בתות ב"ה בר' שמעון וב"ע כו' כ"ל : שעהמ"ד תוס ק"ח בסופו . בחלק שלישי בקידושין כו' כ"ל : שם תוס קב"ז . בה בתובה חזקה בין שני תוס כו' כ"ל :

(ט) שם תוס ד' . לזה שיעבה הזוקה דבר המועיל כו' כ"ל : שם תוס כ"ה . רש"י ס"ז דיבבות סי' ט' כ"ל : שם תוס ל"ם . דש"ת דמוכר ל"ל כו' כ"ל : שם תוס ל"ם בסופו . ס' מתנה תוס ס"ד כ"ל : (י) לעיל אין הדף בניון הסלבה ל"ל תוס ז' זיבו : עיטור תוס מ' , או יאמר לדין מ' בשיחייבוה וב"ד כו' כ"ל : שעהמ"ד תוס ל"ח ופסקו

ומקומו להלן בתוס ס"ב וכמו כו' כנ"ל : שם תוס ס"ו . ופיכסמי בשלימות בפ' יהושלמי כו' כנ"ל : שם תוס ג' . ועי' לקמן תוס ק"י ועי' כו' כנ"ל : שם תוס מ' . ועי"ש קפ"ג ב' ועי' כו' כנ"ל :

(יא) עיפור תוס נ"ד . מן לו ואלי נוסח הוס ניכו קבלן כו' בפת ונמן בידו (לה) הוס ניהו קבלן לנים לפלוה על הלוה כלוה : (לו) מן לו ואלי פוסק כו' כנ"ל : שם תוס ס"ז . פלקו' רב מן בריה כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס מ' בסופו . מפמר יו"ד תוס כו' כנ"ל : שם תוס מ"ד . בסופו וניימו כיוסמת דיהן בדביהו כו' כנ"ל : שם תוס כ"ב . ועי"ש ס' ב' ועי' כו' כנ"ל : שם תוס ל"ה . ועי' לקמן תוס ס"ו ועי' כו' כנ"ל : (יב) עיפור תוס ק"ז . במקום שמיהו מב לשמים כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס פ"ת . סי' ק"ב סעי' ו' בהג"ה כנ"ל : תוס פ"ה . וכעור שם (ניימו בחו"מ סי' קכ"ח סעי' ד' ועי"ש ניימב ובשמעו"ז בד"מ שם) . תוס פ"ו . לשבב דכשובב פ"ל דקלי ג"כ מלוויות שפסקה לחמן : תוס ק"נ . בסופו נשלין הקבלן והלוה ועי' ס"ך סי' קכ"ם פ"ק ל"ב ועו"ש : שם תוס י"ב סי' קל"ו ומשפ"ל בלא כו' כנ"ל : שם תוס י"ג בסופו . ומשמבת כו' ויש לקיים הוסמת שלשיהו וה"ק שם כוסה הלוה מזי יפבע היובע כו' :

(יג) לעיל מן הדף בניון השלכה נ"ל תוס מ' מוב וכנ"ל שם עד דף מ"ו ע"ב ושד בכלל : עיפור תוס כ"ח . פ"ת בלא מיניה בליה למשרע כו' כנ"ל : שם כיצד תשה לוה משני כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס ל"ו . ועי' סי' ע"ם סעיף ד' כו' כנ"ל : שם תוס ל"ז בסופו . ועי' גדרים ל"ב ב' בר"ן מה שבניע בשם הרשב"ם מהניה דיכולמי יעו"ש וכ"ה בר"ן סי"ב דיכוסובים למז שם"ע יעו"ש היפב ולפ"ז מן לוים מהסם ויל דמ"ב כו"ל נכה לי ולא שב לי וכמ"ב השב"ם בסוף דבריו לעיל מי משום משם רבים יעו"ש היפב (דרבים דבקן מיבה יוכלה בדיינים יעו"ש היפב) אך בנופא דעובדא פ"ש מלי לוים מייתי הרשב"ם מליבוא דבע"ד ומולי ע"ם סי' ולא ידע הדין דאבק רבים מינה יוכלה בדיינים : שם תוס מ"ם בסופו . עי' סי' פ"ה סעי' כו' כנ"ל : (יד) שם תוס ע"ה . שת"ה דמשמע כמובה כו' כנ"ל :

(מו) שם תוס קע"ח . בפרישת סוב הול"ל כך דיבא כו' כנ"ל : שם תוס קע"ו . ולא מילק דדוקא בשן לו נכסים כו' דמדיבא דמשעבד לף בים לו נכסים כו' כנ"ל :

(מז) עיפור תוס ה' . בתביעין לוה לפרוע (ו) וגבי יוכב כו' : שער המקדש תוס כ"ח . בנול יום ופיפור בשבועה כו' כנ"ל :

(יז) שם תוס ע"ג . הממ"ע שם ס"ק כ"ם ס"ב כו' כנ"ל : שם תוס ע"ו . דמני עשקים כמני מיים דמו כו' כנ"ל :

(יח) עיפור תוס ק"ל . דנקימי שערת ונפלי קמי כו' כנ"ל : שמה"ח תוס קע"ב . סי' ת' הרי"ף סי' כו' כנ"ל :

(יט) שם תוס קל"ם . ותפי' אמר ל"י עיקר כו' כנ"ל : שם תוס כ"ד בסופו . מה' ממלה תוס תקמ"ו כנ"ל : שם תוס לט"ו . בב"י סי' ע' שער כו' כנ"ל : שם תוס כ"ב : שם תוס ל"ח . סי' י' וס"ל לחלק כו' כנ"ל : שם תוס כ"ט בסופו . ועי' בחלחות שם"ע דשבועות ובפ' הכשב"ם סי' כ"ז יעו"ש היפב : (כא) שם תוס ל"ג . שמע דהשובע לף מבלבלן והא דבסופה כו' כנ"ל : שם תוס שם"ו בסופו . מה שנין כילך לכתן דהילך פיפה תלת בשעת הפעבה אבל כתן כיון דשתייב בבר שבועה ונשתייב בגלגול ל"ב מה יועיל זה שהילם אמ"ב כנ"ל : שם תוס שי"ח . מבלבלין עליו שבועות ואמר הריני כו' כנ"ל : שם תוס בל"ב . בחדיפה שמה ל"ע דהא כו' דאל"ב שמיפת דיניך ליתן כו' כנ"ל :

(כב) עיפור תוס כ"ו . מי אמר ותפיקיה מפכנו כו' כנ"ל ל"ל ליתא להכנו מילי . שם תוס נ"ם . ולסברת לילן פיכא תלוגתא כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס כ"ח . כדאי' בחחלה ל"ל לקמן כו' כנ"ל : שם תוס כ"ז . בפ' מלוה בשער יעו"ש בתוס כ"א ותזיל כו' כנ"ל : שם תוס כ"ד בסופו . דגי' עתיקא לאו הכי כו' כנ"ל : שם תוס כ"ח בסופו . ותולי ס"ם סוס ונ"ל כי כל זה מדברי ותיכא מ"ד כו' ופליג תר"ח ופ"ל לחלק בין שמת הלוותה לחלת בשמת הלוותה ועיין בס' המפכון שכפוף ס' שאלי מקח ומפכר לכל שאי יעו"ש ובשערי שבועות להרי"ף שער ע' יעו"ש היפב ובמרדכי שבועות פ"ו לאו משמ"ד : (כג) שם תוס קפ"ז . בחוס כיפ תוס כ"ם ועיי' כו' כנ"ל : (כד) עיפור תוס ק"ם . במפכון של גר ביד ישראל כו' בנכסיו של גר (קמא) תינו יכול כו' כנ"ל : שם תוס מ"ל . כמנסג שלנו מהני (סב) ואם החזיק כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס ע"ו בסופו . אפי' יש בידיהן שמר כו' כנ"ל : (כה) שם תוס מ"ג בסופו . ותמ"כ שמחיל מיון בפ"ש כנ"ל : (כה) שם תוס נ"ו בסופו . תוס מרמ"ו דשם מבואר דסוס בשמוטו יעו"ש : שם תוס נ"ז בסופו . מ"ש נ"ל ותפי' הי' מעלה כו' וכ"ל שם זה מעלה בדמים . וי"ל בשמוטו דשם"ע בשיפת ר"י פינמ"ם בשוס ק' : (כו) עיפור בניור שב' מסר קו שלכסון מסקנות מזלמית דלומים עד שמרכז גם לניך להיות בגד מזרח נהרא ובגד לשון לניך להיות בגבוה ובגד דרום ומערב אין כאן כלום : שמהמ"ד תוס ק"כ . בדשמ' כ' יפעי' והגשוטים ועי"ש בשוס' ד"ה אים דיבא כו' : שם תוס קכ"ד . ועי' ס' פיישוני לם' כו' כנ"ל : שם תוס קל"ג . ועיין סי'

קע"ח סעי' ג' וסי' שמ"ה כו' כנ"ל : שם תוס קמ"ה . ס"ע ב' דכ"ק ס"ק כו' כנ"ל : שם תוס קמ"ו . בסופו יעו"ש היפב ועי"ש בנשלמי :

(כו) שם ס"ב לעיל מן הדף בניון השלכה נ"ל תוס מ' מלוקת קיקשות : עיפור תוס ס' כל כה"ג בעי לשודועי זוזי מי כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס קפ"ו . ה' ממלה תוס תכ"ב ובה' כו' כנ"ל : שם תוס ס' כל כה"ג בעי לשודועי זוזי מי כו' כנ"ל : שם בסופו . סי' מ"ם (י) בעי לשודועי לבל כו' כנ"ל : (כח) לעיל מן הדף בניון השלכה נ"ל תוס מ' מלוקת השופפין וכנ"ל שם ע"ב : עיפור ופקולי (י) בעי לשודועי כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס י"ח . השוכר לת השומנין בשייכל כו' כנ"ל : שם תוס כ"ז . כיש תוס ס"ז : שם תוס ל"ח . הלי מיבא ובשפקות לין לו ביחוד ותולי נ"ל ובשפקות דשיחוק כו' כ"ל כי כן כו' כנ"ל : שם תוס מ' . גרסי' בפ"ב דקידושין כו' כנ"ל : שם תוס מ"ז בסופו . מלוקת קרקע תוס קע"ד כנ"ל : עיפור תוס כ"ג . כדבני מכמים כו' מדהך כרשב"ג כו' כנ"ל : שם דכולהו ס"ל דכי' עשה כדבני בשב"ג כו' כנ"ל :

(כט) עיפור תוס ס"ב . תר"ח דיה לתלמה כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס י"ל . דהכותב לבנו מהיום ולמחר כו' כנ"ל : שם תוס כ"ד . ובבכורות נ"ל כ' ד"ה כו' כנ"ל : שם תוס מ"ז . לקמן תוס ס"ז כנ"ל : שם תוס נ"ח . דיון כתוספות כו' כנ"ל : (ל) שם תוס ס"ד . לפ"ד דלוריימא מתמרינן ולפ"ד דרבנן כו' כנ"ל : (לא) עיפור תוס ג' . תלת בשמת תו לתמר מוהו מחלה כו' ל"ל כשמחלה לו מה לתמר מו ס"ם שמחלה לו בשיחות תבל כ"ז שהוא מי וכולה לגרשה מייב בכשובה ושיין לקמן בדין הכביעי תוס כ"ח : שמהמ"ד תוס כ"ח . שמחלם כ"ח פי' לל"ח כו' כנ"ל : (לב) עיפור תוס י"ח . בשמה שתי תחה יכול לקיים שיהם לחה כו' כנ"ל : שם תוס כ"ח . היום כמה שנים :

(לג) עיפור תוס כ"ח . וכיון שהוא כך בשלו כמובה בנין דכרין ומכ דכ דומה כו' כנ"ל בלי שום ניון בחמלא : שמהמ"ד . תוס י"ב . מ"ח ב' ל"ו ג' כו' כנ"ל :

(לד) עיפור תוס ע"ד . וכתב שברשת שלו כו' כנ"ל ל"ל כתב השברה כתניון שלו שמשבירין לוחו מהיום דיון : שם תוס ע' . מן דלמיד"ען מילית כו' כנ"ל : שם תוס כ"ה . נהוג כשמואל ומשברת היכא דליכא כו' כנ"ל : שמהמ"ד תוס ע"ז . בפ"ח דכתובות ברי"ף ורמ"ם כו' כנ"ל : שם תוס י"ח . מלוה בשטר תוס ק"ם ונ"ל כו' כנ"ל : שייך לה"מוב בשטר תוס קע"ו . ז"ל הרשב"ם בחידושיו ב"ק ס' ב' . משום דל"ל כי היכי דמשתבדנא לך משתבדנא להלין מדר' נתן כלומר דמשעה שהיה משועבד למוסרו לניזק ומשעין מהא דחילו רמה בש"ם שלא נפקד דרחוק לפרוע ממה שיש בידו ואף ע"פ שלא תבעו בדין הרשות בידו . וכן נרחה מדברי הרשב"ם ז"ל שכתב וז"ל כמו שמי משועבד לך להחזירו לרשותך כך הייתי משועבד משעת נגיחה לניזק למוסרו לו ואין לי להניחך שתביעת חותו עכ"ל . וכן שמעתי מהלת תמרו מוניחין מזה ונוחנין לזה חלת בשאינו יכול להפרע ממנו כגון שאין לו נכסים ומ"ל בשש"ם על חבי היזומים ושלח שניח להם תחיות נכסים כי הוא דאמר בב' כל שעה בשלונתא דחבי ורבא דבש"ם לפפרע הוא נופה לו מבלן ולפבא הוא נוכח ושפיר לך דהכא לא מיירינן שהי שעמד דבבי נתן חלת על הא דאחיבן לים ליה נכסים והדין נותן דכל מה שיש בידם מחזירים הוי משועבד ואין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חיבין עכ"ל הרשב"ם :

(לו) עיפור תוס קל"ם ואיכא יודעה שמו (שם מה שמחייבת בשעה ידיה) פשוט כו' חלו חיבות המוקנות ליכא נמלאים בש' הרי"ף וכן נרחה נכון יותר עיי' לעיל תוס קכ"ו שאיכא יכולים לומר לה לאי משעה ידיך כו' עיי' בחלקת ממוקן סי' ע' ס"ק ל"ם יעו"ש היטב מחלוקת הפיסקים שם : שם תוס קל"ם . הגע עלמך דהוה נבי' משכון כו' מפיים הוימא לי' והוא יסיב לי משכוני עד כדון בשב"ם שחיבו דוחק ותפי' בשב"ם שהוא כו' כנ"ל : שייך לה' כשובה תוס נ"ם . לבאר המשכון בקלקה . בבל תרגין ים שטוח ותלי . ובב' תרגין ים ג' פשומים ובדיעל פשוט ים ב' תרגין ורובע תרגין . שפה ג' פשומים ורובע פשוח ותלי רובע פשוח . נמלא בשערים דיבים פשומים ים בפה שפים פשומים . ובשערים רובע תרגין ים בפה משפה תרגין פשה ג' ותלי פשומין . ס"ם פ"ז ותלי פשומים . הוסיף שפוח מלבר על ס' פשומים הם י"ב פשומים והם בס"ה ע"ם ותלי פשומי' הוסיף שפוח מלבר על ס' ותלי פשומין ס"ל ושפה על ה' פשומין מוסיף פשוח שפוח מלבר ועל הב' ותלי פשומים מוסיף תלי פשוח ס"ם פ"ה פשומים . ובבל תוניקת ים פשרים פשומים נמלא בשערים דיבין ים מלבא תוניקות ופשוח . ובמלחים דיבים ים עשר פשרים פשרים . שהם מלבעים תוניקות ועשר פשומים שהוא תלי תוניקת : שמהמ"ד תוס קל"ם על דשמעי' דר"י לקבורה בין כו' כנ"ל :

(לו) שם תוס קנ"ו . כתובה ופרנסת הבא מי קודמין כו' כנ"ל : (לח) שם תוס ל"ד . תלת בחלמתו שנירשה כו' כנ"ל : שם תוס

ג'. כותב לה רק מק' (כ"ל ממלא זוז) מי' כו' כצ"ל : שם ככתובת גרושה כו' וכוונתו דמין כו' כצ"ל : שם תום ג'. ספומיקי תום קל"ד כצ"ל :

(לט) שם תום פ"ב. לומר מתחלה דמין לוותן שם כו' כצ"ל :

(מ) סיטור תום י"ל. דתלמא לפפי (יב) לי ניתא תוספא כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום כ"ח כצ"ל וה"ק אי לא בעיל לתוספא לא מהני הבעול מודעת. ועוד כ"ל דמ"ל להגיה וה"ק כל היכא דאית לי' לתוספא ולא נבעל התוסס. בעול לאו כלום הוא כ"ל לא מהני הבעול מודעת : (מא) שם ע"ב נעיל מן הדף בעיון המלבה צ"ל תום מ' מחתה וכצ"ל עד דף כ"ד פ"ב ועד בכלל : שמשמ"ד תום כ"ה. ובסי' דל"ו כתוי' כו' כצ"ל : שם תום ב' דהוה לי' גבי' כו' כצ"ל : שם תום ג'. תם מעכיד לי כך כו' כצ"ל :

(מב) סיטור תום ע"ג. דאי לא תימא הכי לקתני כו' כצ"ל :

(מג) שמשמ"ד תום ק"ס. לקמן תום י"ח ועי' כו' כצ"ל :

(מד) רבא מני לסלוקי לי' בזוזי כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום קמ"ד. וה"ה דאקונה כו' ובמ' מיומני שם מי' ע' מי' שתם הלך השמלא ותפס תם העכו"ם כו' : שם תום קכ"ת. ועי' בד"מ שם כו' זה צריך לעיל בסוף תום ק"כ : שם תום קפ"ת. לקמן תום רכ"ד כצ"ל :

(מה) סיטור תום ד"ס. מוקמינן לי' ביהד (רסא) ומי נמי כו' מצוה מד יומא דאי נמי כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום ר"י. בדברי רבינו תום תכ"ד כו' כצ"ל : שם תום לכ"מ. בסופו. ותום תכ"ת כצ"ל : שם תום לל"ה. ב"ב ס' מ' (כ"ל ד' ס' ע"ת) כצ"ל : שם תום לל"ז. דשם מ"ת מ' (כ"ל שם בב"ב ד' מ"ת ע"ת) כצ"ל : שם תום רמ"ט. דת"ל לה עוד טעמא כו' כצ"ל : שם תום רנ"ת. לקמן תום תל"ב ועי' כו' כצ"ל : שם תום לכ"ט. דתין דאי סהדי מסתפי ס"ל כו' כצ"ל :

(מו) סיטור תום רע"ת. תנא ממזיקת לה לי' כו' כצ"ל : שם תום שכ"ד. ומי נמי לית לי' מסדי כו' כצ"ל : (מו) שמשמ"ד תום ש"פ. עי' בתום שע"ב ועי"ש כו' כצ"ל : שם תום שפ"ז. בס' מודעת תום ל"ד כצ"ל : (מח) סיטור תום שפ"ז. מביא מגיתא סך הכל כו' כצ"ל : שם תום תכ"ת. היזק הגוף (תכא) וכגון דמתח כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום תי"ב. סעי' ד' בסכ"ס (תיג) וכ' רבינו תכן כו' כצ"ל ומש"ה מקלקלו כל ימי התותים עד תום תכ"ת : שם תום ת"ת. בסופו שוב לחיתי כי ס"ל להגיה כי כן הוא לשון הירושלמי עיי' דמתי פ"ח ה"ג שביעית פ"ת ה"ח תכומות פ"ח ה"ח ויבמות פי"ג ה"ד כתובות פ"ת ה"ד ומוסף פ"ת ה"ח גיטין פ"ת ה"ו פ"ח ה"ג פ"ת ה"ז קידושין פ"ת ה"ב ב"ק פ"ג ה"ת פ"י ה"ת ב"מ פ"ב ה"ג סנהדרין פ"ג ה"ת ומ"ש שם תום תמ"ב. בדין הסמי תום קכ"ח ות"מ כו' כצ"ל : (מט) סיטור תום תמ"ת. שנפלו לי מביא לבי חימא עליו להניח כו' מביא לבי חימא (תעב) עליו להניח דאי בעדיה כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום תק"ג. ה' מתנה תום ל"ה כצ"ל : שם תום תקי"ת. שם ע"ב (כ"ש פתוד ב') ומש כו' כצ"ל : (נ) שמשמ"ד תום תקכ"ת. והדא דחימא צד"ת דיפתי כו' כ"ל ובגיטין דאין יכול לתחות קיימו דוקא בד"ת דיפתי : (נא) סיטור תום תרי"ז. לאו דמעכב לי' בגין תלת ללת מחייצין לי' לתחות כו' כצ"ל וה"ל הת דים לו חזקה לא מיירי לענין שיעכב עליו מלבחות בגבדו עד שירחיק ד"ת מגבדו דזה ליתא רק דה"ק דים לו חזקה דתיהו יכול לסותתו רק שביק לה כדאיתא. שמשמ"ד תום תק"ג. ומי"ש בב"ב וכמי' כו' כצ"ל : שם תום תרי"ב. שם פיטר לר"ת פ"ה ע"ד (כ"ל בדפי הספר הוא בד' פ"ה ע"ד) כצ"ל : שם תום תר"כ. ומ"כ סיר"ה הטעוי כו' כצ"ל : שם תום תכל"ת. לקמן תום תמ"ה ועי' כו' כצ"ל : סיטור תום תכל"ת. בת לחתוך מימין לו מתחלת אפה בת לכתוך מימין ומתחלת ד' לחתת ת' (תרלד) מימין לו מתחלת אפה בת לכתוך מימין ומתחלת ד' לחתת כו' כצ"ל : (נב) סיטור תום תרע"ו. דבתחות פיתחת שדו כו' כצ"ל : שם תום תרע"ת. מימתי בידיסון (תרעט) יכלין מימר לי' כו' למזר בידו וכול כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום תרס"ד. שם ס' ת' (פ"ל בב"ב ד' ס' ע"ת) כצ"ל : שם תום תרפ"ט. תום שם ס' ת' (וכ"ל) כצ"ל : שם תום תרל"ד. עי' עיטובין ו' ת' ועי"ש כו' כצ"ל : שם תום תרל"ו. בס המיטוה והמיטוה מתחתה לעתה כו' כצ"ל :

(נג) סיטור תום תרי"ז. לתתי יסיבות מי תמוחת תתוויהו כו' כצ"ל : שם תום תרי"ב. לבעל העליה להכניס על הבית כו' כצ"ל : שם תום תרי"ב. תכל כל המזקות שלא כו' כצ"ל : שם שים לו חזקה צמי מתחה מתוך כו' כצ"ל : (נד) סיטור תום תרל"ה. דל"ת דנמי' לסכנת פיקוחין מיהו כו' כצ"ל : שם תום תרל"ה. דל"ת דנמי' לסכנת דילו כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום תמ"ו. נחי' הרמב"ן תל"ב כזה ושו"ת סיטב ועי' בשיטה מקובצת כצ"ל והוא כוף התום ולריך להתחיל תום תת"ז ומה שבתוים הוא ע"ת ומיותר : שם תום תתכ"ב. ליבעת תן תתרת"י ים כו' כצ"ל : (נה) סיטור תום י"ד. תע"ב דתיתי' גבי' כו' כ"ל דמודה דתית לי' גבי' ומכר לו בתסירה ובתע"ת תפ"ה וכול לתחות : שמשמ"ד תום כ"ת. לעיל ה' נתחנות תום ת' כצ"ל :

(נו) שמשמ"ד תום ת"ת. דדין תזיק יש לו כתו בתזיק שת"ד (כ"ת שתרי דביתיה כו' ותוצאיך כו' כצ"ל : שם י"ל דבתתון בתבו תבוש כו' כצ"ל : שם תום ל"ת. שתקשה ותי' כן כו' כצ"ל : שם תום ת'.

דתתר תפי' ויתר תסור כו' כצ"ל : (נז) סיטור תום ת' תין גזילו תתוור עד כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום ת' עיין סי' כל"ה כו' כצ"ל : שם תום ס"ת. תתנת תכ"ת תום ק"כ. כצ"ל : שם תום ע"ת. תתנת תכ"ת תום ק"כ. כצ"ל : (נח) סיטור תום ה'. התתלק נכסיו על פיו ריבה לתתר כו' דבריו קיימין (ו) וביבה לתחד כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום ג'. שם ק"ל ת' כצ"ל : שם תום כ'. ועי' לקמן תום כ"ת : שם תום ת"ת. דהיב"ב בבן בין הבניס כו' כצ"ל :

(נט) סיטור תום י"ב דתתת לדיקלא ותתח לה לפולטו נכסים כו' כצ"ל :

שמשמ"ד תום י"ו. ותם שתקשה שם בנליון הס"ם כו' כצ"ל :

(ס) סיטור תום קס"ת. נכסי לך ותתיך לפלוני (קסב) יוכד הרתתון כו' והה דתתרי יוכד לתתון כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום קל"ב. דילתת לתפוקי כו' ובתס"ת שם דבריס כו' כצ"ל : שם דתת שתקשה תל"ל כצ"ל : שם תום ס"ת. שתקשה תתן דלתן נכתב הזמן דלתת הזמן על שטר תוכיח עליו ודילתת לכן נכתב בו הזמן דתתת לתתחלה ישו"ת כו' כצ"ל :

(סא) סיטור תום ל"ג. תודת דדייני (רכד) גרסי' בפ' ו"ת כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום כ"ד. שתתדרין ל' ת' ועיין כו' כצ"ל :

שמשמ"ד תום רי"ג. פ"ב דקידושין סי' כ"ב כ"ג ועי' כו' כצ"ל :

(סב) סיטור תום ערב. דכולהו ס"ל כדי פרנסתו כו' כצ"ל והדבור ת' : שמשמ"ד תום רל"ו. בעיל סי' ר"ל סתי' כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום ת"ת. בתתתר ז' ח"ת תום כו' כצ"ל : שם תום ת"ט. ויותר נכון לגרוס תלתת גבי שכ"ת תפי' כו' ותולי לפי שתתת שכ"ת דין יהושע יש לה כתובתר בב"ב קת"ט ת' לבן נקט לשון יהושע. שם בסופו. ולא כתב כו' ובתוים ניתין ע"ב ב' בד"ה תפ"ה כו' ובגת"ם שם פ"ו סי' ג' : שם תום תי"ז. ועי' בגת"ם סי' כו' כצ"ל :

(סד) סיטור תום ל"ה. בתתת דילן תסיטת כו' כצ"ל : (סה) שמשמ"ד תום ע"ז. ת"ל לילך ותזנון כו' כצ"ל : שם תום ת"ט. תקח תעות ותריך בתתוקר כו' כצ"ל : שם תום ק"ב : תני הוא בתתוח תתתות כו' כצ"ל : שם תום ק"ב. תלי לתיטרומי כולי תתי לקבל תן כו' כצ"ל : (סו) סיטור תום קת"ת. תיתר והסוב (קסב) שביו תעיר ובתני תתדם תכתי הטיר כו' כצ"ל : שם תום קת"ב. תבל תי קדיש תידך לת תתקיון כו' כצ"ל : שם תום קת"ט. כך פסקו הגתוניס ותי ליכת תתם כו' כצ"ל : (סח) שמשמ"ד תום ל"ב. ודבני ר"ת תוזכ כו' כצ"ל : (סט) שמשמ"ד תום כ'. תין נזקקין לה ובתטוות תורדת כו' כצ"ל : (ע) שמשמ"ד. תום ל"ת. דתין להן בחוכה ת' הגתטנות כו' כצ"ל : שם תום ב"ב. ובית טוולד לפיכך תין לה כו' כצ"ל :

(עא) סיטור תום כ"ת ל"ל ותלו תכופין כו' וכ"ל בשמשמ"ד שם. שם סיטור תום ל"ב דשבד ועוד תבריהם כו' כצ"ל : (עב) סיטור תום ס' כרתתה. שהקלתת תוכיחת בליתת כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום י"ב. לקמן תום ל"ו ות"תמוטי כו' כצ"ל : שם תום ל"ת. ות"ך סי' ת' ס"ק כו' כצ"ל : שם תום ת"ת בסופו. ותולי ה"ק לית ליה קבל תת תפי' בשתק רק דלת תימה בפיהום סני וגתמייב בזה ועי' תום ת"ב :

(ער) סיטור תום ל"ב : ובעי לתקטויי ניהליוסו תגב כו' כצ"ל :

(עו) סיטור תום ל"ם. תבל תנה זה וסי' תונה כו' תנה שתם (ם) וסי' תונה כו' כצ"ל : שמשמ"ד תום ל"ב. תסכון תתר תכתן כו' כצ"ל : (עז) שמשמ"ד תום כ"ב. סילופתי דגתשבדה תקתן ותם לתחות דשם לת תייבי בקתן שבא על שבדולה רק דמיתי רתי' דים יולדת ובחולים קיימין (עיי' תגיגה י"ד ב') וכ"ה בפני משה שם :

(עח) שמשמ"ד תום ת"ת. תלת בשבודת קרקע. ועי' בב"י תסע"ו סי' ת"ד כו' בשם הסמב"ן (הביאוי לזה הגתב"ד ד"ק בתשובות תו"ה דוד תלוי ל"ו) : שם תום ל"ת. תבוסיך תימו ידוע תיוה כו' כצ"ל : שם תום ע"ב. והיא כלומרת לרתתון כו' כצ"ל ; נשתלתי בדבר נצלה גדולה שבשמה בשביבותיתו תבבך ת' בעל תשה יבב לשתוק בדתתען עם בתור ת' ובלה בתולה ת' לרתות בשתוק הסוה וכשבר שתקו ת"ת ולו לשתוק עוד ותתר התבבך להשתון כיבולתו ת"ת תשם זהוק ת' ויבליבו ביד הבתולה ותי שילת יקת תזהוניס ושתיב הבתור שתין לו זהוק תתר תתבבך תני תניס יהוק וכשתור לת רתה שם הניח שם לת גם תיתו יודע תף לפי דבריו שהניח שם נתן ליד הבתולה תו הניח על הטולתן. ושוב שתה כי התבבך תתר להבתולה תרי תת תקודשת לי בתשבע זו כדאי תשה ויתרתל וכשהתחיל לומר זה רתה הבתור ביד הבתולה זהוק תחד. ותתר שתתר זה התבבך הלך תיהם שסיועת לגד השתה וכשיב שת פניו לגד הבתולה ותתר לה דעי שתת תשפי וכשתשה הבתולה זשת השליפה תוש"י הזהוק תידה וגידפה תת התבבך ושוב שתלה להבתור שת תתר התבבך ושה היו דבריו הקודמים. כ"ז הפיד הבתור. שוב הפיד שוד בתור ת' שהיו שם בתותו תשתד ג"כ כך ותתר שרשה בידה הזהוק קודם שהתחיל התבבך לומר הרי תת תקודשת כו' תבל תיתו יודע תם לקתה בעלתה תשל הבולתן תו הוא נתן ליד גם תתר שלתחר כל הפעשים נבהלה תלך ונתבלבלה ונתלבנו פניה והבתולה תתרה שלת הבוגה הדבלים ושלקתה תהלוב תן הבלתן. ויתן כי תלוה רבה היא לבעל עלת הנתבלים ושורשים רבת לבנלי הבתולות הבתניס ועי' בב"י סי' ת"ב

וגם בהרבה מקומות ממהרונים לכן ממרתי להניף ידי בזה ומה' אבקש לעזרני ע"ד בכוד שמו :

והנה מבא דלמר לה בכי אם מקודשת כו' ומשקה והוי משקה דלאחר מתן מעות הכא אפשר דין זה בש"ם ובטו"ע אבה"ז סי' כ"ח סעי' ד' דאינו כלום ואף הממהרין בזה אינן מחזירין רק שמשלה בעלמו במותא קידושין דהוי מקשה דכו"ל לפשיטה מה מעשה להוי כשדיך מציקת עיי"ש בר"ן וכמ"כ המהר"ם אלשוה והובא בש"ד ועו"ש היטב (והנה בב"י אם ס"ק י"ד בשם מהר"ם אלשוה נשמע דאם קיבל עליו בלחריות ומשקה דהוי קידושין יע"ש ומשמע אף דלא שדיך ולא דברו כלל מעיקרי קידושין יע"ש ולפ"ז מסתבר כן מדברי המהר"ם אלשוה יע"ש היטב רק דמרתי בעינן מדלא נשמיענה בלחריות ומדלא דברו עמה מעיקרי קידושין ועו"ש היטב) והנה לפנינו עלה היה שום דכור מעיקרי קידושין והוה בחיקה דלאחר מתן מעות דלמה כלום הוה . והנה מדיין יש לפקום ונבוע בזה דהריטב"א הקשה על הש"ם דהול"ל לה ובשלמא לבדיעבד לה ניחה מפום שמשמייב בלחריות אבל הול"ל לה ומי' דמפום לישנותא אי מחמת דמפום בעינה לדבר מזה יע"ש ובב"ד הלא נידפה לה בחבדיך וה"ב לה ס"ל בהריטב"א רק דלא מיבעא לה לומר לה יע"ב וה"ש דכיון דבעין דמפה ה"ב כל שלא גילתה בפירום ברורה בכך לה הוי קדושין בלל ה"ב ה"ג לומר לה . והה דמקיל ורבי הש"ם דהול"ל לפדיונו יע"ש י"ל דכל דלא מדיינינו הוי גילוי דמחת דינחת לה בכך דלל"ב למה לה להמזיק לה אלו וה"ב בשה בשמקה מחמלה לה מנבע כחה כלל והוה בחיקה דלאחר מתן מעות דלמה כלום הוה . ומנם לפענ"ד ליבא לדון כלל מפשה הוי בחיקה דלאחר מתן מעות דאל הוה מה"ב הבליבה מידה וה"ב דאם ניחה דבאן הוה בחיקה דלאחר מתן מעות ויבאה להבליבה ה"ב למה הבליבתה חה"ב והה חה"ב לה מפשה זה וי"ל דמחמלה נחלבתה והוב הדבה בה והוב מלחתי סבלה זו בח' מחם סופר סי' ס"ד יע"ם וה"ב בפל הפי הי"חה בביבא. חך לדברי המהר"ם אלשוה ה"ב למה קלחר בנחבתי מי דמי החם בחוחת קדושין יהביהו ניהלה ואם חיחת דלא ניחה לה כו' יע"ב בולי"ל בקלחם מי דמי החם בחוחת אקדון יהביהו ניהלה והבא בחוחת קידושין יהביהו ניהלה ובי"ל לדבריו דאיהו ס"ל בחיפת הסוברים דבל שקיבלה בחירם אקדון חע"ג דשדיך לה מהני ולבן קלחר שפיר כיון שבחייבה בחירתה מקודם אף דשדיך לה מהני והה דלא שדיתיהו משפה שחפשה לחיוב מהריות חה"ב הבא בן לריך לחזור לע"ז . והנה בהך עובדא דהמהר"ם אלשוה מי' שם שחה"ב החזיבה יע"ב היטב וה"ש פלפל בה מקודם משפה דהוי בחיקה דלאחר מתן מעות יע"ב וכן לפיחי בדפום ס' ברח"ן סי' כ"ח סעי' ה' בדין דהמכ"ם ומשקה והחזיבה המעות יע"ם לחנם בלבד שם"ם הוא וי"ל והחזיקה המעות וב"ה בבל הדפוסים וב"ה בד"ח מבל המהר"ם אלשוה מי' שחה"ב החזיבה המעות יע"ם ויש"ם שהוא חזיל לשעמו דאף אחין לומר דהבא לה בייך השעה דהי"ל להחזיר מקודם ה"ח ב"ה בלא בדיך ליה בן בה וה"ב לדברי המהר"ם אלשוה בב"ל ה"ב ליבא למיחה למידי חחנם להסוברים דהבייחה מיירי בדלא בדיך וה"ח בשין אחחלה דוקא להא דלא בדיחינהו ה"ב בניד"ד לא שייך זה

ואף אם נודה להחחירין ה"ח יש בחן עוד להקל דחה לה רבו' הנימוה מידו לידה והנה הב"ח סי' כ"ז ס"ק ג' ובבים סי' ל' דבאה דעלי קידושיך חע"ג קרקע חהוי אפק קידושין יע"ם ושי' נח' מוחם סופר סי' ע"ב ובסי' ק"ח בהסבים למהרי"ל דהינה מקודחת בודאי יע"ם והנה הבא גרע חפי דלפי דבריו קיבלה מהשלחן ואלא בחוחת קידושין בלל ובסי' ע"ב סעי' ד' בהב"ח מבואר דבשיטן בילחו בהינה ממח ובחן לה רבו' אחן מידו לידה מידי . והנה אף דהב"ח ב' שם דהמהרבי חולק בזה ום"ל דידיעה מהני ע"ם בבר ב' בע"ב מס"ח סי' ע"ה בחלק בין מבבע לחבן יע"ם היטב ועוד דהשובחת דהמהרבי מייבי שרבו הבדים הבבעה בידו והוב רבו' הבבעה על ידה ואלא סי' שם שום אחר שיחן לה אם לא זה המקדש עי' בח' אחם סופר סי' ק"ח אחה"ב בניד"ד שם לא רבו' חזוב בידו ואף אם נימה בי אחחחה סי' אלו חזוב מדאחר אחלה אחושה להסלים מ"ח אחן לימה לן דלא סי' בידה זוב ב"ב אקודם וה"ב הבי חיבם יודעים גוף הקידושין ואף אחודים אח"ב דהזוב סי' שלו ה"ב אקי אקדש בלא עדים . והנה במהרבי שם"ב דקידושין וב"ה בח' מיחוני סי' ד' אה' חיחה אי' שם דאם יודעים העדים שבחרינן רק שביאם אודים בריבה בח יע"ם היטב וזה שלא בדבריהו לבחורה אך עי' בח' מיחוני בסי' ה' בדין מי שזרק קידושין וגפלו לחוך חיקה ושם היו עדים שבחרינן רק שלא רבו שבפלו הקידושין לחוך חיקה והקיל בזה ואע"ם שהיא אודה יע"ם היטב משום דהוו קידושין בלא עדים יע"ב היטב . ולבאורה

לפי זה אי אפשר לומר דהוי כמו שדיך לה בשעת הקידושין דהא אפילו בזה לא מהני אלא ודאי דהוי כמו שנתן לה אחר הקידושין ואח"כ אמר לה שדיך לה בשעת הקידושין

מו דמו מו קמ"ר וה"ק וזכן מם דמה לעכו"ס מו מזכן דמה סמס רק הקטיר מלבה לעכו"ס ודלת כהמתם סופר) וכן מבואר ביו"ד סי' ד' סעי' ב' אך י"ל דהמתם מיבף כמתמם הקטיר מלבה מיבף ולת זכן כלל מבל אכמי אין להמתם סופר לחיה מהמתם. גם כ' המתם סופר בסי' כ"ו דמס אמר כאבו ואמ"כ מלאמוהו מת ולת מוד מלת שבחיטהו ומל מן הגג רק מלת רחיטו מס הפיל עלמו במזיד ולעון לת ניחת הוכיח אחלמו על סופו מו סיפו על אחלמו אמ"ה אמר כאבו שלעון היה להיות ס"ע וזה שאנו מוצאים לופו אם מו אפי' ומל מן הגג מבידם דעת היה אלילה יתחקע הדבר ולת יאמר יעו"ש היטב ול"ע דהת

כילופלאי שם בניתין מבואר דסתם ומל מעלמו מו הכוח דאתפו ס"ת גם הוכח בלא"ם בניתין שם סי' י"ח ועי' בשבע"ז סי' קמ"ח סתיף י"ח יעו"ש ועי' בעו"ב מהדורת קמא סי' מ"ד יעו"ש היטב ומס מה אני לאלוק על המתם סופר אך מוכח היה וללמוד אני ארוך ועיין בתב"ם סי' ד' מבואר דאפילו לאחר כדי דיבור אחרין הוכיח סופו על אחלמו יעו"ש (ועוב אמיבאבי דגם לפי דבכי אפני מאת שכ"ל אין להוכיח כ"ב דהמתם מזריקה נופת היה מוכחם על עלמה דאל"כ אחתי זרק). זהו מה שדגמי בזה להסיקה לעוק בלת גם:

א"ה יען כי בהיותי בווארשא בהדפסת ח"ר שם העיטור ושם מצאתי שני ספרים קדמונים ס' האשכול וס' תניא רבתי ובס' תניא רבתי סביא כש"ם ס' העיטור ומעטים בנוסחא אחרת שמה שהוא לפנינו אסרתי לרשום כאן ואגב אכתוב שא"ר ממה שנשתנו מאשר כתבתי בפנים או ממה שקצרתי בתחלה. גם כדי שיובנו הרבה דברים מדברי רבינו יותר ע"פ דברי הראשונים האלה בס"ד והסה שייכים לח"ב שם העיטור שנדפס בשנת תרל"ד:

(א) שער המדם אות ס"ו. דדעת רש"י דבמלימה מייבי הכא. ועי' בשבול שם סי' י"ז: שם אות י"ד. כ"ה מולין ס"ם כו' ועי' בשבול שם סי' י"ז: שם אות כ"ד. דלשלקופו בעינן ג"כ כיום כו' וכ"ה בשבול שם סי' כ"ו: שם אות ל"ז: שם אות כ"ם. כ"ה בתוס' שם. ובשבול שם סי' ה': (ט) בשפ"ח אות ס'. וכן ס"ם לדייק מסך דכריסות כו' ועיין ירושלמי שבועות פ"ב ה"ד יעו"ש היטב: שם אות כ"ו בסופו. פב"ה סי' כ"ב ובשבול שם סי' כ"ו: שם אות מ"ת. כלת כ"ב יעו"ש היטב ובשבול שם סי' כ"ח:

(י) בשפ"ח אות ל"ו. ועיין בתו"ח שם כו' ס"ם ול"ל ועיין בפ"ז שם כו' ודע דגם בב"ח בי"ד סי' ל"ה לת הביא דבריהם וע' בשבול שם סי' כ"ם ובסי' ס"ד. דדוקת שתטור בהשלה ודבר שבמינן כו' ועיין בשבול שם סי' כ"ם: שם אות פ"ז בסופו. ובריך הב"ה ומיקון. ועיין בריב"ף בע"ז שם ובשבול שם סי' כ"ם: שם אות ס"ם בסופו. לכן נקמי זה לפלונתת בפ"ע. ועיין שם בשבול סי' ל"נ: שם אות ע"ם. דחלב ובשר הוא מן ה'. וכ"ה בשבול שם סי' ל"נ: שם אות ל'. ובדמ"ם פ"ק דבכורות. ובשבול שם סי' כ"ם: שם אות ל"ם. ושם ל"ת ה' ד"ה ולינבל כו' ובשבול שם סי' ל': שם אות ק' בסופו. מי' בתוס' שם יעו"ם היטב ובשבול שם סימן ל': שם אות ק"ל. מסוס דסימל"ם הוא מליבא דר"ם כו' וכ"כ הריטב"א בע"ז בשם הרמ"ה מבל בשבול שם הטיג ע"ז:

(יא) בשפ"ח אות קי"ד. וכ"ה בשבול שם סי' כ"ח ולת מבמת כן בסופו שם ויש לייטב דה"ק דבמקום דליכא קפילא גם בבגל ובפלוים מצערין בם: שם אות קכ"ו. בסופו ד"ה אלא כו' יעו"ם ועי' בשבול שם סי' כ"ם: שם אות קכ"ה. ודאי לת ממרינן תצ"ב כו' ועיין בשבול שם סי' ל"נ: שם אות קל"ה. מרי דבוותת רבינו והרשב"ם. ועיין בשבול שם סי' כ"ם: שם אות קמ"ד. ופירש"י ניעולי ביום כו' ועיין בשבול שם סי' כ"נ: שם אות קמ"ה בסופו. להסו"ז בסי' מ"ד יעו"ם. וכ"ה בשך סי' פ"ו ס"ק י"ד:

(יב) בשפ"ח אות קס"ח בסופו. ובסוס' ע"ז ס"ם ה' ובשבול שם סי' ל"ה: שם אות קנ"ד. סי' מל"ז יעו"ם היטב ובשבול שם סי' כ"ם: שם אות כ"ד בסופו. ודעת הרשב"ם בעלמו לאסור אף בלת בגמל יעו"ם היטב בת' הרשב"ם סי' רפ"ה ועי' ביו"ד סי' פ"ד סעי' ו' בהג"ה ובבאור הגר"ת שם ודעת רבינו כדעת השואל:

(יג) עיטור אות ס'. דכל בדבקן אפי' לר"י כו' ועיין שער המלך פ"ו מה: מתכלות מסורות ס"ו שהשיג ע"ז יעו"ם היטב ומה שהניח שם רחיט מיבעות פ"ב ה' ע"ם בתי' הרשב"ם ביבעות שם ובשלימי סי' ק"ם יעו"ם היטב: שם אות ל"ת. מסיים להו דאסר המחילו כו' עיין מדרש תהלים סי' ח': בשער המדם אות ס'. דאל"כ מה מהני הלבוי אחכ. ועי' בשבול שם סי' ל"כ: שם אות ע"ו.

ועפ"ז על היטב הרמב"ם כו' ועיין במהל"ם שם שכ"כ בזה:

(יד) בשפ"ח אות מ"ד. ועי' בסוס' ורפ"ם ול"ן שם. ובשבול שם סי' ל"ה: שם אות ע"ב: שם כבר כתבתי שם בשמסות לחזור בי. ושם קבלתי מ"ו מהכת מהרא"ם סו"ה מעך זוגדל ר"י בשפ"ח סי' מבל יוסף ומבני הרא"ש סו"ה מהרשם שהעך ז"ל. וז"ל הבב סו"ה מ"ו הל"ל הנה נדלה היטעתו בעליל מדבריו לקמן בבלי תרם דמהני בדבקן הגבלה ב"ם ושם דאינו יודע מדופיו לעולם היינו דבשאר בו מבשו וכוונתו נדלה בביטול ע"ם שם שהתרבתי בתפ"ת לשיין היטב הסוד בסי' ק"ו דבשאר חיסורין לת אמרינן תפנ"ב דהחמיבה עלמה מוחרם קשיל דשם לת מהני הגבלה אלא בבלי מהבת ואפי' בשל תרם לת מהני וכ"ם דאין הגבלה לאוכלין וכתבתי דבשאר דיני הגבלה מ"ב ס"ל דנזה"ב הוא דאי לא"ם שם הוכרכנו לש' הגבלה ליתת דיבעיר וליעשתנו קפילא וירחה שם בשאר בו בשם ומ"ב דנזה"ב היינו דבהגבלה נבלע הבל ולת בשאר בו חיסור כלל ואפי' יודע שעם

הבלוע

הנלוט לנו דמיטולת טוח . ובזה י"ל דסך בזה"כ דוקא בכלי מתכות מכל בשי"ד טוח נשאר על סברתו המיטוה ומ"מ כל שנפלע בס' טוח בשעת מעשים מכל ודאי יש דבריס מרישים דבטלף לא בעיל משא"כ בהנפלה דנזה"כ דנפלע כל שעתו ומקלר כתן . והנה בבר כ' המחרושים דשעם פסוסרים מחיכה עצמה דמשהו נשאר בה וכיון דנשארה נאשרה עי' בפלתי ובשפ"ג ומזה זה שיעת השיעור נבי קרלה שניהל בה בשר כו' דס"ל כשעורו דסברת זו דמשהו נשאר זה דוקא בחיסורו מכל כתן דמדיין לא נאסר לא מל המיסור משום משהו וכיון דנחרינן נבי כ"ם בר נ"ם דנשפיכת לא מיקשר וס"ג לא מל המיסור משום משהו הנשאר וזה שכ' השיעור ומה שנשפים חינו עושה בב"ח שמשא מיסורא בשהו שהרי אין בו בעם ונדחק מר בשום ע"ב כו' ולא הבאתי כלל דבריו דהרי בשאין המיסור אלא ממש בלישה לא מזרינן כלל דבר משוב שכל הכוונה בשיסורת דשמשהו שנשפים ככר נעשה מיסור בשיעור הרשתון ומ"ש לכאורה הוי לתרי כשאר מיסורין דמיסר בשביל שמשהו וע"ז כ' שהרי אין בו בעם פי' דשמשהו שנשפים כ"ז שהוא נשפים לא מל אלא מיסור כיון דאין בה בעם וכ"ש הפוסקים בפי' ל"ח דבבלוע ל"ת מל"ע וכ"ש במשהו דשמרינן דלא נאשר מיסור כלל וזה שמשיגו בשמוך גם בשיטו ב"י דשהרי הנשלה ג"ש (ועי' יו"ד סי' קי"ב סעי' ס"ז) דשם דשמרינן דאין יולא מידי דופיו לעולם שיטו דשמשהו כשאר בה סי' כיון דבבר נאשר הקפידה תורה גם על משהו בב"י דהוי מיסור תוכה וש"מ בעם אין בו ומ"ה בדבבן בתב"י שביר מקילין בהנפלה ב"ש ואי הוי שמרינן דהוא בעם נמור לא הוה מקילין גם בדבבן וגם בב"ח . וכ"כ בפי' הוא ס"ל כ' דהוא נשתן בעשת דאשר בשהו וכשעשוו קשה לפוטו דשם המוכה הביאה משמע דהוא בכל המיסורין וגם הכב ז"ל לא השיג אלא בתב"י דבבבן ואשאר דשהרי חינו יולא מידי דופיו לעולם שיטו אפילו אחר מעל"ע ואפי' בהנשלה ג"ש וש"מ כ' דזה מסור בעשת וזה דוחק ושוב דשם שריך מיוה לשנין כלי יי"ע ולא מצינו דשהרו לאיסור משהו בכלי יין אע"ג דיי"ב לישר בשהו ובשמת שש"ם לא מייבי בתב"י כלל ולעולם שיטו בזשן מיסורו וכוונת הכב ז"ל לישה אלא דבדאורייתא נוסיף הוה משהו ולא בעם נמור ובדבבן מקילין ואין בידי סוף דבבי הכב ז"ל בשנין זה בתב"י כלל הדבריס נראים נכון כמו שפי' בשו"ד כו' ושם שנתקשה בשו"ת ומבשל בה בשר לשו"ד נראה לשרש בכוונתו דגם שם סי' להיסך דבשהלה ביטל בה חלב ושש"ך בשר וכתו שעשת שכב ז"ל דבריא בשהלה בכה"ג מבשל בה בשר והוא קרוב בדבריו לשעות שני האוסרים משר הזיכר בדבריו עד כאן לשון הכה"ג הנ"ל . וקשה עלי להעתיק כאן גם דברי בני הכה"ג ז"ל כי יראכו הדבריס מאד . והנה אחר כל זה מצאתי בשו"ת בת' משם סופר סי' פ"ד ישע"ס סיטב שהניה ודי בשש"ך בשות ע"ג ובשות ע"ד ונשתי שמה בלבי :

(טו) עיטור שות ל' . הב"י משן דשלשת כו' כל"ל : שעור השדש שות ס"ו . ד"ה לשהיטו כו' ושיין בשסכול שם סי' כ"ם : שם שות ל"ז בסופו . בסוף שפרק ועי' שסכול שם סי' ל"ב :

(טז) עיטור שות קל"ח . הקדילה בסוף והרופב והחסיכות עשה כו' כל"ל : שם שות קל"ח . ולסברת דילן בל"ל ל"ל מליבת דיהן דש"ל בדבבן דמין בשיטו בעלה עיף לעיל יו"ד ע"ח : שעור השדש שות קע"ו . בשיטור הנאשר בשהו כו' ושיין בשסכול שם סי' ל"ב :

(יז) שעור השדש שות קפ"ד . בא בב"ח כו' ב"ח לשון הרי"ף וחות שעיר לשבלשו שכל לשבלת רבינו דרב ס"ל דהו"ל בשם שמה ושבים שסושה ס"ב שרוייטו ס"ל בדבי יהושה ולריך להגיה רב ולזו בל' יהושה (שכל בשמת שכב בלע"ה לק"ח דשיטו לא ס"ל בשך בללא דש"ח ובבי יהושה הלכה בב"י שי' שיזוגין ש"ז ב') : שם שות קפ"ו בסופו . שם בב"ן בשולין ובשסכול שם סי' ל' :

(יח) בשעור השדש שות ש"ם . ד"ה שותי כו' ובשסכול שם סי' כ"ז . שם שות בב"ז . וב"ה דשת הב"ן שם כו' ובשסכול שם סי' כ"ח :

(יט) בשעה"ח שות קפ"ז . ושם דל' שייך בב שבל כו' וב"ה שם בשולין שם כ"ש :

שם שות ש"ח . ושמואל לא ס"ל לומר כו' ועי' בשות ס"ז ל"ה ס' ל' ושש"ך בריסב"ח ובב"ן שש"ב בזה : שם שות ל"ח . שיקה שן השריסה לשורש כו' שיין בשסכול שם סי' ל"ח : שעור שות בי"ב . שלן דהו"ל עיוא כו' שיין בשסכול שם סי' כ"ח : שם בשה"ח שות ס"ו . שזדע שוכשת השל"ש כו' ושיין בשל"ש ס"ש : שם שות ל"ח . כדנרסי' ש"ך חנן כו' בשסכול שם סי' כ' :

(כ) עיטור שות ש"ח . בבלה ל' שששם שלא דלא ידשיען לי נשיר לי לא נשיר ליוש לוש כו' כל"ל : שש"ח שות ש"ה . דשיבי דבבי רבינו בשיטות . דז"ל שם שיכת ש"ד דוקא שבדו שבל לא שבדו לא בשל דבבת הוא דחזקי ולא דייק לן שדקשי רבינו יש לשם שקום וה"ק דוקא שבדו שפלשם שעיר שששם שבל שעלת רבינו שמוטים ש"ב שיך הוסר לשמוט על שמרים בלי דשששם שלא ודאי דלחזיקם נשכוין וש"ב שייטינן שעלת בשלו בשניד וש"ב לא שרינן בשלרת רק בשוטו לשלומו לא ושמוט והלך ומצאן שמוטים דשמרינן שיש לשרינן שעשם יש"ם בשולין ועיין בשסכות יעקב סי' ו' (ועיין בשסכול שם סי' ו"ד דיש לוסיים להשליף בהשם כשהם יעו"ם וי"ל דשמר שמים להו שבל שרשי לא עברי דבר שהשור ב"ב בשלו לא עביד בשל שרשיו ויש לעיין קשם בזה) שבל מה יעשה על סוף דבריו דמיטי רשיה ממלא שרשיולם שמוסה בשיק כו' והא הסם י"ל דשפיר שהם השוסם שלו שבל כיון שמלא שרשיולם שמוסה בשיק גרע שפי לכן בללא דוסשמל שלו יותר בכוסם וה"ק דוקא שבדו שרשיולין ומצאן שמוטים דשמרינן שפיר דשמלאן שחבן ושוב נשרבו שמו ב"ב שבל שלא על שמרים בשוק של"ל לשיטלי בשבדה ודילמא בשהיב שהשו ונשתלה בידו ושרקו בכוונה ולפ"ז שפיר מיטי רבינו שלא שרשיולם שבל ים לעיין בנוף דברי רבינו ישקב דשלי נ"ש בין שבדו בין שלא דהם נישל דשרינן שנשבד שהסוסם ש"ב ה"ם בשלא והם שרינן שנשתלה ושרקו ש"ב ה"ם בשבדו ושוד לשלי כ' דשלן דהשהו שכר יהום בשלים (ובזה י"ל דבשהם ל"ב הך סיטת דשלן דהשהו שכר יהום בשלים הוא וכן בב"י ליישו שבל שה שהקשיי שששלם שה נשהו שבדו שלא ליהות שבל לשריס לכן השליכן השוסם עיין שהם ק"ב ש' ושקלים פ"ז ה"ב) ושלו ל"ל בך דוקא שבדו דשלן דהשהו שכר יהום בשלים הוא שבל לא שבדו לא בשל דבבת הוא דחזקי ולשבדו דוקא שבל שלא לישור דבשה"ב הוא ושחזקי ולא דייק לן כו' ולבישו ישקב תרשי קש"ל ובישו שביב על דין השני ולא על הרשתון ויש לעיין בזה : שם שות ש"ם . ושפילו לכשהלה שוסר כו' וע"ש בשסכול שי' ב' :

(בא) שעה"ש שות כ"ו . דלכשהלה נשי שוסרין לו כו' וב"ה בשסכול שם סי' ב' : שם שות כ"ש . בסוסו לין הבשים שוסשות . וש"ב בשסכול שי' ב' : שם שות ס' . דבקשן שוששה ולא שוסיק כו' וש"ב בשסכול : שם בסוסו . ישע"ש סיטב וש"ש בשסכול : שם שות ש"ב . ל"ה ס' . ושש"ש בשסכול שי' ו' : שם שות פ"ח . והבה"ב שתה עליו וש"ש בשסכול שי' ג' : שם שיש שות פ"ד . דשין לשששה שלא לבסוף כו' וש"ש בשסכול שי' י"ח :

(בב) שעה"ד שות ל"ד . כי לפי ב' השיטוים של השלשות כו' בל"ל : שם שות ק"ד . נשלם שששי שקוסו . ובבי הכה"ב שו"ה שבשה שהשה שקוסו בשניבה כ"ב ב' ושבי נשבשבי שחר הב"ח שפ"ז שה' ס' ל"ל בזה. וש"ש בשסכול שי' ו' : שם שות ק"ל . בשוושי לדשבו . שבוושבי לדשבו . וב"ה בשסכול שם סי' כ"ו : שם שות ט"ז . ושיין בשדרש סי' כ"ו ובשסכול שם סי' ש' : שם שות כ' . בשה"ל בית ל' כו' ושיין בשסכול שם סימן ש' : שם שות כ"ג . ובשוקיששל דר"ש וש"ש בשסכול : שם שות ל' . הבשיר בזה לף לבשהלה . ובשסכול שם סי' ש' שבוושר דדוקא בדיעבד יעו"ש : שם שות ל"ב . אך לפיהש"י ז"ל לקיומו . אבל עיין בב"ח שש"ב בזה יעו"ש ולפ"ז יש לקיומו שפיר (שבבי הכב חו"ב חו"ש שדבי כ"י :

(בד) שעה"ד שות ל"ג . שי' זה רבינו דה"ק כו' ושיין בדבישה שש"ב בזה בשם הב"ח בשין זה וסוף ז"ל השיג עליו בזה (נ"ב שבבי שב"ן) : שם שות ל"ו לשנוי בשה"ג כו' ושיין בשסכול שם : שם שות ש"ש . ורש"ש סי' כ"ד . ובשסכול שם סי' ש' : שם שות כ"ד . וב"ה דשת בעל השלול כו' ובשסכול שם סי' ז' : שם שות ש"ז . שות ש"ח . ובשסכול שם סימן ה' :

(בה) בשעה החדש שות ל"ג . שיקר בש"ם ושיין בשסכול שם סימן י"ב : שם שות ז' . הישע ה' הלכות שמיטה להלכות שמיטה יעו"ש הישע שות ה' . סי' י"ג . ושיין שום' שבש ל' כ' ע"ז ל"ח ז' ומולין ס"ו ז' ובשסכול סימן ז' : שם שות י' . פ"ג שה"ש ה"ש כו' דידוע דרכו בקודש שלא להביא דיוש ממודשים שלא שזכר בש"ם בהדיא ובבן השמים דין דשמשם קושיה דשל דשזכר בש"ם וכ' בשקושו דין דשם שחש הקשה ושי' שם בגע בוושם שה שלא שזכר בש"ם בהדיא שלא שמה זה בכוונה שש"ל בדיקה רק הישע דיש ריעותא בקשה וכדשת רבינו ושיין לקשן שות ל"ה : שם בעיטור שות ש"ד . נשיר שחישה בשני סימן כו' הייטו בוושם ושמשם דבשיון שישמות רוב סימן בהכשר וכיון שששה בשני סימן ש"ב לא נשאר רוב סי' שישמם בהכשר וש"ב לא לריך לדוחק ר"ש בשוש' שם שב' דבשוף לין שהייה שה"ש יעו"ש ושיין בישש"ש סי' ש"ב סימן ע' יעו"ש הישב ובשסכול סימן י"ב ושיין בשו"ז סי' ורש"ש ש"ב סי' ו' יעו"ש : שם בשעה החדש שות כ"ב . בשו"ז סימן שש"ו ובשסכול שם סימן ש' : שם שות כ"ה . בס' שמים דעים כו' ובשסכול שם סימן ד' וסימן י"ש ובשמדש בשוזה סימן ק"ש : שם שות ש"ב . לא שלשתי לו שבר כו' ושיין בשב"ש סי' כ"ב ס"ק ש' יעו"ש הישב שבל דבריו לא נרשו לשע"ד יעו"ש בשי' על הבה"ב ושש"ש בשסכול סי' י"ב : (בו) שם שות ב' . שו"ז סי' שע"ש ובשסכול שם סימן י' : שם שות כ"ד . סימן כ"ד כו' ובשסכול שם סימן י"ב : שם שות ל"ז .

חדא מגלח על מידך . וס"ם אם תמצא בספרין בדרך שמיטה בין סי' לסי' והוא למעלה ס"ח ללא מקף מידי ופסולה מכל מקום אם תמצא הספרין בין סי' לסי' על כותב הספרין ויכול להיות שלא מקף כלל מ"מ יוציא הספרין בשתא ויעמוד במקום אחר ואח"כ יבדוק הסימנים במקום הראשון שמצא ויראה אם אין אם שוה מקף כאחר וכותב כ' דאם בשעלא שמיטה הרגילים בתיבה נרשין וס"כ יסי' שסייה בשעלא השמיטה מה' יהיה בספרינו הנרשין לכאן מה לכאן ויסתם ויוכיר (ול"ע דהא בגווגת דריש לא שהני רק בעוף ולא בבהמה ואולי ס"ל כדעת רבינו לעיל סוף י' : אם סוף ס' . דוקא דיעבד כו' ועיין ממדה נגווה סימן ק"ח : אם בסופו . יש"ם היפך וע"ם בשמטול סי' ד' : אם סוף ס"ה . בהגהמה בין שמא כו' ועיין בשמטול אם סי' ד' : אם סוף ע"ת . והרמב"ם פסק כרבינו כו' ועיין בשמטול אם סי' ע' : אם סוף ש"ב . בסוף ד"ה כדי כו' ועיין בשמטול אם סי' ד' : אם סוף ע"ו . אם נשנאר הכל . ועיין בשמטול אם סי' י' : אם סוף פ"ת . וכרי"ף אם ובכ"ם כו' ובשמטול אם סי' מ' : אם סוף פ"ה . כשיטת רבינו כו' וע"ם בשמטול סי' ע' : אם סוף פ"ז . דהלכה כר"ל בהא . ועיין בשמטול סי' ע"ו ושי' כ' : (כו) בשמ"ת סוף ק"ז . ומיהו בריף שמא כו' ועיין בשמטול אם סימן ק' . דמיהו בריף שמא כו' ועיין בשמטול אם סימן ס"ת : אם סוף קע"ז . ועיין בסוף סוף סימן י"ז ובמחרוגים אם ועיין סו"ז סימן ס"ת : אם סוף ז' . וס' ממדה נגווה כו' ובשמטול אם סי' ל"ח : אם סוף ס"ו . סי' ע"ו סעיף ג' ובשמטול אם סי' ל"ז : אם סוף כ' . הג"ל הובא בשמחי כו' ועיין בחו"ז מ"ת סי' תמ"ו שכ' להיפך בשדית : (כח) בשמ"ת סוף מ"ד . בשם השלמות להיפך ועי' בשמטול אם סי' ל"ז : אם סוף כ"ז . יש לפקפק קצת ועיין בשמטול אם סי' כ"ד : אם סוף ס"ה בסופו . שכיון דבדיעבד רבינו . ועיין בשמטול אם סימן כ"ד : (כט) עיטור סוף פ"ד . למסור תלגו וגידו עד שיולד כנ"ל : בשעמ"ד סוף ל"ת בסופו . סי' י"ד סעי' כ' ובשמטול אם סי' כ"ד : אם סוף ל"ז . ועיין לעיל סוף ל"ם ובשמטול אם סי' ל"ת : אם סוף ק"ת . וכ"ה בש"ך שם . תבל בשמטול אם סי' ל"ת מבואר דת"ל המוכר לחודיע ולא הלוקח לשחוט : אם סוף ק"נ . וכ"ה בחי' הרשב"ם ס"ז ועיין בהג"ה שם . ועי"ש בשמטול סי' ל"ח : אם סוף קי"ב . ועיין בהג"ה ס"ז דמוכין כו' ובשמטול אם כו' כ' : (ל) מיסר בשעמ"ח סוף מ' . וכ"ה פירש"י אם כו' וכ"ה בשמטול אם סי' כ' : אם סוף ו' . והכי"ן השיבו על דעה זו כו' ועיין בשמטול אם סי' ע' : בשר סוף כ' . דלא שמה בשמטה תבל למ"ד כו' וע"ש בשמטול סי' י"ז : גלודה סוף ו' . ע"ש בכ"ן שפליג כו' וע' במלחמות אם כ"ש בזה ובשמטול אם סי' י"ע ועי"ש היטב : אם . והוסמו דבריו בהג"ה ובשב"ח כו' כנ"ל : אם שלא הרמב"ם כו' ובשמטול אם סי' כ' : אם בב"ח ובפריסה ובמעיו"ם ובמי כו' כנ"ל : (לא) בשמ"ח נוף סוף ד' וע"ש בשב"ח ובכ"ן ובשמטול אם סי' כ' : אם סוף ו' . והעוף מוסר וע"ע . ועיין בית"ם פ"ד סי' י"ז שמשה כן על השעבי דוסא ועו"ש : אם סוף ז' דמסר הגף ועו"ש . בשלמי מסרב מו"ב מו"ש מרי ליב בשהמ"ח ס' מסן מיים דקשה על המחוקן מהא דמולין קכ"ש ב' דכ"ש ס"ל דשיעה נשחר בשחיטה משום דמשור לכן גם ועו"ש היטב ולכאורה היה קושיא ממורה . ושמשבי דיל דע"כ לא הקילו רק בגבי עוף דקילא טפי מבשמה עי' רמב"ם פ"ש מה' מלכים הי"ת מבל שיעורא דמיקא לא מצינן רק בשמת דתין השחלה להקורמת דלב"ל לא הוזכר בשחיטה רק בשיטה כדתי' בחולין ל"ג ב' ורק מטעם דליכא מידי דליצטלל שבי ולב"ל משור מבל הכא כיון דליצטלל משור מ"ב לא הוכשר רק בשעה שחיטה דחוי לב"ל ולכן לא הוי הכשר ואי קשיא הא מה"מ מוחר ליצטלל ב"ב ובכה"ג ליכא מידי קיימן בזה (עיין לעיל כ"ע סוף ס"ז) ובשלמה להרמב"ם בפ"ה מה' מלכות משורות הי"ת ה"ם מבל להסובנים דשיעו דק מדבקן מאי שיבא למיחר מבל כשר הקרו החוש זה עיין חולין ע"ב ב' בד"ה הוכשרו כו' ועו"ש מה שמי בזה וב"ב הרשב"ץ בתי פ"ש דחולין ועו"ש היטב ועיין בשמטול אם סי' כ' (שוב מצאתי בשמחי משובה ליו"ד סי' ס"ה ס"ק י"ג וז"ל ועיין בת' תמונת שמואל סי' י"ד שהשלה ברשאי להשיעו לב"ע מבשה טעמיה (ממה מטעם הרשב"ם בה' שם לא שרי רק תחר השחיטה ולא מחייט) ומבש"ב בשוף דיש לנדד ולהקל שפילו למוכרו לחייט משום דהרמב"ם פוסק דחין ב"ש מצוה על תש"ה דעוף ואף להחולקים בשבר המדולדל ב"ש מודו עב"ל והשם חין שבר שמוגש שמשל לפני ובשלה כי כוון לשם בשחיטה) : אם דקין סוף ד' . עיין לעיל בסוף ש"ת כו' ובשמטול אם סי' י"ע : אם סוף מ' . מבאן שמוכר כו' ועיין בשמטול סי' כ' תבל תצלו חין ספק תשה היש מעיה כו' ע"ש סי' י"ז : אם דיוסה סוף ב' . שהשביעו ליה ולא כו' ובשמטול אם סי' כ"ה :

(לב) בשער השדה סוף י"ת בסופו . לשומרי דבדבי . תבל בשמטול אם סימן כ' השמיר שפילו בדבדבי : אם סוף י"ב בסופו . בשם הרמב"ם והרשב"ם וב"ה בשמטול אם : אם סוף כ"ד . כדעת רש"י וב"ה בשו"ז שנגשה . וב"ה אם בשמטול : אם סוף כ"ד . כדעת רש"י וב"ה בשו"ז וב"ה אם בשמטול : אם סוף ס"ב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ס"ג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ס"ד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ס"ה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ס"ו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ס"ז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ס"ח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ס"ט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע' . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"א . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ע"ט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ' . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"א . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף פ"ט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ' . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"א . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף צ"ט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק' . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"א . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"י . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"יא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"יב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"יג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"יד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"טו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"טז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"יח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"יט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"כט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ל . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"לט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"מט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"נט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ס . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"סט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ע . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"עט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"פט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"צט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ק . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קי . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קיא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קיב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קיג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קיד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קטו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קטז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קיח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קיט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קכט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קל . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קלט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קמט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קנט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קס . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קסט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קע . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קעט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קפט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"קצט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ר . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רי . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ריא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ריב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ריג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ריד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רטו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רטז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ריח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"ריט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רכט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רל . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רלט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמח . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רמט . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנ . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנא . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנב . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנג . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנד . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנה . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנו . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : אם סוף ק"רנז . בשם הרמב"ם ורש"י ובשמטול אם סי' ל"ב : א

במסכול סם סי' כ' : סם נשר סוס נ'. ונפה"ת כ"ב כ'. וכ"ה דעת המסכול סם סימן כ' : סם נגנרת סוס כ' נמוסו. המדדם סי' כ"ז ובמסכול סם סי' כ' :

(מא) זך סוס ג'. דנמים סכוחים למר כו' ועיין כס' המסכול סם סימן י"ם וסימן כ' : סם מזה סוס ה'. ממנוית המזה המולה כו' ופ"ם במסכול סימן כ' : סם מרפפת סוס ה'. עיין נרפ"ם סימן כ"ד כו' ועיין במסכול סם סימן כ' : סם יתר סוס ב'. ה"ד הכעיל מדקלמר כו' ועיין במסכול סם סימן כ' : סם בדברי הפ"ג נגד זה כו' וני"ל דכל"ל והפ"מ מגוחי לגבל מגבה מריפה כו' וכוונת דבריו דלרש"י ז"ל כל מגוחי כתרה לגבל הכה"ג שכ' מגבה בין מהלי ניסת ובין מהלי ניסת מריפה כו' ומדכ' בין מהלי כו' משמע דמגוחי יש לחלק בין מהלי ניסת להלי ניסת לגבל לרש"י מגוחי בכל ענין כשר :

(מב) שער המדם שנך סוס ג'. שהוח נגד המומה לגד כו' וכן במסכול סם נסימן כ' מחיל בזה : סם פינוינת סוס ד'. פשימת דחינה מפלמת כנ"ל : (מג) שיעור סוס י"ם. דפ"ר סם זה לח מאכלו כו' כנ"ל : סם שעטה"ד ריפה. שפי' ז' נהג"ה. ובמדדם נמוזם סי' י"ד : סם סוס ל"ז. ד"ה הדוקם וכ"ה במסכול סם סי' כ"ח : סם סוס מ' • פ"ר שמר עופות כו' ועיין במידוחי הרמב"ן סם סים לקיים בי' שלמינו : סם סוס מ"ב. דוכסין דסם נן כו' עיין במי' הרמב"ן והרמב"ח שמשמו עליו מזה שכ' ס"ב ב' נד"ס והני קוקנינן כו' :

(מה) סם סוס ל"ז. רק ב' סימנים ושוד דסם הוח נקי בכל העופות המפחים רק בשר"ו חינו נקי וס"ק לח כו' כנ"ל : סם סוס ע'. דעובר חינו דוסם. וכ"ה בס' המלומה סימן כ"ה וכ"ה במי' הרמב"ן מבל נספר היער משמע כדבינו יעו"ם היטב : סם סוס ל"ב. וסזכזיר יש לה כו' כנ"ל :

(מה) סם סוס קי"ב נסופו יעו"ם היטב במסכול סם סימן כ"ב : סם סוס קמ"ו. שפסק כרמב"ם כו' וע"ש במסכול סימן כ"ח :

(מט) סם סוס ס"ג. סימן קע"ח. ובמסכול מ"ב סימן ל"ה : סם סוס ס'. ועיין שפר המים דעים כו' ובמסכול סם מ"ב סימן ל"ה : סם סוס ע"ב. שהממיכו בזה כו' וע"ש במסכול :

(נ) שיעור סוס ל"ג. דילמח מידבק ליה כו' כנ"ל : סם. וסיו יפחיל מכסין ובמסכו לחרן חמר הקב"ה כו' כנ"ל : סם סוס ל"ח. בשפר לפי שנמשלו כו' כנ"ל ולע"ז ח"ל להגיה סם שהנחתי סם ועיין במסכול מ"ב סימן מ' : סם בשפר המדם סוס ס"ו. בס' חמים דעים כו' ובמסכול סם מ"ב סימן ל"ם : סם סוס כ"ח. בחי' הרשב"ח יעו"ם היטב ועיין בשלמת חלי' סימן כ"ח סם שסלריך בזה והנה בשם דבריו חמת מבל לח מש"ב בסוף דבריו יעו"ם היטב : סם סוס מ'. וכ"ה ביו"ד סם כו' ובמסכול מ"ב סימן מ' היקל בזה : סם סוס מ"ב. בסופו סימן ל"ז סוס ה' ופ"ם במסכול מ"ב סימן ל"ז : סם סוס ל"ד. ובס' המנהיג כו' ובמסכול מ"ב סימן מ' :

(נא) סם סוס ד'. שפקו דלח מחלין כו' וכ"ה במסכול מ"ב סימן ל"ם : סם סוס ז' : חמים דעים סי' חקע"ח ובמסכול מ"ב סימן ל"ה : סם סוס מ'. יבמות פ' כו' ובמסכול סם סימן ל"ם : סם סוס י"ם. ובפ"ך סם. ובמסכול מ"ב סימן מ' מסוס ב' יו"ם על גליות לפ"ה : סם סוס ל"ב. כ"ה בבי"ף ובה"ם סם ובמסכול מ"ב סי' ל"ח : (נב) פיטול סוס ס"ח. דגר שמגייר בשהות מהול כו' עיין בס' חנינת בימי סימן ל"ב שהביח זה : סם סוס ב'. לגיך לבתך משמש. בחינת לבתי סימן ל"ד הביח זה : סם לכסות ערוותך דיהי'. גם זה סובע בחינת בתי סם : סם סוס י"ז דלח מבדכין שהמיינו בשילה כו' סם בחינת בתי : סם בשפחה"ד סוס ס"ד בסופו. ד"ה בשפחתו כו' ובמסכול מ"ב סימן ל"ם : סם סוס ק"ם. סם מביח דבתי בינו כו' וע"ם במסכול סימן ל"ה : סם סוס ז' בסופו. כבי' בינו נ"ב וכ"ה בירושלמי בהכות פ"ם ה"ב ובמוספתח סם פ"ו ובמדבם קטלת בסוק עם לגדת כו' וגזוה"ק ח"ל ל"ד ב' ועיין במסכול מ"ב סימן ל"ח : סם סוס י"ב. מוזכר נ"ב שם' המדדם כו' ובמסכול מ"ב סימן מ' : סם סוס י"ג בסופו. סימן ל"ד סעיף ג' ובמסכול סם סי' מ' : (נג) שיעור סוס ל"ב. ומשמבת לן לפי כו' הובע בחינת בתי סימן ל"ד : סם סוס ל"ח. ומשמבת לן ביו"ב כו' הובע בחינת בתי סימן מ' : סם סוס פ"ד. וסיכת דחיים ליה מבי כו' הובע בחינת בתי סימן ל"ה : סם בשער המדם סוס כ"ב. סעיף ג' בהב"ה. ועיין במסכול מ"ב סימן מ' : סם סוס נ"ב. לשון בבינו בשפחי בסנה. וכ"ה סם במסכול סימן מ' : סם סוס ע"ם. ועיין היטב בשפחי חשונה כו' ובמסכול מ"ח סימן נ' :

(נד) סם סוס ס"ו. ולקמן בה' יום"ב כו' ובמסכול מ"ח סימן ג' : סם סוס ס"ח. כשיטת הבה"ג כו' ועיין במסכול מ"ב סימן ל"ח : סם סוס נ"ד. שבד קמן ושומה כו' ועיין במסכול סם סי' ל"ח :

(נה) שיטול סוס ל"ח וכ' בבינו שבילת כו' וכל הפנין נדפס בשיטות ומנחמיה ממוקן בשזל"ם במסכול מ"ב סימן י"ח וח"ל מעם בו סדם גדול ומשב כי סוס ודק ולח היח חלח ודק בלשון מכמים מיפה

דמלית וקמית ולח שפין דיפחת דמלית וקמית ולח שפין זה נקרח קלף שכ"ל וכ"ל בס בדפני בינו ושיבש ודק היח מלה שרגית (ופי' בס' שרמב"ם סימן כ"ו והוכח בכ"ם ס"ג מס' תפילין ה"ם סם סי' קל) ושכשיו מבין דברי בינו בשפיטת וכבינו השיג על זה דסח דיפחת פשוט וקלף בשר וע"כ אין דיפחת קלף וזה מוזח כל מש"כ בשפר המדם סוס מ' : סם שער המדם סוס כ"ו. מש"כ דדעת בינו להכשיר בדיעבד במוזח שמינה משורשת ע"ז הערוך הרה"ג מו"ה מרדכי שרידמן מפוזיפס קוקפרם לבוך רב הכמות והסיכות ומכני הסופת והולחות הדסום קשה עלי להשמיק דבריו דק כדי להשים דעתו ולח לשוט בר לשמיק מה שהשבתי לו בקלרה ומשוכה יבואר מש"כ הוח. ע"ד קונסרסו היקר והנה הרבה השריך בזה להוכיח כי כל הפוסקים השמוטים משסו במוחלם במוזח שמינה משורשת דפשולה לף בדיעבד ואני חומה כי לח כן הוח כל מי שלח בילה דעתו לפשול לח נוכל לפשוט דעתו בזה. והנה זה פשוט כי לף שם נודה שכולה ס"ל כי הלכה למשה מסיני הוח המוזח בשי שרשוט מ"ש י"ל דלמנה הוח וכדומיח דלמרינן נבי קלף ודוכסוסשוט ולח מקשה רק מהח דשינה פשול חלמח דהלמ"ש הוח רק למנוע וכ"ה במדדכי פ' מוזח למז משקש"ם וכומע"ל בשיטו. ומה שמילק כומע"ל בין היכח דלימחר בפדיה כך חו לח לח ידעתי מה הוח הח"ם שחמת קשר דהללת"ח למנוע הוח ולח לעבוכת ומ"ש מבואר מזה להיפך דכל מקום שלח נאמר בהדיה לעבובת לאו עבובת היח (ועיין בחס' סוסרים ע"ח ס"ד הלמ"ש שפם שיכה בזה ובזה דמין קוקין בו חלמח דבשיטן שיכח בפיכוח בהלמ"ש דמין קוקין בו הח ל"ש ח"ל דהכ"ג דרך למנוע ולח לעבובת ובלה"ק ח"ל כיון דפחמת דגשרת קשר והלכתח חשיטן ס"ל שרשוט ומוזח לגיכה שרשוט ס"ב ח"ל דרך לבחשלה הוח ולח דיעבד ולכן מין חנו מחדשין חו בחתי שמוטל עשה בקשר לב מוזח שלינה משורשת שכולה וכן בחתי דחמר שמוטל עשה בשה בשרשת שכולה והיינו שלינה משורשת למד שיוחת ולכן הכי"ף ז"ל בשמים מיחדת דבב ומיחדת דשמוטל ולח העשיק רק הלכתח זו ומו לח (פ"ג י"ל דל"ג להך דשמוטל וב"ג קוה ממתי דכ' חמר לב יהודה חמר שמוטל חלמה בשקל פשולה כו' ולח כ' ואמר לב יהודה חמר שמוטל כו' כמו שהוח בס"ם לשנינו. חבל דומק הוח) ובבינו כן גם מדברי הרמב"ם מין הבבע כלל חיך דעתו נוטה (ומש"כ רומע"ל בשם ס' יד מלחכי סי' חרי"ח שיינתי שם וליתח לזה כלל רק בדבר שכתוב בתורה בהדיה). והנה שיינתי שם' המלומה ובמו"ז ובחי' הרמב"ח בנינתו ולח מלחתי בשם שום הבבע לפשול בדיעבד במוזח בלח שרשוט ולף דבס"ם פשולה לדידהו בלח שרשוט היינו משום דהבילהו הח דשם' שופרים יביחה שלינה משורשת פשולה והחם מיירי בס"ם בשל במוזח לח שמעו לפשול בדיעבד וכן מדברי המוס' לח משמע מידי ומה שהקשו דהח לעיל מי' דהלמ"ש הוח וכלן יליף לה מב"ם כתיבה בחיבה שרשוט הוח דשל דבר ח' לח שיך קרא והלמ"ש כדמילינו בבמה דוכחי עיין שיטוגין וניש מו"ק ודוכחי טובח (ושם נאמר דשליג מדלעיל הו"ל לומר וכ יהודה שמוטל שמר בחבה כו' בלשון מהוקש). ועבשו נבח לדברי העיטור מחלה כ' דמייירי בדשרשת החפילין וכמו שהנחתי בשות כ"ם ומוב קאמר דיל' דמייירי בלח שרשוט כלל וכמו דס"ד דס"ם רק מדחיון דשם הלכתח דבחי שרשוט וניינו משום דלח נשמה לשפוך בוותה דלף לבחשלה ח"ל שרשוט ובחה דשיב שפול לח שסק הלבה בזה להוחיח מידי שבייחת דמוכידין שוחין מלמת דבזה הלבה כוותה (כ"ב בנחורי שים כ"ו ורומע"ל חגב חורסי' לח דק בדברי ושלם כי בוקי סריקי) ולפי בלח יקשה הח קוף שוף לפקה מהלכתח ומ"ב בניינת מחוכשת היח ושיך שמיינן שלה לבן בחבחי דמ"ם לף דהס"ם חוקמה בחבחי דס"ל ח"ל שרשוט במוזח ובזה שין הלבה כמוסה מ"ם בחת דמוכידין שוחין קו"ל הכי ולעניו דיעבד ודומיח דלעניו דוכסוסשוט וקלף דמייירי לעניו דיעבד. ולף דלסיק שם בשות ל"ב דלהלבה לח שמיינן שבנייחת דמוכידין שוחין שמנ בחת דמוזח בלח שרשוט בדיעבד י"ל דמזה לח מזב בו כיון דלח מוכח בן בהדיה בס"ם לפשול לף בדיעבד וכ"ז בחבחי לעניו בישות דבחי העיטור שמנ למעשה חיני ז מפסק היו"ד כיון שבחמה הרשמוטים חי' בן בהדיה : סם סוס ל'. ולפי מש"כ ח"ם. שוב מלחתי בן בריפב"ח מגילה ח' ב' ועיין בחשבול מ"ב סימן י"ד : סם סוס ל"ם. מנחות ל"ח ב' והנה בו' ועיין בחשבול מ"ב סימן י"ד : סם סוס מ"ז. שהיה לגד הבשר.

וע"ם בחשבול :

(נו) סם סוס ל"ח. ובחו"ז סי' חקל"ג בו' ובחשבול מ"ב סימן י"ח : סם סוס ל"ב • ערך חבבי וכ"ה בחשבול מ"ב סי' כ"ד :

(נז) סוס מ"ם בסופו. וה"ר י"ל סבי. ושכב ל' מרדכי שרידמן הכ"ל הניח דכל"ל ומח דלח חי' בדשרשת החיטין (ופי' בחשבול מ"ב סימן כ"ד) : סם סוס ס'. דעת כל הפוסקים ועיין בחשבול מ"ב סימן י"ח ועי"ם בסימן כ"ח : סם סוס ע"ם. שחשר בזה ובחשבול מ"ב סימן י"ד : סם סוס פ"ע. יו"ד סימן רע"ח בו' ובחשבול מ"ב

כימן י"ח : שם טות ד'. בסי' תמיס דעיס כו' ובמשכול מ"ב סימן כ"ו ; (נח) שם טות ל"ח. וכ"כ הכת"ם בסימן מ' כו' ועי' במשכול מ"ב סימן כ"ו כ"ח : שם טות ל"ח בסופו ועי"ש היטב ובמשכול מ"ב סימן כ"ו : שם טות מ"ג בסופו. והוא נכון מאד במזה"י. וכן מלאתי במשכול מ"ב סימן י"ב דנרים לספרי דכי רב יעו"ש ועוד מלאתי בתום' שנת בתכות שם רק שנשל ס"ם בדפוס ונ"ל כמו שהנאתי והמגיה נתלבט שם בחמס ועיין בפורי תלן בתעלה שם י"ב מ' ומה שנלע"ד בתאתי : שם טות מ"ח. וכנ"ל כאן ועיין במשכול מ"ב סימן כ"ח : שם טות כ"ב. סעיף ב' יעו"ש וכ"ה שם במשכול : שם טות ס"ג בסופו ד"ה מ"ן ועיין במשכול שם : שם טות ג'. בשני שדומה לתכמיעי כו' ועיין משכול מ"ב סימן כ"ז :

(נט) שם טות מ"ל. תקע"ד יעו"ש היטב ובמשכול שם : שם טות מ"ד וכ"ה שם בכת"ם וע"ש במשכול :

(ס) עיטור טות ה' שמוניס מן הק"ם מן התפלה ומן התפילין כו' שם מי' תמיבין בתפלה ואולי משום קטנים נקט לה לגיטו וע"ש בחוס' : שם טות כ'. ולנוטות ס"ב כך לתיטו כו' ל"ע תמתי קאי אי בשעת שטות לבוש בהן ופליג אהא דלעיל מ"ד טות ט"ו ד' טיו ל' מיתין ור' תמתל אי דקאי מכריתה סביב הקיתה ובשעה שמוטתים בכיס ול"ע (ועיין במ"ת סימן כ"ח שמוטנין לכרוך בכתפי יוסף יעו"ש : שם בשהמ"ד טות כ'. ובכת"ם סימן ט"ו. ובמשכול מ"ב סי' כ"ח : שם טות ז' דהמיטת תפילין בשבת ויו"ט כו' וכ"ה בתשכול מ"ב סימן כ"ש : שם טות י"ח וכ"ה בכת"ם כו' וכ"ה בתשכול שם סימן כ"ח : שם טות כ"ט בסופו. וכ"מ בה"ג כו' ועי"ש בתשכול :

(סא) עיטור טות י"ב. ולוקח ניוס לתשון דטות דתוריית כו' מכתן כוכית הכ"ג מו"ה נכי בליטוויים מוולתן דשעתו לוקח ניוס מיתה פעור ולא ניוס קטוה וכדעת הכיט"ן וכוון הוא- (תכל עיין בת"ם סימן ג' ובסי' ל"ז יעו"ש היטב) ועיין בתשכול מ"ב סימן מ"ה טות י"ד : שם שער החדש טות כ"ש. בתעתי שם' מן המכיט עלתס בשם מתכיליס הביב עליו בזה בדברי הכל ותס בתנו להביב על דברים כתלה אין תנו מספיקים :

(סב) עיטור טות י"ד ובעל מיבתת תומר כו' טובח בתניח רבתי סימן פ"ט : שם טות י"ז. ולפי שטות ג' הכתוב לתהו"י נהגו כו' כ"ל : שער החדש טות י"ג. בס' הכתב"ת סימן תתע"ד כו' שוב ראיתי כי התשובה היא לתר"ם מכותנבורג ויניד עליו ניעו סמוקדמי' והמאוחרים תבל הכתב"ת בעצמו ס"ל כרש"י עיין ת' הרתב"ת סימן קנ"ו וסימן תתע"ם יעו"ש היטב (ובעת זכיתו לת' הכתב"ת ס"ה וע"ש סימן י"ת ובכתת רתמיס שם ובהיתי) : שם טות ז' בשאול הגר"ת כו' ובתשכול מ"ב סימן ל' : שם טות ח' בשופו. ועיין בתו"ז סימן תקע"ב. ובתשכול מ"ב שם סימן ל' : שם טות י'. למ' וכ' שנה ת"ל בדיקה. וכ"ה בתשכול שם : שם טות י"ת. וה' תפילין סימן ל"ת. ובתשכול שם סימן ל"ד :

(סג) עיטור טות כ"ז ובכרת תילוסין נמי בשנתים כו' והוכח בתניח רבתי סימן פ"ט : שם ליט תלק ב'. ותוסה היא שמוסר התב כו' הוכח בתניח שם סימן ל' : שם טות י"ת. מדגרסינן תבעוה ליתת כו' הוכח שם בתניח רבתי. ודע דשמעתי דיש מתתדקין בתם היה תופת זה דבלול תבילה תקדתין בפני תני עדיות. ותני תומר דתנהג בוהות הוא דלכ"ע תופסין קדושת בגדה כדתי' ביבמות מ"ם כ' כתוהות ל' ת' וקדושין ס"ת ת' ועיין בתכ"ם פ"ד תס' תיהות ה"ב ותתע"ז סימן מ"ד סעיף ו' לף דאין לתוי לעשות כן מ"מ בדיעבד תפסי בה קידושין ועיין בסימן ל"ד סעיף ב' וסימן ל"ו סעי' ו' יעו"ש היטב וכ"ה ים לטוה לזה וכעתי בימי תכמי לפני הגתון התפוכסם :

מו"ה תפרים זלתן ז"ל התב"ד תרוישתי והסכים לדבריו :

(סד) עיטור טות ת' ואותן שנהגו לנדך כו' הוכח בתניח רבתי סימן ל' : שם טות ת'. והכי תסתבר לן כו' הוכח בתניח רבתי סימן ל"ת : שם טות כ"ב. תתי תבדך שסבל כו' הוכח בתניח רבתי שם : שם טות ל' ויש שתולין תכדי כו' גם זה הוכח שם בתניח רבתי : שתתע"ד טות ב'. ובכתיו זכיתו שנדפס תס' כלה רבתי ושם תי' כתו כ"ל : שהניח רבינו : שם טות ל"ו. דלעתמת דנרכה יבעול בלול כו' כ"ל : (סה) עיטור טות כ"ב דל"ל תלה נרכת תירוסין כו' כ"ל : שם טות ל"ד. ותסתבר כל שעתת כו' הוכח בתניח רבתי סי' ל"ת : שם טות ל"ו. ותשבת לבוכי כו' הוכח שם בתניח רבתי : שם טות ע"ת. תנין לברכת תתים תס"ם כו' הוכח רבתי ובכתו בעזר"ם זכיתו לתתוסם בדשום תס' כלה רבתי : שם טות ע"ד. תתוב נרכם תבועז שנתתר כו' כ"ל : שתתע"ד טות ל"ג. בס' תרי"ף סי' ל"ם דהניח דיעת דתין תומרין נרכת נתוסין יעו"ם : שם טות ס"ת תכתן תתי להרתבי"ם. ראיתי בסם' כלה רבתי דתתפו עלי דכוונת הרתבי"ם טות על נרכת הגתן שלתתר התתיה דתתרכין על כל כום וכום ותיהי דתם שתה רביעית יעו"ם. והנה תף די"ל כן ותזיל הרתבי"ם לשיתתיה בסוף"ז סי' ת"ם דכ' דהרתבי"ם פליג תרש"י קשה שהניח הב"ח בתהע"ז סי' ס"ב דכ' דהרתבי"ם פליג תרש"י דהלריך בשתסק הכתוכה יעו"ם היטב תכל לת זכיתי להניח דת"ם תם ניתת דשליג תרש"י דהלריך להשתיק בקריתת הכתוכה ת"כ ערבך ערבת לריך ת"כ כיון שתין תפסיקין כלל ת"כ יבדך על כום ת' ותין כתן בדכה תתכוה כלל בתתע ת"ו תוך שיתי הרתבי"ם ל"ת על רש"י והרתיס דהתום' בשתתים ק"כ כ' ד"ם דכ תתין כו' כ' כרת"י וכתם"כ הב"ח בשנתו ושם ק"ג ב' ד"ם דכ תתי כו' שסקו ג"כ לעיין כוסות שם שכח דלריך לבדך על כל כום ות"ת שסכימו לרש"י כתן ת"ו דשם ניתת דתין תפסיקין ת"כ תין כתן רק כום ת' ותין בדכה שלתתיה בתתע כלל. ותכה בהגתי"י ס"י תתיסות טות ג' שם תבואר לכתוה הרתבי"ם ודבכי הרתבי"ם בוכנו כדעת הד"ת וכב"ע והרתיס דשם בברשת"י שנדיוק כדעת הרתבי"ם לדעתם וכתת"כ הד"ת שם. ותם ניתת דכוונת הרתבי"ם על בדכה תתבונה ת"ת הא תיכא דשה תתבדכין בתחלה בדכת תתניס ותח"כ בשה"ג ת"כ קתו דברי הניט בעז"ה. והנה דברי הב"ח נדשוק בשעות ותעיקר כתו שהנתי של הגי' שם וכ"ל תבדכים ששה בדכות ותח"כ בשה"ג כ"כ וכרתבי"ם וכ"כ בד"ת ויבת' ס"ת כו' כ"ל ותין תבדכין על ת' סוסק דלת' כרתבי"ם וכ"ה בתוס' ס' ע"ש ד' ק"כ ולא נהג כו' כ"ל וכוונתו לדברי התוס' שם ד"ה שתין שתין כו' שכ' ותין תבדכין על הפני בשה"ג כיון שכבר בירך על כום בדהמ"ז כו' תלמת שתבדכין תחלה בשה"ג ותח"כ בדכת תתניס (ועיין ת"ת סימן ק"כ ס"ק ת') וזהו תה שבינתו לבתר :

(סו) שם טות י"ב. ולב"ת לריך ד' הוטיס ג' לבן וס' תכלת כו' כ"ל : שם נדילים ד' תיינו עם התכלת בימד יסיו נדילים.

ועיין תום' תמות ל"ת ס' ד"ה התכלת כו' שלא כ"כ יעו"ש :

(סז) עיטור טות ג'. בש"ת ד' תלבעות ושלים נדיל וב' שליתי ענף כו' כ"ל : שם טות ז'. ובה"ת ג' תלבעות ס' נדיל וב' ענף כו' כ"ל : שער החדש טות ת"ת. בד"ה תידי כו' ועיין בתשכול מ"ב סימן ל"ד : שם טות ש"ו. כך' תתניהו כו' ועיין בתשכול מ"ב סימן ל"ת : שם טות ד'. סיינו הנדיל יהיה כו' ועיין בתשכול מ"ב סי' ל"ד : שם תון תן הכנף כו' והוא דעת רש"י בבכורות בל"ק וס"ק כתם יהא תשולם תון תן הכנד ושליני בזה ב"ם וב"ה וסוקפה לרש"י תתתי לת שליני בתוכך הניתים כתם טוי לכן תי' לפי שתין בשפת הכנד רק עד ג' תלבעות בתוך הכנד בשתין להיות ולכן לת יהיו ניתן קנבה לתוכך הניתים רק שליני כתם יהיו תשולתין תון תן הכנד ותיובב סיטד קוטיית התום' שם בד"ה כתם כו' ושם סביטו דה"ק רש"י כתם יהיו תשולתין תוך הכנד ולכן הקשו עליו :

(סח) עיטור טות כ"ת. קשה התתכון שנשוף התוליות כו' וכ"ה בתשכול מ"ב סימן ל"ת : שער החדש טות כ"ב. דעד ת' יכולין להוסיף כו' ועיין בתשכול מ"ב סימן ל"ג : שם טות כ"ג. תין תתי דאתו בל תוסיף כו' וכן תתתי בתדכי רתת תתקת"ב ובביאור הגר"ת סימן י"ת ס"ק ל"ת : שם טות ס"ת. בשתופר שני רתתי התופיס כו' ועיין לקתן ת"ב טות ל"ב : שם טות ע"ב. וז שזור כו' ע"ש בתוס' כו' ובתשכול מ"ב סימן ל"ד : שם טות ע"ב. תתיטת זה תפי' כו' וכ"ה בתשכול מ"ב סימן ל"ג :

(סט) עיטור טות ק'. תלה שתופין ד' תכלת ודי לבן כו' תכן תתתי דש"ל דתתוני תכלת היו כ' שהן כשולין וכ"ה לעיל בכתה דוכתי ושלת בדעת הרתב"ם בפ"ת תה' נ"ית ה"ו ועיין בת' תשם סופר תו"ת סימן ת' ונרש לו לפי שלא פיין בגוף דברי רבינו : שער החדש טות ע"ת. שם כ"ב ת' ועיין בתלק לתשון תתתר ז' טות ס' ס"ב : שם טות ל"ת. וע"ש קשה בזה. ועיין היטב בתשכול מ"ב סימן ל"ג : שם טות ק"ג. ובכ' תתיס דעיס סימן ל"ת. ובתשכול מ"ב סימן ל"ת : שם טות ק"כ. רק העיקר כרת"י דתייבת כו' וכ"כ התשכול בת"ב סימן ל"ג : שם טות ו'. עיין בתם' נ"ית :

(ע) עיטור טות ת"ז. כתתן תזלת תת דת"ל נידל כו' זה קתי לשכם לפי' בל תבניו בטות י"ב : שם טות ל"ב. ולתשור התוטין בתוכן כו' תולי נ"ל ולתשור התוטין כו' תכל תתת"ב בטות ל"ז ת"ל להניח עיין לעיל ת"ב טות ס"ת : שם טות ת"ו. דכתה דתיתה לניתים בעיניו ולא תיגרדם כו' ותולי נ"ל דליהת לניתים בעיניו ותינדם עוף דילי' כו' : שער החדש טות ת"ז בסופו כ"ל ועיין ת"ת סימן י"ת סע"ת כ"ד : שם טות ת"ו. סיינו בצלתים הנתתרים בסימן כך כו' כ"ל : שם טות ת"ז. ללא בעיני בלים נדיל כו' ת"ל ד"ל עתרם ס"ל שנתתר בלים נדיל וב' שליתי ענף בשר תת"ב דתיגרדם כולו וזה לא ס"ל דבינו כוותים רק דבסימן ל' תוטין שלתין ;

(עא) שם טות כ"ג. בתי' הכשב"ת בשבת כו' ובתשכול מ"ת סימן ל"ב : שם טות ע"ת. תכלה כר"ת בנזכותיו כו' וכ"ה בתשכול מ"ב סימן ל"ת.

(עב) עיטור טות ת"ב. תו לשר לבן כתקומו. ושיינו דוקא בשער ולא בשתתים דהו"ל כלתים ולא הוסר רק בתעלת נשוך :

שער המדם סוס ס"ו . כ"ה בגמ"ס סימן י"ז כו' ובמשכול מ"ב סימן ל"ב : שם בסופו מס"כ שם . ועיין בת' מחדה גנוזה סימן ל"ת (ומס"כ שם ודכסיבנא ס"ם ונ"ל ודכיבנא כו' : שם סוס קס"ז . סוס' ד"ה דאמר כי' ובמשכול סימן ל"ב : שם סוס קכ"ם . הלאב"ם והגמ"י . וכ"ה במשכול מ"ב סימן ל"ב :

(ענ) שם סוס קמ"ם . בסוף סוי"ק כו' ובביטב"ה מגילה דף"ד : שם סוס קס"ה בסופו . יעו"ם היסב ובמשכול מ"ב סימן ל"ג סי' פרם לחיגג יעו"ם ועיין במשפט צייצית : שם סוס קע"ה ונ"ל בסוב בה"ג שדכו ממיכתא כו' וכ"ה במשכול מ"ב סימן ל"ד : שם סוס קע"ו . וכ"ה בכי"ף ורמ"ם כו' ובמשכול מ"ב סימן ל"ג : שם סוס ק"ם . דסומא שבור מן הציצית כו' ועיין במשכול מ"ב סימן כ"ט : שם סוס קפ"ה . ב"ק פ"ו ב' ומוס' ערכין ו"ד ב' : שם סוס קפ"ג מבואר דסבוכה . וכ"מ שם בשם"ס דתי לפ"ה מתי מייתי מסכיכות לעמלה ויש לדחות דלא מייתי לתיה רק דפחות מפלגים יוס דסבור יעו"ם :

(עד) שם סוס י"ד . והא דאמר כי' יוחב נלתה דבל"ל וכי תאר כ"ל כו' :

(עה) עיטור סוס ס"ג . מביל מין לבע בליה תאמר כו' בל"ל : שם סוס ב' . ועפיפתו בעטיפת היפתפליס כו' ועיין סוס' ערכין ב' ב' ד"ה היודע כו' :

(עו) עיטור סוס כ"ב . דבל מלוה בשברה בח"י כו' בל"ל : שעהמ"ד סוס כ"ת כו' ע"ב בה' ציצית והוסב כו' ובמשכול ח"ב סימן ל"ג : שם סוס מ"ז בסופו . ממיג ע"ז ועיין במשכול ח"ת סימן כ"ב :

(עז) עיטור סוס ל"ז . שמואל הקטן צימי הלל כו' עיין משכול ח"ת סימן ב' : שם סוס ל"ת . המוחן לשבוי . ועיין בעטור הרמ"ה לחניח רבתי שמגה בזה : שעהמ"ד סוס כ"ד . והמאיהי וברמב"ם פ"ז מה' תפלה הי"ד ובמשכול ח"ת סימן ד' וסימן כ"ח ובחניח רבתי סי' ס' : שם סוס ל"ח . לח קהמיב וכן הכוס שמחל ברהמ"ז לח קהמיב (דס"ל בימיד מין בעומה כוס) : שם סוס ס"ו . מחיב מסורים ליתח כו' וכ"ה שם בתשכול ובחניח רבתי . שם סמין לבדך המוחן ליתף כו' וכ"ה שם בתשכול : שם סוס ס"ב . וכ"ה שם בס' תבודהם . וכ"ה שם בתשכול ח"ת סימן ד' וברמב"ם שם : שם סוס ס"ד . בהסכיס לדעת רבינו . וכ"ה שם בתשכול :

(עח) עיטור סוס ס' . לריך לחדם בה דבר מבריית שמזו טפח ב' לפי שאר כל אדות ובלבד כו' בל"ל : שם . ולח מזלח כגמרא דילן כו' הובח כ"ו בחניח רבתי סי' ס"ד : שם סוס ה' . ומסחברא דזמן דאמרי בכוס פומר זמן דעביים סוכה שעומד ויושב בה ומלומה בלילות כו' כ"ה שם בחניח רבתי : שם סוס י"ח . לינו עובר לעשייתו ומ"ם לח מברכין על יציאת הסוכה כדמברכין על מכילת מלה ס"ם דבתכילת מלה מני למיפשר נפשיה בבזית מברכין על מכילת מלה מבל הכח דבעינן חשבו כעין מדוכו לח מיבעיח ליה לבבוכי על יציאת סוכה דהי שאר על יציאת סוכה משמע חדח זימנח ואחן בעינן חשבו כעין מדוכו ולפיכך מברכין לישב דמשמע יציאת קבע משמים הבינה ז"ה"ל בש"ל בלוב ועבינה ממרינן העושה כו' כ"ה בחניח רבתי שם (ונ"ל מ"ש לגרום כאן בסוף הענין ומה שאנו מברכין ליטב כו' לכן העיקר כבי' שלפנינו : שם בשאת הדבור סוח יו"ד פ"ב משום ברכת סוכה אין לומות כו' וכ"ה בחניח רבתי שם . אך גם זה לינו נוח לי ובני הרא"ש מו"ה מנרשם לחרן בבנ"ת אמר דל"ל ומשום ברכת סוכה אין לומות כו' דהיינו שאז לריך לברך קודם שייבן ועיין חוס' ברכות י"ת ב' ד"ה שבבר כו' ולפ"ז מ"ש מש"ב ועוד דבל מלוה שאינו בידו כו' ודאי"ת :

(פ) עיטור סוח כ"ת . דהלבה בב"י דאחילה מלויה כו' וכן הובח בחניח רבתי סי' ס"ב : שם סוח ה' . והלבה שאבבין בשוחות בהאה שאין לבתי רבתי שם : שם סוח מ' . ושאחבר דוקא זבדים כו' הובח שם בחניח רבתי :

(פא) שם סוח כ"ת . ושומה שקורין כו' בם זה הובח שם בחניח רבתי : שם סוח ל"ד . ושאחבר שלגלוחם חלמו כו' שם בחניח רבתי :

(פב) שם סוח ל"ו . בין בשאבע בין שאר שבד בד"ם כו' בן הובח שם בחניח רבתי וב"ע דלא מייתי סוף דברי רבינו דשחחיר : שם סוח פ"ת . ושאחבר דלבשחלה לריך כו' בם זה הובח שם בחניח רבתי : שם סוח ס"ד . שסוחך סוכתו בכרעי השבה בשרה ר"י אומר כו' בל"ל : שם סוח פ"ו . ב"ת הלבה בווחיה . הובח שם בחניח רבתי סי' ס"ב :

(פה) שם סוח ק"ת . קודש לחג ל' יום ואם אחאה לשם חג חפילו שחחילה השנה בשרה ופילפ"י כו' בל"ל : שם סוח ק"ת . גזולה שנזל עליה וטיכך בהן כו' הובח בחניח רבתי שם :

(פו) שם סוח כ"ג . ושאחבר דלימח לדרבי חבא . עיין חניח רבתי סי' ס"ב : שה"ד סוח ל"ג . בשופו בה' שמן ח"ו סוח ס"ב ובחניח רבתי סי' י"ד :

(פז) עיטור סוח ב' ומיבח דשמבי שחיפחא דר"י כו' וב"ה בחני רבתי סי' ס"ה יעו"ם היסב : שם סוח י"ח . חלח ס"ח ביום שחיטו דומה כו' וב"ה בחניח רבתי שם :

(פח) שה"ד סוח ל"ג . ב"ב הלא"ם בבי' י"ח . וב"ח בשום' שם ל"ו ה' ד"ה מי נסדק כו' ועי' בחמיס דעיס סי' ל"ל שב' בהדיא דחיבעיא היה בלח קיימי בשחוסחא ומ"ח משום דחלח בי' לוילח שפי עדיף יעו"ם וב"ה בם' חניח רבתי סי' ס"ה יעו"ם היסב וע"ח בשום' (וע"ם בשבר"ם על השום' יעו"ם דלח דק בשחב"ח) ולריך להגיה בה"ח דבך בעיא דבתי הם"ם מי מדמינן לחבוב בימות בשיס ולח קיימי מדלי הזבב כו') וסשוב שחמיר שפילו בקיימי מדלי הזבב יעו"ם היסב וס"ע דהוח בובם בי' דיבן (ועיין חולין מ"ו ב' שם משמע בקח בבי' דיבן דבשקום דחלים בי' לוילח בבב שפי יש"ח) ועי' מ"ח סי' שרמ"ח ס"ק ד' מה שהקשה בשם הב"ח לוך לנו יודעין שם ניקבו מדלי הזבב שבחנים יעו"ם היסב ומש"ב הם"ח על זה. חלל זה בבם להשם כי לח דלו מש"ב החמיס דעיס והחניח רבתי ע"ז דמייתי שניקב הפחבוב ויישלו הסשפוחות לחוץ ולחה שניקבו ומ"ח בשר יעו"ח היסב חבל הם לפיסחם לח יכלו לחשבומי בכה"ב דבלח"ה הוח שבול :

(פט) עיטור סוח ל"ח . וסיבח דשיקלע שמיני בשבח כו' הובח בחניח רבתי סי' ס"ו : שם סוח כ' . ושסחברא שמעת דשוח הבלח בעבדה ליתח כו' והח דתי בב"ה כ"ח ח' דשקע בשוסר בשל שלמים לח יבא יעו"ם ו"ל דהסח ס"ד דהשעם שוח דשלוח ליסנוח ניסנו ושי שחברת דיבח ח"ב שהנה בשל הקדם לבן פסק דלח יבא ח"ב לח שהנה כלום . (והוה בשם"ב הפוסקים לענין כל שידי דח"ר לח חעביד שי עביד לח שהני דוקח הם בזה דלח שהני לחמרו דלח שהני) ושפ דיש פוסקים כ' דהשקיעה נוסה הלילה היח ח"ב גם שם לח חיקנו בשה דלח יבא ד"ח דהכיבו לח ס"ל זה דהשקיעה נוסה הוי הלילה עי' לקמן בח"ח שה' שופר חוח ל"ח יעו"ם היסב (ועיין שחבת אדרי סי' ל"ח שב"ב יעו"ם היסב ושה שבלפ"ד בשבחי (ושבב שחבתי לבאר דבר ח' כי רחיתי בחניח רבתי סי' ס"ו שב' וז"ל דלח בייך לומר בן (שהב"ע) כ"ח לענין גזל ושפ"ב דנרסי' בירושלמי בפ' השודע שלה שהוליחה ברה"ר בשבח הימו יוצח בה ידי חובה בשפח שעשם שהב"ע ה"ח כו' יעו"ם היסב וכוונחו פשוח שדשקשה הירושלמי שהך לישנח דלח יבא בזה וסולך לחרן בזה ושי לישנח סח חין השחלה לפושיח דבגזל דוקח בייך שהב"ע ולח בשיסור חחר ח"ר דבבל שילי בייך שהב"ע וביחור שהרש"ה לח שלח ידיו ורגליו בזה : שם סוח י"ד . ושיחמר נמי ח"ר שמי יבש שטול בושבי שמין הדר גזול שטול שסוח שלוה הנשה בשניבה כו' בל"ל : שם סוח כ"ו . וב"ה בשאר שבולים שבשיבים ביו"ם שני בבל לרבשה שיים . יהושלמי יבא שטול כו' ב"ה בחניח רבתי סי' ס"ה (ועיין שם"ב בשה"ד סוח ב"ח : שם סוח ל"ב בדקשי בולן בשושין בולן יבשין ושמר שבולין . ושטולין שהן שסוח ש"ז שו שחינו ראוי לאכילה שטול שפילו ביו"ם שני . ויו"ם שני שוחרין לבשחלה בשאר שבולין . חבל מין שאר שטול ביו"ם שני כו' ב"ה בחניח רבתי סי' ס"ב : שם סוח י"ב וסי' רבוחינו שמרה שנשה וי"ח בשין חיסורח . שם סוח י"ב וסי' רבוחינו שמרה שנשה וי"ח בשין חיסורח .

ב"ה בחניח רבתי סי' ס"ה (ולפ"ז חזדה ליה שם"ב בשה"ד סוח י"ג) : שם סוח י"ד . והלבך שם לח שלחה בו שמרה שטול ב"ל וב"ה בחניח רבתי סי' ס"ה : שם סוח ב"ב . בגון שנקשמו השנשים השוליס בחוך שיעור הדם דל' שרשון לח בני שלשין בנוף דשדם בין שטוח שלם בלחשו ורבי יסשחל בני שלח יחשר בלוח שביעור הדם לח בלחשו ולח בחשבע . ב"ה בחניח רבתי סי' ס"ה וב"ל בשן : שם סוח ל' . ולח דייב לן בין דשין הדם בו' הובח בחניח רבתי סי' ע"ה : שם סוח ו' . שפילו לח בשייר חלח שלח ג' בו' הובח בחניח רבתי סי' ס"ה : שם סוח י"ד . שהן יו"ד חלבועות ושדרו ממיבחח לובב לריך ס"ח שלבועות לבחשלה בו' ב"ה בחניח רבתי סי' ס"ה : שם סוח י"ח . והלבחא לבחשלה בו' ב"ה בחניח רבתי סי' ס"ה ; שם סוח כ' . ידי חובחו בי סיבי דבי ליחשבו בשנוד שנבך לנובב בו' ב"ה בחניח רבתי שם וב"ל בשן : בשה"ד סוח ב"ד . ועיין שם' חמיס דעיס בו' ופ"ם סי' רמ"ח שחחמבר על שחחוב שהניח זה בשם י"ח ולח הזביר שמו של הלחב"ד יעו"ם ונשלם זה שבעל נחל חשבול בשבוח סי' ס' יעו"ם : שם סוח ל"ז . לפי שלשחי יהלחל בו' ובל נובב ושחבוב ח"ל בעם בייך בשי שבל בשובה דלח יקח

מלא ו' ו' וכ"ס בחניא רבתי סס זה הפסק על המנוב ונולב ישי"ם סימב :

(צב) סימור לום מ"ח ומסתבר כיון שמקבל מהנה יודע הי' הובח בחניא רבתי סס סי' ס"ס : סס לום ל"ם . ומדלא מדכיר נסוגא דבלכה כו' הובח סס בחניא רבתי : סס לום ס"ו . והמוליך לפסן ולדרום כו' יעו"ם בחניא רבתי סי' ס"ה ונופחת דיהן בסיל עפי יעו"ם סימב : סס לום ס"ם . ומסתבר הולכה והוצחה כו' הובח סס בחניא רבתי סי' ס"ה יעו"ם : סס . לכחה נחוים כי הענוגא סימו מלא מוליך ומביא כו' כ"ה בחניא רבתי סס : סס לום ס"ח ועל הבדכה לחרו רבוחא קחני כו' הובח סס בחניא רבתי : סס לום ס"ב . וכי מייחי לולב לבי כניסחא לא ליהקשה כי סיכי דבעי מהקשים בשחת משה מלא מי סים ליה יוקח כו' כ"ה בחניא רבתי סס : סס לום ס"ו . והא דלחריכן מדלגב סיה נסק בי' במחכוין לצחם חו בחוליחו לצחת חבל נחר בלבו בלבו לחכבו

ולנטלו לח יצ"ל כו' כ"ה בחניא רבתי סס וכ"ל כחן :

(צג) סימור לום ל"ב . נסלו לצחת בו מבדך על נסילת לולב וחבחי סחני החס דחלבנבסים נסק בו וחפי' לח קדים ובכיך וחחחי והח מוכר לעשייחן בשיבן חלא לחו ס"ח חפי' חנבסים קודס לעשייחן קינין בי' וחפי' נסלו להוליכו לביהכ"ם ויצח בו מבדך דהח בכח נסלו ויצח מיבעיח לי' ופירי דחכח ליכב חבא לצחם חיהו יצח בו מבדך על נסילח לולב הכח בחי ל"ם ושוב כיון דחיכח נשנוע חדבדכן מוכר לעשייחן קינין בי' ובביהו יעקב כו' כ"ה בחניא רבתי סי' ס"ה סס : סס לום ל"ח . מי חכח בדבך כו' הובח סס בחניא רבתי בקלבה : סס לום ק"ד . ומסתבר שיובח בולבו חל חביהו כו' הובח סס בחניא רבתי : סס לום ג' . ומיבב חלא לצחת . הובח סס בחניא רבתי סי' ס"ו: סס לום ס' . ועכבו מקיפין לח הימיבה . הובח סס בחניא רבתי סי' ע"ו : סס לום י"ח . מלחתי בחסוכות לחסור לומר הוסעלח בשבח כדי חלא יהח לו חיסוק בשבח ומביחין לולביהן ובזמן שחין לומר מבדך חין הלולב ניכל בשבח ומביחין לולביהן ובזמן שחין לומר מבדך ומיבב חלא חין לו חיסוק בשבח כדבך שחומעין בחול כו' חחין הלולב ניכל בשבח ומביחין לולביהן ובזמן שחין לומר מבדך ומיבב חלא חין לו חיסוק בשבח כדי חלא יהח לו חיסוק

מחלם כו' כ"ם בפמית רבמי סי' פ"ח : שם אות ס"מ ושמו לחוי לסמריך כו' הובא בפמית רבמי סי' פ"ח בשינוי לשון קלח : שם פס"ד אות ע"ב בסופו . ממלה גוזמ סי' קכ"ח ושם אי' בסי' מ"ד בחין נוסגים לוסר כל נדרי יעו"ש :

(קמ) עיסור אות פ"ם מנכנו לסקוע כו' הובא בפמית רבמי סי' ל"ח : בפס"ד אות ג' וס"מ דקוחין בני סכפרים כו' כנ"ל :

(קי) פס"ד אות נ"ם . ולפנינו בחוספמא כו' ושיי' בפמית רבמי סי' מ' : שם אות ס"ם . ובפמלחות פוף שמות כו' ובפמכול מ"כ סי' מ' :

(קיא) פס"ד אות פ"כ . דמייב לבסומי בנלפפ"ד וכן מלחמי להפמכול מ"כ סי' מ' : שם אות ס' ומסחברא כמגילה גזלה יולא כו' שפיר יולח כו הלועז לפי' פעוב בגוחן שלפם כו' ושיי' בריסב"ח פ"ח מ"כ ס' ח' ופ"כ י"ח ב' : שם בפס"ד ופ"ם הוא וכ"מ בפמכול מ"כ סי' יו"ד : שם בד"ם וכאה בירושלמי כו' ופפם להיסר דחוקא מי שלינו מייב בדבר כו' והדבר חמוה ושי"ם בירושלמי הלכה נ' ומלחה כי לחומרא נלמר זה : שם בפס"ד הביא הירושלמי כדפם הרמב"ן וכ"כ בריסב"ח י"ח ח' :

(קיב) עיסור אות ל' לפנין לח רבויי . עיי' שם' מימ רבמי סי' ל"ם : פס"ד אות ל"ג . כי כן היה נוסחם הפ"ם לפניו . ועיי' בפמכול מ"כ סי' י"ב :

(קיג) עיסור אות ד' ובכניו נהגו שלח לחקן כו' הובא בפמית רבמי סי' ל"ם : שם אות כ' ומסחברא כמגילה גזלה יולח כו' הובא בפמית שם : בפס"ד אות ד' בסופו . יעו"ש היפב ושיי' בפמית רבמי שם סי' ל"ם שפלינך עיבוד לפמה : שם אות י"ז בסופו ופע"ג בזה . שוב לחיתי בל"ן שם בפגילה שכ' דמון מפוימ החזינו דחין בה מרימין כלל רק לבינה ע"ג לבינה יעו"ש . והלה ס"ב לדפסו ים לכחוב ב"ב לבינה ע"ג לבינה ולח חריח ע"ג לבינה חבל בפוחם מי בריח החזינו כ' דהח דבפין חריח ע"ג לבינה היינו דוקח בסיכות החמורות על הגם חבל לח בחמר סירות יעו"ם ס"ב בלח"ה ס"ם וכ"ה בירושלמי בפגילה שם : שם אות י"ם . וכפ' המפיג סי' ע"י ובפמכול מ"ב סי' ס' : שם אות פ"ו . בפ' המפיג סי' ע"י ובפמכול מ"ב סי' ס' :

(קיד) עיסור אות י"ז ומסחברא כיון דבלכה פחנוסה כו' הובא בפמית רבמי סי' מ' : בפס"ד אות ה' שבחוכה ושורים ים בהן קירות כו' ס"ם סוח ונ"ל קדות והוח עיון חחר לגמרי ומיילי בחפלה יעו"ם היפב : שם אות ו' . בחוספחא ס"ב דבלכות וכ"ה שם בריח"ם ס"ב דבלכות שם : שם אות ז' . והעיקר בנ"ל בהודחה כו' וכ"ה בריח"ם בבלכות שם : שם אות ח' שבכו"ם ממחי זבים וזבים לח סוחרו בזבוב ולח דהסמן הוח רק מבע ס"ם מבע הזב בעב בזב כמבוחר בירושלמי פפמים ס"ז ס"ז (וכחבתי זה לפי שלחיתי בהעתק שלפה בפי' כ"ו אות ס"ז שהביח בשם הפל"ח כמו שבחבתי והביב עליו וכ' שבבע הזב כמבע ממח מח לבן בחבתי זה ובהיתי שהייתי בר מזליה דהפר"ח ושני לח לחיתי זה רק מדעתי בחבתי מפ"ב) : שם בי יו"ם שהוח מדבינן מין מוסמין לספיקה דיומח . בן חמח מפל"ן סוף פפמים לבחוכה לח משמע בן דבחב בשם המחור פי' דהח דלח סופבים בספיקה דיומח יעו"ש מפ"ב בזה וגמ' בי פפ"ע חיבו חלה מדבינן חף ס"ל דהחם שחי דשיקבי מה"ם ושיי' מבוחר ס"ם ב' יעו"ם וע"ע בתדבי מגילה דמז משע"ה לח משמע בן שוב מבחתי בשבודלהם בשם ס' העתים בדברי ונהניתי בי היח סבנח שבוחה : שם . ודע שרחיתי שם מיני מרבינתח כו' זה בחבתי בע"ם רק עפ"י מה שבחתי חבל מ"ב שייתי בגוף הספר ומלחתי שהוח בעלמו כ' להחיב ע"ו יעו"ם : שם הני וגמ' הי בו להדליק חפי' יום ל' כו' שוב מבחתי שם הפמכול פ"ב סי' ס' הביבה ממש"ב : עיעור אות ד' ומחר שנהגו על הפכבה נהגו . הובא בפמית רבמי סי' ל"ה :

(קטו) עיעור אות י"ג . חבל חשמים קדושה שרי . הובא בפמית רבמי סי' ל"ם :

(קטז) אות י"ח . בפלה הגיע לחיעור חבל הגיע כו' הובא בפמית רבמי שם : שם אות כ"ג . ס"ח חבשים הרבה בהלר ל' כו' הובא שם בפמית רבמי : פס"ד אות ל"ח בסופו . שהביח זה בשם רבינו. וכ"ה בפמית רבמי שם :

(קיז) עיעור אות ל"ז . ושלמו ממחיבחא שם הלייך לה לחר שבלחה רגל מן השוק מבניסה כו' בל"ל והובא זה בפמית רבמי שם :

(קיח) עיעור אות ד' . יש שמוסיפין ומחמילין וקורין כו' הובא בפמית רבמי סי' ל"ז : פס"ד אות מ"ם . ועיי' בריח"ם סי' ס"ו בל מבל בחמת שם מייבי לעניו חפלה וע"ם כ"ד ל' אום' ד"ם דמבי כו' וכן הא בירושלמי בריבות פ"ז ה"ד מייבי הבל לעניו חפלה : שם בסופו . מבואר דיש להזהיר . ועיי' ירושלמי פפ"ו דבריבות ובשם סוסיפים פ"ב ה"ח (והבחתיו לעיל סוף ה' מגילה אות ה') ועיי' חו"ח מ"ב סי' שב"ז : שם אות ז' . וכ"ם בב"ן שחסר . הקשה בני הרב מו"ה מרדכי ני"י מהא דמי בב"ן דמז משע"ה ח"ל מקשין בירושלמי וכי יש חמה בגולה סיפחר בשלח בדק כדחנן לח בדק אות י"ד בוזק

י"ד שמרים הדא מחניח לפי' ביום בריך בדיקה לאור אבר עכ"ל ויפפ הקשה והשבחי כי לפני הב"ן סיב גלוי וידוע שני הגי' והרגים בחולפם דברי המחור וכמו שב' המלחמות ולכן פחמלה הביא ב' סירושלמי פלפנינו חף די"ל דמייבי בי"ב (כדפם בשל הפחור מ"ם שביב פ"ז מפעם לחר ושוב לקמן הפחיב כגי' הרחשונים והבן :

(קכ) פס"ד אות פ"ד . עיי' בשור סי' שפ"ח בי' ועיי' בפ' שפ שפפ ס' : בשור סי' ס"ב בפעלם ממנו זה ועיי' בפמית רבמי סי' מ"ב : שם אות פ"ד ועיי' בריעב"ח בב"ם שם . ועיי' בריעב"ח מגילה ד' ובמי הרמב"ח מגילה כ"ם ב' יעו"ם היפב : שם אות קי"ד . עיי' סי' פנ"ב בו' ובפית רבמי סי' מ"ב :

(קכב) עיעור אות ה' והלכך בחוליים לפי' בבזים בו' הובא בפמית רבמי שם סי' מ"ב :

(קכג) פס"ד אות פ"ב . לבלי מבם וכמ"ב בעיעור בו' ועיי' פמית רבמי סי' מ"ד ושם הבי' ול"ד לבלי מבם בחיסור והיפר :

(קכו) עיעור אות ק"ח והדין עלינו להממיר בו' ועיי' בפמית רבמי סי' ת"ב . בשם מו' בך בפ"ב דממן על נבלי שעבר עליו בשגם מוסר בהגלה הדין עלינו להממיר יעו"ם : פס"ד אות י"ם . לבל בעוקשה בעיניה לים להו וס"ב חין זה בשבנת ל"י חבל ז"ם דל"ב הו"ל לחכמים לומר בך וחב"ם על עוקשם שובר בלחו ועל עירובו בלח בלום ושיי' בבחורי על הבב"ב ושם פירשתי דברי וחב"ם להמריך :

(קכח) פס"ד אות כ"ם הוח ליפמת דרי"ף בשלמו . וב"ם בחמכול מ"ח סי' י"ז :

(קכט) עיעור אות ק"י"ז . והב"ם למלה מפשמרת בו' ושיי' בפית רבמי סי' פ"ב :

(קלא) שם אות מ"ז . על רוב היין שבח לו מבדך בו' הובא בפמית רבמי סי' ב"ד :

(קלב) שם אות ת"ו ס"ו . ס"ל בבללה על הפח בו' שיי' בפמית רבמי סי' ב"ח : שם בפס"ד . אות ק"ג . ל"ע דהח בחללה שבח מין מזכירין יפ"ם בו' שוב מלחתי מבניחת שבח יעו"ם היפב וכן הוח נוסחת דיש בו הזבדת יפ"ם בחללה שבח יעו"ם היפב וכן נוסחם הרמב"ם בלי ספק :

(קלד) עיעור אות קנ"ו . מבדיוק כב"ם דלמר מבדך בפפ"ח ולחכול בלח"ח בפפ"ח והדר בחכילה שניה לבדך עליו בל מכילה מבוד דלמר בחילת בחילת כרפו ממנו המוך מבדך יעו"ם . והב"ל לבחר בזה הפיוק בסילוק של שבח הגדול דחי' שם ות"ל ולפם שלר יבקום בחין חללה לשבוד חזבח בל מנוה ברבם לחו' לה ושחין לומר שחי ברבות בחחת חחיה לו מכילה ולי חלשר לחכול ולשחות בחחת בשבבר בדיפו מילה וכן בשחי מנוח טוענין מחלה למלם על כי חין לשנות בשחי ברבות מבדך בל זו ושל זו ושינו לוכל עד שינמוד שחי ברבות עב"ל ושחו חסר בישוב לבן ב"ל דפ"ם סוח ונ"ל ולי לשלר בחכול ולשנות בחחת בשבבר בו' וכוונתן דלבן בח שלר יבקום מחלה בדי לשבוד שלבוד מבדבת פפ"ח . ולבבך בל מבור שחי ברבות בפפ"ח ושל מכילה מבור חין נבון לעשות בן מנום לחין לבבך שחי ברבות בל דבר דסוה מנוח מבילות מבילות (ושיי' חום' ברבות ל"ם ב' ד"ה בבל בו' ובחום' שלחים בפ"ו ד"ה והדר בו') והדר קלשר שלין לבבך בשלם ל' פפ"ח ובשלם ב' בל מכילה מבוד (והבל בל חין מבור) שלשם שבבר בלבו מילה ולין יבבך חל"ב בשלם סב' ולבן לי לשלר לחכול ולחבוד ולחכול בשין ל' והדר קלשר דבשחי מנוח ג"ב חין לבבך ב' ברבות בל מלה . ול"ל בל בי חין בחות (היינו לבבך והדר לבבך בפ"ח בל דבר לחד) בשום דלין עושין מנוח מבילות : בפס"ד אות כ"ם בחוסו . ול"ל ומזה מבואר (ב"ל מדברי החו"ח) שנ"ל בירושלמי ושין חביי חבי לביכה שחשת בלבה מילחי לשר זבב לדם בו' וכן הביה בח"ע (לבל לינו בשב"ב בחו"ח דבחו"ח ממבואר דחמן דם"ל זבב לשים ב"ל לבה ובחן מבואר דחמן דם"ל זבב לשים לביך שחשת שבה : פס"ד אות ל"ז . בי ב"ה ברי"ף ועיי' חמכול מ"ח סי' י"ז :

(קלה) עיעור אות נ"ב . ומבב להבניע חחת בשחפה בו' הובא בפמית רבמי סי' מ"ז : פס"ד אות ל"ם בסופו . בב"ל אות ל"ח בסופו . בב"ל מ"ב ב"ל דבר חלמד מבואר דחמן דם"ל זבב לשים לביך שחשת שבה : פס"ד אות ל"ח

כ"ד ומ"ג מכ"ל. שוב מצאתי בספר ספלך פ"ב מה' י"ט כ"מ יעו"ש סיבב מ"כ בזה:

(קכא) מיקור חום ע"מ. מיהו מסיקנא לדינא בהמחה אין עין כו' הוכח בחניא לבתי שם סימן נ"ה: שם חום ק"ת. ולא דייק מחום מילתא כו' הוכח בחניא לבתי שם: לן דסם כרע"ם כו' הוכח בחניא לבתי שם:

(קכב) שם חום קכ"ו. ומכאינת דמפיקו מינו יכמלל כו' הוכח שם בחניא לבתי ועיין לקמן מחלוקת ס' חום ל"ת:

(קכג) פ"ד חום י"ו מכלן מבואר לכאור דלור מהור הוא כו' ועיין בחוספתא מ"ם דסבא יעו"ש סימב:

(קכה) שם"ד חום כ"ד. ועיין בריב"ף ובגל"ח פי"ט דסבא כו' ובמשכול מ"ב סימן ל"ז:

(קכו) מיקור חום י"ב. פלפלין כתבלין כדחת בחוספתא כו' הוכח בחניא לבתי סימן נ"ת:

(קכז) חום י"ת. בחבציל חוסה ושוסה כל לרכו כו' הוכח בחניא לבתי סי' כ"ו: שם חום מ"ת ולי מיקלע יו"ע חמחי ושפלי מבחת כו' הוכח בחניא לבתי סי' ל"ו: שם חום ל"ז. יום לחשון קודם מכילת שחרים כו' הוכח בחניא לבתי סי' כ"ה:

(קכז) בשב"ד סיף מחלוקת כ"ת. דבתי כ"ם כ' יחמחל חומר פקולם לפיכך דב"ם בריב"ג כו' ועיי' בשמואל פ' כ"ה י"ת שם הביא רב"י הירושלמי כוחחת דיהן רק שם סי' מבבר היינו מבחון. אבל כאן סי' מבבר היינו מבחים ובחמת שחתר פ"ע ובבר הרגים שם המביה ועיי"ם בדר"ק:

גם הוספתי איזה דברים על ב' חלקי העיטור. ויען כי באלפסין החדשים דפוס ווילנא נמצא ספר מאה שערים לרבינו לכן עלה בלבי לרשום כל המקומות ששייך מבאן להתם והוא תועלת גדול להמעיינים

בדו"א בהקדמה בד"ה והנה. למי שחם מביו מבת לקרותו

בשם זה. עי' בהפלחה שבפרכין ערך מבני שחתיר יעו"ש ויש לדבר בזה ומכ"מ: דף ז' ע"ד עיטור חות ע"ת ופי' רבינו מלפם כו' עי' במחה מערים יבמות חות ס' וכבחובות חות י"ד: ח ע"ד שפר החדם חות ק"מ. והנה הרשב"ם מביבת ליה כו' ועיין רשב"ם בבא בחרא קי"ו ב' בחב בסחי"ת ונ"ע והא דלהרשב"ם הקחמה מהבי היינו חם כחב בניסן וכ' בשער זמנו ביום שבחב ולח לוה על חבדי אבל חם כחב בחברי והקדים וחנו לניסן לח מהבי עי' ב"ב קע"ב ס' (ות"ל למש"כ בפיס) ופי' בהדדין ל"ב ס' חום' ד"ה מיחיבן כו' דקיימי בשיטת הרשב"ם ישו"ם: י ע"ב עיטור חות מ"ב פי' רבינו מלפם כו' עיין במחה מערים ב"ב ל"ו ב': יא ע"ג חות פ"ז ומחברת מדקחני כו' עי' מחה מערים ב"ת חות י"ם: יב ע"א חות קי"ב דפי' רב מלפם כו' עי' מחה מערים ב"ת חות כ': יג ע"ד שבחה"ד חות מ"ג מחר חביי כו' ושם ל"ה ס' ד"ה ושמואל כו' כל"ל: שו ע"ב עיטור חות קי"ב מו בשבירה שבי והוח לחמוין ובחשובות כו' כ"ה בב"י סי' ס"ו מחודש י"ב: יש ע"א עיטור חות קי"ח כגון דל"ל כו' עיין חום' ב"ת י"ד ס' ד"ה שבוע: כג ע"ג חות כ"ב ורב חלפם כו' עי' מחה מערים כחובות חות כ"ו: שם ע"ד בחות כ"ת ולא כר"ח כו' ע"ש במחה מערים כחובות חות כ"ו: כה ע"ג חות ס' ובכחובות כו' עיין מחה מערים כחובות חות כ"ג: כו ע"ג חות ק"ג ומסחברא בין בממוגח כו' עי' מחה מערים ניסין מ"ו ע' לב ע"ב עיטור חות פ"ם ובכחב רבינו חלפם כו' עי' מחה מערים ניסין חות מ': שם ע"ג שבחה"ד חות ק"ב קבלת עדות חות ה' ר"ב בל"ל: לד ע"ב עיטור חות ה' ומסחברא דשמואל כו' עי' מחה מערים כחובות חות כ"ה: לה ע"ב שבחה"ד חות ע"ו ליחח לפנינו כו' הרחה לי המבבך החו"ב מו"ה מבהים יצחק בהרה"ג מו"ה לבי הלוי בלייווים מוומרבח כי בן הוח להדיח בב"מ ד' ו' ע"ב וע"ם בחות' ד"ה בזמן: לו ע"ד עיטור חות ק"ו חלה דקחיח בבא חני בח כו' עי' מחה מערים כחובות חות ל': שם ע"ב עיטור חות ג"ו ולא מידי חלה בך וכך כו' ומיירי בשרע לו מקלת: שם חות ל' ופי' רבינו חלפם כו' עי' מחה מערים כחובות חות ל': מבר ע"ד עיטור חות כ"ב ואין כחבינן כו' עיין מחה מערים ניסין חות ל"ד:

סה ע"ב חות כ"ו ומסחברא דניחח למוקמה כו עיין מחה מערים ניסין חות ל"ה: מו ע"א חות קפ"ו אין במחה שנה שלים כו' עי' מחה מערים ניסין חות ל"ו: שם ע"ד חות רכ"ח ליחח בההוח דוכחח כו' עיין מחה מערים ניסין חות ל"ו: שם ע"ג שבחה"ד חות ס'. דמיירי בהם ג"כ בחנב. ופ"ם פ"ה ס' והחם ליכח למימר מעשם חגב ול"ל דהוח גורם שם כני הרחב"ם בפ"ד מהל' מכירה ה"ו וכ"ה גי' הרי"ף עיי"ם בח"ת ובב"מ ובב"י סי' ר' סיף ס': נו ע"ג עיטור חות ק"ם ומיהו פסול מד"ת כו' עי' מחה מערים יבמות חות י"ב מא ע"ד שבחה"ד חות שב"ג מעיד על מחיתתו מ"ב ב' עדיים כו' בל"ל:

סב ע"א עיטור חות ס"ל בגידול בר מבניח כו' עי' במחה מערים ב"ב ע"ב ב': סה ע"ב שבחה"ד חות פ"ה. ונריך להגה"ה ונ"ל דלח מצי לחכשויי כו' בל"ל:

סו ע"ד חות י"ע בשעת קידושין הרי הוח כחנחי בעלמח כו' הוח מעלמו סרי הוח כחנחי מעלמח כו' בל"ל: סו ע"ב חות ל"ד קוט ותיית דר' מניעח כו' בל"ל: שם ע"ב עיטור חות ע"ד מי שחת והניח כו' עי' מחה מערים כחובות חות י"ט: ע ע"ב חות ל"ב ומדמי לה להא דפשט כו' עי' מחה מערים ב"ת חות ס"ז: עא ע"א חות קי"ב הלכה כרשב"ג כו' עי' מחה מערים ב"ת חות י"ז: שם ע"ב חות ק"ל ומסחברא כוותייהו ופי' כו' עי' מחה מערים ב"ק חות ל"ח וב"ת חות י"ח: שם ע"ב שבחה"ד חות קמ"ו. חו ל"ל חו נמל בשניה ור"ל בשני הפקדון כו' בל"ל:

עב ע"ב עיטור חות כ"ז וכחב רבינו חלפם כו' עי' מחה מערים ב"ת חות כ"ג:

ער ע"ד חות רע"ג ל"ם מנסיחו להרחות כו' עי' מחה מערים ב"ק חות י"ד:

עה ע"א חות רל"ח ומסחברא הח דחמרי' כו' עי' מחה מערים ב"ק חות ל': שם ע"ד חות י"ת שבע רחובו שבע רחובן וחבע גד כו' בל"ל: עז ע"ד חות ק"ל במקריבין חם"ם שחין קיח מוכלין ק"ק חם"ם שחין קלעים קדשים קלים ומפשר שני כו' בל"ל: עם ע"ב חות ס' ומפרש בגמרא היינו דמומחי קמיה הלכך בפיבן דיין מומחה כו' בל"ל: